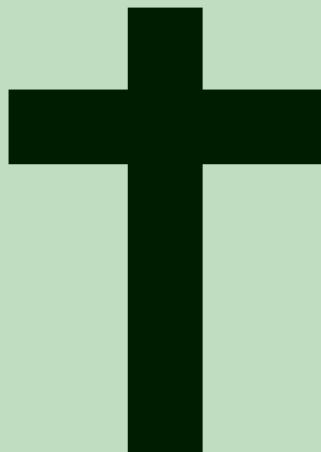

Tupanaariü Ore i Tóru Cori ya Ngechuchu ya

Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

Tupanaarü Ore i Tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga

New Testament in Ticuna (PE:tca:Ticuna)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ticuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Ticuna

tca

Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Ticuna

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
9d5dc22a-30be-5d26-85a9-76047f4c89e6

Contents

MATEU	1
MARCU	58
LUCA	92
CUÁÜ	151
PURACÜGÜ	194
DUMACÜÄX	245
1 CORÍTIUCÜÄX	271
2 CORÍTIUCÜÄX	295
GÁRATAANECÜÄX	310
EPÉCHIUCÜÄX	319
PIRIPUCÜÄX	328
COROCHACÜÄX	334
1 TECHARÓNICACÜÄX	340
2 TECHARÓNICACÜÄX	345
1 TIMUTÉU	348
2 TIMUTÉU	355
TITU	360
FILEMÚÜ	363
EBRÉUGÜ	365
CHAÜTIÄGU	385
1 PEDRU	391
2 PEDRU	398
1 CUÁÜ	403
2 CUÁÜ	409
3 CUÁÜ	410
YUDA	411
APOCARÍCHIU	413

ORE I MEXÜ GA MATEU ÜMATÜXÜ

*Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü ga duüxülgüchiga
(Lc 3.23-38)*

¹Ña nixi ga yema nuxcumaxügüxü ga duüxügü ga Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxü.
Rü yematanüwa rü Dabí nixi ga wüxi, rü Abráü nixi ga to.

² Rü Abráü rü Ichaánatü nixi.

Rü nüma ga Ichaá rü Acóbunatü nixi.

Rü nüma ga Acóbo rü Yudáñatü rü naéneëgünatü nixi.

³ Rü Yudá rü Fárenatü rü Záranatü nixi. Rü Támará iyixi ga norü mamá.

Rü nüma ga Fáre rü Eróñatü nixi.

Rü nüma ga Eróü rü Aráñatü nixi.

⁴ Rü Araü rü Aminadáñatü nixi.

Rü nüma ga Aminadá rü Nachóñatü nixi.

Rü nüma ga Nachóü rü Charmóñatü nixi.

⁵ Rü Charmóü rü Boónatü nixi, rü Raá iyixi ga naë.

Rü nüma ga Boó rü Obénatü nixi, rü nae rü Rux iyixi.

Rü nüma ga Obé rü Ichaxíñatü nixi.

⁶ Rü nüma ga Ichaxí rü äexgacü ga Dabínatü nixi.

Rü nüma ga äexgacü ga Dabí rü Charomóñatü nixi. Rü ngima ga Bechabé ga Uría namèxhiréix ixíci iyixi ga naë ga Charomóü.

⁷ Rü Charomóü rü Roboáñatü nixi.

Rü nüma ga Roboáü rü Abíánatü nixi.

Rü nüma ga Abía rü Acháñatü nixi.

⁸ Rü Achá rü Yochapáñatü nixi.

Rü Yochapá rü Yoráñatü nixi.

Rü nüma ga Yoráü rü Uchíánatü nixi.

⁹ Rü Uchíá rü Yotáñatü nixi.

Rü Yotáü rü Acáñatü nixi.

Rü nüma ga Acá rü Echequíánatü nixi.

¹⁰ Rü Echequíá rü Manachéñatü nixi.

Rü Manaché rü Amóñatü nixi.

Rü nüma ga Amóü rü Yochíánatü nixi.

¹¹ Rü Yochíá rü Yeconíánatü rü naéneëgünatü nixi. Rü yexguma nixi ga Babiróniäçüäx ga churarakü Yudíugüxü íyauxüxü rü Babiróniäñewa nagagüäxü.

¹² Rü yexguma Babiróniäwa Yudíugüxü nagagüuwena, rü Yeconía nane ga Charatíe nabu. Rü nüma ga Charatíe rü Chorobabénatü nixi

¹³ Rü Chorobabé rü Abíúnatü nixi.

Rü Abíú rü Eriaquíñatü nixi.

Rü nüma ga Eriaquíü rü Achónatü nixi.

¹⁴ Rü Achó rü Chadóñatü nixi.

Rü Chadóx rü Aquíñatü nixi.

Rü nüma ga Aquíü rü Eriúñatü nixi.

¹⁵ Rü Eriú rü Erecháñatü nixi.

Rü Erechá rü Matáñatü nixi.

Rü nüma ga Matáü rü Acóbunatü nixi.

¹⁶ Rü Acóbu rü Yúchenatü nixi. Rü nüma ga Yúche rü María ngíte nixi. Rü ngima ga María rü Ngechuchu ya Cristu naë iyixi. Rü guma Ngechuchuxü nixi ga naxunetaxü ga Tupana.

¹⁷ Rü yemaäü Abráüwa inaxügü ga yema duüxügü rü 14 nixi ñuxmata Dabíwa nangu. Rü yemawena to ga 14 inaxügü ga Dabíwa rü ñuxmata Babiróniäçüäx ga churarakü Yudíugüxü íyauxguwa nangu. Rü yemawena to ga 14 inaxügü ga yexguma Yudíugüxü ínayauñxguwa rü ñuxmata Cristu buxguwa nangu.

Ngechuchu ya Cristuariü buxchiga

(Lc 2.1-7)

¹⁸ Rü ñaäcü nixi ga yexguma nabuxgu ga Ngechuchu. Rü naë ga María rü marü Yúchemaaä ixätechaü. Natürü naxüpa ga nügünna na nangugüxü rü marü Tupanaäë i Üünexüärü ñüäxü ixäxäcü.

19 Rü Yúche ga Maríá ngítēchaű ixīcü rü wüxi ga mecü nixi. Rü yemacèx tama nanangoxéêchaű ga yema na naxâxäcüxü ga Maríá. Rü nagu narüxiňü ga bexmamare ngixü na ínatâxü.

20 Rü yexguma yemagu ínaxiňuyane, rü wüxi ga daxucüňäx ga Tupanaärü orearü ngeruň, rü nanegüwa naxcèx nangox rü namaănidexa. Rü ñanagürü nüxiň: –Pa Yúche Pa Dabitänüxü, itâxü i ngixü cuxoxü i Maríá na ngîmaă cuxâmaxü! Erü Tupanaäe i Üünexü ngîxna ïnuxügagu nixi i naxâxäcüxü.

21 –Rü ngîma tá ngixü nangëxma ya wüxi ya ngine, rü cuma rü tá Ngechuchugu cu-naxüégä. Rü ngîma naega rü ‘maxêeruxü’ ñaxüchiga nixi, erü nüma tá norü pecadugüwa ínananguxüxé i norü duňxügü –ñanagürü.

22 Rü guxüma ga yema orearü ngeruň nüxiň ixuxü rü nangupetü na yanguxüçex ga Cori ga Tupanaärü ore ga nuxcümaňü i norü orearü uruňwa nüxiň yaxuxü ga ñaxü.

23 “Rü tá tauemacü ngixü inayarütaxu i ngîma nge i taguma yatüxiň cuëxcü. Rü tá nayatü. Rü Emanue tá nixi i naega. Rü ngîma naega rü ‘Tupana tatanüwa nangu’, ñaxüchiga nixi”,

ñanagürü.

24 Rü yexguma pewa nabèjâchigu ga Yúche, rü nanaxü ga yema Tupanaärü orearü ngeruň ga daxucüňäx namaă nüxiň ixuxü. Rü Mariamaă naxämëx.

25 Natürü taguma ngixünexü nacuëx ñuxmata nabu ga guma ngîne. Rü Ngechuchugu nanaxüégä.

2

Ngechuchuxü ínayadaugü ga yatügiň ga nüxiň cuëxüchigüxü

1 Rü Ngechuchu rü Yudéaanewa yexmane ga iâne ga Beréüga nabu ga yexguma Erode äëxgacü ixügxu ga yema nachiüanewa. Rü yexguma nixi ga iâne ga Yerucharéüwa nangügüxü ga ñuxre ga yatügiň ga nüxiň cuëxüchigüxü ga woramacuriwa ngûexü ga yaxüwa ne ixü ga üexü i ne üxüwa.

2 Rü duňxügüna nacagüe, rü ñanagürü: –¿Nexxtá nixi i nangëxmaxü ya yima Yudíugüarü äëxgacü ya ngexwacèx buxü? Toma rü yéama tochiüanewa nüxiň tadau ya norü woramacuri rü ngîmacü nüma taxü na nüxiň tayarücuëxügüxüçex –ñanagürü.

3 Rü yexguma yemachigaxü nacuëxgu ga äëxgacü ga Erode rü poraäcü naxoegaäe. Rü guxüma ga duňxügü ga Yerucharéüçügxü rü ta naxoegaäe.

4 Rü yexguma ga äëxgacü ga Erode rü naxcèx nangema ga guxüma ga paigüarü äëxgacügü rü ngûexëerügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü. Rü nüxna naca, rü ñanagürü: –¿Nexxtá nixi i nabuégaxü ya Cristu? –ñanagürü.

5 Rü nümagü nanangâxügü, rü ñanagürü: –Nuă Yudéaanewa ngëxmane ya iâne ya Beréüga tá nixi i nabuxü. Yerü nuxcümaüçü ga Tupanaärü orearü uruň rü nachiga nanaxümatü, rü ñanagürü ga yema ore:

6 “Rü Beréü ya iâne ya Yudéaanewa ngëxmane, rü yima rü tama wüxi ya ngexnerüüinemare ya iâne nixi, erü nagu tá nabu i ngîma äëxgacü i taxü i Cristu. Rü nüma tá nüxna nadau i guxüma i Tupanaärü duňxügü i Yudíugü”,

ñanagürü.

7 Rü yexguma ga äëxgacü ga Erode rü bexma naxcèx naca ga yema yatügiň ga nüxiň cuëxüchigüxü ga yaxüwa ne ixü. Rü nüxna naca ga tèxacü rü ngeunexü na nangóxü ga noxri ga guma woramacuri.

8 Rü ñuxuchi ga Erode rü Beréüwa nanamugü ga yema yatügiň. Rü ñanagürü nüxiň: –jRü ngîma pexi rü meâ naxcèx peyadëux i ngîma buxü. Rü ngîxguma nüxiň ipeyangauxgu rü chomaă nüxiň pixu na choma rü ta ngîma chaxüxüçex, na nüxiň chayarücuëxüxüçex i ngîma buxü! –ñanagürü.

9 Rü yexguma yema orexü naxiňüguwena, rü inaxiächi ga yema yatügiň. Rü guma woramacuri ga noxri nüxiň nadaugücü rü napëxegu nixüchigü rü ñuxmata guma buxü ga Ngechuchu iyexmaxületüwa nangu. Rü yéma nayachaxächi.

10 Rü yexguma guma woramacurixü nadaugügü ga yema yatügiň, rü poraäcü nataäegü.

11 Rü nagu nichocu ga guma i ga nawá yexmane, rü yexma nüxiň nayangau ga guma buxü ngîmaă ga naëga Maríá. Rü guma bucüpegu nacaxâpüxügü, rü nüxiň nicuëxügü. Rü ñuxuchi nayawâxna ga norü batüxacü, rü öxchanana nanaxämaregü ga uiru rü pumaragü ga yixichixü.

12 Rü yemawena, ga yexguma naapeeyane ga yema yatügiň, rü nanegüwa Tupana nayax-ucüxegü na tama Erodecex nawoeguxüçex. Rü yemacex to ga namagu nachiüanecex nawoegu.

Equitanewa nabuxmü

¹³ Rü yexguma marü íyaxíxguwena ga yema yatügü rü wüxi ga daxúcüñäx ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü nanegüwa Yúchecëx nangox, rü ñanagürü nüxü: —|Nabéixächi rü írüda! ¡Rü ínaxüxü namaä ya yima bucü rü naë rü Equituanewa naxü! ¡Rü ngema pengëxmagü ñuxmatáta choma cumaä nüxü chixu na ñuxgu tá cutaeguxü! Erü äëgxacü i Erode rü yima buxçèx tá nadau na yamáäxüçèx —ñanagürü nüxü.

¹⁴ Rü yexguma ga Yúche rü nabéixächi rü ínarüda. Rü yexgumatama chütacü namaä inaxüächi ga guma bucü ga Ngechuchu rü naë. Rü Equituanewa naxü.

¹⁵ Rü Equituanewa nayexmagü ñuxmata nayux ga äëgxacü ga Erode. Rü yemaäcü nangupetü na yanguxüçèx ga Tupanaärü ore ga nuxcümälcü ga norü orearü uruü nüxü ixuxü: —|Naxcèx changema ya Chaune rü Equituanena chanataeguxëe”, —ñaxü ga yema ore.

Erode nanamu na tüxü nadëjxüçèx ga buxegü

¹⁶ Rü yexguma äëgxacü ga Erode nüxü cuëxgu ga to ga namagu na nawoeguxü ga yema yatügü ga nüxü cuëxüchigüxü ga yaxüwa ne ixü, rü poraäcü nanu. Rü Beréüwa nanamugü ga norü churaragü na guxü ga yema naänewa tüxü nadëjxüçèx ga guxäma ga guxema buxegü ga iyatüxe ga yexwacèx buexe rü ñuxmata taxre ga taunecü tüxü yexmagüxewa nangu. Yerü yema yatügü ga yaxüwa ne ixü rü marü nüxü nixugügü rü taxre ga taunecü nixü ga noxri na nangóxü ga guma woramacuri.

¹⁷ Rü yemaäcü ningü ga ore ga nuxcümälcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Yeremíä ümatüxü ga ñaxü:

¹⁸ “Rü Ramáwa nüxü taxñüne i wüxi i naga i poraäcü ngechaügaäcüma auxexü. Rü Raquera iyixi i ngíxäcügucex poraäcü auxcü. Rü taxuacüma ngixü tataäëxëega, erü nayue i ngíxäcügü”, —ñanagürü ga yema ore.

¹⁹ Natüü yexguma marü nayuxguwena ga äëgxacü ga Erode, rü Equituanewa rü wüxi ga daxúcüñäx ga Tupanaärü orearü ngeruü rü nanegüwa Yúchecëx nangox. Rü ñanagürü nüxü:

²⁰ —Pa Yúchex, jírüda, rü pechiüäneçèx namaä pewoegu ya yima bucü ya Ngechuchu! Erü marü nayue i ngema duüxügü ya yima bucüxü imëxgüchaxüxü —ñanagürü.

²¹ Rü yexguma ga Yúche rü inarüda rü nachiüäneçèx namaä nataegu ga guma bucü rü naë.

²² Natüü yexguma Yúche nüxü cuáchigagu na Aqueránu äëgxacüxü ingucuchixü nanatü ga Erodechicüü ga Yudéaanewa, rü namuü ga Yúche ga yéma na naxüxü. Yerü wüxi ga daxúcüñäx ga Tupanaärü orearü ngeruü nanegüwa nanaxucuxé na tama yéma Yudéaanewa na naxüxüçèx. Rü yemacëx Gariréaanewa naxü.

²³ Rü yexguma Gariréaanewa nangugü, rü iñane ga Nacharétuwa naxü, rü yexma naxächiügü. Rü yemaäcü nangupetü na yanguxüçèx ga yema ore ga nuxcümälgüxü ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixugüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Cristu rü Nacharétucüñäxmaä tá nanaxugü”, —ñaxü.

3

Cuáü ga baiüxëeruü nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxüema íxäpataxüwa

(*Mr 1.1-8; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.19-28*)

¹⁻² Rü yexguma Nacharétuwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü Cuáü ga baiüxëeruü inanaxügü ga Tupanaärü orexü na yaxuxü ga Yudéaanewa ga dauxchitawa ngextá taxüema íxäpataxüwa. Rü duüxügümaä nüxü nixu rü ñanagürü: —|Nüxü perüxoe i pecüma i chixexü! Erü marü ningaica na perü äëgxacü na yíixü ya Tupana —ñanagürü.

³ Rü guma Cuáü ga baiüxëeruüchiga nixü ga naxümatüäxü ga nuxcümälcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ga yexguma ñaxgu:

“Rü dauxchitawa i ngextá taxüema íxäpataxüwa tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngema tagaäcü ñaxü: ‘Pegü pemexëëx naxcèx ya Cori! ¡Rü naxcèx ipeyanawëxächixëx i perü maxü!’” —ñaxü.

⁴ Rü naxchiru ga Cuáü rü cameyutexanaxcèx nixü, rü norü goyexü rü naxchëxmünaxcèx nixü. Rü beruremaä rü munümaä naxäwemü.

⁵ Rü yéma Cuáüxüttawa inayarüxñüegüxü ga duüxügü ga Yerucharéülcüäx, rü duüxügü ga guxü ga Yudéaanewa ne ixü, rü duüxügü ga natü ga Yudáüärü ngaicamagu áchiügüxü.

⁶ Rü guxema duüxügü ga nüxü ixugüexe ga tümaäärü pecadugü, rü Cuáü rü tüxü ñabaiüxëe ga natü ga Yudáüwa.

7 Natürü yexguma Cuáū nüxü dëuxgu ga naxütawa na nangugüxü ga muxüma ga ǟxgacügä ga Parichéugu rü Chaduchéugu na ínabaiñxéêxüçèx, rü Cuáū ñanagürü nüxü: —Pa Äxtapeärü Duñxügüx, ¿rü texé pemaä nüxü tixu na naxchaxwa piluxmüxüçèx i ngëma Tupanaäärü pocxu i äücumaxü i marü ingaixaxü?

8 —Rü penaxwèxe na Tupana naxwèxexüçèx pemaxëxü na ngëmaäcü guxüma i duñxügü nüxü nadaugüxüçèx na aixcüma marü nüxü perüxoexü i ngëma pecüma i chixexü!

9 —Erü Tupanapréxewa rü taxuwama name na pegü pixuxü na Abráütanüxü i Yudügü pixigüxü erü tama ngëmacëx nixü ya Tupana i duñxügüxü nayaxuxü. Rü pemaä nüxü chixu rü ngëxguma Tupana naxwèxegu, rü tama nüxü naguxcha na daa nutawa Abráütanüxü nanguixüxéexü.

10 —Rü Tupanaäärü yuema rü marü ímemare na nadaxüxüçèx i ngëma nanetügä i tama mexü. Rü guxüma i nanetügä i chixearü öödxü rü tá nadaxü, rü ñuxüchi tá ínagu —ñanagürü.

11 Rü ñanagürü ta ga Cuáū: —Choma rü aixcüma dexawamare pexü íchabaiñxéê na togü i duñxügü nüxü cuäxüçèx na aixcüma marü nüxü perüxoexü i pecüma i chixexü. Natürü choweamä tá ínangu i to i Tupanaäärü orearü uruü. Rü nüma tá pexütawa nanamu i Tupanaäe i üünexü na naporaexüçèxü i ngëma Tupanawé rüxixü, rü nüma tá napapoxcü i ngëma Tupanaxü oexü. Erü nüma rü poraäcü choxü narüyexera na ǟxgacü yüixü. Rü choma rü napéxewa rü taxuwama chame rü bai i norü chapatuarü ngewaxüra chame.

12 —Rü nüma rü marü ínamemare na ñoma i naânewa yadexechiñxüçèx i norü duñxügü ñoma wüxi i yatü trigu naâtuna idexechixürü. Rü ngëmaäcü tá nayadexechi i ngëma noxrü ixigüxü na naxütawa nangëxmagüxüçèx, natürü ngëma tama noxrü ixigüxü rü tá ínanagu naya wa yima üxü ya taguma ixoxüne —ñanagürü ga Cuáū.

Ngechuchuarü baiechiga (Mr 1.9-11; Lc 3.21-22)

13 Rü yexguma nixü ga Gariréaanewa ne naxüxü ga Ngechuchu. Rü Cuáūxü tawa nanguxü ga Yudáū ga natüwa, na Cuáū ñinabaiñxéêxüçèx.

14 Rü noxri rü tama Ngechuchuxü ñinabaiñxéêchaü ga Cuáū. Rü ñanagürü nüxü: —Choxü waxi nixü i namexü na ícubaixéêxü. ¿Rü ñuxäcü i cuma i chauxütawa cuxüxü na choma cuxü íchabaiñxéêxüçèx? —ñanagürü.

15 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Name nixü i choxü ícubaixéê i ñuxmax. Erü name nixü i tanaxü i guxüma i ngëma Tupana tükü muxü —ñanagürü. Rü yexguma ga Cuáū rü: —Ngü —ñanagürü.

16 Rü yexguma marü Cuáū Ngechuchuxü íbaixéêguwena, rü dexawá ínaxüächigu ga Ngechuchu. Rü yexgumatama niwâxna ga daxüguxü ga naâne, rü Ngechuchu nüxü nadau ga Tupanaäe i Üünexü ga wüxi ga mustucurü na inagoxü rü nüxna na nanguxü.

17 Rü dauxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixü ya Chaune ya nüxü changechañxüchicü, rü poraäcü namaä chataäexüchicü —ñaxü.

4

Ngechuchuxü naxü ga Chataná (Mr 1.12-13; Lc 4.1-13)

1 Rü yemawena rü Tupanaäe i Üünexü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüwa Ngechuchuxü naga na ýéma Chataná nüxü üxüçèx.

2 Rü taguma nachibüga 40 ga ngunexü rü 40 ga chütaxü. Rü yemawena rü nataiya.

3 Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuxü tawa nangu, na nüxü naxüxüçèx. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixigu, jrü daa nutagüxü namu na pâñxü nanguixüçèx! —ñanagürü ga Chataná.

4 Natürü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Tupanaäärü ore i ümatüxü rü ñanagürü: “Tâütâma pâñxüca nanamaxéêxü i duñxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü nixü i duñxügüxü maxéêxü”, ñanagürü.

5 Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü guma ïâne ga üünene ga Yerucharéüwa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapréxegu nanamunagü.

6 Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixigu, jrü nuä cugü rütäe! Erü Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruüggü i daxüçüäx na cuxna nadaugüxüçèx. Rü naxmëxmaä tá cuxü niyauxgü na tama tacü rü nutagu cunguxüçèx”, ñanagürü.

7 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Rü Tupanaäärü ore i ümatüxü rü ñanagürü ta: “¡Tama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!” ñanagürü.

⁸ Rü yexguma wenaxärü ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mèxpúne ga máxpüxüchinetapéxewa nanaga. Rü yéma Ngechuchuxü nanawëx ga guxüma ga nachiüñagü na ñuxäcü yamexéchixü.

⁹ Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: –Choma chi cuxna chanaxä i guxüma i ñaaä cuxü chawéxü i ngëxguma chi chopéxegu cucaxápüxügu rü choxü quicuèxüügu –ñanagürü.

¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Choxna ixügachi, Pa Chataná! Erü Tupanaärü ore i ümatüxü rü ñanagürü:

“Ñüxü icuèxüü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaäxüxicatama napuracü!”
ñanagürü.

¹¹ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Ngechuchuna nixügachi. Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga daxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruügü. Rü Ngechuchuxü narüngüxüegü rü nüxna nadaugü.

*Ngechuchu rü inanaxügü ga norü puracü ga Gariréaanewa
(Mr 1.14-15; Lc 4.14-15)*

¹² Rü yexguma Ngechuchu nüxü ñügu ga na napoxcuxü ga Cuáü ga baiüxüeüruü, rü Gariréaanewa naxü.

¹³ Natüru tama ïane ga Nacharétugu narüxüü, rü ïane ga Capernáüwa naxü na yexma yaxächiüxüçex. Rü guma ïane rü naxtaxa ga Gariréacutüwa nayexma ga Chaburáütanüxü rü Netarítanüxü ga duüxügü ixächiügüxüwa.

¹⁴ Rü yema nangupetu na yanguxüçex ga ore ga nuxcümaäcü ga Tupanaärü orearü uruuäga Ichaxia ümatüxü ga ñaxü:

¹⁵⁻¹⁶ “Rü duüxügüçex tá nangox i wüxi i ngóonexüeüruü i Chaburáüärü naänewa, rü Netariärü naänewa, rü Yudáüärü tocutüwa rü ngëma nama i taxtütücwü nadaxüüwa, rü Gariréaanewa i ngextá duüxügü i tama Yudüügu ixügüxü ixächiügüxüüwa. Rü ngëmaäcü i ngëma duüxügü ga noxri eänexüwa yexmagüxü, rü tá nüxü nadaugü i wüxi i taxü i ngóonexüeüruü. Rü ngëma duüxügü ga noxri yutüüwa yexmagüxü rü tá nüxü nabaxi i ngëma ngóonexüeüruü”,

ñanagürü ga yema Ichaxiaärü ore.

¹⁷ Rü yexgumäcüü nixü ga inaxügüxü ga Ngechuchu ga nüxü na yaxuchigaxü ga norü ore ga ñaxü: –¡Nüxü perüxoe i pecüma i chisexü! Erü marü ningaica na perü äëxgacü na yíixü ya Tupana –ñaxü.

*Ngechuchu rü naxcex naca ga ägümücü ga püchaetanüxü
(Mr 1.16-20; Lc 5.1-11)*

¹⁸ Rü yexguma naxtaxa ga Gariréaanacüga yaxüügu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga taxre ga yatü ga nügüeneëgü ixügüxü. Rü wüxi rü Chimáü ga Pedrugü äegaxü nixü. Rü to rü Aüdrégu äegaxü nixü. Rü nümagü rü ínapüchaegü, yerü woetama püchaetanüxü nixügü.

¹⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Chowe perüxü! Rü chorü puracüwa tå pexü chamugü na chauxütawa penagagüxüçex i duüxügü –ñanagürü.

²⁰ Rü yexgumatama ga yema taxre, rü yéma nanatexüga norü püchagü. Rü Ngechuchuwe narüxü.

²¹ Rü yéamaxüra naxü ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga to ga taxre ga nügüeneëgü. Rü Acobu nixü ga wüxi, rü Cuáü nixü ga to. Rü Zebedéu nanegü nixü ga nümagü. Rü nanatümaä wüxi ga nguewa nayexmagü. Rü yéma Ínanangáitüga norü püchagü. Rü Ngechuchu naxcex naca.

²² Rü yexgumatama yéma nguewa tüxü natëxüga nanatü. Rü Ngechuchuwe narüxü.

*Ngechuchu nanangüexüegü ga muxüma ga duüxügü
(Lc 6.17-19)*

²³ Rü guxü ga Gariréaanegu nixügüchigü ga Ngechuchu. Rü wüxicüga ïanewa, rü duüxügürü ngutaquëxepataüwa ningüexüetaechigü. Rü duüxügümaä nüxü nixuchiga ga ore ga mexü na ñuxäcü äëxgacü yíixü ya Tupana. Rü guxüma ga duüxügü ga yema idaaweexü rü nanameëxüegü ga woo nañuxräüxü ga norü daawe nüxü yexmaxü, rü naxcex nitaanegü.

²⁴ Rü Ngechuchuxü nacuáchigagü ga guxüma ga duüxügü ga Chíriaanecüäx. Rü naxüitawa nanagagü ga nagúxüraüxü ga daxweanemaä idaaweexü. Rü yematanüwa nayexma ga duüxügü ga ngúnemaä idaaweexü, rü duüxügü ga poraäcü naxünewa nangüxü, rü duüxügü ga ngoxo nawa yexmaxü, rü duüxügü ga óxwaäxgüxü, rü duüxügü ga nawäñäxächigüxü. Rü Ngechuchu nanameëxüegü ga guxüma ga yema.

²⁵ Rü Ngechuchuwe narüxü ga muxüma ga duüxügü ga Gariréaanecüäx, rü Decaporíchuanecüäx rü Yerdeanecüäx, rü Yudáüärü tocutücüäx.

5

Ngechuchu rü mèxpúnewa nüxü nixu ga Tupanaärü ore

1 Rü yexguma Ngechuchu nüxü dèuxgu ga yema muxüma ga duüxügü, rü wüxi ga mèxpúnewa ínaxüächi namaä ga norü ngüexügü. Rü yéma narüto, rü norü ngüexügü nüxü ínachomaëguächi.

Yíxema taäegüxechiga

(Lc 6.20-23)

2 Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga na nangúexëëxü, rü ñanagürü:

3 —Tataäegü ya yíxema nüxü icuëxächitanüx i tümaärü pecadu rü nüxü rüxoexe. Erü tümacëx nixi i ngema daxüguxü i naane i Tupana äëxgacü íixixüwa.

4 —Tataäegü ya yíxema ngechaügüxe, erü Tupana tá tükü nataäexëe.

5 —Tataäegü ya yíxema tama tükü icuëxüügüxe, erü tá tanayauxgü i ñoma i naâne i Tupana tümaäma ixunetaxü.

6 —Tataäegü ya yíxema poraäcü tükü nangúchaüxna na Tupanapéxewa meä tamaxëxü, erü Tupana tá tükna nanaxä i ngëma maxü i mexü i naxcëx tadaugüxü.

7 —Tataäegü ya yíxema togü i duüxügü tükü ngechaütmüügüxe, erü tümagü rü tá ta Tupanaäxü tangechaütmüügü.

8 —Tataäegü ya yíxema tama chixexügu rüxñüexë i tümaäwa, erü yíxemagü tá tixigü ya Tupanaxü daugüxe.

9 —Tataäegü ya yíxema togüarü chogürü i ixigüxe, erü Tupana rü nanegümaä tá tükü naxu.

10 —Tataäegü ya yíxema togü i duüxügü tümachi aíexe naxcëx na Tupana naxwëxexüäcüma meä tamaxëxü. Erü tümacëx nixi i ngema daxüguxü i naane i Tupana äëxgacü íixixüwa.

11 —Petaäegü i pema ega duüxügü tacü pemaä ixugüegu, rü chixri pemaä namaxëgu, rü chaugagu doramaä poraäcü chixri pechiga yad exagügu.

12 —Rü petaäegüma rü tama pexoegaëgü! Erü daxüguxü i naânewa tá penayauxgü i wüxi i perü ïamare i mexëchixü. Rü ngëma ñuxma pexü ngupetüxüruü nixi ga nüxü nangupetüxü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü, yerü ga duüxügü rü naxchi rü ta naxaie.

Yucürarüü rü omürütü pixigü i ñoma i naânewa

(Mr 9.50; Lc 14.34-35)

13 —Pema rü ñoma yucürarü pixigü i ñoma i naânewa. Erü yima yucüra rü ñona na namexëxüruü, rü ngëgumarü ta i pema rü ñoma i naâneçüäk i duüxügürü mexëeरü pixigü. Natürü ngëguma chi nangeacagu ya yucüra, rü tacüwa chi i namexü i ngëgumax? Rü ducax, rü taxuwama name, rü itanatëxmare, rü ngëma duüxügü nawaa nangagü.

14 —Pema rü ñoma i naâneçüäkäü ngöönexëerü pixigü. Rü wüxi ya ïane ya wüxi ya mèxpúnewa ngëxmane, rü taxuacüma inicüx.

15 —Rü taxuëma wüxi i omüwa tanangixichi na wüxi i caichäütuügu na tayaxücuchixüçëx. Natürü wüxi i omüwa tanangixichi na norü üchicaügu tanaxünagüxülcëx, na ngëma tükü nabaxixülcëx ya guxäma ya yíxema yima ïwa ngëxmagüxe.

16 —Rü name nixi i duüxügüpëxewa na meä pemaxëxü. Erü ngëmaäcü i pema rü omügürü tá pinaigü. Rü ngëmaäcü duüxügü tá nüxü nadaugü i ngëma mexü i pexüxü, rü támüxü nicuëxüügü ya Penatü ya daxüwa ngëxmacü.

Ngechuchu nanangúexëe ga mugüchiga

17 —Tama name i nagu perüxinüe na núma chaxüxü na ichayanaxoxëëxülcëx i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü, rü yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü namaä nguxëëtaegüxü. Natürü núma chaxü na meä chayanguxëëxülcëx i ngëma mugü, rü tama na ichayanaxoxëëxülcëx.

18 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu, rü ñuxma na tama nangupetüxü i daxüguxü i naane rü ñoma i naâne rü taxucüruwa naxüchicüxü i ngëma mugü, rü bai i írarüwa ñuxmatáta yangu i guxüma i ngëma mugü nüxü nixuxü.

19 —Rü ngëmacëx ya yíxema tama naga ïnuxë i ngëma mugü, rü woo i tacü i íraxü i ngëma nüxü yaxuxü rü duüxügüxü tangúexëegu na númagü rü ta tama naga naxñüexülcëx, rü yíxema rü tá guxüäärü yexera wixweama tatëx i Tupana äëxgacü íixixüwa. Natürü yíxema naga ïnuxë i Tupanaärü mugü rü duüxügüxü ngüexëëxë na tümagü rü ta naga taxñüexülcëx, rü guxülpëxewa tá taxü i Tupana äëxgacü íixixüwa.

20 —Rü pemaä nüxü chixu, rü ngëguma tama Parichéugü rü ngüexëëruügü i ore i mugüwa nguxëëtaegüxüäärü yexera meä pemaxëgu, rü tagutáma Tupana ingexmaxüwa pichocu.

Ngechuchu nanangúexëe na tama namexü na texé tümaäneëmaä na nüxü

(Lc 12.57-59)

21 —Pema rü marü nüxü pexinüe ga Moïchearü ore ga nuxcümaügüxü ga duüxügümaä nüxü yaxuxü ga ñaxü:

“¡Tâxü i pemáētagüxü! Erü texé yamáētaxe rü tá tapoxcu”,
ñaxü.

²²—Natürü choma rü pemaā nüxü chixu rü texé ya tümaēneēmaā nuxē, rü tá tapoxcu. Rü texé ya tacü tümaēneēmaā ixugüxe, rü aēxgacügüpêxewa tá tüxü nagagü na tüxü napoxcuxücex. Rü texé ya tümaēneēxü ngoko wogüxe, rü aūcümäxüwa tangëxma, erü ngürüachi tá tapoxcu nagu ya yima üxü ya ngoxo nagu poxcuene.

²³⁻²⁴—Rü ngëxguma tupaucawa Tupanana cunaxâxgu i curü díeru, rü ngëma nüxna cu-cuëxâchigu na facücex cumaā nanuxü i cueneē, irü ngëma tupaucagutama naxü i ngëma curü ámara i Tupanana cuxâxchaüxü! ¡Rü cueneēxütawa naxü, rü namaā yamexëéxira i ngëma cuxchi na naxaixü! Rü ngëmawena rü marü name i tupaucacex cutaegu na Tupanana cuyaxâmarexücex i curü díeru.

²⁵—Rü ngëxguma chi wüxi wüxi i getanücex cuxü íxuaxügu, rü aēxgacüxütawa cuxü tagaxügu, rü name nixü i namawatama tüxü curüngümxüéen na tama aēxgacüpêxewa cuxü tagaxücex. Erü wüxicana na aēxgacüxütawa cunguxü, rü aēxgacü tá puricháguna cuxü namu na cuxü napoxcuxücex.

²⁶—Rü aixcüma cumaā nüxü chixu rü tâutáma ngëma poxcupataüwa ícunguxuchi ñuxmatáta ngixü cuxütanü i guxcü i ngëma díeru i nüxü ngixü cugetanücü. Rü name nixü i paxa Tupanana peca na pexü nüxü nangechaüxücex i perü pecadugü na tama pexü napoxcuxücex.

Ngechuchu namaā nangüexëëtae na tama namexü na wüxi i ngemaā chixexügu rüxñüxü

²⁷—Pema marü nüxü pexñüe ga Tupanaärü mu ga Moiché nuxcüma nüxü ixuxü ga ñaxü: “¡Tama name i nañ i ngemaā na icupexü!”
ñaxü.

²⁸—Natürü choma rü pemaā nüxü chixu, rü yíxema texé ya wüxi i ngexü dawenüxü rü tüxü nangúchaüxü na ngimaā itapexü, rü Tupanapêxewa rü marü chixexü ngimaā taxü i tümaäewa.

²⁹—Rü ngëxguma chi yima curü tügünexetü pecadu cuxü üxéegü rü jnoxtacüma nayaxu rü yaxügu naña! Erü narümemaa nixü na yima cuxetüxicatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxücex nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene.

³⁰—Rü ngëxguma chi yima curü tügünemëxü pecadu cuxü üxéegü, rü name nixü i noxtacüma ícunadæ rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaa nixü na yima cuxmëxicatama iyarütaxuxü na tama guxü i cuxune iyarütaxuxücex nagu ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxcuene. Rü ngëmaäcü ega woo pexü naguxchagu rü name nixü i nüxna pixigachi i guxüma i chixexü i nagu piyixchaüxü —ñanagürü.

*Ngechuchu namaā nangüexëëtae na tama namexü na texé tüمامەخü íتاخü
(Mt 19.9; Mr 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Moiché rü ūpa nüxü nixu rü yíxema tüمامەخü ítاخü, rü tanaxwexe i ngíxna tanaxâ i wüxi i popera i nawä nüxü tixuxü na marü ngixü ítataxü.

³²—Natürü choma rü pemaā nüxü chixu, rü ngëxguma wüxi ya yatü naxmëxü ítëegü, rü chi tama nañ ya yatümaā nangëäexügagu yíxügu, rü aūcümäxüwa ngixü tangëxmaxéen erü ngëmaäcü ngürüachi pecadu ixü. Rü yíxema ngimaā ámaxe i wüxi i nge i marü ngite ngixü ítëexü, rü tuma rü ta pecadu taxü.

Ngechuchu namaā nangüexëëtae ga unetachiga

³³Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxü pexñüe ga Moichéarü ore ga nuxcümaügüxü ga duüxügümaā nüxü yaxuxü ga ñaxü:

“Ngëxguma Tupanaegagu texémaā tacücex icuxunetagü, rü name nixü i cuyanguxëe i ngëma curü uneta”,
ñaxü.

³⁴—Natürü choma rü pemaā nüxü chixu rü tama name i texéégagu rü éxna tacüégagu wüxi i duüxümaā ipexuneta. Rü tama name i daxüguxü i nañneegagu ipexuneta, erü ngëma narüto ya Tupana.

³⁵—Rü tama name i ñoma i nañneegagu ipexuneta, erü Tupanaärü cuaixcutüchica nixü. Rü tama name i Yerucharéülegagu ipexuneta, erü Tupana ya guxüärü aēxgaciárü iñane nixü.

³⁶—Rü tama name i cugüégagu icuxuneta, erü woo wüxitama i cuyaæ rü taxucürüwa cunaxüchicü na nachóxücex rü éxna nawaxüxücex.

³⁷—Rü ngëmacex rü ngëxguma icuxunetagü rü narümemaa nixü i: —Ngü, tá chanaxü —ñaperügü, rü éxna: —Tâutáma chanaxü —ñaperügü. Erü guxüma i to i ore i namaā icuxunetaxü, rü ngoko i Chatanawa ne üxü nixü.

Ngechuchu namaā nangüexëëtae na ñuxâcü namexü na namaā ichopetüxü i ngëma duüxügü i chixri tamaā maxëxü

³⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxü pexinüe ga Tupanaärü mu ga Moñché nuxcüma nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Ngëxguma texé wüxi i duüxüxü icháixetüxëegu, rü tümaxëtümaätama tayangutanüxëe. Rü texé wüxi i duüxüxü ibüepütagu, rü tümapütamaätama tayangutanüxëe”,
ñaxü.

³⁹ —Natürü choma rü pemaä nüxü chixu rü tama name i pegütama ípepoxü nüxna i duüxü i chixecümäxü. Rü ngëxguma texé cuxü pechiwetu, rü marü name i curü tochiwe rü ta icunaxa na ngema rü ta cuxü tapechihexüçex rü tama name na cuxütanüxü.

⁴⁰ —Rü ngëxguma texé cuxü iyauaxügu rü cuxna tayapuchaxügu i curü daxü, rü name nixü i curü gáuxüçhiru rü ta noxtacüma tüxna cunaxä.

⁴¹ —Rü ngëxguma texé cuxü muxgu na wüxi i kilómetrugu tacü tüxü quingexüçex, rü name nixü i taxre i kilómetrugu tüxü cuyange.

⁴² —Rü ngëxguma texé curü ngëmaxüçex cuxna caxgu, rü name nixü i tüxna cunaxä. Rü tama name na namaä cuxaüxü i curü ngëmaxügu ega texé paxäachi cuxna naxcëc caxgu.

Name nixü i nüxü tangechaü i ngema tamaä rüuwanügüxü

⁴³ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pema rü marü nüxü pexinüe ga Tupanaärü mu ga Moñché nuxcüma nüxü ixuxü ga ñaxü:

“¡Nüxü nangechaü i cumücü, rü naxchi naxai i curü uwanü!”
ñaxü.

⁴⁴ —Natürü i choma rü pemaä nüxü chixu rü: —¡Nüxü pengechaü i perü uwanügü! ¡Rü naxcëc peyumüxü i ngëma duüxügü i chixexümaa pewe ingexütanüxü!

⁴⁵ —Rü ngëxguma ngëmaäcü pemaxügu rü aixcüma Penatü ya daxügucü nanegü tá pixigü. Erü nüma rü inanabáixëe ya üexcü naxcëc i mexü i duüxügü rü chixexü i duüxügü. Rü nanapuxëe naxcëc i duüxügü i meä maxëxü rü duüxügü i chixri maxëxü.

⁴⁶ —Rü ngëxguma chi ngëma duüxügü i pexü ngechaügüxüçücatama pengechaügugu, ¿rü tacü rü ämare ta Tupanaxütawa peyauxgü naxcëc i ngëma? Erü ngëma yatuü i Dumaärü äxgacüçex díeru ngíxü ideetanüxüwa puracüexü rü ngëxgumarüü nanaxügü.

⁴⁷ —Rü ngëxguma chi peeneégüxüçücatama perümxügu, rü guxü i duüxügürüüttama pixigü. Erü woo ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuëgxüxü, rü ngëxgumarüüttama nanaxügü.

⁴⁸ —Rü ngëmacëc penaxwae na aixcüma namexü i perü maxü naxrüxü ya Penatü ya Tupana ya aixcüma mearü maxüäcü.

6

Ngechuchu rü norü ngüetanüxüxü nangüexëe na ñuxäciü mexü naxügüxü

¹ Rü ngëxguma tacü rü mexü pexüxchaügu, rü name nixü i pexuäe na tama duüxügüpëxewa penaxüxü i ngëma na duüxügü pexü dauxüçex rü pexü yacuëxüÜgüxüçex. Erü ngëxguma duüxügü pexü icuëxüÜgüxüçex mexü pexüxgu, rü Penatü ya daxügucü rü tåutáma ämare pexna naxä.

² —Rü ngëmacëc ngëxguma texéxü curüngüxéchaügu, rü name nixü i tama poraäcü nüxü quixchiga i ngëma. Rü tama name i ngëma duüxügü i togüpëxewa meä maxënetaxürüü na quiixü. Erü nümagü rü norü me nixü i ngutaquëxepataüguwa rü itamügüwa nüxü nixuchiga ega tacü rü mexü naxügugu. Rü ngëmaäcü nanaxügü na toqü meä nachiga idexagüxüçex. Natürü choma rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü icuëxüÜgüxü nixü i norü ämare, rü tåutáma nanayauxgü i to i ämare i Tupanaxütawa.

³ —Natürü i cuma rü ngëxguma tacü tüxna cuxäxgu ya yíxema ngearü ngëmaxüäxgüxe, rü name nixü i taxüema cuxü dauäcüma na cunaxüxü i ngëma. Rü woo cumücüxüchi rü tama name i nüxü na nacuáxü i ngëma. Rü Cunatü ya daxügucü ya nüxü daucü i ngëma cuxicatama cuxüxü, rü tá cuxna nanaxä i curü ämare.

*Ngechuchu nanangüexëe ga yumütxëchiga
(Lc 11.2-4)*

⁵ —Rü ngëxguma peyumüxëgugu, rü tama name i ngëma duüxügü i togüpëxewa meä maxënetaxürüü pixigü. Erü nümagü rü ngëxguma nayumüxëgugu, rü norü me nixü na chiäcü nayumüxëguxü i ngutaquëxepataüguwa rü itamügüwa na duüxügü nüxü na daugüxüçex. Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëma na duüxügü nüxü daugüxüçücatama nixü i norü ämare.

⁶ —Natürü ngëxguma cuyumüxëgugu, rü name nixü i curü ucapugu cuxücu, rü cunawäxta i curü iäx, rü ngëma cuyumüxë namaä ya Cunatü ya bexma cumaäxücatama ngëma ngëxmacü. Rü ngëxguma ya yima Cunatü ya Tupana ya nüxü daucü i ngëma cüäcü cuxüxü, rü nüma tá cuxna nanaxä i curü ämare.

⁷—Rü tama name i natüçèxma cunamèxé i curü yumükë naxrüü i ngëma duňxügü i tama Tupanaxü cuègxüü. Erü nümagü rü nagu narüxiñüe rü ngëma na namèxëegüäxüçex i norü yumükë rü Tupana tá nüxü naxiñü.

⁸—Rü tama name i ngëma duňxügürü pixigü, erü woo tauta naxcèx ípecaxgu rü Penatü ya Tupana rü marü nüxü nacuëx na tacü pexü taxuxü.

⁹—Rü ngëmacèx rü ñaäcü tá peyumükëgü i pemax:

“Pa Tonatü ya Daxügucü, rü aixcüma üüneçü quixí i cumax.

¹⁰—Rü nüma naxü na torü äèxgacü quixíçex! Rü tanaxwèxe i curü ngúchaü na naxügüxü i duňxügü i ñoma i naännewa ngëgxumarüü i daxüguxü i naännewa na curü ngúchaü ínaxügüxürrüü.

¹¹—Rü toxna naxä i torü ñoma i ngunexüçex ixixü!

¹²—Rü toxü nüxü nangechaü i torü chixexü i taxüxü ngëgxumarüü i toma rü tüxü nüxü na tangechaüxürrüü ya yixema chixexü tomaä ügëxü!

¹³—Täxü i tacü rü chixexüpxewa toxü cuwogüxü na tama nagu tayixüçex! Natürü tanaxwèxe i toxna cudau na tama ngëma chixexü taxügüxüçex. Erü cuma rü guxüguma guxüärrü äèxgacü quixí rü cuporaxuchi rü cumexéchi. Rü ngëmaäcü yíi”.

¹⁴—Rü ngëgxuma pema nüxü nüxü pengechaügu i ngëma duňxügü i chixexü pemaä ügëxü, rü Penatü ya daxügucü rü tá ta pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü.

¹⁵—Natürü ngëgxuma tama nüxü nüxü pengechaügu i ngëma duňxügü i chixexü pemaä ügëxü, rü Penatü ya daxügucü rü tá ta tätüitäma pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü.

Ngechuchu nanangüúxéê ga aurechiga

¹⁶—Rü ngëgxuma tama pechibüeäcüma peyumükëgugu rü tama name i pegü pengechaüchiwxé i naxrüü i ngëma duňxügü i togüpëxewa meä maxënetaxü. Erü nümagü rü ngëmaäcü nanaxügü na togü nüxü na daugüxüçex i ngëma na Tupanacèx naxaureexü. Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëma na duňxügü nüxü daugüxüxücatama nixí i norü ämære.

¹⁷—Natürü ngëgxuma cuma rü tama cuchibüäcüma cuyumükëgu rü name nixí i meä cugü cuyauchiwe rü meä cugü curüxüxéeru.

¹⁸—Rü ngëmaäcü i togü i duňxügü rü täxütáma nüxü nacuëxü na tama cuchibüäcüma cuyumükëxü. Rü Cunatü ya bexma cumaä ngëma ngëxmacüxicatátama cuixü nadau, rü tá cuixna nanaxä i curü ämære naxcèx i ngëma cuixüxü.

Ñuxäcü tüxü nangëxma i törü meruügü i daxüguxü i naännewa

(Lc 12.33-34)

¹⁹—Rü tama name i pegüçèx penanutaquëxe i muxüma i perü meruügü i ñoma i naännewa. Erü ñoma i naännewa rü paxama nagux i perü ngëmaxügü, rü naweane rü paxama nanachixexé, rü ngítëègxüü rü naxcèx nangïgxü.

²⁰—Rü narümemaä nixí i penamuxé i perü meruü i daxüguxü i naännewa. Erü ngëma rü täxütáma nagux, rü naweane rü täxütáma nanachixexé, rü ngítëègxüü rü täxütáma ngexma nachocu na naxcèx nangïgxüçex.

²¹—Erü ngextá ínangëxmaxüwa i perü ngemaxügü, rü ngëxma nixí i perüxüñüexü.

Taxüneärü omüchiga

(Lc 11.34-36)

²²—Cuxetügü rü ñoma wüxi i omüryü nixí i cuxunecèx. Rü ngëgxuma ngëma Tupana cuixü naxwèxexüçex cudèuxgu, rü guxüma i curü maxü rü name.

²³—Natürü ngëgxuma ñoma i naäneärü ngúchaüçex cudèuxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma. Rü aixcüma nataxuma i eänexü i ngëmaärü yexera ixixü i Tupanapexewa.

¿Texéçex tá cumaxü, Tupanacèx rü éxna díerucèx?

(Lc 16.13)

²⁴—Taxucürüwa wüxi i duňxü rü nataxrearü coriäx. Erü wüxi i norü corichi rü tá naxai, rü ngëma to rü tá nüxü nangechaü. Rü éxna wüxicèx rü tá meä napuracü, rü ngëma to rü tá nüxü naxo. Rü taxucürüwa Tupanacèx pemaxë, ega perü díeruguama perüxüñüegü.

Tupana rü naxäcüguna nadau

(Lc 12.22-31)

²⁵—Rü ngëmacèx pemaä nüxü chixu rü: ¡Täxü i pexoegaäegüxü naxcèx na tacü tá pengögxüü rü tacü tá pixaxgüxü, rü tacümaä tá na pexäxchirugüxü! Erü perü maxü rü ñonaärü yexera nixí, rü pexene rü naxchiruarü yexera nixí.

26 —¡Dúcex penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaā nanguxügxüçex i norü öna! Natürü Penatü ya daxügucü rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacex rü guxüma i werigüarü yexera pixügü.

27 —Rü taxuwama name na tacüçex pexoegaâégüxü. Erü taxucürüwa ya wüxié i pema rü wüxi i oragu rü ipenamèxâchixéê i perü maxü ega woo poraâcü naxcex pexoegaâégügü.

28 —¿Rü tüxcüü pexoegaâégü naxcex i pexchirü? ¡Dúcex penangugü i ngëma putüragü i ngextámare yaexü i tama puracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü!

29 —Natürü pemaä nüxü chixu rü woo guma âëgxacü ga Charumóu ga na namexëchixü ga naxchiru, rü taguma wüxi ga putüracurüü namexëchi.

30 —Rü ngëgxuma Tupana ngëmaâcü nangëxäegü i ngëma putüragü i ñüxma ngëxmagüxü natürü moxü rü marü taxuxü, rü yexera tá pexna nadau i pemax, Pa Yatügü i Tama Aixcüma Meâ Yaxögüxü.

31 —Rü ngëmacex tama name i pexoegaâégü rü ñaperügügü: —¿Tacü tá tangögxü? rü êxna —¿tacü tá tixaxgü? rü êxna —¿tacümaâ tá taxâxchirugü? —ñaperügügü.

32 —Erü ñoma i nañecüäx i duüxügü rü naxcex nadaugü i guxüma i ngëma pemaä nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangëxma ya Penatü ya daxügucü ya nüechama nüxü cuácü i pexü na nataxuxü i guxüma i ngëma.

33 —Natürü narümemäa nixi i Tupanacexira pedaugü na ngëma nüma pexü nanaxwëxexüxra pexügxüçex. Rü naetü tá pexna nanaxä i guxüma i tacü i pexü taxuxü.

34 —¡Täxü i naxcex pexoegaâégüxü i ngëma moxü tá üpetüxü! Erü ngëma moxüârü ngunexü rü tâ nüxü nangëxma i guxchaxügü i namaä ínanguxü. Erü wüxicigü i ngunexü rü nüxü nangëxma i noxrütama guxchaxügü, rü ngëmacex tama name i moxüârü guxchaxügucex pexoegaâégü i ñüxmaxax —ñanagürü.

7

Tama name i togüexü tixu (Lc 6.37-38, 41-42)

1 Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: —¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngëgxuma ya Tupana rü tâxüitäma pexü nixu na pechixexü.

2 —Erü ngëgxumarüü na togüxü pixuxü rü Tupana rü tá pexü nixu na pechixexü. Rü ngema na togüxü pepoxcuexü, rü ngemaâcü tátama nixi ya Tupana i pexü napoxcuexü.

3 —¿Rü tüxcüü i nüxü cudawenüxü i ngëma cueneëärü üxaxetüxü i íraxü, ega chi tama naxcex cuxoegaâégü i ngëma cuxetüwatama ngëxmaxü i naípüta i taxü?

4 —Rü ngëgxuma cuxetüwatama nangëxmagü i wüxi i naípüta i taxü ¿rü ñüxäcü i cueneëxü cuchixewü, rü ñácuixü nüxü:

“¡Pa Chaueneëx, cuxü chanayauxchaü i ngëma curü üxaxetüxü!” —ñácuixü?

5 —Pa Duüxü i Meâ Maxnetaxü, rü name nixi i cunayauxira i ngëma naípüta i cuxetüwatama ngëxmaxü, rü ngëmaâcü tá mea nüxü cudau na cunayaxuxüçex i ngëma cueneëärü üxaxetüxü. [Rü ngëmacex name nixi i cuxira nüxü curüxo i ngëma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ngëgxuma tá cume na nüxü curüngüxëxüçex i cueneë na nüxü naxoxüçex i ngëma chixexü i íraxü i naxüxü.]

6 —Rü tama name i Tupanacäru ore i üünexümaâ penachixewe i ngëma duüxügü i chixecümagüxü i tama yaxögüchaüxü, erü ngürüâchi ngëmacex tá pexü nimëxgü. Rü ngëgxumarüü tama name i Tupanacäru oremaâ penachixewe i ngëma duüxügü i tama nüxü cuexgüchaüxü, erü tá ínatanetëgxü.

Name nixi i törü yumüxëwa Tupanana naxcex taca rü naxcex tadaugü rü íäxwa: Tu tu tu, ñatarügügü

(Lc 6.31, 11.9-13)

7 —¡Tupanana naxcex peca! rü nüma tá pexna nanaxä. ¡Rü Tupanaxütagu naxcex pedau! rü tá nüxü ipeyangau. ¡Rü norü íäxwa: Tu tu tu, ñapegü! rü tá pexcex nayawâxna.

8 —Erü guxâma ya yíxema naxcex ícaxe, rü tanayaxu. Rü guxâma ya naxcex dauxe, rü nüxü itayangau. Rü guxâma ya yíxema íäxwa: Tu tu tu, ñagüixe, rü tá tûmacex niwâxna.

9 —Rü düçax i pemax, rü ngëgxuma chi wüxi i pexacü pâñucex ícaxgu, rü ¿ñüxäcü chi wüxi ya nuta nüxüna peçaxü?

10 —Rü ngëgxuma chi choxnicex pexna nacaxgu rü ¿ñüxäcü chi i áxtape nüxna peçaxü?

11 —Rü pema na pichixecümachiréxü rü nüxü pecuëx na mexü i âmare pexacügüna peçaxü. Natürü Penatü ya daxügucü rü ngëma pema pexacügüna peçaxüârü yexera tá tûxna naxä ya yíxema naxütawa naxcex ícaxe.

12 —Rü pemaä nüxü chixu, rü ngëma pema penaxwëxexü i togü pemaä na naxüxü, rü name nixi i pema rü ta ngëmaâcü tama namaä penaxü. Erü ngëmaâcü tükü namu i

Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümağıgxü ga Tupanaärü orearü uruğü ümatüxü.

*Iäx i íraxüchiga
(Lc 13.24)*

¹³—Name nixi i ngëma iäx i íraxüwaama pichocu. Erü ngëma iäx i yuwa tükü gaxü rü ngëma nama i yuwa daxü rü nata. Rü muxüchixüma i duülxügü nagu naxi.

¹⁴—Natürü ngëma nama i maxüwa nadaxü rü ngëma iäx i maxüçex nawa ixücxü rü naxira. Rü noxretama nixi i duülxügü i nüxü iyangaugüxü.

*Wüxi i nanetü rü norü owa nixi i nüxü icuáxü
(Lc 6.43-44)*

¹⁵—Rü naxcex pexuäegü i ngëma doratèègxüxü i nügü ixugünetaxü na Tupanaärü orearü uruğü yixigüxü. Erü nümagü rü petanüwa nangugü, rü nügü mexü i duülxügüneta nixigüxex. Natürü naäewa rü poraäcü chixexügu narüxinü.

¹⁶—Rü pema rü nacümawa tá nüxü pecuëx i ngëma duülxügü, ngëgxumarüü i wüxicigü i nanetügü rü norü owa na nüxü icuáxüruü ngoxi name rü éxna tama. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama ubagü tayaxu. Rü wüxi i chuchuxüwa rü taxucürüwama orix i igu tayaxu.

¹⁷—Erü guxüma i nanetü i mexü rü name i norü o. Rü guxüma i nanetü i chixexü rü nachixe i norü o.

¹⁸—Rü wüxi i nanetü i mexü rü taxucürüwama nachixe i norü o. Rü wüxi i nanetü i chixexü rü taxucürüwama name i norü o.

¹⁹—Rü guxüma i nanetü i tama mexü i norü o rü tayadaxüchi, rü ñuxüchi tayagu.

²⁰—Rü ngëgxumarüü nacümawa tá nüxü pecuëx i ngëma duülxügü i Tupanaärü orearü uruğüneta ixigüxü.

*Täütáma guxüma i duülxügü nichocu i ngextá Tupana äexgacü ítxixüwa
(Lc 13.25-27)*

²¹—Rü tama guxüma i duülxügü i nügü ixugüxü na chorü duülxügü yixigüxü rü tá nichocu i ngextá Tupana äexgacü ítxixüwa. Natürü yíxema aixcüma Chaunatü ya daxügucüga ñüexexicatátama tixi ya ngema ichocuxe.

²²—Rü ngëgxuma ngëma ngunexü i naäneärü guxwa nanguagu, rü muxüma i duülxügü rü choxü tá ñanagürügü: —Pa Corix, toma rü togü i duülxügümaä nüxü tixu i curü ore, rü cuébagu ítanawoxü i ngoxogü, rü cuébagu tanaxü i muxüma i mexü i taxü i Tupanaärü poramaä taxüxü —ñanagürügü tá choxü.

²³—Natürü ngëgxuma rü tá ñacharügü nüxü: —Taguma chorü duülxügü pixigü. ¡Rü choxna pixigachi i pema i chixexü ügü! —ñacharügü tá.

*Yatü i Cristuga ñüxü rü yatü i tama Cristuga ñüxüchiga
(Mr 1.22, Lc 6.47-49)*

²⁴—Rü ngëmacex ya yíxema choxü ñüxü rü naxüxe i ngëma choma tükü chamuxü, rü wüxi ga yatü ga meä naäexü cuacü ga nuta ga tacüétügu üpatacüruü tixi.

²⁵—Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümex ga taxtü, rü nixüüchi ga wüxi ga tacü ga buanecü rü guma ígu nanguema. Natürü guma í ru tama niwëtaü yerü wüxi ga nutaétügu naxü.

²⁶—Natürü yíxema choxü ñüxü rü tama naxüxe i ngëma choma tükü chamuxü, rü wüxi ga yatü ga tama naäexü cuacü ga naxnüügumare üpatacüruü tixi.

²⁷—Rü pucü ga tacü ínangu, rü narümex ga taxtü, rü wüxi ga tacü ga buanecü nixüüchi rü nagu nanguema ga guma í. Rü niwëtaü, rü yexma nayaroxü ga guxüma —ñanagürü ga Ngechuchu.

²⁸ Rü yexguma yagüegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxü, rü ga duülxügü rü nabëixächiäegü namaä ga norü ngüxéetæ.

²⁹ Yerü nüma rü Tupanaärü poramaä nanangüexëe, rü tama yema ngüexëerügü ga ore ga mugüwa nguxéetæagüxürrü nixi.

8

*Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexüçex nayataanexëe
(Mr 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹Rü yexguma guma mèxpünewa yanaxüegu ga Ngechuchu, rü muxüma ga duülxügü nawe narüxi.

²Rü Ngechuchucex nixü ga wüxi ga yatü ga chaxünemaä idaawecü. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxäpüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, ngëgxuma chi cuma cunaxwëxegu, rü chi cuvä natauxcha na choxü curümexëexü —ñanagürü.

³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü ningōgü, rü ñanagürü nüxü: —Ngü, chanaxwèxe. ¡Rüme! —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü naxcèx nitaane ga guma yatü ga na nachaxüneäxxü.

⁴ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Dúcèx, taxuemaä tá nüxü quixu! ¡Natürü ngëma paixütawa naxü, rü cugü iyawéx! ¡Rü nüxna naxä i ngëma âmare ga Moïché tuxü muxü na duüxügü nüxü cuáxüce na curümexü! —ñanagürü.

*Ngechuchu rü Dumacüäx ga churaragüärü äëxgacüärü duüxüxü narümxexëe
(Lc 7.1-10)*

⁵⁻⁶ Rü Capernáuwa naxü ga Ngechuchu. Rü yexguma yéma nanguxgu, rü wüxi ga churaragüärü äëxgacü ga capitáü ga Dumacüäx rü Ngechuchucèx nixü. Rü Ngechuchuxü nacéexü, rü ñanagürü: —Pa Corix, chorü duüxü rü nanawäxächi. Rü ngürücarewa nangëxma i chopatawa, rü poraäcüxüchima ngüxü ninge —ñanagürü.

⁷ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Marü tá ngëma chaxü na naxcèx chayataanexëexüce —ñanagürü.

⁸ Natürü nüma ga capitáü nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, choma rü taxuwama chame na chopatagu na cuxücxüce. Rü chanaxwèxe i curü orewaxicatama nüxü quixu, rü tá naxcèx nitaane i chorü duüxü.

⁹ —Erü choma rü ta rü chorü äëxgacümëxewa changëxma. Rü choxmëxwa nangëxmagü ta iñuxre i churaragü. Rü ngëxguma chanamuxgu i wüxi na ngextá naxüxüce, rü ngëma naxü. Rü ngëxguma chaugüxtawa naxcèx changemagu i to, rü chauxüxtawa nangu. Rü ngëxguma wüxi i chorü duüxüxü chamuxgu na tacü na naxüxüce, rü choxü nanaxü —ñanagürü.

¹⁰ Rü yexguma yemaxü naxüngü ga Ngechuchu rü nabéixächiäe. Rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga nawe rüxüxü: —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü taxuüma i Yudíugütanüwa nüxü ichayangau i wüxi i duüxü i ñää yatürüü aixcüma yaðöñü.

¹¹ —Rü choma rü pemaä nüxü chixu rü muxüchixü i duüxügü rü guxüwama tá ne naxü, rü Tupana äëxgacü iñixüwa ta nachibüe namaä ya törü oxigü ya Abráü rü Ichaá, rü Acob.

¹² —Natürü muxüma i Abráütanüxügü i Yudíugü rü tâxtáma nichocu i ngextá Tupana äëxgacü iñixüwa. Rü eänexüwa tá nawogü. Rü ngëma tá naxauxe, rü tá nixüxchapütagü —ñanagürü.

¹³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü yema capitáüxü: —¡Cupatacèx nataegu! Rü tá naxcèx nitaane i curü duüxü, erü cuyaxö na naxcèx tá yataanexü —ñanagürü. Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga yema capitáüärü duüxü.

*Ngechuchu rü Pedru nèxecèx nayataanexëe
(Mr 1.29-31; Lc 4.38-39)*

¹⁴ Rü Pedrupatawa naxü ga Ngechuchu. Rü yéma ngixü nadau ga Pedru nèxë ga ngürücaregu irüxüxcü yerü iyaxaxüne.

¹⁵ Rü Ngechuchu ngixmëxgu ningōgü, rü yexgumatama igëuxächi ga yema na yaxaxünexü. Rü írüda ga ngimax. Rü ñuxuchi naxcèx inamexëe ga ñona.

*Ngechuchu rü muxüma ga idaaweexüce nayataanexëe
(Mr 1.32-34; Lc 4.40-41)*

¹⁶ Rü yexguma marü yanaxüchuchaüga ga üëxcü, rü Ngechuchuxüxtawa nanagagü ga muxüma ga duüxügü ga ngoxoägxüxü. Rü wüxitama ga oremaä Ngechuchu ínanawoxü ga yema ngoxogü. Rü nanameëxüe ta ga guxüma ga yema togü ga idaaweexü.

¹⁷ Rü yemaäcü Ngechuchu nayanguxëe ga yema ore ga nuxcumätxü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü nüma rü tuxü naporaexëe i ngëxguma ituraegu, rü tuxü narümeexëe i ngëxguma idaaweegu”,
ñaxü.

*Duüxügü ga Ngechuchuwe rüxüxchaüxüchiga
(Lc 9.57-62)*

¹⁸ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga muxüma ga duüxügü na nüxü ichomaëguächixü, rü norü ngüexügümaä nüxü nixu, rü ñanagürü: —Rü ngixä, rü naxtaxaarü tocutüwa taxi! —ñanagürü.

¹⁹ Rü wüxi ga ngüexëerüü ga ore ga mugüwa nguxëetaexü, rü Ngechuchucèx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexëerüü Pa Ngechuchux, cuwe charüxüchaa i ngextá cuma ícuxüxüwa —ñanagürü.

²⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngowagü rü nüxü nangëxma i naxmaügü, rü werigü rü nüxü nangëxma i naxchiäügü. Natürü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxü —ñanagürü.

²¹ Rü wüxi ga to ga norü ngúexü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, cuwe charüxüxchaü, natürü chanaxwèxe i chaunatü tükü ichayatexira —ñanagürü.

²² Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —jNoxtacüma chowe rüxi! Rü nüe i ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyatèxgü i ngëma yuexü —ñanagürü.

*Ngechuchu rü buanecüxü rü yuapexü ínayachaxächixëë
(Mr 4.35-44; Lc 8.22-25)*

²³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü norü ngúexügü rü ta ínayaxümütügü, rü inaxächi.

²⁴ Rü ngürüächi naxtaxaarü ngäxütu nüxü naxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü guma nguewa rü niyaucuchichigü ga dexá. Natürü ga Ngechuchu rü nape.

²⁵ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü ínababèixgügü, rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, jtoxü rüngüxëë, erü ngëmama itabaxügü! —ñanagürügü.

²⁶ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Duüxügü i Tama Aixcüma Yaxögüxü, jtuücxü pemüñé? —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü inarüda. Rü buanecü rü yuapena nachogü. Rü ínayachaxächi ga buanecü, rü inayarüxo ga yuape, rü inachaxanemare.

²⁷ Rü nümaü ga norü ngúexügü rü nabèixächiäegü, rü nügümaä ñanagürügü: —jTacü éxna nixi i ñää yatü rü ngëmacëx woo ya buanecü rü yuape rü naga naxñüexü? —ñanagürügü.

*Yatiügü ga Gadáracüäx ga ngoxogü nawa yexmagüxü
(Mr 5.1-20; Lc 8.26-39)*

²⁸ Rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáraarü naänewa. Rü yexguma yéma nangugügü, rü Ngechuchucëx yéma nibuxmü ga taxre ga yatügü ga duüxchiquëxetanüga yarüxauchigütanüneñxü. Rü yema taxre rü ningoxoäx, rü nidüraexüchi. Rü yemacëx taxucüruwama texé yéma namawa taxüpetü.

²⁹ Rü yema taxre rü aita naxüe, rü ñanagürügü: —jTücxüñ toxü nuä cuyachixewe, Pa Ngechuchu ya Tupana Nane? —jÉxna nuä cuxü na toxü ícuyawoxüxüçex tauta nawa nanguyane na Tupana toxü poxcuemü? —ñanagürügü.

³⁰ Rü yema nachicaarü ngäicamana nachibüe ga muxüma ga cuchigü.

³¹ Rü yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacéexügü, rü ñanagürügü: —Rü ngëguma toxü ícuwoxügü, jru ngëma cuchigügü toxü nachocuxëë! —ñanagürügü.

³² Rü yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —Écü, jngëma pexü! —ñanagürü. Rü yexguma ga yema ngoxogü rü ínachoxtü nawa ga yema taxre ga yatügü, rü yema cuchigügü nayachochu. Rü ñuxüchi güxüma ga yema cuchigü rü inaxächi, rü naxtaxacutüarü mëxpüüwa nayarüyugü, rü yexma nayi.

³³ —Rü yema cuchigüarü dauruügü rü nabèixächiäegü, rü ñancëx nibuxmü. Rü yexguma ñänewa nangugügü, rü nüxü nixugügü ga güxüma ga yema ngupetüxü ga ñuxäcü naxcëx na yataanegüxü ga yema taxre ga yatügü ga ngoxoäxgüxü.

³⁴ —Rü yexguma ga güxüma ga yema ñäneçüäx ga duüxügü, rü Ngechuchuxütawa naxü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadaugügü, rü nüxü nacéexügü na ínaxüxüxüçex ga yema norü naänewa.

9

*Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawäixächicüçex nayataanexëë
(Mr 2.1-12; Lc 5.17-26)*

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga nguegu nixüe. Rü naxtaxaarü tocutüwa naxü, rü noxrütama ñänewa nangu.

² Rü yéma guma ñänewa rü duüxügü rü Ngechuchuxütawa nanangetaügü ga wüxi ga yatü ga nawäixächicü. Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga ñuxäcü aixcüma na yaxögüxü ga yema duüxügü rü ñanagürü nüxü ga guma idaaewecü: —jNataäe, Pa Chaunex! Erü curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü —ñanagürü.

³ Rü yéma nayexma ga ñuxre ga ngúexëerügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü. Rü nümaü rü naäxëgiwa ñanagürügü: —jÑää yatü rü tacü Tupanamaä nixugü? —ñanagürügü.

⁴ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuëxama ga yema naäewa nagu naxñüexü. Rü yemacëx ñanagürü nüxü: —jTücxüñ chixexügü perüxñüne?

⁵ —jTacü nixi i ngëma rütauxchamaëxü na namaä nüxü ixuxü ya daa nawäixächicü:

“Rü curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü éxna:

“jInachi rü ííxü!” ñagüxü nüxü?

⁶ —Natürü i ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëë na Chaunatü ya Tupana núma choxü muxü na duüxügüxü nüxü changechaüxüçex i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma

rü ñanagürü nüxü ga guma nawäixächicü: —¡Inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü.

⁷ —Rü yexgumatama ga guma nawäixächicü rü inachi, rü napatawa naxü.

⁸ Rü yexguma yemaxü nadaugüga ga duüxügü, rü poraäcü namuü. Rü Tupanaxü nicuëxüügü, rü ñanagürügü: —Moxë, Pa Tupanax, erü cunaporaxëe i ñaä yatü na ngëmaäcü mexü toxçex naxüxüçex —ñanagürügü.

Mateucëx naca ga Ngechuchu

(Mr 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Rü yexguma yéma inaxüächigu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga Mateugu äegaxü ga yéma rütoxü ga ngextä Dumaäärü äëxgacüçex diëru ngïxü ínayauxgüxüwa yerü woetama yemawa napuracü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Chowe rüxü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Mateu rü inachi, rü nave narüxü.

¹⁰ Rü Mateupatawa naxü ga Ngechuchu, rü yéma nachibü. Rü ínangü ta ga muxüma ga togü ga duüxügü ga Dumaäärü äëxgacüçex diëru ngïxü yauxgüxüwa puracüexü, rü togü ga duüxügü ga taxüema naçümamaä taäegüxü. Rü yema duüxügü rü yéma mechawa narütogü namaä ga Ngechuchu rü norü ngüexügü.

¹¹ Natüri yexguma yemaxü nadaugüga ga Parichéugü, rü Ngechuchuarü ngüexügüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Ñuxäcü i perü ngüexëerü rü namaä nachibü i äëxgacüarü duüxügü i diëruarü yauxwa puracüexü, rü duüxügü i pecaduäxgüxü? —ñanagürügü.

¹² Rü yexguma yemaxü naxïnüğü ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü ga Parichéugü: —Ngëma poraexü rü tama nanaxwèxegü ya duturu, natüri ngëma idaaweeexü nixi i naxwèxegüxü.

¹³ —¡Rü ípixü, rü nawa pengüe i Tupanaäärü ore i ümatüxü i ñaxü:
“Choma rü tama chanaxwèxe i chauxcëx peyamëx i carnerugü, natüri chanaxwèxe i togü pexü nangechaütmüügü”,

ñaxü! Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Choma rü tama mexügüna na chauxxüçex nixi i núma chaxüxü, natüri núma chaxü na nüxna chauxxüçex i ngëma pecaduäxgüxü na ngëmaäcü nüxü naxoexüçex i naçümagü i chixexügü —ñanagürü.

Ngechuchuna naçagüe ga aurechiga

(Mr 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Rü yexguma ga Cuáü ga baiüxëerüüärü ngüexügü, rü Ngechuchucex naxi, rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Toma i Cuáüärü ngüexügü na tixïgxü rü nümagü i Parichéugü rü muëxpüxcüna tama tachibüeäcumä tayumüxëgü. ¿Rü tüxcü i curü ngüexügü rü tama toxrüü tama nachibüäcumä nayumüxëgü? —ñanagürügü.

¹⁵ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —¿Exna wüxi i ngïgürü petawa rü pexcëx namexü na nangechaüexü rü naxaureeexü i ngëma nüxna naxugüxü ega natanüwa nangëxmagü i ngëma yatü i ngexwacëx ämaxü? Maneca tama nixi. Natüri wüxi i ngunexügü rü ngëma yatü i ngexwacëx ämaxü rü tå namücgüna nixügachi. Rü ngëma ngunexügü tå nixi i aixcüma naxaureeexü i namücgü.

¹⁶ —Rü taxüema tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxü namaä i wüxi i natüchi i ngexwacaxüxü i tauta nañaächimüxü. Erü ngëguma nayauxgu i ngëma naxchiru rü tå nügü ñanaxíraxächi i ngëma natüchi i ngexwacaxüxü, rü tå nanagauxëe i ngëma wexachiru. Rü noxriarü yexera tå nixi i na nagauxü.

¹⁷ —Rü ngëgumarüü ta rü taxüema ngexwacaxüçü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchixü i marü ngauxü i naxchëxmünaxcëx. Erü ngëguma ngëmaäcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxüçü rü narüngü, rü tå nayaräixëe i ngëma naxchixü i ngauxü i naxchëxmünaxcëx. Rü ngëxma tå nayarütaxi ya binu rü ngëma naxchixü rü ta. Rü ngëmacëx tanaxwèxe ya ngexwacaxüçü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchixügü tayabacuchi. Rü ngëmaäcü tätüama inayarütaxi. [Rü chorü nguxëetae i ngexwacaxüxü rü ngëgumarüü ta nixi na taxucürüwama namaä nawüxigüxü i ngëma nuxcümaäxü i pecümagü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingöögüçüchiga

(Mr 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Rü yexguma yemaäcü ínangüexëetaeyane ga Ngechuchu, rü naxüttawa nangu ga wüxi ga äëxgacü ga Yudügürü. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxäpüxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, chauxcacü rü ngexwacëx iyu. Natüri ngëguma chi ngëma cuväxgu rü ngïxü quingöggü, rü wena chixarü imaxü —ñanagürü.

¹⁹ Rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngüexügümaä yema äëxgacüwe narüxü.

²⁰ Rü yexguma yéma naxüyane ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü ägüechacü rü naweama ne ixü. Rü naxpechinüchirugu iyangöggü.

²¹ Yerü ngima rü nagu irüxñü rü yexguma chi naxchiruxüxicatama yangögümaregu, rü chi ngïxcëx nitaane.

²² Natürü nüma ga Ngechuchu rü nügü ínidau, rü ngixü nadau ga yema nge. Rü ñanagürü ngixü: —¡Nataäe, Pa Chauxacü! Marü cuxcëx nitaane, erü cuyaxö —ñanagürü. Rü yexgumatama ngïxcëx nitaane.

²³ Rü yexguma yema äëgxacüpatawa nanguxgu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga paxetatanüxü ga marü na ínamaregüxü na ngixü iyatëgxüxü ga yema bucü. Rü ga duüxügü rü nixáichä rü naxaue.

²⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: —¡Ípechoxö i nuä! Erü ngëma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürü. Natürü nümagü ga duüxügü rü Ngechuchuxü nacugüeama.

²⁵ Rü yexguma Ngechuchu ínachoxüxéëxgu ga duüxügü, rü yema bucüarü ucapugu naxüci. Rü ngïximëxgu nayayauxächi, rü yexgumatama íruida ga ngimäx.

²⁶ Rü guxüwama ga yema naänewa, rü duüxügü nüxü nixuchigagü ga yema Ngechuchu üxü.

Ngechuchu naxcëx nayataanexëë ga taxre ga yatü ga ingexetüxü

²⁷ Rü yexguma yéma ínaxüxgu ga Ngechuchu, rü taxre ga ngeketüxü rü nawe nangëgü. Rü tagaäcü ñanagürügü: —Pa Ngechuchux, Pa Dabitanüxü, ¡cuxü tangechaütmüügü! —ñanagürügü.

²⁸ Rü yexguma Ngechuchu guma í ga nagu napexünegu naxücxgu, rü yema taxre ga ngeketüxü rü naxcëx naxxi. Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Peyaxögüxü yíixü na chaporaxü na peküx charümeëëxüçëx? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Ngü, Pa Corix, tayaxögü —ñanagürügü.

²⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxtëtgüga ningögü, rü ñanagürü nüxü: —¡Cü pexcëx yataane, erü peyaxögü! —ñanagürü.

³⁰ Rü naxcëx nitaanegü. Rü Ngechuchu rü poraäcü nayaxucuxëgü na taxüemaäma nüxü na yaxugüxüçëx ga yema nüxü ngupetüxü.

³¹ Natürü yema taxre rü yexguma yéma ínachoxügü rü guxüwama ga yema naänewa rü nüxü nixugüeama ga yema Ngechuchu üxü.

Ngechuchu rü naxcëx nayataanexëë ga wüxi ga yatü ga tama idexacü

³² Rü yexguma yema taxre ga yatü íchoüxguwena, rü ñuxre ga duüxügü rü Ngechuchuxüawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga tama idexacü yerü ngoko nawa nayexma.

³³ Rü Ngechuchu ínanatëxuchi ga yema ngoko. Rü yexgumatama inanaxügü ga na yadexaxü ga guma yatü. Rü nümagü ga duüxügü rü nabèjxächiäegü. Rü ñanagürügü: —Taguma nüxü tadau i nuä tachiüñänewa i facü i ñaäruü ixixü —ñanagürügü.

³⁴ Natürü ga Parichéugü rü ñanagürügü: —Ñäa yatü rü ngoxogülarü äëgxacü i Chatanäärü poramaä nixi i ínawoxüäxü i ngoxogü —ñanagürügü.

Ngechuchuaxü nangechaütmüügü ga duüxügü

³⁵ Rü yema naänewa rü guxürema ga íänegüga rü íänexäcügüga nixügüchigü ga Ngechuchu. Rü wüxicigü ga íänema, rü duüxügürü ngutaqüíxepataüwa ninguxëëtaechigü. Rü duüxügümäa nüxü nixuchigü ga ore ga mexü na ñuxäcü äëgxacü na yíixü ya Tupana. Rü nanameëëxëe ga duüxügü ga idaaeweexü. Rü woo nañuxraüxü ga norü daawe nüxü yemaxxü, rü nanameëëxëe.

³⁶ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëüxgu ga yema muxüma ga duüxügü ga naxüitäwa ngugüxü, rü nüxü nangechaütmüügü. Yerü carnerugü ga ngearü dauruüäxürrü na nanaxächiäegü, rü tama nataäegü.

³⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü nangëxma i muxüchixü i duüxügü i ímemaregüxü na yaxögüäxü i Tupanaäärü ore. Natürü nanoxreëxpüx i Tupanaäärü puracütanüxü na namaä nüxü yaxugüxüçëx i ngëma ore.

³⁸ Rü ngëmacëx name nixi i duüxügürü yora ya Tupanana naxcëx peca i perü yumüxëwa na yamugüäxüçëx i norü puracütanüxü i orearü uruügü na ngëma duüxügümäa nüxü yaxugüxüçëx i norü ore i mexü —ñanagürü ga Ngechuchu.

10

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexügü na toxnamana namugüäxüçëx

(Mr 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu, rü yema 12 ga norü ngüexügüçëx naca. Rü nüxna naxäga rü nanaporaexëe na ínawoxüäxüçëx ga ngoxogü rü nameëëxëäxüçëx ga duüxügü ga idaaeweexü ga woo nañuxraüxü ga ñaaawe nüxü yemaxxü.

² Rü ūnā nixi ga naegagü ga yema 12 ga Ngechuchuarü ngúexügü ga imugüxü. Rü natanüwa rü Chimáu ga Pedrugu äegacü nixi ga naéru ixixü. Rü to nixi ga Pedruenee ga Aüdré. Rü to nixi ga Chaütiágu rü to nixi ga Chaütiaguenee ga Cuáu. Rü yema taxre rü Zebedéu nanegü nixigü.

³ Rü togü nixi ga Piripi, rü Baturumé, rü Tumachi, rü Mateu ga Dumaärü äëxgacucëx diéruarü yauxwa puracüchirécü. Rü togü nixi ga Chaütiágu ga Arupéu nane, rü Tadéu.

⁴ Rü to nixi ga Chimáu ga iporaäecücü. Rü to nixi ga Yuda ga Icaríute ga yixcama bexma cuäcü Ngechuchuxü íxuaxüxü.

*Ngechuchu rü norü ngúexügüxü nimugü na nüxü yanaxugüexücëx ga norü ore
(Mr 6.7-13; Lc 9.1-6)*

⁵ Rü Ngechuchu nayamugü ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü nüxna naxäga, rü ñanagüru: „¡Täütáma natanüwa pexi i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixigüxü! ¡Rü täütáma Chamáriacüäx i duüxügürü länegüwa pexi!

⁶ —Natürü chanaxwëxe i ngëma Yudíugü i carnerugürü iyarütauxexütanüwa pexi.

⁷ —¡Rü ngëma natanüwa nüxü peyarüxi na marü yangaicaxü ya Tupana na norü äëxgacü yüixü!

⁸ —¡Rü penameëxëex i ngëma duüxügü i idaaweeexü! ¡Rü wena penamaxëxëex i ngëma duüxügü i marü yuexü! ¡Rü penameëxëex i ngëma duüxügü i chaxünemaä idaaweeexü! Rü ngëma duüxügü i ngoxogü nawä ngëxmagüxü! ¡Rü nüxü ipenawoxüx! Rü tama name i penaxätanü ega texéxü perümxëexgu, erü pema rü pexü nangetanümare i ngëma pora.

⁹⁻¹⁰ —¡Rü täütáma ípingearü díerüäxgü na perü tacücëx petaxegüxülcëx rü bai i perü choca i perü namawaü! ¡Rü wüxitama i pexchiru ípinge, rü bai i perü chapatu, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naixmensexä ípingel! Rü pemaä nüxü chixu rü wüxi i puracütanüxü rü name nixi i ngëma duüxü i nüxü napuracütüxütawa nachibü.

¹¹ —Rü ngëxguma wüxi ya lännewa wüxi ya länexäcüwa pengugü i pemax, ¡rü naxcëx pedeüx i wüxi i duüxü i mécumaxü! ¡Rü ngëmaxütagu perücho ñuxmatata ipexüächi i ngëma lännewa!

¹² —Rü ngëxguma yima ípatagu pechocugu, rü meä tá nüxü perümoxëgü i ngëma duüxügü i ngëma ngëxmagüxü rü: „¡Tupana pexü rüngüxëxü!“ flaperügü i nüxü.

¹³ —Rü ngëxguma ngëma duüxügü rü meä pexü nayauxgu rü Tupana tá nüxü narüngüxëe. Natürü ngëxguma tama meä pexü nayauxgu i napatawa rü flaperügü i nüxü:

“Marü name i toxnamana taxü”, flaperügü i nüxü.

¹⁴ —Rü ngëxguma wüxi ya Íwa rü éxna wüxi ya lännewa duüxügü tama meä pexü yauxgugu rü tama nüxü naxinüechaügu i perü ore, ¡rü ípechoxü! Rü ngëxguma ípechoüxgu, ¡rü meä pegü ípepagücutü i perü üxaxücutü, na ngëmawa nüxü nacuëgxülcëx na chixexü na naxügüxü i ngëma duüxügü!

¹⁵ —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagúxü i naäne, rü Chodomacüäx rü Gomoracüäx i duüxügürü yexera Tupana tá nanapoxcue i ngëma duüxügü i tama meä pexü yauxguxü.

Guxchaxügümää tá pewé ningexütanü i duüxügü

¹⁶ —Düçëx, äücmümaxüwa pexü chamugü, ngëxgumarüü i carnerugüxü aigütanüwa imugüxürlüü. ¡Rü ngëmäcex penaxwëxe i äxtapegürü pexuäegü, natürü muxtucugürüü taxuüma i chixexü pexügü!

¹⁷ —¡Rü pegüna pedaugü! Erü duüxügü rü tá pexü ínayauxü, rü äëxgacügüxütawa tá pexü nagagü na pexü napoxcuexülcëx. Rü ngutaquëxepataügü i nüxü.

¹⁸ —Rü chaugagu tá äëxgacügü ya tacügüpexewa pexü nagagü. Rü ngëmaäcü tá chauchigagu pidexagü napëxewa i ngëma äëxgacügü rü napëxewa i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixigüxü.

¹⁹ —Natürü ngëxguma äëxgacügüpexewa pexü nagagü na pexü napoxcuexülcëx, ¡rü taxucëxtáma pexoegaäegü na tacümaä tá penangäxüxü rü éxna tacüxü tá namaä na pixuxü! Erü ngëxguma nawa nanguaxgu na pidexagüxü, rü Tupanaäe tá pexü nanguaxëe na tacüxü tá namaä pixuxü.

²⁰ —Rü täütáma pema nixi i pidexagüxü, natürü Tupanaäe i Üünexü tá nixi i pema idexaxü.

²¹ —Rü nügüneëgüwa rü tá nügü ínaxuaxügü na äëxgacügü yamëgxülcëx. Rü ngëgumarüü tá na nanatügü rü naxäcügüxü ínaxuaxügü, rü naxäcügü rü nanatügüxü tá ínaxuaxügü na äëxgacügü tükü imëgxülcëx.

²² —Rü chaugagu tá guxü i duüxügü pexchi naxaie. Natürü yíxema aixcüma yaxdöömäxë i chorü ore rü tama choxü ítäxe, rü yíxema tá tixi ya nayaxúxe i ngëma maxü i taguma gúxü.

²³ —Rü ngëxguma wüxi ya lännewa rü duüxügü pexü daixchaügu, rü name nixi i pibuxmü ya yima lännewa, rü náí ya lännewa pexi. Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü täütáma guxüne ya Yudiugürü lännewa pengugü naxüpa na chataeguxü i chomax.

24 —Rü taxuňma i wüxi i ngúexü rü norü ngúexéêruňxü narüyexera. Rü taxuňma i wüxi i coriarü duňxü rü norü corixü narüyexera.

25 —Rü ngëma norü ngúexéêruňxü üpetüxürüň tátama nüxü naxüpetü i ngëma norü ngúexü. Rü ngëma norü corixü üpetüxürüň tátama nüxü naxüpetü i ngëma norü duňxü. Rü ngëguma duňxügü rü ngoko i Bechebü choxü nawogülegu, ¿rü ñuxâcü tá pexü naxu i pemax?

*Name nixü na Tupanaxü pemuňeňxü
(Lc 12.2-7)*

26 —Rü ngëmacèx jtäxü i nüxü pemuňeňxü i ngëma duňxügü! Erü guxüma i ngëma cùacü üxü rü tá nangoxoma. Rü guxüma i ngëma ñuxma duňxügucèx ëxüguxü, rü yixcura rü tá nüxü nacuëxguma.

27 —Rü guxüma i ngëma pemaăxícatama nüxü chixuxü, jrü meă duňxügucèx penangoxéêx! Rü guxüma i ngëma bexma pemaă nüxü chixuxü, jrü tagaăcü guxü i duňxügumaň nüxü pixu!

28 —Rü tåxü i nüxü pemuňeňxü i ngëma duňxügü i pexü daixchaňxü! Erü taxünexüxícatama nimëgxü. ¡Natüru name nixü i nüxü pemuňe ya yima Tupana! Erü núma nüxü nangëxma i pora na napoxcuňxücèx i pexene rü peăr rü ta i ngëma ngoxogüxü ñapoxcuexü.

29 —¿Tama éxna wüxitachinü i dëerugu namaă petaxe i taxre i werixacü? Natüru bai i wüxi i ngëma werixacü rü ñaxtüanegu nangu, ega tama nanaxwëxegu ya Penatü ya Tupana.

30 —Rü woo i peyae rü Tupana rü wüxicigü rü nayaxugü, rü nüxü nacuëx na ñuxre ngëmaxü.

31 —Rü ngëmacèx jtäxü i pemuňeňxü! Erü pema rü muxüma i werixacügürü yexeraxüchi pexü nangechaň ya Tupana.

*Yíxema duňxügüpëxewa tügü ixuge na Ngechuchu ya Cristuarü duňxügü tüxü
(Lc 12.8-9)*

32 —Rü guxäma ya texé i ñoma i nañnewa i duňxügüpëxewa tügü ixuge na chorü duňxü tüxü, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügucüpëxewa tükü chixu na chorü duňxü tüxü i tümax.

33 —Natüru texé ya ñoma i nañnewa i duňxügüpëxewa tügü ixuge na tama chorü duňxü tüxü, rü choma rü tá ta Chaunatü ya daxügucüpëxewa tükü chixu na tama chorü duňxü tüxü i tümax.

*Ngechuchugagu nixü i yatooyexü i duňxügü
(Lc 12.51-53; 14.26-27)*

34 —Rü tama name i nagu perüxñüne na núma chaxüxü na guxü i duňxügü rü wüxicü na xñiňüxücèx. Natüru pemaă nüxü chixu rü núma chaxü na chaugagu yatooyexücèx i duňxügü.

35 —Rü nuă chaxü na wüxi ya yatü rü tama nanatümaă wüxicü naxiňüxücèx, rü wüxi i paxü rü tama naëmaă wüxicü naxiňüxücèx, rü wüxi i naneqx rü tama ngíxëmaă na wüxicü naxiňüxücèx.

36 —Rü ngëmaăcü wüxi ya ïwa, rü nügütanüxümaă tátama naxuwaniňxü.

37 —Rü yíxema texé ya choxü na tangechaňxüärü yexera tümanatüxü rü éxna tumeňxü ngechaňxü, rü taxucürüwama chorü duňxü tixü. Rü yíxema texé ya choxü na tangechaňxüärü yexera tümanexü rü éxna tümaxăcüxü ngechaňxü, rü taxucürüwama chorü duňxü tixü.

38 —Rü yíxema tama yaxna namaă ïnuxé i ngëma guxchaxügü i chaugagu tümacèx ínguxü rü ngëmaăcü chowe rüxüxü, rü taxucürüwama chorü duňxü tixü.

39 —Rü texé ya tügü maxéêchaňxü rü tá itayarütaxu. Natüru texé ya chauxcèx yuxé rü tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü.

*Ãmarechiga
(Mr 9.41)*

40 —Rü texé ya pexü yaxúxe rü choxü nixü i tayaxuxü. Rü texé ya choxü yaxúxe rü yima núma choxü mucü ya Chaunatüxü nixü i tayaxuxü.

41 —Rü texé ya wüxi i orearü uruň i Tupana ngëma muxüxü yaxúxe, rü ngëmatama ãmare i wüxi i orearü uruň yaxuxüraňxü tátama tayaxu. Rü texé ya wüxi i yatü i meçümaxüxü yaxúxe erü namecüma, rü ngëmatama ãmare i wüxi i yatü i meçümaxüxü yaxuxüraňxü tátama tayaxu.

42 —Rü texé ya wüxi i pochiyuăcü i dexá i gëüxchiňxü nüxna ãxë i ngëxürüňxü i chorü buxügü i chowe rüxüxü, rü aixcümaxüchi tá tanayaxu i tümaärü ãmare —ñanagürü ga Ngechuchu.

11

*Cuáū ga baiūxēēruū nanamu ga ūuxre ga norü duūxūgü na Ngechuchuxūtawa iyadaugūlxūcèx
(Lc 7.18-35)*

¹ Rü yexguma nüxü nachauxgu ga Ngechuchu ga na yaxucuxēgüäxü ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü inaxüächi ga yéma na duūxügüxü nangüexēēxücèx rü nüxü yaxúxülcèx ga ore ga mexü ga guxüne ga iāngü ga yema naānewa yexmagünewa.

²⁻³ Rü Cuáū ga baiūxēēruū rü yexguma poxcupataxüwa nayexmayane, rü nüxü nacuáxchiga ga yema Ngechuchu üxü. Rü yemacèx ga Cuáū rü Ngechuchuxūtawa namanugü ga ūuxre ga norü duūxügü na nüxna yacagüäxülcèx rü aixcüma Cristu ga Ínanguxēēgücü yü, rü ēxna to tå yü ya Cristu.

⁴ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ūanagürü nüxü ga yema duūxügü: –jPewoegu rü Cuáūmaā nüxü peyarüxi i ngëma pematama nüxü pedaugüxü rü nüxü pexñüexü!

⁵ –jRü namaā nüxü pixu rü ngëma ngeketügxü rü marü nidauchigü, rü ngëma ichixerparaxü rü marü inachigü, rü ngëma chaxüneäxgüxü rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngëma ngauchixēgüxü rü marü ningoxnamachixēgü, rü ngëma yuexü rü wenaxärü namaxë, rü ngëma ngearü ngëmaxüäxgüxü rü marü namaā nüxü tixu i Tupanaärü ore i mexü!

⁶ Rü tataäe ya yíxema texé ya tama nüxü rüxo ne choxü tayaxöxü –ūnanagürü ga Ngechuchu.

⁷ Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Cuáū ga baiūxēēruūrü duūxügü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáüchiga na yadexaxü. Rü ūanagürü nüxü ga duūxügü: –jTacü nixi ga pema ípeyadaugüxü ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxüpataxüwa? –jÉxna wüxi ga ngéxürüüxümare ga yatü ga ūoma dexne ga buanecü yaxiäxtanüçüüxüeçürüü ixixü nixi ga ípeyadaugüxü?

⁸ –Rü ēxna ega tama guma ípeyadaugügi, jrü tacü nixi ga ípeyadaugüxü? –jÉxna wüxi ga yatü ga poraäcü nügü ngéxäexü yíxü ga ípeyadaugüxü? Pema nüxü pecuëx i ngëma poraäcü nügü ngéxäegüxü rü äexgacügi ya tacügüpatawa nangëxmagü.

⁹ –jTacü ēxna nixi ga ípeyadaugüxü? –jÉxna wüxi ga Tupanaärü orearü uruüxü? Ngëmääcü aixcüma yema nixi ga ípeyadaugüxü. Rü pemaā nüxü chixu rü Cuáū ya baiūxēēruū rü tama wüxi i ngéxürüüxümare i Tupanaärü orearü uruü nixi.

¹⁰ –Rü Cuáüchiga nixi ga naxümatüxü ga yema Tupanaärü ore ga ūaxü:
“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na cuxcèx namexëeäxülcèx i duūxügüarü maxü”,
ňaxü.

¹¹ –Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü guxü i duūxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruü i Cuáū ya baiūxēēruūrü yexera ixixü. Natüri yíxema Tupana äexgacü ixixüwa wixwexüchi üxe, rü Cuáüärü yexera tixi.

¹² –Rü yexguma noxri Cuáū ya baiūxēēruū inaxügüga na nüxü yaxúxü i ūuxäci Tupana äegacü ixixüwa nangugüxü i duūxügü, rü nüma ga duūxügü rü norütama ngúchaxümaä nawa nangugüchaxü i ngema nachica. Rü ūuxma rü ta ngemagutama narüxiñ.

¹³ –Rü guxüma ga Tupanaärü orearü uruügürü orewa, rü ore ga mugü ga Moiché ümatüxüwa rü nüxü nixuchigagü na Ínanguégaxü ya Cristu na äexgacü na yíxülcèx. Rü yemaäcü nixi ūuxmata ínangu ga Cuáū.

¹⁴ –Rü ngëxguma chi peyaxögüchaügi i ūaa chorü ore, rü pemaā nüxü chixu rü Cuáū ya baiūxēēruū nixi ya yima yanguxëeçü ga yema ore ga guma nuxcümaäcü ga orearü uruü ga Ería ga ípenanguëeçüchiga ümatüxü.

¹⁵ –Rü yíxema ächixëgüxe, jrü naga taxinüe i ngëma ore! –ūnanagürü.

¹⁶ Rü ūanagürü ta ga Ngechuchu: –jTacügi tá chanangu i ūaa duūxügü i ūuxma maxëxü? Maneca ūaa duūxügü rü taxumaäma nataäegü ngëxgumarüü i ūuxre i buxügü i nügümaä ūaxtuwa rütoğüxü, rü ūxülcèxwëxegüxü, rü tagaäcü namüçügüxü ūagüxü:

¹⁷ “Marü wowerumaä pexcèx tapaxetagü, natüri tama ípixüächitanüxü. Rü marü ngechaü i wiyaegu pexcèx tawiyaegü, natüri tama peixaue”, ūagüxü. Rü ngëma buxügürüü nixi i ūaa duūxügü.

¹⁸ –Yerü nüma naxü ga Cuáū ga baiūxēēruū rü tama pää nangöök rü tama binu nayaxaxü. Rü yexguma ga nümagü rü: “Nangoxoäx” ūanagürügü nüxü.

¹⁹ –Rü ūuxüchi nüma chaxü i choma ya Tupana Nane na duūxüxü chiiixü. Rü choma rü ūna changöök rü binu chayaxaxü. Rü ngëxguma i nümagü rü taanüxüchixü rü ngäkwexexü choxü nawogüe. Rü nüxü nixugüe rü pecadüäxgüxümaä chaxämüçü, rü namaä chaxämüçü i ngëma duūxügü i Dumaärü äexgacülcèx dïeru ngixü ideetanüxü. Natüri Tupanaärü cuëx rü meäma nangox tûmawa ya yíxema aixcüma nawe rüxixë –ūnanagürü ga Ngechuchu.

*Íānegü ga tama Tupanaga ñüéne
(Lc 10.13-15)*

²⁰Rü yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga na yangagüäxü ga yema duüxügü ga guma íänegüçüäx ga ngextá yexeraäc íanaxüäxwa ga taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü. Rü poraäcü nayangagü, yerü yema duüxügü rü tama nüxü narüxoe ga norü chixexü.

²¹Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcëx, Pa Corachíüçüäxgü rü Pa Bechaídacüäxgü, yerü yexguma chi Tiruarü íänewa rü Chidäärü íänewa chanaxüxgü ga yema mexügü ga cuëxruügü ga Tupanaärü poramaä petanüwa chaxüxü, rü woo ga na poraäcü yachixexü ga yema duüxügü rü nuxcümama chitama nüxü narüxoe ga yema nacüma ga chixexü, rü poraäcüxuchi chima nügümaä nangechaügü rü naxauxe, yerü chi nügü nicuëxächitanü ga na yapecaduäxgüxü.

²²—Natüü pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduäxgüxü, rü ngëma ngunexügü rü Tirucüäxgü rü Chidäärüçüäxgürü yexera tá pexü napoxue i pemax, Pa Corachíüçüäxgü rü Bechaídacüäxgü.

²³—Rü pemax, Pa Capernáucüäxgü i Duüxügü, žrü pemaä nagu perüxüñügü rü daxüguxü i naänewa tá ipexixü? Pemaä nüxü chixu rü naänetüüwa i ngextá Tupana Chatanáxü ipoxcuxüwa tá nixi i pewogüxü. Rü yexguma chi Chodomaärü íänewa chanaxüxgü ga yema mexügü ga cuëxruügü ga Tupanaärü poramaä petanüwa chaxüxü, rü guma íäne ga nuxcümama norü pecadugagu iyyarüoxüne rü ñuxma rü chi nangëxma.

²⁴—Natüü pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcuexü i pecaduäxgüxü, rü ngëma ngunexügü rü Chodomacüäxgürü yexera tá pexü napoxue i pemax, Pa Capernáucüäxgü —ñanagürü.

*Chauxcèx pexü na chauxütagu perüngüëxülcèx
(Lc 10.21-22)*

²⁵Rü yexguma rü ñaäcü nayumüxë ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Pa Chaunatü ya Daxüguxü i Naäne rü Ñoma i Naäneärü Yorax, cuxü chicuëxü, erü ñaä chorü ngüexügüxü nüxü cucusüxë i ñaä ore i naxchaxwa iquicúxü i duüxügü i ñoma i naänewa nüxü cuëxüchigüxü.

²⁶—Rü moxë cuxna chaxä, Pa Chaunatü, erü cuma cunaxwëxe na ngëmaäcü cunaxüxü —ñanagürü.

²⁷Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxä i guxüma i tacü i ngëxmaxü. Rü Chaunatüxicatama choxü nacuëx na texé chüñü i choma i Nane. Rü tama guxüma i duüxügü aixcüma nüxü nacuëx na texé yiixü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane, rü ngëma duüxügü i Chaunatüxü nüxü chadauxëechaüxüxücatama nixi i aixcüma nüxü cuëxgüxü na texé yiixü ya Chaunatü.

²⁸—Rü nuä chauxütaga pexü i guxüma i pema ya ipaexe nagagu i perü chixexügü rü perü ïxächiäégü! Rü choma rü tá pexna chanayaxu i pexweta na iperüngüëxülcèx.

²⁹—Rü ñuxüchi penayaxu i chorü ucuxëgü rü naxcëx pedauxütaegü i chaucüma! Erü choma rü yaxna pemaä chaxinü rü taguma chaugü chicuëxüxü. Rü ngemaäcü tá nüxü ipeyangau i ngema taäe i aixcüma ixixü.

³⁰—Erü ngëma pexü chamuxü rü natauxcha na naga pexñüñüexü. Rü ngëma pexü chanaxwæxü rü tama naguxcha na penaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

12

*Ngechuchuarü ngüexügü rü trigu nicäüetanü ga ngüchigaarü ngunexügü
(Mr 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹Rü wüxi ga ngülxchigaarü ngunexügü rü Ngechuchu rü norü ngüexügümaä triguncügu nixü. Rü nataiyae ga norü ngüexügü, rü yemacëx inaxiäcüma yoxocüne triguta nicäüetanü, rü inayangdëtanü.

²Rü yexguma yemaxü nadaugüga ga Parichéugü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Düçex i curü ngüexügü rü chixexü naxüe. Erü ngülxchigaarü ngunexügü napuracüe, rü nachuxu nixi i ngëma —ñanagürügü.

³Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Taguma ëxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümäcü ga äëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyëxgu ga nüma rü natanüxügü?

⁴—Rü Tupanapatagü naxüci rü nanangöök ga yema päu ga üünexü ga Dabícëx rü natanüxügüçëx chuxuxü ga na nangögxüäxü. Yerü paigüçexicatama nixi ga yema päu.

⁵—Rü pemax, Pa Parichéugü žtaguma ëxna nawa pengüe ga yema ore ga mugüpanegu Moñché ümatüxü ga ñaxü rü marü name i paigü rü ngülxchigaarü ngunexügü napuracüe i tupauca ya taxünewa? Rü ngëma rü tama wüxi i pecadu nixi naxcëx i ngëma paigü.

⁶—Natürü pemaā nüxü chixu rü nuā petanüwa nangēxma i wüxi i duūxü i tupauca ya taxüneārü yexera ixixü i Tupanapēxewa.

⁷—Natürü pema rü tama nüxü pecuèx i ñuxü ñaxüchiga nixi i ngēma Tupanaārü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Choma rü tama chanaxwèxe i chauxcèx peyamèx i carnerugü, natürü chanaxwèxe i togü pecü nangechaütümüügü”,

ñaxü. Rü ngēxguma chi meā nüxü pecuèxgü i ngēma ore, rü tā chima chixri nachiga pidexagü i ñā chorü ngüexügü i taxuüma i chixexü ügüxü i Tupanapēxewa.

⁸—Rü choma i Tupana Nane na duūxüxü chiixü, rü aixcüma ngüxchigaarü yora chixi —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi gayatü ga yumécüchiga

(Mr 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Rü yexguma yema nachicawa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü guma iāneārü ngutakuéxepataügu naxxü.

¹⁰ Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxicacüwa yumécü. Rü nümagü ga Parichéugü rü naxcèx nadaugü ga ñuxäcü norü äègxacügüxütawa Ngechuchuxü na inaxuaxügüxü. Rü yemacèx Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Namexü yixü na texé naxcèx yataanexéexü i wüxi i daawexü i ngüxchigaarü ngunexü? —ñanagürügü.

¹¹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Texé i petanüwa rü ngēxguma chi ngüxchigaarü ngunexügü wüxi i perü carneru puchugu nguxgu, rü taux ēxna i ngēgumamatama ípeyadaugüxü rü ípenatüachixü woo ngüxchigaarü ngunexü yixigu?

¹²—Natürü Tupanapēxewa rü wüxi i duūxü rü poraäcüxüchima wüxi i carneruarü yexera nixi. Rü ngēmacè name nixi i mexü taxü i woo ngüxchigaarü ngunexü yixigu —ñanagürü.

¹³ Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yatü ga yumécü: —ílyarüwëxächiméx! —ñanagürü. Rü guma yatü rü inayarüwëxächiméx, rü yexgumamatama narümeméx, rü nai ga naxmëx ga mexünerü nixi.

¹⁴ Rü yexguma yemaxü nadaugüga Parichéugü, rü ínachoxü ga yéma. Rü inanaxügue na naxcèx nadaugüxü ga ñuxäcü tá na Ngechuchuxü Yamègxü.

Nuxcümaïlxü ga ore ga Ngechuchuchiga

¹⁵ Rü yexguma Ngechuchu nüxü cuáchigagu na Parichéugü na yamèxgüchaüxü, rü ínaxüüxü ga guma iānewa. Rü muxüma ga duūxügü rü nawe narüxi. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanameéexü ga guxüma ga yema duūxügü ga idaaweeexü.

¹⁶ Rü duūxügüna naxäga na tama nüxü yaxugüexücex na texe na yixü ga nümax.

¹⁷ Rü yemaäcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxéexücex ga yema ore ga nuxcümaücu ga Tupanaārü orearü uruü ga Ichaxia nüxü ixuxü ga ñaxü:

¹⁸ “Daa nixi ya chorü duü ya chomatama nüxü chaxunetacü rü nüxü changechaücü rü namaä chataäexüchicü. Rü Chauäe i Üñunexü rü nüxna tá chanamu. Rü nüma tá guxü i duūxügü i tama Yudiugü ixígüümaä nüxü nixu i ore i mexü i aixcüma ixixü.

¹⁹ Rü tagutáma ngextá texémaä niporagacüü rü taxuémaätáma ngextá nipura. Rü tagutáma texé iāneārü ítamügüwa nüxü taxinü na natagaxü.

²⁰ Rü nüma rü tāütáma nanadai i ngēma duūxügü i norü òwa turaexü, rü tāütáma inayanaxoxéé i ngēma duūxügü i írarüwatama yaxögüxü. Rü ngēmaäcü tá nixi ñuxmatáta guxü i naänewa nangu i ngēma norü ore i aixcüma ixixü.

²¹ Rü guxü i duūxügü i tama Yudiugü ixígüxü rü tá naxcèx naxi na ngēmaäcü naxütawa nayauxgüxücex i norü maxü i taguma guxü”, ñanagürü ga Ichaxia.

Parichéugü rü Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaä napuracüxü

(Mr 3.20-30; Lc 11.14-23, 12.10)

²² Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngoxoäcü ga ngexetücü rü tama indexacü. Rü Ngechuchu nanamexéé. Rü guma yatü rü yexgumamatama nidauchi rü nidexa.

²³ Rü guxüma ga duūxügü rü nabéjächäéügü ga yexguma yemaxü nadaugüga. Rü ñanagürügü: —¿Taux ēxna daa yixü ya Dabí nane ya Cristu? —ñanagürügü.

²⁴ Natürü yexguma yemaxü naxinüegü ga Parichéugü, rü ñanagürügü: —Naä yatü i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Bechebuarü poramaä nixi i ínawoxüüxü i ngoxogü —ñanagürügü.

²⁵ Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga tacügu na naxinüexü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: —Ngēxguma chi wüxi i nachiüüneäxü i duūxügü nügü itoyegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxéé. Rü ngēxguma chi wüxi ya iāneäxü rü exna wüxi ya íçüäx nügümaä nuëchagu rü nügü nadaixgu, rü nügü chitama naguxéé.

26 —Rü ngēxguma chi Bechebú nügütama ítèxüchigu rü nügütama yamèxgu, ¿rū ñuxācū chi ãéxgacüechä yílxü?

27 —Rü pemax, Pa Parichéugü, rü choxü pixuxgu rü Bechebúarü poramaä íchanawoxü i ngoxogü. Natürü ngēxguma chi Bechebúarü poramaä íchanawoðxgu i ngoxogü, ¿rū texéärü poramaä nixi i perü ngüexügü rü ínawoxüñxü i ngoxogü? Rü dúcax, rü ngēma perü ngüexügütama nixi i pexcëx nangoxëëxü na ípetüexü.

28 —Natürü pemaä nüxü chixu rü aixcüma Tupanaäe i Üünexüñärü poramaä nixi i íchanawoxüñxü i ngoxogü. Rü ngēmawa pexü nüxü chacuëxëe na marü núma petanüwa nanguxü ya Tupana, na perü äéxgacü yílxüçëc.

29 —¿Rü ñuxäcü texé wüxi ya yatü ya poracüpatagu taxücu na tanapuxüñcëx i norü ngēmaxügü, ega tama tayanëñxiragu i noxrix? Rü ngēxguma tayanëñxiraguxicatama nixi i nüxna tanapuxüñxü i norü ngēmaxügü ya yima yatü ya poracü.

30 —Rü yíxema tama choxü ngechañxë rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxü rüngüñxëxë na Tupanacëx tananataquëxexü i duñxügü rü chauxchawa tananganexëe.

31 —Rü ngēmacëx pemaä nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechañxë i guxüma i pecadugü i duñxügü ügxüñxü rü guxüma i norü dexagü i chixexü. Natürü yíxema Tupanaäe i Üünexüñmaä tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüküñxü nüxü nangechañxë i ngëma chixexü.

32 —Rü guxüma ya texé ya tacü chomaä ixugüxe rü Tupana tá tüküñxü nüxü nangechañxë i ngëma. Natürü texé ya Tupanaäe i Üünexüñmaä tacü ixugüxe, rü Tupana rü tagutáma tüküñxü nüxü nangechañxë i ngëma, rü bai i ñoma i nañnewa, rü bai i daxüguxü i nañnewa.

*Wüxi i nanetü rü norü owa nixi i nüxü icuáxü na tacü rü nanetü yílxü
(Lc 6.43-45)*

33 —Rü ngēxguma wüxi i nanetü rü namexgu, rü norü o rü ta name. Natürü ngēxguma wüxi i nanetü rü nachixëxgu, rü norü o rü ta nachixe. Rü wüxi i nanetü rü norü owa nixi i nüxü icuáxü ngoxi name rü ñexna tama.

34 —Pa Áxtapearü Duñxügü, ¿ñuxäcü i mexü i orexü pixuxü ega pematama rü pichixecümagü? Erü ngëma ore i peëxmaä nüxü pixuxü rü peäewa nixi i ne naxüxü.

35 —Wüxi ya meçü ya yatü rü mexü i orexü nixu, erü nañewa rü aixcüma mexügu narüxinü. Natürü wüxi i yatü i chixecümaxü rü chixexü i orexü nixu, erü nañewa rü chixexügu narüxinü.

36 —Rü choma pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagúxü i nañne, rü Tupana rü tá nüxna naca i guxü i duñxügü naxcëx i guxüma i ore i chixexü i nüxü yaxuxü i ñoma i nañnewa.

37 —Erü ngëma curü dexagüwa rü Tupana tá cuxü nangugü, rü tá cumaä nüxü nixu ngoxita cume i napëxewa rü ñexna tama —ñanagürü ga Ngechuchu.

Duñxügü ga tama yaxögiuchañxü rü naxcëx ínacagü ga to ga cuëxruü ga Tupanaärü poramaä üxü

(Mr 8.12; Lc 11.29-32)

38 Rü yexguma rü ñuxre ga Parichéugü rü Yudíugüarü ngüexëerüñgü ga ore ga mugüwa ngüxëetaegüñxü rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngüexëerüñx, cuxü tadauxchañxü na cunaxüñxü i wüxi i cuëxruü i mexü i Tupanaärü poramaä cuxüñxü —ñanagürügü.

39 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ñaa duñxügü i chixecümagüñxü rü tama yaxögüñxü rü naxcëx ínacagü i wüxi i cuëxruü i mexü i Tupanaärü poramaä üxü. Natürü yema cuëxruü ga nuxcümañcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Yonáxü ngupetüñxüñxüñxica tátama nadaguü. Rü taxuüttama i to i cuëxruü nüxü tadauxëe i ñaa duñxügü.

40 —Rü yexgumarüü ga Yoná ga tomaëxpüx ga ngunexü rü tomaëxpüx ga chütaxü choxni ga taxü ga bayaññuwa na nyayexmaxüñxü rü wenaxärü na nangóxü, rü ngëxgumarüü tá ta nixi i choma i tomaëxpüx i ngunexü rü tomaëxpüx i chütaxü i chatáxüwa changëxmaxü. Natürü wena táraxü changox.

41 —Rü ngëxguma naññeñrü guxgu rü Tupana rü ñaa duñxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü nuxcümañgüñxü ga Níñibecüñx ga duñxügü rü tá inachigü. Rü Tupanapëxewa tá ñanaxuaxüñgü i ñaa duñxügü i ñuxma maxëxü. Yerü nümagü ga Níñibecüñx rü nüxü narüxoe ga nacumagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaä nüxü ixuxgu ga Tupanaärü ore. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Yonáärü yexera ixixü.

42 —Rü ngëxguma naññeñrü guxgu rü Tupana rü ñaa duñxügüna nacaxgu i norü pecaduchiga, rü ngima ga nuxcümañcü ga Chabaaneñrü äéxgacü rü tá iichi. Rü tá ñanaxuaxü i ñaa duñxügü i ñuxma maxëxü. Yerü ngima rü yaxüñwaxüchi ne ixü na äéxgacü ga Charumóñxü naxüñxüñcëx ga ñuxäcü poraäcü nüxü na nacuëxüchixü. Natürü ñuxma nuã petanüwa nangëxma i wüxi i Charumóñrü yexera ixixü.

*ngoxo i taeguxüchiga
(Lc 11.24-26)*

43-44 —Rü ngēxguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa íanaxüñxgu, rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxapataxüwa rü nu ne nanaxüñmare. Rü naxcèx nadau na ngexta na nangüñclçèx. Rü ngēxguma taxuxguma nüxü iyangauxgu na ngexta nangüégaxü, rü nagu narüxinü na wena nataeguxü naxcèx ya yima yatü ga noxri nawa íanaxüñchirécü. Rü ngēxguma nataegugu, rü nüxü inayangau ya yima yatü na wüxi ya ī ya ngēäcúne rü mexéene rü meä nabixichinerüü na yüñxü.

45 —Rü ngēma ngoxo rü ínixü rü naxcèx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngēma rü yima yatüga nayachocu, rü ngēxma naxächiügü. Rü ngēxguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe. Rü ngēxgumarüü tá ta nüxü naxüpetü i ñaä duüxügü i chixecümagüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchuarü mamá rü naëneëgüchiga
(Mr 3.31-35; Lc 8.19-21)*

46 Rü yexguma duüxügumaä íyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma tangu ga naë rü naëneëgü. Rü ipataarü dütéxtüga tarücho, rü Ngechuchumaä tidexagüchaü.

47 Rü wüxi ga duüxü Ngechuchumaä nüxü nixu, rü ñanagürü: —Yéa dütétxüwa tangëxma ya cue rü cueneëgü, rü cumaä tidexagüchaü —ñanagürü nüxü.

48 Natüru Ngechuchu nanangäxü ga yema duüxü ga namaä nüxü ixuxü ga yema ore, rü ñanagürü nüxü: —¿Texé tixi ya chae? ¿Rü texégü tixi ya chaueneëgü? —ñanagürü.

49 Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxü naxuneta, rü ñanagürü: —Dütèx, daxe tixi ya chae, rü daagü nixi ya chaueneëgü.

50 —Erü guxüma ya texé ya naxüxe i Chaunatü ya daxügucuarü ngúchaü, rü yíxema tixi ya chaueneë rü chaueyëx rü chae —ñanagürü ga Ngechuchu.

13

*Ore ga toecügu ixuxü
(Mr 4.1-9; Lc 8.4-8)*

1 Rü yematama ngunexügu ga Ngechuchu rü íanaxüñx nawa ga guma ī ga nagu napexüne. Rü naxtaxaâñacüwa nayarüto.

2 Rü muxüma ga duüxügü rü yéma naxcèx nangutaquëxegü. Rü yemacèx dütixa wüxi ga nguegu nixü ga Ngechuchu, rü guma nguewa narüto. Rü guxüma ga duüxügü rü yexma naxnecütëxegu nachigü.

3 Rü yexguma ga Ngechuchu rü muxüma ga ore ga cuëxruüwa nanangüexëe ga duüxügü. Rü norü ngüxëetäewa rü ñanagürü: —Rü wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaä ñanagüane.

4 —Rü yexguma trigumaä nagüaneägu, rü ñuxre ga guma trigu rü namacüwagu nayı. Rü ìnangugü ga werigü, rü nanawecu.

5 —Rü náigü ga trigu rü nutatanüga nayı ga ngextá ínachixcacüwa ga waixüñmü. Rü paxa narüxügü ga guma trigu, yerü ga waixüñmü rü tama nayaxcü.

6 —Rü yexguma nangunaqüga ga üëxcü, rü narüngëxüga guma trigu. Rü nayue yerü tama poraäcu níxämëxä.

7 —Rü náigü ga trigu rü tuxunecüga nayı. Rü yexguma nayaegu ga tuxugü, rü guma triguxü inawocu, rü nanadai.

8 —Natüru náigü ga trigu rü mexü ga waixüñmüga nayı. Rü yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxü rü wüxireewa rü 100 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náireegüwa rü 60, rü náireegüwa rü 30.

9 —Rü yíxema áchixëgxüe, jrü nagu tarüxinüe i ngëma ore! —ñanagürü.

*Tacücèx nixi ga yema ore ga cuëxruügü ixuxü
(Mr 4.10-12; Lc 8.9-10)*

10 Rü yexguma ga norü ngüexügü rü Ngechuchucèx naxi, rü nüxna nacagüe, rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿Tüxcüü i cuëxruügüga cuyaxuâcüma cunangüexëexü i ñaä duüxügü? —ñanagürü.

11 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexüñcatama nüxü nacuëxëe i ngëma êxüguxü na ñuxäcu äëxgacü yüñxü i nümax. Natüru nüma i togü i duüxügü rü tama nüxü nüxü nacuëxëe i ngëma.

12 —Rü texé ya aixcüma naga inüxü i chorü ore, rü Tupana rü yexeraäcü tá tükü nüxü nacuëxëe. Rü ngëmaäcü tá tükü nangëxma i taxü i cuëx. Natüru texé ya tama naga inüxü i ñaä ore rü Tupana tá tüküna nanayaxu i ngëma íraxü i cuëx i tükü ngëxmachiréxü.

13 —Rü ngëmacèx nixi i ore i cuëxruümaä chanangüexëexü i ngëma duüxügü. Erü nümagü rü woo nüxü nadaugügu, rü ñoma tama nüxü nadaugüxürrü nixigü. Rü woo nüxü naxinüegü, rü ñoma tama nüxü naxinüexürrü nixigü. Rü tama nüxü nacuëxgüe.

14—Rü aixcüma ngēma duǔxǔgǔchiga nixī ga yema Tupanaārū ore ga nuxcümaǔcū ga norū orearū uruǔ ga Ichaxía nüxū ixuxū ga ñaxū:

“Rü ngēma duǔxǔgǔ rü tá aixcüma nüxū naxñüe, natürü tātúama nüxū nacuègxüega i tacüchiga na yíixū i ngēma nüxū naxñüeñexū. Rü aixcüma tá nüxū nadaugü, natürü tātúama nüxū nacuègxü na tacüchiga yíixū i ngēma nüxū nadaugüxū.

15 Erü ngēma duǔxǔgǔ rü tātúama nüxū nacuègxüchaü i chorü ore, rü naxchaxwa tá nügü narütütamachixégü rü tá naxchaxwa napexetüg. Rü ngēmaäcū tå nanaxügü na tama nüxū nadaugüxücex i ngēma mexü i naxcex chaxüxü, rü tama nüxū naxñüeñexücex i chorü ore, rü tama nüxū nacuègxüxücex na ñuxüchoma chanaxwèxexüäcüma na namaxéxü, rü tama chauxcexxadaugüxücex na chanamaxéxexücex”, ñanagürü.

16 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Natürü pemax, Pa Chorü Ngúexügük, rü petaãegü erü pexetügumaätama nüxū pedaugü i ngēma chaxüxü rü pexmachixëmaätama nüxū peñinüe i chorü ore.

17—Rü aixcüma pemaä nüxū chixu rü muxüchixü ga nuxcümaǔgükü ga Tupanaārū orearū uruugi rü muxüchixü ga duǔxǔgükü ga imecümaxü, rü nüxū nadaugüchaü i ngēma ñuxma chauxütawa nüxū pedaugüxü. Natürü tama nüxū nadaugü. Rü nüxū naxñüeñchaü i ngēma ore i ñuxma chauxütawa nüxū peñinüeñexü. Natürü tama nüxū naxñüeñ —ñanagürü.

*Ngechuchu rü meä nanangoxée ga yema ore ga toecüchigagu yaxuxü
(Mr 4.13-20; Lc 8.11-15)*

18 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Düçex, iperüxñüe na ñuxü ñaxüchiga yíixü i ngēma ore i cuëxruü i toecüchiga!

19—Rü guma trigu ga namagu yixünerüü tixigü ya yíxema nüxü ñüexü i ore i mexü na ñuxäcü äëxgacü yíixü ya Tupana natürü tama nüxü cuëgxüxe i ñuxü ñaxüchiga na yíixü i ngēma ore. Rü tümäxtawa nangu i Chataná, rü tükü nüxü inayarüngümaëxü i ngēma ore i tümaäewa ngéxmachiréxü.

20—Rü guma trigu ga nutatanügu yixünerüü nixī i ngēma duǔxǔgükü i nüxü ñüexü i Tupanaārū ore rü taäeäcüma nayauxgüxü.

21—Natürü ngēma na tama aixcüma nagu naxñüeñü i ngēma ore, rü paxaächitama nayaxögü, rü yixcüra ngéxguma ngēma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügurü rü éxna duǔxǔgükü naxchi aiegü, rü inanatügü i ngēma ore.

22—Rü guma trigu ga tuxunecügu yixünerüü nixī i ngēma duǔxǔgükü i Tupanaārū orexü ñüexü rü yaxögüxü. Natürü ñoma i naâneärü ngémaxügüküex oegaäegüxü, rü ngémaguama rüxñüeñü, rü duxwa nüxü inayarüngümaë i ngēma ore. Rü guxüma i ngēma rü Tupanaārū orexü nüxü narüxonü i ngēma ore.

23—Natürü guma trigu ga mexü ga waixlümügi yixünerüü nixī i ngēma duǔxǔgükü i nüxü ñüexü i Tupanaārū ore, rü nüxü cuëgxüxü i tacüchiga na yíixü, rü naga ñüexü rü meä naxcexx maxéxü. Rü tümäxé rü guma trigu ga 100 püxü nawá ínguxuchinerüü tixü. Rü tümäxé rü guma 60 püxü nawá ínguxuchinerüü tixü. Rü tümäxé rü guma 30 püxü nawá ínguxuchinerüü tixü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga chixexü ga natüane ga trigutanügu toxüchigagu ixuxü

24 Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuëxruüxü duǔxǔgümää nixü, rü ñanagürü: —Rü nüma ya Tupana rü ñoma wüxi ga yatü ga mexüne ga triguchire naänegu tocürüü tá nanaxü.

25—Rü guma yatü rü yexguma ínapeyane rü wüxi ga norü uwanü ga naxchi aixü rü yéma naxü. Rü naëchita yexma trigunecügi nayatogü ga chixexü ga natüane. Rü ñuxüchi inixü.

26—Rü yexguma naxügügi ga trigu rü nayaegu rü yexwacex yaxoxgu, rü yema natüane rü ta nangox.

27—Rü yexguma ga yema yatüarü duǔxǔgükü, rü namaä nüxü nayarügxü, rü ñanagürü: “Pa Corix, cuma rü cuanegu rü triguxicachiréx ngéxma cuto. ¿Natürü ñuxäcü i ñuxma rü chixexü i natüane rü ta ngema naxügüxü?” ñanagürü.

28—Rü yexguma ga yema naâneärü yora, rü ñanagürü nüxü:

“Maneca wüxi i chorü uwanü i chauxchi aixü nixī i ngēma ngexü wagüxü” ñanagürü. Rü yexguma ga norü duǔxǔgükü rü nüxna nacagü, rü ñanagürü.

“Pa Corix, ¿cunaxwèxexü na tanabéxü i ngēma chixexü i natüane?” ñanagürü.

29—Natürü nüma ga norü cori rü ñanagürü nüxü ga yema norü duǔxǔgükü:

“¡Nüetama ngema nangéxmagü! Erü ngéxguma chi penabéxgu, rü ngürüächi trigumaä chi ta penangauxée na penabéxü.

30—Rü narümenä nixī i nüetama ngema nayae ñuxmatáta triguarü buxgüwa nangu. Rü ngéxguma rü ngema tá chanamugü i chorü puracütanüxü, rü tá nanabéxira i ngēma chixexü i natüane. Rü tá ñanagoxüäcta, rü ñuxüchi tá ñanagagu. Rü ngémawena tá nayabuxgü i trigu, rü naxchiügi tá choxü namaä nanguxügi” ñanagürü.

*Ore ga motachachiregu ixuxü
(Mr 4.30-32; Lc 13.18-19)*

³¹ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümää nixu, rü ñanagürü: –Rü ngëma Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü. Rü ñoma wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü nañegu toxünerüü nixi.

³² –Rü woo naxiraxüchichirëx ya yima naxchire, natürü ngëgxuma naxüxgu rü nayëxgu, rü wüxi i nanetü i taetaxü nixi. Rü ngëmacëx i werigü rü natanüwa naxi, rü ngëxma nayarüxüchäügü –ñanagürü.

*Ore ga pâüärü puxëeruügu ixuxü
(Lc 13.20-21)*

³³ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümää nixu, rü ñanagürü: –Rü Tupanaarü ore rü duüxügütanüwa nangu. Rü nixüchigü rü nanaxüchicüxü i norü maxü. Rü ñoma íraxü i pâüärü puxëeruü i wüxi i nge taxü i ngirü pâüchara namaä ipuxéexürüxü nixi –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Cuèxruügu ixuxü ga oremaä nidexa ga Ngechuchu na yanguxëeäxüçëx ga Tupanaärü ore
(Mr 4.33-34)*

³⁴ Rü guxüma ga yema ore ga Ngechuchu duüxügümää nüxü ixuxü, rü cuèxruügu yaxuäcüma namaä nüxü nixu. Rü yemaäcüxicatama nixi ga namaä nüxü yaxuxü.

³⁵ Rü yemaäcü nanaxü ga Ngechuchu na yanguxëeäxüçëx ga yema Tupanaärü ore ga nuxcümaäcü ga norü orearü uruu ga Ichaxia ümatüxü ga ñaxü:

“Choma rü cuèxruügu ixuxü i oremaä tå duüxügümää chidexa. Rü tá namaä chanangoxëe i ngëma cuèx i éxüguxü ga yexguma noxri nañne ixügögumama iicüxü”, ñaxü.

*Ngechuchu nanangoxëe na tacüchiga yüixü ga yema ore ga chixexü ga natüane ga
trigutanügu toxüchigagu ixuxü*

³⁶ Rü Ngechuchu ínayamugü ga duüxügü, rü guma i ga nagu napexünegu naxücu. Rü norü nglexügü rü yéma naxcëx naxi, rü ñanagürügü nüxü: –Pa Corix, ¡tomaä nangoxëe na tacüchiga yüixü i ngëma chixexü i natüane nüxü!

³⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Rü yima mexü i trigumaä toecü, rü nüma nixi ya Tupana Nane ya duüxüxü ixücü.

³⁸ –Rü ngëma nañne i nagu natoexü, rü ñoma i nañne nixi. Rü ngëma mexü i trigu rü ngëma nixi i duüxügü i Tupanaärü duüxügü ixigüxü. Rü ngëma chixexü i natüane, rü ngëma nixi i duüxügü i Chatanäärü ixigüxü.

³⁹ –Rü ngëma norü uwanü i chixexü i natüane nüxü nañchita nañegu yatoexü, rü ngëma nixi i Chataná. Rü ngëma ngunexü i nagu nabuxuxü i trigu rü nañneärü gúchiga nixi. Rü ngëma puracütanüxü i triguarü buxwa puracüexü, rü Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüäx nixigü.

⁴⁰ –Rü ngëgxumarüü i ngëma chixexü i natüane rü na nabéxü rü ñuxüchi na ínaguxü, rü ngëgxumarüü tá ta nixi i nañneärü guxgu.

⁴¹ –Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tá chanamu i chorü orearü ngeruügü i daxücüäx na nadeäxüçëx i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü rü ngëma duüxügü i toguäxü chixexü ügüxëeñü. Rü tá ínanawoxü.

⁴² –Rü tá üxüsetüwa nayawocu. Rü ngëma tá naxauxe rü tá nixüchäptagü.

⁴³ –Natürü guxüma i ngëma duüxügü i Tupanaga ïnüexü, rü tá üëxcürüü inabaixgü i ngextá Tanatü ya Tupana äëxgacü íxixüwa. Rü yíxema áchixëgüxe, ¡rü nüxü taxinüü i ngëma ore! –ñanagürü.

Ore ga taxü ga diëru ga icüxügu ixuxü

⁴⁴ Rü Ngechuchu rü to ga ore ga cuèxruüxü duüxügümää nixu, rü ñanagürü: –Rü ngëma na äëxgacü yüixü ya Tupana rü duüxügüçëx rü namexechi ñoma wüxi i uiru i wüxi i nañnegu icüxürxü. Rü wüxi ya yatü rü ngëgxuma nüxü iyangauxgu i ngëma uiru, rü paxa wena ngëma nañnegu nayacux. Rü tañeäcüma namaä nataxe i guxüma i norü ngëmaxgü na naxcëx natarexüçëx i ngëma nañne na noxri yüixüçëx i ngëma uiru –ñanagürü.

Ore ga nuta ga ngëxäärüü ga tatanüçügu ixuxü

⁴⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Rü duüxügü rü ñoma wüxi i taxetanüxü i nutagü ya ngëxäärüüçëx dauxürüü nixigü na poraäcü Tupanaxcëx nadaugüxü na nüma norü äëxgacü yüixüçëx.

⁴⁶ –Rü ngëma taxetanüxü rü ngëgxuma dëxwa nüxü iyangauxgu ya wüxi ya nuta ya ngëxäärüü ya guxüärü yexera mexëchicü, rü namaä nataxe i guxüma i norü ngëmaxgü na naxcëx natarexüçëx ya yima nuta ya mexëchicü, na noxri yüixüçëx.

Ore ga püchagu ixuxü

⁴⁷ —Rü ngēma Tupana na ãëxgacü yixixü rü wüxi i pücha i nagúxüraüxü i choxni namaä iyaxuxüxürüü nixi.

⁴⁸ —Rü ngēguma naxâäcuxgu i ngēma pücha, rü ngēma püchaetanüxü rü naxnecüpechinügi ínanatüächigü. Rü ngēma narütopü rü nayadexechi i ngēma mexü i choxni, rü pexchigu nananucu. Rü ngēma tama ingöixü i choxni rü ínanawogü.

⁴⁹⁻⁵⁰ —Rü ngēgxumarüü tá nixi i ngēguma naguxgu i naäne. Erü Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüäx, rü nûma tá naxi. Rü tá nayadexechi i ngēma mexü i duüxügü nüxna i ngēma ichixexü, rü tá üxüketüwa nayawocu i ngēma duüxügü i chixexü. Rü ngēma tá naxauxe, rü tá nixüxchapütagü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngexwacaxülgüxü rü nuxcümaügüxü i ngēmaxülgüchiga

⁵¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexüguna naca, rü ñanagürü: —¿Nüxü pecuáxü yüxü na facüchiga yiixü i ngēma pemaä nüxü chixuxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangâxügü rü ñanagürügü: —Ngémâäcü, Pa Corix, nüxü tacuèx —ñanagürügü.

⁵² Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü ngēguma wüxi i ngüexëerü i ore i muguba nguxëetaexü aixcüma nüxü cuèxgu na ñuxäcü ãëxgacü yiixü ya Tupana, rü nanawxëe na meä nüxü nacuáxü i ngēma nuxcümaüxü i Tupanaärü ore rü ñaä ngexwacaxüxü i chorü ore rü ta, ngēgxumarüü i wüxi i cori i norü taxepatawa duüxügüçex inawéxü i norü ngēmaxügü i ngexwacaxügüxü rü norü ngēmaxügü i nuxcümaügüxü ta —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Nucharétuwa nayexma

(Mr 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³ Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchauxgu ga yema ore ga cuèxruügüxü na yaxuxü, rü inaxüächi ga yéma.

⁵⁴ Rü guma ïäne ga nawa nayaxüne ga Nucharétuwa naxü. Rü guma ïaneärü ngutaquëxepataügü naxüci rü yéma nanangüexëe ga duüxügü. Rü yema duüxügü rü nabéixächiüäegü namaä ga norü ore. Rü ñanagürügü: —¿Ngextá nüxü nacuèx i ngēma nguxëetae? —Rü ñuxäcü nüxü nacuèx na naxüäxü i ngēma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaä naxüxü?

⁵⁵ —Taux éxna i daa yiixü ya carpinteru ya Yúche nane ya María ngîne, ya Chaütiágü rü Yúche rü Chimáü rü Yuda naené ixicü?

⁵⁶ —Rü taux éxna i naëyexügü rü nuxma tatanügu naxächiügüxü? —Rü ngēguma i ngextá yüxü i nayauxäxü i ngēma nüxü nacuáxü? —ñanagürügü.

⁵⁷ Rü yemacex ga duüxügü rü tama nüxü inarüxüñüichaü. Natüru Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Guxüma i togü i duüxügü rü namaä nataäegü i wüxi i Tupanaärü orearü uruü. Natüru ngēma orearü uruüchiüñänewatama rü duüxügü rü tama namaä nataäegü —ñanagürü.

⁵⁸ Rü yema duüxügütanüwa rü tama poraäcü nanaxü ga mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, yerü tama nüxü nayaxöguchaü ga yema duüxügü.

14*Nayu ga Cuáü ga baiüxëerüü*

(Mr 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹ Rü yema ngunexügügü nixi ga Gariréaneärü ãëxgacü, ga Erode rü Ngechuchuxü nacuächigaxü.

² Rü Erode rü norü duüxügümaä ñanagürü: —Yima nixi ya Cuáü ga baiüxëerüü rü marü wena namaxü. Rü ngémacex nüxü nangëxma i pora na naxüäxü i ngēma mexügü i taxügü i Tupanaärü poramaä naxüxü —ñanagürü.

³ Rü yema ñanagürü, yerü nümatama ga Erode rü üpaacü norü churaragüxü namu na Cuáüxü yayauxgüxülcex rü cadenamaä yanëixgüäcüma poxcupataüwa nagagüäxülcex. Rü yemacü nanaxü ga Erode, yerü yemaäcü naxcex lica ga naxmèx ga Erodia ga naenée ga Piripi naxmèxchiréx ixicü.

⁴ Rü Erode rü Cuáümaä nanu yerü ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: —Tama name na cuxumëxmaä cuxâmaxü —ñanagürü.

⁵ Rü Erode rü Cuáüxü nimáxchaü, natüru duüxügüxü namuü yerü guxüma ga duüxügü rü nugu narüxüñü rü aixcüma Tupanaärü orearü uruü nixi ga Cuáü.

⁶ Natüru yexguma norü taunecüärü ngunexüwa nanguxgu ga Erode rü wüxi ga peta naxü. Rü yema petawa rü Erodíaxacü rü íyayüxparachigüxü napëxewa ga yema petatañüxü. Rü nüma ga ãëxgacü ga Erode rü poraäcü norü me nixi ga yema naxüxü ga naxäcürüü.

⁷ Rü yemacex ngîmaä inaxuneta rü ñanagürü ngîxü: —jchoxna naxcex naca i facü i cunaxwèxexü, rü aixcüma tá cuxna chanaxä! —ñanagürü.

⁸ Rü yexguma ga ngīma rü ngīexütawa ixū, rü ngīēna iyaca, rü ngīgürüğü: —Pa Ma, ḫ tacü i cunaxwèxexü na naxcèx íchaçaxü? —ngīgürüğü. Rü ngīē ngīxü ingāxü, rü ngīgürüğü: —i Naxcèx ínaca i Cuáü ya baiüxēerüüerü! —ngīgürüğü ga ngīē. Rü yexguma ga yema pacü rü ngīgürüğü nüxü ga Erode: —Chanaxwèxe i wüxi ya poratugu choxna cunaxä i Cuáü ya baiüxēerüüerü —ngīgürüğü.

⁹ Rü yexguma ga aēgxacü ga Erode rü inayarümaächi namaä ga yema ore, natürü norü unetacex rü norü petatanüxüçex rü tama ngīxü nawomüxëechaü. Rü nanamu ga ñuxre ga norü churaraqü na ngīxina naxágüñädcex ga yema naxcèx ínaçaxü.

¹⁰ Rü yemaäcü pocxupataüwa nanamu na yéma Cuáüxü yanadaenaäxüçex.

¹¹ Rü yemawena wüxi ga poratugu ngīxütawa nanange ga Cuáüerü, rü yema pacüna nayaxä. Rü ngīma rü ñuxküchi ngīēna iyaxä.

¹² Rü yexguma ga Cuáüärü ngüexügü rü yéma naxi, rü nayangegü ga naxüne, rü inayatexgü. Rü yemawena rü Ngechuchumaä nüxü nayarüxugü.

Ngechuchu rü nanachibüexëe ga 5000 ga yatügü

(Mr 6.30-44; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

¹³ Rü yexguma yemaxü nacuáchigagu ga Ngechuchu, rü nüxícatama wüxi ga nguegu nixüe, rü inaxüñü ga yéma. Rü wüxi ga nachica ga taxüema ixápataxüwa naxü. Natürü ga duüxülgü rü nüxü nacuëxgüama ga ngextá na naxüñü. Rü ínachoxü ga norü ïanegüwa, rü dauxchitagu nawe narüñü.

¹⁴ Rü yexguma nguewa ínaxüegu ga Ngechuchu rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxülgü. Rü nüxü nangechaültümülgü. Rü nanameëxëe ga yema duüxülgü ga idaaeweexü ga naxcèx yéma nagagüñü.

¹⁵ Rü yexguma marü nachütachaügu rü Ngechuchucex naxi ga norü ngüexügü, rü ñanagürüğü nüxü: —Marü nachütachaü, rü ñuxküchi taxüema nuxma taxápata i nuä. Rü name nixi icuyamugü i ñaä duüxülgü na ïanexäcügü ya ngaicamana ngëxmagünnewa naxixüçex, rü ngemä norü ñonatëè yataxegüxüçex —ñanagürüğü.

¹⁶ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Taxuacüma nawoegu. ¡Rü pematama penachibüexëe! —ñanagürü.

¹⁷ Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürüğü: —Natürü nuä rü wüximëexpük i päu rü taxre i choxnixicatama toxü nangëxma —ñanagürüğü.

¹⁸ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —¡Nuä chauxütawa penana! —ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü duüxülgüxü namu na maxëtëxewa natogüxüçex. Rü ñuxküchi nanade ga yema wüximëexpük ga päu rü yema taxre ga choxnigü. Rü daxügu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxä, rü ñuxküchi inanabücu ga yema pängü. Rü norü ngüexügüna nanana, rü yema duüxülgüxü nayanu.

²⁰ Rü guxüma ga yema duüxülgü rü meäma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaä ga yema päu rü choxnichipëxegü ga íyaxügüxü.

²¹ Rü yema yéma chibüexü rü 5000 ga yatügü nixi, natürü ga ngexügü rü buxügü rü tama nayaxugü.

Dexáétügü nixü ga Ngechuchu

(Mr 6.45-52; Cu 6.16-21)

²² Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxülgüxü íyamugüyane rü wüxi ga nguegu naya-choväxëe ga norü ngüexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa naxixüçex.

²³ Rü yexguma duüxülgüxü íyamugüywena rü guma mëxpüñnewa ínaxüächi ga Ngechuchu na nüxicä yéma yayumüxëxüçex. Rü yexma nüxícatama nachütaü.

²⁴ Natürü ga norü ngüexügü rü naxtaxaarü ngäxütüchiigu nixägü ga yexguma. Rü tacü ga buanecü yexma nüxü naxü, rü poraäcü nayuape.

²⁵ Rü yexguma marü yangunechaügu rü norü ngüexügüwe inaxüächi ga Ngechuchu. Rü dexächiüétügü nixü naxcèx ga norü ngüexügü.

²⁶ Rü yexguma norü ngüexügü nüxü daugüga ga dexächiüétügü na yaxüñü, rü poraäcü nabëjxächiäegü. Rü norü muümaä aita naxüe, rü ñanagürüğü: —Wüxi i naxchiximare nixi —ñanagürüğü.

²⁷ Natürü ga Ngechuchu rü namaä nidexa rü ñanagürü nüxü: —¡Peporae! rü choma chixi. ¡Rü tăxü ipemutëxü! —ñanagürü.

²⁸ Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchumaä nidexa rü ñanagürü: —Pa Corix, ega chi cuma quixigu, jrü choxü namu na choma rü ta dexáétügü chixüxüçex rü cuxtüawa na chaxüxüçex! —ñanagürü.

²⁹ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Ecü ñuä naxü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüe ga nguewa. Rü inanaxügü ga dexáétügü na yaxüñü na Ngechuchuxütawa naxüxüçex.

³⁰ Natürü yexguma nüxü yacuèxächigu ga na naporaxü ga buanecü rü namuü, rü inanaxügü ga na dexächiügü nanguxü. Rü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Corix, jchoxü rüngüxäe! —ñanagürü.

³¹ Rü yexgumatama ga Ngechuchu rü Pedrumëxëgu nayayauxächi, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü írarüwatama cuyaxö. ¿Rü tüxcüü tama aixcüma cuyaxööchi? —ñanagürü.

³² Rü yexguma nguegu yachoügu ga Ngechuchu rü Pedru, rü nangupetü ga guma buanecü.

³³ Rü guxüma ga norü ngúexügü ga nguewa yexmagüxü rü Ngechuchupëxegu nacaxäpüxügü rü nüxü nicuèxügü, rü ñanagürü nüxü: —Aixcümäxüchi cuma nixi i Tupana Nane quïlxü —ñanagürügü.

*Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameëxëe ga idaaweexü
(Mr 6.53-56)*

³⁴ Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü rü yéma ínachoü.

³⁵ Rü yexguma yema duüxügü ga yémacüäx nüxü icuèxächitanügu ga Ngechuchu na yüixü ga guma, rü guxüma ga yema naânewa nanguchiga ga yéma na nayemaxmä ga Ngechuchu. Rü yemacëx naxüätawa nanaganagü ga yema duüxügü ga idaaweexü.

³⁶ Rü Ngechuchuxü nacëexügü na naxchirupechinügumare yangögügüxülcèx. Rü guxüma ga yema naxchirupechinügü ingögüexü rü narümeë.

15

*Tacü nixi i Tupanapëxewa duüxügüxü chixexëexü
(Mr 7.1-23)*

¹ Rü Ngechuchucëx naxi ga ñuxre ga Parichéugü rü ngúexëeruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü ga Yeruchareüwa ne ixü. Rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü:

² —¿Tüxcüü i curu ngúexügü rü tama nagu naxi i nuxcümaügüxü i törü oxigücüma? ¿Rü tüxcüü tama nayanguxügü i ngëma nacüma na Tupanacëx nayauxxmëxgüxü naxüpä na nachibüexü? —ñanagürügü.

³ Natürü ga Ngechuchu rü nüxna naca ga yema Parichéugü rü ngúexëeruügü, rü ñanagürü nüxü: —¿Rü tüxcüü i pema rü nüxü pexo i Tupanaärü mu na nagu peixülcèx i pecümagütama?

⁴ Erü Tupana rü norü orewa rü ñanagürü:

“¡Tüxü nangechaü ya cunatü rü cue!”

Ñanagürü. Rü ngëma orewa rü ñanagürü ta:

“Rü texé ya túmanatümaä rü éxna túmaëmaä guxchigaxe rü name nixi i noxtacüma ngëmacëx tükü tayuxéé”,

Ñanagürü.

⁵ Natürü pema rü ñaperügügü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwa chorü ngëmaxümaä cuxü charüngüxäe erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxä,’ ñaxgu.

⁶ Rü ngëxguma texé ngëma ñagügu rü pexcëx rü marü namexü na tama túmanatüxü rü túmaëxü tarüngüxäeexü. Rü ngëmaäcü ipeyanaxoxëe i Tupanaärü mu na nagu peixülcèx i pecümagütama.

⁷ Pema nixi i duüxügü i togüpëxewa rü meä pemaxënetaxü, natürü peäëwa rü chixexügü perüxñüe. Rü aixcüma nixi ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruu ga Ichaxia pechiga ümatüxü ga ñaxü.

⁸ “Ñaa duüxügü rü naäxmaämare choxü nicuèxügü. Natürü naäëwa rü tama aixcüma chaugu narüxñüe.

⁹ Rü taxuwama name na ngëmaäcü natüçëxma choxü yacuèxügüxü. Rü guxüma i norü nguxëëtae rü yatügürü mugümare nixi rü tama aixcüma chorü mu nixi”, ñaxü.

¹⁰ Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü duüxügüxülcèx naca, rü ñanagürü nüxü: —¡Meä iperüxñüe i ñaa chorü ore, rü nagu perüxñüe!

¹¹ Ngëma ña i duüxügü ngöxxü rü tama ngëma nixi i napecaduäxëëgüxü. Natürü ngëma ore i chixexü i nüxü yaxuxü, rü ngëma waxi nixi i napecaduäxëëgüxü —ñanagürü.

¹² Rü ñuxüchi ga norü ngúexügü rü naxcëx naxi, rü ñanagürügü nüxü: —¿Pa Corix, tama éxna nüxü cucuëx na Parichéugüäewa nangúxü i ngëma ore i namaä nüxü quixuxü? —ñanagürügü.

¹³ Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangaxü rü ñanagürü nüxü: —Guxüma i ngema nanetü i tama Chaunatü itoxü rü tá nanabëx.

14 Rü nütama i ngēma Parichéugü, erü namaārū cuèxruügü i ngexetüxdrüü nixigü. Rü ngēxguma wüxi i ngexetüx rü naxrüü ngexetüxümaä inacuëxgu rü ngürüächi ngēma taxre rü wüxi i ãxmaxügü tá nügümaä nayayicu –ñanagürü.

15 Rü ñuxüchi ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: –¡Tomaä meä nangoxëe na ñuxü ñaxüchiga yüixü i ngēma ore i tomaä nüxü quixuxü! –ñanagürü.

16 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –¿Exna pema rü ta tama nüxü pecuèxgüéga i ngēma ore?

17 ¿Tama éxna nüxü pecuèx rü guxüma i ngēma õna i duüxügü ngöxü rü naänüwa naxü, rü yixcama rü ñuxüchi inaxüxü?

18 Natürü guxüma i ngēma ore i duüxügü nüxü ixuxü rü naäewa nixi i ne naxüxü. Rü ngēma ore i chixexü waxi nixi i napecaduäxéegüxü i ngēma duüxügü.

19 Erü naäewa nixi i chixexügü naxñüexü i duüxügü. Rü ngēma ne naxü na namáetaxü, rü to i ngexü i ätexümaä na inapexü, rü na nangéäemarexü, rü na nangíxü, rü na yadoratexáxü, rü na naguxchigawèxexü.

20 Rü guxüma i ngēma chixexü waxi nixi i duüxügüxü pecaduäxéexü. Natürü ngēma na tama nayauxmëgxüxü naxüpa na nachibüexü, rü ngēma rü tama napecaduäxée i duüxügü –ñanagürü.

*Wüxi ga ngecü ga to ga nachiüllaneçülläx ga Ngechuchuaxüll yaxöxcüchiga
(Mr 7.24-30)*

21 Rü yexguma yéma inaxüächigu ga Ngechuchu, rü Tiruane rü Chidäüllaneärü ñanegüwa naxü.

22 Rü Ngechuchuxütawa ingu ga wüxi ga ngecü ga Canácülläx ga Tiruanegu ächiüllü. Rü tagaäcü ngígürügü nüxü: –Pa Cori Pa Dabitanüxü, ¡cuxü changechaütmüü! Erü chauxacü rü wüxi i ngoxo ngíwa nangéxma i poraäcü ngíxü chixewexü –ngígürügü.

23 Natürü ga Ngechuchu rü tama ngíxü nangäxü. Rü düxwa ga norü ngúexügü rü naxcèx naxi, rü Ngechuchuxü nacéexügü, rü ñanagürügü: –Pa Corix ¡Ngímaä nüxü ixu i ngēma nge rü iyaxü, erü tawe iyacaechigü! –ñanagürügü.

24 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: –Tupana núma choxü namu na Yudíugü i pecaduäxgüxülcèxicatama na chadauxücxü –ñanagürü.

25 Natürü ngíma ga yema nge ga tama Yudíu ixícxü rü Ngechuchucèx iyaxü. Rü napéxegu iyacaxäppüxü, rü ngígürügü nüxü: –Pa Corix ¡choxü rüngüxüéel –ngígürügü.

26 Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: –Tama name i taxacüguna tanapu i norü õna na airugüna naxäxücxè –ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nümagü ga Yudíugü rü nügü nixugüne na Tupanaxäcügxüchü yüigüxü rü yema togü rü ñoma airugürüü na yixigüxü.]

27 Natürü ngíma ga yema nge rü ngígürügü: –Rü aixcüma nixi i curü ore, Pa Corix, natürü airugü rü ta norü yoraraü ñatüchi i mechawa rüyixü nangöö –ngígürügü.

28 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü: –Pa Ngecüx, aixcümaxüchi cuyaxö. Marü tá chanaxü i ngēma cuma cunaxwèxexü –ñanagürü. Rü yexgumatama ngíxcèx nitaane ga ngíxäcü.

Ngechuchu rü nanameeëexü ga muxüma ga idaaeweexü

29 Rü yemawena ga Ngechuchu rü inaxüächi ga yema naänewa, rü naxtaxa ga Gariréacutüwa naxü. Rü ñuxüchi wüxi ga mèxpünewa inaxüächi, rü yéma nayarüto.

30 Rü muxüma ga duüxügü naxütawa nanguugü. Rü yéma naxütawa nanagagü ga duüxügü ga ichixeparagüxü, rü ngexetügüxü, rü tama idexagüxü, rü chixechacügüxü, rü muxüma ga togü ga idaaeweexü. Rü Ngechuchupéxegu nayamugü, rü núma ga Ngechuchu rü nanameeëexü.

31 Rü ga duüxügü rü poraäcü nabéjxächiäegü ga yexguma nüxü nadaugüga ga ñuxäcü yema noxri tama idexagüxü rü marü na yadexagüxü, rü yema noxri chixechacügüxü rü marü naxcèx na yataanegüxü, rü yema noxri chixeparagüxü rü marü na nameparagüxü, rü yema noxri ngexetügüxü rü marü na yadauchigüxü. Rü yemacèx ga duüxügü rü Tupanaxü nicuexügü.

*Ngechuchu nanachibüexüeëexü ga 4000 ga yatügü
(Mr 8.1-10)*

32 Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxè naca, rü ñanagürü nüxü: –Choxü nangechaütmüügü i ñaä duüxügü, erü marü tomaëxpüx i ngunexü nuä chauxüttawa nangéxmagü, rü nüxü nataxuma i norü õna. Rü taxuacüma ngēmaäcümare nachiüwa chanamugü, erü ngürüächi namagu tá nayatureae –ñanagürü.

33 Rü norü ngúexügü rü ñanagürügü nüxü: –¿Natürü ngextá tá tanayaxu i õna naxcèx i guxüma i ñaä duüxügü? Erü taxüema nuxma taxápata i nuä –ñanagürügü.

³⁴ Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: –*Ñuxre i pāū pexü nangēxma i pemax? – ñanagürü.* Rü nanangāxügü, rü ñanagürügü: –*Toxü nangēxma i 7 i pāū rü noxretama i choxnixācügüxicatama –ñanagürügü.*

³⁵ Rü ñuxuchi ga Ngechuchu rü duðxügüxü namu na ñaxtüanewa natogüxülcèx.

³⁶ Rü nanade ga yema 7 ga pāū rü yema choxnigü. Rü Tupanana moxē naxā. Rü ñuxuchi inanabüci. Rü norü ngúexügüna nanana na duðxügüxü yanuãxülcèx.

³⁷ Rü guxüma ga duðxügü rü meáma nachibüe. Rü yemawena rü 7 ga pexchigü nanapagüamata namaá ga yema pāū rü choxnichipéxegü ga íyaxügüxü.

³⁸ Rü yema yéma chibüexü rü 4,000 ga yatügü nixi, natürü ga ngexügü rü buxügü rü tama nayaxugü.

³⁹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü duðxügüxü ínimugü. Rü ñuxuchi wüxi ga nguegu nixüe, rü Magadáaru naânewa naxü.

16

Parichéugü rü Chaduchéugü naxcèx ínacagü na nüxü nüxü nadauxëegüxülcèx ga wüxi ga cuëxrü ga Tupanaärü poramaä naxüxü

(Mr 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Rü ga Parichéugü rü Chaduchéugü rü Ngechuchuxü ínayadaugü. Rü Ngechuchuna nacagüe na nüxü nüxü nadauxëegüxülcèx ga wüxi ga cuëxrü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, yerü nüxü naxüguchaümare.

² Natürü nüma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: –Pema rü yáuanecü rü ñaperügugü:

“Name tá nixi i moxüärü ngunexü, erü nadautüweane”, ñaperügugü.

³ Rü ngëgxuma pëxmama nadautüweanegü rü poraäcü nacaixanegü, rü:

“Nachixe tá nixi i ngunexü” ñaperügugü. Pema nixi i duðxügü i togüpëxewa meä pemaxxenataxü, natürü chixexüga perüxñüe. Rü pema nüxü pecuëx na penangugüxü i ñuxgu tá nameänexü rü ñuxgu tá nachixeanexü. Natürü ñuxma na yanguxü i ngëma cuëxrügü ga nuxcüma Tupana pemaä ixunetaxü rü tama nüxü pecuëxgüéga na tacüchiga yíxü –ñanagürü.

⁴ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –*Ñaã duðxügü i chixecümagüxü rü tama yaxögüxü rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuëxrü i Tupanaärü poramaä üxü.* Natürü yema cuëxrü ga nuxcümaüci ga Tupanaärü orearü uruü ga Yonáxü ngupetüxüruüxicatátama nadaugü. Rü yexgumarüü na bayenaänüwa na ínaxüxü, rü choma rü ichatáxüwa tá íchaxüxü. Rü taxuxütáma i to i cuëxrüxü nüxü chadauxëe i ñaã duðxügü –ñanagürü. Rü ñuxuchi nüxna yéma nixü ga Ngechuchu, rü inaxüächi.

Parichéugüarü pāūärü puxëëruüchiga

(Mr 8.14-21)

⁵ Rü yexguma naxtaxaarü tocutüwa naxíxgu ga norü ngúexügü, rü nüxü inayarüngümaë na nawemü ta íyangegüxü.

⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –*¡Ducèx, pexuäegü naxcèx i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pāūärü puxëëruü!* –ñanagürü.

⁷ Rü yema norü ngúexügü rü inanaxügue ga nügü na ñagüxü: –*Ngëma ñanagürü tükü, erü tama tawemüta ítingegü* –ñanagürügü.

⁸ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuëxama ga ñuxäcü na yadexagüxü ga norü ngúexügü. Rü yemacü ñanagürü nüxü: –*¡Tükü,*

“Tükü nataxu i tawemü” ñaperügugü? Pema rü tama aixcüma peyaxögü.

⁹ –*Tama éxna nüxü pecuëxgüéga rü nüxna pecuëxächie ga yema wüximëexpüx ga pāū ga yema 5,000 ga yatügucèx ichabücxü?* –*Rü ñuxre ga pexchi penaxüäcuxü namaä ga yema naxchipéxegü ga íyaxügüxü?*

¹⁰ –*Rü tama éxna nüxna pecuëxächie ga yema 7 ga pāū ga yema 4,000 ga yatügucèx ichabücxü?* –*Rü ñuxre ga pexchi penaxüäcuxü namaä ga yema naxchipéxegü ga íyaxügüxü?*

¹¹ –*Rü ñuxäcü nixi i tama nüxü pecuáxü i tama päächiga na chidexaxü i ngëgxuma ñachagu:*

“*Pexuäegü naxcèx i Parichéugü rü Chaduchéugüarü pāūärü puxëëruü!*” ñachagu? – ñanagürü ga Ngechuchu.

¹² Rü yexguma ga norü ngúexügü rü nüxü nacuëxgu ga tama pāūärü puxëëruüchiga na yadexaxü ga Ngechuchu, natürü Parichéugü rü Chaduchéugüarü nguxëëtaechiga na yíxü ga na yadexaxü.

Pedru nanangoxëe na Cristu na yíxü ga Ngechuchu

(Mr 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Rü yexguma Checharéa ga Piripuaneärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexëgüna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxü ñaxü i duüxügü i chauchiga na texé chiiñü i chomax? —ñanagürü.

¹⁴ Rü nüma ga norü ngúexëgü rü nanangäxü rü ñanagürü: —Nangëxma i duüxügü rü: “Cuáü ya baiüxëeरü quixí” ñagüxü. Rü togü i:

“Ería quixí” ñagüxü. Rü togü i:

“Yeremíä quixí” ñagüxü. Rü togü i:

“Wüxi ga nuxcümäcü ga Tupanaäärü orearü uruü quixí” ñagüxü —ñanagürü.

¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxnä naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxü ñapegüxü choxü na texé chiiñü? —ñanagürü.

¹⁶ Rü Chimáü ga Pedru nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Cuma nixí i Cristu ya Tupana ya maxücü Nane quixí —ñanagürü.

¹⁷ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü aixcümä cutaäe, Pa Chimáü, Pa Yoná Nanex, erü taxuüma i duüxü nixí i cuxü nüxü cuèxëëxü i ngëma, natürü Chaunatü ya daxügücü nixí ya cuxü nüxü cuèxëëcü na Nane chiiñü.

¹⁸ —Rü choma cumaä nüxü chixü rü cuma rü Pedru quixí. Rü ngëma cuéga rü “nuta” ñaxüchigü nixí. Rü cuma tå nixí i chorü duüxügüarü dauruü quixí. Rü Chataná rü tåütáma nüxü narüyexera i ngëma chorü duüxügü.

¹⁹ —Rü choma rü tá cuxna chanaxä i chorü ore na duüxügümaä nüxü quixuxüçex na nüxü nacuëxüçex na ñuxäcü daxügüxü i naänewa nangugüxü i ngextá Tupana äëgxacü ííxüwa. Rü yíxema tama cuxü irüxüñüexü i ngëma ore rü tåütáma ngema tichocu. Natürü yíxema meä cuxü irüxüñüexü i ngëma ore rü aixcümä ngema Tupana äëgxacü ííxüwa tá tangugü —ñanagürü.

²⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexëgümaä nüxü nixu, rü ñanagürü: —¡Taxuümaätäma nüxü pixu na choma rü Cristu chiiñü! —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga

(*Mr 8.31-9.1; Lc 9.22-27*)

²¹ Rü yemawena inanaxügü ga norü ngúexëgümaä nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. Rü ñanagürü: —Choma rü Yeruchareüwa tá chaxü, rü ngema poraäcü ngúxü tá choxü ningexëëgü. Rü choxü tá nimëgxü i Yudiügürü äëgacügülerugü rü paigüarü äëgxacügü rü ngúexëëruugü i ore i mugüwa nuxëëtaegüxü. Natürü tomaëxpüx i ngunexü ngupetügü rü wena táxaru chamaxü —ñanagürü.

²² Rü yexguma ga Pedru rü nüxüca noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucüxéäxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, Tupana rü tama nanaxwëxe na ngëmaäcü quidexaxü. Rü tåütáma ngëmaäcü cuxü nangupetü i cumax —ñanagürü.

²³ Natürü ga Ngechuchu rü Pedrucëx nadaueguächi, rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chatanáx, erü chixexügu choxü cunguxëëchaü! Rü tama Tupana nagu rüxinxüügu curüxñü, rü yatügü nagu rüxinxüügumare curüxñü i cumax —ñanagürü.

²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexëgüxü ñanagürü: —Rü ngëxguma texé chowë rüxüchaügu, jëcü nüxü tarüxo i túmaärü ngúchaü, rü namaä tapora i ngëma guxchaxügü i túmacëx ínguxü i ñoma curuchawa tipotaxürüü tükü ixixëëxü, rü ngëmaëtuwa chowë tarüxñü!

²⁵ Erü yíxema tügü maxëchaxëëchaüxü rü tá tayu. Natürü yíxema chauxcëx yúxe rü aixcümä tá tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

²⁶ Rü ¿Tacüwa i nüxü namexü ya wüxi ya yatü ega nayaüäxgu i guxüma i ñoma i naäneärü ngëmaxügü, natürü iyanatauxëëägu i norü maxü? Erü taxucürüwama wüxi ya yatü rü norü diérumaä naxcëx nataxe i norü maxü.

²⁷ Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiñü rü wena táxaru núma chaxü. Rü ngëxguma rü Chaunatü ya Tupanarü tá äëgxacü chixü, rü daxüçüäxü i orearü ngerüügümää tá íchangü. Rü ngëxguma tå nixí i nüxü chanaxütanüxü i wüxicigü i duüxügü i ngëma ñuxäcü chauxcëx na namaxëxüüäcüma maxëxü.

²⁸ Rü aixcümä pemaä nüxü chixü rü nangëxma i ñuxre i duüxügü i núma ngëxmagüxü rü tåütáma nayu ñuxmatáa choxü nadaugü na yuwa ícharüdaxü rü aixcümä äëgxacü ya poracü na chiiñü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü toraxüäcü nangox

(*Mr 9.2-13; Lc 9.28-36*)

¹ Rü 6 ga ngunexëguwena rü Ngechuchu ínayagagü ga Pedru rü Chaütiágu rü Cuáü ga Chaütiágueneë. Rü nüxicatama wüxi ga mëxpünewa noxrüwama namaä naxü.

² Rü yéma yema ngúexügüpëxewa rü toraxüücü nangox ga Ngechuchu. Rü üexcürüü nixi ga nachiwe ga na yayauracüüxü. Rü naxchiru rü ta üexcüemarüü nixi ga na nangónexëëäxü.

³ Rü ngürüächi yéma naxcèx nangoxgü ga Moiché rü Ería. Rü Ngechuchumaä yéma nidexagü.

⁴ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, name nixi nuã tangëxmagü. Rü ngëxguma cunaxwèxegu rü ta tanaxü ya tomaëxpüx ya düxenü, rü wüxi ya cuxcex, rü náí ya Moichécex, rü náí ya Erácèx —ñanagürü.

⁵ Rü yexguma íyadexayane ga Pedru rü wüxi ga caixanexü ga nangónexëëxü rü natanügi nayangaixema. Rü yema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixi ya Chaune ya nüxü changechaüxüchicü rü namaä chataäexüchicü. ¡Rü naga pexñüü! —ñanagürü.

⁶ Rü yexguma yemaxü naxinüegu ga yema ngúexügü, rü ñaxtüanegu nanagücuchiächitanü, yerü poraäcü namuüü.

⁷ Natürü ga Ngechuchu rü naxcèx nixü, rü nüxü nayarüngögü, rü ñanagürü nüxü: —¡lpechigü rü tåxü ipemuüëxü! —ñanagürü.

⁸ Rü yexguma wenaxärü nadaunagütanügi, rü Ngechuchuxüxicatama nadaugü rü taxuéma ga toguevä nadaugü.

⁹ Rü yexguma ínaxigügi ga guma mëxpünnewa, rü Ngechuchu nayaxucuxëgi ga taxuémaäma na nüxü yaxugüexüçex ga yema yéma nüxü nadaugüxü, ñuxmatáta yuwa inadaxgu rü wena namaüxgu.

¹⁰ Rü ñüxüchi ga yema ngúexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürüügi: —¿Tüxcüü i ngëma ngúexëëräügi i ore i mugüwa nguxëëtaegüxü rü ñanagürüügi:

“Ería tá nixi ya nüxira cuväpa nuã ücü?” —ñanagürüügi.

¹¹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Aixcüma nixi i Ería na nüxira tá núma naxüxü na chauxüpa Tupanacex yamexëëäxüçex i duüxügü.

¹² Natürü choma pemaä nüxü chixu, rü Ería rü marü núma naxü, natürü duüxügü rü tama nüxü nacuëxgü na texe yiixü. Rü yemacèx chixri namaä nachopetü. Rü ngëxgumarüü tá ta nixi na chixri tá chomaä nachopetüxü i duüxügü —ñanagürü.

¹³ Rü yexguma ga yema ngúexügü rü nüxü nicuëxächitanü ga Cuáü ga baiüxëëruüchiga na yiixü ga yema Ngechuchu namaä nüxü ixuxü.

*Ngechuchu rü nanamexëë ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawa yexmacü
(Mr 9.14-29; Lc 9.37-43)*

¹⁴ Rü yexguma duüxügü íyexmaxüwa nangugügi, rü wüxi ga yatü Ngechuchucèx nixü. Rü napëxegu nayacaxäpüxü rü ñanagürü nüxü:

¹⁵ —Pa Corix, ¡nüxü nangechaü ya chaune rü naxcèx yataanexëë! Erü muëxpüxcüna rü naxäüäexü, rü poraäcü nüxü nangüx. Rü muëxpüxcüna rü üxüketügi nayangüxëë, rü exna dexágü.

¹⁶ Rü nuã curü ngúexügüxtawa chanaga, natürü nümagü rü tama nüxü nacuëxgü na namexëëgüäxü —ñanagürü.

¹⁷ Rü yexguma Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü: —Pa Duüxügü i Tama Yaxögüxü i Chixri Maxëxü, ¿ñuxgratáta i pemaä chanuxmaxü rü yaxna pemaä chaxñüxü? ¡Nuã penaga ya yima bucü! —ñanagürü.

¹⁸ Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo ga guma bucüwa yexmaxü. Rü yemaäcü ínanatëxüchi ga yema ngoxo. Rü yexgumatama naxcèx nitaane ga guma bucü.

¹⁹ Rü yemawena ga norü ngúexügü rü noxrüwama Ngechuchumaä nidexagü. Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürüügi nüxü: —Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma ítanatëxüchi i ngëma ngoxo? —ñanagürüügi.

²⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü taxuacüma ípenatëxüchi erü tama aixcüma peyaxögü. Rü aixcüma pemaä nüxü chixu, rü ngëxguma chi woo wüxi ya motachachirerüxü naxiraxüchigu i perü ó, rü chi daa mëxpünemaä nüxü pixuxgu na yaxügachixüçex, rü chi pega naxinü. Rü taxuxü chima pexü naguxcha ega aixcüma peyaxögügi.

²¹ —Natürü ñaärüü i ngoxo rü tama ínaxüxü ega tamaixaureäcüma iyumüxëgi —ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxärü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mr 9.30-32; Lc 9.43-45)*

²² Rü yexguma norü ngúexügümaä Gariréaäraü naänegu yaxüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügümaä nüxü nixu, rü ñanagürü: —Choma ya Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü chixri tá chomaä nachopetü rü äëgxacügüna tá choxü namugü i duüxügü.

23 —Rü tá choxü nimègxü, natürü tomaëxpüx i ngunexëguwena rü wena táraxü chamaxü —ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxñüegü ga norü ngúexëgü, rü poraäcü nangechaägü.

Ngechuchu ngíxü naxütanü ga yema díeru ga tupauca ga taxünecëx ngíxü nayauxgücü

24 Ngechuchu rü norü ngúexëgümaä Capernáuärü iñnewa naxü. Rü yexguma yéma nangugüga rü Pedruxü ínayadaugü ga yema yatügü ga tupauca ga taxünecëx díeru ngíxü yauxgüxü. Rü Pedruna nacagüe rü ñanagürögü: —¿Yima curü Cori rü tama éxna ngíxü naxütanü i ngéma díeru i tupauca ya taxüneärü ixíxü? —ñanagürögü.

25 Rü Pedru nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngémäacü nanaxütanü —ñanagürü. Rü yixcama ga yexguma íxgu naxçuxgu ga Pedru, rü Ngechuchuxira Pedrumaä nidexa, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxü ñacuxü i cumax, Pa Pedrux, rü ngextá nixü i nayauxgüäxü i norü díeru i guxü i nachiüneärü äëxgacügü? ¿Cuxcëx i nügütanüwatama rü éxna togü i duülxügütanüwa? —ñanagürü.

26 Rü Pedru nanangäxü, rü ñanagürü: —Maneca togü i duülxügütanüwa nixü i nayauxgüäxü —ñanagürü. Rü ñuxüchi Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Rü ngéxguma ngémäacü yixlü, rü yixema na Tupanaärü ixíxü rü taxucëxma tanaxütanügü.

27 —Natürü ngéma na taxüema tamaä nuxüçëx, rü chanaxwëxe i cuyaxütanü i ngéma díeru. ¡Rü yéa naxtaawa naxü, rü ngema yapoxwaxe! ¡Rü ngéma nüxíraüxü i choxni i cunapoxwaüxü rü naqäxwa tá nüxü icuyapau i wüxi i díeru i nagu mexü na yangutanüxëexüçëx i chauxcëx rü cuxcëx rü ta! ¡Rü tupauca ya taxünewa nange i ngéma díeru, rü yaxütanü! —ñanagürü.

18

¿Texé tá tixü ya guxüäärü yexera ixíxë?

(Mr 9.33-37; Lc 9.46-48)

1 Rü yexguma ga norü ngúexëgü rü Ngechuchucëx naxü rü nüxna nacagü, rü ñanagürögü: —¿Pa Corix, texé tá tixü ya guxüäärü yexera ixíxë i ngéma Tupana äëxgacü ixíxüwa? —ñanagürögü.

2 Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga buxüçëx naca, rü norü ngúexëgüarü ngäxütanügu nanachixéé.

3 Rü ñuxüchi ñanagürü nüxü: —Dúcëx, Pa Chorü Ngúexëgü, aixcüma pemaä nüxü chixu, rü ngéxguma tama nüxü perüxoegü i ngéma na togüarü yexera pegü pixigüxëchäüxü rü ñuxüchi tama ñaä buxürüü pegü íperüxíragu, rü taxucürüwa pichocu i ngextá Tupana äëxgacü ixíxüwa.

4 —Rü aixcüma yíxema tügü íruxíraxe rü ñaä buxürüü ixíxë, rü yíxema tá tixü ya guxüäärü yexera ixíxë i ngextá Tupana äëxgacü ixíxüwa.

5 —Rü texé ya chauégagu meä nayaxúxe i wüxi i buxü i ñaärrüü ixíxü rü choxü nixü i tayaxuxü.

Naxäucüma nixü na pecadugu inguxü

(Mr 9.42-48; Lc 17.1-2)

6 —Rü texé ya pecadugu nanguxëexü i wüxi i ñaä buxügü i choxü yaxögxü rü tümacëx rü narümemaë chi nixü na noxtacüma wüxi ya nuta tümanáwa nayangacuchixü, rü ñuxüchi ngémäacü taxtüchiüwa tükü nayarütäexü na ngéma tayuxüçëx.

7 —Ñoma i nañaneçüäx i duülxügütëx rü wüxi i taxü i ngechau nixü na nangëxmaxü i muxüchixü i tacü i pecadugu nayixëexü. Rü guxüguma tá nangëxma i ngéma chixexëgü, natürü wüxi i ngechauñüchi tá nixü naxcëx i ngéma yatü i togüxü pecadugu nguxëexü.

8 —Rü ngémäcëx i ngéxguma chi cuxmëx rü éxna cucutü pecadugu cuixü nguxëegu, rü name nixü i noxtacüma ícunadae rü yaxügu cuyaña. Erü narümemaë nixü i cuboxmëxäcüma rü éxna cubocutüäcüma na cunayaxuxü i curü maxü na tama guxüne ya cuxmëxmaä rü éxna guxüne ya cucutümaä üxü ya taguma ixoxünewa quítëxcuchixüçëx.

9 —Rü ngéxguma chi cuxetü pecadugu cuixü nguxëegu, rü name nixü i ícunacaxüchi, rü yaxügu cunaña. Erü narümemaë nixü i wüxiçetümaä na cunayaxuxü i curü maxü na tama guxüne ya cuxetümaä üxü ya ngoxogü nagu poxcuñewa na quítëxcuchixüçëx. [Rü ngémäacü woo cuixü naguxchagu, natürü name nixü i nüxna quixügachi i guxüma i ngéma chixexëgü i nagu cunguchaüxü.]

Ore ga carneru ga iyaruütaxuxügu ixuxü

(Lc 15.3-7)

10 —Rü tama name i nüxü pexogü i wüxi i buxü i ñaärrüü choxü yaxögxü. Erü ngéma norü dauruügi i orearü ngerüügi i daxüçüäxü rü guxüguma Chaunatü ya daxügucüpëxewa nangëxmagü na ngema ngéma buxüetüwa nachogüxüçëx.

¹¹—Rü choma i Tupana Nane na duǔxǔxǔ chiixǔ rü núma chaxǔ na chanamaxēxēxǔcèx i duǔxǔgū iyarütauxexǔ.

¹²—¿Rü ñuxǔ ñiapegxǔ i pema ega wüxi ya yatü rü nüxǔ nangēxmagu i 100 i carnerugü rü wüxi nüxǔ iyarütauxgū? ¿Taux ēxna i nachitaügu namugüäxǔ i ngēma 99, rü ñuxǔchi naxcèx yadauxǔ i ngēma nüxǔ iyarütaxuxǔ?

¹³—Rü ngēxguma nüxǔ iyangauxgu, rü namaã nataäexǔchi i ngēma norü carneru. Rü woo guxüguma namaã nataäe i ngēma 99 i tama iyarütauxexǔ, natürü yexeraäcüxuchi namaã nataäe i ngēma wüxi i iyarütaxuxǔ, erü marü nüxǔ inayangau.

¹⁴—Rü ngēxgumarüü ta nixi ya Penatü ya daxügucü na tama nanaxwèxexǔ na wüxi i ñaa buxǔ na iyarütaxuxǔ.

*Ñuxäcü tamücxü na ingechaiixüchiga
(Lc 17:3)*

¹⁵—Rü ngēxguma cueneë chixexü cumaä üxgu, rü name nixi i nüxictamama namaã quidexa, rü nüxna nüxǔ cucusexächixëe i ngēma norü chixexü i cumaã naxüxǔ. Rü ngēxguma cuga naxinügu, rü marü wenaxarü mexücèx cunataeguxëe i ngēma cueneë.

¹⁶—Natürü ngēxguma tama cuga naxinügu i ngēma cueneë, rü name nixi i naxcèx cuca i wüxi rü ēxna taxre i duǔxǔgū na nümagü rü ta namaã yadexagüxücèx i ngēma cueneë.

¹⁷—Rü ngēxguma rü ta tama nüxǔ inaxinügu i ngēma taxre i duǔxǔgüarü ore, rü name nixi i guxi i yaxögüxümaã nüxǔ quixu na ngēma cueneëmaã yadexagüxücèx. Rü ngēxguma rü ta tama nüxǔ inaxinügu i ngēma yaxögüxüarü ore, rü name nixi i wüxi i duǔxǔ i tama yaxöñrügū namaã curüxñi.

¹⁸—Rü aixcüma pemaä nüxǔ chixu rü yíxema núma ñoma i nañnewa tama pexü irüxñüx i chorü ore rü tåtütama Tupana äëxgcacü ñíxñüwa tichocu. Natürü yíxema meä pexü irüxñüx i ngēma ore rü aixcüma ngema tá tangu.

¹⁹—Rü pemaä nüxǔ chixu rü ngēxguma chi taxre i pema i núma ñoma i nañnewa rü wüxigu tacücèx ipecaxgu i Chaunatü ya daxügucüxtawa, rü núma ya Chaunatü rü tá pexna nanaxä.

²⁰—Erü ngēma ngextá taxre rü ēxna tomaëxpüx i duǔxǔgü chauégagu íngutaquêxexüwa, rü choma rü ta norü ngäxütanüwa changëxma —ñanagürü.

²¹Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchucèx nixi, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Pa Corix, ngēxguma chaueneë chixexü chomaä üxgu, rü ñuxreëxpüxcüna i namexü na nüxǔ nüxǔ changechaüxü naxcèx i ngēma chixexü i chomaä naxüxǔ? ¿Rü marü namexü i cuxcèx ega 7 ëxpüxcüna yíxigu na nüxǔ nüxǔ changechaüxü? —ñanagürü.

²²Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Tama name i 7 ëxpüxcünaxicatama nüxǔ nüxǔ cungechaü. Natürü guxügutáma nixi i nüxǔ nüxǔ na cungechaüxü woo 70 ëxpüxcüna i 7 wa nangu —ñanagürü.

Orę ga äëxgaciuarü duǔxǔ ga tama namücxaxil nüxǔ ngechaüxü ga norü ngetanügu ixuxü

²³Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ngēma Tupana na äëxgcacü ixixü, rü ñoma wüxi ga nachiüñaneärü äëxgacü ga norü duǔxǔgü ga nüxǔ nangetanügüxümaã namexëeächäixürrü nixi.

²⁴—Rü yexguma inaxügüägu ga meä nüxǔ na yadaugüxü ga yema nüxǔ nange-tanügüxüpane, rü naxültawa nanagagü ga wüxi ga norü duǔxǔ ga taxüchicü ga diëru nüxǔ ngïxü ngetanüxü.

²⁵—Natürü ga yema norü duǔxǔ rü nangearü diëruäx, rü taxuacüma norü cori ga äëxgaciuxü nanaxütanüüga. Rü yemacèx ga yema äëxgcacü rü norü churaragüxü namu na to ga corixü namaã nataxegüxücèx ga yema yatü, wüxigu tûmamä ga naxmèx rü naxäcügü rü norü yemaxügü, na yema natanü ga diërumaã naxütanüäxücèx ga norü ngetanü.

²⁶—Rü yexguma ga yema norü duǔxǔ rü norü äëxgacipëxegu nacaxäpüxü, rü nüxǔ nacèëxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix jchoxü nangechaü! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxü chanaxütanü i guxüma”, ñanagürü.

²⁷—Rü yema norü äëxgaciuxü nangechaütmüü, rü yemacèx namaã nüxǔ nixu ga marü tama nüxǔ na naxütanüäxücèx ga yema norü ngetanü. Rü ñuxuchi ñananguxuchixëe.

²⁸—Natürü yexgumatama yema äëxgacixüxtawa inaxüñixgu ga yema yatü, rü nüxǔ inayangau ga wüxi ga namüçü ga írartüwatama nüxǔ nangetanüxü. Rü yema yatü rü nüxna natüxüe, rü nananuxnaxä, rü ñanagürü nüxǔ:

“Choxüñ ngïxü naxütanü i ngēma diëri i ngïxü cungetanücül!” ñanagürü.

²⁹—Rü yexguma ga yema namüçü rü yema yatüpëxegu nacaxäpüxü, rü nüxǔ nacèëxü, rü ñanagürü:

“Pa Chomücxü, jchoxü nangechaü! Rü marü tá chapuracü, rü tá cuxü chanaxütanü i guxüma”, ñanagürü.

30 —Natürü ga yema yatü rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema ore. Rü poxcupataügu tüxü napoxcuama ñuxmata nüxü tanaxütanü ga yema túmaärü ngetanü.

31 —Rü yexguma togü ga yema äëxgacüru duüxügü nüxü daugüga yema ngupetüxü, rü poraäcü naäewa nangux ga yema naxüxü ga yema yatü. Rü norü corixütawa naxí rü nüxü nayarüxugüe ga guxüma yema ngupetüxü.

32 —Rü yexguma ga yema äëxgacü rü nanamu ga norü churaragü na naxütawa nagaüxäxüçex yema yatü. Rü yexguma naxütawa nanguxgu, rü ñanagürü nüxü:

“Wüxi i chixexü i chorü duülxü quixü. Choma rü cuxü nüxü changechaü ga yema choxü cungenetanüxü, erü choxü cucëexü na tama cuxü chapoxcuxüçex.”

33 —Rü cuma rü chita nüxü nüxü cungechaü i ngëma cumcü i cuxü nangetanüxü, yexgumarüü ga choma rü cuxü nüxü na changechaüxüruü ga yema choxü cungenetanüxü, ñanagürü nüxü.

34 —Rü poraäcü nanuxüchi yema äëxgacü. Rü norü churaragüxü namu na napoxcugüäxüçex yema yatü ñuxmata guxü nüxü naxütanü ga yema nüxü nangetanüxü — ñanagürü ga Ngechuchu.

35 Rü ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü ngëgumarüü tá pemaä nanaxü ya Chaunatü ya daxügucü i ngëguma tama wüxicigü aixcüma peenexëgüaxü nüxü perüngümaegu i ngëma chixexü i pemaä naxüxü —ñanagürü.

19

*Parichéugü rü Ngechuchuna nacagüe i táxmëxchiga
(Mr 10.1-12; Lc 16.18)*

1 Rü yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü inaxüächi ga Gariréaarü naänewa. Rü natü ga Yudáüärü tocutüwa naxü ga Yudéaarü naänewa.

2 Rü muxüma ga duüxügü nawe narüxü, rü nüma ga Ngechuchu rü yéma nanameëxëe ga yema idaanexü.

3 Rü Ngechuchucex naxí ga ñuxre ga Parichéugü, rü nüxna nacagü rü ñanagürügü: — ¿Cuxçex namexü i wüxi i yatü na inatáxmëxmarexü ega tacü rü chixexü taxüxgu ya naxmë? —ñanagürügü. Rü yemaäcü nüxna nacagü yerü Ngechuchuxü chixexügü nanguxëégüchaü.

4 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Taguma ñexna nawa pengüte i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i nüxü ixuxü ga noxri Tupana naxüxgu ga duüxügü, rü yatüxü rü ngecüxü na naxüxü?

5 —Rü ñanagürü ga Tupana: “Rü ngëmäcëx ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na namëxmaä inaxäüxüçex. Rü ngëmäcü i ngëma taxre rü ñoma wüxitama i duüxüruü tá nixigü.”

6 —Rü ñuxüchi tama taxre nixü, rü wüxitama nixü. Rü ngëmäcëx taxucürüwa texé nügüna taxaxigachitanüxëe i ngëma taxre i Tupana nügüna mugüixü —ñanagürü.

7 Rü yexguma Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü nixü ga Moïché ga duüxügümäa nüxü yaxuxü rü ngëguma texé tûmamexü ítäxchaügu rü name nixü i wüxi i popera i tègxüpane ngíxna taxä, rü ñuxüchi ngíxü ítätxü? —ñaxü —ñanagürügü.

8 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pegagu nixü ga Moïché ga tama pexna nachúxäxü na pexmëxü ipetäxü. Yerü nüma nüxü nacuëx na tama aixcüma peyaxögüxü. Natürü noxriarü ügüga rü tama yemaäcü nixü.

9 —Rü choma pemaä nüxü chixü rü tama name na texé tûmamexü ítäxü ega tama naï ya yatümaä nangëäexügagu yixigü. Rü ngëguma chi yima yatü rü ñuxüchi naï i ngëmaä naxäxmëxgu, rü chixexü naxü, rü ñoma naï i ngëmaämare nangëäexüruü nixü. Rü texé ya ngímaä ämaxë i ngëma nge i ngíte ngíxü ítäxcü, rü ñoma naï i ngëmaämare itapexüruü tixü —ñanagürü ga Ngechuchu.

10 Rü ñuxüchi ga norü ngüexügü rü ñanagürügü nüxü: —Ega ngëmaäcü yixigü rü name nixü i noxtacüma tama naxämëx ya yatü rü tama ixäte i nge —ñanagürügü.

11 Rü Ngechuchu norü ngüexügüxü nangäxü rü ñanagürü: —Taxucürüwa guxüma i duüxügü nüxü nacuëx i facüchiga na yíixü i ngëma nguxëëtae. Natürü yíxema Tupana tükü nüxü cuëxëexëxücatama tixü ya nüxü cuëxgüxü.

12 —Rü nangëxma i nagúxüraüxü i guxchaxü na tama naxämëxüçex ya yatü. Erü nümaxü i yatü rü woetama taxucürüwa naxämëx erü norü bucüma nangepüxüchare. Rü nümaxü i yatü rü taxucürüwa naxämëx erü nayauxpüxücharee. Rü togü tama naxämëx erü Tupanaärü ngúchaüxücatama naxüguchaü. Rü texé ya ngëmaäcü maxchaüxë rü marü name i ngëmaäcü tamaxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu rü buxülgüxü nameäxë
(Mr 10.13-16; Lc 18.15-17)*

¹³ Rü duǔxügü rü Ngechuchuxǖtawa nanagagü ga ūuxre ga buxügü na Ngechuchu nüxü ingögüxǖcex rü namaā nayumüxexǖcex. Natürü ga Ngechuchuarü ngüexügü rü inanaxǖgue ga na yangagüāxǖ ga yema duǔxügü ga Ngechuchuxǖtawa buxügüdü gagüxǖ.

¹⁴ Natürü ga Ngechuchu rü ūanagürü nüxǖ ga norü ngüexügü: —Marü name i chauxǖtawa naxī i buxügü. jRü tāxǖ i nüxna penachuxuxǖ! Erü Tupana āegacü ūixixǖwa rü tūmacex nixī ya yíxema ūaā buxügürǖ meā yaxögüxe —ūanagürǖ.

¹⁵ Rü ūuxuchi ga Ngechuchu rü yema buxügütü naxümëx. Rü yemawena inaxǖachi ga yéma.

*Wüxi ga ngextüxǖcü ga diēruāxǖchicü Ngechuchumaā nidexa
(Mr 10.17-31; Lc 18.18-30)*

¹⁶ Rü wüxi ga ngextüxǖcü rü Ngechuchuxǖtawa nangu, rü nüxna naca, rü ūanagürǖ: —Pa Ngüexëērū ya Mecǖ, ūacǖ tá chaxixǖ na chanayauxchǟgu i maxǖ i taguma gúxǖ? —ūanagürǖ.

¹⁷ Rü Ngechuchu nanangäxǖ rü ūanagürǖ nüxǖ: —¿Tüxcǖ “Mecü” ūacurǖgü choxǖ? Erü Tupanaxǖcatama nixī ya mecǖ ixǖcǖ, rü nataxuma i to. Natürü ngëxguma cunayauxchaǟgu i maxǖ i taguma gúxǖ, rü ūnaga naxinǖ i Tupanaǟrū mugü! —ūanagürǖ.

¹⁸ Rü yexguma ga guma ngextüxǖcü rü ūanagürǖ: —¿Ngëxǖrǖüxǖ tá nixī i Tupanaǟrū mugü i naga chaxixǖ? —ūanagürǖ. Rü Ngechuchu nanangäxǖ rü ūanagürǖ nüxǖ: —jTäütáma cumáeta, rü täütáma naí i ngemaā icupe, rü täütáma cungítèex, rü täütáma doraxǖ quixu i togüchigal!

¹⁹ —jRü tūmaga naxinǖ ya cunatǖ rü cue, rü nüxǖ nangechaǖ i cumücǖngëma na cugü cungechaǖxǖrǖ! —ūanagürǖ.

²⁰ Rü yexguma ga guma ngextüxǖcü rü ūanagürǖ: —Guxǖma i ngëma mugü i nüxǖ quixǖrǖ woetama chorǖ bucǖma meā chayanguxëe. ūRü ūacǖ rü to tá chaxǖ na choxǖ ngëmaxǖxǖcex i maxǖ i taguma gúxǖ? —ūanagürǖ.

²¹ Rü Ngechuchu nanangäxǖ rü ūanagürǖ nüxǖ: —Ega aixcǖma Tupanapëxewa mecǖ quixixchaǟgu, rü name nixī i namaā cutaxe i guxǖma i curǖ ngëmaxǖgü rü togü i ngearǖ ngëmaxǖxǖcex i maxǖ i taguma gúxǖ? —ūanagürǖ.

²² Natürü yexguma yemaxǖ naxinǖgu ga guma ngextüxǖcü rǖ poraǟcü nangechaǖ, yerǖ namǟrū díēruāxǖchi.

²³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxǖ ūanagürǖ: —Aixcǖma pemaā nüxǖ chixu rǖ naguxchaxǖchi nixī na wüxi i duǔxǖ i díēruāxǖchixǖ rǖ Tupana āegacü ūixixǖwa na nanguxǖ.

²⁴ —Rü aixcǖma pemaā nüxǖ chixu rǖ ūoma wüxi i cameyu na taxucürüwama wüxī ya ucumaxëtǖwa naxǖpetǖxǖrǖ yexera narǖguxchamaē naxcex i wüxi i duǔxǖ i díēruāxǖchixǖ na yaxǖcuxǖ i ngextá Tupana āegacü ūixixǖwa —ūanagürǖ.

²⁵ Rü yexguma yemaxǖ naxinǖgu ga norü ngüexügü rǖ poraǟcü nabëjxǟchiǟegü. Rü nügüna nacagüe rü ūanagürǖgü: —¿Rü texé tá ūxna tixī ya nayaxúxe i maxǖ i taguma gúxǖ? —ūanagürǖgü.

²⁶ Rü Ngechuchu nüxǖ nadawenǖ rü ūanagürǖ nüxǖ: —Duǔxügü rǖ taxuacǖma nügǖ namaxëe, natürü Tupanaǟxǖ rǖ natauxcha na namaxëeēǟxǖ —ūanagürǖ.

²⁷ Rü yexguma ga Pedru rü ūanagürǖ nüxǖ: —Pa Corix, toma rǖ marǖ itanawogǖ ga guxǖma ga torǖ yemaxǖgü na cuwe tarǖxǖcex. ūRü ūacǖ tá nixī i torǖ natanǖ i ūuxmax? —ūanagürǖ.

²⁸ Rü Ngechuchu nanangäxǖ rü ūanagürǖ nüxǖ: —Aixcǖma pemaā nüxǖ chixu rǖ ngëmāngunexǖ i Tupana nagu nangexwacaxǖxǖeēxǖ i guxǖma, rǖ choma rǖ āegacǖ ya ūacǖ tá chixǖ. Rü chorǖ tochica i mexéchixǖwa tá charǖto. Rü pema i 12 i chorǖ ngüexügü na chowé perǖxǖ rǖ pema rǖ tá ta pexǖ nangëxema i perǖ tochicaxǖ i mexéchixǖ i chauxǖtawa. Rǖ ngëmā tá perǖtogi na norǖ maxǖchigacex nüxǖ picagüxǖ i guxǖma i Yudiugǖ.

²⁹ Rü guxâma ya yíxema tumpata chauxcex itâxe, rǖ ūxna tûmaeneëgü rǖ tûmaeyëxügüxǖ chauxcex itâxe, rǖ ūxna tûmanatǖ rǖ tûmaexǖ chauxcex itâxe, rǖ ūxna tûmamëx rǖ tûmaxäcügüxǖ rǖ tûmaǟrū naâne chauxcex itâxe, rǖ 100 ūxpǖcuna i ngëma noxri tûxǖ ngëmaxǖrǖ yexera tá tayaxu. Rü naetǖ tá tanayaxu i maxǖ i taguma gúxǖ.

³⁰ —Natürü muxǖma i nümaxǖ i ūoma i naânewa duǔxügü wixpëxewa ügüxëeëxǖ, rǖ daxüguxǖ i naânewa rǖ Tupana tá wixweama nanaxǖguxëe. Rǖ muxǖma i nümaxǖ i ūoma i naânewa duǔxügü wixweama ügüxëeëxǖ, rǖ daxüguxǖ i naânewa rǖ Tupana tá wixpëxewa nanaxǖguxëe.

¹—Rü ngēma Tupana āēxgacü ííxíxüwa rü ñoma wüxi ga ubanecüarü yora ga pèxmama norü puracütanüxü ta yadaucürüñ nixü.

² Rü yema puracütanüxümaā nanamexēē na wüxitachinü ga dīēruñ nüxüñ na naxütanüxüçèx ga wüxicigü ga ngunexügu. Rü ñuxüchi naānewa nanamugü na yéma yapuracüexüçèx.

³ —Rü yixcama ga 9 arü oragu rü ínayadou ga ngextá yatügü ga puracúcex daugüxü íngutauqexegüxüwa. Rü yexma nüxüñ nayangau ga ñuxre ga yatügü ga ngearü puracüägxügü.

⁴—Rü ñanagürü nüxüñ:

“¡Ngema chorü ubanecüwa peyapuracüe! Rü meā tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü. Rü nümagü rü yéma naxüñ.

⁵ —Rü yema ubanecüarü yora rü tocuchigu rü wenaxärü togü ga puracütanüxü ta nayadou. Rü tomaexpükarü oragu ga yáuanecü rü wenaxärü yexgumarüñ ta nayadou.

⁶ —Rü yixcama ga wüximéexpükarü oragu ga yáuanecü rü wenaxärü ínayadou ga ngextá yatügü ga puracúcex daugüxü íngutauqexegüxüwa. Rü yexma nüxüñ nayangau ga ñuxre ga togü ga yatügü ga ngearü puracüägxügü. Rü ñanagürü nüxüñ:

“Tüxcüñ i pema rü nuxäñ perüchomare i guxüñ i ñoma i ngunexügu, rü tama pepuracüe?” ñanagürü.

⁷—Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü nüxüñ:

“Tama tapuracüe erü taxilema toxçex tadaou na tüküñ tapuracüexüçèx”, ñanagürügü. Rü yexguma ga yema naâneärü yora rü ñanagürü nüxüñ:

“¡Pema rü ta ngema chorü ubanecüwa pexü rü peyapuracüe! Rü meā tá pexü chanaxütanü”, ñanagürü.

⁸—Rü yexguma marü nachütagu rü yema naâneärü yora, rü naxcèx naca ga norü puracütanüxüñarü dauruñ, rü ñanagürü nüxüñ:

“¡Naxcèx naca i ngēma puracütanüxüñ. Rü nüxíra nüxüñ naxütanü i ngēma wixwenaxüchima ngēma ixüñ, rü nawa tá icuyacuexēē i ngēma nüxíra ngēma puracüexü!” ñanagürü.

⁹—Rü yéma naxüñ ga yema puracütanüxü ga wüximéexpükarü oragu ga yáuanecü puracüwa ixüñ. Rü wüxicigü ngíxüñ nayauxgü ga wüxitachinü ga díêru.

¹⁰—Rü yemawena rü yéma naxüñ ga yema nüxíramma puracüexü ga puracütanüxü. Rü nümagüñ nagu naxñüegü rü yexera tá ngíxüñ nayauxgü ga díêru, natürü nümagü rü ta ngíxüñ nayauxgü ga wüxitachinütama ga díêru ga wüxicigü.

¹¹—Rü yexguma ngíxüñ nayauxgü rü inanaxügue ga chixri na yadexagüxü nachigagu ga yema naâneärü yora.

¹²—Rü ñanagürügü:

“Yixema rü guxüñ i ngunexügu üexcüsetüwa tapuracüe, natürü i ñaañ puracütanüxü i wixwenaxüchima íngugüxü rü wüxi i oratama napuracüe. Natürü ngēma tüküñ naxütanüxüñexpüxtama nüxüñ nanaxütanü”, ñanagürügü.

¹³—Natürü ga yema ubanecüarü yora nanangäxüñ, rü ñanagürü nüxüñ ga wüxi ga yema puracütanüxü:

“Pa Chomücüñ, tama cuxüñ changíx. ¿Tama éxna i wüxitachinüñ yüixüñ ga chomañ cunamexéexüñ na cuxüñ chanaxütanüxü i ngēma puracüe?

¹⁴—¡Ñaañ i curü díêru, rü ííxüñ! Rü ngēma puracütanüxü i wüxi i oratama puracüexü, rü choma nüxna ngíxüñ chaxäxchañ i ngēma cuxna ngíxüñ chaxäcüexpüx.

¹⁵—¿Tama éxna name i ngēma choma chanaxwëxexüñacüma ngímañ na chaxüxüñ i chorü díêru? ¿Rü éxna quixäxüñachi erü ngēmaacüñ chamecüma?” ñanagürü.

¹⁶—Rü yíxema ñuxma duüxügü wixweama tüküñ ügüxéexü, rü daxüguxü i naânewa rü Tupana tá wixpëxewa tüküñ naxügüxéexü. Rü yíxema ñuxma duüxügü wixpëxewa tüküñ ügüxéexü rü daxüguxü i naânewa rü Tupana tá wixweama tüküñ naxügüxéexü. Erü Tupana rü muxüchiena naxu, natürü noxretama tixi ya yíxema tüküñ nadexe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü norü tomaexpücüna nanaxunagü ga norü yuxchiga

(*Mr 10.32-34; Lc 18.31-34*)

¹⁷ Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxüñ rü noxruwama naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü ñanagürü nüxüñ:

¹⁸—Pema nüxüñ pecuèx na marü ingaicaxü na Yerucharéüwa ingugüxü. Rü ngēma rü duüxügü rü tá chixri chomañ nachopetü. Rü tá paigüarü áéxgacügü rü ngüexéerügü i ore i mugüwa ngüxéetaegüxüna tá choxüñ namugü. Rü nümagü rü tá chomañ nanaxuegugü na chayuxüçèx.

¹⁹—Rü tá to i nachiüñaneçüñna choxüñ namugü. Rü ngēmagü tá nixi i chaugu idauxcüraügüxü rü choxüñ cuaixgüxü. rü ñuxüchi tá curuchawa choxüñ nipotagü na ngēma chayuxüçèx. Natürü tomaexpüx i ngunexüguwena rü tá wenaxärü chamaxü —ñanagürü.

*Wüxi ga ngülxēēcex tica ga Chaütiágu rü Cuáüärü mamá
(Mr 10.35-40)*

²⁰ Rü yéma iyexma ga naë ga Chaütiágu rü Cuáü. Rü yema taxre rü Zebedéu nanegü nixigü. Rü ngíma rü Ngechuchucex iyaxü namaä ga yema taxre ga ngínegü. Rü Ngechuchupéxegu iyacaxápüxü, rü wüxi ga ngülxēēcex nüxna iyaca.

²¹ Rü nüma ngixna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixi i cunaxwèxexü? —ñanagürü. Rü ngíma inangäxü rü ngígürügü: —Pa Corix, ngëgxuma äëxgacüxü quingucuchigu rü chanaxwèxe i cunamu na wüxi i ñaä chaune rü curü tögüneçüwawa na natoxü, rü ngëma to i curü toxwecüwawa na natoxü —ngígürügü.

²² Natüru Ngechuchu ngixü nangäxü rü ñanagürü: —Pema rü tama nüxü pecuëx na tacüçex ípeçaxü. ¿Namaxä chi peporaexü i ngëma ngúxü i tá choxü üpetüxü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Ngémäacü namaä tá taporae —ñanagürügü.

²³ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixi i chauxrüü ngíxü pingegüxü. Natüru ngëma chorü tögüneçüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxüçex, rü tama choxmëxwa nangëxü na pexna chanaxäxü. Rü Chaunatümëxewa nixi na nangëxmaxü i ngëma, rü nüma tá tükna nanaxä ya yíxema tümacex íyíxü —ñanagürü.

²⁴ Rü yexguma yemaxü naxñüegü ga yema togü ga 10 ga Ngechuchuarü ngúexügü, rü Chaütiágumaä rü Cuáümaä nanuë.

²⁵ Natüru Ngechuchu naxcex naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuëx rü guxü i nachiüñagürü i äëxgacügü rü poraäcü nanamu i norü duüxügü. Rü ngëma äëxgacügü i taxügü rü norü duüxügürü yora nügü nixigüxü.

²⁶ —Natüru tätüáma ngëmäacü nixi i petanüwa. Rü ngëgxuma texé naxwèxegu na äëxgacü tiixü i petanüwa, rü name nixi i noxri rü guxääru ngülxéerüu tiixü.

²⁷ —Rü ngëgxuma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tüمامüçügüerü na tiixü, rü name nixi i noxri rü guxüma i tüمامüçügürü ngülxéerüu tiixü.

²⁸ —Yerü chomatama i Tupana Nane na duüxüxü chiixü rü tama togü choxü rüngüxéexüçex nixi i nüma chaxüxü. Natüru nüma chaxüxü na duüxügüxü charüngrüxéexüçex rü naxcex na chayuxüçex rü ngëmäacü chanaxütanüxüçex na muxüma i nümagü rü nüxü nangëxmaxüçex i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

*Ngechuchu nanameëxëe ga taxre ga ngexetügüxü
(Mr 10. 46-52; Lc 18.35-43)*

²⁹ Rü yexguma Ngechuchu norü ngúexügumaä Yericúarü ñanewa íchoüxgu, rü muxüma ga duüxügü nawe narüxi.

³⁰ Rü yéma namacüwawa narütogü ga taxre ga ingexetüxü. Rü yexguma nüxü naxñüegü na Ngechuchu yéma üpetüxü, rü tagaäcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabitänüxü, jçuxü tangechaütmüügü! —ñanagürügü.

³¹ Rü yema duüxügü ga Ngechuchuwé rüxiixü rü nayangagü na iyanangeëxgüxüçex. Natüru nümagü ga yema ingexetüxü rü yexeraäcü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Corix, Pa Dabitänüxü, jçuxü tangechaütmüügü! —ñanagürügü.

³² Rü yexguma ga Ngechuchu rü yexma nayachiächi rü naxcex naca ga yema ingexetüxü. Rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Tacü i penaxwèxexü na pexcex chanaxüxü? —ñanagürü.

³³ Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Pa Corix, tanaxwèxe na toxü quidauchi-tanügxéexü —ñanagürügü.

³⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaütmüügü, rü naxëtüğü ningögü. Rü yexgumatama nidauchigü, rü Ngechuchuwé narüxi.

21

*Yerucharéügu naxücu ga Ngechuchu
(Mr 11.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)*

¹ Rü yexguma marü yangaicagüga ga Yerucharéüwa na nangugüxü, rü nawa nangugü ga guma ñäne ga Bechagué ga Orübuncürü mëxpüneärü ngaicamana yexmane. Rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü.

² Rü ñanagürü nüxü: —Gua törü toxmëxtawa ngëxmane ya ñanexäcüwa pexü! Rü ngëxma tá ngixü pengau i wüxi i buru i ngëxma ngaxüçü namaä i wüxi i ngixäcü i yatüxü i ngixütagu irüxäxü. jçü ngixü piwëxü, rü nuä chauxüttawa ngixü pega namaä i ngixäcü!

³ Rü ngëgxuma texé pexna caxgu na tacüçex ngixü piwëxü, jçü tümmamaä nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nangixwèxe namaä i ngixäcü, natüru paxa tá ngixü nawoeguxëe”, ñapegügü tükü! —ñanagürü.

⁴ Rü yema naxüpetü yerü yemaäcü Tupana nayanguxëe ga norü ore ga nuxcümaüxü ga norü orearü uruü ümatüxü ga ñaxü:

5 „¡Yerucharéucüxgumaā nüxü pixu rü ñapegū: ‘¡Dúcè ya perü äexgacü ya nuā pexütawa ücü! Rü nüma rü tama nügü yacuexülläcü ínangu, rü wüxi i buruxacüetügumare naxaunagü!’”

ñanagürü ga yema ore.

6 Rü yexguma ga yema taxre ga norü ngúexügü rü yéma naxí, rü nanaxügü ga yema Ngechuchu namaā nüxü ixuxü.

7 Rü Ngechuchuxütawa ngixü nagagü ga yema buru ngixacümaā. Rü yema norü ngúexügü rü naxchirumaā nanaçhatagü ga yema ngixacü, rü ñuxuchi ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü.

8 Rü yema muxüma ga duüxügü ga nawe rüxiñü rü naxchirumaā nayaçhamatanü ga nama. Rü togü rü naixätü ta nadañgü rü yemamaā nayaçhamatanü ga nama.

9 Rü yema duüxügü ga napéxegu ägüxü, rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü ñanagürügü: –¡Nüxü ticuexüxügü ya daa äexgacü ya Dabitänüxü! ¡Rü namecümäxüchi ya daa Tupanaegagü núma ücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxüçüäx, rü nüxü picuexüxügü ya Tupana! –ñanagürügü.

10 Rü yexguma Ngechuchu Yerucharéwa ixücxugü, rü guxüma ga yema ïaneçüäx rü nananixächiäegü, rü ñanagürügü: –¿Texe nixi ya daa? –ñanagürügü.

11 Rü yema Ngechuchuwé rüxiñü ga duüxügü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: –Daa nixi ya Tupanaärü orearü uruü ya Ngechuchu ya Gariréanewa ngëxmane ya ïane ya Nacharétucüäx ixicü –ñanagürügü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga duüxügü ga yéma taxegüxü

(*Mr 11.15-19; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22*)

12 Rü tupauca ga taxünegu naxicü ga Ngechuchu, rü ínanawoxü ga yema yéma tacümaā taxegüxü rü naxcè taxegüxü. Rü nanangüegutaniü ga norü mechagü ga yema duüxügü ga yéma Tupanaaarü ämarewa mexü ga diërumanä taxegüxü rü muxtucugümaä taxegüxü.

13 Rü ñanagürü nüxü ga yema duüxügü: –Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Chopata rü yumüképatalü nixi”.

Natürü pema rü ngíteègxüüptataü peyaxíxé –ñanagürü.

14 Rü yéma tupauca ga taxünewa rü Ngechuchucex naxí ga ñuxre ga ingexetügüxü rü ichixeparagüxü. Rü Ngechuchu nanameëxé.

15 Natürü ga paigüarü äexgacügü rü ngúexëèruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü nüxü nadaugü ga yema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechuchu rü buxügüxü naxinüe ga na ñagüxü: –¡Namechëhi ya daa äexgacü ya Ngechuchu ya Dabitänüxü! –ñagüxü. Rü yemacex ga yema äexgacügü rü nanü.

16 Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: –¡Nüxü cuxinüxü i ngëma buxügü namaä idexagüxü! –ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: –Ngü, nüxü chaxinü. ¿Natürü taguma ëxna nawa pengü i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü ngëma buxügü i íraxüchixü rü öxchanagü rü tá ta cuxü nicuexüügü”,
ñaxü? –ñanagürü.

17 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna yéma nixü, rü ñuxuchi ínaxüxü ga guma ïanewa. Rü ïane ga Betániawa naxü, rü yexma nayape.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oöxiümaä chixexü naxuegu

(*Mr 11.12-14, 20-26*)

18 Rü moxüäcü ga pëximama rü yexguma wenaxärü Yerucharéçex nataegugu ga Ngechuchu rü nataiya.

19 Rü namacüwawa nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera. Rü naxcè nixü, natürü taxuüma ga norü oxü inayangau, rü naatüxüxücatama inayangau. Rü yemacex ñanagürü nüxü ga yema orix: –Rü tagutáma wena cuxox, –ñanagürü. Rü yexgumatama narüñexë ga yema orix.

20 Rü yexguma yemaxü nadaugüga ga norü ngúexügü, rü nabëjxächiäegü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürügü: –¿Rü ñuxäcü i ñaa orix i paxama nañexë? –ñanagürügü.

21 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Aixcüma pemaä nüxü chixü rü ngëxguma chi meä peyaxöggü rü tama ngëma igueramaä chaxüxüxüchi pexü. Natürü yexeraxü chi pexü. Rü ngëxguma chi daa mëxpüñemaä nüxü pixuxgu na yaxügachixüçex rü taxtü i taxüchüwa naxüxüçex, rü pega chi naxinü.

22 Rü guxüma i tacü i naxcè ipêçaxü i perü yumükëwa, rü tá penayauxgü ega aixcüma peyaxöggüäcüma naxcè ipêçaxgu.

Ngechuchuna nacagüe na texégagu tupauca ga taxünewa nanguxëëtaexü

(*Mr 11.27-33; Lc 20.1-8*)

²³ Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxl̄negu naxcū. Rü yexguma yéma ínanguxēētaeayane rü naxcèx naxi ga paigüräi äéxgacügü rü Yudügüräi äéxgacügürugü. Rü Ngechuchuna nacagüe rü ñanagürögü: —¿Rü texégagu nixi cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxüçex i ngëma? —ñanagürögü.

²⁴⁻²⁵ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengäxügu i ngëma pexna naxcèx chacaxü, rü choma rü tá ta pemaä nüxü chixu na ngëxürlüxü i äéxgacü na choxü muxü na nuä changuxēētaexü. ¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duülxügxü ñabaiüxēētücxü? ¿Pexcèx rü Tupana yiixü ga namucü rü éxna duülxügumare? —ñanagürü. Rü yexguma ga yema äéxgacügü rü inanaxügüle ga nügümäa na yaporagatanüctüxü. Rü nügümäatama ñanagürögü: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngëxguma chi nüxü ixuxgu na Tupana núma namuxü rü núma rü tá ñanagürü tuxü:

“¿Rü tüxcüü ga tama nüxü peyaxögxü?” ñanagürü tá.

²⁶ —Rü ngëxguma chi nüxü ixuxgu na yatügümare núma namuxü rü taxcèx rü tá naxäücumä, erü duülxügü tå tuxü nadai. Erü númagü i duülxügü rü nagu narüxñüne na Tupana yiixü ga Cuáüxü núma mucü —ñanagürögü.

²⁷ Rü yemacèx Ngechuchuxü nangäxügü rü ñanagürögü: —Tama nüxü tacuèx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxéerü —ñanagürögü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta täätämä pemaä nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngëma choxna naxcèx peçaxü —ñanagürü.

Ore ga taxre ga nanegügu ixuxü

²⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu —¿Ñuxü ñapegüxü naxcèx i ñaa ore i tá pemaä nüxü chixuxü? Rü wüxi ga yatü rü nüxü nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga guma nanemaä nüxü níxü rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chaunex, chanaxwexe i yéa chorü ubaarü buxgüwa cuyapuracü”, ñanagürü.

²⁹ —Rü guma nane nanangäxü rü ñanagürü:

“Choxü nawëxtümü na ngëma chaxüxü”, ñanagürü. Natüri ga yixcamaxdura rü nagu narüxñü rü díuxwa yéma nayapuracü.

³⁰ —Rü yixcüra ga guma nanatü rü naï ga nanexüntawa naxü, rü yexgumarüü ta nüxü yema ñanagürü. Rü guma nane nanangäxü rü ñanagürü:

“Marü name, Pa Pa, rü ngëma tá chaxü”, ñanagürü. Natüri tama aixcüma yéma naxü.

³¹ —Rü ñuxma chanaxwexe i chomaä nüxü pixu rü ngexcürüüci ga guma taxre ga nane ga aixcüma naxcüga yema nanatü naxwëxexü —ñanagürü. Rü númagü nanangäxügü rü ñanagürögü: —Ga guma nüxira namuäcü nixi ga naga ïnüçü —ñanagürögü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëma yatügü i Dumaärü äéxgacüçex díerü ngíxü dexü rü ngëma ngexügü i chixri maxëxü tá nixi i pexipa nüxira ichocuxü i ngextá Tupana äéxgacü iixixüwa.

³² —Yerü Cuáü ga baiüxéerü rü núma naxü na pemaä nüxü yaxuxüçex na ñuxäü tá na pemaxëxü, natüri ga pema rü tama nüxü peyaxögxü. Natüri ga yema yatügü ga Dumaärü äéxgacüçex díerü ngíxü dexü rü yema ngexügü ga chixri maxëxü rü Cuáüxü nayaxögxü. Natüri ga pema rü woo nüxü na pedaügxügü ga ñuxäü na yaxögüäxü, rü tama nüxü perüxoechoü i pecüma i chixexü na peyaxögxüçex —ñanagürü.

Ore ga chixexü ga puracütanüxügü ixuxü

(Mr 12.1-12; Lc 20.9-19)

³³ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü chanaxwexe i iperüxñüne i ñaa to i ore i cuëxruü i tá pemaä nüxü chixuxü. Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga norü naâne. Rü yexma nanato ga muxäima ga orix ga uba. Rü ñuxüchi ñanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtülxüchica rü wüxi ga dauxütaechica. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxexë. Rü namaä nanamexëe na ngäxügi namaä ngíxü yatoyexüçex ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naâneärü yora rü wüxi ga to ga nachiüâne ga yaxügxüñwa naxü.

³⁴ —Rü yexguma norü ubaarü buxgüwa nanguxgu, rü yema naâneärü yora rü yéma nanamugü ga ñuxre ga norü duülxügü na yema puracütanüxüna ngíxçex yaçaxüçex ga yema ubatanü ga nüxna tüc.

³⁵ Natüri ga yema puracütanüxügü rü ínanayauxü ga yema coriarü duülxügü. Rü nanaquaixgü ga wüxi, rü ga to rü nayamëxüçigü, rü ga yema to rü nutamaä ínanamuxüçigü.

³⁶ —Rü yema naâneärü yora rü wenaxäü noxriarü yexera rü mumaëxü ga norü duülxügü yéma namugü. Natüri ga yema puracütanüxügü rü yema togürüütama chixri namaä nachopetü.

³⁷ —Rü díuxwa ga yema naâneärü yora rü yéma nanexüchixü namu yerü núma nagu naxñinügi rü chi nanega naxñinüne ga yema puracütanüxügü.

38 —Natürü yexguma yema cori nanexü nadaugüga ga yema puracütanüxügü, rü nügümää ñanagürügü:

“Ngëmaärü tá nixü i ñaa naäne i yixcama. ¡Rü ngixä tayamègxü natóxrü yiixücè!”

ñanagürügü.

39 —Rü nayayauxgü, rü toxnamana nanagagü, rü yexma nayamègxü —ñanagürü.

40 Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema paigüarü äëxgacüguna naca rü ñanagürü: —¿Rü ngëguma ínanguxu i ngëma naäneärü yora, rü tacü tá yema puracütanüxümaä naxü? —ñanagürü.

41 Rü yema äëxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Ngëma naäneärü yora rü tama nüxü nangechaütümüüläcümä tá nanadai i ngëma puracütanüxügü i chixri maxëxü. Rü ñuxüchi togü i puracütanüxügü i meä namaä ngixü itoyexü i díeruna tá nüxü nadauxëe —ñanagürügü.

42 Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Taguma ëxna nawa pengüe i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü ñanagürü:

“Rü yima nuta ya meçü ya färü üruügü nüxü oechirécü rü ñuxma rü yimatama nixü ya Tupana nüxüra yaxüccüchicü na namaä inaxügüüxülcës ya ipata. Rü törü Cori ya Tupana nixü ga naxüçü ga yema, rü ñuxma rü namexëchi i taxcë”,

ñanagürü i ngëma ore.

43 —Rü ngëmacëx pemaä nüxü chixu rü woo pexcëxchirëx na yiixü i ngëma naäne i ngextá Tupana äëxgacü íixüxüwa, natürü pexna tá nanapu. Rü togü i duüxügü i aixcümä Tupanaga ñüexüna tá nanax.

44 —Rü yima nuta ega texé namaä yarüñaxgu rü tá itapoügi. Rü yíxema tümaetügu nanguxé ya yima nuta, rü tá tükü niñañxmü —ñanagürü ga Ngechuchu.

45 Rü yexguma ga paigüarü äëxgacügü rü Parichéügü nüxü ñüüegü ga yema ore ga cuëxruü ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü, rü nüxü nicuëxächitanü ga nachiga na yiixü ga yema ore.

46 Rü yexgumatama ga yema äëxgacügü rü Ngechuchuxü niyauxgiéga. Natürü taxucürüwama nayayauxgü yerü duüxügüxü namuüü, yerü nümagü ga duüxügü rü nayaxögü ga aixcümä Tupanaärü orearü uruü na yiixü ga Ngechuchu.

22

*Ore ga ngigüarü petagu ixuxü
(Lc 14.15-24)*

1 Rü Ngechuchu rü wenaxärü nanangüexëe. Rü ore ga cuëxruügu namaä nayaxu, rü ñanagürü nüxü:

2 —Rü ngëma Tupana na äëxgacü ixixü rü ñoma wüxi ga nachiüâneärü äëxgacü ga naneärü ngigü üchiüçüü nixü.

3 —Rü norü duüxügüxü namu na naxcëx yaçaxülcëx ga yema duüxügü ga marü üpaacü nüxna naxuxü. Natürü yema duüxügü ga marü nüxna naxuchiréxü rü tama yéma naxixchaü.

4 —Rü wenaxärü togü ga norü duüxügüxü yéma namugü. Rü ñanagürü nüxü:

“¡Ngëma pexi naxütawa i ngëma duüxügü i nüxna chaxuchiréxü, rü namaä nüxü peyarüxi rü marü íname i chorü ñona i taxü. Rü marü chanadai i chorü wocagü i ingüexü rü guxüma marü ínamemare. Rü chanaxwëxe i paxa nuä naxü naxcëx i ñaa chorü peta!”

5 —Natürü yema duüxügü ga nüxna naxuchiréxü rü tama naga naxinüü. Rü wüxi rü naänewa naxü, rü ga to rü norü taxepataüwa naxü.

6 —Rü ga togü rü yema äëxgacüarü duüxügüxü ínayauxü rü nayaçuaixgü ñuxmata nayuexëeä.

7 —Rü yexguma ga guma äëxgacü rü poraäcü nanu. Rü norü churaragüxü yéma namugü na yadaïäxülcëx ga yema duüxügü ga mätägüxü, rü na yagugüüxülcëx ga guma norü ñane.

8 —Rü ñuxüchi ñanagürü nüxü ga norü duüxügü:

“Guxüma i chorü peta rü marü ínamemare. Natürü ga yema duüxügü ga nüxna chaxuchiréxü rü woetama nüxü chaxo na nuä naxixülcëx.

9 —¡Rü yéa taxü i itamüwa pexi, rü nüxna peyaxu i guxü i duüxügü i ngëma nüxü pedauxü, na núma chorü petawa naxixülcëx!”

10 —Rü yema äëxgacüarü duüxügü rü yéma ítamüwa naxü. Rü nüxna nixuetanü ga guxüma ga duüxügü ga mexügü rü chixexügü ga nüxü iyangaugüxü. Rü yemaäcü duüxügümaä nanapa ga guma äëxgacüpata.

11 —Rü yexguma ga guma äëxgacü rü nixüci nawa ga yema ucápü ga nawa peta naxüxü, yerü ínayadau ga yema duüxügü ga nüxna naxuxü. Natürü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yatü ga tama norü ngëxäêchirugu icüxü.

12 —Rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chomücüx ðñuxâcü i nuxâ cuxücxü na tama curü ngèxâechirugu quicúxü?” ñanagürü. Natürü nüma ga yema yatü rü nangeèxmare.

13 —Rü yexguma ga guma ãëxgacü rü ñanagürü nüxü ga yema norü duûxügü:

“ÍMeâ peyanëîxpala rü peyanëîxchacügü i ñaaâ yatü, rü yéama dûxétüwa i poraâcü ínaxéânenxüwa peyatá! Rü ngëma tá narüdöxü rü tá nixûxchápüta erü poraâcü tá nüxü”, ñanagürü.

14 —Rü Tupana rü muxüchíena naxu, natürü noxretama tixü ya yíxema aixcüma Tupana tuxü ndexe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Díêru i ãëxgacüna ngixü ixâcüchiga

(*Mr 12.13-17; Lc 20.20-26*)

15 Rü yexguma ga Parichéugü rü nixûlgachi. Rü noxrüwama nügümäa nayamexéegü na tacü rü oremaâ tá Ngechuchuna nacagüexüçex na chixexügu nanguxéegüâxüçex rü ñuxüchi ãëxgacüxütawa na ínaxuaxügüâxüçex.

16 Rü yemacex Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duûxügü namaâ ga ñuxre ga Erodear duûxügü na yema oremaâ Ngechuchuna na yacagüexüçex. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugü rü ñanagürügü: —Pa Ngúexéêruüx, nüxü tacuèx rü aixcüma nixü i ngëma nüxü quixuxü i curü ore. Rü aixcüma cunangúexü i duûxügü na Tupana naxwèxexüâcüma namaxéexüçex. Rü tama duûxülgügamare cuxînü, erü tama norü dûxétüxünegu cudawenü, natürü nacüma nixü i cungugüxü.

17 —Rü tomaâ nüxü ixu! rü ngëma díêru ya ãëxgacü ya tacü ya Dumacüâx totanüwa yayauxchaúxü, ¿rü namexü yíixü na nüxna ngíxü taxâxü rü éxna tama? —ñanagürügü.

18 Natürü Ngechuchu nüxü nacuèxama na chixexügu naxînüexü ga yema duûxügü, rü yemacex ñanagürü nüxü: —Pema nixü i togüpêxewa meâ pemaxénetaxü, natürü peâewa rü chixexügu perüxînüe. ¿Rü tûxcüü i chixexügu choxü penguxéêchaüxü?

19 —¡Choxü ngíxü pewé i wüxi i díêru i ngímaâ ãëxgacüaxü penaxütanüçü! —ñanagürü. Rü yéma naxütawa ngíxü nangegü ga wüxitachinü ga yema díêru.

20 Rü yexguma Ngechuchu ngíxü dëuxgu, rü nüxna naca, rü ñanagürü —¿Rü texéchicünexâ rü texéega nixü i ngígu üxü? —ñanagürü.

21 Rü nümagü nanangâxügü, rü ñanagürügü: —Dumacüâx ya ãëxgacü ya tacüchicünexâ nixü —ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Ãëxgacüna ngíxü pexâ i ngëmaâ ãëxgacüarü ixicü, rü Tupana naxi ngíxü pexâ i ngëma Tupanaârü ixicü! —ñanagürü.

22 Rü yexguma yema orexü naxînüegu, rü nabèjxâchiâegü. Rü Ngechuchuna ñíxü.

Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi yuwa ñadagü i duûxügü

(*Mr 12.18-27; Lc 20.27-40*)

23 Rü yematama ngunexügu rü ñuxre ga Chaduchéugü rü Ngechuchuxütawa naxü. Rü nümagü nixü ga nagu naxînüexü na yuexü rü tagutáma wena namaxéxü. Rü yemacex Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü:

24 —Pa Ngúexéêruüx, Moîché nüxü ixuxgu rü ngëxguma wüxi ya yatü naxâmèx rü nangex-acüyane nayuxgu, rü name nixü i naêneetama ngímaâ naxâmèx i ngëma yutecü i naxümèx, na ngëmaâcü naxâxâcüxüçex nüxü ya yima naêneé ya marü yucü —ñanagürü ga yema ore.

25 Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga totanüwa ga 7 ga nügûeneé. Rü naxâmèx ga guma yacü, natürü tauta naxâxâcüyane nayu. Rü yexguma ga naï ga naêneé nüxü ngímaâ naxâmèx ga yema ngecü.

26 —Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü. Rü yexguma rü naï ga naêneé nüxü ngímaâ naxâmèx. Rü yemaâcü gucüma ga guma 7 ga nügûeneé rü ngímaâ naxâmèx ga yema nge. Rü gucüma nayue tauta naxâxâcüyane.

27 —Rü yemawene rü ngíma rü ta iyu ga yema nge.

28 —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, ¿rü ngexüüüçü ga guma 7 ga nügûeneé naxmèx tá iyixü i ngëma nge? Yerü gucüma ga guma 7 ga nügûeneé ngímaâ naxâmèx —ñanagürügü.

29 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangâxü, rü ñanagürü: —Pema rü ipetüe erü tama nüxü pecuèx i Tupanaârü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuèx i ñuxâcü na yíixü i Tupanaârü pora.

30 —Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu rü taxúetáma tixâmègxü rü éxna tixâtegü. Erü daxûcüâx i Tupanaârü orearü ngeruûgürüü tá tixügü i ngëxguma.

31 —Pema choxua peca i yuexüârü dagüchiga. ¿Natürü tama éxna nawa pengüe i Tupanaârü ore i ümatüxü i ngextá Tupanatama ngëmachigaxü pemaâ íyaxuxüwa? Erü ngëma rü ñanagürü ya Tupana:

32 “Choma nixü i Abráârü Tupana, rü Icháârü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü. Rü ngëma orewa nüxü tacuèx rü woo ñoma i naânewa nayuegu i duûxügü, natürü Tupanaârü ñüwa rü guxüguma namaxé —ñanagürü ga Ngechuchu.

33 Rü yexguma yemaxü naxñinüēgu ga duňxügü, rü guxüma nabèjxâchiäegü namaä ga norü nguxéētae ga Ngechuchu.

*Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü
(Mr 12.28-34)*

34 Rü nangutaguëxegü ga Parichéugü ga yexguma nüxü naxñinüēgu ga ñuxäcü Ngechuchu rü yema Chadchégüxü na iyanangeëxgxüéêtxü.

35 Rü wüxi ga yema Parichéugü ga ore ga mugüwa nguxéētaexü rü Ngechuchuxü chixexügu nanguxéêchaü. Rü yemacex Ngechuchuna naca rü ñanagürü:

36 –Pa Ngúexëerüüxü i Tupanaärü mu nixi i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? –ñanagürü.

37 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñanagürü:

“iRü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana i guxüne ya curü maxünemaä, rü guxü i cuäemaä, rü guxü i nagu curüxñinxümaä!”

ñanagürü.

38 –Rü ngëma nixi i Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü. Rü ngëma nixi i nüxiraüxü i norü mu ga duňxüguna naxxäxü ga Tupana.

39 –Rü ngëma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ngëma nüxiraüxü i norü murüütama nixi, rü ñanagürü:

“iNüxü nangechaü i cumüçü ngëma na cugü cungechaüxüruü!” ñanagürü.

40 –Rü ngëma taxre i Tupanaärü mugüwa nixi inaxügüxü i guxüma i Tupanaärü mugüga Moïché ümatüxü rü nuxcümaügxü ga Tupanaärü orearü uruügü namaä nguxéētaegüxü –ñanagürü.

*¿Texétaa yíixü ya Cristu?
(Mr 12.35-37; Lc 20.41-44)*

41-42 Rü yoxni ga Parichéugü rü yéma nangutaguëxegü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: –¿Rü ñuxü ñapegxü i pema nüxü ya Cristu? ¿Rü texétaa yíixü? –ñanagürü. Rü nümagü ga Parichéugü rü nanangäxügü rü ñanagürü: –Cristu rü nuxcümaüçü ga äexgacü ga Dabitab nixi –ñanagürü.

43 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: –¿Tüxcüü ga Dabí ga norü Corimaä naxuaxü ga Cristu ga yexguma Tupanaäe ga Üñexü Dabíxü idexaxéegü? Yerü ga Dabí rü ñanagürü:

44 “Tupana rü chorü Cori ya Cristuxü ñanagürü: ‘iNuä chorü tüküneçüwawa rüto ñuxmatáata nüxü charüporamæ i curü uwanügü na cuga naxñinüexüçex!’”

45 –Natürü ¿ñuxüçürüwa i Dabitaa yíixü ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaä naxuagu? –ñanagürü ga Ngechuchu.

46 Rü taxumaäma nanangäxügüega ga yema Parichéugü, rü bai ga wüxi ga oremaä. Rü yemawena rü guxüma namuñe na facüçex Ngechuchuna nacagüexü.

23

Ngechuchu rü duňxülgütanüwa ínanaxuaxü ga Parichéugü rü ngúexëerüügü ga Moïchéarü mugüwa nguxéētaegüxü

(Mr 12.38-40; Lc 11.37-54, 20.45-47)

1 Rü yemawena ga Ngechuchu rü duňxügüxü rü norü ngúexëügüxü ñanagürü:

2 –Ngëma ngúexëerüügü i ore i mugüwa nguxéētaegüxü rü Parichéugü, rü meäma nüxü nacuëgxü ga Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxü.

3 –Rü ngémäcex name i naga pexñiüe i guxüma i ngëma pemaä nüxü yaxugüxü. Natürü tama name i nüma namaxëxüäcüma pemaxë, erü nüma nüxü nixugü i mexü i ore natürü chixri namaxë.

4 –Erü nüma rü poraäcü pexü namu na naga pexñiüexüçex i norü mugü i guxchaxü i taxucürüwama texé aurexü. Natürü nümagütama rü bai i írarüwa naga na naxñinüexü i ngëma nawa pexü namuxü.

5 –Rü guxüma i ngëma naxfügüxü, rü nanaxügü na duňxügü nüxü daugüxüçex. Rü inayangegü i Tupanaärü ore na ngëmaäcü duňxügü nagu rüxñinüegü rü aixcüma Tupanaärü duňxügü na yíigüxü. Rü nügü nangëxäegü na duňxügü nüxü rüdaunüxüçex.

6 –Rü petagüarü ñöawa rü nümagü i Parichéugü rü nanaxwëxegü i ñöaärü yoraxütawaxüchi na natogüxü na duňxügü ngëma nüxü rüdaunüxüçex. Rü ngutaguëxepataügüwa rü nanaxwëxegü na napëxewaxüchi ügüxü i naxmèxwëxegüwa natogüxü.

7 —Rū tāneārū ítamügūwa rū nanaxwèxegü na duǔxügū meā nūxū rümxoxēgūxū ñoma ãéxgacüxū meā rümxoxēxürrü. Rū nanaxwèxegü na duǔxügū rū: "Pa Ngúexéêruúx" ñagüxū nūxū.

8 —¡Natürü pema rū tāutáma ngémagu perüxñüel! Erü guxáma i pema rū pegüeneëgū pixigü, rū wüxicatama nixí ya perü ngúexéêruú ixíciú.

9 —Rū tama name i ñoma i naâneççäxmaä pexänatü, erü wüxicatama nixí ya Penatü, rū nūma rū daxüwa nangëxma.

10 —Rū tama name i texé: "Pa Äéxgacüx" ñatarügū pexü. Erü chaxicatama nixí i perü ãéxgacü chüixü.

11 —Rū yíxema petanüwa guxâärü yexera ixíxë rū tanaxwèxe na guxüma i tümamüçüarü ngükñéêruú tiixü.

12 —Erü yíxema tûgù írütaxe rū Tupana tá tûxü naxñexëë. Natürü yíxema tûgù íruxíraxe, rū Tupana tá tûxü nícuëxü.

13 —Pa Ngúexéêruúgū i Ore i Mugüwa Nguxéêtaegüxü rū Pa Parichéugü, pema nixí i togü i duǔxügüpëxewa meä pemaxënetaxü natürü peâewa rü chixexügū perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcëx erü pegagu nixí na tama Tupanaxüta nangugüxü i togü i duǔxügū. Rū pema rū ta rû tāutáma ngëxma pechocu, Rü ngëxgumarüü ta rû nûxü penaguxchaxëe na tama ngëxma nachocuxücëx i togü i ngëxma chocuchaüxü.

14 —Pa Ngúexéêruúgū i Ore i Mugüwa Nguxéêtaegüxü rū Pa Parichéugü, pema nixí i togü i duǔxügüpëxewa meä pemaxënetaxü natürü peâewa rü chixexügū perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcëx erü guxüwama pexí na togü i duǔxügümää nûxü peyarüxüxüçëx i ore na wüxitama ya duǔxë pexrüü na yaxöxüçëx. Rü ngëxguma marü pexü tanguüxgu, rû tûxü pechixexë na dûxwa taxreëxpüxcüna perü yexera chixexüwa tangëxmaxüçëx.

15 —Pa Ngúexéêruúgū i Ore i Mugüwa Nguxéêtaegüxü rū Pa Parichéugü, pema nixí i togü i duǔxügüpëxewa meä pemaxënetaxü natürü peâewa rü chixexügū perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcëx erü guxüwama pexí na togü i duǔxügümää nûxü peyarüxüxüçëx i ore na wüxitama ya duǔxë pexrüü na yaxöxüçëx. Rü ngëxguma marü pexü tanguüxgu, rû tûxü pechixexë na dûxwa taxreëxpüxcüna perü yexera chixexüwa tangëxmaxüçëx.

16 —Pa Ngúexéêruúgū i Ore i Mugüwa Nguxéêtaegüxü rū Pa Parichéugü, pema rû ñoma cuëxruúgū i ngexetüxürrü pixigü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcëx, erü nûxü pixuxgu rû:

"Ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneegagu tacüçëx ixunetagu, rû marü name ega tama tayanguxéëgu i ngëma tûmaärü uneta", ñaperügugü. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneärü dîëruégagu tacüçëx ixunetagu, rû:

"Tanaxwèxe i aixcüma tayanguxéë i ngëma tûmaärü uneta", ñaperügugü.

17 —Pema rû pengëäggü rû ñoma pengexetügxüdrüü pixigü. ¿Pexcëx rû tacü nixí i yexera rûmemaëxü, tupauca ya taxüneärü dîëru rû éxna nûmatama ya tupauca ya nagagu naxüünene i ngëma dîëru?

18 —Rû tupauca ya taxünewa nangëxma i ngëma ãmarechica i ngexta Tupanacëx ínadaixaüwa i naxüünagü na Tupanana naxñamarexüçëx. Rû pema rû ñaperügugü:

"Rû ngëxguma texé ya tupauca ya taxüneegagu tacüçëx ixunetagu, rû marü name ega tama tayanguxéëgu i ngëma tûmaärü uneta. Natürü ngëxguma texé tupauca ya taxüneärü ãmarechicawa ngëxmaxü i ãmareégagu tacüçëx ixunetagu, rû tanaxwèxe i aixcüma tayanguxéë i ngëma tûmaärü uneta", ñaperügugü.

19 —Pema rû pengëäggü rû ñoma pengexetügxüdrüü pixigü. ¿Pexcëx rû tacü nixí i yexera rûmemaëxü, rû yima tupauca ya taxüneärü ãmarechicawa ngëxmaxü i ãmare rû éxna nûmatama ya tupauca ya taxüneärü ãmarechica i nagagu naxüünexü i ngëma ãmare?

20 —Erü yíxema tupauca ya taxüneärü ãmarechicaégagu tacüçëx ixunetaxe, rû tama ngëma nachicåaguxicatama itaxuneta, natürü ngëma ãmare i ngëma nachicåawa ngëxmaxüegagu rû ta itaxuneta.

21 —Rû yíxema tupauca ya taxüneegagu tacüçëx ixunetaxe, rû tama ngëma tupaucaégaguxicatama itaxuneta, natürü Tupana ya ngëma maxüçüegagu rû ta itaxuneta.

22 Rû yíxema daxüguxü i naâneegagu tacüçëx ixunetaxe, rû Tupanaäärü torüüegagu rû ta itaxuneta, rû ngëxgumarüü ta Tupana ya ngëma rütocüüegagu rû ta itaxuneta.

23 —Pa Ngúexéêruúgū i Ore i Mugüwa Nguxéêtaegüxü rû Pa Parichéugü, pema nixí i togü i duǔxügüpëxewa meä pemaxënetaxü, natürü peâewa rü chixexügū perüxñüëxü. Rü wüxi i ngechaü nixí i pexcëx, erü woo tacü i iraxü i pexü ngëxmaxü rû Tupanana penaxä i ngëma nûxna üxü. Natürü tama naga pexñüü i Tupanaäärü mugü i guxü i mugüarü yexera ixíci. Erü pexü nataxu na äéxgacügi i aixcüma meâma duǔxügümää icuëgxü i pixigüxü, rû pexü nataxu na duǔxügü pexü nangechaütmüügüxü, rû aixcüma meä Tupanamaä pixaixcümagüxü. Rû guxüma i ngëma nixí i Tupana naxwèxexü na penaxüxü, tama nûxü ipeyerüngümaäcüma i ngëma mexü i marü pexüxü.

24 —Pa Cuèxruūgü i Ngexetügüxü, pema rü guxüma i mugü i woo íráxüchixü rü meäma penaxaure, natürü tama Tupana naxwexëñäcüma pemaxë. Pema rü ñoma wüxi i duüxü i tunüçèx norü axexü bapetüxü rü ñuxüchi arü wüxi i cameyu ixaxwetaüxütrüü pixigü.

25 —Pa Ngúexëëruügü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugü, pema nixi i togü i duüxügüpëxewa meä pemaxënetaxü natürü peäewa rü chixexügu perüxñüñexü. Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcëx, erü perü dükxtüxünewaxicatama pegü pemexëëchaü, natürü perü maxüwa rü poraäcü pichixe. Erü penawomüxëëäcüma poraäcü naxcëx pengü i duüxügüpü i ngëmaxügü, rü pegügxicatama perüxñüñexü.

26 —Pa Parichéugü i Noma Ngexetüxüdrüü Ixigüxü, name nixi i pegü pimexëë i perü aixepewa i perü maxüwa. Rü ngëxguma tá nixi i perü dükxtüwa rü tá ta pimexü.

27-28 —Pa Ngúexëëruügü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugü, pema nixi i togü i duüxügüpëxewa meä pemaxënetaxü natürü peäewa rü chixexügu perüxñüñexü. Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcëx, erü ñoma yuetachiquëxegü i dükxtüwa cómüxümaä chauxetügüxü natürü aixepewa rü yuetachinaxämaä rü naguxüraüxü i åñüächixümaä napagüxütrüü pixigü. Erü perü dükxtüwa i duüxügü nüxü idagüxüwaxicatama pime, natürü aixepewa i peäewa rü poraäcü pichixe.

29 —Rü wüxi i ngechaü nixi i pexcëx, Pa Ngúexëëruügü i Ore i Mugüwa Nguxëëtaegüxü rü Pa Parichéugü. Pema rü peyamecagü ga naxchiqüexegü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü rü yema duüxügü ga imexü ga yuexü.

30 —Rü ñuxüchi ñaperügügü:

“Rü yexguma chi nuxcümaügüxü ga törü oxigü maxëyane imaxëgu, rü tåu chima nüxü tarüngüçëe ga na nadaiäxü ga yema nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü”, ñaperügügü.

31 —Rü ngëma oremaä rü pegü pengoxëë na nataagü pixigüxü ga yema duüxügü ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüxü deïxü.

32 —jÉcü, noxtacüma chomaä rü ta peyanguxëëx ga yema chixexü ga nuxcümaügüxü ga perü oxigü ugüexü!

33 —Pa Áxtapearü Duüxügü, pema rü poraäcü pichixe. ¿Ñuxäcü tá naxchaxwa pibuxmü ya yima üyx ya Tupana tá namaä pexü poxcuene?

34 —Rü ngëmacëx i choma rü tá pexcëx núma chanamugü i Tupanaärü orearü uruügü, rü yatügü i mexügü i nüxü cuëxüchigüxü, rü ngúexëëruügü i mexügü. Natürü pema rü tá curuchawa peyapotagüäcüma penadai i ñuxre. Rü togü rü ngutaquëxepataügüwa rü tá peyacuaxigü, rü togü rü ñanechigüwa rü tá nawe pingëxütanü na chixexü namaä pexügüxüçëx.

35 —Natürü Tupana tá pexü napoxcüe naxcëx i guxüma ga norü duüxügü ga imexüga perü oxigü deïxü. Rü Abéwa nixi ga inaxügüäxü ga na nadaiäxü rü Chacaríga tupauca ga taxünegu peyamëxgütigü nixi ga yacuáxü ga yema.

36 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü guxüma ga yema chixexüçëx rü Tupana tá nanapoxcüe duüxügü i ñomaücüü maxëxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Yerucharéüçüäx ga duüxügüçëx naxaxu

(Lc 13.34-35)

37 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Pa Yerucharéüçüäx, pema penadai i Tupanaärü orearü uruügü, rü nutamaä ípenamuxüchigü i Tupanaärü orearü ngeruügü i pexcëx núma namugüxü. Rü ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanutaquëxexëchaü ñoma wüxi i ota i naäxäcüä nügütüügü tüxü nutaquéxexërüü. Natürü pema rü tama penaxwëxe.

38 —Düçëx i ñuxma ya perü ñane, rü Tupana tá ñanatex.

39 —Rü pemaä nüxü chixu rü tåutáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxüguxü i naänewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedaugü rü tá ñaperügügü:

“Namexëchi nixi ya yima Cori ya Tupana núma namucü”, ñaperügügü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

24

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxüne rü tá nagu na napogüexü
(Mr 13.1-2; Lc 21.5-6)

1 Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxüüxgu ga Ngechuchu, rü norü ngúexügü naxcëx naxxi. Rü ñanagürügü nüxü: —Düçëx, Pa Corix, ñuxäcü nimexëchi ya daa tupauca ya taxüneärü ípatagü —ñanagürügü.

2 Natürü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxüñema ya yima tupauca ya taxüneärü ípatagü. Natürü pemaä nüxü chixu rü aixcüma guxüñema ya daa ípatagü rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügütü naxüxüra, rü bai ya wüxi —ñanagürü.

*Cuèxruülgü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagúxü i nañne
(Mr 13.3-23; Lc 17.22-24, 21.7-24)*

³ Rü ñuxüchi guma Mèxpüne ga Orıbunecüga ãeganewa naxi. Rü yexguma guma mèxpünewa natoxgu ga Ngechuchu rü norü ngüexügüxicatama naxüttawa naxi na noxruwama nüxna nacagüexülcèx. Rü ñanagürügü: –Tanaxwèxe i tomañ nüxü quixu na ñugux tá nangupetüxü i ngëma nüxü quixuxü. *–Rü tacu tá nixi i norü cuèxruü i nawa nüxü tacuáxü i* ñugux tá wena núma na cuxüxü rü tá na nagúxü i nañne? –ñanagürügü.

⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –*Pexuáegü na taxuéma pexü womüxéexülcèx!*

⁵ –Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicuxgü rü tá ñanagürügü: “Choma nixi i Cristu”, ñanagürügü tá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxée.

⁶ –Rü tá nüxü pexüñüchiga na nügü nadéjixü i ñuxre i nachüñanegü rü nügü na nadaichaüxü i togü i nachiñanegü. *–Natürü tåutáma ngëmacèx pebèjxachiäegü!* Erü woetama ngëmaäcü tátama nangupetü i noxrix. Natürü tåutáma naâneärü gux nixi i ngëma.

⁷ –Erü wüxi i nachiñâne rü to i nachiñanemaa tá nügü nadai. Rü wüxi i äexgacü rü to i äexgacümaä tá nanu, rü norü churaragü rü ngëma to i äexgacüarü churaragümaä tá nügü nadai. Rü tá taiya nangu, rü tá nataxuchi i daaweanegü, rü muxüma i natchicawa rü tá naxiñâchiane.

⁸ –Rü guxüma i ngëma pemañ nüxü chixuxü, rü ngëma nixi i norü ügumare i ngëma ngúxü i tá ngupetüxü.

⁹ –Rü ngëxguma i togü i duüxügü rü tá pexü ínayauxü na chixexü pemañ naxügüxülcèx. Rü tá pexü nadai. Rü guxü i nañnewa i duüxügü rü tá pexchi naxaie, erü chorü duüxügü pixigü.

¹⁰ –Rü ngëxguma rü tá muxüchixü i chorü duüxügü ínatanëxü i chorü ore, rü nügütanüwa rü tá nüguchi naxaie. Rü nügüechita tá äexgacüxüttawa nügü ínayaxuaxülgü.

¹¹ –Rü muxüchixü i orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nüxü nixugügü na Tupana yíxü ya núma namugücü na nüxü yaxugüxülcèx i ore. Rü ngëmaäcü tá muxüchixü i duüxügüxü nawomüxéegü.

¹² –Rü poraäcü tá nangëxma i chixexü, rü ngëmagagu rü muxüchixüttáma i duüxügü rü tåutáma nügü nangechaügü.

¹³ –Natürü yíxema naetüwa meä Tupanaäxü yaxöömaxë rü yíxema tá tixi ya aixcüma nayaxü i maxü i taguma guxü.

¹⁴ –Rü ngëma Tupanaärrü ore i mexü rü guxü i nañnewa tá nüxü nixugügü na guxü i duüxügü nüxü na cuèxgüxülcèx. Rü ngëmawena tá nixi i nagúxü i nañne.

¹⁵ –Rü nuxcümaäcü ga Tupanaärrü orearü uruü ga Danié nachiga nanaxümatü i ngëma chixexü i Tupanapéxewa átuñachixü i ínguxchañxü. Rü ngëxguma nüxü pedèyxgu na tupauca ya taxünewa nangóxü i ngëma chixexü i Tupanapéxewa chixexüchixü, rü name nixi i pexuäegü.

¹⁶ –Rü ngëxguma ngëma üpetügu, rü ngëma Yudéaanewa ngëxmagüxü i duüxügü rü nanaxwexe na mèxpüneñnewa nabuxmüxü.

¹⁷ –Rü ngëma ngunexügu ega texé tümapataextüwa ngëxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na túmaärrü ngëmaxü tayayaxuxülcèx.

¹⁸ –Rü texé ya túmaäñnewa ngëxmaxë rü tama name i tümapatacèx tataegu na tûmachirugü tayayaxuxülcèx.

¹⁹ –Rü ngëma ngunexügügu rü wüxi i ngechaü tá nixi i tûmacèx ya yíxema ngeäxtagü ya tacharaügxüe rü yíxema imaxüçügxüe.

²⁰ –Rü Tupanana naxcü peça i perü yumütxewa na tama gáuane ixüyane rü éxna ngüchigaaruü ngunexügüyanpe xexü na nangupetüxülcèx i ngëma chixexü!

²¹ –Erü ngëma ngunexügügu rü poraäcü tá nangëxma i ngüxü ga noxri nañne ixügügumama taguma yexmaxü, rü ngëmawena rü tagutáma wena nangëxma.

²² –Rü ngëxguma Tupana tama nanoxrexéegü i ngëma ngunexügü, rü taxüetáma tamaxü. Natürü Tupana tá nananoxrexé i ngëma ngunexügü tûmacèx ya yíxema núma tuxü nadexe.

²³ –Rü ngëxguma texé pexü ñagügu:

“Dúcex, daa nixi ya Cristu” ñagügu, rü éxna:

“Gua nixi ya Cristu” ñagügu, jru tama name i nüxü peyaxögü!

²⁴ –Erü Cristugüneta rü Tupanaärrü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuèxruügü i taxügü na ngëmaäcü, ega nüxü natauxchagu, na tuxü na-womüxéegüxülcèx èixrüxe ya yíxema duüxügü ya Tupanatama tuxü dexe.

²⁵ –Dúcex, naxüpa na nangupetüxü i guxüma i ngëma ngúxü, rü marü pemañ nüxü chixu i nachiga.

²⁶ –Rü ngëmacèx i ngëxguma duüxügü ñagügu pexü:

“Dúcèx, yéa taxúema íxāpataxúwa nangēxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i ngēma pexi. Rü ngēxguma ñagügu pexü:

“Dúcèx, nuá ucapuwa nangēxma ya Cristu”, ñagügu, rü tama name i nüxü peyaxögü.

27 —Erü ñoma wüxi i bëixbëxane i guxüwama nangónexéexürrü tá nixi i ngēxguma wenaxárü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duülxüxü chiiixü.

28 Rü duüxügü rü tá chauxcèx nangutaquéxegü ñoma échagü nawemucèx ngutaquéxexürrü.

Nüxaciú tá nixi i ngēxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duülxüxü ixicü

(*Mr 13.24-37; Lc 21.25-33, 17.26-30, 34-36*)

29 —Rü nawena i ngēma ngúxügü rü tá nixo ya üexcü, rü tăutáma inabáxi ya tauemacü. Rü woramacurigü rü éxtagü rü tá naruy. Rü guxüma i ñoma i naâne rü üexcü rü tauemacü rü woramacurigü rü éxtagü rü tá naxiäxachitanü rü tá nu ne nanaximare.

30 —Rü ñuxuchi duülxügü tá nüxü nadaugü na ñuxaciú daxüwa ne chaxüxü. Rü guxü i nachiüñanecüäx i duülxügü rü tá naxauxe. Rü tá choxü nadaugü i ngēxguma caixanexügü i chardüxüxgu rü núma chaxüxgu. Rü ngēxguma i choma rü äexgacü ya poraxüchicü rü mexéchicü tá chixi.

31 —Rü tá chanamu i chorü orearü ngeruügü i daxüçüäx na yacuegüäxüçèx ya norü cornetagü na ngēmaäcü naxitäquéxexéexüçèx i guxüma i ngēma duülxügü i chadexü i guxüwama ngéxmagüxü ñuxmata naâne iyacuáxüwa ngéxmagüxü.

32 —¡perüñinüe i ñaã ore i cuéxrü i oríx i iguerachiga, rü naxcèx pengü! Rü ngēxguma ngexwacaxüxü i nachacügü i yarüyixgu rü naxüätügü, rü ngēmawa nüxü pecuèx na paxa tá taunecü na yüixü.

33 —Rü ngēxgumarüü tá nixi i ngēxguma nagúxchaügu i naâne. Erü ngēxguma nüxü pedèuxgu na nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü ngēmawa tá nüxü pecuèx na marü chingaicaxüchixü.

34 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü guxüma i ngēma nüxü chixuxü rü tá nangupetü naxüpa na nayuexü i duülxügü i ñomaäcüü maxéxü.

35 —Rü ñoma i naâne rü ngēma daxüwa nüxü idauxü rü tá nagux. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo rü aixcüma tá ningu.

36 —Natürü ngēma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü Chaumatü ya Tupanäxicatama nüxü nacuèx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngēma, rü taxüma ya toteü nüxü tacuèx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxüçüäx rü tama nüxü nacuèxgu, rü woo i choma i Nane na chiiixü rü tama nüxü chacuèx na ñuxgu tá nangupetüxü i ngēma.

37 —Rü yexgumarüü ga duülxügüxü nngupetüxü ga yexguma Noé maüxgu, rü ngēxgumarüü tá ta nüxü nangupetü i ngēxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duülxüxü chiiixü.

38 —Rü yexguma, naxüpa ga guma mucü ga taxüchicü ga guxüwama inanguanexéecü, rü ga duülxügü rü nachibüe, rü naxaxegü, rü nixämèxgü rü nixütexacügü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexü ga nagu Noe naweügu ixüexü.

39 —Rü noxri ga yema duülxügü rü tama nüxü nacuèxguéga ga tacü tá nüxü na ngupetüxü. Natürü yexguma ínanguxgu ga guma mucü ga taxüchicü ga yema duülxügüxü daicü, rü yexguma nixi ga nüxü yacuáxachitanüxü. Rü ngēxgumarüü tá ta nixi i ngēxguma wenaxárü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duülxüxü chiiixü.

40 —Rü ngēma ngunexü rü taxre i yatügü rü wüxi i naânewa tá nügümaä nangémagü. Rü wüxi tá nixi i Tupana igaxü rü ngēma to rü tá ngema natex.

41 —Rü taxre i ngexügü tá nügümaä ínacaegü. Rü wüxi tá nixi i Tupana igaxü rü ngēma to rü tá ngema natex.

42 —¡Rü pexuäegü! Erü tama nüxü pecuèx i tacü rü ora tá íchangü i chomax.

43 —¡Rü nagu perüñinüe i ñaã ore! Rü ngēxguma chi wüxi i ipataarü yora nüxü cuèxgu na tacü rü oragu tá ínanguxü i ngítexáxü rü tău chima nape. Erü nüxna chí nadau ya napata na tama ngēxma naxücxüçèx i ngēma ngítexáxü na tacüçèx ngema yangüxüçèx.

44 —Rü ngēmacèx name nixi i pexuäegü i pemax. Erü ngēma ngunexü i tama nagu íperüñinüexügü tá nixi i ngürüächi íchanguxü i choma i Tupana Nane na duülxüxü chiiixü.

*Wüxi ga duülxü ga meä norü coriga ñüxü rü to ga tama meä norü coriga ñüxüchiga
(Lc 12.41-48)*

45 —¿Rü texé tiixü ya tümaärü coriarü duülxü ya aixcüma yanguxeeügü rü tümaäexü cuáxe? ¿Tama éxna yíxema tiixü ya tümaärü cori tüxna ágaxe na meä nüxna tadauxüçèx rü meä oragu tanachibüexüçèx i norü duülxügü?

46 Rü tataäe ya yíxema coriarü duülxü ega ngēxguma ínanguxgu i tümaärü cori rü tüxü íyanguexügü na meäma ítanaxüxü i ngēma puracü i nagu tüxü namuxü.

47 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngēma tümaärü cori rü tá guxüma i norü ngēmaxügüarü dauruüxü tá tüxü nixixé.

48-50 —Natürü ngēxguma chi ngēma coriarü duūxü rü wüxi i yatü i chixexü yixigu, rü chi nagu naxñugu na tātūama paxa ínanguxü i norü cori, rü chi inaxügüägu na chixri namuñäxü i namütügü i norü coriarü duūxügü, rü chi ngāxēxütanügu naxñagu na namañä nachibüxüçex rü naxaxexüçex, rü ngürüächi ngēma ngunexü rü ngēma ora i tama nagu ínanguxëëäxügü rü tá ínangu i norü cori.

51 —Rü poraäcüxüchima tá nanapoxcu i ngēma norü duūxü, ñoma meä maxënetaxü i duūxügüxü napoxcuexüru. Rü ngēma tá narüdoxü rü nixüchapüta.

25

Ore ga 10 ga pacügu ixuxü

1 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pemaä tá nüxü chixu i wüxi i ore na nawa nüxü pecuáxüçex i ñuxäcü tá duūxügürü äëgxacü na yiixü ya Tupana i ngēxguma naguxgu i nañne. Rü iyexma ga 10 ga pacü ga ngirü daparinamaä ngigüärü petawa ícü na yaxümüçügüäxüçex ga guma yatü ga ingixchaücü.

2 —Rü 5 ga yema pacü rü tama ixuäegü. Rü yema naï ga 5 ga pacü rü meäma ixuäegü.

3 —Rü yema tama uäegüçü, rü yexguma ngirü daparina iyangegegu rü tama to ga ngirü queruchinu ta íyangegegu.

4 —Natürü ga yema uäegüçü rü to ga ngirü queruchinu ta íyangegegu.

5 —Natürü ga guma yatü ga ingixchaücü rü tama paxa ínangu. Rü düxwa ga yema pacügu rü ipée yerü iyaxtae.

6 —Rü yexguma ngāxüçüüwa nanguxgu, rü yema pacügu nüxü ixinüe ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Domama nixi ya yima yatü ya ingixchaücü. ¡Rü íperüdagü, rü ípeyadaugü!” ñaxü.

7 —Rü guxcüma ga yema pacügu rü írüdagü, rü iyamexëegü ga ngirü daparinagü.

8 —Rü yexguma ga yema 5 ga pacügu ga tama uäegüçü rü ngigürügügü ngixü ga yema pacügu ga uäegüçü:

“Íraxü i perü queruchinu toxnata pexä, erü torü omögü rü nixogü!” ngigürügügü.

9 —Natürü ga yema pacügu ga uäegüçü rü ngixü ingäxügü, rü ngigürügügü:

“Taxucürüwa pexna ta taxä, erü ngēxguma chi pexna ta taxäxgu rü tāñ chima ningu i toxçex rü pexçex. Rü ngemacex narümemäa nixi i ngextá namañä ínataxegüxüwa pegüxü nawa peixi”, ngigürügügü.

10 —Natürü yexguma ga yema 5 ga pacügu ga tama uäegüçü ngirü queruchinuwa naxñiane, rü ínangu ga guma yatü ga ingixchaücü. Rü ga yema pacügu ga uäegüçü rü iyachocu nawa ga guma íga nawa iyangixüne. Rü ñuxüchi narüwaxta ga iäx.

11 —Rü yemawena íingugü ga yema pacügu ga tama uäegüçü, rü ngigürügügü:

“¡Pa Corix, toxçex yawäxna i iäx!” ngigürügügü.

12 —Natürü núma ga cori, rü ngixü nangäxü, rü ñanagürü:

“Pemaä nüxü chixu rü aixcüma tama pexü chacuex na texegü pixigüxü”, ñanagürü.

13 Rü ñuxüchi ñanagürü ga Ngechuchu: —¡Ípexuäegü! Erü tama nüxü pecuèx i tacü rü ngunexü rü tacü rü ora tå ichangu i choma i Tupana Nane na duūxüxü chüxü —ñanagürü.

Ore ga díerugu ixuxü

(*Lc 19.11-27*)

14 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü ngēma Tupana na duūxügürü äëgxacü na ixixü rü ñoma wüxi ga yatü ga ixüächichaücü ga to ga nachiüñanewa na naxñüçexrü nixi. Rü núma ga guma yatü rü norü duūxügüçex naca, rü nüxna ngixü naxä ga díeru na nüxü ngimäa nanguxüçex rü ngimäa na ínapuracüexüçex.

15 —Rü wüxi ga yema norü duūxüna ngixü naxä ga 5000 tachinü ga díeru. Rü yema tonä ngixü naxä ga 2000 tachinü ga díeru. Rü yema tonä ngixü naxä ga 1000 tachinü ga díeru. Rü yemaäcü nanangugü na ñuxäcü tá yema díerumaä napuracüexü ga wüxicigü ga norü duūxügü rü yemaäcü wüxicigüna ngixü naxä ga yema díeru. Rü ñuxüchi inaxñächi ga yema cori na to ga nachiüñanewa naxñüçex.

16 —Rü yema norü duūxü ga 5000 tachinü ga díeru ngixü yaxuxü, rü ngimäa napuracü, rü naï ga 5000 tachinü ngimäa nayaxu.

17 —Rü yexgumarüü ta ga yema norü duūxü ga 2000 tachinü ga díeru ngixü yaxuxü, rü ngimäa napuracü, rü naï ga 2000 tachinü ngimäa nayaxu.

18 —Natürü ga yema norü duūxü ga 1000 tachinü ga díeru ngixü yaxuxü, rü ngimäa íníxü. Rü ngixü nixaixmaü, rü yexma ngixü natex ga yema norü coriarü díeru.

19 —Rü nuxcüxürama nataegu ga yema duūxügürü cori. Rü yexguma ínanguxgu rü inanaxügü ga norü duūxügümaä na namexëëäxü ga norü díeruchiga.

20 —Rü nüxira norü corixütawa naxü ga yema norü duūxü ga 5000 tachinü ga díeru ngixü yaxuxü. Rü norü corina ngixü naxä ga yema 5000 tachinü. Rü ngietü ngixü inaxä ga naï

ga 5000 tachinü ga ngixü nayaxucü ngimaä ga yema norü cori nüxna ngixü äcü ga dïëru. Rü ñanagürü norü corixü:

“Düçèx Pa Corix, ñaa iyiixi ga yema 5000 tachinü ga dïëru ga choxna ngixü cuxäcü. Marü ngimaä chapuracü rü ngimaä cuxü ngixü chayaxu i ñaa naï i 5000 tachinü”, ñanagürü.

²¹—Rü norü cori rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chorü Duüxüx, wüxi i mexéchixü quixi, rü meäma cupuracü. Rü meä nüxna cudadu yema noxre ga dïëru ga cuxna ngixü chaxäcü, rü meäma ngimaä cupuracü. Rü ngëmacëx i ñuxma rü tá rünumaëcüna cuxü chadauxëe. ¡Rü ixüci i chopatawa rü ngixä tataäegü!” ñanagürü.

²²—Rü yemawena ínangu ga yema to ga norü duüxü ga 2000 tachinü ga dïëru ngixü yaxuxü. Rü ñanagürü norü corixü:

“Düçèx Pa Corix, ñaa iyiixi ga yema 2000 tachinü ga dïëru ga choxna ngixü cuxäcü. Marü ngimaä chapuracü rü ngimaä cuxü ngixü chayaxu i naï i 2000 tachinü. Rü ñaa iyiixi”, ñanagürü.

²³—Rü norü cori rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chorü Duüxüx, wüxi i mexéchixü quixi, rü meäma cupuracü. Rü meä nüxna cudadu yema noxre ga dïëru ga cuxna ngixü chaxäcü, rü meäma ngimaä cupuracü. Rü ngëmacëx i ñuxmax rü tá rünumaëcüna cuxü chadauxëe. ¡Rü ixüci i chopatawa rü ngixä tataäegü!” ñanagürü.

²⁴—Natürü yexguma norü corixü tawa nanguxgu ga yema norü duüxü ga 1000 tachinü ga dïëru ngixü yaxuxü, rü ñanagürü norü corixü:

“Düçèx Pa Corix, choma nüxü chacuëx rü wüxi i yatü i aüxü quixi. Rü cunayaxu i nanetüärü o i ngextá tama ícutoexüwa, rü cunabuxarü oöñ i nanetü i tama icutoxi.

²⁵—Rü yemacëx chamuü. Rü waixümüngü ngixü chixaixmaü rü ngixü ichatëx. Natürü ñaa iyiixi i ngëma curü dïëru”, ñanagürü.

²⁶—Rü yexguma ga norü cori rü nanangäxü rü ñanagürü:

“Pa Chorü Duüxüx, wüxi i chixexü rü oxü i chorü duüxü quixi. Rü cuma meäma nüxü cucusü rü ngextá tama íchatoexüwa rü chanayaxu i nanetüärü o, rü chanabuxarü oöñ i nanetü i tama ichatoxü.

²⁷—Rü yemacëx narümemää chi nixi ga bancugu choxü ngimaä na cunguxüxü ga chorü dïëru na ngëma choxü ngixü yamuxëegüxülcëx, rü ngëmaäcü mucü ngixü na chayaxuxülcëx i ngëxguma íchanguxgu”, ñanagürü.

²⁸—Rü yexguma ga yema cori rü nanamu ga yema togü ga norü duüxügü ga ýema yexmagüxü, rü ñanagürü nüxü:

“¡Nüxna ngixü peyauxi i ngëma dïëru, rü ngëma yatü i 10,000 i dïëru nüxü ngëxmaxüna ngixü pexä!

²⁹—Erü yíxema tüxü nangëmëxcü rü yexera tá tüxna ngixü taxä, rü ngëmaäcü tá tüxü imuxuchi. Natürü yíxema tüxü nataüxcü rü woo ngëma noxre i tüxü ngëmëxcü rü tá tüxna ngixü tayaxu.

³⁰—¡Rü ýéama düxétüwa i poraäcü ínaxëänexüwa peyatá i ñaa chorü duüxü i taxuwama mexü! Rü ngëma tá narüdoxü rü tá nixüxchapüta”, ñanagürü.

Naäneärü guxgu rü Cristupëxegu tá nangutaquëxegü i guxü i nachiüläneçüqü i duüxügü na yadexechiäzülcëx i ngëma mexügü rü na napoxcueäzülcex i ngëma chixexülgü

³¹—Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü ngëxguma wenaxärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü, rü chorü orearü ngeruügü i daxüçüäx rü tá choxü naxümüçügü. Rü äëxgacü ya tacü tå chixü rü chorü tochica i mexéchixüwa tå charüto.

³²—Rü guxü i nachiüläneçüqü i duüxügü rü tá chopëxegu nangutaquëxegü. Rü choma rü tá chayadexchi ñoma wüxi i carneruarü dauruü i norü carnerugü rü chibugü noxrüwama mugüxürrüü.

³³—Rü ngëma choxrü ixigüxü rü chorü tügüneçüwawa tá chanangëxmagüxëe. Rü ngëma tama choxrü ixigüxü rü chorü toxwecüwawa tá chanangëxmagüxëe.

³⁴—Rü ngëxguma i choma i tá äëxgacü ya tacü na chiiixü rü ñacharügü tá nüxü i ngëma chorü duüxügü:

“¡Nuä pexi i pema ya texé ya Chaunatü ya Tupana tüxü rüngüxëegüxe, rü penayaxu i ngëma pechica i ngextá núma äëxgacü iyífxüwa! Yerü Chaunatü rü pexcëx nanamexëe i ngëma pechica ga yexguma tauta naâne naxüxgu.

³⁵—Rü ngëmaäcü tá pemaä namecüma yerü yexguma chataiyagu rü pema rü choxü pechibüxëe. Rü yexguma chitawagu rü choxü pexaxexëe. Rü yexguma tama nüxü pecuëxgu na texé chiiixü rü meä choxü peyauxgü ga pepatawa.

36 —Rü yexguma changexchirugu rü choxü pexüxchiru. Rü yexguma chidaawegu rü choxü perüngüxéé. Rü yexguma poxcupataüwa chayexmagu rü choxü ípeyada”, ñacharügú tá nüxü.

37 —Rü ngëxguma i ngëma duüxügü i chadexü rü ñanagürügú tá choxü:

“Pa Corix, ¿ñuxgu ga cuxü tadauxü ga na cutaiyaxü rü cuxü tachibüxéexü? ¿Rü ñuxgu ga cuxü tadauxü ga na quiñaawaxü rü cuxü taxaxéexü?

38 —¿Rü ñuxgu ga tochixüwa cunguxü rü meä cuxü tayauxgüxü ga woo tama cuxü tacuègxügú? ¿Rü ñuxgu ga cungexchiruxü rü cuxü taxüxchirugüxü?

39 —¿Rü ñuxgu ga cuxü tadaugüxü na quidaawexü rü éxna poxcupataüwa cuyexmaxü rü cuxü ítayadaugüxü?” ñanagürügú tá choxü.

40 —Rü choma na äëxgacü ya tacü na chiiüxü, rü tá chanangäxü, rü ñacharügú tá:

“Aixcüma pemaä nüxü chixu rü yexguma nüxü perüngüxéegügú i ngëma chorü duüxü i yexeraäcü ngearü ngemaxläxü, rü choxü nixí ga perüngüxéegüxü”, ñacharügú tá nüxü.

41 Rü ñuxüchi i choma na äëxgacü ya tacü na chiiüxü, rü ñacharügú tá nüxü i ngëma tama chorü duüxügü ixigüxü:

“¡Choxna pixigachi i pema i perü chixexüçex poxcuexe! ¡Rü ngëma pexí nawa ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya Tupana ímexéene naxcex i ngoxo i Chataná rü norü duüxügú!

42 —Yerü yexguma chataiyagu rü pema rü tama choxü pechibüxéé. Rü yexguma chitawagu rü tama choxü pexaxéé.

43 —Rü yexguma tama nüxü pecuèxgu na texé chiiüxü rü tama meä choxü peyauxgüga pepatawa. Rü yexguma changexchirugu rü tama choxü pexüxchirugü. Rü yexguma chidaawegu rü poxcupataüwa chayexmagu rü tama choxü ípeyadaugü”, ñacharügú tá nüxü.

44 —Rü ngëxguma i nümagü i tama chorü duüxügü ixigüxü, rü ñanagürügú tá choxü:

“Pa Corix, ¿ñuxgu ga tochixüwa cungu rü tama meä cuxü tayauxgü i yerü tama cuxü tacuègxü? ¿Rü ñuxgu ga cuxü tadaugüxü ga na cutaiyaxü, rü éxna na quiñaawaxü, rü éxna na cungexchiruxü, rü éxna quidaawexü, rü éxna poxcupataüwa na cuyexmaxü, rü tama cuxü tarüngüxéegüxü?” ñanagürügú tá choxü.

45 —Rü choma na äëxgacü ya tacü na chiiüxü, rü tá chanangäxü, rü ñacharügú tá nüxü:

“Aixcüma pemaä nüxü chixu rü yexguma tama nüxü perüngüxéegügú ga wüxi ga duüxüga yexeraäcü ngearü ngemaxläxü, rü choxü rü tama perüngüxéegü”, ñacharügú tá nüxü.

46 —Rü ñuxüchi i ngëma duüxügü i tama chorü duüxügü ixigüxü rü tá poxcu i taguma gúxüwa naxí. Natürü ngëma duüxügü i aixcüma meä chauxcex maxëxü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü, —ñanagürü ga Ngechuchu.

26

*Yudíugüarü äëxgacügú naxcex nadaugü na ñuxaci Ngechuchuxü yayauxgüxü
(Mr 14.1-2; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)*

1 Rü yexguma Ngechuchu nüxü rüchauxgu ga yema orexü na yaxuxü, rü ñanagürü norü ngüexügüxü:

2 —Pema nüxü pecuèx rü taxre i ngunexü nataxu na nangögxüäxüçex i ngëma òna i Üpetüchigaarü petacex naxügüxü. Rü ngëxguma tá nixí i choxü yayauxgüxü i chorü uwanügú na curuchawa choxü yapotagüxüçex —ñanagürü.

3 Rü yexgumaäcüü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngüexëeरügü ga ore ga mugüwa ngüxéetaegüxü, rü Yudíugüarü äëxgacügürügü rü nangutaquëxegü ga napatawa ga Caipá ga paigüarü äëxgacü ixicü.

4 Rü yéma nügümäa nanamexëegü na Ngechuchuxü nawomüxéegüäcüma na yayauxgüäxüçex rü na yamëxüäxüçex.

5 Natürü nügümäa ñanagürügü: —Taxucürüwama i ñuxma petagu tayayauxgü, erü duüxügü rü tá tamaä nanue —ñanagürü.

*Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara
(Mr 14.3-9; Cu 12.1-8)*

6 Rü Ngechuchu rü Betániäwa nayexma napatawa ga Chimáü ga rüchaxünecümaä naxugüäcü.

7 Rü Ngechuchucex yéma iyaxü ga wüxi ga ngecü ga yéma nangecü ga wüxiweü ga pumara ga tatanüxüchixü ga mexëchicü ga butiyamaä áchiüxü. Rü yexguma mechawa ínachibüyane ga Ngechuchu, rü ngíma rü naërugu inaba ga yema pumara.

8 Rü yexguma yemaxü nadaugüga Ngechuchuarü ngüexügü, rü naäewa nanguxgü, rü inanaxügüe ga na ñagüxü. —¿Tücxüü ngëxma inaxaiyaxü i ngëma pumara?

9 —Rü narümemäa chi nixí i tatanüxügü namaä itaxe, rü ñuxüchi ngëma díerumaä nüxü irüngüxé i ngëma duüxügü i ngearü ngëmaxüäxügü —ñanagürügü.

¹⁰ Rü Ngechuchu nüxü naxñü. Rü ñuxüchi ñanagürü norü ngúexügütü: –¿Tüxcüü ngixü pechixewe i ngëma nge? Erü ngëma chomaä naxüxü rü wüxi i mexü nixü.

¹¹ –Ngëma ngearü ngëmaxügütü rü guxügutáma petanüwa nangëxmagü. Natürü choma rü tääútama guxügu petanüwa changëxma.

¹² –Rü ngëma chomaä naxüxü i ñaa ngecü na chaxunegu nabaäxü i ngëma pumara i yixixü, rü ngëmaäcü inaxü erü paxa tá chayu rü tá choxü inatëgxü. Rü ngëmacex nixü i chaxunegu nabaäxü i ngëma pumara.

¹³ –Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü guxü i nañanewa i ngextá duüxügütü nüxü íixugügütüwa i Tupanaärü ore i mexü, rü ñaa ngecü chomaä üxü rü tá ta nüxü nixugügütü. Rü ngëmaäcü tá ngíxna nacuëxächie i duüxügütü –ñanagürü ga Ngechuchu.

*Yuda rü äexgacügumaä nanamexëe na ñuxäcü Ngechuchuxü yayauxgütücex
(Mr 14.10-11; Lc 22.3-6)*

¹⁴ Rü ñuxüchi ga wüxi ga Ngechuchuarü ngúexü ga Yuda ga Icariúte rü paigüarü äexgacügütüwata naxü rü namaä nayarüdexa.

¹⁵ Rü Yuda rü ñanagürü nüxü: –¿Ñuxre tá choxü penaxütanüxü i ngëxguma pexü chanatauxchaxëegü na Ngechuchuxü piyauxgütücex? –ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü ga paigüarü äexgacügütü rü 30 tachinü ga díerugu namaä naxuneta.

¹⁶ Rü yexgumama inanaxügütü ga Yuda ga naxcex na nadauxü ga ñuxäcü nüxü na natauxchaxëegüäxü na Ngechuchuxü yayauxgütücex.

Coriarü ñachiga

(Mr 14.12-25; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹⁷ Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügütü ga yema peta ga pâü ga ngearü puxëerüäxü nagu nangögxügütü. Rü norü ngúexügütü rü Ngechuchucex naxü, rü ñanagürügütü nüxü: –¿Ngextá tá tanamexëe i nachica i nawa nangögxügütü i ñona i Üpetüchigaaru petagu ingögxü? –ñanagürügütü.

¹⁸ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Ngëma ñanewa pexü, rü yima yatü ya pemaä nüxü chaxunetacüpatawa pexü! ¡Rü namaä nüxü pixu rü ñapegügütü:

“Torü ngúexëerü rü ñanagürü: ‘Marü ningaicaçüchi na chayuxü rü nuä cupatawa rü chorü ngúexügumaä chanangupetüxëechaü i Üpetüchigaaru peta’,” ñaperügütü tá nüxü!

¹⁹ Rü yéma naxü ga yema norü ngúexügütü. Rü yema Ngechuchu namaä nüxü ixuxürüü nanaxügütü. Rü nanamexëegü ga yema ñona ga Üpetüchigaaru petagu tá nangögxügütü.

²⁰ Rü yexguma nachütagu rü yéma mechawa nachibü ga Ngechuchu namaä ga yema 12 ga norü ngúexügütü.

²¹ Rü yexguma ñachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Aixcüma pemaä nüxü chixu rü wüxi i petanüwa tá tixü ya bexma chauechita choxü íyaxuaxüxü –ñanagürü.

²² Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexügütü rü poraäcü nangechaügütü. Rü wüxicigü nüxna nicachigü, rü ñanagürügütü: –Pa Corix, ¿choma ñexna tá chiiixü ya yíxema cuxü íyaxuaxüxü? –ñanagürügütü.

²³ Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Ngëma wüxi ya poratuwa namaä tá chachibüxü, rü ngëma tá nixü i chauechita choxü íyaxuaxüxü.

²⁴ –Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü rü tá chayu ngëxgumarüü i Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixü naxcex i ngëma yatuü i choxü íyaxuaxüxü. Rü narümemäe chi nixü ga noxtacüma tâü chima na nabuxü –ñanagürü.

²⁵ Rü nadexaächi ga Yuda ga naächita íyaxuaxüxü, rü ñanagürü: –Pa Ngúexëerüx, ¿tääútama choma nixü? –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Ngëmääcü cuma nixü –ñanagürü.

²⁶ Rü yexguma inachibüeyane rü Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga pâü. Rü Tupanana moxë naxä, rü inanabücu, rü norü ngúexügütü nayanu. Rü ñanagürü: –Ñaa pâü rü chaxunechiga nixü. Rü ipenangö! –ñanagürü.

²⁷ Rü yemawena rü nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaä ääcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxë naxcex naxâxira, rü ñuxüchi norü ngúexügüna nanaxä, rü ñanagürü nüxü: –¡Rü guxüma i pema rü peyaxëü ya daa binu!

²⁸ –Erü daa binu rü nachiga nixü ya chaugü ya muxüma i duüxügütücex tá ibacü na ngëmaäcü Tupana nüxü nüxü nangechaüxücex i norü pecadugü. Rü yimawa Tupana nanangoxëe na aixcüma yiixü i norü uneta.

²⁹ –Rü pemaä nüxü chixu rü tagutáma wena binu chayaxaxü ñuxmatáta Chaunatü ya Tupana äexgacü íiixüwa ngexwacaxücü ya binu pemaä chayaxëüx –ñanagürü.

*Ngechuchu nüxü nixü rü Pedru rü taxütáma nügü nixü na norü ngúexü yüxü
(Mr 14.26-31; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)*

³⁰ Rü ñuxuchi nawiyaegü ga wüxi ga Tupanaärü wiyaegu. Rü yemawena rü guma Mèxpüne ga Oribuncüga äeganewa naixi.

³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Guxäma i pema rü tá choxü ipetëxgü i ñoma i chütaxügu. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Tá chayamëx ya carneruarü dlsruü, rü tá nanaxüanemare i carnerugü”, ñanagürü i ngëma ore.

³² —Natürü ngëgxuma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü tá chaxira pexüpa Gariréaanewa chaxü —ñanagürü.

³³ Rü yexguma ga Pedru rü nanangäxü rü ñanagürü: —Rü woo guxüma i togü cuxü itëxgu, natürü i chomax rü tääutáma cuxü íchatex —ñanagürü.

³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumaä nüxü chixu rü ñomatama i chütaxügu rü naxüpa na otá içaxü, rü tomaäxpüxcüna tá cugü iquicüx na chorü duülxü quiixü.

³⁵ Rü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Rü woo wüxigu cumaä chayuxgu rü tääutáma chaugü ichicüx na curü duülxü chiixü —ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexügü rü ta yema ñanagürügü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxë

(*Mr 14.32-42; Lc 22.39-46*)

³⁶ Rü Ngechuchu rü norü ngúexügümäa nawa nangugü ga wüxi ga nachica ga Yechemanigu äegaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuä perütogü! Rü paxa yoxni yéa chayayumüxë —ñanagürü.

³⁷ Rü Ngechuchu nügüwe nanagagü ga Pedru rü Zebedéu nanegü ga Chaütiágü rü Cuáu. Rü Ngechuchucex inaxüga na poraäcü nangechaüxü rü naxixächiäexü.

³⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Poraäcü changechaü rü nagu charüxinü rü ngëmamaä tá chayu. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü chauxrüü ipedaue! —ñanagürü.

³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü waixümüänegu nanangücuchi. Rü nayumüxü rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëgxuma cuma cunaxwëxegu, ¡rü nüxna choxü ínanguxuchixëe i ñaä ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwëxe i cuxrütama ngúchaü cuxü rü tama i choxru —ñanagürü.

⁴⁰ Rü yemawena ga Ngechuchu rü nataegu ga yema norü ngúexügü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: —Pa Pedrux, ¿taxucürüwama éxna namaä peporae na chomaä ipedauexü, rü bai i wüxi i ora?

⁴¹ —¡Rü pexüäegü rü Tupanana naxcëx peça na pexü nangüxëexüçëx na tama choxü ipetäxüçëx ega ngëgxumatacü rü guxchaxü pexü üpetügü! Erü aixcüma peäewa rü ípememare, natürü pexene nixi ituraxü —ñanagürü.

⁴² Rü yexguma rü wenaxärü noxri inayumüxëxüçëx nataegu ga Ngechuchu. Rü wenaxärü nayumüxü, rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngëgxuma tama cunaxwëxegu na nawa choxü ícunguxuchixëeü i ñaä ngúxü i tá chingexü, rü marü name i ngëma cuma cuñaxwëxexüäcumäa chomaä cunaxü —ñanagürü.

⁴³ Rü ñuxuchi wenaxärü norü ngúexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü, yerü poraäcü nayaxtaexuchi.

⁴⁴ Rü yéma nüxna nixü, rü wenaxärü nayayumüxë. Rü noxriäcütama nayumüxë.

⁴⁵ Rü yemawena rü norü ngúexügü íyexmagüxüwa naxü. Rü ñanagürü nüxü: —¡Ñuxma waxi pepee rü iperüngü! Erü marü nawa nangu i ora na chorü uwanü choxü íyauxgüxü rü pecaduägxüüna choxü namugüxü.

⁴⁶ ¡Ipechigü rü ngíxä itixi! Erü marü ñomatama nixi i ngëma choxü íyaxuaxüxü —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(*Mr 14.43-50; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11*)

⁴⁷ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchirëx ixixü. Rü nawe narüxi ga muxüma ga duülxügü ga taramaä rü naïmaä ixänxexü. Rü yema nixi ga duülxügü ga paigülarü äëxgacügü rü Yudügarü äëxgacügürugü yéma mugüxü.

⁴⁸ Rü ga Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duülxügümäa nanamexëe, rü ñanagürü: —Ngëma nüxü chachúxuxü tá nixi i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixi i piyauxgüxü —ñanagürü:

⁴⁹ Rü yexguma Ngechuchucex nixü, rü ñanagürü nüxü: —Nuxmaä Pa Ngúexéêruüx —ñanagürü. Rü ñuxuchi nüxü nachúxu.

⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Pa Chomücx, ¿tacüwa nuä cuxü? —ñanagürü. Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü ga yema duülxügü ga Yudawe rüixü.

⁵¹ Rü wüxi ga Ngechuchumüdü nanawéexchi ga norü tara, rü paigülarü äëxgacülarü duülxüxü ínadaechinü.

⁵² Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Naxchiügu yaxücuchi i curü tara! Erü guxämä ya yixema taramaä nuëxë, rü taragu tátama tayue.

⁵³ –*¿Tama éxna nüxü cucuèx rü ngëxguma chi choma chanaxwèxegu, rü Chaunatüna chi naxcèx chaca na choxü númera namugüäxüçex i muxüma i norü orearü ngeruügi idaxüçüçex na choxü yanangüüxüçex?*

⁵⁴ –*Natürü ngëxguma chi ngëma chaxüxgu, rü ¿ñuxäcü chi ningu i Tupanaärü ore i ümatüxü i nüxü ixuxü na choma rü tá chayuxü?*

⁵⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagüü nüxü ga yema duüxügü: –*Tüxcüü taragü rü nañixmenèxägümää chauxcèx nuä pexí na choxü peyarüyauxgüüçex ñoma wüxi i ngítexaxü chüixürlü? Rü guxü ga ngunexügü rü tupauca ga taxünewa changuxéetae natürü taguma yexguma choxü piyauxgü.*

⁵⁶ –*Natürü guxüma i ñaa ñüxma ngupetüxü, rü ngëmaäcü nangupetü na yanguxüçex i Tupanaärü ore ga nuxcümaügüüga norü orearü uruügü ümatügüü –ñanagüü. Rü yexguma ga guxüma ga norü ngüexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxücatama yéma nanatèxgü ga Ngechuchu.*

*Äëxgacügü ga taxülgüpëxewa Ngechuchuxü nagagü
(Mr 14.53-65; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)*

⁵⁷ Rü Caipá ga paigüüri äëxgacüxütawa Ngechuchuxü nagagü ga yema duüxügü ga yayauxgüüxü. Rü yexma nixí ga ngangutaquëxegüüga ngúexéerüüga ore ga mugüwa nguxéetäegüüxü rü Yudíugüüri äëxgacügürugü.

⁵⁸ Natürü ga Pedru rü yaxügü nawe nixächigü ñüxmata paigüüri äëxgacü ga Caipáxtawa nangu. Rü purichágü ga tupaucaaru dauruügümää yéma iñxtüwa narüto, yerü nüxü nadauxchaü ga tacü tá Ngechuchumaä na naxüexü.

⁵⁹ Rü ga paigüüri äëxgacügü rü guxüma ga Yudíugüüri äëxgacügürugü rü naxcèx nadauzugü ga wüxi ga ore ga doramare ixixü na yemamaä Ngechuchuxü ínaxuaxügüüçex na yamëgxüäxüçex.

⁶⁰⁻⁶¹ Natürü woo muxüma ga duüxügü doraxümare nachigaxü yéma yarüxugü, natürü taxuxüma ga chixexü inayangaugü ga naxcèx tá yamëgxüäxü. Rü düxwa yéma naxí ga taxre ga yatügü ga doraxümare yéma yarüxugüxü. Rü ñanagürüü: –*Toma nüxü taxinüü i ñaa yatü rü ñanagüü.*

“Tá nagu chapogü ya daa tupauca ya taxüne ya Tupanaärü, rü tomaëxpüü i ngunexügü tá wenaxärü ichanadaxéê”, ñanagürüü.

⁶² Rü yexguma ga paigüüri äëxgacü ga Caipá rü inachi, rü ñanagüü Ngechuchuxü: –*Rü tacümaä cunangaxü i ñüxmax? ¿Rü ñuxü ñaxü yüixü i ngëma cuchiga i nüxü yaxugügüxü? –ñanagüü.*

⁶³ Natürü ga Ngechuchu rü nangeëxmare. Rü yemacèx ga paigüüri äëxgacü ga Caipá rü ñanagüü nüxü: –*Tupana ya Maxüçüégagu chanaxwèxe i aixcüma tomaä nüxü quixu na texé quiixü. ¿Rü cuma éxna i Cristu ya Tupana Nane quiixü, rü éxna tama? –ñanagürü.*

⁶⁴ Rü Ngechuchu nanangaxü rü ñanagüü: –*Ngü, rü ngëma nüxü quixuxü chixí. Rü pemaä nüxü chixu rü tá choxü pedaugi i ngëxguma Chaunatü ya Poracüxtawa charütöxgu rü ngëxguma caixanexügu wenaxärü númera chaxüxgu –ñanagürü.*

⁶⁵ Rü yexguma ga paigüüri äëxgacü rü norü numaä nüguchiirugu nagaugü. Rü ñanagüü: –*Rü ñaa yatü rü tacü Tupanamaä nixugü. Rü taxucèxma marü tanaxwèxe i ñüxma i to i ore na napoxcuxüçex i ñaa yatü. Rü pematama marü nüxü pexínüe na ñuxäcü chixexümaä na yadexaxü.*

⁶⁶ –*¿Ñuxü ñapegüxü i pemax? –ñanagüü. Rü nümagü ga togü ga äëxgacügü rü nanangaxügü rü ñanagürüü: –Ngëmáäcü chixexü naxü. Rü name nixí i noxtacüma nayu –ñanagürüü.*

⁶⁷ Rü yexguma rü Ngechuchuchiwera naçuaixgue. Rü nüxna nanaçuaixcagü. Rü togü rü nanapegiwegü.

⁶⁸ Rü ñanagürüü: –*Pa Cristux, jnüxü nacuèx na texé cuxü pegüchiwegüxü rü cuxna naçuaixcagüxü! –ñanagürüü.*

*Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuáxü
(Mr 14.66-72; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-27)*

⁶⁹ Rü yoxni ga Pedru rü äëxgacüpataextüwa narüto. Rü wüxi ga pacü ga äëxgacüri duüxü ixíxü, rü Pedrucèx iyaxü. Rü ngígürüü nüxü: –*Cuma rü ta namucü quixí i ngëma Ngechuchu i Gariréaanecüäx –ngígürüü.*

⁷⁰ Natürü ga Pedru rü guxü ga yema duüxügüpëxewa rü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duüxü yüixü, rü ñanagüü: –*Choma rü tama nüxü chacuèx i tacüchiga nixí i ngëma nüxü quixuxü –ñanagüü.*

71 Rü yexguma marü yema īpataēxtularū īāxwa ínaxūñxgu ga Pedru, rü naī ga pacü nüxü idau. Rü ngigürüga namaā ga yema duñxügü ga yéma yexmagüxü: –Ñaā yatü rü Ngechuchu ya Nacharétucūñxmücü nixi –ngigürüga.

72 Natürü ga Pedru rü wenaxärü tama nügü nixu na Ngechuchuarü duñxü yïixü. Rü ñanagürü: –Choma rü tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rü Tupana choxü poxcux ega tama aixcuma yixigu i chorü ore –ñanagürü.

73 Rü yixcamaxüra rü yema duñxügü ga yéma yexmagüxü rü Pedrucëx naxi, rü ñanagürügü nüxü: –Aixcuma nixi i cuma rü ta rü ngëma Ngechuchutanüxü quïixü, erü wüxi i Gariréaanecüñx idexaxürlü quidxeda –ñanagürügü.

74 Rü nüma ga Pedru rü poraäcü nügü nixä, rü ñanagürü nüxü: –Rü aixcuma tama nüxü chacuèx i ngëma yatü. Rü ngëguma doraxü chixuxgu rü Tupana choxü poxcux –ñanagürü. Rü yexgumatama nica ga otá.

75 Rü nüma ga Pedru rü yexguma nüxna nacuèxächi ga yema ore ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na otá içaxü, rü cuma rü tomaëxpüxcüna cugü tá quixä na chorü duñxü quïixü”, ñaxü. Rü yéma ínaxüxü ga Pedru rü poraäcüçüchima naxaxu.

27

*Yudíugüarü ëëxgacügü rü Piratuxütawa nanagagü ga Ngechuchu
(Mr 15.1; Lc 23.1-2; Cu 18.28-32)*

1 Rü yexguma yangunegu rü guxüma ga paigüarü ëëxgacügü rü Yudíugüarü ëëxgacügürugü, rü nügümäa nanamexëegü na ñuxäcü Ngechuchuxü yamëgxüxü.

2 Rü nayanëëxguchacügü rü yemaäcü ëëxgacü ga Piratuxütawa nanagagü. Piratu nixi ga Dumacüñx ga ëëxgacü ga Yudéaanemäa icuacü.

Nayu ga Yuda

3 Rü nüma ga Yuda ga Ngechuchuxü iyaxuaxüxü rü nüxü nadau ga Ngechuchuxü na napoxcuexü. Rü poraäcü nagu narüññü ga yema chixexü ga nümatama naxüxü. Rü yéma naxü naxültava ga yema paigüarü ëëxgacügü rü yema Yudíugüarü ëëxgacügürugü. Rü ngixü nayataeguxëe ga yema 30 tachinü ga diëru ga nüxna ngixü naxägüçü.

4 Rü ñanagürü nüxü: –Choma rü marü chixexü chaxü, erü naëchita íchayaxuaxü i wüxi i yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü ñuxma rü tá ngëmagagu nayu –ñanagürü. Natürü nümagü ga ëëxgacügü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: –Toma rü tama nüxü tacuáxcha i ngëma. Cugagutama nixi, rü cuma i nüxü cucuáxü na ñuxäcü cugümaä cunamexëexü i ngëma – ñanagürügü.

5 Rü yexguma ga Yuda rü yexma tupauca ga taxünechiägu ngixü nawotanü ga yema diëru. Rü ñuxuchi ínixü rü nügü nayawënxaxä.

6 Rü ga paigüarü ëëxgacügü rü ngixü nade ga yema diëru. Rü ñanagürügü: –Taxucürüwa tupauca ya taxüneärü diëruchiügü ngixü tanu i ñaa diëru, erü ngëmamaä tanaxütanü i ngëma yatü i tá yuxü –ñanagürügü.

7 Rü ñuxuchi nügümäa nanamexëegü na yema diërumäa naxcëx nataxegüxüçëx ga wüxi ga naâne ga waixümü ga üwechixü nawä nayauxgüxü. Rü yema naâneçëx nataxegü na nüxü nayexmaxüçëx ga nachica ga ngexta na natëgxüxüçëx ga yema duñxügü ga togü ga nachiüñaneçüñx ixigüxü.

8 Rü ngëmacëx i ñuxma rü ta i ngëma naâne rü Nagüchitaügu naxäega.

9 Rü yemaäcü ningü ga Tupanaärü ore ga nuxcümaäcü ga norü orearü uruü ga Yeremiä ümatüxü ga ñaxü:

“Rü nümagü ngixü nade ga yema 30 tachinü ga diëru ga Cristutanü Yudíugü ngixü ixägüçü.

10 Rü yema diërumäa naxcëx nataxegü ga wüxi ga naâne ga waixümü ga üwechixü nawä nayauxgüxü, yema Cori ga Tupana chomaä nüxü ixuxürlü”, ñaxü.

*Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu
(Mr 15.2-5; Lc 23.3-5; Cu 18.33-38)*

11 Rü ëëxgacü ga Piratuxütawa Ngechuchuxü nagagü. Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: –¿Cuma quïixü i Yudíugüarü ëëxgacü ya tacü? –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: –Ngü, rü ngëma nüxü quixuxü chixi i chomax – ñanagürü.

12 Rü Ngechuchuxü ínaxuaxügü ga paigüarü ëëxgacügü rü Yudíugüarü ëëxgacügürugü. Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaäma nanangäxü.

13 Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü: –¿Tama ëxna nüxü cuxinü i ngëma ore i namaä cuxü ínaxuaxügüxü? –ñanagürü.

¹⁴ Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaäma nanangäxü. Rü yemacèx poraäcü nabèixächiäe ga äëxgacü ga Piratu.

*Piratu rü Ngechuchumaä nanaxuegu na nayuxüçex
(Mr 15.6-20; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)*

¹⁵ Rü guxüguma ga yema Üpetüchigaaru petagu, rü Piratu ínananguxuchixëexü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcèx ícagüxü, yerü yema nixi ga nacüma.

¹⁶ Rü yéma nayexma ga wüxi ga poxcuxü ga guxü ga duüxügü meä nüxü cuáxü. Rü Barabá nixi ga naega.

¹⁷ Rü yexguma yéma nangutaquëxegüga duüxügü, rü Piratu nüxna naca, rü ñanagürü: –¿Rü ngexüriüxü i penaxwaexü na íchananguxuchixëexü? ¿Penaxwèxexü na Barabáxü íchananguxuchixëexü rü éxna Ngechuchu i Cristumaä naxugüxüxü íchananguxuchixëexü? –ñanagürü.

¹⁸ Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacuëx na Ngechuchuchi naxaiexü ga Yudíugüarü äëxgacügü, rü yemacèx nixi ga naxüntawa nagagüäxü.

¹⁹ Rü yexguma norü tochicawa natoxgu ga Piratu, rü naxmèx yéma imuga, rü ngigürügü: –Tama name i cunapoxcu i ngëma yatü i taxuüma i chixexü üxü. Yerü nagagu ìne chütacü rü poraäcü chachixenegü –ngigürügü.

²⁰ Natürü yema paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügürugü, rü duüxügüxü naxucuxëgü na naxcèx inacagüxüçex na Barabáxü ínanguxuchixëexüçex rü Ngechuchuxü na nayuxëegüxüçex.

²¹ Rü äëxgacü ga Piratu rü wenaxärü duüxügüna naca, rü ñanagürü: –¿Ngëxüriüxü i ngëma taxrewa i pema penaxwèxexü na íchananguxuchixëexü? –ñanagürü. Rü nümagü ga duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: –Tanaxwèxe i Barabáxü ícunguxuchixëe –ñanagürügü.

²² Rü yexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: –¿Tacü tá chaxüxü namaä i ngëma Ngechuchu i Cristugu äegaxü? –ñanagürü. Rü guxüma ga duüxügü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: –¡Curuchawa yapota! –ñanagürügü.

²³ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: –¿Natürü tacü rü chixexü naxü? –ñanagürü. Natürü ga nümagü ga duüxügü rü wenaxärü tagaäcü ñanagürügü: –¡Curuchawa yapota! –ñanagürügü.

²⁴ Rü yexguma Piratu nüxü dëüxgu ga marü taxucürüwama Ngechuchuxü na ínanguxuchixëegaxü, yerü ga duüxügü rü marü nanaxiächiäegüchaü, rü yemacèx wüxi ga norü duüxüxü namu ga dexá naxüntawa na tanangexüçex. Rü nügü nayauxmëx ga Piratu napëxewa ga guxüma ga yema duüxügü. Rü ñanagürü: –Tama chaugagu tá nixi i na nayuxü i ñää yatü i taxuüma i chixexü üxü, rü pegagu tátama nixi –ñanagürü.

²⁵ Rü guxüma ga yema duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: –Togagu rü toxocügügagu tá nixi i nayuxü –ñanagürügü.

²⁶ Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanguxuchixëe. Rü ñuxüchi norü churaragüxü namu na Ngechuchuxü naquaixgüxüçex, rü yemawena curuchawa na yanapotagüäxüçex.

²⁷ Rü ñuxüchi ga yema churaragü rü Piratupataaru aixepewa Ngechuchuxü nagagü. Rü yexma Ngechuchuxütagu nanangutaquëxexëe ga guxüma ga churaragü.

²⁸ Rü ñuxüchi Ngechuchuxü ínacuxuchigü, rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga dauxügu nayacuxëegü.

²⁹ Rü naëruwa nayangëexcuchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. Rü wüxi ga naïxmenëxäxäcüxü nüxü nayayauxächixëe ga norü tügünemëxëwa. Rü ñuxüchi napëxegu nacaxäpxügü, rü nüxü nacugüe, rü ñanagürügü: –¡Namaüx ya Yudíugüarü Äëxgacü ya Tacüx! –ñanagürügü.

³⁰ Rü nüxna naquaixgüe. Rü nüxna nanayauxgü ga guma naïxmenëxäxäcü, rü naëruwa namaä naquaixcagü.

³¹ Rü yexguma nüxü naugüeguwena rü ínanacuxuchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxärü naxchirugutama nayacuxëegü. Rü ñuxüchi nayagagü na curuchawa yanapotagüäxüçex.

*Ngechuchuxü curuchawa nipotagü
(Mr 15.21-32; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)*

³² Rü yexguma yéma inaxiächigu, rü nüxü nadaugü ga wüxi ga yattü ga Chiréneçüäx ga Chimäigu äegacü. Rü guma yatüxü ngíxü iningexëegü ga Ngechuchuarü curucha.

³³ Rü nawä nangugü ga wüxi ga nachica ga Görgutagu äegaxü. Rü ngëma naega rü Duüxëeruchiñexä ñaxüchiga nixi.

³⁴ Rü nüxna nanaxägü ga binu ga ngúxüärü naächixëerümaä äqxüçü na yaxaxäxüçex. Rü Ngechuchu nüxü naxaxneta, natürü tama nayaxaxü.

³⁵ Rü yexguma marü curuchawa yapotagüâxguwena rü ga churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga diêru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacuëgxüçèx na tacü tá nayaxuxü ga wüxicigü.

³⁶ Rü ñuxüchi yéma narütogü ga churaragü na Ngechuchuna yéma nadaugüxüçèx.

³⁷ Rü norü curuchatapéxewa nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga äegatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçèx Ngechuchuxü curuchawa na yapotagüxü. Rü ñanagürü: “Ñaä nixi i Ngechuchu i Yudiugüärü Äëxgacü ya Tacü”, ñanagürü.

³⁸ Rü yexgumarüü ta curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü. Rü wüxi rü Ngechuchurü tüguncüuwawa naxü, rü to ga norü toxwecüuwawa.

³⁹⁻⁴⁰ Rü yema duûxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumaä naguxchigagü, rü nanexäerugüäcüma ñanagürü: –Düçex, cuma cunangutaüxëëga ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügu wenaxärü ícunadaxëëga. ¡Cugütama namaxëë i ñuxmax! Rü ngëxguma chi aixcüma Tupana Nane quixigu, rü jírixí i curuchawa! –ñanagürü.

⁴¹ Rü yexgumarüü ta Ngechuchuxü nacugüecüraxü ga paigüärü äëxgacügü, rü ngüexëerüügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Parichëugü, rü Yudiugüärü äëxgacügürugü. Rü nügmäa ñanagürü.

⁴² Rü nüma rü togüxü namaxëë natürü i ñuxma rü tama nüxü nacuë na nügütama namaxëëxü. Rü ngëxguma chi aixcüma Yudiugüärü äëxgacü yixigu, jírü ñuxma rü ínaxix i curuchawa na nüxü yaxögüxüçèx!

⁴³ –Rü nüma nagu naxinügu rü Tupana tá nüxü narüngüxëë. Ècü, ñuxma rü Tupana nüxü rüngüxëëx ega aixcüma nüxü nangüxëëchaügu. ¿Tama éxna nümatama tamaä nüxü yaxuxü na Tupana Nane yíixü? –ñanagürü.

⁴⁴ Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaä naguxchigagü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mr 15.33-41; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)

⁴⁵ Rü yexguma rü guxü ga nañnewa naxëäne. Rü tocuchigu inaxügü ga yema ñuxmata tomaëxpüxarü orawa nangu ga yáuanecü. –

⁴⁶ Rü yema tomaëxpüxarü oragu nixi ga Ngechuchu ga tagaäcü aita naxüxü, rü ñaxü: –Eri, Eri, ¿damá chabátani? –ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixi:

“Pa Chorü Tupana, Pa Chorü Tupanax, ¿tüxcüüchöxna quixügachixü?” ñaxüchiga nixi.

⁴⁷ Rü nümaxü ga duûxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxinüe, rü ñanagürü: –Ñaä yatu rü nuxcümätcü ga Tupanaäru orareü uruü ga Eríacëx naca –ñanagürü.

⁴⁸ Rü yexgumatama rü wüxi ga yema duûxügü ga yéma yexmagüxü rü inafäaächi rü Ngechuchuxüawa nanange ga wüxi ga túaxmü ga binu ga marü ngüchìexüchicümaä yawaixëëxü. Rü wüxi ga dexnewa nayanéix. Rü ñuxüchi Ngechuchuëxgu nanawëx na nüxü natuxüxüçèx.

⁴⁹ Natürü ga yema togü ga duûxügü ga yéma yexmagüxü rü ñanagürü: –Yixräma. Rü ngixä itarüdaunü ngoxita Ería nuä û na nüxü yanangülxëëxüçèx –ñanagürü.

⁵⁰ Rü wenaxärü tagaäcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñuxüchi nayu.

⁵¹ Rü yexgumatama ga tupauca ga taxüneärü tuyemachiäxü rü taxregu narügaute. Rü daxüwa inanaxügü ga na nagautexü rü ñuxmata ñaxtüwa nangu. Rü naxixäxchiane, rü narüngütegü ga nutagü ga itacü.

⁵² Rü yuetamaügü rü ningenagü. Rü wena namaxë ga muxüma ga duûxügü ga yuechiréxü ga Tupanaäxü yaxögüxü.

⁵³ Rü yexguma Ngechuchu wena maüxguwena, rü naxmaüwa ínachoxü ga yema duûxügü ga wena maxëxü. Rü Yeruchareüwa naxi. Rü muxüma ga duûxügü nüxü nadaguü.

⁵⁴ Rü yema churaragüärü äëxgacü rü norü churaragü ga Ngechuchuna ídaugüxü, rü nüxü nadaugü ga na naxixäxchianexü rü guxüma ga yema ngupetüxü. Rü yexguma rü poraäcü namuüe, rü ñanagürü: –Aixcüma nixi ya daa yatü i Tupana Nane na yíixü –ñanagürü.

⁵⁵ Rü iyexmagü ga mucüma ga ngecügü ga yéma yaxüwa nüxü rüdaunü. Rü yema ngecügü iyixi ga Ngechuchuxü íixümüçügüci rü nüxü rüngüxëëgüci ga yexguma Gariréanewa ne naxüxgu.

⁵⁶ Rü yema ngecügütanüwa iyexma ga María ga Magadácüäx, rü María ga Chaütiágü rü Yúche naä, rü Zebedéu namëx ga Chaütiágü rü Cuáü naä.

Ngechuchu rü naxmaügu nayaxücuchigü

(Mr 15.42-47; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)

⁵⁷ Rü yexguma marü nachütachaügu, rü yéma nangu ga wüxi ga yatü ga Arimatéacüäx ga taarü diêruäcü ga Yúchegu äegacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxö.

58 Rü nüma rü Piratuna nayaca rü ngoxita name na nayauxāxü ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü Piratu norü churaragüixü namu na nüxna naxāgūäxülcex ga Ngechuchuxüne.

59 Rü Yúche nanayaxu ga Ngechuchuxüne ga curuchawa. Rü wüxi ga naxchápenüü ga ngémataxümaä nananuque.

60 Rü yema naxmaü ga yexwacaxüxü ga Yúche nügütèxtama duüxügüxü yacaxmaxëëxü ga nuta ga tacüarü mëxpüxüwa yexmaxüga nayaxüuchi ga Ngechuchuxüne. Rü ñuxuchi nanangüxtaä namaä ga wüxi ga nuta ga taxüchic. Rü yemawena rü íinxü.

61 Rü yéma Ngechuchumaäärü toxmëxtawa irütogü ga María ga Magadácüäx rü naï ga María.

Purichágü nüxna nadaugü ga yema naxmaü ga Ngechuchuxü nagu yaxücuchi güixü

62 Rü moxüäcü ga ngülxchigaaru ngunexügu rü paigüarü äëgxacügü rü Parichéugü rü yéma Piratuxüttawa naxi.

63 Rü ñanagürügi nüxü: —Pa Corix, nüxna tacuëxächie ga yema yatü ga Ngechuchu ga idoratëxäxü rü yexguma namaüxgu rü ñanagürü tomaä:

“Ngëgxuma chayüxgu rü tomaëxpüx i ngunexüguwena rü wena táxaru ícharüda”, ñanagürü tomaä.

64 —Rü ngëmacëx tanaxwëxe i churaragü ngëma cumugü na nüxna yadaugüxülcex i ngëma naxmaü ñuxmatatá tomaëxpüx i ngunexüwa nangu na tama chütacü ngëma naxixülcex i norü ngüexügi na yayauxgüäxülcex i naxüne rü ñuxuchi duüxügumaä nüxü na yaxugüxülcex na marü wena namaxüxü. Erü ngëgxuma chi ngëmaäcü naxüpetügi, rü noxriarü yexera tá nixi na duüxügüxü nawomüxëëxü —ñanagürügi.

65 Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Ngëäggü nixi i churaragü i pexcëx. ¡Eci ngëma namaä pexi na meäma pema penaxwëxexülcümä nüxna pedaugüxülcex i naxmaü! —ñanagürü.

66 Rü yema churaragümaä yéma naxi, rü meäma nayaixaëégü ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaä rüngüxtaäcü. Rü nanaxüarü cuëxruüäxgü na taxüema naëchita ñanaxügachigüxülcex ga guma nuta. Rü ñuxuchi yexma nanamugü ga churaragü na nüxna nadaugüxülcex.

28

Yuwa ñarüida ga Ngechuchu

(Mr 16:1-8; Lc 24:1-12; Cu 20.1-10)

1 Rü sabaduarü ngunexüguwena ga yüxüarü pëxmama, rü yéma naxmaüwa íiyadaugü ga María ga Magadácüäx rü naï ga María.

2 Rü ngürüächi poraäcü naxiäxächiane, yerü wüxi ga daxücüäx ga Cori ga Tupanaäärü orearü ngeruü ñarüxi, rü naxmaüwa nangu rü ñanangüxgachi ga guma nuta ga namaä nangüxtaäcü ga yema naxmaü. Rü ñuxuchi guma nutaétüwa narüto.

3 Rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga bëixbëxanexürrüü niyauracü. Rü nacómüxüchi ga naxchiru.

4 Rü yexguma yemaxü nadaugüga churaragü rü norü muëmaä nidurüxe, rü yexma niyuächitanü.

5 Rü yexguma ga yema orearü ngeruü, rü ñanagürü ngüixü ga yema ngecügi: —¡Täxü i pemüüëxü! Choma nüxü chacuëx rü naxcëx pedaugü ya Ngechuchu ga guma curuchawa yapotagüäcü.

6 Nataxuma i nuä, erü marü wena namaxü, yema nüma üpa pemaä nüxü yaxuxürrüü. ¡Rü nuä pexi, rü ipeyadëu i naxmaü i ngëma inaxügüäxüwa ga naxüne!

7 ¡Rü paxa ípixü, rü norü ngüexügumaä nüxü peyarüxüga rü marü ñarüida rü wena namaxü ya Ngechuchu! Rü ñuxma rü marü pexüpa nüxra Gariréaanewa naxü i nümax. Rü ngëma tá nixi nüxü peyadaxü. Rüngëma nixi i ore i pemaä nüxü chayarüxüxü —ñanagürü.

8 Rü yexguma ga yema ngecügi rü paxama nüxna íiyaxü ga yema naxmaü. Rü imuëü, natürrü itaaëgü ta. Rü poraäcü iixüächi na Ngechuchuarü ngüexügumaä nüxü na yanaxugüexülcex ga yema ore ga daxücüäx ngimaä nüxü ixuxü.

9 Rü yexguma inaxüächiane, rü ngürüächi yéma ngüxcëx nangox ga Ngechuchu, rü ngüixü narümxöre. Rü ngümagü rü Ngechuchucëx iyabuxmü rü nüxü iyacuëxüügi, rü naparawa inëxächitanü.

10 Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngüixügi: —¡Täxü i pemüüëxü! ¡Rü ípixü rü chaueneëgü i chorü ngüexügumaä nüxü peyarüxi rü Gariréaanewa naxü! Rü ngëma tá nixi i choxü nadaugüxü —ñanagürü.

Churaragü rü paigüarü äëgxacügumaä nüxü nayaruüxüga yema ngupetüxi

11 Rü yexguma ga yema ngecügi rü namagu naxiyane, rü ñuxre ga churaragü ga yéma naxmaüwa dauxütaegüxü rü Yerucharéüwa naxi. Rü paigüarü äëgxacügumaä nüxü nayaruüxüga guxüma ga yema ngupetüxi.

¹² Rü yema paigūarü ãëxgacügü rü namaã nayarüdexagü ga Yudíugüarü ãëxgacügürugü. Rü nügümäã nanamexëégü ga tacümaã tá churaraküxü na yaxucuxëgxü. Rü ñuxüchi nüxna ngixü naxägü ga tacü ga dñeru.

¹³ Rü namaã nüxü nixugüe rü ñanagürügü: —¡Pema rü ñaperügügü tá:

“Ngëxguma chütacü tapeeyane, rü norü ngúexügü toechita ngema naxí rü nayayauxgü ga naxüne” ñaperügügü tá!

¹⁴ Rü ngëxguma ãëxgacü ya Piratu tá nüxü cuèxgu i ngëma ngupetüxü, rü toma rü tá namaã tidesagü rü namaã tá tanamexëe na taxuüma pemaã naxüxüçèx —ñanagürügü.

¹⁵ Rü yexguma ga yema churarakü rü ngixü nayauxgü ga yema dñeru. Rü yema ãëxgacügü namaã nüxü ixugüxütrüü duüxügümäã nüxü nixugüe. Rü ñuxma rü ta ngëmatama dexa nixí i nüxü yaxugüxü i Yudíugü.

*Ngechuchu nanamu ga norü ngúexügü
(Mr 16.14-18; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)*

¹⁶ Rü yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü Gariréa- anewa naxí ga guma mèxpüne ga Ngechuchu namaã nüxü ixuxünewa.

¹⁷ Rü yexguma Ngechuchuxü nadaugugu rü nüxü nicuëxüögü, woo ñuxre ga norü ngúexügü rü tama aixcüma nayaxöögü na Ngechuchu yíixü.

¹⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxcèx nixü, rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü ãëxgacüxü choxü nixixëe i guxü i daxüguxü i nañnewa rü guxü i ñoma i nañnewa.

¹⁹ —Rü ñuxma rü chanaxwèxe i guxü i nachiüñanewa pexü i guxü i duüxügütanüwa. ¡Rü chorü duüxügüxü peyaxigüxëëx! ¡Rü ípenabaiñxëëx chauébagu rü Chaunatüébagu rü Naâë i Üünexüegagu!

²⁰ ¡Rü penangüexëëx na naga naxinüexüçèx i guxüma i ngëma pexü chamuxü! ¡Rü dücax, guxügutáma pexütawa changëxmaëcha ñuxmatata nagü i nañne! —ñanagürü ga Ngechuchu.

ORE I MEXÜ GA MARCU ÜMATÜXÜ

Cuáū ga baiiǔxēēruū nüxū nixu ga Tupanaārū ore ga dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxüwa

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Cu 1.9-28)

¹ Nñañi nixi i norü üggü i ore i mexü ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nanechiga.

² Rü nuxcümaǔcü ga Tupanaārū orearü uruū ga Ichaxia ümatüxü ga Tupanaārū ore, rü ñanagürü:

“Cupéxegu chayamu i chorü orearü ngeruū na namexēēäxčèx i cumaū.

³ Rü dauxchitawa i ngextá taxúema íxāpataxüwa rü tá nangēxma i wüxi i duüxü i ngema tagaācü ñaxü: ‘¡Pegü pemexēēx naxcèx ya Cori. Rü naxcèx ipeyanawēxāchixēēx i perü maxü! ’

ñaxü tá.

⁴ Rü Cuáū rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxüwa nangox rü yéma ínanabaiǔxēē ga duüxügü. Rü namaā nüxū nixu ga na namexü na Tupanacèx nadau gülxü rü ínabaiǔxü na Tupana nüxü nüxü nangechaǔxücèx ga norü pecadugü.

⁵ Rü guxüma ga duüxügü ga Yudéaanecüñax rü ñane ga Yerucharéucüñax rü yéma Cuáǔxüta wa naxüñax rü na nüxü iyanaxñüñexücèx. Rü nümagü rü norü pecadugüñü yéma nayarüxugüñü, rü Cuáǔ rü natü ga Yudáǔwa ínayabaiǔxēētanü.

⁶ Rü naxchiru ga Cuáǔ rü cameyutèxanacxèx nixü, rü norü goyexü rü naxchëxmünacxèx nixü. Rü beruremaā rü munümaā naxäwemü.

⁷ Rü Cuáǔ rü yema nüxü yaxuxü ga orewa, rü ñanagürü: –Choweama tá ne naxü ya choxü rüyexeracü. Rü choma rü taxuwama chame rü bai na ichayarümaxāchixü na íchayawéxücèx i norü chapatucunügü.

⁸ –Choma rü dexáwamare pexü íchabaiǔxēē, natürü nüma rü tá Tupanaāe i Üünexü pexna nanguxēē –ñanagürü ga Cuáǔ.

Ngechuchuarü baiechiga

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Rü yema ngunexügü, rü Ngechuchu rü ínaxüñü nawa ga guma ñane ga Nacharétu ga Gariréaanewa yexmane. Rü Cuáǔ rü natü ga Yudáǔwa ínanabaiexü.

¹⁰ Rü yexguma dexáwá ínaxüñachigu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na yangenaxü ga daxüwa. Rü yema Tupanaāe i Üünexü rü wüxi ga muxteturüñü inanago, rü Ngechuchuna nangu.

¹¹ Rü daxüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: –Cuma nixi i Chaune i cuxü changechaǔxüchixü rü cumaā chataāeñüchixü –ñaxü.

Ngechuchuxü naxü ga Chataná

(Mt. 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Rü yemawena rü Tupanaāe i Üünexü rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxüwa Ngechuchuxü naga.

¹³ Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexü. Rü naëügü ga idüraexü iyexmagüñüwa nayexma, rü ngoxo ga Chataná rü nüxü naxü. Natürü Tupanaārū orearü ngeruügü ga daxüñax rü Ngechuchuxü narüngüñexügü.

Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga norü puracü

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Rü nawena ga poxcupataügu na napoxcuxü ga Cuáǔ, rü Gariréaanewa naxü ga Ngechuchu na xunagüñaxücèx ga Tupanaārū ore i mexü.

¹⁵ Rü ñanagürü: –Marü nawa nangu i ngunexü ga Tupana nagu unetaxü, rü pexcèx ningaíca na perü äëxgacü na yíñü. ¡Rü ñuxma rü name nixi i Tupanacèx pedaugü rü peyaxögü i ngëma norü ore i mexü! –ñanagürü.

Ngechuchu rü ägümicü ga püchaetanüxücèx naca

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Rü yexguma naxtaxa ga Gariréaanacüga yaxüxgu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga Chimáū rü naëneē ga Aüdré. Rü nümagü rü woetama püchaetanüxü nixigü rü yéma naxtaawa napüchaegü.

¹⁷ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Chowe perüxi rü tá pexü charüngüñexüe na chauxüta wa penagagüñaxücèx i duüxügü! –ñanagürü.

¹⁸ Rü yexgumatama ga yema taxre, rü yéma nanawogü ga norü püchagü. Rü Ngechuchuwe narüxi.

¹⁹ Rü yéamaxüra naxü ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga Chaütiágü rü naenéga Cuáü. Rü Zebedéu nanegü nixigü ga númagü. Rü wüxi ga nguewa nayexmagü, rü yéma inanangáitagu ga norü püchagü.

²⁰ Rü yexgumatama Ngechuchu naxcèx naca. Rü númagü rü yéma nguewa tükü natèxgü ga nanatü ga Zebedéu namaä ga tümaärü puracütanüxügü, rü Ngechuchuwe narüxi.

*Wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxüchiga
(Lc 4.31-37)*

²¹ Rü iâne ga Capernáuwa nangugü. Rü yexguma ngüxchigaarü ngunexüwa nanguxgu, rü Ngechuchu rü ngutaquêxepataüwa naxü rü yexma naxücu. Rü yéma inanaxügü ga na nanguxéëtaexü.

²² Rü duüxügü rü nabèixâchiäégü namaä ga norü nguxéëetae, yerü aixcüma Tupanaärü poramaä meä nanangüexéë rü tama ngúexéëruügü ga Moïchearü mugüwa nguxéëtaegüxürrüü nixi.

²³⁻²⁴ Rü guma iâneärü ngutaquêxepataüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga ngoxo nawa yexmaxü. Rü aita yéma naxü, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü totanüwa cuxü, Pa Ngechuchu Pa Nacharétcüä? ¿Nuä cuxü na toxü cuyadéixücxè? Choma rü cuxü chacuèx na Tupana Nane ya Üünecü quiíixü —ñanagürü.

²⁵ Rü Ngechuchu nüxü naxoox ga yema ngoxo, rü ñanagürü: —¡Iyarüngéèx rü ínaxüxü nawa ya yima yatü! —ñanagürü.

²⁶ Rü yexguma ga yema ngoxo rü guma yatüxü niyuâchixéë, rü tagaäcü aita naxüäcüma nawa ínaxüxü.

²⁷ Rü guxüma ga duüxügü rü nabèixâchiäégü, rü namüçüguna nicachigü rü ñanagürü: —¿Tacü nixi i ñaa? Maneca wüxi i ngexwacaxüxü i nguxéëetae nixi. Nüma rü aixcüma Tupanaärü poramaä meä nanguxéëtae. Rü woo i ngoxogü rü naga naxinüe i ngéxguma namuâxgu —ñanagürü.

²⁸ Rü yemaäcü nixi ga paxa guxüwama ga Gariréaanewa rü Ngechuchuchigaxü nacuëgxüxü ga duüxügü.

*Ngechuchu rü Chimáu ga Pedru nèxècèx nayataanexéë
(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)*

²⁹ Rü yexguma ngutaquêxepataüwa ínaxüxüga Ngechuchu, rü Chaütiágü rü Cuáümaä Chimáu rü Aüdrépatawa naxü.

³⁰ Rü Chimáu nèxé rü ngürücarewa iyexma, yerü iyaxaxüne. Rü Ngechuchumaä ngíxü nixugü.

³¹ Rü ngíxcèx nixü, rü ngíxmëxgu nayayauxâchi, rü ngíxü ñarüdaxéë. Rü yexgumatama igéüxâchi ga na yaxaxünexü. Rü írüda, rü inaxügü ga naxcèx na namexéëäxü ga ñona.

*Ngechuchu rü muxüma ga idaaweexücèx nayataanexéë
(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)*

³² Rü yexguma marü yanaxücxgu ga üèxcü ga na nachütachaüxü, rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga guxüma ga duüxügü ga idaaweexü rü guxüma ga ingoxoâgxüxü.

³³ Rü guxüma ga yema iâneçüäx rü yexma guma ipataarü iâxwa naxcèx ngutaquêxegü.

³⁴ Rü nüma nanameëxéë ga muxüma ga duüxügü ga nagúxüraüxü ga daawemää idaaweexü. Rü ñanawoxü ga muxüma ga ngoxogü, natüri nüxna nanachüxu ga na yadexagüxü, yerü númagü ga ngoxogü rü nüxü nacuëgxü na téx yíixü.

*Ngechuchu rü nanaxunagü ga ore ga mexü ga ngutaquêxepataüwachigü
(Lc 4.42-44)*

³⁵ Rü ngunetü ga tauta yangóonegu, rü inaxüächi ga Ngechuchu. Rü iâneärü yéaxüra ga ngextá taxüema íxäpataxüwa naxü na yéamaxüra yayumüxéëxü.

³⁶ Rü Chimáu rü namüçügümaä Ngechuchucèx nayadaugü.

³⁷ Rü yexguma nüxü iyangaugü, rü ñanagürügü nüxü: —Guxüma i duüxügü rü cuxcèx nadaukü —ñanagürü.

³⁸ Natüri ga nüma rü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —¡Ngíxä rü toxnamana taxü náigü ya iâneçügü ya ngaicamagünewa na ngema rü ta chanaxunagüxücx i ore i mexü! Erü woetama ngémacex nixi i Capernáuärü iânewa íchaxüxü.

³⁹ Rü yemaäcü ga Ngechuchu rü guxüma ga Gariréaanegu nixüägüchigü. Rü wüxicigü ga iâneärü ngutaquêxepataüwa rü nüxü nixuchigü ga ore ga mexü, rü ínayawoxüëtanü ga ngoxogü.

*Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexülcèx nayataanexëē
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)*

⁴⁰ Rü Ngechuchucèx nixü ga wüxi ga yatü ga chaxünemaā idaawecü. Rü napëxegu nayacaxăpüxüäcüma ñanagürü nüxü: —Pa Corix, ngëxguma cunaxwèxegu na choxü curümexëēxü, rü cuxü natauxcha na chauxcèx cuyataanexëēxü —ñanagürü.

⁴¹ Rü Ngechuchuauxü nangechaütümüll ga guma yatü. Rü nüxü ningögü rü ñanagürü nüxü: —Ngü, chanaxwèxe. ¡Marü curüme! —ñanagürü.

⁴² Rü yexgumatama nüxü inayarüxo ga na nachaxünexü ga guma yatü. Rü meāma naxcèx nitaane.

⁴³⁻⁴⁴ Rü Ngechuchu rü yexgumatama ínayamu. Rü meāma nanaxucuxü rü ñanagürü nüxü: —¡Düçèx, tăxtüáma texémaā nüxü quixu! ¡Natürü ngëma paixütawa naxü, rü cugü nüxü yadauxëē! ¡Rü curü mexëēcex nüxna yaxuaxü i curü ámare ga yema Moïché tükü muxü na nüxü nacuáxücèx i duüxügü na curümexü nawä i curü daawe! —ñanagürü.

⁴⁵ Natürü nüma ga guma yatü rü ínixü rü inanaxügü ga na guxämäama nüxü yaxuxü ga yema nüxü ngupetüxü. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü marü taxucürüwa ngóxüwama duüxügüpëxewa iñnegüga naxüci. Natürü dauxchitagu ga ngextá duüxügü itaxuxügu narüxäü. Rü yéma naxcèx naxüxü ga duüxügü ga guxtüånewa ne ixü.

2

*Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawäixächicülcèx nayataanexëē
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)*

¹⁻² Rü yíxcama ga ñuxre ga ngunexüwena rü wenaxärü Capernáuärü iñnegu naxüci ga Ngechuchu. Rü yexguma duüxügü nüxü cuáchigagüga na ipatawa nayemaxxü, rü yéma nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxügü. Rü düwxwa ga iñxtüwa rü nanapä. Rü nüma ga Ngechuchu rü namaā nüxü nixu ga ore i mexü.

³ Rü yéma nangugü ga ägümüci ga yatügü ga yéma nangetäugüxü ga wüxi ga yatü ga nawäixächicü.

⁴ Natürü yema na namuxüchixü ga duüxügü, rü taxucürüwama Ngechuchuxütawa nanguü. Rü yemacèx ínanapogüétü ga Ngechuchu iyexmaxxüwa ga guma ipata. Rü yéma norü caruüga ínanachüxüetaügü ga guma nawäixächicü.

⁵ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëüxgu ga ñuxäcü aixcüma na yaxöggüäxü ga yema duüxügü, rü ñanagürü nüxü ga guma nawäixächicü: —Pa Chaunex, curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü —ñanagürü.

⁶⁻⁷ Natürü ñuxre ga ngüexëērügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü yéma narütagü. Rü naäewa ñaxügü narüxñüe: —¿Ñuxäcü tama namuü na ngëmaäcü yadexaxü? ¿Rü tacü Tupanamaä yaxugüxü? Erü Tupanaxäcatama nixi ya duüxügürü pecaduxü ngechaüci —ñaxügü narüxñüe.

⁸ Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü nüxü nicuëxächi ga yema nagu naxñüexü, rü yemacèx nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ngëmagu perüxñüe i pemax?

⁹ —¿Tacü nixi i rütauchamaëxü na namaä nüxü ixuxü ya daa nawäixächicü:

“Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü”, rü éxna:

“¡Inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü íixü!” ñaxü?

¹⁰⁻¹¹ —Natürü ñuxma rü tá pexü nüxü chadauxëe na Chaunatü nüma choxü muxü na duüxügüäxü nüxü changechaütümüll i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxuwena rü guma nawäixächicüxü ñanagürü: —Cumaä nüxü chixu rü ¡inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü.

¹² Rü yexgumatama inachi ga guma idaawecü. Rü nanayaxu ga norü caruü, rü ínaxüxü napëxewa ga guxüma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü. Rü yemacèx ga yema duüxügü rü nabéjxächiäegü, rü Tupanaxü nicuëxüggü, rü ñanagürü: —Taguma nüxü tadau i tacü i ñaärrüü ixixü —ñanagürügü.

*Lebicèx naca ga Ngechuchu
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)*

¹³ Rü yemawena rü wenaxärü naxtaacutüwa naxü ga Ngechuchu. Rü yema muxüma ga duüxügü rü naxcèx naxi. Rü nüma rü nanangúexëē.

¹⁴ Rü yexguma yéma naxüpëtigu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga Lebí ga Arupéu nane. Rü nüma ga Lebí rü yéma narüto nawa ga yema nachica ga duüxügüna díerü ngíxü ínayaxuxüwa naxcèx ga Dumacüäxäriü äëgxacü yeriwoetama yema nixi ga norü puracü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Chowé rüxü! —ñanagürü. Rü inachi ga Lebí, rü nawe narüxü.

¹⁵ Rü yéma Lebípatawa nachibü ga Ngechuchu. Rü yéma nachibüe ga muxüma ga duüxügü ga Lebirüü Dumaärü äëgxacülcèx díerü ngíxü yauxgüxü. Rü nayexmagü ta ga

togü ga duǔxügü ga taxúema nacümamaā taāēgütü ga yéma mechawa rütogütü namaā ga Ngechuchu rü norü ngúexügü. Yerü namu ga yema nawe rüxixü.

¹⁶ Rü yéma nayexmagü ta ga ñuxre ga Parichéugü rü ngúexëēruügü ga Moñcháearü mugüwa nguxëétaegütü. Rü yexguma nüxü nadaugüga ga yema togümaā na nachibüxü ga Ngechuchu, rü norü ngúexügüna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Ñuxäcü i perü ngúexëēruü rü namaā nachibü i äëgxacürü duǔxügü i díeruarü yauxwa puracüexü rü duǔxügü i pecaduãxgütü? –ñanagürügü.

¹⁷ Rü yexguma yemaxü naxinüga ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Ngëma poraexü rü tama nanaxwëxe ya duturu, natürü ngëma idaaeweeexü waxi nixi i naxwëexü ya duturu. Choma rü tama mexügüna na chaxuxücëx nixi ga núma chaxüxü, natürü núma chaxü na nüxna chaxuxücëx i pecaduãxgütü –ñanagürü.

Ngechuchuna aurechigacëx nacagüe

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Rü wüxi ga ngunexüga rü tama nachibüe yerü Tupanacëx naxauree ga Cuáü ga baiǔxëēruüdäruü ngúexügü rü Parichéugüraü ngúexügü. Rü yemaxü nadaugüga ga ñuxre ga duǔxügü, rü Ngechuchuxütaawa naxi rü nüxna nayacagü, rü ñanagürügü: –Ngëma Cuáüdäruü ngúexügü rü Parichéugüraü ngúexügü rü naxauree. ¿Rü tükçüü i curü ngúexügü i tama naxaureexü? –ñanagürügü.

¹⁹ Rü Ngechuchu nanangütü rü ñanagürü nüxü: –¿Éxna wüxi i ngígüarü petawa rü pexcëx namexü na naxaureexü i ngëma nüxna naxugütü ega natanüwa nangëxmagu i ngëma yatü i ngexwacëx ämaxü? Pemaä nüxü chixu rü ngëxguma natanüwa nangëxmavane i ngëma yatü i ngexwacëx ämaxü rü taxucirüwama naxauree i ngëma nüxna naxugütü.

²⁰ –Natürü wüxi i ngunexü rü ngëma yatü i ngexwacëx ämaxü rü tá namüçügüna nixügachi. Rü ngëma ngunexüga tá nixi i naxaureexü. [Rü chorü ngúexügü rü taxucirüwama naxauree i ñüxma erü natanüwa changëxma. Natürü ínangu tá i ngëma ngunexü na nüxna chixügachixü, rü ngëxguma tá nixi i naxaureexü.]

²¹ –Rü taxüema wüxi i naxchirütučhi i ngexwacaxüxümaā tanapaita i wüxi i naxchiru i ngauxü. Erü ngëxguma nañačhimügu i ngëma natüčhi i ngexwacaxüxü, rü tá nanagáuxëe i ngëma ngauxü i naxchiru. Rü noxriarü yexera tá narügåu.

²² –Rü ngëxgumarüü ta taxüema ngexwacaxücü ya binu rü wüxi i marü ngauxü i naxchiü i naxchëxmünaxcëgu tayabacuchi. Erü ngëxguma ngëmaäcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü narüngü, rü tá nayawäjxé i ngëma naxchiü i ngauxü i naxchëxmünaxcë. Rü ngëxma tá inayarüxo ya binu rü naxchiü rü ta. Rü ngëmacëx tanaxwëxe ya ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchiügü tayabacuchi. [Rü chorü ngúexëētae i ngexwacaxüxü rü ngëxgumarüü ta nixi na taxucirüwama namaā nawüxigü i ngëma nuxcümaüxü i pecümagü –ñanagürü ga Ngechuchu.]

Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu nibuxetanü ga ngüxchigaarü ngunexügu

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaā trigunecüwa nachopetü. Rü nümagü ga norü ngúexügü rü inaxiäcüma inanaxügüe ga trigu na yabuxetanüxü.

²⁴ Rü yema Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: –Düçëx ¿rü tükçüü i curü ngúexügü rü nanaxügü i ngëma tama mexü i ngüxchigaarü ngunexüga na naxüxü? –ñanagürügü.

²⁵ Natürü núma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga äëgxacü ga Dabí rü natanüxügü ga yexguma òna nüxü tauxgu rü nataiyeagu?

²⁶ Rü yexguma paigüarü äëgxacü yixüga Abiatáru, rü Dabí rü Tupanapatagu naxücu. Rü nanangöök ga yema pääu ga üünexü ga paigücëxicatama ixixü. Rü núma ga Dabí rü natanüxümaā rü ta nangau ga yema pääu –ñanagürü.

²⁷ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –Ngëma ngüxchigaarü ngunexü rü duǔxügütücëx nixi ga naxüxü. Rü tama ngüxchigaarü ngunexücëx nixi ga naxüxü ga duǔxügü.

²⁸ Rü ngëmacëx ya Tupana Nane ya duǔxüxü ixicü rü namaā inacuëx ta i ngüxchigaarü ngunexü –ñanagürü.

3

Wüxi ga yatü ga yumécüchiga

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Rü wenaxärü ngutaquëxepataügu naxücu ga Ngechuchu. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü wüxichacüüwa yumécü.

² Rü yema Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugügü ngoxi tá namexēēā ga ngüxchigaarü ngunexügu, na yemaacü nüxü nayexmaxücèx ga tacücèx na ínaxuaxügüäxü.

³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga guma yumécü: –jÍruda, rü nuxä ngäxttanügu yach! –ñanagürü.

⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema togü ga yéma yexmagüxüna naca, rü ñanagürü nüxü: –¿Taci nixi i mexü na naxüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Namexü na naxüxü i mexü rü éxna chixexü? ¿Rü namexü na namaxéexü rü éxna yamáxü? –ñanagürü. Natürü ga nümagü rü yexma nayarüngëexgümare.

⁵ Rü nüma ga Ngechuchu rü nuchametüäcüma nüxü nidaugüächi ga yema nüxü íchomaëguächixü. Rü nangechaü yerü tama inaxüñüeħaħu ga yema duħxügü. Rü guma yatüxü ñanagürü: –jIyanawéxächixéē ya cuxmëx! –ñanagürü. Rü yexguma ga guma yatu rü nügü inayarüwéxächimëxéē. Rü yexgumatama rü narüümexmëx.

⁶ Natürü yexguma yemaxü nadaugügu ga Parichéugü, rü inachoxü ga yéma. Rü Erodetanüxümaä inanaxügue ga na naxcèx nadaugüxü ga ñuxacü tá na Ngechuchuxü yamëxgüxü.

Naxtaacutüwa Ngechuchucèx nangutaquēxegü ga muxüma ga duħxügü

⁷ Rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaä naxtaacutüwa naxü. Rü muxüma ga duħxügü ga Gariréaanecüäx rü nawe narüxi.

⁸ Rü yexguma nüxü nacuáchigagüga guxüma ga yema mexügü ga naxüxü ga Ngechuchu, rü naxcèx naxíaquéxe ga muxüma ga duħxügü ga Yudéaanecüäx, rü Yerucharéüçüäx, rü Iduméäänecüäx, rü Yudáðarü tocutücüäx rü yema naäne ga Tiru rü Chidáðarü iānegü nawa yexmaxüçüäx.

⁹ Rü yemacèx ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü namu na wüxi ya ngue naxcèx namexēēgüxücèx na tama yéma yaxüxtügüäxücèx ga yema muxüma ga duħxügü.

¹⁰ Yerü nüma rü nanameéēē ga muxüma, rü yemacèx guxüma ga yema idaaeweexü rü naxcèx naxi na nüxü yangöggütxücèx.

¹¹ Rü yexguma yema ngoxoäxgüxü ga duħxügü nüxü daugügu, rü napexegu nacaxäpüxügü rü tagaācü ñanagürögü: –Cuma nixi ya Tupana Nane quïixü –ñanagürögü.

¹² Natürü nüma ga Ngechuchu rü poraācü nayaxucuxëgü na tama duħxügümaä nüxü yaxugüexücèx ga nachiga.

Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngúexügü na toxnamana namugüäxücèx (Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga mèxpünewa ínaxüächi. Rü yéma naxcèx naca ga yema ngúexügü ga nüma nanaxwéxexü. Rü naxütagü naxíaquéxegü.

¹⁴ Rü yematanüwa nayadexechi ga 12 ga norü ngúexügü na namücügüxuchi yïixücèx, rü na yamugüäxücèx ga norü orearü unagüwa. Rü yemagü rü Imugüxügu nanaxüega.

¹⁵ Rü pora nüxna naxä na Tupanaäðarü poramaä ínawoxüäxücèx ga ngoxogü.

¹⁶ Rü ñaägü nixi ga naega ga yema 12 ga norü ngúexügü ga nadexü. Rü wüxi nixi ga Chimäü ga Pedruġu naxüegaxü.

¹⁷ Rü togü nixi ga Chaūtiágü rü naëneē ga Cuáü. Rü nümagü rü Zebedéu nanegü nixi. Rü Ngechuchu rü Boanéregu nanaxüega. Rü ngéma nixi i Duruanexü Nanegü –ñaxüchiga.

¹⁸ Rü togü nixi ga Aüdré, rü Piripi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaūtiágü ga Arupéu nane, rü Tadéu, rü Chimäü ga iporaäñecüü.

¹⁹ Rü to nixi ga Yuda ga Icariúte ga yixcama bexma Ngechuchuxü íxuaxüxü.

Ngechuchuxü nixugüe na ngoxoarü poramaä napuracüxü (Mt 12.22-32; Lc 11.14-23, 12.10)

²⁰ Rü yemawena rü wüxi ga īpatagu naxücu ga Ngechuchu. Rü wenaxäri naxcèx nangutaquēxegü ga muxüma ga duħxügü. Rü yemacèx woo na nachibüexücèx rü nangechicagü ga nüma rü norü ngúexügü.

²¹ Rü yexguma yemaxü taxinüegü ga guxema natanüxügü ga Ngechuchu, rü itayadaugü na tayagagüxücèx, yerü nüxü tixugügü rü: –Naxäðäemare –ñatagürögü.

²² Rü yexgumarüü ta ga yema ngúexéēruögü ga Moīchearü mugüwa nguxéētaegüxü ga Yeruchareitwa ne īxü, rü ñanagürögü: –Naäb yatu i Ngechuchu, rü ngoxogünatü i Bechebuarü poramaä nixi i ínawoxüäxü i ngoxogü –ñanagürögü.

²³ Natürü ga Ngechuchu rü naxcèx naca ga yema ngúexéēruögü. Rü wüxi ga ore ga cuèxrüxü namaä nixi, rü ñanagürü: –¿Rü ñuxacü i Chataná i nügütama ínatexüchixü?

²⁴ –Rü ngéxguma chi wüxi i nachiūñanecüäx i duħxügü rü nügütanüxüwatama nügü nadoixgu, rü taxuacüma natai i ngéma nachiūñane.

²⁵ –Rü ngéxguma chi wüxi ya īpatacüäx nügü itoyegu, rü taxuacüma natai ya yima īpata.

26 —Rü ngēxgumarüü chi ta nixi i Chataná ega nügümaā nanuxgu rü nügü yamèxgu, rü taxuacü chima natai i ngēxguma. Rü chi ngēxma nagux.

27 —Rü taxuacüma texé wüxi ya yatü ya poracüpätagu taxücu na nüxna tanapuxüxüçex i norü ngēmaxügü, ega tama tayanëixiragu. Erü ngēmaācüxicá tá nixi i tükü nanguxüxü na tanapuxüxü i norü ngēmaxügü.

28 —Rü aixcümä pemaä nüxü chixu rü Tupana tá nüxü nüxü nangechaü i duüxügü i guxüma i norü pecadugü rü guxüma i tacü i chixexü i namaä yadexagüxü.

29 —Natürü texé ya chixexü namaä ixugüxe i Tupanaäe i Üünexü, rü tagutáma tükü nüxü nangechaü ya Tupana. Rü guxügutáma chixexüwa tükü natex —ñanagürü.

30 Rü yema ñanagürü ga Ngechuchu, yerü yema ngüexëerüügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëetaegüxü rü: "Nangoxoäx" ñanagürügü nüxü.

*Ngechuchuarü mamá rü naëneëgüchiga
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)*

31 Rü yexgumayane rü itangugü ga Ngechuchuarü mamá rü naëneëgü. Natürü ipataarü düxétügu tarücho, rü naxcex yéma tangemagü.

32 Rü yema duüxügü ga Ngechuchuxü íchomaëguächixü, rü ñanagürügü nüxü: —Curü mamá rü cueneëgü rü cueyëgü, rü yéa düxétüwa tangëxmagü, rü cuxcex tadaugü —ñanagürügü.

33 Rü nüma nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Texé tixi ya chaueneëgü? —ñanagürü.

34 Rü yema nüxü íchomaëguächixüxü nidaugüächi, rü ñanagürü: —Rü daxegü tixi ya chaueneëgü.

35 —Erü guxüma ya texé ya naxüxe i Tupanaärü ngúchaü, rü yíxema tixi ya chaueneë rü chaueyex rü chauë —ñanagürü.

4

*Ore ga toecügu ixuxü
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

1 Rü wenaxärü inanaxügü ga Ngechuchu ga na nangúexëäxü ga duüxügü ga guma naxtaxaänacüwa. Rü muxüma ga duüxügü yexma naxcex nangutaquëxegü. Rü yemacex düxwa wüxi ga ngue ga yéma naxtaawa yexmanegu nixüe ga Ngechuchu, rü gumawa narüto. Rü yema duüxügü rü naxtaxaänacügu narücho.

2-3 Rü yexguma ga Ngechuchu rü inanaxügü ga muxüma ga ore ga cuëxruüwa na nangúexëäxü ga duüxügü. Rü norü ngüxëetawea rü ñanagürü: —Düçex, iperüxñinüe i ñaä ore! Wüxi ga yatü ga toecü rü triguarü towa naxü.

4 —Rü yexguma triguchiremaä nagüaneägu, rü ñuxre ga triguchire rü namagu nayi. Rü ñangugü ga werigü, rü nanawecu.

5 —Rü náigü ga triguchire rü nutatanügu nayi ga ngextá ínachicaxüwa ga waixümü. Rü paxa narüxügü ga guma triguchire, yerü ga waixümü rü tama nayaxcü.

6 —Natürü yexguma nangunagüga güüexü, rü ínanagu ga guma trigu rü narüñexegü. Rü nayue, yerü tama poraäcü nixämaxä.

7 —Rü náigü ga triguchire rü toranecügu nayi. Rü yexguma nayaegu ga tora, rü guma triguxü inawocu, rü yemacex tama nixo.

8 —Natürü náigü ga triguchire rü mexü ga waixümügu nayi. Rü meäma nayae, rü muxüma ga trigu nawa ínanguxuchi. Rü nümaxüneyexawa rü 30 püxü ínanguxuchi ga norü o, rü náigüwa rü 60, rü náigüwa rü 100 ínanguxuchi —ñanagürü.

9 Rü ñuxüchi ñanagürü ta: —Rü yíxema áchixëgxüe, jrü nüxü taxinüe i ñaä ore! —ñanagürü.

*Tacüchiga nixi ga yema ore ga cuëxruügü ixuxü
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

10 Rü yemawena ga yexguma nanüxicexgu ga Ngechuchu, rü yema naxütagugüxü wüxigu namaä ga yema 12 ga norü ngüexügü, rü nüxna nacagüe ga na tacüchiga yüxü ga yema ore ga cuëxruügu ixuxü.

11-12 Rü nüma nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuëxëe i ngëma ëxüguxü i taxuüma i togü nüxü cuáxü na ñuxäcü äëxgacü na yüxü i nümax. Natürü ngëma togü i tama tatanüxü ixixüçex rü cuëxruügu chayaxüäcüma namaä nüxü chixu i ore na woo nüxü nadaunügu rü ñoma tama nüxü nadaugüxürrü na yüxüçex, rü woo nüxü naxinüegü rü tama nüxü na nacuëxgüxüçex. Rü ngëmaäcü namaä nüxü chixu na tama nüxü naxoexüçex i nacüma i chixexü rü tama Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçex i norü pecadugü —ñanagürü.

*Ngechuchu rü meä nanangoxëe ga yema ore ga cuëxruüga toecüchigagu ixuxü
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —¿Pema rü ta ēxna tama nüxü pecuèxgü na tacüchiga yiixü i ngēma ore i cuèxruü i nüxü chixuxü? ¿Rü ñuxüçürüwa tá nüxü nacuèxgü i ngēma togü?

¹⁴ —Rü yíxema toexe, rü yíxema tixi ya ore i mexü unagüxe.

¹⁵ —Rü nangēxma i duüxügü i guma triguchire ga namagu yixünerüü ixügüxü. Rü nümagü rü nüxü naxinüe i ore i mexü, natürü yixcama marü nüxü naxinüeguwenä, ngēma nangu i Chataná rü nüxna nanapu i ngēma ore i mexü ga noxri yaxögüxü.

¹⁶ —Rü togü rü ngēma triguchire ga nutatanüg yixünerüü nixigü. Rü ngēmagü nixi i nüxü ñüexü i ore i mexü, rü taâeäcüma nayauxgüxü.

¹⁷ —Natürü ngēma na tama aixcüma nagu naxinüexü i ngēma ore, rü paxaächitama nayaxögü. Rü ngēmacëx i yixcama ngēxguma ngēma oregagu guxchaxügü nüxü üpetügi rü ēxna duüxügü naxchi aiegu, rü nüxü narüoxe i ngēma ore ga noxri yaxögüxü.

¹⁸⁻¹⁹ —Rü togü rü guma triguchire ga toranecügi yixünerüü nixigü. Nümagü rü nüxü naxinüe i ngēma ore i mexü, natürü ñoma i naâneärü ngēmaxügüçex naxoegaäegü rü norü diéeruguuna narüxinüe, rü nanaxwèxegü i nüxü na nangēxmaxü i muxdima i to i norü ngēmaxügü. Rü guxüma i ngēma rü nüxü nüxü inayarüngümaëxëe i ngēma ore i mexü rü nüxü nüxü narüoxeëe na tama naxügüxüçex i ngēma mexü i Tupana nüxü naxwèxexü.

²⁰ —Rü togü rü guma triguchire ga mexü ga waixümügi yixünerüü nixigü. Ngēmagü nixi i nüxü ñüexü i ore i mexü rü nayauxgüxü rü meä Tupana naxwèxexüäcüma maxëxü. Rü nümaxü rü guma trigu ga 30 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü. Rü nümaxü rü guma 60 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü. Rü nümaxü rü guma 100 püxü nawa ínguxuchinerüü nixigü —ñanagürü.

Ore ga omügi ixuxü (Lc 8.16-18)

²¹ Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —¿Exna nuä tanange i wüxi i omü na wüxi i caichäütüügi rü ēxna wüxi i pechicatüügi na yaxüchixüçex? Tama ngēmaäcü nixi, erü wüxi i omü rü dauxnagu tanaxünagü na ngēma inabaxixüçex.

²² —Rü ngēxgumarüü ta i guxüma i tacü iicxüü, rü yixcüra rü duüxügü rü tá nüxü nacuèxgüama. Rü guxüma i ngēma ñuxma duüxügüçex ẽxüguxü rü tá nangoxoma i yixcüra.

²³ —Rü yíxema ächixégüxe, jrü nüxü taxinüe i ngēma ore! —ñanagürü.

²⁴ Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: —¡Meä naga pexinüe i ngēma nüxü pexinüexë! Rü ngēma pema naga na pexinüexërüü tá nixi i Tupana i pexna naxääxü i cuëx. Rü naetü tá poraäcü pexü narüngüxëe.

²⁵ —Rü pemaä nüxü chixu, rü texé ya aixcüma naga ñüexü i ñaa ore i mexü rü Tupana rü yexeraäcü tá tükü nüxü nacuèxëe. Natürü yíxema tama naga ñüexü i ñaa ore rü Tupana tá tükna nanayaxu i ngēma íraxü i cuëx i tükü ngéxmachirëxü —ñanagürü.

Ore ga triguchire ga rüxüxülgü ixuxü

²⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ta: —Pemaä tá nüxü chixu i wüxi i ore i cuèxruü na nüxü pecuäxüçex na ñuxäcü äegacü na yiixü ya Tupana. Rü wüxi ya yatü rü waixümügi nanato ya triguchire.

²⁷ —Rü nüma ya yatü rü chütacü nepe rü moxüäcü ínarüda, rü yoxni ya yima triguchire rü narüxü rü niyachigü. Natürü nüma ya yatü rü tama nüxü nacuèx na ñuxäcü na naxüxü rü na nayaxü.

²⁸ —Rü ngēmaäcü i ngēma waixümü rü nüéchamatama nanaxüxëe ya yima triguchire. Rü naätügüxira narüxü rü yíxema i nachacu rü ngēmawena nachacuwa nanguxü i norü o.

²⁹ —Rü ngēxguma marü yadauxgu i ngēma norü o, rü nanabuxu erü marü nawa nangu i norü buxgü —ñanagürü.

Ore ga motachachiregu ixuxü (Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü Tupanaarü ore rü yexera nixüchigü ¿Rü nanatüçiraxü rü facügi tanangü?

³¹⁻³² —Rü ñoma wüxi ya motachachire ya waixümügi itoxünerüü nixi. Rü woo guxünmema ya nanetüchirexü narüxíramaä, natürü ngēxguma inatoxgu, rü narüxü rü naya ñuxmata guxüma i togü i nanetüxü nayexera. Rü nachacüü rü nita, rü woo werigü rü natanügi nixüachiäü —ñanagürü.

Cuèxruülgü ixuxü ga oremaä nidexa ga Ngechuchu (Mt 13.34-35)

³³ Rü yemaäcü ga Ngechuchu rü muxüma ga nayexgumaächiraüxü ga ore ga cuèxruügümaä nanangüexëe ga duüxügü. Natürü yema cuèxruügü rü tama yema duüxügülarü cuëxü nangupetü.

³⁴ Rü ore ga cuèxruūgu ixuxūxīcatama nixī ga norü nguxēētae. Rü yixcama ga yexguma nanüxīcēxgūgu, rü norü ngúexügūcēx mēāma nanangoxēē ga guxūma.

*Ngechuchu rü buanecülxü rü yuapexü īnayachaxāchixēē
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)*

³⁵ Rü yematama ngunexügu ga marü nachütachaügu, rü Ngechuchu rü ūnanagürü nüxü ga norü ngúexügū: —Ngixā rü naxtaxaarü tocutüwa taxī! —ūnanagürü.

³⁶ Rü yexguma duūxügūna yéma inaxīachi. Rü norü ngúexügū rü Ngechuchuxü nigagü nagu ga guma ngue ga marü nawa nayexmane. Rü yexgumarüü ta ga togü ga duūxügū rü náigü ga nguegūgu īnayaxümüçügū.

³⁷ Rü yexguma yaxātuyane rü inaxü ga wüxi ga buanecü ga taxüchicü. Rü yema na nataxüchixü ga buanecü, rü guma nguegu niyauxcuchichigü ga yuape, rü yexma nabaxüguchaü.

³⁸ Natürü ga Ngechuchu rü guma nguechinüwa wüxi ga cüixerüūgu naca, rü yéma nepe. Rü īnabaixgögü, rü ūnanagürü nüxü: —Pa Ngúexēēruūx, ḥéxna curü me nixī na nuxma ibaxügūxü? —ūnanagürügū.

³⁹ Rü yexguma īnarüda ga Ngechuchu. Rü buanecüna nachogü rü ūnanagürü nüxü ga guma naxtaxa: —Iyarüchiane rü iyachaxāchi! —ūnanagürü. Rü īnayachaxāchi ga buanecü rü guxüwama īnachaxanemare.

⁴⁰ Rü yemawena ga Ngechuchu rü norü ngúexügūxü ūnanagürü: —Tüxcüü ngēmaācū poraācū pemuuē? —Nüxma rü ta ḥéxna tama aixcüma peyaxōgū? —ūnanagürü.

⁴¹ Natürü nümagü ga norü ngúexügū rü poraācū namuūl. Rü nügūna nacagüe rü ūnanagürügū: —Texe ḥéxna nixī ya daa rü ēixrütü ya buanecü rü yuape rü naga naxīnūxü? —ūnanagürügū.

5

*Yatü ga Gadāracüläx ga ngoxogü nawa yexmagüxü
(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)*

¹ Rü naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadāraanewa.

²⁻³ Rü yexguma marü nguewa īnaxüegü ga Ngechuchu, rü yéma naxcēx nixü ga wüxi ga yatü ga ngoko nawa yexmaxxü. Rü yema yatü rü duūxēgūchiquēxewa ne naxü, yerü yexma nixü ga yanaxauchigünexüxü. Rü taxüexüma nanguxü na tayanāixü, woo cadenamaā.

⁴ Rü woo muēxpüxcüna cadenamaā nayanēxpüparagü rü nayanēxchacüügū, natürü nüma rü guxüguma īraxügū inanacauūgūma, rü yemaācū taxüexüma nanguxü.

⁵ Rü ngunecü rü chütacü rü yuetachiquēxetanüga rü napüpügüga nanaxauchigüane. Rü yexma nanaceaene, rü nutamaā nügugu napogü.

⁶ Natürü yexguma yaxügutama Ngechuchuxü nadēüxgu, rü naxcēx inaňaāchi, rü napēxegu nayacaxāpüxü.

⁷ Rü aita naxüācüma ūnanagürü nüxü: —Tüxcüü nuā choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupanaxüchi Nanex? Rü Tupanaegagu cuxü chacēexü na tama ngúxü choxü quingexēēxü —ūnanagürü.

⁸ Rü yemaācū nidexa ga yema ngoko yerü Ngechuchu rü marü ūnanagürü nüxü: —Pa ngodoxo, īnaxüxü nawa ya yima yatü! —ūnanagürü.

⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ūnanagürü: —Tacü nixī i cuéga? —ūnanagürü. Rü nüma ga ngoko nanangāxü, rü ūnanagürü: —Muxūchixü nixī i chauéga, erü tamu i tomax —ūnanagürü.

¹⁰ Rü poraācū Ngechuchuxü nacēèxügū na tama īnawoxüäxücēx ga yema naānewa.

¹¹ Rü yema nachicaarü ngaicamana ga napüpüxpechinüwa rü nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga yéma chibüexü.

¹² Rü yemacēx ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacēèxügū, rü ūnanagürügū: —Ngema cuchitanüwa toxü namugü na nagu tachocuxücēx! —ūnanagürügū.

¹³ Rü Ngechuchu rü: —Ngü! —ūnanagürü. Rü yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatiüwa īnachoxxü, rü yema cuchigüga nayachocu. Rü yema cuchigü ga wixgu 2000 ixlüxüxü rü inaxüächi, rü naxtaacutüarü mēxpüxüwa nayarüyuxgü. Rü yexma nayi.

¹⁴ Rü yema cuchigüarü dauruūgü rü īnawoxüäxücēx ga yema naānewa nabuxmū. Rü īnawoxüäxücēx rü yema īnawoxüäxücēx ga duūxügütanüwa nüxü nayarüyuxgü ga yema üpetüxü. Rü ga duūxügü rü īnayadaugü.

¹⁵ Rü yexguma Ngechuchu iyemaxxüwa nangugüga, rü yéma nüxü nadaugü ga guma yatiüga ngoko xüchirécü. Rü yéma narüto, rü naxāxchiru, rü meāma naāexü nacuēx. Rü poraācū nabaixächiāegü ga duūxügü.

¹⁶ Rü yema cuchigüarü daurułgü ga nüxü daugüxü ga tacü na nüxü ngupetüxü ga guma yatü ga ngoxoäxchirécü rü tacü nüxü na ngupetüxü ga yema cuchigü, rü yema nixi ga togü ga dułxügümäa nüxü ixgüexü ga guxüma ga yema ngupetüxü.

¹⁷ Rü yexguma yemaxü naxñüegü ga dułxülgü, rü inanaxügüe ga Ngechuchuxü na nacéèxügüxü ga na ínaxüxücxë ga yema nañnewa.

¹⁸ Rü yexguma wenaxärü nguegu yaxüegü ga Ngechuchu, rü guma yatü ga ngoxoäxchirécü, rü nüxü nacéèxü na Ngechuchuwé naxñücxë.

¹⁹ Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwëxe, rü ñanagürrü nüxü: —jCuchiüwa naxü rü cutanüxümaä nüxü yarüxi i guxüma i ngëma cuxcëx naxñü ya Cori ya Tupana, rü ñuxäcü nüxü na cungechaütümülxü! —ñanagürrü.

²⁰ Rü nüma ga guma yatü rü ímixü. Rü inanaxügü ga guxüma ga Decaporíchiuanewa yexmagüne ga iñegüwa nüxü na yaxuxü ga yema Ngechuchu naxcëx üxü. Rü guxüma ga dułxülgü rü nañaixächiäegü.

*Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögüçüchiga
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Rü yexguma nguegu naxtaxaarü tocutüwa nataegugu ga Ngechuchu, rü muxüma ga dułxülgü rü naxcëx yéma nangutaquëxegü. Rü nüma rü naxtaapechinüwa nayexma.

²² Rü yexguma yéma nayexmayane, rü yéma naxütawá nangu ga ngutaquëxepataüärü äëgxacü ga Yáirugu äegacü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu, rü napëxegu nanangüçuchi.

²³ Rü poraäcü nüxü nacéèxü, rü ñanagürrü nüxü: —Chauxacü rü ituraxüchi. Rü chanaxwëxe i ngëma cuçü na ngixü cuyarüngögüxücxë na ngixëxü yataanexücxë rü namäxücxë —ñanagürrü.

²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Rü muxüma ga dułxülgü ínayaxümüçügü. Rü yéma nayaxüxtügü.

²⁵ Rü yema muxü ga dułxügütanüwa iyexma ga wüxi ga nge ga 12 ga taunecü idaawecü namaä ga na naxägüçechaxü.

²⁶ Rü muxüma ga duturugü ngixü naxüxügü rü poraäcü ngixü ngixü ningexëegü. Rü yemaäcü natucëxma ngixü iguxëe ga guxcü ga ngirü dïeru. Natürü tama ngixëxü nitaaneega, rü niyexeraguchigüma ga ngirü ñaawe.

²⁷ Rü üpaacü togüexwa Ngechuchuchigaxü ixinü. Rü yemacëx yéma ixü. Rü natanüwa ga yema muxüma ga dułxülgü rü Ngechuchuweama ne ixü rü naxchirugu iyangögü.

²⁸ Yerü ñaxügü irüxinü: —Ngëxguma chi naxchiruxümare chingögügu, rü chi chauxcëx nitaane —ñaxügü iruxinü.

²⁹ Rü yexgumatama ínayachaxächi ga ngigü, rü nüxü iyacuèxächi ga ngixñinewa ga na ngixëxü yataanexü.

³⁰ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuèxächi ga na nawa ínaxüxüxü ga pora. Rü naxcëx nadauegu ga yema muxüma ga dułxülgü, rü nüxna naca, rü ñanagürrü: —jTexé tixi ya chauxchirugu ingögüxe? —ñanagürrü.

³¹ Rü norü ngüexügü nanangäxügü, rü ñanagürrügü: —Cuma nüxü cudau iñuxre i dułxügü ngema cuçü na yaxütxügüxü rü ngëxguma rü ta:

“jTexé ya choxü ingögüxe?” ñacuxü —ñanagürrügü.

³² Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nidaugüächiama na tükü nadauxücxë ga na texé na tiixü ga guxema nüxü ingögüxe.

³³ Rü yexguma ga yema nge rü ngirü muvämaä yadürxäcumä naxütawá ingu, yerü nüxü icuëx ga tacü na ngixü ngupetüxü. Rü napëxegu iyacaxäpüxü, rü aixcumaxüchi namaä nüxü iyaxu ga guxüma.

³⁴ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürrü ngixü: —Pa Chauxacü, curüme erü cuyaxö. jRü taäeäcumüa ífixü, erü marü naxüxü i curü ñaawe! —ñanagürrü.

³⁵ Rü yexguma iyadexayane, yéma nangugü ga nürexre ga natanüxügü ga guma ngutaquëxepataüärü äëgxacü rü ñanagürrügü nüxü: —Cuxacü rü marü iyu. jTüxcüü nüxü cuchixeweeca ya Ngúexëeरु? —ñanagürrügü.

³⁶ Natürü ga Ngechuchu rü tama nüxü nacuåxchaü ga yema dułxügüarü dexa. Rü yemacëx guma ngutaquëxepataüärü äëgxacüxü ñanagürrü: —jTäxü i cumuüxü, rü yaxömare! —ñanagürrü.

³⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínayagü ga Pedru rü Chaütiágü rü Cuáü ga Chaütiágüneë. Natürü tama nanaxwëxe na texé ga totege nawe rüxiñü.

³⁸ Rü yexguma guma ngutaquëxepataüärü äëgxacüpatawa nangugügu, rü Ngechuchu nüxü nadau ga na lyacuxcuxü rü poraäcü aita naxüleäcumä naxauxexü ga dułxügü.

³⁹ Rü guma İpatagu naxüci ga Ngechuchu, rü ñanagürrü: —jTüxcüü ipicuxü rü ngëmaäcü pexauxe? Ngëma bucü rü tama iyu. Rü ipemare —ñanagürrü.

⁴⁰ Rü nüxǖ nacugüeüraxdâma ga duûxǖgû. Natürǖ nüma ga Ngechuchu rü tâxtüwa nanamugü ga guxîma. Rü yema bucünatüçex naca rü ngîle, rü yema namüçǖ, rü namaâ nixǖ ga ínayemaxâwa ga yema bucü.

⁴¹ Rü ngîxmëxgu nayayauxâchi, rü ñanagürǖ ngîxǖ: –Tarita cumi –ñanagürǖ. Rü ngëma ore rü ñaxǖchiga nixî:

“Inachi, Pa Bucü, ñacharǖgû cuxǖ!” ñaxǖchiga nixî.

⁴² Rü yexgumatama ga yema bucü ga 12 ga taunecü ngîxǖ yexmëxcü, rü íirüda rü iyaxǖ. Rü poraâcü naâhaixâchiâegü ga duûxǖgû.

⁴³ Natürǖ ga Ngechuchu rü poraâcü nüxna nanachuxu na taxuémaâma nüxǖ yaxugüexüçex ga yema ngupetüxǖ. Rü ñuxǖchi nanamu na ngîxǖ naxuwemügxüçex ga yema bucü.

6

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Rü yéma inaxüâchi ga Ngechuchu, rü guma īane ga Nacharétu ga nawa nayaxünewatama naxǖ. Rü norǖ ngúexǖgû rü nawe narüxī.

² Rü yexguma ngûxchigaarū ngunexǖwa nanguxgu rü inanaxǖga na nangúexëëtaexǖ ga ngutaguëxepataâwa. Rü yema muxǖma ga duûxǖgû ga yéma irûxñüñexǖ, rü naâhaixâchiâegü. Rü nügûna nacagüe rü ñanagürǖgû: –Ngextâ naxcêx nangux i guxüma i ngëma nguxéëtä? ¿Rü ngextâ nanayaxu i ngëma cuëx? ¿Rü ñuxâcü nanaxǖ i ngëma mexǖgi i taxǖgi i naxǖxǖ?

³ –¿Taux éxna ñâa yîñxǖ i carpinteru i Ngechuchu, i Maríane, ya Chaütiágü rü Yúche rü Chimâü rü Yudaëneé ixîcǖ? ¿Rü taux éxna i naëyëgxǖ rü nuxma tatanugu naxâchiügxǖx? –ñanagürǖgû. Rü yemacèx ga yema duûxǖgû rü tama naga naxñüñêchaǖ.

⁴ Natürǖ ga Ngechuchu rü ñanagürǖ nüxǖ: –Wüxi i Tupanaârû orearǖ uruǖ rü guxuwama i duûxǖgû rü nüxǖ nangechaǖ. Natürǖ norǖ īñnewatama rü natanüxǖgütanuwatama rü napatawatama rü tama aixcüma nüxǖ nangechaǖgû –ñanagürǖ.

⁵ Rü yemacèx taxuacüma yéma nanaxǖ ga muxǖma ga mexǖgi ga Tupanaârû poramaâ naxǖxǖ. Rü noxretama ga duûxǖgû ga idaaeweexüxüñicatama ningôgû rü naxcêx nayaataanexëëgû.

⁶ Rü naâhaixâchiâegü ga Ngechuchu, yerǖ yema duûxǖgû rü tama nüxǖ nayaxögû.

*Ngechuchu rü norǖ ngúexǖgû nümuñü na nüxǖ yanaxugüexüçex ga Tupanachiga
(Mt 10.5-15)*

Rü Ngechuchu rü guma ngaicamagüne ga īñanexâcügû nixǖgüchigü, rü nayangúexëëtanǖ ga duûxǖgû.

⁷ Rü naxcêx naca ga yema 12 ga norǖ ngúexǖgû, rü inanaxǖga na namuâxǖ ga taxrechigü. Rü nüxna nanaxǖ ga pora na ínawoxüxüñicex ga ngoxogü.

⁸ Rü nüxna naxâga ga na taxuxüma íyangegüxüçex ga norǖ namawaxǖ, rü bai ga chocârǖ bai ga pâñ rü bai ga norǖ diéru. Rü nanaxwexe ga naxnetüxüñicatama na íyangegüxǖ.

⁹ Rü namaâ nüxǖ nixu na nacuaixcuxǖ ga norǖ chapatu. Natürǖ tama nanaxwexe ga taxre ga naxchiru na íyangegüxǖ.

¹⁰ Rü ñanagürǖ nüxǖ: –Rü ngëxguma wüxi ya īñnewa wüxi ya īgu pechocuxgu, jrǖ ngëxma pepegū ñuxmata pema ñuxgu ngëma ipexiâchix nawa ya yima īane!

¹¹ –Rü ngëxguma ngexnerüüne ya īñnewa tama meâ peixǖ nayauxgüchaūgû rü tama peixǖ inaxñüñêchaǖgû, jrǖ ipechoxǖ i ngëma! Rü ngëxguma ipexiâchigu, jrǖ ipenapagü i perǖ uxaxüñicutǖ na ngëmawa nüxǖ nacuëgxüçex na nataxüñichixǖ tá i norǖ poxcu i ngëxguma naguxgu i naâne! –ñanagürǖ.

¹² Rü yexguma inaxiâchi ga norǖ ngúexǖgû. Rü duûxǖgumâa nüxǖ nixugüe ga na nüxǖ naxoexüçex ga nacüma ga chixexǖ rü Tupanacèx na nadaugüxüçex.

¹³ Rü ínanawoxǖ ta ga muxǖma ga ngoxogü. Rü chixǖmaâ yachagüüâcüma nanameëxëë ga muxǖma ga idaaeweexǖ.

*Nayu ga Cuáǖ ga baiñxéêruǖ
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)*

¹⁴ Rü Ngechuchuchigaxǖ naxñǖ ga ãexgacü ga Erode, yerǖ guxuwama duûxǖgû poraâcü naâhaixâchiâegü. Rü yexguma ga Erode rü ñanagürǖ: –Rü ngëma Ngechuchu nixî i Cuáǖ i baiñxéêruǖ ixîxǖ rü wena namaxǖ, rü ngëmacèx nixî i nüxǖ nangëxmaxǖ i pora na naxñüñêchaǖxǖ i ngëma taxǖ i mexǖ i Tupanaârû poramaâ naxǖxǖ.

¹⁵ Natürǖ ga togǖ rü ñanagürǖgû: –Nuxcumâicü ga orearǖ uruǖ ga Ería nixî –ñanagürǖgû. Rü togǖ rü ñanagürǖgû: –Wüxi i Tupanaârû orearǖ uruǖ i nuxcumâigüxürǖ nixî –ñanagürǖgû.

¹⁶ Natürü yexguma yemaxü naxinügu ga Erode, rü ñanagürü: —Rü ngëma Ngechuchu nixi i Cuáü ga chorü churaragüxü chidayenaxäxëechiréxü, rü ñukhma rü wenaxärü namaxü —ñanagürü.

¹⁷ Rü yema ñanagürü ga Erode yerü marüchiréx Cuáüxü niyaxu rü poxcupataügu cadenamaä nayachota. Rü yemacäcü nanaxü ngigagu ga naxmèx ga Erodia ga naëneë ga Piripimëxchiréx ixicü ga ngixü napucü ga Erode.

¹⁸ Yerü ñpaacü ga Cuáü rü Erodemaä ñanagürü: —Tama name i cuxmèxü cuyaxixëe i cueneämëx —ñanagürü.

¹⁹ Rü yemacëx ga Erodia rü poraäcü Cuáüchi ixai rü inaxwëxe ga na yamáäxü, natürü poraäcü ngixü naguxcha.

²⁰ Yerü ngite ga Erode rü Cuáüxü namuü, yerü nüxü nacuëxchiréx na wüxi ga yatü ga mécü rü ünecü na yiixü, rü yemacëx nixi ga naëtuwa nachogüxü. Rü yexguma Cuáüärü orexü naxinügu ga Erode, rü naxoegaäe, natürü meä nüxü inarüxinü.

²¹ Natürü wüxi ga ngunexü nawa nangu na ngixü natauxchaxü na yamáäxüçëx ga Cuáü, ga yexguma Erodearü taunecüra ngunexüwa nanguxgu rü wüxi ga peta ga taxü naxügxu naxcëx ga norü ñatügumaëgüxü ga äexgacügü, rü norü churaragüarü äexgacügü rü yema Gariréaaneçüäx ga corigü ga taxügü.

²² Rü yema petawa iyaxüci ga Erodíaxacü, rü yema petatanüxüpëxewa íyañaächixüchigüxü. Rü poraäcü norü me iyixi ga Erode rü norü petatanüxügü. Rü yemacëx ga nüma ga äexgacü ga Erode rü ñanagürü ngixü ga yema pacü: —¡Choxna naxcëx naca i tacü i cunaxwëxexü, rü tá cuxna chanaxä! —ñanagürü.

²³ Rü aixcümäxüçhi ngimaä inaxunetü, rü ñanagürü: —Ngëürüüxü i tacü i choxna naxcëx cuçaxü rü tá cuxna chanaxä, woo ngäxügä i chorü naäne yixü —ñanagürü.

²⁴ Rü nüxna iyaxügachi, rü ngïëna iyaca, rü ngigürügü: —¡Tacü i cunaxwëxexü na naxcëx íchäcaxü! —Ngigürügä. Rü ngïë ngixü ingäxü, rü ngigürügü: —¡Naxcëx ínaca i Cuáü ya baiüxëeरüü! —ngigürügä.

²⁵ Rü yexgumatama ga yema pacü rü paxa iyaxüci ga äexgacüxtawü rü ngigürügü: —Chanaxwëxe i ñuxmatama paxa wüxi ya poratugu choxna cunaxä i Cuáü ya baiüxëeरüü! —ngigürügä.

²⁶ Rü nüma ga äexgacü rü poraäcü inayarümaächi, natürü yema norü petatanüxüpëxewa marü ngimaä na inaxunetaxüçëx, rü tama ngixü nawomüxëečhaü.

²⁷ Rü yemacëx ga Erode rü yexgumatama yéma ínapoxcuxüwa nanamu ga wüxi ga churara na naxütawü nangeaxüçëx ga Cuáüerü.

²⁸ Rü poxcupataüwa naxü ga yema churara, rü Cuáüxü nidaerü. Rü wüxi ga poratugu äexgacüxtawü nanange ga yema naëru. Rü yema pacüna nanaxä. Rü ngima rü ngïëna iyaxä.

²⁹ Rü yexguma yemaxü nacuächigagüga norü ngüexügü ga Cuáü, rü yéma poxcupataüwa nayayauxgü ga naxüne, rü inayatëxgü.

Ngechuchu rü nanachibülexëe ga 5000 ga yatügü

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Cu 6.1-14)

³⁰ Rü yemawena rü yema norü ngüexügü ga yamugüxü rü Ngechuchumaä nangutaquëxegü. Rü namaä nüxü nixugüe ga guxüma ga yema naxügüxü rü yema nanguxëeätaegüxü.

³¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Nuä pexi, rü ngixä, wüxi i nachica i ngextá taxüema íxäpataxüwa taxü, na paxaächi ngëma yarüngügüxüçëx! —ñanagürü. Rü yema ñanagürü yerü namu ga duüxügü ga yéma ingugütanüxüxü rü woeguxü ga togü. Rü yemacëx ga Ngechuchu rü norü ngüexügü rü woo na nichibüexüçëx rü nangechicagü.

³² Rü yemacëx wüxi ga nguegu nichoü, rü noxrüwama wüxi ga nachica ga taxüema íxäpataxüwa naxi.

³³ Natürü muxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga yexguma inaxiächigu, rü nüxü nacuëxgü ga texégü na yiixü. Rü yemacëx guxüne ga guma íänegüçüäx ga duüxügü, rü dauxchitagu nibuxmü rü napëxegu nayayi.

³⁴ Rü yexguma nguewa ínaxülegu ga Ngechuchu, rü nüxü nadau ga yema muxüma ga duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüügü yerü ñoma carnerugü ga ngearü dauruüäxgüxüruü nixigü. Rü inanaxügü ga na nangüexüeäxü ga muxüma ga norü ore.

³⁵ Rü yexguma marü nayáuanegu, rü norü ngüexügü rü naxcëx naxi, rü ñanagürügü: —Marü nayáuanexüchi rü ñaa rü wüxi i nachica i taxüema nagu ápataxü nixi.

³⁶ —Rü ngëmacëx name nixi i ícuyamugü i duüxügü na namapechinüwa ipeagüxü i duüxügüxütawü rü íänexäcügü ya ngaicamagünewa naxixüçëx na ngema norü ñacëx yataxegüxüçëx —ñanagürügä.

³⁷ Natürü ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —¡Pematama penaxuwemü! —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürügü: —¿Éxna cunaxwexe i 200 tachinü i díeru nauguxü i pâucex nüxü tayataxexü na ngémamaā tanachibüexéexücèx? —ñanagürügü.

³⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxre i pâu pexü nangëxma? ¡Rü ípeyadéu! —ñanagürü. Rü yexguma iyadaugüägu, rü ñanagürügü nüxü: —Toxü nangëxma i wüxi mëexpük i pâu rü taxre i choxni —ñanagürügü.

³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü duûxügüxü namu na ñuxrechigü nügüxüttawa rütogüxülcèx ga maxétxewa.

⁴⁰ Rü ñinarötügü ga 100 chigü rü 50 chigü ga duûxügü.

⁴¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüxi mëexpük ga pâu rü yema taxre ga choxni. Rü daxüguxü ga naânegu nadawenüäcüma Tupanana moxë naxâ. Rü inanabücu ga yema pâu, rü norü ngüexügüna nanana na yema duûxügüxü yanuâxülcèx. Rü yema taxre ga choxni rü ta guxüma ga yema duûxügüxü nüxü nayanuxé.

⁴² Rü guxüma nachibüe ñuxmata meâma nüxü yangu.

⁴³ Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaâ ga yema pâu rü choxni ga iyaxügüxü.

⁴⁴ Rü yema yéma pâugü ngôxügüxü rü 5000 ga yatügü nixü.

Dexáétügu nixü ga Ngechuchu

(Mt 14.22-27; Cu 6.16-21)

⁴⁵ Rü yemawena ga Ngechuchu rü duûxügüxü íyamugüyane rü wüxi ga nguegu naya-choüxéec ga norü ngüexügü na yoxni naxtaxaarü tocutüwa Bechaídawa naxixülcèx.

⁴⁶ Rü yexguma duûxügüxü íyamugüguwena, rü mëxpünewa naxü ga Ngechuchu na yéma yayumüxexülcèx.

⁴⁷ Rü yexguma marü nachütagu, rü naxtaxaarü ngäxüttüwa nayexmagü ga norü ngüexügü. Rü Ngechuchu rü nüxïcatama dauxchitawa nayaxüâchi.

⁴⁸ Rü nüxü nadau na guxchaxüäcüma yaxägüxü ga norü ngüexügü, yerü ga buanecü rü nawaama nabuxuchi. Rü yexguma marü yangunechaügu, rü Ngechuchu rü dexáétügu nawe narüxü. Natürü ñoma nüxü naxüpüetüchaüxürrü nügü nixixéec.

⁴⁹⁻⁵⁰ Rü yexguma norü ngüexügü nüxü daugüga dexáétügu na yaxüxü, rü nagu narüxüüga wüxi ga naxchiximare ya yüü. Rü yemacex aita naxüe, yerü guxüma nüxü nadaugü rü poraâcü nabaixâchiäegü. Natürü yexgumatama ga Ngechuchu rü namaâ nidexa rü ñanagürü nüxü: —¡Pepporae! Rü chomachiréextama chixü. ¡Tâxü i pemuüexü! —ñanagürü.

⁵¹⁻⁵² Rü nguegu nixüe, rü ñinarüxó ga buanecü. Natürü nümagü ga norü ngüexügü rü nabaixâchiäegümare yerü woo nüxü na nadaugüxü ga yema mexü ga Tupanaärrü poramaâ naxüxü ga Ngechuchu ga yexguma yema pâu yamuixéegü, natürü tama nüxna nacuë x-ächie na Tupana Nane na yüü yerü nüxü naguxcha na yaxöggüäxü.

Yenecharétuanewa Ngechuchu nanameexéec ga idaaeweexü

(Mt 14.34-36)

⁵³ Rü yexguma marü yanguügu ga naxtaawa, rü Yenecharétuanewa nangugü. Rü yexma naxâncüga nanangaxügü ga naweü.

⁵⁴ Rü yexguma nguewa ínachoügu, rü yexgumatama ga duûxügü rü nüxü nicuëxâchitanü ga Ngechuchu na yüü.

⁵⁵ Rü yema naânewa rü guxüne ga ïgüwa nabuxmü ga yema duûxügü. Rü yexguma nüxü nacuëxgüga ngextá na nayexmaxü ga Ngechuchu, rü yéma norü caruügüga naxcex nanagagü ga idaaeweexü.

⁵⁶ Rü guxüwama ga ngextá íyanguchigüxüwa ga Ngechuchu, ga ïänexäcügüwa rü ïänegü ga itaxünewa, rü ïänepechinüwa, rü yexma ítamüpechinügu naxcex nayamugü ga idaaeweexü. Rü nüxü nacèexügü na tama nüxna nachúxâxülcèx na naxchirupechinügumare yangögügüxülcèx. Rü guxüma ga yema nüxü ingögüexü, rü naxcex nitaanegü.

7

Tacü nixü i Tupanapêxewa duûxügüxü chixexéexü

(Mt 15.1-20)

¹ Rü Ngechuchucex naxü ga Parichéugü namaâ ga ñuxre ga ngüexëeruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü ga Yerucharéüwa ne ixü.

² Rü yexguma ñuxre ga Ngechuchuarü ngüexügüxü nadaugüga tama Yudíugücüma na yanguxéegüxü, rü tama Yudíugü yauxxmëgxüxürrü na nayauxxmëgxüxü naxüpa na nachibüexü, rü chixri nachiga nidexagü.

³ Yerü nümagü ga Parichéugü rü guxüma ga togü ga Yudíugü rü nagu naxi ga norü oxigücüma na nayauxmëxiraxü na yemaäcü Tupanapëxewa nügü yamexëegüxü naxüpa ga na nachibüexü.

⁴ Rü ngëgxuma taxepataüwa ne naxixgu ga nümagü rü tama nachibüe ega tama ngëmaäcü nügü nayauxmëxiragu. Rü nangëxma i muxüma i togü i nuxcümaüxü i nacümagü. Rü ngëmacë, nagu naxi i ngëma nacümagü na Tupanacèx nayauxgüäxü i norü pochiyugü rü basugü rü paneragü rü pechicaxügü.

⁵ Rü yemacëx ga yema Parichéugü rü ngüexëeürgü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Tüxüü i curü ngütexügi i tama nagu naxixü i ngëma törü oxigücüma rü tama toma tayauxmëgxüüdrü nayauxmëgxüü naxüpa na nachibüexü? –ñanagürügü.

⁶ Natüru Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Pa Duüxügü ya Pegü Naxaixcümaraügüxe, rü aixcüma pechiga nixi ga yema ore ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxia ümatüxü ga naxü.

“Näa duüxügü rü naäxmaämare choxü nicuëxüürgü, natüru naäewa rü tama chaugu narüxinüe.”

⁷ Rü taxuwama name na ngëmaäcü natücëxma choxü yacuëxüürgüxü. Erü guxüma i ngëma norü nguxëetëtae rü yatügürü mugümare nixi, rü tama aixcüma chorü mu nixi”, ñaxü.

⁸ –Rü pema i ñüxma rü aixcüma nüxü perüxoe i Tupanaärü mugü na nagu pexixüçex i ngëma duüxüügcümamare ixixü –ñanagürü.

⁹ Rü yexgumarüü ta ñanagürü nüxü: –Pema rü penangexrü i Tupanaärü mugü na pecümagügutama peixüüçex.

¹⁰ –Yerü ga Moïché rü ñanagürü:

“¡Tüxü nangechaü ya cunatü rü cue!”

ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Texé ya tümanatümaä rü ëxna tümaëmaä chixexü ixugüxe, rü äëgxaci tá tümamaä nanaxuegu na tayuxüüçex”,

ñanagürü.

¹¹ –Natüru pema rü ñaperügögü:

“Marü name ega wüxi ya yatü nanatüxü rü naëxü ñaxgu: ‘Taxucürüwama chorü ngëmaxümaä cuxü charüngüxëe, erü guxüma i chorü ngëmaxü rü marü Tupanana chanaxü’,” ñaxgu.

¹² –Rü ngëgxuma texé ngëma ñagügi, rü pexcëx rü marü namexü na tama tümanatüxü rü tümaëxü tarüngüxëeü.

¹³ –Rü ngëmaäcü ipayanaxoxëe i Tupanaärü mugü, na nagu pexixüçex i pecümagütama i togüwa pexüexëeü. Rü ngëgxumarüü ta muxüma i to i pecümagü i ngëmarüü ixixügi pexi –ñanagürü.

¹⁴ Rü yexgumawena duüxüügcëx naca ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: –¡Meä choxü iperüxinüe, rü nüxü pecuá i ñaä chorü ore!

¹⁵ –Rü taxuüma i tacü i dütötüwa ne üxü rü taëxwa ixücxüü nixi i Tupanapëxewa tükü chixexëeü. Natüru ngëma taäewa ne üxü, rü ngëma waxi nixi i tükü chixexëeü i Tupanapëxewa.

¹⁶ –Rü ngëgxuma pixächixëgi, ¡rü nüxü pexintüe i ngëma ore! –ñanagürü.

¹⁷ Rü yexguma Ngechuchu duüxüüguna ixügachigu rü İpatagu naxücxugü, rü norü ngüexüügi nüxüna nacagü nachiga ga yema nguxëetëtae.

¹⁸ Rü nüma rü ñanagürü nüxü: –¿Pema rü ta ëxna tama nüxü pecuëxëga i ngëma? ¿Éxna tama i nüxü pecuåxü na taxuüma i tacü i dütötüwa ne üxü rü taëxwa ixücxüü yüxü i Tupanapëxewa tükü chixexëeü?

¹⁹ –Erü guxüma i ngëma dütötüwa ne üxü rü taëxwa ixücxüü, rü tama taäewa nangu. Natüru taanüüwa naxümare na yixcama taxünewa ínaxüüxüüçex –ñanagürü. Rü yemaäcü nüxü nixu na guxüma i òna rü namexü na nangöxü.

²⁰ Rü ñanagürü ta: –Rü ngëma duüxüäewa ne üxü, rü ngëma waxi nixi i Tupanapëxewa nachixexëeü.

²¹⁻²² –Erü norü aixepewa i naäewa nixi i ne naxüxü i muxüma i chixexügü. Rü ngëma nixi i chixexügi na naxüxü, rü naxüneärü ngúchaüwe na naxüxü, rü na nangixü, rü na namäetaxü, rü naï i ngemäna i inapexü, rü togüartü ngëmaxü na nüxü nanguchaüxü, rü chixexü na naxüxü, rü na yadoratexäxü, rü chixexü i nacümagügi na naxäüxü, rü na yaxäüxächiwëxexü, rü na naxoregütexäxü, rü nügü na yacuëxüüxü, rü tama meä naäexü na nacuåxü.

²³ –Rü guxüma i ngëma chixexügü rü duüxüärü aixepewa nixi i ne naxixü, rü ngëma nixi i Tupanapëxewa nachixexëeü –ñanagürü.

*Wüxi ga ngecü ga to ga nachiüläneçüäx ga Ngechuchuaxil yaxöcüchiga
(Mt 15.21-28)*

²⁴Rü yemawena rü iäne ga Tiru nawa yemaxaxü ga nañewa naxü ga Ngechuchu. Rü yéma wüxi ga ïpatawa nangu, natüru tama nanaxwexe na texé nüxü cuáxü ga yéma na nanguxü. Natüru taxuacüma nügü inicüx.

²⁵Rü paxama nüxü icuáchiga ga wüxi ga nge ga ngixäcüwa ngoxo yexmèxcü. Rü yéma ixü, rü Ngechuchupéegu iyacaxäpüxü.

²⁶Rü yema nge rü to ga nachiüläneçüäx ga Chiropeníchiucüäx iyixü. Rü Ngechuchucex iyaxü, rü nüxü icéexü na ngixäcüwa ínatevächiäxülcex ga yema ngoxo.

²⁷Natüru ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: —Name nixü i taxacügxülxira tachibüexëe. Erü tama name i taxacüguna tanayaxu i norü ña na airuguna naxäxülcex —ñanagürü. [Rü yema ñanagürü yerü nümagü ga Yudügü rü nügü nixugü na Tupanaxäcügxüchi yixigüxü rü yema togü rü ñoma airugürü na yixigüxü.]

²⁸Natüru ngíma ga yema nge rü inangäxü, rü ngigürögü: —Aixcüma nixü i curü ore, Pa Corix, natüru woo airugü rü ta nanangöx i ngëma ñonatüchi i mechatüügu nayixëexü i ngëma ïpataaru yoraxacügü —ngigürögü.

²⁹Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: —Aixcüma name nixü i ngëma nüxü quixuxü. Rü marü name i cutaegu, erü ngëma ngoxo rü marü ímaxüxü ngïwa i cuxacü —ñanagürü.

³⁰Rü yexguma ngípatawa nanguxgu ga yema ngecü, rü yema ngïrü ngürücarewa ngixü iyanguëü ga ngïrü bucü. Natüru marü ngixna ínaxüxü ga yema ngoxo.

Ngechuchu nanamexëe ga wüxi ga yatü ga ngauchixëcü rü moxücü

³¹Rü Tiruanewa nataegu ga Ngechuchu. Rü Chidäüärü iänewa naxüpetü, rü ñuxüchi Decapörichiuaneärü iänegüwa rü ta naxüpetü rü ñuxmata Gariréaaneärü naxtaawa nangu.

³²Rü yéma naxütawa nanagagü ga wüxi ga yatü ga ngauchixëcü rü moxücü, rü nüxna naxcex nacagü ga nüxü na yangögüxülcex.

³³Rü yexguma ga Ngechuchu rü noxrüwama duüxülgüna nanaga. Rü naxmachixëgu nixumxë, rü naxbüxágüma nügü yawaixmëxëäcüma norü conügi ningögü.

³⁴Rü yemawena rü daxü nadawenüäcüma yaxna narüngü, rü guma yatüxü ñanagürü: —Epéta —ñanagürü. Rü ngëma rü: “Jingoxnal” naxüchiga nixü.

³⁵Rü yexgumatama ningoxnamachixë ga guma ngauchixëcü, rü norü conü rü marü narüme rü meä nidexa.

³⁶Rü Ngechuchu rü duüxülgüxü namu na taxüemaäma nüxü yaxugüexülcex. Natüru yexguma yexeraäcü duüxülgüna nachúxägu ga na taxüemaäma nüxü yaxugüexülcex ga nachiga rü yexeraäcü nüxü nixugüeama.

³⁷Rü poraäcü nabaihächiäégü ga duüxülgü, rü ñanagürögü: —Meäma nanaxü i guxüma rü woo ngauchixëgüxü rü nayangoxnamachixëgüxü, rü ngeëgxüxü rü nayadexagüxü —ñanagürögü.

8

Ngechuchu nanachibüexëe ga 4000 ga duüxülgü

(Mt 15.32-39)

¹Rü wüxi ga ngunexüga wenaxärü naxcex naxitäquëxe ga muxüma ga duüxülgü, rü nüxü nataxuma ga norü ñonagü. Rü Ngechuchu rü norü ngüexügücex naca, rü ñanagürü nüxü:

²—Choxü nangechaätümülgü i ñaa duüxülgü, erü marü tomaëxpüx i ngunexü nuä chauxüätawa nangëxmagü, rü nataxuma i nawemü i nangoxgüxü.

³—Rü ngëxguma chi ngëmaäcümare íchaymugü, rü chi ngüräuchi namagu tá nayaturaë, erü nümaxügü rü yaxüwama ne naxi —ñanagürü.

⁴Rü norü ngüexügü rü nanangäxülgü, rü ñanagürögü: —¿Natüru ñuxäcü tá tanachibüexëe i núma i ngexta taxüema íxäpataxüwa? —ñanagürögü.

⁵Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Ñuxre i pää pexü nangëxma i pemax? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxülgü, rü ñanagürögü: —Toxü nangëxma i 7 i pää —ñanagürögü.

⁶Rü ñuxüchi ga Ngechuchu rü duüxülgüxü namu na ñaxtüanewa natogüxülcex. Rü nanade ga yema 7 ga pää, rü Tupanana moxë naxä. Rü ñuxüchi inanabücu, rü norü ngüexügüna nanana. Rü nümagü rü duüxülgüxü nayanay.

⁷Rü nüxü nayexama ta ga ñuxre ga choxinäcügü. Rü Ngechuchu rü Tupanana moxë naxä, rü ñuxüchi norü ngüexülgüxü namu na iyanuäxülcex.

⁸Rü guxüma ga yema duüxülgü rü meäma nachibüe ñuxmata meä nüxü yangu. Rü yexguma rü ta 7 ga pexchi nanapagü namaä ga yema íyaxügüxü.

⁹Rü yema duüxülgü ga yéma chibüexü rü maneca 4000 nixü. Rü yemawena ga Ngechuchu rü duüxülgüxü ínimugü.

10 Rü ñuxuchi wüxi ga nguegu nixüe namaä ga norü ngúexügü, rü Damanútaanewa naxü.

*Parichéugü naxcèx ínacagü ga wüxi ga cuèxruruš ga Tupanaärü poramaä üxü
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)*

11 Rü Ngechuchuxütawa nangugü ga Parichéugü, rü inanaxügue ga na namaä yapor-agatanütücxü. Rü nüxna nacagüe na nüxü nüxü nadauxëexücex ga wüxi ga cuèxruruš ga Tupanaärü poramaä naxüxü, na yemaäcü nüxü naxügxücex, rü nüxü nacuègxüxücex ngoxi aixcüma Tupana Nane yíixü.

12 Rü Ngechuchu rü poraäcü yaxna narüngü, rü ñanagürü: –¿Tüxcüü i ñaa duüxügü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxruruš i Tupanaärü poramaä üxü? Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü bai i wüxi i cuèxruruš tá nüxü chawéx –ñanagürü.

13 Rü yema ñaxguwena, rü nüxna yéma nixü ga yema duüxügü. Rü wenaxärü nguegu nixüe rü nantaxaaru töctüwa naxü.

*Parichéuarü păuärü puxëeruüchiga
(Mt 16.5-12)*

14 Natürü ga norü ngúexügü rü nüxü inayarüngümaä ga norü ñna na iyangegüxü, rü wüxicatama ga pău nüxü nayexma ga nguewa.

15 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nayaxucuxëgü, rü ñanagürü nüxü: –¡Dúcex, pexuäe naxcèx i Parichéugüarü rü Erodearü păuärü puxëeruü! –ñanagürü.

16 Rü yema norü ngúexügü rü inanaxügue na nügümää ñagüxü: –Ngëma ñanagürü tükü erü tama tawemü i itingegü –ñanagürgü.

17 Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuexama na yema ñagüxü, rü yemacex ñanagürü nüxü: –¿Tüxcüü “Tangearü ñonaäx”, ñaperügü? ¿Éxna ñuxma rü ta tama nüxü pecuègxüega rü tama nüxü picuèxächitanü i ngëmachiga? ¿Éxna pexcèx naxé i ngëma?

18 Pema rü pexâxtügüchiréx, ¿rü ñuxäcü i tama nüxü pedauxü? Rü peçäxmachixëgüchiréx, ¿rü ñuxäcü i tama nüxü peçñüexü? ¿Rü éxna tama nüxna pecuèxächie ga yexguma chayamuxëegu ga yema pău rü choxni?

19 Rü yexguma yema 5000 ga duüxügüxü chayanuxgu ga yema wüximëéxpüx ga pău, ¿rü ñuxre ga pexchigü yíixü ga napagücü ga yexguma penadexgu ga yema iyaxügxü? –ñanagürü. Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürgü: –Rü 12 ga pexchigü –ñanagürgü.

20 Rü ñuxuchi ñanagüra ta ga Ngechuchu: –Rü yexguma yema 4000 ga duüxügüxü chayanuxgu ga yema 7 ga pău, ¿rü ñuxre ga pexchigü yíixü ga napagücü ga yexguma penadexgu ga yema iyaxügxü? –ñanagürü. Rü nanangäxügü rü ñanagürgü: –7 ga pexchigü –ñanagürgü.

21 Rü yexguma rü ñanagürü nüxü: –¿Rü ñuxma rü ta taütama nüxü pecuègxüégaxü na Parichéugücüma rü Erodecüma i chixexüchiga yíixü i ngëma păuärü puxëeruügu pemaä chixuxü? –ñanagürü.

Ngechuchu rü nanamexëe ga wüxi ga ngexetücü ga Bechaídawa

22 Rü yemawena rü Bechaídaarü iãnewa nangugü. Rü yéma Ngechuchuxütawa nanagagu ga wüxi ga ngexetücü. Rü nüxü nacèèxügü na nüxü yangögüxücex.

23 Rü Ngechuchu rü guma ngexetücmëxëgü nayayauxächi, rü iãneärü yéamaxüra nanaga. Rü yéma naxbüxágümaä nayawaietükü, rü ñuxuchi naxëtugi ningögü, rü nüxna naca ngoxi marü tacüxü nadau.

24 Rü yexguma ga guma ngexetücü rü inanaxügü ga na yadauchixü. Rü ñanagürü: –Nüxü chadau i duüxügü i ñoma naigü i ixixünerü ixígüxü –ñanagürü.

25 Rü yexguma ga Ngechuchu rü wenaxärü naxëtugi ningögü. Rü nüma ga guma yatü rü meäma inadawenü. Rü yemaäcü naxcèx nitaane rü meäma naxcèx nangox ga guxüma.

26 Rü yemawena ga Ngechuchu rü napatawa nanamu. Rü namaä nüxü nixu na tama iãnecèx nataeguxü.

*Pedru nüxü nixu rü Ngechuchu nixü ya yima Tupana nüxü unetacü ya Cristu
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)*

27 Rü yemawena rü Checharéa ga Piripuanewa yexmane ga iãnexäcügüwa naxü ga Ngechuchu norü ngúexügümaä. Rü namawa rü Ngechuchu rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü nüxü: –¿Ñuxü ñagüxü i duüxügü i chauchiga na texé chiiixü i chomax? –ñanagürü.

28 Rü norü ngúexü nanangäxügü rü ñanagürgü: –Nangëxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxëeरü quixí”, ñagüxü, rü togü i:

“Eria quixí”, ñagüxü, rü togü rü:

“Wüxi ga nuxcümälcü ga Tupanaärü orearü uruü quixí”, ñagüxü –ñanagürgü.

²⁹ Rü yexguma Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü: —¿Rü pema i ñuxü ñapegügüxü choxü na texé chiiixü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Cuma nixi i Cristu i Tupana cuxü unetacü quiixü —ñanagürü.

³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüxü namu na taxúemaâma nüxü yax-ugüexüçex ga yema ore ga nachiga.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuchiga

(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Rü yemawena rü Ngechuchu inanaxügü ga norü ngúexügümaâ nüxü na yaxuxü ga tacü tá nüxü na üpetüxü. Rü ñanagürü nüxü: —Choma i Tupana Nane na duülxüxü chiiixü, rü poraäctü ngúxü tá chinge. Rü choxü tá naxoxgü i Yudíugüarü äëgxacügüerü, rü paigüarü äëgxacügü, rü ngémäga ngúexüreügü i Moïchéarü mugüwa nguxdëetaegüxü. Rü tá choxü nimexgü, natürü tomaëxpüx i ngunexügü rü wena fáxarü chamaxü —ñanagürü.

³² Rü yema ore rü meâma namaâ nanangoxéé. Natürü yexguma ga Pedru rü nüxica noxrüwama Ngechuchuxü naga, rü inanaxügü ga na naxucüxéâxü na tama yemaâcü yadeaxüçex.

³³ Natürü ga Ngechuchu rü nadaeugu, rü norü ngúexügüxü nadawenü. Rü Pedruxü nanga, rü ñanagürü: —¡Choxna ixügachi, Pa Chataná! Cuma rü tama Tupana nagu rüxñüxügu curüxñü, erü yatügü nagu rüxñüxügumare nixi i curüxñüxü —ñanagürü.

³⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüçex rü duülxügüçex naca. Rü ñanagürü nüxü: —Rü ngéxguma texé chowé rüxñüchaügu, jecü nüxü tarüxo i tümaârü ngúchaü, rü foma wüxi i curucha ngíxü tayaxuxürü namaâ tapora i guxüma i ngúxü i chauxcèx tingexü, rü chowé tarüxü!

³⁵ —Erü yíxema tügü maxëchaxëechaüxü rü tá tayu. Natürü yíxema chaugagu rü ore i mexügagu yuxé, rü aixcüma iki tamaxü.

³⁶ —¿Rü tacüwa nüxü namexü ya yatü ega ngéxguma nayauxâgi i guxüma i ñoma i naâneârü ngëmaxügü, natürü norü maxü iyanatauxëégü?

³⁷ —Rü ngéxgumarüü ta, ¡rü ñuxre i díeru iyangu na ngémamaâ naxcèx nataxexü i norü maxü i wüxi ya yatü?

³⁸ —Rü ngéxguma texé i ñaa duülxügü i pecaduäxgüxü i tama yaxögxülpéxewa chauxcèx taxânegu rü naxcèx taxânegu i chorü ore, rü choma i Tupana Nane i duülxüxü na chiiixü rü tá ta tümacèx chaxâne i ngéxguma Chaunatüarü poramaâ rü norü orearü ngerüügü i daxüçüâx i üñegüxümaâ wenaxârü núma chaxüxgu.

9

¹ Rü yexgumarüü ta ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaâ nüxü chixu rü ñuxre i duülxügü i nuâ ngëxmagüxü rü tâutâma nayu ñuxmatâta nüxü nadëüx na ñuxâcü äëgxacü ya poracü na yíixü ya Tupana —ñanagürü.

Ngechuchu rü toraxüâcü nangox

(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Rü 6 ga ngunexüguwena rü Ngechuchu rü wüxi ga mëxpünewa naxü. Rü ínayagagü ga Pedru rü Chaütiágü rü Cuáüxícatama. Rü yéma yema ngúexügüpéxewa toraxüâcü nangox ga Ngechuchu.

³ Rü niyauracüü ga naxchiru rü nacómüxüchi. Rü nataxuma i yauxchiruxü i nüxü cuáxü na ngémâcü nacómüxéâxü.

⁴ Rü nüxü nadaugü ga Ería rü Moïché ga yéma Ngechuchumaâ idexagüxü.

⁵ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëeroüx, namexëchi nixi na nuâ ingëxmagüxü. Rü tá tanaxü ya tomaëxpüx ya düxenü, rü wüxi ya cuxcèx, rü naï ya Moïchécex, rü naï ya Eríacèx —ñanagürü.

⁶ Rü yema na poraäctü naþaixâchiäegüxü ga yema ngúexügü, rü yemacèx ga Pedru rü tama nüxü nacuëx ga na ñuxü ñaxü.

⁷ Rü yexgumatama wüxi ga caixanexü ñarüxü, rü natanügu nayangëixema. Rü yema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: —Daa nixi ya Chaune ya nüxü changechaüxüchicü. ¡Rü nüxü iperüxüü! —ñaxü.

⁸ Rü yexgumatama nügütüwagu ñadaueguâchitanaü, rü taxúexüma ga toguexü nadaugü, rü Ngechuchuxüxícatama.

⁹ Rü yexguma ñaxïgüga nawa ga guma mëxpüne, rü Ngechuchu nüxna naxâga ga taxúemaâma na nüxü yaxugüexü ga yema yéma nüxü nadaugüxü, ñuxmatâta yuwa ñadaxgu ga nümax.

¹⁰ Rü yemacèx ga yema ngúexügü rü bexma nüxü nacuëxü ga yema nüxü nadaugüxü. Natürü nüguna nacagü ga tacüchiga na yíixü ga:

“Yuwa ñadaxgu”, ñaxü.

¹¹ Rü ñuxuchi ga yema ngúexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Tüxcüü i ngúexëerügü i ore i mugüwa ngúexëtaegüxü rü ñanagürügü:

“Ería tá nixi ya nüxira cuhxpa núma ûcü?” ñanagürügü.

¹² Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: –Aixcüma nixi i Ería na nüxira núma naxüñ na chauxüpa namexëëäxülcèx i guxüma. ¿Natürü tüxcüü i ore i ümatüxüwa i ñaxü: “Rü Tupana Nane ya duüxüñ ixicü rü tá ngúxü ninge, rü duüxügü rü tá nüxü naxoe”, ñaxü?

¹³ Natürü i choma rü pemaã nüxü chixu, rü Ería rü marü núma naxü. Natürü ga duüxügü rü nümagü nanaxwèxegüxülcümä poraäcü chixri namaã nachopetü, yexgumarüü ga ore ga ümatüxüwa nüxü yaxuxürüü –ñanagürü.

Ngechuchu nanamexëë ga wüxi ga buxü ga ngoxo nawa yexmaxü
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

¹⁴ Rü yexguma yema togü ga norü ngúexügütanüwa nangugü, rü yéma nüxü nadaugü ga muxüma ga duüxügü ga yema ngúexügüxü íchomaëguächixü. Rü ñuxre ga ngúexëerügü ga Moñchéarü mugüwa ngúexëtaegüxü, rü yéma niporagatanüçü namaã ga yema ngúexügü.

¹⁵ Rü yexguma Ngechuchuxü nadaugüga yema muxüma ga duüxügü, rü poraäcü nabaixächiäegü. Rü guxüma naxcèx nibuxmü na nüxü yanamoxëgxülcèx.

¹⁶ Rü núma ga Ngechuchu rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: –¿Taciü nixi i pema namaã naxcèx iporagatanüçüxü? –ñanagürü.

¹⁷ Rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nanangäxü, rü ñanagürü: –Pa Ngúexëerüüx, nuã cuxcèx tükü chaga ya chaune, erü túmawa nangëxma i wüxi i ngoxo i tükü ngegaxëëxü.

¹⁸ –Rü ngextá ítangëxmaxüwa rü ngëxma tükü yaxügxu rü waixümüñegu tükü naña. Rü tarüchièx, rü tixüxchapüta, rü ngëxma tiyuächi. Rü marü nüxü chacèxü i curü ngúexügü na túmawa inatëxüchiäxülcèx i ngëma ngoxo, natürü tama nüxü inaxinü –ñanagürü.

¹⁹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: –Pa Duüxügü i Tama Yaxögüxü, jñuxguratáta i pemaã hanuxmaxü rü yaxna pemaã chaxinüxü? ¡Nuã penaga ya yima bucü! –ñanagürü.

²⁰ Rü Ngechuchuxütaawa nanagagü ga guma bucü. Natürü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga yema ngoxo, rü guma bucüxü naxü ga na yayuächixëëäxü. Rü yexma ñaxtüanegu nayangu. Rü yexma nidixegugü, rü narüchièx.

²¹ Rü Ngechuchu rü guma bucünatüna naca, rü ñanagürü: –¿Rü ñuxgumama nixi ga naxcèx inaxügüxü ga yema? –ñanagürü. Rü guma bucünatü nanangäxü rü ñanagürü: –Nabuxgumamatama.

²² Rü muëxpüxcüna i ngëma ngoxo rü üxüketüga rü dexágü nanañaüxü na ngëmaäcü yamáäxülcèx. Rü ngëmacèx ega cumaã nanguxügu na tacü toxçèx cuhxü, jrü cuhxü tangechaütmüñegü, rü toxü rüngüxüé! –ñanagürü.

²³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¿Rü tüxcüü “ega chomaã nanguüxgu”, ñacurügü? Erü guxüma natauxcha túmacèx ya yíxema yaxöxü –ñanagürü.

²⁴ Rü yexguma ga guma bucünatü rü tagaäcü ñatarügü: –Chayaxö. ¡Choxü rüngüxüé na yexeraäcü chayaxöxülcèx! –ñatarügü.

²⁵ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëyxgu na muxüma ga duüxügü marü yexma ngutauquëxexü, rü nananga ga yema ngoxo. Rü ñanagürü nüxü: –Pa ngoxo i Ngegaxëerüü rü Ngauchixëëxü, jchoma cuhxü chamu na nawa ícuxüñü ya daa bucü, rü tagutáma wena nagu cuyaxücxü! –ñanagürü.

²⁶ Rü yexguma ga yema ngoxo rü aita naxü, rü wenaxärrü guma bucüxü niyuächixüé. Rü ñuxuchi nawa inaxüñ, rü ñoma nayuxuchixürü yéma nanatëx. Rü yemacèx ga muxüma ga duüxügü rü ñanagürügü: –Marü nayuxuchi nixi –ñanagürügü.

²⁷ Natürü ga Ngechuchu rü naxmëxgu nayayauxächi, rü ñanadaxëé. Rü núma ga guma bucü rü inachi.

²⁸ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga İpatagu nayaxücu namaã ga norü ngúexügü. Rü yéma nüxica nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxü: –Pa Corix, ¿tüxcüü i toma rü taxuacüma itanatëxüchi i ngëma ngoxo? –ñanagürügü.

²⁹ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Tama ngëmaäcümare itanatëxüchi i ngëmarüü ixicü i ngoxo. Natürü tanaxwèxe i Tupanana tanaxuaxü i törü yumüxëwa na núma inatëxüchiäxülcèx. Rü ngëmaäcüxicatama nixi i ñanaxüñü –ñanagürü.

Ngechuchu ru wenaxärrü nanaxunagü ga norü yuchiga
(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰⁻³¹ Rü yéma inaxiächi rü Gariréaanewa nachopetü. Natürü ga Ngechuchu rü tama nanaxwèxe ga texé nüxü na cuáxü ga na yéma nayexmaxü, yerü norü ngúexügüxü ñangüxüé. Rü ñanagürü nüxü: –Tupana Nane ya duüxüñ ixicü, rü duüxügü tá

nayayauxgü rü tá nayamèxgü. Natürü tomaexpük i ngunexëgu rü wena tá ínarüda – ñanagürü.

³² Natürü ga nümagü rü tama meä nüxü nacuèxgü ga tacüchiga na yiixü ga yema ore, rü namuüü ga nüxna na nacagüexü.

Texé tá tixí ya guxääärü yexera ixixé?
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Rü Capernáüärü ïänewa nangugü. Rü yexguma ïxwa nayexmagü, rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü: –*¿Rü tacü nixü ga pegümaä naxcëx piporagaetanüü ga namawa? –ñanagürü.*

³⁴ Natürü ga nümagü rü nangeèxgümare, yerü ga namawa rü nachigagu nügümaä niporagaetanü ga texé tiixü ga natanüwa rüyexeramaëx.

³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ïnarüü, rü naxcëx naca ga yema 12 ga norü ngúexëgü, rü ñanagürü nüxü: –*Rü ngéxguma texé naxwëxegu na guxääätüwa na taxüü, rü name nixü i noxri rü guxääärü ñaxtümaëwa tügü taxüxëe na guxääärü ngúexëerü tiixü –ñanagürü.*

³⁶ Rü yemawena rü norü ngäxütanüga nayachixëe ga wüxi ga buxü. Rü ñyxüchi nachacüüga yayauxächiäcüma ñanagürü:

³⁷ –*Rü texé ya chauégagu meä nayaxúxe i wüxi i buxü i ñaärüü, rü choxü nixü i tayaxuxü. Rü texé ya choxü yaxúxe, rü tama choxüxüçatama tayaxu, natürü yima núma choxü mucü ya Chaunatüü rü ta nixü i tayaxuxü –ñanagürü.*

Texé ya tama taxchi aixe rü torü ngúexëerü tiixü
(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Rü yexguma ga Cuáü rü ñanagürü nüxü: –*Pa Ngúexëerüü, nüxü tadau ga wüxi ga yatü ga cuébagu ngoxogü iwoxüü. Natürü toma nüxna tanachuxu ga yema, yerü tama tatanüü nixü ga nümax –ñanagürü.*

³⁹ Natürü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: –*Tama name i nüxna na penachuxuxü. Erü texé ya chauégagu naxxüe i wüxi i mexü i Tupanaäärü poramaä üxü, rü taxucürüwama yixcama chixri chauchiga tidexa.*

⁴⁰ Rü texé ya tama taxchi aixe, rü törü ngúexëerü tiixü.

⁴¹ Rü texé ya woo wüxitama i pochiyüäcü i dexá pexna äxë naxcëx na chorü duüxügü pixigüü, rü aixcüma pemaa nüxü chixu rü tá tüxü nangëxma i tümaärü ämäre –ñanagürü.

Naxäüciüma nixü na pecadugu inguxü
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Rü ñanagürü ta: –*Texé ya pecadugu nanguxëexë i wüxi i ñaä buxügü i choxü yaxëgü, rü naxcëx na chorü duüxügü iwoxüü. Natürü narümemaä nüxü i noxtacüma wüxi ya nuta ya tacü tumanaxäwa tayanagacuchi, rü ngëmaäcü taxtuchiüwa tüxü tayatäe.*

⁴³⁻⁴⁴ –*Rü ngéxguma chi wüxi ya cuxmëx pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixü i noxtacüma ícunadæ. Erü narümemaä nixü i cuboxmëxäcüma cunayaxu i curü maxü na tama guxüne ya cuxmëx ya mexünemaä nawa quitëxcuchixüçëx ya yima üxü ya ngoxogü nagu poxocene ya taguma ixoxüne.*

⁴⁵⁻⁴⁶ –*Rü ngéxguma chi wüxi ya cucutü pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixü i noxtacüma ícunacaxuchi. Erü narümemaä nixü i wüxitama ya cucutümaä Tupana äëxgacü ííxüüwa quixücu, na tama guxüne ya cucutü ya mexünemaä nawa quitëxcuchixüçëx ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya ngoxogü nagu poxocene.*

⁴⁷⁻⁴⁸ –*Rü ngéxguma chi wüxi ya cucutü pecadugu cuxü nguxëëgu, rü name nixü i noxtacüma ícunacaxuchi. Erü narümemaä nixü i wüxitama ya cucutümaä Tupana äëxgacü ííxüüwa quixücu, na tama guxüne ya cucutü ya mexünemaä nawa quitëxcuchixüçëx ya yima üxü ya taguma ixoxüne ya ngoxogü nagu poxocene i ngextä öxmigü taguma íyuxüüwa.*

⁴⁹ –*Rü aixcüma ñoma ñöwana yucura nagütxüü rü tá nixü na guxäfáma guxchaxüwa chopetüü.*

⁵⁰ –*Name ya yucüra. Natürü ngéxguma chi nangeacagu, ¿rü ñuoxäcü tá wenaxärü naxhääca?* ¡*Rü meä pegüna pedaugü na ñoma yucüra ya taguma iyarüngéacacürüü na namexüçëx i perü maxü! ¡Rü meä pegümaä pemaxë! –ñanagürü.*

10

Ngechuchu namaä nangüexëetae na tama namexü na texé tüمامەخىلەتىخىلىنىڭ
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü Capernáüärü ïänewa inaxüächi. Rü Yudéaanewa naxüpü rü ñyxümta natü ga Yudáüärü tocutüwa nangu. Rü yéma rü wenaxärü naxcëx nangutaquëxegü ga duüxügü. Rü nüma rü inanaxügü ga na nangüexëetaexü guxüguruü.

² Rü ūuxre ga Parichéugü rü naxcèx naxī ga na nüxü yaxügüxüçèx yerü chixexügü na nananguxēegücha. Rü yemacèx nüxna nacagüe, rü ūnanagürügü: –¿Namexü i cuxcèx na wüxi ya yatü rü naxmèxü ínatäxü? –ūnanagürügü.

³ Rü nüma nanangäxü, rü ūnanagürü nüxü: –¿Rü ūtacü yüixü ga Moīché pexü muxü? –ūnanagürü.

⁴ Rü nümagü nanangäxügü, rü ūnanagürügü: –Moīché nüxü nixu ga na tama nachuxuxü na wüxi ya yatü rü ínatamaxü, ega wüxi i popera i tèxgüpene ngíxna naxäxgu –ūnanagürügü.

⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ūnanagürü nüxü: –Rü yema na taxüdegama na peixinüexügagu nixi ga Moīché ga tama pexna nachuåxü ga pexmèxü na ípetåxü.

⁶ –Natürü noxriarü ügugu, rü Tupana nanaxü ga yatüxü rü ngexü.

⁷ –Rü ngēmacèx ya yatü rü tá nanatü rü naëna nixügachi na naxmèxmaã inaxäxüçèx.

⁸ –Rü ngēmaäcü i ngēma taxre rü ūnoma wüxitama i duåxürü tá nixigü. Rü marü tåütáma taxre nixi, erü wüxi tåtama nixi.

⁹ –Rü ngēmacèx taxucürüwa texé nüguna tayaxigachixëe i ngēma taxre i Tupana nüguna mugüxü –ūnanagürü.

¹⁰ Rü yexguma marü ipatawa nangugü, rü norü ngúexügü rü wenaxärü nüxna nacagüe naxcèx ga yema.

¹¹ Rü Ngechuchu rü ūnanagürü nüxü: –Rü yíxema tûmamèxü ítäxe rü naï i ngemaä åmaxë rü pecadu taxü ngíima i ngēma noxriücü i tûmamèx.

¹² –Rü ngēxgumarüü ta, ega wüxi i nge ítèxtegu rü naï ya yatümaä naxåtegu, rü ngíma rü ta pecadu ixü –ūnanagürü.

Ngechuchu rü buxügüxü nameäxé (Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Rü yéma Ngechuchuxütawa tükü nagagü ta ga ūuxre ga buxegü na tükü yangögügxüçèx. Natürü ga yema norü ngúexügü rü inanaxügüe ga tükü na yangagüxü ga guxema tûmaxäcüegüxü Ngechuchuxütawa gagüe.

¹⁴ Rü yexguma yemaxü nadèçxgu ga Ngechuchu, rü naäewa nangux, rü ūnanagürü nüxü: –Chanaxwexe i chauxütawa naxi i buxügü. ¡Rü tåxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana äexgacü íiixüwa rü tûmacèx nixi ya yíxema ūnaxügürü taxuüma i chixexüxü icuåxe.

¹⁵ –Rü aixcümä pemaä nüxü chixu rü texé ya tama wüxi i buxürlüü Tupanaxü yaxüxe na tûmaäru äexgacü yüixüçèx, rü tagutáma nagu taxüci i ngēma naâne i Tupana äexgacü íiixüwa –ūnanagürü.

¹⁶ Rü nüma rü tükü naganagütanü ga guxema buäxta, rü tûmaärugüga naxümëxäcumä ūnanagürü tükü: –¡Tupana pexü rüngütxéex! –ūnanagürü.

Wüxi ga yatü ga dîeruåxüchixü Ngechuchumaä nidexa (Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)

¹⁷ Rü yexguma marü inaxüächichaügu ga Ngechuchu, rü yéma naxcèx niña ga wüxi ga yatü. Rü napçegu nayacaxäpüxü, rü nüxna naca rü ūnanagürü nüxü: –Pa Ngúexëeruü ya meçü, ¿tacü tá chaxüxü na chanayaxuxüçèx i maxü i taguma gúxü? –ūnanagürü.

¹⁸ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ūnanagürü nüxü: –¿Tüxcüü, "Mecü" ūnacurügü choxü? Erü Tupanaxäcatama nixi ya meçü ixïcü, rü nataxuma i to.

¹⁹ Cuma rü marü nüxü cucuëx i Tupanäärü mugü i ūnaxü:

“iTåütáma cumäeta, rü tåütáma naï i ngemaä icupe, rü tåütáma cungítèèx, rü tåütáma doraxü quixu i togüchiga, rü tåütáma quidorateèx, rü tûmaga naxinü ya cunatü rü cue!” ūnaxü –ūnanagürü.

²⁰ Rü yexguma ga guma yatü rü ūnanagürü nüxü: –Pa Ngúexëeruü, rü chorü bucümatama meä chanaxaure i guxüma i ngēma mugü i nüxü quixuxü –ūnanagürü.

²¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nangechaüäcumä nüxü nadawenü, rü nanangäxü rü ūnanagürü: –Rü wüxicatama cuvä nataxu. ¡Rü ūixü, rü namaä yataxe i guxüma i curü ngēmaxügü, rü ūnuxuchi togü i ngearü ngēmaxüägxüxüna naxä i ngēma curü natanü! Rü ngēmaäcü tá cuvä nangëxma i cuchica i daxüguxü i naânewa. Rü ngémawena rü marü name i chowé curüxü –ūnanagürü.

²² Natürü nüma ga guma yatü rü nanaxixächiäe ga yexguma nüxü naxinüga yema ore. Rü nangechaüäcumä ūnixü, yerü namuxuchi ga norü yemaxügü.

²³ Rü Ngechuchu rü nüxü nidaugüächi, rü ūnanagürü norü ngúexügüxü: –Naguxchaxüchi tá nixi na Tupana äexgacü íiixüwa na yachocuxü i ngēma dîeruåxüchigüxü –ūnanagürü.

²⁴ Rü nabaixächiäegü ga norü ngúexügü namaä ga yema ore. Natürü ga Ngechuchu rü wenaxärü namaä nüxü nixu, rü ūnanagürü: –Pa Chauxacügux, ūnuxäcü wüxi i guxchaxüchixü nixi na Tupana äexgacü íiixüwa na yaxücxü i wüxi i duåxü.

²⁵ —Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü fioma wüxi i cameyu na taxucüruwama wüxi ya ucumaxētūwa naxüpétüxüärü yexera narügxchamaä naxcèx i wüxi i duüxü díerüäxüchixü na yaxtucuxü i ngextá Tupana äéxgacü ííxixüwa —ñanagürü.

²⁶ Rü yexguma yemaxü naxlinüegü ga norü ngúexügü, rü yexeraäcü nabaxiächiäegü. Rü nügüna nacagüe, rü ñanagürögü: —¿Rü texé tá éxna tixi ya nayaxüxe i maxü i taguma gúxü? —ñanagürögü.

²⁷ Rü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Yatügü rü taxuacüma nügü namaxëe, natürü Tupanaäxü rü natauxcha i ngëma, erü Tupanacex rü nataxuma i tacü i guxchaxü —ñanagürü.

²⁸ Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü nüxü: —Toma rü marü yéma tanawogü ga guxüma ga torü yemaxügü na cuwe tarüxixüçex —ñanagürü.

²⁹⁻³⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Aixcüma pemaā nüxü chixu rü texé ya chau-gagu rü ore i maxxééérüügagu tümapatana, rü éxna tümaeneëgüna, rü éxna tümaeyëxgüna, rü éxna tümaëna, rü éxna tümanatüna, rü éxna tümaxäcügüna, rü éxna tümaänegüna ngëma ixüxë, rü tá tanayaxu i tümaärü nataanü. Rü aixcüma ñuxma i fioma i naännewa rü tá tanayaxu i 100 éxpüxcüna ya tümapatagü, rü tümaeneëgü, rü tümaeyëxgü, rü tümaëgü, rü tümaxäcügü, rü tümaänegü. Natürü ngëgxumarüü tá ta tanayaxu i ngúxügü i togü tá tükü ingexëegüxü. Natürü yixcamaxüra i daxüguxü i naännewa rü tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü.

³¹ —Natürü muxüma i nümaxü i ñuxma fioma i naännewa duüxügü wixpëxewa ügxëéexü, rü daxüguxü i naännewa rü Tupana tá wixweama nanaxügüxëe. Rü muxüma i nümaxü i ñuxma fioma i naännewa duüxügü wixweama ügxëéexü, rü daxüguxü i naännewa rü Tupana tá wixpëxewa nanaxügüxëe —ñanagürü.

*Ngechuchu rü wenaxärü nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Rü Yerucharéüwaama naxi. Rü nüma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüpëxegu nixü. Rü nümagü rü nabaxiächiäegü, rü yema togü ga duüxügü ga wixweama ägütü rü namuüü. Rü Ngechuchu rü wenaxärü noxrüwama naxcèx naca ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü inanaxügü ga namaä nüxü na yaxuxü ga facü tá nüxü na ngupetüxü.

³³ Rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuëx na marü ingaicaxü na Yerucharéüwa ingugüxü. Rü ngëma rü duüxügü rü tá chixri chomaä nachopetü. Rü paigüüär äéxgacügü rü ngúexééerüügü i ore i mugüwa nguxxétaegüxüna tá choxü naxuaxügü. Rü nümagü rü tá chomaä nanaxuegugü na chayuxü, rü tá ngëma Dumacüäxügüna choxü namugü.

³⁴ Rü ngëmagü tá nixi i chaugu idaucüraügxü. Rü tá choxna nacuaixgü, rü tá choxna nanaçuaixcagü, rü tá choxü nayuxëegü. Natürü tomaëxpü i ngunexüguwena táxaru chamaxü —ñanagürü.

*Chaütiágü rü Cuáü rü wüxi ga ngüxëéecex ínacagü
(Mt 20.20-28)*

³⁵ Rü Ngechuchucex naxi ga Chaütiágü rü Cuáü ga Zebedéu nanegü, rü ñanagürögü nüxü: —Pa Ngúexëerüüx, tanaxwëxe i toxcèx cunaxü i ngëma ngüxëe i naxcèx tá cuxna taçaxü —ñanagürögü.

³⁶ Rü nüma rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü nixi i penaxwëxexü na pexcèx chanaxüxü? —ñanagürü.

³⁷ Rü ñanagürögü: —Rü ngëguma äéxgacüxü quingucuchigu, rü tanaxwëxe na wüxi i toma rü curü tügüneçüwawa tarütoxü, rü togue i curü toxwecüwawa —ñanagürögü.

³⁸ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü tama nüxü pecuëx na tacüçex ípeçaxü. ¿Rü pexü chi natauxchaxü i na peyaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü i choma tá chixaxüxü? ¿Rü namaä chi peporaxü i ngëma ngüxü i tá chingexü? —ñanagürü.

³⁹ Rü nümagü nanangäxügü rü ñanagürögü: —Ngémääcü, namaä tá taporaë —ñanagürögü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma tá nixi i chauxrüü peyaxaxüxü i ngëma axexü i üxchiüxü rü chauxrüü ngüxü na pingegüxü.

⁴⁰ —Natürü ngëma chorü tügüneçüwawa rü chorü toxwecüwawa na perütogüxüçex, rü tama choxmëxwa nangëxma na pexna chanaxäxü, erü Chaunatü tá tükna nanaxä ya yíxema tümacëx iyüxë —ñanagürü.

⁴¹ Rü yexguma yemaxü naxlinüegü ga yema togü ga 10 ga ngúexügü, rü Chaütiágumäa rü Cuáümaä nanuë.

⁴² Natürü Ngechuchu naxcèx naca rü ñanagürü nüxü: —Pema nüxü pecuëx i togü i nachiüñagüwa rü nangëxmagü i äéxgacügü i nügü nacuëxgugü na namexü na nuäcü namuäxü i norü duüxügü. Rü ngëma äéxgacügü i taxügü rü norü duüxügürü yora nügü nixigüxëe.

⁴³ —Natürü tăütáma ngëmaäcü nixi i petanüwa. Erü ngëguma texé naxwëxegu na guxäärü yexera na tiixü i petanüwa, rü name nixi i noxri rü guxäärü ngüxëerü na tiixü.

⁴⁴ —Rü ngēxguma chi texé i petanüwa naxwèxegu na tūmamüçügüeru na tiixü, rü name nixi i noxri rü guxüma i tūmamüçügüerü ngüxéëru na tiixü.

⁴⁵ —Rü woo i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü tama togü choxü rüngüxéëxüçex nixi i núma chaxüxü. Natürü núma chaxü na duüxügüxü charüngüxéëxüçex rü naxcex ichanaxäxüçex i chorü maxü, na ngēmaäcü chanaxütanüxüçex na norü pecadugüna inanguxüxüçex i muxüma i duüxügü —ñanagürü.

Bartiméu ga ngexetüçüxü narümxéë ga Ngechuchu

(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Rü Yericüarü ñänewa nangugü. Rü Ngechuchuwe narüxi ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga duüxügü. Rü yexguma guma ñäneärü guxwa nangugüchaügu ga nüxna na inachoxüxü, rü yéma namacüwawa narüto ga wüxi ga ngexetüçü ga Bartiméigu äegacü ga Timéu nane.

⁴⁷ Rü yexguma guma ngexetüçü nüxü ñüngü ga Ngechuchu ga Nacharétucüäx na yiixü ga guma yéma üpetüçü, rü inanaxügü ga poraäcü aita na naxüxü, rü: —Pa Ngechuchu ya Dabitanüxü, jçuxü changechaütümüü! —ñanagürü.

⁴⁸ Natürü muxüma ga yema duüxügü rü inanangaxüchigüama ga na iyanangeáxüçex. Natürü ga nüma rü yexeraäcü aita naxüama, ñaxümaä: —Pa Dabitanüxü, jçuxü changechaütümüü! —ñaxümaä.

⁴⁹ Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü inayachiächi, rü ñanagürü: —jNaxcex peca! —ñanagürü. Rü guma ngexetüçüçex nacagü, rü ñanagürgü: —jNataäe rü inachi! Rü cuxcex nixi i naçaxü —ñanagürgü.

⁵⁰ Rü guma ngexetüçü rü yexacü nanaña ga norü gáuxüchiru. Rü inayuxnagü rü Ngechuchucex nixü.

⁵¹ Rü Ngechuchu nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Taci nixi i cunaxwèxexü na cuxcex chanaxüxü? —ñanagürü. Rü nüma ga guma ngexetüçü, rü nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Ngüexéëruvä, chanaxwèxe na chidauchixü —ñanagürü.

⁵² Rü yexguma ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —jEcü, íixü! Rü marü cuxcex nitaane erü cuyaxö —ñanagürü. Rü yexgumatama ga guma ngexetüçü rü nidauchi, rü Ngechuchuwe narüxi ga namawa.

11

Ngechuchu rü Yerucharéüga naxücu

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Cu 12.12-19)

¹ Rü marü Yerucharéüärü ngaicamana nangugü ga Oríbunecüärü Mèxpüneärü ngaicamana yexmagüne ga ñänexäcüga Bechagué rü Betániä. Rü yexguma yéma nangugü, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngüexügü.

² Rü ñanagürü nüxü: —Gua törü tqxmëxtawa ngëxmane ya ñänexäcüwa pex! Rü ngëxguma nawa pengügü, rü ngëxma tá nüxü peyangu i wüxi i buru i ngëxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawëxü rü nuä penaga!

³ —Rü ngëxguma texé pexna caxgu na facüçex peyawëxüxü i ngëma buru, ¡rü tümamaä nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwèxe, rü ñüxma tátama nanataegüxéë”, ñapegügü!

⁴ Rü yéma naxi. Rü yexma namacüwagu nüxü nayangaugü ga yema buru ga wüxi ga ïpataëxütagu ngaxüxü.

⁵ Rü ñürexre ga duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü ñanagürgü: —¿Taci ipexüe? ¿Rü tücxü peyawëxü i ngëma buru? —ñanagürgü.

⁶ Rü nümagü ga yema ngüexügü, rü yema ore ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxüäcü nanangäxügü. Rü yemacex tama nüxna nanachüxügü.

⁷ Rü natagu nanachagümü ga naxchirugü. Rü yemaäcü Ngechuchuxütawa nanagagü. Rü nüma ga Ngechuchu rü natagu naxaunagü.

⁸ Rü muxüma ga duüxügü rü naxchirumaätama nanachamagü. Rü togü rü naixätügü ga naänewa nadaxüxümaä nayaçhamagü.

⁹ Rü yema duüxügü ga napëxegu ägüxü rü yema togü ga wixweama ägüxü, rü tagaäcü ñanagürgü: —jCuxü ticuëxüxügü! ¡Rü naxüüne ya daa Tupanaegagü núma ücü!

¹⁰ ¡Rü äëxgacü ya Dabirüvä namecümaxüchi ya daa äëxgacü ya núma ngucü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxücüäx, rü nüxü picuëxüxügü ya Tupana! —ñanagürgü.

¹¹ Rü Yerucharéüga naxücu ga Ngechuchu, rü tupauca ga taxüneçex nixü. Rü meäma guxüwama inanadauaxüne. Rü ñüxüchi yema norü 12 ga ngüexügümaä Betániäärü ñänewa nataegu, yerü marü nayäuane.

Ngechuchu rü orix ga iguera ga ngearü oöixümaä chixexü naxuegu

(Mt 21.18-19)

¹² Rü moxläācü yexguma Betániāwa inaxläāchigu ga Ngechuchu rü nataiya.

¹³ Rü yaxüga nüxü nadau ga wüxi ga orix ga iguera ga äätxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü naxcëx nixü na iyaduaxücëx rü ngoxi nayexmëx ga norü o. Natürü yexguma naxüntawa nanguxgu, rü taxuüma inayangau, rü naätüxüxücatama, yerü tauta norü owa nangu.

¹⁴ Rü yexguma rü ñanagürü igueraxü: –¡Tagutáma texé wena cuxü tamúärü oö! – ñanagürü. Rü norü ngúexügü rü nüxü naxñüü ga yema.

*Ngechuchu ínanawoxü ga yema tupauca ga taxünewa taxegüxü ga duüxiügü
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Cu 2.13-22)*

¹⁵ Rü yexguma Yerucharéüwa nangugü, rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu naxcü. Rü inanaxügü ga na ínawoxüxü ga yema yéma tacümaä taxegüxü rü naxcëx taxegüxü. Rü nanangülegutanü ga norü mechagü ga yema duüxiügü Tupanaarü ämarewa mexü ga diërumä taxegüxü rü muxtucumata taxegüxü.

¹⁶ Rü nanachuxu ga texé facü na yéma ngepetüxü tupauca ga taxüinemachiawa.

¹⁷ Rü inanaxügü ga na nangüexéëtaexü, rü ñanagürü: –Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Chopata rü guxüma i nachiüläneçüägxüarü yumüxëpataügu tá naxäega”, ñanagürü. Natürü pema rü ngítteègxüüpataü peyaxüxü – ñanagürü.

¹⁸ Natürü yexguma yemaxü naxñüüegü ga paigüarü äëxgacügü rü ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü inanaxügue ga naxcëx na nadasügüxü ga ñuxäcü Ngechuchuxü na yamëgxüxü. Natürü duüxiügüxü namuüe, rü yemacëx taxucürüwama duüxiügüpegü nayayauxgü. Yerü nüma ga duüxiügü rü namaä nataäxegü ga yema Ngechuchuarü nguxëëta.

¹⁹ Natürü yexguma marü nayáuanegu, ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaä nawa ínachoxü ga guma läne.

Nariñexé ga yema iguera ga ngearü oö!
(Mt 21.20-22)

²⁰ Rü moxläācü pëxmama rü igueraxüntawa nachopetü. Rü yéma nüxü nadasügü ga na nañexëxü ñüxmata naxchümëxåwa nangu.

²¹ Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacuëxächi ga yema ïneäcü ngupetüxü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: –Pa Ngúexëëruüx, düçax i iguera ga chixexü namaä cuxueguxü, rü marü narüñexé – ñanagürü.

²² Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: –¡Nüxü peyaxögü ya Tupana!

²³ Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëxguma chi wüxiye daa mëxpüñexü tamuxgu na yaxügachixücëx rü taxü i taxüchiüwa nügü na yatäexücëx, rü chi pega naxinü, ega aixcüma peyaxögüäcüma nüxü ngëma ñapegüğü.

²⁴ –Rü ngëmacëx pemaä nüxü chixu rü guxüma i tacü i naxcëx ípecaxü i perü yumüxëwa, rü name nixi na peyaxögüxü na marü penayaxuxü, rü aixcüma tá penayaxu.

²⁵ –Rü ngëxguma peyumüxëgü, natürü nangëxmagu i tacücëx texémaä na penuëü, ¡rü tükü nüxü pengechaü! na Penatü ya daxügucü rü ta pexü nüxü nangechaüxücëx i perü pecadugü.

²⁶ –Natürü ngëxguma pema tama tükü nüxü pengechaügü, rü Penatü ya daxügucü rü tá ta tăutáma pexü nüxü nangechaü – ñanagürü.

Ngechuchuna nacagüe na texéarü oregagu tupauca ga taxünewa nangüexéëtaexü
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Rü yemawena rü Yerucharéücëx nawoegu. Rü yexguma Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu yaxügüchigüyane, rü naxcëx naxiä ga paigüarü äëxgacügü, rü ngúexëëruügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Yüdiugürü äëxgacügürü.

²⁸ Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürü: –¿Texéarü mugagu nixi i cunaxüxü i ngëma nüma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxücëx i ngëma? – ñanagürü.

²⁹⁻³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: –Choma rü tá ta pexna chaca, rü ngëxguma choxü pengäxügü i ngëma pexna naxcëx chaçaxü, rü choma rü tá ta pemaä nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxücëx i ngëma. ¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxiügüxü ínabaiüxëëxücëx? ¿Rü Tupana yiixü ga namucü rü éxna duüxiügümare? – ñanagürü.

³¹ Rü yexguma ga nümagü rü inanaxügue ga nügümaä na yaporagatanüccüüxü, rü ñanagürü: –Rü ngëxguma chi:

“Tupana nüma nanamu”, ñagügü, rü nüma rü chi ñanagürü tükü:

“¿Tücxüü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tükü.

³² ¿Rü ñuxüçürüwa rü:

"Yatügümare núma nanamu", ñatarügögü tá? Rü yema ñanagürögü yerü duüxügögüx namuüé. Yerü guxüma ga duüxügü rü nayaxögü rü aixcüma Tupana nanamu ga Cuáú na nüxü yaxuxücex ga norü ore.

³³ Rü yemacex Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürögü: —Tama nüxü tacuëx ga texé núma na namuxü ga Cuáú ga baiüxéêruü —ñanagürögü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ta tütáma pemaã nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxü i ngëma choxna naxcëx peçaxü —ñanagürü.

12

*Ore i puracütanüxü i chixexügü ixuxü
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)*

¹ Rü Ngechuchu rü inanaxügü ga ore ga cuëxruügü ixuxümaã na nangúexëetaexü. Rü ñanagürü nüxü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga norü naânegu ubanecü ücü. Rü ñanapoxegu, rü nanaxü ga wüxi ga ubaarü yauxtüxüchica, rü wüxi ga dauxütaechica na meã nüxna nadauxücex ga guxüma. Rü ñuxüchi ñuxre ga puracütanüxüna nüxü nadauxéé. Rü namaã nanamexéé na ngäxügü namaã ngíxü yatoyexücex ga yema ubatanü. Rü ñuxüchi ga yema naâneärü yora rü to ga nachiüânewa naxü.

² —Rü yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma yatü rü yéma puracütanüxügüxürtawa nanamu ga wüxi ga norü duüxüxü na naxcëx íyacaxücex ga yema ubagü ga nüxna üxü.

³ —Natüru yema puracütanüxügü rü nayayauxgü, rü nanaquaixgü ga guma yatüarü duüxü. Rü taxuüma ga ubagü nüxna naxägü, rü yemaäcü ínayamugü.

⁴ —Rü yexguma ga guma yatü rü to ga norü duüxüxü yéma namu. Natüru ga guma rü nayamëérugü, rü namaã naguxchigagü.

⁵ —Rü yexguma rü to ga norü duüxüxü yéma namu. Natüru nayamëxgü. Rü yemawena, rü yéma nanamugü ga muxüma ga togü ga norü duüxügü. Natüru ga yema puracütanüxügü rü nayaquaixgü ga ñuxre, rü togü rü nanadai.

⁶ —Rü yexguma rü nüxü ñayaxü ga nanexüchi ga poraäcü nüxü nangechaücü. Rü düxwa guma nanexü yéma namu, yerü nüma nagu naxñüngü rü chi nanega naxñüé ga yema puracütanüxügü.

⁷ —Natüru yexguma guma cori nanexü nadasugüga yema puracütanüxügü, rü nügumaã ñanagürögü:

"Ngëmaãrü tá nixü i ñaa naâne i yixcama. ¡Rü ngíxü tayamëxgü na tóxrü na yiixücex!" ñanagürögü.

⁸ —Rü yemaäcü nayayauxgü, rü nayamëxgü. Rü yema ubanecüpechinüwa nayatëxgü ga naxüne.

⁹ —Rü ñuxma rü pexna chaca, ¿pexcëx rü tacü tá naxü ya yima ubanecüarü yora namaã i ngëma puracütanüxügü i chixexügü? Rü dücax, rü ngëma tá naxü, rü tá nanadai i ngëma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxü i ngëma ubanecü.

¹⁰ —¿Taguma éxna nawa pengüe i Tupanaärü ore i ümatüxü? Erü ngëmawa rü ñanagürü: "Rü yima nuta ya mecü ya iärü ürülgü nüxü oechirécü, rü ñuxma rü yimatama nixü ya Tupana nüxira yaxücuchicü na namaã inaxügüäxülcex ya ípata.

¹¹ Rü törü Cori ya Tupana nixü ga naxücü ga yema, rü ñuxma rü namexëchi i taxcëx", ñanagürü i ngëma ore.

¹² Rü yexguma ga yema paigüarü äëgxacügü, rü ngúexëerügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü, rü Yudíugüarü äëgxacügüerugü, rü Ngechuchuxü niyauxgüchäü. Yerü nüxü nacuëxgü ga nachiga na yiixü ga yema ore ga cuëxruügü yaxuxü. Natüru duüxügögüxü namuüé rü yemacex taxuüma namaã naxüe. Rü nüxna yéma ñiximare.

*Äëgxaciüaxü dîerumaã naxütanüxüchiga
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)*

¹³ Rü yexguma ga yema äëgxacügü rü Ngechuchuxürtawa nanamugü ga ñuxre ga norü duüxügögü ga Parichéugü rü Erodetanüxügü na nüxna yacagüexülcex, rü ngoxi tacü rü chixexü ga dexamaã nüxü nangäxü na yemaäcü äëgxacügüxürtawa na íyaxuaxügüäxülcex.

¹⁴ Rü nümagü rü naxütawá naxü, rü ñanagürögü nüxü: —Pa Ngúexëerüxü, nüxü tacuëx rü aixcüma nixü i ngëma nüxü quixuxü i ore. Rü tama duüxügügamare cuxinü, erü tama norü düxétüxünegu cudawenü, natüru nacüma nixü i cungugüxü. Rü aixcüma cunangüexéé i duüxügü na Tupana naxwèxexüäcüma namaxëxülcex. ¡Tomaã nüxü ixu! Rü ngëma dîerü ya äëgxacü ya tacü ya Dumacüäx totanüwa ngíxü yauxchaücü ¿rü namexü yiixü na nüxna ngíxü taxaxü, rü éxna tama? —ñanagürögü.

¹⁵ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga na chixexügu namaä naxñüexü ga yema duuxügü woo meä namaä na yanadexagüxü. Rü yemacèx ñanagürü nüxü: – ¿Tücxüü chixexügu choxü penguxééchaüxü? ¡Nuã ngíxü pingi i wüxitachinü i diëru na ngíxü chadauxüçex! – ñanagürü.

¹⁶ Rü yéma naxütawa ngíxü nangegü ga wüxitachinü ga diëru. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: – ¿Texéchicünèxä rü texéega nixi i ngíxü üxü? – ñanagürü. Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü: – Dumacüäx ya äexgacü i tacüchicünèxä nixi – ñanagürügü.

¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: – Äexgacüna ngíxü pexä i ngëma äexgacüar ü ixïcü, rü Tupana nüxü pevä i ngëma Tupanaärü ixïcü! – ñanagürü. Rü yexguma yema orexü naxñüegü, rü namaä naþaixächiäegü.

*Ngechuchuna nagagüe rü ngoxi wena namaxë i duülxügü
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)*

¹⁸ Rü yemadüna rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixi i nüxü yaxugüexü na tagutáma wena namaxëxü i yuexü. Rü yemacèx Ngechuchuna mayacagüe, rü ñanagürügü:

¹⁹ – Pa NgúexëeruüX, Moïchéarü mugüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëguma wüxi ya yatü naxmëx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixi i naëneëtama ngimaä naxämëx i ngëma yutecü i naxümëx, na ngëmaäcü naxäxäcüxüçex ya naëneë ga marü yucü”,

ñanagürü ga yema ore.

²⁰ – Dütex, nayexma ga 7 ga nügieneëgü. Rü naxämëx ga guma yacü, natürü tauta naxäxäcüyane nayu.

²¹⁻²² Rü yexguma ga naï ga naëneë nüxü ngimaä naxämëx ga yema ngecü, natürü guma rü ta nayu rü nangexacü. Rü yexguma ga guma norü tomaëxpüx ga naëneë nüxü ngimaä naxämëx, natü ü yexgumariüttama nüxü nangupetü. Rü yemacü, gúcuma ga guma 7 ga nügieneë rü ngimaä naxämëx ga yema nge. Rü gúcuma nayue tauta naxäxäcüyane. Rü dükwa ngima rü ta iyu ga yema nge.

²³ – Rü dükax, ngëguma yuexü wena maxëgu, ¿rü ngexcürüçü naxmëx tá iyixi i ngëma nge? Yerü gúcuma ga guma 7 ga nügieneëgü ngimaä naxämëx – ñanagürügü.

²⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: – Pema rü ipetüe erü tama nüxü pecuëx i Tupanaärü ore i ümatüxü, rü tama nüxü pecuëx i ñuxäcü na naporaxü ya Tupana.

²⁵ – Rü ngëguma yuexü wena maxëgu, rü taxuéatama tixämëxü rü ëxna tixätegü. Erü daxüçüäx i Tupanaärü orearü ngeruügürüü tá tixigü i ngëguma.

²⁶ – Pema choxna peca i yuexüärrü dagüchiga. ¿Natürü tama éxna nawa pengü i Tupanaärü ore ga Moïchë ümatüxü ga naïxäcü ga iýauxratanünechigaxü iýauxüwa? Erü yema orewa rü Moïchexü ñanagürü ga Tupana:

“Choma nixi i Abräüärrü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”,
ñanagürü.

²⁷ – Rü ngëma orewa nüxü tacuëx rü Tupana rü maxëxüärrü Tupana nixi rü tama yuexüärrü Tupana nixi, erü Tupanaarü ñüwa rü taxuéma tayu. Rü ngëmaäcü i pema rü poraäcü ipetüe – ñanagürü.

*Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü
(Mt 22.34-40)*

²⁸ Rü wüxi ga ngúexëeruü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü nüxü naxñü ga yema togü ga namücügi ga Ngechuchumaä na íyaporagatanüçüüxü. Rü nüma rü nüxü nicuëxächi ga meäma na nangäxüäxü. Rü yemacèx Ngechuchucex nixi, rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: – Pa NgúexëeruüX, ¿ngëxüdrüüxü i Tupanaärü mu nixi i guxü i norü mugüarü yexera ixixü? – ñanagürü.

²⁹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: – Ngëma Tupanaärü mu i guxü i norü mugüarü yexera ixixü, rü ñiaä nixi, ñanagürü:

“íperüxñü, Pa Iraéanecüäxgü! Rü nüma ya Cori ya törü Tupana, rü yxicatama nixi ya törü Cori.

³⁰ ¡Rü nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana guxüne ya curü maxñnemaä, rü guxü i cuäemaä, rü guxü i nagu curüñüxümaä, rü guxü i curü poramaä!”
ñanagürü.

³¹ – Rü ngëma norü taxre i Tupanaärü mu, rü ñanagürü:

“¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugü cungechaüxürrü!”

ñanagürü. Rü nataxuma i to i Tupanaärü mu i ngëmagüarü yexera ixixü – ñanagürü.

32 Rü yexguma ga yema ngúexéēruū ga mugüwa nguxéētaexü, rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Marü name, Pa Ngúexéēruūx, erü aixcüma nixi i ngëma nüxü quixuxü na wüxicatama na yüixü ya Tupana, rü nataxuma ya naï.

33 —Rü ngëma Tupanaxü na ingechaǔxü guxüne ya törü maxënemaä, rü guxü i nagu rüxiňüümaä, rü guxü i törü poramaä, rü nüxü na ingechaǔxü i tamücü i yigü na ingechaǔxüriü, rü ngëma rü guxüma i carnerugü i Tupanacex idëjxü rü íguxülarü yexera narümemae —ñanagürü.

34 Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga mexügu na naxñüüäcüma na nangâxüüäxü ga yema ngúexéēruū ga mugüwa nguxéētaexü, rü ñanagürü nüxü: —Marü tama taxü cuxü nataxu na cunayaxuxü ya Tupana na curü äëgxacü yüixüçex —ñanagürü. Rü yemawena rü marü taxuüma nügü naporaxëe na nüxna yacachigüxüçex.

¿Texé nane nixi ya Cristu?

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

35 Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínangúlexéētaeyane ga Ngechuchu, rü duüxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tüxcüü nixi i ngëma ngúexéēruügü i mugüwa nguxéētaegüxü i ñagüxü: “Yima Cristu ya Tupana nüxü unetacü rü nuxcümaücü ga äëgxacü ga Dabítaa nixi”, ñagüxü?

36 —¿Rü ñuxäci i ngëmaäcü yadexagüxü? Yerü nümatama ga Dabí, rü yexguma Tupanaäe i Üünexü naäewa ideaxgu rü ñanagürü:

“Cori ya Tupana rü chorü Corixü ñanagürü: ‘¡Nuä chorü tügüneçuwawa rüto ñuxmatáta nüxü charüporamä i curü uwanügü na cuga naxñüüëxüçex’”

ñanagürü ga yema orewa.

37 —¿Natürü ñuxüçürüwa i Dabítaa yüixü ya Cristu, ega nümatama ga Dabí, rü norü Corimaä naxuågu? —ñanagürü. Rü yema muxüma ga duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü taäeäcüma Ngechuchuaxü inarüxlnüe.

Ngechuchu rü nüxü nixu na tama yameärü maxüäxgüxü ga yema ngúexéēruügü ga Moïchearü mugüwa nguxéētaegüxü

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54, 20.45-47)

38 Ngechuchu rü norü nguxéētaewa rü ñanagürü: —¡Pexuäegü naxcex i ngëma ngúexéēruügü i Moïchearü mugüwa nguxéētaegüxü! Erü nümagü rü norü me nixi i mexü i naxchirumaä na naxñäneäxü. Rü nanaxwëxegü na ítamüwa duüxügü meä nüxü na rümoxegüxü.

39 —Rü ngutakuëxepataügüwa rü norü me nixi i äëgxacügümëxwëxewa na natogüxü. Rü ñagü i taxüwa rü ngëma önaärtü yoraxütawa ügxü i nachicacex nadaugü.

40 —Natürü tüxna ñanapuxü ya tümapatagü ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxuchi nanamëxëe i norü yumüxegü na ngëmagü nügü yacuxgüxüçex rü duüxügü nagu rüxiňüëxüçex na aixcüma mexügu na yixigüxü. Natürü nümagü tá nixi i yexeraäcü napoxcuexü —ñanagürü.

Yutecü ga ngearü díeruäxcü ga Tupanacex díeru ngüixü ixäcü

(Lc 21.1-4)

41 Wüxicana ga Ngechuchu rü tupauca ga taxüneärü díeruchiüärrü toxmëxtawa narüto. Rü yema inadawenü ga ñuxäci duüxügü yexma ngixü yanaxüçuchigüxü ga norü díerugü. Rü muxüma ga duüxügü ga idíeruäxgüxüçixü rü yexma ngixü nayarüxüçuchigü ga muxüchicü ga norü díeru.

42 Rü ngürü yéma ingu ga wüxi ga yutecü ga ngearü díeruäxcü. Rü ngüma rü wüxi ga yema díeruchiügu ngixü iyiartüxüçuchi ga taxretachinü ga díeruxacü ga ítanüci.

43 Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexügüçex naca, rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü ñää ngecü i yutecü i ngearü díeruäxcü, rü guxü i ngëma togü i díeruchiügu díeru ngixü ixüçuchigüxülarü yexera ngixü ixä.

44 Erü guxüma i togü rü ngixü inaxägü i ngëma nüxü iyaxügüçü. Natürü ngüma ngixü natauxyane ngixü ixä i guxcüma i ngixü ngëxmëcü i ngirü önataniü —ñanagürü.

13

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ga taxünegu tá na napogüexü

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Rü yexguma tupauca ga taxünewa ínaxñüüga Ngechuchu, rü wüxi ga norü ngúexügü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexéēruüx jdücax ñuxäci nimexëchi ya daa tupauca ya itaxüne rü naxtapüxarü nutagü! —ñanagürü.

2 Natürü Ngechuchu nanangâxü, rü ñanagürü: —Pema nüxü pedaugü ya guxüñema ya yima tupauca ya taxüneärü ipatagü. Natürü pemaä nüxü chixu rü aixcüma guxüñema ya

daa īpatagü rü tá nagu napogüe. Rü norü nutagü rü taxucütáma nügütü naxüxüra, rü bai tá ya wüxi –ñanagürü.

*Ciexruūgü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagüxü i naāne
(Mt 24.3-28; Lc 21.7-24, 17.22-24)*

34 Rü yemawena rü Oribunečürü Mèxpúne ga tupauca ga taxüneärü toxmèxtawa yexmanewa naxi. Rü yéma narüto ga Ngechuchu. Rü Pedru rü Chaütiágü rü Cuáü rü Aüdré rü naxütawa naxi na noxrüwama nüxna nacagüexüçex. Rü ñanagürügü: –Tanaxwexe i tomaä nüxü quixu na ñuxgu tá nangupetüxü i ngëma nüxü quixuxü. ¡Rü tacü tá nixi i norü cuèxruü i nawa nüxü tacuaxü ega nawa tá nanguxgu i ngëma? –ñanagürügü.

5 Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: –¡Pexuāegü na taxüema pexü womüxexüçex!

6 –Erü muxüchixü i duüxügü tá ínangugü, rü chaugu tá nügü nicuxgü, rü ñanagürügü tá: “Choma nixi i Cristu”, ñanagürügü tá. Rü muxüchixü i duüxügüxü tá nawomüxéé.

7 –Rü ngëxguma nüxü pexinüegü na nügü nadéixü i nachiüñanegü i ngaicamagüxü rü togü i nachiüñanegü i yaxügugüxü, ¡rü tăütáma ngëmacex pehaixächiäegü! Erü woetama ngëmaäcü tá nangupetü. Natüri tăütáma naâneärü gux nixi i ngëma.

8 –Erü wüxi i nachiüñane rü to i nachiüñanemaa tá nügü nadai. Rü wüxi ya äëxgacürü churaragü rü to i äëxgacürü churaragümaa tá nügü nadai. Rü muxüma i nachicawa rü tá naxiñaxächiáne. Rü tå taiya nangux. Natüri guxüma i ngëma rü norü ügumare nixi i ngëma nüxü i tá ínguxü.

9 –¡Rü meä pegüna pedaugü! Erü äëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü, rü ngutaquéxepataügugu tá pexü niçuaixgü. Rü nachiüñanegüarü äëxgacügüpëxewa tá pexü nagagü naxcex na chorü duüxügü na pixigüxü. Natüri ngëmaäcü tá pexü natauxcha na ngëma äëxgacügümäa nüxü pixuxü i chauchiga.

10 –Natüri naxüpa na nagüxü i naâne rü tá nüxü nixugüe i Tupanaärü ore i guxü i nachiüñanegüwa.

11 –Natüri ngëxguma äëxgacügüpëxewa pexü nagagü, ¡rü tăütáma pexoegaäegü naxcex na tacümaa tá penangäxüçex! ¡Rü namaä nüxü pixu i ngëma ore i ngëxgumatama Tupana pexna áxü na nüxü pixuxüçex! Erü tăütáma pema nixi na pidexagüxü, natüri Tupanaäe i Üünexü tá nixi i pewa idexaxü.

12 –Rü nügüneégüwa tátama rü äëxgacügüxtawü nügü inayaxuaxügü na ngëmaäcü tükü nadéixüçex. Rü ngëxgumarü tá ta i papágü rü mamágü rü tá naxäcügüxü inayaxuaxügü. Rü nümagü i naxäcügü rü tá nanatügümäa rü naëgümäa nanuë, rü tá tükü inayaxuaxügü na äëxgacügü tükü nadéixüçex.

13 –Rü guxü i naânewa rü duüxügü tá pexchi naxaie naxcex na chorü duüxügü pixigüxü. Natüri yíxema naetüwa meä Tupanaäxü yaxöömäxë, rü yíxema tá tixi ya aixcüma nayaxüxe i maxü i taguma gúxü.

14 –Rü ngëxguma nüxü pedeüxgu i ngëma áñächixü rü áñicümaxüchixü i chixexëruü i ngextá tama ínaxwëxexüwa na nangëxmaxü, rü ngëxguma ya yíxema Yudéanewa ngëxmagüx, rü tanaxwexe i mëxpúneänewa tabuxmü. Rü texé ya yíxema nüxü daumatüxe, ¡rü name nixi i meä nagu tarüxü i ngëma!

15 –Rü ngëma ngunexügü texé tûmapataëtüwa ngëxmagu, rü tama name i tûmapatagu tayangaxi na tacü i tûmaäru ngëmaxü tayayaxuxüçex.

16 –Rü texé ya tûmaänewa ngëxmaxë rü tama name i tûmapatacex tataegu na tûmachirugü tayayaxuxüçex.

17 –Rü ngëma ngunexügü, rü wüxi i ngechaü tá nixi i tûmacex ya yíxema ngexegü ya itacharaügüxe rü yíxema maixäcügxü.

18 –¡Rü Tupana naxcex peca i perü yumüxëwa na tama gáuane ixüyane pexü na nangupetüxüçex i ngëma chixexü!

19 –Erü ngëma ngunexügü rü poraäcü tá nangëxma i ngúxü ga noxri Tupana naâne ixügugumama taguma yexmaxü, rü ngëmawena rü tagutáma nangëxma.

20 –Rü ngëxguma Tupana tama nanoxrexëegü i ngëma ngunexügü, rü taxuetáma tamaxü. Natüri Tupana rü marü nananoxrexëe i ngëma ngunexügü erü tükü nangechaü ya yíxema noxrüxü tükü nadexe.

21 –Rü ngëxguma texé pexü ñagügu:

“Düçex, daa nixi ya Cristu”, ñagügu, rü éxna:

“Gua nixi ya Cristu”, ñagügu, ¡rü tákü i nüxü peyaxögxü!

22 –Erü Cristugüneta rü Tupanaärü orearü uruügüneta tá ínangugü. Rü tá nanaxügü i muxüma i cuèxruügü i taxügü. Rü ngëmaäcü, ega nüxü natauxchagu, rü tá tükü nawomüxexüwoo ya yíxema duüxëgü ya Tupanatama tükü dexe.

23 –¡Pexuāegü! Erü guxüma i ngëma tá ngupetüxü, rü marü naxüpa pemaä nüxü chixu.

*Nuxācū tá nixī i ngēxguma nataegugu ya Tupana Nane ya duǔxūxū ixīcū
(Mt 24.29-35, 42, 44; Lc 21.25-36)*

²⁴—Natürü marü nangupetügi i ngēma ngúxügü, rü ngēma ngunexügügi rü tá nixo ya üexcü rü tātūtámá inabaxi ya tauemacü.

²⁵—Rü woramacurigü rü ēxtagü rü tá narüyi. Rü guxüma i daxüwa ngēxmaxü rü tá naxīqāchitanü rü nachicana tá nixigachitanü.

²⁶—Rü ngēxguma i duǔxügü rü tá nüxü nadaugü ya Tupana Nane ya duǔxūxū ixīcū na caixanexügü inaxīxü i guxüma i norü poramaä rü norü ngóonexümaä.

²⁷—Rü tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxūcūlāx na tūxü nanutaquēxexüçex ya yíxema Tupana tūxü idexechixe ya guxüwama ngēxmagüxe ñuxmatáta naâne íyacuáxüwa nangu.

²⁸—jíperüxñüe i ñaânguxéetae i orix i iguerachiga, rü naxcèx pengúe! Rü ngēxguma ngexwacaxüxü i nachacüuxacügü iyarüyixu rü naxüátügu, rü ngēmawa nüxü pecuëx na paxa tá taunecü yüixü.

²⁹—Rü ngēxgumarüü ta, rü ngēxguma nüxü pedeüxgu na nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü ngēmawa tá nüxü pecuëx na paxaxüchi tá ñanguxü ya Tupana Nane ya duǔxūxū ixīcü.

³⁰—Rü guxüma i ngēma ñuxma pemaä nüxü chixuxü rü aixcüma tá nangupetü naxüpa na nayuexü i ngēma duǔxügü i ngēxguma maxëxü.

³¹—Daxüguxü i naâne rü ñoma i naâne rü tá inayarüxo. Natürü chorü ore rü tagutáma inayarüxo, rü aixcüma tá ningü.

³²—Natürü ngēma ngunexü rü ora i nagu tá nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü Tanatü ya Tupanaxícatama nüxü nacuëx i ñuxgu tá na nangupetüxü i ngēma, rü taxüema ya tote nüxü tacuëx. Rü woo i norü orearü ngeruügü i daxūcūlāx rü tama nüxü nacuëxügü, rü woo i choma na Nane chüfxü rü tama nüxü chacuëx i ñuxgu tá na nangupetüxü i ngēma.

³³—Rü ngēmacex, jípedaue rü pexuâegü! Erü tama nüxü pecuëx i tacü rü ora tá íchangü i chomax.

³⁴—Rü guxüma i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü ñoma wüxi ga yatu ga ixüâchichaülcü na to ga nachiüânewa naxüâlcèxrüxü nixi. Rü yemacex norü puracütanüxüna naxâga na mea nüxna nadaugüxüçex ga guma napata. Rü ñuxüchi wüxicügüna nanaxâ ga norü puracü. Rü yême iâkârû dauruü rü nagu nanamu na mea nadauxütaegüxüçex.

³⁵⁻³⁶—jíRü ngēmacex i pemaä rü name na ípexuâxegüxü! Erü tama nüxü pecuëx i ñuxgu tá ñango ya yima cori ya ípataarü yora, rü bexmana noxri nachütagu, rü éxna ngâxüçügü, rü éxna otá icaxgu, rü éxna noxri yangóonegu. jíRü ngēmacex ipedaue na ngürüâchi ñanguxgu tama ípepeeyane pexü na íyanguélxüçex!

³⁷—Rü ngēma ore i pemaä nüxü chixuxü, rü guxü i duǔxügüçex nixi. jíRü ipedaueechä! —ñanagürü.

14

*Äêxgaciügü naxcèx nadaugü na ñuxâcu Ngechuchuchuxü yayauxgüxü
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Cu 11.45-53)*

¹ Rü taxre ga ngunexü nataxu ga na nawa nanguxü ga Yudiügürü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangögxüâxü ga pâü ga ngearü puxéerüâxü. Rü ga paigürü âêxgaciügü rü ngüexêerüügü ga mugüwa ngüexéetaegüxü rü naxcèx nadaugü ga ñuxâcu bexma duǔxügüçex Ngechuchuchuxü na yayauxgüxü rü na yamêxgüâxüçex.

² Yerü nümaxü rü ñanagürügü: —Taxucüruwama ñuxma petagu tayayauxgü, erü duǔxügü rü tá tamaä nanuë —ñanagürügü.

*Wüxi ga nge rü Ngechuchuerugu inaba ga pumara
(Mt 26.6-13; Cu 12.1-8)*

³ Rü Ngechuchu rü Betâniâwa naxü napatawa ga Chimâü ga rüchaxüneçümaä naxugüäcü. Rü yexguma mechawa natoyane, rü yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga wüxiweü ga pumara ga yíxichixü ga tatanüxüchixü yéma ngecü. Rü iyapoyenagu ga yema pumarachixü ga nuta ga mexêchicüñaxcèx, rü Ngechuchuerugu inaba.

⁴ Natürü ñuxre ga yema yéma yexmagüxü rü nanuë naxcèx ga yema naxüxü ga yema ngecü, rü nügümäâ ñanagürügü: —¿Tüxcüü ngêxma inaxaiyaxü i ngēma pumara?

⁵—Rü narümemäâ chi nixi i 300 tachinü i diêrugu namaä itaxe, rü ñuxüchi ngêma diêruraä nüxü irüngüxüçex i ngēma duǔxügü i ngearü diêrûxügüxü —ñanagürügü. Rü yemaäcü ngîchiga nidexagü ga yema nge.

⁶ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —jNgexrüma! ¿Tüxcüü ngîxü pechixewe? Erü ngêma chomaä naxüxü, rü wüxi i mexü nixi.

⁷ —Rü ngēma ngearü dīēruāgxūx rü guxūgutáma petanüwa nangēxmägū, rü ngēmaācū pexū natauxcha na nüxū perüngūxēēx i ngēgxuma penaxwèxegu. Natürü i choma rü tātūtámá guxūgū petanüwa changēxma.

⁸ —Rü ñaa nge rü inaxü i guxüma i ngēma ngíxü tauchaxü, rü ngēmacèx yoxni choxü ipumaraxlñe naxüpa na ichatáxü.

⁹ —Rü aixcüma pemaā nüxū chixu rü guxü i naānewa i ngextá duüxügü nüxū íixugügüxüwa i ore i maxéxēerü, rü ñaa ngecü chomaā üxü rü ta ta nüxū nixugügū. Rü ngēmaācū tá ngíxna nacuèxächie i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Yuda rü ãëxgacügümaā nanamexēē na ñuxäcū tá na Ngechuchuxü yayauxgüxülcèx
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)*

¹⁰ Rü Yuda Icaríute ga wüxi ga yema 12 ga ngúexütanüxü ixíxü, rü Yudíugüarü paigüarü ãëxgacügütanüwa naxü na namaā yamexéêäxücèx na ñuxäcū tá na Ngechuchuxü yayauxgüxülcèx.

¹¹ Rü yexguma yemaxü naxñinüegu, rü nümagü ga yema ãëxgacügü rü nataäégü. Rü diéru Yudana ngíxü naxuaxügü. Rü yexgumama inanaxügü ga Yuda ga naxcèx na nadauxü ga ñuxäcū nüxü na natauxchaxéêgüäxü na duüxülgüechia Ngechuchuxü yayauxgüxülcèx.

Coriarü ñonachiga

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

¹² Rü nawa nangu ga ngunexü ga nagu inaxügüxü ga yema peta ga pâu ga ngearü puxéerüñaxü nagu nangōxgüxü. Rü yema nixi ga ngunexü ga nagu carneruxacü naxcèx yamègxüxü ga Üpetüchigaarü peta. Rü yexguma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá cunaxwèxe na tanamexéêxü i ñona i Üpetüchigaarü petagu ingóxü? —ñanagürügü.

¹³ Rü yexguma ga nüma rü nanamu ga taxre ga norü ngúexügü, rü ñanagürü nüxü: —jÉcü, yéa ñänewa pex! Rü ngēxma tá nüxü peyangau i wüxi i yatü i wüxi ya tükü ya dexámaā ãäcuxe ngēxma tükü ingexü. jRü nawe perüx!

¹⁴ —jRü yima ñapata ya nagu yaxücune i ngēma yatü, rü yima ñärü yoramaä nüxü pixu, rü ñapegügü nüxü:

“Torü ngúexéêerü nüxü nacuáxchaü na ngéxü yíixü i ngēma ucapu i norü ngúexügümaä tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü ñanagü”, ñapegügü nüxü!

¹⁵ —Rü nüma tá pexü nüxü nadauxéē i wüxi i ucapu i taxü i marü meä mexéêxü i norü daxuchiñwa ngēxmaxü. jRü ngema penamexéêx i törü ñona i Üpetüchigacèx ixíxü! —ñanagürü nüxü.

¹⁶ Rü inaxüächi ga yema taxre ga ngúexügü, rü ñänewa naxü. Rü yexma nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaā nüxü ixuxülrü. Rü yéma nanamexéē ga ñona ga Üpetüchigacèx ixíxü.

¹⁷ Rü yexguma marü nachütachaügu, rü ñangu ga Ngechuchu namaā ga yema 12 ga norü ngúexügü.

¹⁸ Rü yexguma mechawa ñachibüeyane, rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaā nüxü chixu rü wüxiya petanüwa i ñuxma chomaā nuä chibüxe tá tixi ya bexma choxü ïyaxuaxüx —ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma ga nümagü ga norü ngúexügü rü poraäcü nangechaügü. Rü inanaxügüe ga na wüxicigü nüxna icachigüxü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿choma tá chüxü i cüxü ïchayaxuaxüx? —ñanagürügü.

²⁰ Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i pema i 12 tanüwa i datatama poratuwa norü pâu iwaixéêxü, rü ngēma tá nixi i choxü ïyaxuaxüxü.

²¹ —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chüxü, rü tá chayu ngēma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxülrü. Natürü wüxi i ngechaüxüchi nixi naxcèx i ngēma yatü i choxü ïyaxuaxüxü. Rü narümemaä chi nixi ga noxtacüma tâü chima na nabuxü —ñanagürü.

²² Rü yexguma ñachibüeyane, rü Ngechuchu nanayaxu ga pâu. Rü Tupanana moxé naxä, rü inanabücu, rü norü ngúexügüxü nayanu. Rü ñanagürü nüxü: —jPenayaç i ñaä pâu! Rü ngēma rü chaxunechiga nixi —ñanagürü.

²³ Rü yemawena nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaä ãäcuxü. Rü yexgumarüü ta Tupanana moxé naxcèx naxäxïra, rü ñuxüchi norü ngúexügüna nanaxä. Rü guxüma nawa naxaxegü.

²⁴ Rü ñanagürü nüxü: —Daa binu ya chaugü i muxüma i duüxügülcèx ibacüchiga nixi. Rü yimawa Tupana meäma nanangoxéē na aixcüma yíixü i norü uneta.

²⁵ —Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü tâxütmáma wena chayaxaxü ya daa binu ñuxmatáta Tupana ãëxgacü íixixüwa binu ya ngexwacaxücü chayaxaxüx —ñanagürü.

*Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü taxütáma nügü nixu na norü ngúexü yütxü
(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Cu 13.36-38)*

²⁶ Rü ñuxuchi nawiyaegü ñuxre ga Tupanaärü wiyaegu. Rü yemawena rü Oríbunecüarü Mëxpünewa naxí.

²⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Guxáma i pema rü tá choxü ípetèxgü. Erü ngëmaäcü nüxü nixu i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Tá chayamèx ya carneruarü dauruü, rü tá nananaxüanemare i carnerugü”, ñaxü.

²⁸ –Natürü ngëxguma marü yuwa ícharüdaxguwena, rü chaxira tá pexüpa Gariréaanewa chaxü –ñanagürü.

²⁹ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: –Woo guxüma i togü cuxü ítèxgu, rü choma rü tättämä cuxü íchatèx –ñanagürü.

³⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: –Aixcüma cumaä nüxü chixu rü ñomatama i chütäxgü rü naxüpa na taxreëxpüxcüna yaçaxü i otá, rü tomaëxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü quiixü –ñanagürü.

³¹ Natürü nüma ga Pedru rü ñanagürüama: –Woo wüxigu cumaä chayuxgu, rü tåxütáma chaugü ichicüx na curü duüxü chiiixü –ñanagürü. Rü guxüma ga togü ga norü ngúexügü rü ta yema ñanagürü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxë

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Rü yemawena rü Ngechuchu rü norü ngúexügü rü nawa naxí ga wüxi ga nachica ga Yechemanígu äggaxü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Nuá perütogü yoxni paxa yéa chayayumüxë! –ñanagürü.

³³ Rü ñuxuchi ínayagagü ga Pedru, rü Chaütiágu, rü Cuáü. Rü naxcèx inaxügü ga na poraäcü nangechaüxü rü naxixächiäexü.

³⁴ Rü yexguma rü ñanagürü nüxü: –Poraäcü changechaü, rü nagu charüxïnü na ngëmamaä tá chayuxü. ¡Rü nuxa perücho i pemax, rü ipedaue! –ñanagürü.

³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéaxüra naxü. Rü ñaxtüanegu nanangücuchi. Rü Tupanana naxcèx naca na nawa ínanguxuchixücèx ga yema ngúxü ga yexguma chi Tupanaärü ngúchaü yixígi.

³⁶ Rü norü yumüxëwa rü ñanagürü: –Pa Chaunatüx, cuxcèx rü guxüma natauxcha. ¡Rü nüxna choxü ínanguxuchixëe i ñaä ngúxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwëxe i cunaxü i cuxrütama ngúchaü rü tama i choxrü –ñanagürü.

³⁷ Rü ñuxuchi nataegu ga norü ngúexügü íyexmagüxüwa. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü. Rü ñanagürü Pedruxü: –Pa Chimáü, ¿ícupe? ¿Tama éxna namaä cupora na icudauxü, rü bai i wüxi i ora?

³⁸ –¡Rü ipedaue, rü Tupanana naxcèx peca na pexü nangüxëexücèx na tama choxü ípetaxücèx i ngëxguma facü rü guxchaxü pexü üpetügi! Erü aixcüma peäewa rü ípememare, natürü pexene nixi i ngëma turaxü –ñanagürü.

³⁹ Rü wenaxärü íníxü, rü noxirüütama nayayumüxë.

⁴⁰ Rü yexguma wenaxärü norü ngúexügücèx nataegugu, rü nüxü inayangau ga na wenaxärü ínapeexü, yerü poraäcü nayaxtaexüchi. Rü yemacèx ga nümagü rü tama nüxü nacuëxgü ga na tacümaä tá nangäxügüxü.

⁴¹ Rü norü tomaëxpüxcüna wenaxärü norü ngúexügücèx nataegu, rü ñanagürü nüxü: –¿Ñuxma rü ta éxna ípepeeama rü iperüngüëäma? ¡Rü marütama! Erü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü rü marü nawa nangu i ora na choxü na yayauxgüxü rü nüxna na choxü namugüxücèx i duüxügü i chixexü i pecaduäxgüxü.

⁴² –¡Rü ipechigü, rü ngíxä ítixü! Erü marü ñomama nixi i ngëma choxü íyaxuaxüxü –ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Cu 18.2-11)

⁴³ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ínangu ga Yuda ga norü ngúexüchirëx ixüxü. Rü nawe narüxü ga muxüma ga duüxügü ga taramaaä rü naïmaä ixäxnexü. Rü yema nixi ga duüxügü ga yéma namugüxü ga paigülarü äexgacügü rü ngúexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü Yudiugüärü äexgacügüerugü.

⁴⁴ Rü Yuda ga ínaxuaxüxü rü marü yema duüxügümaä nanamexëë, rü ñanagürü:

“Ngëma nüxü chachúxüxü nixi i Ngechuchu. Rü ngëma tá nixi i piyauxgxü rü meä peyanáiäcüma peyagagüxü” –ñanagürü.

⁴⁵ Rü yemäacü Ngechuchucèx nixü, rü ñanagürü nüxü: –Pa Ngúexëëruüx –ñanagürü. Rü ñuxuchi nanachúxu.

⁴⁶ Rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgü.

⁴⁷ Natürü wüxi ga Ngechuchutanüxü nanawëxechi ga norü tara, rü yemamaä paigüärü äëxgacüärü duülxüxü inadaechinü.

⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema duüxtügüna naca, rü ñanagürü nüxü: –¿Tücxüü taragü rü naixmenëxägümää chauxcèx nuä pexi na choxü peyarüyaugüxüçèx ñoma wüxi i ngitexaxü chilixürüü?

⁴⁹ –Rü guxü ga ngunexügu rü petanüwa chayexma ga yexguma tupauca ga taxünewa changuxëëtaegü, rü taguma choxü piyauxgü. Natürü ñää ñüxma ngupetüxü, rü nangupetü na yanguxüçèx i Tupanaärü ore i ümatüxü –ñanagürü.

⁵⁰ Rü yexguma ga guxüma ga norü ngüexügü rü nüxna nibuxmü. Rü nüxicatama yéma nanatexüga ga Ngechuchu.

⁵¹ Natürü wüxi ga ngextüxüçü ga düxrüümaäxüca nügü nuquecü nawe nixüchigü. Rü yema duülxügü rü nayayaugü.

⁵² Natürü nüma rü nüxü ningëx ga yema düxrüü, rü yemaäcü ngexchiruäcüma niña.

Äëxgacügüpëxewa Ngechuchuxü nagagü

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Cu 18.12-14, 19-24)

⁵³ Rü yexguma ga yema duülxügü rü paigüärü äëxgacüpëxewa nanagagü ga Ngechuchu. Rü yexma nangutaquëxegü ga guxüma ga togü ga paigü ga äëxgacügü ixigüxü, rü yema Yudüngüärü äëxgacügülerugü, rü yema ngüexëëruügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü.

⁵⁴ Natürü ga Pedru rü yaxügu nawe nixächigü ñüxmata guma paigüärü äëxgacüpataëxtüwa nangu. Rü purichägü ga tupauca ga taxüneärü dauruügümää yéma iñäxtüwa narüto. Rü nügü yéma nanaixü üxüxtüwá.

⁵⁵ Rü yema paigüärü äëxgacügü rü guxüma ga yema togü ga äëxgacügü ga itaxü rü naxcèx nadaugü ga ñüxäcü Ngechuchuxü na ñanaxügüxü rü na yamëxgüäxüçèx. Natürü taxucüruwa nüxü inayangaugü ga tacüçex tá na yamëxgüäxü.

⁵⁶ Yerü woo muxüma ga duülxügü rü nüxü nixugüe ga doramare ga nachiga, natürü nügütanüwatama rü tama nawüxitüga ga norü ore.

⁵⁷⁻⁵⁸ Rü ñuxre ga togü inachigü rü doraxüümare nixugüe ga Ngechuchuchiga. Rü ñanagürü: –Toma nüxü taxinüü ga na ñaxü:

“Tá chanangutaxüxée ya daa tupauca ya taxüne ya duülxügü üxüne. Rü tomaëxpüü i ngunexügu tá chanaxü ya nää ya tama duülxügü üxüne”, ñaxü –ñanagürü.

⁵⁹ Natürü woo yema oremää, rü tama nawüxitüga ga norü ore.

⁶⁰ Rü yexguma ga guma paigüärü äëxgacü rü guxülpëxewa inachi. Rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: –¿Exna taxuxümaäma cunangäxü i ñüxmax? ¿Rü tacü nixi i ngëma nüxü yaxugüxü i cuchiga? –ñanagürü.

⁶¹ Natürü ga Ngechuchu rü nangeëxmare, rü taxuxümaäma nanangäxü. Rü yemacëx ga nüma ga paigüärü äëxgacü rü wenaxäru nüxna naca, rü ñanagürü: –¿Rü cuma quïixü ya Cristu ya Tupana ya mecü Nane? –ñanagürü.

⁶² Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Ngü. Ngëma nüxü quixuxü chixi. Rü tá choxü pedaegü i ngëxguma Tupana ya poracäru tügüneçüwawa charütxogu rü ngëxguma caix-anexügu wenaxärtü nüma chaxüxgu –ñanagürü.

⁶³ Rü yexguma ga guma paigüärü äëxgacü rü norü numaä nügüchirugu nagaugü. Rü ñanagürü: –¿Tücxüü marü tanaxwëxe i to i duülxü i nüxü ixugüxü i nachiga?

⁶⁴ –Rü pematama marü nüxü pexinüe na ñüxäcü Tupanamaä naguxchigaxü. ¿Rü ñuxü ñapegüxü i ñüxmax? –ñanagürü. Rü guxüma wüxitüga narüxiñüe rü: –Aixcüma nixi na chixexü naxüxü rü namexü na nayuxü –ñanagürü.

⁶⁵ Rü ñuxre ga nümagü rü inanaxüge ga nüxna na naçuaixgüexü. Rü nanatüxetügü rü ñüxmaxi nüxü nidagügü ñaxüümaä: –¡Nüxü nacuëx na texé cuxü idagüxü! –ñanagürü. Rü yema tupauca ga taxüneärü dauruügü ga purichägü rü napapechiwegü.

Pedru rü tama nügü nixu na Ngechuchuxü nacuáxü

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Cu 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Rü yoxni ga Pedru rü ñaxtüwa äëxgacüpataëxtüwa nayexma. Rü yexgumayane yéma ingu ga wüxi ga pacü ga guma äëxgacüärü duülxü ixicü.

⁶⁷ Rü yexguma Pedrusü nadëüxgu ga yéma üxüxtüwá nügü na nanaixüxü, rü meä nüxü idawenü, rü ngigürügi nüxü: –Cuma rü ta namücü quixi i ngëma Ngechuchu i Nucharétucüäxü –ngigürügi.

⁶⁸ Natürü ga Pedru rü nügü inicux na Ngechuchuarü duülxü yïixü, rü ñanagürü: –Choma rü tama nüxü chacuëx ya yima. Rü tama nüxü chacuëx i tacüchiga nixi i ngëma nüxü quixuxü –ñanagürü. Rü yexguma ga nüma rü ipataëxtüärü düxétüwa naxü. Rü yexgumatama nica ga otá.

⁶⁹ Natürü ga yema pacü rü wenaxärü Pedruxü idau, rü inaxügү ga yema togümaä nüxü na yaxuxü, rü ngigürügү: —Ñää rü wüxi i natanüxü nixi —ngigürügү.

⁷⁰ Natürü nüma ga Pedru rü wena tama nügү nixu. Rü yixcamaxüra rü yema duüxügү ga yéma yexmagüxü rü wenaxärü ñanagürügү nüxü: —Aixcüma nixi na cuma rü ta ngëma Ngechuchutanüxü na quiixü, erü wüxi i Gariréaaneçüäx quiixi —ñanagürügү.

⁷¹ Rü yexguma ga Pedru rü poraäcü nügү nixä, rü ñanagürü: —Rü aixcüma tama nüxü chacuëx i ngëma yatü i nachiga pidexagüxü. Rü ngëguma doraxü chixuxgu rü ;Tupana chorü poxcux! —ñanagürü.

⁷² Rü yexgumatama norü taxreëxpüxcüna nica ga otá. Rü yexguma ga Pedru rü nüxna nacuëxächi ga yema ore ga üpaacü Ngechuchu namaä nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Rü naxüpa na taxreëxpüxcüna otá icaxü, rü cuma rü tá tomaëxpüxcüna cugü quicüx na chorü duüxü quiixü”, ñaxü. Rü yexguma ga Pedru rü poraäcüxüchima naxaxu.

15

Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Cu 18.28-38)

¹ Rü yexguma yangunegu, rü nangutaquéxegü ga äëxgacügü ga taxügü ga paigüarü äëxgacügü rü Yudiugüarü äëxgacügürügü rü ngüexëerügü ga mugüwa nguxëëtaegüxü rü guxüma ga togü ga yema äëxgacügütanüwa uguxü. Rü Ngechuchuxü yaneëgxüchacüüäcüma äëxgacüga Piratuxütawa nanagagü.

² Rü nüma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudiugüarü äëxgacü ya tacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü, yima nüxü quixucü chixi —ñanagürü.

³⁻⁴ Natürü yema paigüarü äëxgacügü rü poraäcü ínanaxuaxügüama, rü yemacëx ga Piratu rü wenaxärü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Éxna taxuxümaäma cunangäxü? ;Düçèx i ñuxre i cuchiga i nüxü yaxugüexü! —ñanagürü.

⁵ Natürü ga Ngechuchu rü taxuxümaäma nanangäxü. Rü yemacëx ga Piratu rü poraäcü nabaixächiäe.

Piratu rü Ngechuchumaä nanaxuegu na nayuxüçëx

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Cu 18.38-19.16)

⁶ Rü gucü ga taunecüga yexguma yema Üpetüchigaarü petawa nanguxgu rü Piratu ínananguxuchixëexü ga wüxi ga poxcuxü ga duüxügü naxcëx ícagüxü, yerü yema nixi ga nacüma.

⁷ Rü wüxi ga yatü ga Barabágu äegaxü, rü poxcupataügu napoxcu wüxigu namaä ga togü ga natanüxü ga máetägüxü ga yexguma äëxgacüxü ñatexüchigüchaügu.

⁸ Rü yema duüxügü rü yéma Piratuxütawa nangugü. Rü inanaxügue ga Piratuna na nacagüexü na naxcëx yangéäxücëx ga wüxi ga poxcuxü aixrügumarüü.

⁹ Rü Piratu nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Penaxwëxexü na pexcëx íchananguxuchixëexü ya yima Ngechuchu ya duüxügü Yudiugüarü Äëxgacümaä naxugüäcü? —ñanagürü.

¹⁰ Rü yema ñanagürü ga Piratu yerü nüxü nacuëx ga na yema paigüarü äëxgacügü rü na yaxauxächiexücëx yïixü ga Ngechuchu nüxna yamugüäxü.

¹¹ Natürü ga yema paigüarü äëxgacügü rü duüxügüxü namugü ga na tagaäcü naxcëx ínacagüxü ga na Barabáxü yangéäxücëx.

¹² Rü yexguma ga Piratu rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Rü facü nixi i penaxwëxexü na chanaxüxü namaä ya yima Yudiugüarü Äëxgacüga pexüégacü? —ñanagürü.

¹³ Rü nümagü ga duüxügü rü tagaäcü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü.

¹⁴ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü tacü rü chixexü naxü? —ñanagürü. Natürü ga nümagü rü wenaxärü tagaäcü ñanagürügü: —¿Curuchawa yapota! —ñanagürügü.

¹⁵ Rü yexguma ga Piratu rü Barabáxü ínanguxuchixëexü, yerü duüxügüxü nataäxëëchaü. Rü yexguma churaraküxü Ngechuchuxü naquaixëëguwena ga Piratu, rü ñuxuchi nüxna nanamu na curuchawa yanapotagüäxüçëx.

¹⁶ Rü yexguma ga nümagü ga churaraküxü rü äëxgacüpataëxtüwa nanagagü. Rü yéma nanangutquéxexü ga guxüma ga namüçüga churaraküxü.

¹⁷ Rü ñuxuchi ga yema churaraküxü rü wüxi ga máxü ga daucharaxü ga naxchirugu nayaçuxëëgü. Rü naëruwa nayangëxchigü ga wüxi ga boxü ga chuchuxüwa naxügüxü.

¹⁸ Rü yemawena inanaxügue na tagaäcü ñagüxü: —¿Namaxü ya Yudiugüarü äëxgacü! —ñagüxü.

¹⁹ Rü wüxi ga naixmenëxämaä naëruwa nanaquaixcagü, rü nüxna nacuaixgüe. Rü napëxegu nacaxäpüxügü rü nüxü nicuëxüügüneta.

²⁰ Rü yexguma yemaācü nagu yadauxcüraxügfügewena, rü ínanacuxchigü ga yema naxchiru ga daucharaxü. Rü wenaxärü naxchirugutama nayacuxëegü. Rü ñuxuchi ínanagaxüchigü na curuchawa yanapotagüäxüçex.

*Ngechuchuxü curuchawa nipotagü
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Cu 19.17-27)*

²¹ Rü yéma naxüpetü ga wüxi ga yatü ga Chirenecüäx ga Chimáügu äegacü ga Areyáüdru rü Rufu nanatü ixicü ga nañewa ne ücü. Rü yexguma yéma naxüpetüga rü yema churaragü rü guma yatüxü ngixü iningexëegü ga Ngechuchuarü curucha.

²² Rü Ngechuchuxü nawa nagagü ga wüxi ga nachica ga Górgutagu äegaxü. Rü yema naega rü: Duüxëéruchinëxächitaü, ñaxüchiga nixü.

²³ Rü nüxna nanaxägü ga binu ga miramaä äeñcü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü tama nayaxaxü.

²⁴ Rü yemawena curuchawa nayapotagü. Rü nümagü ga churaragü rü wüxi ga diëru ngixü nañanagügü na yemawa nüxü nacuexgüxüçex na ñuxäcü tá nügümäa yatoyeäxüçex ga Ngechuchuchiru, rü tacü tá na yangexü ga wüxicigü.

²⁵ Rü meäma 9 arü oragu ga pëxmama nixü ga curuchawa yapotagüäxü.

²⁶ Rü yéma nayapocuchi ga wüxi ga mürapewa ga ägatachinüxü ga nüxü ixuxü ga tacüçex curuchawa na yapotagüäxü. Rü yema naega ga mürapewagu üxü, rü ñanagürü: "Yüdiugüärü Äëxgacü", ñanagürü.

²⁷ Rü naxrüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga máëtagüxü rü wüxi ga norü tögüneçuwawa rü to ga norü toxwecüwawa.

²⁸ Rü yemaäcü ningü ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü:

"Ngëma chixexü ügxüñtanüwaama natèx",
ñaxü.

²⁹⁻³⁰ Rü yema duüxügü ga yéma chopetüxü, rü Ngechuchumaä naguxchigagü, rü nanexäérugüäcüma ñanagürü: -¡Düçex! Cuma cunangutaüxëeega ya tupauca ya taxüne, rü tomaëxpüx i ngunexügü wenaxärü ícunadaxëeega. ¡Ecü! ¡Cugütama namaxëe i ñuxmax, rü írrixü i curuchawa! -ñanagürügü.

³¹ Rü yexgumarü ta Ngechuchuxü nacugüeüraxü ga paigüarü äëxgacügü, rü ngúexëerüügü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü. Rü ñanagürü: -Nüma rü togüxü namaxëeë, natürü taxucürüwama nügütama namaxëe.

³² -¡Ñuxma rü ínaxix i curuchawa i ngëma Cristu i Iraéancüäxäärü Äëxgacü na nüxü idaugüxüçex rü nüxü yaxögüxüçex! -ñanagürügü. Rü woo ga yema máëtagüxü ga naxrüü curuchawa ipotagüxü, rü namaä naguxchigagü.

*Nayu ga Ngechuchu
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Cu 19.28-30)*

³³ Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu, rü guxü ga nañewa naxëäne ñuxmata yáuanecü tomaëxpüxarü orawa nangu.

³⁴ Rü yemataoma oragu rü tagaäcü aita naxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: -Eríx, Eríx, ¿damá chabátani? -ñanagürü. Rü ngëma rü ñaxüchiga nixü: "Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Tupanax, ¿tücxüü choxü nuã cutèx?" ñaxüchiga nixü.

³⁵ Rü nümaxü ga duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü nüxü naxñinüe rü ñanagürü: -¡Düçex, nüxü pexñüe! Nuxcümaüü ga Tupanaärü orearü uruu ga Erácex naca -ñanagürügü.

³⁶ Rü yexguma rü wüxi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü inañaächi rü wüxi ga tüaxmü niwaixëe namaä ga binu ga marü nguchiexüchicü. Rü wüxi ga dexnewa nayanëix, rü ñuxuchi Ngechuchuexü nanawëx na nüxü natuxuxüçex. Rü yema togüxü ñanagürügü: -¡Yixräma! ¡Ngixü rü itarüdaunü ngoxita Eríx nuã ü na curuchawa ínaxixëäxüçex! -ñanagürügü.

³⁷ Natürü nüma ga Ngechuchu rü tagaäcü aita naxü, rü ñuxuchi nayu.

³⁸ Rü yexguma ga tupauca ga taxüneärü tuyemachiäxü rü taxregu narügaute. Rü daxüwa inaxügü ga na nagautevä rü ñuxmata ñaxtüwa nangu.

³⁹ Rü guma churaragüärü äëxgacü ga Dumacüäx ga Ngechuchupëxewa yexmacü, rü yexguma nüxü nadëüxgu ga na nayuxü, rü ñanagürü: -Aixcüma nixü ya daa yatü i Tupana Nane na yüixü -ñanagürü.

⁴⁰ Rü iyexmagü ta ga ñuxre ga ngecügü ga yéma yaxüwa nüxü rüdaunücü. Rü yematanüwa iyexmagü ga María ga Magadacüäx, rü Charumé, rü María ga Yúche rü Chaütiagu ga rübumaecü naë.

⁴¹ Rü yema ngecügü iyixü ga Ngechuchuxü ífxümüçügüci rü nüxü rüngüxëegüci ga yexguma Gariréaanewa nayexmagu. Rü yexgumarüü ta yéma iyexmagü ga mucüma ga naïgü ga ngecügü ga Ngechuchuwe rüxüci ga yexguma Yerucharéüwa naxüxgu.

*Ngechuchu rü naxmaxăgu nayanaxăcuchigü
(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Cu 19.38-42)*

⁴²⁻⁴³ Rü yexguma marü nachütachaăgu ga yema ngunexü ga Yudíugü nagu nügü imexëegüxü naxcèx ga ngüchigaăru ngunexü, rü noxtacüma Piratuxătawa naxü ga Yúche ga Arimatéacăx. Rü nüma ga guma Yúche rü Yudíugüarü aëxgacigü ga tacütanüwa naxü, rü wüxi ga aëxgacigü ga poraăcü nüxü nangechaăgücü nixi. Rü nüma rü ta ínananguxëe na Tupuna norü aëxgacigü yilxücx. Rü Piratuxătawa naxcèx ínayaca ga Ngechuchuxüne.

⁴⁴ Rü nabahăxăchiăg ga Piratu ga marü na nayuxü. Rü yemacèx norü churaragüarü aëxgacigücèx nangema na nüxna naçaxăcèx na füxgumama yüixü ga marü na nayuxü.

⁴⁵ Rü yexguma norü churaragüarü aëxgacigü namaă nüxü ixuxgu ga marü na nayuxü, rü nüma ga Piratu rü Yúchena nanaxă ga naxüne.

⁴⁶ Rü yexguma ga Yúche rü naxcèx nataxe ga wüxi ga naxchápenüü ga mexëchixü. Rü curuchawa nanayaxu ga Ngechuchuxüne, rü yema naxchápenüümaă nananuque. Rü wüxi ga mëxpüne ga nutanaxcèxgu üpaacü yacaxmaăgüxü ga naxmaxăgu nayanaxăcuchi. Rü füxüchi wüxi ga nuta ga tacümaă nanangüxtaă.

⁴⁷ Rü María ga Magadácăx rü María ga Yúche naă rü nüxü irüdaunü ga ngexta na yanaxăcuchigüăx.

16

*Wenaxărü namaxă ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Cu 20.1-10)*

¹ Rü sabaduarü ngunexăguwena, rü María ga Magadácăx, rü Charumé, rü María ga Chaătiăgu naă naxcèx itaxegü ga pumara na namaă nachăxăcèx ga Ngechuchuxüne.

² Rü pêxmamaxăchi ga noxri üexcü iyarüogoxu ga yüxüarı ngunexăgu, rü yema ngecigü rü iyadaugü ga yema naxmaxăgu ga nagu yanaxăcuchigüăx.

³ Rü ngigü ngigürügigü: – Texé tá taxcèx itanaxügachi ya yima nuta ya namaă nangüxtaăcü? – ngigürügigü.

⁴ Natürü yexguma meăma nüxü nadaunügu, rü nüxü idaugü ga marü na íanaxügachixü ga guma nuta ga tacü ga namaă nangüxtaăcü ga yema naxmaxă.

⁵ Rü yexguma nagu nadauzugü ga yema naxmaxă, rü nüxü idaugü ga wüxi ga ngeuxtüxü ga mëxchiruxü ga cõmúchiruxü ga ýéma naxmaxărü tügüneçuwawa rütoxü. Rü poraăcü ihaixăchiăegü ga yema ngecigü.

⁶ Natürü nüma rü ñanagürü ngixü: – Tâxü i pebaixăchiex! Pema rü naxcèx pedaugü ya Ngechuchu ya Nacharétucăx ga guma curuchawa yapotagüacü. Marü wena namaxă, rü nataxuma i nuă. ¡Dúcex, meă nüxü pedeăx i ñaa nachica ga nagu naxügüăx!

⁷ – ¡Rü paxa ípixi rü Pedrumaă rü ngëma togü i ngüexügumaă nüxü peyarüxugü, rü ñapegigü nüxü:

“Nüma ya Ngechuchu rü marü nüxira pexüpa Gariréaanewa naxü. Rü ngëma tá nüxü peyadaugü ngëma pemaă nüxü yaxuxürürü”, ñapegigü nüxü! – ñanagürü.

⁸ Rü yexguma ga yema ngecigü rü nüxna íiyabuxmü ga yema naxmaxă, yerü ngirü muălămaă poraăcü iyadurux. Rü taxüemaăma nüxü iyaxugigü, yerü poraăcü imuălă.

*Ngechuchu rü ngîxcèx nangox ga María ga Magadácăx
(Cu 20.11-18)*

⁹ Rü yexguma Ngechuchu yuwa írudaxguwena ga noxri yangunegu ga yüxüarı ngunexăgu, rü ngîxcèxira nangox ga María ga Magadácăx ga ngîwa ínawoxăcü ga 7 ga ngoxogü.

¹⁰ Rü ngîma rü íiyaxü, rü namaă nüxü iyarüxu ga yema Ngechuchumüçigü ga íngechaăgüxü rü íxauxexü.

¹¹ Natürü ga nümagü rü tama nayaxögüchaă ga yexguma nüxü naxînăegü ga na naxmaxăxü ga Ngechuchu rü na nüxü nadauxü ga ngîmax.

*Ngechuchu rü taxre ga norü ngüexügucèx nangox
(Lc 24.13-35)*

¹² Rü yemawena ga Ngechuchu rü tôočü nangox naxcèx ga taxre ga norü ngüexügü ga yexguma nama ga naânewaama nadaxăgu naxixgu.

¹³ Rü nümagü rü nawoegu, rü yema togü ga ngüexügumaă nüxü nayarüxugü. Natürü yemagüaxü rü ta tama nayaxögü.

*Ngechuchu nanamu ga norü ngüexügü
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Cu 20.19-23)*

¹⁴ Rü yemawena ga Ngechuchu rü naxcèx nangox ga yema 11 ga norü ngüexügü ga yexguma mechawa ínachibüeyane. Rü nayangagü naxcèx ga tama aixcüma na yaxögüăxü rü

tama na inaxīnūēxű. Yerü ga nümagü rü tama nüxű nayaxōguchaň ga yema nüxű daugüxű ga marü wena na namaxăxű.

¹⁵ Rü ñanagürü nüxű: —jGuxű i nañnewa pexř rü guxű i duňxügümäã nüxű peyarüxi ore i mexű!

¹⁶ —Rü yíxema yaxōxě rü íbaiexe rü tá tüxű nangěxma i maxű i taguma gúxű. Natürü yíxema tama yaxōxě rü tá tapoxcu.

¹⁷ —Rü ñaã tá nixř i cuèxrüügű i nawa nüxű icuáxű i ngěma yaxōgüxű. Rü chauégagu tá ñanawoxű i ngoxogü. Rü ngexwacaxăxű i nagagüwa tá nidexagü.

¹⁸ —Rü naxměxmaã tá nüxű nayayauxăchi i áxtapegű. Rü ngěxguma yaxaxgüägu i ɣacü i nawa iyuxű, rü tääítáma nanachixexëe. Rü tá tüxű ningōgögü ya idaaweexe rü tá tūmacèx nitaanegü —ñanagürü.

Ngechuchu rü daxüguxű ga nañnewa naxű

(Lc 24.50-53)

¹⁹ Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü yexguma norü ngúexügümäã yadeaxguwena, rü Tupana rü daxüguxű ga nañnewa nanaga. Rü Tupanaärü tügünecüwawa nayarüto.

²⁰ Rü nümagü ga norü ngúexügű rü inaxiächi na guxüwama nüxű yanaxugüexű ga ore i mexű. Rü nüma ga Cori rü nüxű narüngüxëe, rü nanangoxëe na aixcüma yiixű ga yema ore, yerü wüxigu namaã napuracü na naxügüäxüçex ga mexű ga taxügű ga Tupanaärü poramaã naxügüxű.

ORE I MEXÜ GA LUCA ÜMATÜXÜ

Norü ügü i ore ga Ngechuchuchiga

¹⁻² Pa Mecü Pa Teóquirux, nayexma ga ɣacü ga totanüwa ngupetüxü. Rü muxüma ga duüxügü rü marü nanaxümatügü ga yemachiga, yexgumarüü ga tomaā nüxü na yax-ugüexürüü ga yema duüxügü ga noxriarü ügugumama Ngechuchuxü daugüxü rü nüxü rungüxéegüxü ga norü orearü uchigawa.

³⁻⁴ Rü ngémacèx, Pa Teóquirux, rü choma rü ta meāma naxcèx íchaca ga nachiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü ñuxma rü chauxcèx rü name na meāma cuxcèx chanaxümatüxü i ngéma na meāma nüxü cucuáxucè na aixcüma yílxü ga yema ore ga marüchiréx cuxü nanguxéegüxü ga togü.

Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx nanaxunagü ga Cuáü ga baiüxëerüüärü buxchiga

⁵ Rü yexguma Erode äëxgacü ixixgu ga Yudéaanewa, rü yéma nayexma ga wüxi ga Yudiugüarü pai ga Zácaríagu äegacü. Rü pai ga Aráütaa ga Abíatanüxü nixi ga nümax. Rü naméxéga rü Erichabé nixi. Rü túma rü ta pai ga Aráütanüxü tixi.

⁶ Rü nüma ga Zácaría rü naméx ga Erichabé rü meāma Tupanapéxewa, namaxé rü aixcüma naga naxinüe ga norü mugü. Rü yemaäcü taxucürüwa texé chixri nachiga tidexagü.

⁷ Natüru nangexacügü yerü naméx rü ingexacü. Rü ñuxuchi ga nümagü rü marü yaguâxgü nixigü.

⁸ Rü wüxi ga ngunexügu rü yema paigütücumü ga Zácaría natanüwa üxügu nangu na tupauca ga taxünewa Tupanaärü puracü naxügüxucèx.

⁹ Rü yema paigü rü nacüma nixi ga nüxü na naxunetüxü ga wüxi ga natanüxü na tupaucaarü aixepedu naxüçuxucèx rü yéma Tupanacèx na yaguâxucèx ga pumara ga yixixü. Rü yema ngunexügu rü Zácaríagu nangu na tupaucaarü aixepedu naxüçuxucèx na yéma yaguâxucèx ga pumara.

¹⁰ Rü yema pumara íyaguyane rü guxüma ga duüxügü ga düxétüwa yexmagüxü rü ínayümüxëgü.

¹¹ Rü ngürüächi Zácaríacèx nangox ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx. Rü yema nachica ga pumara nawá yagugüüxüärü tügüneçüwagu nachi.

¹² Rü yexguma Zácaría nüxü dëüxgu yáma Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx, rü poraäcü nabaixâchiäe, rü poraäcü namuü.

¹³ Natüru yema daxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruü rü ñanagüü nüxü: —Pa Zácaríax, itäxü i cumuütxü! Erü Tupana rü marü nüxü naxinü i curü yumüxé. Rü cuxmèx i Erichabé rü cuxü tá ixâxäcü, rü Cuáügu tá cunaxüéga.

¹⁴ —Rü cuma rü tá poraäcü cutaäexüchi i ngémacèma nabuxgu. Rü muxüma i togü i duüxügü rü tá naataäegüxuchi.

¹⁵ —Erü yima cune rü Tupanapéxewa rü tá wüxi ya mexéchicü nixi. Rü tääutáma binu nayaxaxü, rü taxuüma to i ɣacü rü ngúchixáxü tá nixaxü. Rü tauta nabuyane rü Tupanaäe i Üünexü rü tá nüxna nangu.

¹⁶ —Rü nüma tá muxüma i Yudiugüxü narüngüxéen na norü Cori ya Tupanacèx na woeguxucèx.

¹⁷ —Rü nüma ya Cuáü rü tá Cori ya Cristupéxegu nixü. Rü nuxcümaäcü ga Tupanaärü orearü uruü ga Eriäruü tá nixi erü tá nüxü nangéxma i Tupanaäe i poraxü. Rü ngémacèx i nüxü narüngüxéen i papágü na naxäcügüxü nangechaüxü, rü ngéma tama Tupanaga ïnüechäüxü rü na aixcüma inaxinüexüçex. Rü ngémacèx i daxüçüäx i nüxü na chixuxucèx ya Cori ya Cristu —ñanagüü ga yema daxüçüäx.

¹⁸ Rü Zácaría rü yema daxüçüäxna naca, rü ñanagüü: —Ñuxäcü tá nixi i ngéma na naxâxäcüxü i choxmèx? Erü marü chayaxuchi i chomaxü rü ngíma rü ta marü iya —ñanagüü.

¹⁹ Rü Zácaríaxü nangäxü ga yema daxüçüäx, rü ñanagüü: —Choma nixi i Gabi i Tupanaärü puracü chaxüxü. Rü nüma nüma choxü namu na cumaä nüxü na chixuxucèx i ñaad ore i mexül.

²⁰ —Natüru ñuxma i cuma rü tama choxü cuyaxö i ngéma ore i cumaä nüxü chixuxü. Rü ngémacèx i ñuxma rü tá cungega ñuxmatáta nabu i ngéma cune. Natüru ngéma cumaä nüxü chixuxü, rü aixcüma tá ningü nagu i ngéma ngunexü i Tupana ixunetaxü —ñanagüü.

²¹ Rü yoxni ga duüxügü rü tupaucaarü düxétüwa Zácaríaxü nananguxéegü. Rü nüguna nacagüe ga tacucèx na tama paxa yéma ínaxüxüxü.

²² Rü yexguma Zácaría tupaucawá íxüüxgu, rü taxucürüwa duüxügümaä nidexa, yerü nangega. Rü nümagü ga duüxügü rü nüxü nicuëxâchitanü ga ɣacüxü na nadauxü ga Zácaría

ga tupaucaarü aixepena. Rü Zacaría rü naxmēxmaā duūxūgūxū nūxū nacuèxēē ga tācū nūxū na üpetüxū, yerü nangega.

²³ Rü yexguma Zacaría naguxēēgu ga na naxüäxū ga Tupanaärü puracü ga tupauca ga taxünewa, rü wenaxärü napätacex nataegu.

²⁴ Rü yemawena rü Zacaria namèx ga Erichabé rü ixäxäcü. Rü ngīpatagu irüxäñëcha, rü wüximēēxpüz ga tauemacü taguma dütétuwa ixü.

²⁵ Rü ngīxicatama ngīgürögü: —Cori ya Tupana rü poraäcü choxü narüngüxēē. Rü nūxma rü marü tātutáma chixri chauchiga nidexagü i duūxügü naxcex na changexacüxü —ngīgürögü.

Wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx nüxü nixu ga Ngechuchuarü buxchiga

²⁶ Rü 6 ga tauemacü marü ngīxü mexgu ga Erichabé ga yema na naxäxäcüxü, rü Gariréanewa yexmane ga īane ga Nacharétuwa Tupana nanamu ga norü orearü ngeruü ga Gabi.

²⁷ Rü ngīxüntawa naxü ga wüxi ga pacü ga taguma yatü ngīmaā maüxcü. Rü María nixi ga ngīega. Rü ngīma rü ixätechaü namaā ga wüxi ga yatü ga Yúchegu äegacü. Rü nūma ga Yúche rü nuxcumäucü ga äexgacü ga Dabitánüxü nixi.

²⁸ Rü yema nachica ga María nawa yexmaxüga naxücu ga Gabi, rü ñanagürü ngīxü: —Nuxmaä Pa Maríax. Tupana rü poraäcü cumaā nataäe. Rü Cori ya Tupana rü cuxüntawa nangëxma, rü guxü i ngexügürögü yexera marü cuxü narüngüxēē —ñanagürü.

²⁹ Natürü yexguma María nüxü dëüxgu ga yema daxüçüäx ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü namaā ibaixächiäe ga yema norü ore ga ngīmaā nüxü yaxuxü. Rü ngīgüäewa nagu irüxñü ga tüxcüü yemaäcü ngīxü na namoxëxü.

³⁰ Rü yexguma ga Gabi rü ñanagürü ngīxü: —Pa Maríax, tama name na cumuüxü, erü Tupana rü poraäcü cumaā nataäe.

³¹ —Rü nūxma rü tá tauemacü cuxü inayarütaxu, rü tá cuxäxäcü, rü tá nayatü i cuxacü. Rü Ngechuchugu ta cunaxüégua.

³² —Rü nūma rü wüxi ya äexgacü ya taxüchicü tá nixi. Rü Tupana ya Taxüchicü Nane tá nixi i naega. Rü Cori ya Tupana rü tá nuxcumäucü ga äexgacü ga Dabírüü äexgacüxü nayaxíxëe.

³³ —Rü nūma rü guxügutáma Yudíugürü äexgacü nixi. Rü tagutáma Ínanguxuchi na äexgacü na yiixü —ñanagürü.

³⁴ Rü yexguma ga María rü Gabina ica, rü ngīgürögü: —¿Nuxäcü tá nixi i ngëma na chaxäxäcüxü, erü tauta chaxäte? —ngīgürögü.

³⁵ Rü nūma ga Gabi rü ngīxü nangäxü, rü ñanagürü: —Tupanaäe i Üünexü tá cuxna nangu. Rü Tupana ya Tacüarü pora rü wüxi i caixanexürtü tá cugu nayangaixema. Rü ngëmacex ngëma öxchana i namaā cuxäxäcüxü rü Tupanapëxewa meciüxuchi tá nixi, rü Tupana Nanamäa tá nanaxugü i duūxügü.

³⁶ —Rü cutanüxü i Erichabé rü marü ixäxäcü woo marü yaguäxchirëx na yiixü. Rü woo ga duūxügü rü:

“Tagutáma ixäxäcü” ñanagürögü ngīxü, natürü i nūxma rü marü 6 ya tauemacü ngīxü name na marü naxäxäcüxü.

³⁷ —Erü Tupanaäxü rü taxüntima naguxcha —ñanagürü.

³⁸ Rü yexguma ga María rü ngīgürögü: —Chorü Cori ya Tupanaärü duüxü chixi i chomax. Rü marü name i chomaä nanaxü i ngëma chomaä nüxü quixuxüäcüma —ngīgürögü. Rü yexguma ngīxna íníxü ga yema Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx ga Gabi.

Maria rü Erichabéxütagu inaxüäne

³⁹ Rü yexgumatiüü ga María rü paxama nawa ixü ga guma īane ga Zacaríapata nawa yexmane ga Yudeáaneärü dauxchitawa.

⁴⁰ Rü Zacaríapatawa ingu, rü iyaxücu, rü Erichabéxü irümxoë.

⁴¹ Rü yexguma Erichabé rünxü inügu ga Maríaarü moxë, rü ngīrü öxchana ga ngīänüwa yexmaxü rü nixäxü. Rü Tupanaäe ga Üünexü rü Erichabéna nangu.

⁴² Rü yexguma ga Erichabé rü tagaäcü Maríaxü ngīgürögü: —Guxü i ngexügürü yexera Tupana cuxü narüngüxëe. Rü ngëxgumarüü ta cunexü narüngüxëe.

⁴³ —¿Tacüwa chame na nuä chauxütagu cunaxüäñexü? Pa Chorü Cori Naëx.

⁴⁴ —Erü ngëxguma nüxü chaxñüngü i curü moxë, rü chauxacü i chauanüwa ngëxmaxü rü norü taâemaä nixäxü.

⁴⁵ —Cuma rü cutaäe erü nüxü cuyaxö i norü ore ya Tupana. Rü ngëmacex Tupana tá nayanguxëe i ngëma ore i cumaä nüxü yaxuxü —ngīgürögü ga Erichabé.

⁴⁶ Rü yexguma ga María rü ngīgürögü: —Choma rü chauäewa poraäcü Tupanaxü chicuëxü.

⁴⁷ —Rü chorü Cori ya chorü Maxëerüümaä chataäexüchi.

48 —Rü woo wüxi i Tupanaärü duňxü i ngeareü diëruňxë chixë, natürü Tupana chaugu narüxñü. Rü ñuxmaüçü i duňxügü rü taâëxcümaä guxügutáma choxü naxugü.

49 —Erü Tupana ya Poracü rü taxü i mexü chauxcëx naxü. Rü naxütüne i naega ya Tupana.

50 —Rü núma ya Tupana rü guxügutáma nüxü tangechaütmüügü ya guxäma ya yíxema aixcüma nüxü muülexé.

51 —Rü guxü ga norü poramaä tükü narüyexera ga guxema tükütama icuëxüügüxe.

52 —Rü marü ínanawoxü ga yema äegacügü ga nügü icuëxüügüxü. Natürü guxema duňxügü ga tama tükü icuëxüügüxe, rü poraäcü tükü narüngüxé.

53 —Rü guxema tükü nataxúxe, rü muxlma tükna naxä. Natürü guxema muäärü diëruňxüxe rü taxuüma tükna naxääcüma tükü ñimugü.

54 —Rü poraäcü nüxü narüngüxé ga norü duňxügü ga Yudüugü. Rü tama nüxü inarüngüma na nüxü ingechaütmüügüxü, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga tatanüxümaä na inaxunetaxü.

55 —Yerü yemaäcü inaxuneta namaä ga törü oxi ga Abráü rü namaä ga tatanüxügü na guxügutáma tükü nangüxéexü —ngügürügü ga María.

56 Rü tomaëxpüx ga tauemacü Erichabéxütagu irüxäüx ga María. Rü ñuxüchi ngipatacèx itaegu.

Cuáü ga baiňxéëruüäärü buxchiga

57 Rü nawa nangu ga ngunexü ga na naxíraxacüxü ga Erichabé. Rü nayatü ga ngíxäcü.

58 Rü yexguma nüxü nacuëxgüga na ñuxäcü Tupana ngímaä mecümäxü, rü ngírüngaicamagu pegüixü ga duňxügü rü ngítanüxügü rü ngíxü ínayadaugü, rü ngíxü narümoxégü rü ngíxü nayataäegüxé.

59 Rü 8 ga ngunexüguwena rü ínayawiechëxmüpëzechiraügü ga guma ngíne. Rü nanatü ga Zacaríagu nanaxüégagüchaü ga duňxügü.

60 Natürü naë ga Erichabé rü tama inaxwëxe. Rü ngügürügü: —Narümemää nixü i Cuáügu tanaxüéga —ngügürügü.

61 Rü duňxügü rü ñanagürügü ngíxü: —¿Tücxü cunaxwëxe i ngëma naega? Erü cu-tanüxütanüwa rü tataxuma ya texé ya ngëmagu äegaxe —ñanagürügü.

62 Rü yexguma ga duňxügü rü naxmëxwa nanatü ga Zácariana nacagüe ga tacü rü naegagu tá na naxüégaaü.

63 Rü yexguma ga Zácaría rü poperaxü naxuneta na yexma na naxümatüüxüçèx ga naega. Rü yexma nanaxümatü, rü ñanagürrü:

“Cuáü tá nixü i naega”, ñanagürrü ga namatü. Rü guxüma ga duňxügü rü naþaixächiäegü ga yexguma yema naegaxü nadaugü.

64 Rü yexgumatama wenaxäüridexa ga Zácaría. Rü inanaxügü ga Tupanaxü na yacuëxüüxü.

65 Rü yemacëx guxüma ga yema duňxügü ga norü ngaicamagu äpatagüxü rü poraäcü nabaixächiäegü. Rü guxüwama ga yema naännewa ga Yudéaanewa rü duňxügü nüxü nixuchi-gagü ga yema ngupetüxü.

66 Rü guxüma ga nüxü cuáchigagüxü ga yema ngupetüxü, rü nügüäxëwa nagu narüxñüünecha, rü ñanagürügü: —¿Tacü tá nixü i ngëma buxü? Erü Tupana rü aixcüma naxültawa nangëxma —ñanagürügü.

Zácaría rü Tupanaxü nicuëxüü

67 Rü nanatü ga Zácariana nangu ga Tupanaää i Üünexü. Rü nüxü nixu ga yema ore ga Tupana namaä nüxü ixuxü.

68 Rü ñanagürrü: —Name nixü i nüxü ticuëxüügü ya törü Cori ga nuxcümaüçü ga törü oxi ga Iraéärü Tupana. Erü núma tatanüwa nangu na tükü yamaxéexüçèx i yixema i norü duňxügü na ixígüxü.

69 —Rü ngëmacëx tükna nanamu ya wüxi ya poracü ya törü maxëxéëruü ga nuxcümaüçü ga norü duňxü ga Dabitánüxüwa ne ücü.

70 —Rü yemaäcü Tupana tamaä inaxuneta nawa ga yema nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga üünegüxü.

71 —Rü yema orearü uruügüwa nüxü nixu rü tá tükü ínanguxüxé naxmëxwa i törü uwanügü rü guxüma i ngema duňxügü i taxchi aiexü.

72 —Rü nuxcümaügüxe ga törü oxígümaä nüxü nixu na nüxü tangechaütmüügüxü rü tagutáma nüxü iyanangümaxü ga yema tûmamaä inaxunetaxü.

73-75 —Rü yemaäcü ga Tupana rü nuxcümaüçü ga törü oxi ga Abráümaä inaxuneta. Rü namaä nüxü nixu rü tá tükü ínanguxüxé nüxna i törü uwanügü na tama imuüëäcüma naxüxüçèx i Tupanaärü puracü rü aixcüma meci na ixígüxü napéxewa i guxü i törü maxüwa i wüxicigü i ngunexügu —ñanagürrü ga Zácaría.

76 Rü ñanagürü ta: —Cumax, Pa Chaunex, rü Tupana ya Taxüchicüarü orearü uruümaä tá cuxü naxugü. Erü cuma rü tá Corixüpa yoxni duüxügümäa nüxü quixu i nachiga ya Cori.

77 —Cuma rü Coriarü duüxügümäa nüxü cuceuëxëe na Tupana tá nüxü nüxü ngechaüxü i norü pecadugü na ngëmaäcü nayauxgüäxüçex i maxü i taguma gúxü.

78-79 —Erü nüxü tangechaütmüügü ya Tupana ya poraäcü tükü ngechaücü. Rü ngëmacex daxüguxü i naäneäru ngóonexëerü i ngewacaxüxü na nangóonetanüxëeäxüçex i ngëma duüxügü ga noxri guxüguma norü chixexügagu äücümäxüwa yexmagüxü. Rü nüma tá tükü narüngüxëe na Tupanamaä rüngüxmüüexüçex —ñanagürü ga Zacaria.

80 Rü yema buxü rü niyachigü rü wüxicigü ga ngunexügü yexeraäcü Tupanaxü nicuächigü. Rü dauxchita ga ngextá taxúema íxäpataxüwa nayexma ñuxmata yema ngunexüwa nangu ga na Yudilugüxü nügü nacuëxëexü.

2

Ngechuchuarü buxchiga

(Mt 1.18-25)

1 Rü yexguma Agutu äëxgacü ga tacü ixixgu ga Dumawa, rü nanaxunagü ga na yaxugüäxü ga guxtüma ga duüxügü ga guxtü ga naännewa.

2 Rü yema nüxiraüxü ga duüxügürü ugüchiga, rü nanaxü ga yexguma Quirinu äëxgacü ixixgu ga Chíriaaru naännewa.

3 Rü guxüma ga duüxügü rü wüxicigü norü ïäne ga nagu nabuxünewa nixüchigü ga yéma na yaxugüäxüçex.

4 Rü yemacex ga Yúche rü Gariréaanewa yexmane ga ïäne ga Nacharétuwa ínaxüxü, rü Yudéaaru naännewa yexmane ga ïäne ga Beréüwa naxü. Rü guma nixü ga ïäne ga nuxcümäcü ga äëxgacü ga Dabí nagu buxüne. Rü yemacex nixü ga Yúche ga yéma naxüxü, yerü Dabitänüxü nixü ga nümax.

5 Rü Beréüwa naxü ga Yúche na yaxugüäxüçex wüxicü ngímaä ga María ga ngímaä naxämëxchaücü. Natürü ga María rü itacharaü ga na naxäxäcüxü.

6 Rü yexguma Beréüwa nayexmagüyane, ngíxna nangu ga ngírü ngunexü ga na naxíraxacüxü ga María.

7 Rü yexma nabu ga nüxiraücü ga ngíne. Rü naxchápenüümaä inanuque. Rü wüxi ga wohaarü chibüchicagumare inacanagüxëe, yerü marü guxüma nixüäcü ga ucapanawa ga guma pegüpataü.

Tupanaäru orearü ngeruü ga daxücüäx rü carnerugüarü dauruülcex nangox

8 Rü Beréüäru ngaicamana nayexmagü ga ñuxre ga carnerugüarü dauruügü ga chütacü nachitaüwa norü carnerugüna idaugüxü.

9 Rü ngürüächi yema carnerugüarü dauruügüçex nangox ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxücüäx. Rü Cori ya Tupanaäru üüne rü nawa nayexma rü yemacex poraäcü nangóone. Rü yema carnerugüarü dauruügü rü poraäcü namuüe.

10 Natürü yema orearü ngeruü ga daxücüäx, rü ñanagürü nüxü: —Täxü i pemuuëxü! erü pexçex nuä chanangi i wüxi i ore i mexéchixü i guxtü i duüxügürü taäxëeëerü tá ixixü.

11 —Erü ñuxma rü Beréügu nabu ya perü maxëxëeëerü. Rü nüma rü Cori ya Cristu nixü.

12 —Rü ñaä tá nixü i perü cuëxruü. Rü tá nüxü ipeyangau i wüxi i öxchana i naxchápenüümaä nuquexü rü wohaarü chibüchicagu caxü —ñanagürü.

13 Rü yexgumatama ngürüächi yema daxücüäx ga orearü ngeruüxütawa nangox ga muxüma ga togü ga daxücüäx ga orearü ngeruügü. Rü Tupanaxü nicuëxüügü, rü ñanagürügü:

14 —Rü ñuxma rü Tupanaxü ínicuëxüügü rü ínataäegü i daxüguxü i naännewa. Rü pema i ñoma i naäneäcüäx i Tupana pemaä taäegüe, rü name nixü i pegümaä perüngüxmüü —ñanagürügü.

15 Rü yexguma daxüwa naxixguwena ga yema orearü ngeruügü rü yema carnerugüarü dauruügü rü nügümäa ñanagürügü: —Ngíxä itayadau i Beréüwa i ngëma ngupetüxü i Cori ya Tupana tamaä nüxü ixuxü nawa i norü orearü ngeruügü! —ñanagürügü.

16 Rü paxa inaxüächi, rü yéma naxü. Rü yexma inayangaugü ga Yúche rü María rü guma bucü ga wohaarü chibüchicagu cacü.

17 Rü yexguma yema bucüxü nadaugüga yema carnerugüarü dauruügü, rü duüxügümäa nüxü nixugüe ga yema ore ga Tupanaäru orearü ngeruü ga daxücüäx namaä nüxü ixuxü ga guma bucüchiga.

18 Rü guxüma ga duüxügü ga nüxü ñüüexü ga yema carnerugüarü dauruügüarü ore rü namaä nabaixächiäegü.

¹⁹ Natürü ga María rü inayaxu ga guxüma ga yema ngupetüxü rü ngîñägu namaä inguxü
rü nagu irüxiñüécha.

²⁰ Rü nawoegu ga yema carnerugüärü dauruügü. Rü taäñäcüma Tupanaxü nicuëxüügü
naxcèx ga guxüma ga yema nüxü naxîñüexü rü nüxü nadaugüxü yerü aixcüma yema
orearü ngeruü ga daxüçüñäx namaä nüxü ixuxüäcüma nangupetü.

Bucü ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa nanagagü

²¹ Rü yexguma 8 ga ngunexü nüxü yexmagu ga na nabuxü ga öxchana, rü
ínanawiechämüpëechiraügü. Rü Ngechuchugu nanaxüégagü. Rü yemataama nixi ga
naega ga daxüçüñäx ga Tupanaärü orearü ngeruü Maríamaä nüxü ixuxü ga tauta namaä
naxâñäcüga.

²² Rü yexguma marü yanguxgu ga yema ngunexü na tupauca ga taxünewa Tu-
panapëxewa na nügü yamexëegüxü rü yéma naxi na yemaäcü Tupanapëxewa yan-
guxëegüäxücèx ga yema Moichéarü mugü nüxü ixuxürü. Rü Yerucharéüwa ga tupauca
ga taxünewa nanagagü ga guma bucü na Tupanana namugüäxücèx.

²³ Rü yemaäcü nanaxügü yerü Tupanaärü mugüwa naxümatü, rü ñanagürü:

"Ngëxguma wüxi i nge rü nayatügi i nüxüraülxü i ngîñäcü, rü name i Cori ya Tupanana
inamu",
ñanagürü.

²⁴ Rü yéma naxi rü yéma nanagagü ga taxre ga muxtucugü ga yexwacèx yaexü, na Tu-
panacèx nadaiñäxücèx ga paigü ga tupaucawa, yerü yema ñanagürü ga Tupanaärü mugüwa.

²⁵⁻²⁶ Rü yexgumaücü Yerucharéügu naxächiü ga wüxi ga yatü ga Chimeügu äegacü. Rü
wüxi ga yatü ga mecümacü nixi ga nümax, rü aixcüma Tupanaxü ngechaücü nixi. Rü nüma
rü guxüguma ínananguxëe na ñuxguacü tá ínanguxü ya Yudüugüärü nguxüxëëruü ya Cristu.
Rü Tupanaäe i Üünexü rü Chimeüxültawa nayexma, rü nüxü nüxü nacuëxëe na tâütáma
nayuxü ega tama nüxü nadauxiragu ya Cristu ya Cori ya Tupana núma namucü.

²⁷ Rü yema ngunexügu rü tupauca ga taxünewa Chimeüxü naxüxëe ga Tupanaäe i Üünexü.
Rü yéma nayexma ga Chimeü ga yexguma Yúche rü María tupaucawa nagagüga ga guma
bucü ga Ngechuchu na Tupanana namugüäxücèx na yemaäcü yanguxëegüäxücèx ga
Moichéarü mu.

²⁸ Rü Ngechuchuxü naganagü ga Chimeü. Rü Tupanaxü nicuëxü, rü ñanagürü:

²⁹ –Pa Corix, ñüxma rü marü name na chayuxü, erü marü cuyanguxëe ga yema chomaä
icuxunetaxü.

³⁰⁻³¹ –Rü chauxetümañäxüchi nüxü chadau ya daa Maxëxëëruü ya guxü i duüxügüçèx núma
cunamucü.

³² –Rü nüma nixi i ngóonexëëruü naxcèx i guxüma i duüxügü i tama Yudüugü ixügüxü. Rü ñaä
öxchanagagu rü togü i duüxügü tá nüxü nicuëxüügü i curü duüxügü i Yudüugü –ñanagürü.

³³ Rü Yúche rü María rü nabäixächiäegü namaä ga Chimeüärü ore ga ñuñäcü guma
öxchanachigamaä na yadexaxü.

³⁴ Rü yexguma ga Chimeü rü Tupanana naca na meä nüxü nangupetügüxücèx ga Yúche
rü María rü guma öxchana. Rü ñanagürü ngixü ga María ga Ngechuchu naë: –Düçex, daa
öxchana rü tá nanamaxëëe i muxüma i Yudüugü, natürü ngëma tama nüxü yaxögüchäüxü
rü tá inayarütaxe. Rü nüma rü wüxi i cuëxruü tá nixi i duüxügüçèx, rü muxüma tá nüxü
naxoe.

³⁵ –Rü ngëmaäcü tá nanangoxëëäma i guxüma i naäñëwa nagu naxîñüexü i muxüma i
duüxügü. Rü guxüma i ngëma tá ñaä öxchanaxü ngupetüxü rü ñoma wüxi i cüxchi i curü
maxünewa yarüwaxürü tá cuxü nangux, Pa Maríax –ñanagürü.

³⁶ Rü yéma ta iyexma ga wüxi ga ngecü ga Tupanaärü orexü ixucü. Rü Ana nixi ga
ngïegä. Rü Panuqxäcü iyixi, rü Ácherutanüxü iyixi. Rü marü yaguäxüchi iyixi. Rü yexguma
napaxüchigutama ixäte. Natürü 7 ga taunecü- guxicatama ngîtemaa iyarüxüñü, yerü nayu
ga ngïte.

³⁷ Rü yemaäcü wüxi ga yutecü ga yaguäxüchi iyixi, yerü 84 nixi ga ngîrü taunecü. Rü
taguma tupauca ga taxünewa ífxüxü. Rü guxüguma nguncü rü chütacü rü naxaureäcüma
iyumüxëëcha. Rü yemaäcü Tupanaxü iyacuëxü rü inataxëe.

³⁸ Rü yexgumatama Chimeü íidexayane, rü yéma ingu ga Ana. Rü Tupanana moxë ixä.
Rü iñanaxügü ga öxchana ga Ngechuchuchiga na yadexaxü napëxewa ga guxüma ga yema
Yudüugü ga Yerucharéüçüñäx ga Cristuxü ínanguxëegüxü na norü nguxuchixëëruü yiixücèx.

Íäne ga Nacharétucèx nawoegu

³⁹ Rü yexguma marü yanguxëegüäguwena ga guxüma ga yema Tupanaärü mugü nüxü
ixuxü, rü Yúche rü María rü naxcèx nawoegu ga norü ïäne ga Nacharétu ga Gariréaanewa
yexmane.

⁴⁰Rü guma bucū rü niyachigü, rü yexeraācū níporachigü, rü yexeraācū nüxü nicuáchigü.
Rü Tupana rü poraācū nüxü narüngüxé.

Bucū ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa naxo

⁴¹Nanatü rü naē rü gucü ga taunecüga Yerucharéüwa taxüñü naxcèx ga Üpetüchigaarü peta.

⁴²Rü yexguma Ngechuchu 12 ga taunecü nüxü yexmagu, rü Yerucharéüwa taxü namaā ga nanatü rü naē, yerü yema nixi ga Yudíugücüma naxcèx ga Üpetüchigaarü peta.

⁴³Rü yexguma yagüeçigagu ga Üpetüchigaarü peta, rü tümachiüçex tawoegu ga nanatü rü naē. Natürü ga Ngechuchu rü tümaçita tüxna Yerucharéüga narüxäñ.

⁴⁴Rü tüma nüxü tacuèxgugu rü yema muxü ga duüxügü ga tümaweama ixixütanüxütanüga naxä ga Ngechuchu. Rü yemaācü marü itaxü ga wüxi ga ngunexü. Natürü yexguma naxcèx tadaugüga tümatanüxtanüga rü yema tüxü cuèxgüxtanüga rü tama nüxü itayangaugü.

⁴⁵Rü yemacèx wenaxärü Yerucharéüçex tawoegu na yexma naxcèx tayaðaugüxüçex.

⁴⁶Rü tomaexpüx ga ngunexügwena Ngechuchuxü itayangaugü ga tupauca ga taxünegu. Rü yéma narüto natanüwa ga yema ngüexéerüga Tupanaärü mugüwa nguxëetaegüxü, rü inarüxinü ga norü nguxëetæ, rü nüxna nicachigü.

⁴⁷Rü guxüma ga yema duüxügü ga Ngechuchuxü ñüxü, rü naþaixächiäegü na ñüxäcü nüxü nacuèxüchixü rü meáma nangäxüñ.

⁴⁸Rü yexguma nanatü rü naē nüxü daugüga rü tabaixächiäegü. Rü naē rü ñatarüga nüxü: —Pa Chaunex, ¿tüxcü tomañga neñü waçugü? Cunatü rü choma rü poraācü cuxcèx tadaugüeäcüma cuxcèx tadaugüeä.

⁴⁹Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Tüxcü chauxcèx pedaugü? —Tama éxna nüxü pecuëx na woetama Chaunatüchiüwa tá changëxmaxü? —ñanagürü.

⁵⁰Natürü ga tümagü rü tama nüxü tacuèxgüega ga yema tümamaä nüxü yaxuxü.

⁵¹Rü yexguma ga Ngechuchu rü tümawe nataegu ga Nacharétuwa. Rü guxüguma meä tümaga naxinücha. Rü naē ga María rü ngüäewa nagu irüxinücha ga guxüma ga yema ngupetüxü.

⁵²Rü niyachigü ga Ngechuchu, rü yexeraācü nüxü nicuáchigü. Rü Tupana rü namaä nataäe, rü guxüma ga duüxügü rü ta namaä nataäegü.

3

Cuáu ga baiüxëerü nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga dauxchitawa ga ngextá taxüema íxäpataxüwa

(Mt 3.1-12; Mr 1.1-8; Cu 1.19-28)

¹Rü yexguma Tibériu 15 ga taunecü Dumaaru äëxgacü yixixgu, rü yexguma nixi ga Pöñuchi Piratu rü Yudéaaneärü äëxgacü yüixü, rü Erode rü Gariréaaneärü äëxgacü yüixü, rü naëneé ga Piripi rü Itúreane rü Traconiteaneärü äëxgacü yüixü, rü Licháni rü Abiriniäñeärü äëxgacü yüixü.

²Rü yexguma ga Aná rü Caipá rü paigüeru nixigü. Rü yexguma nixi ga Zácaría nane ga Cuáuñma yadexaxü ga Tupana ga dauxchitawa ga ngextá taxüema íxäpataxüwa.

³Rü guxüma ga yema nachicagü ga Yudáñcutüarü ngaicamana yexmagüxüga nixügüchigü ga Cuáu. Rü duüxügümaä nüxü nixuchigü na nüxü naxoexüçex ga nacümagü ga chixexü rü ínabaiüxüçex na yemaäcü Tupana nüxü nüxü rüngümaxüçex ga norü pecadugü.

⁴Rü guma nuxcumäcü ga Ichaxia ga Tupanaärü orearü uruu naxümatüxürrü nixi ga nangupetüxü. Yerü duüxügüarü maxüärü mexëechigaxü nixu ga yexguma ñaxgu:

“Ngëma nachica i ngextá taxüema íxäpataxüwa rü tá nangëxma i wüxi i duüxü i ngëma tagaäcüma ñaxü: ‘¡Pegü pemexëe naxcèx ya Cori! ¡Rü naxcèx ipeyanawëxächié i perü maxü!’

⁵Rü guxäärü maxü rü tá inayarüwëxächi ñoma wüxi i ngatexü rügütaxürrü na iyawéxüçex i nama. Rü guxäma ya yíxema togüétüwa tögü ngëmaxëégüxe rü tá ítarüxü ñoma wüxi ya mëxpüne rü wüxi i ngüchitaeru idoxochixëexürrü. Rü guxüma i nacüma i wüxü rü tá inayarüwëxächigü. Rü ngëma duüxügüarü maxüwa tama mexü rü tá nayamexëegü.

⁶Rü guxüma i duüxügü rü tá nüxü nadaugü ya yima Maxëxëerü ya Tupana núma namucü”,

ñanagüra ga Ichaxia ümatüxü ga ore.

⁷Rü yexguma Cuáuñütaxüwa naxixgu ga duüxügü na ínabaiüxëeñaxüçex, rü nüma ga Cuáu rü ñanagüruama nüxü: —Pa Áxtapearü Duüxügüx ¿Rü ñüxäcü nagu perüximüe na naxchaxwa pibuxmüsü i ngëma poxcu i marü ingaicamaxü ega tama nüxü perüxoegu i pecüma i chixexü?

⁸—Rū meā pemaxē na ngēmaācū guxūma i duūxūgū nūxū daugūxūcèx na aixcūma marū nūxū perüxoexū i pecūma i chixexū! Rū tama name i ñaperügūgū:

“Tāutáma Tupana toxū napoxcue, erū Abráútanuxū “tixigū” ñaperügūgū. Erū tama ngēmacèx nixī ya Tupana i duūxūgūxū nayaxuxū. Rū pemaā nūxū chixu rū ngēxguma Tupana naxwèxegu rū tama nūxū naguxcha na daa nutawa Abráútanuxū nanguixxēēxū.

⁹—Tupanaaārū yuema rū marū ímemare na yadaxūxūcèx i ngēma nanetügū i tama mexū. Rū guxūma i nanetügū i chixearū ñoxū rū tá nadaxū, rū ñuxuchi üxwua tá ñagu —ñanagürū ga Cuáū.

¹⁰ Rū yexguma ga duūxūgū rū Cuáūna nacagū, rū ñanagürūgū: —¿Tacü ẽxna nixī i mexū na tanaxuxū? —ñanagürūgū.

¹¹ Rū Cuáū rū nanangāxū rū ñanagürū: —Texé ya taxrearū gáuxuchiiruāxē rū name nixī i texé ya tixū nataxúxena tanaxā. Rū texé ya ñonaāxē rū name nixī i texé ya ngearū ñonaāxēmaā tangau i tūmaārū ñna —ñanagürū.

¹² Rū Cuáūxūtawa naxī ta ga ñuxre ga yatügū ga Dumaārū ñæxgacucèx díeru ngíxū ideetanuxū. Rū nanaxwèxegu ga Cuáū na ñabaiiñxēēxū. Rū Cuáūna nacagū, rū ñanagürūgū: —Pa Ngúexéêruúx, ¿Tacü nixī i mexū na tanaxuxū i tomax? —ñanagürūgū.

¹³ Rū Cuáū rū ñanagürū nūxū: —Tama name i ñæxgacū pemaā nūxū ixuxūdārū yexera penayauxgū i díeru i duūxūgūxūtawa —ñanagürū.

¹⁴ Rū ñuxre ga churaragū rū ta Cuáūna nacagüe, rū ñanagürūgū: —¿Toma rū tacü nixī i mexū na tanaxuxū? —ñanagürūgū. Rū nanangāxū ga Cuáū rū ñanagürū: —Tama name i texéxū pexaxūneacúma tūmaārū ngēmaxūgū pepuxū. Rū tama name i tacü rū doraxū tūmachingaxū pixu na ngēmaācū tūmaārū ngēmaxūgū pepuxūxūcèx. Rū name nixī i ngēma díeru i ñæxgacū pexū ngīmaā naxütanúcümātama petaāégū rū tama yexeracucèx ípeca —ñanagürū.

¹⁵ Rū yexguma ga duūxūgū rū poraācū ínananguxēēgū na paxa ínanguxū ga Tupana Nane ga Cristu. Rū nagu narüxinū ga na bexmana Cuáū rū Cristu yíixū.

¹⁶ Natürū ga Cuáū rū guxāxū ñanagürū: —Aixcúma i choma rū dexawamare pexū íchabaiiñxēē, natürū tá ínangu i to i Tupanaaārū orearū uruū, rū nūma tá pexna nananguxēē i Tupanaaāe i Üünexū wüxi i üxüemaruū. Erū nūma rū poraācū choxū narüyexera na ñæxgacū yíixū. Rū choma rū napexewa rū taxuwama chame rū bai i norü chapatucunüärū wëgùwa chame.

¹⁷ —Rū nūma rū marū ínamemare na ñoma i nañewa yadexechiäxūcèx i norü duūxūgū ñoma wüxi ya yatü trigu naătuna idexechixürüū. Rū ngēmaācū tá nayadexechi i ngēma noxrū ixigüxū na naxū-tawa nangēxmagüxūcèx, natürū ngēma tama noxrū ixigüxū, rū tá ñanagu nawa ya yima üxū ya taguma ixoxúne —ñanagürū.

¹⁸ Rū yema oremaā rū muxüma ga to ga ucuxégümaā, rū Cuáū duūxūgümaā nūxū nixu ga ore ga mexū ga Ngechuchuchiga.

¹⁹ Rū Cuáū rū ñæxgacū ga Erodexū nanga, yerū ngīmaā naxämèx ga Erodía ga naeneē ga Piripi namèx. Rū nananga ta naxcèx ga yema togü ga chixexū ga naxüxū.

²⁰ Natürū ga Erode rū tama Cuáūga naxinū. Rū yexeraxū ga chixexū naxü, yerū poxcupataúwa Cuáūxū namu.

Ngechuchuarū baiechiga

(Mt 3.13-17; Mr 1.9-11)

²¹ Rū yexguma taxáta napoxcugu ga Cuáū, rū guxū ga duūxūgūxū ínabaiiñxēēxyane, rū yexguma ta nixī ga Ngechuchuxū ínabaiexēēxū. Rū yexguma Ngechuchu íyumüxéyane rū ningena ga daxüguxū ga naăne.

²² Rū Tupanaaāe i Üünexū rū wüxi ga muxteturüū inanago rū Ngechuchuna nangu. Rū daxüwa inanaxū ga wüxi ga naga ga ñaxū: —Cuma nixī, Pa Chaunex, i cuixū changechaúxuchiixū rū cumaa chataāexū —ñaxū.

Ngechuchu ya Cristu natanüwa ngóxū ga duūxūgüchiga

(Mt 1.1-17)

²³ Ngechuchu rū 30 ga taunecū nūxū nayexma ga yexguma ínaxügüägu na guxüwama duūxūgümaā nūxū yaxuxū ga Tupanaaārū Ore. Rū duūxūgū nagu narüxinū rū Yúche nane nixī ga nūmax.

Rū Yúche rū Erí nane nixī.

²⁴ Rū Erí rū Matáx nane nixī.

Rū Matáx rū Lebí nane nixī.

Rū Lebí rū Merequí nane nixī.

Rū Merequí rū Yana nane nixī.

Rū Yana rū Yúche nane nixī.

²⁵ Rū Yúche rū Matatía nane nixī.

- Rü Matafía rü Amó nane nix̄.
 Rü Amó rü Nañú nane nix̄.
 Rü Nañú rü Echi nane nix̄.
 Rü Echi rü Nagaí nane nix̄.
- ²⁶ Rü Nagaí rü Maãx nane nix̄.
 Rü Maãx rü Matatía nane nix̄.
 Rü Matatía rü Chemeí nane nix̄.
 Rü Chemeí rü Yuchéx nane nix̄.
 Rü Yuchéx rü Yudá nane nix̄.
- ²⁷ Rü Yudá rü Yuanáü nane nix̄.
 Rü Yuanáü rü Récha nane nix̄.
 Rü Récha rü Chorobabé nane nix̄.
 Rü Chorobabé rü Charatía nane nix̄.
 Rü Charatía rü Nerí nane nix̄.
- ²⁸ Rü Nerí rü Merequí nane nix̄.
 Rü Merequí rü Adí nane nix̄.
 Rü Adí rü Cocháü nane nix̄.
 Rü Cocháü rü Elmadáü nane nix̄.
 Rü Elmadáü rü Erú nane nix̄.
- ²⁹ Rü Erú rü Yochué nane nix̄.
 Rü Yochué rü Erieché nane nix̄.
 Rü Erieché rü Yoríü nane nix̄.
 Rü Yoríü rü Matáx nane nix̄.
 Rü Matáx rü Lebí nane nix̄.
- ³⁰ Rü Lebí rü Chimeüü nane nix̄.
 Rü Chimeüü rü Yudá nane nix̄.
 Rü Yudá rü Yúche nane nix̄.
 Rü Yúche rü Yonáü nane nix̄.
 Rü Yonáü rü Eriaquíü nane nix̄.
- ³¹ Rü Eriaquíü rü Meréa nane nix̄.
 Rü Meréa rü Ména nane nix̄.
 Rü Ména rü Matáta nane nix̄.
 Rü Matáta rü Natáü nane nix̄.
 Rü Natáü rü Dabí nane nix̄.
- ³² Rü Dabí rü Ichaxí nane nix̄.
 Rü Ichaxí rü Obé nane nix̄.
 Rü Obé rü Boó nane nix̄.
 Rü Boó rü Cháru nane nix̄.
 Rü Cháru rü Nachóü nane nix̄.
- ³³ Rü Nachóü rü Aminadá nane nix̄.
 Rü Aminadá rü Admíü nane nix̄.
 Rü Admíü rü Arni nane nix̄.
 Rü Arni rü Esróü nane nix̄.
 Rü Esróü rü Fare nane nix̄.
 Rü Fare rü Yudá nane nix̄.
- ³⁴ Rü Yudá rü Acóbü nane nix̄.
 Rü Acóbü rü Ichaá nane nix̄.
 Rü Ichaá rü Abráü nane nix̄.
 Rü Abráü rü Taré nane nix̄.
 Rü Taré rü Nacúx nane nix̄.
- ³⁵ Rü Nacúx rü Cherúx nane nix̄.
 Rü Cherúx rü Ragáu nane nix̄.
 Rü Ragáu rü Peréx nane nix̄.
 Rü Peréx rü Ebéx nane nix̄.
 Rü Ebéx rü Cháru nane nix̄.
- ³⁶ Rü Cháru rü Caináü nane nix̄.
 Rü Caináü rü Arpacháx nane nix̄.
 Rü Arpachá rü Chéü nane nix̄.
 Rü Chéü rü Noé nane nix̄.
 Noé rü Laméx nane nix̄.
- ³⁷ Rü Laméx rü Matucharéü nane nix̄.
 Rü Matucharéü rü Enóx nane nix̄.

Rü Enóx rü Yaréx nane nixí.

Rü Yaréx rü Maararéx nane nixí.

Rü Maararéx rü Caináū nane nixí.

³⁸ Rü Caináū rü Enóx nane nixí.

Rü Enóx rü Chex nane nixí.

Rü Chex rü Adáū nane nixí.

Rü Adáū rü Tupana nane nixí.

4

Ngechuchuxū naxü ga Chataná

(Mt 4.1-11; Mr 1.12-13)

¹ Ngechuchuxūtawa nayexma ga Tupanaäē i Üünexü. Rü yexguma Yudáūchiüwa ínaxüächigu ga Ngechuchu, rü Tupanaäē i Üünexü rü dauxchitawa ga ngextá taxúema íxāpataxüwa nanaga.

² Rü yéma nayexma ga 40 ga ngunexü. Rü ngoxo ga Chataná rü nüxü naxü. Rü yexguma yéma nayexmagu rü taguma nachibü. Natürü ga yixcama rü nataya.

³ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixígu, rü jdaa nutamaā nüxü ixu na pääxü nanguxuchixücèx! —Ñanagürü ga Chataná.

⁴ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Täütáma ñnamaäxíca namaxë i duüxügü, natürü guxüma i ore i Tupana nüxü ixuxü tá nixí i duüxügüxü maxëxéexü”,

ñanagürü.

⁵ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü wüxi ga mèxpünechitaeruwa nanaga. Rü yéma paxaächi nüxü nüxü nadauxëe ga guxüma ga nachiüänegü ga ñoma ga naänecüäx.

⁶ Rü Chataná rü ñanagürü nüxü: —Guxü i ñaä nachiüänegü i mexü rü norü ngëmaxügü rü chi cuxna chanaxä. Erü choxrü nixí i guxüma i ñaägü, rü tüxna chanaxä ya texé ya choma chorü me ixixé na tüxna na chanaxäxü.

⁷ —Rü ngëxguma chi chopëxegu cucaxäpüxügu rü choxü quicuëxügü rü cuxrü chi nixí i guxüma i ñaä cuxü chawéxü —ñanagürü.

⁸ Natürü ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü: —jChoxna ixügachi! Pa Chata- náx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“jNüxü icuëxü ya Cori ya curü Tupana, rü yimaäxüxícatama napuracü!”
ñanagürü.

⁹ Rü yexguma ga ngoxo ga Chataná rü Yerucharéü ga ñänewa nanaga. Rü tupauca ga taxünetapëxegu nanamunagü. Rü ñanagürü nüxü: —Ega aixcüma Tupana Nane quixígu, rü jnuä cugü rütae!

¹⁰ —Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tupana tá nanamu i norü orearü ngeruügü i daxüçüäx na cuxna nadaugüxücèx.

¹¹ Rü naxmëxmaä tá cuxü niyauxü na tama facü rü nutagu cunguxücèx”,
ñanagürü.

¹² Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ta:

“jTama name i nüxü na cuxüxü ya Cori ya curü Tupana!”,

ñanagürü.

¹³ Rü yexguma marü taxucüürwama Ngechuchuxü naxüxgu, rü nüma ga Chataná rü nüxna niña ñuxmata nüxü iyangau na ñuxäcü wena nüxü na naxüxü.

Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga norü puracü

(Mt 4.12-17; Mr 1.14-15)

¹⁴ Rü Ngechuchu rü Gariréaanecëx nataegu. Rü Tupanaäē i Üünexü rü naxütawa nayexma rü poraäcü nanaporaxëe. Rü ga duüxügü rü nachiga nidexagü ga guxü ga yema naännewa.

¹⁵ Rü wüxichigü ga ñäneärü ngutaquëxepataügüwa rü nanguxëetae. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nicuëxüügü.

Nacharétuwa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 13.53-58; Mr 6.1-6)

¹⁶ Rü Nacharétuwa naxü ga Ngechuchu. Rü guma nixí ga ñäne ga nanatügü nawa nayaxëégüne. Rü ngüxchigaarü ngunexügü rü ngutaquëxepataügü naxüci, yerü yema nixí ga nacüma ga guxü ga ngüxchigaarü ngunexügü. Rü yéma inachi rü duüxügüçèx nüxü nadaumatü ga Tupanaärü ore ga ümatüxü.

¹⁷ Rü nüxna nanaxägü ga popera ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü. Rü yexguma yangenaätüägu, rü nüxü inayangau ga ngextá ínaxümatüxüwa ga ore ga ñaxü:

¹⁸ "Cori ya Tupanaār rü chauxūtawa nangēxma. Rü nūma rü choxū naxuneta na nūxū chixuxūcèx i ore i mexū namaā i ngēma duūxūgū i ingearü ngēmaxūdāgxū. Rü choxū namu na ngēma duūxūgū i pecadutūtwa ngēxmagūxūmaā nūxū na chixuxūcèx rü tā na ínanguxūxū. Rü choxū namu na chayadauchixetūxēēgxūcèx i ngēma ingex- etügxūrū na íchananguxūxēēxūcèx i ngēma duūxūgū i togümēxēwa ngēxmagūxū.

¹⁹ Rü nūma choxū namu na duūxūgūmaā nūxū chixuxūcèx na Tupana nūxū rüngūxēēchaūxū i ngēma nūxū yaxōgūxū, ñanagūrū ga yema ore.

²⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nūgüna nananuxāchiātū ga popera. Rü ngutaquēxepataūrū dauruūna nanaxā rü ñuxuchi ñarūtū. Natürū guxūma ga yema ngutaquēxepataūwa yexmagūxū ga duūxūgū rü nūxū narüdaunücha.

²¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü inanaxūgū ga na yadexaxū, rü ñanagürū: —Ñuxmatama nixī i pepēxewa Tupana yanguxēēxū i ñaā ore ga Ichaxia ümatülxū —ñanagūrū.

²² Rü guxūma ga duūxūgū rü meā Ngechuchuchiga nidexagū. Rü nabaixāchiāégū namaā ga yema ore ga mexū ga namaā nūxū yaxuxū. Natürū tama aixcūma nayaxōgūchaū. Rü yemacēx nūgüna nacagū rü ñanagürūgū: —¿Taux ēxna daa yīxū ya Yúche nane? —ñanagūrūgū.

²³ Rü Ngechuchu rü ñanagürū nūxū: —Choma nūxū chacuèx rü tá chomaā penaxuxuchi i ngēma ore i ñaxū:

“Pa Duturux ¡Cugütama rūmexēē!” ñaxū. Rü ēxna tá choxū ñaperügūgū:

“Yema mexū ga taxū ga nūxū taxinūxū ga Tupanaārū poramaā cuxūxū ga Capernáuwa, rü tanaxwēxe i nuā curū ñanewa rü ta na cunaxūlū”, ñaperügūgū tā.

²⁴ Rü nayadaxēē ga Ngechuchu na yadexaxū rü ñanagürū: —Aixcūma pemaā nūxū chixu rü guxūma i Tupanaārū orearū uruū, rü norū ñanewatama i duūxūgū rü tama meā nananaxugū.

²⁵ —Rü aixcūma pemaā nūxū chixu rü Iraéanewa rü nayexma ga muxūchixūma ga ngexūgū ga iyutegūxū ga yexguma Eríia mañxgu. Rü yexguma nixī ga tomaēxpūx ga taunecūrū ngāxū rü taguma napuxū, rü poraācū nangūxū ga taiya ga guxū ga ñiaa nachixðanewa.

²⁶ —Natürū ga Tupana rü tama wüxi ga Iraéanecūlāx ga yutecūxūtawa Eríaxū namu. Natürū ngīxūtawa nanamu ga yema yutecū ga Charépacūlāx ga Chidāuārū ñaneārū ngaicamagu áchiūcū.

²⁷ Rü yexguma namañxgu ga Erichéu, rü Iraéanewa nayexmagū ta ga muxūma ga duūxūgū ga chaxünemā idaaweeexū. Natürū taxuūma ga yema idaaweeexū ga Iraéanewa yexmagūxū rü naxcèx nitaaneē. Rü Namáu ga Chíriaanecūlāxīcatama nixī ga guma naxcèx yataanecū —ñanagürū ga Ngechuchu.

²⁸ Rü yexguma yema orexū naxñüegū, rü guxūma ga yema duūxūgū ga guma ngutaquēxepataūwa yexmagūxū rü poraācū naxcèx nanuē.

²⁹ Rü inachigū ga duūxūgū rü Ngechuchuxū ñatexūchigū ga guma ñanewa. Rü guma mēxpūne ga guma ñane nowa yexmanechateruwa nanagagū na yéma yanataegūñaxūcèx.

³⁰ Natürū ga Ngechuchu rü norū ngāxūtanüwa ñanaxūñāma, rü ñinxū.

*Wüxi ga yatū ga ngoxo nawa yexmaxūchiga
(Mr 1.21-28)*

³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü Gariréaneārū ñane ga Capernáuwa naxū. Rü ngūchichaaruñgūnunexūgu yéma duūxūgūxū nangūxēē.

³² Rü duūxūgū rü nabaixāchiāégū namaā ga norū ngūxēētae, yerü Tupanaārū poramaā nidexa.

³³ Rü guma ngutaquēxepataūwa nayexma ga wüxi ga yatū ga ngoxo nawa yexmaxū. Rü aita yéma naxū, rü ñanagürū:

³⁴ —¡Toxna ixūgachil! ¿Tücxū totanüwa cuxū, Pa Ngechuchux, Pa Nacharétucūlāx? ¿Nuā cuxū na toxū cudejūcèx? Choma cuxū chacuèx na Tupana Nane ya Üünecū na quiñxū —ñanagürū.

³⁵ Rü Ngechuchu nananga ga yema ngoxo rü ñanagürū: —¡lyarüngēex rü ñanaxūñāma ya yima yatū! —ñanagürū. Rü yexguma ga yema ngoxo rü duūxūgūpēxegu nayanguxēē ga guma yatū, rü nawa ñanaxūñāma. Natürū tama nanapixē.

³⁶ Rü guxūma ga duūxūgū rü nabaixāchiāégū. Rü nūgūmūcūgūmañchigū nachiga nidexagū, rü ñanagürūgū: —¿Tacū rü ore nixī i ngēma? Erü ñaā yatū rü aixcūma ngēma ngoxogūmaā inacuèx rü poraācū nanamu. Rü nūmagū rü naga naxñüegū, rü ñanagūrū —ñanagūrūgū.

³⁷ Rü guxūwama ga yema nañnewa rü Ngechuchuchigaxū nixugüe ga duūxūgū.

*Ngechuchu rü Chimáū ga Pedru nèxēcèx nayataanexēē
(Mt 8.14-15; Mr 1.29-31)*

³⁸ Rü guma ngutauquēxepataūwa ínaxūxū ga Ngechuchu rü Chimáūpatawa naxū. Rü Chimáū nèxē rü poraācū iyaxaxüne. Rü Ngechuchuna nacagüe ga ngīxcèx na yataanexēēāxūcèx.

³⁹ Rü nüma rü ngīxūtagu nayachi rü narümèxächi rü nananga ga yema axüne. Rü yexgumatama igèuxächi ga na yaxaxünexü. Rü yexgumatama íirüda, rü naxcèx inamexēē ga òna.

*Ngechuchu rü muxūma ga idaaeweexūcèx nayataanexēē
(Mt 8.16-17; Mr 1.32-34)*

⁴⁰ Rü yexguma marü yanaxücuhaüga ga üèxcü, rü Ngechuchuxütawa nanagü ga guxüma ga duüxügü ga nagúxüraüxü ga daaweanemaä idaaeweexü. Rü ga Ngechuchu rü wüxicigü ga yema duüxügü ningögü, rü yemaācü naxcèx nayataanexēēchigü.

⁴¹ Rü nanameēxēē ga muxūma ga duüxügü ga idaaeweexü ga ngoxo nawa yexmagüxü. Rü yema ngoxogü rü aita naxüe, rü ñanagürü: —Cuma nixi i Tupana Nane quíixü —ñanagürü. Natürü ga Ngechuchu rü nayangagü ga yema ngoxogü. Rü nüxna nanachüxu ga na yadexagüxü, yerü yema ngoxogü rü nüxü nacuèxgü na Cristu yiixü.

*Ngechuchu rü nanaxunagü ga ore ga mexü ga ngutauquēxepataūwachigü
(Mr 1.35-39)*

⁴² Rü yexguma noxri yangbóonegu rü yema ñänewa ínaxūxü ga Ngechuchu. Rü wüxi ga nachica ga taxüema íxäpataxüwa naxü. Natürü ga duüxügü rü naxcèx nadaugü rü dükwa naxütawa nangugü. Rü nüxü nacéèxügü ga tamä na ínaxüxülcèx ga yema norü naänewa.

⁴³ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Taxucürüwama petanügu charüxäüücha erü chanaxwëxe na náigü ya íanegüwa ngéxmagüxü i duüxügümaä rü ta nüxü chixuxü na ñuxäüüäegacü yüixü ya Tupana. Erü woetama ngëmacèx núma choxü namu —ñanagürü.

⁴⁴ Rü yemaācü Ngechuchu nüxü nixuchigü ga ore ga ngutauquēxepataūgüwachigü ga guxüma ga Gariréaanewa.

5

*Muxūma ga choxni na ínayauxüxüchiga
(Mt 4.18-22; Mr 1.16-20)*

¹ Rü wüxicana ga yexguma naxtaxa ga Yenecharétuanacüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü muxūma ga duüxügü rü naxütawa nangugü. Rü dükwa yéma nayaxäütügü, yerü nüxü naxñüüchaü ga Tupanañärü ore.

² Rü Ngechuchu yéma nüxü nadau ga taxre ga ngue ga ingeäcune. Rü guma nguegü rü naxnecüpechinüwa nanadagü, yerü ga püchaetanüxü rü nüxna yéma ínachoü, yerü norü pücha niyauxgü.

³ Rü wüxi ga guma nguegu nixüe ga Ngechuchu. Rü guma ngue rü Chimáūñärü nixi. Rü Chimáūna naca ga naxnecüpechinüärü ngäxüttuwaxüra na nangeaxülcèx. Rü guma nguewa narüto ga Ngechuchu. Rü yéma inanaxügü ga duüxügüxü na nangüexéexü.

⁴ Rü yexguma yagüegagu ga Ngechuchu ga na yadexaxü, rü Chimáūxü ñanagürü: —iyéa ínamátamaxüwa namaä naxä ya daa ngue. Rü ngëma penatái i perü pücha na choxnita piyauxgüülcèx! —ñanagürü.

⁵ Rü Chimáū nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pa NgúexëeruÜx, ngewëx rü guxü i chütaxü rü tapüchae, natürü taxutüma i choxni tiyaxu. Natürü ñüxma na choxü cumuxü rü wena táxarü íchanatái i chorü pücha —ñanagürü.

⁶ Rü yexguma ínatäegüägu ga norü pücha, rü muxūma ga choxni ínayauxü. Rü dükwa narügåuxchaü ga norü pücha yerü namuxüchi ga choxni.

⁷ Rü naxmëxmaä náí ga nguewa yexmagüxü ga natanüxügüçèx nacagü na nüxü yanangüxüëgüxülcèx. Rü yéma naxi ga yema natanüxügü ga naxcèx nacagüxü. Rü nanaxüücugü ga guma taxre ga ngue rü wixgutaëx inangutälgü yerü namuxüchi ga choxni.

⁸ Rü yexguma yemaxü nadéuxgu ga Chimáū ga Pedru, rü Ngechuchupëxegu naya-caxäpüxü, rü ñanagürü nüxü: —¡Choxna ixügachi! Pa Corix. Erü choma rü wüxi i duüxü i pecaduäxü chixi —ñanagürü.

⁹ Rü yema ñanagürü ga Chimáū yerü nüma rü guxüma ga natanüxügü rü namaä nabaixächiäegü ga yema muxūma ga choxni na ínayauxüxü.

¹⁰ Rü nabaixächiäegü ta ga Chimáūmucügü ga Chaütiagu rü Cuáü ga Zebedéu nanegü. Natürü Ngechuchu rü Chimáūxü ñanagürü: —¡Täxü i cumuüxü! Erü ñüxmacürüwa rü tá choxü cupuracü na chauxütawa cunagagüxülcèx i duüxügü —ñanagürü.

¹¹ Rü yexguma naxñacüwa namaä nangugüga naweügü, rü yéma nanawogü ga norü guxüma rü Ngechuchuwe narüxü.

*Ngechuchu rü wüxi ga rüchaxünexülcèx nayataanexëē
(Mt 8.1-4; Mr 1.40-45)*

¹² Rü yexguma wüxi ga yéma yexmagüne ga īānewa nayexmagu ga Ngechuchu, rü yéma naxüntawa nangu ga wüxi ga yatü ga chaxünenmaā idaawexü. Rü yexguma Ngechuchuxü nadëüxgu rü napéxegu nayacaxäpüxü rü yexma nanangücuchi. Rü Ngechuchuxü nacëèxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, ngëgxuma cuma cunaxwëxegu, rü cuxü natauxcha na choxü curümexëēxü nawa i chorü daawe —ñanagürü.

¹³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü ningögü, rü ñanagürü nüxü: —Ngü, chanaxwëxe. jRümel —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü naxcèx nitaane ga yema yatü ga chaxüneäxü.

¹⁴ Rü Ngechuchu nanaxucuxë rü ñanagürü nüxü: —jDüçèx, taxúemaätáma nüxü quixu, natüru paixü cugü yadauxëe na curümexü rü yanguxëe i ngëma Tupana Moichewa nüxü ixuxü na duüxügü nüxü cuáxülcèx na marü curümexü nawa i curü daawe! —ñanagürü.

¹⁵ Natüru ga Ngechuchuchiga rü guxüwama ninguchigüama. Rü muxüma ga duüxügü rü naxcèx naxitäquëxegü na norü orexü naxinüexülcèx, rü naxcèx na yataaneëëxäxülcèx ga norü daawegüwa.

¹⁶ Natüru Ngechuchu rü ñuxguacü rü ngextá taxúema íxäpataxüwa naxüüxü. Rü yéma nayayumüxëxü.

*Ngechuchu rü wüxi ga yatü ga nawäixächicülcèx nayataanexëē
(Mt 9.1-8; Mr 2.1-12)*

¹⁷ Rü wüxi ga ngunexü Ngechuchu ínguxëëtaeyane, rü yéma narütogü ga ñuxre ga Parichéugü rü ñuxre ga ngüexëerüügü ga Moichéarü mugümaā nguxëëtaegüxü ga guxü ga Gariréaneärü ñanexäcügüwa ne ixü, rü Yudéaanewa ne ixü, rü Yeruchareüwa ne ixü. Rü Tupana rü poraäcü Ngechuchuwa inanawëx ga norü pora rü muxüma ga idaaweexü narümeëxü.

¹⁸ Rü Ngechuchuxüntawa nangugü ga ñuxre ga yatügü, rü naxcèx yéma nanangetaügü ga wüxi ga yatü ga nawäixächicü. Rü ipatagu nanangecuchitaügüchaü na Ngechuchupéxegu yaxütaügüväxülcèx.

¹⁹ Natüru taxuacüma yexma nanangecuchitaügüéga, yerü namuxüchi ga duüxügü. Rü yemacëx iäcëxwëgu naxigü. Rü meäma Ngechuchu íyexmaxüetüwa ínanapogüäxügü ga guma ipata. Rü yéma duüxügütanüwa Ngechuchupéxewa ínanachüxüetaügü ga guma nawäixächicü.

²⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëüxgu ga na nüxü yaxögüäxü ga yema yatügü, rü ñanagürü guma nawäixächicüxü: —Pa Chaunex, marü cuvä nüxü changechaü i curü pecadugü —ñanagürü.

²¹ Natüru yema ngüexëëerüügü ga Moichéarü mugüarü nguxëëtaerüügü rü Parichéugü, rü nagu narüxinüe, rü nügüäewa ñanagürügü: —¿Tacü nixi i ñaa yatü ecëx Tupanamaä chixexü yaxugüxü! Erü taxuáma pora tükü nangëxma na duüxügüäxü pecaduxü tangechaüxü. Rü Tupanaxücatama nixi ya nüxü nangëxmacü i ngëma pora —ñanagürügü naäewa.

²² Natüru ga Ngechuchu rü nüxü nacuëx ga tacügu na ínaxüüxü. Rü yemacëx ñanagürü nüxü: —¿Tücxü ngë-magu perüxñüe i pemax?

²³ —¿Tacü nixi irütauxchamaëxü na namaä nüxü ixuxü ya daa yatü ya nawäixächicü:

“Curü pecadugü rü marü cuvä nüxü changechaü”, rü ëxna:

“jInachi rü ñixü!” ñágüxü nüxü?

²⁴ —Natüru ñuxma rü tá pevä nüxü chadauxëe na Chaunatü núma choxü muxü na duüxügüäxü nüxü changechaüxülcèx i norü pecadugü —ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguweva rü guma nawäixächicüxü ñanagürü: —Cumaä nüxü chixu rü jinachi, rü nayaxu i curü caruü, rü cupatawa naxü! —ñanagürü.

²⁵ Rü yexgumatama guxü ga duüxügüpéxewa inachi ga guma nawäixächicü. Rü nanayaxu ga norü caruü ga nagu nacaxü. Rü Tupanaxü yacuëxüüchigüäcüma napatawa naxü.

²⁶ Rü guxüma ga duüxügü rü nabaixächiäegü. Rü Tupanaxü nicuëxüügü. Rü poraäcü namuüëäcüma ñanagürügü: —Ñuxma rü nüxü tadaugü i ñuxre i Tupanaärü puracügi i aixcüma mexëchülgü —ñanagürügü.

*Lebicës naca ga Ngechuchu
(Mt 9.9-13; Mr 2.13-17)*

²⁷ Rü yemawena ga Ngechuchu rü ínaxüxü ga guma ïwa. Rü wüxi ga yatü ga Dumaärü ãëxgacülcèx díeru ngixü ideetanüüxüntawa naxüpetü. Rü guma yatü rü Lebi nixi ga naega. Rü yéma díeru ngixü ínadxüntawa narüto. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —jChowe rüxü! —ñanagürü.

²⁸ Rü inachi ga Lebi, rü yéma nanatëx ga norü guxüma, rü Ngechuchuwe narüxü.

²⁹ Rü yixcama ga Lebí rü Ngechuchucèx napatawa wüxi ga taxü ga ñna naxü. Rü muxüma ga yatügü ga Lebirü díëuarü degüwa puracüexü, rü muxüma ga togü ga duüxügü rü ta yéma mechawa narütogü.

³⁰ Natürü ga yema Parichéugü rü ngúexëëruügü ga Moichéarü mugüarü nguxëëtaerüügü, rü inanaxügü na Ngechuchuarü ngúexügüçigagu chixri yadexagüxl. Rü ñanagürügü: —¿Tücxü wüxiwa pechibüe rü namaä pexaxegü i ngëma yatügü i Dumaärü äëxgacüçex díëru ngíxü dexü rü ngëma pecaduägxügü? —ñanagürügü.

³¹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Ngëma poraexü rü taxucèxma duturu nanaxwëxegü, natürü ngëma idaaaweeexü nixi i duturu naxwëxegüxü.

³² —Choma rü tama mexügüna na chaxuxüçex nixi i núma chaxüxü, natürü pecaduägxügüna na chaxuxüçex nixi i núma chaxüxü na ngëmaäcü nüxü naxoexüçex i nacümagü i chixexügü rü Tupanawe naxixü —ñanagürü.

Ngechuchuna nacagüe ga aurechiga

(Mt 9.14-17; Mr 2.18-22)

³³ Rü yexguma Ngechuchuna nacagüe ga duüxügü, rü ñanagürügü: —Cuáü ya baiüxëëruüäü ngúexügü rü Parichéugüarü ngúexügü rü nayumüxëgücha, rü muëxpüxcüna rü naxauree rü tama nachibüe erü Tupanagu narüxüñü. Natürü i curü ngúexügü, rü guxüguma nachibüe rü naxagegüümare —ñanagürügü.

³⁴ Natürü ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü wüxi ga ore ga nügüchigaxütama namaä nixu, rü ñanagürü: —¿Exna wüxi i ngígüarü petawa rü pexcèx namexü na penaxaareexü i ngëma nüxna naxugüxü ega nafanüwa nangëxmägi i ngëma yatü i ngexwacèx ämaxü? Rü tama nixi.

³⁵ —Natürü wüxi i ngunexü rü ngëma yatü i ngexwacèx ämaxü, rü tá namücüguna nixügachi. Rü ngëma ngunexügu tá nixi i aixcüma naxaureexü i namücügü —ñanagürü.

³⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü namaä nüxü nixu ga wüxi ga ore ga yema duüxügüçüma ga nuxcümaüxüchiga rü noxrütama nguxëëtae i ngexwacaxüxüchiga. Rü ñanagürü: —Taxüema wüxi i ngexwacaxüxü i naxchiruta tiyo na namaä tanapaitaxüçex i wüxi i naxchiru i marü ngauxü. Erü ngëxguma ngëmaäcü tanaxüxgu rü tanachixexé i ngëma naxchiru i ngexwacaxüxü. Rü ñuxüchi ngëma natüchi i ngexwacaxüxü rü tama nüxü nayatäüxü i ngëma naxchiru i marü ngauxü.

³⁷ —Rü ngëxgumarüü ta rü taxüema ngexwacaxücü ya binu rü nagu tayabacuchi i wüxi i naxchiü i marü ngauxü i naxchëmünaxcèx. Erü ngëxguma ngëmaäcü naxüxgu rü yima binu ya ngexwacaxücü rü tá narüngü, rü tá nayawäixü i ngëma naxchiü i ngauxü i naxchëmünaxcèx. Rü ngëxma tá nayarütaxu ya binu rü ngëma naxchiü rü ta.

³⁸ —Rü ngëmacèx tanaxwëxe na yima ngexwacaxücü ya binu rü ngexwacaxüxü i naxchiügü yabacuchixü. Rü ngëmaäcü rü taxuüttama inayarütaxu.

³⁹ —Rü taxüema ya texé ya túmamaä yaxüxe na ngúchiacü ya binu tayaxaxüxü rü tüxü nangúchaü na tayaxaxüxü ya binu ya ngexwacaxücü ya maïcuracü. Rü ngëxgumarüü ta nixi i ngëma duüxügü i marü namaä yaxüxü i nuxcümaüxü i nacüma i chixexü rü tama nanayauxgüchaü i ngëma mexü i nguxëëtae i ngexwacaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

6

Ngechuchuarü ngúexügü rü trigu nicäütanü ga ngüxchigaaru ngunexügu

(Mt 12.1-8; Mr 2.23-28)

¹ Rü wüxi ga ngüxchigaaru ngunexügu rü Ngechuchu rü norü ngúexügümaä trigunecüwa nachopetü. Rü norü ngúexügü rü inaxiäcüma yoxocüne trigu nicäütanü. Rü naxmëxmaä nanadaxi ga trigu rü nayangöötanü.

² Rü ñuxre ga Parichéugü rü yema ngúexügüna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tücxüü ngüxchigaaru ngunexügu penabuxu i trigu? Erü ngüxchigaaru ngunexügu rü nachluxu na texé puracüxü —ñanagürügü.

³ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Taguma éxna poperawa nüxü pedau ga tacü na naxüxü ga nuxcümaücü ga äëxgacü ga Dabí ga yexguma nataiyagu ga núma rü nafanüxüñü?

⁴ —Rü Tupanapatagu naxücu rü nüxü nadau ga yema pää ga üünexü ga yexma nuxü. Rü yema pää rü nachluxu ga ngexerüxemare na nangöoxü, rü paigüçexicatama nixi. Natürü Dabí nanayaxu ga yema pää rü nanangöoxü, rü natamüxümaä rü ta nangau —ñanagürü.

⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Tupana Nane ya duüxüxü ixíci rü namaä inacuëx i ngüxchigaaru ngunexü —ñanagürü.

Wüxi gayatü ga yumécüchiga

(Mt 12.9-14; Mr 3.1-6)

⁶ Rü to ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü ngutauquëxepataügu naxücu. Rü inanaxügü ga na nanguxëétaexü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga norü tügünnewa yumécü.

⁷ Rü yema ngüexëēruügü ga Moichéarü mugüwa nguxëētaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxü nangugülgü ngoxita ngüxchigaarü ngunexügu guma yumécüxü namexëe, yerü naxcèx nadaugü ga ñuxacü norü äëxgacügüxütaawa na inaxuaxügüäxü.

⁸ Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuëx ga yema naäewa nagu naxñüüexü ga yema yatügü. Rü yemacëx guma yumécüxü ñanagürü: —Írüda rü nuxä ngäxtanügu yachi! — ñanagürü. Rü guma yumécü rü inachi rü norü ngäxtanügu nayachi.

⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxa naca ga yema Parichéugü rü yema mugüwa nguxëētaegüxü, rü ñanagürü nüxü: —¿tacü nixi i ngema mexü ixüxü i ngüxchigaarü ngunexügu? ¿Rü ngema mexü rü éxna chixexü? ¿Rü namexü i na namaxéexü rü éxna yamáxü? —ñanagürü.

¹⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxü nidaugüächi ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü. Rü guma yumécüxü ñanagürü: —jlyanawëxächixëe ya cuxmëx! —ñanagürü. Rü guma yatü rü nügü inayaruwëxächimëxëe, rü narümemëx.

¹¹ Natürü yema Parichéugü rü ngüexëēruügü ga Moichéarü mugüwa nguxëētaegüxü, rü poraäcü nanuë. Rü nügü nixucuxëgü na ñuxacü tá Ngechuchuxü na yamëgxüxü.

*Ngechuchu nanade ga 12 ga norü ngüexügü na tóxnamana namugüäxüçèx
(Mt 10.1-4; Mr 3.13-19)*

¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü dauxchitawa, wüxi ga mèxpünewa naxü na yéma yayumüxëxüçex. Rü guxü ga yema chütaxügu rü yéma nayumüxë.

¹³ Rü yexguma yangóonegu, rü Ngechuchu norü ngüexügüçex naca. Rü natanüwa nayadexechi ga 12. Rü yema nixi ga yatügü ga Ngechuchu nüxü unetagüxü na tóxnamana nangegüäxüçex ga norü ore.

¹⁴ Rü yema yatügü ga nadexü rü Chimáu ga Pedrugu nanaxüéga nixi ga wüxi. Rü to nixi ga Aüdré ga Chimáu naëneë, rü Chaütiágü rü Cuáü, rü Piripi, rü Baturumé,

¹⁵ rü Mateu, rü Tumachi, rü Chaütiágü ga Arupéu nane rü Chimáu ga iporaäecüüçü,

¹⁶ rü Yuda ga Chaütiágüneë, rü Yuda Icaríute ga yixcama Ngechuchuxü íxuaxüxü naëchita.

*Ngechuchu rü muxüma ga duüxügüxü nangúexëe
(Mt 4.23-25)*

¹⁷ Rü Ngechuchu rü yema yatügü ga nadexümaä ñarüxügü nawa ga guma mèxpüne. Rü wüxi ga nachica ga ínametachinüänexüwa nayachaxächitanü. Rü yéma nayexmagü ga muxüma ga duüxügü ga guxü ga Yudéaanewa ne ixü, rü Yeruchareüwa ne ixü, rü taxtü ga taxüänacüwa ga Chidäüwa rü Tiruwa ne ixü. Rü yéma naxi yerü Ngechuchuxü naxñüüchä, rü nanaxwëxegü ga Ngechuchu na namexëexü ga norü daawegüwa.

¹⁸ Rü yema duüxügü ga chixexü ga naäe nawa yexmagüxü rü ta naxcèx nitaanegü.

¹⁹ Rü guxüma ga duüxügü rü Ngechuchuxü ningögügüchä, yerü norü poramaä nanameëxëe.

*Duüxügü i taäegüxüchiga rü duüxügü i ngechaügüxüchiga
(Mt 5.1-12)*

²⁰ Rü yexguma Ngechuchu rü norü ngüexügüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: — ¡Petaäegü i pema ya ingearü ngëmaxüäxgüxe! Rü Tupana äëxgacü íixixüwa rü pema rü tá pevächäca.

²¹ —¡Rü petaäegü i pema i ñuxma taiyaexe! ¡Rü tá meäma pingäxcharaügü! ¡Rü petaäegü i pema i ñuxma auxexe! Rü yixcama rü tá pecugüe.

²² —¡Rü petaäegü i pema i ngëxguma duüxügü pexchi aiegü, rü pexü ínawoüxgu, rü tacü pemaä yaxugüegü, rü chaugagu chixri pechiga yadexagüü!

²³ —Rü ngëxguma ngëma pexü üpetügu, rü ¡petaäegüama rü tama pexoegaäegü! Erü daxüguxü i naänewa rü tá penayauxgu i wüxi i perü ämare i mexëchixü. Rü ducax, ñäa duüxügü i ñuxma pexchi aiextäärü oxigü rü yexgumarüü ta nixi ga naxchi na naxaiexü ga nuxcumäugüxü ga Tupanaäärü orearü uruüggü.

²⁴ —Natürü wüxi i ngechaü tá nixi i pexcëx i pema ya muärü ngëmaxüäxgüxe erü núma noma i naänewa rü marü petaäegü.

²⁵ —Rü wüxi i ngechaü tá nixi i pexcëx i pema ya marü ingaxcharaügüxe erü tá petaiyae. Rü wüxi i ngechaü tá nixi i pexcëx i pema i ñuxma marü cugüexe, erü yixcama rü perü ngechaümaä tá peväauxe.

26 —Rü wüxi i ngechaū tá nixī i pexcèx i ngēxguma guxūma i duūxügū pexū icuèxüügū. Erü ngēma duūxügū i nüuxma pexū icuèxüügūxüärü oxigü rü yexgumarüü nüuxü nicuèxüügū ga nuxcumäugüxü ga orearü uruügüneta.

*Name nixī i nüuxü tangechaū i ngēma tamaā rüxuwanügüxü
(Mt 5.38-48, 7.12)*

27 —Natürü pema i nüuxma na choxü pexñünüexü rü pemaā nüuxü chixu rü: —¡Nüuxü pengechaū i ngema pemaā rüxuwanügüxü! ¡Rü meā nüuxü perüngüxüex i ngēma pexchi aixü!

28 —¡Rü meā nachiga pidexagü rü naxcèx ípeca i Tupanaärü ngüxüex naxcèx i ngēma pemaā guxchigagüxü! ¡Rü naxcèx peyumüxügū i ngēma chixri pechigamaā idexagüxü!

29 —Rü ngēxguma texé cumaā nuxgu rü cuxü tapechiwegu rü name nixī i tama cuxütanü ega woo curü tochiwewa rü ta cuxü tapechiwegu. Rü ngēxguma texé cuxü napuarü gáuxüchiruäxgu, rü name nixī i tükü cungechaüäma ega woo curü daxü rü ta cuxna tanapuxgu.

30 —¡Rü tükna naxä ya texé ya curü ngēmaxüçex ícaxe! Rü ngēxguma texé curü ngēmaxü cuxna napuxgu, rü tama name i naxcèx cungema.

31 —Rü ngēma mexü i pema penaxwèxexü na togü pemaā naxüxü, rü name nixī i pema rü ta ngēmaäcü mexü namaā pexü.

32 —Rü ngēxguma pema rü ngēma duūxügū i pexü ngechaüxüxüxücatama pengechaügu, rü ¡tacüwa namexü i ngēma? Erü ngēma duūxügū i tama yaxögüxü rü ngēmaäcü nanaxügū.

33 —Rü ngēxguma ngēma duūxügū i cuxü rüngüxüexüxüxücatama curüngüxüegü, rü ¡tacüwa namexü i ngēma? Erü ngēma duūxügū i tama yaxögüxü rü ngēmaäcü nanaxügū.

34 —Rü ngēxguma ngēma duūxügū i ixääru diëruväxüanaxücatama cunaxäxgu i curü dïerü, rü ¡tacüwa namexü i ngēma? Erü ngēma duūxügū i tama yaxögüxü rü ngēmaäcü nanaxügū, erü nüuxü nacuèxgu rü tá nüuxü nanataeguxü i ngēma diëru.

35 —Natürü pema rü name nixī i nüuxü pengechaū i ngema pemaā rüxuwanügüxü, rü nüuxü perüngüxüex. Rü ngēxguma tacüçex pexna nacaxgu, rü name nixī i tama pexoegaäeäcuma nüuxna penaxü ega woo nagu perüxüñüegu na ngürüächi tääutáma pexü nataeguxüexäxü. Erü ngēxguma ngēmaäcü penaxüxgu, rü Tupana rü ngēmaärü yexera tá poraäcü pexü nanataeguxüex, rü naxäcügü tá pixügü ya yima Tupana ya Poraxüchicü ya nüuxü rüngüxüexü i ngēma taguma moxë nüuxna ägüxü rü ngēma chixecümagüxü.

36 —Rü pema rü name nixī i pengechaüwaxegü, ngēma Penatü ya Tupana na ngechaüwaxexürü.

*Tama name i chixexülgü namaā perüxüñüe i togü
(Mt 7.1-5)*

37 —¡Rü taxü i togüxü pixuxü! Rü ngēxguma ya Tupana rü tähütáma pexü nixu na pechixexü. ¡Rü taxü i poxcu namaā pexueguxü i togü! Rü ngēxguma ya Tupana rü tähütáma poxcu pemaā naxuegu. ¡Rü nüuxü nüuxü perüngüma i norü chixexü i togü! Rü ngēxguma ya Tupana rü tá pexü nuxü narüngüma i perü chixexü.

38 —¡Rü togümaä pengau i perü ngemaxügü! Rü ngexguma ya Tupana rü tá pexna nanaxä. Rü ñoma wüxi i choca i meäma napaxürrü rü meama ipoðcuxürrü tá Tupana pexna nanaxä. Erü ngema nguruxü i namaä cumücüna cuxäxü i curü ngemaxü rü ngematama nguruxümaä tá Tupana cuxna nanaxä —ñanagürrü.

39 Rü Ngechuchu rü ñiaä cuèxruü norü ngüexügümaä nixu, rü ñanagürrü: —¿Ñuxäci i wüxi i ngexetüxü rü to i ngexetüxüxü namaxü nacuèxüexü? Erü ngēma taxre i ngexetüxü rü wüxi i äxmaxügü tá nügümaä nayayicu.

40 —Rü taxuüma i ngüexü rü norü ngüexüñüxü narüyexera. Natürü ngexguma meä nanguxgu rü tá naxrüxü nixī i norü ngüexüñü.

41 —¡Rü tükçüü nachiga quidexa i cumücü naxcèx i ngēma íraxü i chixexü i naxüxü natürü tama cugütama cungugü naxcèx i ngēma chixexü i taxü i cuxüxü?

42 —Rü ngēxguma tama nüuxna cucuèxächigu i ngēma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ¡ñuxüçürüwa i nagu curüxüñü na cunamexüexü i ngēma cumücüärü chixexü i íraxü? Pa Duüxü i Meä Maxnetaxüx, name nixī i cuxira nüuxü curüxo i ngēma chixexü i taxü i cumatama cuxüxü, rü ngēxguma tá cume na nüuxü curüngüxüexüexü i cumücü na nüuxü naxoxüçex i ngēma chixexü i íraxü i naxüxü.

*Wüxi i nanetü rü norü owa nixī i nüuxü icuáxü
(Mt 7.17-20, 12.34-35)*

43 —Nataxuma i nanetü i mexü i chixearü oóxü. Rü nataxuma i nanetü i chixexü i meärü oóxü.

⁴⁴ —Rü wüxichigü i nanetü rü norü owa nixi i nüxü icuáxü. Rü wüxi i torawa rü taxucürüwama wüxi i orix i imúxü tayaxu. Rü wüxi i chuxchuxüwa rü taxucürüwa uba tayaxu.

⁴⁵ —Rü wüxi ya mecü ya yatü rü mexü i orexü nixu, erü naäewa rü aixcümäa mexügü narüxüñü. Natürü wüxi i yatü i chixecümäxü rü chixexü i orexü nixu, erü chixexügü narüxüñü. Rü ngëma naäewa ngexmaxü i chixexü nixi i nüxü yaxuxü.

*İpata ya nutaétügu üxüne rü İpata ya naxnütüétügu üxünechiga
(Mt 7.24-27)*

⁴⁶ —*Tüxcüü i pema rü: "Pa Torü Corix" ñaperügü choxü, natürü tama penaxü i ngëma pemaä nüxü chixuxü?*

⁴⁷ —Rü ñuxma tá pemaä nüxü chixu na ñuxäcü tixü ya yíxema chowe rüxüñë rü choxü inüxë rü naxüxe i ngëma tümamaä nüxü chixuxü.

⁴⁸ —Rü túma rü wüxi ga yatü ga üpatacü rü yamèxmaüçü ga norü caxta ñuxmata nutawa nangucürüüñü tixü. Rü yexguma namëxgu ga taxtü rü yabaixügü ga napata, rü woo ga na naporaüchiüñü, rü tama niwëxtaü, yerü meäma inapugüärü caxtaäx ga guma i.

⁴⁹ —Natürü yíxema nüxü ñüümarexe i chorü ore natürü tama naxüxe i ngëma tümamaä nüxü chixuxü, rü wüxi ga yatü ga naxnütüétügmare üpatacürüüñü tixü. Rü yexguma namëxgu ga taxtü, rü nibaixü ga napata, rü naporaüchiü. Rü niwëxtaü ga napata, rü yexma nayarüxo ga guma i.

7

*Ngechuchu rü Dumacüäx ga churaragüärü äëxgacüärü duüxüñü narümxexëe
(Mt 8.5-13)*

¹ Rü yexguma nüxü nachauxgu ga duüxüñügümaä na yadexaxü ga Ngechuchu, rü Capernáüwa naxü.

² Rü ýéma nayexma ga wüxi ga churaragüärü capitáü ga Dumacüäx. Rü guma capitáü rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü duüxü ga poraäcü nüxü nangechaüxü. Rü yema norü duüxü rü niðaaawe, rü naturaxüchi.

³ Rü yexguma Ngechuchuxü naxñüchigagu ga guma capitáü, rü Ngechuchuxütawा nanamugü ga ñuxre ga Yudügüärü äëxgacügüerugü. Rü ñanagüü nüxü: —Ngëma Ngechuchuxütawा pexi na nüxü pecëxüñügüxüçex rü núma naxü na chorü duüxüçex yanataanexëëxüçex! —ñanagüü.

⁴ Rü Ngechuchuxütawा naxü, rü poraäcü nüxü nacëexügü, rü ñanagüerugü: —Name nixi i nüxü curüngüxexëe ya torü capitáü.

⁵ —Erü núma rü guxü i Yudügüxü nangechaü. Rü númatama nanaxütanü na naxgüüñüçex ga torü ngutauquëxepataü —ñanagüerugü.

⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe narüxü. Natürü yexguma marü capitáüptaxü yangaicagu, rü núma ga capitáü rü Ngechuchucex ýéma nanamu ga ñuxre ga namüçügü na namaä nüxü yanaxugüxüçex ga norü ore ga ñaxü: —Pa Corix, tama cuxü chachixewecheü na chopatawa cunguxüñü erü choma rü taxuwama chame na chopatagu na cuxüçuxü.

⁷ —Rü ngëmacex nixi i tama chomatama cuxcex chayaçaxü. Rü chanaxwexe i curü orewäkatama nüxü quixu na naxcex yataanexü tá i chorü duüxü.

⁸ —Erü choma rü ta chorü äëxgacümëxwa changëxma, rü choxmëxwa nangëxmagü ta i ñuxre i churaragü. Rü ngëxguma chanamuxgu i wüxi na ngextá naxüñüçex, rü ngëma naxü. Rü ngëxguma chaugüxütawा naxcex changemagu i to, rü chauxütawा nangu. Rü ngëxguma chorü duüxüñü chamuxgu na tacü na naxüñüçex, rü choxü nanaxü —ñanagüü.

⁹ Rü núma ga Ngechuchu rü yexguma nüxü naxñügü ga yema capitáülarü ore rü nabaixächiäe. Rü yema duüxüñü ga nawe rüxüñü nadawenü, rü ñanagüü: —Aixcümä pemaä nüxü chixu rü taxuüma i Yudügütanüwa nüxü ichayangau i wüxi i duüxü i ngëma yatürüñü aixcümä yaxöxü —ñanagüü.

¹⁰ Rü yexguma nawoegugu ga yema capitáümcügü ga Ngechuchuxütawा namugüxü, rü nüxü inayangaugü ga marü naxcex na yataanexü ga yema capitáülarü duüxü.

Ngechuchu ñanadaxëe ga wüxi ga yutecü ngîne

¹¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wüxi ga ñane ga Naigu äeganewa naxü. Rü nawe narüxü ga norü ngüexüñü, rü muxüma ga togü ga duüxüñü.

¹² Rü yexguma guma ñaneäü ngaicamana nanguxgu, rü tükü nadau ga wüxi ga yueta ga têxgüwa tükü nangegüxe. Rü guxema yuetaarü mamá rü tayute rü guma yucü rü guxicatama nixi ga tümane ixicü. Rü muxüma ga duüxüñü ga guma ñaneçüäx rü tükü inixümüçügü.

13 Rü yexguma Cori ga Ngechuchu guma yucuarü mamaxü dëuxgu, rü nüxü ingechaütümüü. Rü ñanagürü ngixü: –¡Täxü i cuxaxuxü! –ñanagürü.

14 Rü yexguma ga Ngechuchu rü yuetacèx nixü, rü nüxü ningögü ga tümachiü. Rü yema tükü ingetaügxü rü tümamaä inayachiächitanü. Rü ñanagürü ga Ngechuchu tükü ga guxema yueta: –Pa Ngextüxüçü, ¡früda! –ñanagürü.

15 Rü yexguma ga guxema yuchiréxe rü ítarüto, rü itanaxüga na tidexaxü. Rü Ngechuchu rü tümaäna tükü namu.

16 Rü yexguma yemaxü nadauugüga duüxügü, rü guxüma namuü. Rü inanaxügüe ga Tupanaxü na yacuëxüügxü. Rü ñanagürü: –Wüxi i Tupanaärü orearü uruü i poraxü tatanüwa nangox. Rü ñanagürü: –Tupana nuä naxü na norü duüxüguxü yanangüxüexücèx –ñanagürü.

17 Rü guxüma ga Yudeaanewa rü norü ngaicamana, rü duüxügü nüxü nacuächigagü ga yema Ngechuchu úxü.

*Cuáü ga baiüxëëruü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga taxre ga norü duüxügü
(Mt 11.2-19)*

18 Rü Cuáü ga baiüxëëruü rü nüxü nacuächiga guxüma ga yema Ngechuchu úxü, yerü norü ngüexügü ga Cuáü rü namaä nüxü nixugü. Rü yemacèx ga Cuáü rü taxre ga norü ngüexügücèx naca.

19 Rü Ngechuchuxütawa nanamugü. Rü Cuáü rü ñanagürü nüxü: –¡Ngema peñi rü Ngechuchuna pecá rü ñapegügü nüxü. “¿Cuma yíixü i Cristu i cuxü itananguexüexü, rü éxna to tá yixi i Cristu?” ñapegügü nüxü!

20 Rü yema yatügü ga Cuáü Ngechuchuxütawa mugüxü, rü Ngechuchucèx naxi. Rü ñanagürügü nüxü: –Cuáü ya baiüxëëruü núma cuxütawa toxü namugü na cuxna tayacagüxüexü rü ¿aixcüma cuma quixü i Cristu ya núma nguxchaücü, rü éxna to tá yixi i Cristu? –ñanagürügü.

21 Rü yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugüga Cuáüärü ngüexügü, rü Ngechuchu nanameexüe ga muxüma ga duüxügü ga nagüxütraüxü ga daawemaä idaaeweexü rü yema ingoxoäxü. Rü nayadauchigüxüe ga muxüma ga ingexetüxü.

22 Rü yemacèx Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –¡Pewoegu rü Cuáümaä nüxü peyarüxi i ngëma pematama nüxü pedauxü rü nüxü pexinüexü! ¡Rü namaä nüxü pixu i ñuxäcü i ngëma ingexetüxü rü marü nidauchigü, rü ngëma ichixeparaxü rü marü inachigü, rü ngëma chaxüneägxüxü rü marü naxcèx nitaanegü, rü ngëma ngauchixégüxü rü marü ningoxnamachixegü, rü ngëma yuexü rü wenaxärü namaxü, rü ngëma ingearü ngëmaxüäxümaä rü marü nüxü tixi i Tupanaärü ore i mexü!

23 –Rü tataäe ya yíxema texé ya tama choxü rüroxo –ñanagürü ga Ngechuchu.

24 Rü yexguma nawoeguxga yema duüxügü ga Cuáü yéma mugüxü, rü Ngechuchu inanaxügü ga guma Cuáüchiga na yadexaxü. Rü duüxügumaä nüxü nixu, rü ñanagürü: –¡Tacü nixi ga pema ípeyadaugüxü ga dauxchitawa ga taxüema íxäpataxüwa? –¿Exna wüxi ga yatü ga pema ípeyadaugüxü ga turaxü ga ñoma dexne ga buanecü yaxiäxtanücüexücürüü ixixü nixi ga ípeyadaugüxü?

25 –Rü éxna tama guma ípeyadaugüga, ¿rü tacü nixi ga ípeyadaugüxü? –¿Exna wüxi ga yatü ga poraäcü nügü ngëxäcü ípeyadaugü? Pema nüxü pecuëx i ngëma poraäcü nügü ngëxäegüxü rü äëgxacüga ya tacügüpatawa nangëxmagü, rü taxucèxma dauxchitawa nangëxmagü.

26 –¿Tacü éxna nixi ga ípeyadaugüxü? –¿Exna wüxi ga Tupanaärü orearü uruü? Ngëmääcü aixcüma yema nixi ga ípeyadaugüxü. Rü pemaä nüxü chixu rü Cuáü ya baiüxëëruü rü tama wüxi i ngëxärrüüxi i Tupanaärü orearü uruü nixi.

27 –Rü Cuáüchiga nixi ga naxümatüxü ga yema Tupanaärü ore ga ñaxü:

“Cupëxegu chayamu i chorü orearü ngeruü na cuxcèx namexëëäxüexü i duüxügürü maxü”,
ñaxü.

28 –Rü pemaä nüxü chixu rü guxü i duüxügütanüwa rü nataxuma i Tupanaärü orearü uruü i Cuáü ya baiüxëëruüärü yexera. Natürü yíxema Tupana äëgxacü íxixüwa wixwexuchi üxe, rü Cuáüärü yexera tixi –ñanagürü.

29 Rü guxüma ga duüxügü rü woo yema yatügü ga Dumaärü äëgxacüexü dïeru ngixü ideetanüxü, rü nüxü naxiñüe ga yema Ngechuchuarü ore rü ñuxüchi Tupanaxü nicuëxüügü yerü nüxü nicuëxächitanü na aixcüma meci yíixü ga Tupana. Rü yema nixi ga duüxügü ga üpaacü Cuáü íbaiüxëëxü.

³⁰ Natürü yema Parichéugü rü yema ngúexēēruūgü ga Moīcháerü mugüwa nguxēētaegüxü rü tama nanaxwèxegü ga Cuáü na ínabaiūxēexü. Rü yemaäcü nüxü naxoe ga yema mexü ga Tupana naxcèx üxchaüxü.

³¹ Rü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: –¿Tacügu tá chanangu i ñomaücü maxëxü i duüxügü? ¿Rü nañatacuraügü?

³² –Rü ñaa duüxügü rü taxuxümaäma nataäegü ngëgxumarü i ngema buxügü i iäxtüwa rütogüxü, rü ïxñüçexwèxegüxü, rü tagaäcü namücgüxü ñagüxü:

“Marü wowerumaä pexcèx tapaxetagü natürü tama ipixüächitanüxü. Rü marü ngechaüxü i wiyaegu pexcèx tawiyaegü natürü tama pexauxe”, ñagüxü. Rü ngëma buxügürü taxuxümaäma nataäegü i ñomaücü i duüxügü.

³³ –Yerü ga Cuáü ga baiüxéerü rü nüma naxü, rü tama pää nangox rü tama binu nayaxaxü. Rü yexguma ga pema rü: “Nangoxoäx” ñaperügü nüxü.

³⁴ –Rü ñuxüchi nüma chaxü i choma ya Tupana Nane na duüxüxü chiiü, rü õna changox rü binu chayaxaxü. Rü ngëgxuma i pema rü ñaperügügü choxü:

“Choma rü chataanüxüchi rü changäxwexe, rü pecaduä x-güxü i duüxügümaä chaxämüçü, rü yatügü i Dumaärü äëxgacüçex díerü ngixü ideetanüxümaä chaxämüçü”, ñaperügügü choxü.

³⁵ –Natürü Tupanaärü cuèx rü meäma nangox tümawa ya yíxema aixcüma nawe rüxixë –ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Chimáü ga Parichéupatawa nayexma

³⁶ Rü wüxi ga Parichéu rü Ngechuchuna naxu na napatawa nachibüxüçèx. Rü yéma naxü ga Ngechuchu rü yema Parichéuarü mechawa nayarüto.

³⁷ Rü wüxi ga ngecü ga chixri maüçü ga guma ïanecüäx, rü yexguma nüxü nacuáchigagu na Parichéupatawa tá na nachibüxü ga Ngechuchu, rü yéma ixü. Rü yéma inange ga wüxi ga pumara ga yixixü ga wüxi ga butiya ga nutanaxcèxmaä ãchxiüxü.

³⁸ Rü naxauxxäcüma Ngechuchucutüxüdtawa iyarütoxöchi. Rü ngixügüxüxüetümaä iyawai-cutüxëe. Rü ngïyaemaä ñinapicü, rü inachuxcutü. Rü ñuxüchi yema pumaramaä inacha-cutü.

³⁹ Rü yexguma yemaxü nadëüxgu ga yema Parichéu ga Ngechuchuna uxü, rü naäewa nagu narüxinü rü nügümaätama ñanagürü: –Ngëgxuma chi ñaa Ngechuchu rü aixcüma wüxi i Tupanaärü orearü uruü yixü, rü nüxü chi nacuëx na ñacü yïixü i ñaa ngexü i nüxü ingögüxü rü ñuxäcü na namaxüxü rü poraäcü na napecaduäxü –ñanagürü ga naäewa.

⁴⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxü nacuëxama rü Parichéuxü ñanagürü: –Pa Chimäüx, choxü nangëxma i wüxi i ore i cumaä nüxü chixuxchaüxü –ñanagürü. Rü nüma ga Parichéu rü Ngechuchuxü nangäxü, rü ñanagürü: –Íecü, chomaä nüxü ixu, Pa Ngúexéerülx! –ñanagürü.

⁴¹ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: –Taxre ga yatügü rü wüxi ga corixüdtawa nanangetanü. Rü wüxi nanangetanü ga 500 tachinü ga díerü rü to nanangetanü ga 50 tachinü.

⁴² –Natürü yema taxre rü taxuacü nanaxütanü ga norü ngetanü. Rü yemacèx düxwa yema norü cori rü nüxü nüxü narüngüma ga yema nüxü na nangetanügüäxü. Rü ñuxmax, Pa Chimäüx, rü ñchomaä nüxü ixu! rü ñgëxürtüüxü ga yema taxre ga yatügü rü yexeraäcü norü corixü nangechaü? –ñanagürü.

⁴³ Rü Ngechuchuxü nangäxü ga Chimäü, rü ñanagürü: –Chauxcèx ga yema yexeraäcü nüxü nangetanüxü nixi ga yexeraäcü norü corixü ngechaüxü –ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Ngémäacü aixcüma nüma nixi –ñanagürü.

⁴⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngixü nadawenü ga yema ngecü, rü ñanagürü Chimäüxü: –Ñgixü cedulaü i ñaa ngecü? Rü cupataugu chaxüci i chomax, Pa Chimäüx, natürü tama dexä choxnata cuxä chorü yauxcutüruü. Natürü ñaa ngecü rü ngixügüxüetümaä choxü iyawai-cutüxëe, rü ngïyaemaä choxü ñipicü.

⁴⁵ –Cuma rü tama choxü cuchuxu i noxri choxü curümxegü, natürü ngima i ñaa ngecü rü noxri nüma changugumama rü choxü iyachuxcutüchigü.

⁴⁶ –Cuma rü tama pumaramaä choxü cuchaeruxüra, natürü ngima i ñaa ngecü rü chaucutügu inaba i pumara.

⁴⁷ –Rü ngëmacèx woo namu i ngirü pecadugü natürü Tupana ngixü nüxü nangechaü i güxüma, erü ngüma rü aixcüma choxü ingechaü. Natürü yíxema tama aixcüma ngechaüçex iyäcaxe, rü tama poraäcü Tupanaxü tangechaü –ñanagürü.

⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngecüxü ñanagürü: –Curü pecadugü rü marü cuxü nüxü changechaü –ñanagürü.

⁴⁹ Rü yema togü ga nüxna naxugüxü ga yéma Ngechuchumaä mechawa yexmagüxü, rü inanaxügü ga nügümücgümaächigü na yadexagüxü. Rü ñanagürügü: –¿Tacü nixi i ñaa yatü, ecex ngëmaäcü duüxügüaxü pecaduxü nangechaüxü? –ñanagürügü.

⁵⁰ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü ga yema ngecü: —Marü cuxü nangëxma i maxü i taguma gúxü, erü choxü cuyaxö. ;Ñuxma rü taäéäcüma cuchiüwa naxü! —ñanagürü.

8

Ngeçülgü ga Ngechuchuxü rüngüxëegüxü

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaneärü ïänegügu nixüägüchigü. Rü duüxügümaä nüxü nixüchigü ga Tupanaärü ore na ñuxäcü äëxgacü yïixü ya Tupana. Rü ínayaxümüçügü ga yema 12 ga ngúexügü ga marü nadexü.

² Rü yexgumarüü ta liyaxümüçügü ga ñuxre ga ngecügü ga üpaacü ngoxogü ngíwa ínawoxüçü rü ngírü daawee na ngíxü namexëecü. Rü yematanüwa iyexma ga María ga Magadacüäxmaä ngíxü naxugüçü ga üpaacü Ngechuchu 7 ga ngoxo ngíwa ínawoxüçü.

³ Rü yéma iyexma ta ga Cuána ga Cuchu naxmèx. Rü Cuchu nixü ga wüxi ga äëxgacü ga Erodeaxi puracüxü. Rü yéma nayexmagü ta ga Chuchana rü mucüma ga náigü ga ngecügü ga ngírü díerumaä Ngechuchuxü rüngüxëegücü.

Ore ga toecügu ixuxü

(Mt 13.1-9; Mr 4.1-9)

⁴ Rü muxüma ga yema ïänegüçüäx ga duüxügü, rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü. Rü yexguma yéma nangutaquëxegüga muväma ga duüxügü, rü Ngechuchu namaä nüxü nixü ga wüxi ga ore ga cuëxruü, rü ñanagürü nüxü:

⁵ —Wüxi ga yatü ga toecü rü trigumaä nanagüane. Rü yexguma trigumaä nagüaneägu rü ñuxre ga trigu, rü namagu nayi. Rü duüxügü nawna nangagüxü, rü werigü rü nanawecu.

⁶ —Rü náigü ga trigu rü nutatanügu nayi. Rü yexguma naxugüga guma trigu, rü nipagü rü nayuemare, yerü nataxuma ga norü waianexü.

⁷ —Rü náigü ga trigu rü tuxunecügu nayi. Natürü yexguma nayaegu ga tuxugü rü guma triguxü inawocu rü nanadai.

⁸ —Natürü náigü ga trigu rü mexü ga waixümügü nayi. Rü yemacex ga yexguma nayaegu rü muxüma ga trigu naa ínanguxuchi. Rü wüxipüxü ga triguwa ínanguxuchi ga 100 püxü ga trigu —ñanagürü. Rü yemawena rü Ngechuchu tagaäcü ñanagürü nüxü ga duüxügü: —Rü yíxema ächiçegüxe, rü ñaga taximüe i ngéma ore! —ñanagürü.

Tacüchiga nixü ga yema ore ga cuëxruülgügu ixuxü

(Mt 13.10-17; Mr 4.10-12)

⁹ Rü yexguma ga norü ngúexügü rü nüxna nacagüe na tacüchiga yïixü ga yema ore ga yatü ga toecügu ixuxü.

¹⁰ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Tupana rü pexü nüxü nacuëxëe i ngéma ëxügxü i taxuüma i togü nüxü cuåxü i ñuxäcü äëxgacü na yïixü i nümax. Natürü togücex rü cuëxruüga chayaxüäcüma namaä nüxü chixu i ore. Rü ngegxuma woo nüxü nadaugügu rü ñoma tama nüxü nadaugüürlrü nixigü, rü woo nüxü naxinüegü rü ñoma tama nüxü naxinüexürlrü nixigü —ñanagürü.

Ngechuchu rü meä nanangoxëe gayema ore ga toecüchigagu yaxuxü

(Mt 13.18-23; Mr 4.13-20)

¹¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Ngéma ore i toecüchigagu pemaä chixuxü rü ñaächiga nixü. Rü ngéma trigupüxü rü Tupanaärü orechiga nixü.

¹² —Rü guma trigu ga namagu yixünerü nixü i duüxügü i ngéma orexü ïnüexü. Natürü Chatanä rü ngéma duüxügü nüxü inayarüngümaëxëe i ngéma ore, na tama yaxögüäxüçex rü tama nayauxgüäxüçex i maxü i taguma gúxü.

¹³ —Rü guma trigu ga nutatanügu yixüne, rü ngéma nixü i duüxügü i nüxü ïnüexü i Tupanaärü ore rü taäéäcüma yaxögüxü. Natürü tama aixcüma nanayauxgü i ngéma ore, erü paxaaächi nayaaxögü, rü yixcüra guxchaxü nüxü üpetügu, rü nüxü narücoe i ngéma ore.

¹⁴ —Rü guma trigu ga tuxunecügu yixüne, rü ngéma nixü i duüxügü i Tupanaärü orexü ïnüexü rü yaxögüxü natürü ñoma i naäneärü ngémaxüçex oegaäegüü, rü norü ngémaxüguama rüxiñüexü rü tama nüxü rüxoceaüxü i norü ngúchaügü. Rü ngémagagu düxwa tama Tupanacex namaxë.

¹⁵ —Natürü guma trigu ga mexü ga waixümügü yixüne, rü ngéma nixü i duüxügü i aixcüma taäéäcüma nayauxgüxü i Tupanaärü ore, rü naga ïnüexü, rü meä naxcex maxëxü. Rü ngéma nixü i duüxügü i aixcüma Tupanawe rüxiñü rü naxugüxü i ngéma nüma nanaxwëxexü.

Cuëxruuxü ga omügu ixuxü

(Mr 4.21-25)

¹⁶ —Taxuéma wüxi i omüwa tanangixichi na tanatüpxechitaxüçex rü ëxna tümaärü pechi catüügu tayaxüçuchixüçex. Natürü ngóxügu tanaxü na tükü nabaxixüçex ya yíxema ngexma chocuxe.

¹⁷ —Rü nḡegumarüü ta i guxüma i tacü i cūacüma ixüxü rü yixcüra rü duüxügü tá nüxü nacuègxüla. Rü guxüma i nḡema ñüxma duüxügüçex ẽxüguxü rü tá nangoxoma.

¹⁸ —¡Meā iperüxiñüe i ñüxmax! Erü texé ya naga ñüxü i nḡema ore i mexü, rü Tupana tá yexeraäcü tükü nüxü nacuèxüe. Natürü yíxema tama naga ñüxü, rü yexeraäcü tá tükna nanayaxu i nḡema íraxü i tümaärü cuëx i noxri tükü nḡexmachiréxü —ñanagürrü.

*Ngechuchuarü mamá rü naeneegüchiga
(Mt 12.46-50; Mr 3.31-35)*

¹⁹ Rü naë ga Ngechuchu rü naeneegü, rü yema Ngechuchu íyexmaxüwa tangugü. Natürü taxuacü naxütaxaxüchi tangugü, yerü namuxüchi ga duüxügü.

²⁰ Rü wüxi ga duüxü Ngechuchumaä nüxü nixu, rü ñanagürrü: —Yéa düxétüwa tangëxma ya cue rü cueneegü, rü cuxü tadaugüchä —ñanagürrü.

²¹ Natürü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürrü nüxü ga duüxügü: —Rü yíxema nüxü ñüdexe i Tupanaärü ore rü nagu maxexe rü yíxema tixi ya chauae rü chaueneegü ixigüxe —ñanagürrü.

*Ngechuchu rü buanecüxü rü yuapexü ínayachaxächixëe
(Mt 8.23-27; Mr 4.35-41)*

²² Rü wüxi ga ngunexügi ga Ngechuchu rü norü ngúexügümaä wüxi ga nguegu nichoü. Rü ñanagürrü nüxü: —¡Ngixä daa naxtaxaarü tocutüwa taxil! —ñanagürrü. Rü inaxiächi.

²³ Rü yexguma yaxäüyane rü nipecchigü ga Ngechuchu. Rü ngürüächi yexma nüxü naxü ga wüxi ga tacü ga buanecü. Rü guma nguewa rü niyauxcuchichigü ga dexá. Rü düxwa inayangutaügüchä.

²⁴ Rü yemacëe nüma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü nacagü ga na ínadxüçex. Rü ñanagürrü nüxü: —Pa Ngúexëeuñü, ngémama itabaxügü —ñanagürrü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínarüda, rü buanecüxü rü yuapexü nanga. Rü ínayachaxächi ga buanecü, rü inayarüxo ga yuape, rü ínachaxanemare.

²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürrü nüxü ga norü ngúexügü: —¿Tacü pexü naxüpü ecëx tama meä peyaxögüxü? —ñanagürrü. Natürü ga nümagü rü nabaixächiäegü. Rü nügümüçügiña nicachigü, rü ñanagürrü: —¿Tacü éxna nixi i ñaä yatü rü ngémacëe éixrütü ya buanecü rü yuape rü naga naxñüexü? —ñanagürrü.

*Yatü ga Gadáracüäx ga ngoxogü nawa yexmagüxü
(Mt 8.28-34; Mr 5.1-20)*

²⁶ Rü düxwa naxtaxaarü tocutüwa nangugü ga Gadáraarü naânewa. Rü yema naane rü Gariréaneärü toxmëxtawa nayexma.

²⁷ Rü yexguma marü nguewa ínaxüegu, ga Ngechuchu, rü naxcëx nixü ga wüxi ga yatü ga guma íâneçüäx ga mucü ga taunecü ngoxogü nawa yexmagüci. Rü guxüguma nangexchiruecha. Rü tama iwa nayexma, yerü duüxéchiquéxetanüga nayarüauxchigünenxü.

²⁸ Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu, rü napéxegu nayacaxäpüxü. Rü aita naxüäcumä ñanagürrü: —¿Tücxü nuä choxü cuyachixewe, Pa Ngechuchux, Pa Tupana ya Tacüxüchi Nanex? Rü cuxü chacëexü na tama ngûxü choxü quingexëexü —ñanagürrü.

²⁹ Rü yema ñanagürrü yerü Ngechuchu marü nanamu ga yema ngoxogü na ínachoxüçex. Rü muëxpüxcüna rü guma yatüxü naxüäexëexü ga yema ngoxogü. Rü duüxügü rü cadenamaä nayanëxchacüögüxü rü nayanëxparagüxü na taxuwama naxüxüçex. Natürü nüma rü nagu nacaugüama ga cadenagü. Rü yema ngoxogü rü dauxchitawa ga taxüema íxäpataxüwa nanagagü.

³⁰ Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürrü: —¿Tacü nixi i cuéga? —ñanagürrü. Rü nüma rü Ngechuchuxü nangäxü, rü ñanagürrü: —Muxüchixü nixi i chauéga —ñanagürrü. Rü yema ñanagürrü yerü namuxüchi ga yema ngoxogü ga guma yatüga chocuxü.

³¹ Rü yema ngoxogü rü Ngechuchuna nacagü ga tama nḡema poxcuchica i äxmaxü i taguma iyanguaxüga na nawocuäxüçex.

³² Rü guma mëxpüneärü tuächiwa nayexmagü ga muxüma ga cuchigü ga ýéma chibüexü. Rü yemacëe ga yema ngoxogü rü Ngechuchuxü nacëexüga na yema cuchigüga naya-chocuxüçex. Rü Ngechuchu rü: —Ngü —ñanagürrü.

³³ Rü yexguma ga yema ngoxogü rü guma yatüwa ínachoxü rü yema cuchigüga nayachocu. Rü guxüma ga yema cuchigü rü inaxüächi, rü naxtaacutüärü mëxpüxüwa nayaryuxugü, rü yexma nayi.

³⁴ Rü yexguma yema cuchigüarü dauruügü nüxü daugüga yema ngupetüxü, rü nabaixächiäegü rü ínibuxmü. Rü íanewa nüxü nayarüxugü, rü yema íâneärü ngaicamana ipeagüxü ga duüxügütanüwa rü ta nüxü nayarüxugügü.

³⁵ Rü ga duüxügü rü ínayadaugü ga yema ngupetüxü. Rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugüga, rü ýéma nüxü nadaugü ga guma yatü ga ngoxoäxchirécü. Rü Ngechuchu-cutüxütawa narüto, rü marü tama naxäüäe. Rü namuüüga duüxügü.

³⁶ Rü yema duǔxügü ga nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü, rü yema iyadaugüxümaा nüxü nixugüga fñaxäc Ngechuchu na namexëexü ga guma yatü ga ngoxoäxchirécü.

³⁷ Rü yexguma yemaxü naxmñüegü, rü guxüma ga yema Gadáraaneecüäx ga duǔxügü, rü Ngechuchuxü nacèèxügü na ínaxüxüçèx ga yema nañewa, yerü poraäcü namuüe. Rü yemacex ga Ngechuchu rü nguegu nixüe, rü inaxüächi.

³⁸ Rü guma yatü ga ngoxoäxchirécü rü Ngechuchuxü nacèèxü ga nawe na naxüxüçèx. Natürü ga Ngechuchu rü nanamu ga yexma na naxäxüçèx, rü ñanagürü nüxü:

³⁹ —jCuchiüwa naxü, rü duǔxügümäa nüxü yarüxu ga facü cuxcex na naxüxü ga Tupana! —ñanagürü. Rü ínixü ga guma yatü, rü guxüma ga yema iñecüäx ga duǔxügümäa nüxü nayarüxu ga tacü naxcex na naxüxü ga Ngechuchu.

*Yáiruxacüchiga rü yema nge ga Ngechuchuchirugu ingögücüchiga
(Mt 9.18-26; Mr 5.21-43)*

⁴⁰ Rü yexguma Ngechuchu wenaxärü taegugu ga naxtaxaaru tocütüwa, rü duǔxügü rü taäeäcüma nanayauxgü, yerü guxüma ínananguxüeegü.

⁴¹ Rü yéma Ngechuchuxütawa nangu ga wüxi ga yatü ga Yáiru ga naega. Rü nüma ga Yáiru rü wüxi ga ngutauqüexepataüärü äexgacü nixi. Rü Ngechuchupëxegu nayacaxäpüxü rü nüxü nacèèxü ga napatawa na naxüxüçèx.

⁴² Yerü nüxü iyexma ga wüxi ga naxäcü ga ngïgümaा wüxicacü, rü iyadaawe, rü ituraxüchi. Rü ngima rü maneca 12 ga taunecü ngixü nayexma. Rü yexguma Yáirupatawa naxüxgu ga Ngechuchu, rü muxüchixü ga duǔxügü nave narüxü, rü dükwa ínayaxüxtügü.

⁴³ Rü yema duǔxügütanüwa iyexma ga wüxi ga ngecü ga 12 ga taunecü äguechacü. Rü yemamaä iyadaaweecha. Rü duturugüxütagu ngixü iguxüe ga guxcü ga ngirü díerü, natürü taxüema ga texé ngïxcex tayataanexëeegü.

⁴⁴ Rü yema ngecü ga Ngechuchuweama ne ixü, rü naxpechinüchirugu iyangögü. Rü yexgumatama ínayachaxächi ga na naxüxü.

⁴⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü duǔxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Texé tixü ya choxü ingögüxe? —ñanagürü. Rü guxüma ga duǔxügü rü: —Taxüema —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü namücügü rü ñanagürü: —Pa Ngüexëeruü, cuma nüxü cudadu i ñuxre i duǔxügü ngëma cuväna nayaxüxtügüxü, rü ngëguma rü ta:

“¿Texé ya choxü ingögüxe?” fñacuxü —ñanagürü.

⁴⁶ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Ngëmääcü wüxiye choxü tingögü, erü nüxü chicüexächi na chorü poramaä tükü na charümenexëexü —ñanagürü.

⁴⁷ Rü yexguma nangoxomagu ga na nüxü nacuñexamaxü ga Ngechuchu ga yema nüxü na yangögüxü, rü yaduruxäcüma naxüttawa ixü ga yema ngecü. Rü napëxegu iyacaxäpüxü. Rü guxü ga duǔxügüpëxewa namaä nüxü iyaxu ga tacüexü nüxü na yangögüxü, rü ñuxräcü yexgumatama ngïxcex na yataanexü.

⁴⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: —Pa Chauxacüx, cuxcex nitaane, erü cuyaxö, ¡Rü ñuxma rü taäeäcüma fñixü! —ñanagürü.

⁴⁹ Rü yexguma iyadexayane ga Ngechuchu, rü yéma nangu ga wüxi ga duǔxü ga ngutauqüexepataüärü äexgacü ga Yáirupatawa ne üxü. Rü ñanagürü Yáiruxü: —Cuxacü rü marü iyu. ¡Rü fñaxü i cuyachixewechigüxü ya Ngüexëeruü! —ñanagürü.

⁵⁰ Natürü yexguma yema orexü naxmñüga Ngechuchu, rü ñanagürü Yáiruxü: —¡Täxü i cuyanguäexü! Erü ngëguma cuyaxöxgu rü cuväci rü tá wena imaxü —ñanagürü.

⁵¹ Rü yexguma Yáirupatawa nangugü, rü Ngechuchu nayachocuxëe ga Pedru rü Chaütiägu rü Cuáü rü nginatü rü ngëga yema bucü ga yuxü. Natürü tama nanaxwëxe na togü yexma chocuxü.

⁵² Rü guxüma ga duǔxügü ga yéma yexmagüxü rü naxauxe rü ngïxcex nangechaügü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Täxü i pexauxexü! Erü ngëma bucü rü tama nixü i nayuxü. Rü ipemare —ñanagürü.

⁵³ Natürü ga yema duǔxügü rü Ngechuchuxü nacugüeama, yerü ngixü nadaugü rü aixcüma marü iyu.

⁵⁴ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngïxmëxgu nayayauxächi, rü tagaäcü ñanagürü: —Pa Bucüx, ¡rüda! —ñanagürü.

⁵⁵ Rü yexguma ga ngima rü wena imaxü, rü yexgumatama írüda. Rü Ngechuchu rü duǔxügümäa nüxü nixu na ngixü naxüwemügxüçèx.

⁵⁶ Rü ngïnatü rü ngëga yema bucü, rü poraäcü tabaixächiäegü. Natürü Ngechuchu rü tükü namu na taxüemaäma nüxü na tixuxüçèx ga yema ngupetüxü.

¹ Rü Ngechuchu rü nanangutaquēxexēē ga yema 12 ga norü ngúexügü. Rü pora nüxna naxā rü nüxna naxāga na ínawoxüxülcèx ga nagúxüraüxü ga ngoxogü, rü na nameēxēēäxülcèx ga duüxügü ga idaaweexü.

² Rü nayamugü na duüxügümäa nüxü yaxugüexülcèx ga ore ga mexü na ñuxäcü äëgxacü yüixü ya Tupana, rü na nameēxēēäxülcèx ga duüxügü ga idaaweexü.

³ Rü ñanagürü nüxü: –;Rü taxuxütama ípinge i perü namawaü, rü bai ya perü caxüchigüxü ya naixmenêxä, rü bai i perü choca, rü bai i perü pää, rü bai i perü dñeru. Rü wüxitama i perü daxü ípinge, rü tama i taxre!

⁴ –Rü ngéxguma wüxi ya iännewa pengugügu, ;rü wüxi ya ïpatagutama perücho rü ñuxmata ipexiächi nawa ya yima iänne!

⁵ –Rü ngextá tama pexü ínayauxgüxüwa, ;rü ípechoxü nawa ya yima iänne! Rü ngéxguma ngema ipexiächigu ;rü ípepagülcütü i perü üxaxülcütü na ngémawa nüxü nacuëgxülcèx na chixexü naxügüxü i ngéma duüxügü! –ñanagürü.

⁶ Rü inaxiächi, rü guxüma ga iännexäcügüwa naxü. Rü nüxü nixugüetanü ga Tupanaärü ore ga mexü. Rü guxüwama nanameëxëetanü ga duüxügü ga idaaweexü.

Eróde rü tama nüxü nacuëxéga na texe yixixü ga Ngechuchu

(Mt 14.1-12; Mr 6.14-29)

⁷ Rü Gariréaneärü äëgxacü ga Erode, rü nüxü nacuächiga ga guxüma ga yema Ngechuchu üxü. Rü poraäcü nagu narüxüni rü naxoegaäe ga Erode, yerü nümaxü ga duüxügü rü ñanagürügü: –Cuáü ya baiüxéerü nixü ya yima, rü marü wena namaxü –ñanagürügü.

⁸ Natürü togü rü ñanagürügü: –Nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ería nixü, rü wena nangox –ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: –Bexmana náí ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü nixü, rü wena namaxü –ñanagürügü.

⁹ Natürü Erode rü ñanagürü: –Chomatama chanamu ga churaragü na Cuáüxü yadaenaxügüxülcèx. ;Rü tacü éxna nixü i ngéma yatü i duüxügü ngémaäcü poraäcü nüxü ixuchi-gagüechaxü? –ñanagürü. Rü Erode rü nüxü nangúchxüxüchi na ñuxäcü Ngechuchuxü na nadauxü.

Ngechuchu rü nanachibüexëe ga 5000 ga yatügü

(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Cu 6.1-14)

¹⁰ Rü yexguma nawoeguxgu ga yema Ngechuchuarü ngúexügü ga yamugüxü, rü Ngechuchumaä nüxü nixugüwa ga yema naxügüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü yema norü ngúexügümäa nixügachi, rü Bechaídaarü iännewa namaä naxü.

¹¹ Natürü yexguma duüxügü nüxü cuëxgüga ga ngextá na nayexmaxü, rü Ngechuchuwé narüxi. Rü Ngechuchu rü meäma yema duüxügüxü nayaxu, rü namaä nüxü nixu na ñuxäcü äëgxacü yüixü ya Tupana. Rü nanameëxëe ga yema duüxügü ga idaaweexü.

¹² Rü yexguma marü nayáuanegu, rü Ngechuchucèx naxü ga yema 12 ga ngúexügü ga yamugüxü. Rü ñanagürügü nüxü: –;Íyamugü i ñaa duüxügü na iännexäcügü rü ïpatagü ya ngacamanca ngéxmagünewa na naxiäcülcèx, rü ngéxma na napégüxülcèx rü norü önatateex yataxegüxülcèx! Erü nuä íngéxmagüxüwa rü nataxuma i tacü rü ñaa –ñanagürügü.

¹³ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –;Pematama penaxüwemü! –ñanagürü. Rü nanangäxügü, rü ñanagürügü: –Wüximéëxpüx i pää rü taxre i choxinixícatama toxü nangéxma. ;Rü éxna cunaxwëxe na naxcèx tayataxegüxü i ñona naxcèx i guxüma i ñaa duüxügü? –ñanagürügü.

¹⁴ Rü 5000 ga yatügü nixü ga yema yéma yexmagüxü. Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngúexügü: –;Íçü ípenatogüxëex rü 50 chigü i wüxi tükumüwachigü! –ñanagürü.

¹⁵ Rü yemaäcü nanaxügü ga norü ngúexügü. Rü ínanatogüxëe ga guxüma ga duüxügü.

¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema wüximéëxpüx ga pää rü yema taxre ga choxni. Rü daxügu nadawenüäcumü Tupanana moxé naxä, rü ñuxüchi inanabücu ga yema pää rü choxni. Rü norü ngúexügüna nanaxä na nüxü yanuäxülcèx ga yema duüxügü.

¹⁷ Rü guxüma ga yema duüxügü rü meäma nachibüe. Rü yemawena rü 12 ga pexchigü nanapagüamatama namaä ga yema pää rü choxnichipëxegü ga iyaxügüxü.

Pedru nanangoxëe na Cristu nayüixü ga Ngechuchu

(Mt 16.13-19; Mr 8.27-29)

¹⁸ Rü wüxi ga ngunexü rü Ngechuchu norü ngúexügümäa noxrüwama yayumüxëgu, rü nüma rü norü ngúexügüna naca, rü ñanagürü: –;Ñuxü ñaxü i duüxügü i chauchiga i choma na texé chíixü? –ñanagürü.

¹⁹ Rü norü ngúexügü nanangäxügü rü ñanagürügü: –Nangéxma i duüxügü rü:

“Cuáü ya baiüxéerü quixü”, ñagüxü, rü togü rü:

“Ería quixü”, ñagüxü, rü togü rü:

"Wüxi ga nuxcümaăçü ga Tupanaărü orearü uruň i wena maxăcü quixi", ñagüxü – ñanagürü.

²⁰ Rü yexguma Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: –¿Rü pema i ñuxü ñapegüxü choxü na texé chiiňü? –ñanagürü. Rü Pedru nanangâxü rü ñanagürü: –Cuma nixi i Cristu i Tupana Nane –ñanagürü.

*Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga
(Mt 16.20-28; Mr 8.30-9.1)*

²¹ Rü Ngechuchu rü nayaxucuxëgü ga norü ngüexëgü na taxúemaăma nüxü yaxugüexëcëx ga nüma rü Cristu na yüňü.

²² Rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexëgü: –Choma i Tupana Nane na duňxüxü chiiňü, rü poraăcü ngüxü tá chinge. Rü choxü tá naxooxgü i Yüdigungü i Moichéarü aëxgacügürugü, rü paigürü aëxgacügü, rü ngëma ngüexëerülgü i Moichéarü mugüwa ngüxëetegürü. Rü tá choxü nimëgxü, natüru tomaëxpüx i ngunexëgu rü wena táxaru chamaxü –ñanagürü.

²³ Rü yixcama rü guxüma ga norü ngüexëgüxü ñanagürü: –Rü ngëguma texé chowé rüxüxchaăgu, jëcü nüxü tarüxo i tûmaărü ngúchaă, rü namaă tapora i ngëma guxchaxügü i tûmacëx íngüxü i ñoma curuchawa tipotaxürü tükü ixixëexü, rü ngëmaetüwa chowé tarüxüma!

²⁴ –Erü yíxema tûgü maxëchaxéêchaăxë rü tá tayu, natüru yíxema chauxcëx yuxé rü aixcüma tá tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

²⁵ ¿Rü tacüwa i nüxü namexü ya wüxi ya yatü ega nayauxägi guxüma i ñoma i naăneärü ngëmaxügü, natüru iyanatauxëeägi i norü maxü?

²⁶ –Rü ngëguma texé chauxcëx aënegu rü naxcëx taxânegu i chorü ore, rü choma i Tupana Nane i duňxüxü na chiiňü rü tá ta tûmacëx chaxâne i ngëguma aëxgacü chixiăcüma nûma chaxüxgu. Rü ngëguma wenaxärü nûma chaxüxgu rü Chaunatü ya Tupanarü tá chapora, rü daxücüăx i Tupanaărü orearü ngeruülgü i üünegüxürü tá chamechëchi.

²⁷ –Rü aixcüma pemäa nüxü chixü rü fluxre i duňxügü i nuă ngëxmagüxü rü tá nüxü nadauğü na ñuxâcü aëxgacü na yüňü ya Tupana naxüpa na nayuexü –ñanagürü.

*Ngechuchu rü toraxü nangox
(Mt 17.1-8; Mr 9.2-8)*

²⁸ Rü 8 ga ngunexëgwewa ga na yema ñaxü, rü Ngechuchu rü wüxi ga mëxpúnewa naxü na yéma yayumüxëücxë. Rü ínayaxümüçügü ga Pedru rü Chaütiágü rü Cuáü.

²⁹ Rü yexguma ínayumüxëyane ga Ngechuchu rü nachiwe rü ngürüächi niyauracü, rü naxchiru rü ta niyauracü, rü poraăcüxüchima nacómü.

³⁰ Rü yexguma rü yéma nangox ga taxre ga yatügü ga Ngechuchumaă idexagüxü. Rü Moiché nixi ga wüxi, rü Ería nixi ga to.

³¹ Rü yema taxre iyexmagüxüwa rü poraăcüxüchi nangóone. Rü ínidexagü nachiga ga ñuxâcü Yerucharéüga tå na nayuexü ga Ngechuchu.

³² Rü woo ga Pedru rü namüçü rü poraăcü na nayaxtaexü rü tama naapee. Rü nüxü nadauğü ga ñuxâcü poraăcü na nangóonexü ga naxütawa ga Ngechuchu rü yema taxre ga yatügü ga namaă yexmagüxüxtawa.

³³ Rü yexguma yema taxre ga yatügü Ngechuchuna ixigachitanügu, rü Pedru rü ñanagürü Ngechuchuxü: –Pa Ngúexëerülx, namexéchi nixi na nuă ingëxmagüxü. ¡Rü ngüxä tanaxü ya tomaëxpüx ya dünenü, rü wüxi ya cuxcëx, rü náí ya Moichéçëx, rü náí ya Eríacë! –ñanagürü. Natüru ga Pedru rü tama nüxü nacuëx ga na ñuxü ñaxü yerü poraăcü nabaixchähiä.

³⁴ Rü yexguma iyadexayane ga Pedru, rü wüxi ga caixanexü natanügu nayangëixema. Rü poraăcü namuüe ga yema ngüexëgü ga yexguma yema caixanexü natanügu yangëixemagu.

³⁵ Rü yema caixanexüwa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü: –Daa nixi ya Chaune ya nüxü changechaăxüchicü. ¡Rü naga pexinüe! –ñaxü.

³⁶ Rü yexguma yema ñaxguwewa ga yema naga rü Ngechuchuarü ngüexëgü rü taxúexüma ga toguevä nadauğü, rü Ngechuchuxüxicatama nadauğü. Rü yema ngüexëgü rü taxúemaăma nüxü nixugüe ga yema nüxü nadauğüxü.

*Ngechuchu rü nanamexëe ga wüxi ga bucü ga ngoxo nawaya yexmacü
(Mt 17.14-21; Mr 9.14-29)*

³⁷ Rü yexguma moxăcü ga guma mëxpúnewa yanachoügu, rü muxüma ga duňxügü yexma Ngechuchuxü ñayangaugü.

³⁸⁻³⁹ Rü yema duňxügütanuwüa rü wüxi ga yatü tagaăcü Ngechuchuxü ñanagürü: –Pa Ngúexëerülx, ¡choxü rüngüxëe, rü tükü nadau ya chaune! Erü tûgumaă choxü tawüxicëx, rü wüxi i ngoxo tûmawa nangëxma. Rü ngëguma tükü naxüxgu, rü aita tükü naxüxëe, rü tükü naxâüäexëe, rü tükü naruchiëxëe. Rü chixexü tûmamaă naxü, rü tama tükü ningéxchaă.

⁴⁰Rü marü nüxǖ chacèèxǖ i curǖ ngúexǖgǖ na tümawa ínatèxüchigǖxǖcèx i ngéma ngoxo, natürǖ tama nüxǖ inaxinǖ –ñanagürǖ.

⁴¹Rü yexguma Ngechuchu nanangäxǖ, rü ñanagürǖ: –Pa Duûxǖgǖ i Tama Yaxögǖxǖ, ñǖnxuguratáta i pemaä chanuxmaxǖ rü yaxna pemaä cha xí-nüxǖ? ¡Nuǟ naga ya cune! –ñanagürǖ.

⁴²Natürǖ yexguma Ngechuchuxǖtawa nanguxgu ga guma bucǖ, rü yema ngoxo rü guma bucǖxǖ ñiaxtǖanegu nayanguxéë, rü nanaxǖnäëxéë. Natürǖ Ngechuchu nananga ga yema ngoxo, rü nanamexéë ga guma bucǖ. Rü ñǖxǖchi nanatǖxǖtawa nanamu.

⁴³Rü guxǖma ga duûxǖgǖ rü nabaixächäëgǖ ga yexguma nüxǖ nadaugǖga ñuxäcǖ na naporaxǖ ya Tupana.

*Ngechuchu rü wenaxärǖ nanaxunagǖ ga norǖ yuxchiga
(Mt 17.22-23; Mr 9.30-32)*

Rü yexguma duûxǖgǖ namaǟ baixačhieyane ga yema Ngechuchu üxǖ, rü ñanagürǖ ga Ngechuchu nüxǖ ga norǖ ngúexǖgǖ:

⁴⁴–¡Meǟ iperǖxǖnǖ i ñäǟ ore i pemaä nüxǖ chixuxǖ! ¡Rü tåütáma nüxǖ ipeyerüngümaë̄ Choma i Tupana Nane na duûxǖxǖ chiixǖ, rü chauechita tá choxǖ ñanaxǖgǖ i duûxǖgǖ na äëgacǖchoxǖ iyaugǖxǖcèx –ñanagürǖ.

⁴⁵Natürǖ ga norǖ ngúexǖgǖ rü tama nüxǖ nacuègxǖga ga yema namaä nüxǖ yaxuxǖ. Yerü Tupana rü tama naxcèx nanangoxéë ga yema ore na nüxǖ nacuègxǖxǖcèx. Rü yema ngúexǖgǖ rü namuñë̄ ga Ngechuchuna na nacagǖxǖ na meǟ namaä nangoxéëxǖcèx ga yema namaä nüxǖ yaxuxǖ.

¿Texé tá tiix̄ya guxäärǖ yexera ixixé?
(Mt 18.1-5; Mr 9.33-37)

⁴⁶Rü yexguma ga norǖ ngúexǖgǖ rü inanaxǖgue ga nügümǟ na yaporagatanüçǖxǖ nachiga ga texé tá tiix̄ya natanüwa guxäärǖ yexera ixixé.

⁴⁷Natürǖ Ngechuchu rü nüxǖ nacuèxama ga yema norǖ ngúexǖgǖ nagu rüxñǖxǖ. Rü yemacèx wüxi ga buxǖ nügǖxǖtawa naga, rü nügǖxǖtagu nayachixéë.

⁴⁸Rü ñanagürǖ nüxǖ ga norǖ ngúexǖgǖ: –Texé ya ñäǟ buxǖxǖ meǟ yaxúxe chauégagu, rü choxǖ nixi i tayaxuxǖ. Rü yíxema meǟ choxǖ yaxúxe, rü Chaunatal ya núma choxǖ mucüxǖ rü ta meǟ tayaxu. Rü yíxema guxäärǖ yexera tügǖ írüxíraxe, rü yíxema tixī ya guxäärǖ yexera ixixé –ñanagürǖ.

*Texé ya tama taxchi aixe rü törǖ ngǖxéëruǖ tixī
(Mr 9.38-40)*

⁴⁹Rü yexguma ga Cuáǖ rü ñanagürǖ nüxǖ: –Pa Ngúexéëruǖx, nüxǖ tadau ga wüxi ga yatǖ ga cuéggagu ngoxogǖ íwoxǖxǖ. Rü toma nüxna tanachüxu ga yema yerü tama tatanüxǖ nixī ga númax –ñanagürǖ.

⁵⁰Natürǖ Ngechuchu rü ñanagürǖ nüxǖ: –Tama name i nüxna na penachüxuxǖ. Erü texé ya tama taxchi aixe, rü törǖ ngǖxéëruǖ tixī –ñanagürǖ.

Ngechuchu nayangagǖ ga Chaütiágǖ rü Cuáǖ

⁵¹Rü yexguma marǖ yangaicagu ga Ngechuchu ga daxǖguxǖ ga nañnewa na naxǖxǖ, rü tama namuñäcüma inaxǖächi ga Yerucharéüwa na naxǖxǖ.

⁵²Rü nügüpëxegu nayamugǖ ga ñüre ga norǖ orearǖ ngerarǖgǖ. Rü nümagǖ rü nawa naxī ga wüxi ga ñänexäcǖ ga Chamáriana newa yexmane, na yexma naxcèx yadaugǖxǖcèx ga wüxi ga ña Ngechuchu nagu peñexñǖ.

⁵³Natürǖ yema Chamáriana necǖxǖ rü tama nanayauxgǖchaǖ, yerü nüxǖ nacuègxǖ ga Yerucharéüwa tá na naxǖxǖ.

⁵⁴Rü yexguma yemaxǖ nadaugǖga norǖ ngúexǖgǖ ga Chaütiágǖ rü Cuáǖ, rü ñanagürǖgǖ Ngechuchuxǖ: –Pa Corix, ¿cunaxwéxexǖ na Tupanana naxcèx tacaxǖ na daxǖxǖ ne namuñäcèx ya üxǖ na nagǖxéëxǖcèx i guxǖma i ñäǟ duûxǖgǖ, yema nuxcümaǖcèx ga Tupanaäärǖ orearǖ uruǖ ga Ería üxǖrǖ? –ñanagürǖgǖ.

⁵⁵Rü yexguma ga Ngechuchu rü nüxǖ nadawenǖ, rü nayangagǖ, rü ñanagürǖ nüxǖ: –Pema rü tama nagu perǖxǖna na texéarǖ duûxǖgǖ pixigǖxǖ.

⁵⁶–Erü choma i Tupana Nane na duûxǖxǖ chiixǖ, rü tama duûxǖgǖarǖ tauxexëewa núma chaxǖ, natürǖ núma chaxǖ na duûxǖgǖxǖ chamaxëëxǖcèx –ñanagürǖ. Rü yexguma rü nái ga ñänexäcüwa naxī.

*Duûxǖgǖ ga Ngechuchuwé rüxǖchaǖxǖchiga
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷Rü yexguma namagu naxīxgu rü wüxi ga yatǖ Ngechuchuxǖ ñanagürǖ: –Pa Corix, cuwe charǖxǖchaǖ i ngextá cuma ícuxǖxǖwa –ñanagürǖ.

⁵⁸ Rü Ngechuchu nanangāxū rü ñanagürü: —Ngowagü rü nüxü nangēxma i naxmaxügü, rü werigü rü nüxü nangēxma i naxchiägü, natürü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü nataxuma i chauchica i ngextá nagu chicuxeruxü —ñanagürü.

⁵⁹ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü ga wüxi ga to ga yatü: —¡Chowe rüxü! —ñanagürü. Natürü nüma ga yema yatü rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, noxri chanawèxe i chaunatüxü ichayatèxira —ñanagürü.

⁶⁰ Rü Ngechuchu nanangāxū rü ñanagürü: —Nüe ngëma cutanüxü i tama yaxögüxü iyatexgü i ngëma naxrü yuexü, natürü cuma rü curü puracü nixü na paxa duüxügümäa nüxü cuyarüxuxü i Tupanaärrü ore na ñuxäcü guxäärü äëxgacü na yüixü i nümax —ñanagürü.

⁶¹ Rü wüxi ga to ga duüxü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, ngëmäacü cuwe charüxüxchaü, natürü noxri chanaxwèxe i nüxü chayarümxoxë i ngëma chopatacüäxgü —ñanagürü.

⁶² Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Texé ya yíxema inaxügüxe na Tupanaärrü pracüwa tapuracüxü natürü tumbaärrü ngëmaxüguama rüxñinxü, rü tama tame na Tupanaäxü tapuracüxü —ñanagürü.

10

Ngechuchu nayamugü ga 72 ga norü ngúexügü

¹ Rü yemawena ga Cori ga Ngechuchu rü nayadexechi ga 72 ga to ga norü ngúexügü. Rü taxrechigü inayamugü na yoxni guxü ga yema ñanegü rü nachicagü ga Ngechuchu nawa ñuchañxüwa na naxixücex.

² Rü ñanagürü nüxü: —Aixcumaxuchi nangëxma i muxüchixü i duüxügü i yaxögüchaüxü natürü ngëma Tupanaärrü orearü uwa puracüexü rü noxretama nixü. Rü ngëmacëx name i perü yumüñxewa nüxna peca ya yima puracüarü yora na ngema norü puracüwa namugüäxücex i to i puracütanüxü..

³ —¡Rü ipexiächi rü ngema pexü! Rü düçax, ñoma carnerugü i aigütanüwa imugüxürlü nixü i pexü chimugüxü.

⁴ —¡Rü tăütäma choca ípinge, rü bai i perü díëru, rü bai i perü chapatu! Rü tama chanaxwèxe i namagu penuxcü i ngëgxuma namawa texéxü perümxogü.

⁵ —Rü ngëgxuma wüxi ya ñána pengugü, rü ñaaäcü tá nüxü perümxogü i ngëma duüxügü: “¡Petaäxé erü Tupana rü napetanügü!, ñaperügügü tá.

⁶ —Rü ngëgxuma ngëma nangëxmagü i duüxügü i Tupanaxü cuëxgüchaüxü rü Tupana rü tá nüxna nanaxä i taäxé. Natürü ngëgxuma ngëma nataxüxgu i duüxügü i Tupanaxü cuëxgüchaüxü, rü ngema Tupanaärrü taäxé rü pexrütáma nixü.

⁷ —¡Rü wüxi ya ñáutama perücho, rü ngëma pechibüe rü peyaxü i ngëma nüxü ngëxmaxü i ngëma icüäxgü! Erü wüxi i puracütanüxü rü name nixü na nayauxäxü i norü natanü naxcëx i norü puracü. Rü yima ñánewa pengëxmagüyane rü tama chanaxwèxe i náí ya ñágo peyapegü.

⁸ —Rü ngëgxuma wüxi ya ñáne ya nawa meä pexü nayaxunewa pengugü, ¡rü penangö i ngëma ñána i pexna naxägüxü!

⁹ —¡Rü penameéxéëx i ngëma idaaweexü i yima ñánewa ngëxmagüxü! ¡rü namaä nüxü pixu rü ñapegügü nüxü:

“Tupanaärrü pora rü marü pexna nangaicama rü napexütagü”, ñapegügü nüxü!

¹⁰ —Natürü ega nawa pengugü ya wüxi ya ñáne i ngextá duüxügü tama meä pexü ïyauxgüxüwa, ¡rü ngëma ítamügü ípechoxü rü ñapegügü nüxü i ngëma ñáneçüäx!

¹¹ —Rü woo ñää perü ñáneärrü üxaxü i tocutüwa yaxüxü, rü itanapagü, na ngëmawa nüxü pecuáxücex na Tupana rü tama pemaä nataäxü. ¡Natürü tama nüxü ipeyarüngümaë na marü pexna nangaicamaxüchichiréxü ya Tupana na perü äëxgacü yüixü”, ñaperügügü tá nüxü i ngëma ñáneçüäx!

¹² —Rü pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i nagu nagüxü i naäne, rü Chodomacüäx i duüxügülarü yexera Tupana tá nanapoxcüe i ngëma duüxügü i tama meä pexü yauxgüxü.

Íñanegü ga tama Tupanaga ñüñene

(Mt 11.20-24)

¹³ —Rü wüxi i ngechaü nixü i pexcëx, Pa Corachicüäx rü Bechaídacüäx i Duüxügüx, yerü yexguma chi Tiruarü ñánewa rü Chidáüärrü ñánewa chanaxüxgu ga yema mexügü ga cuëxruügü ga Tupanaärrü poramaä petanüwa chaxüxü, rü woo ga na poraäcü yachixexü ga yema Tirucüäx rü Chidáüäcüäx ga duüxügü rü nuxcümama chitama nüxü narüxoë ga nacüma ga chixexü, rü poraäcüxüchi chima nügümäa nangechaügü rü naxauxe, yerü chi nügü niçuáxchitanü ga na yapecaduäxgüxü.

¹⁴ —Natürü pemaä nüxü chixu rü ngëma ngunexü i Tupana nagu napoxcüe i pecaduäxgüxü, rü ngëma ngunexügü rü Tirucüäx rü Chidáüäcüäxärrü yexera tá pexü napoxcüe i pemax.

¹⁵ —Rü pemax, Pa Capernáucüâxgü i DuûxÜgÜx jéxna pema nagu perüxñüegü rü daxûgxü i nañewa tá pexixü? Pemaã nüxü chixu rü nañetüüwa i ngextá Tupana Chatanáx ípoçuxüwa tá nixi i pewogüxü.

¹⁶ Rü ñuxuchi norü ngúexÜgÜx ñanagürü: —Rü yíxema pega ñüexéx, rü chauga rü ta taxinüé. Natürü yíxema tama pega ñüexéx, rü chauga rü ta tama taxinüé. Rü yíxema tama chauga ñüexéx, rü tama naga taxinüé ya Chaunatü ya núma choxü mucü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Nawoegu ga yema 72 ga Ngechuchuarü ngúexÜgÜ

¹⁷ Rü taâæcüma nawoegu ga yema 72 ga norü ngúexÜgÜ ga yamugüxü. Rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ngéxguma cuébagu tidebagü, rü èjxrüxü i ngoxogü rü toga naxinüé —ñanagürügü.

¹⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngémáâcü aixcüma nixi. Yerü nüxü chadau ga Chataná ga daxûgxü ga nañewa na natáexü wüxi ga äemacürü.

¹⁹ —Rü choma nixi ga pexna chanaxâxü ga pora na tama chixexü pemaã naxûgûxÜcëx ega woo åxtapegwä rü éxna tuxchinawegüwa pengagü. Rü yexgumarüü ta pexna chanaxâga pora na nüxü perü- yexeraxÜlcëx i guxüma i Chatanáärü pora na ngémââcü taxucürüwama tacü rü chixexü pemaã naxûgûxÜcëx.

²⁰ —Natürü tâkü i petaâegüxü naxcëx i ngéma na pega naxinüexü i ngoxogü! Rü narümäâe nixi i petaâegü naxcëx na marü naxümatüxü i peéga i Tupanaärü poperawa i daxûgxü i nañewa —ñanagürü.

Ngechuchu rü nataâe (Mt 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Rü yexgumatama ga Tupanaâe ga Üünexü rü poraâcü Ngechuchuxü nataâexé. Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatü, Pa Daxûgxü i Naâne rü Ñoma i Naâneârü Yorax, cuxü chicuèxü, yerü ñiaã chorü ngúexÜgÜxü nüxü cucuèxé i ñiaã ore ga naxchaxwa iquicüxü ga duûxÜgÜ i ñoma i nañewa nüxü cuèxüchigüxü. Rü yemaâcü cunaxü, Pa Chaunatüx yerü yemaâcü nixi ga cunaxwèxexü —ñanagürü.

²² Rü ñanagürüga Ngechuchu: —Chaunatü choxna nanaxâ i guxüma i tacü i ngéxmaxü. Rü taxuéma choxü tacuëx na Tupana Nane chíxü. Rü Chaunatüxicatama nixi ya choxü cuácü na Nane chíxü. Rü ngéxgumarüü ta taxuéma nüxü tacuëx na texe yíxü ya Chaunatü. Rü choma ya Nane rü ngéma duûxÜgÜ i Chaunatüxü nüxü chadauxéêchaÜxÜxicatama nixi i nüxü cuègxüxü na texe yíxü —ñanagürü.

²³ Rü yexguma norü ngúexÜgÜxü nadawenü, rü namaâxica ñanagürü: —Tataâegü ya yíxema túmaxëtumââxÜchi nüxü daugüxe i ñiaã ñuxma pema nüxü pedaugüxü.

²⁴ —Erü pemaã nüxü chixu, rü muxüma ga nuxcumâÜgÜxü ga Tupanaärü orearü uruülgü rü åëgacügü ga tacügü, rü nüxü nangúchaü ga nüxü na nadauygúchaÜxü i ñiaã ñuxma pema chauxütawa nüxü pedaugüxü. Natürü tama nüxü nadauygü. Rü nüxü nangúchaü ga nüxü na naxinüeÜchaÜxü i ñiaã ñuxma pema chauxütawa nüxü pexinüexü. Natürü tama nüxü naxinüé —ñanagürü.

Or ga mecü ga Chamáriacüâxgu ixuxü

²⁵ Rü yexguma inachi ga wüxi ga ngúexëeरü ga Moîchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü Ngechuchuxütawa naxü na namaã yanadexaxÜcëx. Rü Ngechuchuxü naxüxchaü, rü yemacëx nüxna naca rü ñanagürü: —Pa Ngúexëeरü ya Ngechuchux, ¿Tacü nixi i mexü na chanaxüxü na choxü nangéxmaxÜcëx i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü.

²⁶ Rü Ngechuchu nanangâxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü ñaxü i ngéma ore i Moîchéarü mugüwa ümätüxü? ¿Rü ¡tacüxü i cumaa yaxixü? —ñanagürü.

²⁷ Rü yema ngúexëeरü ga Moîchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü Ngechuchuxü nangâxü, rü ñanagürü: —¡Nüxü nangechaü ya Cori ya curü Tupana i guxüma i curü maxümaã, rü guxü i cuâemâã, rü guxü i curü poramaã, rü guxü i nagu curüxñüxÜmaã! ¡Rü nüxü nangechaü i cumüü ngéma na cugütama cungechaÜxÜrü! —ñanagürü.

²⁸ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ngéma ore i choxü namaã cungâxüxü rü marü name. Rü ngéxguma ngéma ore quinguxëëxgu, rü tá cunayaxu i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

²⁹ Natürü ga yema ngúexëeरü ga Moîchéarü mugüwa nguxëëtaexü, rü nügütüwa nacchogúchaü. Rü yemacëx Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Rü texé tixi ya chomüci? —ñanagürü.

³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangâxü, rü ñanagürü nüxü: —Wüxi ga yatü Yerucharéüwa ne naxü, rü Yericü ga ïñnewa naxü. Rü namagu nüxü nangaugü ga ngítëëxÜgÜ. Rü guxüma ga norü yemaxÜcëx nangíxgü, rü èjxrüxü ga naxchiru rü ta naxcëx nangíxgü. Rü nanaquaixgü, rü nayayuâchixëëgü, rü yemaâcü yéma nanatëxgü.

³¹—Rü yematama namawa naxüpetü ga wüxi ga Yudíugüarü pai. Natürü yexguma yema yatüxü nadèuxgu rü nüxü yéma naxüpetümare.

³²—Rü yéma naxüpetü ta ga wüxi ga Lebitanüxü ga tupauca ga taxünnewa puracüxü. Rü yexguma yema yatüxü nadèuxgu, rü nüma rü ta nüxü naxüpetümare.

³³—Natürü yixcüra rü wüxi ga Chamáriaanecüäx ga yatü rü yematama namawa naxüpetü. Rü yexguma guma yatüxü nadèuxgu rü nüxü nangechaütümüü.

³⁴—Rü guma yatücëx nixü. Rü chixü rü binumaä nanaxüxü ga norü oxrigü, rü meäma nayanëxgü ga yema norü oxrigü. Rü ñuxüchi norü burugu nanamunagü, rü wüxi ga pegüchicawa nanaga. Rü yéma nüxna nadau.

³⁵—Rü moxtäcü ga yexguma inaxüächigu ga yema Chamáriaanecüäx, rü ngïxü nayaxu ga taxretachinü ga norü dïerü, rü yema pegüchicaarü yorana ngïxü naxä. Rü ñanagürü nüxü:

“¡Nüxna nadau i ñiaä yatü! Rü ngëxguma yexeragu naxåtanüga na nuä nangëmaxü, rü choma tá cuxü chanaxütanü i ngëxguma chataeguxgu”, ñanagürü.

³⁶ Rü ñanagürü ga Ngechuchu nüxü ga yema ngüexëerü ga Moïchearerü mugüwa nguxëetaexü: —Ñuxma chanaxwëxe i chomaä nüxü quixu i ngëxärüüxü ga yema tomaëxpüxtanüwa ga aixcüma namüçü ixixü ga yema yatü ga ngiteëxgüxü imëgxüxü — ñanagürü ga Ngechuchu.

³⁷ Rü yexguma ga yema ngüexëerü ga Moïchearerü mugüwa nguxëetaexü rü ñanagürü: —Yema Chamáriaanecüäx nixü ga yema yatümcü ixixü, yerü nüxü nangechaütümüü — ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñuxma rü fixü rü yema Chamáriaanecüäx úxürüü naxü! —ñanagürü nüxü.

Marta rü Maríapatawa nangu ga Ngechuchu

³⁸ Rü yexguma Ngechuchu namagu ixüxgu norü ngüexügumaä rü wüxi ga ñänexäcüwa nangu. Rü yéma guma ñänexäcüwa rü wüxi ga nge ga Martagu äegacü ngigüpatawa inanguxëe.

³⁹ Rü Martaaxü iyexma ga wüxi ga ngîyèx ga Mariagu äegacü. Rü ngîma rü Ngechuchu cutüxüfawa irüto na inaxiñüxücëx ga Ngechuchuarü ore.

⁴⁰ Natürü ga Marta rü itaarü puracüäx rü yemaäcü ngîrü puracüguama irüxinü. Rü yemacëx Ngechuchucëx iyaxü, rü ngîgürü nüxü: —Pa Corix, ¿tama éxna nagu curüxinü i ngëma na chataarü puracüäxü rü ngëma chauveyëx rü choxanaxica na natáaxü i guxüma i ngëma puracü? ¡Rü namaä nüxü ixu na choxü nangüexëxücë! —ngîgürü.

⁴¹ Natürü Ngechuchu rü ngïxü nangäxü, rü ñanagürü ngïxü: —Pa Martax, cuma rü poraäcü curü puracücëx cuxoegaä, rü muxüma i ngëmaxügu curüxinü.

⁴² —Natürü wüxicatama nixü i guxülarü yexera i mexü na nagu rüxiñüxü. Rü María iyixü i ngëmagu rüxiñücü. Rü taxütáma ngîxna tayanuxü i ngëma —ñanagürü ga Ngechuchu.

11

Ngechuchu nanangüexëe ga yumülxëchiga

(Mt 6.9-15, 7.7-11)

¹ Rü wüxicana wüxi ga nachicawa nayumüxë ga Ngechuchu. Rü yexguma nüxü nachauxgu, rü wüxi ga norü ngüexü rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix ¡toxü nangüexëe na ñuxäcü tuyumüxëgüxü, yema Cuáü ga baiñüxëerü norü ngüexügüxü nangüexëxürüü! — ñanagürü.

² Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü ngëxguma peyumüxëgugu rü ñaperügugu tá: “Pa Tonatü ya Daxügucüx, rü aixcüma Üünecü quixü i cumax, ¡Rü núma naxü na torü äegacü quiixücë! Rü tanaxwëxe i curü ngúchau na naxügüxü i duuxügü i ñoma i naänewa, ngëma daxüguxü i naänewa na curü ngúchau inaxügüxürrüü.”

³ ¡Rü toxü naxä i torü ñona i wüxicigü i ngunexücë ixixü!

⁴ ¡Rü toxü nüxü nangechaü i torü pecadugü, erü toma rü ta tükü nüxü tangechaü ya guxâma ya yixema chixri tomaä chopotetüxe! ¡Rü tâxü i tacü rü chixexüpëxewa toxü cuwogüxü na toma nagu tayixücë!

ñanagürü.

⁵ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Ngëxguma chi wüxi i pema rü tükü nangëmaxgu i wüxi i tûnamüçü, rü chi ngâxücüü napatawa taxüxgu rü ñatagügu nüxü:

“Pa Chomüçü, ¡tomaëxpü i pâü choxna naxä!”

⁶ —Erü wüxi i chomüçü rü yaxüwa ne naxü, rü ngexwacëx chopatawa nangu. Rü choma rü changearu ñonaäx, rü taxuümaäma chanachibüxëeega”, ñatagügu.

⁷ —Rü ngëma tûmamüçü i napatawa ngëxmaxü, rü chi tükü naqngäüxgu rü ñaxgu:

“¡Tâxü i choxü cuchixewetü! Chorü tâxü rü marü narüwâxta, rü choma rü chauxacügü rü ngürücarewa tangëxmagü. Rü ngëmacëx taxucürüwa ícharüda na facü cuxna na chaxâxücë”, ñaxgu chi tükü.

8—Rü pemaā nüxü chixu, rü ngēma na tūmamüç yïixÜcëx rü tāütáma ínarüda na tacü tūxna naxäxÜcëx. Natürü tá ínarüda na tama tanachixeweechaxÜcëx, rü tá tūxna nanaxä i guxüma i tacü i tanaxwëxexü.

9—Rü ngēmacëx pemaā nüxü chixu rü, ¡Naxcëx ípeça rü Tupana rü tá pexna nanaxäl! ¡Rü Tupanacëx pedèux rü tá nüxü ipeyangau! ¡Rü iäxwa: Tu tu tu ñapegü, rü tá pexcëx niwâxna i iäx!

10—Erü guxâma ya yíxema naxcëx íçaxe rü tanayaxu, rü guxâma ya naxcëx dauxe rü nüxü itayangau. Rü guxâma ya iäxwa: Tu tu tu ñagüxe, rü tûmacëx tá niwâxna i iäx.

11—Rü ñuxâcü i wüxi i pema na papágü piixü rü penena penaxâxü ya wüxi ya nuta ega pâucëx pexna nacaxgu, rü éxna wüxi i äxtape ega choxnicëx pexna nacaxgu?

12—Rü texé i petanüwa rü penena penaxä i tuxchinawe ega wüxi ya otacharaÜcëx pexna nacaxgu?

13—Rü ngêma pema na pichixecümachiréxü natürü nüxü pecuëx na ñuxâcü mexü i amare pexacügûna na pexâxü, rü pemaā nüxü chixu rü Penatü ya Daxügucü rü perü yexera tá nixi na pexna mexü naxâxü. Rü guxâma ya yíxema Tupanaxütawa Naäe i ÜünexÜcëx íçaxe, rü tá tûxna nanaxä —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchuxü nixugüle na ngoxoarü poramaä napuracüxü nawogüle
(Mt 12.22-30; Mr 3.20-27)*

14 Rü Ngechuchu ínanatëxuchi ga wüxi ga ngoxo ga wüxi ga yatüxü ngegaxëëxü. Rü yexguma ínaxülxgu ga yema ngoxo rü guma yatü rü nidexa. Rü guxüma ga duÜxÜgü rü nabaixâchiäegü ga yexguma yemaxü nadaugügu.

15 Natürü ñuxre ga duÜxÜgü rü ñanagürü: —Ñaä yatü i Ngechuchu, rü Bechebú i ngoxogüarü äëxgacüarü poramaä nixi i ínanawoxülxü i ngoxogü —ñanagürü.

16 Natürü ga togü rü nüxü naxüguchaü, rü yemacëx naxcëx ínacagü ga nüxü na nawéaxü ga wüxi ga cuëxrüü ga daxüçüäx na yemawa nüxü nacuëgxüÜcëx rü ngoxi aixcüma Cristu yii.

17 Natürü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nacuëxama ga tacüga na naxñüexü, rü yemacëx ñanagürü nüxü: —Ngêguma chi wüxi i nachiüñacüäx i duÜxÜgü nügü itoyegu rü nügütanüwa chitama nügü nadaihxgu, rü nügü chitama naguxëe. Rü ngêguma chi wüxi ya ïcüäx nügümäa nuëechagu rü nügü nadaihxgu, rü nügü chitama naguxëe.

18—Rü ngêguma chi Chataná nügümäätama nuxgu, rü nügütama yamëxgu, rü ñuxâcü chi i äëxgacüecha yiixü? Rü ngêma ñacharügi i ñuxma erü pema choxü pixuxgu rü Bechebúarü poramaä íchanawoxü i ngoxogü.

19—Natürü ngêguma chi Chatanáärü poramaä íchanawoxügu i ngoxogü, rü perü ngüexÜgü rü chita Chatanáärü poramaä ínanawoxü i ngoxogü. Rü ngêmawa meä nüxü tacuëx na pema rü ipetüexü.

20—Natürü pemaä nüxü chixu rü aixcüma Tupanaärü poramaä nixi i íchanawoxü i ngoxogü. Rü ngêmawa pexü nüxü chacuëxëe na nüma petanüwa nanguxü ya Tupana na äëxgacü yiixÜcëx.

21—Rü ngêguma wüxi ya yatü ya poracü rü meäma nügü naxüxnegü rü nüxna nadëlxgu ya napata, rü taxüetáma naxcëx tangü i norü ngêmaxü i napatawa ngêxmaxü.

22—Natürü ngêguma ínanguxgu i to i yatü i nüxü rüporamaëxü, rü nüxü nayexeragu, rü tá nüxna nanapuxü ya naxne ya nügü namaä ínaporaäxüne, rü tá nüxna nanapuxü i guxüma i norü ngêmaxü, rü tá nayana.

23—Yíxema tama choxü ngechaüxë rü chauxchi taxai. Rü yíxema tama choxü rüngÜxëëxë na Tupanacëx tayagagüxü i duÜxÜgü rü chauxchawa tananganexëe.

*ngoko i taeguxüchiga
(Mt 12.43-45)*

24—Rü ngêguma wüxi i ngoxo rü wüxi ya yatüwa ínaxülxgu, rü dauxchitagü nanañaâne, rü naxcëx nadau na ngextä na nangüxü. Rü ngêguma taxuguma nangüegagu, rü nügü ínicuëx rü ñanagürü:

“Maneca naxcëx tá chataegu ya yima yatü ga noxri nawa íchaxüxÜchiréçü”, ñanagürü.

25—Rü ngêguma nataegugu, rü yima yatüxü inayangau na ñoma wüxi ya i ya mexéne rü meä nabixichinerüü na yiixü.

26—Rü ínixü rü naxcëx nayadau i to i 7 i ngoxogü i norü yexera i chixexü. Rü guxüma i ngêma ngoxogü rü wüxigu yima yatüga nachocu, rü ngêma naxächiÜgü. Rü ngêguma ya yima yatü rü noxriarü yexera nachixe —ñanagürü.

Taaë i aixcüma ixÜchiga

27 Rü yemaxü iyaxuyane, rü wüxi ga ngecü rü duÜxÜgütanüwa tagaäcü ngigürü: —Tataäe ya yíxema tügüanüwa cuxü yaxëëxë rü tügü nixüwa cuxü maixë —ngigürü.

²⁸ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yexeraäcü tataäe ya yíxema nüxü ñünxë i Tupanaärü ore rü naga ñünxë —ñanagürü.

Duûxügü ga tama yaxôgüchaüxtü rü naxcèx ínacagülama ga to ga cuèxrü ga Tupanaärü poramaä üxü
(Mt 12.38-42; Mr 8.12)

²⁹ Rü nimüetanü ga duûxügü ga Ngechuchuxütawa ngutaquexegüxü. Rü inanaxüga Ngechuchu ga namää na yadexaxü. Rü ñanagürü: —Ñaâ duûxügü i ñomaücüü maxëxü rü nichixecüma. Rü naxcèx ínacagü i wüxi i cuèxrü i mexü i Tupanaärü poramaä üxü. Natürü Tupana rü wüxicatama i cuèxrü tá nüxü nawëx. Rü ngëma nixi i cuèxrü ga Tupanaärü orearü uruü ga Yonáwa duûxügüxü nawëxü na nüxü nacuègxülcèx na aixcüma Tupana yülxü ga guma yéma namucü.

³⁰ —Rü yexgumarüü ga Yoná rü wüxi ga cuèxrü nixi naxcèx ga Nínibecüäx ga duûxügü, rü ngëgumarüü tá ta nixi ya Tupana Nane ya duûxüxü ixïcü na wüxi i cuèxrü tá yülxü naxcèx i ñomaücüü maxëxü i duûxügü.

³¹ —Rü ngëguma naâneärü *guxgu* rü Tupana rü ñomaücüü maxëxü i duûxügüna nacèxgu i norü pecaduchigacex, rü ngëma ga nuxcümaücü ga Chabaaneärü äëxgacü tá írüda rü tá ínaxuaxü i ñomaücüü maxëxü i duûxügü. Yerü ngëma rü yaxüwaxüchi ne ixü ga na äëxgacü ga Charumótxü naxñüxülcèx ga ñuxäcü poraäcü nüxü na nacuèxüchixü. Natürü ñuxma nuä petanüwa nangëxma i wüxi i Charumótxü yexera ixïcü.

³² —Rü ngëguma naâneärü *guxgu* rü Tupana rü ñomaücüü maxëxü i duûxügüna nacèxgu norü pecaduchigacex, rü nuxcümaügüxü ga Nínibecüäx ga duûxügü rü tá inarüdagü rü tá ínaxuaxü i ñomaücüü maxëxü i duûxügü. Yerü nümagü ga Nínibecüäxgü ga duûxügü rü nüxü narüxoë ga nacümagü ga chixexü ga yexguma Yoná namaä nüxü ixuxgu ga Tupanaärü ore. Natürü ñuxma nuä petanüwa nangëxma i wüxi i Yonáärü yexera ixïxü.

Taxüneärü omüchiga

(Mt 5.15, 6.22-23)

³³ —Taxuéma wüxi i omüwa tanangixichi rü ñuxüchi itayacux rü ëxna tacütüügu taxayüchichi. Natürü norü üchicaügä tanaxünagü na ngëma tükü nabaxixülcèx ya yíxema duûxügü ya yima īgu chocuxé.

³⁴ —Cuxetügü rü ñoma wüxi i omürüü nixi i cuxunecèx. Rü ngëguma ngëma Tupana cuxü naxwèxexülcèx cudeüxgu, rü guxüma i curü maxü rü name. Natürü ngëguma ñoma i naâneärü ñugüchaücèx cudeüxgu, rü guxüma i curü maxü rü chixexüwa nangëxma.

³⁵ —jMeä cugüna nadau na tama ëänexüxü nanguxuchixülcèx i ngëma ore i mexü i cuxü ngëmaxü, i ñoma wüxi i omürüü ixïxü!

³⁶ —Ngëguma chi guxü i curü maxüwa nangëxmagü i Tupanaärü ngöonexü rü taxuwama nachixëgu i curü maxü, rü meä chi nüxü cucuëx i Tupanaärü ngúchaü ñoma wüxi i omü i cuxü baxixürüü —ñanagürü.

Ngechuchu rü duûxügütanüwa ínaxuaxü ga Parichéugü rü ngíuexëerülgü ga Moichéarü mugüwa nguxëëtaegüxü

(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 20.45-47)

³⁷ Rü yexguma nüxü nachauxgu ga na yadexaxü ga Ngechuchu rü wüxi ga Parichéu nüxna naxu ga napatawa na yachibüxülcèx. Rü yema Parichéupatawa naxü, rü mechawa nayarüto.

³⁸ Rü yema Parichéu rü nabaixächiäe ga yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu na tama yangüchëëxü ga yema Moichéarü mu na nayaumxëngüxiraxü ga yexguma nachibüegü.

³⁹ Natürü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü. —Pema i Parichéugü rü ñoma pochiyu rü poratu i dükëtüwaxicatama iyaxuxürüü pixigü. Natürü i peäxëwa rü nagu perüxñüe na pengixü rü chixexü pexüxü.

⁴⁰ —Pa Naëchitamare Maxëxü, ¿tama ëxna nüxü pecuëx na guma Tupana ga naxüçü i ngëma törü dükëtüxünewa ngëmaxü, rü gumatama yülxü ga naxüçü ga törü maxü i törü axepewa ngëmaxü?

⁴¹ —Rü name nixi i Tupanana penaxä i perü maxü na aixcüma naxcèx pemaxëxülcèx. Rü ngëmaäcü tá pime i guxüwama.

⁴² —Natürü wüxi i ngechaü nixi i pexcèx, Pa Parichéugü, erü pema rü perü ngëmaxüwa rü meä Tupanana penaxä i ngëma noxruü ixïxü, natürü perü maxüwa rü tama aixcüma naga pexñüe rü tama nüxü pengechaü. Rü marü name na perü ngëmaxüwa Tupanana penaxäxü i ngëma noxruü ixïxü. Natürü perü maxüwa rü ta penaxwèxe i meä naga na pexñüe xü rü nüxü na pengechaüxü.

43—Rü wüxi i ngechaň nixi i pexcëx, Pa Parichéugü, erü pema rü pexü nangúchaň i äëgacüchicagüwa na perütogüxü i ngutauquëxepataügüwa. Rü penaxwèxe na ñoma äëgacüxü rümöxëxürüü na meä pexü namoxëgxü i duüxügü i ítamügüwa.

44—Rü wüxi i ngechaň nixi i pexcëx, erü ñoma yuetamaügü i tama nüxü idauxü i duüxügü naëchitamare naëtuwa chropetüxürüü pixigü. Erü woo perü düxétüwa pime, natürü aixepewa piëäewa rü poraäcü pichixe —ñanagürü ga Ngechuchu.

45 Rü wüxi ga ngúexëerüü ga Moïcháerü mugüwa nguxëëtaexü, rü Ngechuchuxü nangäxü rü ñanagürü. —Pa Ngúexëerüü Pa Ngechuchux, rü ngëma na ngëma ñiacuxü, rü toma rü toäewa nangux —ñanagürü.

46 Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Wüxi i ngechaň nixi i pexcëx, Pa Ngúexëerüü i Moïcháerü Mugüwa Nguxëëtaegüxü, erü poraäcü penamu i duüxügü na naga naxñiüxüçëx i ngëma Moïcháerü mugü i guxchaxü i pematama bai i írarüwa naga peñiüchäxü.

47—Rü wüxi i ngechaň nixi i pexcëx, erü peyamexëëgü i tümamaügü ga guxema nxücmüäügxüe ga Tupanaärü orearü uruügü ga perü oxigü tükü dëjxe.

48—Rü ngëmawa nüxü tacuëx na pema rü ta ipexägüxü nawa ga yema chixexü ga perü oxigü ügüxü. Yerü nümagü rü tükü nadai ga guxema Tupanaärü orearü uruügü, rü ñuxma i pema rü peyamexëëgü i tümamaügü.

49—Rü yemacëx nixi ga Tupana ga ñaxü:

“Ngëma duüxügütanüwa tá chanamugü i chorü orearü uruügü rü chorü orearü ngeruügü.

Natürü ngëma duüxügü i chixexügü rü tá nanadai i nümaxü rü togüxü rü tá nachix-ewegü rü tá nawe ningëxütanü”,

ñaxü ga Tupana.

50-51 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Rü pemaä nüxü chixu rü Tupana tá nayapeguächixëë i pema i ñuxma maxëë erü pema rü ta perü oxigücumagu pexi. Nümagü rü noxitama naâneärü ügügumama rü nanadai ga muxüma ga Tupanaärü orearü uruügü. Rü nüxira nayamëgxü ga Abé rü gumawena nayadaietanü ga muxüma ga togü ñuxmata Zacaria ga tupaucu ga taxünegu yamëgxüäcüwa nangu. Rü guxüma ga yema orearü uruügü ga perü oxigü dëjxüçëx rü Tupana tá pexna naca, erü pema rü ta perü oxigüürüütama pixigü rü tama nüxü perüxochaň i ngëma chixexü i pexüxü.

52—Rü wüxi i ngechaň nixi i pexcëx, Pa Ngúexëerüü i Moïcháerü Mugüwa Nguxëëtaegüxü, erü duüxügüchaxwa ipeyacux i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü i pematama tama pixögüxü. Rü nüxna penachuxu i togü i duüxügü i aixcüma yaxögüchäxü na nümagü rü ta tama yaxögüxüçëx —ñanagürü ga Ngechuchu.

53-54 Rü yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rü yema ngúexëerüüga Moïcháerü mugüwa nguxëëtaegüü rü yema Parichéugü rü poraäcü Ngechuchumaä nanuë. Rü inanaxügü ga nüxna na nacagüexü naxcëx ga muxüma ga ore ga guxchaxümaä na yemamaä chi nüxü iyangaugüxüçëx ga ore ga chixexü na yemamaä norü äëgacügüxü- tawa Ngechuchuxü iyaxuaxügüxüçëx.

12

Ngechuchu nanangúexëë na tama namexü na duüxügüpëxewa meä imaxnetaxü natürü taäewa rü chixexügu rüxñüxü

1 Rü yoxni yexma nangutaquëxegü ga muxüchixü ga duüxügü. Rü yema na naxmüsüchixüçëx rü dëxwa nügütüntüwa ningagületanü ga duüxügü. Rü Ngechuchu inanaxügü ga norü ngúexëgümaäxira na yadexaxü, rü ñanagürü: —Pexuäegü naxcëx i Parichéugü! Erü duüxügüpëxewa meä namaxënata natürü naäewa rü chixexügu narüxñüë.

2—Natürü guxüma i tacü i wüxi cüäcü üxü rü tá nangoxoma. Rü guxüma i tacü iicüxü rü yixcüra rü ta duüxügü nüxü nacuëgxülama.

3—Rü ngëmacex guxüma i ngëma ore i eänexëduwa cüäcü nüxü pixuxü rü yixcüra rü tá nangoxoma rü guxü i duüxügü tá nüxü naxñü. Rü ngëma ore i ucapuarü aixepewa cüäcü nüxü pixuxü, rü yixcüra rü guxäpëxewa tá nüxü nixugü i duüxügü.

*Name nixi na Tapanaxü pemuüëxü
(Mt 10.26.31)*

4—Rü ngëmacex i pemax, Pa Chomüçügü, rü pemaä nüxü chixu rü i tama nüxü pemuüë i ngëma duüxügü i pexü daixchaňxü! Erü taxünexüxücatama nimëgxü, natürü taxucürüwama taäexü nimëgxü.

5—Natürü pemaä tá nüxü chixu na texéxü tá na pemuüëxü. ¡Nüxü pemuüë ya Tupana! Erü nüma nüxü nangëxma i pora na yamääxü i pexene, rü napoxcuäxü i peäe i ngextá ngoxogüxü ínapoxcuxügu. ¡Rü yimaxü tá nixi i pemuüëxü!

⁶ –*¿Tama ēxna taxretachinü i dieriuxacüga namaā petaxe i wüxiṁēēxpüx i werixacügü? Natürü Tupana rü tama tükü inayarüngüma ya yíxema werixacüxgü, rü bai ya wüxi.*

⁷ –*Rü woo i peyaegü rü Tupana nüxü nacuèx na ñuxre i peyae ngēmaxmä. Rü ngēmacèx, itäxü i pexoegaāēgüxü! Erü pema rü muxüma i werixacügüra yexeraxuchi pexü nangechaü ya Tupana.*

*Yíxema duūxügüpēxewa tükü ixuxé na Ngechuchu ya Cristuarü duūxü tüixü
(Mt 10.32-33, 12.32)*

⁸ –*Rü pemaā nüxü chixu rü guxâma ya texé i ñoma i naānewa duūxügüpēxewa tükü ixuxé na chorü duūxü tüixü, rü choma i Tupana Nane na duūxüxü chüixü, rü napēxewa i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüxü rü tükü chixu na chorü duūxü tüixü i tümax.*

⁹ –*Natürü texé ya ñoma i naānewa duūxügüpēxewa tükü ixuxé na tama chorü duūxü tüixü, rü choma rü tå ta paxewa i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüxü rü tükü chixu na tama chorü duūxü tüixü i tümax.*

¹⁰ –*Rü guxâma ya texé ya chixri chauchiga idexaxe i choma i Tupana Nane na duūxüxü chüixü, rü Tupana tå tükü nüxü nangechaü i ngêma. Natürü texé ya Tupanaäe i Üünexüchiga chixri idexaxe, rü Tupana rü tåutáma tükü nüxü nangechaü i ngêma.*

¹¹ –*Rü ngêxguma duūxügü ngutaquēxepataügüwa rü ēxna aēxgacügüpēxewa pexü nagagüga na pexü napoxcuexücèx, rü itäxü i pexoegaāēgüxü na facümaä tå penangâxüxü rü exna facüxü tå namaā na pixuxü!*

¹² –*Erü ngêxguma nawa nanguxu na pidexagüxü, rü Tupanaäe i Üünexü tå pexü nanguxéen na facüxü tå namaā pixuxü –ñanagüru ga Ngechuchu.*

Wüxi i ãucümaxü nixi na imuärü dieriüxü

¹³ Rü yema duūxügütanüwa rü wüxi ga yatü Ngechuchuxü ñanagüru: –*Pa Ngúexëeruüx, ñamaā nüxü ixtu ya chaueneē rü choxna naxäa i ngêma chaunatü ga yucuarü ngêmaxü i choxna üxü! –ñanagüru.*

¹⁴ Natürü Ngechuchu rü ñanagüru nüxü: –*Pa Yatüx, ¿texé perü aēxgacüxü choxü tingucuchixéen na chayatoxexücèx i ngêma penatüarü ngêmaxü? –ñanagüru.*

¹⁵ Rü ñanagüru ta ga Ngechuchu: –*Pexüä na tama pexü nangúchaüxücèx i togüarü ngêmaxü! Erü wüxi i duūxü rü tama ngêma na namuärü ngêmaxüxücèx nixi i nayauxäxü i norü maxü i taguma gúxü –ñanagüru.*

¹⁶ Rü yexguma wüxi ga ore ga cuëxruüxü namaā nixu, rü ñanagüru: –*Nayexma ga wüxi ga yatü ga muärü dieriüäcü, rü guxüma ga yema nanetügü ga naānegu natogüxü rü meäma nüxü nixo.*

¹⁷ –*Rü guma yatü rü nagu narüxüni rü naāewa ñanagüru:*

“¿Tacü tå chaxüxü i ñüxmax? Erü nataxuma i chorü nachica i ngexta namaā na changuxüxü i chaunetügülarü o”, ñanagüru.

¹⁸ –*Rü naāewa ñanagüru:*

“Marü nüxü chacuèx na tacü tå chaxüxü. Rü nagu tå chapogü ya guxüñema ya chorü ipatagü ga nagu namaā changuxüne ga chaunetügülarü o. Rü nái ya taxüragüne tå chaxü na ngêxema namaā changuxüxücèx i guxüma i chaunetügülarü o rü guxüma i chorü ngêmaxügü.

¹⁹ –*Rü ngêxguma marü namegxu i guxüma, rü chaugümäa tå ñacharügü: “Ñuxma rü tå icharüngü rü meä tå chachibü rü meä chaxaxe rü ngêmaäcü tå chataäe. Erü namuxüchi i chorü ngêmaxügü, rü mucüma ya taunecü tå choxü natali, ñacharügü tå chaugümäa”.*

²⁰ –*Natürü Tupana rü ñanagüru guma yatüxü:*

“Pa Yatüx, cungëäemare i cuma erü ñoma i chütaxügü tåtama cuyu. Rü ngêma curü ngêmaxügü i namaā cunguxüxü, rü ¿texéarü tå nixi i ngêxguma?” ñanagüru ga Tupana.

²¹ –*Rü ngêxgumarü tå ta namaā nangupetü i ngêma duūxügü i nügüçextama norü ngêmaxügumaa nguxüxü rü tama nügü imexéexü i Tupanapexewa –ñanagüru ga Ngechuchu.*

*Tupana rü naxäcügüna nadau
(Mt 6.25-34)*

²² Rü yemawena rü norü ngúexügüxü ñanagüru ga Ngechuchu: –*Pemaā nüxü chixu jü tákü i pexoegaāēgüxü naxcèx i tacü tå na pengöxü rü tacümaä tå na pixäxchiruxü!*

²³ –*Erü perü maxü rü ñonaärü yexera nixi, rü pxenece rü naxchiruarü yexera nixi.*

²⁴ –*Dücèx penangugü i werigü i tama toegüchiréxü, rü tama nanetüarü o ibuxgüxü, rü ngepatagüxü na ngexta namaā nanguxügüxücèx i norü ñona! Natürü Tupana rü nanaxüwemü. Rü pema rü Tupanacèx rü poraäcü guxüma i werigüarü yexera pixigü.*

²⁵ –*Rü taxuwama name na pexoegaāēgüxü. Erü taxucürwama wüxi i pema rü pegütama ipemëxächixéen ngäxü ya metrugu ega woo poraäcü naxcèx pexoegaāēgü.*

26 —Rü ngēxguma tama pemaā nanguxū i ngēma íraxū rü taxucüruwama pegütama ipemèxāchixēe ega woo naxcèx pexoegaāēgugu, rü ɿtūxcüü i ngēxguma rü ta ɿacü i togü i ngēmaxūgucèx pexoegaāēguxū?

27 —jDÜcèx penangugü i putüragü na ñuxäcü nayaexü i nachacu! Rü tama napuracüexü, rü tama nügü üxchirugüxü. Natürü woo guma ɿéxgacü ga Charumóo ga na namexēchixü ga naxchiru rü taguma wüxi ga putüracuarü mexürüü nixü.

28 —Rü marü nüxü pedau i ñuxäcü Tupana na nangèxäexü i putüragü i ñuxma nañnewa rüxügümarexü natürü moxü rü marü taxuxü. Rü ngēxguma Tupana ngēmaäcü nangèxäegü i putüragü rü pema rü tá ngēmaärü yexera pexchiru pexna naxä, Pa Duüxügü i Írarüwatama Yaxögüxü.

29 —Rü ngēmacèx tama name i peexoegaāē naxcèx i ɿacü tá na pengöxü rü ɿacü tá na pixaxüxü.

30 —Erü ñoma i nañnecläx i duüxügü rü naxcèx nadaugü i guxüma i ngēma pemaā nüxü chixuxü. Natürü pema rü pexü nangēxma ya Penatü ya Tupana ya nüechama nüxü cuácu na pexü nataxuxü i guxüma i ngēma.

31 —Rü ngēmacèx narümemäe nixü na Tupanaärü ngúchaācèx pedaugüxü na perü ɿéxgacü yüixücèx. Rü ñuxuchi nüma rü tá pexna nanaxä i guxüma i ɿacü i pexü taxuxü.

*Ñuxäcü tüxü nangēxma i törü ngēmaxügü i daxüguxü i nañnewa
(Mt 6.19-21)*

32 —jTäxü i pemuüxü, Pa Chauxacügü! Pema rü noxretama pixügü natürü Penatü ya Tupana rü norü ngúchaü nixü na pexna naxäexü i pechica i ngextá nüma ɿéxgacü yüixüwa.

33 —jRü namaā petaxe i perü ngēmaxügü rü togü i duüxügü i nüxü nataxuxüna penaxä i ngēma diérü! Rü ngēmaäcü tá pegüxü penangēxmaæe i perü ngēmaxügü i taguma pexü ngauxü rü taguma guxü i daxüguxü i nañnewa i ngextá tama iyaxücxüwa i ngítexáxü rü naweane tama ínachixexéexüwa.

34 —Erü ngextá ínangēxmaxüwa i perü ngēmaxügü, rü ngēxma nixü i perüxüñüxü.

Name nixü i yigü ítamexéegü naxüpa na ínanguxü ya Cristu

35 —jRü ípememare namaä i perü omügi i naigüxü!

36 —Rü name nixü i wüxi i coriarü duüxügü i imemaregüxüruü na pixüguxü. Rü penaxwexe na ñoma duüxügü i iäxwa norü corixü nanguxüegüxüruü na pixüguxü. Rü ngēxguma norü cori rü wüxi i ngígüarü petawa ne naxüxgu rü: Tu tu tu ñaxgu, rü paxa naxcèx nayawäxnaü i iäx.

37 —Rü nataäegü i ngēma coriarü duüxügü ega inadauegu i ngēxguma ínanguxu i norü cori. Rü pemaä nüxü chixu rü ngēma cori rü norü mechawa tátama nanatogüxée i ngēma norü duüxügü i nüxü ínanguxüegüxü, rü nüma tátama ngēma norü duüxügüxü inaxüwemü.

38 —Rü woo ngäxüçüü ínanguxgu rü ɿexna marü yangunechaügu rü nataäegü i ngēma coriarü duüxügü ega inadauegu i ngēxguma ínanguxu i norü cori.

39 —Rü ngēxguma chi wüxi ya iäru yora nüxü cuëxgu na ñuxguacü ínanguégaxü i ngítexáxü, rü tää chima nape. Rü chi nüxna nadau ya napata na tama yawäxnaäxüçex rü tama na nüxü mangxülcèx.

40 —Rü pema rü ta penaxwexe na ípememarexü. Erü ngürüächi tama nagu íperüxüñüeyane tá íchangü i choma i Tupana Nane na duüxüxü chüixü —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Wüxi ga duüxüga meä norü coriga ñüxü rü to ga tama meä norü coriga ñüxüchiga
(Mt 24.45-51)*

41 Rü yexguma ga Pedru rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Corix, ɿtoxcèxicatama ñixü i ñäa ore i cuëxruü i tomaä nüxü quixuxü, rü ɿexna guxü i duüxügucèx yüixü? — ñanagürü.

42 Rü ñanagürü ga Cori ga Ngechuchu: —Texé tüixü ya yíxema tümaärü coriarü duüxü ya aixcüma yanguxéexü rü meä tümaäexü cuáxe? —Tama ɿexna yíxema tüixü ya tümaärü cori tuxna ägaxe na meä nüxna tadauxülcèx rü meä oragu tanachibüexéexülcèx i norü duüxügü?

43 —Rü tataäe ya yíxema coriarü duüxü i ngēxguma ínanguxu i tümaärü cori rü tüxü iyangueügu na meäma ítanaxüxü i ngēma puracü i nagu tüxü namuxü.

44 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngēma tümaärü cori rü tá guxüma i norü ngēmaxügürü dauruüxü tá tüxü nixixée.

45-46 —Natürü ngēxguma chi ngēma duüxü nagu rüxñügü rü norü cori rü tama paxa na ínanguxü, rü inaxügüägu na chixri namuäxü i natanüxügü i yatüxügü rü ngexügü, rü peta naxüxgu rü nachibüxgu, rü naxaxegu, rü nügü nangäxéegü, rü ngürüächi ngēma ngunexü rü ngēma ora i tama nagu ínanguxüegü i tama ñangu i norü cori. Rü poraäcüxüchi tá nanapoxcu ngēma duüxügü i tama norü coriga ñüexüxü napoxcueüruü.

47 —Rü ngēma coriarū duǔxū i nūxū cuèxchiréxū na tacū nanaxwèxexū i norū cori, natürū tama nūgū ìmexéexū rü tama norū coriga ìnuxū, rü tá poraācū nanaquaxi.

48 —Natürū ngēma coriarū duǔxū i tama nūxū nacuāācūma chixri norū coriga ìnuxū, rü chixexū üxū, rü tá írarüwaxüra nanaquaxi. Rü texé ya Tupana muxd̄ma tūxna āxē, rü muxd̄ucèxtáma tūxna naca. Rü texé ya muxd̄una tūxū nadauxéexē rü tá yexeraācū tūxna naca.

*Ngechuchugagu nixī i yatoyexū i duǔxūgū
(Mt 10.34-36)*

49 —Núma chaxū na ñoma i nañnewa duǔxūgūxū chidauchitanüxéexūcèx. Rü chierū aixcūma marū yadauchitanügu.

50 —Rü choma rü tá poraācū ngúxū chinge, rü chanaxixāchiāñ ñuxmatátā yangu i ngēma.

51 —Rü tama name i nagu perüxlinüe na núma chaxūxū na guxū i duǔxūgū rü wüxigu nañxñüexūcèx. Natürū pemaā nūxū chixu rü núma chaxū na chaugagu yatoyexūcèx i duǔxūgū.

52 —Erü ñaāwena ega wüxi ya ípatawa nangēxmagu i wüximéêxpüx i duǔxūgū, rü tomaêxpüx tá choxū nayaxōgū rü taxre i tama, rü éxna taxre tá choxū nayaxōgū rü tomaêxpüx i tama.

53 —Rü wüxi i papá tá nayaxō rü nane rü tātütáma nayaxō, rü éxna nane tá nayaxō natürū nanatū i tama. Rü ngēxumarüü ta wüxi i mamá tá iyaxō rü ngíxācū rü tātütáma iyaxōxchāñ, rü éxna ngíxācū tá iyaxō rü ngíxē rü tātütáma iyaxōxchāñ. Rü wüxi ya ngíxē tá iyaxō rü ngíneäx rü tātütáma iyaxō, rü éxna ngíneäx tá iyaxō rü ngíxē rü tātütáma iyaxō —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Cuèxruñgū i nachiga i tacū tá nangupetüxū
(Mt 16.1-4; Mr 8.11-13)*

54 Rü Ngechuchu ñanagürü ta nūxū ga duǔxūgū: —Ngēxguma nūxū pedèuxgu na nañxñachianexū, rü nagu perüxlinüe tá na napuxū. Rü aixcūma ngēmaācū nixī.

55 —Rü pema nūxū pecuèx na ñuxācū penangugüxū ya buanecū, rü ngēmaācū nūxū pecuèx rü tá na nangugetüxū. Rü aixcūma ngēmaācū nixī.

56 —Pa Duǔxūgūx, pema rü togū i duǔxūgūpēxewa meā pemaxēneta, natürū peâewa rü chixexügū perüxlinüe. Pema nūxū pecuèx na ñuxācū penangugüxū ega tá napuxgu rü éxna tá nangugetügu. ¿Rü ñuxācū i ñuxma i tama nūxū pecuáxū na Tupana yiñxū ya petanüwa ngucū?

*Name nixī na curüngüxmüxū namaā i curü uwanü
(Mt 5.25-26)*

57 —Rü tūxcūü tama nūxū pecuáxchaü i ngēma nama i mexū i Tupana pexū naxwèxexū na nagu pexixū.

58 —Rü ngēxguma chi wüxi wüxi i ngetanücèx cuxū íxuaxügu rü äëgxacüxütawa cuxū tagaxgu, rü name nixī i namawatama tūxū icurüngüxmüxē na tama äëgxacüpēxewa cuxū tagaxücèx. Erü wüxicana na äëgxacüxütawa cunguxū rü äëgxacü tá purichíagüna cuxū namu. Rü purichíagü tá cuxū napoxcu.

59 —Rü cumaā nūxū chixu rü ngēxma poxcuchicagu tá curüxäñx ñuxmatátā ngíxūxütanü i guxü i dñeru i nūxū ngíxū cungetanü. [Rü aixcūma ngēxumarüü tá cumaā nanaxü ya Tupana ega tama namaā cunamexéexgu i curü maxü —ñanagürü ga Ngechuchu.]

13

Wüxi i mexū nixī na nūxū rüxoexū i tacūma i chixexū

1 Rü yexgumatama Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga duǔxūgū. Rü Ngechuchu maā nūxū nixugü ga na ñuxācū äëgxacü ga Piratu namuxū ga norū churaragü na nadaiñxücèx ga ñuxre ga yatügü ga Gariréaanecüñxarü yexera nipecaduñxgü?

2 Rü Ngechuchu nūxna naca rü ñanagürü nūxū: —¿Pema nagu perüxlinüegu rü yemaācū nūxū nangupetü ga yema yatügü, yerü yema togü ga Gariréaanecüñxarü yexera nipecaduñxgü?

3 —Pemaā nūxū chixu rü tama nixī. Rü ngēxguma chi pema rü tama nūxū perüxoegu i pecüma i chixexū, rü guxāma i pema rü tá ta ípeyarütauxe.

4 —¿Rü éxna pema nagu perüxlinüegu rü guxū ga Yerucharéüñxarü yexera nipecaduñxgü ga yema 18 ga yatügü ga yuexü ga yexguma Chiruéwa yexmaxü ga dauxütaechica naetü rüngutauñgu?

5 —Pemaā nūxū chixu rü tama nixī. Rü ngēxguma chi pema rü tama nūxū perüxoegu i pecüma i chixexū, rü guxāma i pema rü tá ta ípeyarütauxe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga nanetü ga iguera ga ngearü ñöðxügü ixuxü

6 Rü nüma ga Ngechuchu rü nüxü nixu ga wüxi ga ore ga igueragu ixuxü, rü ñanagürü: –Rü wüxi ga yatü nüxü nayexma ga wüxi ga ubanecü. Rü yexma nanato ga wüxi ga iguera. Rü nüma ga guma yatü rü ínayadauuxü ga yema iguera rü ngoxi naxöö, natürü taxuxüma ga norü oxü inayangau.

7 –Rü yemacëx yema norü duüxü ga norü naänena dauxüxü ñanagürü:

“Düçex, tomaçxpüx ya taunecü guxüguma íchayadauxü i ñää iguera, rü taguma naxo. Rü ngämecëchanaxwëxe na cuyadaxüchixü na tama natüçëxma nuä naännewa naxíaneñxüçëx”, ñanagürü nüxü.

8 –Natürü ga yema norü duüxü ga norü naänena dauxü, rü norü corixü nangäxü, rü ñanagürü:

“Pa Corix, jnütetama doma taunecüxicatama nangëmëx! Rü tá chanaxaimüäneppüne rü waxmüänenxümaä tá chanagüpüne.

9 –Rü bexmana ngëxguma rü tá naxo. Natürü ngëxguma tâütáma naxoxgu rü tá chayadaxüchi”, ñanagürü.

Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngíxcëx nayataanexëe ga wüxi ga ngecü ga püçëxwecü

10 Rü wüxi ga ngüxchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu nanguxëetae ga wüxi ga ngutaquëxepataüwa.

11 Rü yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga 18 ga taunecü idaawecü. Rü ipüçëxwe yerü wüxi ga ngoxo ngíxü napüçëxwëxë, rü taxuacüma iyarüwëxächi.

12 Rü yexguma Ngechuchu ngíxü dëügxu rü ngíxcëx naca, rü ñanagürü ngíxü: –Pa Ngecüx, ñuxma rü marü cuxcëx nitaane i curü ñaawewa –ñanagürü.

13 Rü yexguma rü ngíxü ningögü, rü yexgumatama iyarüwëxächiwemüxü, rü inaxügü ga Tupanaxü na yacuèxüxü.

14 Natürü yema ngutaquëxepataüräü äëxgacü rü nanu, yerü Ngechuchu rü ngüxchigaarü ngunexügu ngíxü narümxëe ga yema nge. Rü yemacëx ga yema äëxgacü rü ñanagürü duüxügüxü: –Nangëxma i 6 i ngunexü i nagu namexü na ipuracüexü. Rü ngëma ngunexügü nixi na namexü na nuä peixüx na pegü peyarümexëegüxüçëx rü tama i ngüxchigaarü ngunexügu –ñanagürü.

15 Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü: –Pa Duüxügüx, pema rü togü i duüxügüpëxewa meä pemaxëneta, natürü peädewa rü chixexügu perüximü. ¿Tama éxna guxä i pema rü ngüxchigaarü ngunexügu peyawëxü i perü woca rü éxna perü buru na peyaxaxexëegüxüçëx?

16 –Rü ñää ngecü rü Abräütanüxü iyixü, rü Chataná rü 18 ya taunecü ngíxü nachixexëe namaä i ñää ñaawe. ¿Rü taux éxna i namexü na ngíxcëx chayataanexëeü i ngüxchigaarü ngunexügu? –ñanagürü.

17 Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu, rü guxüma ga norü uwanügü rü poraäcü naxäneë. Natürü guxüma ga togü ga duüxügü rü nataäegü ga yexguma nüxü nadaugüga yema mexügü ga Ngechuchu üxü.

Ore i motacha-chiregu ixuxü

(Mt 13.31-32; Mr 4.30-32)

18 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: –¿Ñuxäcü nixi i äëxgacü na yiixü ya Tupana, rü nañuxaraüxü i nüma äëxgacü iyíixüwa? ¿Rü tacüga tá chanangu?

19 –Maneca wüxi ya motachachire ya wüxi ya yatü naänegu toxänerüü nixi. Rü woo naxíraxüchichirëx ya naxchire natürü narüxü, rü naya ñuxmata wüxi i nanetü i taetaxü nixi. Rü ngämecëx i werigü rü natanügu nixüachiäü –ñanagürü.

Ore i pääärü puxëëruügu ixuxü

(Mt 13.33)

20 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: –¿Ñuxäcü nixi i Tupana äëxgacü ííxixüwa? ¿Rü tacüga tá chanangu?

21 –Rü pääärü puxëëruüruü nixi na guxüwama nanguxü. Erü wüxi i ngecü rü íraxü-tama i pääärü puxëëruümaä inaxüeü i taxü i ngírü pääuchara. Rü ngëma pääärü puxëëruü rü woo naxíra rü nayapuxëe i guxüma i ngírü pääuchara –ñanagürü ga Ngechuchu.

Íäx i íraxüchiga

(Mt 7.13-14, 21-23)

22 Rü inixüchigü ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü. Rü yexguma namagu yaxüxgu rü ñanegüwa rü ñanexäcügüwa nixüpetüchigü, rü yéma nayangúexëetanü ga duüxügü.

23 Rü wüxi ga duňxü nüxna naca rü ñanagürü: —Pa Corix ḡnoxretátama nixi i ngëma nayauxguxü i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü. Rü nüma ga Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü:

24 —Daxüguxü i naâneärü iňx rü naxfraxüchi. jRü paxa naxcèx pedau na nawa pi-chocuxüçex! Erü pemaä nüxü chixu rü muxüchixüma i duňxügü tá nüxü nangúchaü na nawa yachocuxü, natürü tâütáma nawa nichocu.

25 —Erü ngëxguma iňrü yora marü nawäxtagu i iňx, rü pema i düxétüwa ngëxmagüxe rü tá penetatuăü. Rü ñaperügögü tá:

“Pa Corix, jpxa toxcèx yawäxna i iňx!” ñaperügögü tá. Natürü nüma i cori rü tá pexü nangäxü, rü ñanagürü tá:

“Tama pexü chacuëx na ngextácüňx pixigüxü”, ñanagürü tá pexü.

26 —Rü ngëxguma rü tá ñaperügögü nüxü:

“Cumaâchirëx wüxiwa tachibüe rü taxaxegü. Rü toxü cungúexëe ga torü iňneärü itamügüwa”, ñaperügögü tá.

27 —Natürü nüma rü tá pexü nangäxü rü ñanagürü tá: “Marü pemaä nüxü chixu rü tama pexü chacuëx na ngextácüňx pixigüxü. jRü ípixi i nuâ chauxütawa i guxäma i pemax, Pa Chixri Maxëxülx!” ñanagürü tá.

28 —Rü ngëma tá peaxaxe, rü tá pixüxchapütägü i ngëxguma nüxü pedëüxgu i Abräu rü Ichaá rü Acobu rü guxüma i Tupanaârü orearü uruügü na Tupana äexgacü iixixüwa na nangëxmagüxü rü pema rü nüxna na ípewoxüxü.

29 —Erü guxüwatáma ne naxi i duňxügü. Rü Tupana äex- gacü iixixüwa tá nangëxmagü. Rü ngëma tá narütopü na ngëma nachibüexüçex.

30 —Rü tá nangëxma i nümaxü i ñoma i naânewa duňxügü nüxü oexü, natürü daxüguxü i naânewa rü Tupana tå wixpëxewa nanaxügüxëe. Rü tá nangëxma i nümaxü i ñoma i naânewa duňxügü nüxü icuëxügüxü, natürü daxüguxü i naânewa rü Tupana rü tá wixweama nanaxügüxëe —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Yerucharéüčüňx ga duňxügucèx naxaxu (Mt 23.37-39)

31 Rü yematama ga ngunexügu rü Ngechuchuxütawa nangugü ga ñuxre ga Parichéugü. Rü ñanagürü Ngechuchuxü: —jíxü i nuâ! Erü äexgacü ya Erode rü cuxü nimëxéga —ñanagürü.

32 Natürü nüma ga Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —jNaxütawa pexi i ngëma yatü i nüxü cuëxüchixü na ñuxäcü duňxügüxü nawomüxëeňxü, rü namaä nüxü pixu rü ñuxma rü moxü rü tå íchana-woxü i ngoxogü, rü tá chanameëxëe i ngëma duňxügü i idaaweeňxü, rü pëxmaäcü tá chanaguxëe!

33 —Natürü chanaxwëxe i ichixüchigü i ñuxma rü moxü rü paxmaäcü ñuxmatáta Yerucharéüwa changu. Erü Yerucharéügu nixi i naayueňxü i guxüma i Tupanaârü orearü uruügü.

34 —Rü dúcax, Pa Yerucharéüčüňx, pema peyadaietanü i Tupanaârü orearü uruügü, rü nutamaä ípenamuxüchigü i Tupanaârü orearü ngeruügü i pexcèx nüma namugüxü. Rü ñuxreëxpüxcüna wüxigu chaugüxütagu pexü chanataquëxexëeňchaü, ñoma wüxi i ota ya naxäcüňx nügütüügu tükü nutaquëxexëdrüü. Natürü pema rü tama penaxwëxe.

35 —Dúcex i ñuxma ya perü iňne, rü Tupana tá ínatanëx. Rü pemaä nüxü chixu rü tâütáma wena choxü pedau ñuxmatáta daxüguxü i naânewa ne chaxü. Rü ngëxguma rü tá choxü pedau rü tá ñaperügögü:

“Namexëchi nixi ya yima Cori ya Tupana nüma namucü”, ñaperügögü tá —ñanagürü ga Ngechuchu.

14

Ngechuchu rü naxcèx nayataanexëe ga wüxi ga yatü ga rüchaxünexü

1 Rü wüxi ga ngüchigaarü ngunexügu rü Ngechuchu rü wüxi ga Parichéupatawa nayachibü. Rü yéma nayexmagü ga togü ga Parichéugü ga yéma bexma Ngechuchuxü ngugüxüexü.

2 Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga yatü ga idaawexü ga rüchaxünexü.

3 Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema ngülexëérurüügü ga Moïchéarü mugüwa guxëëtaegüxüna rü Parichéugüna naca, rü ñanagürü: —jTama penachuxuxü ega ngüchigaarü ngunexügu chanamexëexgu i wüxi i idaawexü? —ñanagürü.

4 Natürü ga nümagü rü nangeëxgmare. Rü yexguma ga Ngechuchu rü naxmëxgu nayayauxâchi ga yema idaawexü, rü nanamexëe. Rü namaä nüxü nixu ga na íyaxüxüçex.

5 Rü Ngechuchu rü ñanagürü Parichéugüxü: –*Texé i pema i ngëxguma perü buru rü éxna perü woca puchugu nagoxgu, rü taux éxna i ngëxgumatama ípeyadauxü rü ípe- yatúâchixü i woo ngüchigaaru ngunexügu? –ñanagürü.*

6 Rü nümagü rü taxuümaäma nanangäxügü.

Duitülgü ga ngïgüarü petawa nüxna naxugüxüchiga

7 Rü yexguma mechawa natogüchağıga yema nüxna naxugüxü, rü Ngechuchu nüxü nadau na wüxicügü rü iärrü yoraxütaxwächü natoxchaüxü. Rü yexguma yemaxü nadéüxgu rü nayaxucüxügü, rü ñanagürü:

8 *Ngëxguma texé cuxna uxgu i wüxi i ngïgüarü petawa, rü tama name i petaarü yoraxütaxwächü üxü i naxmèxwéxewa cuyarüto. Erü yixcüra ngürüächi tá ínangu i to i nüxna naxuxü i curü yexeraxüchi ixixü.*

9 –Rü ngëma petaarü yora i pexna uxü, rü tá cumaä nüxü nayarüxa na icuchixüçex i ngëma nachicawa na ngëma natoxéëäxüçex i ngëma to i curü yexera ixixü. Rü ngëxguma i cuma rü poraäcü cuxâneäcüma rü nawa iyacuáxü i naxmèxwéxewa tá cuyarüto. Rü ngëxguma i ngëma petaarü yora i cuxna uxü rü ñanagürü tá cuxü:

“Pa Chomücüx, jnuä chauxütaxa yarüto!” ñanagürü tá cuxü. Rü ngëmaäcü ngëma petaarü yora rü wüxi i mexü i cumaä naxü napëxewa i guxüma i duüxügü i nüxna naxuxü i cumaä ngëma rüötügxü.

10 –Erü texé ya tügü írütaxe rü Tupana tá tükü naxänexëe. Natürü texé ya tügü írürixare rü Tupana tá tükü nicuëxü –ñanagürü ga Ngechuchu.

12 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu nüxü ga yema yatü ga nüxna uxü: –Rü ngëxguma wüxi i õnacex rü éxna petacex texéna cuxuxchağıga, rü tama name i nüxna cuxu i cumüçügü, rü bai i cueneegü, rü bai i cutanüxügü, rü bai i curü ngaicamagu pegüxü i duüxügü i díerüäxgüxü. Erü nümagü rü tá nüxü cuxna naxugüe, rü ngëmaäcü tá cuxü nanaxütanügü.

13 –Natürü ngëxguma wüxi i peta cuxüxgu, rü narümemaë nixi i nüxna cuxu i duüxügü i ngearü díerüäxgüxü, rü duüxügü i taxucürüwama puracüexü, rü ngëma ichixeparagüxü, rü ngëma ingexetügxü.

14 –Rü tá cutaäexüchi i ngëxguma erü nümagü rü taxucürüwa cuxü nanaxütanügü. Natürü tá cunayaxu i curü natanü i ngëxguma wena namaxëgu i Tupanaärü duüxügü i mexü –ñanagürü.

Ore i taxü i ñnagu ixuxü

(Mt 22.1-10)

15 Rü yexguma yemaxü naxinüga wüxi ga yatü ga mechawa rütoxü rü Ngechuchuxü ñanagürü: –Rü tataäe ya yíxema Tupana äéxgacü iixixüwa chibüxe –ñanagürü.

16 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Wüxi ga yatü nanaxü ga wüxi ga õna ga taxü. Rü norü duüxüxü namu na nüxna yaxuxüçex ga muxüma ga duüxügü.

17 –Rü yexguma marü namexgu ga norü õna, rü wena norü duüxüxü namu na yema duüxügü ga marü nüxna naxugüxümaä nüxü na yanaxuxüçex ga marü na namemarexü ga norü õna, rü paxa yéma na naxixüçex.

18 –Natürü guxüma ga yema nüxna naxugüxü, rü inanaxügü ga nügü na íanaxuegüxü. Rü yema nüxrä nüxna naxu rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama naxcex chataxe i wüxi i naäne. Rü paxa tá íchayadau. ¡Rü namaä nüxü ixi i cori rü taxucürüwama ngëma chaxü!” ñanagürü.

19 –Rü ga yema to rü ñanagürü:

“10 i wocagü i puracüruüçex chataxe, rü tá ngëmaxü chayaxü. ¡Rü namaxä nüxü ixi i cori rü taxucürüwama ngëma chaxü!” ñanagürü.

20 –Rü ga to rü ñanagürü:

“Ngexwacaxtama chaxämex rü ngëmacex taxucürüwama ngëma chaxü”, ñanagürü.

21 –Rü yexguma nataegugu ga yema coriarü duüxü, rü norü corimaä nüxü nixu ga guxüma ga yema ore. Rü yexguma ga norü cori rü nanu, rü ñanagürü nüxü ga norü duüxü: “¡Paxa ngëma ìtamügi i taxüwa rü ìtamüacügüwa naxü, rü nuä nagagü i ngëma duüxügü i ngearü díerüäxgüxü, rü ngëma duüxügü i taxucürüwama puracüexü, rü ngëma ichixeparagüxü, rü ngëma ingexetügxü!” ñanagürü.

22 –Rü yixcamaxüra ga yema norü cori namaä nüxü ixuxü naxüxguwena rü yema norü duüxü ñanagürü nüxü:

“Pa Corix, marü chanaxü i ngëma chomaä nüxü quixuxürüü, natürü naxâchicaaneämatama i nuä cupatawa”, ñanagürü.

23 –Rü yexguma ga norü cori rü ñanagürü nüxü:

“¡Paxa ngëma nama i taxügüwa rü nama i íraxügüwa naxü, rü nuä nagagü i togü i duüxügü na nuxä chopatagu nachocuxüçex, rü ngëmaäcü na naxâcuxüçex ya daa chopata!

²⁴ Erü pemaā nüxü chixu rü taxuūma ga yema nüx̄ra nüxna chaxuxü rü nuā chorü ñonawa tā nachibüe”, ñanagürü.

Tama natauxcha na Cristuwe rüxüxü
(Mt 10.37-38)

²⁵ Rü muxüchixüma ga duüxügü Ngechuchuwe narüxi. Rü nadauegu ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü:

²⁶ —Rü ngēxguma texé chowe rüxüchaügu, rü tanaxwèxe i choxü tangechaü tümanatüarü yexera, rü tümaëärü yexera, rü tümaxmäärü yexera, rü tümaëärü maxüärü yexera rü ta. Rü ngēxguma tama ngēmaäcü choxü tangechaügu rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexü tixi.

²⁷ —Rü yíxema tama naxwèxexé na chaugagu ngüxü tingecümä chowe tarüxüxü, rü taxucürüwama chorü ngüexü tixi.

²⁸ —Rü ngēxguma chi wüxié i petanüwa rü wüxi ya īpata ya taxüne taxüxchaügu, ḡrü tama ēxna i noxri i tanangugüixiraxü na ñuxre i díeru tá nagu ngixü itatáxü? Rü ngēmawa nüxü tacuëx rü marü tüxü iyangu i ngēma tümaäärü díeru i tüxü ngēxmacü na tayanguxéëxüçèx ya yima i.

²⁹ —Erü ngēxguma chi tama meä tanangugügi i tümaäärü díeru na ñuxregu tá naxătanüxü ya yima i, rü norü caxtaxica chi itapugügi rü yixcüra rü taxucürüwa chi tanaguxéëgi i ngēma puracü, rü guxüma i duüxügü i nüxü daugüxü i ngēma tümaäärü puracü rü tá tüxü nacugüe.

³⁰ —Rü ñanagürügü tå:

“Ngēma yatü inanaxügi na naxüpataxü, natürü taxucürüwama nayanguxéë”, ñanagürügü tå.

³¹ —Rü ngēxguma wüxi i nachiüâneäärü äëxgacü rü to i nachiüâneäärü äëxgacümä nügü nadaixchaügu, ḡrü tama ēxna i noxri inangugüäxü rü ngoxi 10,000 i churaragü rü yangu na nügü nadaixüçèx namaä i norü uwanü i 20,000 i churaragü nüxü ngēxmacü?

³² —Rü ngēxguma nangugüäna na tama yanguxü i norü churaragü rü, ītawas ēxna i ngēxguma yaxüwa nangéxmagutama i norü uwanü, rü naxürtawa namugüäxü i norü orearü ngerügü, rü namaä nüxü na yanaxugüexüçèx na nügümäa nangüxiüexü?

³³ —Rü ngēxgumarüü tá ta nixi i pemax, erü ngēxguma ngexerüxüxe i petanüwa tama ngēma tanawogügi i guxüma i tüxü ngēxmacü na chowe tarüxüxüçèx, rü taxucürüwama aixcüma chorü ngüexü tixi.

Ngēxguma nangeacagu ya yucüra rü taxuwama name
(Mt 5.13; Mr 9.50)

³⁴ —Pema rü ñoma yucürarüü pixigü i ñoma i nañnewa, erü yima yucüra rü ñona na namexéëxüriü rü pema rü ñoma i nañnecüäx i duüxügütanüwa rü norü mexéëruü pixigü. Name ya yucüra. Natürü ngēxguma chi nangeacagu, ḡrü ñuxäcü tá wenaxäärü naxääca?

³⁵ —Rü taxuwama name. Rü woo waixümüäärü waxmüâñexéëruüçèx rü tama name. Rü itanatëxmare. Rü yíxema aixcüma åchixexë, ḡrü name nixi i nagu tarüxñü i ñaä ore! — ñanagürü.

15

Ore i carneru i iyarütaxuxügü ixuxü
(Mt 18.10-14)

¹ Rü guxüma ga yema yatügi ga Dumaäärü äëxgacüçèx díeru ngixü ideetanüxü, rü togü ga duüxügü ga chixexü ga nacümagu ixü, rü Ngechuchucèx naxi na iyanaxñüexüçèx ga norü ore.

² Rü yemacèx ga Parichéugü rü ngüexéëruügü ga Moïchéärü mugüwa nguxéëtaegüxü, rü Ngechuchuxü nixugüe, rü ñanagürügü: —Ñaä yatü rü norü me nixi i pecaduäxgüixümaä na naxâmüçüxü, rü namaä na nachibüxü — ñanagürü.

³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñaä ore ga cuëxruüxü namaä nixu, rü ñanagürü:

⁴ —¿Texé i petanüwa rü ngēxguma tüxü nangéxmagu i 100 i tümaäärü carnerugü rü wüxi tüxü iyarütaxuxgu, rü taux ēxna i nachitaüwa tanawogüxü i ngēma 99, rü naxcèx tayadauxü i ngēma tüxü iyarütaxuxü ñuxmata nüxü itayangau?

⁵ —Rü ngēxguma nüxü itayangüxü rü taäëäcüma tüküätügu tayagaxü.

⁶ —Rü ngēxguma tümapatawa tanguxü, rü tanangutaquëxexë i tümaxmäärü, rü duüxügü i tümaäärü ngäicamaga pegülxü, rü ñatagülxü nüxü:

“¡Wüxi chomaä petaäegü, Pa Chomüçügü! Erü marü nüxü ichayangau i ngēma chorü carneru ga iyarütaxuxü”, ñatagülxü nüxü.

⁷ —Rü pemaä nüxü chixu rü ngēxgumarüü ta nataäegü i daxüçüäx i ngēxguma nangéxmagu i 99 i duüxügü i mexügü i marü Tupanaäärü ixigüxü, natürü yexeraäcü nataäegü i ngēxguma

wüxi i duǔxü i pecaduǎxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü rü Tupanaâxü yaxôõgu – ñanagürü.

Ore ga dîeru ga iyarütauxcügu ixuxü

⁸ Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga ore ga cuèxrüxü nixu, rü ñanagürü: – Ngêxguma chi wüxi i negecüaxü nangëxmagu i 10 tachintü i dîeru, rü wüxi ngîxü iyaruatauxgu, ðrü taux êxna i omüwa nangixichiäxü rü nabixichiäxü ya ngîpata, rü meâma ngîxcèx nadauxü ñuxmata ngîxü iyangau?

⁹ –Rü ngêxguma ngîxü iyangauxgu, rü inangutaquêxexëe i ngîmucügi i ngexügi rü ngîtanüxügi i ngîrû ngaicamagu pegülxü, rü ngîxü nüxü:

“Wüxigu chomaâ petaâegü, Pa Chomütcügx! Erü marü ngîxü ichayangau i ngêma chorü dîeru ga iyaruatauxchirêxcü”, ngîxü.

¹⁰ –Rü pemaâ nüxü chixu rü ngêxgumarüü ta nataâegü i daxûcüäx i Tupanaârü orearü ngeruügi i ngêxguma wüxi i duǔxü i pecaduǎxü nüxü rüxoxgu i nacüma i chixexü rü Tupanaâxü yaxôõgu – ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore ga wüxi ga ngextüxüci ga nanatüna ixücügi ixuxü

¹¹ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: – Nayexma ga wüxi ga yatü ga taxre ga nane nüxü yexmacü.

¹² –Rü guma rübumaâcü, rü nanatüxü ñanagürü:

“Pa Pa, jchoxna naxâ i ngêma curü ngêmaxügi i choxna üxü!” ñanagürü. Rü yexguma ga nanatü rü yema taxre ga nanemaâ nayatoye ga norü yemaxügi.

¹³ –Rü fülxre ga ngunexügiwena rü guma nane ga rübumaâcü rü nananutaquêxe ga guxüma ga norü yemaxügi rü namaâ nataxe. Rü yema dîerumâa rü to ga nachiüânewa naxü. Rü chixri yéma namaxü, rü yemaâcü ngîxü naguxëe ga guxcüma ga norü dîeru.

¹⁴ –Natürü yexguma marü ngîxü naguxëeguwena ga guxcüma ga norü dîeru, rü poraâcü nataxu ga òna ga yema nachiüânewa. Rü yemacèx ga guma ngextüxüci rü inanaxügi ga tayıxü na ngîxü.

¹⁵ –Rü yexguma rü norü puracüçèx nadau naxütagu ga wüxi ga yatü ga yema nachiüâneçüäx. Rü nüma ga yema yatü rü norü naânewa nanamu na yéma norü cuchigüna yadauxüçèx.

¹⁶ –Rü dükwa nüxü nachixéga ga yema cuchiwemü, yerü poraâcü nataiyaxüchi. Natürü taxüema òna nüxna taxâ.

¹⁷ –Rü yexguma naâewa nagu narüxñü, rü ñanagürü:

“Ñükre i chaunatüärü puracütanüxü rü nüxü nangëxma i òna rü nüxü ínayaxü? Rü choma i nuâ rü tayiamaâ tá nxumxa chayu.

¹⁸ –Rü chaunatüçèx tâ chataegu, rü ñachagürü tá tükü: ‘Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü rü cupewa rü ta.

¹⁹ –Rü tama marü chame na Chaune, ñacuxü choxü. ¡Rü wüxi i curü puracütanüxüxü choxü ixixëe! ñacharügi tá tükü ya chaunatü”, ñanagürü.

²⁰ –Rü inaxüâchi rü nanatüpataçèx nataegu. Rü yexguma yangaicagu ga nanatüpata, rü yaxügi nüxü tadau ga nanatü, rü tükü nangechaütümüü. Rü naxcèx tiña, rü nüxna tanéjxâchi, rü nüxü tachüxü.

²¹ –Rü yexguma ga nüma ga tûmane rü ñanagürü tükü:

“Pa Papax, marü chixexü Tupanapewa chaxü, rü cupewa rü ta. Rü ngemacèx marü tama name na ‘Chaune’ ñacuxü choxü”, ñanagürü.

²² –Natürü tûma ga nanatü rü tûmaârü duǔxügüxü ñatarügi:

“¡Paxa nuâ penange i naxchiru i mexêchixü rü peyacuxcuchix! ¡Rü wüxi i anera ta naxmëxwa ngîxü pingëxcuchix! ¡Rü chapatu rü ta nuâta penge, rü peyacuaixcuchix!

²³ –Rü peyayaxüx i ngêma wocaxacü i rüngümaexü, rü peyamâ, rü ngîxâ namaâ tachibüe rü tapetae!

²⁴ –Erü daa chaune rü chauxcèx rü marü nayu, natürü maxüçü chauxcèx ínangu. Rü marü inayarütauxchirêx, rü wenaxârü nangox”, ñanagürü. Rü yexguma inanaxügi ga na napetaegüxü.

²⁵ –Rü yoxni ga guma nane ga rüyamaâcü, rü naânewa nayexma. Rü yexguma nataegugu rü marü ïârû ngaicamana nangugu, rü nüxü naxînü ga na ínapaxetâgüxü rü íyâlächitanüxüxü.

²⁶ –Rü wüxi ga nanatüärü duǔxüçèx naca, rü nüxna naca ga tacü na ínaxüexü ga ïwa.

²⁷ –Rü yema nanatüärü duǔxü rü nanangâxü, rü ñanagürü: “Cueneê rü marü ínangu. Rü ngêmacèx cunatü toxü tamu na tayamâxüçèx i ngêma wocaxacü i rüngümaexü, erü cueneê rü meçü ínangu rü tama niðaawe”, ñanagürü nüxü.

²⁸ –Natürü ga guma naâneñ ga rüyamaâcü rü nanu, rü tama ïgu naxücuchaü. Rü yemacèx dükwa ga nanatü rü naxcèx ítaxüxü, rü nüxü tayacèèxü na yaxücxüçèx.

29 —Rü nüma rü ñanagürü tükü ga nanatü:

“Cuma nüxü cucusü i ñuxre ya taunecü cuxü chapuracü, rü taguma chixri cuga chaxinü. Rü bai i ñuxgu wüxicana wüxi i chibuxacü choxna cumu na chomücüğümächapetaexüçex.

30 —Natürü ñuxma na ínanguxü i ngëma cune i chixri curü diéru ngíxü guxëëxü nagu i ngexügü i ngëëñexü, rü naxcèx cuyamëx i ngëma wocaxacü i rüngümäexü”, ñanagürü.

31 —Rü yexguma ga nanatü rü ñatarügü nüxü:

“Pa Chaunex, cuma rü guxüguma chauxüttawa cungëxma, rü guxüma i chorü ngëmaxügü rü cuxrü nixü.

32 —Natürü ñuxma rü name nixü na ipetaegüxü rü na itaëgüxü erü cueneë ga guma chauxcèx rü marü yucü, rü maxüçü taxcèx ínangu. Rü woo tükna inayarütaxu, rü wenaxärü taxcèx nangox”, ñatarügü.

16

Ore gayatü ga chixri norü coriarü yemaxüna dauxügu ixixü

1 Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu norü ngüexügüxü: —Nayexma ga wüxi ga cori ga muärü yemaxüdäxüçhixü. Rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü duüxü ga norü yemaxüärü dauruü. Natürü togü ga duüxügü rü norü corimaä nüxü nixugü na yema norü duüxü rü chixri norü yemaxüna na nadauxü.

2 —Rü yexguma ga yema cori rü yema norü duüxüçex naca, rü ñanagürü nüxü:

“Düçex, cuchigaxü chomaä nixugü i duüxügü. ¿Rü tacü nixü i ngëma? ¡Rü chomaä nüxü ixü rü ñuxäcü nixü i curü puracü, erü marü täättämä chorü ngëmaxüärü dauruüdäxü cuxü chixixëë!” ñanagürü nüxü.

3 —Rü yexguma ga yema coriarü duüxü rü nagu narüxñü, rü nüggüäewa ñanagürü:

“¿Tacü tá chaxü i ñuxmax, erü chorü cori rü marü choxü ínatexüchi i ngëma chorü puracüwa? Tama chapora na naänewa chapuracüxüçex, rü chaxäne na dïerucèx na íchaçaxü nüxna i togü.

4 —Rü marü nüxü chacusü na tacü tá na chaxüxü na choxü nangëmaxüçex na texé tümapatawa choxü yaxuxü i ngëgxuma changearü puracüäxgu”, ñanagürü.

5 —Rü yexguma nüggüäewa naxcèx naca ga wüxicigü ga yema duüxügü ga norü coriaxü yangetanüdäxü. Rü yema nüxü yema naxüttawa nguxüna naca, rü ñanagürü:

“¿Ñuxre i nüxü cungenetanüxü i chorü cori?” ñanagürü.

6 —Rü nüma nanangäxü, rü ñanagürü:

“Nüxü chanangetanü i 100 i data i chixü”, ñanagürü. Rü yema coriarü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Ñäa nixü i popera i curü ngetanü nawa ngóxü. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü, rü 50 i dataguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü.

7 —Rü yemawena rü yema to ga duüxü ga norü coriaxü nangetanüxüna naca, rü ñanagürü:

“¿Cuma rü ñuxre yiñxü i nüxü cungenetanüxü i chorü cori?” ñanagürü. Rü nüma rü nanangäxü, rü ñanagürü:

“Nüxü chanangetanü i 100 i choca i trigu”, ñanagürü. Rü yema coriarü duüxü rü ñanagürü nüxü:

“Ñäa nixü i popera i curü ngetanü nawa ngóxü. ¡Rü paxa íruto rü to i popera naxü rü 80 i chocaguxicatama naxü i curü ngetanü!” ñanagürü.

8 —Rü norü cori rü nüxü nicüexüüäma ga yema norü duüxü ga chixexü, yerü nüxü nadau ga ñuxäcü na naxxäëxüçhixü. Rü pemaä nüxü chixu rü ñoma i naäncüäx i duüxügü, rü ngëma Tupanaäxü yaxõgüxü i duüxügürü yexera paxa naxcèx nadaugü na ñux- äcü nüxü natüxü i duüxügü.

9 —Rü pemaä nüxü chixu rü ngëma ñoma i naäne i chixexüwa pexü ngëxmaxü rü name nixü i ngëmamaä nüxü penangúchaixëe i duüxügü na Tupanaxüttawa nangugüxü. Rü ngëmaäcü i ngëgxuma naguxgu i ngëma ñoma i naänewa pexü ngëxmaxü rü peyuxgu, rü tá pexü nangëxma ya Penatü ya pexü yaxcü i daxüguxü i naänewa.

10 —Yíxema meä namaä icuáxe ega woo noxretama tûmamëxëwa ngëxmagu, rü ngëgxuma muxüma tûmamëxëwa ngëxmagu rü tá meä namaä itacuëx. Natürü yíxema chixri namaä icuáxe ega noxretama tûmamëxëwa ngëxmagu, rü ngëgxuma muxüma tûmamëxëwa ngëxmagu rü ngëgxumarüü tá ta chixri namaä itacuëx.

11 —Rü ngëgxuma tama meä namaä ipecuëxgu i ngëma pexmëxwa ngëxmaxü i ñoma i naäne i chixexüwa, ¿rü texé tá pexmëxgu tanaxü i ngëma aixcüma mexü i Tupanaäxü ixixü?

12 —Rü ngëgxuma tama meä namaä ipecuëxgu i ngëma Tupana pexna äxü i ñoma i naänewa, rü ñuxäcü tá pexna nanaxä i pechica i daxüguxü i naänewa?

13—Taxucürüwama i wüxi i duňxü rü nataxrearü coriäx. Erü wüxi i norü corichi rü tå naxai, rü ngëma to rü tå nüxü nangechaü. Rü ēxna wüxicëx rü tå meä napuracü rü ngëma to rü tå nüxü naxo. Rü pema rü taxucürüwama Tupanacëx pemaxë ega perü dîeruguxicatama perüxñüegü —ñanagürü ga Ngechuchu.

14 Natürü ga yema Parichéugü rü poraäcü norü dîeruguama narüxñü. Rü yemacëx Ngechuchuxü nacugüe ga yexguma nüxü naxñüegü ga guxüma ga yema ore.

15 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pema nixi i duňxügüpëxewa meä pemaxënetaxü, natürü Tupana pexü nacuëx na facügü perüxñüexü. Rü woo duňxügü pexü nicuëxügü naxcëx i ngëma pexüxü, natürü Tupana rü naâewa nangux i ngëma —ñanagürü ga Ngechuchu.

Tupanaärü mugü ga Moiché ümatüxü rü ñuxäcü ãëxgacü na yiixü ya Tupanachiga

16 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Noxri nayexma ga Tupanaärü mugü ga Moiché duňxügüpü nguxëëxü, rü yema nguxëëtae ga nuxcümaügüpü ga Tupanaärü orearü uruügü duňxügüpü namaä nguxëëxü. Natürü yexguma Cuäü ga baiüxëëruü ínguxguwena, rü marü duňxügüpü nüxü chixuchiga i Tupanaärü ore i mexü i ñuxäcü ãëxgacü na yiixü. Rü ñuxma rü guxüma i ngëma duňxügüpü rü poraäcü nügü naporaexëe na yachocuxücëx i ngëma Tupana ãëxgacü iixixüwa.

17—Naxüpa na yanguxü i Tupanaärü mugü rü woo wüxi i mu i íramarexü yixigü, rü naguxchaxüchi na iyanaxoxü i ngëma nüxü yaxuxü. Natürü aixcüma narütauxchamaë nixi na iyanaxoxü i ñoma i naâne rü guxüma i ngëma daxüwa nüxü idauxü.

*Ngechuchu namaä nangüexëëtae na tama namexü na texé tûmamaxü ítâxü
(Mt 19.1-12; Mr 10.1-12)*

18—Ngëguma wüxi ya yatü ítámëxgu rü naï i ngemaä naxämëxgu rü Tupanapëxewa rü pecadu naxü. Rü texé ya yíxema ngimaä ãmaxë i wüxi i nge i ngîte ngîxü ítëxcü, rü Tupanapëxewa rü tûma rü ta pecadu taxü.

Yatü i dîeruãxüchixüchiga rü Dácharuchiga

19—Nayexma ga wüxi ga yatü ga dîeruãxüchixü ga guxüguma mexëchixü ga naxchirugu icüxü. Rü guxü ga ngunexügü rü taxüma ga òna naxü rü napetaexü.

20—Rü nayexma ta ga wüxi ga yatü ga ngearü dîeruãcü ga Dácharugu ãegacü. Rü guxüguma yema dîeruãxüchixüpataëxwa nayarütooxü.

21—Rü guma Dácharu rü nanangöchäga yema ònatüchi ga yema yatü ga dîeruãxüchixüäru mechawa rüyixü. Rü naxcëx naxü ga airugü, rü nanawearü oxriägxü.

22—Rü wüxi ga ngunexü nayu ga guma ngearü dîeruãcü, rü daxüçüäxü ga Tupanaärü orearü ngeruügü rü daxüguxü ga naânewa nanagagü na wüxiwa Abráümaä nayexmaxücëx. Rü nayu ta ga yema yatü ga dîeruãxüchixü, rü inayatëgxü ga duňxügüpü.

23—Rü ngëma nachica i Tupana ngoxoguxü nagu poxcuxüwa naxü ga yema yatü ga dîeruãxüchixü rü ýéma poraäcü nguxü ninge. Rü daxü nadau, rü yaxügu Abráüxü nadau na Dácharuamä wüxiwa nayexmaxü ga daxüguxü ga naânewa.

24—Rü yexguma ga yema yatü ga dîeruãxüchichiréxü rü aita naxü rü ñanagürü:

“Pa Qxi Pa Abráüx, jçuxü changechaütümü, rü nuâ namu ya Dácharu na déxamaä nügü yawaixpëxemëxëäcüma choxü yanawaixpëxearü conüäxüçë! Erü poraäcü choxü nangux i nuâ üxüwa”, ñanagürü.

25—Natürü Abräü rü ñanagürü nüxü:

“Pa Chaunex, ñünxna nacuëxächi na taxuüma cuxü taxuxü ga yexguma cumaüxgu! Natürü Dácharu rü poraäcü chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngëmacëx i ñuxma rü nuâ mexüwa nangëxma, rü cuma rü ngëma poxcuchicawa nguxü quinge.

26—Rü ñuxüchi nangëxma i wüxi i taxüchixü i ngatexü i törü ngäxüwa üxü. Rü ngëmacëx ega númacüäx ngëma ïxchaügu, rü taxucürüwama ngëma naxü. Rü woo ngëmacüäx núma ïxchaügu rü taxucürüwama núma naxü”, ñanagürü.

27—Rü yexguma ga yema yatü ga dîeruãxüchichiréxü rü ñanagürü:

“Cuxü chacëëxü, Pa Qxi, Pa Abráüx, na chaunatüpatawa cunamuxüçë ya Dácharu.

28—Erü ngëma nangëmagü ya wüxicëxpüx ya chauñeeëgü. Rü chanaxwëxe na namaä nüxü na yanaxuxüçëx na tama nuâ ñaâ poxcuchicawa i poraäcü choxü ínanguxüwa naxixüçëx”, ñanagürü.

29—Natürü ga Abräü rü ñanagürü nüxü:

“Cueneëggü nüxü nangëxma i Tupanaärü mugü ga Moiché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümaügüpü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü. Rü name nixi i ngëma orega na naxñüexü”, ñanagürü.

30—Rü yexguma ga yema yatü ga dîeruãxüchichiréxü rü Abräüxü nangäxü, rü ñanagürü:

"Ngēmāācū, Pa Oxi, Pa Abráūx, natürü ngēxguma chi wüxi i duūxü i yuchiréxü ngēma üxgu rü namaā nüxü yanaxuxgu, rü chi nüxü narüxoe i nacüma i chixexü", ñanagürü.

³¹—Natürü Abráū, rü ñanagürü nüxü:

"Ngēxguma tama naga naxinüegu ga yema ore ga Moiché ümatüxü rü yema ore ga nuxcümälgüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü, rü woo chi wüxi i marü yuwa írudaxü i duūxü ngēma üxgu, rü namaā nüxü yanaxuxgu i ore, rü tāū chima nüxü nayaxögü", ñanagürü.

17

*Naxāūcüma nixī na pecadugu inguxü
(Mt 18.6-7, 21-22; Mr 9.42)*

¹ Rü Ngechuchu rü norü ngüexügüxü ñanagürü: —Rü guxügutáma nangēxma i tacü i duūxügüxü pecaduāxēxü. Natürü wüxi i ngechaü tá tümacèx nixī ya yíxema duūxē ya togüxü pecadugu nguxéexē.

²⁻³—Rü tümacèx rü narümemaē nixī na tümanaxäwa yangacuchixü ya wüxi ya nuta ya tacü rü ngēmāācü taxtüwa tüxü na itaexü naxüpa na pecadugu tananguxēxü i wüxi i chorü duūxü. ¡Rü ngēmacèx name nixī i pexuâlégü i pemax! Rü ngēxguma wüxi i cueneé chixexü cumaā üxgu rü jmeā naxuxcuxë! Rü ngēxguma nüxü naxoxgu i nacüma i chixexü rü jnükü nüxü nangechaü i ngēma!

⁴—Rü woo 7 ēxpüxcüna chixexü cumaā naxüxgu i wüxi i ngunexügu, rü 7 ēxpüxcüna cuxna yacaxgu na nüxü nüxü cungechaüxüçèx, rü name nixī i nüxü nüxü cungechaü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Nüxäcü tapora ega yaxöxgu

⁵ Rü norü ngüexügü ga norü orearü uwa namugüxü rü ñanagürögü: —Pa Corix, ¡toxü rüngüxéenä na yexeraäcü tayaxögüxüçè! —ñanagürögü.

⁶ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: —Rü ngēxguma chi woo naxíraxüchigu i perü ö, rü daa naï rü chi pega naxinü ega ñapegügu:

"¡Cugü nabëx i nuä rü taxtuchiügu cugü yato!" ñapegügu, rü chi pega naxinü.

Wüxi i ngülxëerüllü puracüchiga

⁷ —Ngēxguma chi wüxi i petanüwa rü tüxü nangēxmagu i wüxi i tümaärü duūxü i tümaännewa ne üxü i puracüwa rü éxna carneruarü dauwa, rü tama nügucëxira naxüwemü.

⁸ —Natürü norü corixüxira naxüwemü na nachibüxüçèx rü naxaxexüçèx, rü nüma rü yicamacma nachibü.

⁹ —Rü norü cori rü tama moxë nüxna naxä na naxüwemüüxüçèx, erü woetama ngēma nixī i norü puracü i ngēma norü duūxü.

¹⁰ —Rü ngēxgumarüü tá pixigü i pemax. Erü ngēxguma ngēma Tupana pexü üxëëxüçicatama pexüxgu, rü penaxwëxe i pegü ñaperüögü:

"Puracütanüxü i taxuwama mexü tixigü, erü ngēma nawa tüxü namuxüçicatama nixī i tinguxéexü", ñaperüögü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu nanameéxéenä ga 10 ga yatügü ga chaxüneäxüçü

¹¹ Rü yexguma namagu yaxüxgu ga Ngechuchu ga Yerucharéüwa na naxüxü, rü Chamáriaane rü Gariréaane nügümää íxüyexüwa naxüpetü.

¹² Rü yexguma wüxi ga íänexäcüwa nanguxgu, rü yexma napéxegu nayayi ga 10 ga yatügü ga chaxünemää idaaweeexü. Rü yaxügu nüxü nachigü.

¹³ Rü tagaäcü ñanagürögü nüxü: —Pa Ngechuchux, Pa Ngúexëerüüx, ¡cuxü tangechaütmüögü! —ñanagürögü.

¹⁴ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëüxgu, rü ñanagürü nüxü: —¡Yéa paigüxtawá pexü, rü nüxü pegü peyawéxgu! —ñanagürü. Rü yexguma namagu naxüyane, rü naxcèx nitaanetanü ga yema yatügü.

¹⁵ Natürü natanüwa rü nayexma ga wüxi ga Ngechuchucèx taeguxü ga yexguma marü nügü nadëüxgu ga naxcèx na yataanexü. Rü tagaäcü Tupanaxü nicuëxüüchigü.

¹⁶ Rü Ngechuchupéxegu nanangücuchi rü moxë nüxna naxä. Rü yema yatü rü Chamáriaanecääh nixī.

¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —¿Taux éxna i 10 chirëx pixigüxü na pexcèx chayataanexëegüxü? ¿Ngéxügü nixī i ngēma togü i 9 i yatügü?

¹⁸ —¿Rü ñaä to i nachiüâneçüäx i duūxüçicatama nixī itaeguxü na Tupanaxü yacuëxüüxüçèx? —ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma rü guma yatüxü ñanagürü: —¡Inachi rü ñixü! Cuxcèx nitaane, erü cuyaxö —ñanagürü.

*Nǔxācū tá nixī i ngēxguma ínanguxgu ya Tupana na ãēxgacü yūtxū
(Mt 24.23-28, 36-41)*

²⁰ Rü Parichéugü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: –¿Ñuxgu tá nixī na yangucuchixü ya Tupana na ãēxgacü yūtxūcèx i nūma? –ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: –Norü nguchiga ya Tupana rü tama wüxi i ḫacü i nūxü idauxūrū ü nixī.

²¹ –Rü taxuacüma ñaperügügü:

“Daa nixī, rü éxna “Gua nixī”, ñaperügügü. Erü marü petanüwa nangu ya Tupana na ãēxgacü yūtxūcèx –ñanagürü.

²² Rü yexguma norü ngéxüegüxü ñanagürü: –Rü tá pexcèx ínangu i ngunexü i nagu poraācü tá choxü pedaugüchaüxü woo wüxi i paxaačicèxtama yíxígu. Natürü tāütáma choxü pedaugü i ngēxguma.

²³ –Rü duüxügü rü tá ñanagürügü pexü:

“Daa nixī ya Cristu”, rü éxna, “Gua nixī ya Cristu”, ñanagürügü tá. Natürü pemax jru tāütáma nūxü peyaxögü, rü tāütáma nawe perüxíl

²⁴ –Rü ngēxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü, rü wüxi i ãēmacü i guxüüñaneguma baxixüü rü tá chixü.

²⁵ –Natürü noxri rü tá poraācü ngúxü chinge, rü ñoma i naāneçüäx i duüxügü i ñuxma maxëxü rü tá choxü naxoe.

²⁶ –Rü yexgumarüü ga duüxügü na chixri maxëxü ga yexguma Noë maüxgu, rü ngēxgumarüü tá ta chixri namaxé i duüxügü i ngēxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü.

²⁷ –Rü ga duüxügü ga yexguma rü nachibüe, rü naxaxegü, rü nixämëxü, rü nixütexacügü ñuxmata nawa nangu ga yema ngunexü ga Noë naweügu nagu ixüexü. Rü ínangu ga mucüga taxüchicü, rü guxüüma ga yema duüxügü rü nayue.

²⁸ –Rü yexgumarüü ta nangupetü ga yexguma nuxcümaücü ga Lox maüxgu. Rü duüxügü rü nachibüe, rü naxaxegü, rü norü yemaxüçèx nataxegü, rü namaä nataxegü, rü nixüanegü rü nitoegü, rü nixüpatagü.

²⁹ –Natürü yexguma Lox ixüxgu nawa ga guma ïäne ga Chodoma, rü daxüwa narüyi ga üxü ga naxiñchine, rü nanadai ga guxüüma ga yema duüxügü.

³⁰ –Rü ngēxgumarüü tá ta nangupetü i ngēxguma íchanguxgu i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiixü.

³¹ Rü ngéma ngunexügü rü texé tama tümapataaru aixepewa ngéxmagu, rü tama name i tümapatagu tayangaxi na tümaärü ngémaxügü tayatoxüçèx. Rü texé ya tümañnewa ngéxmaxé, rü tama name i tümapatacèx tataegu na ḫacü ngéma tayayaxuxüçèx.

³² –Rü nüxna pecuëxâchie ga ñuxäcü ngíxü na naxüpetüxü ga Lox namèx ga na nayuxü, ga yexguma ngígiweama nadœuxü.

³³ –Erü yíxema túgü maxëchaxéêchaüxü rü tá itayarütaxu, natürü yíxema chauxcèx yuxé rü aixcüma tá tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

³⁴ –Rü pemaä nüxü chixu rü ngéma chütaxügü rü wüxi i ngürücarewa tá nangëxmagü i taxre i duüxügü. Rü wüxi tá niga, rü ngéma to rü tá ngéma natéx.

³⁵ –Rü taxre i ngexügü tá nügümäa ñacaegü. Rü wüxi tá niga rü ngéma to rü tá ngéma natèx.

³⁶ –Rü taxre i yatügü rü wüxi i nañnewa tá nangëxmagü. Rü wüxi tá niga rü ngéma to rü tá ngéma natèx –ñanagürü ga Ngechuchu.

³⁷ Rü yemaxü naxiñüegü ga norü ngüexügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: –Pa Corix, ¿ngextá tá nixī i nangupetüxü i ngéma nüxü quixuxü? –ñanagürügü. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanangāxü, rü ñanagürü: –Duüxügü rü tá chauxcèx nangutaquëxegü ñoma ñexagü nawemüçèx ngutaquëxexüü –ñanagürü.

18

Ore ga ãēxgacügü rü yutecügü ixuxü

¹ Rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga orexü namaä nixu na yemawa nangúexëëxüçèx na ñuxäcü nanaxwëxexü na taguma nüxü nachaueäcüma guxüguma nayumüxëgüxü.

² Rü ñanagürü nüxü ga norü ngüexügü: –Wüxi ga ñañnewa nayexma ga wüxi ga ãēxgacü ga tama Tupanaga ñüxü rü taxüexüma ngechaüxü.

³ –Rü guma ñañnewata ma yexma ga wüxi ga nge ga yutecü ga ngixü nayexmacü ga wüxi ga guxcha namaä ga to ga duüxü. Rü yemacèx yema ãēxgacüxütawa ixüexcha na ngixü namexëëxüçèx ga yema guxcha.

⁴ –Rü muëxpüxcüna yéma ixüüxü, natürü yema ãēxgacü rü tama ngíxü narüngüxëëchaü. Natürü düxwa nagu narüxüñü ga yema ãēxgacü rü nañewa ñanagürü:

“Choma rü tama Tupanaxü changechaü, rü taxüexüma chacuáxchaü.”

5 —Natürü ngëma choxü na nachixeweetchaxüçex i ñaã nge, rü noxtacüma tá ngïxü charüngüxéê na tama yeücürü choxü nachixeweetchaxüçex”, ñanagürü.

6 Rü Cori ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Yema nixi ga norü ore ga yema ãëgxacü ga chixexü.

7 —¿Taux éxna i Tupana rü paxa tükü ínapoxüxü ya yíkema duühxé ya tükü nayaxux i ngëguma chütacü rü ngunecü rü norü ngüxéêcex nüxna tacaxgu i tümaärü yumükëwa?

8 —Rü pemaä nüxü chixu rü Tupana rü paxatáma tükü narüngüxéê. Natürü ngëguma wenaxäärü núma chaxüxgu i choma i Tupana Nane da duühxüxü chüixü, ñrü ñuxre i duühxügü i aixcüma yaxögüxüxü tá ichayangau i ñoma i nañnewa? —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ore i Parichéugu ixuxü rü díeruarü deruügü ixuxü

9 Rü Ngechuchu rü nüxü nixu ga ñaã ore nachiga ga yema duühxügü ga nügü írümegünetaxü rü tama togüxü cuáchaügüxü.

10 Rü ñanagürü: —Taxre ga yatü rü tupauca ga taxünewa nayayumüxëgü. Rü wüxi rü Parichéu nixi, rü yema to rü wüxi ga yatü ga Dumaärü ãëgxacucex diéru ngïxü dexü nixi.

11 —Rü yema Parichéu rü yexma nachi, rü ñaaäcü nayumüxë:

“Pa Tupanax, moxë cuxna chaxä erü tama togü i duühxügürü chixi. Rü tama togürü changítex, rü tama ngëmarü taxü i chixexü chaxü rü éxna wüxi i nge i ãtecümaä ichape. Rü bai i ñaã yatü i Dumaärü ãëgxacucex diéru ngïxü dexüriü chixi.”

12 —Choma rü guxcü ya yüxüga rü taxreëxpüxcüna chaxaure rü tama chachibü na cugu charüxñüxüçex. Rü chorü díeruwa rü guxüguma meä cuxna chanaxä i ngëma cuxna üxü”, ñanagürü.

13 —Natürü ga guma yatü ga Dumaärü ãëgxacucex diéru ngïxü decü, rü yaxügü narüxäüx. Rü namuü ga daxü na nadawenüxü, rü yema norü ngechaümaä nügü napaxremü, rü ñanagürü:

“Pa Tupanax, ¡Cuxü changechaütmüü! Erü wüxi i pecaduäxü chixi”, ñanagürü ga guma yatü.

14 —Rü ngëmacex pemaä nüxü chixu rü guma yatü ga Dumaärü ãëgxacucex diéru ngïxü decü rü yexguma napatacex nataegugu rü Tupanapëxewa rü meçü nixi. Natürü yema Parichéu rü Tupana rü tama namaä nataäe. Erü texé ya tükü icuëxüxüxe rü Tupana tá tükü naxänexéê. Natürü texé ya tama tükü icuëxüxüxe rü Tupana rü tá tükü nicuëxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü meä buägxüxü nayaxu

(Mt 19.13-15; Mr 10.13-16)

15 Rü yéma Ngechuchuxütawa tükü tagagü ta ga buägxü na tükü yangögüchigüxüçex. Natürü yexguma norü ngüexülgü yemaxü dauxgügu rü tükü ningagü ga guxema tümaxäcüegü Ngechuchuxütawa tükü gagüxe.

16 Natürü Ngechuchu rü nügxüütawa tümacex naca ga guxema buäxta rü ñanagürü norü ngüexülgüxü: —Chanaxwexe i chauxütawa naxi i buxülgü. ¡Rü tåxü i nüxna penachuxuxü! Erü Tupana ãëgxacü ífixüwa rü tümacex nixi ya yíkema ñaa buxügürüü ixügüxe.

17 —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü texé ya tama wüxi i buxürü Tupanaxü yaxüxe na tümaärü ãëgxacü na yïxüçex, rü tagutáma nagu taxüci i Tupana ãëgxacü ífixüwa —ñanagürü ga Ngechuchu.

Wüxi ga yatü ga díeräxüchicü Ngechuchumaä nidexa

(Mt 19.16-30; Mr 10.17-31)

18 Rü wüxi ga yema Yudügürü ãëgxacü rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —Pa Ngüexëëruü ya Mecüx, ¿tacü tá chaxüxü na chanayaxuxüçex i maxü i taguma gúxü? —ñanagürü.

19 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü “Mecü” ñacurügü choxü? Erü Tupanaxicatama nixi ya meçü ixüci, rü nataxuma i to i meçü ixüci.

20 —Cuma nüxü cucuëx i Tupanaärü mugü i ñaxü:

“ITäütáma nai i ngemaä icupe, rü täütáma cumáeta, rü täütáma cungítex, rü täütáma doraxü quixu i togüchiga, rü tümagá naxinü ya cunatü rü cue!”

ñaxü.

21 Rü yexguma ga guma yatü rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Woetama chorü bucüma meäma chayanguxéê i guxüma i ngëma mugü i nüxü quixuxü —ñanagürü.

22 Rü yemaxü naxinüga ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Wüxitacatama cuxü nataxu, rü ngëma nixi na namaä cutaxexü i guxüma i curü ngëmaxülgü rü togü i ngearü ngëmaxüäxüxüna na cunaxäxü i curü natanü, rü ngëguma rü tá cuxü nangëxma i cuchica i daxüguxü i nañnewa. Rü ñuxüchi marü name i chowe curüxü —ñanagürü.

²³ Natürü yemaxü naxinügu ga guma yatü rü poraācü inayarümaāchi, yerü namuārū diēruāxüchi.

²⁴ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëuxgu ga ūnuxäcü na nangechaūxü, rü ūnanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Naguxchaxüchi tá nixi na Tupana äëxgacü ūixixüwa na yachocuxü i ngëma diēruāxüchigüxü.

²⁵ —Rü düçax, wüxi i cameyu rü taxucüruwama wüxi ya ucumaxëtuwa naxüpetü. Rü ngëgxumarüü ta nixi i wüxi i duüxü i diēruāxüchixü rü taxucüruwama Tupana äëxgacü ūixixüwa nixücu [ega norü diēruuguama naxinügu rü tama yaxdögu —ūnanagürü.]

²⁶ Rü yexguma yemaxü naxinügu ga duüxügü rü ūnanagürü: —*Exna texé tá ya nayaxúxe i maxü i taguma gúlxü? —ūnanagürügü.*

²⁷ Rü Ngechuchu ūnanagürü nüxü: —Duüxügü rü taxuacüma nügü namaxëe, natürü Tupanaāxü rü natauxcha na namaxëeēxü —ūnanagürü.

²⁸ Rü Pedru ūnanagürü Ngechuchuxü: —Pa Corix, toma rü yéma tanawogü ga guxüma ga torü yemaxügü na cuwe tarüxüçex —ūnanagürü.

²⁹⁻³⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ūnanagürü nüxü ga norü ngúexügü: —Aixcüma pemaā nüxü chixü rü texé ya Tupanacëx tümapatana, rü ūexna tümanatüna, rü ūexna tümaëna, rü ūexna tümaëneegüna, rü ūexna tümaëyexgüna, rü ūexna tümamëxna, rü ūexna tümaxäcügüna ngëma ixüxe na Tupanaāxü tapuracüxüçex, rü ūfoma i nañnewa tátama poraācü tanayaxu i tümaärü natanü. Rü daxüguxü i nañnewa rü tá ta tanayaxu i maxü i taguma gúlxü —ūnanagürü.

Ngechuchu rü wenaxärü nanaxunagü ga norü yuxchiga

(Mt 20.17-19; Mr 10.32-34)

³¹ Rü Ngechuchu rü noxrüwama naxcëx naca ga norü ngúexügü, rü ūnanagürü nüxü: —Nüxma rü Yerucharéüwa tá taxü na ngëma yanguxüçex i guxüma ga yema ore ga nuxkümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga chauchiga.

³² —Rü Yerucharéüçüäx i duüxügü rü tá to i nachiüñaneçüäxna choxü namugü. Rü ngëma duüxügü rü tá chaugu nidauxcüraügü, rü tá chomaä naguxchigagü, rü tá chauchiweva nacuaixgüe.

³³ —Rü tá choxü nacuaixgü, rü yixcüra rü tá choxü nimëxgü. Natürü tomaëxpüx i ngunexügwena rü tá wenaxärü chamaxü —ūnanagürü.

³⁴ Natürü yema norü ngúexügü rü tama nüxü nacuëxgüüga ga na tacüchiga yüixü ga yema ore ga namaä nüxü yaxuxü. Yerü poraācü nüxü naguxcha ga aixcüma nüxü na nacuëxgüxüçex.

Ngechuchu nanamexëe ga wüxi ga ngexetüciü ga Yericüwa

(Mt 20.29-34; Mr 10.46-52)

³⁵ Rü yexguma Ngechuchu iñane ga Yericüwa nguxchaügu, rü yéma namacüwawa narüto ga wüxi ga yatu ga ngexetüciü ga diërcex yéma iwémécü.

³⁶ Rü yexguma guma ngexetüciü nüxü ūnigü ga muxüma ga duüxügü na yéma chopetüxü, rü duüxügüna naca ga tacü na ngupetüxü.

³⁷ Rü nanangäxügü, rü ūnanagürü: —Ngechuchu ya Nacharétucüäx nuä naxüpetü —ūnanagürügü.

³⁸ Rü yexguma ga guma ngexetüciü rü tagaäcü ūnanagürü: —Pa Ngechuchux, Pa Dabitanüxüx, jçuxü changechaütmüü! —ūnanagürü.

³⁹ Rü yema duüxügü ga Ngechuchupéxegu iñü, rü nanangagü ga na iyanangeáxüçex. Natürü guma ngexetüciü rü yexeraäcü tagaäcü ūnanagürü: —Pa Dabitanüxüx, jçuxü changechaütmüü! —ūnanagürüama.

⁴⁰ Rü yexma nayachiächi ga Ngechuchu, rü duüxügüxü namu na naxüitawa nagaüäxüçex. Rü yexguma marü naxüitawa nanguxgu, rü guma ngexetüciüna naca ga Ngechuchu, rü ūnanagürü:

⁴¹ —*Tacü i cunaxwëxexü na cumaä chanaxüxü? —ūnanagürü. Rü guma ngexetüciü nanangäxü rü ūnanagürü: —Pa Corix, chanaxwëxe na choxü quidauchixëeñü —ūnanagürü.*

⁴² Rü Ngechuchu ūnanagürü nüxü —jidauchi! Rü marü cuxcëx nitaane erü cuyaxö —ūnanagürü.

⁴³ Rü yexgumatama nidauchi ga guma ngexetüciü, rü Ngechuchuwe narüxü, rü Tupanaxü nicuëxüçigü. Rü guxüma ga duüxügü ga nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü rü Tupanaxü nicuëxüggü ta.

² Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga díeruāxüchixü ga Zaquéugu äegaxü. Rü nüma nixü ga naëru ga yema yatüga Dumaärü äëgxacüçex díeru ngíxü ideetanüxü.

³ Rü yema Zaquéu rü poraäcü nüxü nangúchaü ga Ngechuchuxü na nadauxü na nüxü nacuáxüçex. Natürü taxuacüma nüxü nadau, yerü namuxüchi ga duüxügü, rü ñuxüchi nanuxchanexüchi ga nümax.

⁴ Rü yemacex Ngechuchupéegu nayangu, rü namacüwawa wüxi ga naïgu naxüagü na Ngechuchuxü nadauxüçex ga yexguma yéma naxüpetügu.

⁵ Rü yexguma yéma naxüpetügu ga Ngechuchu, rü daxü nadau natüüwa ga guma naï. Rü ñanagüru nüxü: —Pa Zaquéu, ipaxa írüxi i ngema! Erü cupatawa tá changu i ñuxma —ñanagüru.

⁶ Rü paxa ínarüxi ga Zaquéu, rü taäeäcüma Ngechuchuxü nayaxu.

⁷ Rü yexguma yemaxü nadaugüga duüxügü, rü guxüma inanaxügue ga chixri Ngechuchuchiga na yadexagüxü. Rü ñanagürgü: —¿Nuxäcü i nüma rü wüxi i duüxü i pecaduåxüptawa nangu? —ñanagürgü.

⁸ Rü yexguma ga Zaquéu rü inachi rü ñanagüru Ngechuchuxü: —Düçex, Pa Corix, choma rü ngearü díeruåxügüxüna tå chanaxä i ngäxügu i guxüma i chorü ngëmaxügü. Rü ngëxguma chi texé tükü chawomüxüçüma tükü changüxgu, rü ägümüctüexpüxcüna tå tükü ngíxü chataeguxüe i ngëma túmaärü díeru —ñanagüru.

⁹ Rü Ngechuchu rü ñanagüru nüxü: —Rü ñoma i ngunexügu cupatawa nangu i maxü i taguma gúxü, erü cuma rü ta rü Abráürü cuyaçö.

¹⁰ —Rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chüixü, rü ñoma i naänawa chaxü na naxcëx chayadauxüçex i ngëma duüxügü i iyarütauxexü na chanamaxüxüçex —ñanagüru.

Ore i díerugu ixuxü

(Mt 25.14-30)

¹¹ Rü yoxni yema Ngechuchuarü ore inaxüüyane ga duüxügü, rü Ngechuchu rü wüxi ga to ga ore ga cuëxruüxü namaä nixu, yerü marü Yerucharéüxü ningaica, rü duüxügü nagu rüxüüyane ga paxa tå ínangu ga Tupana na norü äëgxacü yüixüçex.

¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü nügüchiga nidexa rü ñanagüru nüxü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga taxü ga cori ixüci ga nayaxucü ga ore na nachiüüneärü äëgxacüxtawa naxüüçex ga yaxüüwa na yema äëgxacü nüxü unetaxüçex na guma nawa ne naxüüne ga ianeärü äëgxacü yüixüçex.

¹³ —Rü yexguma tauta inaxüüchigu, rü naxcëx nangema ga 10 ga norü duüxügü. Rü wüxicigüna ngíxü naxä ga wüxitachinü ga tatanüçü ga díeru. Rü ñanagüru nüxü:

“¡Ngímaä pepuracüe rü ngíxü pimuxüe i ñaa díeru ñuxmatá chataegu!” ñanagüru.

¹⁴ —Natürü yema iñecüä ga duüxügü rü naxchi naxaie ga guma cori. Rü yemacex nawenaäma nayamugü ga ñuxre ga orearü ngerüüga na nachiüüneärü äëgxacüma nüxü yanaxugüxüçex na tama nanaxwëxegüxü na norü äëgxacüxü na yüixüçex ga guma cori.

¹⁵ —Natürü nachiüüneärü äëgxacü rü nayangucuchixüeäma ga guma cori. Rü ñuxüchi ga guma cori rü norü iñecex nataegu na yéma äëgxacü na yüixüçex. Rü yexguma ñanguxgu rü naxcëx nangema ga yema 10 ga norü duüxügü ga díeru nüxna ngíxü naxäxü, yerü nüxü nacuáxchaü ga ñuxrechigü ngíxü na yamuxëexü ga norü díeru ga wüxicigü ga yema norü duüxülgü.

¹⁶ —Rü yema nüxüra díeru nüxna ngíxü naxäxü rü norü corixüxtawa nangu, rü ñanagüru:

“Pa Corix, curü díeru rü 10 expüxcüna ngíxü chimuxëe”, ñanagüru.

¹⁷ —Rü guma Cori ga yewwaca äëgxacüxü ingucuchicü rü nanangäxü, rü ñanagüru:

“Wüxi i mexü i chorü duüxü quixü. Maneca meäma namaä cupuracü i ngëma íraxü i díeru i cuxna chaxäxü. Rü ñuxma rü 10 ya iñegülarü äëgxacüxü tå cuxü chixixëe”, ñanagüru.

¹⁸ —Rü yéma nangu ga to ga norü duüxü, rü ñanagüru:

“Pa Corix, curü díeru rü wüxicimëexpüxcüna ngíxü chimuxëe”, ñanagüru.

¹⁹ —Rü norü cori nanangäxü rü ñanagüru nüxü:

“Cuma rü wüxicimëexpüxcüya iñegülarü äëgxacüxü tå cuxü chixixëe”, ñanagüru.

²⁰ —Rü yéma nangu ga to ga norü duüxü rü ñanagüru nüxü:

“Pa Corix, ñaa iyixü i curü díeru. Rü wüxi ya dechugu ngíxü chanuque, rü ngëmaäcü ngímaä changuxü.

²¹ —Yerü cuxcëx chamuü, erü wüxi i yatü i aüxü quixü. Rü cunayauxtanü i ngëma tama cuxrü ixixü, rü cunayaxu i nanetüärü o i ngextä tama cuma ícutoexüwa”.

²² —Rü yexguma ga guma äëgxacü rü ñanagüru nüxü:

“Wüxi i chorü duüxü i chixexü quixü i cumax. Rü curü oretama nixü i cuxü ixuxü na cuchixexü. Marü nüxü cucuëxchiréx ga na chaxaüxü, rü chanayautanüxü i ngëma tama choxrü ixixü, rü chanayaxuxü i nanetüärü o i tama choma ichatoxü.”

23 —¿Natürü tüxcüü tama bancugu choxü ngımaä cunguxü i chorü diëru na ngema choxü ngixü yamuxëegüçex, rü ngemaäcü mucü ngixü na chayaxuxüçex i ngëgxuma íchanguxgu?" ñanagürü.

24 —Rü yexguma ga äëgxacü rü yema yexmagüxümaä nüxü nixu, rü ñanagürü:

“¡Nüxna ngixü peyaxu i ngëma diëru, rü ngëma 10 i diëru nüxü ngëxmaxüna ngixü pexä!” ñanagürü.

25 —Rü nümagü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü:

“Natürü, Pa Corix, nüma rü marü nüxü ingëxma i 10 i diëru”, ñanagürügü.

26 —Rü guma äëgxacü nanangäxü, rü ñanagürü:

“Pemaä nüxü chixu rü texé ya chauga ïnuxü rü yexera tá tüxna chanaxä. Natürü texé ya tama chauga ïnuxü rü tá tüxna chanayaxu i woo ngëma íraxü i tüxü ngëxmaxü.

27 —Rü yema chorü uwanügü ga tama naxwëxegüxü ga norü äëgxacüxü na chiixü, ¡rü nuä penagagü, rü nuä chopëxegu peyadai!” ñanagürü.

Ngechuchu rü Yerucharéügu naxücu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Cu 12.12-19)

28 —Rü yema orexü yaxuxguwena ga Ngechuchu, rü inixüchigü ga Yerucharéüwa na naxüxü.

29 —Rü yexguma marü nawa nangugüchaügu ga guma ïänegü ga Bechagué rü Betániä ga Oríbunecüärü Mëxpúneärü ngaicamana yexmagüne, rü Ngechuchu nanamu ga taxre ga norü ngúexügü.

30 —Rü ñanagürü nüxü: —¡Gua ïänexäcüwa pexä! Rü ngëxma tá nüxü peyangau i wüxi i buru i ngexwaca yaxü i ngëxma ngaxüxü i taguma texé natagu aunagüxü. ¡Rü peyawëxü, rü nuä penaga!

31 —Rü ngëgxuma texé pexna çaxgu na tacücxex peyawëxü i ngëma buru, ¡rü tümamaä nüxü pixu rü ñapegügü:

“Torü Cori nanaxwëxe”, ñapegügü tüxü!

32 —Rü yéma naxi ga yema taxre ga norü ngúexügü. Rü yexma nüxü nayangau ga yema buru ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxürrü.

33 —Rü yexguma yawëxügüägu ga yema buru, rü norü yoragü rü yema ngúexügüna nagagüe, rü ñanagürügü: —¿Tüxcüü peyawëxü i ngëma buru? —ñanagürügü.

34 —Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Rü tayawëxü erü torü Cori nanaxwëxe —ñanagürügü.

35 —Rü Ngechuchuxütawa nanagagü ga yema buru. Rü yema norü ngúexügü rü norü gáuxüçirumaä nanatütagü. Rü ñuxüchi Ngechuchuxü natagu naxaunagüxëegü.

36 —Rü duüxügü rü Ngechuchupëxewa norü gáuxüçirumaä nayaçhamagü ga nama.

37 —Rü yexguma inaxügüägu na ínaxügüxü nawa ga yema nama ga Oríbunecüärü Mëxpúnewa yarüdaexü, rü guxüma ga yema duüxügü ga yaxögüxü ga nawe rüxiixü rü inanaxügü ga taäeäcüma aita na naxüexü rü tagaäcü Tupanaxü na yacuëxütgüxü naxcëx ga guxüma ga yema cuëxruügü ga taxü ga nüxü nadaugüxü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechuchu.

38 —Rü ñanagürügü: —¡Namecümaxüchi ya daa törü äëgxacü ya Tupanaégagu núma ücü! ¡Rü pema rü ta, Pa Daxüçüäx, rü petaäxëgü rü nüxü picuexügü ya Tupana! —ñanagürügü.

39 —Rü yéma duüxügütanüwa nayexmagü ga ñuxre ga Parichéugü. Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngúexëerüüx, ¡Yangagü i ngëma cuwe rüxiixü i duüxügü na yanachi-anegüxüçex! —ñanagürügü.

40 —Natürü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Pemaä nüxü chixu rü ngëgxuma chi iyanangeëxgü i ñaa duüxügü, rü daa nutagü ya namacüwawa ngëxmagücü rü chi nüxü aita naxüe —ñanagürü.

41 —Rü yexguma Yerucharéüärü ngaicamana nanguxgu ga Ngechuchu, rü guma ïänecüäx ga duüxügütexex naxaxu.

42 —Rü ñanagürü: —Pa Yerucharéülcüäxgü, chierü ñoma i ngunexügu nüxü pecuëxgu na texé aixcüma taäe pexna äxü. Natürü ngëma rü pexchawa inicüx i ñuxma, rü taxuacüma nüxü pecuëx.

43 —Rü tá guxchaxügü pexü naxüpüetü. Rü perü uwanügü tá nanaxü i norü poxüchica i norü guxüçiwawa ya perü ïäne. Rü norü churaraügü tá pexü ínachoegüächi, rü guxüçiwawa tá pexcëx ne naxü.

44 —Rü tá nagu napogüe ya perü ïäne, rü tá pexü nadai. Rü taxucütama ya nuta ngextä nügüxüti nanugüxüra i perü ïäneärü poeguxütapüwa. Rü ngëmaäcü tá pexü naxüpüetü, yerü tama nüxü pecuëxgüchaü ga yexguma Tupana petanügu naxüñanegu —ñanagürü.

Ngechuchu rü tupauca ga taxünewa ínanawoxü ga duüxügü ga yéma taxegüxü
(Mt 21.12-17; Mr 11.15-19; Cu 2.13-22)

45 Rü Ngechuchu rü tupauca ga taxünnewa nangu rü yexma naxücu. Rü inanaxügү na ínawoxüxü ga yema duüxügү ga tupauca ga taxünnewa taxegüxü.

46 Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Chopata rü yumüxepataü nixi”.

Natürü pema rü ngítetügxüpataü peyaxixëe —ñanagürü.

47 Rü guxü ga ngunexügu rü tupauca ga taxünnewa nayexma. Rü nanangüexëe ga duüxügү, rü namaä nüxü nixu ga Tupanaärü ore. Rü yexguma iyadexayane rü yéma nangugü ga paigüarü äexgacügү, rü ngüexëeरügү ga Moichéarü mugüwa nguxëetaegüxü, rü Yerucharéärü äexgacügү, rü naxcëx nadaugü ga ñuxäcü tá na yamëxgüäxüçëx.

48 Natürü taxucüriwa tacü namaä naxügү, yerü guxüma ga duüxügү rü namaä nataäegü, rü meä inarüxñüne ga norü ore.

20

Ngechuchuna nacagü na texéarü oregagu tupauca ga taxünnewa nanguxëetaexü
(Mt 21.23-27; Mr 11.27-33)

1 Wüxi ga ngunexüga Ngechuchu rü tupauca ga taxünnewa nayexma. Rü nanangüexëe ga duüxügү, rü namaä nüxü nixu ga Tupanaärü ore. Rü yexguma iyadexayane rü yéma nangugü ga paigüarü äexgacügү, rü ngüexëeरügү ga Moichéarü mugüwa nguxëetaegüxü, rü Yudüugüarü äexgacügürugü.

2 Rü ñanagürügү nüxü: —Texéarü mugagu nixi i cunaxüxü i ngëma núma cuxüxü? ¿Rü texé cuxü tamu na cunaxüxüçëx i ngëma? —ñanagürügü.

3 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tá ta pexna chaca, rü chanaxwexe i choxü pengäxügü.

4 —¿Rü texé tanamu ga Cuáü na duüxügüxü íhabaiüxëeरüçëx? ¿Pexcëx rü Tupana yiixü ga namucü rü éxna duüxügümare? —ñanagürü.

5 Rü yexguma ga Parichéugü rü inanaxügüe ga nügümäa na yaporagatanüçüxü. Rü nügümäätama ñanagürügü: —¿Ñuxü ñagügüxü tá? Erü ngëxguma chi:

“Tupana núma nanamu”, ñagügu, rü núma rü chi ñanagürü tükü:

“¿Rü tüküçü ga tama nüxü peyaxögüxü?” ñanagürü chi tükü.

6 —Rü ngëxguma chi ñagügu:

“Yatügümare nuä nanamu”, ñagügu, rü guxü i duüxügü chi nutamaä tükü ínamuxüchigü, rü tükü chi nadai. Erü númagü i duüxügü rü nagu narüxñüne na Tupana yiixü ga Cuáüxü mucü.

7 Rü Ngechuchuxü nangäxügü rü ñanagürügü: —Tama nüxü tacuëx ga texé núma na namuxü ga Cuáü ga baiüxëeरü —ñanagürügü.

8 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ta tãütáma pemaä nüxü chixu na texé choxü muxü na chanaxüxüçëx i ngëma choxna naxcëx peçaxü —ñanagürü.

Ore ga puracütanüxü ga chixexügu ixuxü
(Mt 21.33-44; Mr 12.1-11)

9 Rü inanaxügü ga Ngechuchu ga duüxügümäa na yadexaxü. Rü ñaä ore ga cuèxruüxü namaä nixu, rü ñanagürü: —Nayexma ga wüxi ga yatü ga wüxi ga ubanecü ücü ga norü naänewa. Rü ñuxüchüchi ñuxre ga puracütanüxüna nanaxä na nüxna nadaugüxüçëx rü yixcama rü norü yoramaä na yayauxyegüäxüçëx ga yema norü o. Rü ñuxüchüchi ga guma yatü rü nixü ga yéma rü nuxcüma nataegu.

10 —Rü yexguma nawa nanguxgu ga na yadauxü ga yema ubagü, rü guma yatü rü yéma puracütanüxügüxüñüna nanamu ga wüxi ga norü duüxü na naxcëx iyäçaxüçëx ga yema ubagü ga nüxna uxü. Natürü yema puracütanüxügü rü nanaquaixgü ga guma yatüarü duüxü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaäcü ínayamugü.

11 —Rü yexguma ga guma yatü rü wenaxärü to ga norü duüxü yéma ta namu. Natürü ga yema puracütanüxügü rü chixexü namaä nixugüe, rü nanaquaixgü, rü taxuüma ga uba nüxna naxägü. Rü yemaäcü ínayamugü.

12 —Rü wenaxärü to ga norü duüxü yéma ta namu ga guma yatü. Natürü ga yema puracütanüxügü rü nanopixëe, rü ímanatexüchigü ga yema naänewa.

13 —Rü düixwa ñanagürü ga guma naâneärü yora:

“¿Tacü tá chaxüxü i ñuxmax? Rü name nixi i chaune ya nüxü changechaücü ngëma chanamu. Rü ngëxguma nüxü nadaugüga rü bexmana naga tá naxñüne”, ñanagürü.

14 —Natürü ga yema puracütanüxügü rü yexguma guma yatü nanexü nadaugüga, rü nügümäa ñanagürügü:

“Ñaâärü tá nixi i ñaä naâne i yixcama. ¡Rü ngíxä tayamëxgü na törü na yiixüçëx!” ñanagürügü.

¹⁵ —Rü ínanatèxüçigü ga yema naânewa, rü nayamèxgü —ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma ga Ngechuchu rü duûxügüna naca, rü ñanagürü: —¿Tacü tá ngëma puracütanüxümaä naxü i ngëma naâneärü yora i ñuxmax?

¹⁶ —Rü ngëma tá naxü rü tá nanadai i ngëma puracütanüxügü, rü togüna tá nanaxä i norü naâne —ñanagürü ga Ngechuchu. Rü yexguma yemaxü naxinüegu ga duûxügü rü ñanagürügü: —Chierü tama ngëmaäcü nangupetüxüäxgu ya Tupana —ñanagürügü.

¹⁷ Natürü Ngechuchu rü nüxü nadawenü, rü ñanagürü nüxü: —¿Natürü nüxü ñaxüçchiga nixi i ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü?:

“Yima nuta ya meçü ya färü üruügü nüxü oechirécü, rü ñuxma rü yimatama nixi ya Tupana nüxira yaxüçchicü na namaä inaxügüäxü ya İpata”,
ñaxü.

¹⁸ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Texé ya yima nutamaä yarüñaxë, rü tá itapoügü. Rü yíxema túmaefügu nanguxé ya yima nuta, rü tá tüküñiñaxümxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

¹⁹ Rü ga paigüarü äexgacügü rü ngüexëerügü ga Moîchearerü mugüwa ngüxexëtaegüxü, rü yexgumatama Ngechuchuxü niyauxgüchaü. Yerü nüxü nacuëxgü ga nachiga na yiixü ga yema ore ga cuëxruü ga nüxü yaxuxü. Natürü tama nayayauxgü, yerü duûxügüxü namuüe.

*Äexgacüaxü díéreraüna naxütanüxüçchiga
(Mt 22.15-22; Mr 12.13-17)*

²⁰ Rü yemacëx ga yema paigüarü äexgacügü rü Ngechuchuxütawa nanamugü ga ñuxre ga norü duûxügü na mexü i duûxügürüü yéma iyanaxinüexüçcex natürü nacxës na nadagüxüçcex ga ñuxäcü nachiüñaneärü äexgacüxütawa Ngechuchuxü na ínaxuaxügüxüçcex.

²¹ Rü yemacëx Ngechuchuna nacagü rü ñanagürügü: —Pa Ngüexëerüü, toma nüxü aixcümü nixi i ngëma nüxü quixüü rü ngëma namaä cungüexëtaexü. Rü tama duûxüärrü dükétüxünegu cudawenü erü nacüma nixi i cungugüxü. Rü aixcüma cunangúexëe i duûxügü na Tupana naxwëxexüäcüma namaxexüçcex.

²² —Rü düçax, ngëma iñaneärü díerü i äexgacü ya tacü ya Dumacüäx naxwëxexü na tanaxütanüxü, ïrü namexü yiixü na nüxü tanaxütanüxü rü éxna tama? —ñanagürügü.

²³ Natürü Ngechuchu nüxü nacuëxama na chixexügü naxinüexü ga yema duûxügü, rü yemacëx ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü i chixexügü choxü penguxëchaü?

²⁴ —Choxü ngïxü pewé i wüxi i díerü na ngïxü chadauxüçcex! —Rü texéchicünëxä rü texééga ngïgü üx? —ñanagürü. Rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Dumacüäx ya äexgacü ya tacüçhicünëxä nixi —ñanagürügü.

²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¡Äexgacüna ngïxü pexä i ngëma äexgacülarü ixïcü, rü Tupanana ngïxü pexä i ngëma Tupanaärü ixïcü! —ñanagürü.

²⁶ Rü yemaäcü ga Ngechuchu rü woo norü orewa rü taxucürüwama chixexügü nananguxëegü ga duûxügüpëxewa, yerü meâma nanangäxü. Rü guxüma ga duûxügü rü nangeëgxümare yerü nabaixächiäegü namaä ga yema norü ore.

*Chaduchéugü rü Ngechuchuna nacagüe rü ngoxi wena namaxë i duûxügü
(Mt 22.23-33; Mr 12.18-27)*

²⁷ Rü Ngechuchuxütawa ínayadaugü ga ñuxre ga Chaduchéugü. Rü nümagü nixi ga nagu naxinüexü na tagutáma wena namaxexü i yuexü. Rü yemacëx Ngechuchuxü ñanagürügü:

²⁸ —Pa Ngüexëerüü, Moîchearerü mugüwa rü ñanagürü:

“Ngëxguma wüxi ya yatü naxmëx ngexacüyane nayuxgu, rü name nixi i naâneëtama ngïmaä naxämëx i ngëma yutecü i naxümëx, na ngëmaäcü naxäxäcüxüçcex nüxü ya naâneë ya marü yucü”,
ñanagürü ga yema ore.

²⁹ Rü ñanagürügü ta ga Chaduchéugü: —Nayexma ga 7 ga nügüneë. Rü naxämëx ga guma yacü, natürü tauta naxäxäcüyane nayu.

³⁰ —Rü yexguma naï ga naâneë nüxü ngïmaä naxämëx ga yema ngecü. Rü guma rü ta nayu, rü nangexacü.

³¹ —Rü yexguma rü naï ga naâneë nüxü ngïmaä naxämëx. Rü yemaäcü gúcüma ga guma 7 ga nügüneëgü rü ngïmaä naxämëx ga yema nge. Rü gúcüma nayue tauta naxäxäcüyane.

³² —Rü ngïma rü ta dükwa iyu ga yema nge.

³³ Rü ngëxguma yuexü wena maxëgu, ïrü ngecürüücü naxmëx tá iyixi i ngëma nge? Yerü yexguma namaxëgu rü gúcüma ga guma 7 ga nügüneë ngïmaä naxämëx —ñanagürügü.

³⁴ —Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü rü ñanagürü: —Ñoma i naânewa rü yatügü rü nixämëxgü rü ngexügü rü nixätégü.

³⁵ —Natürü ngëma duûxügü i Tupanapëxewa mexü na wena namaxexü na daxüguxü i naânewa naxixüçcex rü ngëma rü tâütama nixämëxgü rü éxna nixätégü.

36 –Erü ngema rü tagutáma nayue. Rü daxúcüdäx i Tupanaärü orearü ngeruügürüü tá nixigü. Rü aixcüma Tupanaxäcügü nixigü erü yuwa ínarüdagü.

37 –Rü yema ore ga naixäcü ga iyauratanücxünechigawa, rü Moiché tükü nüxü nacuèxëe rü yuexü rü tá wena na namaxëxü. Erü yema orewa, rü ñanagürü ga Cori ga Tupana: “Choma nixi i Abráüärü Tupana, rü Ichaáarü Tupana, rü Acobuarü Tupana”, ñanagürü.

38 –Rü ngémawa nüxü tacuèx rü woo ñoma i nañnewa nayuegu i duüxügü, natürü Tupanacèx rü guxüguma namaxëe –ñanagürü.

39 Rü yexguma ga ñuxre ga ngüexëëruügü ga Moichéärü mugüwa nguxëëtaegüxü rü ñanagürügü: –Aixcüma meáma nüxü quixu, Pa Ngüexëëruüx –ñanagürügü.

40 Rü yemawena rü marü namuüe ga tacüchigacèx Ngechuchuna na nacagüexü.

¿Texé nane nixi ya Cristu?

(Mt 22.41-46; Mr 12.35-37)

41 Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¿Tüxcüü duüxügü nüxü nixugüe rü Cristu rü nuxcünaüçü ga äexgacü ga Dabítaa nixi?

42-43 –Yerü Dabítaa ñaääcü nanaxümatü ga Wiyaegüärü poperawa: “Tupana rü chorü Cori ya Cristuxü ñanagürü: ‘¡Nuä chorü tügüneçüwawa rüto, ñuxmatáta cuxmëxwa chanangëxmagüxü e i curü uwanügü na namaä icucuáxüçèx!’”

44 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: –¿Ñuxucürüwa i Dabítaa yüixü ya Cristu ega nümatama ga Dabí rü norü Corimaä naxuågu? –ñanagürü.

Ngechuchu rü nüxü nixu na tama nameärü maxüäxgüxü ga yema ngüexëëruügü ga Moichéärü mugüwa nguxëëtaegüxü
(Mt 23.1-36; Mr 12.38-40; Lc 11.37-54)

45 Rü guxüma ga duüxügü rü yéma inarüxüñüe ga yexguma Ngechuchu norü ngülexügüxü ñaxgu:

46 –¡Pexuäegü naxcèx i ngëma ngüexëëruügü i Moichéärü mugüwa nguxëëtaegüxü! Erü nümagü rü norü me nixi i mexü i naxchirumaä na naxiñaneäxü. Rü ítamüwa nanaxwëxegü na duüxügü meä nüxü rümoxëgüxü. Rü ngutaquëxepataügüwa rü norü me nixi i äexgacügümëxwëxewa na natogüxü. Rü ñona i taxüwa rü ngëma ñoñaärü yoraxütawa ügüxü i nachicacèx nadaugü.

47 –Rü tükü nawomüxëëgüäcüma tükna nanapuxü ya tümapatagü ya yíxema yutegüxe. Rü ñuxüchi nanamëxëe i norü yumüxëgü na duüxügü nagu rüxiñüëxüçèx na aixcüma mexügü yüïgxü. Natürü nümagü tá nixi i yexeraäcü napoxcuexü –ñanagürü.

21

Yutecülarü ãmarechiga

(Mr 12.41-44)

1 Rü yexguma tupauca ga taxünewa nayexmagu ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga ñuxäcü duüxügü ga idüerüäxü Tupanana ngíxü na naxägüxü ga norü díerü ga tupauaarü díeruchiüwa.

2 Rü ngíxü nadau ta ga wüxi ga ngecü ga yutecü ga ngearü díerüäxcü ga tupauaarü díeruchiüga taxretachinü ga íraxüchicü ga díerü ngíxü ixüchicicü.

3 Rü ñanagürü ga Ngechuchu: –Aixcüma pemaä nüxü chixu rü ñaä ngecü i yutecü i ngearü díerüäxcü rü guxü i togü i díerü ngíxü ixägüxüärtü yexera ngíxü ixä.

4 –Erü guxüma i togü rü ngíxü inaxä i ngema nüxü íyaxügü. Natürü ngíma ngíxü natauxyane ngíxü ixä i guxüma i ngíxü ngexmaxcü i ngírü ñoñatanü –ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü na tupauca ya taxünegu tá napogüexü

(Mt 24.1-2; Mr 13.1-2)

5 Rü ñuxre ga norü ngüexügü rü nidexagü nachiga ga tupauca ga taxüne ga ñuxäcü na namexëchixü ga naxtapüx ga nutanacxècü, rü na namexëchixü ga guxüma ga guma tupauaarü yemaxügü ga duüxügü nüxna ãmarexü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü:

6 –Rü nawa tá nangu i ngunexügü i guxünetama ya daa tupauca ya nüxü pedauxüne, rü tá nagu napogüe. Rü naxtapüxarü nutagü rü taxucütáma nügütü naxüxüra, rü bai ya wüxi –ñanagürü.

Cuèxruügü i tá nüxü idauxü naxüpa na nagúxü i naâne

(Mt 24.3-28; Mr 13.3-23)

7 Rü yexguma ga norü ngüexügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: –Pa Ngüexëëruüx, ¿ñuxgu tá nixi i nangupetüxü i ngëma nüxü quixuxü? ¿Rü tacüwa tá nüxü tacuèx na nangupetüxü tá i ngëma? –ñanagürügü.

⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Pexuāēgü tá na taxuūma pexü womüxēēxūcè! Erü muxūchixü tá chaugu nügü nicuxgü rü tá ínangugü rü ñanagürögü tá:

“Choma nixi Cristu, rü paxá tá naguxi naāne”, ñanagürögü tá pexü. ¡Natürü tātūtāma nüxü peyaxögü!

⁹ —Rü ngēxguma tá nüxü pexīnūēgu na nügü nadēixü i wüxi i nachiūāne to i nachiūānemaā, rü éxna nüxü pexīnūēgu na wüxi i nachiūānewatama rü duūxügü rü norü áéxgacūmaā nügü nadēixü, rü tātūtāma pebaixāchiāēgü! Erü ngēmaācü tá nangupetü i noxrix. Natürü tātūtāma naāneārū gux nixi in ngēma.

¹⁰ —Erü wüxi i áéxgacūrū churaragü rü to i áéxgacūrū churaragümaā tá nügü nadai. Rü wüxi i nachiūāne rü to i nachiūānemaā tá nügü nadai.

¹¹ —Rü nümaxü i nachiūānegüwa rü poraācü tá naxīñaxāchiane, rü poraācü tá nangux i taiya, rü tá nataxuchi i ñaaeweane. Rü duūxügü tá nüxü nadauzugü i daxuwā i facü i namaā nabaixāchiexü, rü taxü i cuēxruūgü.

¹² —Natürü naxüpa i guxüma i ngēma rü duūxügü tá pexü ínayauxü, rü tá pewe ningēxütan. Rü ngutaquēxpataügüwa tá pexü nagagü na ngema pexna nacagüxūcè, rü tá pexü napoxue. Rü nachiūānegüarü áéxgacügüpēxewa tá pexü nagagü, naxcèx na chorü duūxügü pixigüxü.

¹³ —Rü ngēmaācü tá pexü natauxcha na áéxgacügümäa nüxü pixuxü i chauchiga.
¹⁴ —Rü ngēxguma tá ngema pexü nagagü, rü tāxü i pexoegaāégüxü naxcèx na ñacümaā tá penangāxüxü na peguétüwa pechogüxūcè!

¹⁵ —Erü choma tá pexü charüngüxü i nüxü pecuáxūcè na ñacümaā penangāxüxü i perü uwanügü. Rü nümagü rü tātūtāma nüxü nacuēxgü na ñacümaā pexü nangāxügüxü i ngēxguma.

¹⁶ —Natürü pema rü woo penetügü, rü peegü, rü peeneēgü, rü peeyëxgü, rü petanüxügü, rü pemücügü rü tá naapechitaegü na purichíagüxütawa pexü íyaxuaxügüxü. Rü purichíagü rü tá pexü nadai i ñuxre i pemax.

¹⁷ —Rü guxü i naānewa rü duūxügü tá pexchi naxaie, erü choxü peyaxögü rü chorü duūxügü pixigü.

¹⁸ —Natürü woo ñacü pexü üpetügu rü Tupanamëxëwa tá pengëxmagü, rü nüma tá pexü ínapoxü rü bai i wüxi i peyae tá inayarütaxu.

¹⁹ —Rü ngēxguma aixcüma peyaxögüamagu rü tama choxü ípetëxgu, rü tá penayauxgü i maxü i taguma gúxü.

²⁰ —Rü ngēxguma nüxü pedeuxgu na perü uwanügüarü churaragü Yerucharéüxü íchomaéguāchixü, rü ngēmawa tá nüxü pecuēx na paxá tá nagu napogülexü ya yima iāne.

²¹ —Rü yíxema Yudéaanewa ngēxmagüxe rü name nixi i mèxpüneänewa tabuxmü. Rü yíxema Yerucharéüwa ngēxmagüxe rü tanaxwèxe na paxá ítachoxüxü. Rü yíxema tümaänewa ngēxmagüxe rü tama name na ñaneçex tawoeguxü.

²² —Erü ngēma ngunexügüga tá ínangu i Tupanañarü poxcu. Rü ngēmaācü tá nayanguxëë i guxüma i ngēma norü ore i ümatüxüwa nüxü yaxuxü.

²³ —Rü ngēma ngunexügüga rü tá poraācü tükü naguxcha ya yíxema ngexegü ya iitacharaügüxe rü yíxema imaiñacügüxe. Erü tá nangēxma i taxü i ngúxü, rü Tupana rü poraācü tá nanapoxue i ngēma duūxügü.

²⁴ —Rü ñuxre, rü tá norü uwanügü taramaä nanadai. Rü togü, rü tá ínanayauxü na to i nachiūānewa nagagüxüxü. Rü ngēmaācü tá nangupetü ñuxmatata nawa nangu na Tupana inamuxüxü i ngema.

Tupana Naneareü taeguchiga (Mt 24.29-35, 42-44; Mr 13.24-37)

²⁵ —Rü ngēxguma rü tá nangox i cuëxruxügü. Rü üèxcü rü tauemacü rü woramacurigü rü tá nixigachitanü i nachicawa.. Rü guxü i nachiūānegüwa rü duūxügü rü tá nanaxixächiäetanü rü tá nabaixāchiäēgü namaā na poraācü naxäñugaāchixü i taxü i taxtü rü norü yuapegü.

²⁶ —Rü duūxügü rü norü muñmaä tá inayayiāxë i ngēxguma nüxü nadauzugü i ngēma üpetüchaüxü i ñoma i naāneçäxü rü tá choxü nadauzugü i ngēxguma wüxi i caixañexügü ícharüxüxgu rü nüma chaxüxgu namaā i chorü pora rü üüne.

²⁷ —Rü ngēxguma rü guxü i duūxügü i ñoma i naāneçäxü rü tá choxü nadauzugü i ngēxguma wüxi i caixañexügü na naxüpetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü name nixi na petaäégxü rü meä pedaunagüxü, erü paxá tá íchangu na pexü íchanguxüxëëxücè – ñanagürü.

²⁸ —Rü ngēxguma inaxügüga na naxüpetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü name nixi na petaäégxü rü meä pedaunagüxü, erü paxá tá íchangu na pexü íchanguxüxëëxücè – ñanagürü.

29 Rü yemawena rü wüxi ga ore ga cuèxruñxü namaä nixu ga Ngechuchu, rü ñanagürü: –¡Düçex penangugü i iguera, rü ēxna ngēxürüüxümare i to i naigü!

30 –Rü ngēxguma nüxü pedèuxgu na ngewacu naxüätüxü, rü ngēmawa nüxü pecuèx na paxa tá taunecü na yiixü.

31 –Rü ngēxgumarüü ta i ngēxguma nüxü pedèuxgu na nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü ngēmawa tá nüxü pecuèx na yimama yiixü ya Tupana na äëgxacü yiixüçex.

32 –Aixcüma pemaä nüxü chixu rü guxüma i ngēma nüxü chixuxü rü tá ningu naxüpa na nayueü i duüxügü i ñuxuma maxëxü.

33 –Daxüguxü i naâne rü ñoma i naâne rü tá nagux. Natüru chorü ore rü tagutáma inayarüxo.

34 –¡Pexuäégü na tama tacü rü chixexügagu düxwa nüxü perüxoexü na peyaxögüxü! Rü ngēmacex penaxwexe na pegüna pedaugüxü na tama pengäxexü rü ēxna ñoma i naâneärü ngüchäüguama na peruxinüexü. Erü ngürüächi ngēmagu íperüxinüeyane tá pexü íchayabaixgü.

35 –Rü ñoma wüxi ya yüta ya ngürüächi tacü iyaxünerüü tá nixi naxcex i guxüma i duüxügü i ñoma i naâneçüäk i ngēxguma wenaxäru núma chaxüxgu.

36 –Rü ngēmacex name nixi i pegü ípemexëégü. ¡Rü guxüguma peyumüxëgü na ngēmaäcü tama pexü naxüpetüxüçex i ngēma äütümaxügü, rü aixcüma pimexüçex i ngēxguma chopëxewa pengugü! –ñanagürü ga Ngechuchu.

37 Rü guxü ga ngunexügüga rü tupauca ga taxünewa nayexma ga Ngechuchu, rü duüxügüxü nangüexëe. Rü chütacü rü guma Mëxpüne ga Oríbunecüga äeganegu nayapeeexü.

38 Rü guxüma ga duüxügü rü pëxmamaxüächi tupauca ga taxünewa nangugüxü na Ngechuchuxü naxinüexüçex.

22

Äëgxacügü naxcex nadauygü na ñuxäcü Ngechuchuxü yayauxgüxü

(Mt 26.1-5, 14-16; Mr 14.1-2, 10-11; Cu 11.45-53)

1 Rü marü ningaica ga Yudíugüarü peta ga Üpetüchiga ga nagu nangöögüäxü ga pâü ga ngearü puxëerüüäxü.

2 Rü ga paigüarü äëgxacügü rü ngüexëerüügü ga Moïchéarü mugüwa nguxëëtaegüxü rü naxcex nadauygü ga ñuxäcü duüxügüchita Ngechuchuxü na yamëgxüxü, yerü duüxügüxü namuüe.

3 Rü yexguma ga Chataná rü Yuda ga Icariútegu nangaxi. Rü núma ga Yuda rü yema 12 ga Ngechuchuarü ngüexügü ga imugüxtanüxüchirëx nixi.

4 Rü núma ga Yuda rü ínayadau natanüwa ga paigüarü äëgxacügü rü tupauca ga taxüneärü purichägüarü äëgxacügü. Rü namaä nüxü nixu ga ñuxäcü na natauxchaxü ga Ngechuchuxü na yayauxgüxüçex.

5 Rü númagü ga yema äëgxacügü rü nataäegü. Rü díerü Yudana ngixü naxuaxügü.

6 Rü Yuda rü ngixü nayaxu ga yema díerü. Rü inanaxügü ga naxcex na nadauygü ga ñuxäcü duüxügüchita Ngechuchuxü na yayauxgüxü ga äëgxacügü.

Üpetüchigaarü ñonawa nachibü ga Cori

(Mt 26.17-29; Mr 14.12-25; Cu 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

7 Rü nawu nangu ga yema petaaru ngunexü ga nagu nangöögüäxü ga pâü ga ngearü puxëerüüäxü. Rü yema nixi ga ngunexü ga nagu carneruxacü yamëgxüxü naxcex ga Üpetüchigaarü peta.

8 Rü Ngechuchu nanamu ga Pedru rü Cuáü, rü ñanagürü nüxü: –¡Peyamexëëx i törü ñona i Üpetüchigacex! –ñanagürü.

9 Rü númagü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürü: –¡Ngextá nixi cunaxwëxexü na tanamexëëxü? –ñanagürü.

10 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: –Ngëxguma Yeruchareüwa pengugüga rü ngëxma tá nüxü peyagau i wüxi ya yatü i wüxi i tükü i dexámaä ääcuxcü ngixü ingexü. ¡Rü nawe perüxi ñuxmatáta napatawa pengugü!

11 –¡Rü yima ipata ya nagu yaxücune ya yima yatü, rü yima färü yoramaä nüxü pixu rü ñapegügü nüxü:

“Törü ngüexëerüü rü nüxü nacuáchaü na ngëxürüüxü yiixü i ngëma ucapu i norü ngüexügümäa tá nawa nachibüxü i Üpetüchigaarü ñonacex”, ñapegügü nüxü!

12 –Rü tá pexü nüxü nadauygü i wüxi i ucapu i taxü i marü mexëëxü i norü daxüchiüwa ngëxmaxü. ¡Rü ngëmawa tá penamexëë i ngëma ñona i Üpetüchigacex ixixü! –ñanagürü nüxü.

13 Rü yéma naxi ga númagü rü nüxü inayangaugü ga guxüma yema Ngechuchu namaä nüxü ixixürrüü. Rü yéma nanamexëëgü ga ñona ga Üpetüchigacex ixixü.

¹⁴ Rü yexguma nawa nanguxgu ga ora ga na nachibüexű, rü mechawa narüto ga Ngechuchu namaă ga norü ngúexűgű.

¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Ñuxăcü poraăcü choxü nangúchaă na pemaă chachibüxű i ñaaă Üpetüchigaarü ñonawa naxüpä na chayuxű.

¹⁶ —Natürü pemaă nüxü chixu rü tăütáma wenaxärü Üpetüchigaarü ñonawa chachibü, ñuxmatáta chowa yangu i ngëma Tupana naxwèxexű —ñanagürü.

¹⁷ Rü yexguma nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binumaă âăcuxű. Rü Tupanana moxë naxăxira, rü ñuxüchi ñanagürü nüxü ga norü ngúexűgű: —;Peyaxaxü ya daa binu, rü pegümaă pengen!

¹⁸ —Erü pemaă nüxü chixu rü tagutáma wena chayaxaxü ya binu ñuxmatáta nawa nangu na pecaduarü utanüçex chayuxű na aixcümä pemaă inacuáxüçex ya Tupana —ñanagürü.

¹⁹ Rü nanayaxu ta ga păă, rü Tupanana moxë naxcëx naxă. Rü ñuxüchi inanabüci, rü norü ngúexűgûna nanaxă. Rü ñanagürü nüxü: —Ñaaă păă rü chaxune i pexcëx yuxüchiga nixi. ;Rü ñaâwena rü ñaâcü tá penaxü na choxna pecuëxâchiexüçex! —ñanagürü.

²⁰ Rü marü chibuwena rü to ga pochiyu ga binumaă âăcuxű norü ngúexűgûna naxă, rü ñanagürü: —Daa binu rü Tupanaârū uneta i ngewacaxălxălărū cuèxruň nixi. Rü chaugü ya pexcëx ibacüwa Tupana pexü nüxü nadaux   na aixcümä yixü i ngëma norü uneta.

²¹ —Natürü ngëma yat   i chauechita âëxgacögüna choxü muxchaăxü, rü nuâ mechawa tamaă narüto i ñuxmax.

²² —Rü choma i Tupana Nane na duăxăxü chiixü, rü Chaunatü ixunetaxürü tá chayu. Natürü wüxi i ngechaăxüchi tá nixi naxcëx i ngëma yat   i âëxgacögüna choxü muxü.

²³ Rü yexguma ga norü ngúexűgű rü inanaxüg  e ga nügûna na nacagüexű, rü ñanagürüg  : —;Texé tá tixi ya yixema naêchita âëxgacögüna namux  ? —ñanagürüg  .

Norü ngúexűgű rü nügûna nacagüe na texé tá tixiňü ya guxăxü rüyexeraxe i natanüwa

²⁴ Rü yexguma ga yema ngúexűgű rü nügûmaă naporagatanüçüü nachiga na texé tá tixü na natanüwa guxăarü yexera ixi  e.

²⁵ —Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñoma i naânewa rü guxü i nachiüânegüarü âëxgacögü, rü poraăcü norü duăxăgüxü namug  . Rü ñuxüchi nüg   yaxug   rü norü duăxăgüarü dauruň i mexüg   nixig  .

²⁶ —Natürü pema rü tăütáma ngëgxumarüü pixig  ! Rü ngëguma texé naxw  xegu na guxăarü yexera tiixü i petanüwa, rü name nixi na tüg   itarüxíráxü i gux  ma i t  umam  c  gutanüwa. Rü texé naxw  xegu na peeru tiixü i petanüwa, rü name nixi i noxri rü guxăarü ng  x  eruň tixi.

²⁷ —Rü ñoma i naânewa rü corig   rü mechawa narütop   na nachibüexüçex, rü norü duăxăg   nixi i ngëma naxcëx òna ixüd   rü nüxü rüngüx  e  exü. Natürü tatanüwa rü tama ng  maăcü nixi, er   choma i per   cori na chiixü rü per   ng  x  eruň chixi.

²⁸ —Rü pemag   nixi ga gux  guma chaux  tawa peyexmagüxü ga yexguma ng  xü chingexgu.

²⁹ —Rü ng  mac   i choma rü âëxgacögüxü pexü chixig  x  e yema chaunatü âëxgacüxü choxü ingucuchix  e  r  u  .

³⁰ —Rü ng  maăcü âëxgac   íchixăx  wa rü chomaă tá pechib  e rü tá pexaxegü. Rü âëxgac  c  chicawa tá per  t  og   na norü max  c  e nüxna pecagüxü i gux  ma i Yud  ug   —ñanagürü.

Ngechuchu nüxü nixu na Pedru tá nüg   icíxü na norü ngúexű yixü
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Cu 13.36-38)

³¹ Rü Pedruxü ñanagürü ta ga Cori ga Ngechuchu: —Pa Pedrux, Chatan   rü pexc  x ínaca na chixex  maă poraăcü pexü naxüp  c  .

³² —Natürü choma rü Chaunatüxü cuxc  x  e  x   na taguma nüxü curüox  c  x   na cuyax  x  . Rü ng  mac   i cumax, Pa Pedru, rü ng  guma chauxc  x   cutaeguxgu, rü chanaxw  xe i nüxü curüngüx  e i cumüc  g   na nümagü rü yax  g  uechaăx  c   —ñanagürü.

³³ Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, choma rü mar   íchamemare na wüxigu cumaă na chapoxcux   rü   xna wüxigu cumaă na chayux   —ñanagürü.

³⁴ —Natürü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Pa Pedrux, cumaă nüxü chixu rü ñomatama i ch  t  ax  g  u naxüpa na ot   i  x  , rü cuma rü toma  xp  xc  na tá nüxü quixu na tama choxü cuci  x   —ñanagürü.

Mar   ningaica ga na guxchaxügü nüxü üpetüx  

³⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü ngúexűgûna naca, rü ñanagürü: —Yexguma pexü ch  mug  gu ng  ar   choca  g  x  emaă rü ng  ar   d  r  u  x  g  x  emaă rü ng  ar   chapatu  x  g  x  emaă, ?r   t  c   pexü taxux   ga yexguma? —ñanagürü. Rü nümagü nanang  x  g  u rü ñanag  r  g  : —Taxu  ma —ñanag  r  g  .

³⁶ Rü yexguma norü ngúexÜgüxü ñanagürü ga Ngechuchu: —Natürü ñuxma rü texé ya petanüwa ya choacaăx rü tanaxwèxe na ítayangexü i tümaărү choça rü tümaărү díeruchixü rü ta. Rü ngéxguma texé ngearü taraăgxu rü tanaxwèxe i namaă tataxe i tümaărү gáuxÜchiru na tümaărү poxüruü i taracèx tataxexÜcèx.

³⁷ —Erü pemaă nüxü chixu rü chauchiga nixi i ngéma Tupanaărü ore i ümatüxü i ñaxü: “Wüxi i máetaxÜrüü tá nanapoxcugü rü tá nayamëgxü”, ñaxü. Erü guxüma i ngéma chauchiga ümatüxü i Tupanaărü ore i ümatüxüwa rü aixcüma ngémaăcü tá ningü —ñanagürü.

³⁸ Rü yexguma ga norü ngúexÜgü rü ñanagürügü: —Pa Corix, nuă nangëxma i taxre i tara —ñanagürügü. Rü nüma ga Ngechuchu rü nanangăxü rü ñanagürü: —Marü ningü i ngéma —ñanagürü.

Ngechuchu rü Yechemaníwa nayayumüxé

(Mt 26.36-46; Mr 14.32-42)

³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ínaxüxü ga guma ïänewa. Rü Oríbunecüarü Mèxpünnewa naxü, yerü woetama nacüma nixi ga ýéma na naxüüxüxü. Rü norü ngúexÜgü rü ta nawe narüxi.

⁴⁰ Rü yexguma yema nachicawa nanguxgu, rü norü ngúexÜgüxü ñanagürü: —¡Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxÜexÜcèx na tama Chatanáărü ügagu chixexügu peyixÜcèx! —ñanagürü.

⁴¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéamaxüra 50 ga metruwa norü ngúexÜgüna naxü. Rü yexma nacaxápüxü rü nayumüxé.

⁴² Rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ngéxguma cuma cunaxwèxegu, jrü nüxna choxü ínanguxuchixéh i ñaa ngíxü i tá choxü üpetüxü! Natürü chanaxwèxe i cunaxü i curü ngúchaăr rü tama i choxü —ñanagürü.

⁴³ Rü yexguma wüxi ga daxúcÜäx ga Tupanaărü orearü ngeruü rü naxcèx nangox, rü nanaporaxé.

⁴⁴ Rü poraăcü nanaxixâchiăe ga Ngechuchu, rü yemacèx yexeraăcü nayumüxé. Rü yema na nanaxixâchiăeňümaă poraăcü nanaxaiyaăchi. Rü guma norü aiyacümaă nichuruxüne. Rü ñoma nagü waixüümüňüna newa ichuruxÜrüü nixi ga norü aiyacü.

⁴⁵ Rü yema ínayumüxéňüwa rü inachi ga Ngechuchu, rü norü ngúexÜgütanüwa naxü. Rü nüxü inayangau ga na ínapeexü yerü norü ngechaăňmaă düxwa nayaxtae.

⁴⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü ípepee? ¡Íperüdagü rü Tupanana naxcèx peça na pexü nangüxÜexÜcèx na tama Chatanáărü ügagu chixexügu peyixÜcèx! —ñanagürü.

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Cu 18.2-11)

⁴⁷ Rü yexguma íyadexayane ga Ngechuchu, rü ýéma nangugü ga muxüima ga duňxÜgü. Rü Yuda ga Ngechuchuarü ngúexÜchiréhxixüxü nixi ga naxüpëxexü. Rü Ngechuchucèx nixü na nüxü nachúxâcüma nüxü namoxexÜcèx.

⁴⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Pa Yudax, ¿tüxcüü wüxi i chúxumaă cuchauechitae? —ñanagürü.

⁴⁹ Rü yema togü ga Ngechuchuarü ngúexÜgü ga naxültawa yexmagüxü, rü yexguma nüxü nadauzugü ga yema ngupetüxü rü ñanagürügü nüxü: —Pa Corix, ¿cunaxwèxexü na taramaaă tanadéixü? —ñanagürügü.

⁵⁰ Rü wüxi ga Ngechuchuarü ngúexü rü paigüarü äêxgacüarü duňxüxü nanapixéë, rü ínanadae ga norü túgünechinü.

⁵¹ Natürü Ngechuchu rü ñanagürü: —¡Ngexrüma na pegü namaă pedéixü! —ñanagürü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü yema yatü ga ídaechinüxüxü ningögü, rü nanamexéë.

⁵² Rü Ngechuchu namaă nidexa ga yema äêxgacügü ga norü yauxwa ýéma íxü. Rü yema äêxgacügütanüwa nayexmagü ga paigüarü äêxgacügü, rü tupauca ga taxüneărü purichiągüarü äêxgacügü, rü Yudügüarü äêxgacügülerugü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü taragü rü naíxmenëxágümaă chauxcèx nuă pexi ñoma wüxi i ngítëxáxü chüixÜrüü?

⁵³ —Rü guxü ga ngunexÜgu ga yexguma petanüwa chayexmagu ga tupauca ga taxünewa, rü tama choxü piyauxgü. Natürü marü nawa nangu na pexü natauxchaxü na choxü piyauxgüxü, erü ñoma nixi i ora na naporaxü i Chataná —ñanagürü.

Pedru inayacux na Ngechuchuxü nacuáxü

(Mt 26.57-58, 69-75; Mr 14.53-54, 66-72; Cu 18.12-18)

⁵⁴ Rü Ngechuchuxü niyauxgü, rü paigüarü äêxgacüpatawa nanagagü. Rü Pedru rü nawe narüxü, natürü yaxÜguma nüxü nixüchigü.

⁵⁵ Rü yéma paigürü ãëxgacüpataëxtüarü ngäxüwa, rü purichágü nanaxügü ga wüxi ga üxü. Rü nüxü ínachomaëguachi. Rü Pedru rü ta yéma natanüwa naruto.

⁵⁶ Rü yexguma yéma üxütüwa natoxgu ga Pedru, rü wüxi ga ngecü ga ãëxgacüarü duüxü nüxü idau. Rü meáma nüxü idawenü, rü ngígürügü: —Ñaã yatü rü Ngechuchutanüxü nixi —ngígürügü.

⁵⁷ Natüru Pedru rü tama nüxü nacuáxchaü ga yema ore, rü ñanagürü: —Pa Ngecüx, choma rü tama nüxü chacuèx ya yima Ngechuchu —ñanagürü.

⁵⁸ Natüru yixcamaxüra rü to ga duüxü Pedruxü nadau, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü ta Ngechuchutanüxü quixi —ñanagürü. Natüru Pedru nanangäxü rü ñanagürü: —Tama nixi, Pa Yatüx. Tama natanüxü chixi —ñanagürü.

⁵⁹ Rü wüxi ga ora ngupetüguwena rü to ga duüxü rü nüxü ñanagürüama: —Aixcümäxüchi ñaã yatü rü Ngechuchutanüxü nixi, erü Gariréaanecüäx nixi —ñanagürü.

⁶⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Yatüx, tama nüxü chacuèx na tacüchigaxü quixuxü —ñanagürü. Rü yexgumatama Pedru ídexayane rü nica ga otá.

⁶¹ Rü yexguma ga Cori ga Ngechuchu rü Pedruxü nügü ínidau. Rü nüma ga Pedru rü nüxna nacuèxächi ga yema ore ga Cori ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü ga ñaxü:

“Ñomatama i chütaxüga naxüpa na otá íçaxü, rü tomaëxpüxcüna taxütáma cugü quixu na chorü duüxü quiixü”, ñaxü.

⁶² Rü yexguma ga Pedru rü ínaxüxü ga yéma. Rü poraäcüxüchi naxaxu.

Ngechuchugu nidaux- cüraügü

(Mt 26.67-68; Mr 14.65)

⁶³ Rü yema yatügü ga Ngechuchuna daugüxü, rü nagu nidauxcüraügü, rü nüxna nanaquaixcagüxü.

⁶⁴ Rü nayadüxéitungü, rü nachiwegu nidagügü, rü ñanagürügü: —¡Nüxü nacuèx na texé cuxü na idagüxü! —ñanagürügü.

⁶⁵ Rü muxüma ga to ga ore ga chixexü namaä nixugüe.

Ãëxgacügü ga tacügüpëxewa nanagagü ga Ngechuchu

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Cu 18.19-24)

⁶⁶ Rü yexguma yangunegu rü nangataquäxegü ga Yudíugüarü ãëxgacügerügü, rü paigürü ãëxgacügü, rü ngüexëêruügü ga Moichéarü mugüwa nguxëetaegüxü. Rü ñuxüchi norü purichágüxü namu na napëxewa Ngechuchuxü nagagüxüçex. Rü yéma Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü:

⁶⁷ —Toma rü nüxü tacuáxchaü rü cuma quiixü i Cristu rü ëxna tama. ¡Tomaä cugü ixu! —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëxguma chi pemaä nüxü chixuxgu na choma chiiixü i Cristu, rü tåü chima choxü peyaxögü.

⁶⁸ —Rü ngëxguma chi pexna chacaxgu na tacüçex choxna peçaxü, rü tåü chima choxü pengäxüga, rü tåü chima choxü pingëgxü.

⁶⁹ —Natüru ñuxmawena rü choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiixü rü Chaunatü ya Tupana ya poracüxüttawa tá changëxma —ñanagürü.

⁷⁰ Rü yexguma guxüma ga yema ãëxgacügü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Exna cuma quiixü i Tupana Nane? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü. Tupana Nane chixi ngëxgumarü i pematama nüxü pixuxürrü —ñanagürü.

⁷¹ Rü yexguma nügüma ñanagürügü ga yema ãëxgacügü: —Ñuxma rü marü taxucëxma naxcëx tadau i to i duüxügü i nüxü ixuxü i ñaa yatüchiga. Erü yixematama marü naäqxwatama nüxü taxinüe i norü ore na ñuxü ñaxü —ñanagürügü.

23

Piratupëxewa nayexma ga Ngechuchu

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Cu 18.28-38)

¹ Rü guxüma ga yema ãëxgacügü rü inachigü, rü ãëxgacü ga Dumacüäx ga Piratuxüttawa Ngechuchuxü nagagü.

² Rü yéma Piratupëxewa inanaxügue ga Ngechuchuxü na yaxugüexü. Rü ñanagürügü: —Ñaã yatü rü nüxü itayangaugü na cumaä nanuëxëeäxü i duüxügü. Rü tomaä nüxü nixu na tama namexü na ãëxgacü ya Dumawa ngëxmacüaxü na tanaxütanüxü. Rü nügü nixu na nüma na yüixü i torü ãëxgacü i Cristu —ñanagürügü.

³ Rü yexguma ga Piratu rü Ngechuchuna naca rü ñanagürü: —¿Cuma quiixü i Yudíugüarü ãëxgacü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ngëmäacü, ngëma nüxü quixuxü chixi i chomax —ñanagürü.

⁴ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü ga paigürü ãëxgacügü rü togü ga duüxügü: —Chauxcëx rü taxuüma i chixexü naxü i ñaã yatü —ñanagürü.

⁵ Natürü nümagü rü yexeraācü Ngechuchuxü nixugüeama, rü ñanagürüğü: —Nüma rü guxü i Yudéaanewa nanangüexëe i duňxügü na cuxchi naxaiexücèx. Rü Gariréaanewa inanaxügä ga yemaācü na duňxügüxü nangüexëexü, rü ngëmaācü nanaxü ñuxmata núma Yudéaanewa nangu —ñanagürüğü.

Erodepëxewa nayexma ga Ngechuchu

⁶ Rü yexguma yemaxü naxñügu ga Piratu, rü duňxügünä naca rü ngoxi Gariréaanecüäx nixi ga Ngechuchu.

⁷ Rü yexguma Piratu nüxü ñügu ga aixcüma Gariréaanecüäx na yïxü ga Ngechuchu rü Gariréaneärü äëxgacü ga Erodexütawa nanamu, yerü Yerucharéüwa nayexma ga Erode ga yexguma.

⁸ Rü yexguma Ngechuchuxü nadëuxgu ga Erode rü nataäexüchi. Yerü nuxcümama poraäcü nüxü nadauxchaü, yerü üpaacü nüxü naxñü ga nachiga. Rü ínanangüexëe na Ngechuchuxü nadauxchaüxü na napëxewa naxüäxü ga wüxi ga mexü ga taxü ga Tupañaärü poramaä naxüxü.

⁹ Rü muëxpüxcüna Ngechuchuna naca ga Erode. Natürü Ngechuchu rü tama nanangäxü.

¹⁰ Rü yéma nayexmagü ta ga paigüarü äëxgacügü rü ngüexëerügü ga Moïchearü mugüwa nguxëëtaegüxü. Rü nümagü rü poraäcü Ngechuchuxü ñaxuaxügü.

¹¹ Rü yexguma ga Erode rü norü churaragü rü poraäcü chixri Ngechuchumaä nachopetü. Rü nagu nidauxçüraügü. Rü ñuxüchi wüxi ga äëxgacüchirugu nayacuxëegü na yemaäcü nüxü nacugüexücèx. Rü yemawena Piratuxüta wenaxärü Ngechuchuxü namu ga Erode.

¹² Rü woo üpaacü ga Piratu rü Erodemaä nüguchi na naxaiexü, natürü yema ngunexügu nixi ga nügumaä nangüxmüexü.

Piratu rü Ngechuchumaä nanaxuegu na nayuxülcèx

(Mt 27.15-26; Mr 15.6-15; Cu 18.39-19.16)

¹³ Rü yexguma ga Piratu rü nanangutäquexëexëe ga paigüarü äëxgacügü, rü togü ga Yudügürü äëxgacügü, rü guxüma ga duňxügü ga yéma yexmagüxü.

¹⁴ Rü Piratu ñanagürü nüxü: —Pema nuä chauxcèx penaga i ñäa yatü, rü nüxü pixu na chomaä nanuëëexü i duňxügü. Natürü pepëxewa nüxna chaca i ngëmachiga rü ñuxma rü marü nüxü pedau na taxuüma nawa ichayangauxü i ngëma chixexü i naxcèx ípenaxuaxüxü.

¹⁵ —Rü Erode rü ta taxuüma nawa inayangau i ngëma chixexü, rü ngëmacèx wenaxärü taxcèx nanamuëgu. Rü dütçax, taxuüma i chixexü naxü na ngëmagagu nayuxülcèx.

¹⁶ —Rü ngëmacèx chorü churaragüxü tá chamu na naquaixgüäxülcèx, rü ñuxüchi tá chayangëx —ñanagürü.

¹⁷ Rü nüma ga Piratu rü guxüguma ga yexguma yema petawa nanguuüxgu rü duňxügüxü nataäexëexchaü namaä ga na yangäxü ga wüxi ga yatü ga poxcuxü.

¹⁸ Natürü guxüma ga yema duňxügü rü wüxigu inanaxügüe ga aita na naxülexü. Rü ñanagürüğü: —jNapoxcu i ngëma Ngechuchu! jRü Barabáxü waxi ínanguxuchixëe! — ñanagürüğü.

¹⁹ Rü yema Barabá rü napoxcu yerü üpaacü Yerucharéüwa äëxgacümaä nananuëxëe ga duňxügü, rü ñuxüchi namäeta.

²⁰ Natürü ga Piratu rü wenaxärü duňxügümaä nidexa, yerü nüma rü Ngechuchuxü ningéxchaü.

²¹ Natürü ga duňxügü rü yexeraäcü aita naxüe rü ñanagürüyü: —jCuruchawa yapota! jCuruchawa yapota! —ñanagürüğü.

²² Rü Piratu norü tomaëxpüxcüna duňxügümaä nidexa, rü ñanagürü: —Dütçex, ¿tatü rü chixexü éxna naxü? Choma rü taxuüma i chixexüxü nawa ichayangau na ngëmacèx chanayuxëëxü. Rü chorü churaragüxü tá chamu na naquaixgüäxülcèx, rü ñuxüchi tá chayangëx —ñanagürü.

²³ Natürü nümagü ga duňxügü rü yexeraäcü aita naxüeama, rü naxcèx ínacagü na curuchawa yapotaäxülcèx. Rü yema na nayexeragüamaxü ga yema duňxügü rü dütçax ga Piratu rü duňxügüga naxñü.

²⁴ Rü nüma ga Piratu rü norü churaragüxü namu na naxügüäxülcèx ga yema duňxügü naxwëxegüxü.

²⁵ Rü Barabáxü ningëx, yerü yema nixi ga duňxügü naxcèx ícagüxü. Rü yema Barabá nixi ga poxcuxü naxcèx na duňxügüxü äëxgacümaä nanuëëexü rü namäetaxü. Rü yexguma ga Piratu rü duňxügünä Ngechuchuxü namu na namaä naxügüäxülcèx ga yema nümagü nanaxwëxegüxü.

Ngechuchuxü curuchawa nipotagü
(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Cu 19.17-27)

²⁶ Rü yema duǔxügű rü Ngechuchuxű nigagü na curuchawa yanapotagüäxüčex. Rü yexguma Ngechuchuxű yagagüyane, rü yexma namagu nüxň nangaugü ga wüxi ga yatü ga Chirenecüäx ga nañnewa ne ücü. Rü Chimáu nixi ga naega. Rü Chimáuň niyauxgü ga duǔxügű, rü naâtüga ngíxň naxünagüga curucha na Ngechuchuwe ngíxň nangexüčex.

²⁷ Rü muxüma ga duǔxügű rü nawe narüxi. Rü yema duǔxügütanüwa nayexmagü ga muxüma ga ngexügű ga auxexü rü aita üexü, yerü Ngechuchucex nangechaügű.

²⁸ Natürü ga Ngechuchu rü yema ngexügüň nadawenü, rü ñanagürü nüxň: —Pa Ngecügű, Pa Yerucharéüčäq jütxü i chauxcex peauxexü, natürü pegüçëxtama peauxxe rü pexacügűčex!

²⁹ —Erü nawa tá nangu i ngunexügű i nagu ñagüxi tá i duǔxügű:

“Tataäegü ya yíxema ngeäxta ya taxuacüma äxäcügüxe, rü taguma tacharaügüxe, rü taguma maixäcügüxe, erü taxucatáma tümaxäcügüčex taxauixe”, ñagüxi.

³⁰ —Rü ngëxguma i duǔxügű rü tá mëxpüngüň nacèexügű rü ñanagürügű tá:

“¡Toötugu rübuemü!” ñanagürügű tá. Rü tá ngüchitaerugüňxü nacèexügű, rü ñanagürügű tá:

“¡Toxü idüxéétügű!” ñanagürügű tá.

³¹ —Erü ñuxâci tá namaä nachopetü i ngëma duǔxügű i aixcüma chixexü ügüxü, ega ñaä chixexü chomaä naxügű na woo taxuüma i chixexü chaxüchiréxü? —ñanagürü ga Ngechuchu.

³² Rü yéma nanagagü ta ga taxre ga máëtagüxü na Ngechuchurüü curuchawa yanapotagüäxüčex.

³³ Rü yexguma nawa nangugüga yema nachica ga Duǔxéeruchinèägu äegaxü, rü yéma curuchawa Ngechuchuxű nipotagü. Rü yema taxre ga máëtagüxü rü ta Ngechuchurüü curuchawa nipotagü, wüxi ga norü tügüneüwawa rü to ga norü toxwecüwawa.

³⁴ Rü yexguma Ngechuchuxű curuchawa iyapotagüyane, rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Pa Chaunatüxi, ñüxň nangechaü i ñaa duǔxügű, erü tama nüxň nacuëgxü na tacü rü chixexü naxüexü! —ñanagürü. Rü yema churaragü rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü ñuxüchi wüxi ga diëru ngíxň nañanagüga na yemawa nüxň nacuëgxüčex na texéarü tá yíixü ga yema Ngechuchuchiru.

³⁵ Rü duǔxügű rü yéma inarüdaunü. Natürü yema Yudíugüärü äëxgacügű rü Ngechuchuxű nacugü, rü ñanagürü: —Nüma rü togüxü namaxëxéé, jëcü, ñuxma rü nügütama namaxëé ega aixcüma Cristu ya Tupana nüxň unetacü yixígi! —ñanagürügű.

³⁶ Rü yema churaragü rü ta Ngechuchuxű nacugü. Rü naxüttawa naxi, rü nüxna nanaxäga binu ga üxchiüčü.

³⁷ Rü ñanagürügű nüxň: —Ega Yudíugüärü äëxgacü ya tacü quixígi, jüü cugütama rüngüxéé i ñuxmax, na ícunguxuchixüčex! —ñanagürügű.

³⁸ Rü norü curuchatapéxewa nipota ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga Griégugügawa rü Dumacüäxügügawa rü Yudíugügawa ümatüxü ga ñaxü: —Daa nixi ya Yudíugüärü Äëxgacü ya Tacüxüchi —ñaxü.

³⁹ Rü wüxi ga yema máëtaxü ga naxrüü curuchawa ipotaxü rü Ngechuchumaä naguxchiga, rü ñanagürü: —Ega aixcüma Cristu quixígi, jüü cugütama rüngüxéé na ícunguxuchixüčex, rü toxü rü ta rüngüxéé na ítanguxüčex! —ñanagürü.

⁴⁰ Natürü ga yema to ga máëtaxü rü namüçüxü inangaxüchima, rü ñanagürü nüxň: —Cuma rü naxrüü na curuchawa quipotachiréxü, jüü ngëxguma rü ta tama Tupanaxü cumuňxü?

⁴¹ —Yixema rü name nixi na ipoxcuexü erü tagagutama nixi i ngúxü ingegüxü erü ngëma nixi i töri natanü naxcex ga yema chixexü ga ixügüxü. Natürü daa yatü rü taxuüma i chixexü naxü —ñanagürü.

⁴² Rü yexguma ga yema máëtaxü rü ñanagürü: —Pa Ngechuchux, jchoxna nacuëxächi i ngëxguma wenaxäru núma cuväxügxü rü äëxgacüxü ícunguxgxu! —ñanagürü.

⁴³ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Aixcüma cumaä nüxň chixu rü ñomatátama i ngunexügű chomaä cungëxma i mexëchixü i nañnewa —ñanagürü.

Nayu ga Ngechuchu

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Cu 19.28-30)

⁴⁴ Rü yexguma tocuchiwa nanguxgu rü guxüwama naxëäne ñuxmata tomaëxpüxarü orawa nangu ga ýáuanecü.

⁴⁵ Rü ga üexcü rü nixo. Rü tupauca ga taxüneärü tuyemachiüxü rü ngäxügű narügaute.

⁴⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü poraäcü aita naxü rü ñanagürü: —Pa Chaunatüxi, cuväxü chanangëx i chauläe —ñanagürü. Rü yema ñaxuwena rü nayu.

⁴⁷ Rü yexguma yema churaragüärü äëxgacü ga Dumacüäxü nüxň dëüxgu ga yema ngupetüxü, rü Tupanaxü nicuëxü, rü ñanagürü: —Aixcüma ñaa yatü rü taxuüma i chixexü naxü —ñanagürü.

⁴⁸ Rü guxüma ga yema togü ga duňxügü ga ýéma yexmagüxü rü nüxü daugüxü ga yema ngupetüxü, rü poraăcü nangechaügüäcüma napatacèx nawoegu.

⁴⁹ Natürü guxüma ga yema duňxügü ga aixcüma Ngechuchuxü cuěxgüxü rü yaxüwatama nüxü narüdaunü ga yema ngupetüxü. Rü yema duňxügütanüwa ta iyexmagü ga yema ngecügü ga Ngechuchuwé rüxičü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu.

Ngechuchu rü naxmaăgu nayanaxücuchigü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Cu 19.38-42)

⁵⁰ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Yudéaanewa yexmane ga īane ga Arimatéacăăx, rü Yúche nixi ga naega. Rü nüma rü Yudíugüarü äęxgacügütanüwa naxü, natürü namecüma rü meă namaxü.

⁵¹ Rü nüma rü poraăcü ínananguxëe na ínanguxü ga Tupana na ýéma äęxgacü yiňxdcèx. Rü yemacèx tama norü me nixi ga yema Ngechuchumaă naxügüxü ga yema togü ga namücügü ga äęxgacügü.

⁵² Rü nüma ga Yúche rü Piratuxütawa naxü, rü Ngechuchuxüneçèx ínayaca.

⁵³ Rü curuchawa nayayaxu ga Ngechuchuxüne, rü wüxi ga düxruňmaă nananuque. Rü wüxi ga naxmaă ga nutaaru měxpüxüwa yacaxmaăgüxürgü nayanaxücuchi. Rü yema naxmaă rü nayexwacaxü, rü taguma texéü nagu yaxücuchigüxü nixi.

⁵⁴ Rü yema nixi ga ngunexü ga nagu Yudíugü nügü imexěęgüxü naxcèx ga ngüxchigaarü ngunexü. Rü marü ningőonechaă ga yema ngüxchigaarü ngunexü.

⁵⁵ Rü yema ngecügü ga Ngechuchumaă Gariréaanewa ne īcü, rü Ngechuchuxü iyaxücuchigüxüwa íyadaugü. Rü nüxü idaugü ga ſňuăcü na iyaxücuchigüxüga naxüne.

⁵⁶ Rü yexguma ngipatawa nangugü, rü inamecěęgü ga pumara rü chixü. Rü irüngügü ga ngüxchigaarü ngunexü, yerü yema nixi ga Tupanaărü mu.

24

Yuwa ínarüda ga Ngechuchu

(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Cu 20.1-10)

¹ Rü pěxmamaxüchi ga yüfürü ngunexü, rü yema ngecügü rü wenaxärü naxmaăwa íyadaugü. Rü ýéma inangegü ga yema pumara ga yamexěęgüxü. Rü naigü ga ngecügü rü ta ngixü ſňyaxüümülcügü.

² Rü yexguma ýéma nangugü, rü nüxü iiyangaugü ga marü na ínaxügachixü ga guma nuta ga naxmaăărü ngüxtaňxü.

³ Rü yexma nagu ichocu, natürü taxuňma idaugü ga naxüne ga Cori ga Ngechuchu.

⁴ Rü yema ngecügü rü poraăcü ibaixăchiäęgü, rü tama nüxü icuěxgüéga ga facü na naxügüxü. Rü ngürüächi nüxü idaugü ga taxre ga yatügü ga ngixütagu chigüxü ga poraăcü iyaúcharirutanüćüxü.

⁵ Rü yema ngecügü rü iyarümaxächierugü, yerü poraăcü imuňe. Rü yemacèx ga yema yatügü rü ſňanagürügü ngixü: –¿Tüxcüň nuxă yuetamaăgu naxcèx peyadau ya ýima maxücü?

⁶ –Nataxuma i nuă ya Ngechuchu, erü marü wena namaxü. ¡Rü nüxna pecuěxächie ga yema ore ga pemaă nüxü yaxuxü ga yexguma Gariréaanewa nayexmagü!

⁷ –Yerü pemaă nüxü nixu ga ſňuăcü pecaduăxgüxü tá na yayauxgüxü, rü curuchawa na yapotagüxü, rü ſňuăcü tomaěxpüx i ngunexüga tá wena na namaxüxü –ſňanagürügü ga yema yatügü.

⁸ Rü yexguma ga yema ngecügü rü nüxna icuěxächie ga yema Ngechuchuarü ore.

⁹ Rü nüxna iwoegu ga yema naxmaă. Rü yema 11 ga Ngechuchuarü ngüexügümäa nüxü iyarüxüga guxüma ga yema nüxü nadaugüxü. Rü guxüma ga togü ga yaxögüxü ga ýéma yexmagüxümaă rü ta nüxü iyarüxugü.

¹⁰ Rü María ga Magadáčăăx, rü Cuána, rü María ga Chaútiágua naë, rü naigü ga ngecügü iyixü ga wüxi yéma Ngechuchuarü ngüexügütawá nangegücü ga yema ore.

¹¹ Natürü yema ngüexügütawá rü ſňucamare nixi ga yema ore, rü tama ngixü nayaxögüchaă.

¹² Natürü ga Pedru rü inaňaăchi, rü ſňayadau ga naxmaăwa. Rü yexguma nagu yadaucuchigu ga naxmaă, rü nüxü nadau ga düxruňgü ga wüxicüwagu na nanuxü. Rü poraăcü nabaixăchiäę namaă ga yema ngupetüxü, rü baixăchiäęcüma napatacèx nataegu.

Emaňärü namawa nangox ga Ngechuchu

(Mr 16.12-13)

¹³ Rü yema ngunexügutama rü taxre ga yema Ngechuchuarü ngüexügü rü wüxi ga īane ga Emaňawa naxi. Rü norü yaxü ga guma īane rü 11 ga kilómetru nixi nüxna ga Yerucharéü.

¹⁴ Rü yexguma namagu naxiyane, rü nachigagu nidexatanü ga guxüma ga yema ngupetüxü.

¹⁵ Rü yexguma yemachigagu iyadexatanüyane, rü nümatama ga Ngechuchu rü ngürüächi naxcèx yéma nixü, rü natanügu nixüchigü.

¹⁶ Natüru yema ngúexügü rü woo Ngechuchuxü nadaugü, rü tama nüxü nacuèxgüégü na Ngechuchu yiixü, yerü Tupana rü nanatoöögü na tama Ngechuchuxü nacuèxgüxcèx.

¹⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu, rü yema taxre ga ngúexügüna naca, rü ñanagürü: –¿Tacüchiga nixi i pidexatanüxü na nuxä namagu na peñixü? ¿Rü tacüchiga nixi i pengechañexü? –ñanagürü.

¹⁸ Rü wüxi ga yema ngúexü ga Creopágü äegaxü nanangäxü, rü ñanagürü: –Guxüma i duñxügü nixi i nüxü cuáxü ga yema yexwaca ngupetüxü ga Yerucharéüwa. Rü cuma na yexma cunaxüänechiréxü rü maneca cuxicatama nixi i tama nüxü cucuáxü ga yema ngupetüxü –ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma ga nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü: –¿Tacü nangupetü ga Yerucharéüwa? –ñanagürü. Rü nanangäxügü ga yema ngúexügü, rü ñanagürügü: –Poraäcü chixexü nüxü naxüpétü ga Ngechuchu ga Nacharétuçüäx. Nüma ga Ngechuchu rü Tupanaärü orearü uruu ga mécü nixi. Rü Tupanapéxewa rü duñxügüpéxewa namecüma rü nanaxü ga taxü ga cuëxruugü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, rü meä duñxügüxü nangúexü.

²⁰ Natüru ga paigüarü äëxgacügü rü tórü äëxgacügü rü nayayauxgü. Rü Dumacüäx ga äëxgacügüna nanamugü na curuchawa yapotagüäcüma nayuxéegüäxüçex. Rü yemaäcü nayamèxgü.

²¹ Toma nüxü tacuèxgu rü nüma tá nixi i tomaä naporaxü na ínanguxuchixüçex i tachiüäne nünxäna i Dumacüäxäru äëxgacü. Rü ñuxma rü marü tomaëxpüx i ngunexü nawena nixü ga na yamëgxüäxü.

²²⁻²³ Natüru tama ngëxícatama nixi, yerü ñuxre ga ngexügü ga totanüxü rü toxü ínayabaixgügü. Yerü yema ngexügü rü pëxmaxüchi ínayadaugü ga naxmaüwa, rü tama nüxü inayangaugü ga naxüne ga guma Ngechuchu. Rü yemacèx ga yema ngexügü rü toxçex nawoegu, rü tomaä nüxü nayarüxugüe ga nüxü na nadaugüxü ga Tupanaärü orearü ngerüugü ga daxüçüäx. Rü yema daxüçüäxügü rü namaä nüxü nixugügü ga Ngechuchu rü na namaxüxü –ñanagürügü.

²⁴ Rü yexguma yema ngexügü rü orexü taxinüegü, rü ñuxre ga tomücgü rü naxmaüwa ínayadaugü. Rü yema ngexügü nüxü ixugüxüruü nüxü inayangaugü ga naxmaä. Natüru tama Ngechuchuxü nadaugü –ñanagürügü.

²⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¿Tüxcüü tama peäeta ipexü i pemax? ¿Rü ñuxgura tá ta ipeyaxögxü i nuxcümaügxü ga Tupanaärü orearü uruügürü ore?

²⁶ ¿Rü tama éxna nüxü pecuèx ga yema ngúxü tá na yangexü ga Cristu naxüpa na daxügxü i naänewa naxüxü, na ngema äëxgacü yiixüçex? –ñanagürü.

²⁷ Rü yexguma inanaxügü ga namaä na nangoxéêäxü ga guxüma ga Tupanaärü ore ga nachiga ümatüxü. Rü yema Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxümaä inanaxügü. Rü ñuxüchi namaä nüxü nixu ga guxüma ga yema Tupanaärü ore ga nuxcümaügxü ga Tupanaärü orearü uruügürü ümatügürü.

²⁸ Rü yexguma yema iâne ga Emaüwa nangugügü, rü Ngechuchu rü nümaxü toxnamana nügü naxüxéeneta.

²⁹ Natüru ga yema ngúexügü rü nüxü nacèxügü na yexma naxäüxüçex, rü ñanagürügü: –¡Nuxma toxütagu nape, erü marü nayäuane, rü paxa tá nachüta! –ñanagürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü nawe yexma narüxäxü.

³⁰ Rü yexguma chibüçex wüxiwa mechawa natogügü, rü Ngechuchu nanayaxu ga pău. Rü Tupanana moxë naxcèx naxä. Rü ñuxüchi inanabücu, rü wüxicigüna nanaxä.

³¹ Rü yexgumatama naäexü nicuëxächitanü. Rü nüxü nacuèxgü na guma yiixü ga Ngechuchu. Natüru yexgumatama ngürüächi inayarütaxu ga nümax.

³² Rü yema taxre ga ngúexügü rü nügumäa ñanagürügü: –¿Tama éxna ga itaäegüxü ga tórü maxünewa ga yexguma namawa tamaä yadeaxgu rü tamaä nangoxéêägu ga Tupanaärü ore i ümatüxü? –ñanagürügü.

³³ Rü yexgumatama ga yema taxre ga ngúexügü rü inaxüächi ga Yerucharéüçex na nawoeguxü. Rü yexma nüxü nayangau ga na ínangutaquëxegüxü ga yema 11 ga Ngechuchuarü ngúexügü rü togü ga natanüxügü.

³⁴ Rü yema duñxügü ga íngutaquëxegüxü rü ñanagürügü nüxü: –Aixcüma nixi i marü wena namaxüxü ya Cori ya Ngechuchu. Rü Chimäü ga Pedru rü marü nüxü nadau –ñanagürügü.

³⁵ Rü yexguma ga yema taxre ga ngúexügü rü ta nüxü nixugügü ga yema nüxü ngupetüxü ga namawa, rü ñuxäcü nüxü na yacuëxächitanüxü ga guma na yiixü ga Ngechuchu ga yexguma pău inabüçuxgu.

*Ngechuchu rü norü ngúexügütex nangox
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Cu 20.19-23)*

³⁶ Rü yexguma yemaäcü iyadexagüyane, rü ngürüächi norü ngäxütanügu nachi ga Ngechuchu. Rü nüxü narümoxë, rü ñanagürü: —Nuxmaë Pa Chorü Duüxügüt —ñanagürü.

³⁷ Natüru nümagü rü nabäixächiäegü, rü poraäcü namuüle, yerü nagu naxinüegü rü wüxi ga naxchixixümare nadaugü.

³⁸ Natüru ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —¿Tüxcüü pebaixächiäegü rü tama peyaxögü na choma chixü?

³⁹ —¡Düçex, nüxü pedeüç ya choxmëgxü rü chaucutüg! Rü chomatama chixi. ¡Rü choxü pingögü rü meä choxü perüdaunü! Erü wüxi i naxchixi rü tama choxü pedauxürü naxämachi rü naxäxchinëxä —ñanagürü.

⁴⁰ Rü yema ñaxguwena, rü nüxü nanawëx ga naxmëx rü nacutü.

⁴¹ Natüru ga yema duüxügü rü yexguma rü tá tama nüxü nayaxögü, yerü nabäixächiäegü rü nataäegü. Rü yemacëx ga Ngechuchu rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Pexü nangëmaxü i ñöna i nuä? —ñanagürü.

⁴² Rü yexguma nüxna nanaxägü ga wüxi ga choxni ga iguxüchipëxe rü wüxiweü ga berure.

⁴³ Rü nüma ga Ngechuchu rü nanayaxu. Rü yema duüxügüpëxewa nanangöx.

⁴⁴ Rü ñuxuchi ñanagürü nüxü: —Rü yema choxü ngupetüxü rü yema nixi ga pemaä nüxü chixuxü ga yexguma tauta chayüxgu rü petanüwa chayexmagu. Yerü yexguma rü pemaä nüxü chixu rü ñacharügü.

“Rü tá ningü i guxüma i Tupanaärü ore i chauchiga ümatüxü i Wiyaegüärü poperawa, rü Moiché ümatüxü i mugüwa, rü ore i nuxcümaügütü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxüwa”, ñacharügüçhirëx pexü.

⁴⁵ Rü yemaaäcü namaä nanangoxëe ga Tupanaärü ore ga ümatüxü.

⁴⁶ Rü ñanagürü nüxü: —Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü nüxü nixu rü choma i Cristu rü tá chayu, rü tomaëxpüx i ngunexügu rü tá wena chamaxü.

⁴⁷ —Rü yematama ore i ümatüxüwa nüxü nixu rü tá chauégagu tá nixi i nüxü yaxugüxü i ore i mexü. Rü Yeruchareüwa tá inaxügü i ngëma ñuxmatáta guxü i naännewa nangu na ngëmaäcü duüxügü nüxü rüxoexüçex i nacüma i chixexü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçex i norü pecadugü.

⁴⁸ —Rü ñuxma rü pematama nixi i chorü orearü uruügü, rü tá duüxügümaä nüxü pixu ga yema chauxüttawa nüxü pedaugüxü rü nüxü pexïnüexü.

⁴⁹ —Rü dücax, choma rü pexcëx tá nüma chanamu i Naäe i Üünexü ga pexcëx nüxü naxunetaxü ya Chaunatü. Natüru chanaxwëxe i númatátama daa iäne ya Yeruchareüwa pengëxmagü, ñuxmatáta penayauxgü i ngëma Tupanaäe i Üünexü i daxüwa ne üxü i tá pexü poraexëxü —ñanagürü.

*Ngechuchu rü daxüguxü ga naännewa naxü
(Mr 16.19-20)*

⁵⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü Yeruchareüärü toxnamana norü ngúexügütü nagagü, ñuxmata Betániäärü ngaicamana nangugü. Rü yéma norü ngúexügütü nawémëx, rü Tupanana naxcëx naca na nüxü nangüxüexüçex.

⁵¹ Rü yexguma yema ngúexügütex nayumüxëguwena rü nüxna nixügachi. Rü Tupana daxüguxü ga naännewa nanaga.

⁵² Rü nümagü ga norü ngúexügütü rü Ngechuchuxü nicuëxüügü. Rü ñuxuchi taâeäcüma Yeruchareüçex nawoegu.

⁵³ Rü guxüguma tupauca ga taxünewa naxixü, rü yéma Tupanaxü nicuëxüügü. Rü ngëmaäcü yii.

ORE I MEXÜ GA CUÁÜ ÜMATÜXÜ

Tupana Nane rü duňxüňäcü nangox

¹ Naxüpa ga guxüma, rü marü nayexma ga Tupana Nane. Rü Tupanamaä nayexma rü woetama Tupana nixi ga nümax. Nüma rü Tupanaärü Ore nixi i naega erü tamaä nüxü nixu i Tupanachiga.

² Rü naxüpa ga guxüma rü nüma ga Tupana Nane rü naxüttawatama nayexma.

³ Rü guma Nanexü nixi ga namuxü ga Tupana na naxüäxüçèx ga guxüma. Rü nataxuma i taci i nüxma ngéexmaxü i tama nüma naxüxü.

⁴ Rü Nanewa nixi i nangexmaxü i maxü. Rü ngema maxü rü guxü i duňxügürü ngóonexëëruü nixi.

⁵ Rü yima Nane rü woo chixexü íporaxüwa rü duňxügürü nüxü nacuëxëë i Tupanachiga. Rü ngéma chixexü rü taxucü-rüwama ngéma mexüxü narüyexera.

⁶⁻⁷ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Cuáü ga baiňxéëruügü äegacü. Rü guma nixi ga Tupana nüma namucü na nüxü yaxuxüçèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü na yemaäcü guxüma nüxü yaxögxüçèx.

⁸ Rü nüma ga Cuáü rü tama Tupana Nane ya duňxügürü ngóonexëëruü nixi. Natürü nüma nixi ga Tupana nüma namuxü na nüxü yaxuxüçèx ga nachiga ga guma ngóonexëëruü.

⁹ Rü ñoma ga nañnewa nangu ya yima aixcüma Tupana Nane ixicü i guxüma i duňxügürü ngóonetenüxéecü.

¹⁰ Rü nüma ga guma Nane ga Tupanaärü Ore ixicü rü ñoma ga nañnewa nayexma. Rü woo nagagu nixi ga naxüäxü ga guxüma ga ñoma ga nañne, natürü ñoma ga nañne-cüläx ga duňxügürü rü tama nüxü nacuëgxü na texe yiňxü.

¹¹ Nuň norü nañnewatama nangu, natürü norü duňxügürü ga Yudíugü rü tama nanayauxgü.

¹² Natürü guxema nayauxgüxe rü nüxü yaxögxüxe rü tüxü nanatauxchaxéë na Tupanaxäcügü tixigüxü.

¹³ Rü ñuxma rü Tupanaxäcügü tixigü ga guxema yaxögxüxe. Natürü tama noxri tabuexügagü nixi i ngéma rü tama túmanatügürü ngúchaügagü nixi. Natürü i ñuxma rü Tupanaxäcügü tixigü ga guxema yaxögxüxe yerü nümatama ga Tupana rü naxäcügüxü tüxü nixigüxéë.

¹⁴ Rü nüma ya yima Nane ya Tupanaärü ore ixicü rü duňxüňäcü nangox. Rü totanüwa nayexma rü poraäcü toxü nangechaü rü aixcüma nixi ga norü ore. Rü toma nüxü tadaugü ga ñuxäcü na naxüünexü. Rü Nanatüxüttawa nanayaxu ga yema üüne yerü nügümaä nüxü nawüxicèx ga nüma.

¹⁵ Rü gumachigakü nixi ga yaxuxü ga Cuáü ga yexguma ñaxgu: –Daa nixi ga guma pemaä nüxü chixuchigacü ga yexguma ñachaxgu:

“Rü yima chowearma ne ücü rü choxü rüyexeracü nixi, yerü woetama marü nayexma ga tauta chabuxgu ga chomax”, ñanagürü ga Cuáü.

¹⁶ Rü yima Tupana Nane rü namecümäxüchi rü naxmëxwa nangëxma i guxüma. Rü naxüttawा nixi i nayauxgüxü i guxüma i ngüxéëgü.

¹⁷ Rü Moňchéxü nixi ga namuxü ga Tupana na tüxü nangüexëëxüçèx ga yema norü mugü. Natürü Ngechuchu ya Cristuxü nixi ga namuxü na tüxü nangüexëëxüçèx na yigü ingechaügüxü rü nagu imaxëxüçèx i ore i aixcüma ixixü.

¹⁸ Taguma texé ñuxgu nüxü tadau ga Tupana. Natürü Nane ya nügümaä nüxü wüxicacü nixi ya tüxü nüxü cuëxéecü. Rü yima Nane rü Tupanaxäcü nixi, rü Nanatümaä wüxiwa nangëxmagü.

*Cuáü ga baiňxéëruü rü nüxü nixu ga Ngechuchu ya Cristuchiga
(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)*

¹⁹ Rü yema Yudíugürü äegxagüga Yerucharéüçüäx rü Cuáü ga baiňxéëruüxtawa nanamugü ga paigü rü Lebitanüxügü na nüxna yacagüexüçèx na texe yiňxü.

²⁰ Rü nüma ga Cuáü rü meäma nügü nixu, rü ñanagürü: –Tama nixi i Cristu chüixü i chomax –ñanagürü.

²¹ Rü wenaxärü nüxna nacagü rü ñanagürü: –Texé éxna quixi? –Éxna cuma ga nuxcümaücü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ería quixi? –ñanagürü. Rü Cuáü nanangäxü rü ñanagürü: –Tama Ería chixi –ñanagürü. Rü nümagü rü wenaxärü nüxna nacagüe rü ñanagürü: –Éxna cuma quixi ya yima orearü uruü ga Moňché nüxü ixucü ga ínguxchaücü? –ñanagürü. Rü Cuáü nanangäxü rü ñanagürü: –Tama yima chixi –ñanagürü.

²² Rü yexguma ñanagürögüama: —¿Éxna texé quiixü? Erü tanaxwèxe i ngëma núma toxü mugüxüxtawá tanange i curü ngäxüga. ¿Rü ñuxü ñacuxü i ñuxma na texé quiixü? —ñanagürögü.

²³ Rü Cuáü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Choma nixi i ngëma duüxü i dauxchitawa i ngextá taxúema íxápataxüwa tagaäcü ñachaxü:

“¡Rü nüxü perüxoe i pecüma i chixexü rü ipayanawéxächixéex i perü maxü naxcèx ya Cori ya Tupana!” ñachaxü, guma nuxcümaäcü ga orearü uruü ga Ichaxia nüxü ixuxürü —ñanagürü.

²⁴⁻²⁵ Rü yexguma ga yema paigü rü Parichéugü yéma mugüxü ga Cuáümaä na yanadex-agüxütcèx rü wenaxärü nüxna nacagüe, rü ñanagürögü: —Rü ngëxguma tama Cristu quixígu, rü tama Ería quixígu, rü tama yima orearü uruü ya inguxchaäcü quixígu, ¿rü tüküxü i duüxülgüxü ícuabaiüxéexü i ñuxmax? —ñanagürögü nüxü.

²⁶⁻²⁷ Rü Cuáü nanangäxü rü ñanagürü: —Choma rü dexawamare íchanabaiüxéexü i duüxügü. Natüru petanüwa nangëxma ya yima tama nüxü pecuácü ya choweama ne ūcü. Rü choma rü napéxewa rü taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunügürü wëgüwa chame —ñanagürü ga Cuáü.

²⁸ Rü yema nachica ga Betániägu äegaxüwa nixi ga Cuáü ga nüxü yaxuxü ga yema ore. Rü natü ga Yudáüärü tocutüwa nixi ga yema nachica ga ngextá Cuáü duüxügüxü ibaiüxéexüwa.

Ngechuchu nixi ga Tupana núma namucü na duüxügülarü pecaducex nayuxülcèx

²⁹ Rü moxüäcü ga Cuáü rü Ngechuchuxü nadau ga naxcèx na yaxüxü. Rü ñanagürü ga Cuáü: —¡Rü dúcax! Daa nixi ya yima Tupana núma namucü na nayuxülcèx na ñoma i nañecüäx i duüxügürü pecaduxü iyanaxoxéexülcèx.

³⁰ —Rü choma rü daa Ngechuchuchigaxü nixi ga chixuxü ga yexguma ñachagu:

“Rü choweama ne naxü ya wüxi ya chorü yexeracü, yerü núma rü woetama nayexma ga tauta chabuxü ga chomax”, ñachagu.

³¹ —Rü chomatama ga noxri rü tama nüxü chacuèx ga texe na yïixü ga nümax. Natüru núma chaxü na dexawamare duüxügüxü íchabaiüxéetanüxülcèx na tatanüxü i Yudíugü nüxü cuègxülcèx na texé yïixü —ñanagürü.

³² Rü ñanagürü ta ga Cuáü: —Rü chomatama nüxü chadau ga Tupanaäe ga Üünexü ga yexguma wüxi ga muxtucurü daxüwa ínaxexegu rü Ngechuchuxünegu yanawéxgü.

³³ —Choma rü noxri tama nüxü chacuèx ga texe na yïixü ga nümax. Natüru ga Tupana ga choxü mucü na dexawamare duüxügüxü íchabaiüxéexülcèx, rü ñanagürü choxü:

“Rü yima nüxü cudaucü ya chauäe i Üünexü naftugu írúxexecü, rü yima tá nixi ya chauäe i Üünexü duüxügüna nguxéecü”, ñanagürü choxü.

³⁴ —Choma rü marü yima Ngechuchuxü chadau rü pemaä nüxü chixu na núma rü aixcüma Tupana Nane yïixü —ñanagürü.

Nüxüraüxü ga norü ngüexülgü ga Ngechuchu

³⁵ Moxüäcü rü wenaxärü Cuáümaä yema nachicawa tayexmagü ga toma ga taxre ga norü ngüexügü.

³⁶ Rü yexguma Ngechuchuxü nadéüxgu ga yéma na naxüpetüxü, rü Cuáü rü ñanagürü toxü: —¡Dúcex! Yima nixi ya Tupana núma namucü na pecaducex nayuxülcèx —ñanagürü.

³⁷ Rü toma ga Cuáüärü ngüexügü rü nüxü taxinüe ga yexguma yema ñaxgu. Rü Ngechuchuwe tarüxi.

³⁸ Rü nügü ínidau ga Ngechuchu, rü toxü nadau ga nawe na tarüxi. Rü toxna naca rü ñanagürü toxü: —¿Tacüçex pedau? —ñanagürü. Rü tomagü rü ñatarügügü: —Pa Ngúexéeruü, ñegexta nixi i cupeixü? —ñatarügügü.

³⁹ Rü Ngechuchu toxü nangäxü, rü ñanagürü toxü: —¡Nuä chowe perüxü rü ipayadéüx! —ñanagürü. Rü nawe tarüxi, rü nüxü tadaugü ga na ngexta napexü. Rü yexguma yéma tangugügü, rü marü ággümüçülarü orawa nangu ga na nayáuanexü. Rü yexma naxütagu tarücho rü ñuxmata nachüta.

⁴⁰ Rü choma chixi ga noxri Cuáü ga baiüxéeruüxü chaxíñuxü ga yixcama Ngechuchuwe charüxi. Rü chomüäcü rü Aüdré nixi. Rü núma rü Pedru ga Chimáüneë nixi.

⁴¹ Rü yexgumatama ga Aüdré, rü nañeneë ga Chimáülcèx nayadau. Rü ñanagürü nüxü: —Rü marü nüxü itayangau ya yima Cristu ga nuxcüma Tupana nüxü unetacü —ñanagürü.

⁴² Rü yemawena, rü Ngechuchu íyexmaxüwa Chimáüxü naga ga Aüdré. Rü yexguma Ngechuchu Chimáüxü dëüxgu, rü ñanagürü nüxü: —Cuma nixi i Chimáü i Cuáü nane quíixü. Natüru i ñuxmawena rü Nuta tá nixi i cuéga —ñanagürü. Rü ngëma naega rü Pedru ñaxüchiga nixi.

Ngechuchu rü naxcèx naca ga Piripi rü Natanae

⁴³ Rü moxūācū ga Ngechuchu rü nügū namexēē na Gariréaanewa naxūxūcèx. Rü Piripixū inayangau rü ñanagürü nüxü: —¡Chowe rüxü! —ñanagürü.

⁴⁴ Rü nüma ga Piripi rü īane ga Bechaídacūāx nixī. Rü yémacūāx ta nixī ga Aüdré rü Pedru.

⁴⁵ Rü Piripi rü Natanaecèx nayadau, rü ñanagürü nüxü: —Marü nüxü itayangau ya yima Cristu ga Moïché nachiga naxümatücū ga mugüarü poperawa, rü nuxcümañgūxü ga Tupanaärü orearü uruügū ta nachiga naxümatülgücü. Yima nixī ya Yúche nane ya Ngechuchu ya Nacharétucūāx —ñanagürü.

⁴⁶ Rü ñanagürü ga Natanae: —¿Ñuxācū i taci rü mexü i Nacharétuwa ne naxūxü? —ñanagürü. Rü Piripi nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —¡Dúcèx, ngíxā rü ítayadau! —ñanagürü.

⁴⁷ Rü yexguma Ngechuchu Natanaexü dèuxgu ga naxcèx na yaxūxü, rü ñanagürü: —¡Dúcèx! Yéa ne naxü i wüxi i yatü i aixcüma Yudiu ixixü i aixcüma ngearü chixexūāxü —ñanagürü.

⁴⁸ Rü yexguma ga Natanae rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxācū i choxü cucusxü? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Naxūpa ga Piripi cuxcèx na yaçaxü, rü choma rü cuxü chadau ga yexguma orix ga igueratülgü curüxūñgxug —ñanagürü.

⁴⁹ Rü Natanae nanangāxü rü ñanagürü nüxü: —Pa Ngúexēēruúx, cuma rü Tupana Nane quixi. Rü cuma nixī i guxüma i Yudügürü Äëxgacü quíixü —ñanagürü.

⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü choxü cuyaxö erü cumaā nüxü chixu na igueratüüwa cuxü na chadauxü. Rü ngëmacéxicatama nixī i cuyaxöö. Natürü ngëmañxma nüxü cudeauxüärü yexera tá nixī i nüxü cudeauxü i yixicura —ñanagürü.

⁵¹ Rü ñanagürü ta ga Ngechuchu: —Rü aixcüma pemaā nüxü chixu rü tá nüxü pedaugü na yawâxnañxü i daxüguxü i naâne. Rü tá nüxü pedaugü i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücūāx i ngema daxü ïgüxü rü íruxügüxü i naetüwa ya Tupana Nane ya duüxüxü ixicü —ñanagürü.

2

Ngíarü peta ga īane ga Canáwa üxü ga Gariréaanewa

¹ Rü yexguma marü tomaéxpüx ga ngunexü Gariréaanearü īane ga Canáwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü nayexma ga wüxi ga ngíarü peta. Rü yemawa ngixna naxugü ga naë ga Ngechuchu.

² Rü Ngechuchuna rü toxna rü ta naxugüe na yéma taxixūcèx.

³ Rü nagux ga norü axexü ga binu. Rü Ngechuchu naë ngígrügü nüxü ga Ngechuchu: —Marü nagúarü binuäxgü —ngígrügü.

⁴ Natürü Ngechuchu ngíxü nangāxü, rü ñanagürü: —Pa Mamax, ¿tüxcüü chomaā nüxü quixu i ngëma? Erü tauta nawa nangu na chanaxüxūcèx i tacü rü mexü i Tupanaärü poramaā üxü —ñanagürü.

⁵ Natürü ga ngíma ga naë rü ngígrügü nüxü ga yema baegüxü namaā ga binuchiü: —¡Penaxü i guxüma i ngëma nüma pemaā nüxü yaxuxü! —ngígrügü.

⁶ Rü yéma iyexma ga 6 ga tükü ga nutagüngüxèx. Rü wüxicigü ga yema tüküwa rü maneca yexma name ga 50 rü éxna 70 litrugü ga déxá. Rü yema tükügü iyixü ga yema Yudügü ngíxü ixügüäcögücü ga yexguma dexámaā nügü yayauxmëxgüchaügu na Tupanacèx nügü yamexéégüxūcèx.

⁷ Rü Ngechuchu rü yema baegüxüxü namu, rü ñanagürü: —¡Dexámaā ngíxü pixügüäcu i ñaâa tükügü! —ñanagürü. Rü nümagü ga yema baegüxü rü meâma ngíxü nixügüäcu.

⁸ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü ñuxma chanaxwexe i íraxü peyaxu, rü petaaru yoraxüftawa penange —ñanagürü. Rü yemaacü nanaxügü ga yema baegüxü.

⁹ Rü yema petaaru yora nüxü naxaxneta ga yema dexá ga binuxü nacéxichixü. Natürü tama nüxü nacuëx ga ngextä na nayauxgüäxü. Rü yema baegüxüxícatama nixī ga nüxü cuëxgüxü ga dexámare na yïixü ga noxrix. Rü yexgumatama ga yema petaaru yora rü yema yatü ga ingíxüçèx naca.

¹⁰ Rü ñanagürü nüxü: —Guxü i naânewa rü duüxügü rü noxri rü namaā nabae ya meçü ya binu. Rü ngëxguma marü meâma guxüma axegügi i ngëma nüxna naxuxü, rü ngëmawena rü nüxna nanaxä ya ngexcürüücmare ya binu. Natürü i cuma rü marü nagúxchaügu i peta, rü meçchicü ya binumaätama cuyaxaxegüxéē i duüxügü —ñanagürü.

¹¹ Rü guma Gariréaanewa yexmane ga īane ga Canáwa nixī ga yema naxüxü ga Ngechuchu. Rü yema nixī ga nüxiraüxü ga cuëxruüga Tupanaärü poramaā üxü ga nawa nügü inawéxü ga Tupana Nane na yïixü. Rü toma ga norü ngúexügü rü ta ítayaxümüçögü. Rü yéma guma īanewa tayexmagü ga ñuxre ga ngunexü.

¹² Rü yemawena rü Capernáu ga īanewa naxü ga Ngechuchu. Rü naë rü naëneëgü rü toma ga norü ngúexügü rü ta ítayaxümüçögü. Rü yéma guma īanewa tayexmagü ga ñuxre ga ngunexü.

*Ngechuchu rü tupauca ga taxünnewa ínanawoxü ga yema duülxülgü ga yéma taxegüxü
(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)*

¹³ Rü toma ga Yudíugü rü marü ningaica ga torü peta ga Üpetüchiga. Rü yemacèx ga Ngechuchu rü Yeruchareéüwa naxü.

¹⁴ Rü yexma tupauca ga taxünegu nüxü nayangau ga duülxülgü ga yéma norü wocagümaä rü carnerugümaä rü muxtucugümaä taxegüxü. Rü yéma nüxü nadau ta ga duülxülgü ga norü taxechicawa rütogüxü rü Tupanaärü ämareauxü ga diërumaa yéma taxegüxü.

¹⁵ Rü yexguma yemaxü nadéüxgu ga Ngechuchu, rü nanaxü ga wüxi ga quaixruü ga naxchëxmünaxcèx. Rü yemamaä tupauca ga taxünnewa ínanawoxü ga yema duülxülgü guxüma ga norü carnerugümaä rü wocagümaä. Rü yema diërucèx taxegüxüärü diëru rü ngíxü narüwoü flaxtüanegu. Rü norü mechagü rü ta nüxü nawoneta.

¹⁶ Rü yema muxtucugümaä taxegüxüxü ñanagürü: —jípeyana i ngëma perü muxtucugü i nuä! Tama name i taxepataüxü peyaxíxëe ya daa Chaunatüpata —ñanagürü.

¹⁷ Rü yexguma ga toma ga norü ngúexülgü rü nüxna tacuëxächie ga nuxcümaüxü ga ümatüxü ga ñaxü:

“Duülxülgü rü tá chauxchi naxaie erü chanachuxu i tacü i chixexü na naxügxü i Tupanap-atawa”,
ñaxdü.

¹⁸ Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürü: —¿Tacü rü cuëxruüxü toxü cedulaüxü na nawa nüxü tacuáxüçex na aixcüma Tupana yiixü ya cuxü mucü na ícunawoxüxüçex i ñaaä duülxülgü i nuä? —ñanagürü.

¹⁹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —¡Nagu pepogüe ya daa tupauca ya taxüne! Rü choma rü tomaëxpüx i ngunexülgü rü tá wena íchanadaxëe —ñanagürü.

²⁰ Rü yexguma ga yema ãëxgacügü rü nanangäxülgü, rü ñanagürü: —Rü 46 ga taunecü nawa napuracüe ga duülxülgü na naxügxüxüçex ga daa tupauca ya taxüne. ¿Rü ñuxäcü tá i cuma i tomaëxpüx i ngunexü tátama wena ícunadaxëeëxü? —ñanagürü.

²¹ Natüru guma Tupanapata ga Ngechuchu nachiga idexane rü naxünechigatama nixü.

²² Rü yemacèx ga toma ga norü ngúexülgü, rü yexguma Ngechuchu yuwa írudaxgu, rü nüxna tacuëxächie ga yema ore ga Ngechuchu nüxü ixuxü. Rü aixcüma tayaixögü ga yema ore ga nüxü yaxuxü rü yema Tupanaärü ore ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügi Ngechuchuchigagu ümatügüxü.

Ngechuchu rü nüxü nacuëx i guxüma i duülxülgü

²³ Rü yexguma Ngechuchu Üpetüchigaarü petacèx Yeruchareéüwa yexmagu, rü muxüma ga duülxülgü rü nüxü nayaxögü, yerü nüxü nadauygü ga yema taxü ga mexülgü ga Tupanaärü poramaä naxüxü.

²⁴ Natüru ga núma ga Ngechuchu rü tama yema duülxülgümenxüwa nügü nayexmaxëechaü, yerü woetama marü nüxü nacuëx ga tacüga na naxinüexü ga guxüma ga yema duülxülgü.

²⁵ Rü yemacèx ga núma rü taxucëxma texé namaä nüxü tixu na tacüga naxinüexü ga yema duülxülgü. Yerü nümatama marü nüxü nacuëx ga tacüga na naxinüexü ga naâëwa ga wüxicigü.

3

Ngechuchuxütagu nanaxüäne ga Nicodémou

¹ Nayexma ga wüxi ga Parichéu ga Nicodémugu ãegacü. Rü núma rü wüxi ga ãëxgacü ga nüxü nangechaügüci nixü ga Yudíugütanüwa.

² Rü guma Nicodémou rü Ngechuchuxütagu nanaxüäne ga chütacü. Rü ñanagürü Ngechuchuxü: —Pa Ngíexëeüxü, toma nüxü tacuëx na aixcüma Tupana núma cuxü muxü na toxü cungüexëeüçex. Erü taxucürüwa texé cuxriü tanaxü i ngëma taxü i mexülgü i Tupanaärü poramaä üxü, ega tama Tupana túnamüntawa ngëxmagu —ñanagürü.

³ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma cumaä nüxü chixu, rü yíxema tama wenaxärü buxe rü taxucürüwama Tupana ãëxgacü ííxíxüwa tangü —ñanagürü.

⁴ Rü Nicodémou rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Natüru ñuxäcü i wüxi i yatü i marü yaxü i wena nabuxü? ¿Éxna wena naëänügu naxücxü rü ngëmaäcü wena nabuxü? —ñanagürü.

⁵ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Rü aixcüma cumaä nüxü chixu rü yíxema tama nüxü rüxoxe i tümaärü pecadu rü tama Tupanaäe i Üünexüwa nayaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü, rü taxucürüwama Tupana ãëxgacü ííxíxüwa tichocu

⁶ —Yíxema duülxüwa buxe rü duülxüntama tixü. Natüru yíxema Naäe i Üünexüwa nayaxúxe i maxü i ngexwacaxüxü, rü Tupanaxäcü tixü.

7—Tāñtámá cubaixâchiäé na cumaã nüxü chixuxü na Tupana naxwèxexü na guxüma i duñxügü rü wena nabuexü!

8—Ya buanecü rü nüma ñanaxwèxexüwa nabu. Rü nüxü cuxñü i naga, natürü tama nüxü cucus na ngextáama ne naxüxü rü ngextáama na naxüxü. Rü ngëgxumarüü ta tixigü ya guxâma ya yíxema Naäé i Üünexüwa nayaxúxe i maxü i ngewacaxüxü —ñanagürü.

9 Rü Nicodémou wenaxärü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —¿Natürü ñuxâcü nixi i ngëma? —ñanagürü.

10 Rü Ngechuchu nanangâxü, rü ñanagürü nüxü: —Cuma rü Yudíugüarü ngúexëerü i nüxü i cuáxü quixü. ¿Rü ñuxâcü chi i cuma i tama nüxü cucus i ngëma?

11—Aixcuma cumaã nüxü chixu rü toma rü namaã tidegäü i ngëma nüxü tacuáxü. Rü norü uruu tixigü i ngëma nüxü tadaugüxü. Natürü pema rü tama toxü peyaxögü i ngëma pemaã nüxü tixuxü.

12—Rü ñuxma na tama choxü peyaxögüxü i ngëma pemaã nüxü chixuxü i ñoma i naâneärü ngëmaxüchiga, rü ñuxâcü tá peyaxögüxü ega pemaã nüxü chixuxgu i daxüguxü i naâneärü ngëmaxüchiga?

13—Taguma texé daxüguxü i naânewa taxü. Natürü i choma i Tupana Nane na duñxüxü chiiñxü, rü chaxicatama nixi i ngëma ne chaxüxü rü ngëma tá chaxüxü.

14-15—Pema nüxü pecuex ga ñuxâcü nuxcumaxüchima yema nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüwa, rü Moïché wüxi ga naïgu nanaxüñagü ga yema áxtape ga diérumünaxcëx. Rü ngëgxumarüü tá ta i choma i Tupana Nane i duñxüxü chiiñxü, rü wüxi i naïgu tá choxü nanaxüñagü i duñxügü na guxâma ya texé ya choxü yaxögüxe rü tükü nangëxmaxüçex i maxü i taguma gúxü.

Tupana rü poraäcü nüxü nangechaü i ñoma i naâneçüäx

16—Rü Tupana rü poraäcü nüxü nangechaü i ñoma i naâneçüäx i duñxügü. Rü yemacëx inanamu ga Nane ga nügümaã wüxicacü na guxâma ya texé ya nüxü yaxögüxe rü tama itarütauxexüçex rü tükü nangëxmaxüçex i maxü i taguma gúxü.

17—Yerü ga Tupana rü tama ñoma ga naânewa nanamu ga Nane na duñxügümaã naxgueâxüçex na napoxcuezü. Natürü nûma nanamu na namaxëxëäxüçex i duñxügü.

18—Rü yíxema Tupana Naneäxü yaxöökü, rü Tupana rü tama tûmamaã nanaxuegu na tapoxcuezü. Natürü yíxema tama nüxü yaxöökü, rü marü tûmamaã nanaxuegu na tapoxcuezü, erü tama nüxü tayaxö ya yima Tupana Nane ya nügümaã wüxicacü.

19—Rü yíxema tama nüxü yaxögüxe, rü Tupana rü marü tûmamaã nanaxuegu na tapoxcuezü. Yerü yexguma ñoma ga naânewa nanguagu ga Tupana Nane ya duñxügüarü ngóonexëerü, rü tama nawe tarüxüchäü. Natürü yexera tûmaärü me nixi ga eñanexüwaama na tayexmagüxü, yerü chixexü taxügü.

20—Guxâma ya yíxema chixexü ügüxe rü naxchi taxaie i ngóonexü. Rü tama nüxna tangaicamagüchäü erü tama tanaxwexe na nangóxü i ngëma chixexü i itaxügüxü.

21—Natürü yíxema aixcuma Tupanaärü ore nüxü ixuxüäcuma meä maxëxë rü nüxna tangaicama i ngëma ngóonexü. Rü ngëmaäcü tanaxü na meä nangóxüçex na Tupanaärü ngüchaüäcuma na yüñxü i guxüma i ngëma taxügüxü —ñanagürü.

Cuáü ga baiñxëerü rü wenaxärü nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

22 Rü yemawena rü tomaã Yudéaanewa naxü ga Ngechuchu. Rü ñuxre ga ngunexü tomaã yéma nayexma rü yéma duñxügüxü ítabaiñxëegü.

23 Rü Cuáü ga baiñxëerü rü Enóärü ñanewa ga Charíarü ngaicamana rü ñanabaiñxëe ta ga duñxügü yerü yéma nayexma ga taxü ga dexä. Rü yema yéma íngugüetanüxü ga duñxügü, rü Cuáü inayabaiñxëetanü.

24 Rü yemaäcü nangupetü naxüpa ga na poxcupataügu yatëxcuchixü ga Cuáü.

25 Rü yexguma rü ñuxre ga norü ngúexügü ga Cuáü, rü wüxi ga Yudíumäa níporagatanüçüü nachiga ga nacümagü na ñuxâcü namexü na Tupanacex nügü yamexëegüxü ga duñxügü.

26 Rü Cuáümaã nüxü nayarüxugüe, rü ñanagürügü: —Pa Ngúexëerü, düçax guma yatu ga tomaã nüxü quixucü rü cumaã yexmacü ga natü i Yudáñärü tocutüwa, rü yima rü ñuxma rü duñxügüxü ñabaiñxëe, rü guxüma i duñxügü rü nawe narüñ —ñanagürügü.

27 Rü Cuáü nanangâxü rü ñanagürü nüxü: —Taxúema tacü tükü nangëxma ega Tupana tama tükna naxâxgu.

28—Pemata rü marü choxü peñinüe ga yexguma ñachagu:

“Choma rü tama Cristu chixü. Natürü choma chixü i Tupana yima Cristupëxegu choxü imuxü na nüxü chixuxüçex i nachiga”, ñachagu.

29—Rü wüxi i ngigüwa rü yima yatü ya ingüü rü naxmëxärü yora nixi. Rü yima yatümüçü i naxütwawa ngëxmaxü rü nüxü inarüxñü i norü ore. Rü nataäé i ngëgxuma nüxü naxñingu

i ngēma na yadexaxū. Rü ngēgumarü i choma rü aixcūma Cristumaā chataāēxuchi i nūxmax.

³⁰—Nüma rü tá nixīnagüchigü na ãēxgacü yíixü, natürü i choma rü tá ícharüxichigü.

Yima daxūwa ne ūxcüchiga

³¹—Rü yima Cristu ya daxūwa ne ūxcü rü guxäetüwa nangēxma. Natürü i choma rü nōma i naānewa changēxma, rü nōma i naānecüñāx chixi, rü ngēma nōma i naānewa ngēxmaxüchigaxü chixu. Natürü i nüma ya Cristu ya daxūwa ne ūxcü, rü guxäetüwa nangēxma.

³²—Rü nüma rü tamaā nüxü nixuchiga ga yema nüxü nadauxü rü nüxü naxñünxü. Natürü noxretama nüxü nayaxögü i ngēma nüxü yaxxü.

³³—Natürü ngēguma texé nüxü yaxögxu i norü ore, rü ngēmaäcü tanangoxéë na aixcūma yíixü i ngēma Tupana nüxü ixuxü.

³⁴—Rü yima Tupana núma namucü, rü Tupanaäru orexü nixu. Erü Tupana rü nüxna nanamu i Naāe i Üünexü na guxüguma naxütawa nangēxmaxücèx.

³⁵—Rü Tanatü ya Tupana rü Nanexü nangechaü. Rü ngēmacèx marü naxmēxwa nanangēxmaxéë i guxüma i tacü i ngēmaxü.

³⁶—Rü yíxema Tupana Naneāxü yaxöhxü rü tükü nangēxma i maxü i taguma gúxü. Natürü yíxema tama nüxü yaxöchaxü xe Tupana Nane, rü tātumá tükü nangēxma i ngēma maxü i taguma gúxü. Natürü tá tanayaxu i ngēma äücumaxü i poxcu i Tupana tá namaā tükü poxcuxü —ñanagürü ga Cuáü ga baiüxéerü.

4

Ngechuchu rü Chamáriaanecüñāx ga ngecü

¹ Rü Parichéugü rü nüxü nacuáchigagü ga Ngechuchu rü Cuáüärü yexera nüxü na nayexmaxü ga norü ngüexügü, rü norü yexera duüxügüxü na ínabaiüxéëexü.

² Natürü tama Ngechuchu nixi ga ínabaiüxéëcü ga duüxügü. Rü toma ga norü ngüexügü tixi ga tanaxüxü ga yema.

³ Rü yexguma Ngechuchu nüxü ñügu ga Parichéugü rü nachigagu na yadexagüxü, rü yéma Yudeéanewa ítachoxü na Gariréaanecex tawoeguxü.

⁴ Natürü ga yema nama ga nagu tawoeguxü rü Chamáriaanewa nadapetü.

⁵ Rü yemacèx ga toma rü nawá tangugü ga wüxi ga Chamáriaaneärü iâne ga Chicaru. Rü guma iâneärü ngaicamana nayexma ga yema naâne ga nuxcümäücü ga Acobuaxü yexmaxü rü yixcama rü nane ga Yúchena naxaxü.

⁶ Rü yéma nayexma ga wüxi ga puchu ga duüxügü dexácèxixaixmaügütü ga Acobuarü Puchugu äeggacü. Rü poraäcü nipa ga Ngechuchu ga namagu na yaxüxü. Rü yemacèx guma puchuxütawa nayarütoochi. Rü toouchiwa nanguxchaü ga yexguma.

⁷⁻⁸ Rü toma ga norü ngüexügü rü guma iânewa taxí na torü ònacex tayataxegüxücèx. Rü towena yéma ingu ga wüxi ga ngecü ga Chamáriaanecüñāx ga guma puchuwa dexáwa ücü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü: —Íraxü i dexá choxna naxä! —ñanagürü.

⁹ Natürü ga yema nge rü ibaixachiäne yerü ga Yudíugü rü Chamáriaanecüñāxgumaä nüguchi naxaie rü yemacèx ga yema nge rü inangäxü rü ngigürügü nüxü: —¿Ñuxäcü i cuma na Yudíu quiixü i dexácèx choxna cuçaxü i choma na Chamáriaanecüñāx chiiixü? —ngigürügü.

¹⁰ Rü Ngechuchu ngíxü nangäxü, rü ñanagürü: —Ngēguma chi nüxü cucusü i ngēma mexü i Tupana cuxna áxchaüxü, rü chi nüxü cucusü na texé yíixü ya yima dexá cuxna taçacü, rü cuma rü chi nüxnata cuca i dexá i maxü nawa ngēxmaxü rü nüma rü chi cuxna nanaxä i ngēma dexá —ñanagürü.

¹¹ Rü yema ngecü inangäxü, rü ngigürügü nüxü: —Pa Corix, ¿ñuxäcü tá i dexáta cuyaxu? Erü daa puchu rü namátamaxüchi rü cuxü nataxuma na facümaä cunayaxuxücèx i dexá. ¿Rü ngéxtá tá i cunayaxuxü i ngēma dexá i maxü nawa ngēxmaxü na choxna cunaxäxücèx?

¹²—Nuxcümäücü ga törü oxi ga Acobu toxcèx núma Chamáriaanewa nanatèx ga daa puchu. Rü gumawa nixi ga naxaxexü ga nüma rü nanegü rü norü wocagü. ¿Rü ñuxäcü chi i cuma i norü yexera quiixü? —ngigürügü.

¹³ Rü Ngechuchu ngíxü nangäxü, rü ñanagürü: —Rü guxäma ya texé ya daa puchuarü dexáwa axexe, rü wena tåxarü titawae.

¹⁴—Natürü texé ya yíxema choma tükna chaxäxü i dexáwa axexe, rü tagutáma wena titawa. Erü ngēma dexá i choma tükna chaxäxü rü wüxi ya puchu ya guxüguma ibaibecürüü tá nixi i tümawa, erü ngēma dexáwa nangēxma i maxü i taguma gúxü —ñanagürü.

¹⁵ Rü ngíma ga yema nge rü inangäxü rü ngigürügü: —Pa Corix, ¡choxna naxä i ngēma dexá na taguma wena chitawaxücèx, rü taguma wena daa puchuwa dexáwa chaxüxücèx! —ngigürügü.

¹⁶ Rü Ngechuchu ñanagürü ngíxü: —Íyadu ya cute, rü naxcèx yaca, rü nuã pex! — ñanagürü.

¹⁷ Rü yema ngecü rü inangäxü, rü ngígürögü nüxü: —Nataxuma ya chaute —ngígürögü. Rü Ngechuchu ñanagürü ngíxü: —Aixcüma nixi i ngëma nüxü quixuxü na nataxuñma ya cute.

¹⁸ —Yerü wüxiñéexpüxchirëx nixi ga cute, rü yima ñuxma cuxüntawa ngëxmacü rü tama aixcüma cutexuchi nixi. Rü ngëmacex aixcüma nixi i curü ore i chomañ nüxü quixuxü — ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma yemaxü naxñüga ga yema ngecü, rü ngígürögü: —Pa Corix, nüxü chicuèxachi rü cuma rü wüxi i Tupanañrü orearü uruñ quixü.

²⁰ —Nuxcümañgüxü ga torü oxigü ga Chamárianeçüñxügü rü daa mèxpüne ga Garachíwa Tupanaxü nicuèxüügü. Natürü i pema i Yudíugü rü ñaperügögü:

“Rü Yerucharéü nixi i nachica i mexü i ngextá Tupanaxü ticuèxüügü”, ñaperügögü.

²¹⁻²² Rü Ngechuchu ngíxü nangäxü rü ñanagürü: —Pema i Chamárianeçüñxügü rü tama aixcüma nüxü pecuèxgü ya yima nüxü picuèxüügü. Natürü toma i Yudíugü rü aixcüma nüxü tacuèx ya yima nüxü ticuèxüügü, erü Yudíugügagu nixi i Tupana namaxéñexü i guxüma i duñxügü. ¡Choxü yaxö. Pa Ngecü! Rü aixcüma ñangu tá i ngunexü na tătäma da mèxpüne rü éxna Yerucharéüwa tá nüxü na picuèxüügüxü ya Tanatü ya Tupana.

²³ —Erü yíxema aixcüma Tupanaxü icuèxüügüxe rü nüetama nixi i ngëxürüüñdmare i nachicawa Tupanaxü ticuèxüügü. Erü ñuxma rü ngëma Nañe i Üñunexü naxwèxexü nixi na guxüma i tümañmaña rü tümañrü maxümaña aixcüma Tupanaxü ticuèxüügüxü. Rü ngëmañcü nixi i nanaxwèxexü ya Tanatü na nüxü ticuèxüügüxü.

²⁴ —Erü Tupana rü wüxi i Nañe nixi. Rü ngëmacex yíxema texé ya nüxü icuèxüügüxe rü tanaxwèxe i guxüma i tümañmaña rü tümañrü maxümaña na aixcüma nüxü ticuèxüügüxü, ngëma Nañe i Üñunexü naxwèxexüñcüma —ñanagürü.

²⁵ Rü yema ngecü inangäxü rü ngígürögü: —Choma nüxü chacuèx rü tá ñoma i nañnewa nangu ya yima Cristu ya Tupana nüxü unetacü. Rü ngëxguma yima núma ñuxgu rü tá tamañ nañangoxéé i guxüma i Tupanachiga —ngígürögü.

²⁶ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü: —Choma na cumañ chidexaxü, rü yima chixi — ñanagürü.

²⁷ Rü yexguma íyadexayane rü ítangugü ga toma ga norü ngúexügü. Rü tabaixachiñgü yerü ga Ngechuchu rü wüxi ga ngecümañ inídexa. Natürü taxüema ga toma rü togü taporaxéé ga nüxna na tacagüxü ga tacü ngímaña na nanaxwèxexü rü tacüchiga yíxü ga ngímaña na íyadexaxü.

²⁸ Rü yexguma ga yema ngecü rü yéma ngíxü itex ga ngíriñ tükü. Rü ñanewa ixü na duñxügümaña nüxü yanaxuxülcéx.

²⁹ Rü ngígürögü: —Ngíxü rü ítayadaugü i wüxi i yatü i chomañ nüxü ixuxü ga guxüma ga tacü ga chaxüxü! ¿Taux éxna yima yíxü ya Cristu? —ngígürögü.

³⁰ Rü inaxíñchi ga yema ñañecüñxü, rü Ngechuchu íyexmaxñwa naxi.

³¹ Rü yoxni ga toma ga norü ngúexügü rü Ngechuchuxü tachixewegü na nachibüxüçex.

³² Natürü ga núma rü ñanagürü toxü: —Choma rü choxü nangëxma i chowemü i pema tama nüxü pecuáxü —ñanagürü.

³³ Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü togüna tacagüe, rü ñatarügögü: —Bexmana marü ñtexé nuã tanange i nawemü? —ñatarügögü.

³⁴ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Ngëma ñña i choxü poraxéexü nixi na chanaxüxü i norü ngúchañ ya yima nuã choxü mucü ya Chaunatü, rü na chayanguxéexü i norü puracü.

³⁵ —Rü pema rü ñaperügögü:

“Rü ággümüçü ya tauemacü nataxu na yabuxgüxü i trigu”, ñaperügögü. Natürü i choma rü ñacharügögü pexü:

“Düçex, rü meañ penangugü i duñxügü! Erü marü ñamegü na Tupanaxü nayauxgüxülcéx, ngëgxumarüñ i wüxi i trigunecü i marü nawa nanguñna na yabuxgüxü erü marü nidau”.

³⁶ —Rü yíxema Tupanacex nadexe i duñxügü rü tá tanayaxu i tümañrü natanarü. Rü guxüma i ngëma duñxügü i tükü irüññüexü rü tá nanayauxgü i maxü i taguma güxü. Rü ngëmañcü rü wüxiñna tatañgü ya yíxema tüküra ngëma duñxügümaña Tupanañrü orexü ixuxe rü yíxema yíxemaya ngëma duñxügüxü Tupanacex dexé.

³⁷ —Rü aixcüma nixi i ngëma ore i ñaxü:

“Wüxiñna tixi ya namañ toexe i trigu rü togue tixi ya yíxema yabuxgüxe i norü o”, ñaxü. [Rü ngëgxumarüñ rü wüxiñna tixi ya tüküra duñxügümaña nüxü ixuxe i Tupanañrü ore, rü togue tixi ya yíxemaya ngëma duñxügüxü Dexé Tupanacex.]

³⁸ —Rü noxri rü togü nixi ga duüxügümää nüxü ixuxü ga Tupanaärü ore, natürü ga duüxügü rü tama nayaxögü ga yexguma. Rü yemawena rü pexü chamu na yema duüxügümää nüxü pixuxüçex ga yema ore. Rü pema nixi ga yema duüxügüxü pedexü Tupanacex, yerü nayaxögü ga yexguma namaä nüxü pixuxgu ga yema ore. Rü yemaäcü ga pema rü marü peyoxnië nawa ga togüarü puracü —ñanagürü.

³⁹ Rü muxüma ga guma Chamáriaanewa yexmane ga īaneçläx rü Ngechuchuaxü nayaxögü, yerü nüxü nayaxögü ga yema ore ga yema ngecü namaä nüxü ixuxü ga yexguma ngíxgu:

“Guxüma ga tacü ga üpa chaxüxü rü chomaä nüxü nixu” ngíxgu.

⁴⁰ Rü yemacë ga yema Chamáriaanecüäxgü rü yexguma Ngechuchuxütawa nangugüga rü nüxü nacéèxügü ga yexma natanügu na naxäüxüçex. Rü taxre ga ngunexü yexma natanügu narüxäüx ga Ngechuchu.

⁴¹ Rü muxüma ga togüamachigü ga Chamáriaanecüäxgü rü Ngechuchuaxü nayaxögü ga yexguma nüxü naxñinüegü ga yema norü ore ga nümatama nüxü yaxuxü.

⁴² Rü yexguma ga yema duüxügü rü ñanagürügü ngíxü ga yema ngecü: —Ñuxma waxi nixi i aixcüma nüxü tayaxögüxü erü tomatama nüxü taxñinü i ngëma norü ore i tomaä nüxü yaxuxü. Rü ngëmawa nüxü tacuëx na aixcüma yima yüxü ya Cristu ya ñoma i naâneçläx i duüxügürü maxëxëerü. Rü tama ngëma cuma tomaä nüxü quixuxüçexicatama tayaxögü —ñanagürügü.

Ngechuchu rü nanamexëe ga wüxi ga äëxgacü nane

⁴³ Rü taxre ga ngunexüguwena ga Ngechuchu rü tomaä inaxüächi ga Chamáriaanewa na Gariréaanewa naxüxüçex.

⁴⁴ Rü nümatama ga Ngechuchu ga üpaacü rü ñanagürü: —Wüxi i Tupanaärü orearü uruü, rü norü naânewatama i duüxügü rü tama meä nanayauxgü —ñanagürü.

⁴⁵ Natürü yexguma Gariréaanewa tangugüga, rü yema naâneçläx ga duüxügü rü meäma nanayauxgü. Yerü nümagü ga yema naâneçläxgü rü Yerucharéüwa naxi ta naxcëx ga Üpetüchigaarü peta, rü yéma nüxü nadaugü ga yema taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Ngechuchu ga yexguma.

⁴⁶ Rü ga Ngechuchu rü tomaä nataegu naxcëx ga guma īane ga Caná ga Gariréaanewa yexmane. Rü guma īanewa nixi ga binuxü nanguxuchiixëäxü ga dexä. Rü īane ga Capernáüwa nayexma ga wüxi ga tacü ga äëxgacü, rü niðaawe ga wüxi ga nane.

⁴⁷ Rü yexguma guma äëxgacü nüxü cuächigagu ga Ngechuchu rü Gariréaanewa na nanguxü ga Yudéaanewa na ne naxüxü, rü naxüätawa naxü. Rü nüxü nayacéèxü na napatawa naxüxüçex, rü naxcëx na yanataanexëäxüçex ga guma nane ga marü turaxüchicü.

⁴⁸ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Pema rü tama peyaxögü ega tama nüxü pedauxiragu i taxü i cuëxrügü i Tupanaärü poramaä üxü —ñanagürü.

⁴⁹ Natürü ga guma äëxgacü rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, ipaxa chowé rüxü naxüpa na nayuxü ya chaune! —ñanagürü.

⁵⁰ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —¡Nataegu i cupatawa! Erü cune rü marü naxcëx nifaane —ñanagürü. Rü guma yatu rü nayaxöga yema ore ga Ngechuchu namaä nüxü ixuxü. Rü napatacë nataegu.

⁵¹ Rü yexguma napatawa nanguxchaügu ga guma äëxgacü, rü norü duüxügü napëxegu nayayı, rü ñanagürügü nüxü: —Cune rü marü naxcëx nifaane —ñanagürügü.

⁵² Rü yexguma rü norü duüxügüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¡Tacü rü oragu inaxügüxü na naxcëx yataanexü? —ñanagürü. Rü yema norü duüxügü nanangäxü rü ñanagürügü: —Íne tocuchiguwena nixi ga nüxü nangupetüxü ga na yaxaxüñexü —ñanagürügü.

⁵³ Rü guma bucü nanatü rü nüxna nacuëxächi ga yema oragu na yüxü ga Ngechuchu ga naxü nüxü:

“Cune rü marü naxcëx nifaane” naxü. Rü nüma ga guma äëxgacü rü guxüma ga napatacëäx rü Ngechuchuaxü nayaxögü.

⁵⁴ Rü yexguma Yudéaanewa ne naxüxgu ga Ngechuchu, rü yema nixi ga norü taxre ga cuëxrü ga taxü ga Tupanaärü poramaä duüxügüxü nawéxü ga Gariréaanewa.

5

Ngechuchu rü nanamexëe ga wüxi ga yatu ga idaaawexü ga Betechawa yexmaxü

¹ Rü ñuxre ga ngunexügü ngupetüguwena rü nayexma ga wüxi ga peta ga Yudíugü aüregüxü na yemaäcü Tupanaxü yacuëxügüxüçex. Rü yemacë ga Ngechuchu rü Yerucharéüçex nataegu.

² Rü guma īaneärü poxeguxü rü nüxü nayexma ga wüxi ga īäx ga Carneruarü Choxüchicagu äëgaxü. Rü yema īäxärü ngaicamana nayexma ga wüxi ga puchu ga

Yudíugügawa Betechagu äegaxü. Rü guma puchuanacüwa nayexma ga wüxiñéexpüx ga chopetüchica ga äxpatañetügüxü.

³ Rü yema chopetüchicagu nacagü ga muxüma ga duñxügü ga idaaweexü. Rü nümaxü rü nangexetügü, rü togü rü nachixeparagü, rü togü rü nanawäixächigü. Rü yema idaaweexü rü yéma nananguxéegü ga guma puchu ga na naxiñäxächichiñücxë.

⁴ Yerü ñuxguacü rü guma puchugu ínarüxiñü ga wüxi ga daxüçüñäx ga Tupanaäru orearü ngerü, rü nayaxiñäxchiñücxüñüxü. Rü guxema tükira tükü yéma tåexe nachiüwa ga guma puchu ga yexguma yaxiñäxchiñücüggü, rü tümacëx nitaane woo ga ngëxüñüdmare ga daawe tükü yexmaxë.

⁵ Rü yéma natanüwa nayexma ga wüxi ga yatü ga marü 38 ga taunecü idaawecü.

⁶ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dëgxgu ga guma yatü ga yexma na nacaxü, rü nüxü nacuächiga ga marü mucüma ga taunecü na yadaawexü. Rü yemacëx nüxna naca rü ñanagüru nüxü: –¿Cunaxwëxexü i cuxcëx na yataanexü? –ñanagürü.

⁷ Rü Ngechuchuxü nangäxü ga guma idaawecü, rü ñanagürü: –Pa Corix, tataxuma ya texé ya choxü rüngüxéexë na ngema choxü tatäexücxë i ngëxguma naxiñäxächichiüga ya daa puchu. Rü guxüguma i ngëxguma ngema chaugü chatäechaügü, rü yoxni i togü rü marü nüxra nügü ngema natäegü –ñanagürü.

⁸ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –¡Inachi, rü nayaxu i curü caruü, rü íixü! –ñanagürü.

⁹⁻¹⁰ Rü yexgumatama naxcëx nitaane ga guma yatü. Rü nanayaxu ga norü caruü, rü íinxü. Natüru ga yema ngunexü rü ngüxchigaarü ngunexü nixü. Rü yemacëx ga yémacüñäxüga ya Yudíugüarü äexgacügü rü ñanagürü nüxü ga guma yatü ga naxcëx itaanecü: –Ñoma nixü i ngüxchigaarü ngunexü. Rü ngëmacëx nachuxu nixü na cuyangexü i curü caruü erü yemaäci tamaa nüxü nixu ga Moñché –ñanagürü.

¹¹ Natüru ga guma yatü rü yema Yudíugüarü äexgacügü nüxü nangäxü, rü ñanagürü: –Yima choxü rümxéecü rü ñanagürü choxü:

“¡Nayaxu i curü caruü rü íixü!” ñanagürü.

¹² Rü yexguma ga yema äexgacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürü: –¿Texé ngëma ñatarügi cuvä:

“¡Nayaxu i curü caruü rü íixü!” ñatarügi cuvä? –ñanagürü.

¹³ Natüru ga guma yatü rü tama nüxü nacuëx ga texé naxcëx na yataanexéexü, yerü namuxüchi ga duñxügü ga yéma, rü yexma nayarütaxu ga Ngechuchu.

¹⁴ Natüru yixcama ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünegu nüxü nayangau ga guma yatü, rü ñanagürü nüxü: –¡Düçex i ñüxma marü cuväxü na yataanexü, rü täätama wena chixexü cuvä na tama quidaawexücxë namaä i wüxi i daawe i ngëma marü cuvä ngupetüxüñärü yexera ixixü! –ñanagürü.

¹⁵ Rü íinxü ga guma yatü, rü Yudíugüarü äexgacügumaä nüxü nayarüxi ga Ngechuchu na yüñü ga guma namexéecü.

¹⁶ Rü yemacëx nixü ga yema äexgacügü ga Ngechuchucëx nadaugüxü na yamëxgüñäxücxë, yerü ngüxchigaarü ngunexüga napuracü.

¹⁷ Natüru ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Chaunatü ya Tupana rü guxü i ngunexüga napuracü rü mexü naxü. Rü ngëmacëx i choma rü ta naxrüü chapuracü –ñanagürü.

¹⁸ Rü yemacëx ga yema Yudíugüarü äexgacügü rü yexeraäci Ngechuchuxü nimëgxüchaü. Yerü tama naxrüü nanaxaure ga ngüxchigaarü ngunexü rü ñüxüchi nüxü nixu ga Nanatüxüchi na yüñü ga Tupana, rü yemaäci nügü nixu ga Nanatü ga Tupanamaä na nawüxiguxü.

Nüma ga Tupanatama nixü ga Nanena naxäxäü ga pora

¹⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga yema äexgacügü: –Aixcüma pemaä nüxü chixu rü choma i Tupana Nane rü tama chorü poramaä chanaxü i tacü rü puracü i mexü. Natüru ngëma nüxü chadauxü i Chaunatü üxüñicatama nixü ichaxüñü. Rü guxüma i ngëma Chaunatü üxü, rü choma ya Nane rü ta chanaxü.

²⁰ –Chaunatü ya Tupana rü choxü nangechaü, rü ngëmacëx choxü nüxü nadauxëe i guxüma i tacü i nüma naxüñü. Rü ngëma ñüxma choxü nüxü nadauxëeñüñärü yexera tá choxü nüxü nadauxëe i yixcüra. Rü ngëxguma i pema ega ngëmaxü pedaugü, rü tá pebaixächiäegü namaä.

²¹ –Rü Chaunatü rü ñanadagüxéexë i yuexügü rü wena nanamaxëeë. Rü ngëxguma-rüü ta i choma i Nane rü tükna chanaxü i maxü ya yíxema chatümawéxéexë na tükna chanaxäxü.

²²⁻²³ –Rü tama Chaunatü nixü ya duñxüñü icagüci i norü maxüchiga. Natüru choxü nixü i namuxü na chanaxüñücxë i ngëma, na choxü yacuëxüñügüxücxë i duñxügü, ngëma Chaunatüñü na yacuëxüñügüxüñü. Rü yíxema tama choxü icuëxüñüxüexü, rü tama nüxü ticuëxüü ta ya Chaunatü ya choxü nuä mucü.

²⁴—Aixcüma pemaā nüxü chixu rü yíxema texé ya choxü irüxñüxë i chorü ore, rü nüxü yaxðxë ya yima Chaunatü ya núma choxü mucü, rü tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü. Rü Chaunatü rü tăutáma tûmamaä nanaxuegu na tapoxcuxü erü marü nawa ítanguxuchi na tuyuxü, rü tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

²⁵—Rü aixcüma pemaā nüxü chixurü marü nawa tá nangu i ngunexü rü ñuxmatama nixü i chauga naxñüexü tá i ngëma duüxügü i norü pecadugu yuexü rü iyarütauxexü. Rü texé ya chauga ñüexü rü tá tamaxé.

²⁶—Nüma ya Chaunatü rü nüxü nangëxma i pora na namaxëxëäxüçèx i duüxügü. Rü ngëma pora rü choxna nanaxä ya Chaunatü na choma rü ta duüxügüxü chamaxëxëäxüçèx.

²⁷—Rü Chaunatü ya Tupana choxü namu na duüxügüna chaçaxüçèx naxcèx i norü maxüchiga, erü choma nixü i Nane i duüxüxü chüixü.

²⁸—¡Täxü i pebaixächiäegüxü namaä i ñaä ore i pemaā nüxü chixuxü! Erü tá ínangu i ngëma ngunexü i nagu guxüma i duüxügü i yuexü rü tá na nüxü naxñüexü i chauga.

²⁹—Rü naxmaügüwa tá ínachoxü. Rü ngëma meä maxëü, rü tá ínarüdagü na nayauxgüäxüçèx i maxü i taguma gúxü. Natürü ngëma chixexü ügüxü, rü tá ínarüdagü na napoxcuexüçèx.

Nawa nüxü icuáxü na Tupana yüixü ga Ngechuchuna naxäcü ga pora

³⁰—Choma rü taxucüruwa tacü chaxü chauechamatama ega tama choxü naxüxëägü ya Chaunatü. Rü Chaunatü chomaä nüxü ixuxüäcüma nixü i nüxna chaçaxü i duüxügü i norü maxüchiga. Rü ngëguma nüxüna chacaxgu rü aixcüma meäma chanangugü i duüxügü. Erü tama choxrütama ngúchaü nixü i ngëma chaxüxü, natürü Chaunatü ya nuä choxü mucüarü ngúchaü nixü i ngëma chaxüxü.

³¹—Rü ngëguma chi chauchigaxüttama chixuxgu rü taxuwama name i ngëma.

³²—Natürü nangëxma i to i chauchigaxü ixuxü. Rü nüxü chacuèx rü aixcüma nixü i norü ore i pemaä nüxü yaxuxü.

³³—Pema rü Cuáü ya baiüxëerüüxüttawa penamugü ga perü duüxügü na nüxü pecuåxüçèx ga ore ga aixcüma ixixü ga chauchiga. Rü yema ore ga Cuáü pexü namaä ngåxüxü rü aixcüma nixü.

³⁴—Natürü i choma rü tama chanaxwëxe i tacü rü yatü chauétüwa nachogü, erü choma tátama chaugüna chadau. Natürü pemaä nüxü chixu i ngëma Cuáüärü ore na choxü peyaxögüxüçèx rü na penayauxgüxüçèx i maxü i taguma gúxü.

³⁵—Cuáü rü wüxi ga omü ga iyauracüüxü rü pexü báxixü-rüü nixü ga pexcèx. Rü pema rü paxaächi namaä petaäegü.

³⁶—Natürü nangëxma i tacü i Cuáüärü orearü yexera chauétüwa íchogüxü. Rü ngëma nixü ga yema taxügü ga cuëxruügü ga Chaunatü choxü muxü na norü poramaä chanaxüxüçèx. Rü yemawa pexü nüxü chadauxëe na aixcüma Chaunatü ya Tupana yüixü ga núma choxü mucü.

³⁷—Rü ngëgumarüü ta ya Chaunatü ga guma núma choxü mucü, rü marü chauétüwa ínachogü, woo taguma nüxü pexñüne ga naga rü taguma nüxü pedau.

³⁸—Rü ngëma Chaunatüärü ore rü ta tama peäewa nixücu, erü tama choxü peyaxögü woo Chaunatü núma choxü na muxü.

³⁹⁻⁴⁰—Pema meäma nawa pengüe i Tupanaärü ore i ümatüxü, erü nagu perüxñüne rü ngëmawa tá nüxü ipeyangau i perü maxü i taguma gúxü. Natürü woo ngëmatama Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü chauchiga meäna yadexaxü, natürü i pema rü tama choxü peyaxögüchaü na ngëmaäcü penayauxgüxüçèx i ngëma maxü.

⁴¹⁻⁴²—Rü choma rü tama chanaxwëxe na choxü picuëxüügüxü erü meäma pexü chacuèx, rü nüxü chacuèx na tama aixcüma Tupanaxü pengechaügüxü.

⁴³—Chaunatü ya Tupana nixü ga núma choxü mucü, natürü i pema rü tama choxü peyauxgüchaü. Natürü ngëguma chi tomare i yatü nagagutama núma üxgu, rü ngëma chi nixü i taäeäcüma peyauxgüxü.

⁴⁴—¿Rü ñuxäcü chi choxü peyaxögü ega penaxwëxegu na pemüçügütama pemaä taäeäxü rü tama naxcèx pedaugü na Tupanaxüchi pemaä taäeäxü?

⁴⁵—¡Täxü i nagu perüxñüexü na choma tá yüixü na pexü chixugüxü i Chaunatüxüttawa! Erü Moïché ga guma perü maxüçèx nüxü peyaxögüçü tátama nixü ya yima pexü ixugüçü i Chaunatüxüttawa.

⁴⁶—Rü ngëguma chi peyaxögü i ngëma ore ga Moïché ümatüxü, rü choxü rü chi ta peyaxögü. Yerü ga Moïché rü chauchigagu nixü ga naxümatüäxü ga norü poperawa.

⁴⁷—Natürü ngëguma tama peyaxögü i ngëma Moïché ümatüxü i ore, ¿rü ñuxäcü tá peyaxögü i ngëma choma pemaä nüxü chixuxü? —ñanagürü ga Ngechuchu.

6

*Ngechuchu rü nanachibüexēē ga 5000 ga yatügū
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)*

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü naxtaxa ga Gariréagu ãeganearütocutüwa tomaā naxū. Rü norū toéga ga guma naxtaxa rü Tibéria nixī.

² Rü muxüma ga duüxügū rü nawe narüxī. Yerü ūpaacü rü marü nüxü nadauğü ga ūxäcü Ngechuchu na naxüxü ga taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaā üxü ga yexguma duüxügü ga idaaueegüxüçex yataanexēēgüdäg.

³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wüxi ga mèxpünewa tomaā ínaxüächi. Rü wüxigu tomaā yéma narüto.

⁴ Rü marü ningaica ga yema Yudíugüarü peta ga Üpetüchiga.

⁵ Rü yexguma Ngechuchu nüxü dawenüga rü nüxü nadau ga muxüma ga duüxügü ga nawe rüxiñ. Rü yemacèx Piripina naca, rü ñanagürü: –¿Rü ngextá tá naxcèx tataxe i nawemü i ñaā duüxügü na nachibüexēēxüçex? –ñanagür.

⁶ Rü nümatama ga Ngechuchu rü marü nüxü nacuëx ga tacü tá na naxüxü. Natürü yema ñanagürü Piripixü, yerü nüxü nacuáxchaú ga tacümaá tá na nangäxüäxü.

⁷ Rü yexguma Ngechuchuxü nangäxü ga Piripi, rü ñanagürü: –Woo chi naxcèx itaxegügu i 200 i diéru naguxü i pâu, rü tâu chima nüxü ningu ega woo wüxichigüna íraxü ixächigügu –ñanagür.

⁸⁻⁹ Rü yexguma ga Aüdré ga Ngechuchuarü ngüexü ga Pedru ga Chimáu naeneé, rü ñanagürü: –Nuā nangëxma i wüxi i buxü rü nüxü nangëxma i 5 i pâu i chebadanaxcèx rü taxre ta i choxni. ¿Natürü tacüwa name i ngëma naxcèx i ñaā muxüchixü i duüxügü? –ñanagür.

¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: –¡Ecü, namaā nüxü pixu i duüxügü na ínatogüxüçex! –ñanagür. Rü yema nachicawa rü nametëxeane ga guma maxë. Rü gumatëxewa narütögü ga duüxügü. Rü maneca 5000 wa nangu ga yexguma yatügùxica ixugü.

¹¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanade ga yema pâugü, rü Tupanana moxë naxä. Rü yemawena rü toxü nayanu na yema duüxügü ga yéma rütopüxüñü tayanuxüçex. Rü yexgumarüü ta ga choxni rü nüxü toxü nayanuxéē, ñuxmata meâma nachibüe ga guxüma ga yema duüxügü.

¹² Rü yexguma marü meä nachibüegu ga guxüma, rü Ngechuchu toxü namu rü ñanagürü toxü: –¡Penade i ngëma naxchipëxegü i íyaxügüxü na tama inaxaiyëxüxüçex! –ñanagür.

¹³ Rü tanade ga yema naxchipëxegü ga yema 5 ga pâuwa íyaxüxü, rü 12 ga pexchi namaā tanaxüäcugü.

¹⁴ Rü yexguma yema duüxügü nüxü daugüga ga yema mexü ga taxü ga Tupanaärü poramaā naxüxü ga Ngechuchu, rü ñanagürü: –Aixcümaxüächi daa nixī ya Tupanaärü orearu uruü ga guma ínanguxéēcü –ñanagürü.

¹⁵ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nicuëxächi ga duüxügü rü na norü aëxgacüxü yangucuchixéegüchaüäxü. Rü yemacèx nüxna nixügachi rü yéamaxüra naxü nawa ga guma mèxpüne na nüxicatama nayexmaxüçex.

*Dexáétügü nixü ga Ngechuchu
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)*

¹⁶ Rü yexguma marü nachütagu, rü toma ga Ngechuchuarü ngüexügü rü wenaxärü naxtaacutüwa taxü.

¹⁷ Rü poraäcü naxëâne. Rü tama ínangu ga Ngechuchu. Rü yemacèx wüxi ga ngue ga taxünegu tichoü, rü itaxiächi ga na tocutüwa taxixü ga Capernáuñü i ñanagürü na tangugüxüçex.

¹⁸ Rü yexguma tixäüyane rü inaxügü ga na poraäcü yabuaxü. Rü yemagagu rü poraäcü nayuape.

¹⁹ Rü yexguma marü 5 ga kilómetru tixäügü, rü Ngechuchuxü tadaugü ga na dexächüetügü yaxüxü. Rü toma ga norü ngüexügü rü poraäcü tamuü.

²⁰ Natürü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: –Choma chixü. ¡Rü tâxü i pemüüexü! –ñanagür.

²¹ Rü yexguma ga toma ga norü ngüexügü rü taäeäcüma tanayauxgüchaü ga toteüwa. Rü yexgumatama ítangugü ga yema ítaxixüwa.

Ngechuchucèx nadaugü ga duüxügü

²² Rü moxüäcü ga yema duüxügü ga naxtaxaarü tocutügü rüchoxü, rü nüxü nicuëxächitanü ga toma ga Ngechuchuarü ngüexügü ga marü nagu na taxixü ga guma

ngue ga taxüne ga nügumaā wüxicane. Rü nüxǖ nacuèxgü ta ga Ngechuchu rü tama towe na naxǖxǖ.

²³ Rü yexguma yemagu ínaxǖneyane, rü yoxocüne ínangugü ga náigü ga ngue ga itaxüne ga Tibériaarü iãnewa ne ïxüne. Rü norü ngaicamana nangugü ga yema nachica ga ngextá Ngechuchu ínachibüexëexǖwa ga yema muxǖma ga duǖxǖgü ga yexguma moxë inaxâxgu naxcëx ga yema pâu.

²⁴ Rü yexguma yema duǖxǖgü nüxǖ daugüga guma nguewa na Ngechuchu rü toma ga na tatauxexüma rü yexma guma nguegüga nichoǖ na Ngechuchucëx yadaugüxǖ Capernáuãrü iãnegu.

Ngechuchu nixī i pâu i maxǖ tǖxna ãxǖ

²⁵ Rü yexguma guma naxtaxaarü tocutüwa nangugüga yema duǖxǖgü, rü Ngechuchuxǖ yexma nayangaugü. Rü nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Ngúxéêruǖx, ñuixgu nixī i nuã cunguxǖ. —ñanagürügü.

²⁶ Rü Ngechuchu nanangäxǖ, rü ñanagürǖ nüxǖ: —Aixcüma pemaā nüxǖ chixu rü tama yema nüxǖ na picuèxâchitanüxǖcëx ga yema mexǖga Tupanaarü poramaa chaxǖxǖ nixī i chauxcëx pedaugüxǖ. Natǖrü chauxcëx pedaugǖ yerǖ meâma pechibǖe nawga yema òna ga pexna chaxäxǖ.

²⁷ —¡Täxǖ i naxcëx pepuracüexǖ i òna i paxama gúxǖ! Rü narümemaa nixī i naxcëx pepuracüe i ngema maxǖ i aixcüma ixixǖ i taguma gúxǖ. Rü ngëma nixī i maxǖ i choma i Tupana Nane ya duǖxǖxǖ chixicǖ tá pexna chaxäxǖ, erǖ Chaunatǖ ya Tupana rü marǖ nanangoxëe na aixcüma Nane chiiixǖ —ñanagürǖ.

²⁸ Rü yexguma ga nümagü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tacü tá taxüe na tayan-guxëêxǖcëx i ngëma Tupana toxǖ naxwëxǖ? —ñanagürügü.

²⁹ Rü Ngechuchu nanangäxǖ rü ñanagürǖ nüxǖ: —Rü Tupana rü núma choxǖ namu. Rü ngëma núma pexǖ nanaxwëxǖ nixī na choxǖ peyaxögxǖ —ñanagürǖ.

³⁰ Rü yexguma ga nümagü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxǖ: —¿Tacü rü cuèxruǖxǖ tá toxǖ cudauxëe na cuxǖ taxayögxǖcëx na aixcüma Cristu quïixǖ? ¿Rü facǖ i to i mexǖ tá toxcëx cuxǖxǖ i ñuixmax?

³¹ Yerü nuxcümaüguxǖ ga törü oxigü, rü nanangoxǖga yema pâu ga Tupana nüxna ãxǖ ga chianexǖwa ga ngextá taxüema íxâpataxǖwa. Rü Tupanaärü ore i ümatǖxǖwa rü ñanagürǖ.

“Tupana rü daxǖcǖxǖ ga pâu maā nanachibüexëe ga duǖxǖgü”,
ñanagürǖ i ngëma orewa.

³² Rü Ngechuchu nanangäxǖ rü ñanagürǖ nüxǖ: —Aixcüma pemaā nüxǖ chixu rü tama nixī ga Moïché yiixǖ ga nüxna naxäxǖ ga yema pâu ga daxǖ-cǖxǖ, natǖrü Chaunatǖ ga Tupana nixī ga nüxna naxäcü. Rü nüma nixī i ñuixma i pexna naxäxǖ i pâu i aixcüma ixixǖ i daxǖwa ne üxǖ.

³³ —Erü ngëma pâu i Tupana ixäxǖ, rü daxǖguxǖ i naãnewa ne naxǖ rü nanamaxëxëe i ñoma i naãneçǖxǖ i duǖxǖgü —ñanagürǖ.

³⁴ Rü nümagü rü naxcëx ínacagü, rü ñanagürügü nüxǖ: —Pa Corix, jguxöguma toxna naxäêcha i ngëma pâu! —ñanagürügü.

³⁵ Rü Ngechuchu ñanagürǖ nüxǖ: —Choma nixī i ngëma pâu i maxëxëêruǖ chiiixǖ. Rü yíxema texé ya chauxǖtawa üxé rü tagutáma tataiya. Rü texé ya choxǖ yaxödxé rü tagutáma títawá.

³⁶ —Natǖrü marǖ pemaā nüxǖ chixu rü woo na choxǖ pedaugüxǖ rü tama choxǖ peyaxögǖ i pemax.

³⁷ —Rü guxäma ya yíxema duǖxëgü ya Chaunatǖ choxna tǖxǖ mugüxe rü chorǖ duǖxǖgü tixigü. Rü texé ya choxǖ yaxögüxe rü tâütáma tǖxǖ chaxoox.

³⁸ —Yerü tama choxrǖtama ngúchaǖ na chaxǖxǖcëx nixī ga daxǖguxǖ ga naãnewa ne chaxǖxǖ. Natǖrü núma chaxǖ na chanaxǖxǖcëx i norǖ ngúchaǖ ya Chaunatǖ ya núma choxǖ mucǖ.

³⁹ —Rü ngëma norǖ ngúchaǖ ya Chaunatǖ ya Tupana ya núma choxǖ mucǖ nixī i na taxüexǖma ichayarütauxëexǖ ya yíxema choxna tǖxǖ namugüxe. Erü nüma ya Chaunatǖ nanaxwæe na tǖxǖ yuwa icharüdagüxëexǖ i naãneärǖ guxgu.

⁴⁰ —Choma nixī i Tupana Nane chiiixǖ. Rü ngëma norǖ ngúchaǖ ya Chaunatǖ ya Tupana ya núma choxǖ mucǖ nixī na tǖxǖ nangëxmaxǖ i maxǖ i taguma gúxǖ ya guxäma ya texé ya choxǖ daugüxe rü choxǖ yaxögüxe. Erü choma tá nixī i tǖxǖ icharüdagüxëexǖ i naãneärǖ guxgu —ñanagürǖ.

⁴¹ Rü yexguma yema orexǖ naxñǖegü ga yema Yudíugü, rü inanaxǖgue ga Ngechuchuchiga na yadexagüxǖ. Yerü ñanagürǖ ga Ngechuchu: —Choma nixī i pâu i daxǖguxǖ i naãnewa ne chaxǖxǖ —ñanagürǖ.

⁴² Rü ñanagürögü: —¿Taux ēxna ñiaā yiiχü i Ngechuchu i Yúche nane? Rü yixema rü tükü tacuèx ya nanatü rü naē. ¿Rü ñuxäcü i núma i “Daxüwa ne naxüxü”, ñaxü? —ñanagürögü.

⁴³ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —¡Nüxü perüxoë na choxü na pixuechaxü!

⁴⁴ —Taxúema chauxütawa tangu ega tama choxna tükü namuxgu ya chaunatü ga guma núma choxü mucü. Rü texé ya chauxütawa ngugüxe rü choma rü tá wena tükü chamaxëxéê i naâneärü guxgu.

⁴⁵ —Nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüarü poperawa naxümatü i ore i ñaxü:

“Tupana tá guxâxü nangúexéê”,

ñaxü. Rü ngémacëx guxâma ya texé ya Chaunatüxü ñüxü rü naxütawa ngúxe, rü chauxütawa taxü.

⁴⁶ —Taguma texé Chaunatü ya Tupanaxü tadau. Rü chaxicatama nixi i nüxü chadauxü erü naxütawa ne chaxü.

⁴⁷ —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü texé ya choxü yaxöxé rü tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

⁴⁸ —Choma nixi i pâü i maxëxëerü chiiχü.

⁴⁹ —Rü perü oxigü ga nuxcümaügüxü rü nanangöök ga yema pâü ga Tupana nüxna ãxü ga yema nachica ga ngextá taxúema íxäpataxüwa. Natürü woo nanangöögü ga yema pâü rü nayueamatama.

⁵⁰ —Natürü ñaā pâü i pemaä nüxü chixuxü i daxüwa ne ûxü rü chomatama chixi. Rü guxâma ya texé ya choxü yaxúxe ñoma pâü tangöxlüü rü tá tamaxëcha.

⁵¹ —Chomatama nixi i pâü i maxëxëerü i daxüwa ne chaxüxü. Rü texé ya ñoma chomaä taxäwemüxlüü choxü yaxöxé rü guxügutáma tamaxëcha. Erü ngëma pâü i choma tüxna chaxâxü rü chaxunetama nixi. Rü ichanaxä i chaxune na namaxëxüçex i ñoma i naâneäçüäk i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

⁵² Rü yexguma ga yema Yudiügü rü poragaäcü nügüna nacagüe, rü ñanagürögü: —¿Ñuxäcü tá i ñaā yatü i naxüne tátama tükü nangöxéexü? —ñanagürögü.

⁵³ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Rü choma i Tupana nane na duüxüxü chiiχü rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngëxguma pema rü tama chaxunemaa pexäwemügüga rü tama nawa pexaxegüga ya chaugü, rü tâutáma pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

⁵⁴ —Texé ya chaxunemaa äwemüxü rü chaugüwa axexe rü tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü. Erü choma rü tá tükü chamaxëe ega naâneärü guxgu.

⁵⁵ —Erü chaxune rü ñanaxüchi nixi rü chaugü rü axexüxüchi nixi.

⁵⁶ —Texé ya chaxunemaa äwemüxü rü chaugüwa axexe rü chowa tayaxüx rü choma i tûmawa.

⁵⁷ —Chaunatü ga núma choxü mucü rü namaxü. Rü núma choxna nanaxä i maxü. Rü ngëxgumarüü ta i choma rü tá tüxna chanaxä i maxü ya yíxema choxü yaxúxe rü choxü yaxöxé.

⁵⁸ —Marü pemaä nüxü chixu na choma rü pâü i daxüwa ne ûxü chiiχü. Natürü choma rü tama yema pâü ga nuxcümaügüxü ga perü oxigü ngöögüxü ga pâürlü chixi. Yerü woo ga yema pâü na nangögxüxü ga perü oxigü rü nayueamatama. Natürü texé ya choxü yaxúxe, ñoma pâü tangöxlüü, rü choxü yaxöxé rü guxügutáma tamaxü —ñanagürü.

⁵⁹ Rü Ngechuchu rü duüxügümäa nüxü nixu ga yema ore ga yexguma nangúexéëagu ga Yudügüarü ngutaquëxepataüwa ga ïane ga Capernáüwa.

Ngechuchuarü orewa nangëxma i maxü i taguma gúxü

⁶⁰ Rü yexguma nüxü naxñüüegü ga yema nguxéëetae, rü muxüma ga yema duüxügü ga nawe rüxüxü rü ñanagürögü: —Rü ngëma tamaä nüxü yaxuxü, rü naguxchaxüchi na nüxü icuáxü na ñuixü ñaxü. ¿Ñuxäcü texé tükü natauxcha na naga taxinüxü? —ñanagürögü.

⁶¹ Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nacuëxama ga yemaäcü nügümaä na íyadexägüxü naxcex ga yema nguxéëetae, rü yemacëx nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Exna peäewa nangüx i ngëma ore?

⁶² —Rü ngëxguma peäewa nanguxgu i ngëma ore i pemaä nüxü chixuxü, rü ¿tacüga chi perüxñüexü ega choxü pedëuxgu na wenaxärü daxü na chaxixü, ga noxri ne chaxüxüwa na chaxüxü i choma i Tupana Nane na duüxüxü chiiχü?

⁶³ —Tupanaäe i Üünexü nixi i inaxaxü i maxü i taguma gúxü. Rü tama pexene nixi i pexü maxëxëexü. Rü ngëma ore i pemaä nüxü chixuxü rü peäecex nixi, rü nawa nangëxma i maxü i taguma gúxü.

⁶⁴ —Natürü tangëxma i petanüwa ya ñuxre ya tama yaxögüxe —ñanagürü. Rü yema ñanagürü ga Ngechuchu yerü noxriarü ügügmama marü nüxü nacuëx ga texé tá nüxü na yaxögüxü, rü texé tá cüäcü ñanaxuaxüxü.

⁶⁵ Rü ñanagürü ta: —Rü ngémacëx marü pemaä nüxü chixu rü taxuacüma texé chauxütawa tangu ega tama Chaunatü chauxütawa tükü gaxgu —ñanagürü.

⁶⁶ Rü yexguma inanaxügü ga nüxna na yaxígüxü ga muxüma ga yema duüxügü ga noxri nawe rüxiçiréxü. Rü marü tama nawe íanaxüxü.

⁶⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü norü 12 ga ngúexügüna naca, rü ñanagürü nüxü: —¿Exna pema rü ta choxna pixigachitanücha? —ñanagürü.

⁶⁸ Natüru Chimáü ga Pedru rü nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿Texéxtawa chi taxixü ega cuxna tixigachitanügu? Erü cuma rü cuixü nangëxma i ore i nawa nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü.

⁶⁹ —Toma rü marü cuixü tayaxögü, rü nüxü tacuèx na cuma quiixü ya Cristu ya Üünecü ya Tupana Nane —ñanagürü.

⁷⁰ Rü Ngechuchu toxü nangäxü, rü ñanagürü: —¿Taux éxna choma yiixü ga pexü chidexechixü ga pema ga 12? Natüru nangëxma i wüxi i petanüwa i Chatanáärü duüxü ixixü —ñanagürü.

⁷¹ Rü Yuda ga Icariúte ga Chimáü nanechiga nixü ga yadexaxü ga Ngechuchu. Yerü Yuda tá nixü ga cúaçü íanaxuaxüxü rü woo ga núma rü wüxi ga totanüxüçiréx na yiixü.

7

Ngechuchueneégü rü tama nüxü nayaxöggü

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa yexmagüne ga ñanegüga nixüägüchigü. Rü tama Yudéaanewa nayexmachaü yerü yémacüäx ga Yudíugüarü äëxgacügü rü naxcèx nadaugü ga na yamëgxüchaüäxüçèx.

² Natüru marü ningaica ga yema Yudíugüarü peta ga nagu norü düxenügü yaxígüxü na yemawa nüxna nacuëxächiexüçèx ga fluçäcü nuxcümaügüxü ga norü oxigü na naxügüxü ga norü düxenügü ga naixätnaxcèx ga yexguma Moichénu naxixgu ga ngextá taxüema íxäpataxüwa. Rü yemacü nixü ga Düxenügüarü Petagu naxäegaxü.

³ Rü naêneégü ga Ngechuchu rü ñanagürügü nüxü: —Tama name i nuxä Gariréaarü naânegu curüxäxü. Rü name nixü i petacèx Yudéawa cuixü, na ngëma duüxügü i cuwe rüixü i ngëma ngëxmagüxü nüxü daugüxüçèx i ngëma cuëxruügü i mexügü i Tupanaäärü poramaä cuixüxü.

⁴ —Erü ngëxguma chi wüxi ya yatü rü duüxügüxü nügü nacuëxëëchaügu rü tama cúaçü nanaxü i tacü i naxüxü. Rü ñuxma na cunaxüxü i muxüma i mexügü i Tupanaäärü poramaä cuixüxü, rü name nixü i guxü i duüxügüpxewa cunaxü —ñanagürügü.

⁵ Rü yema ñanagürügü ga naêneégü yerü woo ga númagü rü ta tama nüxü nayaxöggü.

⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Tauta nawa nangu i ngunexü na petawa chaxüxü. Natüru pexcèx rü ngëxürtüüxümare i ngunexü nixü i mexü na petawa nagu pexixü.

⁷ —Ngëma duüxügü i ñoma i naâneçüäx rü tama pexchi naxaie. Natüru chauxchi naxaie erü chanangoxéé i ngëma naxügüxü rü na nachixexü.

⁸ —Name nixü i petawa pexi i pemax. Choma rü tauta ngëma chaxü erü tauta nawa nangu i ngunexü i nagu ngëma chaxüxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

⁹ Rü yexguma yema ñaxuwena, rü Gariréaanegu narüxäxü.

Ngechuchu rü Düxenügüarü Petawa naxü

¹⁰ Natüru nawena ga naêneégü ga petawa na naxüxü, rü Ngechuchu rü ta yéma naxü. Natüru cúaçü yéma naxü, rü tama poraäcü duüxügüxü nügü nadauxéé.

¹¹ Rü yema Yudíugüarü äëxgacügü rü naxcèx nadaugü ga yema petawa, rü ñanagürügü: —¿Ngextá nangëxma i ngëma yatü? —ñanagürügü.

¹² Rü nügütanüwa ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü poraäcü Ngechuchuchiga ínidexagü. Rü fluçre ga yema duüxügü rü ñanagürügü: —Yima rü wüxi ya yatü ya meçü nixü —ñanagürügü. Natüru ga togü rü ñanagürügü: —Ngëma yatü rü tama name erü duüxügüxü nawomüxéé —ñanagürügü.

¹³ Natüru taxüma ga duüxügü rü mea togüpexewa Ngechuchuxü nicuëxüügüchaü, yerü yema Yudíugüarü äëxgacügüxü namuüe.

¹⁴ Rü yexguma marü yema petaarü ngäxüwa nanguxgu, rü nixücu ga Ngechuchu nawa ga tupauca ga taxüne. Rü inanaxügü ga na nanguxéétaexü.

¹⁵ Rü yema Yudíugüarü äëxgacügü, rü nabaiçächiäegü namaä ga yema ore ga Ngechuchu nüxü ixuxü. Rü ñanagürügü: —Ñuxäcü i ngëmaäcü poraäcü nüxü nacuáxü, rü taguma texé nanguxéé? —ñanagürügü.

¹⁶ Rü Ngechuchu nanañgäxü rü ñanagürü nüxü: —Ñaã chorü nguxéëtae rü tama choxrü nixü, erü Chaunatü ya núma choxü mucüarü nixü.

¹⁷ —Ngëxguma texé naxüxchaügu i Tupanaäärü ngúchaü rü yíxema tá nüxü tacuèx ngoxi aixcüma Tupanaxüttawa chanayaxu i ngëma chorü nguxéëtae rü éxna chaugüxüttawatama chayaxuxü yixü i ngëma.

¹⁸ —Yíxema texé ya mexü i tūmachigaxúltama ixuxé rü ngēmaācü tanaxü erü tanaxwèxe i duǔxügü na tükü icuèxügüxü. Natürü texé nüxü tixu i ore i mexü nachiga i ngēma tükü muxü, rü aixcüma nixü i tümaärü ore. Rü tama dora nixü i ngēma nüxü tixuxü.

¹⁹ —¿Tama éxna aixcüma yíixü ga Moiché pexna naxxäxü ga Tupanaärü mugü? Natürü taxuéma i pema naga pexinüe i ngēma mugü. ¿Rü ñuxma rü tükxcüü nixü i choxü pimègxüchaúxü? —ñanagürü.

²⁰ Rü yema duǔxügü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Cuma rü ngoxo cuwa nangéxmamare. ¿Exna texé cuxü timègxüchaú? —ñanagürügü.

²¹ Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Choma rü ngüxchigaarü ngunexügu chanamexéê ga wüxi ga yatü. Rü guxáma i pema rü penuäegü naxcëx ga yema wüxitama ga mexü ga ngüxchigaarü ngunexügu chaxüxü.

²² —Natürü pema rü ta ngüxchigaarü ngunexügu pepuracüe na nagu pexixäcëx ga Moichéarü mugü. Rü Moiché pemaä nüxü nixu na tükü ipewiechëxmüpëzechiraúxü ya guxáma ya yatüxe ya buxe. Natürü tama Moiché nixü ga inaxügucü ga yema, yerü nuxcümaügüxü ga perü oxigüwa nixü ga ne naxüxü. Rü ñuxma i pema rü yema mugagu rü tükü ipewiechëxmüpëzechiraú ya guxáma ya buxe ya yatüxe woo ngüxchigaarü ngunexü yixügü.

²³ —Rü ngēmaācü i pema rü ngüxchigaarü ngunexügu buxexü ipewiechëxmüpëzechiraú erü naga pexinüe chaú i Moichéarü mugü. ¿Rü ñuxma rü tükxcüü yíixü i chomaä penuëxü naxcëx na ngüxchigaarü ngunexügu chanamexéêxü ga wüxi ga yatü ga idaaeweecü?

²⁴ —Rü ngēmacëx tama name i ngürümare penangugü i ngēma chaxüxü. Rü penaxwèxe i meä nagu perüxüñüexira, na aixcüma meä penangugüxüçëx —ñanagürü ga Ngechuchu.

Ngechuchu rü Tupana Nane nixü

²⁵ Rü ñuxre ga yema duǔxügü ga Yerucharélgü áchiügüxü rü nüguna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Taux éxna daa yíixü ya yima yatü ya äéxgacügü naxcëx daugücü na yamègxüchaúxüçëx?

²⁶ —¡Dúcëx! Gua nixü rü yéa guxü i duǔxügüpëxewa nidexa rü taxuéma ñuxü ñatarügü nüxü. ¿Taux éxna i törü äéxgacügü i marü nüxü yaxögüäxü na aixcüma Cristu na yíixü i nümax?

²⁷ —Natürü i yixema rü nüxü tacuëxgü na ngextá ne naxüxü i nümax. Natürü ngéxguma aixcüma Cristu núma üxgu rü taxuéfama nüxü tacuëx na ngextá ne naxüxü —ñanagürügü.

²⁸ Rü nüma ga Ngechuchu rü tupauca ga taxünnewa ínanangüexéê ga duǔxügü. Rü yexguma nüxü naxñüga yema ore ga Yudíugü nüxü ixugüexü ga nachiga, rü tagaäcü ñanagürü: —Pema rü marü choxü pecuëx rü nüxü pecuëx na ngextá ne chaxüxü. Natürü tama chaugagu nixü i núma chaxüxü. Choma núma chaxü yerü núma choxü namu ga Tupana ya naxwèxecü na nüxü yaxögüxü natürü i pema rü tama nüxü pecuäcü.

²⁹ —Choma rü nüxü chacuëx yerü naxültawa ne chaxü, rü nüma nixü i núma choxü namuxü —ñanagürü.

³⁰ Rü yexguma ga yema äéxgacügü rü Ngechuchuxü niyauxgüchaú. Natürü taxuüma mayayauxgü, yerü tauta nawa nangu ga ngunexü ga na yayauxgüäxü rü na yamègxüäxüçëx.

³¹ Natürü muxüma ga duǔxügü rü nüxü nayaxögü. Rü ñanagürügü: —¿Ngéxguma ínanguxgu ya Cristu rü facü rü cuëxrü i taxü tá naxü ya daa yatü tama üxü i ñuxmax? —ñanagürügü.

Parichéugü rü Ngechuchuxü niyauxgüchaú

³² Rü yema Parichéugü rü duǔxügüxü naxñüe ga yemaäcü Ngechuchuchiga na yadexagüxü. Rü yemacëx ga númagü rü paigüarü äéxgacügü rü yéma nanamugü ga tupauca ga taxünneärü purichiägü na Ngechuchuxü yanayauxgüxüçëx.

³³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Paxaächi tátama nixü i petanüwa changéxmaxü, rü ñuxüchü tá chataegu naxültawa ya yima núma choxü mucü.

³⁴ —Pema rü tá chauxcëx pedaugü, natürü tátama choxü ipheyangaugü. Erü ngēma ngextá tá íchangéxmaxüwa rü taxuacü ngema pengugü.

³⁵ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü äéxgacügü rü nüguna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Ngextá tá naxü ega taxuacütáma nüxü iyarüngaugü? ¿Exna ngēma Yudíugü i to i nachiüñüna ngéxmaügüxütanüwa tá naxü rü éxna ngēma tama Yudíugü ixígüxütanüwa tá naxü na yangüexéêäxüçëx?

³⁶ —¿Rü facüchiga nixü i ngēma na ngēma ñaxü?

“Tá chauxcëx pedaugü natürü tátama choxü ipheyangaugü, erü taxuacütáma ngēma pexi i ngēma tá íchangéxmaxüwa”, ñaxü? —ñanagürügü.

Dexá i maxëeruüchiga nidexa ga Ngechuchu

³⁷ Rü yema nawa iyacuáxü ga petaarü ngunexü nixü ga guxü ga togü ga ngunexüärü yexera rümemäexü naxcèx ga Yudügü. Rü yema ngunexügi nixü ga inachixü ga Ngechuchu rü tagaäctüñaxü: —Rü ngëgxuma texé itawaxgu rü jnuñchauxüitawa taxü rü tayaxaxe!

³⁸ —Rü “texé ya choxü yaxödxü rü tümaärü maxünewa tá nibaibe i taxü i dexá i maxëerüñ” ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxüruñ —ñanagürü.

³⁹ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rü Tupanaäe i Üünexüchiga nixü ga yadexaxü. Rü nüxüñ nixu ga guxüma ga yema nüxü yaxögüxü rü tá na nayauxgüxü i Naäe i Üünexü. Natüru tama yexgumata ma nayauxgü, yerü tauta wenaxärü daxüguxü ga naäneçex nataegu ga Ngechuchu na guxüärü äëgxacü na yiixüçex.

Ngechuchugagu nügü nitoye ga duüxürgü

⁴⁰ Rü nümaxü ga yema duüxürgü rü yexguma nüxü naxinüegü ga yema Ngechuchu nüxüñ ixuxüñ, rü ñanagürügü: —Aixcüma ñaä yatü nixü i ngëma Tupanaärü orearü uruñ i inguxchaðxü —ñanagürügü.

⁴¹ Rü togü rü ñanagürügü: —Daa nixü ya Cristu —ñanagürügü. Natüru togü rü ñanagürügü: —Tama nixü, erü taxucirüwa Gariréaneçüäx nixü ya Cristu.

⁴² —Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá Dabitaa nixü, rü tá nangox i ïäne i Beréüwa ga ngextá Dabí lbumüwa”, ñanagürügü.

⁴³ Rü yemaäcü Ngechuchugagu nügü nitoye ga duüxürgü.

⁴⁴ Rü ñuxre ga yema duüxürgü rü Ngechuchuxü niyauxgüchaü, natüru taxuüma nayauxgü.

Yudügülarü äëgxacügü rü tama Ngechuchuaxüñ nayaxögüchaü

⁴⁵ Rü yema tupauca ga taxüneärü purichägü, rü Parichéugüçex rü paigüarü äëgxacügüçex nawoegu. Rü yema äëgxacügü rü nüxna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Tücxüñ tama nuñ penaga? —ñanagürügü.

⁴⁶ Rü yema purichägü rü nanangäxügü rü ñanagürügü: —Taguma texé tidexa i ñaä yatü indexaxüruñ —ñanagürügü.

⁴⁷ Rü yexguma ga Parichéugü rü ñanagürügü nüxü: —¿Exna pexü rü ta marü nawomüxeñ i nümax?

⁴⁸ —Düçex, rü taxüema i tomax i Parichéugü rü taxuüma i törü äëgxacügü rü nüxüñ nayaxögü i ngëma Ngechuchu.

⁴⁹ —Natüru ñaä duüxürgü i tama Tupanaärü mugüxü cuëgxüñ rü marü nachixexügugü —ñanagürügü.

⁵⁰ Natüru Nicodému ga Parichéu ixicü ga wüxicana Ngechuchuxütagu naxüñecü, rü ñanagürüñ nüxü:

⁵¹ —Ngëma törü mugü i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Taxuacüma wüxi i yatüxü tapoxcu ega tama nüxü ixinüexüragu i norü dexa na nüxüñ icuáxüçex na tacü na naxüxü”, ñanagürü.

⁵² Rü yexguma ga natanüxürgü rü nanangäxügü, rü ñanagürügü nüxü: —¿Exna cuma rü ta Gariréaneçüäx quiñ? ¡Nawa nangux i Tupanaärü ore i ümatüxü rü ngëma tá nüxüñ cudadu rü taxuütmáma i Tupanaärü orearü uruñ rü Gariréaneçüäx nixü! —ñanagürügü.

⁵³ Rü yexguma ga wüxicigü rü nachiüwa naxü.

8

Nge ga åtecü ga nañ ga yatümañ ngëëäexü

¹ Rü Ngechuchu rü Orıbunecüga äëgane ga mëxpünewa naxü.

² Rü moxüäcü ga yexguma yangunegu, rü wenaxärü tupauca ga taxüneçex nataegu. Rü ga duüxürgü rü naxcèx naxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü ïnarüto, rü inanaxügü ga na nangüexëäxü ga duüxürgü.

³ Rü yema ngüexëerügü ga Moïchéaru mugüwa nguxëetaegüxü rü Parichéugü, rü Ngechuchuxütagu ngixü nagagü ga wüxi ga nge ga åtecü ga ngixü nadaugüçü ga nañ ga yatümañ na inapexü. Rü guxüma ga yema duüxürgü ga yéma yexmagüxüþegu ngixü nayachixëegü.

⁴ Rü ñanagürügü Ngechuchuxü: —Pa Ngüexëerüñ, ñaä nge i åtecü rü ngixü itayangau na nañ ya yatümañ na inapexü.

⁵ Moïchéaru mugüwa tamaña nüxü nixu na nutamaña ngixü ímixüchiäcuma ngixü imaxü i wüxi i nge i ngëmaäcü maxülcü. ¿Nüxüñ ñacuxü i cuma i ñüxmax? —ñanagürügü.

⁶ Rü yema ñanagürügü ga nümagü, yerü Ngechuchuxü guxchaxügü nanguxëegüchaü na nüxüñ nayexmaxüçex ga tacüçex na ínaxuaxügüxü. Natüru ga Ngechuchu rü inayarümaxächi rü inanaxügü ga naxmëxmañ waixümüwa na naxümatüäxü.

⁷ Natürü nüxü nacèèxügüama, rü yemacèx düxwa wenaxärü nadaunagü ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —Ngexerüxe i petanüwa ya ngearü pecaduäxë rü tükira nuta ngíxü tanaña —ñanagürü.

⁸ Rü wenaxärü inayarümaxächi ga Ngechuchu rü naxmëxmaä nanaxümatü ga waixümmüwa.

⁹ Natürü yexguma nüxü naxinüegü ga yema ore ga Parichéugü rü inanaxügue ga nügü na yawüxiçü ga nügüne na ínachoxüxü. Rü yaguägxü ga Parichéugüwa inaxügü ga na ínachoxüxü rü duxwa guxüma ínachoxü. Rü yexguma marü guxüma ga Parichéugü íchoüxgu, rü Ngechuchu rü yema ngecüxicatama yéma duüxügüpexewa nayaxügü.

¹⁰ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wena nadaunagü. Rü ngíxna naca rü ñanagürü ngíxü: —Pa Ngecüx, ¿Ngéxügü nixü i ngëma cuxü ixugüexü? ¿Rü taxuüma cuxü imáxchaü? —ñanagürü.

¹¹ Rü ngíma rü ngigürügü nüxü: —Taxuüma Pa Corix —ngigürügü. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü: —Choma rü ta tama cuxü chapoxcu. Nüxma rü marü name rü íquixü rü tama wena pecadu cuxü —ñanagürü.

Ngechuchu rü ñoma i naâneärü ngóonet-ëeruü nixü

¹² Rü wenaxärü duüxügümää nidexa ga Ngechuchu, rü ñanagürü nüxü: —Choma nixü i ñoma i naâneçüäxäru ngóonet-ëeruü. Rü yixema chowé rüxüxü rü chorü ngóonetüwa tangëxma rü tükira chanaxä i maxü. Rü tá nüxna ítanguxuchi i túmaärü chixexü —ñanagürü.

¹³ Rü yexguma ga Parichéugü rü ñanagürügü nüxü: —Cuma rü cugüchigaxüttama quixu. Rü ngëma cuchiga i nüxü quixuxü rü taxuwama name —ñanagürügü.

¹⁴ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Rü ngëma ore i chauchiga nüxü chixuxü rü aixcüma nixü woo chomatama yixü i namaä chaugüetüwa chidexaxü. Erü choma rü nüxü chacuëx i ngextá ne chaxüxü, rü ngextá tá chaxüxü. Natürü pema rü tama nüxü pecuëx na ngextá ne chaxüxü rü tama nüxü pecuëx na ngextá tá chaxüxü.

¹⁵ Pema rü choxü pengü i ñoma i naâneçüäx i duüxügü nagu rüxñüexülläcumamare. Natürü i choma rü taxuüexüma changugü.

¹⁶ Natürü ngëxguma chi texéxü changugüga rü aixcüma meäma tükü changugü. Erü tama chaxicatama tükü changugü, natürü yima Chaunatü ga núma choxü mucümaä nixü i wüxigu tükü tangugüxü.

¹⁷ Rü ngëma mugü ga Moiché ümatüxü i nagu peixü, rü ñanagürü:

“Ngëxguma taxre i duüxügü rü wüxitama i orexü yaxugüga, rü ngëmawa äëxgacü nüxü nacuëx na aixcüma yüxü i ngëma nüxü yaxugüexü”, ñanagürü.

¹⁸ Rü dúcax, choma nixü i wüxi i chauchigaxü chixuxü rü Chaunatü ga núma choxü mucü nixü ya naï. Rü tüküçü tama choxü peyaxöggüchaü i ñüxmax? —ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma ga nümagü rü nüxna nacagüe rü ñanagürügü: —¿Ngexü ya yima Cunatü? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Choxü rü tama pecuëx rü Chau-natüxü rü ta tama pecuëx. Rü ngëxguma chi choxü pecuëxgüga rü Chaunatüxü rü chi ta pecuëxgü —ñanagürü.

²⁰ Rü yema orexü nixu ga Ngechuchu ga yexguma nanguxëetaegu ga tupauca ga taxünewa naxüttawa ga yema nachica ga ngextá duüxügü tupaucana diéru ngíxü íxägüxüwa. Natürü taxuüma Ngechuchuxü niyauxgü, yerü tauta nawa nangu ga yema ngunexü ga nagu yayauxgüäxü.

Ngechuchu rü Parichéugümää nüxü nixu rü ngextá núma ínaxüxüwa rü taxucürüwa ngëma naxü

²¹ Rü Ngechuchu rü wenaxärü namaä nüxü nixu, rü ñanagürü: —Choma rü tá peixna chixü i núma, rü pema rü tá chauxcëx pedaugü, natürü tá perü pecadugu peyue. Rü ngextá íchaxüxüwa rü taxucürüwama ngëma peixü —ñanagürü.

²² Rü yexguma ga yema Yudíugü rü ñanagürügü: —¿Exna nügü tátama nimëx rü ngëmacèx tamaä nüxü yaxuxü na taxucürüwama ngëma ixixü i ngëma ínaxüxüwa? —ñanagürügü.

²³ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Pema rü ñoma i naâneçüäx i duüxügü pixigü, natürü i choma rü daxügxü i naânewa ne chaxü. Pema rü ñoma i naâneärü duüxügü pixigü natürü i choma rü tama ñoma i naâneçüäx chixü.

²⁴ —Rü ngëmacèx pemaä nüxü chixu rü tá perü pecadugu peyue. Erü ngëxguma tama choxü peyaxöggü na choma chiiçü ya Cristu, rü perü pecadugu tá peyue —ñanagürü.

²⁵ Rü yexguma nüxna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Natürü texé quixü i cumax? —ñanagürügü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Marü noxritama pemaä nüxü chixu na texé chiiçü.

²⁶ —Rü choma rü choxü nangëxma i muxüma i tacü i chomatama peixü changúexëchaüxü rü tacüçü pexna na chaçaxü, natürü tâütáma chanaxü i ngëma. Erü yima Chaunatü ga

núma choxü mucü chomaā nüxü ixuxü i orexicatama nixi i ñoma i nañecüäxgümaā nüxü chixuxü. Rü guxüma i ngëma nüxü yaxuxü ya Chaunatü, rü aixcüma nixi –ñanagürü.

²⁷ Natürü nümagü rü tama nüxü nacuègxüéga ga Nanatü ya Tupanachiga na yiixü na yema ñaxü ga Ngechuchu.

²⁸ Rü yemacëx ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Choma nixi i Tupana Nane i duüxüxü chüixü. Rü yixcüra ngëgxuma curuchawa choxü pipotagü, rü tá nüxü picuèxächitanü na Cristu na chüixü. Rü tá nüxü pecuèx na taxuüma chauechamatama chaxüxü. Rü ngëma Chaunatü chomaā nüxü ixuxüxücatama nixi i pemaā nüxü chixuxü.

²⁹ –Yima núma choxü mucü ya Chaunatü rü chauxütawa nangëxma. Rü taguma choxna nixügachi, erü choma rü guxüguma chanaxü i ngëma norü ngúchaü ixixü –ñanagürü.

³⁰ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu rü muxüma ga duüxügü nüxü nayaxögü.

Yíxema Tupanaxäcüü ixügüxechiga, rü yíxema pecadutüüwa ngëxmagüxechiga

³¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü ga yema Yudlügürüü äëgxacüü ga nüxü yaxögüxü: –Ngëgxuma pema meáma peyaxögüechangü i ngëma pemaā nüxü chixuxü, rü aixcümaxüchi tá chorü ngúexügü pixigü.

³² –Rü tá nüxü pecuèx i ore i aixcüma ixixü. Rü ngëma ore tá pexü ínanguxüxéé –ñanagürü.

³³ Rü nümagü rü Ngechuchuxü nangäxü, rü ñanagürüü: –Toma rü nuxcümaüčü ga torü oxi ga Abráütaa tixigü rü taguma texémëxewa tangëxmagü. ¿Nuxäcü i cumax rü tá na itanguxüxü, ñacuxü? –ñanagürüü.

³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: –Aixcüma pemaā nüxü chixu rü guxäma ya pecaduäxë rü pecadutüüwa tangëxmagü.

³⁵ –Wüxi i coriarü duüxümare rü tama norü coripatacüäx nixi. Natürü wüxi i cori nane rü guxüguma nanatü nane nixi.

³⁶ –Choma rü Tupana Nane chixi. Rü ngëgxuma chi choma pecaduna pexü íchangüxüxéegü, rü aixcüma tá nüxü ipengüü.

³⁷ –Marü nüxü chacuèx na Abráütaa pixigüxü i pemax. Natürü choxü pimëxgüchaü erü tama aixcüma choxü peyaxögü i ngëma ore i pemaā nüxü chixuxü.

³⁸ –Choma rü yema Chaunatü choxü wéxü nixi i pemaā nüxü chixuxü. Natürü pema rü penaxü i ngëma penatü pemaā nüxü ixuxü –ñanagürü ga Ngechuchu.

³⁹ Rü nümagü rü Ngechuchuxü nangäxü rü ñanagürüü: –Torü oxi nixi ga Abráü –ñanagürüü. Natürü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: –Ngëgxuma chi aixcüma Abráütaa pixigüü rü chi Abráü üxürrü penaxü.

⁴⁰ –Natürü woo pemaā nüxü chixu i ore i aixcüma ixixü ga Chaunatü ga Tupana choxü nguxéexü, rü pema rü choxü pimëxgüchaü. Natürü ga Abráü rü taguma yemaäcü nanaxü.

⁴¹ –Pema rü penaxü i penatügütümatama –ñanagürü. Rü yexguma ga nümagü rü ñanagürüü: –Toma rü tama tangüruwaügümare, rü toxü nangëxma ya wüxitama ya tonatü. Rü yima nixi ya Tupana –ñanagürüü.

⁴² Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: –Ngëgxuma chi aixcüma Tupana yixigu ya penatü rü choxü chi pengechaü, erü choma rü Tupanaxütawa nixi i ne chaxüxü, rü ngëmacëx chanuxma. Rü tama chauechamatama núma chaxü, natürü núma chaxü yerü Chaunatü ya Tupana núma choxü namu.

⁴³ –¿Tüxcüü tama nüxü pecuèxéga i ngëma pemaā nüxü chixuxü? Pexü naguxcha erü woetama tama iperüxñüechaü i ngëma pemaā nüxü chixuxü i ore.

⁴⁴ –Penatü rü Chataná nixi rü pema rü naxäcügü pixigü. Rü ngëmacëx penaxü i ngëma núma pexü nanaxwëxü. Rü ngëma Chataná rü noxriaru üggumama wüxi i máetaxü nixi. Rü taguma ore i aixcümaxügü narüxiñü rü taguma ore i aixcümaxü nixu. Rü ngëgxuma yadeaxgu rü doraxüxücatama nixu, erü núma rü wüxi i doratëxaxü nixi. Rü guxüma i doratëxaxüñatü nixi.

⁴⁵ –Natürü i pema rü tama choxü peyaxögüchaü erü ore i aixcümaxü chixu.

⁴⁶ –¿Texé ya petanüwa choxü dause na pecadu chaxüxü? Rü ñuxma na nüxü chixuxü i ore i aixcüma ixixü, rü ¿tüxcüü tama choxü peyaxögü?

⁴⁷ –Texé ya Tupanaärü duüxü ixixü rü itarüxiñü i Tupanaärü ore. Natürü i pema rü tama Tupanaärü duüxügü pixigü, rü ngëmacëx nixi i tama iperüxñüechaüxü i Tupanaärü ore –ñanagürü.

Tauta nangoxgu ga Abráü rü Cristu rü mari nayexma

⁴⁸ Rü yexguma ga yema Yudlügürüü äëgxacüü rü ñanagürüü nüxü: –Rü aixcüma nixi ga yema torü ore ga yexguma ñatagügüü:

“Cuma rü wüxi i Chamáriacüäx quixi, rü ngoxo cuwa nangëxma”, ñatagügüü –ñanagürüü.

⁴⁹ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: –Chowa rü nataxuma i ngoxo. Rü ngëma chaxüxü nixi na Chaunatüxü chicuèxüxü, natürü i pema rü chixri chauchiga pidexagü.

⁵⁰—Choma rü tama naxcèx chadau na texé choxü icuèxüügütüçèx. Natürü Tupana nixi ya naxwèxecü na duüxügü choxü icuèxüügütü. Rü nüma tá nanapoxcue i ngëma chauxchi aieiü.

⁵¹—Aixcüma pemaä nüxü chixu, rü texé ya naga ïnükë i ngëma tûmamaä nüxü chixuxü rü guxügutáma tamaxëcha —ñanagürü.

⁵² Rü yexguma ga yema Yudíugüarü äêxgacügü, rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Ñuxma rü meäxüchima nüxü tacuëx na cuwa nangëxmaxü i wüxi i ngoko. Yerü ga Abräü rü guxüma ga nuxcümaügütü ga Tupanaârü orearü uruügü rü nayue. Natürü cuma rü ñuxma tomaä nüxü quixu rü texé ya naga ïnükë i ngëma curü ore rü guxügutáma tamaxëcha —ñacurügü.

⁵³—¿Exna cuma rü törü oxi ga Abräüärü yexera quixi? Yerü nüma rü nayue rü guxüma ga nuxcümaügütü ga Tupanaârü orearü uruügü rü ta nayue. ¿Rü cugüçex rü texé quixi? —ñanagürügü.

⁵⁴ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Ega chaugü chitama chicuèxügü rü ngëma rü taxuwama name. Natürü yima choxü icuèxüüçü rü Chaunatü nixi. Rü yima Chaunatütama nixi ya perü Tupana ixü —ñapegüçü nüxü.

⁵⁵—Natürü i pema rü tama aixcüma nüxü pecuëx ya Chaunatü ya Tupana. Natürü i choma rü ngëmääcü nüxü chacuëx. Rü ngëxguma chi:

“Tama nüxü chacuëx”, ñachaxgu, rü pexrüü chi wüxi i doratèxäxü chixi. Natürü i choma rü aixcümaxüchima nüxü chacuëx ya Chaunatü ya Tupana, rü naga chaixinü i guxüma i norü ore i chomaä nüxü yaxuxü.

⁵⁶—Perü oxi ga Abräü rü nataäe yerü aixcüma nayaxö rü tá na íchanguxü i ñoma i naänewa. Rü yemaxü nacuëx rü yemacèx nataäe —ñanagürü ga Ngechuchu.

⁵⁷ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü äêxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: —Cuma rü tauta 50 ya tauncü cuxü nangëxma. ¿Ñuxäcü Abräüxü cudadu ga tauta cungoxguz ga yexguma? —ñanagürügü.

⁵⁸ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü tauta Abräü ngoxgu rü choma rü marü chayexma —ñanagürü.

⁵⁹ Rü yexguma ga nümagü rü nutane nanayaugü na gumamaä ínamuxüüchigüäxüçèx. Natürü ga Ngechuchu rü naxchaxwa inicux. Rü yemaäcü inaxüxü nawa ga guma tupauca ga taxüne.

9

Ngechuchu nanamexëe ga wüxi gayatü ga norü bucüma ngexetüü

¹ Rü yexguma namagu tomaä yaxülgü ga Ngechuchu, rü yéma nüxü nadau ga wüxi ga yato ga woetama norü bucüma ngexetüü.

² Rü toma ga norü ngüexügü rü nüxna tacagü, rü ñatarügütü: —Pa Ngúexëeruüx, ¿Tüxcüü ngexetüüma nabu ya daa yatü? ¿Exna nanatü rü naëärü pecadugagu rü ëxna norü pecadugagutama? —ñatarügütü.

³ Rü Ngechuchu toxü nangäxü, rü ñanagürü toxü: —Tama norü pecadugagu rü tama i nanatü rü naëärü pecadugagu nixi i ngëmääcü nabuxü. Natürü ngëmääcü nabu na nawa nüxü pedauxüçèx na ñuxäcü Tupana tükü na rümexëexü.

⁴—Rü ñoma rü ta nangune rü name nixi na paxama na naxüxü i ngëma puracü ya Chaunatü ga nüma choxü mucü tükna äxü. Erü paxa tá nachüta rü ngëxguma rü taxucürüwama texé tá tapuracü.

⁵—Rü ñuxma na ñoma i naänewa changëxmaxü rü ñoma i naäneärü ngóonexëeruü chixi —ñanagürü.

⁶ Rü yexguma yema ñaxguwena rü Ngechuchu waixüüänewa nacuaxi. Rü yema waixüü ga iwaixümaä nanachaxetü ga guma yatü ga ngexetüü.

⁷ Rü yexguma guma ngexetüüçüxü ñanagürü: —¡Dexámaä cugü yayauxetü i Chiruéarü puchiwa! —ñanagürü. Rü ngëma naega rü “Tükü muxü”, ñaxüüchiga nixi. Rü yéma naxü ga guma ngexetüü rü nügü dexámaä nayauxetü. Rü yexguma nataegugu rü marü nidauchixetü.

⁸ Rü yexguma ga yema duüxügü ga guma ngexetüüçüpataarü ngaicamagu pegüxü rü yema duüxügü ga üpaacü nüxü daugüxü ga na nangexetüxü, rü ñanagürügü: —¿Taux éxna i ñaä yüüxü ga yema yatü ga ngexetüchiréxü ga duüxügüxü díerüçex cèexüxü? —ñanagürügü.

⁹ Rü nümaxü rü ñanagürügü: —Ngëmääcü nüma nixi —ñanagürügü. Rü togü rü ñanagürügü: —Tama nixi i yima yiixü, natürü nanangëgumaraüxüchi —ñanagürügü. Natürü nümatama ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürü: —Ngëmääcü choma chixi —ñanagürü.

¹⁰ Rü yexguma ga yema duňxügү rü nüxna nacagү rü ñanagürögү: —¿Rü ñuxäcü nixى i marü quidauchixى i ñuxmax? —ñanagürögү.

¹¹ Rü nüma nanangäxү rü ñanagürü: —Yima yatü ya Ngechuchugu ägacü rü yima waixümüñewa nacuaxi. Rü yema waixümü ga iwaixümää choxü nachaxetü. Rü ñanagürü choxü:

“¡Yéa Chiruéarü puchuwa naxü rü ngema dexámaä cugü yayauxetü!” ñanagürü choxü. Rü yéma chaxü, rü yexguma dexámaä chaugü chayauxetüga rü chidauchi —ñanagürü ga guma yatü.

¹² Rü yexguma nüxna nacagüe, rü ñanagürögү: —¿Ngextá nangëxmaxü i ñuxma ya yima yatü ya cuvä rümxëecü? —ñanagürögү. Rü nüma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rü ñanagürü: —Tama nüxü chacuèx —ñanagürü.

Parichéugü rü guma ngexetücü ga Ngechuchu namexëecüna nacagüe

¹³⁻¹⁴ Natüru yema ngunexü ga Ngechuchu nagu namexëexü ga guma ngexetücü, rü ngüxchigaaru ngunexü nixü. Rü yemacëx ga duňxügү rü Parichéugüñtawa nanagagü ga guma yatü ga ngexetüchirécü.

¹⁵ Rü yexguma ga yema Parichéugü rü nüxna nacagüe ga guma yatü, rü ñanagürögү: —¿Ñuxäcü i marü curümexëtüxü i ñuxmax? —ñanagürögү. Rü nüma nanangäxü rü ñanagürü: —Waixümü ga naxbüxägümää yawaixëexümaä choxü nachaxetü ga Ngechuchu, rü ñuxächi dexámaä chaugü chayayauxetü, rü ngémacëx marü chidauchi —ñanagürü.

¹⁶ Rü yexguma ga ñuxre ga Parichéugü rü ñanagürögү: —Yema yatü ga cuvä rümxëexü rü tama Tupanaärü duňxü nixü, erü tama nanaxaure i ngüxchigaaru ngunexü —ñanagürögü. Natüru togü ga Parichéugü rü ñanagürögü: —¿Ñuxäcü nanaxü i ngëma cuëxruü i mexü i taxü ega wüxi i pecaduäxü yixixgux? —ñanagürögü. Rü yemaäcü nügü nitoye ga nagu naixinüexüwa ga yema Parichéugü.

¹⁷ Rü wena nüxna nacagüe ga guma yatü ga ngexetüchirécü, rü ñanagürögü: —¿Natüru cuma rü ñuxü ñaucuxü nachiga i ngëma yatü ga cuvä rümxëexü? —ñanagürögü. Rü nüma nanangäxü, rü ñanagürü: —Chauxcëx rü wüxi i Tupanaärü orearü uruü nixü —ñanagürü.

¹⁸ Natüru ga yema Yudíugüarü äexgacügü rü tama nüxü nayaxögüchaü ga nüma na yïixü ga na ngexetüchirécü ga noxrix, rü ñuxma rü marü na yadauchixü. Rü yemacëx ga yema äexgacügü rü tümacëx nangemagü ga nanatü rü naë ga guma yatü ga rümxëtücü.

¹⁹ Rü tüxna nacagü, rü ñanagürögü: —¿Daa yïixü ga guma pene ga nüxü pixucü ga woetama ngexetüäcü bucü? —¿Ñuxäcü i ñuxma i yadauchixü? —ñanagürögü.

²⁰ Rü nanatü rü naë tanangäxügü rü ñatarügögü: —Ngëmääcü nüxü tacuëx rü daa nixü ya tone ga ngexetüäcüma buchirécü.

²¹ Natüru tama nüxü tacuëx ga ñuxäcü na yadauchixü i ñuxmax. Rü tama nüxü tacuëx ga texé na namexëtüxëexü. ¡Ecü nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naya, rü nümatama pemaä nüxü na yaxuxüçëx —ñatarügögü.

²² Rü yema ñatarügögü ga nanatü rü naë, yerü tamuë. Yerü ga Yudíugüarü äexgacügü rü marü nügümää nanamexëegü na tüxü ñatexüchüñüçëx: ga ngutaquëxepatañwa ga texé ga Ngechuchuaxü yaxxëna Cristu yïixü.

²³ Rü yemacëx nixü ga nanatü rü naë ga ñatagügögü: “¡Ecü, nüxnatama pecagü! Erü nüma rü marü naya rü nümatama pemaä nüxü na yaxuxüçëx”, ñatagügögü.

²⁴ Rü yexguma ga yema Yudíugüarü äexgacügü rü wenaxärü naxcëx nacagü ga guma ngexetüchirécü. Rü ñanagürögü nüxü: —Rü ñuxma tanaxwëxe i Tupanapëxewa rü aixcüma tomaä nüxü quixu na texé cuvä rümxëexü. Erü toma rü meäma nüxü tacuëx i ngëma Ngechuchu rü wüxi i pecaduäxü na yïixü —ñanagürögü.

²⁵ Rü nüma nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Choma rü tama nüxü chacuëx ega wüxi i pecaduäxü yixigu rü éxna tama. Rü ngëma nüxü chacuäxü nixü ga na changexetüchirécü ga noxrix rü ñuxma rü na chidauchixü —ñanagürü.

²⁶ Rü wenaxärü nüxna nacagüe, rü ñanagürögü: —¿Rü tacü nixü ga cumaä naxixü? ¿Rü ñuxäcü ga naxüäxü ga cuvä na yadauchixetüxëexü? —ñanagürögü.

²⁷ Rü nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Marü pemaä nüxü chixu, rü tama choxü iperüñüñüchä. ¿Tücxüñü penaxwëxe na wena pemaä nüxü chixu? ¿Éxna pema rü ta nüxü peyaxögüchaü? —ñanagürü.

²⁸ Rü yexguma rü guma yatümaä chixexü nixugüe, rü ñanagürögü: —Cumaërü nixü i nüxü cuyaxöxü i ngëma yatü, natüru i toma rü Moïchéarü oreaxü nixü i tayaxögxü.

²⁹ —Toma rü nüxü tacuëx ga Tupana rü aixcüma Moïchémää na yadexaxü, natüru ngëma Ngechuchu rü tama nüxü tacuëx na ngextá na ne naxxü —ñanagürögü.

³⁰ Rü guma yatü nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —¿Ñuxäcü nixü i ngëma? Nüma rü marü choxü narümxëtüxë, natüru ¿ñuxäcü i pema i tama nüxü pecuäxü na ngextá ne naxxü?

³¹ —Rü guxāma i yixema rü meāma nüxü tacuèx rü Tupana tama nüxü naxinü i pecaduāgxüxüärü yumüxē. Natürü Tupana rü tüxü nüxü naxinü i tümaärü yumüxē ya yíxema nüxü icuèxütgüxe rü naxüxe i Tupanaärü ngúchaň.

³² —Taguma ñuxgu nüxü taxmūchiga i wüxi iyatü na yadauchixéëäxü i wüxi iduüxü i norü buçüma ngexetüxü.

³³ —Rü ngéxguma chi tama Tupana núma namuxgux ya daa yatü ya choxü rümexëëcü, rü taxuacü chima mexü naxü —ñanagürü ga guma yatü ga ngexetüchirécü.

³⁴ Rü yexguma ga yema Yudlögüarü äéxgacügü, rü ñanagürügü nüxü: —Cuma na pecadugu na cubuxü, ¿rü ñuxâcü cunaxwèxe na toxü cungúexéëchaňxü? —ñanagürügü. Rü ñuxüchi ínanatèxüchigü ga ngutaquëxepataňwa.

Duüxügü i tama yaxögxü rü ngexetüxürii nixigü

³⁵ Rü Ngechuchu rü nüxü nacuáchiga ga na ínatexüchigüäxü ga guma ngexetüchirécü. Rü yexguma nüxü nadéüxgu, rü ñanagürü nüxü: —¿Nüxü cuyaxöxü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixíci? —ñanagürü.

³⁶ Rü yexguma ga núma rü Ngechuchuxü nangäxü rü ñanagürü: —Pa Corix, ¡chomaä nüxü ixu na texe yiixü na nüxü chayaxöxüçèx! —ñanagürü.

³⁷ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Marü nüxü cudau ya Tupana Nane. Rü chomatama nixi i cumaña na íchidexaxü chüixü —ñanagürü.

³⁸ Rü yexguma ga guma yatü ga ngexetüchirécü rü Ngechuchupëxegu nacaxäpxü, rü nüxü nicuèxü, rü ñanagürü nüxü: —Ngémamäcü cuxü chayaxö, Pa Corix —ñanagürü.

³⁹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ñoma i naánewna chaxü na chayadex-echixüçèx i chorü duüxügü nüxna i ngéma duüxügü i tama choxrü ixigüxü. Rü nuä chaxü na chanameéëxéëxüçèx i ngéma duüxügü i noxri tama Tupanaxü cuèxguchaňxüxü. Rü ngéxgumarüü ta núma chaxü na duüxügü i tama choxü cuèxguchaňxüxü chanawéxü na duüxügü i ngexetüxürii na yixigüxü, erü tama choxü nayaxögüchaň —ñanagürü.

⁴⁰ Rü ñuxre ga Parichéugü ga yéma Ngechuchumáa yexmagüxü, rü yexguma yema orexü naxinüegü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —¿Éxna toma rü ta tama Tupanaxü tacuèxgü fiacuxü? —ñanagürü.

⁴¹ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Ngéxguma chi tama aixcüma Tupanaxü pecuèxgügü rü tâi chima pegagu nixi na pepecaduågxü. Natürü ngéma na pegü pixuxü na Tupanaxü pecuáxü rü ngémacèx pegagutama nixi na pepecaduågxü i ñuxmax —ñanagürü.

10

Carnerugüarü dauruň rü norü carnerugü

¹ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngéma yatü i tama carnerupüxüärü iäxwa ixücxü rü wüxi i ngítèxáxü nixi i ngéma, erü ngextámare nixüci.

² —Natürü ngéma carnerupüxüärü iäxna dauxü rü nayawäxna i iäx na yaxücxüçèx i carnerugüarü dauruň. Rü núma i carnerugü rü nüxü nacuèxgü i naga i ngéma norü dauruň. Rü ngéma norü dauruň rü wüxicigü i norü carneru rü naégamaä naxcèx naca na ínamuxüäxüçèx i napxüxüwa.

³ —Rü ngéxguma ínamuxüäxgu i guxüma i norü carnerugü, rü núma i norü dauruň rü napëxegu nixüchigü. Rü númagü i carnerugü rü nawe narüxü, erü nüxü nacuèxgü i naga i ngéma carnerugü. Rü nüxna naxigü, erü tama nüxü nacuèxgü i naga i ngéma tama norü dauruň ixixü —ñanagürü ga Ngechuchu.

⁴ Rü Ngechuchu rü duüxügümaä nüxü nixu ga yema ore ga cuèxruň, natürü ga númagü rü tama nüxü nacuèxgüéga ga tacularüga na yiixü.

Ngechuchu rü carneruarü dauruň ya mecü nixi

⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wenaxärü ñanagürü nüxü: —Aixcüma pemaä nüxü chixu rü choma nixi i carnerupüxüärü iäx iawa yachocuxüxü i carnerugü.

⁸ Guväma ga yema chopegu nüxira núma ixü rü ngítèxgüxü rü máëtagüxü nixigü. Natürü yema carnerugü rü tama naga naxinü.

⁹ Choma nixi i iäx. Rü texé ya chowa ixücxüe rü tá tamaxü. Rü meäma tá tüxü naxüpetü ngéxgumarüü i wüxi i carneru i napxüxügu ücuxü rü ixüxüxüxü rü nüxü iyangaçü ya mecü ya maxë.

¹⁰ Ngēma ngítexáxü rü núma naxü na yangíxüçèx rü namáëtaxüçèx rü nachixexéêäxüçèx. Rü ngēmacéxicatama núma naxü. Natürü i choma rü núma chaxü na chanamaxexéêxüçèx i duüxügü rü na aixcüma nüxü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü.

¹¹ Choma nixi i carneruarü dauruü ya mecü chiiixü. Erü wüxi i carneruarü dauruü ya mecü rü norü carnerugülxü ínapoxü rü ñuxmata naxcèx nayux.

¹² Natürü ngēma dïerucéxmare puracüxü, rü ega ngëgxuma aixü nadèuxgux rü carnerugüna ngema niña. Rü ngēmaäcü nanaxü erü tama aixcüma norü dauruü nixi i nümax, rü tama noxrü nixi i ngēma carnerugü. Rü ngēma ai rü carnerugülxü ínayaüxü rü ngëxma tüxü naxüanexéêmäre.

¹³ Rü ngēma yatü rü niña, erü norü dïerucéxicatama ngema napuracü. Rü tama aixcüma carnerugügu narüxinü.

¹⁴⁻¹⁵ Choma nixi i carnerugüärü dauruü ya mecü chiiixü. Rü ngëxgumarüü ya Chaunatü na choxü nacuáxü rü choma rü Chaunatüxü na chacuáxü, rü ngëxgumarüü ta nüxü chacuëx i chorü carnerugü, rü nümagü rü choxü nacuëxgü. Rü choma rü naxcèx chayu i chorü carnerugü.

¹⁶ Rü choxü nangëxmagü ta i togü i carnerugü i tama ñaä naxpüxüwa ngëxmagüxü. Rü ngëmagü rü tá ta nuä chanagagü, rü tá chauga naxinüe. Rü wüxitücumü tátama nixi rü choma tátama nixi i norü dauruü chiiixü.

¹⁷ Chaunatü rü choxü nangechaü, erü chorü carnerugüçèx chayu rü wena táxarü chamaxü.

¹⁸ Taxüema choxü tayuxéë, natürü chomatama chorü ngúchaümaätama ichanaxä i chorü maxü. Erü choxmëxwa nangëxma na ichanaxäxüçèx, rü wena na chanayaxuxüçèx, yerü yemaäcü choxü namu ga Chaunatü -ñanagürü.

¹⁹ Rü yexguma yema orexü naxinüegü ga yema Yudíugüärü äëxgacügü rü wenaxärü nügü nitoye ga yema nagu naxinüexüwa.

²⁰ Rü muxüma ga nümagü rü ñanagürügü: -¿Tüxcüü nüxü iperüxinüe i ñaä yatü i ngëäexü i ngoxo nawa ngëxmaxü? -ñanagürügü.

²¹ Natürü ga togü rü ñanagürügü: -Taxuüma i yatü i ngoxo nawa ngëxmaxü rü ñaärtüü meä nidexa. ¿Ñuxäcü i wüxi i yatü i ngoxo nawa ngëxmaxü rü tüxü narümexëtüküne ya wüxi ya ngexetüxe? -ñanagürügü.

Yudíugüärü Äëxgacügü rü Ngechuchuxü naxoe

²² Rü nawa nangu ga yema peta ga guçü ga taunecüga norü tupauca ga taxüneçèx naxügüxü ga Yudíugü na nüxna nacuëxächigüxüçèx ga yema ngunexü ga nagu yanguxü ga guma tupauca. Rü nagáuane ga Yerucharéüwa ga yexguma.

²³ Rü guma tupauca ga taxünewa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga Charumöüärü Chopetüchicagu äegaxü. Rü yemagu nayarüxtüxü ga Ngechuchu.

²⁴ Rü ga yema Yudíugüärü äëxgacügü rü nüxü inachomaäguächi, rü ñanagürügü nüxü: -¿Ñuxguratá tomaä quixaixcüma na cugü quixuxü na texé na quixü? Ega aixcüma cuma rü Cristu quixü, rü jmeä noxtacüma tomaä nüxü ixu! -ñanagürügü.

²⁵ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: -Marü pemaä nüxü chixu, natürü i pema rü tama choxü peyaxögü. Guxüma i tacü i chaxüxü rü Chaunatüärü poramaä nixi i chanaxüxü, rü ngëmawa meäma pexü nüxü chadauxéë na choma rü Cristu na chiiixü.

²⁶ -Natürü pema rü tama peyaxögü, erü tama chorü carnerugütanüxü pixigü.

²⁷ -Chorü carnerugü rü nüxü nacuëx i chauga, rü choma rü chorü carnerugüxü chacuëx, rü nüma rü chowhe narüxü.

²⁸ -Rü choma rü nüxna chanaxä i maxü i taguma gúxü. Rü nümagü rü tagutáma inayarütaux, rü taxütamä choxna tanapuxü i choxmëxwa.

²⁹ -Rü yíxema Chaunatü choxna tüxü mugüxe ya chorü carnerugü, rü guxüärü yexera tixi i napëxewa. Rü taxüema texé nüxü tüxü tapuxü.

³⁰ -Chaunatü rü choma rü wüxitama tixigü -ñanagürü.

³¹ Rü yexguma ga yema Yudíugüärü äëxgacügü rü wenaxärü nutane nanayauxgü na gumamaä Ngechuchuxü ínamuxüchigüxüçèx.

³² Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: -Pepëxewa chanaxü i muxüma i mexügü i Chaunatüärü poramaä chaxüxü. ¿Rü ngëxürüxü i ngëma mexü i chaxüxüçèx nixi i choxü nutamaä ípemuxüchigüchaüxü? -ñanagürü.

³³ Rü yema Yudíugüärü äëxgacügü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: -Tama wüxi i puracü i mexüçèx cuxü ítamuxüchigüchaü. Natürü cuxü ítamuxüchigüchaü erü Tupanamaä rü tacü quixugü. Cuma rü wüxi i duüxülmare quixü rü cugü Tupanaxü quixixéëchaü -ñanagürügü.

³⁴ Rü nüma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: -Perü mugüpanewa rü naxümatü i Tupañaärü ore i ñaxü:

“Rü pematama nixī i tupanagü pixīgūxū”,
ñaxū.

³⁵—Rü ngēma Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü yaxuxü, rü nüxü tacuèx rü taxucürüwama texé itayanaxoxëe. Rü ngēma orewa rü Tupana rü ñanagürü:

“Guxāma ya yíxema texé yanayauxgüxe i chorü ore rü tupanagü tixigü”,
ñanagürü i ngēma orewa.

³⁶—Rü Tupana choxü payaxü na chanaxüxüçèx i norü puracü, rü yemacèx ñloma ga nañnewa choxü namu. ¿Rü ñluxäcü i pema nagu perüññüegü rü chixexü Tupanamaä chaxüxü i ngēgxuma Tupana Nane chixí —ñachagu pemaä?

³⁷—Rü ngēgxuma chi tama chanaxüxgu i ngēma mexü i Chaunatü üxü, rü marü name ega woo tama choxü peyaxögü.

³⁸—Natürü ngēgxuma chanaxüxgu i ngēma Chaunatü üxü, rü woo tama choxü peyaxögü, rü chanaxwèxe i nüxü peyaxögü i ngēma taxü i mexügü i Chaunatüarü poramaä chaxüxü. Erü ngēmawa tá nüxü pecuèx na Chaunatü rü chowa nangēmaxü rü choma i nawa — ñanagürü.

³⁹—Rü wenaxärü Ngechuchuxü niyauxgüchaü ga yema Yudíugüarü ãëgxacügü. Natürü nüma ga Ngechuchu rü naxchaxwa niña.

⁴⁰—Rü yexguma ga Ngechuchu rü natü ga Yudáüärü tocutüçèx tomaä nataegu. Rü yema nachica ga Cuáü duüxügüxü ñpaacü nawa íbaiñxéexüegü tomaä narüxäü.

⁴¹—Rü muxüma ga duüxügüxü rü Ngechuchuxü inayadaugü, rü ñanagürügü: —Cuáü rü taxuüma ga taxü ga mexü ga cuëxruü naxü ga Tupanaärü poramaä. Natürü guxüma ga ore ga Cuáü tamaä nüxü ixuxü ga ñaã yatüchiga rü aïxcüma nixī —ñanagürügü.

⁴²—Rü yema nachicawa rü muxüma ga duüxügüxü rü Ngechuchuaxü nayaxögü.

11

Dácharuarü yuxchiga

1 Nayexma ga wüxi ga yatu ga idaawecü ga Dácharugu ãegacü. Rü nüma rü naeyèxgü ga María rü Marta rü ñane ga Betániäçñäx nixigü.

2 Rü yema María iyixí ga Cori ga Ngechuchucutüga pumara bacü rü ñuxuchi ngýyemaä ínapicutüçü. Rü guma Dácharu ga idaawecü nixí ga ngíeneé.

3 Rü poraäcü nidaawe ga Dácharu. Rü yemacèx ga naeyèxgü, rü Ngechuchuxütawa imu-gagü, rü ngigürügügü: “Pa Corix, cumücü ya Dácharu ya nüxü cungechaäcü rü niðaawe”, ngigürügü.

4 Rü yexguma yema orexü naxinüga ga Ngechuchu, rü ñanagürü: —Ngēma ðaawe rü tátutáma yumaä inayacuèx. Natürü niðaawe na duüxügüxü nüxü nadaugüxüçèx na ñuxäcü naporaxü ya Tupana rü ñuxäcü choma i Nane rü ta na chaporaxü —ñanagürü.

5 Rü Ngechuchu poraäcü María rü Marta rü Dácharuxü nangechaü.

6 Natürü yexguma nüxü naxinüga ga na yadaawexü ga Dácharu, rü tama paxa inayadau. Rü taxre ga ngunexüämatama yexma narüxäüx ga yema nachica ga nawa nayexmaxüwa.

7 Rü yíxcama ga yemawena rü toxü ñanagürü: —¡Ngíxä rü wena Yudeéanewa taxí! — ñanagürü.

8 Rü toma ga norü ngúexügü rü ñatarügügü nüxü: —Pa Ngúexëeruüx, yexwacatama nixí ga yémacñäx ga Yudíugüarü ãëgxacügü yexma nutamaä cuxü ímuxüchigüchaüxü. ¿Rü tüxcüü wena ngema cuxüxchaü i ñuxmax? —ñatarügügü.

9 Rü Ngechuchu rü tomaä nüxü nixu ga wüxi ga ore na nüxü tacuèxgüxüçèx na tauta nawa nanguxü na nayuxü ga nümax. Rü ñanagürü toxü: —¿Taux éxna i wüxi i ngunexü rü 12 i ora nawa ngēmaxü? Ngēgxuma texé ngunecü ixüxgu rü tama facümaä itayarüña, erü tūmacèx nangóone.

10—Natürü ngēgxuma wüxié chütacü ixüxgu rü ngémääcü tacümaä itayarüña, erü tūmacèx naxéäne —ñanagürü. Rü yemaäcü nanangoxée na tauta nawa nanguxü na nayuxü ga nümax.

11 Rü yemawena ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —Tamücü ya Dácharu rü napemare. Natürü ñuxma rü tá chayabaixächixée —ñanagürü.

12 Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü ñatarügügü: —Pa Corix, ega napemaregu, rü ngémawa nüxü tacuèx na naxcèx tá yataanexü —ñatarügügü.

13 Natürü ga Ngechuchu rü nüxü nixuxchaächiréx ga Dácharu ga marü na nayuxü. Natürü ga toma nüxü tacuèxgüxü rü na napemarexüchigaxü yíxü ga tomaä yaxuxü.

14 Rü yexguma ga Ngechuchu rü meäma tomaä nüxü nixu rü ñanagürü: —Dácharu rü marü nayu.

15—Natürü choma rü chataäe na tama ngéma changémaxü, erü ngémääcü nixí i namemaëxü i pexcèx na choxü peyaxögüxüçèx. ¡Rü ngíxä rü ítayadaugü! —ñanagürü.

16 Rü yéma nayexma ga totanüxü ga Tumachi ga Wüxigu Buexü ga Taxreëxpüxümaä, naxugüxü. Rü nüma ga Tumachi rü ñanagürü toxü: -jNgixä i yixema rü ta ngema taxi na wüxigu Ngechuchumaä iyuexücex! -ñanagürü.

Ngechuchu nixi i wena namaxexexü i yuexü

17 Rü yexguma Betániäwa tomaä nanguxgu ga Ngechuchu, rü marü ägümüçü ga ngunexü nangupetü ga na iyatexgüxü ga Dácharu.

18 Rü guma Betániä rü Yerucharéüärü ngaicamana nayexma. Rü tomaëxpüx ga kilómetru nixi ga norü yaxü.

19 Rü muxüma ga Yudíugü rü Dácharueyèx ga Marta rü Maríaxüntawa naxi na ngixü yataäexëegüxücex, yerü nayu ga ngíneené.

20 Rü yexguma Marta nüxü cuèxgu ga marü na ínanguxü ga Ngechuchu, rü nüxü iyatüxächi. Natürü ga María rü ïxgutama irüxäüxi.

21 Rü Marta rü ngigürügü nüxü ga Ngechuchu: -Pa Corix, yexguma chi cuma cunumexgu rü tåü chima nayu ga chauenee.

22 -Natürü choma nüxü chacuèx na woo i nüxma na nayuxü, rü Tupana tá cuxna nanaxä i guxüma i tacü i naxcex ícuçaxü -ngigürügü.

23 Rü Ngechuchu ngixü nangäüxü rü ñanagürü: -Cuenee rü wena tá namaxü -ñanagürü.

24 Rü Marta ngigürügü nüxü: -Ngémäacü nüxü chacuèx rü wena tá namaxü i ngëgxuma naguxgu i naäne rü ngëgxuma wena namaxëgu i guxüma i yuexü -ngigürügü.

25 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü: -Choma nixi i íchanadagüxexü i yuexügü, rü wena chanamaxexexü. Rü yíxema choxü yaxöxë rü woo tayuxgu rü tá wenaxäärü tamaxü.

26 -Rü guxäma ya texé ya maxüxë rü choxü yaxöxë, rü guxügutáma tamaxü. ¿Cuyaxöxü yíxü i ngëma? -ñanagürü ga Ngechuchu.

27 Rü ngima rü ngigürügü nüxü: -Ngü, Pa Corix, choma rü chayaxö na cuma rü Tupana Nane ya Cristu ga itananguxëecü na quíixü -ngigürügü.

Dácharu itáxüwa naxaxu ga Ngechuchu

28 Rü yema ñaxguwenä rü Marta rü ngíeyèx ga Maríacè x iyaca. Rü bexma ngímaä nüxü iyarü, rü ngigürügü: -Marü nuä nangu ya Ngúexëerüü ya Ngechuchu, rü choxü cuxcèx nayacaxëe -ngigürügü.

29 Rü yexguma María nüxü ñügu ga marü yéma na nanguxü ga Ngechuchu, rü paxa ichi, rü Ngechuchuxü íyadäu.

30 Rü Ngechuchu rü tauta ñänewa nangu ga yexguma, rü yema nachica ga Marta nüxü ídauxüwatama nixi ga nayexmaxü.

31 Rü Maríapatawa nayexma ga ñuxre ga yémacüäx ga Yudíugüärü äëxgacügü ga ngixü yéma taäexëegüxü. Rü yexguma ngixü nadaugüga paxa na inachixü rü na ínaxüxüxü, rü ngíwe narüxü. Yerü nüma nüxü nacuèxgugu rü yéma Dácharu itáxüwa ixü na yéma yaxaxuxücxex.

32 Rü yexguma Ngechuchuxüntawa nanguxgu ga María, rü napëxegu iyacaxäpüxü, rü ngigürügü: -Pa Corix, yexguma chi cuma cunumexgu rü tåü chima nayu ga chauenee ya Dácharu -ngigürügü.

33 Rü yexguma Ngechuchu ngixü dëüxgu ga na naxaxuxü rü na naxauxexü ga yema Yudíugüärü äëxgacügü ga ngíwe rüxiü, rü poraäcü ngechaü nüxü nangu.

34 Rü Ngechuchu nüxna naca rü ñanagürü: -¿Ngexta nixi i ipenatáxü? -ñanagürü. Rü nümagü nanangäüxü rü ñanagürügü: -Pa Corix, jdücax, nuä naxü, rü íyadäu! -ñanagürügü.

35 Rü naxaxu ga Ngechuchu.

36 Rü yema Yudiugü rü ñanagürügü: -jDüçex ñuxäcü poraäcü Dácharuxü nangechaü! -ñanagürügü.

37 Natürü ñuxre ga yema äëxgacügü ga Yudíugüärü rü ñanagürügü: -Daa nixi ga guma yatü ga ngexetücxü rümxëecü. ¿Rü tüxcüü taxucürüwa facü rü mexü Dácharucèx naxü na tama nayuxücxex? -ñanagürügü.

Wenaxäärü namaxü ga Dácharu

38 Rü Ngechuchu poraäcü ngechaü nüxü nangux rü Dácharumaxücxex nixü. Rü wüxi ga mëxpüneärü äxmaxü nixi ga yema naxmaxü. Rü nayexma ga wüxi ga nuta ga norü ngüxtäürü.

39 Rü Ngechuchu rü ñanagürü: -jÍpenangüxgachix ya yima nuta ya namaä nangüxtäürü! -ñanagürü. Natürü ga Marta ga Dácharueyex rü ngigürügü: -Pa Corix, cuxá marü nayixane nixi, erü marü ägümüçü i ngunexü naetü nixi ga na nayuxü -ngigürügü.

40 Natürü ga Ngechuchu rü ñanagürü ngixü: ¿Taux ñexna i marü cumaä nüxü chixuchiréxü rü ngëgxuma cuyaxöxgu rü tá nüxü cudau i wüxi i mexü i taxü i Tupana üxü? -ñanagürü.

41 Rü yexguma ínanangüxgachigü ga guma nuta. Rü Ngechuchu daxügu nadawenüäcumä ñanagürü: -Pa Chaunatü Pa Tupanax, moxë cuxna chaxä erü marü choxü cuxinü.

⁴² —Choma nüxǖ chacuska rü guxǖguma choxǖ cuxinǖ. Natürǖ moxē cuxna chaxǟ iñuxma erǖ chanaxwexe i ñaañ duǖxǖgǖ na yaxȫgǖxǖ na cuma núma choxǖ cumuxǖ —ñanagǖrǖ.

⁴³ Rü yexguma yema ñaxguwena, rü tagaǟcü ñanagǖrǖ: —Pa Dácharux, jíñaxǖxǖ i ngema —ñanagǖrǖ.

⁴⁴ Rü ñíaxǖxǖ ga Dácharu ga naxchápenǖlmaǟ guxǖwama rǖbuxpǖxǖcǖ. Rü Ngechuchu ñanagǖrǖ nüxǖ ga duǖxǖgǖ: —jíleyawëxpǖxǖ na íyaxǖxǖcèx! —ñanagǖrǖ.

*Ǟxgacǖgǖ naxcèx nadaugǖ na ñuxǟctǖ Ngechuchuxǖ yayauxgǖxǖ
(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)*

⁴⁵ Rü yema Yudíugǖrǖ ǟxgacǖgǖ ga Maríawe rǖxixǖ rǖ nüxǖ nadaugǖ ga yema Ngechuchu uxǖ, rǖ muxǖma Ngechuchuaxǖ nayaxȫgǖ ga yexguma nüxǖ nadaugǖga ñuxǟctǖ wena Dácharuxǖ na namaxëëxǖ.

⁴⁶ Natürǖ ñuxre ga yema ǟxgacǖgǖ rǖ Parichéugǖmaǟ nüxǖ nayarǖxugǖ ga yema Ngechuchu uxǖ.

⁴⁷ Rü yexguma ga yema Parichéugǖ rǖ paigǖrǖ ǟxgacǖgǖ rǖ nangutaquëxegǖ namaǟ ga guxǖma ga yema ǟxgacǖgütǖcumüwa ügxǖ. Rǖ ñanagǖrǖ: —¿Tacǖ tá taxǖ? Erǖ ñaañ yatǖ i Ngechuchu rǖ nanaxǖ i muxǖma i mexǖ i cuëxruñǖ.

⁴⁸ —Ngë̄xguma chi tama yayauxgǖ, rǖ guxǖtámá i duǖxǖgǖ rǖ tá nüxǖ nayaxȫgǖ, rǖ Dumacǖxgǖrǖ churarakǖ rǖ núma chi naxiñ rǖ nagu napogǖ ya tóru tupauca ya taxǖne, rǖ dükwa tâñ chima tórxǖ nixiñ i ñaañ tachiǖâñe —ñanagǖrǖ.

⁴⁹ Natürǖ guma taunecǖgǖ rǖ yema paigǖtanǖwa rǖ Caipá nixiñ ga norǖ ǟxgacǖ. Rü nüma rǖ ñanagǖrǖ nüxǖ: —Pemagǖ rǖ taxuǖma pecuëx.

⁵⁰ —¿Exna tama nüxǖ pecuëx rǖ taxcèx rǖ na namemaëxǖ na wüxitama i yatǖ guxǖ i duǖxǖgütëx na yuxǖ, na tama nayuexǖcèx i guxǖma i tachiǖnecǖx i duǖxǖgǖ? —ñanagǖrǖ.

⁵¹ Natürǖ ga Caipá rǖ tama nüêchama yema ñanagǖrǖ, yerǖ guma taunecǖgǖ rǖ nüma nixiñ ga paigǖrǖ ǟxgacǖ yïñxǖ. Rǖ yemacèx rǖ Tupana nixiñ ga Caipáwa idexacǖ ga yexguma nüxǖ yaxuxgu na Ngechuchu rǖ guxǖma i Yudíugǖcèx na nayuxǖ.

⁵² Rü yema orewa rǖ nanangoxéé na tama Yudíugǖcèxicatama tá na nayuxǖ, natürǖ guxǖma i Tupanaärǖ duǖxǖgǖ i guxǖ i ñañnewa ngë̄xmagǖxǖcèx rǖ tá ta na nayuxǖ, na ngë̄maǟcǖ wüxitigu nangutaquëxexǖcèx i guxǖma i ngë̄ma duǖxǖgǖ i Tupanaärǖ ixígǖxǖ.

⁵³ Rü yexgumaǖcǖ nixiñ ga inaxǖgueǟxǖ ga Yudíugǖrǖ ǟxgacǖgǖ ga nagu na naxüñǖxǖga ñuxǟcǖ tá na Ngechuchuxǖ yamë̄xgǖxǖ.

⁵⁴ Rü yemacèx ga Ngechuchu rǖ marǖ tama yema Yudíugǖ ímoxǖtanǖga naxǟ. Rü tomaǟ inaxüñǖga Yudéañewa, rǖ wüxi ga ñañexǟcǖ ga Efraígu ǟeganewa naxǖ. Rü yexma tomaǟ naruñǟxǖ. Rü guma ñane rǖ wüxi ga nachica ga ngextá taxuǖma íxäpataxǖdärǖ ngaicamana nayexma.

⁵⁵ Rü marǖ ningaica ga yema Yudíugǖrǖ peta ga Üpetǖchiga. Rü yemacèx muxǖma ga duǖxǖgǖ ga nái ga ñañecǖxǖ rǖ Yerucharéwa naxiñ na Tupanacèx nügǖ yamexë̄gǖxǖcèx naxǖpa ga yema peta.

⁵⁶ Rü Ngechuchucèx nadaugǖ ga duǖxǖgǖ. Rü tupauca ga taxǖnewa nügǖna nicagüetanǖ, rǖ ñanagǖrǖ: —¿Ñuxǖ ñapegǖxǖ i pemax? ¿Ñoma i petawa tá naxüñǖrǖ rǖ éxna tama? —ñanagǖrǖ.

⁵⁷ Rü yema Parichéugǖ rǖ paigǖrǖ ǟxgacǖgǖ rǖ duǖxǖgǖna naxǟgagǖ, rǖ ñanagǖrǖ: —Ngë̄xguma ngextá nüxǖ pedaugǖgu i ngë̄ma Ngechuchu, jírǖ tomaǟ nüxǖ peyarǖxu na tayauxauxgǖxǖcèx! —ñanagǖrǖ.

12

*Wüxi ga nge rǖ Ngechuchucutǖgu pumara iba
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)*

¹ Rü 6 ga ngunexǖ naxǖpa ga Üpetǖchigaarǖ peta, rǖ Ngechuchu rǖ tomaǟ Betániäwa naxǖ. Rü guma ñane nixiñ ga nagu naxǟchixǖne ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxëëcǖ.

² Rü yéma Dácharuchixǖwa Ngechuchucèx nanaxǖgǖ ga taxǖ ga ñona. Rü totanǖwa ga yema mechawa yexmagǖxe rǖ Dácharu nixiñ ga Ngechuchuxǖtawaama chibǖcǖ. Rü Marta iyixǖga inaxǖcǖ ga ñona.

³ Rü yexguma ga María rǖ yéma inange ga wüxi ga taxǖraweñxǖ ga pumara ga yixichixǖ rǖ tatanǖxǖchixǖ. Rü Ngechuchuxǖ namaǟ iyixcutǖ. Rü ñuxǖchi ngýyaemǟ ñinapicutǖ. Rü guma ñǖ rǖ guxǖwama nayixmachǖ namaǟ ga yema pumara.

⁴⁻⁵ Rü yexguma ga Yuda ga Icariúte ga wüxi ga totanǖxǖchiréx ixixǖ ga yixcama bexma cuǟcǖ Ngechuchuxǖ íxuaxǖxǖ, rǖ ñanagǖrǖ: —¿Tǖxcǖ tama tatanǖxǖgǖ namaǟ itaxe

i ngēma pumara na ngēma dīērumaā nūxū nangūxēēxūcèx i ngēma duūxūgū i ngearü dīēruāxgūxū? —ñanagürü.

⁶ Natürü ga Yuda rū tama aixcūma nagu narūxīnū ga yema ngearü dīēruāxgūxū. Natürü yema ñanagürü yerü nūma rū wüxi ga ngītēxāxū nixī. Rū naxmēxwa nayexma ga yema choca ga diērū ngīxū nagu taxügūxū ga guxāma ga toma ga Ngechuchuarü ngūxēgū. Rū Yuda rū ñuxguacū rū noxrxüxtama ngixne nangūxīxū.

⁷ Rū yexguma ga Ngechuchu rū ñanagürü nūxū: —jTāxū i ngixū cuchixewexū! Erü choma rū paxa tā chayu rū tā icchatèx. Rū ngēmacēx nixī i ngēma pumaramaā choxū nachaxū.

⁸ —Ngēma ngearü dīēruāxgūxū rū guxūgutáma petanüwa nangēmagū. Natürü i choma rū tātūtama guxūgu petanüwa changēxma —ñanagürü.

Paigūarü aēxgacūgū rū nūgūmaā nanamexēēgū ga ñuxācū Dácharuxū tā na yamēxgūxū

⁹ Rū muxūma ga Yudíugū rū nūxū nacuáchiga ga Betánīwā na nayexmaxū ga Ngechuchu. Rū yéma naxī na nūxū nadaugüxūcèx. Rū tama Ngechuchuxūxīcatama nadaugüchaū natürü nūxū nadaugüchaū ta ga Dácharu ga Ngechuchu wena namaxēēcū.

¹⁰ Rū yexguma ga paigūarü aēxgacūgū rū nūgūmaā nanamexēēgū ga Dácharuxū rū ta na yamēxgūxūcèx.

¹¹ Yerü Dácharugagu nixī ga muxūma ga Yudíugū ga Ngechuchuaxū yaxōgūāxū rū yema paigūna naxīgūxū.

Ngechuchu rū Yeruchareūgu naxīcu

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Rū muxūma ga duūxūgū rū Yeruchareūwa naxī naxcēx ga Üpetüchigaarü peta. Rū moxūācū duūxūgū nūxū nacuáchigagū ga Ngechuchu rū guma īānewa na nanguxchaūxū.

¹³ Rū yexguma moruátüta nadaūgū rū yemamaā Ngechuchuxū nayatügxütanüächi. Rū tagaācū ñanagürügū: —jRū naxüüne rū namecūmaxüchi ya daa Tupanaéggagu núma ūcū! jRū yixema na Iraétanüxū ixīgūxū rū namecūmaxüchi ya daa törü aēxgacū! —ñanagürügū.

¹⁴ Rū Ngechuchu nūxū inayangau ga wüxi ga buru, rū naetügu naxaunagū ga yema Tupanaäärü ore ga ümatüxū nūxū ixuxūrūrū ga yexguma ñaxgu:

¹⁵ “jTāxū i pemuuēxū, Pa Yeruchareūdūxīgū! jRū iperüdaunü na ngēma ne naxūxū ya perü aēxgacū ya wüxi i buru i íraxületüga aunagücū!”

ñaxū.

¹⁶ Rū noxri ga toma ga norü ngūxēgū rū tama nūxū tacuēxgūéga ga Ngechuchuchiga na yīxū ga yema ore. Natürü yixcūra marū Ngechuchu Tupanaxūtawa üxgu, rū yexguma nixī ga nūxna tacuēxächiexū ga guxūma ga yema Ngechuchuxū ngupetüxū, rū yema Tupanaäärü ore nūxū ixuxūäcütama nūxū na nangupetüxū.

¹⁷ Rū yema duūxūgū ga Ngechuchuxūtawa yexmagüxū ga yexguma Dácharuxū wena namaxēēgū, rū nūxū nixugüe ga yema nūxū nadaugüxū.

¹⁸ Rū yemacēx nixī ga duūxūgū ga Ngechuchuxū yatüxächitanüxū na nayauxgūāxūcèx, yerü nūxū nacuáchigagū ga yema taxü ga mexü ga Tupanaäärü poramaā naxūxū.

¹⁹ Natürü ga yema Parichéugū rū nūgūmaā ñanagürügū: —Marü nūxū pedauxū i ñuxma na taxucürwama facü namaā ixüxū. jRū düçax, guxūma i duūxūgū rū nawe narūxū! —ñanagürügū.

Griégugū rū Ngechuchuxū nadaugüchaū

²⁰ Rū muxūma ga duūxūgū rū petacēx Yeruchareūwa naxī na yéma Tupanaxū na yanacuēxügūxūcèx. Rū yema duūxūgūtanüwa nayexma ga ñuxre ga Griégugū.

²¹ Rū yema Griégugū rū Piripicēx naxī. Rū nūma ga Piripi rū Garirēaaneärrü īāne ga Bechaídadūxū nixī. Rū nūxū nacēēxūgū rū ñanagürügū: —Pa Corix, nūxū tadauxchaū ya Ngechuchu —ñanagürügū.

²² Rū Piripi rū Aüdrēmaā nūxū nayarüxu. Rū yema taxre rū wüxigu Ngechuchuxūtawa naxī, rū namaā nūxū nayarüxugū.

²³ Rū yexguma ga Ngechuchu rū ñanagürü nūxū: —Rū marü nawa nangu tā na chayuxū rū wenaxäärü Chaunatüxūtawa tā na chaxūxū i choma i Tupana Nane i duūxūxū chüxū.

²⁴ —Rū aixcūma pemaā nūxū chixu rū ngēxguma chi wüxipüxü i trigu tama waixümüänegu toxgu rū wüxipüxüechatama nixī. Natürü ega waixümügū natoxgu, rū ngēma naxūxgu, rū muxūchinema ñanguxuchi. [Rū ngēgumarüü tā ta Tupanaxūtawa nangugū i muxūma i duūxūgū ega chayuxgux.]

²⁵ —Rū pemaā nūxū chixu rū texé ya yíxema tūmaäärü maxūxū ngechaūxē i ñoma i naānewa rū tā itayarütaxu. Natürü texé ya yíxema tama tūmaäärü maxūxū ngechaūxē rū tama yuxū muüxē i ñoma i naānewa, rū tā tūxū nangēxma i maxū i taguma gúxū.

26 —Rü ngēxguma texé choxü puracüchaüga rü name nixi i chowe tarüxü. Rü ngēma choma tá íchangēxmaxüwa rü ngema rü tá ta tangēxma i tümax. Rü ngēxguma texé choxü puracüga rü Chaunatü ya Tupana rü tá tūmamaä nataäe —ñanagürü.

Ngechuchu nanaxunagü ga norü yuxchiga

27 —Rü Ngechuchu ñanagürü: —Rü ñuxma rü poraäcü changechaü rü chanaxixächiäe. ¿Rü tacüxü tá Chaunatümaä chixuxü? Taxucürüwa namaä nüxü chixu na choxü ínanguxuchixëexüçex na tama chayuxüçex, erü woetama ngēmacex núma chaxü —ñanagürü.

28 Rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, ¡Choxü rüngüxüe na duüxügüpexewa cuxü chataxéexüçex! —ñanagürü. Rü yexguma ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxinüe ga wüxi ga naga ga daxüwa inaxüxü ga ñaxü: —Marü cuxü charüngüxüe na choxü cutaxéexü ga noxrix, rü wena táxarü cuxü charüngüxüe na choxü cutaxéexüçex —ñanagürü ga yema naga.

29 Rü yema duüxügü ga yéma yexmagüxü ga nüxü ñüñüexü ga yema naga, rü ñanagürü: —Wüxi i duruanexü nixi —ñanagürü. Natüru togü rü ñanagürü: —Wüxi i Tupanaärü orearü ngeruü i daxüçüäx nixi i namaä idexaxü —ñanagürü.

30 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Tama chauxcex nixi i nüxü pexüñüexü i ngēma naga. Rü pexcextama nixi i nüxü pexüñüexü.

31 —Rü ñuxma tá nixi i Tupana inaxügüäxü na tükü napoxcuexü ya duüxüexü naxcex i tümaärü pecadugü. Rü ñuxma tá nixi i Tupana ínatexüchixü i ngēma ñoma i nañnewa poraxü i Chataná.

32 —Rü ngēxguma curuchawa chipotagu rü chaugüxütawa tá chanagagü i guxüma i duüxügü —ñanagürü ga Ngechuchu.

33 Rü yema oreawa duüxügümäa nüxü nixu ga ñuxäci tá na nayuxü.

34 Rü yema duüxügü nanangäxügü, rü ñanagürü: —Torü mugü i ümatüxüwa nüxü tadaugü na guxügutáma namaxéchaxü ya Cristu. ¿Rü ñuxäci i cuma rü ñacurügü: “Rü Tupana Nane ya duüxüxü ixiçü rü curuchawa tá nipota”, ñacurügü? ¿Rü texé tixi ya yíxema Tupana Nane ya duüxüxü ixiçü? —ñanagürü.

35 Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Ñoma rü ta petanüwa changēxma na ñoma i nañnewa pexü changüexüexüçex rü ngēmaäcü pexü changóonetanüxüexüçex. Natüru paxachicéxcatama petanüwa changēxma. Rü name nixi i paxa choxü peyaxögü ñoma rü ta pexcex chanangónexüe naxüpa na naxéänexü. Erü yíxema eänexüwa ngéxmaxü rü tama nüxü tacuex na ngexta taxüxü.

36 —Rü ñoma rü ta petanüwa changēxma rü name nixi i paxa choxü peyaxögü na chorü ngóoneñüwa pengēxmagüxüçex —ñanagürü. Rü yema ñaxguwena rü natanüwa inaxüxü ga Ngechuchu. Rü naxchaxwa inicux.

Tacüçex nixi ga Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü yaxöggüäxü

37 Rü woo ga Ngechuchu rü duüxügüpexewa nanaxü ga muxüma ga taxü ga mexü ga cuexruügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü, natüru yexguma rü ta tama nüxü nayaxögü ga duüxügü.

38 Rü yemaäcü Tupana nayanguxée ga yema ore ga Ichaxia ümatüxü ga ñaxü: “Pa Corix, taxuéma tayaxö ga yema ore ga tükü tangüexüexü. Rü woo nüxü tadaugü na ñuxäci naporaxü ya Tupana, rü tama tayaxögü”, ñaxü.

39-40 Rü yemaäcü ga yema duüxügü rü tama nayaxögü yema Ichaxia ümatüxüwa nüxü yaxuxüriü, rü:

“Yema duüxügü rü tama nüxü nadaugüchaü rü tama nayaxögüchaü rü tama Tupanacex nawoeguchaü. Rü yemacex ga Tupana rü nüxna nixü na tama nüxü nadaugüxüçex rü tama yaxöggüäxüçex rü tama naxcex nawoegüxüçex na núma nüxna naxääxüçex i manüü i ngexwacaxüxü”, ñaxü.

41 Rü yema ñanagürü ga Ichaxia yerü nangoxetüga marü nüxü nadau na ñuxäci äëxgacü ya tacüxüchi na yíxü ya Ngechuchu ya Cristu. Rü yemaäcü nachiga nidexa.

42 Natüru muxüma ga yema Yudíugüarü äëxgacügü rü Ngechuchuaxü nayaxögü, rü woo ga ñuxre ga naerugü rü ta nayaxögü, natüru tama nügü nixugüchaü ga duüxügüpexewa, yerü namuüe na Parichéugü ngutaquexepataüwa ínawoxüxü.

43 Rü yemaäcü tama nügü nixugüchaü, yerü norü me nixi ga duüxügü namaä nataäegüxü rü tama aixcüma naxcex nadaugü na Tupana namaä taäexü.

Texé ya tama Ngechuchuarü oreaxü yaxödxü rü tá tapoxcu

44 Rü tagaäcü ñanagürü ga Ngechuchu: —Texé ya choxü yaxödxü rü tama choxüxücatama tayaxö. Natüru Chaunatü ya núma choxü mucüaxü rü ta tayaxö.

45 —Rü texé ya choxü dauxe, rü Chaunatü ya núma choxü mucüxü rü ta tadau.

46 —Choma na ngóonexéēruü chüixü, rü ñoma i naānewa changu na guxāma ya texé ya choxü yaxðxé rü tama eñanexüwa na tangëxmagüe chaxücèx.

47 —Natürü ngëxguma texé nüxü ñügi i chorü ore rü tama tayaxðxgu rü tama choma nixi i tükü chapoxcuxü. Erü tama ñoma i naānewa changu na chanapoxcuxücèx i duðxügü, natürü núma chaxü na chanamaxéexéērcèx.

48 —Yíxema texé ya tama choxü yaxðxé rü tama chauga ñüxe rü marü tükü nangëxma na tacücxéx tá Tupana tükü poxcuxü. Erü ngëma ore i nüxü chixuxügagu tátama nixi ya Tupana i tükü napoxcuxü i naāneärü guxgu, erü tama tayaxö i ngëma ore i nüxü chixuxü.

49 —Tama chaugagutama chidexa, natürü guma Chaunatü ga núma choxü mucü, rü guma nixi ga chomaä nüxü ixucü na tacüxü tá duðxügumaä chixuxü rü ñuxäcü tá chanangüexéexü.

50 —Rü nüxü chacuèx na Chaunatüra orewa nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëmacèx i ngëma ore i nüxü chixuxü, rü ngëmatama ore nixi i Chaunatü choxü muxü na nüxü chixuxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

13

Ngechuchu rü norü ngüexülgüxü niyauxgütü

1 Rü wüxi ga ngunexü nataxu ga nawa na nanguxü ga yema Yudíugüarü peta ga Üpetüchiga. Rü Ngechuchu nüxü nacuèx ga marü nawa na nanguxü ga ñoma ga naānewa na yaxüxü rü wenaxärü Nanatüxtawana na naxüxü. Rü núma rü yexguma ñoma ga naānewa nayexmagu rü guxüguma tükü nangechaü ga guxema noxrü ixügüxe. Rü yexgumarüü ta ga yexguma toxna yaxüxchaügu ga daxüguxü ga naānewa na naxüxü, rü yemaäcü poraäcü toxü nangechaü.

2⁴ Natürü ga Chataná rü marü Yuda ga Chimáü ga Icariúte nanena nangu na bexma cüäcü Ngechuchuxü ínaxuaxüxücèx. Rü Ngechuchu rü marü nüxü nacuèx ga Nanatüxtawana ne na naxüxü rü wena táxarü Nanatücèx na nataeguxü. Rü nüxü nacuèx ga Nanatü rü naxmëxgu na naxüxäxü ga guxüma ga pora. Rü yemacèx ga yema chütaxügu ga yexguma mechawa itachibüeyane, rü inachi ga Ngechuchu. Rü ñacuexuchi ga norü gáuxüchiru, rü wüxi ga tuayamaä nügü nigoye.

5 Rü ñuxüchi yauxmëxpáxügu dexáta naba, rü toxü niyauxgütü. Rü guma tuaya ga namaä yagoyecümaä toxü ñapigütü.

6 Rü yexguma Chimáü ga Pedru rü nayauxcutüchaügu rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, ñuxäcü tå i cuma i choxü cuyauxcutüxü? —ñanagürü.

7 Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: —Ñuxma rü tama nüxü cucuèx i tükçüü na chanaxüxü i ñaa, natürü yixcama rü tama nüxü cucuèx —ñanagürü.

8 Natürü ga Pedru rü ñanagürü: —Choma rü tätítama chanaxwëxe na choxü cuyauxcutüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Ngëxguma tama cuxü chayauxcutügu, rü tätítama choxü quixi —ñanagürü.

9 Rü yexguma ga Chimáü ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Pa Corix, tama choxü cuyauxcutüxicatama! Natürü chanaxwëxe i choxü cuyauxmëx rü choxü cuyauxeru ta —ñanagürü.

10 Natürü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü nüxü: —Texé ya ngexwacèx aiyaxe rü tanaxwëxe i tümactüxicatama taxayu, erü guxüwama tangemata. Rü pema rü marü pingematalogü, natürü tama guxäma aixcüma tingemata —ñanagürü.

11 Rü Ngechuchu nüxü nacuèx na texé tá bexma cüäcü ínaxuaxüxü, rü yemacèx ñanagürü nüxü: —Natürü tama guxäma aixcüma tingemata —ñaxü.

12 Rü yexguma toxü yayauxgütüguwena, rü Ngechuchu wena nicuexuchi ga norü gáuxüchiru. Rü wenaxärü mechawa narüto. Rü ñanagürü toxü: —¿Nüxü pecuáxü yíixü i ngëma chaxüxü?

13 —Pema rü: “Pa Ngüexéēruü” rü “Pa Corix”, ñaperügü choxü. Rü marü name i ngëma ñaperügü, erü aixcümaxüchi ngëma chixi.

14 —Rü ñuxma i choma na ngüexéēruü chixixü rü pemaä na ichacuáxü, rü pexü chiyauxgütü. Rü ngexgumarüü ta i pema rü name i wüxichigü i pemücüxü piyauxgütü..

15 —Choma rü pexü nüxü chadauxëe na ñuxäcü tama penaxüxü na pema rü ngema pemaä chaxüxüäcü penaxüxücèx.

16 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü taxuüma i wüxi i coriarü duðxü rü norü coriétuwa nügü nangexmaxëe. Rü taxuüma i äëgxacüarü orearü ngeruxü i norü äëgxacü i namuxüétüwa nügü nangexmaxëe.

17 —Rü ngëxguma nüxü pecuëxgu i chorü ore rü penaxüxgu i ngëma pemaä nüxü chixuxü, rü aixcüma tå petaäegü.

¹⁸—Rü tama guxāma i pechiga nixī i chidexaxū. Erü choma rü tūxū chacuèx rü texégū tixī ya yíxema tūxū chidexechíxe. Natürü Tupana nayanguxēéchaū i norü ore i ümatüxū i ñaxū: “Texé ya chomaā chibüxe rü chomaā tarüxuwanü”, ñaxū. Rü ngēmaācū tá nangupetü na yanguxūcèx i ngema Tupanaarü ore.

¹⁹—Natürü naxūpa na nangupetüxū i ngēma, rü pemaā nüxū chixu na choxū peyaxögüxūcèx i ngēgxuma nangupetüxgu.

²⁰—Aixcūma pemaā nüxū chixu rü texé ya tūxū yaxúxe ya yíxema choma ngema tūxū chamuxē, rü choxū nixī i tayaxuxū. Rü texé ya choxū yaxúxe, rü Chaunatü ga núma choxū mucūxū nixī i tayaxuxū —ñanagürü ga Ngechuchu.

*Ngechuchu nüxū nixu ga Yuda rü tá bexma cúačü na ínaxuaxüläxü
(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)*

²¹ Rü yexguma yema ñaxugwena ga Ngechuchu rü poraācū ngechaū nüxū nangux, rü meāma tomaā nanangoxēē, rü ñanagürü toxü: —Aixcūma pemaā nüxū chixu rü wüxié i petanüwa tá nixī i bexma cúačü choxū ítاخuaxülxü —ñanagürü.

²² Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü wüxicigü togü tadawenü, rü tama nüxū tacuèxgü ga texéchiga na yema ñaxū.

²³ Rü choma ga norü ngúexügü ga poraācū choxū nangechaüxē rü nacüwawa charüto ga Ngechuchu ga mechawa.

²⁴ Rü Chimáu ga Pedru rü bexma choxū naxuneta ga na Ngechuchuna chaçaxülcèx ga texéchiga na yiixü ga yema.

²⁵ Rü yexguma ga choma rü yexeraācū Ngechuchuna chimaxcuchi rü nüxna chaca, rü ñacharügü: —Pa Corix, ¿texé tá tixī ya yíxema? —ñacharügü.

²⁶ Rü Ngechuchu choxū nangāxü, rü ñanagürü: —Wüxi i pâüärü bücxü tá íchacué, rü yíxema tünna chanaxāxē, rü yíxema tixī —ñanagürü. Rü yexguma ínanacué ga wüxi ga pâüärü bücxü rü Yuda ga Icarüti ga Chimáu nanena nananaxā.

²⁷ Rü yexgumata Yuda nayauxgu ga yema pâüärü bücxü rü ngoxo ga Chataná rü Yudagu naxüci. Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Rü ngēma cuväxchaüxü, jírū paxa naxü! —ñanagürü.

²⁸ Natürü taxuéma ga toma ga mechawa chibüexe nüxū tacuèxgü ga tacüchiga na yiixü ga yema ñaxū ga Ngechuchu.

²⁹ Rü nüma ga Yuda rü díeruchiüärü dauruü nixī. Rü yemacèx ñuxre ga toma nüxū tacuèxgü rü Ngechuchu taxewa nanamu, na tacücèx yataxexülcèx naxcèx ga peta, rü éxna duüxügü ga ngearü díeruaxüna ngíxü na naxāxülcèx ga díeru.

³⁰ Rü yexguma Yuda nayauxgu ga yema pâü, rü ínaxüxü ga yema ucapuwa. Rü marü nachüta ga yexgumata.

Ngechuchu norü ngúexügümaā nüxü nixu ga yexwacaxülxü ga norü mu

³¹ Rü yexguma Yuda íxügxwena, rü Ngechuchu rü ñanagürü: —Rü ñuxma rü tá aixcūma nangox na ñuxâcū naporaxü ya Tupana Nane ya duüxüxü ixicü. Rü yimawa tá nixī i nangoxééaxü ya Tupana i norü pora.

³²—Rü ngēgxuma yima Tupana Nane nangoxééxgu i Tupanaärü pora, rü ngēgxumarüü tá ta ya Tupana rü nanangoxéē i Naneärü pora. Rü paxa tá nixī i ngēma.

³³—Pa Chauxacüäxgük, tâtitáma muxü i ngunexü petanüwa changéxma. Rü pema rü tá chauxcèx pedaungü, natürü ngēma choma íchaxüxüwa rü taxucürüwama ngema pexü. Rü ñáitama ore nixī ga marü Yudügürü äëxgacügümäa nüxü chixuxü, rü ñuxma rü pemaā rü ta nüxü chixuxü.

³⁴—Rü pemaā nüxü chixu i wüxi i ngexwacaxülxü i mu. Rü ngēma pexü chamuxü nixī i pemücügüxü na pengechaüxü i wüxicigü. Rü ngēma na choma pexü changechaüxürüü, rü chanaxwèxe i wüxicigü i pema rü pemücügüxü pengechaügü.

³⁵—Rü ngēgxuma wüxicigü pemücügüxü pengechaügu, rü guxüma i duüxügü tá nüxü nicuèxâchitanü na chorü ngúexügü pixigüxü —ñanagürü.

*Ngechuchu nüxü nixu rü Pedru rü tâxütáma nügü nixu na norü ngúexü yixüxü
(Mt 26.31-35; Mr 14.27-31; Lc 22.31-34)*

³⁶ Rü Chimáu ga Pedru rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿ngextá tá cuvä? —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: —Ngema íchaxüxüwa rü taxucürüwa chowhe curüxü i ñuxmax. Natürü yíxama rü ngémâcü tá chowhe curüxü —ñanagürü.

³⁷ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿tüxcüü taxucürüwa cuwe charüxü i ñuxmax? Erü marü íchamemare na cuväcèx na chayuxü —ñanagürü.

³⁸ Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: —¿Aixcūma yiixü i marü ícumemarexü na chauxcèx cuyuxü? Aixcūma cumaā nüxü chixu rü tâtitáma yacaxgu ya otá, rü tomaepüxcüna tá nüxü quixu na tama choxü cuväxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

14

Ngechuchu rü nama i Nanatüxütawa nadaxü nixi

1—;Täxü i penaxixächiäggüxü i pemax! ;Tupanaäxü peyaxögü rü choxü rü ta peyaxögü!

2—Chaunatüxütawa nangëxma i muxüchixüma i nachicagü. Ngëgxuma chi natauxguma, rü tää chima pemaä nüxü chixu na pexcëx chayamexëexüce i pechicagü.

3—Rü ngëgxuma marü ngëma chaxüxgu rü wüxi i pechica chamexëexgu, rü wena táxarü núma chaxü. Rü pexü tá chayagagü na ngëma nachica ichomatátama nawa changëxmaxüwa na pengëxmagüxüce i pemax.

4—Rü pema rü nüxü pecuëx na ngextá tá na chaxüxü, rü marü nüxü pecuëx i nama i ngëma nadaxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

5 Rü Tumachi rü ñanagürü: —Pa Corix, tama nüxü tacuëx na ngextá na cuxüxü. ¿Rü ñuxäcü tá i nüxü tacuáxü i ngëma nama? —ñanagürü.

6 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Choma nixi i ngëma nama i Chaunatüxütawa nadaxü chüixü. Rü aixcüma nixi i ngëma ore i nüxü chixuxü. Rü choma nixi i duüxüggüxü chamaxëexëexü. Rü chaugaguxicatama nixi i Chaunatüxütawa nangugüxü i duüxüggü.

7—Rü ngëgxuma chi pema rü aixcüma meä choxü pecuëxgü, rü Chaunatüxü rü chi ta pecuëxgü. Rü ñuxmaäcüü nixi i Chaunatüxü pecuáxü, erü marü nüxü pedaugüecha —ñanagürü.

8 Rü yexguma ga Piripi rü ñanagürü: —Pa Corix, ;Toxü nüxü nadauxëe ya Cunatü! Rü ngëxícatama i tanaxwëxegüxü —ñanagürü.

9 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Pa Piripix, ;ñuxre ya taunecü marü petanüwa changëxma rü ñuxma rü ta tama choxü cucusëxagü? Yíxema choxü dauxe rü Chaunatüxü rü ta tadau. ¿Rü tüxcüü i ngëgxuma rü ta cunaxwëxexü i pexü nüxü na chadauxëexü ya Chaunatü?

10—¿Tama éxna cuyaxö na choma rü Chaunatümaä rü wüxitama tixüggüxü? Rü guxüma i ore i pemaä nüxü chixuxü rü tama chauechama nüxü chixu. Erü yima Chaunatü ya wüxiwa chomaä ngëxmacü, rü yima nixi ya naxüci i guxüma i noxrütama puracü.

11—Chanaxwëxe i choxü peyaxögü na choma rü Chaunatümaä wüxitama tixüggüxü. Natürü woo tama ngëma pixöggü rü chanaxwëxe na choxü peyaxögüxü naxcëx i ngëma mexügi i taxü i Tupanäraü poramaä chaxüxü.

12—Aixcüma pemaä nüxü chixu rü yíxema choxü yaxödxé rü tá tanaxü i guxüma i choma chaxüxü. Rü ngëma chaxüxüärü yexera tá taxü, erü choma rü tá Chaunatüxütawa chaxü.

13—Rü guxüma i ;tacü i chauégagu Tupanaxütawa naxcëx ípecaxü rü tá pexna chanaxä. Rü ngëmaäcü tá chanaxü na chaugagu nangóxüce i Chaunatüärü pora.

14—Rü choma tá chanaxü i guxüma i ;tacü i chauégagu choxna naxcëx peçaxü.

Ngechuchu rü norü ngüexüggümaä inaxuneta na naxcëx tá núma namuäxü i Naäe i Üünexü

15—Rü ngëgxuma aixcüma choxü pengechaigü, rü naga tá pexinüe i chorü mugü.

16—Rü choma tá Chaunatüna naxcëx chaca na núma pexcëx namuäxüce i to i perü ngüxëeüraü i Naäe i Üünexü, na guxügutáma petanüwa nangëxmaxüce. Rü nüma tá nixi i pexcëx nangoxëeäxü i ore i aixcüma ixixü.

17—Rü ñoma i naâneçäx i duüxüggü rü taxucürwama nanayauxgü, erü tama nüxü nadaugü rü tama nüxü nacuëxgü. Natürü i pema rü marü nüxü pecuëx, erü nüma rü petanüwa nangëxma. Rü guxügutáma pemaä inarüxäxü.

18—Rü täätámá núma pexü chawogümare i chomax, erü wena táxarü pexcëx chataegu, na petanüwa changëxmaxüce.

19—Rü paxa tá nixi na täätámá choxü nadaugüxü i ñoma i naâneçäx i duüxüggü. Natürü i pema rü tá choxü pedaugü. Rü tá pemaxé, erü choma rü chamaxü.

20—Rü ngëgxuma yuwa ícharüdagü rü wena chamaüxgu, rü ngëgxuma tá nüxü picuëxächitanü na choma rü Chaunatüwa chamaxüxü rü pema i chowa rü choma i pema.

21—Yíxema texé ya nüxü cuáxe rü naga ñüxü i chorü mugü, rü tanangoxëe na aixcüma choxü tangechaüxü. Rü Chaunatü tá tüxü nangechaü ya yíxema choxü ngechaüxü, rü choma rü tá ta tüxü changechaü. Rü tüxü tá chaugü chawëx —ñanagürü ga Ngechuchu.

22 Rü nayexma ga to ga Ngechuchuarü ngüexü ga Yudagu äegaxü ta. Rü yema rü ñanagürü: —Pa Corix, ;tüxcüü toxü cugü cuwëx, rü tama ñoma i naâneçäx i duüxüggüxü cugü cuwëx? —ñanagürü.

23 Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Yíxema choxü ngechaüxü rü naga taxinü i ngëma ore i tûmamaä nüxü chixuxü. Rü Chaunatü tá tüxü nangechaü. Rü choma rü Chaunatümaä wüxiwu tûmaxütawa tá tangëxmagü.

24—Yíxema tama choxü ngechaüxü rü tama naga taxinü i ngëma chorü ore. Rü ngëma ore i chauxütawa nüxü pexinüexü rü tama chorü ore nixi, natürü guma Chaunatü ga núma choxü mucuarü ore nixi.

²⁵—Ñoma rü ta petanüwa changēxma rü pemaā nüxü chixu i guxüma i ngēma ore i pexcèx choxü ngēxmaxü.

²⁶—Natürü Chaunatü rü tá chauégagu núma nanamu i Naäe i Üünexü na pexü nangüxéexücèx. Rü núma i Naäe i Üünexü tá pexü nangúexëe i guxüma, rü tá nüxna pexü nacuèxächixëe i guxüma i ore ga pemaā nüxü chixuxü.

²⁷—Rü ñuxma na pexna íchixüxü, rü pexna chanaxä i taäe. Natürü ngēma taäe i pexna chaxäxü, rü tama ñoma i nañaneçüäk pexna äxü i taäerüü nixü. Rü tama chanaxwèxe i penaxiächiäegü rü pemuuëe.

²⁸—Marü pemaā nüxü chixu na pexna tá íchixüxü rü wena táxarü pexcèx chataeguxü na pemaā changēmaxücèx. Rü choxü pexinüe ga yexguma yema ñiachagxu. Rü ngēguma aixcüma choxü pengechaügu rü tá petaäegü ega nüxü pecuëxgu na Chaunatücèx chataeguxü, erü Chaunatü rü chorü yexera nixü.

²⁹—Rü naxüpa na nangupetüxü i ngēma, rü pemaā nüxü chixu na choxü peyaxögxücèx i ngēguma nangupetügu.

³⁰—Marü tätítama poraäcü pemaā chidexa, erü marü ínangu i Chataná i ñoma i nañaneärü äexgacü ixixü. Natürü núma rü taxuwama choxü narüyexera.

³¹—Natürü ngēma tá choxü ngupetüxü, rü ngēmaäcü tá nixü na guxüma i ñoma i nañaneçüäk i duüxügü nüxü nacuåxücèx na choma rü Chaunatüxü na changechaüxü, rü chanaxüxü i ngēma núma choxü namuxü. ¡Rü ipechigü, rü ngíxä itixil —ñanagürü ga Ngechuchu.

15

Ubanegu nügü nangu ga Ngechuchu

¹ Rü ñanagürü ga Ngechuchu: —Choma nixü i ñoma wüxi i ubanerüü chiixü rü Chaunatü nixü ya norü yora ixicü i ngēma uba.

²—Rü chorü duüxügü rü ngēma ubachacüügürüü nixigü. Rü ngēma ubachacüü i tama oxü, rü norü yora rü nayadae. Natürü ngēma nachacüü i oxü, rü meä nanamexëetanü na yexeraäcü poraäcü naxoxücèx.

³—Pema rü marü pime, yerü naga pexinüe ga yema ore ga pexü changüexëeü.

⁴—Rü name nixü i guxüguma chowa peyaxüxüg, ngēma na choma rü pewa chayaxüxüü. Erü wüxi i ubachacüü rü tama nüxüca naxo, ega tama nanewa yaxüxgux. Rü ngēgumarüü ta i pema rü taxuacüma chauxcèx pemaxë, ega tama chowa peyaxüxügüechangü.

⁵—Choma nixü i ubane, rü pema i nachacüüg. Rü yíxema chowa yaxüêchaxe rü choma i tümawa, rü aixcüma tá chauxcèx tamaxü. Rü ngēmaäcü wüxi i ubachacüü i oxürüü tá tixü. Natürü ngēguma tama chowa peyaxüxügüechangü, rü taxucürüwama tacü pexüe.

⁶—Rü texé ya tama chowa yaxüêchaxe rü tá itatexüchi. Rü wüxi i ubachacüü i daexü rü ipaxü rü iguxürüü tá tixü, rü ngēma tá tayarüxo.

⁷—Rü ngēguma chowa peyaxüxügüechangü rü taguma nüxü ipeyarüngümaëgi ngēma ore i pexü changüexëeü, rü marü name i naxcèx ípeca i tacü i penaxwèxexü, rü choma rü tá pexna chanaxa.

⁸—Rü ngēguma aixcüma meä chauxcèx pemaxëgi, rü Chaunatüxü tá nicuèxüügü i duüxügü. Rü ngēmaäcü aixcüma chorü ngüexügü tá pixigü.

⁹—Choma rü pexü changechaü ngēma na Chaunatü choxü ngechaüxürrüü. Rü chanaxwèxe i aixcüma meä chauga pexinüeëcha, erü choma rü guxüguma pexü changechaü.

¹⁰—Choma rü naga chaxüni i Chaunatüarü mugü rü núma rü guxüguma choxü nangechaü. Rü ngēgumarüü tá ta nixü ega naga pexinüegü i chorü mugü, rü guxügutáma pexü changechaüëcha.

¹¹—Choma rü ngēmaäcü pemaā nüxü chixu na wüxigu chomaä petaäegüxücèx. Rü ngēmaäcü tá aixcüma petaäegü.

¹²—Rü choma pexü chamu na pemücügüxü pengechaügüxücèx, ngēma choma na pexü changechaüxürrüü.

¹³—Rü ngēguma wüxie aixcüma tümamüçüü ngechaügu, rü nüxü tangechaüäma rü nüetama ega woo tümamüçücèx tayuxgu. Rü nataxuma i to i ngechaü i ngēmaärü yexera.

¹⁴—Pema rü chomüçügi pixigü i ngēguma chauga pexinüegü.

¹⁵—Choma rü marü tama chorü duüxügümareäcü pexü chaxu. Erü wüxi i coriarü duüxümarü rü tama nüxü nacuë i ngēma norü cori üxü. Natürü ñuxma rü chomüçügiä pexü chaxu, erü pexü nüxü chacuëxëe i guxüma i ore ga Chaunatü chomaä nüxü ixuxü.

¹⁶—Pema rü tama pexira chauxcèx pedaugü, natürü chaxira nixü ga pexcèx chadauxü rü pexü chamuxü na aixcüma chauxcèx pemaxëxücèx rü chauxütawa penagagüxücèx i

mux̄ma i duūx̄gū na gux̄guma chox̄u yaxōgūx̄cèx. Rü Chaunatū ya Tupana tá pexna nanaxā i gux̄ma i tacū i chauégagu nüxna naxcèx pecax̄u.

¹⁷—Rü ngēma nix̄i i pex̄u chamux̄u na pemücögūx̄ pengechaūgūx̄cèx.

Noma i naānecūlāx i duūx̄gū rü Ngechuchuchi rü norü ngúex̄l̄gūchi naxaie

¹⁸—Ngēxguma ñoma i naānecūlāx i duūx̄gū pexchi aiegū, rü jnūxna pecuèxāchie ga chaxira chauxchi na naxaiex̄!

¹⁹—Rü ngēxguma chi ñoma i naānecūlāx i duūx̄gūrū ū pixīgū, rü ñoma i naānecūlāx i duūx̄gū rü chi pex̄u nangechaūgū ngēma natanūx̄gūx̄ na nangechaūgūx̄rū ū. Natürū choma nix̄i ga pexcèx chadaux̄u natanūwa ga ñoma ga naānecūlāx ga duūx̄gū. Rü ngēmacèx nix̄i i pexchi naxaiex̄, erü marü tama naxrū ū pixīgū.

²⁰—Jnūxna pecuèxāchie ga pemaā fiachagu:

“Taxux̄ma i wūxi i coriarū duūx̄u rü norü coriétūwa nügū nangexmaxēē”, fiachagu! Rü yema na chauxchi na naxaiex̄, rü pexchi rü tá ta naxaie. Rü yexguma chi chauga naxīnūgū rü ñuxma rü chi ta pega naxīnū.

²¹—Rü ngēmaācū ta chaugagu pexchi naxaie i ñoma i naānecūlāx i duūx̄gū erü tama nüx̄u nacuèxgū ya Chaunatū ga núma chox̄u mucū.

²²—Rü ngēxguma chi choma tama namaā chanangoxēēgu na ñuxācū chixri na namaxēx̄u, rü tāu chima nüx̄u nacuèxgū ga pecadu na naxūgūx̄. Natürū ñuxma namaā nüx̄u na chixux̄u na ñuxācū chixri namaxēx̄u, rü ngēmacèx i ñuxma rü taxuacūma nüx̄u nixugū na yangearü pecaduāx̄u.

²³—Rü gux̄ma i duūx̄gū i chauxchi aiex̄u rü Chaunatūchi rü ta naxaie.

²⁴—Rü ngēma duūx̄gūpēxewa rü Tupanaārū poramaā chanax̄u i mexūgū i taxū i taguma texé ya totegū ux̄u. Rü ngēxguma chi tama napēxewa chanax̄ux̄gu i ngēma mexūgū rü tāu chima Tupana namaā nanaxuegu na nagagutama yapecaduāx̄gūx̄. Natürū na woo marü nüx̄u nadauugūx̄ i ngēma mexūgū i taxū i Tupanaārū poramaā chaxūx̄u, rü ngēxguma rü ta chauxchi naxaieama rü Chaunatūchi rü ta naxaie.

²⁵—Natürū ngēmaācū nangupetü erü Tupana nayanguxēēchaū i norü ore i ümatüx̄u i ñaxd̄:

“Chauxchi naxaie woo taxuūma i chixex̄u chaxūx̄gu”,
ñaxd̄.

²⁶—Natürū choma rü tá Chaunatūégagu pexcèx núma chanamu i perü ngūxēēru ū i Tupanaāē i Üünex̄u i tá pex̄u nüx̄u cuéxēēx̄u i ore i aixcūma ixix̄u. Rü núma tá nix̄i i meāma pemaā nüx̄u yaxux̄u i chauchiga.

²⁷—Rü pemaā rü tá ta chauchigax̄u pixugüe, yerü noxri ichanaxügūga duūx̄gūmaā nüx̄u na chixux̄u ga chorü ore, rü woetama marü chauxūtawa peyexmagū —ñanagürū ga Ngechuchu.

16

¹ Rü Ngechuchu rü ñanagürū nüx̄u: —Rü pemaā nüx̄u chixu i ñaā ore na tama nüx̄u na perüxoexūcèx na chox̄d̄ peyaxōgūx̄u.

²—Rü ngutaquēxepataūgūwa tá pex̄u ínawox̄u. Rü aixcūma tá nawa nangu na texé pex̄u dējx̄u rü ta nagu tarüxīnūx̄u na ngēmaācū mex̄u Tupanacèx taxüx̄u.

³—Rü ngēmaācū tá pemaā namaxē i duūx̄gū, erü taguma nüx̄u nacuèxgū ya Chaunatū, rü chox̄u rü ta tama nacuèxgū.

⁴—Rü pemaā nüx̄u chixu i ñaā ore i ñuxmax, na nüxna pecuèxāchiex̄cèx i ngēxguma yixcūra ngēmaācū pex̄u nangupetügu.

Tupanaāē i Üünex̄ūtārū puracūchiga

—Noxri rü tama pemaā nüx̄u chixu i ñaā ore, yerü petanügu charūx̄āū.

⁵—Natürū i ñuxma rü tá pexna íchixu na Chaunatū ga núma chox̄u mucūxūtawa na changēxmaxūcèx. Rü pema rü taxütema choxna peca na ngextá tá na chaxūx̄u.

⁶—Natürū poraācū pengechaūgūma erü pemaā nüx̄u chixu i ngēma ore.

⁷—Natürū aixcūma pemaā nüx̄u chixu rü pexcèx narūmemā nix̄i na Chaunatūcèx chataegux̄u. Rü ngēxguma chi tama Chaunatūxūtawa chaxūxgu rü tāu chima núma nax̄u i Naāē i Üünex̄u i pex̄u rüngūxēēx̄u. Natürū ngēxguma ngema chaxūxgu rü choma tá núma chanamu i Naāē i Üünex̄u.

⁸—Rü ngēxguma Naāē i Üünex̄u núma ūxgu rü tá gux̄u i duūx̄gūx̄u nüx̄u nacuèxēē na yapecaduāx̄gūx̄u. Rü tá nanangoxēē i ñuxācū na yiix̄u i ngēma max̄u i Tupanapēxewa aixcūma mex̄u. Rü tá duūx̄gūx̄u nüx̄u nacuèxēē na Tupana tá napoxcuex̄u i duūx̄gū naxcèx i norü pecadugū.

9 —Rü nüma i Naāē i Üünexü tá duūxügütü nüxü nacuèxēē na pecaduäxgütü yïixü erü tama choxü nayaxögü.

10 —Rü tá nanangüexëē i ñuxäcü na yïixü i ngëma maxü i Tupanapëxewa aixcüma mexü, erü choma rü tá Chaunatüxtüwawa chaxü, rü pema rü tâutáma marü choxü pedaugü.

11 —Rü Naāē i Üünexü tá duūxügütü nüxü nacuèxēē na Tupana tá napoxcuetü i duūxügütü chixexü ügxü, erü Tupana rü namaā nanaxuegu na marü napoxcuäxü i Chataná i ñoma i nañenemaä icuåxü.

12 —Choma rü choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaä nüxü chixuxchaüchiréxü. Natürü ega ñuxma chi pemaä nüxü chixuxgu rü tâu chima nüxü pecuèxgü.

13 —Rü Tupanaä i Üünexü rü nüxü nixu i ore i aixcüma ixixüxücatama. Rü ngëxguma núma naxüxgu rü nüma tá pexü nangüexëē i guxüma i ore i aixcüma ixixü. Erü nüma rü tama nüechama tá nidexa, natürü ngëma ore i Chaunatüxtüwawa rü chauxüwawa nüxü naxinüxüxüxica tátama nixu. Rü tá pexü nüxü nacuèxëē i guxüma i tacü i yixcüra tá ngupetüxü.

14 —Rü nüma rü tá choxü nataxëē, erü chauxüwawa tá nanayaxu i norü nguxëëtae, rü ñuxüchi tá pexü nangüexëē namaā i ngëma nguxëëtae.

15 —Guxüma i Chaunatüaxü ngëxmaxü rü choxrü ta nixi. Ngëmacëx pemaä nüxü chixu rü Naāē i Üünexü rü chauxüwawa tá nanayaxu i norü nguxëëtae, rü ñuxüchi pexü tá namaā nangüexëē.

16 —Rü paxa tâutáma choxü pedau. Natürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau erü Chaunatüxtüwawa tá chaxü —ñanagürü ga Ngechuchu.

Nגema guxchaxügü rü yixcüama rü tá taäexü nananguxuchi

17 —Rü yexguma ñuxre ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü rü togüna tacagü, rü ñatarügütü: —¿Tacüchiga nixi na ngëma ñaxü:

“Rü paxa tâutáma choxü pedaugü. Natürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedaugü”, ñaxü? —Rü tacüchiga ta nixi na ñaxü:

“Choma rü Chaunatüxtüwawa tá chaxü”, ñaxü?

18 —Rü tacüchiga ta nixi na ñaxü:

“Rü paxa tâutáma choxü pedaugü”, ñaxü? Rü yixema rü tama nüxü tacuèxgüéga na tacüchigaxü tamaä yaxuxü —ñatarügütü.

19 —Rü Ngechuchu rü nüxü nacuèxama ga nüxna na tacagüchäxü ga tomax. Rü yemacëx ñanagürü toxü: —Choma rü marü pemaä nüxü chixu rü paxa tâutáma choxü pedau, natürü ngëmawena rü wena táxarü choxü pedau. —Rü ngëma dexacëxtama i pegüna pecagüxü?

20 —Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü pema rü tá pexauxe, rü tá pengechaügü. Natürü ñoma i nañeneçüäx i duúxügütü rü tataäegü. Natürü woo pema tá pengechaügü, rü ngëma perü ngechaü rü tá taäexü nananguxuchi.

21 —Ngëxguma wüxi i nge íraxonchäxü rü inaxjixächiä, erü inguxneca. Natürü ngëxguma marü tabuxgu ya ngírü ñochana, rü nüxü iøyüngüma na ñuxäcü poraäcü ngixü na nanguxchiréxü i noxrix, erü tûmamaä itaäe ya ngírü ñochana.

22 —Rü ngëgxumarü tá ta pexü nangupetü i pemax, erü ñuxma rü penaxjixächiäegü. Natürü wena táxarü chataegu rü pexü íchayadu. Rü ngëxguma rü tá pexü nangëxma i wüxi i taäe i taxucürüwawa texé pexna yaxuxü.

23 —Rü ngëxguma ínanguxu tá i ngëma ngunexü na yanguxü i ñaä pemaä nüxü chixuxü, rü taxucëxtama tacüçëx choxna pecagü erü aixcüma Chaunatü tá nixi ya pexna naxäcü i guxüma i tacü i chauégagu nüxna naxcëx pecaxü.

24 —Ñuxmarüta i pema rü taxuüçëxma chauégagu ípecagü. —Naxcëx ípeca rü tá penayaxu i ngëma naxcëx ípecaxü! Rü ngëmaäcü rü tá aixcüma petaäegü.

Ngechuchu rü marü nüxü nariyexera i guxüma i tacü i ñoma i nañenewa ngëxmaxü

25 —Ñuxma rü cuëxruügü chayaxuäcüma pemaä nüxü chixu i ore. Natürü nawa tá nangu i ngunexü i marü tâutáma ngëmaäcü pemaä nüxü chixu. Rü ngëxguma rü tá noxtacüma meä pemaä chanangoxëë i Chaunatüchiga.

26-27 —Rü ngëma ngunexü i pema rü Chaunatüxtüwawa tá chauégagu naxcëx ípeca i tacü i penaxwëxexü. Rü taxucëxma tÿxcüü choma tá Chaunatüxtüwawa pexü naxcëx íchaca, erü nümatama ya Chaunatü rü woetama pexü nangechaü, erü pema rü choxü pengechaü rü peyaxögü na naxtüwawa ne chaxüxü.

28 —Chaunatüxtüwawa ne chaxü na ñoma ga nañenewa chaxüxüçëx. Rü ñuxma rü tá nüxna chataegu i ñoma i nañenewa wenaxärü Chaunatüxtüwawa chaxüxüçëx —ñanagürü.

29 —Rü yexguma ga toma ga norü ngúexügü rü ñatarügütü: —Ñuxma waxi nixi i meäxüchima tomaä cunangoxëëxü i curü ore i tomaä nüxü quixuxü. Rü tama tacügu ixuxüäcüma tomaä nüxü quixuxü.

30 —Rü ñuxma rü nüxü tacuèx na aixcüma guxüxüma na cucuáxü. Rü taxuacüma texé ñuxü ñatagürü cuxü. Rü ngëmacèx nixí i tayaçögüxü na aixcüma Tupanaxütawa na ne cuxüxü —ñatarügügü.

31 Rü Ngechuchu toxü nangäxü rü ñanagürü: —¿Aixcüma peyaxögüxü i ñuxmax?

32 —Rü nawa tá nangu i ngunexü rü ñuxmatátama nixí i na pegü pewoonexü. Rü wüxicigü i pema rü tá pepatawa pexü, rü chaxica tá nuã choxü petèx. Natürü tama chaxica tá icharúxäxü, erü Chaunatü rü chauxütawa nangëxma.

33 —Rü guxüma i ñaã ore rü pemañ nüxü chixu na chaugagu petaâegüxüçèx. Rü ñoma i naãnewa rü tá ngúxü pingue. Natürü ¡peporae! erü choma rü marü nüxü charüyexera i guxüma i tacü i ñoma i naãnewa ngëxmaxü —ñanagürü.

17

Ngechuchu rü norü ngüexülgüçèx nayumüxé

1 Rü yema ñaxguwena rü Ngechuchu daxügu nadawenü, rü ñanagürü: —Pa Chaunatüx, marü nawa nangu i ngunexü na chayuxü. Rü chanaxwèxe na duûxügüxü nüxü cucuèxëëxü na aixcüma choma rü cune chüixü. Rü ngëmaäcü i choma rü tá nüxü nüxü chacuèxëë na cuma rü aixcüma Tupana na quïixü.

2 —Erü marü guxü i duûxügüärü äexgacüxü choxü quixixëë, na chanamaxëxëëxüçèx i guxüma i duûxügü i choxna cumugüxü.

3 —Rü ngëma duûxügü tá nüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü ega cuxü nacuèxgüga na cuxicatama Tupana na quïixü, rü choxü nacuèxgüga na choma rü Cristu ga núma choxü cumucü na chüixü.

4 —Choma rü marü cuxü chataxëë i ñoma i naãnewa rü chayanguxëë i guxüma i puracü ga nawa choxü cumuxü.

5 —Rü ñuxma Pa Chaunatüx, rü chanaxwèxe i cugüxütawa choxü cungëxmaxëë na choxü nangëxmaxüçèx ga yematama pora ga cumaã choxü yexmaxü ga noxri tauta naãne üxgu.

6 —Rü guxema duûxügü ya tükü quidexechixe ga ñoma ga naãnewa na choxna tükü cumugüxüçèx, rü marü tükü nüxü chacuèxëë i texé na quïixü i cumax. Rü woetama cuxrugi tixigü rü cuma nixí ga choxna tükü cumugüxü. Rü tümagü rü marü naga taxinüe i curü ore.

7 —Rü ñuxma rü marü nüxü tacuèx rü guxüma i ngëma choxna cuxäxü, rü aixcüma cuxütawa ne naxü.

8 —Rü choma rü marü tümamaã nüxü chixu ga curü ore ga chomaã nüxü quixuxü. Rü tümagü rü marü tayaçögü i ngëma ore. Rü nüxü ticusxächitanü na aixcüma cuxütawa na ne chaxüxü i chomax. Rü tayaçögü ga cuma núma choxü na cumuxü.

9 —Rü ngëmacèx cuxna chaca na tükü na curüngüxëëxüçèx. Rü tama cuxna chaca na nüxü curüngüxëëxüçèx i ñoma i naãnecüäxü i duûxügü, natürü cuxna chaca na tükü curüngüxëëxüçèx ya guxema choxna tükü cumugüxe, erü curü duûxügü tixigü.

10 Rü guxáma ya yíxema choxrugi ixígüxe rü cuxrugi tixigü. Rü guxáma ya cuxrugi ixígüxe rü choxrugi tixigü. Rü tümagagu rü duûxügü choxü niçuèxüügü.

11 —Choma rü marü tätáma ñoma i naãnewa changëxmaächa, natürü i tümagü rü ngëmääcü ñoma i naãnewa tá tangëxmagü ngëgxuma cuxütawa chaxüyane. Pa Chaunatü ya Üünecüx, rü chanaxwèxe na curü pora ga choxna cuxäxümaã tükna cudeau rü tükü íchapoxü. Rü taxuéma ga guxema choxna tükü cumugüxe rü itayarütaxe. Rü Yuda ga woetama iyártaxuxüçicatama inayarátaxu na yangüxüç i curü ore i ümatüxü.

12 —Rü yexguma guxema choxna tükü cumugüxetanüwa chayexmagu ga ñoma ga naãnewa, rü curü pora ga choxna cuxäxümaã tükna chadau rü tükü íchapoxü. Rü taxuéma ga guxema choxna tükü cumugüxe rü itayarütaxe. Rü Yuda ga woetama iyártaxuxüçicatama inayarátaxu na yangüxüç i curü ore i ümatüxü.

13 —Rü ñuxma rü cuxütawa tá chaxü. Natürü ñomarüta ñoma i naãnewa changëxma-yane rü nüxü chixu i ñaã curü ore na tümagü rü ta tükü nangëxmaxüçèx i ngëma taäe i aixcüma ixixü i choma choxü ngëxmaxü.

14 —Choma rü marü tümamaã nüxü chixu i curü ore. Natürü ñoma i naãnecüäxü i duûxügü rü tünachi naxaie, erü tüma rü tama naxrüü tixigü, ngëgxumarüü i choma rü tama ñoma i naãnecüäxü rü chixü.

15 —Tama cuxna tümacèx chaca na tükü na quigagüxüçèx i ñoma i naãnewa. Natürü cuxna chaca na tükü na ícupoxüçèx nüxna i ngoxo i Chataná.

16 —Choma rü tama ñoma i naãnecüäxü chixü. Rü tümagü rü ta tama ñoma i naãnecüäxü tixigü, erü cuxrugi tixigü i ñuxmax.

17 —Curü ore rü aixcüma nixí. Rü chanaxwèxe i tükü cungüexëë i curü ore, na aixcüma cupêxewa tixüünexüçèx ya yíxema choxna tükü cumugüxe.

¹⁸ —Rü yexgumarüü ga ñoma ga nañecüäx ga duñxügütanüwa choxü na cumuxürüü, rü ngëgxumarüü i choma rü ta ñoma i nañecüäx i duñxügütanüwa tükü chamugü.

¹⁹ —Rü tümagagu chaugü ichaxä na tükü changüexëexüçèx i curü ore i aixcüma ixixü, na cupéxewa tixüünexüçèx ya yíxema choxna tükü cumugüxe.

²⁰ —Natürü tama yíxema ñuxma yaxögüxecèx icatama cuxna chaca. Natürü cuxna chaca ta túmacèx ya yíxema yíxcüra tá yaxögüxue nagagu i tümaäru ore ya yíxema ñuxma yaxögüxue.

²¹ —Rü guxäma ya yíxemacèx cuxna chaca na aixcüma wüxitama tixigüxüçèx. Rü ngëma cuma rü choma na wüxitama ixigüxüdrüü, Pa Chaunatüx, rü chanaxwèxe i guxäma i tüma rü ta wüxitama tixigü. Rü ngëmaäcü i ñoma i nañecüäx i duñxügütanüwa, rü tá nayaxögü na cuma núma choxü cumuxü.

²² —Rü choma rü marü tükna chanaxä i ngëmatama pora i cuma choxna cuxäxü na ngëmaäcü wüxitama tixigüxüçèx ngëma cuma rü choma na wüxitama ixigüxüdrüü.

²³ —Rü chanaxwèxe na túmawa changëxmaxüü rü cuma i chowa na cungëxmaxüü na ngëmaäcü aixcüma wüxi-tama ixigüxü i guxäma i yíxema. Rü ngëmaäcü i ñoma i nañecüäx i duñxügütanüwa, rü tá nüxü nicuëxächitanü na cuma núma choxü cumuxü, rü tá nüxü nicuëxächitanü na tükü cungechaüxü ya yíxema choxna tükü cumugüxe ngëma na choxü cungechaüxüdrüü.

²⁴ —Pa Chaunatüx, cuma choxna tükü cumugü. Rü chanaxwèxe i chauxüttawa tangëxmagü i ngëma tá íchangëxmaxüwa, na nüxü tadaugüxüçèx i chorü pora ga choxna cuxäxü. Yerü choxü cungechaüga yexguma tauta nañen ixigügumama.

²⁵ —Pa Chaunatüx ya Mecüx, ñoma i nañecüäx i duñxügütanüwa rü tama cuxü nacuëxü. Natürü choma rü cuxü chacuëx. Rü yíxema choxna tükü cumugüxe rü ta marü nüxü tacuëxü na cuma núma choxü cumuxü.

²⁶ —Rü marü tükü nüxü chacuëxë na texé quiixü. Rü guxügutáma tükü nüxü chicuëxëëämachigü na cuma choxü cungechaüxüdrüü tükü tangechaügüxüçèx rü choma rü túmaxüttawa na changëxmaxüçèx —ñanagürü ga Ngechuchu.

18

Ngechuchuxü niyauxgü

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Rü yema ñaxguwena ga Ngechuchu rü tomaä inaxüächi, na Cheduruarü ngatexüüärü tocutüwa taxixüçèx. Rü yéma nayexma ga wüxi ga nanetüneçü. Rü yemawa naxü ga Ngechuchu tomaä.

² Rü Yuda ga yema bexma cúäcü Ngechuchuxü iyaxuaxüxü rü nüxü nacuëx ga yema nachica, yerü Ngechuchu rü muëxpüxcüna yéma tomaä nangutauquëxexü.

³ Rü yéma nangu ga Yuda namaä ga ñuxre ga churaragü rü ñuxre ga tupauca ga taxüneärü purichüagü ga yéma namugüxü ga paigüarü äëxgacügü rü parichéugü. Rü meäma nixäxne, rü yéma nanangegü ga omügü.

⁴ Natürü ga Ngechuchu rü marü nüxü nacuëx ga guxüma ga facü tá nüxü na ngupetüxü. Rü yemacex naxcèx nixü, rü nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Texécèx nixi i pedaugüxü? —ñanagürü.

⁵ Rü nümagü rü Ngechuchuxü nangäxügü, rü ñanagü-rügü: —Nacharétucüäx i Ngechuchucèx nixi i tadaugüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Choma chixi —ñanagürü. Rü Yuda ga bexma cúäcü ñanaxuaxüxü rü yema churaragütanüwa nayexma.

⁶ Rü yexguma yema ñaxgu ga Ngechuchu: “Choma chixi”, ñaxgu, rü nügüweama nacaixüttanü ga yema churaragü, rü yexma nayayi.

⁷ Rü yexguma ga Ngechuchu rü wena nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Texécèx nixi i pedaugüxü? —ñanagürü. Rü nümagü rü nanangäxügü rü ñanagürü: —Nacharétucüäx i Ngechuchucèx nixi i tadaugüxü —ñanagürü.

⁸ Rü Ngechuchu rü wenaxärrü ñanagürü nüxü: —Marü pemaä nüxü chixu rü choma chixi. Rü ngëgxuma chauxcèx pedaugügu rü íjepayaxiëë i ñaä chorü ngüexügü! —ñanagürü.

⁹ Rü yemaäcü nangupetü na yanguxüçèx ga norü ore ga nümatama ga Ngechuchu nüxü yaxuxü ga ñaxgu:

“Yíxema Chaunatüchoxna tükü mugüxe rü taxüetáma itayarütaux”, ñaxgu.

¹⁰ Rü Chimäü ga Pedru rü nüxü iyexma ga wüxi ga cüxchi. Rü ngixü nayaxu ga norü cüxchi rü yemamaä ñanadaechinü ga paigüarü äëxgacüarü duñxü ga Macugu äegaxü. Rü norü tügünechinü ñadæ.

¹¹ Natürü ga Ngechuchu rü Pedruxü ñanagürü: —¡Ngixchixügü ngixü ixüuchi i curü cüxchi! ¿Tama ñexna nüxü cucuëx na choma rü tá ngüxü chingexü ngëma Chaunatü chomaä naxueguxüdrüü? —ñanagürü.

Anápatawa Ngechuchuxü nagagü
(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹² Rü yexguma ga churaragüärü äëxgacü, namaä ga norü churaragü rü tupaucaarü purichiagü, rü Ngechuchuxü niyauxgü. Rü nayanëjxchacüögü.

¹³ Rü noxri rü äëxgacü ga Anápatawa nanagagü. Rü Aná rü Caipánëxtü nixi. Rü guma taunecüga Caipá rü paigüeru nixi.

¹⁴ Rü yema Caipá nixi ga üpaac yema Yudíugüärü äëxgacügümää nüxü ixuxü ga na namemaëñü ga wüxitama ga yatü guxüma ga Yudíugüèx na yuxü.

Pedru rü Ngechuchuxü nixä
(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵ Rü choma rü Chimáü ga Pedru rü wüxigu Ngechuchuwe tarüxi. Rü yema paigüärü äëxgacü rü choxü nacuëx. Rü yemacëx ga choma rü wüxigu Ngechuchumaä tichocu ga äëxgacüpataëxtüwa.

¹⁶ Natürü ga Pedru rü iãxärü düxétügutama narüxäüx. Rü yemacëx íchaxüxü ga choma, rü yema iãxärü dauruü ga ngecumäa chayarüdexa rü yexguma Pedruxü iyamucuchi.

¹⁷ Rü yexguma ga yema ngecü ga iãxärü dauruü, rü Pedruna ica, rü ngígrüögü: —¿Tama éxna cuma rüta wüxi i norüngüexü quïixü i ngëma yatü i yayauxgüxü? —ngígrüögü. Rü Pedru ngíxü nangäxü, rü ñanagüürü: —Tama nixi —ñanagüürü.

¹⁸ Rü yéma iãxtüwa rü äëxgacüärü duüxüögü rü purichiagü rü nanaxügü ga wüxi ga üxü, yerü nagáuane. Rü guma üxüketüärü ngaicamagu nachigü, rü yéma nügü ninaixügü. Rü Pedru rü ta yéma nügü nanaixü naxtëtuwa ga guma üxü.

Paigüärü äëxgacü rü Ngechuchuna naca
(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Rü yema paigüärü äëxgacü rü inanaxügü ga Ngechuchuna na naçaxü, rü ñanagüürü: —¿Tacü nixi ga duüxüögüxü namaä cungúexëexü? —Rü texégü tixi ya yixema curü ngüexügü? —ñanagüürü.

²⁰ Rü Ngechuchu ñanagüürü nüxü: —Choma rü guxü ga duüxüögüpëxewa nüxü chixu ga chorü ore. Rü ngutauquëxepataügüwa rü tupauca ya taxünewa i ngextä guxüma i Yudíugü ñgutauquëxegüxüwa chanangüexëe ga duüxüögü. Rü yemaäcü taxuüma ichicüx ga chorü ore.

²¹ —¿Rü tüxcüü i choxna cuçaxü i ñüxmax? —Ecü, ñüxnä naca i ngëma duüxüögü ga nüxü ñüexü ga chorü ore! Rü nümagü tå cumaä nüxü nixugüe ga tacüchigaxü namaä na chixuxü. Erü nümagü rü nüxü nacuëxü i guxüma ga tacü ga namaä nüxü chixuxü —ñanagüürü.

²² Rü yexguma Ngechuchu yema ñaxgu, rü wüxi ga tupauca ga taxüneärü purichia ga naxütagu chixü, rü Ngechuchuchiwegu nidagü. Rü ñanagüürü Ngechuchuxü: —¿Tüxcüü ngëmaäcü cunangäxü ya daa paigüärü äëxgacü? —ñanagüürü.

²³ Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagüürü: —Rü ngëxguma tacü rü chixexüxü chixuxgu, ñrü nüxü ixu na ñüxäcü chixri na chidexaxü! Natürü ega chorü ore rü aixcüma yixü, rü —tüxcüü i choxü quïdagüixü i ñüxmax? —ñanagüürü.

²⁴ Rü yexguma ga Aná rü Ngechuchuxü yanáïäcüma paigüärü äëxgacü ga Caipáxütawa nanamu.

Pedru rü wenaxärü tama Ngechuchuxü nacuëxneta
(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Rü yoxni ga Pedru rü üxüärü ngaicamagu nachiecha, rü yéma nügü nanaixüäma. Rü yema yéma yexmagüxü rü nüxna nacagüe, rü ñanagüürü: —¿Tama éxna cuma rüta norü ngüexü quïixü i ngëma yatü i yayauxgüxü? —ñanagüürü. Natürü ga Pedru rü tama nügü nixu, rü ñanagüürü: —Tama nixi —ñanagüürü.

²⁶ Rü yéma nayexma ga wüxi ga paigüärü äëxgacüärü duüxü. Rü yema rü Pedru idaechinüxtanüxü nixi. Rü Pedruna naca, rü ñanagüürü: —¿Tama éxna cuma yïlxü ga nanetüneçüwa Ngechuchumaä cuxü chadauxü? —ñanagüürü.

²⁷ Rü Pedru rü wena tama nügü nixu. Rü yexgumatama nica ga otá.

Ngechuchu rü Piratu- pëxewa nayexma
(Mt 27.1-2, 11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Rü yexguma Ngechuchumaä nüxü nachauegu ga nüxna na nacagüxü, rü Caipápatawa ñanagaxüchigü rü Yudéaaneärü äëxgacü ga Dumacüäxpatawa nanagagü. Natürü marü ningöonechaü ga yexguma rü yemacëx ga yema Yudíugü rü tama guma äëxgacüpatagu nachocu, yerü norü mugü nüxü nixu rü taxü ga pecadu nixi na wüxi ga Dumacüäxpatagu na nachocuxü ga yema ngunexü. Rü yemaäcü tama Tupanapëxewa nügü nixüxaarü maxüäxëëguchaü, yerü yexguma nügü yaxüxaarü maxüäxëëgügu, rü taxucürüwa nanangöxü ga öna ga Üpetüchigaarü petacëx namexëëxü.

²⁹ Rü yemacèx ga guma äëxgacü ga Dumacüäx ga Piratu rü napatawa ínaxüñx ga duüxügümaã na yadexaxüçex. Rü ñanagürü nüxü: –¿Tacüçex ípenaxuaxü ya daa yatü? –ñanagürü.

³⁰ Rü nümagü rü Piratuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: –Ngëxguma chi tama wüxi i taxü i chixexü naxüxgu, rü tåü chima cuxüttawa tanaga –ñanagürügü.

³¹ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: –¡Écü perü äëxgacügüxüttawa penaga, rü perü mugü pemaä nüxü ixuxüäcüma penapoxcux! –ñanagürü. Natürü ga yema Yudüugü rü Piratuxü nangäxügü, rü ñanagürügü: –Natürü pema i Dumacüäxgü rü marü toxna penachuxu na texéxü timëgxü tümaäru chixexüçex –ñanagürügü.

³² Rü yemaäcü ningu ga yema ore ga Ngechuchu üpaacü nüxü ixuxü ga ñuxäcü tá na nayuxü.

³³ Rü Piratu rü wenaxärü napatagu naxücu, rü Ngechuchucèx nangema. Rü nüxna naca, rü ñanagürü: –¿Cuma yüixü i Yudüugüärü Äëxgacü quiixü? –ñanagürü.

³⁴ Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: –¿Cuechamatama i nagu curüxñüxü na ngëmaäcü choxna cuçaxü, rü éxna togü marü cumaä nüxü nixu na ngëmaäcü choxna cuçaxüçex? –ñanagürü.

³⁵ Rü Piratu Ngechuchuxü nangäxü, rü ñanagürü: –¿Éxna cuma nagu curüxñügu rü Yudüu chüixü? Rü ngëma cuchiüäneçüäxgü rü paigüarü äëxgacügütama nixi i chauxüttawa cuxü gagüxü. ¿Éxna tacü rü chixexü cuxü? –ñanagürü.

³⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü nanangäxü, rü ñanagürü: –Choma rü tama ñoma i naännewa äëxgacü chüixü. Rü ngëxguma floma i naännewa äëxgacü chüixigu, rü chorü duüxügü rü chi Yudüugüärü äëxgacügümaä nügü nadai rü tåü chima choxü niyauxgü i ngëxguma. Natürü tama ñoma i naännewa äëxgacü chüixü –ñanagürü.

³⁷ Rü yexguma ga Piratu rü ñanagürü nüxü: –¿Éxna to i nachiüäneärü äëxgacü quiixü i cumax? –ñanagürü. Rü Ngechuchu nanangäxü rü ñanagürü: –Cumatama marü nüxü quixu na äëxgacü chüixü. Rü yemacèx ga choma rü chabu rü ñoma ga naännewa chaxü na duüxügümaä nüxü chayarüxüçex i ore i aixküma ixixü. Rü guxäma ya texé ya nüxü cuáxchaüxé i ngëma ore i aixküma ixixü, rü choxü itarüxüñü i ngëma ore i nüxü chixuxü –ñanagürü.

³⁸ Rü Piratu rü ñanagürü nüxü: –¿Tacü nixi i ngëma ore i aixküma ixixü? –ñanagürü.

Ngechuchumaä nanaxuegu na yamëgxüäxü

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Rü yemaäcü Ngechuchuna nacaxguwena ga Piratu, rü wenaxärü Yudüugümaä na-yarüdexa. Rü ñanagürü nüxü: –Taxuüma i chixexüxü nawa chadau i ñaa yatü. ¿Rü tüxcüü chi inapoxcuxü?

³⁹ –Natürü guxüguma ega Üpetüchigaarü petawa nanguxgu, rü pecüma nixi na choxna naxcèx na peçaxü na íchananguxuchixéexüçex i wüxi i duüxü i poxcuxü. ¿Rü penaxwèxexü na peçexü íchananguxuchixéexü i ñaa perü äëxgacü, Pa Yudüugü? –ñanagürü.

⁴⁰ Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü, rü tagaäcü aita naxüe, rü ñanagürügü: –Tama tanaxwèxe na cuya-négxü i ngëma yatü. Rü Barabá waxi nixi i tanaxwèxexü na cuyangéxü –ñanagürügü. Rü yema Barabá rü wüxi ga máetaxü nixi.

19

¹ Rü yexguma ga Piratu rü churaragüxü namu na Ngechuchuxü naçuaixgüxüçex.

² Rü yema churaragü rü chuchuxüwa nanaxügü ga wüxi ga boxü, rü ñuxüchi naëruwa nayangëxcuchigü. Rü wüxi ga máxü ga naxchiru ga dauxcharaxgü nayaçuçéegü.

³ Rü ñuxüchi naxcèx naxi, rü nüxü nacugüeäcüma ñanagürügü nüxü: –¡Namaxü, Pa Yudüugüärü Äëxgacü! –ñanagürügü. Rü nanapechiwegü.

⁴ Rü Piratu rü wenaxärü düküttüwa naxü, rü Yudüugüxü ñanagürü: –¡Dükex! ñuxma tá nuä pepéxewa chanaga na nüxü pecuáxüçex na taxuüma i chixexüxü nawa chadauxü –ñanagürü.

⁵ Rü düküttüwa naxü ga Ngechuchu. Rü namaä nangëxcueru ga yema boxü ga chuchuxüwa naxügüxü. Rü nagu nicüx ga yema máxü ga naxchiru ga dauxcharaxü. Rü yex-guma ga Piratu rü Yudüugüxü ñanagürü: –Daa nixi ya yima yatü –ñanagürü.

⁶ Natürü yexguma Ngechuchuxü nadaugügu ga paigüarü äëxgacügü rü purichägü, rü inanaxügue ga aita na naxüexü. Rü ñanagürügü: –¡Curuchawa yapota! ¡Curuchawa yapota! –ñanagürügü. Rü Piratu rü ñanagürü nüxü: –¡Écü, peyaga rü pematama curuchawa peyapota! Erü choma rü taxuüma i chixexüxü nawa chadau –ñanagürü ga Piratu.

⁷Natürü ga yema Yudíugü rü Piratuxü nangāxügü, rü ñanagürögü: –Toma toxü nangēxma i wüxi i torü mu. Rü ngēma torü mu toxü nüxü nacuèxē na namexü na nayuxü i ñaā yatü, yerü nüma rü nüxü nixu ga Tupana Nane na yiixü –ñanagürögü.

⁸Rü yexguma yemaxü naxñügü ga Piratu, rü yexeraäcü namuü.

⁹Rü wena Ngechuchumaä napatagu naxücu. Rü yéma Ngechuchuna nayaca, rü ñanagürü: –¿Nexfácüäx quixi i cumax? –ñanagürü. Natürü ga Ngechuchu rü tama nanangāxü.

¹⁰Rü yexguma ga Piratu rü Ngechuchuxü ñanagürü: –¿Exna ngēma tāütáma choxü cungāxü? ¿Tau éxna i nüxü cucuáxü na choxmēxwa cungēxmaxü na curuchawa cuixü chipotaxü rü éxna cuixü na íchanguxuchixéexücex? –ñanagürü.

¹¹Rü Ngechuchu nanangāxü, rü ñanagürü: –Tāu chima cuxmēxwa changēxma, ega tama Tupana naxwēxegu. Rü ngēmacex nixi i ngēma duüxügü i cuixna choxü mugüxü rü curü yexera poraäcü napecaduåxgü –ñanagürü.

¹²Rü yemawena rü Piratu nagu narüxiñü ga ñuñxäcü Ngechuchuxü na ínanguxuchixéegaxü. Natürü yema Yudíugü rü poraäcü aita naxüe, rü ñanagürögü: –Ngēxguma tá ícunanguxuchixéegxu rü tama curü äëxgacü ya tacü ya Dumacüäx ya Chécharuxü cungechaü. Erü ngexerüxe ya äëxgacü ya tacüxü tügü ingucuchixéex, rü Dumacüäx ya äëxgacü ya tacü ya Chécharuarü uwanü tixi –ñanagürögü.

¹³Rü yexguma yemaxü naxñügü ga Piratu, rü churaragüxü namu ga Ngechuchuxü duxétüwa na nagagüxücex. Rü nawa nayarüto ga wüxi ga tochicaü ga taxü ga nutagünaxcex ga togawa rü Gabatagu äegaxü. Rü yema nachicawa nixi ga poxcueväga duüxügüna naçaxü ga äëxgacü.

¹⁴Rü wüxi ga ngunexü nataxu ga Üpetüchigaaru petawa na nanguxü ga yexguma, rü marü tocuchiwa nangu. Rü Piratu rü Yudíugüxü ñanagürü: –¡Daa nixi ya yima perü äëxgacü! ñanagürü.

¹⁵Natürü ga nümagü rü aita naxüe, rü ñanagürögü: –Tanaxwexe na nayuxü. Rü ¡curuchawa yapota! –ñanagürögü. Rü Piratu nüxna naca rü ñanagürü nüxü: –¿Ñuxäcü i choma rü ichanamu na curuchawa yapotagüäxücex ya perü äëxgacü? –ñanagürü. Natürü ga paigüarü äëxgacügü rü Piratuxü nangāxügü, rü ñanagürögü: –Yima äëxgacü ya tacü ya Chécharu ya Dumawa ngēxmacü rü yima nixi ya torü äëxgacü, rü nataxuma i to –ñanagürögü.

¹⁶Rü yexguma ga Piratu rü yema Yudíugüna Ngechuchuxü namu na curuchawa yapotagüäxücex. Rü nümagü rü nayagü.

Curuchawa Ngechuchuxü nipotagü (Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

¹⁷Rü ínaxüxü ga Ngechuchu, rü norü curucha ngíxü ininge. Rü yéma nanagagü nawa ga wüxi ga nachica ga “Duüxéerchinèxäg” äegaxü. Rü yema rü Górguta nixi ga naega ga togawa.

¹⁸Rü yéma curuchawa Ngechuchuxü nayarüpotagü. Rü Ngechuchurüü curuchawa nayapotagü ga taxre ga to ga yatügü, rü wüxi ga norü tügünecüwawa rü to ga norü toxwecüwawa.

¹⁹Rü Piratu rü churaragüxü namu na Ngechuchuarü curuchatapexewa na yapocuchigüäxücex ga wüxi ga mürapewaxacü ga äegatachinüxü ga ñaxü:

“Ngechuchu ya Nacharétcüäx ya Yudíugüarü Äëxgacü”, ñaxü.

²⁰Rü muxdümä ga yema Yudíugü nüxü nadauamatü ga yema namatü ga mürapewaxacügü üxü. Yerü yema nachica ga Ngechuchuxü curuchawa íyanapotagüxüwa, rü ñaneärü ngaicamana nixi. Rü tomaëxpü ga nagawa naxümatü ga yema naega ga yema mürapewawa. Rü togawa rü Griégugügawa rü Dumacüäxgügawa naxümatü.

²¹Rü yemacex ga yema Yudíugüarü paigüarü äëxgacügü rü Piratuxü ñanagürögü: –Toma rü tama tanaxwexe i cunaxümatü i “Yudíugüarü Äëxgacü”, ñaxü. Rü narümemaë nixi i cunaxümatü rü ñacurügü:

“Nügü ixucü na Yudíugüarü Äëxgacü yiixü”, ñacurügü.

²²Natürü Piratu nanangāxü rü ñanagürü: –Ngēma chaxümatüxü rü marü ngēxma naxümatü –ñanagürü.

²³Rü curuchawa marü Ngechuchuxü yapotagüguwena ga churaragü, rü nanade ga Ngechuchuchiru. Rü yema ägümüci ga churaragü rü nügümaä nayatoye ga naxchiru. Rü nanayauxgü ta ga norü gáuxüchiru ga máxü. Natürü taxuwama narüngëjixte, yerü woetama yemaäcü naxü.

²⁴Rü yemacex ga yema churaragü rü nügümaä ñanagürögü: –¡Tāütáma nagu tagaugü! Rü narümemaë nixi i naxcex tá naxñücexwëxegü rü ngíxü tañanagügü i wüxi i díeru na ngēmawa

nüxü icuègxüçex na texéarü tá na yïixü –ñanagürüğü. Rü yemaäcü ningu ga Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Nügümaä nayatoye i chauxchiru, rü naxcèx ngïxü tanañanagügi wüxi i dïerü”,
ñaxü. Rü aixcüma yemaäcü nixi ga naxgüüxü ga churaragü.

²⁵ Rü Ngechuchuarü curuchapünewa iyexma ga naë ga María, rü ngïeyëx, rü María ga Creopá naxmëx, rü María ga Magadáçläx.

²⁶ Rü yexguma Ngechuchu naëxü dëugü ga yexma chauxütagu na nachixü, rü ñanagürü ngïxü: –Pa Mamax, yima nixi ya cune, –ñanagürü.

²⁷ Rü yemawena, rü ñanagürü choxü: –Ngëma iyixi i cue –ñanagürü. Rü yexgumamama rü chopotawa ngïxü chayaxu. Rü chauxütagu iyexmaächa.

Nayu ga Ngechuchu

²⁸ Rü Ngechuchu nüxü nacuëx ga marü na yanguxü ga guxüma ga norü puracü ga ñoma ga naänewa. Rü yema Tupanaärü ore ga ümatüxü na yanguxëexüçex, rü ñanagürü: –Chiçawa –ñanagürü.

²⁹ Rü yéma iyexma ga wüxi ga tüküxäcü ga binu ga marü üxchiücmäa ääcüxcü. Rü wüxi ga tüexmü guma binumaä niwaixëegü, rü wüxi ga dexnemenëxawa nayanëjx. Rü yemamaä naâxgu nanawëxgu.

³⁰ Rü Ngechuchu nayaxaxü ga guma binu ga üxchiücxü rü ñanagürü: –Marü ningu i guxüma i chorü puracü –ñanagürü. Rü ñuxüchi inayarümaxächieru, rü nayu.

Wüxi ga churara rü wocaxemaa Ngechuchuxü nacanapacütüxü

³¹ Natüru ga yema Yudíugüarü äëgxacügi rü tama nanaxwëxegü ga curuchagüwa na nayexmagüxü ga yema naxñegü. Yerü moxüäcü rü ngïlxchigaaru ngunexü nixi. Rü yema Yudíugülcex rü yema nixi ga guxü ga ngïlxchigaaru ngunexüärlü yexera ga üünexü, yerü norü peta ga Üpetüchigaaru ügü nixi. Rü yemacex Piratuna naxcèx nacagü na churaragü yéma namugüxüçex na yapoyeparagüxüçex na paxa nayuegüçex ga yema curuchawa ipotagüxü, rü paxa na nadeäxüçex ga curuchawa naxüpa ga ngïlxchigaaru ngunexü.

³² Rü yéma naxi ga churaragü rü inanapoeparagü ga yema taxre ga yatügi ga Ngechuchumaa yéma curuchawa ipotagüxü.

³³ Rü Ngechuchucex naxi ga churaragü, natüru nüxü nadaukü ga marü na nayuxü. Rü yemacex tama nayapoyeparagü.

³⁴ Natüru wüxi ga churara rü Ngechuchuxü nacanapacütüxü. Rü yexgumatama ínayëxüchi ga nagü rü déxä.

³⁵ Rü choma i Cuáü rü nüxü chadau i guxüma ga ñaä pemaä nüxü chixuxü. Rü aixcüma nixi i ñaä chorü ore. Rü chomatama nüxü chacuëx i aixcüma na yïixü, rü pemaä nüxü chiku na pema rü ta peyaxögxüçex.

³⁶ Rü yema nangupetü na yanguxüçex i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:
“Rü taxúnetáma ya naxchinëxä nipayegü”,
ñaxü.

³⁷ Rü toxnamana i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Tá nüxü narüdaunu ya yima nacanapacütüxüngüäcü”,
ñanagürü.

Ngechuchuxü inatëgxü

(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Arimatéacläx ga Yúchegu äegacü. Rü nüma rü ta Ngechuchuaxü nayaxö, natüru cüäcü nayaxö yerü natanüxü ga Yudíugüarü äëgxacügi nümuü. Rü guma nixi ga Piratuna yaçacü na nayauxäxüçex ga Ngechuchuxüne. Rü Piratu rü: –Ngü, –ñanagürü. Rü yexguma ga Yúche rü yéma naxü ga curuchawa íyapotaxüwa, rü curuchawa nayayaxu ga naxüne ga Ngechuchu.

³⁹ Rü yéma nangu ga Nicodému ga ropaacü chütacü Ngechuchuxütagu naxüñecü. Rü yéma nanange ga 30 kilo naguxü ga pumara ga yixichixü na Ngechuchuxü namaä nachaxünegüxüçex.

⁴⁰ Rü yemaäcü ga Yúche rü Nicodému rü curuchawa nanayauxgü ga naxüne ga Ngechuchu. Rü naxchiru ga marü pumaracharaxümaä nayanáixpüxülgü. Yerü yema nixi ga tocumüga toma ga Yudíugü ga yexguma wüxi ga yueta tükü itatëgxü.

⁴¹ Rü yema nachica ga Ngechuchu curuchawa íyapotaxüwa nayexma ga wüxi ga nanetüñecü. Rü yema nanetüñecüwa nayexma ga wüxi ga naxmaxü ga yexwacaxüxü ga taguma texéxü nagu natëgxü.

⁴² Rü yema naxmaxüga nayaxüçuchigü ga Ngechuchuxüne yerü nangaicama, rü paxa tá ningune ga ngïlxchigaaru ngunexüçex.

20

Ínarüda ga Ngechuchu
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

¹ Rü yüxüarü pèxmamaxüchi ga tauta meä yangóonegu, rü María ga Magadácüäx rü Ngechuchuxü íyaxücuchigüxüwa ixü. Rü nüxü idau ga guma nuta ga Ngechuchumaxü namaä rüngüxtaüçü, rü marü na ínaxügachixü.

² Rü yexgumatama iïñäachi, rü yema choma rü Chimáü ga Pedrumaä ítayexmagüxüwa iña. Rü ngígürügü toxü: —Rü marü nanayauxgü ya Cori ya Ngechuchu i naxmaxüwa. Rü tama nüxü tacuëx na ngexta na naxügüxü —ngígürügü.

³ Rü yexguma ga choma rü Pedru rü Ngechuchuxü íyaxücuchigüxüwa taxü.

⁴ Rü wüxigu itaxüächi ga tomax, natüri ga choma rü poraäcü Pedruarü yexera ichañaächi. Rü chaxira Ngechuchuxü íyaxücuchi xüwa changü.

⁵ Rü ichayarümaxächi na nagu chidaucuchixüçü. Rü nüxü chadau ga naxchiru ga namaä yanäíxpüxügüxü ga yexma na naxüxü. Natüri tama aixepegu chaxüci.

⁶ Rü choweamä inangu ga Chimáü ga Pedru. Rü nüma rü yema naxmaxügu naxücu. Rü nüma rü ta nüxü nadau ga yema naxchiru ga namaä yanäíxpüxügüxü.

⁷ Rü nüxü nadau ta ga naxchiru ga namaä yanèjxerugüxü ga meäma dixcumüxü ga nüxrüguma üxü. Rü tama wüxigu namaä nanu ga yema naxchiru ga namaä yanäíxpüxügüxü.

⁸ Rü yexguma ga choma ga chaxiraxüchi yéma na changuxü, rü choma rü ta chixüci. Rü nüxü chadau ga guxüma, rü chayaxö ga Ngechuchu rü marü wena na naxmaxü.

⁹ Yerü noxri rü tama nüxü tacuëxgüéga ga yema Tupanaärü ore ga ümatüxü ga ñaxü: “Cristu rü tá wena namaxü”, ñaxü.

¹⁰ Rü yexguma ga toma rü tochiüçëx tawoegu.

Ngechuchu rü ngíxcëx nangox ga María ga Magadácüäx
(Mt 16.9-11)

¹¹ Natüri ga María rü yexma irüxüñ naxütagu ga Ngechuchumaxü. Rü yéma ixaxu. Rü naxauxäcüma iýarümaxächi, rü nagü iyadaucuchi ga naxmaxü.

¹² Rü nüxü idau ga taxre ga daxücüäx ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga icómüchiruxü. Rü Ngechuchuxüne ixüchiréxüwa narütogü, rü wüxi ga Ngechuchueru ixüxüwaama rü to ga nacütaawaama.

¹³ Rü yema daxücüäx ga duüxügü rü ngíxna nacagüe, rü ñanagürügü: —Pa Ngecüx, ¿tacücëx cuxaxu? —ñanagürügü. Rü ngíma rü inangäxü, rü ngígürügü. —Chaxaxu erü nayangegü i naxüne ya chorü Cori, rü tama nüxü chacuëx na ngexta naxügüxü —ngígürügü.

¹⁴ Rü yexgumatama yema ngíxgu, rü ngígüweama idau. Rü nüxü idau ga Ngechuchu ga ngíxütaawa na nayexmaxü. Natüri tama nüxü icuëx ga Ngechuchu na yíixü ga guma.

¹⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ngíxna naca, rü ñanagürü: —Pa Ngecüx, ¿tacücëx cuxaxu? ¿Rü texéçëx nixi i cdeauxü? —ñanagürü. Rü ngíma nüxü nacuëxgu rü yema nixi ga yema nanetüneçüarü dauruü. Rü yemacëx ngígürügü nüxü: —Pa Corix, ega cuma cuyangexgu na xüne ya Ngechuchu, rü ¡chomaä nüxü ixu na ngexta na cunaxüxü na choma chayayaxuxüçëx! —ngígürügü.

¹⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü: —Pa Maríax —ñanagürü. Rü ngíma rü naxcëx idaueguächi, rü togawa ngígürügü nüxü: —Pa Rabunix —ngígürügü. Rü ngéma rü “Pa Ngülexéêruüx”, ñaxüchiga nixi.

¹⁷ Rü Ngechuchu rü ñanagürü ngíxü: —¡Täxü i choxü quingögüxü, erü tauta Chau-natüxütaawa chaxü! ¡Natüri ngéma chaueneégütanüwa naxü rü namaä nüxü yarüxi na choma rü tá Chaunatü ya chorü Tupana ya Penatü ya perü Tupanaxütaawa chaxüxü! —ñanagürü.

¹⁸ Rü yexguma ga María ga Magadácüäx rü tomaä nüxü iyarüxi ga marü nüxü na nadauxü ga Cori ga Ngechu-chu. Rü ñuxüchi tomaä nüxü iyaxu ga yema ore ga Ngechuchu ngímaä nüxü ixuxü.

Norü ngúlexülgüçëx nangox ga Ngechuchu
(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹ Rü yema yüxüarü ngunexüäri chütacü, rü tangutaquëxegü ga toma ga Ngechuchuarü ngúexügü. Rü togü tarüwätäügü, yerü yema Yudiugüarü äëxgacügüxü tamuü. Rü Ngechuchu rü ngürüächi yéma nangox, rü torü ngäxütanügu nachi. Rü toxü narümoxë, rü ñanagürü: —¡Petaäëgül! —ñanagürü.

²⁰ Rü yema ñaxguwena rü toxü nügü nawémex, rü nügü inawépacütüxü. Rü tomagü ga norü ngúexügü rü tataäegü, yerü nüxü tadaugü ga guma torü Cori.

²¹ Rü yexguma rü wenaxärü ñanagürü toxü: –¡Petaäegü! Rü yema Chaunatü núma choxü na muxürüü tátama nixí i pexü chamuxü i chomax –ñanagürü.

²² Rü yexguma rü toétü “cue” ñanagürü ga Ngechuchu. Rü ñuxuchi ñanagürü toxü: –¡Penayauxgü i Tupanaäe i Üünexü!

²³ Rü ngéxguma duúxügü nüxü rüxoegu i norü pecadugü, rü pema rü pexü nangëxma i pora na namaä nüxü pixuxü na Tupana marü nüxü nüxü rüngümaxü i norü pecadugü. Natürü ngéxguma duúxügü tama nüxü rüxoegu i norü pecadugü, rü pema rü pexü nangëxma i pora na namaä nüxü pixuxü na marü ngëma norü pecadugüwatama nangëxmagüxü –ñanagürü ga Ngechuchu.

Tumachi nüxü nadau ga Cori ga wena maxücü

²⁴ Natürü totanüxü ga Tumachi ga Wüxigu Buexümaä taxugüxü, rü tama totanüwa nayexma ga yexguma Ngechuchu toxçex ngoxgu.

²⁵ Rü yixcama ga toma rü Tumachimaä nüxü tixugüe, rü ñatarügögü: –Marü nüxü tadau ya törü Cori ya Ngechuchu –ñatarügögü. Natürü ga Tumachi rü toxü nangäxü rü ñanagürü: –Ngéxguma tama nüxü chadèuxgu i norü itapuamaxü i naxmëxwa rü tama nüxü chingögüga i ngëma itapuamaxü rü ngëma norü cana-pacütüxü, rü tätáma chayaxö i ngëma ore i chomaä nüxü pixuxü –ñanagürü.

²⁶ Rü 8 ga ngunexügüwena rü wenaxärü tangutaquexegü ga toma ga wüxi ga İpawata. Rü totanüwa nayexma ga Tumachi ga yexguma. Rü woo ga na nawâxtaxü ga iäx, rü ngürüächi yéma nangox ga Ngechuchu, rü torü ngäxütanügu nachi. Rü toxü narümoxë, rü ñanagürü: –¡Petaäegü! –ñanagürü.

²⁷ Rü yexguma Tumachixü ñanagürü ga Ngechuchu: –¡Nüxü ingögü i ñaä chorü itapuamaxü i choxmëxwa ngëxmaxü, rü nüxü nadau ya daa choxmëx! ¡Rü nuxa chorü canapacütüxüga ingögü! ¡Rü nüxü rüxo na tama cuyaxöxü! ¡Rü meäma yaxö i ñuxmax! –ñanagürü.

²⁸ Rü yexguma ga Tumachi rü Ngechuchuxü nangäxü, rü ñanagürü: –Pa Chorü Corix, cuma nixí i chorü Tupana quíixü –ñanagürü.

²⁹ Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: –Pa Tumachix, cuma cuyaxö i ñuxma erü choxü cudau. Natürü tataäegü ya yixema tama choxü daugüäcumä yaxögüxe –ñanagürü.

Tacüçex naxümatü i ñaä popera

³⁰ Rü Ngechuchu rü topëxewa nanaxü ga muxüma ga to ga mexügü ga cuëxruügü i tama ñaä poperagu ümatüxü.

³¹ Natürü guxüma i ñaä poperagu ümatüxü, rü naxümatü na peyaxögüxüçex na Ngechuchu rü Cristu ya Tupana Nane na yiixü. Rü ngéxguma nüxü peyaxögüga rü tá pexü nangëxma i maxü i taguma güxü.

21

Ngechuchu rü 7 ga norü ngúexügüçex nangox

¹ Rü yemawena ga Ngechuchu rü wenaxärü toxçex nangox naxtaxa ga Gariréaanacüwa. Rü Tibéria nixí ga to ga naega. Rü ñaäcü nixí ga toxçex nangoxü.

² Rü wüxiwa tayexmagü ga choma rü Chaütiágü ga Zebedeu nanegü rü Chimáu ga Pedru, rü Tumachi ga Wüxigu Buexümaä taxugüxü, rü Natanaé ga Gariréaanegune ga İäne ga Canáückäx, rü to ga taxre ga tomücüga Ngechuchuarü ngúexügü.

³ Rü Chimáu ga Pedru rü ñanagürü toxü: –Tá chayapüchae –ñanagürü. Rü yexguma ga toma rü tanangäxügü, rü ñatarügögü nüxü: –Toma rü tá ca cuwe tarüxü –ñatarügögü. Rü yéma taxü, rü wüxi ga nguegu tichoü. Natürü yema chütaxüga rü taxuüma ga choxni tiyauzugü.

⁴ Rü yexguma noxri yangóonegu rü Ngechuchu toxçex nangox ga naxtaxaanacüwa. Natürü ga toma rü tama nüxü tacuëxgü ga Ngechuchu na yiixü.

⁵ Rü yexguma ga Ngechuchu rü toxna naca, rü ñanagürü toxü: –Pa Ngextüxüçügü, ñexna taxuüma i choxni piyauxgü? –ñanagürü. Rü toma rü tanangäxügü rü ñatarügögü: –Taxuüma –ñatarügögü.

⁶ Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: –¡Peweüärü tüğüneçüwawaama penatáe i perü püchal rü tá ípenayauxü i choxni –ñanagürü. Rü yémaäma tanatáegü ga torü pücha, rü taxucüwa ítanatuächigü, yerü muxüchixü ga choxni tiyauzugü.

⁷ Rü yexguma ga choma rü Pedru xü ñacharügü: –Yima nixí ya Cori ya Ngechuchu –ñacharügü. Rü yexguma yemaxü naxinügu ga Pedru ga guma na yiixü ga Cori, rü nicüxcuchi

ga naxchiru yerü noxri rü ínacuxuchichirëx. Rü natüchiüwa nayuxu, rü naxänacüwa naxcèx nawëxë.

⁸ Rü toma ga natanüxü rü nguemaätama naxänacüwa taxägü. Rü yéma tanatügü ga yema pücha ga choxnimaä ääcuxü yerü 100 metruxicatama nataxu ga na naxänacüwa na tangugüxü.

⁹ Rü yexguma nguewa ítachoügu rü yéma nüxü tadau ga wüxi ga üxü, rü naxëtügu naxü ga wüxi ga choxni. Rü yéma nayexma ta ga wüxi ga pää.

¹⁰ Rü Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —jNuäta penge i ñuxre i ngëma choxni i ípeyauxüxü! —ñanagürü.

¹¹ Rü Chimäü ga Pedru rü nguegu nixüe. Rü yema püchamaä naxnütüğü ínatanüächiwetaä ga choxni ga ínayauxüxü. Rü 153 ga choxni ga itaxü nayexma nawa ga yema pücha. Rü woo ga na namuxüchixü, rü tama narügåu ga pücha.

¹² Rü yexguma ga Ngechuchu rü ñanagürü toxü: —jNuä pexü rü peyachibü! —ñanagürü. Rü taxüema ga toma rü nüxna tacaxchaü na texé yíixü ga nümax, yerü marü nüxü tacuëgxü ga guma na yíixü ga Cori ga Ngechuchu.

¹³ Rü yexguma ga Ngechuchu rü yéma toxütawa naxü. Rü nanayaxu ga pää rü wüxicigü toxna nanaxä. Rü yexgumarüü ta ga choxni rü toxna nanaxä.

¹⁴ Rü yema nixü ga norü tomaëxpüxcüna ga toxcèx na nangóxü ga Ngechuchu ga yuwa ínadaxguwena.

Ngechuchu rü Pedrunaä nidexa

¹⁵ Rü yexguma chibüewa tingugüguwena rü Ngechuchu rü Chimäü ga Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimäü Pa Cuáü Nanex, ¿aixcüma choxü cungechaüxü i ñaa cumcüögüxü na cungechaüxüdärü yexera? —ñanagürü. Rü Pedru nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucusü na cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —jNachibüexëe i chorü duüxügü! —ñanagürü.

¹⁶ Rü wenaxarü Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimäü Pa Yoná Nanex, ¿aixcüma i choxü cungechaüxü? —ñanagürü. Rü Pedru nanangäxü, rü ñanagürü: —Ngü, Pa Corix, cuma nüxü cucusü na cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —Écü, jnüxna nadau i chorü duüxügü! —ñanagürü.

¹⁷ Rü norü tomaëxpüxcüna wenama Pedruna naca, rü ñanagürü: —Pa Chimäü Pa Yoná Nanex, ¿aixcümaxüchi yíixü i choxü cungechaüxü? —ñanagürü. Rü yexguma ga Pedru rü dükwa nangechaü, yerü norü tomaëxpüxcüna Ngechuchu nüxna naca ngoxi aixcüma nüxü nangechaü. Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Corix, cuma nüxü cucusü i guxüma. Rü cuma nüxü cucusü na aixcümaxüchi cuxü changechaüxü —ñanagürü. Rü Ngechuchu ñanagürü nüxü: —Écü jnachibüexëe i chorü duüxügü!

¹⁸ —Rü aixcüma cumaä nüxü chixu rü yexguma cungextüxüga rü cugü quicuxcuchi ga na ngextä cuma ícunaxwëxexüwa cuxüxülcex. Natüru ngëxguma yaguäx quixüga rü tá quixuuchichacüü na togue cuxü icuxcuchixücex. Rü ngëma tama cuma ícunaxwëxexüwa tá cuxü nagagü —ñanagürü.

¹⁹ Rü Ngechuchu rü yema ñanagürü na nüxü nüxü nacuëxëëxüçex ga ñuxäcü tá na nayuxü ga Pedru na yemaäcü Tupanaxü nataxëëxüçex. Rü yemawena ga Ngechuchu rü ñanagürü nüxü: —jChowe rüxü! —ñanagürü.

Yema ngüexü ga Ngechuchu poraäcü nüxü ngechaüxüchiga

²⁰ Rü yexguma nügüweama nadëuxgu ga Pedru rü choxü nadau ga naweama na ne chaxüxü. Rü chomachirëx nixü ga chibüwa Ngechuchucüwawa charütoxü rü nüxna chaçaxü rü ñachaxü:

“Pa Corix, ¿texé tá tixü ya yíxema bexma cuechita cuxü íxuaxüxü?” ñachaxü.

²¹ Rü yexguma Pedru choxü dëuxgu rü Ngechuchuna naca, rü ñanagürü: —Pa Corix, ¿ñaä Cuáü rü tacü tá nüxü üpetüxü? —ñanagürü.

²² Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü nüxü: —Ngëxguma choma chanaxwëxegu rü chanamaxëë ñuxmatáta wena núma chaxü. ¿Rü tücxüxü i nagu curüxñüxü i ngëma? Rü cuma jrü chowe rüxü! —ñanagürü.

²³ Rü yexguma yema chomücügü nüxü ñüüegü ga yema chauchiga, rü nagu narüxñüe na taxütáma chayuxü. Natüru Ngechuchu rü tama nüxü nixu ga tăxütáma na chayuxü. Natüru ñanagürümare:

“Ngëxguma choma chanaxwëxegu rü chanamaxëë ñuxmatáta wena núma chaxü. ¿Rü tücxüxü i nagu curüxñüxü i ngëma?”, ñanagürümare.

²⁴ Rü chomatama nixü ga nüxü chadauxü i guxüma i ñaa pemaä nüxü chixuxü, rü chomatama nixü i pexcèx chanaxümatüxü i ñaa ore. Rü guxäma i toma rü nüxü tacuëx na aixcüma na yíixü i ñaa pemaä nüxü chixuxü.

²⁵ Rü nayexma ga to ga muxūchixüma ga tacü ga Ngechuchu üxü. Rü ngēxguma chi naxümatügu i guxüma ga yema naxüxüchiga, rü nagu charüxñügu rü tāü chima ñoma i nañegu name i ngēma poperagü i nachiga ümatüxü.

NGECHUCHUARÜ NGÚEXÜGÜ GA YAMUGÜXÜÄRÜ PURACÜCHIGA

Tupana inaxuneta rü tá ínangu i Naäe i Üünexü

¹⁻² Pa Mecü Pa Teóquirux, nüxra chaxümatüxü ga poperawa cumaã nüxü chixu ga guxüma ga Ngechuchu üxü rü duňxüguxü namaã nangüexëexü ga noxritama inaxügüagü ga norü puracü ñuxmata yema ngunexü ga Tupana daxüguxü ga nañewa nagaxgu. Rü yexguma tauta daxüguxü ga nañewa naxüxgu ga Ngechuchu rü nayadexchi ga norü ngüexügü ga yamugüchañxü na Tupanaärü puracü naxügüxülcèx. Rü Tupanaäe i Üünexüärü poramaã nanangüexëe ga yema duňxügü, rü namaã nüxü nixu ga tacü tá na naxüexü.

³ Rü yexguma marü yuwa ínadexguwena ga núma ga Ngechuchu rü 40 ga ngunexügü rü nügü nangoxëexü naxcèx ga norü ngüexügü rü muxüma ga togü ga nüxü yaxögüxü na yemaãcü nüxü nacuexgüxülcèx na aixcúma wena namaxüxü. Rü namaã nüxü nixuchiga na ñuxäcü na yixixü i Tupana äexgacü iyixixüwa.

⁴ Rü yexguma yema ngüexügü ga yamugüxütanüwa nayexmagu ga Ngechuchu, rü namaã nüxü nixu ga tama nüxna na ngeextá naxixülcèx ga Yerucharéü. Rü ñanagürü nüxü: —íPenanguxëex i ngëma Tupanaäe i Üünexü ga Chaunatü pemaã ixunetaxü ga pemaã nüxü chixuchigaxü!

⁵ Aixcúma nixi ga Cuáü rü dexáwa duňxüguxü ínabaiüxëexü, natürü i pema rü tääítáma muxü i ngunexü nangupetü na Tupanaäe i Üünexü tá pexna nguxü —ñanagürü.

Daxüguxü ga nañewa naxü ga Ngechuchu

⁶ Rü yexguma nangutaquëxegüga yema norü duňxügü, rü Ngechuchuna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Corix, ¿éxna ñoma tá nixi i ngunexü i marü ícunawoxü i nuä Yudiugüchiñanewa i torü uwanügüarü churaragü na wenaxärü tomatama namaã itacuáxülcèx i ñaa tochiüäne? —ñanagürügü.

⁷ Rü Ngechuchu nanangäxü, rü ñanagürü: —Pema rü taxucëxma nüxü pecuáxchaü i ñuxgu tá nixi i ngëma ngunexü, erü Chaunatüxicatama nüxü nangëxma i pora na nüxü naxunetaxü i ngëma ngunexü i choxna naxcèx peçaxü.

⁸ Natürü ngëguma pexna nanguxgu i Tupanaäe i Üünexü, rü tá pexü naporaexëe. Rü tá ípechoxü na nüxü peyarüxugüxülcèx i chauchiga i Yerucharéüwa, rü guxüma i Yudéaanewa, rü Chamáriaanewa, rü ñuxmatáta guxü i nañewa nangu —ñanagürü.

⁹ Rü yexguma yema naxguwena rü nüxü ínadaunüyane ga norü ngüexügü, rü Tupana rü daxüguxü ga nañewa Ngechuchuchüxü naga. Rü wüxi ga caixanexügü nayaxücu, rü yemaãcü tama wenaxärü nüxü nadaugü.

¹⁰ Rü yexguma Ngechuchuchüxü ínadaunüyane ga daxüwa na naxüxü, rü ngürüächi natanüwa nangox ga taxre ga yatü ga icómüchiruxü.

¹¹ Rü ñanagürügü nüxü: —Pa Yatügü i Gariréaanecüäx, ¿tüxcüü daxügu íperüdaunu? Erü daatama Ngechuchu ga petanüwa yexmacü rü ñuxma Tupana daxüwa nagacü, rü ngëma ñuxma nüxü na pedauxü na ñuxäcü daxüwa naxüxü, rü ngëmaãcü tátama nixi i wena núma naxüxü —ñanagürügü.

Yudachicüü nanayauxgü ga Matía

¹² Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaärü puracü naxügüxülcèx, rü nüxna ínixi ga guma mëxpüne ga Oríbuncögü äegane. Rü Yerucharéülcèx nwoegu. Rü guma ñanearü yaxü nüxna ga guma mëxpüne rü wüxi ga kilometru nixi.

¹³ Rü yexguma Yerucharéüäü ñanewa nangugü, rü nagu nachocu ga guma íga nagu napecüne. Rü dauxna naxigü naxcèx ga yema ucápü ga taxü ga nagu napecüxü. Rü nümagü nüxü ga Pedru, rü Cuáü, rü Chaütiágü, rü Aüdré, rü Piripi, rü Tumachi, rü Baturumé, rü Mateu, rü Chaütiágü ga Arupéu nane, rü Chimáü ga Iporaäecütcü, rü Yuda ga Chaütiágü naêneë.

¹⁴ Rü guxüma ga nümagü rü guxüguma nangutaquëxegüxü na wüxi nayumüxëgüxülcèx namaã ga Ngechuchueneegü, rü ngëmaã ga María ga Ngechuchu naë, rü ñuxre ga togü ga ngexügü.

¹⁵ Rü guxüma ga yema ngunexügü rü nangutaquëxegüxü ga yema yaxögüxü. Rü 120 nüxü. Rü wüxi ga ngunexüga Pedru rü inachi ga norü ngäxütanüwa, rü ñanagürü:

¹⁶ —Pa Chomüçügxü, marü ningü ga yema Tupanaäe i Üünexü nuxcúma Dabíxü muxü na naxümatüäxülcèx nachiga ga Yuda ga namaãrü cuèxrü iñixü naxcèx ga yema duňxügü ga Ngechuchuchüxü iyauxgxü.

17 —Rü tatanüxüčhirëx nixi ga Yuda, rü nüma rü ta taxrüü ñaa Tupanaärü puracüwa napuracü ga noxrix.

18 —Natürü nüma ga Yuda rü bexma Ngechuchuxü ínaxuaxü. Rü yemacëx ga äexgacügü rü nüxü nanaxütanü. Natürü yixcama ga Yuda rü naxcëx ínicuëx ga yema chixexü ga naxüxü, rü yemacëx nanataeguxéé ga yema dïerü. Rü yemawena rü nügü nawënxaxä rü naitanüwa nügü narütäe. Rü yexguma duuxügü nadaeñügüga rü inanago, rü niwâxpütüwe rü ínayixü ga nañüna. Rü yema dïerü ga nataeguxéexümaä ga äexgacügü rü naxcëx nataxe ga wüxi ga naâne.

19 —Rü nüxü nacuáchigagü ga guxüma ga Yerucharéüçüäx, rü yemacëx Achédamagu nanaxüega ga yema naâne. Rü ngëma nixi i "Nagüchitaü" ñaxüchiga.

20 —Rü Wiyaegüärü poperawa yemachiga nanaxümatü ga Dabí, rü ñanagürü:

"Yixrüma rü ngëma natâ ya napata, rü taxüema nagu pe",

ñanagürü. Rü toxnamana i ngëma poperawa rü ñanagürü ta:

"Rü name nixi na togue naxüxü i ngëma norü puracü",

ñanagürü.

21-22 —Rü nuâ tatanüwa nangëmagü i ñuxre i yatügü ga guxüguma tükü ümütçügüxü ga yexguma tatanüwa nanuxmagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü nümagü rü tawe narüxi ga noxitama Cuáü Ngechuchuxü ibaixéêgu rü ñuxmata yema ngunexü ga daxüguxü ga naânewa naxüxgu. Rü name nixi i ngëmatanüwa na nayaxuxü i wüxi i Yudachicüüxü na tamüçü yiixüçex rü tarüü nüxü yaxüxüçex i ñuxäcü wena na namaxüxü ya Ngechuchu.

23 Rü yemawena rü nüxü naxunetagü ga taxre ga yatügü. Rü wüxi nixi ga Yúche ga Yuchugu äegaxü ga Bachabâmaa naxugü. Rü Matia nixi ga to.

24-25 Rü ñaâcü nayumüxëgü: —Pa Corix, cuma nüxü cuçuëx i guxüma i duuxügürü maxü. —Rü ñuxma rü toxü nawëx i ngëxürüüxü i cuxcëx mexü i ñâa taxrewa na cunamuxüçex rü nüma na naxüäxüçex i ñâa puracü ga Yuda ítäxü ga yexguma norü poxcuwa naxüxgu! —ñanagürügü.

26 Rü wüxi ga dïerü ga cuèxrüü ngïxü nañanagüga na yemawa nüxü nacuègxüçex ga ngëxürüüxü ga yema taxre tá na ixücxü. Rü Matiaqü nangu na yangucuchixüçex. Rü yexgumatama rü yema 11 ga duuxügü ga Ngechuchu imugüxütanüga naxä ga Matia.

2

Ínangu ga Tupanaäe i Üünexü

1 Rü nawa nangu ga yema Yudiugüärü peta ga Pëtecóstegu äegaxü. Rü yema ngunexügu rü guxüma ga yema yaxöguxü rü wüxi ga nachicawa nangutaquëxegü.

2 Rü ngürüächi daxüwa ne naxü ga wüxi ga naga ñoma wüxi ya buanecü ya taxüchicü icuxcugurüü, rü guxüne ga guma ï ga nawa nayexmagünegu nayaxüga.

3 Rü naxcëx nangox ga üxüema ga ñoma naconögüraüxü. Rü yema üxüema rü nüguna nixigü, rü wüxicigü ga yema yaxöguxüna ninguchigü.

4 Rü guxüma ga yema yexmagüxü rü Tupanaäxä ga Üünexü nüxna nangu. Rü yema Naâe i Üünexü yadexagüxéexüäcüma inanaxügü ga to ga nagawachigü na yadexagüxü.

5 Rü yema ngunexügü rü yema petacex Yerucharéüwa nayexmagü ga muxüma ga toxnamana ne ixü ga Yudiugü ga Tupanaga ñüüexü ga guxü ga togü ga nachiüñanewa ne ixü.

6 Rü yexguma nüxü naxinüegü ga ñuxäcü na yadexagüxü ga yema yaxöguxü, rü nangutaquëxegü ga muxüma ga yema duuxügü ga toxnamana ne ixü. Rü nabaixačhiäegü yerü yema yaxöguxü rü wüxicigü ga yema togü ga duuxügügawachigü nidexagü.

7 Rü yema na poraäcü nabaixačhiäegüxüçex, rü nügümaä rü ñanagürügü: —¿Tama ēxna Gariréaneçüäx yixüguxü i guxü i ñâa duuxügü i tagawa idexagüxü?

8 —¿Rü ñuxäcü ēxna i nüxü ixinüexü i wüxicigü i yixema i taga i nawa iyaexüwa na yadexagüxü?

9-11 —Yixema tixigü i Pártianecüäx, rü Médiaanecüäx, rü Erañanecüäx, rü Mechopotámianecüäx, rü Yudéaanecüäx, rü Capadochiaanecüäx, rü Pötuanecüäx, rü Áchiaarü naâneçüäx, rü Piríquiaanecüäx, rü Paüpíriaanecüäx, rü Equituarü naâneçüäx, rü Díbiaarü naâneçüäx i Chirenecüäx. Rü tatanüwa nangëxma ta i duuxügü i Crétaanewa rü Arábiaarü naânewa ne ixü. Rü ñuxre i yixema rü Dumacüäx i Yudiugü tixigü. Rü nuâ tatanüwa nangëxma ta i Dumacüäx i tama Yudiugü ixigüxü natürü tacümagu ixü. Rü guxâma rü nüxü taxmüne na wüxicigü i tagawachigü na yadexagüxü i ñâa ngüexügü. Rü tagawa tamaä nüxü nixugü i ñuxäcü na namexëchidü ya Tupana —ñanagürügü.

12 Rü guxüma poraäcü nabaixačhiäegü, rü tama nüxü nacuègxü ga ñuxäcü na yiixü ga yema. Rü nüguna nacagüe, rü ñanagürügü: —¿Tacüchiga nixi i guxüma i ñâa? —ñanagürügü.

13 Natürü ga togü rü nüxü nacugüecüraxü, rü ñanagürügü: —Nangäxämare rü ngëmacëx nixi i ngëmaäcü yadexagüxü —ñanagürügü.

Pedruarū dexa

14 Rü yexguma inachi ga Pedru namaā ga yema 11 ga namüçögü, rü tagaācümä ñanagürü: —Pa Yudíugü i nuxma Yerucharéügu naxiānexü rü Pa Nuācüägxü, jrü dūcax, meā iperüxñüe i ñaā tá pemaā nüxü chixuxü!

15 —Rü ñaā chomüçögü rü tama nangāxē i pema nagu perüxñüexü rü, erü pèxmamatama nixñ rü ngexwacëx 9 arü orawa nangu.

16 —Natürü ñaā ñuxma nüxü pedauxü nixñ ga yema Tupanaärü orearü uruü ga Yoé marü nüxü ixuchigüü ga yexguma ñiagux:

17 "Rü ñanagürü ya Tupana: 'Ngēma nawa iyacuáxü i ngunexügugu rü guxü i duüxügütanüwa tá chanamu i Chauäe i Üünexü, rü penegü rü pexacügü rü tá chauchigagu nidexagü. Rü choma rü tá chayangoxetüxéé i perü ngextüxüxügü rü tá nüxü nadaugü i ngēma tá nüxü chawéxü. Rü perü yaguäxgumaá tá chidexa i nanegüwa.'

18 Rü chorü duüxügütanüwa tá chanamu i Chauäe i Üünexü i ngēma ngunexügugu, rü tá chauchigagu nidexagü.

19 Rü naännetüwewa tá ichanawëx i mexügü i taguma nüxü idauxü. Rü ñoma i naänewa tá ichanawëx i cuëxrüügü i nagü, rü üxüma, rü taemaxü.

20 Rü üexcü rü tá nixoema rü tauemacü rü tá nagürüü naduema naxüpa na wenaxärü nüma naxüxü ya Cori. Rü ngēma ngunexü i nagu núma naxüxü, rü wüxi i ngunexü i mexëchixü tá nixñ.

21 Rü guxäma ya yíxema Corina çaxe na tüxü nangüxñexüçex, rü tá tamaxë', ñanagürü ga yema orewa.

22 Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Duüxügü Pa Yudíugü, jiperüxñüe i ñaā ore! Rü pema rü meäma nüxü pecuëx rü Ngechuchu ga Nacharétecüäx rü guma nixñ ga wüxi ga yatü ga Tupana pepéxewa nüxü yaxucü na Nanexüchi yíxü. Rü yemacëx ga Tupana rü norü poramaä nüxü nanaxüxéé ga muxüma ga mexügü rü cuëxrüügü ga noxri taguma nüxü idauxü.

23 —Rü Tupana pexna nanamu ga guma Ngechuchu na pecaducëx nayuxüçex yerü yemaäcü nanaxüchaü ga Tupana, rü yemaäcü nagu narüxñü ga noxri tauta naxügxux ga naäne. Rü pema penamu ga yatügü ga tama yaxögüxü na yayauxgüäxüçex rü curuchawa na yapotgüäxüçex. Rü yemaäcü penayuxéé.

24 —Rü woo nayuchiréx natürü tama yexma nayacuëx, yerü Tupana wena nanamaxëe rü ínanadaxëe. Rü yemaäcü ga yema yu rü taxuacüma marü nüxü narüporamaëëcha.

25 —Yerü ga äëxgacü ga Dabí rü Ngechuchuchigagu nidexa, rü ñanagürü:

"Guxüguma nachauxütagu ya Cori ya Tupana rü choxü narüngüxéé na taxucëxma chaxoe-gaäêxüçex.

26 Rü yemacëx marü chataäe rü taäexü ga oremaä chidexa. Rü choma nüxü chacuëx na mexü tá choxü üpetüxü i ngëxguma chayuxgux.

27 Erü cuma tääutáma yuexüchicawa choxü cutex, rü tääutáma cunaxwëxe na yayixixü i chaxune i choma ya Cune ya Üünecü na chíixü.

28 Marü choxü nüxü cucuëxéé i ñuxücü tá chanayaxu i maxü i taguma gúxü, rü tá poraäcü choxü cutaäexëe, erü chomaä tá icurüxäxü", ñanagürü ga Dabí.

29 Rü ñanagürü ga Pedru: —Pa Chaueneëgü, rü aixcüma pemaä nüxü chixu na nayuxü ga nuxcümañcü ga törü äëxgacü ga Dabí, rü marü inatëx, rü ñuxma rü ta tatanüwa nangëxma i naxmaxü.

30 —Natürü nüma ga Dabí rü wüxi ga Tupanaärü orearü uruü nixñ. Rü yemacëx nüxü nacuëx rü wüxi ga nataa tá nixñ i äëxgacü ya Cristuxü ingucuchicü, yerü ga Tupana rü yemaäcü namaä inaxuneta.

31 —Rü yemacëx nuxcümaxüchima ga Dabí rü ñoma marü nüxü nadauxuchixü rü nüxü nixu rü Cristu rü tá yuwa ïnarüda rü tääutáma naxmaxüwa nangëxmaëcha rü tääutáma niyixi i naxdñe.

32 —Rü ñuxma ya Tupana rü marü wena nanamaxëe ga guma Ngechuchu, rü guxäma ga toma rü nüxü tadaugü na wena namaxüxü, rü ngëmacëx pemaä nüxü tixuchiga.

33 —Rü Tupana rü daxüguxü ga naänewa nanaga na norü tügüneçuwawa yanatoxüçex. Rü Tanatü ya Tupana rü marü nüxna nanamu ga Naäe i Üünexü ga nuxcüma nüxü yaxuxü rü tá nuä na namuäxü. Rü ñuxma ya yima Ngechuchu rü núma totanüwa nanamu i ngëma Naäe i Üünexü. Rü ngëma Naäe nuä üxü nixñ i ñuxma nüxü pedauxü rü nüxü pexñüexü.

34-35 —Rü taguma daxüwa naxü ga Dabí, natürü nümatama rü ñanagürü: 'Rü chorü tügüneçuwawa rüto ñuxmatáta cuxmëxwa chanangëxmagüxéé i curü uwanügül!'

ñanagürü.

³⁶ Rü ñanagürü ga Pedru: —Name nixi i guxama i pema i Yudíugü na nüxü pecuègxüx rü guma Ngechuchu ga curuchawa peyapotacü, rü Tupana rü marü perü Cori ya Cristuxü nayaxixéë —ñanagürü ga Pedru.

³⁷ Rü yexguma yemaxü naxinüegü ga yema duüxügü ga yéma yexmagüxü, rü poraäcü nanaxixächiäegü. Rü Pedruna nacagüe, rü yema togü ga Pedrumüçüguna rü ta nacagüe, rü ñanagürügü: —Rü tacü tá taxüexü i ñuxmax, Pa Toeneëgük? —ñanagürügü.

³⁸ Rü Pedru nanangäxü, rü ñanagürü: —Nüxü perüköe i pecüma i chixexü rü Tupanacex pedaugüe rü Ngechuchuégagu ípebai na pexü nüxü nangechaüxüçex i perü pecadugü ya Tupana! Rü Tupana tá pexna nanamu i Naäe i Üñexü.

³⁹ —Rü ñaä Tupanaärü uneta, rü pexcex nixi, rü pexacügucex, rü guxü i duüxügü i yaxüwa ngëxmagüxüçex nixi. Erü guxü i duüxügü i törü Cori ya Tupana nügüxütawa naxcex caxüçex nixi i ngëma uneta —ñanagürü ga Pedru.

⁴⁰ Rü yema oremaä rü muxüma ga to ga oremaä nayaxucüxegü ga Pedru, rü ñanagürü: —Nüxü pixigachi i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü na pema rü ta tama chixexü pexügüxüçex! —ñanagürü.

⁴¹ Rü yema duüxügü ga naga ñüexü ga yema ore ga Pedru namaä nüxü ixuxü, rü ínabaiü. Rü yema ngunexüga rü poraäcü nayexera ga na yamuxü ga yema yaxögüxü. Rü 3,000 ga duüxügü nixi ga Ngechuchuaxü yaxögüxü ga yexguma.

⁴² Rü yema yexwacex yaxögüxü rü guxüguma inarüxinüe ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxüäru ngüxüëtæ. Rü meä nügumaä nangaugü ga norü yemaxügü. Rü guxüguma nayumüxegüxü rü chibüçex nangutaquëxegüxü.

Yema yaxögüxü rü aixcüma nügü nangechaxitü

⁴³ Rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü nanaxügü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxügüxü. Rü yexguma yemaxü nadaugüga togü ga duüxügü, rü poraäcü nabäixaächiäegü ga guxüma.

⁴⁴ Rü guxüma ga yema yaxögüxü, rü wüxigu narüxüñü. Rü meä nügumaä nangaugü ga norü yemaxügü.

⁴⁵ Rü namaä nataxegüxü ga norü naänegü rü guxüma ga togü ga norü yemaxügü. Rü nügumaä ngixü nitoyegüxü ga yema dïeru yexgumarüü na ñuxre natümawëxexü ga norü ñonatanü ga wüxichigü.

⁴⁶ Rü guxü ga ngunexüga tupauca ga taxünewa nangutaquëxegüxü, rü chibüçex nangutaquëxegüxü ga napatagüwa, rü taäeäcumä nügumaä nachibüexü.

⁴⁷ Rü guxüguma Tupanaxü nicuëxügüxü. Rü guxüma ga yema ñäneçüäx rü nüxü nangechaügü ga yema yaxögüxü. Rü wüxichigü ga ngunexüga rü nimuëtanü ga duüxügü ga yaxögüxü, yerü nüma ga Cori ga Ngechuchu rü nüxü narüngüxüñü na nayauxgüäxüçex ga norü maxü i taguma gúxü.

3

Naxcex nitaane ga wüxi ga yatü ga chixeparacü

¹ Rü wüxi ga ngunexügü ga Pedru rü Cuáü rü tomaëxpüxarü oragu ga ýáuanecü rü tupauca ga taxünewa naxi, yerü yema nixi ga yumüxüñü ora.

² Rü yéma guma tupauca ga taxünewa nayexma ga wüxi ga yatü ga norü bucümatama chixeparacü. Rü guxü ga ngunexügü rü natanüxügü rü guma tupauca ga taxüneärü iäx ga Mexéchixüga äegaxüga nayamugüxü, na dïerucex ínacauüxüçex nüxna ga duüxügü ga guma tupauca ga taxünegu chocuxüxü.

³ Rü yexguma Pedru rü Cuáü nüxü nadëügxü ga tupauca ga taxünegu na nachocuxü, rü guma chixeparacü rü nüxü nawémex rü dïerucex nüxna naca.

⁴ Rü Pedru rü Cuáü meäma nüxü narüdaunü, rü Pedru rü ñanagürü nüxü: —Toxü nadawenü! —ñanagürü.

⁵ Rü nüma ga yatü rü nüxü nadawenü, yerü nüma nüxü nacuëxgu rü chi tacü nüxna naxägü.

⁶ Natüü ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Choxü nataxuma i dïeru. Natüü ngëma choxü ngëxmaxü ta cuxna chaxä. Rü naegagu ya Ngechuchu ya Cristu ya Nacharétucüäx cuxü chamu, rü jinachi rü ixü! —ñanagürü.

⁷ Rü yema ñaxguwena ga Pedru, rü norü tügünemëxegü nayayauxächi, rü inanachixéë, rü yexgumatama napora ga namëxtüxügüwa rü nacutügüwa.

⁸ Rü nayuxnagü rü inachi, rü inanaxügü na iyaxüxü. Rü nümatama iyaxüäcumä Pedru rü Cuáüwe tupauca ga taxünegu naxücu. Rü nanayuxnagüane rü Tupanaxü nicuëxü.

⁹ Rü guxüma ga duüxügü nüxü nadaugü ga na iyaxüxü, rü Tupanaxü na yacuëxüüxü.

¹⁰ Rü poraācū nabaixāchiāēgū ga duūxīgū naxcèx ga yema nüxū ngupetüxū ga guma yatū. Yerü nüxū nacuēxgū ga na guma yiixū ga tupauca ga taxüneärü iāx ga Mexéchixügū āegaxüwa rütooxüchirécū rü yéma dílerucèx ícacú.

Tupaucacüwawa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóllarü Üpetüchicagu ãégaxüwa nidexa ga Pedru

¹¹ Rü guma chixeparachirécū ga marü naxcèx yataanecü, rü tama Pedru rü Cuáūna nixügachichaā. Rü guma tupauca ga taxüneçüwawa nayexma ga wüxi ga chopetüchica ga “Charomóllarü Üpetüchicagu” āegaxü. Rü yema chopetüchicawa rü Pedru rü Cuáūcèx naixitaquäxe ga guxüma ga duūxīgū yerü poraācū nabaixāchiāēgū.

¹² Rü yexguma Pedru nüxū dëuxgu ga yema duūxīgū ga yéma naxcèx itaquëxegüxū, rü ñanagürü nüxū: –Pa Chautanüxügū i Yudiugü, ¿Tüxcüü pebaixächie namaā i ngëma ñaā naxcümaāngupetüxü? ¿Rü tüxcüü toxü perüdaunuñ ñoma torü poramaā rü torü mexümaā tanamexëēxürü?

¹³ –Nuxcümaügucü ga törü oxigü ga Abráü rü Ichaá rü Acobu rü togü ga törü oxigü rü nüxū nayaxögü ga Tupana. Rü yimatama Tupana nixí ya ñuxma Ngechuchuxü taxëecü, na guxüdärü yexera yiixüçèx. Rü gumatama Ngechuchu ya Tupanaärü ngülxëeruñ ixíci nixí ga pema äegacü ga Piratuxütawa penagagucü. Rü yexguma nüxū yangéxchaügū ga Piratu, rü pema rü tama penaxwëxegü ga na yangéaxü.

¹⁴ –Pema rü tama penaxwëxe ga na ìnanguxuchixü ga guma üünecü ga aixcüma mecü ga Ngechuchu, natürü naxcèx ípecá na pexcèx ìnanguxuchixëêäxüçèx ga wüxi ga máetaxü.

¹⁵ –Rü yemaäcü pematama peyamëgxü ga guma Ngechuchu ya tükü maxëeëcü. Natürü ga Tupana rü wena nanamaxëe. Rü toma nixí ga nüxü tadaugüxü ga wena na namaxüxü.

¹⁶ –Rü ñaā yatü ga chixeparachiréxü i pema nüxü pedauxü rü nüxü pecuáxü rü marü naxcèx nitaane erü Ngechuchuauxü nayaaxö. Rü ngëma Ngechuchuauxü na yaxdöoxüçèx nixí i naxcèx yataanexü ngëma ñuxma guxüma i pema nüxü pedauxürü.

¹⁷ –Rü däcäx i ñuxma Pa Chaueneëgü, rü yexguma pema rü wüxiigu perü äegacügümää peyamëgüga ga Ngechuchu, rü tama nüxü pecuëgxü ga facü na pexüexü.

¹⁸ –Natürü ga Tupana rü yemaäcü nayanguëe ga yema uneta ga nuxcüma nümatama nüxü yaxuxü nawa ga guxüma ga norü orearü uruügü. Yerü yema norü ore ga ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Cristu rü tá ngúxü ninge”,
ñanagürü.

¹⁹⁻²⁰ –Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgü, rü name nixí i nüxü perüxoë i pecüma i chixexü, rü Tupanacèx pedaugü, rü nüxü peyaxögü na nüma pexü ìnapiaxüçèx i perü pecadugü. Rü ngëguma i nüma rü tá pexü nataäegüxëe, rü tá nüma nanamu ya Ngechuchu ga noxitama naäne ixügügu pexcèx nüxü naxunetacü na perü äegacü ya Cristu na yiixüçex.

²¹ –Natürü i ñuxma rü Tupana nanaxwëxe i daxüguxü i naänegu na naxäüxü ya Ngechuchu ñuxmatata nüma ya Tupana wena namexëeëgu i guxüma i ñoma i naännewa ngëxmagü. Yerü yemaäcü nixí ga nüxü yaxuxü ga Tupana nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ga ixüünexü.

²² –Rü Moiché rü törü oxigümaä nüxü nixu rü ñanagürü:
“Rü perü Cori ya Tupana rü petanüwa tá nüxü naxuneta i wüxi i norü orearü uruü
chauxrüü ixíxü. Rü name nixí na naga pexñüëxü i guxüma i ngëma pemaä nüxü
yaxuxü.”

²³ Rü texé ya tatanüwa tama naga ïnüsü i ngëma orearü uruü, rü tá tükü ìnatëxüchi i tatanüwa”,
ñanagürü ga Moiché.

²⁴ –Rü Chamue rü guxüma ga togü ga Tupanaärü orearü uruügü ga naweama ügüxü rü ta nüxü nixugüe ga facü tá na üpetüxü i ñomañcüü.

²⁵ –Rü nuxcümaxüchima ga Tupana rü törü oxi ga Abráümaä nüxü nixu rü ñanagürü:
“Rü wüxi i cutaa tá nixí i nüxü rüngüxëexü i guxüma i duüxügü i ñoma i naänecüäx”,
ñanagürü. Rü yemaäcü ta Tupana inaxuneta nawa ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü. Rü pemaä nüxü chixu i ñuxma, rü pexcèx nixí ga yema unetagü ga nuxcümaügüxü ga orearü uruügüwa törü oxigümaä nüxü yaxuxü ga Tupana.

²⁶ –Rü pemaä nüxü chixu Pa Chautanüxügū i Yudiugü, rü yexguma Tupana wena namaxëeëgu ga Nane ga Ngechuchu rü petanüwxira nanamu na pexü nangüxëexüçèx, erü nanaxwëxe i wüxicigü i pema na nüxü perüxoexü i pecümagü i chixexü –ñanagürü ga Pedru.

¹ Rü yexguma duǔxǔgümää iyadexagüga ga Pedru rü Cuáü, rü yexgumayane yéma nangugü ga guma tupauca ga taxüneärü purichiaarü äëxgacü, rü paigü, rü Chaduchéugü.

² Rü Pedru rü Cuáümaä nanuë ga paigü yerü duǔxǔgükü nangúexëe ga na marü wena namaxükü ga Ngechuchu, rü naxrüü tá ta wena namaxëxü i guxüma i duǔxükü i marü yuexü.

³ Rü ínanayauxü, rü poxcupataügu nanawocu ñuxmata moxüäcü, yerü marü nayáuane.

⁴ Natürü muxüma ga yema duǔxükü ga nüxü ñüexü ga yema Tupanaärü ore rü nayaxögü. Rü 5000 wa nangu ga yatüxüxicá ixugügi.

⁵ Rü moxüäcü Yerucharéüwa nangutaquëxegü ga Yudíugüarü äëxgacügi namaä ga naerugü, rü ngüexëerülgü ga ore ga mugüwa nguxëetaegüxü.

⁶ Rü yéma nayexma ta ga Aná ga paigüeri ixicü, rü Caipá, rü Cuáü, rü Areyáüdru, rü guxüma ga yema togü ga paigü ga paigüerutanüxü ixígüxü.

⁷ Rü nanamu na naxütawa nagagliäxüçex ga Pedru rü Cuáü. Rü yexma norü ngäxütanügu nanachigüxëe rü nüxna nacagü, rü ñanagürügi. –¿Texé pexü tamu, rü texé pexna tanaxä i pora na penamexëexüçex i ñaa yatü? –ñanagürügi.

⁸⁻⁹ Rü Pedruwa nayexma ga Tupanaää ga Üünexü rü nanaporaxëe. Rü yemacëx ga Pedru rü nanangäxü, rü ñanagürü: –Pa Íaneärü Äëxgacügi, rü Pa Yudíugüarü Äëxgacügürugerügi, rü ñuxma toxna naxcëx peca naxcëx ga norü mexëe i ñaa chixeparachiréxü erü nüxü pecuáxchaü ga ñuxäcü na namexü.

¹⁰ –Rü ñuxma tá pemaä nüxü tixu na nüxü pecuáxüçex i guxäma i pema rü nüxü nacuëgxüçex i guxüma i tatanüxügi i Yudíugu. Rü ñaa yatü i ñuxma pepëxewa ngëxmaxü rü Ngechuchu ya Cristu ya Nacharéutüçäk nixi ga namexëeëcü. Rü guma nixi ga pema curuchawa peyapotacü rü peyxëeëcü. Natürü ga Tupana rü wena namaxëe.

¹¹ –Rü gumatü Ngechuchu nixi ga pema nüxü pexoecü. Natürü ga Tupana rü nayamucuchi na guxülarü äëgacü yixixüçex.

¹² –Rü yima Ngechuchuxicatama nixi ya törü maxëxëerüü, erü yixicatama nixi ga Tupana nüxü unetacü i ñoma i naanewa na tükü namaxëeëxüçex –ñanagürü ga Pedru.

¹³ Rü yexguma yema äëxgacügi nüxü daugügi ga ñuxäcü tama muëäcüma na yadex-agüxü ga Pedru rü Cuáü, rü nahaixächiäegü, yerü nüxü nicuëxächitanü ga tama meä poperaxü na yacuáxü rü puracütanüümare yixígüxü. Rü aixcüma nüxü nicuëxächitanü ga Ngechuchuarü ngütexügi na yixígüxü.

¹⁴ Rü ñuxüchi nüxü nadaugü ta ga guma yatü ga rümcü ga Pedru rü Cuáüxütagu na nachixü. Rü yemacëx ga yema äëxgacügi rü taxuacüma ñuxü ñanagürügi na nachiga ga yema ngupetüxü.

¹⁵ Rü yexguma ga yema äëxgacügi rü ínanamuxü ga yema ínangutaquëxegüxüwa, rü nüxïcatama nügümää nidexagü.

¹⁶ Rü ñanagürügi: –¿Tacü tá namaä ixüexü i ñaa yatügi? Erü guxüma i Yerucharéüçäk i duǔxükü rü nüxü nacuëgxü i ngëma mexü i taxü i naxügxü, rü taxuacüma itayacüx.

¹⁷ –Natürü ngëma na tama yexeraäcü duǔxükütanüwa nanguchigaxüçex i ngëma ngupetüxü, jrü ngíxä tanamuëëxëe na ñuxmawena rü taxüemaäma ngëma Ngechuchuchigagu yadexagüxüçex! –ñanagürügi.

¹⁸ Rü wenaxärü Pedru rü Cuáüçex nacagü, rü nüxna naxäga na tama Ngechuchuchigamaä yadexagüxüçex, rü bai i texéxü na nangüexëëxüçex i nachiga.

¹⁹ Natürü ga Pedru rü Cuáü rü nanangäxügi, rü ñanagürügi: –¡Nagu perüxiñüe i pematama! –¿Rü namexü i Tupanapéxewa na pega taxinüexü rü éxna Tupanaga taxinüexü?

²⁰ –Erü toma rü taxuacüma nüxü tarüoxe na nüxü tixuxü ga yema nüxü tadaugüxü rü nüxü taxinüexü –ñanagürügi.

²¹ Rü yexguma ga yema äëxgacügi rü nayaxäxünegü rü yemaäcü ínayamugü, yerü nataxuma ga tacüçex na napoxcueäxü rü duǔxükü nazuü, yerü guxüma ga duǔxükü rü Tupanaxü nicuëxügi naxcëx ga yema nüxü ngupetüxü ga guma yatü ga chixeparawa rümcü.

²² Rü guma yatü ga yemaäcü Tupanaärü poramaä naxcëx itaanecü, rü 40 arü yexera nixi ga norü taunecü.

Yema yaxögüxü rü Tupanaärü ngüexëëcex ínacagü

²³ Rü yexguma marü ínamuxüäxgu, rü Pedru rü Cuáü rü namüçügi íyexmagüxüwa naxi. Rü namaä nüxü nixugüe ga guxüma ga yema ore ga Yudíugüarü äëxgacügi rü paigüarü äëxgacügi namaä nüxü ixuxü.

²⁴ Rü yexguma Pedru rü Cuáüxü naxñüegü ga namüçügi, rü guxüma wüxigu nayumüxëgi rü Tupanamaä nidexagü rü ñanagürügi: –Pa Corix, cuma cunaxü ga daxugüxü ga naâne rü ñoma ga naâne, rü taxü i taxtü, rü guxüma i tacü i nawa ngëxmaxü.

25 —Rü cumatama nixi ga nuxcuma Cuāē i Üünexūxū cumuxū na curü ngūxēeruū ga Dabíwa yanadexaxūcèx rü ñaxūcèx:

“¿Tüxcüū ñipurae i ñoma i nañecüāx i duúxgū i tama yaxōgūxū? ¿Rü tüxcüū ngēma natucēxmamare ixígūxūgu narüxiñüe i guxū i nachiúñanecüñäx?

26 —Nümagü i nachiúñaneguarü äëxgacügū rü Tupanamaā nanuē, rü nügūmaā nangutaquēxegü na wüxiñüe nügūmaā nagu naxiñüexūcèx na ñuxācū tá nüxü na nayexeragüxūcèx ya Cori ya Tupana rü Nane ya nüxü naxunetacü ya Cristu”, ñanagürü.

27 —Rü aixcuma nixi ga ñoma ga ñanewa ga äëxgacügū ga Erode rü Piratu ga nangutaquēxegüxü namaā ga to ga nachiúñanegucüñäx rü totanüxü ga Yudíugü, na chixexü naxügūxūcèx namaā ya curü ngūxēeruū ya üñecü ya Ngechuchu ya Cristuxü nüxü cuxunetacü.

28 —Rü yemaacü ga nümagü rü nayanguxēe ga guxüma ga yema cuma nuxcümama nagu curüxiñüxü rü nüxü cuxunetaxü rü tá na yanguxü.

29 —¡Rü dúcax, Pa Corix, cuma nüxü cuciexü na ñuxācū toxü naxāxünegüxü! Toma nixi i curü ngūxēeruñügū rü tanaxwèxe na toxü cuporaexēxü na tama tamuñüñacüma nüxü tixuxūcèx i curü ore.

30 —¡Rü curü poramaā nameñexē i duúxgū i idaaweeexü! ¡Rü duúxgūxü nawëx i cuëxruñügū i curü poramaā cuxüxü i naegagu ya curü ngūxēeruū ya üñecü ya Ngechuchu! —ñanagürülügü.

31 Rü yexguma yumüxēwa nüxü nachauegu, rü guma ïpata ga nawa nangutaquēxegüne rü naxiñäxachi. Rü Tupanaāe i Üünexü rü nüxna nangu ga guxüma. Rü tama namuñüñacüma nüxü nixugüe ga Tupanaār ore.

Yema yaxōgūxūlärü yemaxülgü rü guxüñärü nixi

32 Rü namu ga yema yaxōgūxü. Rü guxüma rü wüxiñüe narüxiñüe. Rü taxuüma nagu narüxiñü ga noxrüxicatama na yïixü ga norü yemaxügü, natüru guxüma ga namücügümä nangau.

33 Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupa-naār puracü naxügūxūcèx, rü Tupanaār poramaā nüxü nixugüe ga ñuxācū wena na namaxüxü ga Cori ga Ngechuchu. Rü Tupana rü poraācü nüxü narüngüxēe ga guxüma ga yema yaxōgūxü.

34-35 Rü natanüwa rü nataxuma ga wüxi ga nüxü nataxuxü, yerü guxüma ga yema nüxü yexmaxü ga nañegü rü ñexna ïpatagü, rü namaā nataxegü. Rü yema díeru ga ngíxü nayauxgüxü rü yéma ngíxü nangegü, rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüna ngíxü nayañagü. Rü ñuxuchi nügü ngíxü niñuñüxü ga ñuxrechigü nüxü nataxuxü ga wüxicigü.

36 Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Lebitanüxü ga Chiprecüñäx ga Yúchegu ãegacü. Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü na Tupanaār puracü naxügūxūcèx rü Bernabémaā nanaxugü. Rü ngēma naega, rü: “Taäexéeruū”, ñaxüchiga nixi.

37 Rü nüma ga Bernabé rü nüxü nayexma ga wüxi ga naâne, rü namaā nataxe. Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxtawá ngíxü nangegü ga yema nüxü iyaxüçü.

38 Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananiáx, ¿tüxcüū ngoxo i Chatanága cuxiñü rü Tupanaāe i Üünexümaā quidora, rü cugüxü ngíxne cuyaxu i ñuxre i ngēma curü nañetanü?

4 —¿Exna yexguma tauta namaā cutaxegu, rü tama ñexna cuxrü yïixü ga yema naâne? ¿Rü yexguma namaā cutaxegu, tama ñexna cuxrü yïixü ga yema díeru na ngíxü cuguxéexücèx i ngēma cuma cunaxwèxexüñacüma? ¿Tüxcüū i cunaxüxü i ñaa? Tama yatügümäxíca quidorá, natüru Tupanamaā rü ta nixi i quidoraxü —ñanagürü ga Pedru.

5 Rü yexguma yema orexü naxiñüga Ananiá, rü yuxüma inayangu. Rü poraācüxüchima namuñü ga guxüma ga yema duúxgūxüga yexguma yemaxü nacuáchigagü.

6 Rü ñuxre ga yéma yexmagüxü ga ngextüxüñügü rü nanayauxgü ga naxüne, rü nananuquegü, rü inayatéxgü.

7 Rü tomaëxpüx ga ora ngupetüxgu rü íingu ga namèx. Rü yexma ixüci natüru tama nüxü icuëx ga tacü na ngupetüxü.

5

Ananiá rü Chacuíraarü pecaduchiga

1 Rü nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananiágu ãegaxü rü Chacuíra ga namèx. Rü nümagü rü namaā nataxegü ga wüxi ga norü naâne.

2 Natüru nüma ga Ananía rü namèxmaā wüxiñü nagu narüxiñüe na nügüxü ngíxne nayauxgüxü ga ñuxre ga yema nañetanü. Rü ñuxuchi yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxtawá ngíxü nangegü ga yema nüxü iyaxüçü.

3 Rü yexguma que Pedru rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananiáx, ¿tüxcüū ngoxo i Chatanága cuxiñü rü Tupanaāe i Üünexümaā quidora, rü cugüxü ngíxne cuyaxu i ñuxre i ngēma curü nañetanü?

4 —¿Exna yexguma tauta namaā cutaxegu, rü tama ñexna cuxrü yïixü ga yema naâne? ¿Rü yexguma namaā cutaxegu, tama ñexna cuxrü yïixü ga yema díeru na ngíxü cuguxéexücèx i ngēma cuma cunaxwèxexüñacüma? ¿Tüxcüū i cunaxüxü i ñaa? Tama yatügümäxíca quidorá, natüru Tupanamaā rü ta nixi i quidoraxü —ñanagürü ga Pedru.

5 Rü yexguma yema orexü naxiñüga Ananiá, rü yuxüma inayangu. Rü poraācüxüchima namuñü ga guxüma ga yema duúxgūxüga yexguma yemaxü nacuáchigagü.

6 Rü ñuxre ga yéma yexmagüxü ga ngextüxüñügü rü nanayauxgü ga naxüne, rü nananuquegü, rü inayatéxgü.

7 Rü tomaëxpüx ga ora ngupetüxgu rü íingu ga namèx. Rü yexma ixüci natüru tama nüxü icuëx ga tacü na ngupetüxü.

⁸ Rü Pedru ngíxna naca, rü ñanagürü: –¿Yema natanü ga ipexunetaxüga yíixü ga namaä petaxegüxü ga perü naäne? –ñanagürü. Rü ngíma rü: –Ngü, ngëgxumaëxpüxgu nixi – ngigürügü.

⁹ Rü Pedru rü ñanagürü ngíxü: –¿Tüxcüü pegümaä ngëmaäcü wüxigu perüxiñüe na namaä pidoraexüçex i Tupanaäe i Üünexü? ¡Dúcex, ngëma cutexü iyatèxgüxü rü marü ínangugü, rü ñuxma rü cuxü rü tá ta ngëma nangegül –ñanagürü.

¹⁰ Rü yexgumatama yuxcüma Pedrupéxegu iyangu. Rü yexguma nachocuxgu ga yema ngextüxüxügü, rü yuxcüma ngíxü inayangaugü. Rü ngíxü nayauxgü, rü ngítexütagutama ngíxü nayatèxgü.

¹¹ Rü yexguma nüxü nacuèxgugu ga yema ngupetüxü, rü guxüma ga yema yaxögxüxü rü yema togü ga duüxügü rü ta poraäcüxüchima namuüe.

Tupanaäärü poramaä nanaxügü ga muxüma ga mexügü

¹² Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü, rü duüxügüpëxewa nanaxügü ga muxüma ga mexügü ga Tupanaäärü poramaä naxügüxü. Rü inanawëxgü ga muxüma ga cuëxruügü. Rü guxüma ga yema yaxögxüxü rü guxüguma naxitäquëxegüxü nagu ga yema tupauca ga taxünewa yexmaxü ga chopetüchica ga Charomóäärü Üpetüchicagu äegaxü.

¹³ Rü yema togü ga duüxügü ga tama yaxögxüxü rü namuüe na yema yaxögxüxtanüga naxägxüxü, natürü poraäcü yema yaxögxüxü nangechaügü.

¹⁴ Rü nimuëtanüäma ga yema yaxögxüxü yerü muxüma ga duüxügü ga yatüxügü rü ngexügü rü Coriaxü nayaxögüetanü.

¹⁵ Rü nüma ga duüxügü rü itamügüga nayamugüxü ga idaaeweexü naxchápenüümaä rü norü caruügümäa na yexguma Pedru yéma üpetüxgu, rü naxchipetamare nüxü na nachixülcex.

¹⁶ Rü yexgumarüü ta rü yéma naxitäquëxegüxü ga muxüma ga duüxügü ga Yerucharéüäärü ngaicamana imugüne ga iänawa ne ixü. Rü yéma naxcex nanagagüxü ga yema idaaeweexü rü yema ngokoägxüxü. Rü guxüma naxcex nitaanegü.

Pedru rü Cuáilwe ningëxütanü ga paigü

¹⁷ Rü yexguma ga guma paigüeru rü guxüma ga yema natanüxügü ga Chaduchéugü rü poraäcü nixäüxächigü naxcex ga yema mexügü ga naxügüxü ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü.

¹⁸ Rü yemacex norü purichägüxü namu na ínayauxüäxülcex ga yema ngúexügü. Rü iänearü poxcupataüga nanopoxue.

¹⁹ Natürü Coriarü orearü ngeruü ga daxüçüläx naxcex nayawäxna ga yema poxcupataüäärü iäxgü ga chütacü. Rü ínanamuxü, rü ñanagürü nüxü:

²⁰ –¡Nëma tupauca ya taxünewa pexi, rü guxü i duüxügümaä nüxü pixu na ñuxäcü Tupana inaxäxü i ngexwacaxüxü i maxü! –ñanagürü.

²¹ Rü yexguma ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü rü naga naxinüe ga yema ore. Rü moxüäcü ga pëxmamaxüchi rü tupauca ga taxünewa naxi, rü duüxügüxü nangüexëe. Rü yoxni ga guma paigüeru rü natanüxügü, rü nanangutaquëxexëe ga guxüma ga yema togü ga äëxgacügü ga äëxgacügütücumüwa ügüxü. Rü poxcupataüwa nanamugü ga purichägü na yagagüäxülcex ga yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxü.

²²⁻²³ Rü yexguma poxcupataüwa nangugüga yema purichägü, rü taxuxüxüma inayangaugü. Rü nayawoegu, rü nüxü nayarüxügü, rü ñanagürügü: –Yima poxcupataü rü naruwäxta, rü meäma nataichirëx, rü purichägü nüxna nadaugü i naäxwa. Natürü ngëgxuma tayawäxngu, rü taxuxüxüma itayangaugü i aixepewa –ñanagürügü.

²⁴ Rü yexguma yema orexü naxinüegü ga yema paigüeru rü yema togü ga paigü ga äëxgacügü ixígüxü rü yema tupauca ga taxüneärü purichägürü äëxgacü rü guxüma nahaixächäegü yerü tama nüxü nacuëxgü ga ngextá tá na nanguxü ga guxüma ga yema rü ñuxäcü tá na iyanaxoxëégüxü.

²⁵ Rü yexguma yemagu ínaxinüeyane rü yéma nangu ga wüxi ga yatü, rü namaä nüxü nixu, rü ñanagürü: –Ngëma yatügü i pepoxicuechiréxü, rü tupauca ya taxünewa nangëxmagü, rü ínanangüexëe i duüxügü –ñanagürü.

²⁶ Rü yéma naxi ga tupauca ga taxüneärü purichägürü äëxgacü wüxiä namaä ga norü purichägü na yagagüäxülcex. Natürü namuüe na duüxügü nutamaä yamuxütanüxü, rü yemacex meämre yema ngúexügüxü nigagü.

²⁷ Rü yexguma namaä ínangugü, rü yema äëxgacügüpëxewa nanagagü. Rü yema paigüeru rü namaä nidexa rü ñanagürü nüxü:

²⁸ –Marü poraäcü pexna tanachuxu na tama ngëma Ngechuchuégamaä penangüexëxülcex. Natürü i pema rü guxüne ya Yerucharéüwa penangüexëe i duüxügü, rü ñuxüchi toxna penaxuxchaü ga na togagu nayuxü ga yema Ngechuchu –ñanagürü.

²⁹ Rü Pedru rü namüçügümaā nanangāxügү, rü ñanagürügү: —Narümemaē nixī na Tupanaga taxñüexü rü tama i yatügüga.

³⁰—Guma Tupana ga nuxcümägxügü ga törü oxigü nüxü yaxögücü, rü guma nixī ga wena namaxēēcü ga Ngechuchu ga pema peyamácü ga yexguma curuchawa peyapotagügү.

³¹—Natürü Tupana rü nanataxēēama, rü nügürü tügüneçüwawa nanatoxēē. Rü törü cuèxrü rü maxēēerü nayangucuchixēē na tatanüxügü i Yudügüxü nangüxēēxüçex na nüxü naxoexüçex i norü chixexügü, rü Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçex i norü pecadugü.

³²—Rü toma nüxü tacuèx na aixcümä yïixü i guxüma i ngëma pemaā nüxü tixuxü erü tomatama nüxü tadaugü. Rü ngëgxumarüü ta i Tupanaäē i Üünexü i Tupana tüxna ãxü ya yíxema naga ñüexü, rü nüxü nacuèx na aixcümä yïixü —ñanagürügü.

³³ Rü yexguma yemaxü naxñüegü ga yema äexgacügü, rü poraäçüxüçhima nanuē, rü nanadaixchäai.

³⁴ Natürü yema äexgacügütanüwa nayexma ga wüxi ga Parichéu ga Gamarié ga naega. Rü núma rü meäma nanangüxexü ga Tupanaärü mugü. Rü guxüma ga duüxügü rü nüxü nangechaügü. Rü núma ga Gamarié inachi rü nanamu na paxaächi ínamuxüäxüçex ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü.

³⁵ Rü ñuxuchi namüçügü ga äexgacügümä nüxü nixu rü ñanagürü: —Pa Chautanüxüx, ipexüäegü na tacü tá namaä pexüexü i ñaa yatügü!

³⁶—Rü nüxna pecuèxächie ga üpa ga ñuxäci äexgacüxü nügü ningucuchixëëchaü ga Teudá. Rü nügütama nixu na wüxi ga tacü na yïixü. Rü maneca 400 naguxü ga yatügü nawe narüxi. Natürü churaragü nayamëxgü, rü nayu. Rü guxüma ga yema nawe rüxüxü rü nangächi, rü yexma nayarüxo ga guxüma.

³⁷—Rü yïxcüra ínangu ga to ga yexguma tachiüñaneärü äexgacü duüxügüxü ixugü, rü yema nixī ga Yuda ga Gariréaneñüäx ga äexgacüxü nügü ingucuchixëëchaüxü. Rü nayaxucuxëgü ga duüxügü rü nawe narüxi ga ñuxre. Natürü yemaxü rü ta nimëxgü rü nayu. Rü guxüma ga yema nawe rüxüxü rü nangächi.

³⁸—Rü ngëmacex i ñuxma rü pexü chaxucuxë na peyangëxüxü i ñaa yatügü, rü tama penapocxueñü. Erü ngëgxuma nagagutama yïxigu i ngëma núma naxügüxü, rü tá inayarüxo.

³⁹—Natürü ngëgxuma Tupanaärü yïxigu i ñaa naxügüxü, rü taxaucüma ipayanaxoxëē. ¡Rü pexüäegü na tama ngyüñächi Tupanamaä yïixü i penuëxü! —ñanagürü. Rü guxüma ga yema äexgacügü rü naga naxñüe ga yema norü ucuxü.

⁴⁰ Rü ñuxuchi nanachocuxëe ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü. Rü nayaquaixgü. Rü nüxna naxäga na tama Ngechuchuchiga yadexagüxüçex. Rü yemawena rü nayangëxgü.

⁴¹ Rü yema äexgacüguna ínixi ga yema ngüexügü. Rü nataäegü yerü woetama Tupana nanaxwëxe ga yemaäcü Ngechuchucex ngüxü na yangegüxü.

⁴² Rü guxü ga ngunexügu tupauca ga taxünewa rü ipatügwü, rü nanangüexëëama, rü nüxü nixugüetanü ga ore ga mexü ga Ngechuchu ya Cristuchiga.

6

Yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü nüxü naxuneta ga 7 ga yatügü na nüxü nangüxexüçex ga Tupanaärü puracüwa

¹ Rü yexgumaücü rü yexeraäcü nimuchigü ga yema duüxügü ga yaxögüxü. Rü natanüwa nayexmagü ga Yudügüçhiréx ga Griégwanewa ne ïxü rü Griégugawa idexagüxü. Rü nayexma ta ga yaxögüxü ga Yudügü ga Yerucharéñüäx ga woetama nagawa idexagüxü. Rü yema yaxögüxü ga Griégugawa idexagüxü rü nidexagüche nachigagu ga yema yaxögüxü ga Yerucharéñüäxgü ixüxü, rü ñanagürügü: —Totanüwa yutegüxe rü tama meä òna tüxna naxägüxü i ngëgxuma òna inaxägüxü i wüxichigü i ngunexügu —ñanagürügü.

² Rü yexguma ga yema 12 ga ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü guxüma ga yema yaxögüxü nangutaquçexëegü, rü ñanagürügü nüxü: —Tama name na ítanangéxü i Tupanaärü orearü uchiga i tomax na ònamaä itacuåxüçex.

³—Rü ngëmacex, Pa Tomüçügü, rü ¡Naxcex pedëex i petanüwa ya 7 ya yatügü ya guxäma nüxü ngechauçü, rü meä naäexü cuäcü, rü aixcümä Tupanaäē i Üünexü nawä ngëxmacü! Rü toma tá nüxna tanaxä i ngëma puracü na nümagü ònamaä inacuègxüçex.

⁴—Rü ngëgxuma i toma rü yumüçewa rü Tupanaärü orearü uchigawaxicatama tá tapuracüe —ñanagürügü.

⁵ Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü rü: —Ngü —ñanagürügü naxcex ga yema ore. Rü nüxü naxunetagü ga Etébaü ga meä yaxöcü rü aixcümä Tupanaäē i Üünexü nawä yexmacü, rü Piripi, rü Pócoro, rü Nicanúru, rü Timü rü Paruménu, rü Nicuráchi ga Aülioquiacüäx ga tauta Ngechuchuaxü yaxögügo Yudügüçümä yaxucü.

⁶Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxüxtawa nanagagü. Rü nümagü naxmëxmaä nüxü yangögüäcüma naxcèx nayumüxügü.

⁷Rü yema Tupanaärü ore rü yexeraäcü nixüchigü. Rü poraäcü nimuëtanü ga yema yaxögüxü ga Yerucharéüwa. Rü woo muxüchixüma ga Yudíugüarü paigü rü ta Ngechuchauxü nayaxögü.

Etébaüxü niyauxgü

⁸Rü Etébaüxü nixi ga wüxi ga yatü ga Tupana poraäcü nüxü rüngüxüeëcü rü naporaxüeëcü na duüxülgütanüwa naxüäxüçèx ga mexügü ga taxügü rü cuëxruügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü.

⁹Rü nayexma ga wüxi ga ngutauquëxepataü ga Yudíugüarü ga Ínguxüxtärü Ngutauquëxepataügü äegane. Rü gumawa nangutauquëxegü ga duüxügü ga üpaacü corigümëxüwa yexmagüxü. Rü fülxre ga guma ngutauquëxepataüçüäx rü wüxi guma namaä ga fülxre ga Chireneäneçüäx, rü Aleyädríaaneçüäx, rü Chirächiaaneçüäx, rü Áchiaarü naäneçüäx, rü inanaxügüe ga Etébaümaä na iyaporagatanüçüüxü.

¹⁰Natürü taxuacüma Etébaüxü narüyexeragü, yerü nüma ga Etébaü rü nidexa namaä ga yema cuëx ga Tupanaä i Üünexü nüxna äxü.

¹¹Rü yexguma ga yema duüxügü rü togüaxü nanaxütanügü na Etébaüchiga doraxü yaxugüxüçèx. Rü fülagürüga yema idoraegüxü: –Toma nüxü taxinüegü, rü Moïchéchiga rü Tupanachigamaä chixexü ga ore nixugü ga Etébaü –ñanagürügü.

¹²Rü yemaäcü nananuëxüe da duüxügü rü Yudíugüarü äëxgacügürerugü rüngüxüeüruügü ga ore ga mugüwa nguxëëtaegüxü. Rü yemacex Etébaüçèx nibuxmü, rü nayauxgü, rü äëxgacügürerugü íngutauquëxegüxüwa nanagagü.

¹³Rü naxcèx nadaugü ta ga yatüga doraxü ixugüemarexü rü yema rü ñanagürügü: –Ñä åyatü rü guxüguma chixexümaä nidexa i nachigagu ya daa tupauca ya taxüne, rü nachigagu i Tupanaärü mugü.

¹⁴–Rü toma rü nüxü taxinüe rü:

“Yima Ngechuchu ya Nacharétucüäx rü tá nanangutaüxüe ya daa tupauca, rü tá inayanaxoxüe i nacümagü ga Moïché tükü ngúexüeëxü”, –ñanagürügü.

¹⁵Rü yexguma Etébaüxü nadauñüga guxüima ga yema äëxgacügü ga ýéma rütogüxü, rü nüxü nadaugü ga nachametü rü wüxi ga daxü-cüäx ga orearü ngeruüchametürüü na yüxü.

7

Etébaüärü ore

¹Rü nüma ga paigüeru, rü Etébaüna naca rü ñanagürü: –¿Aixcüma yüixü i ñaä ore i nüxü yaxugüexü? –ñanagürü.

²Rü Etébaü nanangäxü, rü ñanagürü: –Pa Chautanüxü Pa Äëxgacügü, ¡Choxü iperüxiñüel Guma Tupana ya mexëchicü, rü nuxcümaäcü ga törü oxi ga Abräüçèx nangox ga yexguma Mechopotámiäärü naänegu naxächiügu ga yexguma tauta Aráüärü naänewa naxüxgu na yexma yaxächiüxüçèx.

³–Rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“¡Nüxna ixü i cuchiüäne rü cutanüxü, rü ngëma choma tá cuxü nüxü chadauxëëxü i naänewa naxü!”

ñanagürü.

⁴–Rü yexguma ínaxüxü ga Abräü nawa ga yema Cadéucüäxärü naäne ga ngextá noxri ínaxächiüxüwa, rü Aräüärü naänegu nayaxächiü. Rü yexguma nanatü yuxguwena, rü ñoma ga naäne i ñüxma nagu pexächiüxüwa naxü, yerü yemaäcü Tupana nüma nanaga.

⁵–Natürü yexguma rü ta taxuüma ga noxrüxüchi ga naäne nüxna naxü ga Tupana i ñoma i naänewa, rü bai ga íraxü ga noxrüxüchi ga naäne. Natürü Abräümaä inaxuneta ga yixcama tá nüxna na naxääxü ga ñoma i naäne na noxrüxüchi yüixüçèx, rü yixcama marü nayuxguwena rü nanegüarü na yüixüçèx. Rü yemaäcü Abräümaä inaxuneta ga woo na nangexacüxü ga yexguma.

⁶–Rü ñanagürü Abräüxü ga Tupana:

“Rü yixcama i cutaagü rü tá to i nachiüäne i tama noxrü ixixüwa nangëxmagü. Rü ngëma nachiüäneçüäx i duüxügü rü norü duüxügüxü tá nayaxügüxüeëxü. Rü 400 ya taunecü rü ngëma duüxügü rü tá chixri namaä nachopetü i cutaagü.”

⁷Natürü choma tá chanapoxue i ngëma nachiüäneçüäx i norü duüxügüxü yaxígüxüeëxü. Rü ngëmawena i cutaagü rü tá ínachoxü nawa i ngëma naäne, rü nuä ñaä i naänewa tá choxü nicuëxügü”,

ñanagürü ga Tupana.

8—Rü yexguma Tupana rü Abráū rü nügümäā nanamexëē, rü ñanagürü ga Tupana: “Choma rü tá cuxǖ charüngǖxéē ega cuma rü guxǖma i cutanüxǖgü ípewiñchëxmüpëechiraügu. Rü ngëma tå nixǖ i cuèxruǖ i yigümaā imexëēxǖ”, ñanagürü ga Tupana. Rü nabu ga wüxi ga nane ga Abráū, rü Ichaágü nanaxüégä. Rü yexguma 8 ga norǖ ngnunexǖwa nanguxgu ga Ichaá, rü nümatama ga Abráū rü ínanawiechëxmüpëechiraü. Rü yexguma marǖ nayëxgu ga Ichaá rü nabu ga nane ga Acobu, rü nümatama ga Ichaá rü ínanawiechëxmüpëechiraü. Rü yixcama marǖ nayëxgu ga Acobu rü nüxǖ nayexma ga 12 ga nanegü. Rü nümatama ga Acobu rü ínanawiechëxmüpëechiraü ga guxǖma ga yema 12 ga nanegü. Rü yema 12 ga nanegü nixǖ ga yema 12 ga nuxcümaügüxǖ ga törǖ oxigü.

9-10—Rü yema 12 ga Acobu nanegü ga törǖ oxigü ixígüxǖtanüwa rü wüxi rü Yúche nixǖ ga naega. Natürü naëneégü ga guma Yúche rü nixäúxächie, rü yemacëx Equituarü naännewa ïxǖ ga taxetanüxǖxǖ Yúchemää nataxegü na Equituarü naännewa nagagüäxǖcëx. Natürü Tupana rü Yúchemää nayexma, rü nüxǖ narüngǖxéē na tama pecadu naxüxǖcëx ga yexguma guxchaxǖwa nayexmagü. Rü nüxǖ nanaxä ga cuëx, rü Yúchexǖ narüngǖxéē ga meä na nayauxäxǖcëx ga Equituanearü äëxgacü ga Faraü. Rü yemacëx ga Faraü rü äëxgacüxǖ nayangucuchixë. Rü nüma ga Yúche nixǖ ga äëxgacü ga Faraüpatawa rü guxǖma ga yema nachiññänewa. Rü Faraüxǖcatama nixǖ ga Yúcheareü yexera na äëxgacü yïixǖ ga yema naännewa.

11—Rü yexgumaücüü nayexma ga taiya ga guxǖ ga Equituarü naännewa rü Canaäärü naännewa. Rü poraäcü taiya nüxǖ nangux ga duüxǖgü. Rü yemacëx ga yema nuxcümaügüxǖ ga törǖ oxigü rü dükwa taxuacüma nüxǖ inayangaugü ga nabü ga Canaäärü naännewa.

12—Natürü yexguma nüxǖ nacuächigaxgu ga Acobu ga na nayexmaxǖ ga nabü ga Equituanewa, rü yéma nanamugü ga nanegü ga guma törǖ oxigü ixígüçü. Rü yema nixǖ ga nawa inaxügüxǖ ga noxrima nabüçëx Equituanewa na naxixǖ.

13—Rü yixcama marǖ nanguxgu ga yema nabü rü wenaxärü Equituanewa naxǖ nawa ga nabü. Rü yexguma wenaxärü yéma naxixgu ga naëneégü, rü nügü nixu ga Yúche namaä. Rü yexguma nüxǖ nacuëx ga Faraü ga ngextäcüäx na yïixǖ ga Yúche.

14—Rü yixcamaxǖra ga Yúche rü tümacëx nangema ga nanatü rü guxǖma ga natanüxǖ. Rü maneca 75wa nangu ga yema duüxǖgü ga Yúchetanüxǖ.

15—Rü yemaäcü Equituanewa naxǖ ga Acobu na yexma yaxächiüxǖcëx. Rü yexma nayu ga nümax. Rü yexma nayue ta ga nanegü ga törǖ oxigü.

16—Rü yexguma nayuxgu ga Acobu, rü Chiquéüwa nanangegü ga naxüñne na yexma yatëgxüäxǖcëx nagu ga yema naxmaxǖ ga Abráū diërumää naxcëx taxexǖ ga Amú nanegüxǖtawga Chiquéüwa.

17—Rü dükwa nawa nangu na Equituanewa ínanguxüxǖcëx ga tatanüxǖ ga yexgumarǖ ga Tupana Abráūmaä ixu-netaxǖ. Rü yexguma rü marǖ poraäcü nimu ga tatanüxǖ ga Equituanewa.

18—Rü yexguma ningucuchi ga to ga Equituanearü äëxgacü ga tama Yúchegigaxǖ cuáxǖ.

19—Rü yema äëxgacü rü tatanüxǖxǖ nawomüxéē rü chixri tûmamaä naxüpetü ga guxema nuxcümaügüxe ga törǖ oxigü. Rü tükǖ namu na yexwaca buexe ga tûmaxäcügüxǖ ítawogüxǖ na tayuexǖcëx.

20—Rü yexgumaücüü nabu ga Moïchë, rü Tupanaäxǖ nangúchaü. Rü tomaëxpǖx ga tauemacü nüxna tadaugü ga tûmapatawa ga naë rü nanatü.

21—Rü yexguma dükwa ítanatëxgü, rü Faraüxäcü inayaxu, rü ngïnexǖ inayaxëē.

22—Rü yemaäcü Moïchëxǖ nanguxëëgü ga guxǖma ga Equituanecüäxäärü cuëx. Rü nüma ga Moïchë rü wüxi ga äëxgacü ga poracü nixǖ, rü norǖ dexawa rü ta napora.

23—Rü yexguma 40 ga norǖ taunecüwa nanguxgu ga Moïchë rü nagu narüxñü ga natanüxǖga Yudiugütanüga na naxüñneäxǖ.

24—Rü nüxǖ nadau ga wüxi ga Equituanecüäx ga wüxi ga Yudiuxǖ na naçuaxixǖ. Rü yemacëx ga Moïchë rü yema Yudiuetüwa ínayuxu, rü yema Equituanecüäxǖ nimëx rü nanayuxëē.

25—Rü nüma ga Moïchë nagu rüxñüga rü chi natanüxǖga Yudiugü rü chi nüxǖ nacuëxgu na Tupana yéma namuxǖ na ínanguxüxëëxǖcëx. Natürü tama nüxǖ nacuëxgu ga yema natanüxǖgü.

26—Rü moxüäcü ga Moïchë rü nüxǖ nadau ga to ga taxre ga Yudiugü ga nügü yexma deëjǖ, rü nüxna nachogüchaü. Rü ñanagürü nüxǖ:

“Pema rü pegütanüxǖgü pixǖgü. ¿Rü tükǖpegü pedai i pemax?” ñanagürü.

27—Rü yexguma ga yema namüxǖ içuaxixǖ rü Moïchëxǖ natëxneta, rü ñanagürü nüxǖ:

“¿Texé cuxǖ tamu na toeru quiñxǖcëx rü tomaä icucuáxǖcëx?

28—¿Exna choxǖ quimáxchaü ta, ga ñe quimáxǖ ga Equituanecüäxrǖ?” ñanagürü.

²⁹ —Rü yexguma yemaxü naxinügu ga Moiché, rü niña ga yema nañewa. Rü Madiáüñanewa naxü. Rü yema nachiüñane ga tama noxru ixixügu nayaxachiü. Rü yexma naxämëx rü nabu ga taxre ga nanegü.

³⁰ —Rü 40 ga taunecüguwena ga dauxchitawa ga Chinaí ga mèxpúneärü ngaicamana, rü wüxi ga naixetaxacü ga yéma iyauraxüwa Moichécex nangox ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngerüü ga daxüçüäx.

³¹ —Rü naibaixachiäe ga Moiché ga yexguma nüxü nadéüxgu. Rü naxcëx nüxü rü nüxna nangacama na meä nüxü nadauxüçex. Rü yexguma Moichémäa nidexa ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxü:

³² "Choma nixü i curü oxigüärü Tupana chüixü rü Abráü rü Ichaá rü Acobuarü Tupana chüixü",

ñanagürü. Rü yexguma ga Moiché rü inanaxüga norü muümäa na yaduruxü. Rü namuu ga yexma na nadawenüxü.

³³ —Rü yexguma ga Cori ga Tupana rü ñanagürü nüxü:

"Ínacuaxü i curü chapatu erü ñiaña naâne i nagu cuchixü rü naxüüne, erü chanuxma!

³⁴ Choma rü ngóxüwama nüxü chadau i ñuxäcü poraäcü ngúxü na yangegüxü i chorü duüxügü i Equituanewa. Rü nüxü chaxüñü i na naxauxexü. Rü ngëmacëx núma chaxü na íchananguixüñëxüçex. ¡Nuä naxü na Equituanewa cuxü chamuxüçex!", ñanagürü.

³⁵ —Rü woo ga noxri ga nümagü ga natanüxügü rü guma Moichéxü naxoe ga yexguma ñagügu:

"¿Rü texé cuxü tamu na toeru quïixüçex rü tomaä icucuáxüçex?" ñagügu, natüru ga Tupana rü yéma nanamuäma na yema duüxügüxü ínanguixüñëxüçex rü norü äëxgacü na yüixüçex. Rü yemaäcü Moichéxü namu ga Tupana ga yexguma naxütawa namuäxgu ga yema norü orearü ngerüü ga yema naixetaxacü ga iyauraxüwa naxcëx ngóxü.

³⁶ —Rü Moiché nixü ga Equituarü naänewa ínagaxüñü ga nuxcümaügüxü ga törü oxigü. Rü Equituanewa, rü Dauchiüñü ga Taxtüwa, rü dauxchitawa ga ngextá taxüema íxäpataxüwa inanawëx ga cuëxruügü, rü nanaxü ga mexü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüñü. Rü yemaäcü 40 ga taunecü nüxü na rü-ngüxüñëe ga yema duüxügü.

³⁷ —Rü nümatama ga Moiché nixü ga tatanüxügü ga Yudíugümaä ñaxü:

"Tupana rü yïxcüra tá pexcëx nüxü naxuneti petanüwa i wüxi i norü orearü uruü ga yexgumarüü ga choxü na naxunetaxürüü", ñanagürü.

³⁸ —Rü nümatama ga Moiché nixü ga nuxcümaügüxü ga törü oxigümaä nangutaquëxexü ga yema naâne ga ngextá taxüema íxäpataxüwa. Rü törü oxigümaä nayexma ga Chinaí ga mèxpúnewa ga yexguma namaä yadeaxgu ga Tupanaärü orearü ngerüü ga daxüçüäx. Rü nümatama ga Moiché nixü ga nayauxäxü ga Tupanaärü ore i maxëxëerüü na nüxü tuxna naxäxüçex.

³⁹ —Natüru ga törü oxigü rü tama naga naxinüñëchaü ga guma Moiché. Rü ínaratëxüchigüama, rü Equituaneguama narüññüäegü.

⁴⁰ —Rü törü oxigü rü Moichéeneë ga Aräüñü ñanagürüü: "¡Rü toxcëx naxü i tupanachicünëxägü na nawe tarüixüçex!" Erü tama nüxü tacuëxgü i tacü nüxü na üpetüxü i ngëma Moiché ga Equituanewa tükü yagagüxü", ñanagürügü.

⁴¹ —Rü yexguma nanaxügü ga wüxi ga wocaxacüchicünëxä norü tupanaxü. Rü ñuxküchi naxcëx nanadai ga ñuxre ga carnerugü na yemamaä nüxü yacuëxüügüxüçex. Rü wüxi ga peta naxcëx naxügü ga yema wocaxacüchicünëxä ga nümatama naxügüxü.

⁴² —Rü yemacëx ga Tupana rü nüxna nixügachi ga yema duüxügü. Rü ínanawogü na woramacüri rü üëcxü rü tauemacümaä natupanañëxëäxüçex. Yerü yemaäcü Tupanaärü orearü uruüñüarüü poperagu naxümatü, rü ñanagürü.

"Pema, Pa Yudíugüx, ¿Chauxcëx yüixü ga penadéixü ga carnerugü ga yexguma 40 ga taunecü dauxchitawa ga ngextá taxüema íxäpataxüwa peyexmagüü?

⁴³ Tama aixcüma chauxcëx nixü yerü ga pema rü ngextá ipexixüwa rü ípenangeexü ga napata ga perü tupananeta ga Moro rü ípenangeexü ga perü tupananeta ga Refäärü woramacurichicünëxä. Rü yemaäcü pegümaä ípenangeexü ga yema tupananetachicünëxägü ga pematama pexügüxü na nüxü picuëxüügüxüçex. Rü ngëmacëx i ñuxma rü perü nañewa tá pexü íchawoxü rü yaxüwa i Babiró-niäärü yexerawa tá pexü chamugü", ñanagürü ga yema orewa.

⁴⁴ —Rü yema naâne ga ngextá taxüema íxäpataxüwa rü törü oxigü nüxü nayexma ga wüxi ga ípata ga naxchirunaxcëx ga nagu namaä nanguixügüne ga Tupanaärü mugü ga nutagu ümatüxü. Rü guma ípata ga naxchirunaxcëx nixü ga nüxü nawéacüma Tupana Moichéxü naxüñëxené.

45 –Rü yexguma nayuxguwena ga Moiché, rü Yochué ningucuchi ga äëxgacü na yiixü. Rü törü oxigü rü nuã törü nañnewa nanangegü ga guma ıpata ga naxchirunaxcex ga yexguma Yochuémäa napugüägu ga ñiaã nañne nüxna ga yema duüxügü ga Tupana iwoxüxü napéxewa ga törü oxigü. Rü núma nayexma ga guma ıpata rü ñuxmata Dabí ingucuchigu ga äëxgacü na yiixü.

46 –Rü guma äëxgacü ga Dabí rü Tupana rü poraäcü namaã nataäe, rü nüxü narüngüxëe. Rü núma ga Dabí rü Tupanana naxcex naca na naxüäxülcex ga wüxi ga tupauca ga taxüne ga nawa Tupanaxü na yacuëxüülgüälcex ga tatanüxülgü ga Acobutaagü.

47 –Natürü Dabi nane ga Charumöö nixi ga naxicü ga guma tupauca ga Tupanacex ixixüne.

48 –Natürü ya Tupana ya tacüxüchima rü tama duüxügü üxüne ya tupaucagümaã naxäpata. Rü yemacex ga Tupana rü nuxcumäcü ga norü orearü uruüwa rü ñanagürü:

49-50 “Choma nixi ya äëxgacü ya tacüxüchima, rü daxügxü i nañne nixi i chorü toxmaxwëxerü iixixü rü ñoma i nañne nixi i chorü chicutirü iixixü. ¿Rü ñuxüürüwa i nagu perüñüñüexü ta na penaxüxü ya wüxi ya tupauca ya chaugu mexüne?”

Ñanagürü ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü ta ga Tupana:
“¿Tama éxna choma yüixü ichanaxüxü ga guxüma i tacü i ngëxmaxü? ¿Rü ñuxäcü chi penaxüxü i wüxi i nachica i nagu charüngüxü?”
Ñanagürü ga norü orewa.

51 Rü ñanagürü ga Etébaü: –Düçex Pa Äëxgacügü, pema rü guxüguma nüxü pexoe i Tupanaärü ore, rü tama iperüñüñüchäaü. Rü peäewa rü tama peyaxögüchäaü. Rü pema rü guxüguma Tupanaäe i Üünexümaã penuëeächa. Yema nuxcumägüxü ga perü oxigürlüttama pixigü i pemax.

52 –Rü perü oxigü rü chixeäcüma namaã nachopetü ga guxüma ga Tupanaärü orearü uruügü. Rü nanadai ga yema orearü uruügü ga nüxü ixuchigagüxü ga na núma naxüxü tá ga guma meciü ya Ngechchu. Rü yexguma ínanguxgu ga guma Ngechchu rü pema Piratuna penamu rü penayuxëe.

53 –Rü woo pema rü Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäxültawa penayaxu ga Tupanaärü ore, natürü tama naga pexñüe –ñanagürü ga Etébaü.

Nayu ga Etébaü

54 Rü yexguma nüxü naxñüegü ga yema ore, rü nanuëxüchima ga yema duüxügü. Rü norü numaã Etébaücex nixüxchapütägü.

55 Natürü ga Etébaü rü aixcüma Tupanaäe i Üünexü nawá nayaexma. Rü daxü nadawenü, rü nüxü nadau na ñuxäcü namexéchixü ga Tupana. Rü nüxü nadau ga Ngechchu ga Tupanaärü tügüneguama chicü.

56 Rü yexguma rü ñanagürü: –Nüxü chadau i na yangoxnaächixü i nañnetüwe, rü nüxü chadau ya Cristu ya Tupana Nane ya duüxüxü ixicü ya Tupanaärü tügüneguama chicü – ñanagürü ga Etébaü.

57 Natürü nümagü rü nügü narütütamachixegü, rü tagaäcü aixta naxüeäcüma nüxna nayuxgü.

58 Rü ínagaxüchigü ga iñnewa, rü nutagümaã ínamuxüchigü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga ngextüxüxü ga Chaurugu äeggaxü. Rü yemaxü nanawotanü ga norü gáuxüchirugü ga inacuxchigüxü ga yema duüxügü ga Etébaüxü imèxgüxü.

59 Rü yexguma nutamäa ínamuxüchigüäguyane, rü nayumüxë ga Etébaü rü ñanagürü: –Pa Cori Pa Ngechchuch, ¡Nayaxu i chauääl! –ñanagürü.

60 Rü yemawena rü inacaxäpüxü, rü tagaäcü aixta naxü, rü ñanagürü: –Pa Cori Pa Tupanax, ¡Täxü i ñiaã pecaducex cunapoxcuexü i ñiaã duüxügü! –ñanagürü. Rü yexguma yema ñaxguwena rü nayu.

8

Chauru rü guxema yaxögüxewe ningëchigü na tüxü napoxcuexülcex

1 Rü Chauru rü norü me nixi ga Etébaüxü na yamëgxü. Rü yemata ngeñexügü rü norü uwanügü rü inanaxügue ga na poraäcü nawe yangëxütanüxü ga yema yaxögüxü ga Yeruchareüwa yexmagüxü. Rü düxwa ga guxüma rü Yudéaanegü rü Chamáriaanegü nügü nawoone. Rü yema ngüexügü ga Ngechchu imugüxücatama ínayaxügü ga Yeruchareüwa.

2 Rü ñuxre ga yatügü ga meäma Tupanaäxü yaxögüxü rü nanayauxgü ga Etébaüxüne, rü inanatexgü rü poraäcü naxcex naxauxe.

3 R yexguma ga Chauru rü chixri tümamaã naxüpetü ga guxema yaxögüxe. Rü tümapatagu nixüchigü na tüxü ínayauxüxülcex. Rü yéma tüxü ínatüxü ga yatügü rü ngexegü, rü ñuxüchi poxcupataügü tüxü nawocu.

Chamáriawa nüxü nixuchiga ga Tupanaärü ore i mexü

⁴ Rü yema yaxögüxü ga Chauruchaxwa ibuxmüxü ga Yerucharéüwa, rü guxüwama ga ngextá ínaxíxüwa rü nüxü nixuchigagü ga ñuxäcü Ngechuchu tüxü na maxëxëexü.

⁵ Rü Piripi nixi ga wüxi ga yema orexü ixuchigacü. Rü nüma rü iãne ga Chamáriawa naxü, rü yéma inanaxügü ga Cristuchigaxü na yaxuxü.

⁶ Rü yema duüxülgü ga Chamáriacüäx, rü Piripicëx nangutaquëxegü. Rü guxüma meäma inarüñüe ga yema ore ga namaä nüxü yaxuxü, yerü nüxü nadaugü ga yema mexügü ga taxügü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Piripi.

⁷ Rü muxëma ga duüxügü ga ngoxogü tümawa yexmaxë rü tümacëx nitaanegü. Rü yema ngoxogü rü tagaäcü aita naxüeäcüma tümawa ínachoxü. Rü yexgumarüü ta rü muxëma ga nawäixächigüxe rü chixeparagüxe rü tümacëx nitaanegü.

⁸ Rü yemacëx poraäcü nataäegü ga guxüma ga duüxügü ga guma iãne ga Chamáriawa.

⁹ Natürü guma iãnewa nayexma ga wüxi ga yatü ga Chimäügu äegaxü ga ñuxre ga taunecü norü yuümaä duüxügüxü womüxëexü ga guma iãnewa. Rü nügü nixu ga na wüxi ga tacüxü cuáxü na yüxü.

¹⁰ Rü guxüma meäma nüxü inarüñüe woo ga buxügü rü yaxügü. Rü ñanagürü: –Ñaä yetü rü aixäcüma nüxü nangëxma i Tupanaärü pora i taxü –ñanagürü.

¹¹ Rü naga naxinüe ga duüxügü, yerü mucüma ga taunecü rü norü yuümaä nana-womüxëe.

¹² Rü Piripi rü yema duüxügümaä nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchu ya Cristuchiga, rü ñuxäcü na äegacü yülxü ya Tupana. Rü yexguma yema ore yaxögüga ga duüxügü, rü Piripi ínanabaiüxëe ga yatüxü rü ngexügü.

¹³ Rü nümatama ga Chimäü rü ta nayaxö, rü ínabaie. Rü inanaxügü ga Piripixü na naxümüçüxü. Rü yexguma nüxü nadëuxgu ga yema cuëxrügü rü mexügü ga taxü ga Tupanaärü poramaä naxüxü ga Piripi, rü poraäcü nabaixächiäe ga Chimäü.

¹⁴ Rü yema Ngechuchuarü ngüexügü ga Yerucharéüwa yexmagüxü rü nüxü naxñüñüchiga ga meä na nayauxgüäxü ga Tupanaärü ore ga Chamáriawa. Rü yemacëx yéma nanamugü ga Pedru rü Cuáü.

¹⁵ Rü yexguma Chamáriawa nangugüga Pedru rü Cuáü, rü naxcëx nayumüxügü ga yema yexwaca yaxögüxü ga duüxügü, na nayauxgüäxücëx ga Tupanaäe i Üünexü.

¹⁶ Yerü yexguma noxri yaxögüägu ga yema duüxügü rü Piripi marü ínanabaiüxëemare naëgagu ga Cori ga Ngechuchu, natürü taxuxñata nangu ga Tupanaäe i Üünexü.

¹⁷ Rü yemacëx ga Pedru rü Cuáü naxmëxmaä nüxü ningögügü ga yema yaxögüxü, rü yexguma nanayauxgü ga Tupanaäe i Üünexü.

¹⁸⁻¹⁹ Rü nüxü nadau ga Chimäü ga na duüxügüna nanguxü ga Tupanaäe i Üünexü ga yexguma Pedru rü Cuáü naxmëxmaä yema duüxügüxü yangögügü. Rü yemacëx dïerü Pedru rü Cuáüna ngüxü naxxächaü ga Chimäü rü ñanagürü nüxü: –¡Choxna rü ta penaxä i ngëma pora, na yíxema tüxü chingögüxe rü ta tüxna nanguxücëx i Tupanaäe i Üünexü! –ñanagürü.

²⁰ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü nüxü: –¡Cuxrüütama iyanataxux i curü dïerü, erü ngïmaä naxcëx cutaxechaü i Naäe i Üünexü i Tupana tükna mumarexü!

²¹ Cuma rü taxucürüwama cunayaxu i ngëma pora, erü curü maxü rü tama name i Tupanapëxewa.

²² ¡Nüxü rüxo i ngëma curü chixexü, rü Tupanana naxcëx naca na cuxü nüxü nangechaüxücëx! Rü bexmana tá cuxü nüxü nangechaü i ngëma chixexü i cuäewa nagu curüñinxü.

²³ Erü nüxü chacuëx rü poraäcü cunuäewëxe, rü ngëma curü chixexü rü cumaä inacuëx rü ñoma cupoxcuxürlüü cuxü nixixëe –ñanagürü.

²⁴ Rü Chimäü nanangäxü, rü ñanagürü: –¡Pema Tupanana chauxcëx peça na tama choxü nangupetüxücëx i ngëma nüxü pixuxü! –ñanagürü.

²⁵ Rü Pedru rü Cuáü rü yema Chamáriaanecüäx ga duüxügümaä nüxü nixugüe ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü namaä nüxü nixugüe ga Tupanaärü ore. Rü yemawena rü Yerucharéüwa ne daxü rü Gachawa iyarügoxü! –ñanagürü. Rü ngëma nixi i nama i dauxchitawa i ngextá taxüema íxäpataxüwa dapetüxü.

Piripi rü namagu nüxü nangau ga wüxi ga äëgxacü ga Etiópiaanecüäx

²⁶ Rü yemawena, rü Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx rü Piripimaä nüxü nixu, rü ñanagürü: –¡Rü paxa inaxüächi rü iãne ya Gachawaama naxü nawa i ngëma nama i Yerucharéüwa ne daxü rü Gachawa iyarügoxü! –ñanagürü. Rü ngëma nixi i nama i dauxchitawa i ngextá taxüema íxäpataxüwa dapetüxü.

²⁷ Rü inaxüächi ga Piripi rü yema namawa naxü. Rü yexma nügü nangau namaä ga wüxi ga yatü ga Etiópiaanenanguxü ga guxcüma ga yema äëxgacüarü diëru. Rü ïneäcü Yeruchareüwa naxü na Tupanaxü yanacuexüütxüçex.

²⁸ Rü nachiüäneçex nataegu, rü norü autu ga cowaru itúchigünewa narüto. Rü nawa ningüçigü ga yema ore ga Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü.

²⁹ Rü Tupanaäe i Üünexü rü Piripixü ñanagürü: –¡Paxa naxcèx ixü i ngëma autu! – ñanagürü.

³⁰ Rü paxa yema autucèx niña ga Piripi. Rü yexguma naxültawa nanguxgu rü nüxü naxinü ga na Tupanaärü orearü uruü ga Ichaxía ümatüxü ga orewa nangüxü ga yema äëxgacü. Rü yexguma ga Piripi rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: –¿Nüxü cuçuáxü i tacüchiga na yiixü i ngëma nawa cungúxü? –ñanagürü.

³¹ Rü nüma ga äëxgacü ga Etiópiaanecüäx rü nanangäxü, rü ñanagürü: –¿Ñuxücurüwa i nüxü chacusü ega taxülema chomaä inanguxüxüçex? –ñanagürü. Rü Piripicèx naca na naxinägxüçex, rü naxültawa na natoxüçex.

³² Rü yema nawa yangüçigüxü ga Tupanaärü ore ga ümatüxü, rü ñanagürü: “Rü ñoma wüxi i carneru i norü mëxwa nagagüxürüüäcü nayagagü. Rü wüxi i carneruxacü i ngëma yayoxtëxagüxüüçexwa tama aita úxürlüü nachianemare, rü taxu ñanagürü.

³³ Rü yexguma duüxügü poraäcü chixri namaä chopetüga rü taxülema naëtüwa tachogü. ¿Rü texé tá meä nachiga tidexa ga yema duüxügü ga yemaäcü poraäcüxüchima chixexü ügüxü? Yerü nayamëxü na nataxuxüçex i norü maxü i ñoma i naännewa”, ñanagürü ga yema ore ga nawa nangüxü.

³⁴ Rü Piripina naca ga yema äëxgacü ga Etiópiaanecüäx, rü ñanagürü: –¡Chomaä nüxü ixu! ¿Rü texéchigü nixü ga yadexaxü ga yema Tupanaärü orearü uruü? ¿Nügüçigagutama rü ëxna toguechigagu? –ñanagürü.

³⁵ Rü yexguma nanangäxü ga Piripi. Rü yematama ore ga ümatüxümaä inanaxüga na namaä nüxü yaxuxü ga ore i mexü ga Ngechuchuchiga.

³⁶ Rü yixcamaxüra ga yexguma inaxiyane, rü dexá íyexmaxüwa nangugü. Rü ñanagürü ga yema äëxgacü: –Nuâ nangëxma i dexá. ¿Rü tama ëxna inamexü na nuâ choxü ícubaixëexü? –ñanagürü.

³⁷ Rü ñanagürü ga Piripi: –Ngëxguma aixcüma meäma cuyaxögxux, rü marü name i na cuxü íchabaixëexü –ñanagürü. Rü nanangäxü ga yema äëxgacü, rü ñanagürü: –Ngëmääcü chayaxö na Ngechuchu ya Cristu yiixü ya Tupana Nane –ñanagürü.

³⁸ Rü yexguma ínayachaxächixëe ga norü autu, rü wüxigu dexachiüwa nachoü. Rü Piripi ínanabaiexëe ga yema äëxgacü.

³⁹ Rü yexguma dexáwa ínachoöchigu, rü Tupanaäe i Üünexü rü Piripixü niga. Rü yema äëxgacü rü marü tama wena Piripixü nadau. Natüru taäeäcü namagu nixü.

⁴⁰ Natüru Achotowa nayangox ga Piripi. Rü yema ïänewa inaxüächi, rü nüxü nixuchigü ga ore i mexü ga guxüma ga ïänewa ñuxmata Checharéraü naännewa nangu.

9

Ngechuchuaxü nayaxö ga Chauru

¹⁻² Rü yoxni ga Chauru rü daimaä nayaxäxünechigüama ga yema duüxügü ga Cori ga Ngechuchuaxü yaxögüxü. Rü yemacèx paigüeruxültawa naxü, rü naxcèx nüxna naca ga popera ga nüxna ägaxü na Yudügüarü ngutäquçexepataügü ga Damacuwa yexmagünegu yaxüçuchigüxüçex rü yexma tümacèx nadauxüçex ga guxema yaxögüxe ga yatüxe rü ngexegü na Yeruchareüwa tükü nagagüxüçex rü yexma tükü yapoxcuexüçex.

³ Natüru yexguma marü Damacuxü yangaicagu, rü ngürüächi meäma nüxü nabáxi ga wüxi ga omü ga poraxü ga daxüwa ibäxü.

⁴ Rü ñaxtüanegu nayangu ga Chauru, rü nüxü naxinü ga wüxi ga naga ga nüxna çagüxü ga naxü: –Pa Chauru Pa Chaurux, ¿tüküçü i chowë quingëchigüxü? –ñaxü.

⁵ Rü Chauru nanangäxü, rü ñanagürü: –¿Rü texé quixü, Pa Corix? –ñanagürü. Rü nüma ga Cori rü nanangäxü rü ñanagürü: –Choma nixü i Ngechuchu, rü chorü duüxügü nixü i ngëma nawe quingëchigüxü.

⁶ ¡Rü inachi, rü ngëma Damacuarü ïänewa naxü! Rü ngëma rü wüxi ya yatü tá cumaä nüxü nixu na tacü tá cuxüxü –ñanagürü.

⁷ Rü yema yatügü ga Chauruxü íxümüçügxü, rü inayanguäegü, yerü nüxü naxinüe ga yema ore natüru taxülexüma nadaugü.

⁸ Rü ñuxüchi inachi ga Chauru ga ñaxtüanewa ga íyanguxüwa, rü nidauchixetü, natüru taxuüma nadau yerü nioxoxetü. Rü yemacèx ga namüçügü, rü nachacügü nayayauxächi, rü yemaäcü Damacuwa nanagagü.

⁹ Rü tomaëxpüx ga ngunexügu, rü nangexetü, rü tama nachibü, rü tama naxaxe.

¹⁰Rü Damacuwa nayexma ga wüxi ga yatü ga Ngechuchuaxü yaxöökü ga Ananíä ga naega. Rü Cori ya Ngechuchu naxcëx nangox, rü ñanagürü nüxü: —Pa Ananíäx —ñanagürü. Rü núma ga Ananíä nanangäxü, rü ñanagürü: —¿Tacü? Pa Corix —ñanagürü.

¹¹⁻¹²Rü núma ga Cori nanangäxü, rü ñanagürü: —jDúcëx, ngëma ítamü i Meä i Wéxügù ãegaxüwa naxü! ¡Rü ngema Yudapatawa naxcëx ínaca i wüxi i yatü i Tarsucüäx i Chaurugu ãegaxü! Rü núma rü ngema ínayumüxë rü nangoxetü rü marü cuxü nadau, Pa Ananíä, na ngëxma cuxücuxü rü naxëtüga quingögüxü na wena yadauchixüçëx —ñanagürü ga Cori ga Tupana.

¹³Rü yexguma yemaxü naxñüga Ananíä, rü ñanagürü: —Pa Corix, muxüma i duüxügù chomaä nüxü nixu i ngëma yatüchiga na ñuxre i chixexü naxüxü namaä i curü duüxügù i Yerucharéüwa.

¹⁴Rü ñuxma rü paigürü ãëgxacügürü mamaä núma naxü na ínayaüxüäxüçëx i guxüma i duüxügù i cuébagu yumüxëgüxü —ñanagürü.

¹⁵Natürü núma ga Cori rü ñanagürü nüxü: —Ngema naxü! Erü choma chanayaxu i ngëma yatü na choxü yaxuchigaxüçëx namaä i togü i nachiüñecüäxgü i duüxügù rü norü ãëgxacügü, rü ngema Iraécüäxgü.

¹⁶Rü choma tá nüxü nüxü chadauxëe i ñuxre i ngüxü i tá yangexü i chauxcëx —ñanagürü ga Cori.

¹⁷Rü guma īpata ga Chauru nawa yexmanewa naxü ga Ananíä. Rü nagu naxüci, rü nüxü ningögü, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneë Pa Chaurux, núma ya Cori ya Ngechuchu ga guma namawa cuxcëx ngöcü ga yexguma núma cuxüxgu, rü núma choxü namu na wenaxärü quidauchixüçëx, rü cuxna nanguxüçëx i Naäe i Üünexü —ñanagürü.

¹⁸Rü yexgumatawa rü ñoma tacüchicütexerüü naxëtüwa ínayi, rü yexguma wenaxärü meä nidauchixetü. Rü yexguma inachi ga Chauru, rü Ananíä ínanabaiexëe.

¹⁹Rü yemawena nachibü, rü wenaxärü napora. Rü ñuxre ga ngunexügu yexma Damacugu narüxäüü namaä ga yema yaxöögüxü ga yexma áchiügüxü.

Chauru rü Damacuwa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

²⁰Rü yexguma inanaxügü ga Chauru ga ngutaquëxepataügüwa nüxü na yaxuchigaxü na Ngechuchu yüixü ya Tupana Nane.

²¹Rü guxüma ga yema nüxü ïnüexü rü poraäcü nabaixächiäegü, rü ñanagürü: —¿Tama éxna ñaa yatü yüixü ga Yerucharéüwa ínayaüxügüxü ga guxüma ga duüxügù ga Ngechuchuaxü yaxöögüxü? ¿Rü tama éxna ñaäntama yüixü ga yema núma üxü na ínayaüxüäxüçëx rü ñuxüchi paigürü ãëgxacüxüçëwa nagagüäxüçëx i duüxügù i yaxöögüxü? —ñanagürü.

²²Natürü ga Chauru rü guxü ga ngunexügu yexeraäcü tama namuüäcüma nüxü nixuchigaama ga ore ga Ngechuchuchiga. Rü inayanangeëgxüxëe ga Yudiugü ga Damacuwa yexmagüxü, yerü meäma nanangoxëe na Cristu yüixü ga Ngechuchu.

Chauru rü Yudiugü-chaxwa niña

²³Rü marü muxüma ga ngunexügü ngupetüguwena rü yema Yudiugü rü wüxiwu nügümäma nagu narüxñüne na Chauruxü yamëgxüxüçëx.

²⁴Natürü núma ga Chauru rü nüxü nacuächiga ga na yamëgxüchaüxü. Rü yema Yudiugü rü ngunecü rü chütacü rü guma länearü poxeguxüäxü länxgü Chauruxü nanëxügüxü na yamëgxüäxüçëx.

²⁵Natürü ga Chauruarü ngúexügü rü chütacü rü wüxi ga pexchi ga tacügu guma länearü poxeguxütapüxüçëwa ínanachüxüetaügüma, rü yemaäcü niña ga Chauru.

Yerucharéüwa nayexma ga Chauru

²⁶Rü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Chauru, rü yema yaxöögüxümaä nangutaquëxechä. Natürü yema yaxöögüxü rü nüxü namuüe, yerü núma nüxü nacuëxgü rü tama aixcüma Ngechuchuaxü nayaxö.

²⁷Natürü Bernabé rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüxütanüwa nanagaama. Rü yema ngúexügümaä nüxü nixu ga ñuxäci Cori ya Ngechuchuaxü na nadauxü ga Chauru ga namawa, rü ñuxäci Cori namaä na idexaxü. Rü nüxü nixu ta ga ñuxäci Damacuwa rü tama namuüäcüma nüxü na yaxuxü ga Ngechuchuchiga.

²⁸Rü yemaäcü ga Chauru rü Yerucharéügu narüxäüx. Rü yema ngúexügü ga Tupana imugüxütanügu naxä. Rü tama namuüäcüma Cori ya Ngechuchuchigaxü nixuchigü.

²⁹Rü yema Yudiugü ga Griégugawa idexagüxümaä nidexaxü ga Chauru, rü Ngechuchuchigagu nügümäma nayaporagaexü. Natürü ga nümagü rü naxcëx nadaugüama ga ñuxäci tá na yamëgxüäxü.

³⁰ Rü yexguma nüxü yacuèxâchitanüga ga yema togü ga yaxõgüxü, rü Checharéawa Chauruxü nagagü. Rü yexguma yéma nangugüga rü wüxi ga wapurugu nayamuëgü rü Tarsuwa naxü.

³¹ Rü yexguma rü meâma nüxü naxüpetü ga yema yaxõgüxü ga guxüma ga Yudéaanewa, rü Gariréaanewa rü Chamáriaanewa. Rü yexeraâcü meâ nayaxõgütanü rü aixcüma Tupana naxwèxexüâcüma meâ namaxë. Rü Tupanaäe i Üünexüârü ngüxëêmaâ nimuëtanüâma ga yema yaxõgüxü.

Eneä rü narüme

³² Rü yexguma Pedru yema yaxõgüxütanüga ixüägüchigüxgu, rü yema Didágü ächiügüxü ga yaxõgüxütanüwa rü ta nangu.

³³ Rü yexma nüxü nayangau ga wüxi ga yatü ga Eneä ga naega ga 8 ga taunecü norü pechicagu cacü, yerü nanawâixâchi.

³⁴ Rü Pedru ñanagürü nüxü: —Pa Eneäx, Ngechuchu ya Cristu cuxü narümexëe. ¡Inachi rü namexëe i cuxchapanüxü! —ñanagürü. Rü yexgumatama inachi.

³⁵ Rü guxüma ga yema Didácüâxü rü Charunacüâxü rü nüxü nadaugü ga na inachixü ga guma yatü, rü nüxü narüxe ga nacümagü ga chixexü, rü Cori ya Ngechuchuwe narüxü.

Wena imaxü ga Dorca

³⁶ Rü yexgumaüçüü ga īane ga Yopewa rü iyexma ga wüxi ga Tupanaäxü yaxõxcü ga ngeçü ga Tabita ga ngîlega. Rü ngëma naega i Gríégugawa rü Dorca ñaxüchiga nixi. Rü ngima rü wüxi ga meçü iyixü ga ngîrü üwa, rü guxüguma nüxü irüngüxü ga yema duüxüga tâcü nüxü taxuxü.

³⁷ Rü yexgumaüçüü iyadaawe ga Dorca, rü iyu, rü ngîmucügü nanamexëe ga ngîxîne. Rü ïpataarü daxüchiüwa yemaxxü ga ucapugu nanaxüga ga ngîxîne.

³⁸ Rü Yopearü ngaicamana nayexma ga guma īane ga Didá ga Pedru nawa yexmane. Rü yema yaxõgüxü ga Yopecüâx rü nüxü nacuëxü ga Didáwa na nayexmaxü ga Pedru. Rü naxcëx yéma nanamugü ga taxre ga yatü ñaxümaâ: —¡Rü paxa toxcëx nuâ naxü! —ñaxümaâ.

³⁹ Rü yexguma ga Pedru rü nawe narüxü. Rü yexguma ínanguxü, rü yema ucapu ga yema yueta nawa yexmaxüwa nanagagü. Rü guxüma ga yutegüxü rü Pedruxü ínachomaëguâchi, rü naxauxe, rü nüxü nayawegü ga yema naxchirugü ga Tabita nüxü ixüxüxü ga yexguma namaüxü.

⁴⁰ Rü Pedru rü dûxétüwa nanamugü ga guxüma. Rü inacaxäpüxü, rü nayumüxë. Rü nüxüchi ngîxçëx nadasuegu ga yema yuxcü, rü ñanagürü: —Pa Tabitax, ¡Íruda! —ñanagürü. Rü yexguma rü iyadauchixetü, rü Pedruxü idau, rü iirüto.

⁴¹ Rü yexguma ngîxmëxgu nayaiaxâchi, rü ngîxü inachixëe. Rü ñuxüchi naxcëx naca ga yema yaxõgüxü rü yema yutegüxü, rü maxüxcü nüxü ngîxü nawëx.

⁴² Rü guxüma ga yema duüxügü ga Yopewa yexmagüxü rü nüxü nacuáchigagü ga yema. Rü Cori ga Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma.

⁴³ Rü muxüma ga ngunexü Yopegu narüxüxü ga Pedru napatagu ga Chimáu ga naxchëxmüârü paxëéwa puracüxü.

10

Pedru rü Cornériuchiga

¹ Rü īane ga Checharéawa nayexma ga wüxi ga yatü ga Cornériugu äegacü. Rü 100 ga Itâriaaneçüâx ga churaragüärü capitâu nixi.

² Rü nüma nixi ga wüxi ga yatü ga meâma Tupanaäxü yaxõcü. Rü wüxigu namëxamâ rü naxâcügümâa Tupanaxü nangechaügü. Rü mucüma ga norü dîerumaâ nüxü narüngüxëe ga duüxülgü ga Yudiügü ga tâcü nüxü taxuxü. Rü guxüguma nayumüxë rü Tupanamaâ nidexa.

³ Rü wüxi ga ngunexü ga yexguma tomaëxpüxarü orawa nanguxchaügü ga yáuaneçü, rü nangoxetü. Rü meâma nüxü nadau ga wüxi ga Tupanaârü orearü ngerü ga daxüçüâx ga yema ucapu ga nawa nayexmaxügu ücuxü. Rü ñanagürü nüxü: —Pa Cornériux —ñanagürü.

⁴ Natüru nüma ga Cornériu rü meâma nüxü nadawenü, rü poraâcü namuüâcüma nüxna naca, rü ñanagürü: —¿Tâcü cunaxwëxe, Pa Corix? —ñanagürü. Rü nanangâxü ga yema orearü ngerü ga daxüçüâx, rü ñanagürü: —Curü yumüxëgü rü Tupana marü cuxü nüxü naxinü, rü cumaâ nataâna na ñuxâcü nüxü curüngüxëe i duüxülgü i tâcü nüxü taxuxü.

⁵ —¡Rü chanaxwëxe i Yopewa cunamugü i ñuxre i yatüga na naxcëx yacagüxüçëx i wüxi i yatü i Chimáu i Pedrugu äegaxü!

⁶ —Rü to i Chimáu i naxchëxmüârü paxëéwa puracüxüpatawa nangëxma rü ngëxma nape. Rü yima napata rü taxtü i taxücutüwa nangëxma —ñanagürü.

⁷ Rü yexguma nüxna iyanatauxgu ga yema orearü ngeruü ga namaă yéma idexaxü, rü Cornériu rü naxcèx naca ga taxre ga norü puracütanüxü rü wüxi ga churara ga meă naga ïnüxü ga meă Tupanaäxü yaxööxü.

⁸ Rü namaă nüxü nixu ga guxüma ga yema nüxü nadauxü, rü ñuxüchi Yopewa namanugü.

⁹ Rü moxüäcü ga yexguma namagu naxlüne rü marü Yopexü yangaicagüga yema duüxügü ga Cornériu yéma mugüxü, rü Pedru rü daxü naxü ga ipataétüwa na yéma nayumüxexüçex. Rü tocuchiarü oragu nixü ga yexguma.

¹⁰ Rü nataiya, rü nüxü nachixéga ga na nachibüxü. Rü yexguma norü ñna ínaxügüyane, rü nangoxetü ga Pedru.

¹¹ Rü nüxü nadau ga na yangoxanaxü ga naännetüwe, rü yéma ínarüxü ga wüxi ga naxchiru ga ñoma wüxi ga taxü ga naxchápenüürüü ixixü. Rü norü ägümüçüpëxewa naxätüxü rü yemaäcü ínarüçhüxü ñuxmata ñaxtüanewa nangu.

¹² Rü yemagu ínarüçhüxüewetaxü ga nagüxüraüxü ga naëxügü, rü åxtapegü, rü werigü. Rü yema naxchápenüürüwa nayexma ta ga tacü ga tama nangögxügü ga Yudüugü.

¹³ Rü Pedru nüxü naxnü ga Tupanaga ga nüxü ñaxü: —Pa Pedrux jlnachi, rü ta imëx, rü nangöö! —ñaxü.

¹⁴ Rü Pedru nanangäxü rü ñanagüü: —Taxucürüwa nixü, Pa Corix, erü taguma chanangöö i tacü i toxçex äüächixü —ñanagüü.

¹⁵ Rü yexguma ga yema Tupanaga, rü wenaxärü ñanagüü: —Ngëma choma chamexëexü rü tama name i äüächi nüxü cuwogü —ñanagüü.

¹⁶ Rü tomaëxpüxcüna yemaäcü nangupetü. Rü yexguma wenaxärü daxü naçhüxnagü ga yema naxchápenüürü namaă ga guxüma ga nawa yexmagüxü.

¹⁷ Rü poraäcü nagu narüxinü ga Pedru ga tacüchiga na yiixü ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangxetügu. Rü yemagu inaxinüyane, rü guma ipataëxwa nangugü ga yema yatügu ga Cornériu yéma mugüxü ga naxcèx iicaetenüxü ga Chimäüpata.

¹⁸ Rü yéma naxcèx ínacagü rü aixcüma yexma nape ga wüxi ga yatü ga Chimäü ga Pedrugu äegaxü.

¹⁹ Rü Pedru nagu írükünyane ga yema nüxü nadauxü ga yexguma nangoxetügu, rü Tupanaäe i Üünexü rü ñanagüü nüxü: —Ngëägü nixü i tomaëxpüx i yatügu i cuxcèx daugüxü.

²⁰ —jlnachi, rü íruxü, rü tama cuxoegaäeäcüma nawe rüxü! Erü choma nixü i núma chanamugüxü —ñanagüü.

²¹ Rü yexguma naxcèx ínarüxü ga Pedru, rü ñanagüü nüxü ga yema yatügu: —Choma nixü i chauxcèx pedaugüxü. —Rü tacüwa nuä pexü? —ñanagüü.

²² Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürtügü: —Capitáu ya Cornériuxütaawa ne taxü rü nüma nixü i nuä toxü namugüxü. Rü wüxi ya yatü ya mecü nixü, rü Tupanaxü nangechaä. Rü guxüma i Yudüugü nüxü nangechaä i númax. Rü wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüänanamuna cuxcèx toxü yacaxëexüçex ga Cornériu rü napataawa cuxüxüçex rü nüxü na naxnüxüçex i curü ore —ñanagürtügü.

²³ Rü yexguma nanachocuxëe ga Pedru, rü yexma nanopagüxëe ga yema chütaxügü. Rü moxüäcü inaxiächi rü nawe narüxü ga Pedru. Rü ínayaxümüçügü ga ñuxre ga Yopecüäx ga yaxögxüxü.

²⁴ Rü moxüäcü Checharéawa nangugü ga ngextá Cornériu ínanguxëexüwa namaă ga guxüma ga natanüxügü rü namüçügü ga nüxü nangechaälgüxü ga nüxna naxuxü.

²⁵ Rü yexguma Cornériupatawa nanguxgu ga Pedru, rü iäxtüwa naxcèx naxü ga Cornériu, rü Pedrupëxegu nayacaxäpxü, rü nüxü nicuëxü.

²⁶ Natüru ga Pedru rü inanachixëe rü ñanagüü: —jlnachi! Rü choma rü ta cuxrüü duüxülmare chixü rü tama Tupana chixü —ñanagüü.

²⁷ Rü nügümää yadexagüäcüma wüxi nichocu. Rü Pedru yéma namaă inayarüxü ga muxüma ga duüxügü ga yexma ngutaquëxegüxü.

²⁸ Rü yexguma ga Pedru rü ñanagüü nüxü ga yema duüxügü ga yexma ngutaquëxegüxü: —Pema nüxü pecüex i toma i Yudüugüçex rü nangëxma i torü mugü i toxna nachuxuxü na pemaă tangutaquëxegüxü, rü pepatagu na tachocuxü. Natüru Tupana choxü nangoxetüxëe rü choxü nüxü nadauxëe na tama namexü na ngëmaäcü nagu na charüxüxü pemaă.

²⁹ Rü ngëmacëx tama chaxoöcüma núma chaxü i ngëxguma chauxcèx pengemagu. Rü ñuxma rü chanaxwëxe i chomaă nüxü pixu na tacücex chauxcèx pengemaxü —ñanagüü.

³⁰ Rü Cornériu nanangäxü, rü ñanagüü: —Marü ägümüçü i ngunexü nangupetü ga ñuxgumaäcü ga tomaëxpüxarü oragu ga yáuanecü, rü nuä chopatawa chayumüxë erü guxüguma ngëmaäcü chanaxü. Rü yexguma chayumüxëgu rü changoxetü, rü chauxcèx nangox ga wüxi ga yatü ga iyaurachirucüxü.

³¹—Rü ñanagürü choxü:

“Pa Cornériux, Tupana marü nüxü naxñü i curü yumükë rü cumaä nataäe na ñuxäcü nüxü curüngülxéexü i duüxügü i tacü nüxü taxuxü.

³²—iRü Yopewa namugü i ñuxre i yatügü na naxcèx yacagüxüçex i Chimáü i Pedrugu äegaxü! Rü to i Chimáü i naxchëxmüärü paxëewa puracüxüpatagu pexü. Rü yima napata rü taxtü i taxlüctutüwa nangëxma”, ñanagürü choxü.

³³Rü yemecèx rü yexgumatama paxa cuxcèx yéma chanamugü, rü cuma rü mexü toxcèx cuixü erü núma cuixü. Rü ñuxma i guxäma i toma rü Tupanapëxewa tangëxmagü. Rü nüxü taxinüechäü i guxüma i ngëema ore i Cori namaä núma cuixü muxü na tomaä nüxü quixuxüçex —ñanagürü ga Cornériu.

Pedru rü Cornériupatawa nüxü nixu ga Ngechuchuchiga

³⁴Rü yexguma inanaxügü ga Pedru ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Ñuxma waxi nixi i nüxü chacuáxü na Tupanacex nawüxiguxü i guxüma i duüxügü erü núma rü aixcüma guxäxüma nangechaü.

³⁵—Rü núma rü wüxichigü i nachiüñanewa nanade i ngëema duüxügü i nüxü ngechaügüxü rü mexü ügüxü.

³⁶—Rü núma ga Tupana rü Yudíugütanüwxáira nanamu ga norü ore rü marü nüxü nixu na tükü nüxü nangechaüxü i törü pecadugü i ngëgxuma Cristu ya guxäärü Cori ixícxüaxü yaxdögü.

³⁷—Pema rü meäma nüxü pecuëx na tacü ngupetüxü ga guxüwama ga Yudíugüärü naäñena. Rü noxri ga Cuáü rü nüxü nixu na Tupana naxwëexü na ínabaiüxü ga duüxügü. Rü yemawena ga Ngechuchu rü Gariréaanewa inanaxügü ga duüxügümaä nüxü na yaxuxü ga ore i mexü.

³⁸—Rü pema nüxü pecuëx ga ñuxäcü Tupana na naporaxëëxü ga Ngechuchu ya Nacharétucüäk yerü nüxna nanaxüga Naäe i Üünexü. Rü núma ga Ngechuchu rü mexü naxü ga yema íyaxügüläwa, rü nanameëxëe ga guxüma ga yema duüxügü ga ngoxoägxüxü. Rü yemaäcü nanaxü yerü Tupana nüxü narüngülxé.

³⁹—Rü toma nixi ga nüxü tadaugüxü rü nüxü tixuchigaxü i guxüma ga naxüxü ga Ngechuchu ga Yudeaanewa rü Yerucharéäärü iñanewa. Rü yemawena rü nayamëgxü rü curuchawa nayapotogü.

⁴⁰—Natürü ga Tupana rü tomaëxpüx ga ngunexü ngupetügu rü wena nanamaxëe rü toxcèx nanangoxëe.

⁴¹—Natürü tama guxü ga duüxügüçex nangox. Rü toxcèxicatama nangox ga toma ga üpamama Tupana toxü dexe na nüxü tixuxüçex i Ngechuchuchiga. Rü yexguma marü yuwa ínadaxgwenua rü namaä tachibüe rü namaä taxasexü.

⁴²—Rü nümatama ga Ngechuchu toxü nimugü na duüxügümaä nüxü tixuxüçex na Tupana marü äëgxacüxü yangucuchixëexü na guxü i duüxügüärü nguguruü na yiixüçex. Rü núma ya Ngechuchu nixi i törü maxüxü nangugüxü, rü núma tá nixi i guxü i duüxügü i maxëxü rü yuexüxü yacagüxü naxcèx i norü maxüchiga.

⁴³—Rü üpamamatama guxüma ga Tupanaäärü orearü uruügü rü Ngechuchuchiga nidex-agü, rü ñanagürügü:

“Rü núma tá nüxü nüxü nangechaü i norü pecadugü i guxüma i duüxügü i nüxü yaxögxüxü”, ñanagürügü.

Tupanaäe i Üünexü rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígülxütanüwa nangu

⁴⁴Rü yexguma íyadexayane ga Pedru, rü Tupanaäe i Üünexü nüxna nangu ga guxüma ga yema yéma irüxlnüexü ga yema ore.

⁴⁵Rü yema yaxögxüxü ga Yudíugü ga Pedrumaa yéma ixü, rü poraäcü nabaixächiäegü yerü Tupanaäe i Üünexü rü nüxna rü ta nangu ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígülxü.

⁴⁶Rü nüxü naxñüne ga to ga nagawachigü na yadexagüxü, rü Tupanaxü na yacuëxüügüxü.

⁴⁷Rü yexguma ga Pedru rü ñanagürü: —Éxna nangëxmaxü i texé na nüxna nachuxuxü i na ínabaiüxü i ñaä duüxügü i marü taxrüü Tupanaäe i Üünexü nüxna nguxü? —ñanagürü.

⁴⁸Rü nanamu na Ngechuchu ya Cristuëgagu na ínabaiüxü ga yema duüxügü ga yexwaca yaxögxüxü. Rü yexguma Pedru xü nacèxügü na yexma naxñüxüçex ga ñuxre ga ngunexü.

¹ Rü yema ngúexügü ga Ngechuchu imugüixü rü yema yaxõgûxü ga Yudáegügûxü, rü nüxü nacuáchigagü na yema tama Yudíugü ixígüixü rü ta nayauxgüâxü ga Tupanaârû ore.

² Natürü yexguma Yerucharéüwa nanguxgu ga Pedru, rü ñuxre ga Yudíugü ga yaxõgûxü rü Pedruxü nixugüe.

³ Rü ñanagürügü: —¿Rü tüxcüü natanüwa cuixü i ngëma tama Yudíugü ixígüixü, rü namaã cuchibü? —ñanagürügü.

⁴ Rü Pedru meäma namaã nüxü nixu ga guxüma ga tacü na ngupetüxü, rü ñanagürü nüxü:

⁵ —Choma rü Yopearü ñänewa chayexma, rü yexguma íchayumüxéyane, rü changoxetü. Rü nüxü chadau ga wüxi ga naxchápenüürü ixixü ga norü ágümüçüpëxewa átëxüxü ga íruchiüxüexü ñuxmata chauxüitawa nguxü.

⁶ —Rü meäma nüxü chadawenü na nüxü chadauxüçèx na tacü yexmaxü ga aixepewa. Rü nüxü chadau ga naxlñagü ga ixágümüçüparaxü rü naêxügü ga idüraexü, rü áxtapegü rü werigü. Rü yema naxchápenüüwa nayexma ta ga tacü ga tama ingõxü, erü taxcèx i yixema i Yudíugü rü naxâñâchi.

⁷ —Rü nüxü chaxinü ta ga Tupanaga ga choxü ñaxü:

“¡Inachi! Pa Pedrux. ¡Rü ta imèx, rü nangõxi!” ñaxü.

⁸ —Natürü choma chanangâxü, rü ñacharügü:

“Taxucürüwa nixü, Pa Corix, erü taguma chanangox i tacü i toxcèx áñâchixü”, ñacharügü.

⁹ —Rü yexguma wenaxârû ñanagürü choxü ga yema Tupanaga ga daxüwa inaxüxü:

“Ngëma choma i Tupana chameñéexü, rü tama name i áñâchi nüxü cuwogü”, ñanagürü.

¹⁰ —Rü tomaëxpüxcüna yemaäcü nangupetü, rü yexguma wenaxârû daxü naçhülxnagu ga yema naxchápenüü namaã ga guxüma ga nawa yexmagüxü.

¹¹ —Rü yexgumatama guma i ga nawa chayexmanewa nangugü ga tomaëxpüx ga yatügü ga Checharéawa ne mugüixü ga chauxüçèx daugüxü.

¹² —Rü Tupanaâe i Üünexü choxü namu na nawe charüxüxüçèx woo tama Yudíugü na ixígüixü ga yema duñlxügü. Rü chomaã ta yéma naxü ga ñâ 6 ga yaxõgûxü. Rü napatawa tangugü ga guma yatü ga Cornériu, rü yexma tachocu.

¹³ —Rü tomaä nüxü nixu ga ñuxâcü na napatawa nüxü nadauxü ga Tupanaârû orearü ngerüu ga daxüçüñâchi ga yexma chixü ga ñaxü nüxü:

“¡Yopewa namugü i yatügü na naxcèx yacagüixüçèx i Chimáu i Pedrugu álegaxü!

¹⁴ —Rü nüma ta cumaã nüxü nixu na ñuxâcü tá cuma rü guxü i cupatagugüxümaã penayaxuxü i perü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü nüxü.

¹⁵ —Rü yexguma ichanaxügüga na chidexaxü, rü nüxna nangu ga Tupanaâe i Üünexü, yexgumarüü ga noxri tüxna nanguxgurüü.

¹⁶ —Rü yexguma ga choma rü nüxna chacuèxâchi ga Cori ya Ngechuchuarü ore ga yexguma ñaxgu:

“Rü aixcüma nixü ga Cuáu ga dexáwamare ínabaiüxéêxü, natürü i pema rü Tupanaâe i Üünexü tá pexna nangu”, ñaxgu.

¹⁷ —Rü pema nüxü pecuèx na ñuxâcü Tupana tüxna nanguxéêxü ga Naâe i Üünexü i yixema na Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü yaxõgûxü. Rü ñuxma na taxrû Tupana yema duñlxügüna nanguxéêxü ga Naâe i Üünexü, ¿rü ñuxüçürüwa i choma i nüxü chaxoxü na naga chaxñüxü ya Tupana? —ñanagürü ga Pedru.

¹⁸ —Rü yexguma yema orexü naxñüegü ga yema yaxõgûxü ga Yerucharéüçüñâchi, rü nachi-anegümare. Rü Tupanaxü nicuèxüügü. Rü ñanagürügü: —Rü ngëmawa nüxü tacuèx na Tupana tüxü dexü ya yixema woo tama Yudíugü ixígüxe. Rü ngëguma nüxü tarüxoegü i tümaârû chixexü rü Tupanacèx tadaugüga, rü nüma tüxna nanaxâ i maxü i taguma gúxü —ñanagürügü.

Yaxõgûxü ga Aültioquíawa yexmagüixüchiga

¹⁹ Rü yexguma Etébañxü yamèxgûguwena, rü norü uwanügü poraâcü nawe ningëxütanü ga yema yaxõgûxü. Rü yemacèx nügü nawoone. Rü Peníchiawa, rü Chipreawa rü Aültioquíawa nabuxmû. Rü yéma nüxü nixugüe ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga. Natürü Yudíugümaâñâcatama nüxü nixugüe ga yema ore rü tama ga togüma.

²⁰ Natürü yéma Aültioquíawa nangugü ta ga ñuxre ga togü ga yaxõgûxü ga Chipereçüñâchi, rü Chirenecüñâchi. Rü nümagü rü yema tama Yudíugü ixígüxümaã rü ta nüxü nixugüe ga ore i mexü i Cori ya Ngechuchuchiga.

²¹ Rü Tupana nüxü narüngüxéê, rü nanaporaexéê. Rü yemacèx muxüma ga yema duñlxügü rü nüxü narüxe ga nuxcümañxü ga nacumagü, rü Cori ya Ngechuchuañxü nayaxõgü.

²² Rü yexguma yemaxü nacuáchigagüga yema yaxõgûxü ga Yerucharéüwa yexmagüxü, rü Aültioquíawa nanamugü ga Bernabé.

²³ Rü yexguma yéma nanguxgu ga Bernabé, rü nüxü nadau ga ñuxäcü Tupana nüxü na rüngülxéexü ga yema yaxögüxü ga Aüütioquíacüäx, rü poraäcü namaä nataäe. Rü nayaxucuxéegü ga guxüma na meäma Cori ya Ngechuchuwe naxiämaxüdcèx, rü taguma nüxü naxoexüçex.

²⁴ Yerü nüma ga Bernabé rü wüxi ga yatü ga mecü nixi. Rü aixcüma Tupanaäe i Üünexü rü nawa nayexma, rü napora ga norü ñöwa. Rü yemacëx muxüchixüma ga duüxügü rü Cori ya Ngechuchucèx naxi rü nüxü nayaxögü.

²⁵ Rü yemawena ga Bernabé rü Tarsuwa naxü na Chaurucèx yadauxüçex.

²⁶ Rü yexguma nüxü iyangauxgu, rü Aüütioquíawa nanaga. Rü wüxi ga taunecü wüxiwa yéma nayexmagü namaä ga yema yaxögüxü. Rü nanangüexëe ga muxüchixüma ga duüxügü. Rü Aüütioquíawa nixi ga inaxügüxü ga duüxügü na Cristutanüxümaä na naxugüäxü ga yema yaxögüxü.

²⁷ Rü yexgumaücü Yeruchareüwa ne naxi ga ñuxre ga Tupanaäru orearü uruügü rü Aüütioquíawa naxi.

²⁸ Rü natanüwa nayexma ga wüxi ga orearü uruü ga Agabu ga naega. Rü nanangutaquéhexëe ga yema yaxögüxü ga Aüütioquíawa yexmagüxü. Rü yema ngutauquéxewa rü inachi ga Agabu rü Tupanaäe i Üünexü nanamu ga na yadexaxü, rü ñanagürü: —Wüxi i taiya i taxü tá ínangu i guxü i ñaa nachiüñanewa —ñanagürü. Rü aixcüma ínangu ga yema taiya ga yexguma Cáudiu äexgacü ixixgu.

²⁹ Rü yexguma ga yema yaxögüxü ga Aüütioquíawa yexmagüxü, rü marü wüxigu nagu narüxiñüne na yéma ñixü namugülxüçex ga dïerü na nüxü nangüxëegüxüçex ga yema yaxögüxü ga Yudéaanegu áchiügüxü. Rü wüxicügü ngixü inaxä ga dïerü yexgumarüü ga ñuxre ga nüxü yexmacü.

³⁰ Rü yemaäcü nanaxügü, rü Bernabé rü Chaurumaä yéma ngixü namugü ga yema dïerü naxcëx ga yema yaxögüxüärü äexgacüga Yudéaanewa yexmagüxü.

12

Äexgacü ga Erode rü Chaütiáguxü nimèx rü Pedruxü napoxcu

¹ Rü yexgumaücü inanaxügü ga äexgacü ga Erode ga na ínayauxüäxü ga ñuxre ga yaxögüxü ga Yeruchareüçüäx na napoxcuedüçex.

² Rü norü churaragüxü namu na taramaa Chaütiágua Cuáüñeneëxü Yamëxgüxüçex.

³ Rü yexguma nüxü nadéüxgu ga Erode ga norü me na yiixü ga Yudíugü ga yema na naxüxü, rü norü churaragüxü namu na Pedruxü rü ta yayauxgüxüçex. Rü yema nangupetü ga Yudiugüü peta ga Üpetüchigagu ga yexguma pää ga ngearu puxëëruüäxü nangöögü.

⁴ Rü yexguma Pedruxü yayauxgü, rü poxcupataüwa nayatëxcuchi. Rü ñuxüni ga Erode rü nanamu ga ágümüçütümü ga norü churaragü na nüxna nadaugüxüçex. Rü wüxitücumüwachigü rü nayexma ga ágümüçü ga churaragü. Rü yemaäcü nanaxü ga Erode, yerü nagu narüxiñü ga yema petawena guxü ga duüxügüpëxewa na nagaäxüçex na Yamëxgüäxüçex.

⁵ Rü yemaäcü ga Pedru rü poxcupataüwa nayexma rü churaragü rü meäma nüxna nadaugü. Natürü ga yema yaxögüxü ga Yeruchareüçüäx rü poraäcü nayumüñegü, rü Tupanana naxcëx nacagü.

Tupana rü Pedruxü ínanguxuchixëe ga poxcupataüwa

⁶ Rü yemata ma ga chütaxügü naxüpa ga yema ngunexü ga Erode duüxügüpëxewa nagaxchaüxü, rü taxre ga churaragüü ngäxüwa nape ga Pedru. Rü taxre ga cadenamaä ninëügxüchacü. Rü togü ga churaragü ga dauxütaexü nüxna nadaugü ga poxcupataüräriäx.

⁷ Rü ngürüächi yema poxcupataüwa nangox ga wüxi ga orearü ngeruü ga daxüçüäx ga Coriarü. Rü poraäcü nangóone ga guma poxcupataüwa. Rü yema orearü ngeruü Pedruxü nacuxagü, rü nanabaixächixëe. Rü ñanagürü: —¡Paxama írüda! —ñanagürü. Rü yexgumatama íniwëgü ga guma cadena ga Pedru namaä inëügxüchacü.

⁸ Rü Pedruxü ñanagürü ga yema orearü ngeruü: —¡Rü icüxcuchichiru rü nacuaixcu i curü chapatu! —ñanagürü. Rü yemaäcü nanaxü ga Pedru. Rü ñanagürü ta: —¡Rü icüxcuchi i curü gáuxüchiru, rü chowé rüxü! —ñanagürü.

⁹ Rü nawe narüxü ga Pedru. Rü tama nüxü nacuëx ga aixcüma na yiixü ga yema orearü ngeruü namaä üxü. Rü naxcëx rü nangxetümare.

¹⁰ Rü nüxü nachopetü ga nüxüraüxü ga dauxütaexü, rü ñuxüchi ga yema to ga dauxütaexü. Rü yexguma nawa nangugüga yema iäx ga áchumenexänaxcëx ga ítamüwaama üxü, rü nüeüchama niwâxna. Rü ínachoxü. Rü yexguma marü wüxi ga ítamü inaxixgu, rü nüxna inayarütaxu ga yema orearü ngeruü.

¹¹ Rü yexguma nüxü nicuèxâchi ga Pedru, rü nügümäa ñanagürü: —Ñuxma waxi i nüxü chacuáxü na aixcüma Cori ya Tupana núma namuxü i norü orearü ngerü na Erodemëxëwa choxü napuxü, rü nawa choxü ínanguxuchixéexü i guxüma i ngëma chomaä naxüguchaüxü i ngëma Yudíugü i tama yaxögüxü —ñanagürü.

¹² Rü yexguma yemaxü yacuèxâchigu ga Pedru, rü ngipatawa naxü ga wüxi ga ngecü ga Mariagu äegacü. Rü ngima iyixi ga Cuáü Marcu naë. Rü yéma nangutaquëxegü ga muxüma ga duüxügü ga yéma yumüxëgüxü.

¹³ Rü iäxtüärü poxeguxüdärü iätxwa, rü: —Tu tu tu —ñanagürü ga Pedru. Rü wüxi ga pacü ga Rode ga ngiega iýyadu.

¹⁴ Rü yexguma nagawa nüxü nacuèxgu ga na Pedru yiixü, rü ngirü taäemaä rü iýyafiamare na nüxü yanaxuxü ga na Pedru yiixü ga iäxtüärü iätxgu chicü. Rü tama iyawäxna ga iäx.

¹⁵ Rü yema yexmagüxü rü: —Cungäeämare —ñanagürügü ngixü. Natürü ngima rü: —Aixcüma nixi —ngigürügü. Rü yexguma ñanagürügü: —Maneca tama núma nixi. Rü norü dauruü i daxüçüäxmare nixi —ñanagürügü.

¹⁶ Natürü ga Pedru rü yoxni iätxwa: —Tu tu tu —ñanagürüama. Rü yexguma naxcë x yawäxnaägu rü nüxü nadaugüga Pedru na yiixü, rü nabäixächiäegü.

¹⁷ Natürü núma naxunagümëx, rü naxmëxmaä nayanachianexëegü. Rü namaä nüxü nixu na ñuxäcü Cori ínanguxuchixéexü ga poxcupataüwa. Rü ñanagürü ta: —jChaütiágumaä rü ngëma togü i yaxögüxümaä nüxü pixu i ngëma ore! —ñanagürü. Rü yexguma inaxüächi, toxnamana naxü.

¹⁸ Rü yexguma yangunegu, rü yema churaragüga poxcupataüwa dauxütaegüxü rü poraäcü nanaxixächiäegü yerü tama nüxü nacuèxgu ga tacü na ngupetüxü namaä ga Pedru.

¹⁹ Rü yemacëx ga Erode rü yema churaragüxü namu na Pedrucëx yadaugüxücëx. Rü yexguma taxuxüüma iyangaugüga, rü Erode rü yema churaragügutama nananguxëe na nayuexücëx. Rü yemawena ga Erode rü ínaxüxü ga Yudéaanewa, rü Checharéagu nayaxächiü.

Nayu ga Erode

²⁰ Rü Erode rü namaä nanu ga Tirucüäxgü rü Chi-däüçüäxgü. Natürü ga yema Tirucüäxgü rü Chidäüçüäxgü rü naxcëx nadaugü na ñuxäcü Erodexü nangümxüegüxü, yerü Erodechiüänewa nixi ga nayauxgüäxü ga nabü. Rü yemacëx wüxi ga Erodeärü duüxü ga äexgacü ga Batumaä naxämüçüga na nüxü nangüxëexücëx na Erodemaä yadex-agüxücëx.

²¹ Rü Erode rü namaä inaxuneta ga wüxi ga ngunexü na namaä yadexaxücëx. Rü yexguma yema ngunexü ga nagu inaxunetaxüwa nanguxgu, rü yema Tirucüäx rü Chidäüçüäx rü Erodexüttawa nangugü. Rü nicuxuchi ga Erode ga norü äexgacüchiru, rü norü tochicaxüwa narüto, rü duüxügumaä nüxü nixu ga norü ore.

²² Rü yexguma ga guxüma ga yema duüxügü rü tagaäcü ñanagürügü: —Ñaä äexgacü rü tama duüxüärü dexarü nixi i norü dexa, natürü ñoma Tupanaärü dexarü nixi —ñanagürügü.

²³ Rü Erode rü yema duüxügürü oremaä nataäe, rü tama Tupanaxü nicuèxüüchaüga ñuxäcü Tupana nüxü narüngüxëexü. Rü yemacëx wüxi ga Tupanaärü orearü ngerü ga daxüçüäx rü yexgumatama Erodexü niqaawexëe. Rü öxmigü nanangöök, rü yemamaä nayu.

²⁴ Natürü yema yaxögüxü rü yexeraäcü guxüwama nüxü nixugüe ga Cori ga Tupanaärü ore. Rü muxüchixü ga duüxügü nüxü nayaxögü.

²⁵ Rü yexguma marü yanguxëeäga norü puracü ga Chauru rü Bernabé, rü ínachoxü ga Yeruchareüwa, rü wenaxärü Aütioquiacëx nawoegu. Rü nayagagü ga Cuáü Marcu.

13

Bernabé rü Chauru rü inanaxügüe ga to ga nachiülänewa na nangegeüxü ga Tupanaärü ore

¹ Rü yema yaxögüxü ga Aütioquíawa yexmagüxütanüwa rü nayexma ga ñuxre ga yatügü ga Tupanaärü orearü uruügü, rü ñuxre ga yatügü ga Tupanaärü orewa nguxëëtaegüxü. Rü yematanüwa nayexma ga Bernabé, rü Chimäü ga Waxwegu äegaxü, rü Dúchiu ga Chireneçüäx, rü Manae ga wüxigu äexgacü ga Erodemaä yaexü, rü Chauru.

² Rü wüxi ga ngunexü ga yexguma Coricëx ínangutaquëxegüga rü tama nachibüeäcüma ínayumüxëguyane, rü Tupanaäe i Üünexü rü ñanagürü nüxü: —jChoxna penamugü i Chauru rü Bernabé na naxügüäxücëx i ngëma puracü i choma nawa chanamugüchaüxü! —ñanagürü.

³ Rü yexguma nüxü nachauegu ga tama nachibüeäcüma na nayumüxëgüxü, rü Chauru rü Bernabéétugu naxümëxgu ga yema yaxögüxü, rü ñuxüchí inanamuächitanü na naxügüäxücëx ga Tupanaärü puracü.

Chiprewa naxī ga Bernabé rü Chauru

4-5 Rü Tupanaāē i Üünexū rü inanamuāchitanü ga Bernabé rü Chauru. Rü īane ga Cheúchiawa naxī, rü gumaārū türewa inaxīachi, rü capaxū ga Chiprewa naxī. Rü Cuāū Marcu nawe narüxū na nüxū nangūxēēxūcèx. Rü yexguma Charamína ga īaneārū türewa nangugü, rü inanaxügue ga nüxū na yaxugüxū ga Tupanaārū ore ga Yudíugüarü ngutaquēxepataūgüwa.

6 Rü guxügü nixīägütanü ga yema capaxüwa ñuxmata Papu ga īnewa nangugü. Rü yéma namaā inayarüxī ga wüxi ga Yudu ga yuüxū ga Barechúgu äegaxü. Rü nüma rü wüxi ga idoratèxáxü nixī yerü nügū yaxuxgu rü aixcüma Tupanaārū orearü uruü nixī.

7 Rü nayexma ga yema capaxüärū äëxgacü ga Chérqui Paurugu äegaxü. Rü nüma nixī ga wüxi ga yatü ga meā naäexī cuác. Rü yema yuüxü rü guma äëxgacüärū ngüxēērū nixī. Rü nüma ga äëxgacü rü norü duüxügüxü namu na Chauru rü Bernabécèx yacagüxücèx, yerü nüxū naxinüchaü ga Tupanaārū ore.

8 Natürü yema yuüxü ga Griégugawa Erimínugu äegaxü, rü Chauru rü Bernabéna nayanuxü na Tupanaārū orexü yaxugüxü. Yerü tama nanaxwèxe na yaxööoxü ga guma äëxgacü.

9-10 Natürü ga Chauru ga Paurugu ta äegaxü, rü aixcüma Tupanaāē i Üünexū nawa nayexma. Rü nüma ga Pauru rü meāma nüxū nadawenü ga yema yuüxü, rü ñanagüü nüxü: —Pa Idoratèxáxü Pa ngoxo Nanex, cuma rü chixexüxicatama cuxüxchaü, rü naxchi cuxai i guxüma i mexü. ¿Ñuxgura tá ta i nüxū curüoxü na ícuyatóxēēxü i Cori ya Tupanaārū ore i aixcüma ixīx?

11 —Ñuxmatátama cuxü napoxcu ya Cori ya Tupana. Rü tá cungexetü, rü ñuxre i ngunexügü rü tātümama nüxū cudadu ya üèxcü —ñanagürü. Rü yexgumatama naxcèx naxéänexüchi ga yema yuüxü, rü naxmëxmaä nadaugü na texé naxmëxgu yayauxächixücèx rü namaā itixüxücèx.

12 Rü yexguma yemaxü nadéüsgu ga yema capaxüärū äëxgacü rü nayaxö ga Tupanaārū ore, yerü namaā nabäixächiä ga yema Pauru rü Bernabé nüxū ngüxēēxü ga Cori ya Tapanachiga.

Pauru rü Bernabé rü Pichídiaanewa yexmane ga īane ga Aütioquíawa nangugü

13 Rü Papuwa inaxīächi ga Pauru namüçügumaä rü nixäü ga taxtü ga taxüwa. Rü Pérupe ga īnewa nangugü ga Paüpfiriaanewa. Natürü yéma nüxna naxo ga Cuáū Marcu, rü Yerucharéücèx nataegu.

14 Rü Pérupewa inaxīächi ga Pauru rü Bernabé rü īane ga Aütioquíawa nangugü ga Pichídiaanewa. Rü yéma rü ngüxchigaarü ngunexügü rü Yudíugüarü ngutaquēxepataūgü nachocu, rü yéma narütgü natanüwa ga yema ñigataquēxegüxü.

15 Rü yema ngutaquēxewa rü nüxü nadamaatügü ga Tupanaārū mugü ga Moïché ümatüxü rü yema ore ga Tupanaārū orearü uruügü ümatüxü. Rü yemawena, rü guma ngutaquēxepataūärü äëxgacügü, rü Bernabé rü Pauruna nacagü, rü ñanagürügü: —Pa Toeneëgüx, ngëxguma pexü nangëxmagu i perü ore i taâéxēraruü i toxcèx rü marü name i ñuxma tomaä nüxü pixu —ñanagürügü.

16 Rü yexguma inachi ga Pauru, rü naxunagümëxë na iyanachianexücèx ga duüxügü. Rü yexguma duüxügumaä nidexa, rü ñanagürü: —Pa Duüxügü Pa Chautanüxügüx rü Guxäma i Pema i To i Nachiüñaneçüäx Ixígüex ya Tupanaxü Ngechaügüx, rü jiperüxñüel!

17 —Yima törü Tupana i yixema i Yudíugü, rü tükü nade ga nuxcümaügüx ga törü oxigü na tükü nangüxēēxücèx. Rü poraäcü tükü nimuxëe ga yexguma woo to ga nachiüñane ga Equituanewa tayexmagü. Rü yemaäcü wüxi ga taxü ga nachiüñane tükü nixigüxëe. Rü ñuxüchi yemawena, rü norü poramaä tükü ñigaxü ga yema nañewa.

18 —Rü dauxchitawa ga ngexitä taxüema ïxäpataxüwa tükü nagagü. Rü yéma 40 ga taunecü Tupana yaxna tümamaä naxinü ga guxema törü oxigü.

19 —Rü Tupana nanadai ga yema 7 ga äëxgacügü ga Cannañaneçüäxgü guxüma ga norü duüxügumaächigü. Rü yemaäcü nanaxü na törü oxigüna naxäähüxücèx ga yema nañe na tümäärügüxuchi yíixücèx.

20 —Rü 450 ga taunecü rü yemaäcü tükü narüngüxëe. Rü yemawena rü tükna nanamu ga togü ga äëxgacügü ga dauruügü ñuxmata Tupanaārū orearü uruü ga Chamue ingucuchüx.

21 —Rü yexguma ga duüxügü rü Tupanana naxcèx nacagü ga wüxi ga äëxgacü ga rei na namaä inacuáxücèx. Rü Tupana rü nüxna nanamu ga Chaü ga Chiche nane ga Beyamítaa ixíci. Rü nüma nüxna nadau ga duüxügü ga 40 ga taunecü.

22 Rü yemawena ga Tupana rü ñanatèxuchi ga Chaü, rü Dabíxü naxuneta na guma norü äëxgacü yíixücèx. Rü Dabíxü nixuchiga ga Tupana, rü ñanagürü:

“Nüxü chadau rü Dabí ya Ichaí nane rü wüxi ya yatü ya poraäcü choxü ngúchaücü nixī. Rü nüma tá nanaxü i guxüma i ngéma choma chanaxwèxexü”,

ñanagürü ga Tupana.

²³ Rü nuxcüma ga Tupana rü marü inaxuneta rü wüxi i Dabítaa tá nixí i Cristu ixixü, rü tá nanamaxëxëe i Yudiugü. Rü Ngechuchu nixí ga guma maxëxëerü ga törü oxigümaä nüxü yaxucü ga Tupana.

²⁴ Natürü naxüpa ga Ngechuchu na ínguxü, rü Cuáü ga baiüxëerü rü guxüma ga Yudíugümaä nüxü nixuchiga ga ore i mexü rü ñanagürü:

“Rü name nixí i nüxü perüoxe i pecüma i chixexü, rü Tupanacex pedaugü, rü ípebaiü”, ñanagürü.

²⁵ Rü yexguma marü yangaicaxgu ga tá na nayuxü ga Cuáü, rü ñanagürü:

“Rü tama choma nixí i ngëma pema nagu perüñütxü i Cristu chíixü. Natürü choweamane naxü i nüma ya aixcüma Cristu ixicü. Rü choma rü napëxewa taxuwama chame, rü bai i norü chapatucunüärü wëgülwaxüra chame erü nüma rü wüxi i äëgxacü i tacüxüchima nixí”, ñanagürü ga Cuáü.

²⁶ Rü ñanagürü ga Pauru, —Pa Chautanüxügü i Abráütaagüx, rü Guxäma i Pema i To i Nachiüñecüäx i Tupanaxü Ngechaügühex, rü pexcex nixí i ña ore i túxü maxëxëexü.

²⁷ —Rü aixcüma yema Yerucharéüçüäxgü ga duüxügü rü yema norü äëgxacügü rü tama nüxü nacuëxgü ga Tupana Nane na yiixü ga Ngechuchu. Rü tama meä nüxü nacuëxgü ga facüchiga na yiixü ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü i ñuxma perü ngutaquëxepataüwa nüxü pedaumatügüxü i wüxichigü i ngüxchigaaruü ngunexügu. Rü yemaäcü nümagütama ga yema duüxügü ga Ngechuchuxü imëgxüxü rü yexguma yamëgxüägu rü nayanguxëe ga yema ore ga nuxcüma ümatüxü.

²⁸ —Rü woo taxuüma ga tacü ga chixexü nawá inayangaugü na nayuxëäxüçex, natürü Piratuna naxcex nacagü na yamääxüçex.

²⁹ —Rü ningü ga guxüma ga yema ore ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga Ngechuchuchiga ga ñuxäcü tá na nayuxü. Rü yemawena rü nanayauxgü ga naxüne ga curuchawa, rü wüxi ga naxmaxügu nayanaxüçuchigü.

³⁰ —Natürü ga Tupana rü wena nanamaxëe ga woo marü na nayuxü.

³¹ —Rü nüma ga Ngechuchu rü muxüma ga ngunüxü naxcex nangox ga yema duüxügü ga nawe rüixü ga yexguma Gariréaanewa ne naxüxgu rü Yerucharéüwa naxüxgu. Rü ngëma duüxügü nixí i ñuxma i guxü i duüxügümaä nüxü ixugüxü i nachiga.

³²⁻³³ Rü ngëmaäcü i toma rü nüma tangugü na pemaä nüxü tixuxüçex i ngëma ore i aixcüma mexü. Rü düçax, rü yema uneta ga nuxcümaügüxü ga törü oxigümaä nüxü yaxuxü ga Tupana, rü taxcex nayanguxëe ga yexguma Ngechuchuxü wena namaxëegü. Rü wiyaegüpanewa i norü taxre i capífurua rü ngëmachiga nüxü nixu i ngëxguma:

“Curna nixí i Chaune, rü choma nixí i Cunatü chíixü”, ñaxgu.

³⁴ —Rü Tupana rü nuxcüma rü marü nüxü nixu ga wena tá na namaxëäxü ga Ngechuchuna tama yayixixüçex ga naxüne. Rü norü orewa rü ñanagürü:

“Rü choma tá pexcex chayanguxëe ga yema unetagü i üünegüxü i aixcüma ixigüxü ga nuxcüma Dabímaä nüxü chixuxü”, ñanagürü.

³⁵ —Rü ngëmacex toxnamana i Tupanaärü orewa rü ñanagürü ta:

“Tama cunaxwëxe na yayixü i naxüne ya Cune ya tüñecü,” ñanagürü.

³⁶ —Rü yexguma namaüxgu ga Dabí, rü nüxü narüngüxëe ga norü duüxügü, yexgumarüü ga ñuxäcü Tupana namuxü. Natürü ñuxüchi nayu, rü nanatü rü naëxütagu natex ga naxüne, rü niyixi.

³⁷ —Natürü guma Tupana wena namaxëecü ga Ngechuchu rü tama niyixi ga naxüne.

³⁸ —Rü ñuxmax, Pa Chauenëegüx, rü chanaxwëxe i nüxü pecuëx rü yimatama Ngechuchugagu Tupana tükü nüxü nangechaü i törü pecadugü ngëgumarüü i pemaä nüxü tixuxürrü.

³⁹ —Rü ñuxma ya guxäma ya yíxema nüxü yaxögüxe, rü Ngechuchugagu Tupana tükü nüxü nangechaü i guxüma ga yema pecadugü ga noxri taxucürüwa tükü nüxü nangechaüxü ga yexguma nagu taxixgu ga yema mugü ga Moiché ümatüxü.

⁴⁰ —Rü pexuäegü na tama pegu nanguxüçex i ngëma poxcu i Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuchigaxü ga yexguma ñagügu:

⁴¹ “Rü düçax, Pa Duüxügü i Tupanaärü Orexü Cugüexü, rü tá pebaixächie rü tá peyue erü pema pemaxëyane rü tá chanaxü i tacü i taxü. Rü pema rü tätüntama peyaxögü i woo texé pemaä nüxü ixugü”, ñanagürü.

Rü yexma nayacuëxëe ga Pauru ga norü ore.

⁴² Rü yexguma guma ngutaquëxepataüwa ínachoxüga ga Pauru rü namüçügi, rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixigüxü rü nüxü nacëëxügü na to ga ngüxchigaaruü ngunexügu rü wenaxäärü yematama orexü namaä yaxuxüçex.

43 Rü yexguma marü nüxü nachauegu ga na nangutaquēxegüxü, rü Pauru rü Bernabéwe narüxi ga muxüma ga Yudíugü rü müxüma ga togü ga duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü natürü Yudíugürü yaxögüxü. Rü Pauru rü Bernabé rü namaā nidexagü rü nayaxucuxëgü na guxüguma nagu naxinüeēchaxücëx ga nüxäcü Tupana nüxü ngechaüäcüma na nadexü.

44 Rü yema to ga ngüxchigaarü ngunexülgü, rü wixgutaeäx guxüma ga yema iänecüäx nangutaquēxegü na inaxinüexücëx ga Tupanaärü ore.

45 Natürü nayexma ga ñuxre ga Yudíugü ga tama nangutaquēxegu chocuxü. Rü yexguma nüxü nadauygü ga na namuxüchixü ga duüxügü ga Paurucëx ngutaquēxegü rü poraäcü nixäüxächi. Rü inanaxügüe ga na Pauruxü nachoxügagüxü rü namaā naguxchigagüxü.

46 Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama namuüeäcüma yema Yudíugü nangäxügü, rü ñanagürügü: –Tupana nanaxwëxe na pemaäxira nüxü tixuxü i norü ore. Natürü ñuxma na nüxü pexoexü i ngëma ore rü tama na penayauxgüchälkü i maxü i taguma gúxü, rü ngëmacëx i ñuxmax i toma rü támëma tama Yudíugü ixígüxütanüwa taxi.

47 –Yerü yemaäcü toxü namu ga Cori, rü ñanagürü:

“Duüxügü i tama Yudíugü ixígüxüärü ngóonexëerü marü cuxü chixixëe, na guxüwama i ñoma i naänewa cunangexücëx i chorü ore i maxëxëerü”,
ñanagürü.

48 Rü yexguma yema orexü naxinüegü ga yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü, rü nataäegü rü ñanagürügü: –Rü namexëchi nixü i ñaa Cori ya Tupanaärü ore – ñanagürügü. Rü nayaxögü ga guxüma ga yema duüxügü ga Tupana marü nüxü unetaxü na nayauxgüäxücëx i maxü i taguma gúxü.

49 Rü yemaäcü guxüwama ga yema naänewa nanguchigü ga Cori ya Tupanaärü ore.

50 Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaixü yaxögüchälkü, rü chixexümaä nayaxuxcuxëgü ga ñuxre ga ngexügü ga mexügü ga Tupanaxü ngechaügüxü rü guma iänearü äëxgacügü na Pauru rü Bernabéxü ínawoxüxücëx. Rü yemacëx ínanawoxü ga yema naänewa.

51 Rü yexguma ga Pauru rü Bernabé rü inapagütü ga norü üxaxücutü na yemawa nüxü yacuëxächitanüxücëx ga norü chixexü ga yema iänecüäxügü ga duüxügü. Rü ñuxüchi ga Pauru rü Bernabé rü iäne ga Icuniüwa naxi.

52 Natürü yema yaxögüxü ga guma iäne ga nawa ínachoxünewa yexmagüxü rü poraäcü Tupanamaä nataäegü, rü Naäe i Üümexü rü aixcüma nawa nayexma.

14

Pauru rü Bernabé rü iäne ga Icuniüwa nayexmagü

1 Rü Icuniüwa rü wüxi Yudíugürü ngutaquēxepataülgü nachocu ga Pauru rü Bernabé. Rü meäma nüxü nixuchiga ga Tupanaärü ore rü yemaäcü nayaxögü ga muxüma ga duüxügü ga Yudíugü rü yema tama Yudíugü ixígüxü rü ta.

2 Natürü yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaixü yaxögüxü, rü chixexümaä nayaxucuxëgü ga yema tama Yudíugü ixígüxü na yema yaxögüchüchi naxaiexücëx.

3 Rü yemacëx muxüga ga ngunexü yexma narücho ga Pauru rü Bernabé, rü tama namuüeäcüma nüxü nixuchiga ga Cori ya Tupanaärü ore. Rü yema duüxügümaä nüxü nixu na ñuxäcü Tupana poraäcü tükü nangechaülkü. Rü nüma ga Cori rü yema duüxügüxü nüxü nadauxëe na namaä nataäexü ga yema ore. Rü yemacëx Pauru rü Bernabéxü narüngüxëe na ínawexgüäxücëx ga cuëxruügü rü na naxügüäxücëx ga mexügü ga Tupanaärü poramaä naxügüxü.

4 Natürü ga guma iänecüäxügü ga duüxügü rü nitoye. Rü nümaxü rü yema Yudíugüwaama naxügü rü togü rü Pauru rü Bernabéwaama naxügü.

5 Rü yexguma ga yema Yudíugü, rü yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxü, rü guma iänearü äëxgacügümaä wüxi nagu narüxiñüe na Pauruxü rü Bernabéxü yayauxgüxü na nutamaä ínamuxüchigüäxücëx.

6-7 Natürü yexguma nüxü nacuächigagüga ga Pauru rü Bernabé, rü nibuxmü. Rü Dicóniüänewa yexmane ga iänegü ga Listra rü Derbewa naxi. Rü guma iänegüwa rü guxüma ga yema naänewa ipeagüxü ga duüxügümaä rü ta nüxü nixuchigagü ga ore i mexü.

Nutagümaä Pauruxü ínamuxüchigü ga Listrawa

8-9 Rü yéma Listrawa nayexma ga wüxi ga yatü ga ínapogütüxü norü bucümatama. Rü yéma narüto rü inarüxiñü ga yema Pauru nüxü ixuxü ga ore. Rü Pauru rü meäma nüxü nadawenü, rü nüxü nadau ga na nüxü nayexmaxü ga norü o na naxcëx yataanexücëx.

10 Rü yexguma ga Pauru rü tagaäcü ñanagürü nüxü: –[Inachi, rü meäma ínangacutü! – ñanagürü. Rü yexguma inayuxnagü ga guma yatü, rü inanaxügü ga na iyaxüxü.

11 Rü yexguma yema muxüma ga duüxügü nüxü daugüga ga yema na naxüxü ga Pauru, rü tagaäcü yema Dicóniügawa nidexagü, rü ñanagürügü: –Tupanagü i naduüxügüraüxü ñarüxiñügü, rü tatanüwa nangugü – ñanagürügü.

¹² Rü Bernabé rü tupana ga Chéumaā nanaxüégagü. Rü Pauru rü Érememaā nanaxüégagü yerü nüma nixi ga yadexaxi.

¹³ Rü guma īāne iixücxüwa nayexma ga tupana ga Chéuarü tupauca ga taxüne. Rü guma tupaucaarü pai rü yéma nanagagü ga wocagü ga iyatüxü ga putüramaā ngëxäēgüxü. Rü nüma ga pai rü ga duüxügü rü nanadaixchaü ga yema wocagü naxcèx ga Pauru rü Bernabé na yemamaā nüxü yacueüxügüxülcex.

¹⁴ Natüru yexguma nüxü yacuèxächitanüga Bernabé rü Pauru, rü norü gáuxüchirugu nagáugüe na yema duüxügü nüxü cuexgüxülcex na tama namexü ga yema naxcèx naxüechaüxü. Rü yema muxüma ga duüxügütanüwa nabuxmü, rü ñaxümaā aita naxüe:

¹⁵ —Pa Yatügü, ¿tücxüü toxcèx penaxü i ngëma? Toma rü pexrüü duüxügümare tixigü. Rü nuā taxí na pemaā nüxü tayarüxuxülcex na nüxü perüoxülcex i ngëma chixexügü i taxuwama mexü rü naxcèx pedaugüxülcex ya Tupana ya maxücü ga naxücü ga daxüguxü i nañane, rü ñoma i nañane, rü taxü i taxü, rü guxüma i nawa ngëxmaxü.

¹⁶ —Rü nuxcümayerü nixi ga Tupana ga yaxna namaā naxñüxü ga duüxügü ga woo nümagü nanaxwèxegüxü naxügü.

¹⁷ —Natüru nüma ga Tupana rü taguma nüxü narüchau na duüxügüxü nangüxéexü. Rü yemaäcü tükü nüxü nacuèxéenüna Tupana yiixü i nümax. Rü nümatama nixi i nüma namuñü ya pucü rü meä pexü nayaexéexäxü i penetügü. Rü nüma nixi i pexna naxäähü i pewemü na ngëmaäcü petaäegüxülcex —ñanagürügü ga Pauru rü Bernabé.

¹⁸ Natüru woo yema orexü namaā na yaxugüxü rü poraäcü nüxü naguxcha ga Pauru rü Bernabé ga nüxna na nachogüxü ga duüxügü ga tama naxcèx na nadaiäxülcex ga yema wocagü na yemamaā nüxü yacuèxüügüxülcex. Rü düux yemacex tama naxcèx nanadai.

¹⁹ Natüru yexgumayane rü ínangugü ga ñuxre ga Yudiugü ga Aüttioquáawa rü Icúníüwa ne ixü. Rü chixexümaā nayaxucuxegü ga yema muxüma ga duüxügü na tama Pauru rü Bernabéga naxñüexülcex, rü namaā nanuñexülcex. Rü yemacex ga yema duüxügü rü nutamaā Pauruxü ínamuxüchigü, rü īāneärü Íxpemawa nanatüchigügü, yerü nüma nüxü nacuèxügü rü marü nayu.

²⁰ Natüru yexguma yema yaxöögüxü naxüntawa ngutaquëxegu, rü inachi ga Pauru, rü wenaxärü nagu naxüci ga guma īāne. Rü moxüäcü inaxüächi ga yéma, rü Bernabémaä Derbewa naxü.

²¹ Rü guma īānewa nüxü nixugüe ga ore ga mexü. Rü nanangüexéenü ga duüxügü, rü muxüma Tupanaäähü nayaxödö. Rü yemawena rü wenaxärü naxcèx nawoegu ga Listra, rü Icúníü, rü Aüttioquáa.

²² Rü guma īānegüwa rü yema yaxöögüxü nixucuxegü, rü nüxü nanangüchaüxéexü na guxüguma meä na yaxöögüxülcex. Rü namaā nüxü nixugüe, rü ñanagürügü: —Ngëma Tupana äëxgacü ixíxüwa na ixücxülcex, rü tanaxwèxe na muëxpüxcüna guxchaxügümaā yaxna ixinüexü i ñoma i nañnewa —ñanagürügü.

²³ Rü Pauru rü Bernabé rü wüxicigü ga īānewa rü nüxü nixunetatanü ga ñuxre ga yatügü na yaxöögüxüärü äëxgacügü yixügüxülcex. Rü tama nachibüeäcüma naxcèx nayumüxegü. Rü yemawena rü yima Cori ya Tupana ga nüxü yaxöögüäcüna nanaxuaxügü na guxüguma namaā inaxäähülcex rü meä nüxna nadauxülcex ga yema yaxöögüxüärü äëxgacügü.

Pauru rü Bernabé rü naxcèx nawoegu ga Aüttioquáa ga Chíriaanewa yexmane

²⁴ Rü Pichídianewa nichopetü, rü Paülpíriaanewa nangugü.

²⁵ Rü Pérupe ga īānewa nüxü nixugüe ga Tupanaäärü ore, rü ñuxuchi Atária ga īānewa naxi.

²⁶ Rü yéma rü wüxi ga wapurugu nichou na Aüttioquiacex nawoeguxülcex. Rü guma īāne ga Aüttioquáa nixi ga noxri duüxügü Tupanana namugüxü ga Pauru rü Bernabé na naxügüxülcex ga yema puracü ga ñuxma marü yanguxéexü.

²⁷ Rü yexguma ínangugüga Pauru rü Bernabé, rü nanangutaquëxexéenü ga guxüma ga yema duüxügü ga yaxöögüxü. Rü namaā nüxü nixugügü ga guxüma ga ñuxäcü Tupana poraäcü nüxü na rüngüxéexü. Rü yexgumarüü ta rü namaā nüxü nixugügü ga ñuxäcü na yaxöögüxü ga yema duüxügü ga tama Yudiugü ixígüxü, yerü Tupana nüxü nanatauxchaxéenü na yaxöögüxülcex.

²⁸ Rü muxüma ga ngunexügu yema yaxöögüxütanüwa nayexmagü ga Pauru rü Bernabé.

15

Yerucharéüwa nangutaquëxegü

¹ Rü yexgumaücüü rü nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga Yudéaanewa ne ixü ga Aüttioquáawa ngugüxü. Rü nümagü inanaxügue ga tükü na nangüexéexü ga guxema yaxöögüxe ga Aüttioquiacüäx, rü ñanagürügü: —Ngëguma tama pegü ípewiüchëxmüpëxechiraügu yema Moiché tükü muxürrü rü taxuacüma pexü nangëxma i maxü i taguma güxü —ñanagürügü.

² Natürü ga Pauru rü Bernabé rü tama norü me nixi ga yema, rü yemacex poraäcü nügü namaä nachoxügagü ga yema duüxügü ga Yudéaanewa ne ixü. Rü düxwa Pauru rü Bernabé rü ñuxre ga togü ga Aütiöquicäx ga yaxögüxüxü naxunetagü na Yeruchareüwa naxixücxex na yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüllärü äëxgacügümä yamexëegüäxülcex ga yemachiga.

³ Rü yemaäcü ga yema yaxögüxü ga Aütiöquicäx rü Yeruchareüwa nanamugü ga yema yatügü na naxcex iyacagüxücxex rü yamexëegüäxülcex ga yema ore. Rü Penichiaanewa rü Chamáriaanewa nachopetü ga Pauru rü Bernabé. Rü yema rü duüxügümaä nüxü nixugü ga ñuxäcü yema tama Yudiugü ixigüxü rü nüxü na naxoexü ga nuxümaä nüxü ga nacümagü na Tupanawe naxixücxex. Rü yema oremaä poraäcü nanataäexëegü ga guxüma ga yema yaxögüxü.

⁴ Rü Yeruchareüwa nangugü ga Pauru rü Bernabé. Rü guxüma ga yema yaxögüxü rü yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüllärü äëxgacügü rü meäma nanayauxügü. Rü Pauru rü Bernabé namaä nüxü nixugüga guxüma ga ñuxüma Tupana poraäcü nüxü na rüngüxüexü na duüxügümaä nüxü yaxugüxülcex ga ore i mexü.

⁵ Natürü ñuxre ga Parichéugü ga Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü inachigü, rü ñanagürügü: —Name nixi na nügü ñawüüchëxümüpxechiraügü i ngëma tama Yudiugü ixigüxü i ngexwaca yaxögüxü. Rü name nixi na naga naxixüexü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü —ñanagürügü.

⁶ Rü yexguma nangutaquëxegü ga yema ngüexügü ga Ngechuchu imugüxü rü yema yaxögüxüllärü äëxgacügü na namexëegüäxülcex ga yema ore.

⁷ Rü yixcama marü ñuxgumama nügümää yéma yaporagatanücügu, rü inachi ga Pedru, rü ñanagürü nüxü: —Pa Chaueneëgü, pema nüxü pecuëx ga na üpamama Tupana choxü yaxuxü ga petanüwa na yema duüxügü i tama Yudiugü ixigüxümaä nüxü chixuxülcex i norü ore i mexü i maxexëerü, na nümagü rü ta Ngechuchuaxü yaxögüäxülcex.

⁸ —Rü yima Tupana ya guxäääxü cuacü rü tükü nüxü nadauxëe na nadeäxü i ngëma duüxügü i tama Yudiugü ixigüxü, yerü nüxna nanamu ga Naäe i Üünexü yema tükna namuäxürlüü.

⁹ —Rü Tupanapëxewa rü yixema i Yudiugü rü namaä tawüxigu i ngëma duüxügü i tama Yudiugü ixigüxü. Yerü nümagü rü ta Tupana nüxü nüxü nangechaü ga norü pecadugü ga yexguma nüxü yaxögüägä.

¹⁰ —¿Rü tükü tama namaä petaäi i ñüyma i ngëma Tupana üxü? ¿Rü tükü ngëma ngexwacex yaxögüxüxü penaxüexëchaü i ngëma Moïchéarü mugü i guxchaxü ga törü ɔxigü rü taxuacüma naga taxixüexü rü woo yixemagü rü ta taxuacüma inguxëexü?

¹¹ —Rü tama ngëma mugü nixi i tükü maxexëexü. Natürü yixema rü tayaxögü na törü Cori ya Ngechuchu tamaä mecumaxügagu yüixü na tükna naxämareäxü i maxü i taguma gouxü. Rü ngëxumarüü ta nixi i naxcex i nümagü i tama Yudiugü ixigüxü —ñanagürü ga Pedru.

¹² Rü inanaxügü ga Bernabé rü Pauru na yadexagüxü. Rü guxüma ga yema duüxügü rü inarüchianegü rü inarüxüñüñüre. Rü Bernabé rü Pauru rü namaä nüxü nixugüe ga ñuxäcü Tupana na nüxü rüngüxüexü i naxügüäxülcex ga mexü ga taxüüga Tupanaärrü poramaä naxügüxü natanüwa ga yema duüxügü ga tama Yudiugü ixigüxü.

¹³ Rü yexguma Bernabé rü Pauru igüegagü, rü nüxüllärü nidexa ga Chaütiagu, rü ñanagürü: —Pa Chaueneëgü, jchoxü iperüxüñüü!

¹⁴ —Pedru i Chimäü rü tamaä nüxü nixu na ñuxäcü Tupana inaxügüxü ga nüxü na nangüxüexü ga yema duüxügü i tama Yudiugü ixigüxü. Rü tamaä nüxü nixu ta na ñuxäcü Tupana yema duüxügütanüwa nadeäxü ga ñuxre ga duüxügü na noxrü yixigüxülcex.

¹⁵ —Rü ngëma Bernabé rü nüxü ixuxü rü nawüxigu namaä ga yema ore ga nuxümaägüxü ga orearü uruügü ümatüxü ga ñaxü:

¹⁶ “Rü ngëmawena rü tá chataegu, rü tá nüxü charüngüxü i Dabítaagü i Yudiugü. Rü woo na-woonemare i ñüymax, natürü wena táxaru wüxiwa chanaxixëe, rü tá íchanadagüxëe na noxrirüü naporaexülcex.

¹⁷ Rü ngëmaäcü tá nüxü charüngüxü i na ngëma duüxügü i tama Yudiugü ixigüxü rü chauxcex nadaugüxülcex, wüxiwa namaä i guxüma i chorü duüxügü i Yudiugü i choma chadexü.

¹⁸ Rü yemaäcü nüxü nixu ga nüma ga Cori ya Tupana ga nuxümaä tükü nüxü cuëxëecü ga yema”,

ñanagürü ga yema ore ga nuxüma ümatüxü.

¹⁹ Rü ñanagürü ga Chaütiagu: —Rü ngëmacex, Pa Chaueneëgü, rü chauxcex rü tama name na guxü i Moïché ümatüxü i mugümaä nüxü ichixewexü i ngëma duüxügü i tama Yudiugü ixigüxü i nüxü rüxoexü i nuxümaäxü i nacümagü na Tupanawe naxixülcex.

²⁰ —Rü narümmemaä nixi i naxcex tanaxümatü i popera, rü ngëmawa namaä nüxü tixu:

- (1) Rü tama name na nangōxgūāxū i ngēma naxūnagümachi i togū norü tupanane-tachicinèxāgūcèx dèixū.
- (2) Rü tama name na naï i ngemaā rü ēxna naï ya yatümaā inapexū.
- (3) Rü tama name na nangōxgūāxū i namachi i ngēma naēxū rü ēxna naxüna i wēxnaāxū rü ēxna natügu nguxū.
- (4) Rü tama name na nangōxgūāxū ya nagü.

Rü ngēxīcatama nixī i inaxwèxexū na naxcèx naxümatüxū.

²¹—Erü guxüne ya īānewa nangēxma ya Yudíugüarü ngutauquēxepataū i ngextä nuxcümama guxū i ngūchigaarü ngunexügū nawa īangüe rü nüxü nixuchigagü i guxüma i ngēma mugü ga Moiché ümatüxū —ñanagürü ga Chaútiágü.

Popera ga yema duūxügū ga tama Yudíugü ixīgūxüçèx ümatüxū

²² Rü yema ore rü norü me nixī ga yema ngüexügū ga Ngechuchu imugüxū, rü yema yaxōgūxüarü äēxgacögü, rü guxüma ga yema yaxōgūxū. Rü nügümäa ñanagürügū: —ñGíxä tatanüwa tanade ya taxre ya yatügü na Aūtioquíawa namugüxüçèx namaā ya Pauru rü Bernabé! —ñanagürügū. Rü nüxü naxunetagü ga Yuda ga Barsabágu äegaxü rü Chira. Rü nümagü ga Yuda rü Chira rü äēxgacögü nixī ga natanüwa ga yema yaxōgūxū ga Yeruchareüwa yexmagüxü.

²³ Rü namaā yéma nanamugü ga popera, rü ñaā nixī ga yema ore ga nagu naxümatügūxū: “Pa Toeneégü i Tama Yudíugü Ixīgüxe i Aūtioquíagu rü Chiríchiaanegu rü Chiríchiaanegu Ächiügüxe, rü toma i peeneégü i Ngechuchu toxü imugüxe rü toma i yaxōgūxüarü äēxgacögü ixīgüxe, rü pexü tarümonxegü.”

²⁴ Rü nüxü tacuachigagü rü ñuxre ga duūxügū ga núma ne ixü rü woo tama toma yéma tanamugü natüru nümagü rü yéma naxī rü Moichéarü mugümaā pexü nachixewegü rü yemaācü pexü ñatüxexē.

²⁵ Rü yemacèx guxâma ga toma rü wüxigu nagu tarüxñüne na totanüwa nüxü taxune-taxü ga taxre ga taeneégü na pexcèx ngēma tanamugüxüçèx namaā i taeneégü i nüxü ingechaügüxü i Bernabé rü Pauru.

²⁶ Rü nümagü i Bernabé rü Pauru nixī ga poraācü äüçümaxüwa nayexmagüxü naxcèx ga törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

²⁷ Rü ñuxma rü pexcèx ngēma tanamugü i Yuda rü Chira na nümagüxuchi pemaā nüxü yaxugüxüçèx rü pemaā nangoxéêgüäxüçèx i guxüma i torü ore.

²⁸⁻²⁹ Erü Tupanaäe i Üünexüçèx name, rü toxçèx rü ta name na tama muxüma i mugü pexna taxagüxü. Rü ñaā ägümüçü i mugüxicatama nixī i pexü tamuxü:

- (1) Rü tama name na penangōxü i naxünnagümachi i togū norü tupanane-tachicinèxāgūcèx dèixū.
- (2) Rü tama name na penangōxü i namachi i ngēma naxünnagü i wēxnaāxū.
- (3) Rü tama name na penangōxü ya nagü.
- (4) Rü tama name na naï i ngemaā rü ēxna naï ya yatümaā ipexü.

Rü mexü tá pexügü ega penaxauregu i ngēma mugü. Rü nuāma pexna”, ñanagürü ga yema ore ga naxümatügūxü.

³⁰ Rü natanüxüxü namoxëgûuwena, rü inaxiächi ga yema yéma mugüxü, rü Aūtioquíawa naxī. Rü yexguma yéma nangugü rü nanangutaquēxexē ga guxüma ga yema yaxōgūxü ga duūxügü, rü nüxna nanaxägü ga yema popera.

³¹ Rü yexguma nüxü nadaumatügû, rü poraācü nataäegü namaā ga yema ucuxëgü ga nüxna naxägüxü.

³² Rü Yuda rü Chira ga Tupanaärü orearü uruügü na yixügü, rü muxüma ga oremaā nayaxucüxegü ga yema yaxōgūxü, rü nüxü narüngüxüne na yexeraäcü yaxōgüxüçèx.

³³ Rü marü ñuxre ga ngunexü yéma nayexmagüxüwena, rü ñixü. Rü yema yaxōgūxü ga Aūtioquäçäx, rü taäeäcüma Yuda rü Chiraxü narümonxegü rü meäma ñayamugü na naxcex nawoeguxüçèx ga yema Yeruchareüçäx ga noxri natanüwa namugüxü.

³⁴ Natüru ga Chira rü nagu narüxñü na yexma Aūtioquíagu naxüxü, rü yemacèx Yudaxi-catama Yeruchareüçèx nataegu.

³⁵ Rü Pauru rü Bernabé rü ta yexma narücho. Rü wüxigu namaā ga muxüma ga togü, rü nanangüxexē ga duūxügü, rü namaā nüxü nixugüga Cori ya Tupanaärü ore i mexü.

Pauru rü wenaxärü inaxüächi ga to ga nachiüñanegüwa na nangeaxü ga Tupanaärü ore

³⁶ Rü yexguma marü ñuxre ga ngunexü ngupetügü, rü ñanagürü ga Pauru Bernabéxü: —ñGíxä wenaxärü natanügu tanaxiäne i ngēma yaxōgūxü i guxüne ya īāne ga ngextä nüxü ñixuchigaxüwa ga Cori ya Tupanaärü ore na nüxü idauxüçèx na ñuxäcü nüxü ñangupetügüxü! —ñanagürü.

³⁷ Rü Bernabé rü nayagaxchaü ta ga Cuáü Marcu.

³⁸ Natüru ga Pauru rü tama nanaxwèxe ga na yagaăxű, yerü Paăpíriawa nüxna naxo ga noxri, rü tama ínayaxümüçü ga yema puracüwa.

³⁹ Rü poraăcü nügümää níporagatanüçü naxcèx ga yema, rü dükwa nügüna nixigü. Rü Bernabé nayaga ga Marcu, rü Chiprearü capaxüwa naxü.

⁴⁰ Rü yoxni ga Pauru rü Chiraxű niga. Rü yema Aătioquiacăx ga yaxögüxű rü naxcèx nayumüçegü na Tupana nüxű rüngüxëegüxüçëc. Rü yexguma inaxiächi.

⁴¹ Rü Chíriaanewa rü Chiríchiaanewa nachopetü, rü yéma Tupanaärü oremaä nanataăexëegü ga yema yaxögüxű.

16

Pauru rü Chirawe narüxű ga Timutéu

¹ Rü Derbewa rü Listrawa nangugü ga Pauru rü Chira. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yaxögüçü ga Timutéugu äegacü. Rü nae rü wüxi ga Yudíu ga yaxögücxü iyixi. Rü nanatü rü wüxi ga Griégu tiixi.

² Rü guxüma ga yema yaxögüxű ga Listracăxgxü rü Icuniucăxgxü rü nüxű nixugüe na mea maxüçü yixixű ga núma ga Timutéu.

³ Rü Pauru rü nanaxwèxe na Timutéu iyaxümüçüxű. Natüru naxüpa ga na yagaăxű rü ínanawiechëxmüpëchiraă, yerü yemaăcü nanaxwèxegü ga yema Yudíugü ga yema naănewa yexmagüxű. Yerü guxüma nüxű nacüexgü ga na Griégu tiixű ga nanatü.

⁴ Rü guxüñema ga guma iănegü ga nawa nachopetünawa, rü duüßügümää nüxű nixugüetanü ga yema ucuxë ga yema Yeruchareăcăx ga ngüexügü ga Ngechchu imugüxű rü yema yaxögüxüllärü äegacügü nüxű ixugüxű.

⁵ Rü yemaăcü yexeraăcü meä nayaxögü ga guxüma ga yema yaxögüxű, rü guxü ga ngunexü rü yexeraăcü nimuëtanü ga yema yexwacex yaxögüxű.

Pauru nangoxetü rü wüxi yatü ga Machedóniăcăxű nadau

⁶ Rü Áchiaanewa naxixchaă na yéma nüxű yaxugüxüçëc ga ore i mexü. Natüru Tupanaăe i Üünexű rü nüxna nanachuxu ga yema. Rü yemacex Piríquiaanewa rü Gárataanewaama nachopetü.

⁷ Rü Míchiaarü naănewa nangugü, rü yéma nagu narüxiňüe ga na Bitiniăärü naănewa naxixű. Natüru yéma rü ta Tupanaăe i Üünexű nüxna nanachuxu ga na yéma naxixű.

⁸ Rü yemacex Míchiaanewa nachopetümare rü iăne ga Tróawa nangugü.

⁹ Rü yema chütaxiňü rü Pauru nangoxetü rü nüxű nadau ga wüxi ga yatü ga Machedóniăcăxű ga napëxegu chicü. Rü nüxű nacëexű, ñaxümaă: -jMachedóniăwa naxü, rü toxü rüngüxüe! -ñaxümaă.

¹⁰ Rü yexguma yemaxü nadexgu ga Pauru, rü yexgumatama togü tamexëegü na Machedóniăwa taxixüçëc. Yerü nüxű tacüexgü rü aixcümäxüchi nixi ga Tupana toxcex çaxü na yema duüßügümää nüxű tixuxüçëc ga ore i mexü.

Piripuwa nayexmagü ga Pauru ru Chira

¹¹ Rü Tróaarü türewa itaxiächi, rü capaxü ga Chamotáchiucex wëxgu taxi. Rü moxüäcü Neăpiorwa tangugü.

¹² Rü yéma rü dauxchitagü taxi rü Piripuwa tangugü. Rü guma nixi ya Dumacăxgxüarü iăne ga Machedóniănegu naxügüne. Rü guma nixi ya guxüne ya iăneărü tamaëne ga yéma. Rü yéma tayexmagü ga ñuxre ga ngunexügü.

¹³ Rü ngüxchigaarü ngunexügü, rü guma iăne iyacuáxüwa taxi ga natüpechiinüwa, yerü nagu tarüxiňüegü rü yéma nayexma ga Yudíugüarü yumüçehicha. Rü yéma tarütotü, rü namaă tidexagü ga ñuxre ga ngexügü ga yéma ngutauquëxegüxű, rü namaă nüxű tixugü ga Tupanaärü ore.

¹⁴ Rü yéma iyexma ga wüxi ga ngecü ga Díria ga ngîtega ga Tupanaxü icuëxüllxcü. Rü Tiatíra ga iăneăcăx iyixi. Rü dauxracharaxü ga naxchirumaă itaxe yerü yema nixi ga ngîrü puracü. Rü ngîma rü meăma yéma irüxiňü, yerü núma ga Cori ya Tupana rü ngixü nanangúchaăxëe na meä inaxiňüçëc ga yema ore ga Pauru nüxű ixuxü.

¹⁵ Rü yemawena rü ñuxüchi lîbaie wüxigu namaă ga guxüma ga ngîtanüxügü. Rü yixcama rü toxü iceexü ñaxümaă: -Ngêxguma pema choxü pedëuxgu na aixcüma nüxű chayaxöxü ya Cori ya Tupana, rü marü name ega chopatagu peyapegüğü -ngîgürüğü. Rü yéma toxü ixixëe.

¹⁶ Rü wüxi ga ngunexügü ga yexguma yumüçëwa taxixgu ga tomax, rü yexma ngîxü tayangau ga wüxi ga pacü ga corigüxütaxü ixicü ga ngoxoăxcü. Rü yema pacü rü wüxi ga tacüxü cuëxcü iyixi, rü duüßügümää nüxű iyaxu ga tacü tá yixcura na ngupetüxü. Rü yemacex ga duüßügü rü dîerumaă ngîxü nanaxütanü na nüxű yaxuxüçëc na tacü tá na ngupetüxü. Rü yemaăcü poraăcü diéruxü itü naxcèx ga ngîrü corigü.

¹⁷ Rü ngîma towe ingê ga toma rü Pauru, rü tagaâcü ngîgürögü: —Ñaâ yatûgû rü Tupana ya tacüxüchimaârû duûxügû nixî, rü pemaâ nüxü nixu na ñuxâcü tá penayaxuxü i maxü i taguma gûxü —ngîgürögü.

¹⁸ Rü yemaâcü iyixî ga muxûma ga ngunexügû. Rü dûxwa nüxü nawèxtümüxü ga Pauru, rü ngîxcêx nadauegu, rü ñanagûrû nüxü ga yema ngoxo ga ngîwa yexmaxü: —Ngechuchu ya Cristuégagu cuxü chamu, na ngîwa ícuñxüxülcêx —ñanagûrû. Rü yexgumatama ngîwa ïnaxûxü ga yema ngoxo.

¹⁹ Rü yexguma nüxü nadaugûgu ga ngîrû corigü ga marü tama ngîgagu diêru ngîxü na nayauxgûxü, rü Pauru rü Chiraxü ïnayauxü, rü âëxgacûgarü ngutaquêechicawa nanagagü.

²⁰ Rü âëxgacûgûna nanaxuaxü ga yema ngîrû corigü, rü ñanagûrögü: —Ñaâ Yudíugû rü törû ïännewa nanachixeâëxëegü i duûxügû.

²¹ —Rü tûxü nangûexëe na naxaurexücêx i nacümagü i tûxna chûxuxü i yixema i Dumacüâxgû —ñanagûrögü.

²² Rü yexguma ga guxûma ga yema ïänecüâx, rü Pauru rü Chirana nayuxgû. Rü yema âëxgacûgû nanamu na ïnacüxüxülcêx rü ngexchiruxûma naïxmenêxâmaâ yaçuaixgûxülcêx.

²³ Rü yexguma marü poraâcü yaçuaixgûâgwena, rü poxcupataügû nanawocu. Rü nüxna naxâga ga yema poxcupataüarû dauruû na meâma nüxna nadauxûcêx.

²⁴ Rü yexguma yemaxü naxînûga yema dauruû, rü poxcupataüarû aixepegu xüchixü ga ucapugu nanawocu, rü meâma nayachotaparagü.

²⁵ Natûrû ngâxülcügû rü nayumüxëgû ga Pauru rü Chira, rü nawiyaegü, rü Tupanaxü nicuèxügû. Rü yema togü ga poxcuexü rü nüxü naxînûe.

²⁶ Rü ngürüâchi poraâcü naxîxâchiane, rü ïnayangogütanüâchi ga guma poxcupataüarû caxtagü. Rü yexgumatama niwâxnagü ga guxûma ga ïäxgû ga guma poxcupataü. Rü guxûma ga yema poxcuexüârû cadenaparagü rü niwegü.

²⁷ Rü pewa nabâxâchi ga yema poxcupataüarû dauruû. Rü yexguma nüxü nadêuxgu ga na yawâxnagûxü ga ïäxgû ga guma poxcupataü rü nayanayu ga norü tara na nügû yamâxûcêx, yerü nüma nüxü nacuexü rü marü nibuxmû ga yema poxcuexü.

²⁸ Natûrû tagaâcü aixta naxü ga Pauru, rü ñanagûrû nüxü: —¡Tâxü i cuğû quimâxü! Rü guxâma i toma rü tanuxmagü —ñanagûrû.

²⁹ Rü yexguma ga yema poxcupataüarû dauruû rü naxcêx ïnaca ga wüxi ga omü, rü inânaâchiâcüma yema duûxügû ipoxcuexügû nayangaxi, rü yadurûxâcüma Pauru rü Chirapêxegu nayacaxâpüxü.

³⁰ Rü yexguma ïxtüwa Pauru rü Chiraxü nagagü, rü ñanagûrû nüxü: —Pa Corigüx, ¿Tacü tâ chaxûxü i choma na choxü nangêxmaxûcêx i maxü i taguma gûxü? —ñanagûrû.

³¹ Rü nümagü rü nanangâxügû rü ñanagûrögü nüxü: —¡Nüxü yaxô ya Cori ya Ngechuchu, rü tâ cuxü nangêxma i maxü i taguma gûxü i cuma rü guxûma i cupatacüâx! —ñanagûrögü.

³² Rü namaâ rü guxûma ga yema napatacüâxgûmaâ rü ta nüxü nixugüe ga Cori ya Tupanaârû ore.

³³ Rü yematama oragu ga chütacü, rü nüma ga yema poxcupataüarû dauruû nayayauxgû ga norü oxrigü ga Pauru rü Chira. Rü yemawena rü ñuxûchi ïnabaie ga nüma wüxigu tûmamaâ ga naxmêx rü naxacûgû.

³⁴ Rü ñuxûchi ga nüma ga poxcupataüarû dauruû rü napatawa Pauruxü rü Chiraxü nagagü. Rü ôna nüxna naxâ rü nataâe ga nüma rü guxûma ga napatacüâxgû ta, yerü Tupanaâxü nayaxdögü.

³⁵ Rü moxûcü pêxmama rü yema ïänearû âëxgacûgû rü yema poxcupataüarû dauruûxütawa nanamugü ga purichâgû na namaâ nüxü yanaxugûxülcêx na Pauru rü Chiraxü ïnamuxûxü.

³⁶ Rü yexguma ga yema poxcupataüarû dauruû rü ñanagûrû Pauruxü: —Rü ngêma âëxgacûgû rü nuâ nanamugü i ore na pexü íchamuxûxülcêx. ¡Rü êcü ípechoxü, rü meâ îpixü! —ñanagûrû.

³⁷ Natûrû ga Pauru rü ñanagûrû nüxü ga yema purichâgû: —Marü chixri tomaâ nachopetü i toma i Dumacüâxülcigü na tixîgûxü, rü tama toxna nacaxiraâcüma toxü niçuaixgû ga napêxewa ga guxûma ga duûxügû, rü ñuxûchi poxcupataügû toxü nawocu. Rü ñuxma rü cûâcüma toxü ïnamuxûchâl. Rü tâitâma ngêmaâcü nixî. ¡Rü êcü nümatama nüma naxî i âëxgacûgû na nümatama toxü íyamuxûxülcêx! —ñanagûrû ga Pauru.

³⁸ Rü yexguma ga yema purichâgû rü âëxgacûgûmaâ nüxü nayarüxugüe ga yema ore. Rü poraâcü nabâxâchiâegü ga yema âëxgacûgû ga yexguma nüxü naxînûegü ga na Dumacüâxûchi yixîgûxü.

³⁹ Rü yéma naxī, rü Pauru rü Chirana nayacagü na nüxü nüxü nangechaňgxüçex naxcèx ga yema namaā naxügxü. Rü ínanamuxü, rü nüxü nacèexügü na nawá ínachoxüçex ga guma īane.

⁴⁰ Rü yexguma poxcupataňwa ínachoxügü ga Pauru rü Chira, rü Díriapatawa naxī. Rü yema yaxögxümaā nangutaquňxegü, rü nayaxucuxügü, rü Tupanaärü oremaā nanataňxegü. Rü ñuxuchi yemawena rü inaxächi.

17

Pauru rü Chiramaā nanuē ga duňxügü ga Techarónicawa

¹ Rü īnegü ga Añfípori rü Aporóniāwa nachopetü ga Pauru rü Chira, rü īane ga Techarónicawa nangugü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga ngutauňxepataü ga Yudíugüarü.

² Rü guma ngutauňxepataüwa naxüxü ga Pauru, yerü woetama yema nixi ga nacüma. Rü tomaěxpüx ga ngügxchigařu ngunexügü rü Tupanaärü ore ga ümatüxüçiga yema Yudíugümaā yéma nidexa.

³ Rü meāma naxcèx nanangoxëe ga yema ore, rü namaā nüxü nixu ga tacüçex na nayuxü ga Cristu rü tücxü wena na namaxüxü. Rü ñanagürü: —Rü yima Cristu rü Ngechuchu nixi, rü nachiga nixi i pemaā nüxü chixuxü —ñanagürü ga Pauru.

⁴ Rü ñuxre ga yéma yexmagüxü ga Yudíugü rü nayaxögü, rü Pauru rü Chiratanüga naxägü. Rü yexgumarü ta Ngechuchuaxü nayaxögü ga muxüma ga Griégugü ga noxri Yudíugüruň yaxögxü. Rü muxüma ga ngexügü ga díerüňgxü rü ta nayaxögü.

⁵ Rü yemacèx ga yema Yudíugü ga tama yaxögxü, rü nanuē rü nixäňxächigü yerü muxüma ga duňxügü nüxü nayaxögü ga Pauru rü Chiraaru ore. Rü norü numaa nanaxitäquňxexëe ga ñuxre ga yatügü ga chixexügü ga taxuwama mexü. Rü yemaxü namugü na nanuňxexëařü ga yema īnečüňxäga duňxügü. Rü Yachäüpatawa nabuxmü ga yema chixexü ga duňxügü na Pauru rü Chiracèx nadaugüxüçex, yerü yema muxüma ga duňxügüpexewa nanagagüchař.

⁶ Natürü yexguma tama yexma nüxü yangaugü, rü Yachäňxü niyauxgü, rü ñuxre ga yaxögxüxü rü ta ínayauxü. Rü nayagauxütanü, rü guma īneärü aěxgacügüpexewa nanagagü. Rü tagaäcü ñanagürü: —Ngéma Pauru rü Chira i guxü i naânewa duňxügüxü chixexëegüxü, rü núma rü ta nangugü.

⁷ —Rü Yachäňxü ga nayaxuxü ga napatawa. Rü guxüma i nümagü i ngëma yatügü rü tama naga naxinüečhař i törü aěxgacü ya Dumacäňxäřü mugü, erü nüxü nixugü rü nangëxma i to i aěxgacü i Ngechuchu —ñanagürüga yema chixexü ga duňxügü.

⁸ Rü yexguma nüxü naxinüegü ga yema oregü, rü poraäcü nanuē ga yema muxüma ga duňxügü rü yema īneärü aěxgacügü ta.

⁹ Natürü ga Yachäňxü rü namüçügü rü díerumaā nügü naxütanügü, rü yemacèx nayangëxgü.

Pauru rü Chira rü Beréawa nayexmagü

¹⁰ Rü yematama ga chütaxügü rü yema yaxögxü ga Techarónicacüňxä rü īane ga Beréawa nanamugü ga Pauru rü Chira. Rü yexguma yéma nangugü, rü Yudíugüarü ngutauňxepataüwa naxī.

¹¹ Rü yema Yudíugü ga Beréacüňxä, rü yema togü ga Yudíugü ga Techarónicawa yexmagüxülarü yexera narümemaëgü. Rü norü ngúchařmaā meāma nanayauxgü ga yema ore. Rü guxü ga ngunexügü rü Tupanaärü ore ga ümatüxüwa nangüe na meā nüxü nacuňxegüçex ngoxi aixcüma yiixü ga yema ore ga Pauru rü Chira namaā nüxü iixüxü.

¹² Rü muxüma ga yema Beréacüňxä ga Yudíugü rü Ngechuchuaxü nayaxögü. Rü yexgumarü ta ga muxüma ga Griégugü ga Yatüxügü rü ngexügü ga aěxgacügü namex ixigüxü, rü nayaxögü.

¹³ Natürü yexguma yema Yudíugü ga Techarónicacüňxä nüxü cuáchigagüga na Beréawa rü ta nüxü na yaxuxü ga Tupanaärü ore ga Pauru, rü yéma naxī, rü nananuňxexëe ga yema īnečüňxäga duňxügü na Paurumaā chixri nachopetüxüçex.

¹⁴ Natürü yexguma yemaxü nacuáchigagüga yema yaxögxü, rü paxama Pauruxü ínaxüxüňxexëgü ga guma īnawea. Rü ñuxre ga yema yaxögxü rü Pauruxü íníxümüçügü. Rü dauxchitagu naxi rü ñuxmata taxtüpechinüwa nangugu. Natürü ga Chira rü Timutéu rü Beréagu narüchooma.

¹⁵ Rü yema duňxügü ga Pauruxü ííxümüçügüxü, rü wapurugu ínayaxümüçügü ñuxmata īane ga Atenawa nangugü, rü ñuxuchi Beréacèx nawoegu. Rü Pauru rü yema duňxügüxü yéma namuga na paxa naxültawa naxixüçex ga Chira rü Timutéu.

Atenawa nayexma ga Pauru

¹⁶ Rü yexguma Pauru rü Atenawa Chira rü Timutéuňxü nanguxëegü, rü tama nataňcüraxü yerü nüxü nadau ga guma īnawea ga na poraäcü naxchicünexëamaāmare na natupanaňxegüxü.

¹⁷ Rü yemacèx ga Pauru rü Yudíugüarü ngutaquëxepatañwa Cristuchigaxü nixu namaä ga yema Yudíugü rü yema togü ga tama Yudíugü ixígüxü ga Tupanaxü icuèxüügüxü. Rü guxü ga ngunexügu ga īāneärü plaza ga taxüwa rü ta Cristuchigaxü nixu namaä ga yema duüßügü ga yéma āmucüwa ïxü.

¹⁸ Rü nayexmagü ta ga ñuxre ga yatügü ga Epicúriugüarü nguxëëtaewa ngúexü, rü togü ga Etóicugüarü nguxëëtaewa ngúexü. Rü nümagü rü inanaxügüe ga Paurumaña yaporagatanüçüxü. Rü ñuxre ga nümagü rü ñanagürügü: —*Rü tacü nixi i nüxü yaxuxü i ñaa yatü i idexaechamarexü* — ñanagürügü. Rü togü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Maneca wüxi i to i nachiüñaneçüxü tupanagüarü orear uruñü nixi — ñanagürügü. Rü yemaäcü nidexagü ga yema duüßügü, yeri Pauru rü nüxü nixu ga ore ga mexü ga Ngechuchuchiga ga nuxacü wena na namaxüxü.

¹⁹ Rü düxwa norü ãégxacügüarü ngutaquëxechica ga Areópagu ãegaxüwa nanagagü. Rü yéma nüxna nacagü, rü ñanagürügü nüxü: —Toma nüxü tacuáxchaü na tacü rü nguxëëtae i ngexwacaxüxü yiixü i ngëma namaä cunguxëëtaexü.

²⁰ Erü toxçex rü wüxi i taguma nüxü taxinüexü nixi i ngëma ore, rü nüxü tacuáxchaü na tacüchiga yiixü i ngëma nüxü quixuxü — ñanagürügü.

²¹ Rü yemaäcü ridexagü, yeri guxüma ga Atenacüñaxgü rü yema to ga nachiüñaneçüñaxgü ga yexma ächiügüxü, rü woetama yexicagu narüxñüe ga na nüxü yaxuxüçex rü nüxü naxinüexüçex ga yexwacaxüxü ga oregü.

²² Rü yemacèx ga Pauru rü inachi norü ngäxütanüwa ga yema duüßügü ga yema Areópaguwa ngutaquëxegüxü, rü ñanagürü: —Pa Atenacüñaxgü, nüxü chadau na poraäcü perü tupanagüga perüxñüexü.

²³ —Erü ngëguma perü ngutaquëxechicagüwa chixüpetüchigü, rü nüxü chadau i naxchicünexägü i nüxü picuëxüügüxü. Rü wüxi i nachicawa namaä chayarüxü i wüxi i yumüxëchica, rü ngëxma naxümatü i naega i ñaxü: “Tupana ya tama nüxü icuácü”, ñaxü. Rü yima Tupana ya tama nüxü pecuáäcüma nüxü picuëxüügüxü nixi ya choma pemaä nüxü chixuchigacü.

²⁴ —Rü guma Tupana ga naxüçü ga guxüma ga naänegü rü guxüma i nawa ngëxmaxü, rü nüma nixi i norü yora yiixü i daxüguxü i naâne rü ñoma i naâne. Rü ngëmacèx nüma rü tama duüßügü üxüne ya tupaucagüga naxächi.

²⁵ —Rü nümatama ya Tupana rü taxucëxma nanaxwexe i duüßügüarü nguxëë na naxaxüçex i nümax, erü taxuüma nüxü nataxu. Rü nümatama guxäna nanaxä i maxü, rü tüxna nanaxä ya buanecü ya namaä ingülatanüçüçü. Rü nümatama tüxna nanaxä i guxüma.

²⁶ —Nüma rü wüxi ga duüßüwatama naxaxü ga guxüma ga duüßügü na guxü i naânewa nangëxmagüxüçex. Rü nüma inaxuneta i ñuxgu tá na nabuxü i duüßügü rü ngexta tá naxächiüxü i wüxicigü.

²⁷⁻²⁸ —Rü yemaäcü nanaxü na naxcèx nadaugüxüçex ga duüßügü rü ñoma eänexüwa tacüçex idaugüxürrü nüxü iyangaugüxüçex. Natürü nüma ya Tupana rü woetama guxüguma tüxna nangaicamachirëx, erü nagagu nixi i imaxëxü rü ixijäxtanüçüçüxü rü ngëxmaxü, ngëgumarü i ñuxre i perü poperaaru ümatüxügü naxümatüxürrü, rü ñanagürügü:

“Rü Tupanaxäcü tixigü”, ñanagürügü.

²⁹ —Rü ñuxma na Tupanaxäcügü ixígüxü, rü tama name i nagu tarüxñüe rü Tupana rü wüxi i naxchicünexä i uirumüwa rü éxna diérumüwa rü éxna nutawa ixüxürrü nixi. Erü guxüma i ngëma naxchicünexägü rü nümatama i duüßügü nagu naxinüexüäcüma nanaxügü.

³⁰ —Rü nuxcüma ga duüßügü rü naëchitamare ínatüe, natürü nüma ga Tupana rü namaä yaxna naxinü. Natürü i ñuxma ya Tupana rü nanamu i duüßügü i guxüwama na naxcèx nadaugüxü rü nüxü naxoexü i nacüma i chixexügü.

³¹ Yerü nüma ga Tupana rü marü nüxü naxuneta i wüxi i ngunexü i nagu tá aixcüma guxü i ñoma i naâneçüñaxü i duüßügüna nacaxü i norü maxüchiga. Rü marü nüxü naxuneta ya wüxi ya yatu ya Ngechuchu, rü yima tá nixi ya duüßügüna çacü. Rü Tupana rü guxäxüma nüxü nacuëxëë ga yema ga yexguma Ngechuchuchü wena namaxëëgu — ñanagürü ga Pauru.

³² Rü yexguma yema wena na namaxëxüçigaxü naxinüegü ga duüßügü, rü ñuxre ga nümagü rü Pauruxü nacugü. Natürü ga togü rü ñanagürügü: —Rü wenagu táxaru cuväxü itarüxñüe i ngëmachiga — ñanagürügü.

³³ Rü yexguma ga Pauru rü ñaxüxü ga natanüwa.

³⁴ Natürü ñuxre ga duüßügü rü Pauruwe narüxü, rü Ngechuchuaxü nayaxöögü. Rü natanüwa nayexma ga Diunichiu ga wüxi ga Areópagutanüxü, rü wüxi ga ngecü ga Dámari ga ngëega. Rü ñuxre ga togü rü ta nayaxöögü.

18

Cor̄tiuwa nayexma ga Pauru

¹ Rü yemawena rü inaxūāchi ga Pauru ga Atenawa, rü īāne ga Cor̄tiuwa naxū.

² Rü yéma namaā inayarūxū ga wüxi ga yatū ga Aquiru ga Pōtuanec̄āx ga yewxacèx Dumawa ga Itáriaanewa ne ūxū namèx ga Prisilamaāx. Rü yéma Cor̄tiuwa nayexma yerü Dumac̄āxgūrū aëgxacū ga Cáudiu nanamu ga na ínachoxūxūcèx ga guxūma ga Yudíugü ga Dumawa. Rü Pauru rü naxūtagu nanaxūāne.

³ Rü yexma nepe rü naxchirunaccèx ga düxenūārū üwa nügümaā napuracüe yerü woetama yema nixī ga norū puracü ga Pauru rü Aquiru rü Prisila.

⁴ Rü guxū ga ngüxchigaarū ngunexügü rü Yudíugüarū ngutaquēxepataüwa naxūñxū ga Pauru, rü duñxñgūmaā nidexaxū, rü nayaxcuxēgūxū. Rü yexgumarüü ta nayax-ucuxēgūxū ga yema duñxügü ga tama Yudíugü ixigüxū.

⁵ Rü yixcamaxüra ínangugü ga Chira rü Timutéu ga Machedóniāwa ne īxū. Rü yexguma inanaxügü ga Pauru ga aixcümä poraācū nüxū na yaxuxū ga Tupanaārū ore. Rü meāma Yudiugüxū nangüexēe na Ngechuchu rü Tupana Nane ya Cristu na yiihxū.

⁶ Natürū nümagü ga yema Yudíugü rü inanaxügü ga Paurumaā na nanuēxū, rü namaā naguxchigagüxū. Rü yexguma inapamüchiru ga Pauru, yerü yema nixī ga wüxi ga cuèxruū naxcèx ga yema duñxügü na yemawa nüxū yacuèxāchitanüxūcèx ga norū chixexū. Rü ñanagürū nüxū: —Pegagu tátama nixī i na ipeyarütauxexū, rü marū tama chaugagu tá nixī. Rü ñomaācūü i choma rü tá ngēma tama Yudíugü ixigüxütanüwa chaxū —ñanagürū ga Pauru.

⁷ Rü inaxūñxū ga guma ngutaquēxepataüwa. Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatū ga Tíchiu ga Yuchugu aëgxacū. Rü nüma rü Tupanaxü nangechař rü yexma ngutaquēxepataücwagu naxāpata. Rü yemaxütawa naxū ga Pauru, rü yexma nepe.

⁸ Rü Cripu ga ngutaquēxepataüärū aëgxacū rü namèx rü guxūma ga naxācügü rü Cori ya Ngechuchauxū nayaxdög. Rü yexgumarüü ta rü muxüma ga Cor̄tiuc̄āxgū rü nayaxögü ga yexguma nüxū naxññüegü ga yema ore, rü ñuxuchi Pauru ínanabaiüxēe.

⁹ Rü wüxi ga chütaxū rü nangoxetü ga Pauru. Rü Cori ya Tupana namaā nidexa, rü ñanagürū: —!Rü tāxū i cumuñxū! !Rü nüxū ixuama i chorü ore! !Rü tāxū i curüchianexū!

¹⁰ —Erü choma rü chacuxütagu, rü taxuétamä chixexū cumaā taxü. Erü daa īānewa rü choxū nangēxma i muxüma i chorü duñxügü —ñanagürū ga Tupana.

¹¹ Rü wüxi ga taunecüarū ngäxū Cor̄tiuwa nayexma ga Pauru. Rü yéma yema duñxñgütanüwa namaā nangüexēetäga ga Tupanaārū ore.

¹² Natürū yexguma Acayaaneärü aëgxacū yixigü ga Gariöö, rü yema Yudíugü rü wüxigu Pauruxü niyauxgū, rü aëgxacüpēxewa nanagagü.

¹³ Rü ñanagürögü nüxū ga guma aëgxacü: —Ñaā yattü rü duñxügüxū naxucuxē na Tupanaxü yacuèxügüxülcèx rü tama naga na naxññüexülcèx i tachiüññeärü mugü —ñanagürögü.

¹⁴ Rü Pauru marū nachonagüchař, natürū nüma ga aëgxacü ga Gariöö rü yema Yudíugüxū nangäxü, rü ñanagürü: —Rü ngēxguma chi wüxi i taxü i chixexū naxñxugü, rü ēxna namäetagü, rü ngēxguma chi nixī i choma i peixü ichaxññüxü, Pa Yudíugüx.

¹⁵ —Natürū ngēma pecümachiga rü perü mugüchiga rü perü ngüxeētæchiga na yiihxū, rü choma rü tama nüxū chacuáxchař i ngēma. !Rü pematama penamexēex! Rü choma rü tama ngēmachigaarū aëgxacü chixixchař —ñanagürū.

¹⁶ Rü yexguma ínanawoxü ga yéma.

¹⁷ Rü yexguma guxüma ga yema duñxügü rü Yudíugüarū ngutaquēxepataüärū aëgxacü ga ChöteneGU aëgaxüxū yexma niyauxgū. Rü yexmatama aëgxacü ga Gariööpēxegu nanaçuaixgü. Natürū nüma ga Gariöö rü taxu ñanagürüama.

Pauru rü Aǖtioquácèx nataegu, rü ñuxuchi wetaxüñxū inaxūāchi na norü tomaëxpüxücüna to ga nachiüñdnejüwa nangeaxü ga Tupanaārū ore

¹⁸ Rü yemawena rü muxüma ga ngunexü yéma Cor̄tiuwa nayexma ga Pauru. Rü yixcama nüxū narümöxē ga yema yaxögüxü rü nüxna inaxūāchi. Rü īāne ga Chēcreawa naxū namaā ga Prisila rü Aquiru. Rü Chēcreawa nügü nidüpüxüeru ga Pauru yerü marū nayanguxēe ga wüxi ga uneta ga Tupanamaā nüxū yaxuxū. [Rü woetama yema nixī ga nacümagü ga Yudíugü ga yexguma yanguxēegüxüga ga wüxi ga uneta ga Tupanamaā nüxū yaxuxū.] Rü ñuxuchi Chēcrearü türewa rü wüxi ga wapurugu nichoř na Chíriaanewa naxixūcèx.

¹⁹ Rü yexguma Epéchiuwa nangugüga, rü Pauru nüxna nixügachi ga Prisila rü Aquiru, rü Yudíugüarū ngutaquēxepataüwa naxū. Rü yéma namaā nidexa ga yema Yudíugü ga guma ngutaquēxepataüwa ngutaquēxegüxüxü.

²⁰ Rü yema Yudíugü, rü muxüma ga ngunexügü nüxū nacèèxügü ga yexma na naxäñxülcèx, natürū ga nüma rü tama nanaxwèxe.

²¹ Rü yemacex nüxü narümxoxēäma, rü ñanagürü nüxü: —Rü ngēxguma Tupana naxwèxegu, rü wena táxarü pexcèx chataegu —ñanagürü. Rü yemawena rü Epéchiuarü türewa nayarüxüe, rü inaxüächi.

²² Rü Checharéaarü türewa nangu, rü yéma ínaxüe. Rü ñuxüchi Yerucharéawa naxü na nüxü yanamoxëxüçèx ga guxüma ga yema yaxögüxü. Rü ñuxüchi Aülioquíawa naxü.

²³ Rü yexguma marü ñuxre ga ngunexü yéma Aülioquíawa nayexmagu, rü wenaxärü inaxüächi ga Pauru na wüxicigü ga īane ga Gárataanewa rü Fríyiaanewa yexmagünewa iyadauxüçèx rü yataäxexëégüxüçèx ga guxüma ga yema yaxögüxü ga guma īanegüwa yexmagüxü.

Aporu rü Epéchiua nüxü nixu ga Tupanaärrü ore

²⁴ Rü yexgumaüçü rü Epéchiua nangu ga wüxi ga Yudíu ga Aporugu äegaxü. Rü nüma rü īane ga Aleyädríacüxü nüxü, rü nüxü natauxcha ga duüxügüpëxewa na yadexaxü. Rü meäma nüxü nacuëx ga Tupanaärrü ore i ümatüxü.

²⁵ Rü nüma meä nüxü nacuëx ga Cuáü ga baiüxhéerüüärrü nguxëëtae ga Cori ga Ngechuchuchiga, rü nüxü nacuëx na ñuxäcü Cuáü duüxügüxü ibaiüxhéexü. Natüru yexicaxütama nacuëx ga Ngechuchuchiga. Natüru poraäcü nataäeäcüma nidexa rü aixcüma nanangüexëe ga duüxügü.

²⁶ Rü nüma ga Aporu rü tama namuüäcüma inanaxüga na yadexaxü ga Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa. Natüru yexguma Aporuxü naxinüegü ga Prisila rü Aquiru, rü napatawa nanagagü na yexeraäcü namaä inanguxüxexëäxüçèx ga Ngechuchuchiga.

²⁷ Rü yexguma Acayaanewa naxüxchaüga na Aporu, rü yema yaxögüxü ga Epéchiucüäx nüxü narüngüxexëégü. Rü popera yéma namugü naxcèx ga yema yaxögüxü ga Acayacüäx na meä Aporuxü nayauxgxüçèx. Rü yexguma Acayawa nanguxgu ga Aporu rü poraäcü nüxü narüngüxexëe ga yema duüxügü ga Tupanaärrü ngechaügagu Ngechuchuaxü yaxögüxü.

²⁸ Rü guxü ga duüxügüpëxewa nüxü nüxü nacuëcü na ínatüxü ga yema Yudíugü ga tama Ngechuchuaxü cuáxchaügüxü. Rü nümagü ga Yudíugü rü taxucürüwama ñuxü ñanagürügü, yerü ga Aporu rü Tupanaärrü ore ga ümatüxüwa meäma nüxü nanawëx ga na Ngechuchu rü aixcüma Tupana Nane ya Cristu na yiixü.

19

Epéchiua nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma Corštiuwa nayexmayane ga Aporu, rü Pauru rü naxpüxanegu idaxü ga namawa nixüpetü, rü Epéchiua nangu. Rü yexma nüxü nayangau ga ñuxre ga yaxögüxü.

² Rü nüxna naca, rü ñanagürü nüxü: —Marü penayauxxü i Tupanaäe i Üünexü ga yexguma peyaxögügü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxü, rü ñanagürügü: —Tama. Taguma nüxü taxinüechiga na tacü yiixü i Tupanaäe i Üünexü —ñanagürügü.

³ Rü yexguma ga Pauru rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —Texéaxü peyaxögüxü ga yexguma ipebaiügü? —ñanagürü. Rü nümagü nanangäxü, rü ñanagürügü: —Toma nüxü taxaxü ga yema Cuáü ga baiüxhéerüüärrü nguxëëtae —ñanagürügü.

⁴ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Cuáü ñanabaiüxhéee ga yema duüxügü ga nüxü rüxoexü ga nacüma ga chixexü rü Tupanacex daugüxü. Natüru yema duüxügümää nüxü nixu ta na nüxü yaxögüäxüçèx ga Ngechuchu ga naweama äcü —ñanagürü ga Pauru.

⁵ Rü yexguma yemaxü naxinüegü ga yema duüxügü rü íhabaiü naegagu ga Cori ya Ngechuchu.

⁶ Rü yexguma Pauru rü yema yaxögüxüetügu naxümëxgu, rü nüxna nangu ga Tupanaäe i Üünexü, rü to ga nagawachigü nidexagü, rü nüxü nixugüe ga Tupanaärrü ore.

⁷ Rü maneca 12 ga yatü nixigü ga yema duüxügü.

⁸ Rü tomaäxpüx ga tauñemacü yéma nayexma ga Pauru. Rü Yudíugüarü ngutaquëxepataüwa naxüxü rü tama namuüäcüma nüxü nixuxü ga Tupanaärrü ore. Rü nanangüexëe na ñuxäcü äexgacü na yiixü ya Tupana, rü nüxü nananguchaüxëe na Ngechuchuaxü yaxögüäxüçèx.

⁹ Natüru nayexma ga ñuxre ga duüxügü ga tama nüxü cuèxgüchaüxü rü tama yaxögüchaüxü. Rü nümagü inanaxügüe ga na yema muxüma ga duüxügüpëxewa chixexü yaxugüexü nachigagu ga Cori ga Ngechuchu. Rü yemacex nüxna nixügachi ga Pauru, rü toxnamana nanagagü ga yema yaxögüxü. Rü guxü ga ngunexügü namaä nüxü nixuchiga ga ore nawa ga wüxi ga ngutaquëxepataüga Tiranuärrü ngüepatüga naega.

¹⁰ Rü yemaäcü nanaxü ga taxre ga taunecü, rü yemaäcü guxüma ga Áchiacüäxüga ga Yudíugü rü Griégugü rü nüxü naxinüegü ga Cori ya Tupanaärrü ore.

¹¹ Rü Tupana Pauruxü narüngüxexëe ga na naxüäxü ga taxügü ga mexügü ga Tupanaärrü poramaä naxüxü.

¹² Rü ēixrūxū ga norü dechugü ga Pauru rü naxchirugü rü duūxügü rü yema idaaeweexüxitawa nanangegü. Rü yexguma yema idaaeweexü nüxü ingōggügüga yema naxchiru rü ēxna dechu, rü naxcèx nitaanegü. Rü yema duūxügüga ngoxoāxgūxü rü ta naxcèx nitaanegü.

¹³ Natürü nayexma ga ūuxre ga Yudíugü ga īānegüwachigü iāxētanüxü rü ngoxogüarü woxüxü puracüexü. Rü nüxü naxgüga Cori ya Ngechuchuēgagu na īawoxüāxü ga ngoxogü nawa ga yema duūxügüga ngoxoāxgūxü. Rü ūnanagürügü: –Ngechuchu ya Pauru nüxü ixuchigacügagu pexü tamu na ipechoxüxücex –ūnanagürügüga yema Yudíugü.

¹⁴ Rü yema 7 ga yema ügxü, rü wüxi ga Yudíugüarü paigüarü āēxgacü ga Echebagu āegaxü nanegü nixigü.

¹⁵ Natürü wüxi ga ngunexüga yexguma wüxi ga ngoxoāxü iātēxüchigüchaügu, rü yema ngoxo nanangāxü, rü ūnanagürü: –Nüxü chacuëx ya Ngechuchu, rü nüxü chacuëx ya Pauru na texé yiixü. JNatürü i pema rü texégü pixigü? –ūnanagürü.

¹⁶ Rü yexguma ga yema yatü ga ngoxoāxü rü yema duūxügüga iātēxüchigüchaüxüna nayuxu, rü nüxü narüporamae ga guxüma, rü īanagáuūxüne. Rü yemaācü ngexchiruxüma rü naplexüma nibusxmü ga guma īwa.

¹⁷ Rü guxüma ga Yudíugü rü Griēgugü ga Epéchiuwa yexmagüxü rü nüxü nacuāchiga ga yema. Rü poraācü namuëe ga guxüma. Rü yemaācü yexeraācü natachiga ga Cori ga Ngechuchu ga yéma.

¹⁸ Rü muxüma ga yema yaxōgüxü rü yéma ningugüetanü, rü guxü ga duūxügüpēxewa nüxü ūnugüechigüga nüma rüta na nayüuechiréxü, natürü tá nüxü na naxoexü ga yema.

¹⁹ Rü muxüma ga yema iyuüuechiréxü, rü yéma nanana ga norü poperagü ga yuüpame ga nawa nangüexü, rü guxäpēxewa īanagü. Rü yexguma nangugügüägu ga natänü ga yema poperagü, rü maneca 50,000 tachinü ga dieri ga tatanüxüwa nangu.

²⁰ Rü yemaācü ga Cori ya Tupanaārü ore, rü yexeraācü nixüchigü, rü yexeraācü duūxügü nüxü nadau na ūnxäcü naporaxü ga yema ore.

²¹ Rü yemawena ga Pauru, rü nagu narüxüna ga Machedóniāānewa rü Acayaanewaxíra na naxüxü, rü yéma ūnxüchi Yerucharéüwa na naxüxü. Yerü yema ūnanagürü: –Rü ngēma Yerucharéüwa tá chaxü, rü yixcama rü Dumawa rü tá ta chaxü –ūnanagürü.

²² Rü yemacex nügüpēxegu Machedóniāānewa nanamugü ga taxre ga norü ngūxēerüga Timutéu rü Eratu. Natürü nüma ga Pauru rü ūuxre ga ngunexü Áchiagu narüxäūx.

Nanuē ga duūxügü ga Epéchiuwa

²³ Rü yexgumaācü rü Epéchiuwa rü nanaxixāchitanüäe ga duūxügü, rü poraācü nanuē nachigagu ga Cori ya Tupanaārü ore.

²⁴ Rü yemaācü naxüpetü nagagu ga wüxi ga yatü ga dieri umüwa puracüxü ga Demétrigu āegaxü. Rü nüma rü īanaxüxü ga norü tupana ga Atemichaarü tupaucachicünexägü ga dieri umüna xcex. Rü nayexma ga muxüma ga norü puracütanüxü ga yemawa puracüexü. Rü guxüma poraācü meä nüxü naxätanü ga yema puracü.

²⁵ Rü nüma ga Demétriu rü nanangutaquēxexëe ga guxüma ga puracütanüxü ga yemawa puracüexü, rü ūnanagürü nüxü: –Pa Chomüçügü, meä nüxü pecuēxü na ūnä törü dieri umüärü puracüga na ngīxü iyaxuxü i törü dieri.

²⁶ Rü marü nüxü pedaugü i ngēma Pauru rü nüxü peixinüe na ūuxäcü yaxucuxēgüäxü i duūxügü, rü ūuxäcü namaä nüxü yaxuxü na tama aixcüma tupanagü yiixü i ngēma tupanagü i yixema ixügüxü. Rü ngēmaäcü muxüma i duūxügüxü nüxü narüxoexëe na tama törü tupanagüaxü yaxōgüäxücex. Rü tama nüma Epéchiuwaxicatama ngēxü nawagü natürü wixguxüchi taëx guxü i Áchiaanewa ngēmaācü chixri nayaxucuxēgü i duūxügü.

²⁷ Rü pema nüxü pecuēx rü törü puracücx i naxätcüma i ngēma. Rü wüxi i chixexü ta nixü i naxcèx i törü tupana i Atemichaarü tupauca ya taxüne. Rü ūuxma rü muxüma i duūxügü rü ngīxü nangechaü i Atemicha i guxü i Áchiaanewa rü guxü i naānewa. Natürü ngēma Pauruarü ucuxēgagu rü dükwa taxuxüttama ngīxü nangechaü i duūxügü, rü ngēmaäcü dükwa inaārüxo tá i törü puracü –ūnanagürü ga Demétriu.

²⁸ Rü yexguma yemaxü naxñüüegü, rü poraācü nanuē, rü tagaācü ūnanagürügü: –jNamaxü i Epéchiucüdäxgürü tupana i Atemichal –ūnanagürü.

²⁹ Rü guxüma ga yema īānegüäxgü rü poraācü yexma iātueäe. Rü īanayauxü ga Gayu rü Aritárcu ga Machedóniāānecüdäxgü ga Paurumüçügü, rü guma ī ga īāneärü ngutaquēxepataüwa nanagauxütanü.

³⁰ Rü Pauru rü ta yexma naxüchuchaü na yema duūxügümä yadexaxücx, natürü yema yaxōgüxü nüxna nanachuxu ga yexma na naxücxü.

³¹ Rü yema Áchiaaneärü āēxgacügütanüwa rü nayexma ga ūuxre ga Paurumüçügü ixigüxü. Rü nümagü rü ta Pauruxüttawa namugü na tama yema ngutaquēxechicagu naxücxücx.

³² Rü yoxni ga duǔxügü ga yema ínangutaquēxegüxüwa, rü nümaxü rü wüxi ga oremaä aita naxüe, rü togü ga to ga oremaä aita naxüe. Yerü poraācü nanaxixächiaégü ga guxüma ga yema duǔxügü ga yéma ngutaquēxegüxü. Rü muxüma rü tama nüxü nacuēxü ga tacücëx na nangutaquēxegüxü.

³³ Natürü yéma nayexma ga wüxi ga Yudíu ga Areyáüdrugu äegaxü. Rü yema togü ga Yudügü rü namaä nüxü nixu ga tacücëx na nangutaquēxexü. Rü duǔxügüpêxewa namanugü na yadexaxücëx rü naetüwa nachogüxücëx ga yema Yudügü ga yéma yexmagüxü. Rü nüma ga Areyáüdruru rü naxunagümëxü na iyanachianegüxücëx ga duǔxügü, na namaä yadexaxücëx.

³⁴ Natürü yexguma nüxü yacuexächitanüga ga Aré rü Yudíu na yiixü, rü guxüma ga yema duǔxügü rü wüxiwu tagaäcü aita naxüe. Rü taxre ga ora ninge ga na tagaäcü ñagüxü: – ¡Namaxü i Epéchiucüäxgürü tupana i Atemichal! –ñagüxü.

³⁵ Rü düxwa yema ianeärü äexgacü nanachiächixée ga yema muxüma ga duǔxügü, rü ñanagüru nüxü: – Pa Epéchiucüäxgürü, guxüma i duǔxügü nüxü nacuëx na Atemichaaru tupauca ya taxüneärü dauruň na ixigüxü. Rü guxüma nüxü nacuëx na núma tükü nangëxmaxü i Atemichachicümëxä i daxüwa rünguxü.

³⁶ –Rü ñuxma na guxüma nüxü na cuáxü na aixcüma yiixü i ngëma, rü name nixi na pechiächixü, rü taxuüma i chixexü pexüexü.

³⁷ –Erü ñaa yatügü i nuä pegagüxü, rü taxuüma i chixexü ngimaä naxügü i törü tupana, rü tama chixexü nixugüe ngichigagu.

³⁸ –Rü ngëxguma chi Métériu rü ngëma namucügi i namaä napuracüexü rü nüxü nangëxmagu i tacü i tama norü me ixixü, rü nangëxma i ngutaquēxechicagü i ngextä äexgacügi duǔxügüxü iicagüxüwa. Rü name nixi na ngëma äexgacügüpêxewa namexëeäxü i tacü i tama norü me ixixü.

³⁹ –Rü ngëxguma nangëxmagu i tacü i to i perü guxchaxügü, rü name nixi i ianeärü äexgacügürü ngutaquēxewa penamexëe i ngëma.

⁴⁰ –Erü ñuxma rü taxäücumaxügugü rü ngürüächi äexgacü ya tacü ya Dumawa ngëxmacü rü tükna tá naxcëx naca i ngëma ñuxma ngupetüxü. Erü aixcüma taxumaäma tanangäxüüega i äexgacü, ega tükna nacaxgu naxcëx i ñaa ngutaquëxe i nawä pexäügatanüxü –ñanagürü.

⁴¹ Rü yexguma marü yema ñaxguwena, rü ïnayamugü ga yema duǔxügü.

20

Machedóniäänewa rü Griégugüchiüänewa naxü ga Pauru

¹ Rü yexguma marü nangupetügu ga yema na íyacuxcuxü ga duǔxügü, rü Pauru naxcëx nangema ga yema yaxögüxü na yaxucuxégüxücëx. Rü yexguma marü namaä nüxü nachaugu, rü nüxü narümöxü, rü inaxüächi ga Machedóniäänewa na naxüxü.

² Rü yexguma yema naänewa yaxüpétügu, rü taäexü ga oremaä nayaxucuxégü ga yema yaxögüxü ga wüxicigü ga ianeärü yexmagüxü. Rü yemaäcü Griégugüchiüänewa nangu.

³ Rü yéma nayexma ga tomaëxpüx ga tauemacü. Rü yexguma marü inaxüächichaügu ga Chiriaanewa na naxüxü, rü tama wapurugu nixü yerü nüxü nacuächiga ga na ñuxre ga Yudügü yamëxgüchaüxü. Rü yemacëx nagu narüxüü ga dauxchitagu na nataeguxü, rü wenaxäru Machedóniäänewa na naxüpétüxü.

⁴ Rü ïnayaxümüçügi ga Chópate ga Beráecüäx ga Píru nane, rü Aritárcu rü Següdu ga Techarónicacüäxgürü, rü Gayu ga Derbecüäx, rü Timutéu, rü Tíquicu, rü Turuquínu ga Áchiaanecüäxgürü.

⁵ Rü yema yatügü rü nüxüra topëxegu naxägü, rü Tróawa toxü nayarünguxëegü.

⁶ Rü nawena ga yema Yudügülarü peta ga üpetüchiga ga pääu ga ngearü puxëëruñaxü nagu nangöögüxü, rü wapurugu Piripuwa itaxiächi. Rü wüximüëxpüx ga ngunexü ngupetügu, rü Tróagu nüxü tayangaugü ga yema topëxegu ägüxü. Rü yexma tarücho ga 7 ga ngunexü.

Tróagu nanaxüäne ga Pauru

⁷ Rü yema yüxüärü ngunexügi rü tangutaquēxegü namaä ga yema yaxögüxü na tanangögxücëx ga pääu ga bücxü yema Ngechuchu toxü ngüexëëxürrü. Rü yema yaxögüxümaä nidexa ga Pauru. Rü nanamëxëe ga norü dexa ñuxmata ngäxüächichaügu, yerü moxläcü inaxüächichaügu.

⁸⁻⁹ Rü daxüwa ga guma ïpataarü tomaëxpüxchiüwa yexmaxü ga ucapuwa tangutaquēxegü. Rü namu ga omü ga yéma naigüxü. Rü nayexma ga wüxi ga ngextüxücü ga Euticigu äegacü. Rü yéma wüxi ga yema ucaputapüxarü iäxwa narüto. Natürü ga Pauruarü dexa, rü poraäcü namëx. Rü yemacëx ga guma ngextüxücü rü poraäcü nayaxta, rü düxwa nipeächi rü yema iäxwa narüngü, rü ñaxtulanegu nangu. Rü yéma yucüma nanayauxgü.

¹⁰ Rü ïnarüxü ga Pauru, rü nayanawüxüchi ga guma ngextüxücü, rü duǔxügüxü ñanagürü: –¡Täxü i pebaixächiesü, erü namaxü nixil! –ñanagürü.

¹¹ Rü yexguma wenaxärü daxü naxi, rü inanabücu ga yema pāu, rü nanangōx. Rü wenaxärü nidexa ñuxmata yangune, rü yexguma inaxüächi.

¹² Rü guma ngextüxüçü rü maxüçü napatawa nanagagü. Rü yemacèx poraäcü nataäegü ga guxüma ga nümagü.

Tróawa inaxüächi ga Pauru rü Miretuwa naxi

¹³ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü: —Dauxchitagu tá chixü ñuxmatáta iñane ya Achuwa changu na ngema pexü chixüexüçex —ñanagürü. Rü yemacèx ga toma rü wapurugu tichoü rü yoxni napéxegu taxü ñuxmata Achuwa tangugü.

¹⁴ Rü yexguma Achugu Paurumaä togü tayangauxgu, rü yéma toxü nixüe. Rü tachopetü ga yéma ñuxmata Miterénewa tangugü.

¹⁵ Rü yéma itaxiächi rü moxüäcü Quíuarü toxmèxtawa tachopetü. Rü yemaärü moxüäcü Chamowa tangugü. Rü yemaärü moxüäcüama Miretuwa tangugü.

¹⁶ Rü yemaäcü ítixi yerü ga Pauru rü tama Áchiaanegu nanuxcüchaü. Yerü nanaxwèxe ga paxa Yerucharéüwa na nanguxi naxcèx ga Pëtecóstearü ngunexü. Rü yemacèx nagu narüxiñü na tama Epéchiugu iyadauxü.

Yaxögüxüäärü äëxgacügü ga Epéchiucüäxmaä nidexa ga Pauru

¹⁷ Natürü yexguma Miretuwa tangugüga rü Epéchiwa naxcèx namuga ga Pauru na naxüitäwa naxiñüçèx ga yema yaxögüxüäärü äëxgacügü ga Epéchiucüäx.

¹⁸ Rü yexguma Pauruxüitäwa nangugüga, rü ñanagürü nüxi: —Pema meä nüxi pecuëxgu ga ñuxäcü pepéxewa na chamaxüxü ga guxügu ga yexguma noxritama nuä Áchiaanewa chaxüxgu.

¹⁹ Rü guxüguma ga yexguma petanüwa chayexmagu, rü meäma chanaxü ga Cori ya Tupanaäärü puracü, taguma chaugü chicuëxüäcüma. Rü woo muëxpüxcüna poraäcü changechaügu, nagagu ga yema chixexü ga chomaä naxüguchaüxü ga Yudíugü, natürü naetüwa chanaxülama ga yema puracü.

²⁰ Rü taguma íchayachaxächi ga pemaä nüxi na chixuxü ga guxüma ga yema ore ga perü mexüçex ixixü. Rü guxü ga duüxügüpëxewa, rü pepatagüwa rü ta pexü changüexëe ga yema ore.

²¹ Rü Yudíugümaä rü yema tama Yudíugü ixügüxümaä nüxi chixu na namexü ga na nüxi naxoexüçex ga norü chixexügü rü Tupanaga naxiñüexüçex, rü nüxi na yaxögüäxüçex ga torü Cori ya Ngéchuchu.

²² Rü ñuxma rü Yerucharéüwa chaxü erü Tupanaäe i Üünexü rü ngema choxü namu. Natürü tama nüxi chacuëx na tacü tá choxü üpetüxi i ngema.

²³ Rü ngëma nüxi chacuäxü nixü i duüxügü tá choxü napoxcu rü guxchaxügü tá choxü naxüpetü i Yerucharéüwa. Rü ngëxícatama nixü i chomaä nüxi yaxuxü i Tupanaäe i Üünexü i guxüne ya iñane i ngextá íchixügüxüwa.

²⁴ Natürü tama ngëma äüciñumaxügu charüxiñü erü nüetama nixü ega woo chayuxgu. Natürü ngëma chanaxwèxexü nixü na taäähäcüma chapuracüamäxü na meä chayan-guxüexüçex i ngëma puracü ga torü Cori ya Ngéchuchu choxna äxü rü nüxi chixuxüçex i norü ore i mexü na ñuxäcü Tupana tükü ngechuchu.

²⁵ Rü ñuxma rü marü nüxi chacuëx rü tagutáma wena choxü pedaugü i pema ga marü pemaä nüxi chixuxna ñuxäcü äëxgacü na yüxi i Tupana.

²⁶ Rü ngëmacèx i ñoma i ngunexügu rü pemaä nüxi chixu rü marü tama chaugagu nixü ega texé petanüwa iyanütauxgu.

²⁷ Erü marü meäma pemaä nüxi chixu i guxüma i ngëma Tupana pexü naxwèxexü, rü taxuüma ichicux.

²⁸ Rü ngëmacèx i ñuxma rü penaxwèxe na pexuägëxü rü meä nüxna pedaugüxü i guxüma i yaxögüxü i petanüwa ngëxmagüxü. Erü ngëma nixü i Tupanaäe i Üünexü nagu pexü mugüxü na nüxna pedaugüxüçex i ngëma Tupanaäärü duüxügü i yaxögüxü i Ngéchuchu nagümaäntama naxcèx taxexü.

²⁹ Choma nüxi chacuëx rü ngëxguma íchixüxgu, rü chowena tá pexcèx nuä naxi i togü i duüxügü. Rü tá nanachixexëächaü i ngëma yaxögüxü ñoma airugü i idüraexü i carnerugüxü ngüächixëexüriü.

³⁰ Rü woo petanüwatátama nangëxmagü i nümaxü i tá doramaremaä nangúexëxü i ngëma yaxögüxü na nügüwe naxiñüexüçex.

³¹ i Pegüna pedaugü, rü nüxna pecuëxächi ne ñuxäcü tomaëxpüx ga taunecügu rü ngunecü rü chütaücü rü taguma íchayachaxächixü ga pexcèx chaxauxäcüma na pexü chixucüxegüxü ga wüxicigü!

³² Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü Tupanana pexü chamugü. Rü chanaxwèxe i naga pexiñü i norü ore i tükü nüxi cuëxëexü na ñuxäcü poraäcü tükü nangechaüxü. Erü ngëma

norü ore tá pexü naporaexëe na törü Coricëx pemaxëxüçëx rü pexü nangëxmaxüçëx i pechica namaä i guxüma i duüxügü i Tupana dexü.

³³ Choma rü taxuguma chaugüçëx chanaxwëxe ga texéaru díéru rü texéchiru.

³⁴ Rü pematama rü meä nüxü pecuëx ga ñuxäcü daa choxmëxmaä na chapuracüxü naxcëx ga yema choxü rü chomüçügüaxü taxuxü.

³⁵ Rü guxüguma meä pexü changüexëe na ngëmaäcü pepuracüexü na nüxü perüngüxëexüçëx i ngëmaäduüxügü i nüxü nataxuxü. Rü name nixi na nüxna pecuëxächiexü i Cori ya Ngechuchuarü ore ga nümatama ñaxü.

“Rü narümemaaë nixi i pema na toguena penaxäxü rü tama i tüma pexna tanaxäxü”, ñaxü.

³⁶ Rü yexguma yema ñaxguwena ga Pauru, rü inacaxäpüxü namaä ga guxüma, rü nayumüxü.

³⁷ Rü guxüma poraäcü naxauxe, rü Pauruna nanëixächigü, rü nüxü nachúxgü.

³⁸ Yerü poraäcü nangechaüe naxcëx ga yema ore ga namaä nüxü yaxuxü ga:

“Marü tagutáma wena choxü pedaugü” ñaxü. Rü nümagü ínayaxümüçügü ñüxmata wapuruwa nangu.

21

Yerucharéüwa naxü ga Pauru

¹ Rü yexguma nüxna itaxächi ga yema yaxögxü, rü wapurugu tichoü. Rü capaxü ga Coscëx noxtacüma tixaü. Rü moxüäcü rü Rodawa taxü. Rü yéma itaxächi, rü Pátarawa tangugü.

² Rü yexma nüxü tayangau ga wüxi ga wapuru ga Penichiawa üxüne. Rü nagu tichoü, rü itaxächi.

³ Rü yixcamaxüra nüxü tadaugü ga Chipre. Rü torü toxwecuwawaama naxü, rü nüxü tachopetü. Rü itiñaxwetaxü ñüxmata Chíriaanewa tangugü. Rü Tiruwa ítachoü, yerü yéma nixi ga ínanüüäcuxü ga guma wapuru.

⁴ Rü yexma nüxü tayangau ga yémacüäx ga yaxögxü, rü 7 ga ngunexü yéma natanüwa tayexmagü. Rü Tupanaäe i Üünexü nayadexagüexëe ga yema yaxögxü, rü Pauruxü ñanagürgü: -jTäxü i Yerucharéüwa cuxüxü! -ñanagürgü.

⁵ Natürü yexguma nangupetüga ga yema 7 ga ngunexü, rü itaxächi. Rü yema yaxögxü rü towe narüxi. Rü naxmëxmaächigü rü naxäcügümaächigü toxü ínixümüçügü ga guxüma ñüxmata guma íanechipenüwa tangugü. Rü yexma naxnütüga tacaxgüäpüxü, rü tayumüxegü.

⁶ Rü yexguma ga toma rü nüxü tarümöxegü, rü tichoü ga wapuruwa. Rü nümagü rü napatacëx nawoegu.

⁷ Rü toma rü Tiruwa itaxächi rü Turemäidawa tangugü. Rü yéma ítachoü, yerü yexma nayacuëx ga wapurugu na taxü. Rü nüxü tarümöxegü ga yema yaxögxü ga yéma yexmagüxü, rü wüxi ga ngunexü natanügu tarücho.

⁸ Rü moxüäcü itaxächi ga yéma, rü Checharéawa tangugü. Rü Piripi ga Tupanaärü orearü uruüpatawa taxü. Rü nüma rü yema 7 ga ngüxéerügü ga tupaucana daugüxütanüxü nixi. Rü yexma naxütagu tapegü.

⁹ Rü nüma nüxü iyexma ga ägümüçü ga naxäcügü ga taguma ixätecü ga Tupanaärü orexü ixugüecü.

¹⁰ Rü yexguma marü ñuxre ga ngunexü yéma tayexmagü, rü Yudéaanewa ne naxü ga wüxi ga Tupanaärü orearü uruüga Agabugu äegaxü.

¹¹ Rü yexguma toxütawa nanguxgu ga Agabu, rü nanayaxu ga Pauruarü goyexü. Rü namaä nügü nineixgütü, rü nügü ninäimëx, rü ñanagürrü: -Tupanaäe i Üünexü marü chomaä nidexa rü ñanagürrü:

“Rü ñaäcü tá nanayexügü i Yudíugü i Yerucharéüwa i ñaä goyexüärrü yora. Rü ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxüna tá nanamugü”, ñanagürrü.

¹² Rü yexguma yema orexü taxüniügu, rü toma rü yema Checharéacüäxgüma Pauruxü tacèëxügü ga tama Yerucharéüwa na naxüxüçëx.

¹³ Natürü nüma ga Pauru rü toxü nangäxü rü ñanagürrü: -jTüxcüü pexauxe rü choxü pengechaüxëe? Choma rü íchamemare na chinäixü. Rü ngëxgumarüü ta rü marü íchame na Yerucharéüga chayuxü naxcëx ya Cori ya Ngechuchu -ñanagürrü.

¹⁴ Rü yexguma marü taxuacüma tanachuxugu, rü tachianemare, rü ñatarügü: -jEcü yangü i Cori ya Tupanaärü ngüchaü! -ñatarügü.

¹⁵ Rü yemawena rü togü tamexëegü, rü Yerucharéüwa taxü.

¹⁶ Rü tote narüxi ga ñuxre ga yaxögxü ga Checharéacüäxgü, rü Machöüpatawa toxü nagagü. Rü nüma nixi ga wüxi ga Chíperecüäx ga üpamama woetama yaxöxxü. Rü naxütagu tapegüxü.

Chaütiáguxütagu nanaxüäne ga Pauru

¹⁷ Rü yexguma Yerucharéüwa tangugü, rü yema yaxögüxü rü taäeäcüma toxünyauxgü.

¹⁸ Rü moxüäcü ga Pauru rü tomaä Chaütiáguxütagu nanaxüäne. Rü yéma nangutaquéxegü ga guxüma ga yaxdögüxüärü äexgacügü.

¹⁹ Rü nüx̄ narūmoxē ga Pauru, rü ūñux̄chi meāma namaā nüx̄ nixu ga gux̄uma ga yema Tupana üx̄ ga yexguma yema tama Yudíugü ixígux̄maā nüx̄ yaxuxgu ga Tupanaār̄ ore.

²⁰ Rü yexguma Pauruarü orexü naximüegü ga nümagü, rü Tupanaxü nicuèxüggü. Rü ñanagürügü Pauruxü: –Düçex, Pa Toeneëx, cuma nüxü cuçuèx rü nangëxma i muxüchixü i Yudíugü i yaxögüxü. Rü guxüma i nümagü rü nanaxwëxegü na nagu naxixü i ngëma mugü ga Moiché ümatüxü.

²¹ Natüru ga togü ga tama yaxögüxü rü marü namaä nüxü nixugügü na cuma rü cunangüexëexü i guxüma i Yudilugü i togü i nachiüñanewa ngëxmagüxü, na tama naga naxñüñexüçex i ngëma mugü ga Moichë ümatüxü. Rü marü namaä nüxü nixugügü na cunangüexëexü na tama tükü ñinawüchënxmüpêchirauñxüçex ya nanegü, rü na tama naga naxñüñexüçex i tacümagü ga Moichë tükü muxü.

²² ¿Tacü tá ixüexü i nüxmax? Erü ngëma Yudiugü i yaxögüxü rü aixcüma tá nüxü nacuèxgü na marü nuã cunguxü.

²³ jRÜ ngēmacèx name nixī na cunaxüxü i ngēma tá cumaañ nüxü tixuxü! Nuā totanüwa nangēxma i ägümüçü i yatügü i yanguxéëchañxü i wüxi i uneta i Tupanamañañ nüxü yaxuxü.

²⁴ Ngema tupauca ya taxünewa nagagü, rü wüxigu namaä yanguxëë i ngëma tacüma ga Moiché tünxa ñxü, rü Tupanapëxewa pegü peyamexëëgül! JëRü nüxü naxütanü i fluxregu nüxü naxütanü na yadüpüxüerugüñcëx i ngëma yatüg na ngëmaäcü yanguxëëgüñcëx i norü unetug! Rü ngëmëna rü guxüma i ngëma Yüdügü rü ta nüxü nacüexgü na aixcüma cuma rü ta naga cuxinüñxü i ngëma mugü ga Moiché ümatüxü rü tama aixcüma na yiixü ga yema ore ga cuchiga ga nüxü yaxugüexü.

²⁵ Rū ñuxuchi ngēma yaxōgūxū i tama Yudüngü ixígüxū, rū marū naxcèx tanaxümatü ga torü ore na tama nangōgxüäxüçèx i tacü i namachi i marū togü norü tupanane-tachicümexägxüñ namaä icuëxügūxüñ, rū tama na nangōgxüäxüçèx ya nagü, rū tama nangōgxüäxüçèx i naëxügū rū ñexna naxñunagü i wëxnaäxü, rū tama naï i ngemaä rū ñexna naï ya yatümaä inapexüçèx —ñanagürügü.

Tupaeca ga taxünegu Pauruxü niyauxgü

²⁶ Rü yexguma ga Pauru rü yéma tupauca ga taxünewa nanagagü ga yema ägümüçü ga yatügü. Rü moxüäcü rü Tupanapéxewa nügü namexëe ga Pauru wüxigu namaä ga yema yatügü. Rü ñuxüchi guma tupauca ga taxünewa namaä naxücu na paimaä nüxü yaxuxülcücsü na 7 ga ngunexügu tá yïxü na yanguxëégüäxü ga yema norü uneta ga Tupanamaä nüxü yaxugüxü, rü yemawena rü tá na inaxämaregüäxü ga norü ämaregü ga Tupanaxü namaä yacuëxüügüxü ga wüxichigü.

²⁷ Rü yexguma marü nagúxchañgu ga yema 7 ga ngunexü, rü ñuxre ga Yudíugü ga Áchiaanecüäxgü rü Pauruxü nadaugü ga tupauca ga taxünnewa. Rü yema Yudíugü rü duüxügüxü nanuëxëe na Pauruxü yayauxgxüüçex. Rü yemacëx Pauruna nayuxgü.

²⁸ Rü tagaäcü aita naxüe ñaxümaä: —Pa Tomüçügү Pa Yudiugү, ¡Paxa toxü perüngüxex! Ñaä nixi i ngemä yatu i guxüwama yangüexëchigüxü i duülkügü na taxchi naxaiexüçex i yixema i Yudiugü, rü naxchi na naxaiexüçex i ngemä mugü ga Moïchë ümatüxü rü daa tupauxa ya taxüne. Rü naqtüwa i ñüpxamx rü nuxa daa tupauxa ya taxünegu nanamucu i ñuxre i duülkügü i tama tacümagü ixü, rü ngemäacü nanaxüxaxë i ñaa nachica i üünexü —ñanagürögü.

²⁹ Rü yema ñanagürügü yerü üpaacü Yerucharéüwa Paurumaña nüxü nadaaugü ga Turuquínua ga wüxi ga Epéchiucüüäx ga tama Yudiu ixixü. Rü nüxü nacuëxgugu rü Pauru marü yexma nanaxücxuee ga tupauca ga taxünegu.

³⁰ Rü guxüma ga yema īānecüāxgү rü poraācü nanuē. Rü tupauca ga taxüneçex nibuxmü, rü Pauruxü niyauxgү, rü tupaucaarü īäxtüwa nanatúchigü. Rü yeguma paxa nanawäxtagü ga guma tupauca ga taxüneärü īäxgү.

³¹ Rü yexguma Pauruxă yamègxüchaăgu ga duúxügű, rü Dumacăăx ga churaragüärü äexgacüxüttawa nanguchiga ga ore na guxtuwama ga Yerucharéüwa rü na nanuëxü ga duúxügű.

³² Rü yexgumatama ga guma churaragüärü äëxgacü rü nanangutaquêxexëe ga yema norü capitäügü namaä ga norü churaragü, rü paxa yema duüxügü íyexmagüxüwa naxi. Rü yexguma guma äëxgacüxü rü yema churaragüxü nadaugüga duüxügü, rü ínayachaxächigü ga na Pauruxü yamëxgülü.

³³ Rü yexguma ga guma ãëxgacü rü Paurucex nixü rü nayayaxu. Rü nanamu na taxre ga cadenamaä na yanëïgxüäxüçex. Rü nüxna naca na texé yïixü, rü tacü naxüxü.

³⁴ Natürü yema muxüma ga duüxtügü rü toxica ga oremaä aita naxüe ga wüxicigü. Rü yexguma taxuacüma meä nüxü nacuëxgu ga tacüçex na nanuëxü, rü guma ãëxgacü rü nanamu na churaragüpatawa Pauruxü nagagüxü.

³⁵⁻³⁶ Rü yexguma churaragüpataarü toxönewa nanguxgu ga Pauru, rü churaragü nayangetaügü naxchaxwa ga yema muxüma ga duüxtügü, yerü nanuëxüchi rü nawe nicaetenü rü ñanagürlügü: —Yamëxüchi! —Ñanagürlügü.

Pauru rü duüxtügüpëxewa nügüëtüwa nidexa

³⁷ Rü yexguma marü churaragüpatagu yamucuchigüchaüägu rü Pauru rü Griégugawa guma ãëxgacüna naca rü ñanagürlü: —Cuxü namexü na cumaä nüxü chixuxü i wüxi i ore? —Ñanagürlü. Rü nüma ga ãëxgacü nanangäxü rü ñanagürlü: —Exna nüxü cucuëx na Griégugawa quidexaxü.

³⁸ Tama ëxna cuma yïixü i Equitucüäx ga üpaxüra rü duüxtügüxü cunuëxexü na ãëxgacümaä nügü nadëjxüçex rü dauxchitawa ga taxüema íxäpataxüwa cunagagüxü ga 4000 ga yatügü ga mäëtaxügü? —Ñanagürlü.

³⁹ Rü yexguma ga Pauru rü nanangäxü, rü ñanagürlü: —Choma rü Yudü chixü, rü Tarsucüäx chixü. Rü Chiríchiaanerü rü yima nixü ya wüxi ya ïäne ya taxüchine. Rü ngëxguma curü me yixü, rü cuxna chaca na duüxtügümää chidexaxüçex —ñanagürlü.

⁴⁰ Rü yexguma ga guma ãëxgacü rü: —Ngü —ñanagürlü. Rü nüma ga Pauru, rü churaragüpataarü toxönegü nachinagü, rü naxunagümëxen na nachiächixüçex ga duüxtügü. Rü yexguma nachiächiegu, rü Yudügawa nidexa, rü ñanagürlü nüxü:

22

¹ —Pa Chautanüxügü, jrü choxü iperüxiñüe i ngëma ñuxma tá pemaä nüxü chixuxü na chaugüetüwa chidexaxüçex! —ñanagürlü.

² Rü yexguma nüxü naxñüñegü ga na Yudügawa namaä yadexaxü, rü yexeraäcü inayarüchianegü. Rü yexguma namaä yadexagu ga Pauru, rü ñanagürlü:

³ —Choma rü Yudü chixü, rü Chiríchiaanerü ïäne ga Tarsugu chabu. Natürü doma ïäne ya Yerucharéüwa chaya, rü Gamaniéu nixü ga chorü nguxëeरü. Rü meäma nawa changux ga guxüma ga mugü ga nuxcümaägüxü ga törü oxigü nagu ixü. Rü guxüguma naxcex chadau na guxüma i chorü ngúchaümaä Tupanaäxü chapuracüxü, ngëxgumarüü i guxåma i pema i ñuxmax.

⁴ —Rü choma ga üpa rü poraäcü nawe chingëchigü ga yema Ngechuchuaxü yaxögüxü na chanadëjxüçex. Rü íchanayauxü, rü chanapoxcüe ga muxüma ga yema yaxögüxü ga yatüxügü rü ngexügü.

⁵ —Rü nüma ya paigüerü rü guxüma i tupauca ya taxüneärü ãëxgacügülerugü rü nüxü nacuëxgü na aixcüma yïixü i ñaa chorü ore. Yerü nümagü rü choxna nanaxägü ga popera na choxü nangüxüegüxüçex ga tatanüxügü ga Yudiugü ga Damacuwa yexmagüxü. Rü yema Damacuwa chaxü na naxcex chayadauxüçex ga yema Ngechuchuaxü yaxögüxü, rü nuä Yerucharéüwa na chanagüxüçex rü nuxä chayapoxcüexüçex.

Pauru nüxü nixu na ñuxäcü Ngechuchuaxü yaxöötxü

⁶ —Natürü yexguma namagu chixüyane rü marü chingaicaxgu ga Damacuwa na changuxü, rü meäma tocuchigu nixü ga yexguma. Rü ngürüächi wüxi ga omü ga poraxü ga daxüwa na baxixü rü choxü nabaxi.

⁷ —Rü ñaxtüanegü chayangu, rü nüxü chaxñü ga wüxi ga naga ga ñaxü choxü:

“Pa Chaurux, ñüxcüü i chowé quingëchigüxü?” ñaxü.

⁸ —Rü yexguma ga choma rü chanangäxü, rü ñacharügü:

“¿Rü texé quixü Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga yema naga rü choxü nangäxü, rü ñanagürlü:

“Choma nixü i Ngechuchu ya Nacharétucüäx, rü chorü duüxtügü nixü i ngëma nawe quingëchigüxü”, ñanagürlü choxü.

⁹ —Rü yema chomücügü rü nüxü nadauğü ga yema omü, rü naþaixächiäegü, natürü tama nüxü naxñüñü ga yema naga ga chomaä idexaxü.

¹⁰ —Rü nüxna chaca, rü ñacharügü ga chomax:

“¿Rü tacü tá chaxüxü, Pa Corix?” ñacharügü. Rü yexguma ñanagürlü choxü ga Cori:

“Írüda, rü inachi, rü Damacuwa naxü, rü ngema tá cumaä nüxü nixu ya wüxi ya yatü na tacü tá cuxüxü!” ñanagürlü ga nüma ga Cori.

¹¹ —Rü yexguma ga choma rü chioxetü yema omüemamaä, rü yemacex ga yema chomücügü rü choxmëxgu yangigüäcüma choxü nigagü, rü yemaäcü Damacuwa changu.

12 —Rü yéma nayexma ga wüxi ga yatü ga Ananíagu ãegacü. Rü nüma nixi ga wüxi ga yatü ga aixcüma Tupanaga ĩnütü, rü nüma rü meäma nayanguxëe ga yema mugü ga Moïché ümatüxü. Rü guxüma ga Yudíugü ga Damacuwa yexmagüxü, rü meä nachiga nidexagü.

13 —Rü nüma ga Ananíä rü choxü ínayadau. Rü yexguma chauxüttawa nanguxgu rü ñanagürü choxü:

“Pa Chauenee Pa Chaurux, ¡wenaxärü ingoxnaxëtü!” ñanagürü. Rü yexgumatama wenaxärü chingoxnaxëtü rü meäma nüxü chadau.

14 —Rü yexguma ñanagürü ta:

“Yima Tupana ya nuxcüma gëgxü ga törü oxigüarü Tupana cuxü naxuneta na nüxü cucaxüçex i norü ngúchaü, rü na nüxü cdeauxüçex ya yima Cristu ya meçü, rü naðxwatama nüxü cuxinüxüçex i naga.

15 —Erü cuma tá nixi i guxü i duüxügümäa nüxü quixuchigaxü ga ñuxäcü na Tupanaxü cdeauxü rü cumaä yadexaxü.

16 —¡Rü ñuxma rü marü taxuüma ícunanguëe! ¡Rü írüda rü ínabaie! ¡Rü Cori ya Ngechuchuegagu naxcëx ínaca na cuxü nüxü nangechaüxüçex i curü pecadugü!” ñanagürü choxü.

Pauru nüxü nixu na ñuxäcü Tupana namuxü na yema tama Yudíugü ixügüxtanüwa naxüxüçex

17-18 —Rü yexguma Yerucharéüçex chataeguxgu, rü tupauca ga taxünewa chaxü na yéma chayumüxüçex. Rü changoxetü, rü nüxü chadau ga Cori ya Tupana. Rü ñanagürü choxü:

“¡Napaxää, rü inaxüächi i nuä Yerucharéüwa, erü duüxügü rü tâutáma naga naxinüü i ngëma ore i chauchiga nüxü quixuxü!” ñanagürü.

19 —Rü choma chanangäxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, nüma i duüxügü rü nüxü nacuëxgu ga choma na yiixü ga guxüne ga ngutaquëxepataügüwa chaxüxü rü íchanayauxüxü rü chanapoxcuexü rü chayaquaixgüxü ga yema cuxü yaxögüxü.

20 —Rü yexguma yamëxgüägu ga guma curü duüçü ga Etébaü ga curü orearü uruü, rü chomatama yéma chayexma, rü chorü me nixi ga na yamëxgüäxü. Rü choma nixi ga nüxna chadauxü ga naxchiru ga yema yamëgxüxü”, ñacharügü nüxü.

21 —Natürü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“¡Rü paxa cugü namexëe rü inaxüächi! Erü yaxülguxü i nachiüñegüwa i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixügüxtanüwa tá cuxü chamu” —ñanagürü.

Churaragüarü ãëxgacümëxëwa nayexma ga Pauru

22 Rü yexguma Pauru yema ñangu rü yexma nayacuëxëegü ga na meä nüxü inaxinüexü ga yema duüxügü. Rü yexguma aita naxüeäüma ñanagürü: —¡Noxtacüma peyamá! Rü name nixi i na nayuxü rü ngëxma na yanaxoxü —ñanagürü.

23 Rü yexguma aita naxüegu, rü norü gáuxüchirumaä nibuatanüçü, rü ãtëxeanexü daxü niwogütanüçü.

24 Rü yexguma yemaxü nadëxgu ga churaragüarü ãëxgacü, rü nanamu ga churaragüpatua na yamucuchigüäxüçex ga Pauru. Rü nanamu na poraäcü naquaixgüäxüçex na yadexaxüçex na nüxü nacuäxüçex ga tüxcüü yiixü na yemaäcü nachigamaä aita naxüexü ga duüxügü.

25 Rü yexguma marü yamëxgüägu na naquaixgüäxüçex, rü Pauru nüxna naca ga yema capitáü ga yéma yexmaxü, rü ñanagürü: —¿Éxna pexmëxwa nangëxma na penaquaxixü i wüxi i Dumacüäx ega tama nüxna pecaxiragu? —ñanagürü.

26 Rü yexguma yemaxü naxinügu ga capitáü, rü guma churaragüarü ãëxgacüxtawa naxü, rü namaä nüxü nixu, rü ñanagürü: —¿Tacü tá cuxü? Erü ñaa yatü rü Dumacüäx nixi —ñanagürü.

27 Rü yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü, rü Paurucex nixü, rü nüxna naca rü ñanagürü nüxü: —¿Aixcüma yiixü na Dumacüäx quiixü i cumax? —ñanagürü. Rü nüma ga Pauru nanangäxü, rü: —Ngü —ñanagürü.

28 Rü yexguma ga guma churaragüarü ãëxgacü rü nanangäxü, rü ñanagürü: —Choma rü poraäcü choxü naxätanü na Dumacüäx chaugü chixixëexü —ñanagürü. Rü yexguma nachonagü ga Pauru, rü ñanagürü: —Natürü i choma rü woetama chorü bucüma Dumacüäx chixü —ñanagürü.

29 Rü yexgumatama nüxna nixiächi ga yema Pauruxü cuaixgüchaüxü. Rü nümatama ga yema churaragüarü ãëxgacü rü ta namuu ga yexguma nüxü nacuëxgu ga Dumacüäx na yiixü ga Pauru, yerü marü cadenamaä nayanëxchirëx.

Yudíugüarü ãëxgacügtücumüpëxewa nayexma ga Pauru

³⁰ Rü yema churaragüarü ãëxgacü meäma nüxü nacuáxchaü ga tüxcüü na ínaxuaxügüläxü ga yema Yudiügü. Rü yemacex ga moxüäcü rü nanamu na nangutaqueegüxülcex ga paigüarü ãëxgacügü rü guxüma ga yema ãëxgacügütükümü ga Yudiügüarü. Rü nayawëgü ga Pauruarü cadena rü yéma ãëxgacügüpëxewa nanagagü.

23

¹ Rü Pauru meäma nüxü nadawenü ga yema ãëxgacügü, rü ñanagürü nüxü: –Pa Chautanüxügü, chomatama nüxü chacuèx rü guxüguma meä chamaxü ga Tupanapëxewa ñuxmata ñoma i ngunexüwa nangu –ñanagürü.

² Rü yexguma ga yema paigüeru ga Ananiä rü nanamu ga yema Pauruarü ngaicamana yexmagüxü na naäxwa tayamëgxülcex.

³ Rü yexguma ga Pauru rü ñanagürü nüxü: –Tupana tá cuxü napéax, Pa Æëxgacüx. Cuma rü díxetüwaxica cume natürü aixepena rü nachixe i curü maxü. Rü ñuxma rü ngëma curüto na Moïchë ümatüxü i mugü nüxü ixuxüäcüma choxna cuçaxülcex. Natürü wüxi i chixexü cuxü erü cumatama rü tama naga cuxinü i ngëma Tupana tükü muxü erü cunamu na choxü napéaxülcex –ñanagürü ga Pauru.

⁴ Rü yexguma ga yema yexmagüxü rü ñanagürü: –¿Tüxcüü i ngëmaäcü tacü namaä quixugüxü i paigüeru ya Tupana nüxü unetacü? –ñanagürü.

⁵ Rü Pauru nanangäxü, rü ñanagürü: –Tama nüxü chacuèx, Pa Chautanüxügü, na paigüeru yüixü. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü tadau rü ñanagürü:

“¡Tama curü ãëxgacümaä chixexü quixugü!”
ñanagürü.

⁶ Rü yexguma nüxü nacuëxgu ga Pauru ga na Chaduchéugü yüixü ga togü, rü na Parichéugü yüixü ga togü, rü yema ãëxgacügüpëxewa tagaäcüma ñanagürü: –Pa Chautanüxügü, choma rü Parichéu chixi, rü Parichéu nane chixi. Rü ngëmacex choxna pecagü i ñuxmax, erü chayaxö i wena tá na namaxëxü i yuexü –ñanagürü.

⁷ Rü yexguma yema ñaxgu ga Pauru, rü yema Parichéugü rü Chaduchéugü rü inanaxüge ga nügûmaä na iyaporagaexü, rü yexma nügü nitoye ga yema ngutaqueexewa.

⁸ Erü ngëma Chaduchéugü nagü rüxüneüga rü tama wena namaxë i ngëma yuexü, rü nataxuma i orearü ngerüügü i daxucüäx, rü nataxuma i naäegü –ñanagürü. Natürü ngëma Parichéugü rü nayaxögü na nangëxmaxü i guxüma i ngëma.

⁹ Rü yemacex guxüma aita naxüe. Rü ñuxüchi ñuxre ga ngüexerüügü ga Moïchearü mugüwa nguxëetaegüxü ga Parichéugütükümüwa ügüxü rü inachigü, rü ñanagürü: –Toxcex rü taxuüma i chixexü naxü i ñaa yatü. Bexmana wüxi i tacü rü naäe namaä nidexa rü éxna wüxi i orearü ngerüü i daxucüäx –ñanagürü.

¹⁰ Rü yexeraäcü norü numaä nanaxiqächiäegü ga yema duüxügü. Rü yemacex naxoegaäe ga guma churaragüarü ãëxgacü ga na Paurugu nagaugüguchaüxü. Rü norü churaragüxü namu na yéma duüxügütanüwa Pauruxü napugüxülcex rü wena churaragüpatawa na naggüäxülcex.

¹¹ Rü moxüäcüarü chütaxügu Paurucex nangox ga Cori ga Tupana, rü ñanagürü nüxü: –¡Rü nataä! Rü ngëxumarüü i núma Yerucharéwa choxü na quixuchigaxü, rü ngëxumarüü tá ta nixi i Dumawa na choxü quixuchigaxü –ñanagürü ga Tupana.

Yudiügü naxcex nadasgü na ñuxäcü Pauruxü yamëgxüchaülxü

¹² Rü moxüäcü, rü ñuxre ga Yudiügü rü nügûmaä inaxunetagü ga tâütama na nachibüexü rü naxaxegüxü ñuxmatáta Pauruxü yamëgxü. Rü ñanagürü: –Tachixexügugü tá ega tacü ingöxügu naxüpa na yamäxü i Pauru –ñanagürü.

¹³ Rü 40 arü yexera ga yatügü nixi ga yema nügûmaä ixunetagüxü.

¹⁴ Rü paigüarü ãëxgacügütanüwa rü Yudiügüarü ãëxgacügütanüwa naxi, rü ñanagürü: –Marü togumää itaxuneta rü tachixexügugü tá ega tacü tangöxgugu naxüpa na tayamäxü i Pauru.

¹⁵ Rü name nixi i pema rü ngëma togü i pexrüü ãëxgacügütükümüwa ügüxü, rü churaragüarü ãëxgacüna naxcex peyacagü i ñuxma na moxü wena pepëxewa nagaguäxülcex i Pauru. ¡Rü namaä nüxü pixu na penaxwëxegünetaxü na meä nüxü pecuáxchaüxü i nachiga! Rü toma rü tá marü itamemare na namagu tayamäxülcex naxüpa na ínanguxü –ñanagürü.

¹⁶ Natürü ngëne ga Paurueyëx rü nüxü nacuáchiga ga Pauruxü na yamëgxüchaüxü, rü yemacex churaragüpatawa naxü na Paurumaä nüxü yanaxuxülcex.

¹⁷ Rü Pauru naxcex naca ga wüxi ga capitáü, rü ñanagürü nüxü: –¡Curü ãëxgacüxü tawa naga i ñaa ngextüxüxü, erü nüxü nangëxma i ore i namaä nüxü yaxuxchaüxü! –ñanagürü.

¹⁸ Rü yema capitáü rü ãëxgacüxü tawa nanaga ga yema ngextüxüxü. Rü ñanagürü nüxü: –Ngëma poxcuxü i Pauru rü chauxcex naca, rü choxna naca na nuä cuxütawa chanagaxülcex i ñaa ngextüxüxü, erü nüxü nangëxma i ore i cumaä nüxü yaxuxchaüxü –ñanagürü.

¹⁹ Rü naxmēxgu yayauxāchiācūma toxnamana nanaga ga āēxgacū, rü yéma nüxna naca rü ñanagürü: –¿Tacū yíixü i ngēma chomaā nüxü quixuxchañxü? –ñanagürü.

²⁰ Rü nüma ga ngextüxüxü nanangāxü, rü ñanagürü: –Ngēma Yudíugü, rü nügümää inaxunetagü na cuxna naxcèx nacagüxüçèx na moxü Yudíugüarü āēxgacügtücumüpēxewa na cunagaxüçex i Pauru. Rü tá cumaā nüxü nixugü na meā nüxü nacuēxgüchañxü i nichiga.

²¹ –¡Natürü tātitáma nüxü cuyaxö! Erü 40 arü yexera i yatügü rü marü nügümää inaxunetagü, rü ñanagürügü:

“Tachixexügugü tå ega tacü ingōxgugu rü éxna ixaxegüga naxüpa na yamáxü i Pauru”, ñanagürügü. Rü ñuxma rü marü ínameworka, rü namagu nananéixgü, rü curü orexicatama nixi i ñuxma ínanguxéegüxü –ñanagürü.

²² Rü yexguma ga āēxgacü rü ínayamu ga yema ngextüxüxü, rü nüxna naxäga na taxuémaä nüxü yaxuxüçèx ga na namaä nüxü yaxuxü ga yemachiga.

Āēxgacü ga Perixüttawa Pauruxü namu

²³ Rü yexguma ga guma āēxgacü rü taxre ga norü capitáüçèx naca, rü ñanagürü nüxü: –¡Penamexéë i 200 i churaragü i nacutümaämare ixixü, rü 70 i churaragü i cowarutagu ixü, rü 200 i churaragü i wocaxemaä ixäxnenü na 9 arü oragu i chütacü Checharéawa naxixüçèx!

²⁴ –¡Rü ngēxgumarüü ta penamexéë i ñuxre i cowarugü i Paurucèx na törü āēxgacü i Perixüttawa naxixüçèx rü na taxuüma nüxü üpetüxüçèx i namawa! –ñanagürü.

²⁵ Rü yema capitáügümää yéma nanamu ga wüxi ga popera ga ñaxü:

²⁶ “Choma i Cládiu Díchiu, rü cuxü charumoxë Pa Āēxgacü ya Mecüxüchi Pa Perix.

²⁷ Rü yíma yatü ya cuxcèx ngema chanamucü, rü Yudíugü nayayauxgü rü wixguxüchi taëx nayamègxü. Natürü yexguma nüxü chacuáchigagu na Dumacüäx na yíixü, rü yéma chaxü chorü churaragümaä, rü nüxna chanapa.

²⁸ Rü nüxü chacuáchchañxü ga tacü ga chixexümaä na ínaxuaxügüäxü, rü yemacèx Yudíugüarü āēxgacügtücumüpēxewa chanaga.

²⁹ Rü yexguma nüxü chacuëx ga na Yudíugüarü muchigacèxmare na ínaxuaxügüäxü. Natürü taxuüma ga chixexü naxü na tüxcüü yamáxüçèx rü napoxcuxüçèx.

³⁰ Natürü yexguma nüxü chacuáchigagu ga na nügümää inaxunetaxü ga Yudíugü ga na yamègxüäxüçèx, rü yexgumatama nagu charüxñü na cuxüttawa chanamuxü. Rü yema ínaxuaxügüäxü, rü namaä tá nüxü chixu na cuxüttawa naxixü rü cumaä nüxü na yanaxugüxüçèx na tacüçèx ínaxuaxügüäxü,

ñanagürü.

³¹ Rü yema chütaxüga inaxiächi ga yema churaragü, yexgumarüü ga norü āēxgacü na namuxürüü. Rü Pauruxü nigagü ñuxmata Aütipatiwa nangugü.

³² Rü moxüäcü rü nawoegu ga yema churaragü ga nacutümaämare ixixü rü napxataüwa naxi. Rü yema churaragü ga cowarutagu ixü, rü Paurumaä inaxiäma.

³³ Rü yexguma Checharéawa nangugü, rü āēxgacü ga Perina nanaxä ga yema popera, rü Pauruxü rü ta inamugü.

³⁴ Rü yexguma nüxü nadaumatüga popera ga āēxgacü ga Peri, rü Pauruna naca ga ngextacüäx na yíixü. Rü yexguma nüxü nacuēxgu ga na Chirichiaanecüäx yíixü, rü ñanagürü nüxü:

³⁵ –Cuxü tá icharüxñü i ngēxguma ínanguxü i ngēma cuxü íxuaxügüxü –ñanagürü. Rü yexguma nanamu ga churaragü na wüxi ga ucapu ga āēxgacü ga Erodepatawa yemaxmaxüwa nüxna na nadaugüxüçèx.

24

Pauru rü āēxgacü ga Peripēxewa nügüétüwa nidexa

¹ Rü wüxiñéxpüx ga ngunexü ngupetügu, rü Yerucharéüwa ne naxü ga paigüeru ga Ananïä, namaä ga ñuxre ga Yudíugüarü āēxgacügürerü rü wüxi ga yatü ga meäma dexaxü cuáxü ga Téturu ga naega. Rü nümagü rü āēxgacü ga Perixüttawa naxi na namaä nüxü yanaxugüxüçèx ga tüxcüü Pauruxü na ínaxuaxügüxü.

² Rü yexguma Pauruxü yéma nagagü, rü inanaxügü ga Téturu ga nüxü na yaxuxü, rü ñanagürü:

–Moxëxüchima i cuma Pa Āēxgacü Pa Perix, erü cugagu nixi i meäma toxü naxüpetüxü i nuä. Rü cugagu nixi i nuä i ñoma i nachiüñänewa na toxü nangëxmaxü i muxüma i mexügü.

³ Rü moxë cuxna taxä erü guxüwama rü guxüguma cuxüttawa tanayauxgü i guxüma i ngēma mexügü Pa Āēxgacüxüchima, Pa Perix.

⁴ Natürü tama yexeraäcü cuxü chachixewechañxü. Rü ngēmacèx cuxna chaca na paxaächi meä toxü icurüxñüxü.

⁵ Rü ñuxma rü wüxi i orexü cumaā chixuxchaă. Rü marü nüxü tada i ñaa yatü rü wüxi i daaweanerüü na yiixü, erü chixexümaă nayaxucuxégü i Yudíugü i guxü i naânewa na nügü yatoxexüçex. Rü nüma nixi i norü äëxgacü i ngëma duüxügü i nüxü yaxögüxü i Ngechchu i Nacharétucüdäx.

⁶ Rü toma tayayauxgü i ñaa yatü ga yexguma tupauca ga taxüne naxüxaxëêchaăgu. Rü torü mugü tomaă nüxü ixuxläcüma nüxüna tacagüchaă.

⁷ Natürü ñinangu ga churaragüärü äëxgacü ga Díchiu, rü muxüma ga norü churaragümaă toxona nanapu. Rü toma i ñinxuaxügüxe, rü toxü namu na cuxütawa taxixüçex.

⁸ Rü ñuxma rü marü name i cumatama nüxna cuca i ngëma Pauru na nüxü cucuáxüçex na aixcüma yiixü i guxüma i ngëma naxcëx itanaxuaxügüxü i tomax –ñanagürü.

⁹ Rü yema togü ga Yudíugü rü ta, rü ñanagürügü: –Rü aixcüma nixi i ngëma ore –ñanagürügü.

¹⁰ Rü yexguma ga guma äëxgacü ga Peri rü naxmëxmaă Pauruxü naxuneta na yadex-axüçex. Rü yexguma ga Pauru, rü ñanagürü: –Chorü taâemaă cupexewa chaugüçex chidexa, erü nüxü chacuëx na mucüma ga taunecü foma i nachiüâneärü äëxgacü quïixü.

¹¹ Marü name i cumatama naxcëx ícuca, erü 12 i ngunexüxïcatama nangupetü ga na Yerucharéüwa changuxü na Tupanaxü chayarüçüxüüxüçex.

¹² Rü bai ga tupauca ga taxünewa, rü bai ga ngutaquëxepataügüwa, rü bai ga ngürüanewamare ga iñanewa choxü nadaugü ga Yudíugü ga na texémaă íchiporagacüüxü, rü na chananuëxexügü duüxügü.

¹³ Rü ñuxma i ñaa duüxügü i choxü íxuaxügüxü, rü bai i wüxiwaxüra cuxcëx nanangoxëegü na aixcüma yiixü i ngëma naxcëx choxü ñinxuaxügüxü.

¹⁴ Natürü cumaă nüxü chixu, rü nuxcümaügüxü ga chorü oxigüärü Tupanaäxü nixi i chapuraçüxü ngëkgumarüü i choxü na nanaxwëxexü ya Ngechchu ya Cristu ya nüxü chayaxöcü. Rü ngëma nixi i nümagü i Yudíugü naxugüüga rü na:

“Tomare i ore”, ñagüxü. Rü aixcüma nüxü chayaxö i guxüma i Tupanaäärü mugü ga Moïchë ümatüxü rü guxüma i Tupanaäärü ore ga nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügü ümatügüxü.

¹⁵ Rü choma rü ta yema nuxcümaügüxürrü Tupanaäxü chayaxö. Rü naxrüü chayaxö rü tá wena na namaxëxü i ngëma yuexü i mexügü rü chixexügü.

¹⁶ Rü ngëmacëx nixi i guxüguma meă chaugüna chadauxü na chauâewatama nüxü chacuáxüçex na chamelexü i Tupanapëxewa rü duüxügüpëxewa.

¹⁷ Rü dëcax, Pa Äëxgacü, rü ñuxre ga taunecü togü ga nachiüânegu chixügü, rü duüwxasarü chauchiüâneçex wena chataegu na nuâ chanangexüçex ga dëleru ga namaă nüxü charüngüxëêchaăxü i chautanüxügü i Yudíugü i nüxü nataxuxü, rü nuâ Tupanana chanaxäxüçex i chorü ämaregü.

¹⁸⁻¹⁹ Rü yema ngunexügü rü tupauca ya taxünewa Tupanana íchanaxä ga chorü ämaregü, nawena na chaugü chamexëexü ga Tupanapëxewa. Rü tama muxü ga duüxügümaă chayexma, rü tama chananuëxëe ga duüxügü ga yexguma ñuxre ga Yudíugü ga Achianecüjäxü choxü daugüga yéma tupauca ya taxünewa. Rü ngëmagü chi nixi i ñuxma nuâ ïxü na choxü ñinxuaxügüxüçex ega tacü nüxü ngëxmagü i chauchiga.

²⁰ Rü ngëgumma tama tacü nüxü ngëxmagü ga yema tupauca ya taxünewa choxü daugüxü, jrü ècü ñaa ñuxma nuxmagüxü cumaă nüxü ixugü na tacü ga chixexüxü chowa nadaugüxü ga yexguma Yudíugülarü äëxgacügütücumüpëxewa chayexmagu!

²¹ Rü ñaxüxïcatama nixi ga chorü ore ga tagaăcü namaă chachonagüxü ga yexguma yema äëxgacügüpëxewa chayexmagu:

“Rü ñuxma rü choxna pecagü erü choma chayaxö i wena tá na namaxëxü i yuexü”, ñacharügü ga yexguma –ñanagürü ga Pauru.

²² Natürü ga Peri rü meă nüxü nacuëx ga yema Cristuaxü yaxöchiga. Rü yemacëx ga yexguma Pauruaru orexü naxlinügu, rü ínayachaxächi ga na nüxna naçaxü, rü ñanagürü Yudíugüxü: –Ngëgumma churaragüärü äëxgacü ya Díchiu núma üxgu, rü tá meâma nüxü chacuëx i ngëma naxcëx ípenaxuaxüxü –ñanagürü.

²³ Rü yexguma ga Peri rü norü capitáüxü namu ga na Pauruna nadauxüçex. Natürü tama nanapoxcuxüchi, rü tama nanachüxu ga na naxütagu naxiüneäxü ga namücügü, rü nüxü na nangüxëegüxü.

²⁴ Rü ñuxre ga ngunexü marü ngupetügu rü wena yéma naxü ga Peri ngîmaă ga naxmëx ga Drusila ga Yudíu ixicü. Rü Paurucëx nayacaxëe, rü nüxü naxlinü ga yema ore ga Pauru namaă nüxü ixuxü ga Cristuaxü na yaxöchiga.

²⁵ Natürü yexguma Pauru meâma namaă nüxü ixuxgu na ñuxäcü Tupana naxwëxexü na meă imaxüxü rü ñuxäcü nanaxwëxexü na törü maxümaă meă icuåxü rü ñuxäcü tá tüxna

naçaxň i tóru maxčhiga, rü poraācü nabaičiāē ga Peri. Rü duxwa ūnanagürü nüxň: — įčiū ūnx i ūnxmax! Rü ngēxguma ūnxguacü icharükäňxmaregu, rü wena tāxarü cuxcèx changema — ūnanagürü.

²⁶ Yerü Peri ūnananguxēē na Pauru chi dřeru nüxna ixāxň na yangéäxüčex, rü yemacèx muěxpüčüna naxcèx nangemaxň, rü namaā nideaxaxň.

²⁷ Rü taxre ga taunecü yemaācü nixňgü. Rü ūnananguxuchi ga Peri ga na äëxgacü yňxň, rü nachicüň ningucuchi ga Pórchiu ga Festu. Natürü nüma ga Peri, rü Yudíugümäa nügü namecümäxēchaň, rü yemacèx tama ūnananguxuchixēē ga Pauru.

25

Äëxgacü ga Festupěxewa nayexma ga Pauru

¹ Rü Checharéawa nangu ga Festu na yéma äëxgacüxň yaxücxüčex. Rü marü tomaëxpüň ga ngunexň yéma nayexmagu, rü wenaxárü inaxüächi, rü Yerucharéüwa naxň.

² Rü yéma Yerucharéüwa rü yema paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügü rü Pauruxň ūnaxuaňgü Festupěxewa.

³ Rü naxcèx ínacagü ga Yerucharéüwa Pauruxň na namuxüčex. Yerü nümagü rü nagu narüxiňne na namagu yacüxéňgüňx na yexma yaměxgüňxüčex.

⁴ Natürü ga Festu rü nanangäxň, rü ūnanagürü: —Checharéagu napoxcu i Pauru, rü choma rü tá paxa ngema Checharéawa chaxň.

⁵ Rü ngēmacèx name nixň i perü äëxgacügü rü chowé narüxi i Checharéawa, rü ngēxguma tacü rü chixexň naxügü i ngēma yatü, rü ngema tá nixň i chomaā nüxň pixugüxň — ūnanagürü.

⁶ Rü maneca 8 rü ēxna 10 ga ngunexň Yerucharéüwa nayexma ga Festu, rü ūnxüchi Checharéacèx nataegu. Rü yexguma ūnanuxguarü moxläčü rü yema nachica ga ngextá duňxügüna ínacaxüüwa naxň, rü yéma nayarüto norü tochicaxüüwa. Rü Paurucèx nangema na yéma napěxewa nagagüňxüčex.

⁷ Rü yexguma yexma yaxücxugu ga Pauru, rü yema Yudíugü ga Yerucharéüwa ne īxň, rü naxcèx naxň. Rü muxtümäa ga chixexügümäa ūnanaxuaňgü. Natürü taxuwama nüxň nüxň nadauxēē na aixcümäa yňxň ga yema naxcèx ūnanaxuaňgüňx.

⁸ Rü yexguma ga Pauru rü nanangäxň, rü ūnanagürü: —Pa Äëxgacüx, taxuňma ga chixexň namaā chixugü ga yema mugü ga Moičhé ümatüxň, rü bai ga tupauca ya taxüňnemaā, rü bai ga äëxgacü ya Chécharunaā — ūnanagürü.

⁹ Natürü nüma ga Festu rü Yudíugümäa nügü namecümäxēchaň, rü yemacèx Pauruna naca, rü ūnanagürü nüxň: —¿Cunaxwěxenň na Yerucharéüwa cuxüxň na ngema cuxna chačaxüčex naxcèx i guxüma i ngēma naxcèx cuxü ūnanaxuaňgüňx? — ūnanagürü.

¹⁰ Rü yexguma ga Pauru rü nanangäxň, rü ūnanagürü: —Choma rü cupěxewa changěxma na choxna cuçaxüčex, erü cuma nixň i cuxň naxunetaxň i äëxgacü ya tacü ya Chécharu na äëxgacü quiňxň i nüma. Rü ngēmacèx chanaxwěx i nuă choxna cuca. Erü taxuňma i chixexň chaxň i Yudíugümäa, ngēxgumarüň i cuma meāma nüxň cucus.

¹¹ Ngēxguma chi tacü i chixexň chaxügü rü marü name na naxcèx choxň yaměxgüxň, rü marü name i na chayuxň. Natürü ngēxguma nataxuxguma i tacü i aixcümäa yňxň i ngēma naxcèx choxň ūnanaxuaňgüxň, rü taxuňma texé Yudíugüna choxň tamu. Rü naxcèx ičhaca na nümatama ya äëxgacü ya tacü ya Chécharu choxna načaxüčex — ūnanagürü ga Pauru.

¹² Rü yexguma ga Festu rü norü ucuxěruňgü ga äëxgacügümäa nideax, rü ūnxüchi ūnanagürü Pauruxň: —Marü naxcèx ícuca na äëxgacü ya tacü ya Chécharu cuxna caxüčex. Ěčü, ūnxma rü naxütawa tá cuxň chamu — ūnanagürü.

Äëxgacü ga Agripapěxewa nayexma ga Pauru

¹³ Rü ūnxre ga ngunexň ngupetügü, rü Checharéawa nangugü ga Yudíugüarü äëxgacü ga Agripa rü načyěx ga Bereniche, na Festuxň ūnanamoxěgüňxüčex.

¹⁴ Rü marü ūnxre ga ngunexň yéma nayexmagü, rü Agripamaā nüxň nixu ga Festu ga Pauruchiga, rü ūnanagürü: —Nuă nangěxma i wüxi i yatü i poxcuxň ga Peri tama ūnguxuchixēē.

¹⁵ —Rü yexguma choma Yerucharéüwa chayexmagu, rü paigüarü äëxgacügü rü Yudíugüarü äëxgacügüerügü ūnanaxuaňgü, rü naxcèx ínacagü na namaā chanax-ueguxüčex rü na yaměxgüňxüčex.

¹⁶ —Rü choma chanangäxň, rü tama tocüma nixň i toma i Dumacüjäxgü i na tayamáxň i wüxi i duňxň ega tama nügütüwa yadexaxíragu napěxewa i ngēma ūnanaxuaňgüxň.

¹⁷ —Rü yemacèx ga yexguma nüma nangugüga yema Yudíugü, rü yexgumaärü moxläčü rü chorü tochicaxüüwa chitocuchi na nüxna chačaxüčex nachiga ga yema, rü yéma naxcèx changema ga yema yatü.

18 —Natürü ga yema Yudíugü ga ínaxuaxügütü, rü taxuüma ga tacü ga chixexü ga choma íchananguexüexü nixugü.

19 —Natürü norü Tupanachiga rü wüxi ga yatü ga Ngechuchuchiga nixi ga yema nagu yadexagütü. Rü nüma ga Yudíugü nüxü nixugü ga na nayuxü ga yema Ngechuchi, natürü Pauru nüxü ixuxgu rü marü wena namaxü.

20 —Rü yexguma ga choma ga tama na nüxü chacuáxü ga ñuxäcü tá chanamexëexü ga yema guxchaxü, rü yemacèx nüxna chaca ga Pauru ngoxi nanaxwèxe ga Yerucharéüwa na naxüxü, na yéma nüxna chaçaxülcèx.

21 —Natürü nüma ga Pauru naxcèx ínaca ga na äëxgacü ya tacü ya Chécharupëxewa naxüxü na nümatama ya Chécharu nüxna çaxülcèx. Rü yemacèx chanamu na meä nüxna nadaugütülcèx ñuxmata choma äëxgacü ya Chécharuñtawa chanamux —ñanagürü.

22 Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Festuxü: —Choma rü ta nüxü chaxñüchaü i norü ore i ngëma yatü —ñanagürü. Rü Festu nanangaxü rü ñanagürü: —Moxü tátama nüxü cuxñü —ñanagürü.

23 Rü moxülcü yema ucapu ga äëxgacü íngutauqüexegütüwa nangugü ga Agripa rü Bereniche rü poraäcü nangëxäegü. Rü namaä ínangugü ta ga churaragüär äëxgacügü rü yema ïänecüläxgü ga corigüxuchi ixígüxü. Rü ñuxüchi Paurucèx nangema ga Festu na yema äëxgacügüpëxewa nagagüäxülcèx.

24 Rü ñanagürü ga Festu: —Pa Äëxgacü Pa Agripax, rü Pa Guxäma i Pema ya Nuxmagüxe, ñäa nixi i ngëma yatü i nachigamaä yadexagütü i guxüma i Yudíugü. Rü chopëxewa ínaxuaxügü ga Yerucharéüwa rü nüma rü ta. Rü guxüguma tagaäcüma choxna naxcèx nacagü na nayuxü.

25 —Natürü i choma rü taxuüma i tacü i chixexü i naxüxü nawa chadau na naxcèx yamáxü. Natürü nüma ga Pauru rü naxcèx ínaca na äëxgacü ya tacü ya Chécharu nüxna çaxü, rü ngëmacèx nagu charüxün na ngema chanamuxü.

26 —Natürü taxuüma i ore i aixcüma ixixü i nachiga choxü nangëxma na chorü äëxgacü ya Chécharucèx chanaxümatüxülcèx. Rü ngëmacèx chanamu na nuä pepëxewa nagagüäxülcèx, rü cuxcèx türü nixi, Pa Äëxgacü Pa Agripax, na nüxna cuçaxülcèx, na nüxü chacuáxülcèx i tacü tá na chaxümatüxü naxcèx ya äëxgacü ya Chécharu.

27 —Erü chauxcèx rü tama name na ngextä namuxü i wüxi i poxcuxü ega tama naxümatüxiragu nachiga na tacülcèx ínaxuaxügüäxü.

26

Pauru rü äëxgacü ga Agripapëxewa nügütüwa nidexa

1 Rü yexguma ga Agripa rü ñanagürü Pauruxü: —Marü name i ñuxma i cugüétüwa quidexa —ñanagürü. Rü yexguma naxunagümëxü ga Pauru, rü inanaxügü ga nügütüwa na yadexaxü, rü ñanagürü:

2 —Chataäe, Pa Äëxgacü Pa Agripax, erü cupëxewa chidexa i ñuxma na chaugüétüwa chachögütülcèx i guxüma i ngëma choxü na ínaxuaxügütü i ngëma chautanüxü i Yudíugü.

3 —Rü yexeraäcü chataäe erü cuma nüxü cucuëx i guxüma i tocüma i toma i Yudíugü, rü guxüma i Moïché ümatüxü i mugü i naxcèx yadexagütü i chautanüxügü. Rü ngëmacèx cuxna chaca na meä choxü icurüxiñüxülcèx.

Pauruarü maxü naxüpa ga Ngechuchuaxü na yaxööxtü

4 —Rü guxüma i ngëma chautanüxügü i Yudíugü rü nüxü nacuëxgü ga ñuxäcü na chamaxüxü ga natanüwa ga chauchiüñänewa rü Yerucharéüwa ga yexguma changextüxüüragu.

5 —Rü ngëguma chauchigaxü yaxugüechaügu, rü nüma nüxü nacuëxgü ga choma rü woetama Parichéu na chiixü. Rü toma i Yudíugü i Parichéugü na tixígüxü, rü toma nixi i güxüma i totanüxü i Yudíugüär yexera na poraäcü tanaxaurexü i ngëma toküma.

6 —Rü ñuxma i ngëma chautanüxügü i Yudíugü rü nuä pepëxewa choxü nagagü erü chayaxö na Cristugagu nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, yema Tupana nuxcümaügütü ga torü oxigümaä inaxunetaxtrü.

7 —Rü guxüma i totanüxügü i Yudíugü rü ínananguexëegü na nüxü nadaugütü rü tá na yanguxü i ngëma uneta. Rü ngëmacèx Tupanaxü nicuëxügütü rü guxüguma i ngunecü rü chütäca rü Tupanaäxü napuracü. Rü choma rü ta íchananguexü na nüxü chadauxü rü tá na yanguxü i ngëma uneta, rü ngëmacèx nixi, Pa Äëxgacü, i ñuxma i choxü ínaxuaxügütü i ngëma chautanüxügü i Yudíugü.

8 —Erü tijxcüü tama peyaxödü na Tupana wena namaxëexëxü i ngëma yuexü?

Pauru rü nüxü nixu ga ñuxäcü yema yaxöögütüwe na yangëchigütü

⁹—Rü choma nagu charükñüga ga noxri rü name ga muxüma ga chixexü namaä na chaxüxü ga yema Ngechuchu ya Nacharétcüñägxäxü yaxögüxü.

¹⁰—Rü yemacëx nawe chingëchigü ga Yeruchareüwa. Rü paigüarü äëxgacügüxütaawa naxcëx íchaca ga popera na chanapoxcuexüçëx ga yema yaxögüxü. Rü yexma chanapoxcue ga muxüma. Rü yexguma chautanüxü ga Yudíugü nadaixgu ga yema yaxögüxü, rü choma rü chorü me nixi.

¹¹—Rü muëxpüxcüna rü chanapoxcuexü na nüxü naxoexüçëx ga yema na yaxögüxü. Rü yemaäcü chanaxü ga guxñema ga ngutaguëxepataügüwa. Rü poraäcü naxchi chaxaxichi ga yema yaxögüxü, rü yemacëx nawe chingëchigü ñüxmata to ga nachiüñanegune ga ïänegüwa.

Pauru rü wenaxärü nüxü nixu ga ñuxäcü na yaxögöixü ga noxrix

¹² Rü ñanagürü ga Pauru: —Rü yema yaxögüxü na chapoxcuexüçëx nixi ga Damacuwa chaxüxü. Rü yemacëx ga paigüarü äëxgacügü rü choxü namugü rü choxna nanaxägü ga popera ga nawa choxna naxägagüxü na chanapoxcuexüçëx ga yema yaxögüxü.

¹³—Rü yexguma namagu taxiyane, Pa Äëxgacüx, rü yexguma meäma tocuchiwa nanguxgu, rü nüxü chadau ga wüxi ga omü ga daxüwa ne üxü ga üëxcüarü yexera ixixü ga choxü baxixü rü yema chomücügüxü rü ta baxixü.

¹⁴—Rü guxäma ga toma rü ñuxtüanegu tayayi. Rü choma rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga Yudíugawa choxü ñaxü:

“Pa Chauru Pa Chaurux, ïtüxcü i chowe quingëchigüxü? Poraäcü cugütama cuchixexëë ñoma wüxi i tacü i ãmaguxügu cucuxgüxürrü”, ñanagürü choxü.

¹⁵—Rü choma chanangäxü, rü ñacharügü:

“¿Texé quixi, Pa Corix?” ñacharügü. Rü nüma ga Cori rü ñanagürü choxü:

“Choma nixi i Ngechuchu rü chorü duüxügü nixi i ngëma nawe quingëchigüxü.

¹⁶—jNatürü írüda rü inachi! Rü marü cuxcëx changox i ñüxmax, erü cuxü chamuxchaü na choxü cupuracüxüçëx rü nüxü quixchigaxüçëx i ngëma ñüxmaxa na choxü cdeauxü rü ngëma yíxcüra tá chauxütaawa nüxü cdeauxü.

¹⁷—Rü cuxna tá chadau i natanüwa i cutanüxügi i Yudíugü rü ngëma tama Yudíugü ixígüxü i ñüxmaxa tá natanüwa cuxü chamuxü.

¹⁸—Rü ngëma cuxü chamu na ngëma duüxügüxü choxü cucuëxëëxüçëx rü nüxü naxoexüçëx i nacüma i chixexügi rü chauga naixinüexüçëx. Rü ngëma tá cuxü na Chatanámëxewa ícunanguxüxëëxüçëx i ngëma duüxügü na chowe naixixüçëx rü choxü yaxögüäxüçëx na choma rü nüxü nüxü changechaüxüçëx i norü pecadugü, rü nüxü nangëmaxüçëx i nachica namaä i guxüma i chorü duüxügü i üünegüxü”, ñanagürü choxü ga Cori.

Pauru rü naga naxinü ga yema Ngechuchu namaä nüxü ixuxü

¹⁹—Rü yemacëx ga chomax, Pa Äëxgacü Pa Agripax, rü naga chaxinü ga yema ore ga Ngechuchu chomaä nüxü ixuxü ga yexguma choxü nabaxixgu ga yema omü ga daxüwa ne üxü.

²⁰—Natürü noxri rü Damacucüñägxümaä nüxü chixuchiga ga Tupanaäru ore. Rü yixcama ga Yeruchareülcüñägxümaä, rü yemawena rü guxü ga Yudéaanewa, rü ñuxüchi yema tama Yudíugü ixígüxümaä nüxü chixu. Rü ñacharügü:

“¡Nüxü perüxoe i pecüma i chixexügi, rü Tupanacëx pedaugü, rü meä pemaxë na duüxügü nüxü daugüxüçëx na aixcüma peyaxögüxü!” ñacharügü.

²¹—Rü yemacëxtama nixi ga tupauca ya taxünegu choxü yayauxgüxü rü choxü yamëgxüchüxü ga chautanüxügi i Yudíugü.

²²⁻²³—Natürü Tupana choxü narüngüxëë rü ngëmacëx taguma íchayachaxächi na guxüma i duüxügümaä nüxü chixuxü rü woo buxü rü yaxü. Rü namaä nüxü chixu ga yema ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaäru orearü uruügü rü Moiché nüxü ixugüxü na ñuxäcü tá nüxü nangupetüxü ga Cristu rü ñuxäcü tá na nayuxü, natürü yemawena rü nüma tá yüxü ga nüxüra yuwa ínadarü. Rü namaä nüxü chixu ta ga yema nuxcümaügüxüäru ore ga ñaxü: “Rü Cristu rü ínadarü i Yudíugümaä rü ngëma to i duüxügü i tama Yudíugü ixígüxümaä tá naxunagüäxü i ore i tüxü maxëxëëxü”,

ñaxü. Rü yemachigaxüxücatama nixi ga namaä chixuxü —ñanagürü ga Pauru.

Pauru rü Agripaaxü nanangüchäüxëë na yaxögöixüçëx

²⁴ Rü yexguma yemaäcü nügüétuwa yadeaxgu ga Pauru, rü ñanagürü ga Festu tagaäcüma: —Cungëäemare Pa Paurux. Rü ngëma na yeüçürü cungüchäü, rü düxwa nawa cungëäemare —ñanagürü.

²⁵ Natürü ga Pauru rü nanangäxü, rü ñanagürü: —Tama changëäe Pa Äëxgacüxüchi, Pa Festux. Erü ñaä ore i nüxü chixuxü, rü aixcümaxüchima nixi.

²⁶ —Rü daa āēxgacü ya Agripa rü meāma nüxü nacuèx i guxüma i ngēma pemaā nüxü chixuxü. Rü ngēmacex tama chamuūcüma chorü taāmaā napēxewa nüxü chixü, erü nüxü chacuèx na nüma rü ta nüxü nacuáxü i tacüchiga na yiixü i guxüma i ñaā ore. Erü tama ngextämare cúacü naxüpetü i ngēma.

²⁷ —Cuyaxöxü, Pa Agripax, i ngēma Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixuxü? Choma nüxü chacuèx rü cuyaxö —ñanagürü ga Pauru.

²⁸ Rü Pauruxü nangäxü ga Agripa, rü ñanagürü: —¿Exna cuma nagu curüxinügu rü ngēmacü noxre i curu oremaā na choxü cuyaxöxéexü? —ñanagürü.

²⁹ Rü ñanagürü ga Pauru: —Woo noxre i oremaā rü woo muxü i oremaā rü Tupana nanaxwëxe na cuyaxöxü. Rü tama i cuxicatum, natürü guxüma i ñaā nuā choxü ïnüexü rü ta, rü Tupana nanaxwëxe na chauxrüü yixigüxü, natürü tama chauxrüü daa cadenagümäna yanëixgüxü —ñanagürü ga Pauru.

³⁰ Rü yexguma inachigü ga Agripa, rü Festu, rü Bereniche, rü guxüma ga yema namaā yéma rütotgüxü.

³¹ Rü yexguma ga nümagü rü noxrüwama naxi na yéma nügümaā Pauruchiga yadex-agüxüçex. Rü ñanagürügi: —Rü ngēma yatü, rü taxuüma i chixexü naxü na naxcex yamäxü rü exna naxcex napoxcuxü —ñanagürügi.

³² Rü Festuxü ñanagürü ga Agripa: —Ngēguma chi tama nümatama naxcex ínacaxgu na Chécharu nüxna çaxüçex, rü chi itananguxuchixéé —ñanagürü.

27

Pauruxü Dumawa namugü

¹ Rü yema āēxgacügi rü düxwa nagu narüxinüne na norü āēxgacü ga Chécharu ga Itáriaanewa yexmacüxtawa na toxü namugüxü. Rü norü churaragüarü capitáuna nanamu ga Pauru namaā ga ñuxre ga togü ga poxcuevä na Chécharuxütaga nagagüäxüçex. Rü guma capitáü rü Yüriu nixi ga naega, rü norü churaragütükumü rü Chécharuarü Dauruügü nixi ga naega.

² Rü nagu tichoü ga wüxi ga wapuru ga buanecümaä ixüxüne ga Adamíchiwa ne üxüne ga Áchiaarü ñanegüwa üxchaxüne. Rü towe ta nixüe ga Aritárcu ga Machedóniäaneçüäx ga Techarónicawa ne üxü.

³ Rü moxüäcü rü Chidäüärü türewa tangugü. Rü Paurumaä namecüma ga capitáü ga Yüriu. Rü íanaxüexéé na yémacüäx ga namügüxüxtagu naxüäneäxüçex ga Pauru, na nümagü nüxü nangüxüexüçex.

⁴ Rü yéma itaxiächi. Rü Chiprearü capaxüäärü tocüwaguama taxi, naxchaxwa ga buanecü, yerü towaama nabu.

⁵ Rü yéma Chiprewa tixäü ga taxtü rü Chiríchiaanecutüwa tarüyicu. Rü yemacutügi taxi, rü Paüpíriaanewa tachopetü rü ñüxmata Díchiaanewa yexmane ga ñane ga Mirawa tangugü.

⁶ Rü yema capitáü yexma nüxü nayangü ga wüxi ga wapuru ga Aleyädríawa ne üxüne ga Itáriaanewa üxüne. Rü gumagu toxü nichoüxéé, rü tomaä inaxüächi.

⁷ Natürü írarüwatama itiñaxwetaxü ga muxüma ga ngunexügü, rü guxchaäcüma Guíduarü toxmëxtawa tangugü. Natürü towaama nabuema ga buanecü, rü yemacex capaxü ga Chamonaärü toxmëxtawa tachopetü rü capaxü ga Crétaxü itachoegüächi.

⁸ Rü guxchaäcüma nacutügi taxi ga yema capaxü, rü wüxi ga nachica ga Mexü ga Türegü äegaxüwa tangugü. Rü ñane ga Dácheearü ngaiacamana nayexma.

⁹ Natürü marü poraäcü namagu tanuxü ga na itaxiäxü, rü marü naxäücüma ga na itaxiämaxü yerü marü nawa nangu ga guma tauemacügi ga nagu nagáuanecü. Rü yemacex ga Pauru rü nayaxucüxü ga duñixügü, rü ñanagürü.

¹⁰ —Pa Chomücügxü, nüxü chacuèx i ngēguma chi ixüämagü, rü tá naxäücüma. Rü daa wapuru rü tá inayarütaxu namaā i guxüma i naäcu. Rü ngürüächi i yixema rü tá ta tayue —ñanagürü.

¹¹ Natürü yema churaragüarü capitáü rü yexeraäcü guma wapuruarü yoragaama naxinü, rü marinergüarü capitáügaama naxinü, rü tama aixüma Pauruga naxinü.

¹² Natürü yema türe rü tama name ga yéma na tanangupetüxüexü ga gáuanexü. Rü yemacex wixguxüchi guxüma ga duñixügü nagu narüxinüne rü narümemäe nixi ga na itaxiächixü ga yéma. Rü nanaxwëxegü ga chi Cuenichewa na tangugüxü na yéma tanangupetüxüexü ga gáuanexü, yerü yema nixi ga wüxi ga Crétaarü türe ga mexü ga tama poraäcü buanecü ga taxü nawa nguxü.

Taxtüarü ngäxültügi nüxü naxü ga buanecü ga tacü

¹³ Rü inanaxügү ga na meāma topēxewaama nabuxū ga buanecü, rü yemacex ga nümagü ga marinergü rü nüxü nacuēxgү rü chi meā itangugü ga yema itaxixüwa. Rü yemacex itaxiāchi, rü nacutüarü nagaicamagu taxī ga yema Crētaarü capaxü.

¹⁴⁻¹⁵ Rü natürü ngürüāchi yixcamaxüra rü wüxi ga buanecü ga taxüchicü ga capaxüärü tocüwawa ne üxcü ngäxtütüwaama nanacue ga guma wapuru. Rü taxucüma itixütañ nawaama ga buanecü. Rü yemacex dükwa itayachaxächi ga na tanatochinüxü, rü toxü nicuetañ.

¹⁶ Rü wüxi ga capaxüxäcü ga Caudagu äegaxüärü tocüwawaama tachopetü ga ngextá tama poraäcü iyabuaxüwa. Rü yema poraäcü tapuracüe na guma wapurugu tanatünagüxü ga norü ngue ga yatúchigüne.

¹⁷ Rü yexguma marü natünagügüägu ga guma ngue, rü napanaxägü ga tanütaxümaä nayanéixgütüwe ga guma wapuru. Rü ñuxüchi nayawëgü ga yema naxchirutachinügü ga namaä yacuetañxü ga noxrix, yerü namuñë ga na Chirutearü naxnüçüwa yanangaixa-taügxü. Rü yema buanecü toxü nicuetañmare.

¹⁸ Rü moxüäcü ga buanecü rü tama nangupetüega, rü yemacex inanaxügү ga na inawoðäcuñxü.

¹⁹ Rü norü tomaëxpüx ga ngunexügü, rü naxmëxmaätama ínanawoð ga yema natüxügü ga guma wapuru, rü guxüma ga to ga norü yemaxügü.

²⁰ Rü muxüma ga ngunexügü, rü tama nangox ga üèxcü rü éxtagü, rü tama nangupetüega ga guma buanecü ga taxüchicü. Rü dükwa nagu tarüxüñüe ga marü tåüitäma na tamäxexü.

²¹ Rü yexguma marü muxüma ga ngunexü tingegüga tama na tachibüexü, rü yexguma guxüma ga yema duðügütanüwa inachi ga Pauru, rü ñanagürü: —Narümemaë chi nixi, Pa Chomüçügü, ga chauga na pexñüexü, rü tåü chima na ixiächixü ga Crétawa, rü tåü chima nüxmarü tüxü naxüpetü i ñaa ãüçümaxü rü taxuxü chima i chixexü tüxü nangupetü.

²² —Natürü ipetaäegü! erü wapuruxica tá inayarütaxu, natürü i yixema rü taxüetáma tuyue.

²³ —Erü ngewèxarü chütaxügü ya Tupana ya nüxü chapuracüe ya chorü cori ixicü rü núma nanamu i wüxi i norü orearü uruñ i daxüçüñxäk i chauxcex ngoxü.

²⁴ Rü ñanagürü choxü:

“¡Täxü i cumuñxü, Pa Paurux! Erü äegacü ya Chécharupéxewa tá cungu, rü cugagu tá Tupana nanamaxexë i guxüma i ngëma cumüçügi cumaä ngëxma wapurugu ixü”, ñanagürü choxü.

²⁵ —Rü ngëmacex, Pa Chomüçügü, ¡rü petaäegü! erü choma rü aixcüma Tupanañxü chayaxö, rü aixcüma tá nixi i ngëmaäcü tá nangupetüxü ngëxgumarü i ngëma chomaä nüxü yaxuxü.

²⁶ —Natürü wüxi i capaxüwa tá tayarüçüxcuchitañgü —ñanagürü ga Pauru.

²⁷ Rü yexguma taxre ga yüñü tingegüga na itaxixü, rü taxü ga taxtü ga Ariáticuwa tayexmagü, yerü ga buanecü rü nüxicä toxü nacuetañ. Rü ngäxtütügü nüxü nicuëxächitanü ga yema marinergü ga na dauxchitacutüwa tangugüchañxü.

²⁸ Rü ínanataegü ga norü ngugütamaxü rü 36 ga metru nixi ga norü mätama. Rü yexguma marü írartüwa yaxüguxüra itaxixgu rü wenaxärü nanangugütamagü, rü 27 ga metru nixi ga norü mätama ga yexgumax.

²⁹ Rü namuñë ga na nutamaä yanañatañgüxü ga naxänacüwa, rü yemacex guma wapurchinüwa ínanawoð ga ägümüçü ga aüclagü ga achugünaxcex ga napanaxämä i xätxüñxü na yemaäcü iyachaxächigüxëeñxüçex ga guma wapuru. Rü nayumüxëgü ga paxa na yangunexüçex.

³⁰ Natürü ga yema marinergü rü nibuxmuchañ ga guma wapuruwa, rü yemacex nananaxixegü ga guma wapuruarü ngue, rü ñanagürü: —Ngëma wapurupéxearü aüclagü tá ítawoñ na natañtütexü ya wapuru —ñanagürügütüna.

³¹ Natürü ga Pauru rü churaragüärü capitáñmaä rü norü churaragümaä nüxü nixu rü ñanagürü: —Ngëxguma ñañä marinergü rü tåüitäma nuxä wapurugu nachoxgu, rü guxäma i pema rü tá peyue —ñanagürü.

³² Rü yexguma ga yema churaragü rü nayañecunügü ga guma ngue, rü inananguxëegü.

³³ Rü yexguma marü yangunechañgu, rü Pauru nayaxucyxegü ga guxüma na nachibüexüçex, rü ñanagürü: —Taxre i yüñü nixi i ñuxma na taguma aixrügumarü i pechibüexü, rü bai i tacü na pengöñxü yerü poraäcü pexoegaäegü.

³⁴ Rü ñuxma rü pemañ nüxü chixu na pechibüexü na peporaexüçex, rü taxuñma pexü üpetüxüçex. Erü taxüetáma itayarütaxu rü bai i wüxi i peyaxexüra inayarütaxu —ñanagürü.

³⁵ Rü yexguma marü yema ñaxgu, rü nanayaxu ga wüxi ga pää, rü Tupanana moxë naxä napexewa ga guxüma. Rü inanabücu ga yema pää, rü inanaxügü ga na nangöñxü.

³⁶ Rü yexguma nataäegü ga guxüma, rü nümagü rü ta nachibüe.

³⁷ Rü 276 tixigü ga guxäma ga toma ga guma wapurugu ixé.

³⁸ Rü yexguma marü nangāxēgu, rü ínanawoõ ga yema trigu ga wapuru namaã ãäcuxü na nangünagüächixüraxüçèx ga guma wapuru.

Inangu ga guma wapuru

³⁹ Rü yexguma yangunegu, rü yema marinergü tama nüxü nacuáane ga yéma. Natürü nüxü nadaugü ga wüxi ga axcuchixü ga naxnütüpêchinüäxü, rü nagu narüxinüë ga yéma na yanangaixëégüäxü ga wapuru.

⁴⁰ Rü yexguma nanadaü ga norü ngaxüxü ga aüclagü, rü yéma nanawogü. Rü nayawögü ga norü toxchinüxüäärü néjxruügü, rü inananga ga yema napëxewa üxü ga naxchirutach-inü ga namaä iticuetaüxü. Rü itanaxügü ga nüxü na tingaixaxü ga yema naxnütüpêchinü.

⁴¹ Natürü wüxi ga naxnütürü nuxtamaxüwa tayarüngaitaü. Rü yéma naxnütüwa nayarüwápëxe ga guma wapuru rü marü tama yéma itaxiächi. Rü yoxni ga nachinüwa, rü yuape nayapuxëe.

⁴² Rü yema churaragü rü nagu narüxinüë ga na nadaiäxü ga yema poxcueväna taxuüma iñaxüçèx ga yexguma naxänacüwa nangugü.

⁴³⁻⁴⁴ Natürü yema norü capitáü ga churaragü, rü Pauruxü namaxëëchaü, rü yemacèx tama nanaxwëxe ga na nadaiäxü ga yema poxcueväna. Natürü nanamu na yema ixänüxü rü nüxira ínayuxgüxü na naxänacüwa nawëgxüxüçèx, rü yema togü rü mürapewagüga rü éxna yema wapurütüchigüga meä na ínachoüxüçèx. Rü yemaäcü guxäma meäma naxänacüwa tangugü.

28

Capaxü ga Mårtawa nayexma ga Pauru

¹ Rü yexguma meäma naxänacüwa tangugüga guxäma rü yexguma nüxü tacuëxgü na Mårtawa na yïixü ga naega ga yema capaxü.

² Rü yema yémacüäxgü ga duüxügü rü meäma toxü nayauxgü guxäma. Rü nanangixtagü ga wüxi ga üxü ga taxüne. Rü toxçèx nacagü guxäma na yéma togü tanaixügüxüçèx, yerü napu rü nagäuana.

³ Rü Pauru nanadetaquëxe ga ñuxre ga naächacügü, rü üxüsetüwa nayawocu. Natürü yexguma yéma yawocuäggü, rü üxüäärü naëmaxüchaxwa inayago ga wüxi ga äxtape. Rü Paurumëxëwa nayuxu, rü yéma nayarütuächi.

⁴ Rü yexguma yema yémacüäxgü nüxü daugüga yema äxtape ga Paurumëxëwa na natuxü, rü nügümäa ñanagüögü: —Ñäa yatü rü maneca wüxi i màëtaxü nixü. Rü woo taxtüwa yuwa na yañaxü, natürü Tupana tama nanamaxëëchaü —ñanagüögü.

⁵ Natürü guma üxüsetüga nanamaxü ga yema äxtape, rü taxuüma nüxü naxüpetü ga Pauru.

⁶ Natürü guxüma ga yema duüxügü rü ínananguxüegü rü ngoxi tá nachamé rü éxna nayux. Rü marü nuxcüxürama ga yema nüxü na nadaunüxü rü taxuüma nüxü na üpetüxü, rü dükwa togu narüxinüë rü inanaxügüga na ñagüxü: —Maneca wüxi ya tupana nixü —ñagüxü.

⁷ Rü yema nachicaaru ngaicamana nayexma ga norü naäne ga yema capaxüäärü ãëxgacü ga Pübırı ga naega. Rü nüma meäma toxü nayaxu, rü yexma toxü napecüxëe ga tomaëxpüx ga ngunexü. Rü tomaä namecümaxüchi.

⁸ Rü guxema Pübırı nanatuü rü ngürücarewa tayexma, yerü tixaxüne rü tadtü. Rü yéma tütüñüätüwa nangu ga Pauru, rü tütümamaä nayumüxü, rü tütümaetüga naxüxmëx, rü tütüxü narümxemëe.

⁹ Rü yexguma yemaxü nadaugüga, rü Paurucèx yéma naxü ta ga guxüma ga togü ga idaaweeväxü ga yema capaxüäärü, rü narümeë.

¹⁰ Rü nümagü rü muxüma toxna naxämaregü. Rü yexguma itaxiächigu, rü toxna nananagü guxüma ga tanaxwëxü ga torü namawaü ga öna.

Dumawa nangu ga Pauru

¹¹ Rü tomaëxpüx ga tauemacü yéma capaxüwa tayexmagü. Rü ñuxüchi nagu tichoü ga wüxi ga wapuru ga yema capaxüwa gáuanexü ngupetüxëxene. Rü Aleyâdrıacüäx nixü ga guma wapuru. Rü napëxeraüwa nayexmagü ga taxre ga norü tupanachicüñexägü ga Caturü Porugu äegagüxü.

¹² Rü Chiracüchaarü türewa tangugü, rü tomaëxpüx ga ngunexü yéma tayexmagü.

¹³ Rü yéma itaxiächi, rü nacutüäärü ngaicamagu taxü ñuxmata Dequíuwa tangugü. Rü moxüäcü ínangu ga wüxi ga buanecü ga itaxiäxüwaama bucü rü toxü inicuetaü. Rü yemaärü moxüäcüama rü Puteriwa tangugü.

¹⁴⁻¹⁵ Rü yexma nüxü tayangau ga ñuxre ga duüxügü ga yaxögüxü. Rü toxna naxu na wüxi ga yüxü yexma naxütagu tarüchoüçèx. Rü marü wüxi ga yüxü ngupetüga rü

itaxiāchi na namagu Dumawa taxixūcèx. Rü marü toxü nacuáchigagü ga yema yaxögüxü ga Dumagugüxü. Rü yema nama ga Ápiugu ãegaxügu naxi na yexma toxü yangaugüxücèx. Rü ñuxre rü yema nachica ga Tomaëxpüx ga Taxepataügu ãegaxüwa toxü nayarüngüxüegü. Rü togü rü nachopetü ñuxmata yema nachica ga Ápiuarü Ngüéchicagu ãegaxüwa nangugü. Rü yexguma Pauru nüxü dëuxgu ga yema yaxögüxü, rü Tupanana moxë naxä rü poraäcü nataä. Rü yemaäcü Dumawa tangugü.

¹⁶ Rü yexguma Dumawa tangugüga rü wüxi ga ïpatawa nananguxüegü ga Pauru nüxica namaä ga wüxi ga churara ga nüxna dauxü.

Dumawa nayexma ga Pauru

¹⁷ Rü tomaëxpüx ga ngunexü marü yéma nayexmagu, rü Pauru naxcèx nangema ga yema Yudíugüarü ãegacüga ga Dumawa yexmagüxü. Rü yexguma nangutaquëxegü, rü ñanagürü ga Pauru nüxü: —Choma, Pa Chaueneégü, rü taxuüma i chixexü chaxü namaä i tatanüxügü, rü bai i nuxcümaügxü i törü oxígüçümagümaä. Natüru Yerucharéügu choxü niyauxgü ga tatanüxügü, rü Dumacüäxga churaragüna choxü namugü.

¹⁸ Rü yexguma marü choxna nacagüegu ga Dumacüäxgü, rü choxü ningëxguchaü, yerü taxuüma ga tacü ga chixexü chowa nadaugü na choxü yamëxgüxücèx.

¹⁹ Natüru yema tatanüxügü ga Yudíugü rü nayamuëtanü na tama choxü yangëxgüxücèx, rü yemacex dëuxwa naxcèx íchaca na nümatama ya ãegacü ya Chécharu choxna caxücèx. Natüru tama tatanüxügüxü na íchaxuaxüxücèx nixi ga yemacex íchacaxü.

²⁰ Rü ngëmacex nixi i pexcèx nuä changemaxü na pexü chadauxücèx rü pemaä chidex-axücèx. Pema nüxü pecuëx rü yixema i Yudíugü rü ítananguëe i na ínanguxü ya Cristu. Rü yima Cristucèx nixi i choma i ñuxma i daa cadenamaä chináixü —ñanagürü.

²¹ Rü nümagü nanangäxügü, rü ñanagürügü: —Toma rü taxuüma i popera i Yudéawa ne muxü i cuchigagu ümatüxü tayauxgü. Rü ngëma taeneégü i ngema ne ixü rü núma ngugüxü rü bai i wüxi i nüxü ixuxü i tacü rü ore i chixexü i cuchiga.

²² Rü cuxdútawá nüxü taxinüchaü rü ñuxü ñacuxü i cumax? Erü nüxü tacuëxgü rü guxüwama i Yudíugü rü chixri nachiga nidexagü i ngëma ore i ngexwacaxüxü i Ngechuchuchiga —ñanagürügü.

²³ Rü yexguma Paurumaä inaxunetagü ga wüxi ga ngunexü, rü napatawa naxi ga muxüma ga duüxügü. Rü Pauru namaä nüxü nixu ga Tupanaärü ore ga ñuxäcü ãegxacü na yüixü ya Tupana. Rü pëxmama inanaxügü, rü ñuxmata nachütaxü rü nüxü nanangüchaüxüegü ga yema duüxügü na Ngechuchuaxü yaxögüäxücèx. Rü yemacex Moïché ümatüxü ga mugüwa rü nuxcümaügxü ga Tupanaärü orearü uruügü ümatüxü ga orewa namaä nüxü nixu ga Ngechuchuchiga.

²⁴ Rü nümaxü rü nayaxögü ga yema Pauru namaä nüxü ixuxü natüru ga togü rü tama nayaxögü.

²⁵ Rü yexguma tama wüxigu naxiñüegu ga yema duüxügü, rü inanaxügü ga na íyaxixü. Rü yemacex ga Pauru rü ñanagürü nüxü: —Meä perü oxígümaä nidexa ga Tupanaäe i Üünexü ga yexguma Ichaxiäxü yadexaxëegu rü ñaxgu:

²⁶ “¡Rü ngëma naxü, rü ngëma duüxügümaä nüxü yarüxu rü ñacurügü tá nüxü: ‘Rü woo nüxü peñiñüegu rü tâutáma aixcüma nüxü pecuëxgü. Rü woo nüxü perüdaunüga rü tâutáma aixcüma peyaxögü.’”

²⁷ Rü ngëmaäcü pixigü i ñuxmax, erü tama choxü pecuáxchaü i pemax. Rü tama nüxü peñiñü i chorü ore erü tama nüxü peñiñüeuchaü. Rü tama nüxü peyaxögü i ngëma choma peñiñü nüxü chadauxüeexü erü tama nüxü peyaxögüchaü. Rü tama peäewa chaugu perüñiñüe erü tama nüxü perüxeochaü i pecüma i chixexügü rü tama chauxcèx pedaugüchaü na choma peñiñü chamaxëeëxücèx!”

ñanagürü ga Tupanaäe i Üünexü.

²⁸ Rü ñanagürü ta ga Pauru: —Rü name nixi i pema rü ta nüxü pecuëx rü ñuxma rü marü inaxügü na ngëma tama Yudíugü ixigüxütanüwa naxunagüxü i ñaä Tupanaärü ore i tükü maxëeëxü. Rü nümagü tá nixi i aixcüma inaxiñüexü —ñanagürü.

²⁹ Rü yexguma Pauru yema ñaxgu, rü ínixi ga yema Yudíugü, rü poraäcü nügümaä ínporagatanücü.

³⁰ Rü taxre ga taunecü ga meçü yéma nayexma ga Pauru nawa ga guma i ga naxütanüne ga nagu na napexücèx. Rü yéma meäma nanayaxuxü ga guxüma ga duüxügü ga naxütawá íyadaugüxüxü.

³¹ Rü nüxü nixuchiga ga ñuxäcü ãegacü na yüixü ga Tupana. Rü taxúema nüxna tanachuxu na nangüexëäxü ga Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü taxúema naxcèx tanachixewe.

POPERA GA DUMAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümxoxē ga yema yaxögüxü ga Dumaärü iñanewa yexmagüxü

¹ Pa Chaueneëgxü, choma i Pauru nixi i pexcex chanaxümatüxü i ñaa popera. Rü choma nixi i Ngechuchu ya Cristuarü duüxü chifixü. Rü choma nixi ga Tupana choxü yaxuxü na choxü yamuxüçex na duüxügümäa nüxü chixuxüçex i norü ore i mexü i tükü maxëxëexü.

² Rü nuxcümäxtchima Tupana nanamu ga norü orearü uruügü na naxümatügüäxüçex ga norü ore i mexü. Rü yemacäcü tükü nüxü nacuëxëe ga ñaa ore i mexü.

³ Rü ñaa ore i mexü rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga nixi. Rü nüma rü woo Tupana Nane na yiixü, natürü duüxügürü nabu ga yexguma ñoma ga naañewa nanguxgu. Rü nuxcümälcü ga äexgacü ga Dabítaa nixi.

⁴ Natürü nümatama ya Ngechuchu rü üüneü nixi. Rü yexguma yuwa ínadaxu rü Tupana tükü nüxü nadauxëe na aixcüma Nanexüchi na yiixü. Rü nüxna nanaxä ga guxüma ga pora.

⁵ Rü Ngechuchu ga Cristugagu nixi ga chomaä namecümäxü rü choxü naxunetaxü ga Tupana na norü puracü chaxüxüçex. Rü yemacäcex Ngechuchuégagu choxü namu na guxü i nachiüñanewa nüxü chixuxüçex i norü ore na yaxögüäxüçex i duüxügü rü Tupanaga naxinüexüçex.

⁶⁻⁷ Rü pema rü ta, Pa Dumacüäxgü, rü ngëma duüxügütanüwa pengëxmagü yerü Tupanaäxü peyaxögü rü naga pexinüe. Rü nüma rü pexü nangechaü rü marü pexü naxuneta na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü pixigüxüçex rü ngëma norü duüxügütanüxü na pexigüxüçex. Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgü i Dumacüäxgü, rü chanaxwexe i nüma ya Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaä namecümagü rü pexü narüngüxëegü na meä pexü naxüpetüxüçex rü aixcüma petaäegüxüçex.

Pauru rü nüxü nangúchaü na iyadauäxü ga yema yaxögüxü ga Dumawa yexmagüxü

⁸ Rü ñuxma rü Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana moxë chaxä pexcex, erü guxüwama i guxü i ñaanewa rü duüxügü nüxü nixugüü na aixcüma Cristuaxü peyaxögüxü rü Tupanacex pemaxëxü.

⁹ Rü nüma ya Tupana choxü nadau rü nüxü nacuëx na aixcüma guxüguma pexcex chayumüxëxü. Rü yimaäxü nixi i guxüma i chorü ngúchaümaä chapuracüxü rü nüxü chixuxü i norü ore i mexü i Nanechiga.

¹⁰ Rü guxüguma nüxna chaca na choxü ngëma namuxüçex rü ngëmaäcü dükwa pexü íchayadauxüçex ega norü ngúchaü yixigu.

¹¹ Erü aixcüma choxü nangúchaü na pexü chadauxü na pemaä nüxü chixuxüçex i Tupanaärü ore na aixcüma meä peyaxögüxüçex rü yexeraäcü peporaexüçex.

¹² Rü ngëguma ngëmaäcü wüxiwa ingëxmagü, rü tá wüxicigü yigü tataäégüxëe rü yigüaxü tanangúchaüxëe. Erü choma rü tá nüxü chadau na ñuxäcü törü Coriaxü peyaxögüxü rü pema rü tá ta nüxü pedau na ñuxäcü chayaxöhxü.

¹³ Pa Chaueneëgxü, chanaxwexe i nüxü pecuëx na muëxpüxcüna pexü íchayadauxchaüxü, natürü ñuxmarüta rü choxü naguxcha. Natürü ngëma petanüwa chaxüxchaü, erü chanaxwexe na pemaä nüxü chixuxü i Tupanaärü ore yema toxnamana yexmagüxü ga duüxügümäa nüxü chixuxürü. Erü chanaxwexe i ngëma duüxügürü meä peyaxögü na ngëmaäcü Cristiwe naxixüçex i ngëma petanüxügü i ñuxma tama yaxögüxü.

¹⁴ Rü aixcüma ngëma changuxchaü erü nümatama ya Tupana choxü namu na guxü i duüxügümäa nüxü na chixuxüçex i norü ore. Rü nanaxwexe i duüxügü i meä poperaxü icuáxümaä nüxü na chixuxü rü duüxügü i tama poperaxü icuáxümaä ta nüxü chixuxü i ngëma norü ore. Rü ngëgumarüü ta nanaxwexe na ngëma duüxügü i cuëx nüxü ngëxmaxümaä nüxü na chixuxü rü ngëma duüxügü i taxuguma rüxñinüexümaä nüxü na chixuxü.

¹⁵ Rü ngëmacex, Pa Chaueneëgü i Dumagu Ächiügxü, rü choma rü marü íchamemare na petanüwa na chaxüxü, na pemaä rü ta nüxü chixuxüçex i Tupanaärü ore i mexü.

Tupanaärü ore rü napora

¹⁶ Rü taxucexma naxcex chaxäne i ngëma ore i mexü. Erü ngëma ore rü napora, rü ngëmamaä nixi i napuracüxü ya Tupana na guxâma ya yixema Cristuaxü yaxögüxe rü tükü nangëxmaxüçex i maxü i taguma güxü. Rü ngëma maxü, rü Yudügüçexirachirëx nixi, natürü i ñuxma rü guxüma i ngëma tama Yudügü ixígüxüçex rü ta nixi.

¹⁷ Rü ngëma norü orewa nixi i tamaä nüxü yaxuxü ya Tupana na törü õgaguxicatama yiixü na napexewa imexü. Erü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Rü yíxema tümaärü õgagu Tupanapëxewa mexë, rü tá tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü",
ñanagürü.

Nagagutama nixi i duüxügü inapoxcuevä

¹⁸ Rü nüxü tadaugü na Tupana daxügxü i naänewa ne namuxü i norü poxcu i äücumaxü naxcëx i guxüma i ngëma duüxügü i tama naga ìnüexü rü chixexü ügüxü rü ngëma norü chixexümaä togüaxü naguxchaxéëgüxü na tama nüxü nacuëgxülcèx i ngëma ore i aixcüma ixixü.

¹⁹ Rü ngëma duüxügü i chixexü ügüxü rü meä nüxü nacuëgxüchirëx na ñuxäcü yíxü ya Tupana yerü nümatama ga Tupana rü marü nüxü nüxü nadauxëe ga yema.

²⁰ Rü woo tama nüxü idaugügu ya Tupana, natürü guxüma i tacü i naxüxüwa nixi i nüxü idaugüxü. Rü yexguma noxri naäne naxüxügumama nixi ga meäma duüxügüxü nüxü nadauxëe xü na aixcüma Tupana na yíxü rü guxüguma na naporaxü. Rü ngëmacëx i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü, rü taxucürtüwama tacümaä nügü ìnapoxügü i Tupanapëxewa.

²¹ Yerü woo nüxü nacuëgxüchirëx na ñuxäcü yíxü ga Tupana, natürü tama nanayauxgüchaü na norü Tupana yíxülcèx, rü bai na moxë nüxna naxägüxü. Natürü yema ore ga taxuwama mexüguama narüxiñüe, rü yemaäcü naëchitamare namaxë rü yexeraäcü chixexügu narüxiñüe.

²²⁻²³ Rü nügü yaxugüegü rü duüxügü i nüxü icuáxü nixigü natürü taxuguma narüxiñüe. Yerü nüxna nixigachitanü ga Tanatü ya Tupana ya mexëchicü ya taguma yucü, na nawe naxixülcèx ga norü naxchicünëxägümare ga duüxügü i yuxwëxüchicünëxämare ixigüxü rü werigüchicünëxämare ixigüxü rü naëxügüchicünëxämare ixigüxü rü äxtapegüchicünëxämare ixigüxü.

²⁴ Rü yemacëx ga Tupana rü düxwa yemawa nanawogü ga yema duüxügü na naxügüäxülcèx ga guxüma ga yema chixexü ga nüxü ngúchaügüxü rü nügümaä na naxügüäxülcèx ga naxüneärü ngúchaügü i åne tükna åxü.

²⁵ Rü yemaäcü nüxna nixigachi ga guma aixcümaxüchi Tupana ixicü na nawe naxixülcèx ga norü tupanagü ga tama aixcüma ixigüxü. Rü yema Tupana üxpëxewa nayumüxegü rü yemaxü niciùxüügü, natürü tama nüxü niciùxüügü ga Tanatü ya Tupana ga naxücü rü inaxwëxecü na guxüguma nüxü icuëxüügüxü. Rü ngëmaäcü yixi.

²⁶ Rü yemacëx ga Tupana rü düxwa yemawa nanawogü ga yema duüxügü na naxügüäxülcèx ga naxüneärü ngúchaü i åne tükna åxü. Rü ejxrüü ga ngexügü rü naxrüü ngexügümaätama nangëäegü rü tama yatügümaä.

²⁷ Rü yexgumarüü ta ga yatügü rü naxrüü yatüxümaätama nangëäegü, rü tama ngexügümaä. Rü yema naxüneärü ngúchaü ga chixexügü rü nüxü napora na naxrüü yatüxümaä namaxëxü. Rü yemaäcü ga yema yatügü rü nügümaä nanaxügü ga yema naxüneärü ngúchaü i åne tükna åxü, rü düxwa yemagagu nidaawee rü naturaxüneégü.

²⁸ Rü yema na tama Tupanaxü nacuëgxüchaüxü, rü yemacëx ga nüma ga Tupana rü düxwa yemawa nanawogü ga yema duüxügü na norü chixexügu na naxinüeëchaxülcèx rü na naxügüäxülcèx ga yema chixexü.

²⁹ Rü düxwa ga yema duüxügü rü guxüraüxü ga chixexü naxügü ga Tupanapëxewa. Rü tama aixcüma meä naxmëxmaä rü natemaä namaxë. Rü naxau rü nügünaxücatama nananugüchaü i guxüma i tacü. Rü togüäxü nachixexëëgüchaü. Rü nixäxüächiwëxegü, rü namäetägü, rü nanuëwëxe, rü nawomüxëëwëxegü, rü naxüneärü ngúchaü nüxü napora, rü naxoregütëëxegü.

³⁰ Rü chixexümaä togüäxü nixugüe, rü Tupanachi naxaie, rü togüäxmaä naguxchigagü. Rü nügügu naxinüegü rü togüäxü yexera nixigü, rü nügü niciùxüügü. Rü naxcëx nadaugü na yexera chixexü naxügüxü. Rü tama nanatüga rü naëga naxinüeëchaü.

³¹ Rü tama inartüxüneëchaü. Rü tama aixcüma nayanguxëe i ngëma nüxü yaxugüxü. Rü taxüexüma nangechaügü. Rü tama togüaxü nüxü nangechaü i tacü rü guxchaxü. Rü tama togüäxü nüxü tangechaütmüügü.

³² Rü nümagü i ngëma duüxügü rü meäma nüxü nacuëgxüchirëx rü Tupana rü marü namaä nanaxuegu na noxtacüma nayuexü i ngëma duüxügü i ngëmaäcü maxëxü. Natürü woo meäma nüxü nacuëgxüchirëx i guxüma i ngëma, natürü nanaxügüama i ngëma chixexü, rü nataäegü ega togü naxüxgu.

2

Ngëxguma Tupana duüxügüxü poxcugu, rü tama chixexü naxü, erü ngëma duüxügü rü norü chixexügagutama nanopoxcye

¹ Rü ngëmacëx, Pa Duüxüx, rü woo texé quixigü rü taxuacüma Tupanapëxewa cugüétüwa cuchogü, ega togüxü quixuechagu. Erü ngëxguma togüxü quixuechagu na nachixexü rü

cugütama cupoxcu, erü cuma na cumüçüxü quixuechaxü rü cuma rü ta cunaxü i ngëma chixexü i cumüçüxü naxcèx quixuechaxü.

²Rü nüxü tacuèx rü Tupana tá nanapoxcye i ngëma duüxügü i namüçügxü ixugüechaxü. Rü ngëxguma napoxcueägu, rü tama chixexü naxü ya Tupana, erü ngëma duüxügü rü norü chixexügagutama nixi i napoxcueäxü.

³Rü dücax, Pa Duülxü, rü ngëxguma togüxü quixu-echagu, natürü cuma rü ta cunaxügxü i ngëmatama chixexü i nüma naxüxü, ¿rü ñlüxüçürüwa tá i nagu curüxñüxü na Tupanachaxwa iquicíxü na tama cuxü napoxcuxülcex?

⁴¿Rü tüxcüü tama nagu curüxñü i ngëma mexü i Tupana cuxcèx üxü? Nüma rü poraäcüxüchi cumaä namecüma rü yaxna cumaä naxüñü rü tama paxa curü chixexülcex cuxü napoxcuchaü. ¿Rü ñlüxma rü tüxcüü nüxü cuxo? ¿Tama éxna nüxü cucièx na Tupana ngëmaäcü cumaä mecümaxü na nüxü curüxoxülcex i curü chixexü rü naxcèx na cumaxlüxülcex ya Tupana?

⁵Natürü cuma rü tama Tupanaxü cucuáxchaü rü tama nüxü curüxoxchaü i curü chixexü. Rü ngëmaäcü cugüçèxtama cunayexeraxéé i curü poxcu i tá cuyaxuxü i ngëma ngunexü i nagu Tupana napoxcuezü i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëma ngunexügü rü Tupana tá aixcüma ngëma duüxügümaä nanaxuegu na ñlüxacü tá na napoxcueäxü.

⁶Rü ngëxguma tá nixi i Tupana nüxü yaxügütanüxü i wüxichigü i duüxü naxcèx i ngëma naxügüxü.

⁷Rü maxü i taguma gúxümaä Tupana tá tüxü nanaxütanü ya yíxema guxüguma mexü taxügüäcüma naxcèx daugüxe na Tupana tümamaä taâxü rü naxcèx daugüxe na aixcüma Tupanaxütawa tangugüxü.

⁸Natürü Tupana tá tümamaä nanu rü tá tüxü napoxcu ya yíxema tügüguxicatama rüxñüñüexü rü tama naga ñlüchäxü i ore i aixcüma ixixü rü naxcèx daugüxe na ngëma chixexü taxügüxü.

⁹Rü guxüma i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü rü tá ngúxü ningegü rü poraäcü tá chixexü nüxü naxüpetü. Rü ngëma Yudíugü i chixexü ügüxülxra tá nixi i Tupana inapoxcuezü. Rü ngëmwena rü tá nanapoxcye i guxüma i ngëma togü i duüxügü i chixexü ügüxü.

¹⁰Natürü ngëma duüxügü i mexü ügüxü, rü Tupana tá namaä nataäe, rü tá nanatachigaxéé, rü tá nanataäexéé. Rü ngëma Yudíugü i mexü ügüxülcexra tá nixi i ngëma. Rü ngëxgumarüü i guxüma i togü i duüxügü i mexü ügüxülcex rü tá na nixi.

¹¹Erü Tupanapéxewa rü nawüxigu i ngëma duüxügü i Yudíugü ixígüxü rü ngëma togü i duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Rü guxäma ya texé ya chixexü ügüxe rü tá tanayaxu i tümaärtü poxcu, natürü guxäma ya texé ya mexü ügüxe rü tá Tupana tümamaä nataäe.

¹²Rü guxüma i duüxügü i pecadu ügüxü i tama nüxü cuëgxüxü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü, rü tá inayarütaxe. Rü ngëxgumarüü ta i guxüma i ngëma pecaduâgxülxü i nüxü cuëgxüxü i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü, rü ngëma mugü nüxü ixuxüäcüma Tupana tá nanapoxcye.

¹³Erü Tupanapéxewa rü taxuwama name i ngëma duüxügü i nüxü ñlüxümarexü natürü tama nagu maxëü i norü mugü. Natürü ngëma duüxügü i Tupanaärtü mugüga ñlüxü nüxü i aixcüma Tupanapéxewa imexü.

¹⁴Dücèx, i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Nümagü rü tama nüxü nacuëxgü i Tupanaärtü mugü. Natürü ngëxguma nüêchamata naxügümareägu i ngëma Tupana tüxü muxü, rü tüxü nüxü nadauxéé na nüxü nacuëxgüxü i tacü na yíixü i mexü rü tacü na yíixü i chixexü, woo tama nüxü na nacuëxgüchiréü i Tupanaärtü mugü.

¹⁵Erü nacümagüwatama nixi i tüxü nüxü nadauxééxü na nüxü nacuëxgüxü na tacü yíixü i mexü rü tacü na yíixü i chixexü. Rü ngëma duüxügü rü ngëxguma chixexü naxügü, rü naâewatama nixi i nüxü nacuëxgüxü na nachixexü i ngëma naxügüxü. Rü ngëxgumarüü ta i ngëxguma mexü naxügü, rü naâewatama nixi i nüxü nacuëxgüxü na namexü i ngëma naxügüxü.

¹⁶Rü ngëma ngunexü i nagu Tupana Cristuxü namuxü na guxü i duüxügüxü yacagüxülcex i norü maxüchiga, rü ngëma duüxügü i tama Tupanaärtü mugüxü cuëgxüxü rü naâewa tátama nixi i nüxü nacuëxgüxü na chixexü naxügüxü rü éxna mexü naxügüxü. Rü ngëxguma tá nixi i nangóxü i guxüma i ngëma chixexü i cüâcüma naxügüxü i duüxügü, rü ngëma chixexü i nüxicatama nagu naxñüñüexü. Rü Tupanaärtü ore i pemaä nüxü chixuxü nixi i tüxü nüxü cuëxéexü i ngëma.

Yudíugüchiga rü mugü ga Moïché ümatüxülciga

¹⁷Natürü pema Pa Chaueneëgü i Yudíugü, rü ñaperügügü:

“Toma rü Yudíugü tixígü rü meäma nüxü tacuèx i Tupanaärtü mugü ga Moïché ümatüxü”, ñaperügügü. Rü ngëmaäcü nagu perüxñüne na Tupanapéxewa pimexü erü meäma nüxü

pecuèx i ngëma Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü. Rü ngëmaäcü Tupanamaä pegü picuèxüügü erü nagu perüxñüe na Tupana pexü nangechaüxü erü Yudíugü pixigü.

¹⁸ Rü nüxü pixu na meäma nüxü pecuáxü i tacü nixi i Tupanaärü ngúchaü rü tacü nixi i mexü rü tacü nixi i chixexü. Rü Tupanaärü mugüwa naxcèx pengüe na naxcèx pedauxü i ngëma aixcüma mexü ixixü.

¹⁹ Rü pema rü ñaperügügü:

"Toma rü meäma nüxü tacuèx na tanaxucuxëxü i ngëma togü i duüxügü i tama Tupanaxü cuëgxüü. Rü meäma nüxü tacuèx na itayanawëxâchixëxü i ngëma togü i chixexüwa ngëxmagüxü", ñaperügügü.

²⁰ Rü pema nagu perüxñüegü rü nüxü pecuèx na ñuxäcü penaxucuxëxü i ngëma togü i duüxügü i tama Tupanaxü cuëgxüü rü ñuxäcü penangúexëexü i ngëma duüxügü i ngexwacëx yaxögüxü. Rü ngëmaäcü nagu perüxñüe na togüarü ucuxëruügü pixigüxü, erü Tupanaärü mugüwa pengü rü ngëmacëx meäma nüxü pecuèx i tacü nixi i mexü rü tacü nixi i ore i aixcüma ixixü.

²¹ Rü däcax, Pa Chaueneëgü i Yudíugü, pema na togüxü pengüexëexü, ¿rü tüxcüü tama pegütama pengüexë? Pema nüxü pixu na tama namexü na ingixü, ¿rü tüxcüü i pema ipengitexü?

²² Rü pema nüxü pixu na tama namexü na naï i ngemaä ipexü, ¿rü tüxcüü i pema i ngëmaäcü pemaxëxü? Rü pema na naxchi pexaiexü i togüarü tupanagünetachicünëxägü, ¿rü tüxcüü i naxcèx pengifexü i norü tupaucagüarü ngëmaxügü?

²³ Pema nüxü pixu na namexü i Tupanaärü mugü i ümatüxü, rü petaäe erü meä nüxü pecuèxgü i ngëma mugü. Natürü Tupanamaä chixexü pexüe, erü tama naga pexinüe i ngëma pexü namuxü i norü mugüwa.

²⁴ Rü ngëmacëx i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürrü.
"Rü pegagu nixi na chixri Tupanachiga yadexagüxü i ngëma duüxügü i tama Yudíugü ixigüxü", ñanagürrü.

²⁵ Pema rü pegü ipewiechëxmüpëzechiraügü na Tupanaärü duüxügü pixigüxüçex. Rü name nixi na penaxüxü i ngëma, ega aixcüma naga pexinüegü i Tupanaärü mugü. Natürü ngëxguma chi tama naga pexinüegü i Tupanaärü mugü, rü woo Yudíugü pixigügü, natürü Tupanapëxewa rü taxuwama pexü name i ngëma na pegü ipewiechëxmüpëzechiraügüxü.

²⁶ Rü ngëma togü i duüxügü i tama nügü íwiechëxmüpëzechiraügüxü, rü woo tama ngëma naxlügü, natürü Tupanaärü duüxügü tá nixigü ega naga naxinüegü i norü mugü.

²⁷ Rü däcax, Pa Chaueneëgü i Yudíugü, rü ngëma duüxügü i tama íwiechëxmüpëzechiraügüxü natürü naga inüexü i Tupanaärü mugü, rü ngëma duüxü rü rü Tupana pëxewa pexü nixu na ñuxäcü pechixexü. Rü ngëmaäcü tá pexü naxüpetü erü tama naga pexinüe i Tupanaärü mugü i woochirëx na nüxü pecuáxü i ngëma mugü, rü woochirëx na ipewiechëxmüpëzechiraügüxü.

²⁸ Rü däcax, rü tama ngëma na Yudíuxacügü pixigüxüçex nixi na aixcüma Tupanaxäcügü pixigüxü. Rü tama ngëma na ipewiechëxmüpëzechiraügüxüçex nixi na Tupanaärü duüxügü pixigüxü.

²⁹ Erü yíxema aixcüma tümaärü maxünewa Tupanaga ïnükë tixi ya aixcüma Tupanaxäcü ixixë. Rü ngëxguma aixcüma taäewa yaxöxgu nixi i aixcüma Tupanaärü ixixü. Rü Tupanaäe i Üünexü nixi i tükü rüngüxëexü na yaxöxüçex, rü tama ngëma mugü ga Moïché ümatüxügagu nixi. Rü yíxema aixcüma Tupanaärü ixixë, rü Tupana rü tümamaä nataäe woo duüxügü tama tümamaä taäegü.

3

¹ ¿Rü ñuxma rü tacüwa tüxü namexü na Yudíugü ixigüxü? ¿Rü tacüwa namexü na íwiechëxmüpëzechiraügüxü?

² Rü poraäcüxüchima tüxü name na Yudíugü ixigüxü. Yerü nüma ga Tupana rü tüxnaxüchi nixi ga naxäaxü ga norü mugü i ümatüxü.

³ ¿Rü tacü tá ngupetüxü i ñuxma ega ñuxre i tatanüxü i Yudíugü rü tama meä yanguxëegüägü i ngëma Tupana tüxü muxü? ¿Rü pexcëx rü ngëmacëx tâutáma yanguxëeäxü ya Tupana i ngëma tamaä inaxunetaxü?

⁴ Rü tama ngëmaäcü nixi. Erü woo guxü i duüxügü rü yadoratëèxgugu, natürü Tupana rü taguma nidora rü guxüguma nayanguxëe i ngëma nüma tamaä inaxunetaxü. Rü yemacëx norü ore ga Dabí ümatüxüwa rü ñanagürrü:

"Cumax, Pa Tupanax, rü aixcüma nixi i curü ore i nüxü quixuxü. Rü ngëxguma cuxü tangugügugu rü nüxü tadaugü na aixcüma cumexü", ñanagürrü.

⁵ Natürü duüxügü rü inatüe erü ñanagürgü:

"Rü nütama nixi na chixexü ixügüxü erü ngëmaäcü yexeraäcü nangox na namecümäxü ya Tupana", ñanagürögü. Rü ñanagürögü ta:

"Rü ngëgxuma chi törü chixexügagu yexeraäcü nangoxgu na aixcüma namecümäxü ya Tupana, rü maneca tama name ega törü chixexüçex tükü napoxcuego", ñanagürögü.

⁶ Natürü ngëma ñaxügu na naxinüexü i duüxügü rü poraäcü ínatüe, erü tama ngëmaäcü nixi. Erü ngëgxuma chi tama namexgu ya Tupana, ⁷ rü ñuxäcü chi i meä duüxügüxü yacagüxü i naâneärü guxgú?

⁷ Natürü i duüxügü rü ñanagürögü:

"Rü ngëgxuma chi chorü chixexügagu yexeraäcü nangoxgu na ñuxäcü aixcüma namexü ya Tupana, ⁸ rü tüküci yïixü i choxna nacaxü nacxcex i chorü chixexü rü choxü napoxcuxü nacxcex i ngëma?" ñanagürögü.

⁸ Natürü ngëma ñaxügu na naxinüexü i duüxügü rü poraäcü ínatüe. Erü ngëgxuma chi aixcüma yïixü i ngëma nagu naxinüexü i duüxügü, rü chi narümemaë nixi na yexeraäcü chixexü naxügüxü na yexeraäcü mexü na ïnguxuchixüçex. Rü dükax, Pa Chaueneëgù, nangëxma i chixexü i duüxügü i choxü ügagümarexü i nüxü ixügüexü na ngëma yïixü i chorü nguxëetae i duüxügüxü namaä changüexëexü. Natürü ngëma duüxügü i ngëma ñagüxü rü nagagu tátama napoxcue.

Guxäma i yixema rü taxüetüxügü

⁹ Rü ñuxäcü nixi i ñuxmax? ¹⁰ Pexcex rü yixema i Yudíugü rü togü i duüxügürü yexera Tupanapëxewa imexü? Pemaä nüxü chixu rü tama ngëmaäcü nixi. Erü guxäma i duüxügü i Yudíugü ixügüxü rü guxäma i tama Yudíugü ixügüxü, rü naxüetüxügü.

¹⁰ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Rü tataxuma ya texé ya aixcüma Tupanapëxewa mexë, rü bai ya wüxié.

¹¹ Rü tataxuma ya texé ya aixcüma nüxü cuáxe i Tupanaärü ore na ñuxäcü nanaxwëxexü na nacxcex imaxëxü. Rü tataxuma ya texé ya aixcüma Tupanacex dauxe.

¹² Rü guxäma ítäüe, rü guxäma itayarütaixe rü chixexü taxügü i Tupanapëxewa. Rü tataxuma ya texé ya aixcüma mexü üechaxe, rü bai ya wüxié.

¹³ Rü tümaäx rü wüxi i yuetamaxü i ingenaxürü nixi erü ngëma ítanaxüxüxëe i nagüxüraüxü i dexa i chixexü. Rü tümaärü conümaä rü poraäcü tidorae. Rü ngëma tümaärü dexa rü ñoma åxtapeguchatarü nixi erü togüxü nachixexëe.

¹⁴ Rü chixexü i ore i duüxügüäewa ngüxümaäxäicatama tidexagü.

¹⁵ Rü ítämare na duüxüexü timäxü.

¹⁶ Rü ngextä ítaxixüwa rü togüxü tachixexëe rü tanangechaüxüe rü chixexügü tanayixexëe.

¹⁷ Rü tama nüxü tacuëx na ñuxäcü togü i duüxügüxü tangechaügüxü rü meä natanüwa tamaxëxü.

¹⁸ Rü tama nüxü tacuáxchaü na Tupanaxü tamuüexü",

ñanagürü i ngëma ore i ümatüxüwa.

¹⁹ Rü nüxü tacuëx rü ngëma pocxu i Tupanaarü mugüwa nüxü yaxuxü rü nacxcex nixi i ngëma Yudíugü ga natanüwa nanguxü ga yema mugü. Rü woo ngëma tama Yudíugü ixügüxü i duüxügüçex rü ta nixi i ngëma pocxu. Erü taxüema aixcüma naga taxinü i ngëma mugü. Rü ngëmacex taxucürüwa texé Tupanapewa tükü ítapoxü i ngëgxuma Tupana tükü icagügi i tümaärü pecaduchiga.

²⁰ Rü ñuxma na taxüema aixcüma naga ñüexü i ngëma mugü, rü ngëmacex taxucürüwama texé tükü tixu na ngëma mugü taxaurexügagu Tupanapëxewa tamexü. Erü ngëma mugü tükü nüxü cuëxëexü nixi na poraäcü ipecaduåxgüxü.

Törü ògagu nixi i Tupana tükxa naxäxü i maxü

²¹⁻²² Rü ñuxma na taxucürüwama Tupanapëxewa tükü yamexëexü i ngëma mugü, rü ngëmacex ya Tupana rü tükü nüxü nacuëxëe na ñuxäcü yïixü i tükü yamexëexü na napëxewa imexüçex. Rü pemaä nüxü chixu rü Ngechuchu ya Cristuaxü na yaxðgüxügagu nixi i tükü yamexëexü ya Tupana na aixcüma napëxewa imexüçex. Rü yema mugü ga Moñché ümatüxü rü yema ore ga nuxümaügüxü ga orearü uruügü ümatüxü rü tükü nüxü nacuëxëe i ngëma. Rü yema mexü ga Tupana taxcex üxü ga yexguma núma namuägu ga Nane na törü pecadu naxütanüxüçex, rü guxü i duüxügü i yaxðgüxüçex nixi, erü Tupanapëxewa rü nawüxiigu i guxüma i ngëma duüxügü.

²³ Rü guxüma tipecaduåxgü rü nüxna tayaxügugü ya Tupana ya tükü maxëxëecü.

²⁴ Natürü ga Tupana rü poraäcü tamaä namecümä rü yemacex tükü nangetanüäcümä tükü nimexëegü na napëxewa imexüçex. Rü ñuxma rü tükü nangëxma i maxü i taguma güxü, yerü Ngechuchu ya Cristu rü marü tükü nanaxütanü ga törü pecadugü.

²⁵⁻²⁶ Rü Tupana rü aixcüma núma nanamu ga Cristu na nayuxüçex rü yemaäcü törü pecadu naxütanüxüçex na Tupana tükü nüxü rüngümaxüçex i ngëgxuma aixcüma Cristuaxü yaxðgügi. Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana na tükü nüxü nadauxëexüçex na ñuxäcü núma

nügëcèx tükü yamexëeñü na aixcüma napëxewa imexëcèx. Rü nuxcüma ga Tupana rü yaxha namaä na xinü ga duüxügü ga yexguma chixexü naxüegu, rü tama paxa nanapoxcue. Rü nülxma rü ta tükü nanawëx na nüxäcü aixcüma namexü i ngëma nüma naxüxü erü tükü ïnanapi i törü pecadugü. Rü ngëmaäcü tükü nüxü nadauxëe na nülxma rü ta aixcümacü yïixü i ngëgxuma tükü yaxuxgu na napëxewa marü timexü ya guxâma ya yíxema Ngechuchuañü yaxögüxe.

²⁷ Rü ngëmacex i nülxma rü taxucürüwama yigü ticuëxügü rü nüxü tixu na yixematama yigü imexëégüxü i napëxewa. Erü taxucürüwama texé tügü tamexëe i Tupanapëxewa. Rü tama ngëma na naxaurexücex i ngëma mugü nixi i imexü, rü tama ngëma na mexü ixígüxücex nixi i imexü. Natürü Tupanapëxewa time i nülxma, erü Cristuaxü tayaxögü.

²⁸ Rü yixema nüxü tacuëx rü ngëgxuma Cristuaxü yaxögügu nixi i Tupanapëxewa imexü, rü tama ngëma mugü naixauregüxücex nixi i napëxewa imexü.

²⁹ Ëxna pexcex rü Tupana rü Yudíugüarü Tupanaxäcatama yïixü? ¿Rü tama ëxna i ngëma togü i duüxügüarü Tupana rü ta yïixü? Ngëmaäcü, ngëma togü i duüxügü i tama Yudíugü ixígüxüarü Tupana ta nixi.

³⁰ Rü nüxü tacuëxgu na nangëxmaxü ya wüxitama ya Tanatü ya Tupana. Rü guxüma i duüxügü i Cristuaxü yaxögüxü, rü nüma ya Tupana rü nayamexëe na napëxewa yamexëcex. Rü ngëmaäcü i nüma ya Tupana rü Yudíugüxü nimexëe i ngëgxuma yaxögüägu. Rü ngëgxumarü ta nayamexëe i guxüma i togü i duüxügü i ngëgxuma Cristuaxü yaxögüägu.

³¹ Rü nülxma na Cristuaxü yaxögüxü, rü bexmana nagu perüxünüe na ngëmaäcü iyanax-oxëeñü i ngëma mugü. Natürü tama ngëmaäcü nixi. Erü nülxma na Cristuaxü yaxögüxü rü aixcüma tayanguxëe i ngëma Tupana tükü muxü.

4

Abráü rü Tupanañañü nayaxö rü yemacex Tupana nüxü nixu na namexü

¹ ¿Rü nülxma rü nüxü ñagüxü tá i nachiga ga nuxcümaäcü ga törü oxi ga Abráü? ¿Rü nüxäcü nixi ga nüxü naxüpetüxü ga Tupanapëxewa? ¿Rü tücxü yïixü ga Tupana nüxü ixuxü ga Abráü rü mécü na yïixü?

²⁻³ Rü düçax, yexguma chi wüxi ga norü puracü ga mexücex Tupanapëxewa namexgu ga Abráü, rü yexguma chi waxi nixi ga nüxü nayexmaxü ga tacücex nügü na yacuëxüüxü. Natürü taxucëxma Tupanapëxewa nügü nicuëxüü ga Abráü, erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürrü:

“Abráü rü Tupanañañü nayaxö, rü yemacex Tupana nanayaxu rü nüxü nixu na namexü”, ñanagürrü i ngëma ore.

⁴ Rü ngëgxuma texé wüxi i puracü üxgu rü tükü naxütanügu rü woetama tümaärü natanü nixi rü tama ãmare nixi i ngëma.

⁵ Natürü tama ngëmaäcü nixi i ngëgxuma Tupanañañü yaxögügu. Erü ngëgxuma yaxögügu, rü tama tacü rü puracü i mexücex nixi i Tupanapëxewa imexü, natürü Tupanapëxewa time erü tayaxö. Rü ngëmaäcü Tupana tükü nayaxu ya yíxema yaxögüe woo taxuüma i tacü rü puracü i mexü taxüxgu na ngëmacex Tupana tükü rüngüxëeñü.

⁶ Rü nuxcümaäcü ga äexgacü ga Dabí rü ta tümachiga nidexa ga guxema duüxü ga yaxögüe. Rü nüxü nixu ga na tataäñexü ga guxema duüxü yerü Tupanapëxewa tame, woo tama tacü rü mexü taxüxgu na yemaäcü Tupanapëxewa tamexücex.

⁷ Rü nüma ga Dabí rü ñanagürrü:

“Rü tataäñegü ya yíxema duüxegü ya Tupana tümaärü chixexügüxü ngechaüxü rü tümaärü pecadugüxü iyanangümaxë.

⁸ Rü tataäñe ya yíxema duüxü ya Tupana tama tükü nagu naxinüxü i tümaärü pecadu”, ñanagürrü ga Dabí.

⁹ Rü düçax, ¿pexcex rü ngëma taäñe rü ngëma duüxügü i Yudíugü ixígüxücëxicatama yïixü, rü ëxna ngëma togü i duüxügücex ta yïixü? Düçex, rü marü pemaä nüxü tixu rü Tupanapëxewa name ga Abráü yerü nayaxö. Rü yemacex Tupana nanayaxu.

¹⁰ ¿Natürü nülxgu nixi ga nayauxäñü? ¿Ëxna marü ínawiechëxmüpëechiraüguwena, rü ëxna naxüpa ga na ínawiechëxmüpëechiraüxü? Rü pemaä nüxü chixu rü naxüpa nixi ga na Tupana nayaxuxü ga Abráü.

¹¹ Rü Tupana nayaxuxguwena nixi ga ínawiechëxmüpëechiraüxü ga Abráü. Rü yema nixi ga norü cuëxüü ga nowa nüxü nacuáxü na aixcüma Tupana marü nayaxuxü rü nüxü nadauxü na namexü yerü nüxü nayaxö. Rü ngëmacex i nülxma ya Abráü rü tümanatü yïixü ya guxâma ya yíxema yaxögüe woo tama ítawiechëxmüpëechiraügü. Rü ngëmaäcü ya Tupana rü tükü nayaxu ya guxâma ya yíxema yaxögüe, rü tükü nadau na timexü erü tayaxögü.

¹² Rü ngēgumarüü ta ya Abráü rü tümanatü nixi ya guxāma ya yíxema íwichehmüpēzechiraügüxe rü Abráürüü yaxōgüxe. Natürü tama ngēma na tügū ítawiechëxmüpēzechiraügüxüçex nixi i tümanatü yiixü. Natürü tümanatü nixi erü tayaxōgü yexgumarüü ga na yaxōoxü ga nüma ga tanatü ga Abráü naxüpa ga na ínawiechëxmüpēzechiraüxü.

Abráü rü Tupanaäxü nayaxö rü yemacèx Tupana nayanguxëe ga norü uneta ga Abráümaä nüxü yaxuxü

¹³ Rü Tupana rü Abráümaä inaxuneta na nüma ya Abráü rü guxüma i naxrüü yaxōgüxü rü tá na nayaugüxüñi i ñoma i naâne na noxrü yiixüçex. Natürü tama yema na mugü naxaurexüçex nixi ga Tupana yemaäcü Abráümaä ixunetaxü. Natürü yemaäcü namaä inaxuneta yerü Abráü nayaxö, rü yemacèx Tupanapëxewa name.

¹⁴ Natürü ngēguma chi ngēma duüxügü i mugü a uregxülcëxicatama yixü i ngēma Tupanaärü uneta, rü natüçëxmamare chi nixi i ngēma na yaxōgüxü, rü chi ngēma Tupanaärü uneta rü taxuwama name.

¹⁵ Nüxü tacuëx rü ngēma mugü ga Moïché ümatüxü rü poxcuwa tükü naga erü taxüema aixcüma meä tayanguxëe. Natürü yexguma chi natauñguma ga yema mugü rü tataxu chima na texé chixri yanguxëexü.

¹⁶ Rü yexguma Tupana Abráümaä ixunetagu na nüxü tá nangülxëexü, rü Abráüärü ògagu nixi ga namaä inaxunetaxü. Rü ngēmacèx i guxäma i yixema na Abráürüü yaxōgüxü rü taxcex ta nixi ga yema Tupanaärü uneta ga Abráümaä nüxü yaxuxü. Rü ngēmawa nüxü tacuëx rü tama yíxema mugü a uregxülcëxicatama nixi i ngēma Tupanaärü uneta, natürü guxäma ya yíxema Abráürüü Tupanaäxü yaxōgüxüçex ta nixi. Rü ñyxma rü guxäma i yíxema na Abráürüü meä yaxōgüxü rü Abráüxäcügü tixigü rü nüma rü tanatü nixi i Tupanapëxewa yerü nüxü nayaxö.

¹⁷ Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü Abráüchigaxü nixu rü ñanagürü:

“Rü muxüma i duüxügünatü tá cuxü chixixëe”,
ñanagürü. Rü Abráü rü Tupanaäxü nayaxö, rü yemacèx Tupana nayanguxëe ga norü uneta ga namaä nüxü yaxuxü. Rü yima Tupana nixi ya wena namaxëxëecü i yuexü. Rü yimatama nixi ya naxüçü i ngēma woo ñyxma taxuxü.

¹⁸ Rü nüma ga Abráü rü aixcüma nayaxö ga yexguma Tupana nüxü ñaxgu:

“Rü tá namuxüchi i cutaagü”,
ñaxgu. Rü woo ga Abráü ga marü yaguâxüchichiréx na yiixü rü na nangexacüxü, natürü nayaxööma ga yema Tupanaärü uneta rü meä ïnananguxëe na wüxi ga nane tá nüxü yexmaxü. Rü yemaäcü ningü na muxüma i duüxügünatü yiixü, yema Tupana namaä nüxü ixuxürüü.

¹⁹ Rü Abráü rü wixguxuchi 100 ga taunecü nüxü nayexma ga yexguma. Natürü tama inayarümaächi ga na yaxööoxü woo nüxü na nacuáxü ga paxa tá na nayuexü ga nüma rü namës ga Chara rü marü poraäcü nangupetüarü taunecüägxüga na naxâxäcügüxüçex.

²⁰ Rü yemaäcü ga Abráü rü nayaxööma na nüxü tá nayexmaxü ga wüxi ga nane yema Tupana namaä ixunetaxürrü. Rü tama nagu narüxüñi na Tupana ngürüächi nawomüxëexü. Natürü yexeraäcü Tupanaäxü nayaxööma, rü nüxü nicuëxü.

²¹ Rü aixcümaxüchi nayaxö na naporaxü ya Tupana na yanguxëeäxüçex i guxüma i ngēma norü uneta.

²² Rü yemacèx ga Tupana rü nüxü nixu na napëxewa namexü ga Abráü. Yerü Tupana nüxü nadau ga ñuxäcü aixcüma nüxü na yaxööoxü.

²³ Rü tama Abráüchigaxicatama nixi ga naxümatüxü ga Tupanaärü ore ga ñaxü:

“Rü Tupana rü nüxü nixu na napëxewa namexü ga Abráü, yerü nüxü nadau ga ñuxäcü aixcüma nüxü na yaxööoxü”,
ñaxü.

²⁴ Natürü guxäma i yíxema na yaxōgüxüçhiga ta nixi i ngēma ore. Erü Tupana rü törü ògagu tükü nade na napëxewa imexü i yíxema i nüxü na yaxōgüxü ya yima yuwa törü Cori ya Ngechuchuxü irüdaxëeçü.

²⁵ Rü Ngechuchuxü nixi ga namuxü ga Tupana na törü pecaducex nayuxüçex. Rü ñuxüchi nüma ga Tupana rü wenaxäru Ngechuchuxü ïnarüdaçëe na nagagu imexüçex i Tupanapëxewa.

5

Ñyxma rü Tupanapëxewa tame erü Cristuaxü tayaxögü

¹ Rü ñyxma rü Tupanapëxewa time erü tayaxögü. Rü ngēmacèx marü tama Tupana maä taxuwanüägxü i ñyxmax, erü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü marü tamaä nanangüxmüxëe ya Tupana.

² Rü Cristugagu nixi na tamaä namecümaxü ya Tupana i nüxmax erü tayaxögü. Rü nüxü tacuëx rü guxügutáma tamaä namecüma. Rü tataäegü erü nüxü tacuëx na tükü tá nangëxmaxü i tachica i mexü i Tupanaxütawa.

³ Rü ngëgxumarüü ta tataäegü i woo ngúxü ingegü. Erü nüxü tacuëx rü ngëma ngúxü rü tükü narüngüxéen na yexeraäcü iporaexü rü yaxna namaä ixñüexüçex.

⁴ Rü ngëgxuma yaxna namaä ixñüegü rü Tupana rü tamaä nataäe. Rü ngëma na tamaä nataäexü rü ngëmacëx meä itananguxéen na tükü tá nangëxmaxü i tachica i mexü i Tupanaxütawa.

⁵ Rü nüxma na ínanguxéen na tükü tá nangëxmaxü i tachica i Tupanaxütawa, rü ngëmacëx taxucëxma tangechaügü. Erü Tupana rü poraäcü tükü nangechaü. Rü ngëma Naäe i Üünexü i tükna namuxü nixi i tükü nüxü cuëxexü i ngëma.

⁶ Rü yexguma taxucürüwama yiğütama imaxëxëegü, rü nawa nangu na Tupana yan-guxëexü ga yema norü uneta. Rü yexguma nixi ga ñoma ga nañewa namuäxü ga Cristu na pecaduägxülcex nayuxülcex.

⁷ Rü tama natauxcha na wüxi rü to i duüxülcex tayuxü, woo wüxi i duüxü i mexüçex yixügi. Rü woo tangëxmagu ya texé ya naxcëx yuchaächiréxe i wüxi i duüxü i aixcüma mexëchidü, natürü tama tükü natauxcha i ngëma.

⁸ Natürü Tupana tükü nüxü nadauxéen na ñuxäcü tükü nangechaülxü yerü yexguma ipecaduägxügi nixi ga taxcëx nayuxü ga Cristu.

⁹ Rü nüxma rü Tupanapewa time yerü taxcëx nayu ga Cristu. Rü ngëmacëx meäma nüxü tacuëx rü nüma rü aixcüma tá tükü ínanguxüxéen na tama tükü napoxcueülcex ya Tupana.

¹⁰ Rü yexguma norü uwanügi i xügügi, rü nümatama ga Tupana rü nügümäa tükü narüngüxmüexü ga yexguma nayuxgu ga Nane. Rü nüxma na marü namaä irüngüxmüexü, rü yexeraäcü nüxü tacuëx na tükü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü nagagu na namaxüxü i nümax.

¹¹ Rü tama ngëxícatama nixi. Natürü i ñüxma rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu rü Tupanamaä tataäegü, yerü Cristugagu nixi ga Tupana ga tamaä nangüxmüxü.

Adáüchiga rü Cristuchiga

¹² Rü nüxitaxüü ga yatü ga Adáügagu nixi ga guxüma ga duüxügüwa nanguxü ga pecadu. Rü pecadugagu ínangu i yu. Rü yemaäcü guxüma ga duüxügüwa naxüe na nayuexü, yerü guxüma nipecaduäx.

¹³ Rü naxüpa na Tupana Moichéna naxäxü ga yema mugü ga naxümatüxü, rü duüxügü rü chixexü naxügüecha, rü yemacëx nayue. Natürü yema mugü rü tauta nayexma ga yexguma, rü yemacëx taxucürüwa texé nüxü tixu ga yema duüxügü ga na chixri naga naxinüexü ga yema mugü.

¹⁴ Rü yema duüxügü ga Adáüwena buexü rü tama Adáürrüü nanangöök ga yema orix ga Tupana nüxna chuxuxü. Natürü chixexü naxügü, rü yemacëx nayue. Rü yemaäcü nixi ñüxmta Tupana Moichéna naxä ga yema mugü ga naxümatüxü. Rü Adáüwa inaxügü na nayuexü ga duüxügü, natürü Cristuwa inaxügü na nayaxuxü i maxü i taguma gúxü.

¹⁵ Natürü yema chixexü ga Adáü üxü rü taxuacü nagu tanangu i ngëma ämare ga Tupana tükna äxü, erü tama namaä nawüxigü. Rü aixcüma nixi ga wüxi ga yatüüä chixexügagu na nayuexü i guxüma i duüxügü. Natürü tama yemaäcü tamaä nanaxü ga Tupana. Yerü nüma rü tükü nangetanüäcüma nüma nanamu ga Nane ya Ngechuchu ya Cristu na törü pecaducëx nayuxülcex. Rü yemaäcü guma Cristugagu Tupana nanamaxëxü i muxüma i duüxügü.

¹⁶ Rü yema pecadu ga Adáü üxü rü taxuacüma nagu tanangu ga yema ämare ga Tupana tükna äxü. Yerü wüxitama ga Adáürrü pecadugagu, rü Tupana nüxü nixu rü tá nayu naxcëx ga yema. Natürü Ngechuchu ya Cristugagu rü Tupana nüxü nixu na napëxewa imexü rü nüxna íngüxüü i guxüma i törü pecadugü.

¹⁷ Rü guxüma i duüxügü nayue yerü wüxitama ga yatü ga Adáü rü pecadu naxü. Natürü tama yemaäcü tamaä nanaxü ga Tupana, yerü ga nüma rü poraäcü tamaä namecüma rü tükü nangetanüäcüma tükü narüngüxéen. Rü ngëmacëx i ñüxma rü guxüma i ngëma duüxügü i Tupana nüxü ixuxü na napëxewa yamexü, rü nümatama ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristugagu nanamaxëxü na namaä wüxigu äexgacügi yixügüxüçex.

¹⁸ Rü yema Adáürrü chixexü rü poxcuwa nanagagü ga guxüma ga duüxügü. Natürü yema mexü ga Ngechuchu ya Cristu üxü rü pecaduba ínananguxüxéen i guxüma i duüxügü i yaxögüxü, rü nüxna nanaxü i maxü i taguma gúxü.

¹⁹ Rü guma nüxraäcü ga yatü ga Adáü rü tama Tupanaga naxinü. Rü yemaäcü wüxitama ga yatügagu rü muxüma ga duüxügü rü nipecaduäx. Natürü ínangu ga guma yatü ga Ngechuchu, rü meä Tupanaga naxinü. Rü gumagagu rü muxüma i duüxügü rü tá nime i Tupanapëxewa.

²⁰ Rü Tupana rü Moīchēna nanaxā ga norü mugū na duūxügūxü nüxü nacuēxēēxücèx na ñuxäcü poraācü pecadu naxügūxü. Natürü yexguma yexeraācü pecadu naxügūga duūxügū, rü yexeraācü Tupanaāxü nangechaūtümüüggü.

²¹ Rü ñuxma woo pecadugagu na iyuexü, natürü Tupanaāxü tangechaūtümüüggü i guxüguma. Rü ngēmaācü pecaduwa tükü ñanguxüxēe na napēxewa imexülcèx rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tükü nangēxmaxülcèx i maxü i taguma gúxü.

6

Nyxma rü tama pecadu ixügüxülcèx nixi i imaxëxü, natürü Cristucèx nixi i imaxëxü

¹ Rü ñuxma na Tupanaāxü ingechaūtümüüggüxü, erü ñuxäcü tá imaxëxü i ñuxmax? ²Rü pexcèx rü namexü na pecadu ixügüechaxü na yexeraācü Tupanaāxü ingechaūtümüüggüxülcèx?

² Rü dūcax, tama ngēmaācü nixi. Erü ñuxma pecaduchaxwa rü ñoma iyuexürrü tixigü, erü marü tama naga taxinüe. Rü ngēmacèx tama name i yeücürü pecadu taxügüechä.

³ ¿Tama éxna nüxü pecuëx na tacücèx yiixü na íibaiüxü? Rü ítabaiü na ngēmaācü duūxügūxü nawéxülcèx na aixcüma Ngechuchu ya Cristarü duúxügü na ixígüxü. Rü yexguma íibaiügu, rü núma nayuxürrü yexma nayu ga tacüma ga nuxcümaüxü.

⁴ Rü yexguma íibaiügu, rü Cristu yuxürrü yexma nayu ga tacüma ga nuxcümaüxü, rü Cristu itáxürü inatèx ga yema tacüma ga nuxcümaüxü. Rü yemaācü naxüpetü na wena imaxëxülcèx rü tükü nangēxmaxülcèx i maxü i ngexwacaxüxü, yexgumarüü ga Ngechuchu na yuwa írudaxü rü wena namaxüxü ga yexguma Nanatü ga Tupana norü poramaä inadaxéegü.

⁵ Rü ñuxma na Cristumaä wüxigu nayuxü ga tacüma ga nuxcümaüxü, rü nüxü tacuëx na aixcüma Cristumaä tükü nangēxmaxü i maxü i ngexwacaxüxü.

⁶ Rü nüxü tacuëx rü yema törü maxü ga nuxcümaüxü rü Cristumaä wüxigu curuchagu nayu na yexma yanaxoxülcèx ga yema tacüma ga chixexü. Rü ñuxma rü tama pecadutüüwa tangëxmagü, rü ngēmacèx marü tama naga taxinüe.

⁷ Erü yíxema yúxe rü marü tama pecadutüüwa tangëxma na yeücürü pecadu taxügüechaxülcèx.

⁸ Rü ñuxma na Cristumaä nayuxü ga törü maxü ga nuxcümaüxü, rü nüxü tacuëx na Cristurüü tükü nangēxmaxü i maxü i ngexwacaxüxü.

⁹ Rü nüxü tacuëx rü ñuxma na yuwa ínadaxü ya Cristu, rü tagutáma wena nayu. Yerü núma rü marü yuxü narüyexera.

¹⁰ Rü yexguma nayuxgu ga Cristu rü pecaducèx nixi ga nayuxü, rü noxtacüma yexma wüxicana ningutanü ga guxüma ga duúxügülarü pecadugü. Natürü ñuxma na namaxüxü, rü Tupanacèx nixi i namaxüxü na Tupanaärü ngúchaü naxüxülcèx.

¹¹ Rü ngēxgumarüü ta i pema rü name nixi i pegügu perüxinüe na marü peyuexü pecaduchaxwa rü Tupanacèx pemaxëxü, erü Ngechuchu ya Cristuarü duúxügü pixigü.

¹² Rü ngēmacèx rü tama name i pecadutüüwa pegü pengëxmagüxēe na pemaä inacuáxülcèx. Rü tama name i penaxüchica i pecadu na pexeneärü ngúchaügü i chixexü pexü naxüxéexülcèx.

¹³ Rü tama name i pecaduna penaxägü i pexene na ngēmamaä chixexü pexügüxülcèx. Rü name nixi i Tupanana pegü pexägü, erü ñoma duúxügü i yuexü rü wena maxëxürrü pixigü. Rü ngēmacèx name nixi i Tupanana penaxägü i pexene na ngēmamaä mexü pexügüxülcèx.

¹⁴ Rü ñuxma rü tätítáma pecadutüüwa pengëxmagü na pemaä inacuáxülcèx. Rü yexguma yema mugü ga Moīchē ümatüxüwe perüxigu, rü pemaä inacuëx ga pecadu. Natürü i ñuxma rü Cristugagu Tupana pemaä namecüma, rü núma nixi i pemaä inacuáxü i ñuxmax.

Ngëxguma wüxi i corimëxëwa yigü ingëxmagülxëegü, rü ngēmaga nixi i ixñüñüexü

¹⁵ Rü ñuxma na tama yema Moīchē ümatüxü ga mugütüüwa ingëxmagüxü, rü ñuxma na Tupana rü Cristugagu tamaä mecumaxü, ²Rü ñuxäcü tá imaxëxü? ³Rü pexcèx namexü na yeücürü pecadu ixügüechaxü? Rü dūcax, tama name na ngēmaācü imaxëxü.

¹⁶ Rü pema nüxü pecuëx rü ngēxguma wüxi i corimëxëwa pegü pengëxmagülxëegü na naga pexñüexülcèx rü ngēma tá nixi i perü cori ixixü, rü pema rü norü duúxügü ta pixigü i ngēma cori i naga pexñüexü. Rü ñuxma rü pema tá nüxü pedaugü ngoxi ngëxürrüxü perü me yixigu na ngēma pexñüexülcèx. Rü ngēxguma pecadu i yuwa tükü gagüxü perü me yixigu, rü ngēma tá nixi i pemaä icuáxü. Rü ngēxguma perü me yixigu na Tupanaga na pexñüexü, rü yimaga tá pexñüe na napëxewa pimexülcèx.

¹⁷ Natürü Tupanana moxë chaxä, yerü woo pecaduga na pexñüexiréxü, natürü i ñuxma rü aixcüma naga pexñüe i ngēma nguxéetae i marü peyaxuxü i Cristuchiga.

¹⁸ Rü ñuxma rü Tupanaärü duüxügü pixigü erü nüma rü chixexüna pexü ínanguxüxéê na tama pecadu pexügüechaxücèx. Rü ngëmaäcü pexü narüngüxéê na napëxewa pimexücèx rü meä naxcèx pemaxëxücèx.

¹⁹ Rü ñoma i naäneçüäx i duüxügümaä chidexarüü nixi i tauxchaxü i oremaä pevää chidexaxü i ñuxmax, erü pema rü woetama taguma nüxü pexñü i ñaa ore, rü ngürüächi tåutáma nüxü pecuëx i tacüchiga na yïixü i ngëma pemaä nüxü chixuxü. Rü düçax, rü nuxcüma rü ipenaxü ga pexene na namaä penaxügüxücèx ga nagúxraüxü ga chixexü. Natürü i ñuxma rü name nixi i Tupanana pegü pexä na aixcüma napëxewa pexüünegüxücèx rü naxcèxicatama pemaxëxücèx.

²⁰ Rü yexguma pecadutüüwa peyexmagü, rü taxucürüwama Tupanapëxewa mexü pexügü ga yexguma.

²¹ ¿Natürü tacüwa pexü namexü ga yema chixexü i ñuxma rü wüxi i äne pexna äxü? Yerü yema chixexü rü yuwamare pexü nagagü, rü tama i maxüwa.

²² Natürü marü tama pecadutüüwa pengëxmagü i ñuxmax, erü marü nüxna ípenguü rü marü Tupanaärü duüxügü pixigü. Rü ngëma waxi nixi i poraäcü pexü mexü erü ngëmagagu penayaxu i maxü i Tupanapëxewa üünexü rü ngëmawena tá penayaxu i maxü i taguma gúxü.

²³ Rü ngëma natanü na pecadu ixüxü, rü yu nixi. Natürü yíxema törü Cori ya Ngechuchuaxü yaxögüxe, rü Tupana tükna nanaxämare i maxü i taguma gúxü.

7

Wüxi i ngecü rü ngëxguma nayutegu rü marü tama ngitemëxëwa ingëxma. Rü ñuxma na taxcèx nayuxü ya Cristu, rü marü tama yema Moiché ümatüxü ga mugütüüwa tangëxmagü

¹ Pa Chaueneëgüx, rü pema na nagu pexixü i ngëma mugü, rü nüxü pecuëx rü ngëxguma tamaälguxicatama nixi na ngëma mugütüüwa tangëxmagü ya wüxicigü ya duüxé.

² Rü düçax, rü wüxi i ngecü i åtecü rü ngitemëxëwa ingëxma ega namaxyane ya ngîte, erü ngëma nianagürü i ore i mugü. Natürü ngëxguma nayuxgu ya ngîte, rü marü tama ngitemëxëwa ingëxma. Rü yema mugü ga ngitemëxëwa ngïxü yexmaxëeëxü ga noxri rü marü tama ngimaä inacuëx.

³ Rü ngëmaäcü i ngëxguma namaxyane ya ngîte rü to i yatümaä inapexgu, rü pecadu ixü. Natürü ngëxguma marü nayuxgu ya ngîte, rü marü nüxna ínguxuchi i ngëma mugü ga ngitemëxëwa ngïxü yexmaxëeëxü ga noxrix. Rü ngëxguma wenaxärü naxätegu rü taxuüma i chixexü ixü.

⁴ Rü ngëgxumarüü ta i pemax, Pa Chaueneëgüx, rü marü tama yema Moiché ümatüxü ga mugütüüwa pengëxmagü yerü nüma ga Cristu rü pexcèx nayu. Rü ngëmacèx i ñuxma rü Cristu ga yuwa írüdacüüri pixigü. Rü ngëmaäcü nanaxü ya Tupana na naxcèx imaxëxücèx, rü norü ngúchaü ixügüxücèx.

⁵ Rü yexguma nuxcümaüxü ga tacümwae rüxüxgu rü poraäcü tanaxü ga taxüneärü ngúchaügü woo yema mugü tükna na nachuxuxü ga yema. Natürü yexguma nüxü icuëxgu na nachuxuxü ga yema pecadu ga ixüxü, rü yexeraäcü tanaxüxchaü. Rü yemaäcü ga yema törü pecadugü rü yuwa tükü nagagü.

⁶ Natürü i ñuxma rü marü tama ngëma mugütüüwa tangëxmagü, erü Tupana rü marü nüxna tükü ínanguxüxéê. Rü ngëmacèx i ñuxma rü ñoma duüxügü i iyuexüriü tixigü i napëxewa i ngëma mugü, erü marü tama tamaä inacuëx. Rü ngëmacèx tama nagu taxü i ngëma nuxcüma ümatüxü ga mugü, erü marü nüxna ítanguxü na Tupanaärü ngúchaü ixügüxücèx rü naxcèx na imaxëxücèx namaä i törü maxü i ngexwacaxüxü i Naäe i Üünexü tükna äxü.

Ngëma pecadu i chowa ngëxmaxü rü chomaä inacuëx

⁷ ¿Rü ñuxü ñagüxü tå i ñuxmax? ¿Rü pexcèx rü yema mugü yïixü ga tükü pecaduäxëeëxü? Rü düçax, tama name i ngëmaäcü nagu tarüxñüel Natürü yexguma chi yema mugü rü tama choxü nüxü nacuëxëëgu, rü tåü chima nüxü chacuëx na pecadutüüwa chayexmaxü. Rü düçax, rü yexguma chi yema mugü rü tåü chima choxü nüxü cuëxëëgu na wüxi i pecadu yïixü na toguäxärü ngëmaxücèx chixaüxächixü, rü tåü chima nüxü chacuëx na pecadu yïixü i ngëma.

⁸ Natürü yexguma yema mugü choxü nguxëëgu na nachixexü na toguäxärü ngëmaxü choxü ngúchaüxü, rü yexguma ga pecadu rü nayoxtü i yexeraäcü choxü na nangúchaüxëëxü. Rü ngëmaäcü nüxü tadau rü ngëxguma chi natauxgu i ngëma mugü, rü tåü chima nüxü tacuëxgu na ñuxäcü wüxi i chixexüchixü na yïixü i ngëma pecadu.

⁹⁻¹⁰ Rü noxri tauta yema mugüxü chacuëxgu, rü choma nagu charüxinügu rü chame. Natürü yexguma yema mugüxü chacuëxgu, rü nüxü chicuëxächi na chixexü chaxüxü rü

ngēma chixexūcèx rü tá na chayuxü. Rü yemaācū ga yema mugü ga Tupana Moīchéná āxü na duūxügūxü namaxēxēxücèx, rü choxü nayuxēēāma.

¹¹ Rü nüma ga pecadu rü nayoxniē namaā ga yema mugü. Yerü yexguma yema mugü choxü nguxēēgu na ūuxācū nachixexü ga yema pecadu, rü yexeraācū choxü nangúchaü ga yema pecadu. Rü yemaācū ga yema pecadu rü choxü nawomüxēē rü nayoxniē namaā ga yema mugü rü yuwa choxü naga.

¹² Natürü yema mugü rü aixcūma naxüüne i Tupanapēxewa. Rü guxüma i ngēma Tupana tamaā nüxü ixuxü rü naxüüne rü aixcūma name rü tükü narüngüxēē.

¹³ ¿Natürü ūuxācū nixi i ngēma i ūuxmax? ¿Exna pexcèx rü yema mugü yiixü ga yuwa choxü gaxü? Rü dūcax, rü tama ngēmaācū nixi. Erü ngēma pecadu nixi i Tupanaārū mugümaā yoxniēxü na yuwa choxü nagaxücèx. Rü ngēmaācū nüxü tacuēx na ūuxācū poraācū nachixexü i pecadu. Rü yexguma yema mugü choxü nguxēēgu na ūuxācū poraācū nachixexü ga yema pecadu, rü yexeraācū choxü nangúchaü ga yema chixexü rü yexeraācū chanaxüama ga pecadu.

¹⁴ Nüxü tacuēx i ngēma mugü rü Tupanaāē i Üünexüwa ne naxü. Natürü choma rü duūxümare chixi, rü ngēmacèx nixi i chomaā inacuāxü i ngēma pecadu i chaxüxü.

¹⁵ Rü tama nüxü chacuēx na tacü choxü üpetüxü erü tama chanaxü i ngēma mexü i chanaxwèxexü na chaxüxü, natürü ngēma chixexü i tama chanaxwèxexü na chaxüxü rü ngēmaāma nixi i chaxüxü.

¹⁶ Natürü i ūuxma na chanaxüxü i ngēma tama chanaxwèxechiréxü na chaxüxü, rü ngēmawa nüxü chīcuēxachi na namexü i ngēma mugü.

¹⁷ Rü ngēmacèx i ūuxma rü tama chauechama nixi i chanaxüxü i ngēma chixexü. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēmaxü nixi i chomaā icuāxü, rü ngēma nixi i chixexü choxü üxēēxü.

¹⁸ Rü choma nüxü chacuēx rü wüxi i pecaduāxü i duūxümare chixi, rü ngēmacèx chowa rü nataxuma i tacü i mexü. Erü woo chanaxwèxexü na mexü chaxüxü, natürü tama chomaā nanguxü na chanaxüxü.

¹⁹ Erü ngēma mexü i chanaxwèxexü na chaxüxü, rü tama chanaxü. Natürü chanaxüama i ngēma chixexü i tama chanaxwèxexü na chanaxüxü.

²⁰ Rü ngēguma chi chanaxüamagu i ngēma chixexü i tama chanaxwèxexü na chaxüxü, rü meāma nangox na tama chauechama chanaxüxü. Natürü ngēma pecadu i chowa ngēmaxü nixi i chomaā icuāxü rü chixexü choxü üxēēxü.

²¹ Rü ngēmaācū nüxü chadau i ūuxācū na chīixü. Rü ngēguma mexü chaxüchaügu rü choxü natauxcha na chixexüama chaxüxü.

²² Choma rü chauāewa rü chorü me nixi i Tupanaārū mugü, rü naga chaxinüchaü.

²³ Natürü ūnaā chaxune i ūoma i naānecüāxü ixixüwa, rü nangēxma i tacü i tama naxüchaüxü i ngēma chauāē naxwèxexü. Rü ngēma pecadu i chowa ngēmaxü nixi i chomaā icuāxü rü chixexü choxü üxēēxü.

²⁴⁻²⁵ Rü ngēmaācū i choma rü chauāewa chayanguxēēchaü i Tupanaārū mugü, natürü ūoma i naānecüāxü i chaxune rü nanaxüchaü i ngēma nanaxwèxexü i pecadu. Rü taxucèxma chataāē i chomax. ¿Rü texé tá nüxna choxü ítanguxuchixēē i ūnaā pecadu i chowa ngēmaxü rü yuwa choxü gaxchaüxü? Rü Tupanana moxē chaxā erü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü tá choxü nüxna ñanguxuchixēē.

8

Tupanaāē i Üünexü naxwèxexüācüma tamaxē

¹ Rü ūuxma ya Tupana rü marü taxucèxma nanapoxcue i ngēma duūxügū i Ngechuchu ya Cristuarü duūxügū ixigüxü.

² Erü Tupanaāē i Üünexü i Ngechuchu ya Cristugagu tükü maxēxēxü, rü nüxna tükü ñanguxüxēē i pecadu na tama yuwa tükü nagagüxücèx.

³ Rü yema taxüneārū ngúchaügu rü marü nüxü narüyexera ga yema mugü ga Moīchéná ümatüxü. Rü yemacèx ga yema mugü rü taxucürüwa mexü tükü naxüxēē. Natürü nüma ga Tupana rü marü nanaxü ga yema taxucürüwa naxüxü ga yema mugü. Yerü ga Tupana rü ūoma ga naānewa nanamu ga Nanexüchi. Rü woo taxüne i pecaduāxürlü nixi ga naxüne, natürü nüma ga Nane rü taguma napecaduāxü. Rü nüma ga Nane rü törü pecaducèx nayu, rü yemaācū inayanaxoxēē ga norü pora ga yema pecadu ga taxünewa yexmaxü.

⁴ Rü yemaācū nanaxü ga Tupana na tükü na natauxchaxücèx na yanguxēēxü i ngēma tükü namuxü i ngēma mugü. Erü ūuxma rü tama ūoma i taxüne naxwèxexüācüma tamaxē, natürü Tupanaāē i Üünexü naxwèxexüācüma nixi i imaxēxü.

⁵ Rü yíxema tūmaxüne naxwèxexüäcüma maxëxë, rü naxcèx tadaugü i ngëma ñoma i nañecüäx naxwèxexü. Natürü yíxema Tupanaäe i Üünexü naxwèxexüäcüma maxëxë, rü ngëma Tupanaäe i Üünexü naxwèxexü nixi i naxcèx tadaugüxü.

⁶ Rü yíxema Tupanaäe i Üünexü naxwèxexüçèx daugüxe rü tataäegü, rü tá tükü nangëxma i túmaärü maxü i taguma gúxü. Natürü yíxema tūmaxüne naxwèxexüçèx daugüxe rü ngëma rü tá yuwa tükü nagagü.

⁷ Rü yíxema tūmaxüne naxwèxexüçèx daugüxe rü Tupanamaä tarüxuwanügü. Rü tama Tupanaga taxinüéchaü erü taxucürüwa naga taxinüe.

⁸ Rü ngëmacèx ya yíxema tūmaxüneärü ngúchaüwe rüxixë, rü taxucürüwa Tupanaärü ngúchaü taxügü.

⁹ Natürü ngëgxuma aixcüma pewa nangëxmagu i Tupanaäe i Üünexü rü tama pexeneärü ngúchaü pexü, natürü Naäe i Üünexüärü ngúchaü nixi i pexüxü. Rü yíxema tama tükü nangëxmaxë i Tupanaäe i Üünexü i Cristu tükna äxü, rü tama Cristuarü duüxü tixi.

¹⁰ Natürü ngëgxuma pewa namaxüxgu ya Cristu, rü peäxë rü namaxü erü Cristugagu Tupana pexü nüxü inayarüngüma i perü pecadugu. Rü woo i pexene rü pecadugagu tá nayuama, natürü peäxë rü Cristugagu tá namaxü, erü Tupana pexü nadau na pimevä.

¹¹ Rü ngëgxuma pewa namaüxgu i Naäe ya yima Tupana ga Ngechuchu ya Cristuxü írudaxëecü, rü nümatatama ya yima Cristuxü írudaxëecü tá wena nanamaxë i pexene i yuxwèxexü, rü Naäe i Üünexü i pewa maxüxü tå nixi i naxüxü i ngëma.

¹² Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgü, rü tanaxwèxe i Tupanaärü ngúchaü taxü, rü tama tanaxwèxe i taxüne i pecaduäxäärü ngúchaü taxü.

¹³ Erü ngëgxuma chi pexeneärü ngúchaü pexüxgu rü tá ipeyerütaixe. Natürü ngëgxuma Tupanaäe i Üünexüärü ngüxéemäa ipeyanaxoxëegü i ngëma pexene üxchaüxü, rü aixcüma tå pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

¹⁴ Erü guxäma ya yíxema Tupanaäe i Üünexü tūmamaä icuáxe, rü aixcüma Tupanaxäcügi tixigü.

¹⁵ Yerü tama penayauxgü ga wüxi ga naäxë ga pecaduwa pexü gagüxü rü ngemagagu wenaxarü Tupanaarü pocxucèx pemüü. Natürü yema Naäe ga peyauxgxüxü rü Tupanaäe i Üünexü i naxacügü pexü ixigüxëxü nixi. Rü ngëmatama Naäe i Üünexü nixi i tükü rüngüxëxü na tama imüüexüçèx na Tupanana ingaicamagüxü rü:

"Pa Chaunatüx", ñagüxü nüxü.

¹⁶ Rü ngëmatama Naäe i Üünexü nixi i aixcüma tükü nüxü cuëxëxü na Tupanaxäcügi na ixigüxü.

¹⁷ Rü ñüxma na Tupanaxäcügi ixigüxü i yixema, rü nüxü tacuëx rü daxüguxü i nañewa tá tanayaxu i ngëma mexügü i Tupana tükna äxchaüxü. Rü ngëmaäcü Cristumaä tá tükü nangëxma i tachica i mexü i Tupanaxütawa, erü Cristurüü ngüxü tingegü na yixcüra wüxigu namaä mexüwa ingëxmagüxüçèx.

Ngëma mexü i yixcüra tá nüxü idauxüchiga

¹⁸ Rü düçax, choma nagu charüxinü rü ngëma ngüxü i ñüxma ñoma i nañewa ingegüxü, rü taxuüma nixi i ngëgxuma nagu nanguxgu i ngëma mexü i yixcüra tá nüxü idauxü i ngëgxuma Cristumaä ingëxmagügi i daxüguxü i nañewa.

¹⁹ Rü ñüxma rü guxüma i tacü i Tupana üxü rü taxü i norü ngúchaümaä ínananguxüëegü i ngëma ngunexü i nagu tá nataegüxü ya Cristu na Tupana guxüpexewa naxäcügüxü i wiexü.

²⁰ Rü nüxü tacuëx rü yexguma pecadu naxüxgu ga guma nüxiraüçü ga yatu rü yexguma nixi ga nachixexü ga guxüma ga yema Tupana üxü. Rü tama yema Tupana üxüärü ngúchaü nixi ga yema, natürü yemaäcü nüxü naxüpetü yerü ga Tupana rü yemaäcü inaxuneta ga yexguma pecadu naxüxgu ga guma yatu. Natürü i ñüxma rü guxüma ga yema Tupana üxü rü ínananguxüëe na ngëma chixexüwa ínananguxüçèx.

²¹ Erü ngëma ngunexü i Tupana tá nagu nadexü i naxäcügi na naxüttawa nangëxmagüxüçèx, rü ngëgxuma tå ta nixi i chixexüwa ínananguxüëeäxü i guxüma ga yema nümatama naxüxü. Rü ngëmaäcü wenaxärü noxrirüü tá name i guxüma.

²² Rü nüxü tacuëx rü ñaa naane rü guxüma i nawä ngexmaxü rü ñoma wüxi i nge i ixraxyacüchaxüçürüxü poraäcü ngüxü ninge ñüxmatata nawa nangu i ngema ngunexü i nagu Tupana wena nangexwacaxüxüëeäxü i guxüma..

²³ Rü tama ñaa naanexicatama nixi i ngüxü ingexü i ñüxma, natürü yíxema i tükü ngexmaxü i Tupanaäe i Üünexü rü ta ngüxü tingegü ñüxmatata nawa nangu na Tanatü tükü dexü rü ngexwacaüxü i taxünegü tükna äxü. Rü woo tükü nangexma i Naäe i Üünexü ya Tupana tükna muxü na norü üggü yixixüçèx i ngema mexügü i Tupana tá tükna naxäxü i dauxüguxü i naanewa, natürü tanaxwèxe na ngemaxüchi ingugüxü.

²⁴ Cristu tükna nanaxā i maxū i taguma gúxū, natürü itananguxēēgümare na naxū-tawa ingugüxū na nayauxgüxüçex i ngēma maxū. Natürü nüxū tacuèx rü ngēxguma chi marū nüxū idaugügi i ngēma írunguxēēgüxü, rü taxucèxma tücxü itananguxēēgü. Erü ngēma marū nüxū idauxü, rü taxucèxma itananguxēē.

²⁵ Natürü ngēxguma tauta nüxū idaugügi i ngēma írunguxēēgüxü, rü tanaxwèxe i meā itananguxēēgüçex na nüxū idaugü. Rü ngēmaäcü nixī i Cristuxü írunguxēēgüxü.

²⁶ Rü Tupanaäe rü tükü narüngüxüçex ta na iporaexüçex i ngēxguma ituraegu i törü òwa. Rü yixema rü tama nüxū tacuèx na ñuxäcü Tupanamaä idexagüxü rü tacüçex iyumüxëgüxü. Natürü Naäe i Üünexü rü nayauxväcüma ore i tama nüxū icuáxümaä Tupanamaä nidexa rü taxcèx nayumükex.

²⁷ Rü Tupana ya meā tükü cuacü rü nüxū nacuèx na ñuxü ñaxüchiga yüixü i ngēma Naäe i Üünexü nüxū ixuxü. Erü ngēma Naäe i Üünexü rü Tupana naxwèxexüäcüma Tupanaxü nacèxü tümacex ya yixema Tupanaärü duülxügü ixígüxe.

Cristu rü tükü naporaeñéäma na taxuüma i guxchaxügü tükü naruü-yexeraxüçex

²⁸ Rü nüxü tacuèx rü túmaärrü mexüçex nixī i Tupana ínanguxéêxü i guxüma i ngēma tükü üpetüxü ya yixema nüxü ngechaügüxe ga nüma nanaxwèxexüäcüma tükü nadexe.

²⁹ Rü woetama nuxcümama ga Tupana rü marü tükü nacuèx na texégü tá tixigüxü ya yixema noxrü ixígüxe. Rü noxitama naâne ixügügumama tükü nade na Nanerüü timexü i napëxewa, rü yima Nane rü tûmamaä nayaüçex rü tûmamaä inacuáxüçex ya guxâma ya yixema naâneegü ixígüxe.

³⁰ Rü guxema noxri naâne ixügügumama Tupana tükü dexe, rü tûmacex naca na noxri tixigüxüçex. Rü guxema túmacex naçaxe, rü nügüçex tükü nimexéêgü. Rü guxema nügüçex tükü yamexéêgüxe, rü daxüwa tá tükü nagagü na guxügutâma naxütawa tangëxmagüxüçex.

³¹ ¿Rü ñuxü ñagüxü tá i ñuxma i ngémachiga? Rü ngēxguma Tupana taétüwa chogügi, ¿rü texé tá tükü rüyexeraxü?

³² Yerü nüma ga Tupana rü tama tükna nayanuxü ga Nanexüchi. Natürü taxcèx inanamu ga Nane na taxcèx nayuxüçex i guxâma i yixema. Rü ñuxma na yemaäcü taxcèx inamuäxü ga Nane, ¿rü taux éxna tükna naxâaxü i guxüma i tacü i inaxwèxexü na naxcèx imaxëxüçex?

³³ Rü Tupana tükü nade rü tükü nixü na napëxewa imexü. Rü ngémacex ¿rü texé tá napëxewa tükü tixugü na ichixexü? Erü Tupanatama nixī ya tükü ixucü na tükü nataxuüma i chixexü.

³⁴ ¿Rü texé tá poxcuwa tükü tamugü i ñuxmax? ¿Pexcèx rü Cristu tá yüixü? Dïcèx, taxucürwama ngēmaäcü nixī yerü Cristu nixī ga taxcèx yucü na tükü namaxëxéêxüçex. Rü tama ngëxicatama taxcèx naxü, natürü wenaxärrü ñarüda. Rü ñuxma rü Tupanaxüitawa nangëxma rü ngëma äëxgacü nixī. Rü ngëma taétüwa nachogü rü Tupanaxü taxcèx nacèxü.

³⁵ ¿Rü ñuxma rü tacü tá Cristuna tükü ixígachixéêxü na tama tükü nangechaüxüçex? Rü woo ngüxü ingegügi, rü éxna guxchaxügü tükü ngëxmagü, rü éxna duülxügü Cristugagu taxchi aiegü, rü éxna itaiyaegü, rü éxna ingexchirugügi, rü éxna äüçümaxüwa ingëxmagügi, rü éxna duülxügü tükü daixaügü, natürü woo guxüma i ngëma tükü üpetügi, natürü ya Cristu rü tâitäma nüxü narüchau na tükü nangechaüxü.

³⁶ Natürü guxüguma äüçümaxüwa tangëxmagü, ngëma Tupanaärü ore i ümatüxü nüxü ixuxürüü. Erü ngëma ore rü ñanagürü:

“Rü cugagu duülxügü toxü nadaixaügü rü duülxügüpëxewa rü ñoma carnerugü i daiwa ixürrüü tixigü”,
ñanagürü i ngëma ore.

³⁷ Natürü woo guxüma i ngëma tükü na ngupetüxü, rü Ngechuchu ya Cristu ya tükü ngechaücü, rü tükü naporaeñéäma na taxuüma i guxchaxügü tükü naruüyexeraxüçex, rü bai i tacü.

³⁸⁻³⁹ Rü ngëmacex aixcüma chayaxö na taxucürwama tacü Tupanana tükü ixígachixéêxü na ngëmaäcü tama tükü nangechaüxüçex. Rü woo iyüxgu rü woo imaxëgü, natürü Tupana tá tükü nangechaüëcha. Rü taxucürwama Tupanana tükü nixigachixéê i tacü i norü orearü ngerügü, rü éxna tacü rü ngoxogü rü éxna tacü i to i poraxü. Rü bai i tacü i ñuxma tükü üpetüxü, rü bai i tacü i yixcüra tá ngëxmaxü, rü bai i tacü i daxüwa ngëxmaxü, rü bai i tacü i naânetüüwa ngëxmaxü, rü bai i tacü i to i Tupana üxü, rü taxucürwama Tupanana tükü nixigachixéê na tama tükü nangechaüxüçex. Rü ngëmaäcü nixī i tükü nangechaüxü ya Tupana nagagu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

¹ Dūcèx, Pa Chaueneëgüx, rü pemaä tá nüxü chixu i wüxi i ore. Rü ngëma ore i pemaä tá nüxü chixuxü rü aixcüma nixi erü Cristuarü duüxü chixi. Rü tama chidora. Rü chauäewatama nüxü chacuëx na aixcüma na yiixü i ngëma ore erü Tupanaäe i Üünexü nixi i chauäemaa icuáxü.

² Rü poraäcü changechaü, rü choxü nangüeche i chauäewa, erü tama nayaxögü i chautanüxügü i Yudiugü.

³ Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü guxüguma ngëma chautanüxügü charüxüñü, rü poraäcü chanaxwëxe na Cristuaxü yaxögüäxü. Rü choma rü aixcüma íchamemare na poxuwa choxü namuxü ya Tupana rü Cristuna choxü yaxügachixëexü ega ngëmaäcü chi nüxü chayaxögüxëegü rü chanamaxëexügü i ngëma chautanüxügü i Yudiugü.

⁴ Rü nümagü rü chauxriü Yudiugü nixigü. Rü Tupana rü nuxcümäxüchima namaä inaxuneta na naxäcügü yixigüxüçex. Rü norü oxigü rü nüxü nadauugü na fluväcü namexëchixü ga Tupana ga yexguma naxcëx nangoxgux. Rü Tupana rü norü oxigümaä inaxuneta rü ñanagürü nüxü:

"Rü ngëguma chauga pexñüegü rü tá pexü charüngüxëe",
ñanagürü nüxü. Rü Tupana rü nüxna nanaxä ga yema mugü ga Moiché ümatüxü. Rü nanangüexëe na ñuñuäcü nüxü yacuëxügüxüçex. Rü meäma namaä inaxuneta na Cristu rü naxcëx núma tá namuäxü na namaxëexëäxüçex rü nüxna na naxääxüçex i maxü i taguma güxü.

⁵ Rü yema nuxcümägüxü ga törü oxigütaa nixigü i ngëma Yudiugü, rü ngëmacëx naxcëx ta nixi ga yema uneta ga törü oxigümaä nüxü yaxuxü ga Tupana. Rü ngëma Yudiugütanüxüwatama nixi ga nabuxü ga Cristu ya Tupanaxüchi ixicü ya guxületüwa ngëmacü. Rü tanaxwëxe i guxüguma nüxü ticuëxügü. Rü ngëmaäcü yü.

⁶ Rü ñuñuäma rü woo tama guxü i Yudiugü na yaxögüxü, natürü taxucürüwama texé nüxü tixu na Tupana rü tama yanguxëeäxü i ngëma norü uneta. Erü ngëma Yudiugü rü tama aixcüma guxüma Tupanaäru duüxügü nixigü.

⁷ Rü tama guxüma i duüxügü i Abräuñaagü ixigüxü, rü aixcüma Abräuñtanüxü nixigü i Tupanapëxewa. Yerü ga Tupana rü Abräuñmaä nüxü nixu, rü ñanagürü:

"Rü cune ya Ichaátanüxügü tá nixi i aixcüma cutanüxügü ixigüxü i chopëxewa",
ñanagürü. Rü yemaäcü namaä inaxuneta woo na nayexmaxü ga togü ga Abräuñxäcügü.

⁸ Rü ngëmawa meäma nüxü tacuëx rü tama ngëma na Abräuñtaa tixigüxüçex nixi i Tupanaxäcügü tixigüxü. Natürü yíxema aixcüma Tupanaäru uneta nüxü ixuxürüüäcüma yaxögüxe waxi tixi ya aixcüma Abräuñtaa ixigüxe i Tupanapëxewa.

⁹ Yerü naxüpä ga na nabuxü ga Abräuñ nane, rü yema Tupanaäru uneta ga Abräuñmaä nüxü yaxuxü, rü ñanagürü:

"Rü naï ya taunecüäru ñuñgumaäcü tá wena nuä chaxü, rü cuxmë i Chara rü tá ixäxäcü i ngëgxuma",
ñanagürü.

¹⁰ Natürü tama Abräuñmaäxïcatama nixi ga yemaäcü yadexaxü ga Tupana. Yerü törü oxi ga Ichaá namëx ga Rebecamaä rü ta nidexa ga Tupana. Rü ngíma rü ngíteaxü ixäxäcü rü nataxreëxpüx ga ngíne.

¹¹⁻¹³ Natürü yexguma tauta nabuegu rü taxuüma ga mexü rü ëxna chixexü naxüegu ga yema ngínegü, rü Rebecamaä nidexa ga Tupana, rü ñanagürü:

"Rü ngëma nüñrä buxü i cune, rü ngëma wixweama buxüärü duüxü tá nixi",
ñanagürü ngíxü. Rü yema dexa rü namaä nawüxigu i Tupanaäru ore i ümatüxü i ñaxü:

"Marü chanayaxu ya Acobu, natürü nüxü chaxo ya Echaú",
ñaxü. Rü yemaäcü ga Tupana rü ngímaä nanangoxëe na namëxwa nangëxmaxü na tixü nayaxuxü ya yíxema woetama nüxü ngüchaüxü na tümcäcex naçaxü tama nagu naxinüäcüma i tacü rü mexü rü ëxna tacü rü chixexü na taxüxü.

¹⁴ ¿Rü ñuñuñagüxü i ñuñmax? ¿Pexcëx rü Tupana rü chixexü naxüxü ga yexguma tama Acobuñü nangechaüxüñü nüxü na nangechaügü ga Echaú? Rü dücxax, tama chixexü naxü.

¹⁵ Yerü norü orewa rü Tupana rü Moichexü ñanagürü:

"Rü ngëguma chi texémaä chamecümachaügü, rü tümmamaä tá chamecüma. Rü choxü tá tangechaütmüü ya yíxema choxü ngechaütmüüchäüxë",
ñanagürü.

¹⁶ Rü ngëmaäcü tama ngëma tümatama tanaxwëxexügagu rü ëxna ngëma taxüxügagu nixi i Tupana tixü yaxuxü ya texé. Natürü tixü nayaxu erü nüxü tangechaütmüü.

¹⁷ Rü yexgumarüü ta ga Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü nüxü ga Equituanearü äëgxacü:

"Rü äëgxacüxü cuvä chinguchichixëe na cuwa duüxügüxü nüxü chadauxëexüçex i ñuñuäcü na chaporaxü. Rü ngëmaäcü chanaxü na guxü i duüxügü i guxü i naännewa ngëxmagüxü, nüxü na cuáxüçex i chauchiga",

ñanagürü.

¹⁸ Rü ngëmaäcü ya Tupana rü nüxü tangechaütümüü ya yíxema nüxü ngechaütümüüchaüx. Rü ngëgxuma tüxü nataiächiarü maxüäxëechaügu rü tüxü nanataiächiarü maxüäxëe ya yíxema tama nüxü cuáxchaüx.

¹⁹ Natürü bexmana tá ñacurügü choxü:

“Rü ngëgxuma chi ngëmaäcü yixigu ya Tupana, ¿rü tüxcüü nüxü nixu na tagagu yíixü na chixexü ixígüxü rü tama naga ixinüexü? ¿Rü texé tapora na itayanaxoxëexüçex i Tupanaärü ngúchau?” ñacurügü tá.

²⁰ Natürü Pa Duülxüx, ¿texé quixi i cuma rü ngëmacex ngëmaäcü Tupanaxü cuyaxügaxü? ¿Cuxexü rü éxna wüxi i tüxü i waixümüwa üxü rü namexü i ngëma norü üruvämaa na ñaxü?

“¿Rü tüxcüü ngëmaäcü choxü cuxü na ngëmaäcü chixixüçex i ñüxmax?” ñaxü.

²¹ Rü ngëma tüküärü üruü rü waixümüwa nanaxü i tacü i nüma naxüxchaüx. Rü ngëgxuma nanaxwëxegu, rü ngëma waixümüwa nanaxü i wüxi i tüxü na norü meruü yíixüçex. Rü ngëgxuma nanaxwëxegu, rü ngëmatama waixümüwa nanaxü i wüxi i tüxü na norü guxchirechixü yíixüçex.

²² Rü ngëgxumarüütama nixi i naxüäxü ya Tupana. Erü tüxü nanawéxchaü na ñuxäcü naporaxü i nüma rü ñuxäcü napoxcueäxü i ngëma duülxügü i chixexü ügüxü, rü nuxcümamatama tüxü nadexüü na naxütama ingëxmagüxüçex i daxüguxü i naänewa i ngextá ínamechixüwa.

²⁴ Rü ngëmaäcü i yíxema na Yudíugü ixígüxü, rü tatanüwa Tupana tüxü nidexechi ya ñuxre na norü duülxügü tixígüxüçex. Rü ngëgxumarüü ta i ngëma tama Yudíugü ixígüxütanüwa rü nayadexechi i togü.

²⁵ Rü ngëmacex rü Tupanaärü ore ga Ochéa ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëma duülxügü i tama chorü duülxüguchiréx ixígüxü, rü: ‘Pema rü chorü duülxügü pixigü i ñüxmax’, ñacharügü tá nüxü. Rü ngëma duülxügü i tama Yudíugüyüü nüxü changechaütüçex, rü: ‘Pexü changechaü i ñüxmax’, ñacharügü tá nüxü.”

²⁶ Rü noxri ga Tupana rü yema duülxügü ga tama Yudíugü ixígüxümaa nüxü nixu, rü ñanagürü nüxü: ‘Pema rü tama chorü duülxügü pixigü’, ñanagürü nüxü. Natürü yemata nachica ga ngextá nüxü íyemañaxüwa, rü wenaxärü yema duülxügü ga tama Yudíugü ixígüxümaa nidexa ga Tupana ya Maxëeëruü, rü ñanagürü nüxü: ‘Pema rü chauxacüga tá pixigü’, ñanagürü nüxü’.

Rü yema nixi ga Tupanaärü ore ga Ochéa ümatüxü.

²⁷⁻²⁸ Rü Yudíugüchiga rü ta nidexa i Tupanaärü ore, yerü nuxcümätcü ga norü orearü uruü ga Ichaxia rü ñanagürü:

“Rü woo namuxüchichiréx i Yudíugü yima naxnüci ya taxtüpechinüwa yimacürüü, natürü noxre fátama nixi i aixcüma nayauxgüxü i maxü i taguma gíxü. Rü paxa tá ínangu ya törü Cori na napoxcueäxüçex i guxüma i ngëma tama noxrü ixígüxü”,

ñanagürü ga Ichaxia.

²⁹ Rü nümatama ga Ichaxia, rü ñanagürü ga üpa:

“Rü ngëgxuma chi nüma ya törü Cori ya guxü i naäneärü yora rü tää chima íyaxügüxëëägi i ñuxre i tatanüxügü i Yudíugü, rü chi itayarüxochi, yexgumarüü ga na iyanaxogüxü ga guma īänegü ga Chodoma rü Gomora namaä ga guxüma ga yema duülxügü ga yéma yexmagüxü”,

ñanagürü ga Ichaxia.

Yudíugü rü tama nayaxööguchaü i ore i mexü i Cristuchiga

³⁰ ¿Rü ñuxü flagüxü i ñüxmax? Rü pemaä nüxü chixu rü ngëma duülxügü i tama Yudíugü ixígüxü ga tama Tupanacex daugüxü ga noxrix, rü ngëmatama duülxügü nixi i ñüxma Tupanapëxewa imexü yerü nayaxögü.

³¹ Natürü yema Yudíugü ga nagu ïxchaüxü ga yema Moïchearü mugü na Tupanapëxewa yamexüçex, rü ínatüe.

³² ¿Rü ñuxäcü ínatüe? Dúcë, ínatüe yerü yema mugüguama naxi na Tupanapëxewa yamexüçex, rü tama Ngechuchuaxü nayaxöguchaü. Rü yemaäcü ga Ngechuchu rü yema duülxügüçex rü wüxi ga guxchaxü nixi.

³³ Rü ngëmachiga nixi i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Choma rü Yudíugütanüwa chanamu ya Cristu. Rü nüma rü ngëma Yudíugüçex rü wüxi i guxchaxü tá nixi erü ngëgxuma tama nüxü yaxögüägu rü tá inayarütaux. Natürü ngëma duülxügü i nüxü yaxögüxü, rü aixcüma tá namaxë”,

ñanagürü.

10

¹ Pa Chaueneëgüp, rü ngëma poraäcü chanaxwèxexü rü chorü yumüxëwa Tupanana naxcèx chaçaxü, rü ngëma nixi na guxüma i chautanüxügü i Yudíugü na yaxögüp rü ngëmaäcü aixcüma Tupanaärü na yixigüpücèx.

² Rü aixcüma pemaä nüxü chixu, rü nümagü i Yudíugü rü aixcüma poraäcü Tupanagu narüxñüe rü nanaxüguchaü i Tupanaärü nguchaü. Natürü ínatüe erü tama Cristuaxü nayaxöguchaü na ngëmaäcü Tupanapéxewa yamexücèx.

³ Rü woo Tupana ñoma ga nañewa nanamu ga Cristu na gumagagu Tupanapéxewa yamexücèx i duüxügü, natürü nümagü i Yudíugü rü tama nüxü nacuëgxuchaü i ngëma. Rü nügütama nimexëeguchaü, rü ngëmacèx nagu naxiäma i ngëma mugü ga Moïché ümatüxü rü tama Cristuaxü nayaxöguchaü na nagagu Tupanapéxewa yamexücèx.

⁴ Natürü nüma ga Cristu rü nayanguxëe ga yema mugü rü yemaäcü inayanaxoxëe na tama tamaä inacuäxücèx i ngëma mugü. Rü yemaäcü nanaxü ga Cristu na guxüma i duüxügü i nüxü yaxögüp rü aixcüma Tupanapéxewa yamexücèx.

⁵ Rü Moïché nanaxümatü nachiga na ñuxäcü Tupanapéxewa tamexü ya wüxie ega naga taxñügu i ngëma mugü, rü ñanagürü:

“Tupana pexü namu na guxügutáma meä peyanguxëexü i guxüma i ngëma mugü erü ngëgxuma naga pexinüegü i guxüma i ngëma mugü rü tá pemaxë. Natürü ngëgxuma tama naga pexinüegü i wüxitama i ngëma mugü, rü tåtütama pemaxë”, ñanagürü.

⁶ Natürü ñuxma rü Tupanapéxewa time ega Cristuaxü yaxögü. Rü ngëmacèx taxucèxma i cuäewa rü ñacurügü:

“¿Texé tá daxügüp i nañewa taxü na Cristucèx tayaçaxü na nuä naxüxücèx rü tüxü yanangüxëexücèx na imexücèx i Tupanapéxewa?” ñacurügü.

⁷ Rü taxucèxma cuäewa ñacurügü:

“¿Rü texé tá yuexütanüwa taxü na ngëxma Cristucèx tayadauxücèx na nuä tanagaxücèx?” ñacurügü.

⁸ Erü tama ngëmaäcü nixi i Cristucèx idauxü, yerü yema ore ga Moïché ümatüxü rü ñanagürü:

“Rü marü cuxütawa nangëxma i Tupanaärü ore. Rü cuèxwa nangëxma na nüxü quixuxücèx.

Rü cuäewa nangëxma na nagu curüxñüxücèx”, ñanagürü. Rü ñuxma Pa Chaueneëgüp, rü pemaä nüxü chixu rü ngëmatama ore nixi i guxüwama duüxügumaä nüxü tixuxü. Rü ngëma ore nixi i pexü nüxü cuëxëexü na ñuxäcü pexü nangëxmaxü i maxü ega aixcüma peyaxögü.

⁹ Erü ngëgxuma cuëxmaä nüxü quixuxgu na curü Cori yiixü ya Ngechuchu, rü ngëgxuma cuäewa cuyaðxgu na yuwa Tupana ñadaxëexü, rü tá cuxdü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

¹⁰ Erü taäewa taxaxögü na ngëmaäcü Tupanapéxewa imexü. Rü taëxmaä nüxü tixu na Ngechuchu rü törü Cori yiixü, rü ngëmaäcü tanayaxu i maxü i taguma gúxü.

¹¹ Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxâma ya yíxema ya Ngechuchuaxü yaxödxë, rü nüma ya Ngechuchu rü taxútáma tüxü narümaächiixëe erü tá nayanguxëe i guxüma i ngema tûmamaä inaxunetaxü”, ñanagürü.

¹² Rü Tupanapéxewa rü guxüma i duüxügü rü nawüxigu. Rü woo Yudíugü yixigü rü éxna woo tama Yudíugü yixigü, natürü Tupanapéxewa rü nawüxigu i guxüma i duüxügü. Erü nüma ya törü Cori, rü guxâäärü Cori nixi. Rü nüma rü aixcüma tüxü namaxëexëe ya guxâma ya texé ya nüxna çaxe na tüxü namaxëexücèx.

¹³ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü guxâma ya texé ya törü Corina çaxe na tüxna naxâäxücèx i maxü, rü tá tanayaxu i tûmaäärü maxü i taguma gúxü”, ñanagürü.

¹⁴ ¿Natürü ñuxäcü tá törü Corina naxcèx tacagü, ega tama nüxü tayaxögü? ¿Rü ñuxäcü tá nüxü tayaxögü, ega taguma nüxü taxñüegü i nachiga? ¿Rü ñuxäcü tá nüxü taxñüe i norü ore, ega taguma texé tûmamaä nüxü ixuxgu?

¹⁵ ¿Rü ñuxäcü tá texé nüxü tixu i Cristuchiga ega taxüema tüxü nüxü yarüxuxëegü? Rü ngëmacèx nixi i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Rü wüxi i taäe nixi na ínangugüp i Tupanaärü orearü uruügü na duüxügumaä nüxü yaxugüpücèx i Tanatüärü ore i mexü i Cristuchiga”, ñaxü.

¹⁶ Natürü tama guxüma i duüxügü naga naxñüe i ngëma ore i mexü. Rü Ichaxia nüxü ixuxürü nixi. Yerü ga nüma rü ñanagürü:

“Pa Corix, noxretama nixi i ngëma duüxügü i toxü yaxögüp i ngëma ore i nüxü tixuxü”, ñanagürü.

¹⁷ Rü dūcax, rü ngēma na Cristuchigaxü naxinüexüwa nixi i ne naxüxü na yaxōgūäxü i duüxügü. Rü ngēma nüxü naxinüexü, rü ore i mexü i Cristuchiga nixi.

¹⁸ Natürü i ñuxma rü pexna chaca, ¿éxna pexcèx rü ngēma Yudíugü rü taguma nüxü naxinüe i ngēma ore i mexü i Cristuchiga? Dúcèx, ngémáäcü marü nüxü naxinüe. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngēma Tupanaärü orearü uruügü, rü guxüwama i ñoma i nañnewa rü nüxü nixugüe i norü ore. Rü ngextá ínangéxmagüxüwa i Yudíugü, rü ngema rü ta nüxü nixugü”, ñanagürü i ngēma ore.

¹⁹ Natürü wena pexna chaca, ¿rü ngēma Yudíugü rü tama éxna nüxü nicuëxächitanü na Cristugagu yíxü i na Tupana nadexü i duüxügü i ñuxmax? Rü ngémáäcü nüxü nacuëxgü. Yerü Tupanaärü ore ga Moiché ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Dúcèx, Pa Yudíugü, choma rü tá chanamaxëxëe i ngēma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü, rü ngémacex i pema rü tá pixäüxächigü. Rü ngégguma chanamaxëxëegu i ngēma togü i duüxügü i tama choxü cuëxgüchiréxü, rü pema i Yudíugü rü tá penue erü nüxü charüngüxëe i ngēma togü”,

ñanagürü.

²⁰ Rü yemawena ga Ichaxia, rü tama namuü ga yema Yudíugümaä nüxü na yaxuxü ga yema Tupanaärü ore ga ñaxü:

“Rü ngēma duüxügü i tama Yudíugü ixígüxü i tama chauxcèx daugüxü, rü choxü tá inayangaugü. Rü choma rü tá chaugü changoxëe naxcèx i ngēma duüxügü i tama chauxcèx ícagüchiréxü”,

ñaxü.

²¹ Rü Tupana rü Ichaxiawa Yudíugüchiga nidexa rü ñanagürü:

“Rü guxü i ngunexügü rü nüxna chaxuecha i ngēma duüxügü i tama chauga ñüêchaüxü rü chomaä nuexü. Natürü tama choxü inarüxñüêchaü”,

ñanagürü.

11

Nangéxma i ñuxre i Yudíugü i Tupana dexü na aixcüma noxrü yixígüxüçèx

¹ Ñuxma pexna chaca rü, ¿pexcèx éxna ya Tupana rü marü nüxü naxo i norü duüxügü i Yudíugü? Tama nixi i nüxü naxoxü. Erü choma i Pauru rü Yudíu chixi. Rü Abráütanüxü chixi, rü Abráütaa ya Beyamitanüxü chixi.

² Rü nuxcümamatama Tupana Yudíugümaä inaxuneta na norü duüxügü yixígüxüçèx, rü ñuxma rü tama Yudíugüxü naxo. ¿Tama éxna nüxü pecuëx na ñuxü ñaxü ga Tupanaärü orearü uruü ga Ería? Rü Tupanaärü orewa nüxü tadaugü rü Ería rü Tupanapéxewa poraäcü yema Yudíugüxü nixugü.

³ Rü ñanagürü ga Ería:

“Pa Corix, ngēma Yudíugü rü marü nanadai i curü orearü uruügü. Rü nagu napogüe i ngēma nachicagü i ingextá duüxügü cuxü íicuëxüügüxüwa. Rü chaxicatama íchayaxüächi. Rü choxü rü ta nimëxgüchaü”,

ñanagürü ga Ería.

⁴ Natürü Tupana nanangäxü, rü ñanagürü:

“Dúcèx, choma rü marü choxü nangéxma i 7000 i yatügü i chaugüxü chidexechixü. Rü nümagü rü taguma nüxü nicuëxüügü i ngēma tupanatenachicüñexä i Baä”,

ñanagürü.

⁵ Rü ngégxumarüü ta nixi i ñuxmax. Rü woo muxüma i Yudíugü tama nayaxögü, natürü nangéxma i ñuxre i Tupana namaä mecumaxügagu dexü.

⁶ Rü ñuxma na Tupana tükü ngechaüxügagu tükü nadexü, rü taxucürüwama texé nüxü tixu na tacü rü mexü na ixígüxügagu na yixü. Erü ngégguma chi tacü rü mexü ixígüxügagu yixgu na tükü nadexü, rü natüçexmamare chi nixi na nüxü inayangaugü i ngēma maxü i naxcèx nadaugüxü. Natürü ngēma noxretama i Yudíugü i Tupana dexü, rü ngemagü nixi i nüxü iyangaugüxü. Rü guxüma ga yema togü ga Yudíugü rü Tupana inanawogü yerü tama naga naxinü.

⁸ Rü ngémachiga nixi i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

“Tupanatama ngēma duüxügüäxü nanaguxchaxée. Rü ngémacex woo nüxü nadaugügi i ngēma ore i aixcüma ixiixü, rü tama nüxü nacuëxgüega. Rü woo nüxü naxinüegü i ngēma ore, rü tama nayaxögü. Rü ñuxma rü ta ngémääcü nixi”,

ñanagürü.

⁹ Rü Dabí rü ta rü ñanagürü:

"Rü ngëma duňxügü rü norü petacèx naxügüxü i ñagügagu rü norü muxüma i ngëmaxügügagu rü chixexügü tá nayi rü ngëmacèx tá napoxcue.

¹⁰ Rü naäewa rü tääútama nüxü nacuëgxü, rü guxchaxügü tá nüxü nangëxma. Rü ñoma wüxi i duňxü i tacü i yaxü ipaxixürrü tá nixigü namaä i norü guxchaxügü", ñanagürü.

Tupana nanamaxëxëe i ngëma tama Yudíugü ixígüxü

¹¹ Rü pexna chaca, rü ñuxma na Cristuxü naxoexü i ngëma Yudíugü, zrü pexcèx ëxna rü ngëmacèx ya Tupana rü tá nüxü naxochichü? Tama nüxü naxo. Natürü ñuxma na tama Cristuaxü yaxögüxü i ngëma Yudíugü, rü ngëmacèx ya Tupana rü nüxü narüngüxëe rü nanamaxëxëe i ngëma tama Yudíugü ixígüxü. Rü ngëmaäcü nanaxü ya Tupana na yaxäñxächiexücü i ngëma Yudíugü, rü Cristuaxü na yaxöñxäñxücü.

¹² Rü yema na ínatüexü ga yema Yudíugü, rü yemagagu muxüma ga togü ga duňxügü nanayauxgü ga Tupanaärü ngüxëe i taxü. Rü yema na noxretama ga Yudíugü nayaxögüxü, rü yemagagu Tupana nanamaxëxëe ga yema tama Yudíugü ixígüxü. Natürü ngëgxuma tá Tupanacèx nawoeguxgu i guxüma i Yudíugü, rü Tupana rü tá yexeraäcü nüxü narüngüxëe i guxüma i ngëma duňxügü i tama Yudíugü ixígüxü.

¹³⁻¹⁴ Rü ñuxma Pa Duňxügü i Tama Yudíugü Ixígüxü, rü choxü nangëxma i wüxi i ore i pemää nüxü chixuxchaüxü. Rü ducax, petanüwa nixi i choxü namuxü ya Tupana na pemää nüxü chixuxchücü i norü ore. Rü ñuxma rü aixcüma meä chayanguxëe i ngëma puracü, erü chanaxwëxe na pexü nadaugüxü i ngëma chautanüxü i Yudíugü na ñuxäcü Tupana pexü na rüngüxëexü. Rü ngëmaäcü tá nixäñxächi i ñuxre i nümagü, rü tá Cristuaxü nayaxögü, rü ngëmaäcü tá nanayauxgü i maxü i taguma güxü.

¹⁵ Nüxü tacuèx rü ngëma Yudíugü rü tama Cristuaxü nayaxögüchaü i ñuxmax. Rü ngëmacèx ya Tupana rü nanade i ngëma togü i duňxügü i tama Yudíugü ixígüxü. Natürü ñuxma na ngëmaäcü yüixü, zrü ñuxäcü tá nixi i ngëgxuma Cristuaxü yaxögüägu i ngëma Yudíugü, rü wena Tupana nadexgu? Rü wüxi i mexëchixü tá nixi naxcèx i ngëma Yudíugü. Erü ñoma wüxi i duňxü i yuxü rü wenaxärü maxüxürrü tá nixigü.

¹⁶ Rü Tupana rü wena tå nanade i ngëma Yudíugü i ngëgxuma yaxögüägu. Rü ngë-maäcü tá nixi, yerü nuxcümaäcü ga nanatü ga Abräu rü Tupanaärü duňxü nixi. Rü ngëmacèx i nataagü i Yudíugü rü Tupanaärü duňxügü ta nixigü. Rü ñoma wüxi i päu i Tupanana ixäñxürrü tá nixi. Erü ngëgxuma ngëma päuwa íraxü Tupanaärü yixigu, rü ngëmawa nüxü tacuèx na guxüma i ngëma päu rü noxrü na yüixü. Rü ngëma wüxi i nanetü i Tupanana ixäñxürrü tá nixi. Rü ngëgxuma ngëma nanetüchumexä rü Tupanaärü yixigu, rü ngëmawa nüxü tacuèx na guxüma i ngëma nanetü rü noxrü na yüixü. Rü ngëmaäcü tá nixi i ngëma Yudíugüma nangupetüxü, erü wüxi i ngunexürgü rü guxüma i nümagü rü Tupanacèx tá nawoegu.

¹⁷ Tupana nüxü naxo ga yema Yudíugü ga tama yaxögüchaüxü. Rü ñoma wüxi i orjchacüü i idaexürrü nixi ga yema Yudíugüxü naxoxü. Natürü nachicüü Tupana pexü nade woo tama Yudíugü na pixigüxü. Rü wüxi i nañxneçüçäxi orjchacüü rü orjx i toxüwa yarüñaxcuchiürrü pixigü. Rü ñuxma i pema rü ta pexü nangëxma i pechica i natanüwa i ngëma duňxügü i Tupanaärü ixígüxü. Rü Tupana rü pexü narüngüxëe rü pexü rü ta namaxëxëe.

¹⁸ Natürü pema i tama Yudíugü na pixigüxü, rü tama name i pegü picuèxüü rü nüxü pixu na ngëma Yudíugüarü yexera pixigüxü. Rü ngëgxuma chi ngëmaäcü pegü picuèxüügüchaügu, rü name nixi i nüxna pecuëxächie na tama petanüwa ne naxüxü ga Cristu ya pexü maxëxëecü, natürü Yudíugütanüwa nixi ga ne naxüxü. Rü ngëma Yudíugügagu nixi i Tupana pexü dexü rü pexü namaxëxëexü i ñuxmax.

¹⁹ Natürü bexmana tá ñaperügügü:

"Tupana rü marü nüxü naxo ga yema Yudíugü rü yemacèx nachicüü tükü nade", ñaperügügü tá.

²⁰ Ngëmaäcü aixcüma nixi ga Tupana nüxü oxü ga yema Yudíugü yerü tama nayaxögü. Rü ngëma na peyaxögüxüdcëxicatama nixi i nachicüü Tupana pexü dexü i ñuxmax. Rü ngëmacèx tama name i pegü picuèxüügü. ¡Natürü pexuäegü na tama yema Yudíugüxü üpetüxürrü pexü üpetüxülcëx!

²¹ Yerü yema Yudíugü ga noxri Tupanaärü ixígüxü, rü Tupana nüxü naxo yerü tama nayaxögü. Rü yexguma yemaäcü Tupana nüxü oxgu ga yema duňxügü rü pexü rü tá ta naxo ega tääútama peyaxögüchagu.

²² Dúcëx, na ñuxäcü namecümamaxü ya Tupana. Natürü tükü napoxcu ta ega tama aixcüma yaxögü. Rü nanapoxcue ga yema duňxügü ga chixexügü yixü, natürü pemää rü namecüma. Natürü penaxwëxe i guxüguma nüma nanaxwëxexüäcüma pemaxë rü peyaxögü na guxüguma pemää namecümächaxülcëx. Erü ngëgxuma tama nüma

nanaxwèxexüäcüma pemaxëgu rü tama peyaxögüe chagu, rü täütáma pemaä namecüma. Rü pexü rü tá ta naxo, rü tá pexü ínawögü.

²³ Natürü ngëgxuma yaxögüägu i ngëma Yudíugü i ñuxma maxëxü, rü woo Tupana na nüxü oxü ga noxrix, natürü wena táxarü nanade erü nüxü nangëxma i pora na wenaxärü nadeäxülcex ega aixcüma yaxögüägu.

²⁴ Rü pema na tama Yudíugü na pixigüxü, rü tama Tupanaärü duüxügü pixigü ga noxrix. Natürü Tupana pexü nadé na noxri pixigüxülcex. Rü ñuxma na yemaäcü Tupana pexü dexü, rü ngëgxuma yaxögüägu i ngëma Yudíugü, rü Tupana rü pexü nadexüläru yexera tá nüxü natauxcha na nadeäxü i ngëma Yudíugü, yerü woetama norü duüxügüchiréx nixigü ga noxrix.

Wüxi i ngunexü rü guxüma i Yudíugü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü

²⁵ Pa Chaueneëgü i Yaxögülxü, nangëxma i wüxi i ore ga noxri tama duüxügüxü nüxü nacuëxëxü ga Tupana. Natürü chanaxwèxe i nüxü pecuëx i ngëma ore na tama nagu perüxñüexülcex na duüxügü i nüxü cuëxüchixü pixigüxü, rü pexicatama Tupana pexü dexü. Rü dúcax, noxretama nixi i ngëma Yudíugü i aixcüma yaxögüxü. Rü ngëmaäcü tá nixi ñuxmatáta yaxögüä guxüma i ngëma togü i duüxügü i Tupana dexü.

²⁶ Natürü ngëmawena rü guxüttáma i Yudíugü rü tá ta nayaxögü, rü tá nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Erü Tupanaärü ore i ümatüüwa rü ñanagüürü:

"Yima Cristu ya ínanguixüxëcü, rü Yudíugütanüwatama ne naxü. Rü nüma rü tá Yudíugüxü chixexüwa ínanguixüxëe."

²⁷ Rü aixcüma norü pecaduwa tá íchananguixüxëe i ngëma Yudíugü. Rü ngëgxuma tá nixi na aixcüma chayanguixüxëe i ngëma chorü uneta ga üpaxüchima Abräümaä nüxü chixuxü", ñanagüürü ga Tupana.

²⁸ Natürü i ñuxma ya Tupana rü Yudíugüxü nadau na norü uwanügü yiixü erü tama nayaxögü i ngëma ore i mexü. Natürü ngëmaäcü naxüpetü na pexü natauxchaxülcex na peyaxögüxü i pema i tama Yudíugü na pixigüxü. Natürü nüma ya Tupana rü ñuxma rü ta ngëma Yudíugüxü nangechaü yerü nuxcümaügüxü ga norü oxigümaä inaxuneta na nüxü tá nangüxëxü.

²⁹ Rü ngëgxuma Tupana rü tacü i mexümaä inaxunetagü, rü aixcüma nayanguixëe i ngëma, rü taguma nüxü inayarüngüma. Rü ngëgxumarüü ta i ngëgxuma texëcëx nacaxgu, rü taguma nüxü inayarüngüma i ngëma.

³⁰ Rü pema na tama Yudíugü pixigüxü, rü üpa rü tama Tupanaga pexïnüe. Natürü ñuxma na tama naga naxinüexü i Yudíugü, rü ngëmacëx Tupanaäxü pengechaüttümüügüxülcex erü peyaxögü i pemax.

³¹ Rü ngëma pexü ngupetüxürrüü nixi i ngëma Yudíugüxü nangupetüxü. Nümagü rü tama Tupanaga naxinüe i ñuxmax, natürü ngëmaäcü nüxü nangupetü na Tupanaäxü pengechaüttümüügüxülcex, rü nümagü rü ta Tupanaäxü nangechaüttümüügüxülcex i ñuxmax.

³² Yerü nüma ga Tupana rü guxüma ga duüxügümaä nanaxuegu na chixexüwa nangëxmagülxü nagagu ga norü pecadugu. Natürü yemaäcü namaä nanaxuegu ga Tupana na nüxü nangechaüttümüügüxülcex i guxüma i duüxügü.

³³ Rü namexëchi ya törü Tupana, rü poraäcüxüchima tükü narüngüxëe. Rü nüma rü nüxü nacuëxüchi erü guxüxüma nacuëx. Rü yixema rü taxucürüwama nüxü tacuëx i tüxcüü yiixü i tükü nadexü, rü taxucürüwama nüxü tacuëx i guxüma i ngëma naxüxü i nümax.

³⁴ ¿Erü texé i tatanüwa nüxü tacuëx i guxüma i ngëma törü Cori nagu rüxñüexü? ¿Rü texé nüxü tacuëx na törü Corixü taxucuxëxü?

³⁵ ¿Rü texé túxira tacü rü ämare törü Corina taxä, na yixcama nüxü tacümaä tükü nataeguxëeäxülcex?

³⁶ Erü guxüma i tacü ingëxmaxü rü Tupanaxüttawa ne naxü. Rü nüma nixi ga naxüäxü ga guxüma na noxri yiixülcex. Rü name nixi i guxüguma nüxü ticuëxüügü rü tanataxëe. Rü ngëmaäcü yiil.

12

Pexü chaceëxü na pegüttama Tupanana pexägüxü na wüxi i ämare i maxüxtü na pixigüxülcex

¹ Rü dúcax, Pa Chaueneëgxü, ñuxäcü Tupana poraäcüxüchima tamaä namecüma. Rü ngëmexë pexü chaceëxü na pegüttama Tupanana pexägüxü na wüxi i ämare i maxüxtü na pixigüxülcex. Rü ngëma ämare nixi i aixcüma napexewa üünexü rü namaä nataäexü. Rü ngëmaäcü nixi ya Tupana i nanaxwèxexü na nüxü picuëxüügüxü.

² Rü tama name i ñoma i naänecüäx i duüxügücümagu pexü. Natürü name nixi i Tupanana pegü pexägü na nüma pexü naxüchicüxülcex rü ngechwacaxüxü i peäe pexü ngëxmaxülcex rü ngëmaäcü naxcëxicatama pemaxëxülcex. Rü ngëmaäcü tá nüxü pecuëx i tacü nixi i Tupana

pexü naxwèxexü na penaxüxü, rü tacü nixi i aixcüma mexü i napëxewa, rü tacü nixi i namaä nataäexü.

³ Rü Tupana ya chomaä mecumacü, rü choxü namu na pemaä nüxü chixuxülcex i guxäma i pema na tama namexü na texé i petanüwa tögü irütaxü rü tögügü tarüxiñüxü na togüarü yexera tiñxü. Natürü name nixi na wüxicigü meä tögü ngugüarü maxüäxü rü tögügü rüxiñüxü na ñuxäcü Tupana tükna naxäxü i tümaärü cuëx wüxicigu namaä i tümaärü ö.

⁴ Rü döçax, rü taxüneäru ngëmaxügü. Rü wüxicigü i ngëma taxüneäru ngëmaxügü rü nüxü nangëxma i noxrütama puracü.

⁵ Rü ngëxumarüü ta i yixema na yaxögüxü, rü woo na imuxü natürü wüxitama i duüxügü tixigü, erü Cristuarü duüxügü tixigü. Rü ngëmacex i guxäma i yixema rü yigümüçigü tixigü, erü woetama wüxitama i duüxügü tixigü.

⁶ Rü wüxicigü i yixema, rü Tupana tükna nanaxä i törü cuëx i nüma nanaxwèxexü na tükü nangëxmaxü. Rü tanaxwèxe i meäma nagu taxi i ngëma cuëx i Tupana tükna äxü. Rü ngëxuma tükna naxäagu i törü cuëx na norü orearü uruü ixígüxülcex, rü name nixi i ngëma ö i tükü ngëxmaxümaä tanaxü i ngëma puracü.

⁷ Rü ngëxuma tükna naxäagu i törü cuëx na togüxü rüngüxüegüxülcex, rü name nixi i meäma tanaxü i ngëma. Rü ngëxuma texéna naxäagu i tümaärü cuëx na togüxü tangüexëexülcex, rü name nixi i meäma tanaxü i ngëma.

⁸ Rü yíxema nüxü cuáxe na Tupanaärü oremaä togüxü tataäexëexü, rü name nixi i meäma tanaxü i ngëma. Rü yíxema nüxü cuáxe na togümaä tangauxü i tümaärü ngëmaxü, rü name nixi i tümaärü ngúchaümaä tanaxü i ngëma. Rü yíxema äëxgacü ixixë rü name nixi i meäma tayanguxëe i ngëma puracü. Rü yíxema nüxü cuáxe na togü tükü ngechaütmüügüxü, rü name nixi i taäêäcüma tanaxü i ngëma.

Ñuxäcü nanaxwèxe na namaxëexü i duüxügü i Cristuaxü yaxögüxü

⁹ Rü name nixi i aixcüma meäma pegü pengechaügü i wüxicigü. ¡Rü nüxü pexo i guxüma i tacü i chixexü ixixü! ¡Rü nagu peixi i ngëma aixcüma mexü ixixü!

¹⁰ Rü name nixi i wüxicigü pegü pengechaügü, ñoma pegüneëxüchixü pengechaüxürlüü. Rü name nixi i naxcex pedaugü na ñuxäcü peeneëgüxü petaxëexü rü ñuxäcü pegü perüngüxëexü.

¹¹ Rü tama name i cuxo ega tacü rü puracü cuxü namuxgu ya törü Cori. Natürü name nixi i curü ngúchaümaä cunaxü i norü puracü.

¹² Rü name nixi i petaäegü erü ipenanguxëe na Tupanaxültawa pengugüxü. Rü ngëxuma tacü rü ngüxü pexü ngupetügu, rü name nixi i yaxna namaä pexinüe. ¡Rü tama name i nüxü perüchaua na peyumüxüegüxü!

¹³ Rü ngëxuma nüxü pedeüxgu na tacü nüxü taxuxü i ngëma togü i yaxögüxü, rü name nixi i nüxü perüngüxëe. ¡Rü meä maen payaxu i ngëma duüxügü i pexütagu naxiñanexü!

¹⁴ Rü ngëxuma chi texé chixri pemaä üpetügu, rü name nixi i tümacex peyumüxüegü na meä tükü naxüpetüxülcex. Rü ngëmaäcü name nixi i Tupanana tümacex peca na tükü nangüxëexülcex rü tama tükü napoxcuxülcex.

¹⁵ ¡Rü wüxicigu tümamaä petaäegü ya yíxema taäegüxe! ¡Rü wüxicigu tümamaä peauxe ya yíxema ngechaügüxe rü auxexe!

¹⁶ ¡Rü meä pegü pengechaügü i wüxicigü! ¡Rü tama pegü picuëxüügü! ¡Rü namaä pegü pewüxicigüxëe i ngëma tama nügü icüexüügüxü! ¡Rü tama pegügü perüxiñüe na togüarü yexera nüxü cuëxüchigüxü na pixigüxü!

¹⁷ Rü ngëxuma texé chixexü pemaä ügxux, ¡Rü tätütmäma chixexümaä pexütanü! Natürü name nixi i naxcex pedau na mexü pexüxü i guxü i duüxügüpëxewa.

¹⁸ ¡Rü naxcex pedau na guxüma i duüxügümää meä pemaxëxü rü namaä na iperüngüxmüxülcex i guxüguma!

¹⁹ Pa Chauenäegü ya Pexü Changechaügüxe, tama name i pegütama pexütanü ega texé tacü rü chixexü pemaä ügxu. Natürü name nixi i Tupanamëxëgu penaxü i ngëma na nüma napoxcuäxülcex. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Rü choxmëxwa nangëxma na duüxügüxü chapoxcuxü i norü chixexülcex. Rü choma tá nüxü chanaxütanü i ngëma duüxü i chixexü üxü",

ñanagürü ya törü Cori.

²⁰ Rü ngëxuma tacü rü chixexü cumaä naxüxgu i togü, rü tama name i chixexümaä cunataeguxëe. Natürü name nixi i nagu quixü i Tupanaärü ore i ñaxü,

"Rü ngëxuma curü uwanü taiyëxgu, ¡Rü nachibüxëe! Rü ngëxuma yañawaxgu, ¡Rü naxax-exëe! Erü ngëxuma ngëmaäcü cunaxüxgu, rü poraäcü tá cunaxäñexëe",

ñaxü.

²¹ Rü ngēxguma togū chixexū cumaā ügxux, rü name nixī i cuxuāē na tama chixexügu cunguxüçex. Rü name nixī na mexü cuxüxü namaā i ngēma duňxü. Rü ngēmaäcū tá icuyanaxoxē i ngēma chixexū i cumaā naxüxchaňxü.

13

¹ Rü name nixī i guxüma i duňxügū rü meā nórü äëxgacüga naxñinü. Erü Tupana nixī ya nüxü unetacü i guxüma i äëxgacügū. Erü nataxuma i äëxgacü i tama Tupana ingucuchixéexü.

² Rü ngēmacèx, texé ya tama tümaärü äëxgacüga ñüchäňxē, rü Tupanaga nixī i tama taxñinüxü. Rü yíxema tama naga ñüchäňxē, rü tá tapoxcue.

³ Erü ngēma äëxgacügū rü tama ngēma mexü ügüxüňärü poxcuruň nixī, natürü ngēma chixexü ügüxüňärü poxcuruň nixī. Rü ngēxguma cunaxwèxegu na tama nüxü cumuňxü i wüxi i äëxgacü, rü name nixī i meā cumaxü. Rü nüma i äëxgacü rü tá cumaā nataäe.

⁴ Erü nüma i äëxgacü rü Tupanaärü ngülxéëerüň nixī rü ngēmacèx nanamu na cuxü nangüxéëüçex. Natürü ngēxguma chixri cumaüxgu, rü ngēxguma tá waxi nixī i nüxü cumuňxü. Erü nüma i äëxgacü rü tama natüçèxma nixī na nüxü nangëmaxü i pora na cuxü napoxcuxü. Erü woetama Tupana nanamu na napoxcuäxüçex i ngēma duňxü i chixri maxüxü.

⁵ Rü ngēmacèx name nixī i naga cuxñü i curü äëxgacügū. Rü tama ngēma poxcuxü na cumuňxüçèxicatama nixī i namexü na naga cuxñinüxü, natürü name nixī i naga cuxñü erü marü nüxü cucusüna na namexü i ngēma.

⁶ Rü ngēmacèx name nixī i meā nüxü penaxütanü i ngēma díëri i perü äëxgacügütex ixixü i ngēma nümagü nagu naxunetaxüëxpüx na nüxü penaxütanüxüçex. Erü ngēma äëxgacügū rü Tupanañaňxü nixī i napuracüexü i ngēxguma naxüüga i ngēma puracü na pemaä inacuňxü.

⁷ Rü wüxicigü i ngēma äëxgacügū, rü name nixī i nüxna penaxä i ngēma nüxna üxü. ¡Rü nüxü penaxütanü i ngēma díëri i perü äëxgacügū nagu unetaxüëxpüx na nüxü penaxütanüxü! ¡Rü penaxü i ngēma iñaneňrü puracü i perü äëxgacügū pexü muxü na penaxüxüçex! ¡Rü nüxü pengechaňgū rü naga pexñinü i ngēma perü äëxgacügū! Erü ngēmaäcū nixī i namexü na penaxüxü.

⁸ Rü tama name i texéaxü tacü pengetanü. Natürü nangëxma i wüxitama i getanü i taguma tükü ingutanüxü. Rü ngēma nixī na yigü ingechaňguxü. Rü ngēmacèx ya yíxema aixcüma tümamüçüxü ngechaňxē rü marü tayanguxü i guxüma i ngēma Tupana tükü muxü.

⁹ Rü ñanagürü i Tupanaärü mugü:

“¡Rü tăütáma nař i ngemää icupe! ¡Rü tăütáma cumáéta! ¡Rü tăütáma cungñix! ¡Rü tăütáma toguňxärü ngēmaxü cuxü nangúchaň!”

ñanagürü. Natürü ngēma mugü rü guxüma i togü i Tupanaärü mugümaä rü wüxigu nanu nagu i norü ore i ñaxü:

“¡Rü nüxü nangechaň i cumüçü na cugütama cungechaňxüřüü!”
ñaxü.

¹⁰ Rü yíxema tümamüçüxü ngechaňxē, rü taxuňma i chixexü namaä taxü. Rü ngēmacèx i ngēxguma tamüçüxü ingechaňgū, rü aixcüma tayanguxü i Tupanaärü mugü.

¹¹ Rü name nixī i tanaxü i guxüma i ngēma, erü ñomaňcüü rü nangëxma i muxüma i guxchaxügū. Rü name nixī i pegü ípemexë rü paxa penaxü i törü Coriarü puracü. Erü ñuxma rü noxri yaxögügürü yexera ningacamacigü i ngēma ngunexü i nagu tá taxcèx nataeguxü ya törü Cori.

¹² Rü woo na naporaxü i Chataná i ñoma i naânewa i ñyxmax, natürü paxa tá nagux i ngēma, rü paxa tá ínangu ya Cristu na nügüxütaawa tükü nagagüxüçex. Rü ngēmacèx name nixī i nüxü tarüoxe i guxüma i chixexü ixüguxü. Rü ñyxma na nüxü icuáxü i Tupanaärü ore, ¡Rü ngñixä yigüna tadaugü na tama nagu iyixüçex i tacü rü chixexügū! ¡Rü ngñixä meä tamaxé na ngēmaäcū nüxü rüyexeragüxüçex i guxüma i chixexü!

¹³ ¡Rü ngñixä mexü taxügü rü meä tamaxé! Erü aixcüma Cristuarü duňxügü tixigü, rü tanaxwexe i ñoma nanaxwèxexüäcüma tamaxé. Rü tama name na ingañexü rü na naxüguxü i petagü i chixexü i duňxügü nawá ãugatanüxü. Rü tama name i tingëäämare rü éxna to i chixexü taxügü, rü bai na yigü ichoxügagüxü, rü bai i togüchi ixaiexü naxcèx i norü ngēmaxügü.

¹⁴ Natürü name nixī i nacümagu pexü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü nüxna naxcèx peca na pexü nangüxéëüçex na meä naxcèx pemaxëüçex. Rü tama name i naxcèx pedaugü na ñuxäcü pexeneärü ngúchaň na pexüguxü.

14

Tama name i nüxü quixu i cueneē i yaxōxü

¹Rü ngēguma petanügu naxāxchaügi i wüxi i peeneē i tama perüü meä Tupanaärü orexü cuáxü, rü name nixi i meä penayaxu. Natürü tama name i namaä pegü pechoxüga naxcèx i nacümagü i nagu yaxüxü i Tupanapéxewa.

²Rü düçax, nangēxma i ñuxre i taeneégü i nagu rüxiñüexü na namexü na guxüraüxü i ña nangōgxüxü. Natürü nangēxma i togü i taeneégü i tama aixcüma meä Tupanaärü orexü cuexgüxü i tama namachi ngōgxüchaüxü. Rü nümagü nüxü nacüexgügü rü Tupanapéxewa nachuxu na tacü rü namachi nangōgxüxü, rü ngēmacex nixi i nabü rü orjxgüxicatama nangōgxüxü.

³Rü ngēguma tangēxmagu ya texé ya namachi ngōxë, rü tama name i nüxü taxoox i ngēma togü i duüxügü i tama namachi ngōgxüxü. Rü ngēgumarü ta ya yíxema tama namachi ngōxë, rü tama name na nüxü tixuxü i ngēma duüxügü i namachi ngōgxüxü, erü nümagü rü ta Tupanaärü duüxügü nixigü.

⁴Rü texé quixi i cuma rü ngēmacex nüxü quixu i to i coriarü duüxügü? Rü düçax, pemaä nüxü chixu rü ngēma norü cori tá nixi i nangugüxü rü ngoxi mexü naxxü i ngēma norü duüxü, rü éxna tama. Rü ngēma duüxü rü Tupanapéxewa rü tá name, erü núma ya törü Cori ya Cristu rü nüxü nangēxma i pora na nügücex namexéêäxü i ngēma duüxü.

⁵Rü düçax, nangēxma i ñuxre i duüxügü i nagu rüxiñüexü na ngüxchigaarü ngunexü rü togü i iginunexüärrü yexera namexü na nagu Tupanaxü yacuëxüügxüxü. Rü nangēxma i togü i duüxügü i nagu rüxiñüexü na guxüma i iginunexügü rü nawüxiçigü i Tupanapéxewa. Natürü wüxicigü i yíxema rü tanaxwexe i meä taäewa nüxü tacuëx na aixcüma Tupanapéxewa namexü i ngēma taxüxü rü tixöxü.

⁶Rü yíxema duüxë ya tacü rü ngunexü Tupanacex íxüxüchixe, rü ngēmaäcü tanaxü na ngēma iginunexügü törü Corixü ticuëxüüxülcex. Rü yíxema namachi ngōxë, rü ngēmaäcü tanangōz na törü Corixü ticuëxüüxülcex, rü Tupanana moxë taxä naxcèx i ngēma tangōxü. Rü yíxema tama namachi ngōxë, rü ngēmaäcü tanaxü na törü Corixü ticuëxüüxülcex, rü túma rü ta Tupanana moxë taxä naxcèx i ngēma nabü i tangōxü.

⁷Rü ñuxma na ñoma i naänewa imaxëxü, rü taxüema tügcèxtama tamaxü rü éxna tügcèxtama tayu.

⁸Erü ñuxma na imaxëxü, rü törü Coriarü ngúchaü na ixügüxüçex nixi i imaxëxü. Rü ngēguma iyuegu, rü ngēma rü ta törü Corimëxëwa nangēxma. Rü ngēmaäcü nüxü tadau rü woo imaxëgu rü éxna woo iyuegu, rü törü Coriarü duüxügü tixigü, rü namëxwa tangēxmagü.

⁹Rü yemacex nixi ga nayuxü ga Cristu rü wenaxärü namaxüxü na tümaärü Cori yiüxüçex ga guxâma ga guxema yaxōgûxe ga marü yuexe rü guxâma ya yíxema yaxōgûxe ya ñuxma rü ta maxëxë.

¹⁰Rü ngēmacex Pa Chaueneëx, ¿rü tüxcüü i nüxü quixuxü i cueneē i yaxōxü? Rü cumax, Pa To i Chaueneëx, ¿rü tüxcüü i nüxü cuxoxü i cueneé? Erü guxâtâma i yíxema rü Tupanapéxewa tá tangugü na núma tükü nangugüxüçex rü ngoxi ime rü éxna tama.

¹¹Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ya törü Cori:
"Ngëma aixcüma na chamaxüxüruü tá ta nixi i aixcüma guxütâma i duüxügü chopëxegu caxäpüxügüxü, rü guxütâma choxü icuëxüügxüxü",
ñanagürü.

¹²Rü ngēmaäcü nüxü tacuëx na wüxicigü i yíxema rü aixcüma tá Tupanapéxewa na ingugüxü na namaä nüxü ixuxüçex na ñuxäcü imaxëxü rü tacü na ixüxü.

Tama name i chixexügü cunanguxëe i cueneē i yaxōxü

¹³Rü ngēmacex nixi, Pa Chaueneëgxü, i tama namexü na tamüçügxü ixuechaü. Natürü narünumäe nixi i nüxü perüxoë i guxüma i tacü i peeneégüxü pecadugu yíxëexü rü éxna norü ñxü chixexéexü.

¹⁴Choma nüxü chacuëx rü nataxuma i ña i Tupanapéxewa chixexü. Rü aixcümaxüchi nüxü chacuëx i ngëma erü törü Cori ya Ngechchu ya Cristuarü duüxü chixü, rü núma choxü nüxü nacüexëe i ngëma. Natürü ngēguma chi texé nagu rüxiñügü na tama Tupanapéxewa namexü i tacü rü ña na tangōxü, rü name nixi i noxtacüma tama na tanangōxü ega nagu tarüxiñügü na tama namexü i ngëma.

¹⁵Rü ngēguma ngëma cungödxüçex tümaäewa cunanguxëegü ya cueneë, rü cumaä nüxü chixu rü tama aixcüma tükü cungechaü. Rü tama name i ngëma cungödxügagu chixexügü tükü cunguxëe rü tükü icuyarıtaüxëe ya yíxema cueneë ya Cristu tümacex yuke.

¹⁶Rü ngëmacex, woo cuxcex namexgu i ngëma cuxüxü, natürü tama name na cuxüxüamäxü ega ngëmacex togü tá cuxü ixuxgu na pecadu yiüxü i ngëma cuxüxü.

¹⁷ Rü ngëma Tupanapëxewa na imexüçex rü tama tacü rü ñna na ingößxü rü éxna tacü rü axexü na ixaxüxügagu nixi. Natürü napëxewa na imexüçex rü tanaxwëxe i Naäe i Üünexüäärü ngüxéëmaä meä tayanguxëë i ngëma Tupana naxwëxü rü yigümaä itarüngüxmüä rü aixcüma tataäegü napëxewa ya Tupana.

¹⁸ Rü yíxema ngëmaäcü Cristucex maxüxü, rü Tupana rü tûmamaä nataäe, rü guxüma i dußxügü rü ta tûmamaä nataäegü.

¹⁹ Rü ngëmacex, ñgíxä naxcëx tadaugü i guxüma i nacüma i mexü i yigümaä tûxü rüngüxmüëxüä! ¹⁹Rü ngíxä yigü tarüngüxüë na yexeraäcü iyaexüçex i törü ñwa rü Tupanaäärü orewa!

²⁰ Rü tama name i tacü rü ñna na cungößxügagu icuyanax-oxëë i Tupanaäärü puracü i cueneäärü maxüwa. Rü aixcüma nixi i guxüma i ñögü i namexü i Tupanapëxewa. Natürü wüxi i chixexü nixi ega ngëma ñna i ingößxügagu chixexügü nayixëëgi i taeneëgü.

²¹ Rü ngëmacex tama name i cunangöß i namachi, rü éxna cuyaxaxü ya binu, rü éxna cunaxü i tacü i to, ega ngëmagagu chixexügü cunanguxëëgi i cueneë i yaxööß.

²² Rü ngëgxuma cuma nagu curüxñngü na namexü i cunangößü i ngëxürüüxüämare i ñna, rü Tupanapëxewa rü name nixi i cuxicatama nüxü cucusü i ngëma. Rü tataäe ya yíxema tûmaäewa nüxü cuáxe na Tupanapëxewa namexü i ngëma taxüxü.

²³ Natürü ngëgxuma wüxiie nagu rüxñngü na tama namexü i Tupanapëxewa na tacü rü ñna na tangößxü, rü pemaä nüxü chixu rü chixexü taxü ega tanangößomagu, erü tûmaäewa nagu tarüxñngü na tama aixcüma namexü i ngëma taxüxü. Rü guxüma i ngëma tûmaäewa nagu tarüxñngü na nachixexü rü aixcüma pecadu taxü ega tanaxüamagu.

15

Name nixi i cumüçüxü cutaäxëxëë

¹ Rü yixema na iporaexü i törü ñwa, rü name nixi i nüxü tarüngüxüë i ngëma tamüçügi i turaexü i norü ñwa. Rü tama name i yigüguxicatama tarüxñngü rü tóxrüçëxicatama tadaugü.

² Natürü wüxicigü i yixema rü name nixi i taeneëäxü tananguchaüxüë na ngëmaäcü nüxü rüngüxüëxüäcex na yexeraäcü yaxöößxüäcex.

³ Yerü woo ga Cristu rü tama noxrtüma ngúchaü naxü. Natürü nayanguxëë ga yema Tupanaäärü ore ga ñaxü:

“Pa Chaunatüx, rü ngëma dußxügü i cumaä guxchigagüxü, rü chomaä nixi i naguxchigagüxü”,
ñaxü.

⁴ Rü guxüma ga yema nuxcüma ümatüxü ga Tupanaäärü orewa, rü naxümatü na tûxü nanguxëëxüäcex na taguma nüxü rüxoexü ega woo tacü rü guxchaxü tûxü üpetügi. Rü yema Tupanaäärü ore rü naxümatü na tûxü nataäexëëxüäcex rü tûxü nüxü nacuëxëëxüäcex na aixcüma Tupanaäärü ixígüxü.

⁵ Rü Tupana nixi ya tûxü rüngüxüë i yaxna namaä ixinüexüäcex i guxüma i guxchaxügü. Rü nüma nixi i tûxü nataäexëëxüä. Rü chanaxwæ i nüma ya Tupana pexü narüngüxüë na aixcüma ngëma Cristu pexü naxwaexüäcüma pemaxëxü.

⁶ Rü chanaxwëxe na ngëmaäcü pemaxëxü na guxâma i pema rü wüxigu nüxü picuëxügüxüäcex ya Tupana ya Nanatü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

Dußxügü i tama Yudíugü ixígüxümaä nüxü nixi i ore i mexü

⁷ Rü ngëmacex, yema Cristu pexü na dexürüü rü name nixi i wüxicigü meä pegü peyaxu na ngëmaäcü Tupanaxü yacuëxügüxüäcex i dußxügü.

⁸ Rü pemaä nüxü chixu rü Cristu nüma naxü na Yudíugüxü yanangüxüëxüäcex, na yemaäcü yanguxëëäxüäcex ga yema uneta ga nuxcümaügüxü ga törü oxigümaä nüxü yaxuxü ga Tupana. Rü yemaäcü ga Cristu rü tûxü nüxü nadauxëë na aixcümacü na yíxü ya Tupana rü aixcüma yanguxëëäxü i ngëma norü uneta.

⁹ Rü yexgumarüü ta ga Cristu rü nüma naxü naxcëx i ngëma dußxügü i tama Yudíugü ixígüxü na nümagü rü ta Tupanaxü yacuëxügüxüäcex naxcëx na poraäcü Tupanaäxü nangechaütümüügüxü. Rü yemachiga nixi ga yema Tupanaäärü ore ga Dabí ümatüxü ga ñaxü:

“Rü ngëmacex guxü i nachiüäneçüäx i dußxügüpëxewa tá cuxü chikuëxüü. Rü tá chorü wiyaewa cuxü chataxëë”,
ñaxü.

¹⁰ Rü toxnamana i Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Pa Dußxügü i Tama Yudíugü Ixígüxü, rü name nixi i pema rü wüxigu chorü dußxügü i Yudíugümaä petaäegü”,
ñanagürü.

¹¹ Rü toxnamana, rü ñanagürü ta:

"Pa Duūxügü i Tama Yudiugü Ixigüxü, rü name nixi i nüxü picuèxügü ya törü Cori. Rü Pa Guxüma i Nachiüñanecüäx i Duūxügü, rü name nixi i penataxéë",
ñanagürü.

12 Rü Ichaxia rü ta nanaxümatü rü ñanagürü:

"Rü Dabí nanatü ya Ichaiwa tá ne naxü i wüxi i nataa i tá Cristu ixixü. Rü nüma tá nixi i norü äexgacü yíixü i guxüma i ngëma duúxügü i tama Yudiugü ixigüxü. Rü ngëma duúxügü rü tá aixcüma nüxü nayaxögü rü tá ínananguxëegü na yimagagu Tupana nüxü rüngüxëegüxü",
ñanagürü.

13 Rü ñüxma i pema na nüxü peyaxögüxü rü chanaxwëxe i poraäcü pexü nataäexëë ya yima Tupana ya pexü rüngüxëecü na meä Cristuxü ípenanguxëegüxüçex. Rü ngëmaäcü i Tupanaäe i Üünexü rü tá pexü naporaexëë na yexeraäcü Cristuxü ípenanguxëegüxüçex.

14 Pa Chaueneëgüx, meäma nüxü chacusna guxü i duúxügümäa pemecümaxü, rü aixcüma Tupanaxü na pecuáxü, rü aixcüma meäma pegü pixucuxëegüxü.

15 Natüri ñää poperawa rü meäma pexcëx chanaxümatü i ñuxre i Tupanaärü ucuxëgü, erü tama chanaxwëxe i nüxü ipeyarüngümäe. Rü tama chamuü na pexcëx chanaxümatüxü i ngëmachinga yerü Tupana nixi ga choxü mucü na pemaä nüxü chixuxüçex.

16 Rü nüma nixi ga choxü namuxü na Ngechuchu ya Cristuarü puracü chaxüxüçex i natanüwa i ngëma duúxügü i tama Yudiugü ixigüxü. Rü ngëma puracü ga nawä choxü namuxü nixi na ngëma duúxügümäa nüxü chixuxü i ore i mexü na Tupanaxütawa chanagagüxüçex, na wüxi i amare i Tupana namaä taäexü i ngëma duúxügü i Naäe i Üünexü imexëegüxü.

17 Rü ñüxma na Ngechuchu ya Cristuarü duúxü na chiixü, rü ngëmacëx chataäe namaä i ngëma puracü i Tupanaäxü chaxüxü.

18-19 Rü ñüxma rü yema Cristu chorü maxüwa üxüchigaxüxücatama nixi i chixuxü. Rü nüma nixi ga choxü nangüxëexü na Tupanaxütawa chanagagüxüçex ga yema duúxügü i tama Yudiugü ixigüxü, na númagü rü ta Tupanaga naxiñüexüçex. Rü yemaäcü chorü oremäa, rü chorü puracümaä, rü cuëxruügü ga taxü ga Tupana üxümaä, rü Naäe i Üünexüärü poramaä Tupanaxütawa chanagagü ga yema duúxügü. Rü yemaäcü Yeruchareüwa rü guxüwama ñüxmata Ilírciarü nañnewa meäma chayanguxëë na nüxü chixuxü ga yema ore i tükü maxëxëexü i Cristuchiga.

20 Rü yemaäcü chapuracü na nüxü chixuxüçex ga Tupanaärü ore i mexü ga ngextä taguma ñuxgu Cristuchigaxü ínaxiñüexüwa ga duúxügü. Yerü tama chanaxwëxe ga marü togü nüxü íxüñüwa rü duúxügü marü nüxü ícuáxüwa nüxü na chixuxü ga yema ore.

21 Rü yemachiga nixi ga Tupanaärü ore ga Ichaxia ümatüxü ga ñaxü:

"Rü yíxema taguma Cristuchigaxü cuëxgüxe, rü taguma nachigaxü ñüexë, rü tá nüxü tacuëxgü i nachiga",
ñaxü.

Pauru rü Dumawa naxüxchaü

22 Rü yema toxnamana na chapuracüxüçex nixi ga taxucürüwa petanüwa chaxüxü woo muëxpüxcüñachirëx yéma chaxüxchaü.

23 Natüri ñüxma na marü chanaguxëexü i ngëma puracü i toxnamana, rü nagu charüxüñü na petanüwa chaxüxü. Yerü ñuxgumamatama nixi ga nagu charüxüñüchaxü na petanüwa chaxüxchaüxü.

24 Rü ngëgxuma Espanawa chaxüxgu, rü nagu charüxüñü na woe pexütagu íchidauxü. Rü nagu charüxüñü na ñuxre i ngunexü ngëxma petanüga charüxüñü. Rü wüxi i chorü taäe tá nixi i ngëma. Rü ngëmawena rü chanaxwëxe i choxü perüngüxëë na Espanawa chaxüxüçex.

25 Natüri i ñüxma rü Yerucharéüwa tachaxü, na ngëma chanangexüçex i ñuxre i dïeru naxcëx i taeneëgü i ngëma ngëxmagüxü.

26 Erü ngëma taeneëgü i yaxögüxü i Machedóniäñanewa rü Acayaanewa ngëxmagüxü, rü norü ngúchaümaä nagu narüxüñüe na ngíxü nanutaquëxegüxü i ñuxre i dïeru na ngëmaäcü nüxü nangüxëegüxüçex i taeneëgü i nüxü nataxuxü i Yerucharéüwa ngëxmagüxü.

27 Rü ngëma taeneëgü i Machedóniäcüäx rü Acayaäcü rü norü me nixi na ngëmaäcü naxügüxü. Rü ngëma duúxügü rü aixcüma nüxü nangëxma i norü getanü i taeneëgü i Yudiugütanüwa. Erü ngëma taeneëgü i Yudiugügagu nixi i ngëma togü i duúxügütanüwa nangüxü i Tupanaärü ore. Rü ñüxma rü name nixi i ngëma togü i duúxügü rü norü ngëmaxümaä taeneëgü i Yudiugü i yaxögüxüñü narüngüxëegü.

28 Rü ngëgxuma chanaguxëegü i ngëma puracü, rü ngëgxuma taeneëgü i Yudiugüna marü ngíxü chaxäxgu i ngëma dïeru, rü Espanawa tá chaxü. Rü ngëgxuma ngëma chaxüxgu, rü tá woe pexütagu íchidau.

²⁹ Rü nüxǖ chacuèx rü ngēxguma petanüwa changuxgu, rü wüxigu tá tataäégü, erü nüma ya Cristu tá tükǖ nataäéexéē i ngēxguma ngēmaäcü wüxiwa ingēxmagüü.

³⁰ Pa Chaueneëgüx, törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu, rü ngēma na Naäeärü ngüxéemaä choxǖ pengechaüxǖgagu pexǖ chaceèxǖ na Tupanana chauxcèx peçaxǖ i perǖ yumǖxéwa. Rü ngēmaäcü tá choxǖ perüngüxéē nawá i ñaä puracü i Tupana choxna áixǖ.

³¹ ¡Rü Tupanana peça na choxǖ ínapoxüxǖcèx nüxna i ngēma Yudíugü i Yudeáanewa ngēxmagüü i tama yaxögüx! ¡Rü nüxna peça naxcèx i ngēma taeneëgü i yaxögüxǖ i Yerucharéüwa ngēxmagüü, na taäeäcüma nayauxgüäxǖcèx i ngēma díerü i ngēma naxcèx changex!

³² Rü ngēmaäcü ngēxguma Tupana naxwèxegu, rü taäeäcüma petanüwa tá changu, na wüxigu pemaä chataäéexcèx.

³³ Rü chanaxwèxe na pemaä inaxäüxǖ ya Tupana ya tükǖ taäexéecü. Rü ngēmaäcü yii.

16

Pauru rü nüxǖ narümoxé ga yema duüxǖgü ga yaxögüxǖ ga Dumawa yexmagüxǖ

¹ Rü ñuxma na petanüwa naxüxchaüxǖ i taeyèx i Febe, rü pemaä ngíxǖ chixu rü wüxi i taeyèx i meçü iyixí. Erü ngíma rü nüxǖ irüngüxéē i ngēma yaxögüxǖ i Chécréaarü i ñanewa ngēxmagüxǖ.

² Rü chanaxwèxe i meä ngíxǖ peyaxu, naegagu ya törü Cori ya Ngechuchu, erü ngēma nixí i mexǖ na penaxüxǖ namaä i guxüma i yaxögüxǖ. Rü chanaxwèxe i guxüma i taçü i ngíxǖ taxuxüwa rü ngíxǖ perüngüxéē, erü ngíma rü poraäcü togüxǖ irüngüxéē, rü choxǖ ru ta irüngüxéē.

³ ¡Rü nüxǖ perümxögü i Prisila rü Aquiru! Rü nümagü rü chomüçügü nixíugü i Ngechuchu ya Cristuarü puracüwa.

⁴ Rü nümagü rü ãucümäxǖwa nichocu na chauétüwa nachogüexǖcèx, na tama chayuxǖcèx ga chomax. Rü ngēmacèx moxë nüxna chaxä. Rü tama chaxicatama moxë naxcèx nüxna chaxä, natürü moxë nüxna naxägü ta i guxüma i taeneëgü i yaxögüxǖ i tama Yudíugü ixígüxǖ.

⁵ ¡Rü nüxǖ perümxögü ta i guxüma i taeneëgü i Aquirupatawa ngutaquëxegüüx! ¡Rü ngēxgumarǖ ta nüxǖ perümxögü ya chomüçü ya nüxǖ changechaücü ya Epenetu! Rü nüma nixí ga nüxira Cristuaxǖ yaxööxǖ ga Áchiaanewa.

⁶ ¡Rü ngíxǖ perümxögü i María ga poraäcü petanüwa Tupanaäxǖ puracüci!

⁷ ¡Rü nüxǖ perümxögü i chautanüxǖgü i Aüdrúnicu rü Yúniä ga wüxigu chomaä pox-cuexü! Rü nümagü nixí i yatügü i aixcüma Tupana imugüxǖ i guxüma i yaxögüxǖ nüxǖ ngechaügüxǖ. Rü nümagü rü nüxira chauxüpa Cristuaxǖ nayaxögü.

⁸ ¡Rü nüxǖ perümxögü ya Aüpriátu ya chomüçü ya nüxǖ changechaücü ya chauxrüü törü Coriaxǖ yaxööxǖ!

⁹ ¡Rü nüxǖ perümxögü ya Urubánu ya tomüçü ixíci i Cristuarü puracüwa! ¡Rü ngēxgumarǖ ta nüxǖ perümxögü ya Estaqui ya nüxǖ changechaücü!

¹⁰ ¡Rü nüxǖ perümxögü ya Apere ya aixcüma tükǖ nüxǖ dauxéecü na ñuñäcü Cristuaxǖ yaxööxü! ¡Rü ngēxgumarǖ ta nüxǖ perümxögü i Aritúburutanüxǖgü!

¹¹ ¡Rü nüxǖ perümxögü i chautanüxǖ i Erudiü! ¡Rü ngēxgumarǖ ta nüxǖ perümxögü i Narsichutanüxǖ i törü Coriaxǖ yaxögüxǖ!

¹² ¡Rü ngíxǖ perümxögü i Trifena rü Trifocha! Rü ngímagü rü törü Coriaxǖ ipuracüe. ¡Rü ngēxgumarǖ ta ngíxǖ perümxögü i taeyèx i Péchida i ngíxǖ ingechaügucü! Rü ngíma rü marǖ poraäcü törü Coriaxǖ ipuracü.

¹³ ¡Rü nüxǖ perümxögü ya Rufu ya aixcüma meä törü Coriaxǖ yaxööci! ¡Rü ngēxgumarǖ ta ngíxǖ perümxögü i naë ga chauerǖ chomaä ixíci!

¹⁴ ¡Rü nüxǖ perümxögü i Achícritu, rü Peregúte, rü Erme, rü Patroba, rü Erma, rü guxüma i togü i taeneëgü i natanüwa ngēxmagüxǖ!

¹⁵ ¡Rü nüxǖ perümxögü ta i Firóru, rü Yúria, rü Neréu, rü naëyèx, rü Oripa, rü guxüma i togü i taeneëgü i yaxögüxǖ i natanüwa ngēxmagüxǖ!

¹⁶ Rü chanaxwèxe i pegǖ pengechaügüäcüma pegǖ perümxögü i wüxichigü. Rü guxüma i ngēma yaxögüxǖ i toxnamana ngēxmagüxǖ, rü pexǖ narümxögü.

¹⁷ Pa Chaueneëgüx, pexǖ chaceèxǖ na pegǖna pedaugüxǖcèx nüxna i ngēma duüxǖgü i pexǖ itoyechaüxǖ rü chixexǖgü pexǖ yixéégüchaüxǖ. Erü ngēma duüxǖgülärü nguxéetae rü tama namaä nawüxigu i ngēma nguxéetae ga noxri peyauxgüxǖ ga yexguma noxri peyaxögü. Rü name nixí i noxtacüma nüxna pixígachi i ngēma duüxǖgü rü tama natanügu pexâgü.

¹⁸ Erü ngëma duüxügü rü tama törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü ngúchaň naxügü, natürü noxrütama ngúchaň nixí i naxügüxü. Rü ore i tauxchaxügümäň nayaxucuxëgü i duüxügü, rü ngëmaäcü nanawomüxëegü i ngëma duüxügü i tama meä nüxü cuègxü.

¹⁹ Rü guxüma i duüxügü nüxü nacuëgxü na aixcüma meä Tupanaga pexïnüëxü i pemax. Rü ngëmacëx pemaä chataäe i chomax. Rü chanaxwëxe na meä nüxü pecuáxü i tacü nixí i mexü i Tupanapëxewa na penaxüxüçex i ngëma. Natürü ngëma Tupanapëxewa chixexü, rü jnüxna pixigachi na tama nagu peyixüçex.

²⁰ Rü ngëxguma ngëmaäcü meä pexamëgu rü nüma ya Tanatü ya Tupana ya tükü taâñexëeü i rü tá pexü naporaexëeü na aixcüma nüxü perüyexeraxüçex i Chataná. Rü chanaxwëxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pemaä inarüxäňxü rü pexü narüngüxü.

²¹ Rü pexü narümxöre ya Timutéu ya chomüçü ixïcü i Tupanaärü puracüwa. Rü ngëxgumarüü ta pexü narümxöegü i chautanüxügü i Dúchiu, rü Yachóü rü Sochípatru.

²² Rü choma i Téchü na chanaxümatüxü i ñaã popera, rü choma rü ta pexü charümxöe naegagu ya törü Cori.

²³ Rü pexü narümxöre ya Gayu ya napatawa changëxmacü. Rü nüma rü inanaxä ya daa napata na nawa nangutauquëxegüxüçex i guxüma i yaxögüxü. Rü ngëxgumarüü ta pexü narümxöegü i Eratu i daa ñaneärü díñeruarü dauruü ixixü, rü taeneë i Cuartu.

²⁴ Rü chanaxwëxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxü i guxäma i pemax. Rü ngëmaäcü yii.

Pauru rü Tupanaxü yacuëxüüläcüma nanaguxëe i norü popera

²⁵⁻²⁶ Rü ñuxmax, rü ngíxä nüxü ticuëxüügü ya Tanatü ya Tupana! Rü nüma nüxü nangëxma i pora na pexü naporaexëeüçex na meä peyaxögüamaxüçex i ngëma norü ore i tükü maxëxëexü tamaä nüxü ixuxüruü. Rü ngëma nixí i ore i guxüwama nüxü chixuxü rü namaä changüexëetaexü i Ngechuchu ya Cristuchiga. Rü ngëmatama ore i Cristuchiga rü taxchaxwa naxëxüga noxrix, natürü i ñuxma ya Tupana rü marü tükü nüxü nacuëxëe i ngëma. Rü nuxküma tauta naâne üxgu rü Tupanaxicatama nüxü nacuëx ga yema, natürü i ñuxma rü norü orearü uruügü ümatüxü ga orewa taxcëx nanangoxëe. Rü ngëma ore rü namaä nawüxigu ga yema ore ga nuxküma nüxü yaxuxü ga Tupana ya guxüguma maxëchacü. Rü ñuxma ya Tupana rü guxüwama nanamugü i norü orearü uruügü na guxü i duüxügümäň nüxü na yaxugüexüçex i ngëma ore i Cristuchiga na nüxü yaxögüäxüçex rü naga na naxinüexüçex.

²⁷ Rü nüma ya Tupana rü nüxücatama nixí i Tupana yiixü, rü nüxücatama nixí i guxüxü nacuáxü. Rü ñuxmax, rü ngíxä guxüguma nüxü ticuëxüügü, erü Nane ya Ngechuchu ya Cristu rü poraäcü tükü narüngüxüë! Rü ngëmaäcü yii.

Rü nuâma pexna,
Pauru

NÜXİRÜ ÜXÜ GA POPERA GA CORÍTIUCÜÄX GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxögüxü ga Corítiuarü tānewa yexmagüxü

¹⁻² Pa Chaueneegü i Corítiucüäxgüx, choma i Pauru nixi i Tupana yaxuxü norü ngúchaxümaa na Ngechuchu ya Cristu norü puracuba choxü namuxücèx. Rü choma rü namaä i taeneé i Chótene nixi i pexü tarümöögüxü rü pexcex taxanaxumatüxü i ñaä popera. Pa Chaueneegü ya Tupanaärü Ixígüxex, pema rü marü Tupanapéxewa pixüüne yerü Ngechuchu ya Cristu marü pexü nixüünexéé. Rü Tupana rü marü pexü nade na norü duüxülgü pixigüxücex wüxigu namaä i guxüma i ngëma duüxülgü i guxüwama törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü icuëxülgüxü. Rü nüma ya Ngechuchu ya törü Cori ixicü, rü ngëma duüxügürü Cori ta nixi.

³ Rü chanawxe ya Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu norü ngechaxügagu poraäcü pexü narüngüxü rü pexü nataäexéé.

Tupana tükü narüngüxü erü Cristuarü duülxülgü tixigü

⁴ Rü taguma nüxü charüchau na Tupanana moxē pexcex chaxäxü. Rü moxē nüxna chaxä naxcèx i ngema ngüxü i Ngechuchu ya Cristugagu Tupana pexna ãmarexü.

⁵ Yerü Cristugagu Tupana pexna nanamu ga Naäxé i Üünexü na pemaxä inaxäxülcèx. Rü pexna nanaxä ga norü ore, rü naétü pexü nanatauxchaxü na nüxü pecuåxülcèx na ñuxü naxüchiga yixixü.

⁶ Rü yemaäcü yexguma nüxü pexinüegü ga yema ore ga Cristuchiga rü aixcüma peyaxögü.

⁷ Rü ngëmacèx i ñuxma na ipenanguxüexü na wena táxarü núma naxüxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü Tupana pexna nanaxä i taxü i cuëx na taxuüma pexü taxuxülcèx na naxcèx pemaxexü.

⁸ Rü ngëmaäcü tá pexna nadau ya Tupana ñuxmatáta nagü i naäne, rü guxügutáma pexü naporaexü na aixcüma peyaxögümaxülcèx rü naxcèx pemaxexülcèx, na taxüema chixexümaä pexü ixugüxülcèx i ngëguma wenaxärü núma naxüxgu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

⁹ Rü Tupana rü guxüguma nayanguxü i norü uneta. Rü nüma nixi ga pexü nadexü na aixcüma Nane ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristumüçügü pixigüxülcèx.

Nügü nitoye ga yema yaxögüxü

¹⁰ Pa Chaueneegü, törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pexü chacèxü na wüxigu pegümaä perüxnüexü rü tama pegü pitoyexülcèx. Rü name nixi i aixcüma pegü pengechaügü rü aixcüma wüxigutama perüxnü i peäewa.

¹¹ Pa Chaueneegü, pemaä nüxü chixu i ngëma ore, yerü Croétanüxütanüwa nüxü chacuächiga ga pegümaä na penuexü, rü tama aixcüma wüxigu na perüxnüexü.

¹² Rü pemaä nüxü chixu i ngëma erü ñuxre i pema rü ñaperügügü:

“Choma rü Pauruwe charüxü”, ñaperügügü. Rü totege rü:

“Choma rü Aporuwe charüxü”, ñaperügügü. Rü totege rü:

“Choma rü Pedruwe charüxü”, ñaperügügü. Rü totege rü:

“Choma rü Cristuwe charüxü”, ñaperügügü.

¹³ ¿Rü ñuxäcü nixi i ngëma? ¿Pexcex rü Cristu rü marü niyauxye? ¿Éxna pema nüxü pecuëxgu rü choma i Pauru chiiixü ga curuchawa pexcex chipotaxü rü chayuxü? ¿Rü éxna pema nüxü pecuëxgu rü chauégagu yiixü ga ípebaiüxü?

¹⁴ Rü Tupanana moxē chaxä, yerü taxüema pexü íchabaiüxü i pemax. Rü Crispu rü Gayuxicatama nixi ga íchabaiüxüexü.

¹⁵ Rü ngëmacèx taxucürüwa texé tükü tixu na chauégagu ítabaixexü.

¹⁶ Rü yemäcü aixcüma íchanabaiüxü i Estéfanatanüxüggü ta, natürü chauxcèx rü taxüema ga totege tükü íchabaiüxü.

¹⁷ Yerü nüma ga Cristu rü tama choxü namu ga duüxügüxü na íchabaiüxüexülcèx, natürü choxü namu na duüxügümaä nüxü chixuxülcèx i norü ore i mexü i tükü maxëxëexü. Rü nanaxwexe i tauxchaxü i oremaä nüxü chixu i ngëma ore. Erü ngëguma chi ñoma nüxü cuëxüchixürrü nüxü chixuxgu i ngëma ore, rü ngürüächi i duüxülgü rü tá chauguama narüxiñüe rü tá nüxü inayarüngümaä na Cristu yiixü ga tükü maxëxëecü ga yexguma curuchagu nayügxux.

Cristuwa nixi ga Tupana inawéxü ga norü pora rü norü cuëx

¹⁸ Rü ngēma ore na ūuxäcü törü pecaducèx curuchagu nayuxü ga Cristu, rü wüxi i natüçèxmamare nixi naxçex i ngēma duûxügü i poxcuwa ixü. Natürü yixema na Tupana tüxü maxëxëexü, rü nüxü tacuèx na ngēma ore rü Tupanaärü pora yüixü.

¹⁹ Erü norü ore i ümatüxüwa rü ūnanagürü ga Tupana:
“Rü tá ichayanaxoxëe i guxüma i norü cuèx i ngēma duûxügü i nüxü cuèxüchigüxü. Rü tá nüxü chaxo i ngēma duûxügürü cuèx”,
ūnanagürü.

²⁰ Rü ūuxmax, Pa Chaueneëgü, „Tupanapéxewa rü tacüwa namexü i ngēma duûxügü i poraäcü nüxü cuèxüchixü? „Rü tacüwa namexü i ngēma duûxügü i Moiché ümatüxü i mugüwa nguxëetäegüxü? „Rü tacüwa namexü i ngēma duûxügü i meä nüxü cuègxüxü i ūoma i naâneärü cuáchigagu na yadexagüxü? Erü guxüma i ngēma cuèx i duûxügü nagu rüxñüexü rü Tupanacèx rü taxuwama name.

²¹ Natürü nüma ya Tupana ya guxüxüma cuácü, rü tama nanaxwèxe na ūoma i naâneçüäx i duûxügürü cuágagu na yüixü i naxütawa nangugüxü i nümaqü. Natürü nanaxwèxe na ngēma norü ore i mexügagu na yüixü i namaxëxëexü i ngēma duûxügü i yaxögüxü woo togücèx rü natüçèxmamare yixigu i ngēma ore.

²² Ngēma Yudíugü rü nüxü nadaugüchaü i cuèxruügü i Tupanaärü poramaä üxü. Rü ngēma Griégugü rü naxçex nadaugü i ūoma i naâneärü cuex.

²³ Natürü ngēma ore i toma nüxü tixuxü, rü Cristu ga curuchawa ipotacüchiga nixi. Rü ngēma ore rü naâewa nangux i ngema Yudíugü. Rü ngēma duûxügü i tama Yudíugü ixígüxüexü rü wüxi i natüçèxmamare nixi.

²⁴ Natürü ngēma duûxügü i Tupana dexü i Yudíugü rü éxna tama Yudíugü ixígüxü rü ngēma duûxügüexü Tupana inanawëx i norü pora rü norü cuèx ga yexguma pecaducèx nayuxgu ga Cristu.

²⁵ Rü yema Tupana üxü ga yexguma nayuxgu ga Cristu rü muxüma i duûxügüexü rü wüxi i ngéêämare nixi. Natürü ngēma Tupana nagu rüxñüxü rü guxüma i ūoma i naâneçüäx i duûxügürü cuèxarü yexera nixi. Rü yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu rü muxüma ga duûxügüexü rü natura ga Tupana ga yexguma. Natürü yexguma nixi ga inawéaxü ga ūuxäcü guxü i duûxügürü yexera na naporaxüchixü.

²⁶ Pa Chaueneëgü, name nixi i nagi perüxñüne na ūuxäcü Tupana pexü dexü na norü duûxügü píxígüxüexü. Rü noxretama píxígü na nüxü pecuèxüchixü ega duûxügü pexü ngugügu, rü noxretama píxígü na äxgacügü píxígüxü, rü noxretama píxígü i ngēma itaarü diérüxütanüxü píxígüxü. Natürü woo ngēma na píxígügu rü Tupana rü pexü nade na norü duûxügü píxígüxüexü.

²⁷ Rü Tupana nanade ga yema duûxügü ga togü ga duûxügü nüxü ixuxgu rü taxuüma icuáxü. Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana na naxâneëxëexüexü i ngēma duûxügü i nüxü icuèxüchixü. Rü Tupana nanade ga yema duûxügü ga togü nüxü ixuxgu rü turaexü. Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana na naxâneëxëexüexü i ngēma duûxügü i poraexü.

²⁸ Rü Tupana nanade ga yema duûxügü ga togü nüxü oexü, rü ūoma i naânewa taxuüma ixígüxü. Rü yemaäcü Tupana nanaxâneexëe i ngēma duûxügü i ūoma i naânewa norü ngemaxügümä nügü icuèxüügüxü.

²⁹ Rü ngēmacèx taxucürüwama texé tükü ticuèxü i Tupanapéxewa.

³⁰ Rü nümatama ga Tupana nixi ga Ngechuchu ya Cristuarü duûxügüxü pexü yaxígüxëexü. Rü tatanüwa nanamu ga Cristu na nüma tüxna naxâaxüexü i cuèx i aixcüma ixixü, rü pecaduwa tüxü ínanguxüexüexü. Rü nüma ya Cristu nixi i tüxü namaxëxëexü rü tüxü yamexëegüxü na aixcüma ixüünenexüexü napexewa ya Tupana.

³¹ Rü ngēmacèx i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ūnanagürü:

“Rü ngēguma texé tükü icuèxüüchaügu rü name nixi i törü Corixü ticuèxü”,
ūnanagürü.

2

Cristu ga curuchawa ipotacüchiga

¹ Pa Chaueneëgü, yexguma noxri petanüwa chaxüxgu na pemaä nüxü chixuxüexü ga Tupanaärü ore i aixcüma ixixü i Cristuchiga, rü tama ūoma nüxü cuèxüchixürrüüäcüma pemaä chidexa, rü tama ore ga guxchaxümaä nixi ga pemaä nüxü chixuxü.

² Yerü yexguma petanüwa chayexmagu, rü Cristuchigaxüxicatama nixi ga pemaä chixuxü. Rü taxuüma ga tacü ga togü charüxñü. Rü yemaäcü Ngechuchu ya Cristu ga curuchawa ipotacüguxicatama nixi ga charüxñüexü.

³ Rü yexguma petanüwa changuxgu rü nüxü chadau ga taxü ga guxchaxügü ga petanüwa, rü yemacèx poraäcü chaxoegaäe rü Tupanapewa chorü muümaä chiđurux.

⁴ Rü yexguma pemaä chideaxgu rü pemaä nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore, rü tama ñoma nüxü cuèxüchixürüüäcüma pemaä nüxü chixu na yemaäcü pexü chanangúchaüxéexü na peyaxögüxüçex. Natürü Tupanaäe i Üünexüärü ngüküexümaä rü Tupanaärü poramaä nixi ga pexü chanangúchaüxéexü.

⁵ Rü yemaäcü Tupanaärü poramaä pemaä nüxü chixu ga yema ore na Tupanagagu yüixü na nüxü peyaxögüxü, rü tama ñoma i nañecüäx i duüxügürü cuágagu na yüixü.

Tupana rü Naäe i Üünexüwa nügü tüxü nacuèxëe

⁶ Natürü pemaä nüxü chixu, rü ngëxguma natañüwa changëxmagu i ngëma duüxügü i marü meäma yaxögüxü, rü ngëxguma nixi i chanangúexü i ngëma aixcüma Tupanaärü cuëx i üunexü. Natürü ngëma cuëx rü tama ñoma i nañewa ne naxü, rü bai i ñoma i nañeärü äëgxacügü i paxa tá iyarüoxüwa ne naxü.

⁷ Natürü ngëma cuëx rü Tupanawa nixi i ne naxüxü. Rü ngëma cuëx nixi ga noxri tauta naâne üxgu Tupanaxícatama nüxü cuáxü ga na ñuxäcü tá tükna naxäaxü i maxü i taguma gíxü.

⁸ Natürü yema Tupana nagu rüxñüxü, rü taxuüma ga ñoma ga nañecüäx ga äëgxacü nüxü nacuëx. Yerü yexguma chi aixcüma nüxü nacuëxgüga yema Tupana nagu rüxñüxü rü tåu chima curuchawa nayapotagü ga guma meçü ya törü Cori.

⁹ Rü ngemachiga nixi i Tupanaärü ore i ümatüxüwa i ñaxü.

"Rü ngëma duüxügü i Tupanaxü ngechaügüxüçex, rü nüma nanamexëe i tacü i taxüema nüxü dauxü, rü taguma texé nüxü ïnüxü, rü bai i texé nagu rüxñüxü", ñaxü.

¹⁰ Rü ngëma Tupana mexëexü naxcëx i ngëma duüxügü i nüxü ngechaügüxü, rü ñuxma rü tükü nüxü nacuëx i ngëma, yerü nüma nanamu ga Naäe i Üünexü na taxcëx nangoxëexüçex. Rü ngëma Naäe i Üünexü rü guxüxüma nacuëx, rü èjxrüxü i ngëma Tupanaxícatama nüxü cuáxü rü ta nüxü nacuëx.

¹¹ Rü duüxügütanüwa rü ¿texé nüxü tacuëx na tacügu naxñüxü i wüxi ya yatü? Rü nañeñicatama nixi i nüxü cuáxü i ngëma nagu naxñüxü i ngëma yatü. Rü ngëxumarüü ta Tupanaäe i Üünexüxícatama nixi i nüxü cuáxü na tacügu naxñüxü ya Tupana.

¹² Rü yixema rü tama ñoma i nañecüäx i naäe nixi ga iyauxgüxü. Natürü tanayauxgü i ngema Naäe i Üünexü ga Tupana taxcëx nüma muxü na aixcüma nüxü icuáxüçex i guxüma i ngëma mexügü ga Tupana norü ngechaüma tükna ãmarexü.

¹³ Rü ñuxma na pemaä nüxü tixuxü i ngëmachiga, rü Tupanaäe i Üünexü toxna áxü i oremaä nixi i pemaä nüxü tixuxü. Rü tama ore i torü cuëxwa tayaxuxümaä nixi i pemaä nüxü tixuxü. Rü ngëmaäcü nüxü tixu i Tupanaäe i Üünexüärü ore namaä i ngëma duüxügü i aixcüma Tupanaäe nawä ngëxmagüxü.

¹⁴ Rü texé ya tama Tupanaäe i Üünexü tümawa ngëxmaxë, rü taxucürüwa tanayaxu i ngëma Tupanaäe i Üünexü tükü nguküexü, erü tümacëx ya yixema duüxü rü natüçëxmamare nixi. Rü tama nüxü tacuëxéga erü yixema Tupanaäe i Üünexü tümawa ngëxmaxëxícatama tixü ya nüxü cuáxe na tanangugüxü na ñuxü ñaxüçhiga yüixü i ngëma Tupanaäe i Üünexü tükü nguküexü.

¹⁵ Rü yixema duüxü ya Tupanaäe i Üünexü tümawa ngëxmaxë, rü meä tanangugü i guxüma. Natürü ngëma togü i duüxügü i tama Tupanaxü cuëxgüxü, rü taxucürüwama tümaärü maxüxü nangugü ya yixema duüxü ya aixcüma Tupanaäe tükna ngëxmaxë.

¹⁶ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"¿Texé nüxü tacuëx na tacügu naxñüxü ya törü Cori? ¿Rü texé nüxü tacuëx na Tupanaxü taxucüxexü?"

ñanagürü. Natürü yixema nixi i aixcüma nüxü icuáxü i ngëma Cristu nagu rüxñüxü.

3

Pauru rü Aporu rü wüxigu Tupanaäxü napuracüe

¹ Pa Chaueneñgü, yexguma noxri petanüwa changuxgu, rü taxucürüwa ngëma duüxügü i Tupanaäe nawä ngëxmaxümaä chidexaxürüüäcü pemaä chidexa. Natürü ñoma i nañecüäx i tama Tupanaxü cuëxgüxümaä chideaxgurüü nixi ga pemaä chidexaxü. Yerü pemaä rü yexwacëx, peyaxögü ga yexguma, rü yemacëx yexwacëx yaxögüxümaä chideaxürüüäcü pemaä nüxü chixu ga Cristuchiga.

²⁻³ Rü tauxchaxü ga oremaä pexü changüexëe, ngëxumarüü i wüxi i ðochana ega noxri nabuxgu rü naëgünenixü ya tauxchaäcü yaxaxüne nüxna taxä. Rü yemaäcü tauxchaxü ga oremaä pemaä nüxü chixu ga Tupanaärü ore ga noxrix, yerü taxucürüwa nüxü pecuëxéga ga Tupanaärü ore ga guxchaxü. Rü ñuxma rü ta tama nüxü pecuëxéga i Tupanaärü ore i guxchaxü, erü ñoma tama yaxögüxü i duüxügürüütama pemaxë. Rü dïçcax, ngëxguma

ñuxma rü ta pixäñxächiwèxegu rü pegümaä penuëgu, rü ngëmawa nangox na ngëma tama yaxögüxürüülacütama nagu perüñüexü rü ñoma i nañecüäxrüülacütama na pemaxëxü.

⁴ Rü ngëguma petanüwa wüxié ñágügu rü:

"Choma rü Pauruwe charüxü", ñágügu, rü totege rü:

"Choma rü Aporuwe charüxü", ñágügu, rü ngëmawa nüxü tacuëx na ngëma duüxügü i tama yaxögüxürüülacütama na pemaxëxü.

⁵ Rü ngëguma meä nagu rüñüñüegu, ¿rü tacü chixi i choma i Paurux? rü ¿tacü nixi i nüma i Aporux? Toma rü Tupanaärü duüxügüümare tixigü, rü togagu nixi ga nüxü peyaxögüxü ga törü Cori ya Ngechuchu. Rü wüxicigü ga toma rü tanaxü ga yema puracü ga törü Cori toxuna ãxü.

⁶ Rü chauxütawa nixi ga nüxü pexñüexü rü peyaxögüxü ga Tupanaärü ore ga noxrix. Rü Aporu nixi ga pexü rüngüxëecü na yexeraäcü meä peyaxögüxü ga yema ore. Natürü Tupana nixi ga pexü maxëxëecü.

⁷ Rü ngëmacëx woo yíxema tükira duüxügüümä nüxü ixuxë i Tupanaärü ore rü woo yíxema wixwena yexeraäcü duüxügüxü ngüexëeëx, rü taxuüma tixigü. Natürü Tupana nixi ya guxüma ücü, erü nüma nixi i duüxügüxü namaxëxëeëxü.

⁸ Rü ngëmaäcü ya yíxema tükira duüxügüümä nüxü ixuxë i Tupanaärü ore, rü yíxema wixwena yexeraäcü duüxügüxü ngüexëeëx rü tawüxigumare i ngëma puracüwa. Natürü Tupana rü tá tükü nanaxütanü i tümaärü puracü ya wüxicigü ngëgumarüü na ñuxäcü tanaxüxü i ngema puracü..

⁹ Rü ngëmaäcü i toma rü wüxi Tupanaäxü tapuracü. Rü ngëmaäcü nixi i perü maxüwa napuracüxü ya Tupana na nüma nanaxwëxexüäcüma pixigüxüçex.

¹⁰ Rü choma nixi ga Tupana choxü muxü na chaxira pemaä nüxü chixuxülcëx ga Cristuchiga. Rü togü nixi ga chowena yexeraäcü pexü ngüexëeëxü. Natürü guxüma ya texé ya nanüxi i ñaä puracü rü name nixi i taxuäne na meä tanaxüxülcëx.

¹¹ Rü ñaä puracü rü Ngechuchu ya Cristuwa nixi ga inaxügüxü, rü ngëmacëx taxucürwama texé tayangucuchixëe i to i tükü maxëxëeëxü.

¹² Rü ñuxma na norü puracü ixüxü i wüxicigü i yíxema, rü tanaxwëxe i taxuäne na aixcüma meä naxüxü i ngëma. Erü yíxema aixcüma meä naxüxe i norü puracü, rü ñoma wüxi i ipataaruüruü i uirumü rü díerumü rü nuta i mexëchixüümä üpataxürrüü tixi. Natürü yíxema tama aixcüma meä naxüxe i ngëma Cristuarü puracü rü ñoma ipataaruüruü i chixexü i naïru naixätxü rü dexnemënëxämäremaä üpataxürrüü tixi.

¹³ Natürü ngëguma naguxgu i naäne, rü tá nangox na ñuxäcü naxüäxü i Tupanaärü puracü i wüxicigü i duüxü. Erü ngëma ngunexügu rü tá nangëxma ya üxü ya taxüchine. Rü ñoma tacü üxüwa iguxürrüü tá nixi i Tupana nüxü na üxü i wüxicigü i duüxüärrü puracü na nüxü nacuäxülcëx ngoxi aixcüma name rü éxna tama.

¹⁴ Rü yíxema aixcüma meä naxüxe i Cristuarü puracü, rü yima ipata ya taixüne ya tama üxümaä ixaxünerüü tá nixi i ngëma tümaärü puracü. Rü tá Tupanaxütawa tanayaxu i tümaärü natanat naxcëx i ngëma taxüxü.

¹⁵ Natürü yíxema tama aixcüma meä naxüxe i ngëma puracü, rü yima ipata ya tama taixüne ya üxümaä ixaxünerüü tá nixi i ngëma tümaärü puracü. Rü ngëguma inayarüxonare i guxüma i ngëma taxüxü. Rü tükicatama täätitáma tixa ñoma wüxi i duüxü i üxüemawa iyagoxürrüü.

¹⁶ ¿Tama éxna nüxü pecuëx i pema rü Tupanapata na pixigüxü, rü ngema Naäne ya Tupana rü pema na namaxüxü?

¹⁷ Rü ngëguma texé pexü chixetanüxëegu, rü Tupana tá tükü napoxcu, erü Tupanapata ya nawa namaxüne rü naxüüne. Rü pematama nixi ya yima Tupanapata na pixigüxü.

¹⁸ Tama name i texé tükütama tawomüxëe. Rü ngëguma petanüwa texé tükügu rüñüngü na wüxi i duüxü i nüxü cuáxe na tiixü i ñoma i nañnewa, rü name nixi i ñoma taxuüma tacuäxürrüü tügü tixixëe. Rü ngëguma tá nixi i wüxi i duüxü i aixcüma nüxü cuáxe tá tiixü.

¹⁹ Erü ñoma i nañneärü cuëx rü wüxi i ngëäemare nixi i Tupanacëx. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü.

"Rü ngëma duüxülgü i nügügu rüñüngü na nüxü cuëxüchigüxü yïixü, rü norü cuëxgutama ñanatüxëe ya Tupana",

20 Rü toxnamana i Tupanaärü orewa rü ñanagürü ta:

"Törü Cori ya Tupana rü nüxü nacuëx na taxuwama namexü i ngëma norü ïnü i ngëma duüxügü i ñoma i naanewa cuëxwa ngugüxü",
ñanagürü.

²¹ Rü ngëmacëx tama name i texé tükü tikuëxüxü ega duüxügüarü cuëxwamare tarüxüxgu.. Erü Tupana rü marü pexna nanaxä i guxüma na pexrü yïixülcëx.

²²Rü ngēmacèx i choma i Pauru, rü taeneē ya Aporu, rü taeneē ya Pedru, rü ñoma i naāne, rü torū maxū, rü torū yu, rü ñomatama i ngunexū, rü moxūärü ngunexū, rü guxūma i ngēma rü pexrū nixī.

²³Rü pematama rü Cristuarü pixīgū. Rü Cristu rü Tupanaärü nixī.

4

Yema ngúexügū ga Ngechuchu imugüxüärü puracüchiga

¹Rü ngēmacèx tanaxwèxe i tomaā nagu perüñiūē na Cristuarü puracütanüxümare na tixīgxü. Rü nūma nixī i toxū namuxū na pexū tangüexëexüçèx ga yema ore ga noxri Tupanaxicatama nūxū cuáxū.

²Rü ngēguma texé tacū rü puracü tuxna ãxgu, rü name nixī i aixcüma tayanguxëe i ngēma puracü i tuxna taxaxū na ngēmaäcü itanawéexüçèx na aixcüma wüxi i duüxü i mexü tixixü.

³Rü ngēmacèx i ñuxma na meā chayanguxëechaüxü i ngēma puracü i Tupana choxna ãxü, rü taxucèxma chaugüçèx chaxoegaäe ega woo choxna pecagu rü ēxna tacū rü äëgxacügū choxna caxgu naxcèx i ngēma puracü i chaxüxü. Rü woo i chomatama rü taxuxüçèxma íchicuèx na ngextá chixri chanaxüxü i ngēma puracü.

⁴Natürü ñuxma na chomatama nagu charüxñiüxü na nataxuüma i chorü chixexü i Tupanapéxewa, rü tama ngēmacèx Tupana choxü nadau na changearü pecaduäxü. Erü nūmatama ya törü Cori ya Tupana nixī i aixcüma choxü nacuáarü maxüäxü.

⁵Rü ngēmacèx tama name na toxü pengugüarü maxüäxü naxüpa na nūma naxüxü ya törü Cori. Natürü name nixī i nüxü na penanguxëe, erü nūma tá nixī i nangoxëeäxü i guxüma i ngēma ñuxma icüxü rü guxüma i ngēma duüxügū naäewa nagu rüxñiüexü. Rü ngēguma fā nixī ya Tupana i tūmamaä nataäexü ya wüxicigü ya yíkema aixcüma mexü ügüxe.

⁶Pa Chaueneëgüx, perü mexüçèx nixī i pemaä nüxü tixuxü i ngēma ore na ngema Tupana naxwèxüäcüma pemaxëxü. Rü choma rü Aporu nixī i perü cuëxrüügū tixigüxü na towa pengüexü na Tupanaärü ore pemaä nüxü ixüxüüäcü penaxüxü. Rü ngēmacèx tama name na wüxi i perü nguxëeätaexüäma petaägüxü rü to rü nüxü pexoexü.

⁷Rü ñuxma rü pexna chaca, ¿rü texé tixī ya yíkema pemaä nüxü ixüxe na togüarü yexera pexü ixixëexë? ¿Erü guxüma i ngema cuëx i pexü ngémaxü rü Tupana pexna nanaxä? Rü ñuxma na nūma pexna naxäähü i ngēma cuëx ¿rü tixüçü pegü picuëxügū ñoma pematama perü poramaä penayaxuxürrü?

⁸Rü pegügu perüñiüegü rü aixcüma marü meäma Tupanaxü picuëxuchi rü marü pexü nangëxma i guxüma i tacü i penaxwèxexü na naxütawa pengugüxüçèx. Rü pegügu perüñiüegü rü ñoma äëgxacügū i taxüüäcü pixigü rü taxuüma toxütawa penaxwèxe i ñuxma. ¡Chierü aixcüma Tupanapéxewa äëgxacügū pixigüga na toma rü ta wüxigu pemaä äëgxacügū na tixigüxüçèx!

⁹Rü toma na Ngechuchu toxü imugüxü, rü chauxcèx rü wixwe toxü nawogü ya Tupana. Rü ñoma poxuevä i yewa ïxürrü tixigü. Rü ñoma wüxi i tacü i nüxü nacugüexürrü tixigü i napéxewa i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüäx, rü napéxewa i ñoma i naäncüäx i duüxügü, rü napéxewa i guxüma i tacü i Tupana üxü.

¹⁰Rü ñuxma na Cristuwe tarüxixü, rü ngēmacèx taxuüma icuáxü toxü nawogü i duüxügü, natürü i pema rü pegügu perüñiüegü rü guxüxüma pecuëx i Cristuchiga. Toma nüxü tacuëx na duüxügüpexewa taturaexü, natürü i pema rü pegügu perüñiüe na aixcüma peporaexü. Rü duüxügü toxü naxo, natürü pexü nangechaügü.

¹¹Rü ñuxma rü ta tama inayacuëx na ngúxü tingegüxü, erü ñuxma rü ta taiya toxü nanguix, rü tiqawae, rü tangexchiru. Rü duüxügü rü chixri tomaä nachopetü, rü tangepata.

¹²Rü tipae na yeüçürü toxmëxmaä tapuracüechaxü. Rü duüxügü rü tacü tomaä nixugüe, natürü i toma rü mexü i oremaä tanangäxügü. Rü towe ningëxütanü, natürü yaxna namaä taxinüe.

¹³Rü chixri tochiga nidexagü, natürü i toma rü meä nachiga tidexagü. Rü ñoma guxchirexü nadaugüxürrü tomaä nixigü, rü ñoma duüxügü i taxuwama mexüäcü toxü nixixëe. Rü ñuxma rü ta ngemagutama tomaä naarüxinüe.

¹⁴Tama pexcèx chanaxümatü i ñää popera na pexü chaxaneëexëxüçèx. Natürü pexcèx chanaxümatü na pexü chixucyxëgüxüçèx chauxacügüxüçhirü, erü pexü changechaü.

¹⁵Erü woo nangëxmagu i muxüma i perü nguxëeäruügü i Cristuchiga pexü ngúexëexü, natürü chaxicatama nixī i penatü chüixü ga Cristuxü na peyaxuxüwa. Yerü chauxütawa nixī ga noxri ga penayaxuxü ga Ngechuchu ya Cristuarü ore i tuxü maxëxëexü. Rü ngēmacèx chaxicatama nixī i penatü chüixü i perü ówa.

¹⁶Rü ngēmacèx pexü chacëexü na chauxrüxü meä pemaxëxü.

¹⁷Rü ngēmacèx pexütawa chanamu ya Timutéu ya poraäcü nüxü changechaücü ya chaune ixicü i törü Coriarü orewa. Rü nūma rü aixcüma meä nayanguxëe i guxüma i ngēma

nagu chanamuxü. Rü nüma tá pexna nüxü nacuèxächixëe na ñuxäcü Ngechuchu ya Cristu naxwèxexüäcüma meä chamaxüxü rü chanangúexëexü ga yema yaxögüxü ga natanügu chixügüxü.

¹⁸ Rü ñuxre i pemagü rü pegü picuèxügü, erü nagu perüxñüe na tagutáma pexütawa íchayadauxü.

¹⁹ Natürü ngëgxuma nanaxwèxegu ya törü Cori, rü paxa tá ngema chaxü na pexü íchayadauxüçex. Rü ngëgxuma rü tá chomaxüchi nüxü chadau ngoxi ngëma duüxügü i nügü icuèxügüxü nüxü nangëxma i Tupanaärü pora rü ëxna yadoragümare.

²⁰ Erü Tupanaärü pora rü tama nüxü tixumare, natürü nagu ítamaxë i ngema pora.

²¹ ¿Rü ñuxma rü tacü éxna nixi i penaxwèxexü i pema? ¿Penaxwèxe na pexü chingagüxü i ngëgxuma ngema changuxgu, rü éxna penaxwèxe na pexü changechaüäcüma rü pemaä chamecümaäcüma pexü na íchayadauxü?

5

Duüxügü i chixri maxëxüchiga

¹ Rü duüxügü nüxü nixugügü rü wüxi i yatü i petanüwa rü naërucümaätama naxämëx. Rü ngëma nixi i pecadu i poraäcü chixexüchixü, erü woo ngëma duüxügü i tama yaxögüxütanüwa rü tama ngëmaäcü naxüpetü.

² ¿Rü ñuxäcü i pema i ngëgxuma i pegü picuèxügüamaxü? Rü narümemaë chi nixi na poraäcü pengechaügüxü. Rü ngëma yatü i ngëma chixexü üxü rü name nixi na ípenamuxüchixü i petanüwa.

³ Rü woo tama petanüwa changëxmagu i chomax, natürü guxüguma pegu charüxñü. Rü nöma pexütawa changëxmaxüruü rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pemaä nüxü chixu na tacü tá namaä peixüxü i ngëma duüxü.

⁴ Rü name nixi i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu pengutaquëxegü. Rü nüma ya törü Cori ya Ngechuchu rü tá napetanügu na pexü naporaexëexüçex. Rü choma rü tá pexna chacuèxächi i chorù yumüñëwa.

⁵ Rü ngëma norü poxcu i tá nüxna peñaxü i ngëma yatü, rü ngëma tá nixi na ípenamuxüchixü i petanüwa na Chataná ngúxü nüxü ingexëexüçex. Rü ngëmaäcü tá inayarüxi i naxüneärü ngúchaü i chixexü, natürü naäe rü tá namaxü i ngëgxuma wena nüma naxüxgu ya törü Cori ya Ngechuchu.

⁶ ¡Rü tama name i pema rü pegü picuèxü naxcëx i ngëma pexüxü! ¿Tama éxna nüxü pecuèx i ngëma ore i ñaxü:

“Wüxi i íráxü i pääñü puxëerü rü taxüma i pääñchara nipuxëe”, ñaxü?

⁷ Rü ngëmacëx name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i nuxcümaüxü i pecüma i pexü chixexëexü. Rü ngëgxuma ngëmaäcü penaxüxgu, rü nöma ngexwacaxüxü i pää i ngearü puxëerüüñü i Üpetüchiguarü petawa ingöxüruü tá pime. Rü ñuxma i pema rü aixcüma ngexwacaxüxü i duüxügü pixigü, yerü Cristu rü nöma wüxi i carnerurüü marü tachicüü törü pecaducëx nayu.

⁸ Rü ngëmacëx name nixi i nüxü tarüxoe i nuxcümaüxü i tacüma i chixexügü rü aixcüma Tupanagu tarüxñüe rü meä naxcëx tamaxë, erü ngexwacaxüxü i norü duüxügü tixigü.

⁹ Nüxíraüxü ga chorü poperawa rü pemaä nüxü chixu na tama natanügu pexägüxü i ngëma duüxügü i nañi i ngemaä naxüneärü ngúchaü ügüxü.

¹⁰ Natürü yexguma yema ñachagu pexü, rü tama pemaä nüxü chixu na nüxna pixigüchitanüxüchixü i ngëma duüxügü i tama yaxögüxü i nañi i ngemaä maxëmarexü, rü éxna ngëma duüxügü i guxüma i tacü nügüna nuguichaügüxü, rü éxna ngítëexgüxü, rü éxna ngëma duüxügü i tupananelatichicüñexäxü icuèxügüxü. Erü ngëgxuma chi naxchaxwa ípechoüxgu i ngëma duüxügü, rü chi taxucürüwa i nöma i nañewa pengëxmagü.

¹¹ Natürü yexguma pemaä nüxü chixuxgu na tama natanügu pexägüxü i ngëma duüxügü i chixri maxëxü, rü nachiga chidexa i ngëma duüxügü i nügü ixugüxü na peeneëgü i yaxögüxü na yixigüxü natürü nañi i ngemaä maxëxü, rü éxna aülexü, rü éxna tupananelatichicüñexäxü icuèxügüxü, rü éxna oregütëexgüxü, rü éxna ngäxëwëxegüxü, rü éxna ngítëexgüxü. Rü ngëma duüxügü nixi i pemaä nüxü chixuxü na tama namexü na natanügu pexägüxü rü bai i namaä na pechibüexü.

¹²⁻¹³ Erü tama choxmëxwa nangëxma na nüxna chacaxü i ngëma duüxügü i tama Tupanaäxü yaxögüxü. Rü Tupana tá nixi ya nüxna çacü i ngëma duüxügü. Natürü i pema rü pemëxwa nangëxma na nüxna peçaxü i ngëma peeneëgü i yaxögüxü i tama meä maxëxü. Rü name nixi i petanüwa ípenamuxüchi i ngëma duüxü i chixri maxüxü.

6

Ngēxguma tacü rü guxchaxü tüxił ngēxmagu taeneēmaā, rü tama name i äexgacügü i tama yaxōgūxülpēxewa tayamexēē i ngēma

¹ Rü ngēxguma wüxi i pema pexü nangēxmagu i tacü rü guxchaxü i wüxi i peeneē i yaxōxümaā, ḷrü tüxcüü wüxi i äexgacü i tama yaxōxüärü ngüxēēcèx ípeyaca na núma pexü namexēēäxülcèx i ngēma perü guxchaxügü? ḷRü tama ēxna inamexü i ngēma peeneēgü i yaxōgūxü na namexēēgūxü i ngēma perü guxchaxügü?

² ḷTama ēxna núxü pecuëx na yixema na yaxōgūxü tá yiiхü i naâneärü guxgu núxna icagüxü i guxüma i ñoma i naâneçüäx i duüxügü? Rü ñuxma na pema tá yiiхü i ñoma i naâneçüäx i duüxügūxü picagüxü, ḷrü tüxcüü taxucürüwa i pematama penamexēē i ngēma perü guxchaxügü i irachiréxü?

³ ḷTama ēxna núxü pecuëx rü woo ngēma daxüçüäx i Tupanaärü orearü ngeruügü, rü yixema tá yiiхü i núxü icagüxü? Rü ngēmacèx nixi i yexeraäcü pemêxwa nangēxmaxü na ñuxäcü penamexēēxü i ngēma guxchaxügü i ñoma i naânewa pexü ngēxmagüxü.

⁴ Rü ngēmacèx, ngēxguma tacü rü guxchaxü pexü ngēxmagu i floma i naânewa, ḷrü tüxcüü i ngēma äexgacügü i tama yaxōgūxültawa pegü ípeyaxauxügüxü na pexü namexēēgūxülcèx i ngēma?

⁵ Rü pemaä núxü chixu i ngēma ore na pexâneēxülcèx. ḷExna tataxuma i petanüwa ya wüxiye ya núxü cuáxe na tanamexēēxü i ngēma guxchaxügü i petanüwa ngēxmaxü?

⁶ Rü tama pegümaä penuëxicatama, natürü naetü rü äexgacügü i tama yaxōgūxültawa pexü na penamexēēxülcèx i ngēma perü guxchaxügü.

⁷ Rü ngēma na pegümaä penuëxü, rü ngēma rü poraäcü chixexü nixi. ḷRü tüxcüü tama yaxna namaä pexüñü i ngēma guxchaxügü i peeneē pemaä üxü? ḷRü tüxcüü tama namaä peporae ega texé perü tacüçex ngïgxux?

⁸ Natürü i pema rü poraäcü chixexü pexüe, erü woo peeneēgü i yaxōgūxüäxü rü ta pengix..

⁹⁻¹⁰ ḷTama ēxna núxü pecuëx na ngēma duüxügü i chixexü ügüxü rü nataxuxültáma i nachica i ngextá Tupana äexgacü íyifüdwa? ḷRü tama name i pegütama pewomüxēēgül Erü ngextá Tupana äexgacü íyifüdwa rü nataxültáma i nachica i ngēma duüxügü i naî i ngemaä ipexü, rü ngēma duüxügü i tupanatenetachicüñexäxü icuëxülgüxü, rü ngēma duüxügü i naxmëxchita rü ēxna nateechita ngéâexü, rü ngēma yatügü i naxrüü yatüxümaä ngéâexü, rü ngēma ngítetügüxü, rü ngēma duüxügü i nügünaxica nanuxüchixü i norü ngēmaxügü, rü ngēma duüxügü i ngäxwëxegüxü, rü ngēma duüxügü i oregütetügüxü, rü ngēma duüxügü i womüxwëxegüxü. Rü guxüma i ngémagü rü nataxültáma i nachica i ngextá Tupana äexgacü íyifüdwa.

¹¹ Rü yexgumarüttama pixigü ga ñuxre ga pema ga üpx. Natürü i ñuxma ya Tupana rü marü pexü ñanapí i perü chixexü na noxrüxicatama pixigüxülcèx. Rü ñuxma rü aixcüma napexewa pime yerü Naäe i Üünexü rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu marü perü pecaduna pexü ñanuxüxü.

Ñuxäcü naxüñü i taxüne

¹² Rü ñuxre i pema rü ñaperügügü:

“Rü marü name na chanaxüxü i ngēma chanaxwëxexü”, ñaperügügü. Rü aixcüma nixi i ngēma, natürü tama guxü i ngēma ixügüxü rü tüxił name. Rü aixcüma nixi i Tupana choxü ínguxuchixülcèx na chanaxüxülcèx i ngēma chanaxwëxexü, natürü tama name na tacü rü chixexüguchaugü changuxülcèx na chomaä inacuåxülcèx.

¹³ Rü ngēxgumarüü ta rü ñuxre i duüxügü rü ñanagürlügü:

“Rü òna rü taxüneçex nixi, rü taxüne rü ònacèx nixi”, ñanagürlügü. Rü aixcüma ngēmaäcü nixi, natürü ya Tupana rü tá inayanaxoxeē i guxüma i ngēma. Rü taxüne rü tama naî i ngemaä namaä na ingéâämarexülcèx nixi. Erü taxüneämaä nixi i naxüxü i törü Coriarü ngüchäü. Rü törü Cori nixi ya taxüneämaä maxëecü.

¹⁴ Rü yema Tupana wena namaxëēxürlüü ga törü Cori ya Ngechuchu, rü ngēxgumarüü tá ta norü poramaä wena tüxił namaxëēxü.

¹⁵ ḷRü tama naxüñü pecuëx na ngēma pexene rü Cristuarü na yiiхü? ḷRü ñuxäcü i ngēma chaxune i Cristuarü ixixü rü ngexü i ngéâexümaä inapexü? Taxucürüwama ngēmaäcü nixi.

¹⁶ ḷRü ēxna tama naxüñü pecuëx ega wüxi i ngexü i ngéâexümaä inapexgu ya wüxi ya yatü rü ngēma taxre i naxüne rü wüxitama i naxüne yiiхü? Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürlügü:

“Ngēma taxre i naxüne rü wüxitama i naxüne tá nixi”,
ñanagürlügü.

17 Natürü ngēxguma wüxi i duußxü rü törü Cori ya Cristuaxü yaxööoxgu, rü ngēma naäe i ngēma duußxü rü Cristuäemaa wüxitama narüxinüe.

18 Rü ngēmacèx name nixi na nüxü perüxoexü i pexeneärü ngúchaü na pexüxü. Rü guxüma i togü i pecadu i wüxi i duußxü üxü rü tama naxünexü nachixexëe. Natürü ngēma na na i ngemaä nangäeëxü rü ngēma waxi nixi i naxünexü chixexëeëxü.

19 ¿Tama éxna nüxü pecuëx i pexene rü Tupanaäe i Üünexüpata na yiixü? Rü pegu nixi i naxächixü i ngēma Naäe i Üünexü i Tupana pexna muxü. Rü ngēmacèx i pema rü tama pegüarü yoratama pixigü.

20 Erü Tupana rü marü pexcèx nataxe rü poraäcü nüxü petatanü. Rü ngēmacèx penaxwèxe i ngēma pexenemaä meä Tupanacèx pemaxë na ngēmaäcü namaä penataxëëxü ya Tupana.

7

Ucuxëgü i ämèxchiga

1 Rü ñüxma rü tá pexü changäxü ga yema ämèxchiga ga choxna naxcèx peçaxü ga perü poperawa. Rü narümemaä chi nixi i noxtacüma tama naxämäx ya yatu.

2 Natürü ngēma na naxüneärü ngúchaü na naxügümarexü i duußülgü, rü narümemaä nixi i wüxicigü ya yatu rü na naxämäxü, rü wüxicigü i nge rü na naxätexü.

3 Rü yima yatu ya äamacü rü taxucürüwama naxmëxna nügü ninuxü. Rü ngēma nge i ätecü rü taxucürüwama ngítena ngigü iyanuxü.

4 Erü ngēma nge i ätecü rü tama ngügüxüneärü yoratama iyixi, erü ngíte nixi ya ngixüneärü yora ixicü. Rü ngēxgumarüü ya ngíte rü tama nügüxüneärü yora nixi, erü naxmex iyixi i naxüneärü yora ixicü.

5 Rü tama name i wüxi ya yatu rü namëxna nügü ninuxü, rü éxna wüxi i ngecü rü ngítena ngigü iyanuxü, ega tama nügümaä namexëeägu na ñüxre i ngunexü tama nügümaä namaxëü naxcèx na nayumüxégüü. Rü ngémawena rü name nixi na wenaxärü noxirüü nügümaä namaxëü na tama Chataná nüxna ñüxülcex na chixexügü nayixëëxülcex.

6 Rü guxüma i ñaa ore i pemaä nüxü chixuxü i ämèxchiga rü ätechiga rü tama wüxi i mu nixi i ngēma. Natürü pemaä nüxü chixumare na nüxü pecuåxüçèx na namexü i ngēmaäcü na penaxüxü.

7 Rü chomatata nagu charüxinü rü chierü name nixi ega choma chamaxüxüüü namaxëü i guxüma i duußülgü. Natürü Tupana rü wüxicigü i duußüna nanaxä i nacüma na ñüxäcü namaxëülcex rü ñüxäcü nagu naxinüxüçex. Rü ngēmacèx tama guxäma tawüxigu.

8 Rü ngēma ngemegüxü rü ngetegüxü rü yutegüxü rü namaä nüxü chixu rü narümemaä nixi i chauxrüü tama naxämë rü tama naxäte.

9 Natürü ngēxguma wüxi i duußü taxucürüwa naxüneärü ngúchaümaä naporagu, rü name nixi na naxämäxü rü éxna naxätexü. Erü narümemaä nixi i noxtacüma naxämëx rü éxna naxäte na tama ngema norü ngúchaügagu düxwa chixexügü nanguxüçex.

10 Natürü yíxema marü ämaxë rü ätexe, rü túmamaä nüxü chixu na tama namexü na túmatexü na ítatäxü. Rü ngēma mu rü törü Coriarü mu nixi, rü tama choxrü nixi.

11 Natürü ngēxguma chi ngürüächi wüxi i ngexü natexü ítëxgu, rü name nixi i noxtacüma nangete rü éxna wena natecèx nataegu. Rü ngēxgumarüü ta ya yatu rü tama name i namexü ínatex.

12 Rü ñüxma rü choxü nangëxma i wüxi i ore i túmacèx ya yíxema ämaxë ngímaä i wüxi i nge i tama yaxöxcü. Rü ngēma ore rü choxrütama nixi rü tama törü Coriarü nixi. Rü ngēxguma wüxi ya yatu ya öcü ngímaä ämaxgu i wüxi i nge i tama yaxöxcü, rü tama name i ngixü ínatex, ega ngíma rü aixcüma namaä naxätechaügu.

13 Rü ngēxguma wüxi i nge i yaxöxcü ätegu namaä ya wüxi ya yatu ya tama yaxöxcü, rü tama name i ínatex ya yima ngíte ega nüma ya yima yatu rü aixcüma ngímaä naxämëxchaügu.

14 Rü yima yatu ya tama yaxöxcü, rü namëx i yaxöxcügagu Tupana nüxü nacuëx. Rü ngēma ngecü i tama yaxöxcü, rü ngíte ya yaxöxcügagu Tupana ngíxü nacuëx. Erü ngēxguma chi tama ngēmaäcü yíxigu, rü chi ngēma naxäcügü rü duußülgü i tama yaxögüxüäcügürüü tá nixigü. Natürü i ñüxma ya naxäcügü rü marü Tupana túxü nacuëx.

15 Natürü ngēxguma yíma yatu ya tama yaxöxcü rü namëxü ínatäxchaügu rü jnoxtacüma ngíxü ínatä! Rü ngēxgumarüü ega ngēma ngecü i tama yaxöxcü rü ngíte xü ínatäxchaügu, rü jnoxtacüma ngíte xü ínatä! Rü ngēxguma ya yima yatu ya yaxöxcü rü marü name ega wena naxämëxgu. Rü ngēma ngecü i yaxöxcü rü marü name ega wena naxätegu. Erü Tupana pexü nade na pegü pengechaügüxüçex.

16 Rü ngēmacèx, Pa Ngecü i Tupanaäxü Yaxöxcü, rü ngēxguma cute i tama yaxöxcü cuxü ítäxchaügu, namë nixi i tama cunachuxu, erü tama nüxü cucusü ngoxi tá nüxü cuyaxööxe i ngēma cute rü éxna tama. Rü cumax, Pa Yatü ya Yaxöxcü, rü ngēxguma cuxmëx i tama

yaxõxü cuxü ítáxchaügu, rü name nixí i tama cunachuxu, erü tama nüxü cucuèx ngoxi tá ngixü cuxayxõxëe i ngëema cuxmèx rü ëxna tama.

¹⁷ Rüñuxma rü pemaā nüxü chixu rü núma ga Tupana rü wüxicigü ga duüxēna nanaxā ga tümaärü cuèx na tümaärü maxtümäa itacuáxüçex rü meä tanaxüxüçex i ngëma puracü ga noxri tükü yexmaxü ga tauta Tupana tümacex caxgu. Rü ngëma nguxëetäe nixi i namaä chanangüexëxü i guxtüma i yaxögüxü i wüxicigü ya tupaucawa ngëxmagüxü.

¹⁸ Rü ngēxguma Tupana naxcèx caxgu i wüxi i duuxü i marü Yudügürüü íwiegħemüpēzechirauxü, rü nütama nixi ega ngēmaäčütama yixiġu. Rü ngēxguma Tupana nayauxgu i wüxi i duuxü i tama íwiegħemüpēzechirauxü, rü nütama nixi ega ngēmaäčütama yixiġu.

¹⁹ Erü Tupanapēxewa rü nüetama nix̄i ega wüxi i duūx̄i rü ínawiechēxümüpēxechiraügu rü ēxna tama. Erü nḡema Tupana aixcüma naxwèxex̄i nix̄i na naga naxñüx̄i i wüxichigü i duūx̄i.

²⁰ Rü wüxichigü i dułxü rü name nixi i nawatama napuracü ga yema puracü ga nüxü yexmaxü ga yexguma Tupana noxri naxcèx caxgu.

²² Rü cuma ga na cucoriäxyane cuxcëx naçaxü ga Tupana, rü name nixi i nünxna cucuèxächi na Cori ya Cristu pecaduwa cuxü ínguxuchixëexü. Rü cuma ga na cungearü coriäxyane cuxcëx naçaxü ga Tupana, rü name nixi i nünxna cucuèxächi na törü Cori ya Cristuarü duñxü quiñxü i ñuxma na nüxü cupuracüxüçëx.

²³ Tupana rü marü pexcèx nataxe rü poraācū nūxü petatanyü. iRü ngēmacèx i ñuxma rü tātumá naga pexinüe i ngēma duúxügü i wenaxárü ñoma i nañeärü chixexüwa pexü gagüchaúxü!

²⁴ Rü name nixi, Pa Chaueneegüx, i wüxicüg i pema rü meä Tupanapexewa penaxüama ga yema puracü ga noxri pexü vexmaxü ga yexguma Tupana pexcë caxgu.

25 Rüñuxma rü tá pemaā nüxč chixu i nachiga i ngēma duúxüg i ngemègxüg rü ngetegüxü. Rü törü Cori ya Ngechuchu rü taxuūma i mu choxna naxā i ngēmachiga. Natürü tá pemaā nüxč chixu i ñuxacú nagu charüxün i ngēmachiga. Rü ngēma chorü ore rü aixcüma nixi erü choma nixi wüxi i duúxüg na nüxč changechaütümüüäcüma choxü nayaxuxüga törü Cori.

²⁶ Natüru ngema ñuxma nüxü idauxü i guxchaxügagü rü chauxcëx rü chi name i taminxämë i ngëma vatügü i ngemëxgüxü.

27 Rü ng̑g̑xuma marū cuxāmēgxu rü tama name i ng̑ixü ícutèx. Natürü ng̑g̑xuma cungemēgxu rü name i tama cuxāmēx.

²⁸ Natüřu ngēgxuma cuxāmèxgu rü tama pecadu nixi i ngēma. Rü ngēgxuma wüxi i Paxü ätegu rü tama pecadu nixi i ngēma. Natüřu ngēma ixāmègxüx rü ixātégxüx rü támayexera i norü guxchaxüg i ñoma i nañnewa, rü ngēma nixi i tama chanaxwèxexü na nüxü nangupetüxü.

²⁹ Pa Chaueneegüx, pemaä nüxü chixu rü tama muxü i ngunexü tükü nangëxma na naxüxüçex i Tupanaärü puracü. Rü ngëmacëx ya yíxema ixämëgxüxe rü name nixi i meä tanaxügü i Tupanaärü puracü ñoma tangemëgxüdürü.

³⁰ Rü yíxema ngexwaca yutanügüxe rü yixema peta ügüxe rü yíxema itaxegüxe, rü tama name i ngëmacëx Tupanaärü puracü na ítangëgxüü.

³¹ Rü yíxema tükü nangémaxe i tümaärü ngémaxügü i ñoma i nañewa, rü tama name i ngémacex Tupanaärü puracü na ítangéxgütü. Erü ñoma i nañe i ñuxma nüxü idauxü rü paxa tá nagux.

³² Rü tama chanaxwèxe na tacucèx pexoegaäégüxü. Rü ngéxguma wüxi i yatü ngemëxgu, rü Tupanaärü puracügu narüxiñü rü nagu narüxiñü na ñuxäcü Tupanaärü ngúchaü naxüxü.

³³⁻³⁴ Natürū ngēxguma naxāmèxgu ya wüxi ya yatū, rü ñoma i naâneärü ngēmaxügu narüxiñü rü nagu narüxiñü na ñuxäcü namèxü nataäexëexü. Rü ngëmaäcü muxügu narüxiñü. Rü ngëgxumarü ta nixi i ngexügi. Rü ngëma ngexü i ngetexü rü Tupanaärrü puracügu narüxiñü, erü marü Tupanana nügü naxä rü guxü i naxüñemaä rü naâdemaä naxcëx namaxü. Natürù ngëma ngexü i åtexü rü ñoma i naâneärü ngëmaxügu narüxiñü, rü nagu narüxiñü na ñuxäcü natexü nataäexëexü.

³⁵ Rü perü mexčēx nixī i pemaā nüxū chixuxū i ngēma, rü tama pexna na chanachuxuxücē nixī. Natürü ngēma ñacharügū na meā pemaxēxücēx rü aixcümä penaňxücēx i törü Coriarü puracū.

³⁶Rü ngēxguma texé nagu rüxñügu na tümaxäcü rü marü na napaxü, rü tümacëx namexgu na naxätexü, rü marü name i ngixü taxüte ega aixcüma tümacëx namexgu. Rü ngëma na naxätexü i tümaxäcü rü tama pecadu nixí.

³⁷ Natürü ngēxguma wüxi i yatü nüxü nangēxmagu i norü pacü rü tama nanaxwèxegu na ngixü naxütexü, rü ngēma rü ta marü name. Erü naxmëxwa ingēxma rü taxucëxma texé tanachixewe na ngixü naxütexüçèx.

³⁸ Rü ngēmawa nüxü tadau rü ngēma yatü i naxäcü ngixü ütexü rü mexü naxü. Rü ngēma yatü i tama naxäcü ngixü ütexü rü yexeraxü i mexü naxü.

³⁹ Rü wüxi i nge i åtecü rü ngitemëxëwa ingēxma i ngēxguma namaüxgu ya ngîte. Natürü ngēxguma nayuxgu ya ngîte, rü marü name ega to i yatü i ngîma ngixü ngûchaüxümaä naxätègu. Natürü inaxwëxe na wüxi ya yatü ya yaxöcümaä naxätexü.

⁴⁰ Natürü chauxcëx rü yexeraäcü chi itaäe i ngēxguma chi tâu chima wena naxätègu. Rü ngēma ore rü choxrütama nixi, natürü nagu charüxñü rü Tupanaäe i Üünexüärü ïnü ta nixi.

8

Tupanenetachicünèxägüna naxuaxügüxü ga ñanachiga

¹ Ñyxma rü tá pemaä nüxü chixu i nachiga i ngēma ñagü i ngēma duüxügü i tama Ngechuchuaxü yaxögüxü norü tupanenetachicünèxägüna uaxügüxü. Rü aixcüma nixi i wüxicigü i yixema i meäma nüxü icuáxü i ngemachiga. Natürü ngēma nüxü na icuáxügagu rü ñuxguacü rü yigü namaä ticuëxüxü. Natürü ngēma na yigü ingechaüxü rü tükü narüngüxüä na yexeraäcü meä yaxögüchigüxü.

² Rü ngēxguma chi texé nagu rüxiñüga na tacüxü tacuáxü, rü name nixi i nüxna tacuëxächi na ngēxguma rü ta tama aixcüma nüxü tacuáxü i guxüma i ngēma cuëx i aixcüma ixixü.

³ Natürü ngēxguma texé aixcüma Tupanaxü ngechaügu, rü Tupana rü tükü nacuëx ya yixema.

⁴ Rü ngēma na nangöoxü i ngēma ñagü i tupanenetachicünèxägüna naxuaxügüxü i duüxügü, rü meäma nüxü tacuëx na taxuwama namexü i ngēma tupanenetachicünèxägü erü tama aixcüma Tupanaxüchi nixigü. Erü wüxicatama nixi ya aixcüma Tupana ixïcü, rü nataxuma ya naï.

⁵ Rü woo duüxügü nagu narüxñüne rü nangexma i muxüma i tupanagü i ñoma i naanewa rü dauxüguxü i naanewa, natürü taxcëx rü tama ngemaäcü nixi.

⁶ Erü yixema nüxü tacuëx na wüxitama yixixü ya Tupana ya Tanatü ixïcü. Rü nüma ya Tanatü nixi i naxüäxü i guxüma i facü i ngêmaxü, rü nacxëx nixi i imaxëxü i yixemax. Rü ngêgumarüü ta nangëxma i wüxitama ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü yimagagu nixi na nangëxmaxü i guxüma, rü yimagagu nixi i tükü nangëxmaxü i maxü.

⁷ Natürü tama guxüma i yaxögüxü nüxü nacuëx na nangëxmaxü ya wüxitama ya Tupana rü wüxitama ya törü Cori. Rü ñuxre i nümagü ga ñpa rü nüxü nayapue na nüxü yaxögüäxü i ngēma tupanenetachicünèxägü, rü ñuxma rü ta tama aixcüma nüxü nacuëxü i ngēma mexü i Tupana nüxü naxwèxexü. Rü ngêmecex nixi i ñyxma i nagu naxñinüëxü na chixexü naxügüxü i ngēxguma nangögxüägu i ngēma naxñinamachi i togü i duüxügü norü tupanenetachicünèxägüna uaxügüxü na nüxü namaä yacuëxügüxüçèx.

⁸ Rü yixema nüxü tacuëx na tama tacü rü namachi na ingöxügagu yïixü na Tupana tükü dexü. Rü tâutáma yexera time i napëxewa ega nangögxüägu i ngēma namachi. Rü tâutáma yexera tichixe i napëxewa ega tama nangögxüägu.

⁹ Natürü i pema i nüxü na pecuáxü na tama pecadu yïixü na nangöoxü i ngēma namachi, iñü pekuäegü erü ngürüächi ngēma na pengöxügagu chixexügu tá penayixëe i ngēma peeneëgü i tauta aixcüma meä nüxü cuëgxü i na tacü yïixü i Tupana nüxü naxwèxexü!

¹⁰ Erü cuma na meä Tupanaxü cuçuáxü, rü ngēxguma chi cunangögxu i ngēma namachi i ngextá tupanenetachicünèxägü i yacuëxügüxüwa, rü ngürüächi wüxi i cueneë i tauta meä Tupanaxü cuáxü tá cuxü nadau. Rü ngürüächi nüma rü tá ta nanangöox i ngēma namachi woo naäewa nagu naxñinüga na wüxi i chixexü yïixü na nangöoxü i ngēma namachi.

¹¹ Rü ngêmaäcü i cuma na meä Tupanaxü cuçuáxü, rü tá icuyanatauxëe i ngēma cueneë i Cristu nacxëx yuxü i tauta meä Tupanaxü cuáxü.

¹² Rü ngêmecex i ngēxguma chixexügu cunanguxëëxgu i ngēma cueneë i tauta meä Tupanaxü cuáxü, rü Cristumaä rü ta chixexü cuxü.

¹³ Rü ngêmecex i ngēxguma ngēma namachi i changöoxügagu chixexügu chananguxëëxgu i chaueneë, rü narümemaa nixi i noxtacüma taguma namachi changöox na tama pecadugu chananguxëëxüçèx i ngēma chaueneë.

9

Yixema Cristu tükü muxë na nüxü tapuracüxüçèx, rü tükna naxü i tümaärü natanü

¹ Rü pemaä nüxü chixu rü törü Coritama nixi ya choxü yaxucü rü choxü mucü na norü puracü chaxüxüçèx, rü ngêmecex taxuüma i duüxügümëxëwa changëxma i ñyxmax. Rü

chomatama chauxetümaā törü Cori ya Ngechuchuxü chadau, rü ngēma puracü i nüxü chaxüxügagu nixi i peyaxögüxü i pemax.

² Rü woo togü i duüxügü tama choxü cuègxüchaügu na törü Cori choxü muxü, natürü i pema rü meäma nüxü pecuëx na nüma yüixü ga choxü namuxü. Yerü chauxütawa nixi ga törü Coriaxü peyaxögüxü, rü ngēmawa nüxü pecuëx na aixcüma yüixü na nüma choxü namuxü.

³⁻⁴ Rü nñaa nixi i chorü dexa i namaä chanangäxüxü i ngēma duüxügü i chauchiga idexagüxü:

“⁵ Éxna tama name na duüxügü choxna naxäxü i chorü ñona rü chorü axexü naxcëx i chorü puracü?

⁵ Éxna tama inamexü ta na wüxi i ngexü i yaxöxümaä na chaxämaxü na chayagaxüçex ngēxumarüü na naxämaxü i Pedru, rü naenéegü ya törü Cori, rü ngēma togü i yatüü i Tupana imugüxü?

⁶ ¿Rü éxna pema nagu perüxñüegü rü choma rü Bernabéxicatama i tama namexü na toxü perüngüxüegüxü ngēma togü i orearü uruügüxü na perüngüxüegüxürrüü?

⁷ ¿Tacü rü duüxü i churarawa üxü i nügüxüntama naxütanüxü i norü ñona? ¿Rü tacü rü duüxü i orix itoxü i tama namuxü i norü o? ¿Rü tacü rü duüxü i carnerugüna dauxü i tama nagünenixü ne ixaxüxü?” Ngēma ñacharügü nüxü i ngēma duüxügü i chauchiga idexagüxü.

⁸ ¡Rü ñuxma rü tãutáma nagu perüxñüe na chorü orexicatama yüixü i ñaä nüxü chixuxü! Erü Tupanaärü ore ga Moïché ümatüxüwa rü ta ngēma ñianagürü.

⁹ Erü ngēma ore rü ñianagürü:

“¹⁰ Rü ngēma woca i aruchuarü putexewa puracüxü, rü tãutáma cunawëxnagu na tama yima aruchuwa nachibüxüçex!”

ñianagürü i ngēma ore. Rü nüxü tacuëx na tama wocagüga naxñüxü ga Tupana ga yexguma yema ñaxgu.

¹⁰ Natürü pemaä nüxü chixu rü tagu nixi ga naxñüxü ga yexguma yema ñaxgu ga Tupana. Rü tachiga nixi ga naxümatüxü ga yema ore. Erü yíxema aruchunecü üxe rü yíxema norü oarü püxwa puracüxe, rü ngēguma tapuracüeyane rü tanaxwëxegü na itananguxëegüxü i ngēma norü o i tükna üxü.

¹¹ Rü toma rü wüxi ya nanetüchire ya itatoxünerüü tixigü ga yexguma pemaä nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore. ¿Rü ñuxma rü tama éxna i pexcëx namexü na toxna penaxäxü i tacü i toxü taxuxü?

¹² Rü ngēguma ngēma togü i orearü uruügü petanüwa nayauxgüga i ngēma nüxü taxuxü, rü maneca toma rü yexera name nixi i petanüwa tanayaxu i ngēma toxü taxuxü. Natürü i toma rü tama ngēmaäcü tanaxü. Erü toma rü guxü i guxchaxümaä taporae na tama pexü tanaguxchaxëegüçex na Cristuaxü peyaxögüxü.

¹³ Pema nüxü pecuëx rü guxüma i duüxügü i tupauca ya taxünewa puracüexü, rü ngēma ñona ya yima tupaucawa ngēmaxüntama nangõxgü. Rü ngēma duüxügü i tupaucagu Tupanacëx naxñangü dëixü, rü nanade i ñuxre i ngēma namachi norü ngõxruü.

¹⁴ Rü ngēgumarüü ta ya yíxema nüxü ixugüxe i ore i tükü maxëxëexü, rü törü Cori nüxü nixu rü name nixi i tanayauxtanü i ngēma tümaärü puracü..

¹⁵ Natürü i choma rü taguma ngēmaäcü chanaxü. Rü ñuxma na pexcëx chanaxümatüxü i ñaä popera, rü tama tacü choxna pexäxüçex nixi. Erü ngēma na taguma texéxüntawa tacüçex íchaçaxü, rü wüxi i chorü taäe nixi. Rü narümemäe chierü nixi na chayuxü naxüpa na texéchoxna nayaxuxü i ñaä taäe i choxü ngēmaxü.

¹⁶ Rü ñuxma na nüxü chixuxü i ngēma ore i tükü maxëxëexü, rü taguma ngēmacëx chaugü chiciüxü. Erü woetama ngēma nixi i chorü puracü ga Tupana choxna äxü, rü ngēmacëx taxuciüwama chanangexrü. Erü poraäcü chi chachixexü i ngēguma tåü chima nüxü chixuxgu.

¹⁷ Rü ngēguma chi chaugagu chitama chanaxüxgu i ngēma puracü, rü nagu chi charüxñü na choxü naxätanüxü. Natürü ngēguma Tupana choxü muxüäcüma chanaxüxgu, rü chanaxüama erü woetama ngēma nixi i chorü puracü ga Tupana choxna äxü.

¹⁸ ¿Rü ñuxma rü tacü tá nixi i chorü natanü naxcëx i ngēma puracü i chaxüxü? Rü düçax, rü chorü natanü nixi i ngēma taäe i chayaxuxü i ngēguma getenüäcüma nüxü chixuxgu i ngēma ore i tükü maxëxëexü. Rü ngēmaäcü woo Tupanapéxewa name na petanüwa chanayaxuxü i chorü natanü na ngēmamaä chamaxüxüçex, natürü taguma texena naxcëx chaca..

¹⁹ Rü woo taxúxemëxewa changëxma i chomax, natürü guxämëxewa chaugü changëxmaxëe, na ngēmaäcü yexeraäcü muxüma i duüxügü üxü charüngüxëexüçex na Cristuaxü yaxögüäxüçex.

20 Rü ngēxguma chautanüxü i Yudüugütanüwa changēxmagu, rü namaā chaugü chawüxiguēē na ngēmaäcü nüxü charüngüxēexüçex na Cristuaxü yaxöggüäxüçex. Rü woo tama yema Moïché ümatüxü ga mugütüüwa changēxmagu, natürü chayanguxēēäma i ngēma mugü na ngēmaäcü Cristuaxütawa chanagagüxü i ngēma duüxügü i ñuxma rü ta nagu īxü i ngēma mugü ga Moïché ümatüxü.

21 Rü ngēxguma natanüwa changēxmagu i ngēma duüxügü i tama Yudüugü ixigüxü, rü ngēma duüxügüxüäma chaugü chawüxigüxü i ngēmaäcü nüxü charüngüxēexüçex na Cristuaxü yaxöggüäxüçex. Natürü taguma ichanangëx i Tupanaärrü mugü erü guxüguma Cristuarü mugütüüwa changēxma.

22 Rü ngēxguma natanüwa changēxmagu i ngēma duüxügü i tama poraäcü Cristuchigaxü cuëgxü, rü choma rü ta ngēma duüxügümää chaugü chawüxigüxü, na ngēmaäcü nüxü charüngüxēexüçex na Cristuaxü yaxöggüäxüçex. Rü ngēmaäcü guxüma i duüxügürüü chaugü chixüxü, rü nagüxüraüäcüma naxcëx chadau na ngēmaäcü düwxü Tupanaxütawa chanagagüxüçex i ñuxre i nümagü.

23 Rü ngēmaäcü nixi i chapuracüxü na guxüwama nanguxüçex i ngēma ore i tüxü maxëxëexü. Erü chanaxwëxe na choma rü ta choxü nangëxmaxü i ngēma maxü i taguma gúxü, naxrüü i guxüma i ngēma duüxügü i nüxü yaxöggüxü.

24 Pema rü meäma nüxü pecuëx i wüxi i inüca i nawä iñaächixü rü muxüma inaxüächi, natürü wüxicatama nixi i ngēma nüxüraüäcü i ngēma perü ämare. Rü name nixi i pegüna pedua na Tupana pexna naxäxüçex i ngēma perü ämare.

25 Guväma i ngēma duüxügü i nügü ngüexëexü naxcëx i wüxi i inüca na toguegüxü naporamaexüçex, rü meä nügüna nadaugü na ngēmaäcü nayauxgüäxüçex i norü ämare i paxächirü i ixixü. Natürü yixema na yaxöggüxü rü yigüna tadaugü na meä naxügüxüçex rü meä imaxëxüçex na nayauxgüxüçex i törü ämare i taguma gúxü.

26 Rü ngēmacèx i choma rü tama ñoma chauechitamare chiñaxürrüü chixi, rü tama ñoma ñacü i nügü dejü i ngürüanegumare idagüxürrüü chixi.

27 Rü ngēmacèx meä chaugümaä ichacuëx na taxuüma i chaxuneäru ngúchaü chaxüxüçex. Erü tama chanaxwëxe i mexümaä togüxü changuxëexirëxäcüma chixexü chaxü rü ngemagagu tama chanayaxu i chorü ämare.

10

Nayaxucuxëgü na tama nüxü yacuëxüülgüxüçex i tupananelachicünëxägü

1 Pa Chaueneëgxü, chanaxwëxe i nüxna pecuëxächie ga tacü nüxü na ngupetüxü ga yema nuxcümaägüxü ga törü oxigü ga Moïchëwe rüixü. Rü pema nüxü pecuëx rü yexguma nawe naxixgu rü wüxi ga caixanexü napëxegu nixü rü nayadüxü. Rü guväma ga yema duüxügü rü wüxigu Moïchëmaä natüügu nixixütanü. Rü yexgumarüü ta Moïchëmaä nawa nichoü ga yema Taxtü ga Dauchiüxü.

2 Rü guväma ga yema duüxügü rü yexguma wüxigu Moïchëmaä yema caixanexüpechitatiyüga yaxixütanüga rü yema Taxtü ga Dauchiüxüwa yachoü, rü yemaäcü nügü nangoxëegü na Moïchëweama naxixü.

3 Rü yexgumarüü ta ga guväma ga yema duüxügü nanangögxü ga yema pääga daxüwa rüyixü.

4 Rü guväma ga yema duüxügü nayaaxaxgü ga yema dexä ga Cristu nüxna ãxü. Yerü Cristu rü yema duüxügüxü inixümüçü ga yema inaxixüwa, rü nüxna nanaxä ga yema dexä ga yaxaxgxü.

5 Natürü narümumaä ga yema duüxügü ga tama Tupanaärrü ngúchaü ügüxü. Rü yemacèx ga yema duüxügü rü yexma nayue rü yéma nawogü ga naxünegü ga dauxchitawa ga taxüema íxäptataxü.

6 Rü guväma ga yema nangupetü na törü cuëxruü yilixüçex rü tama törü oxigürüxü chixexüçexama idaugüxüçex.

7 Rü ngēmacèx tama name i nüxü picuëxügü i tacü rü tupananelachicünëxägü, yexgumarüü ga ñuxre ga nümagü naxügüxürrüü. Erü Tupanaärrü ore i ümatüxüwa rü törü oxigüchigaxü nixu rü ñanagü.

"Rü duüxügü inarütogü na nachibüexüçex rü na naxaxegüxüçex, rü ngēmawena rü inachigü na íyayüexüçex",

ñanagü i ngēma ore.

8 Rü tama name i yixema rü naï i ngemaä itape yexgumarüü ga ñuxre ga nümagü naxügüxürrüü. Rü yemacèx wüxitama ga ngunexügü rü nayue ga 23,000.

9 Rü tama name i nüxü taxü ya törü Cori na ñuxäcü yaxna tamaä naxinüxü yexgumarüü ga ñuxre ga nümagü naxügüxürrüü. Rü yemacèx nixi ga yema duüxügüxü nangöxcuxü ga åxtapegü rü nayuexü.

¹⁰ Rü tama name i chixexü Tupanamaä pixugü yema ūuxre ga nuxcümäögüxü ga törü oxigürüü. Rü yemacëx ga Tupanaärü orearü ngerüü ga daxülcüäx rü nanadai.

¹¹ Rü guxüma ga yema nuxcümäögüxü ga duüxügüxü ngupetüxü, rü ūnomaxüccü rü törü cuèxrü nixi. Rü naxümatü na ngëmawa nüxü icuáxüccex na ūnxacü Tupana naxwèxexü na imaxëxü i yixema i ūnomaüccü.

¹² Rü ngëmacëx ya yixema tûgugu rüxñüxü na taporaxü i Tupanapëxewa, rü name nixi na meä tûgüna tadaaxü na tama chixexü tanguxüccex.

¹³ Rü ūnxma rü ta taguma pexcëx íangu i ngúchaxü i chixexü i taxucüruwama namaä yaxna pexñüexü. Rü name nixi i Tupanana perüyoü erü nüma rü aixcüma nayanguxëe i ngema tamaä inaxunetaxü rü taxütáma nawa pexü nawogü i ngúchaxügü i taxucüruwama yaxna namaä pexñüexü. Natürü ngexguma tá ngúchaxügü i chixexü pexcëx íngugü rü nüma rü tå pexü ínapoxü na tama nagu peyixüccex.

¹⁴ Rü ngëmacëx, Pa Chaueneegü ya Pexü Changechaügüex, jrü nüxü perüxoë i ngema nacümagü i tupananetachicünexägüçex naxügüxü i ngema duüxügü i tama yaxögüxü!

¹⁵ Pemaä nüxü chixu i ngëma ore, erü chauxcëx rü duüxügü i nüxü cuáxü pixigü. Rü pema tátama nagu perüxñüe i ngëma pemaä nüxü chixuxü.

¹⁶ Rü ngëxguma òna i üunexüccex ingutaquüexegü, rü yaxaxgugu ya yima binu ya üunecü rü moxë naxcëx ixägugu, rü ngëmaäcü yigü tangoxëe na Cristu ya taxcëx nagü ibacüwe rüxixü. Rü ngëxguma nangögxü i ngëma pâü i ibücxü, rü ngëmaäcü yigü tangoxëe na Cristu ya taxcëx naxüne ixäcüwe rüxixü.

¹⁷ Rü woo na imuxü i yixema, natürü wüxitama i pâü tangögxü. Rü ngëmaäcü nixi i wüxitama ixigüxü erü wüxitwetama tarüü.

¹⁸ Rü düçax i ngëma Yudíugü i nangögxüxü i ngëma naxünamachi i Tupanacëx nadëixü! Rü ngëxguma wüxigu nügumaa nangögxüägü, rü guxüma i ngëma nangögxüxü rü ngëmaäcü nügü nangoxëe na wüxigu Tupanawé naxixü.

¹⁹ Rü ūnxma na ngëma ūchachü, rü tama chanaxwëxe i nagu perüxñüe na naxüünexü i ngëma namachi i ngëma duüxügü i tama yaxögüxü norü tupananetachicünexäcex deixü. Rü tama chanaxwëxe i nagu perüxñüe na tacüwa namexü i ngëma norü tupananetachicünexägü, erü nangearü maxüäx.

²⁰ Natürü pemaä nüxü chixu rü ngëxguma ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuëgxüxü, norü tupananetachicünexäcex nadaiägu i tacü rü naxüna, rü tama Tupanacëx nixi i nadaiäxü, natürü ngoxogüçex nixi i nadaiäxü. Rü tama chanaxwëxe i ngoxogütanüxüxü pegü pixigüxëe.

²¹ Rü pema na peyaxaxgüxü ya yima binu ya törü Corixü namaä picuëxüögüçü rü taxucüruwama namaä pexämüci i ngëma duüxügü i Chatanawé rüxixü. Rü pema na törü Coriarü mechawa penangöxi i ngëma òna i nüxü namaä picuëxüögüxü rü taxucüruwama ngëma duüxügü i Chatanawé rüxixüllärü mechawa peyachibüe.

²² ¿Rü ūnxü ūnapegüxü i ūnxmax? ¿Éxna penanuxëechaü ya törü Cori? ¿Éxna pexcëx rü nüxü tarüporamaägü i yixemax?

Name nixi i taeneäärü mexüc ex tadaugü rü tama i tóxrütama

²³ Pema rü ūnaperügügü:

“Marü name na tanaxüxü i tacü i tanaxwëxegüxü”, ūnaperügügü. Rü aixcüma nixi i ngëma, natürü tama tükü name i guxüma i ngëma íxüchaüxü. Rü ngëmääcü Cristu tükü ínanguxüxëe na naxüxüccex i ngëma inaxwèxexü, natürü tama guxüma i ngëma íxüxü tükü narüngüxëe na yexeraäcü meä yaxögüamachigüxüccex.

²⁴ Rü tama name nixi i tóxrütama mexüccex tadaugü, natürü name nixi i togüarü mexüccex tadaugü.

²⁵ Rü marü name i penangöxi nagüxüllaüxü i namachi i namaä nataxegüxü, natürü taxucëxma tüküxü naxcëx ípeca ngoxi marü tupananetagüxü namaä yacuëxüldügüxü i namachi yixi.

²⁶ Erü ūnoma i naäne rü guxüma i nawa ngëxmaxü, rü törü Cori ya Tupanaärü nixi.

²⁷ Rü ngëxguma chi wüxi i duüxü i tama yaxöxi pexna uxgu na naxüntawa peyachibüexüccex, rü chi ngëma pexixgu, rü marü name i penangöxi guxüma i òna i pepëxegu yaxüxüchixü. Rü taxucëxma tüküxü naxcëx pexoegaäe rü nüxna pecä na ngextä ne naxüxü i ngëma namachi i pemaä nangöxi.

²⁸ Natürü ngürüächi wüxie tå pemaä nüxü tixu rü ūnatarügü.

“Naä namachi rü tupananetachicünexäcex yamëgxüxü i naxüna ne üxü nixi”, ūnatarügü. Rü ngëxguma i pema rü tama name na penangöxi i ngëma namachi na tama chixexü tükü penguxëexüccex ya yixema pemaä nüxü ixuxé, rü tama ngëmacëx taxoe-gaäexüccex i tümax.

²⁹ Rü tama pechiga nixi i chidexaxü i ngëxguma:

"Na tama taxoegaäexüçèx", ñachagu. Natürü yíxema pemaä nüxü ixuchegiga nixi i chidexaxü. Natürü bexmana ngürüächi wüxi i yaxööñü tá cuxna naca rü ñanagürü tá cuxü: "¿Tüxcüü i togü naxcèx oegaäexügagu choxna cunachuxu na tama chanaxüxü i tacü i chanaxwèxexü?"

³⁰ Rü ngéxguma chi Tupanana moxë chaxäxgu naxcèx i ngéma ñona i changööñü, rü tüxcüü i ngéma ñonacex choxü quixu?" ñanagürü.

³¹ Dütex, pemaä nüxü chixu rü name nixi i guxüma i ngéma pexüxümaä Tupanaxü picuèxüülgü. Rü ngexguma tacü pengoxgügu rü exna tacü pixaxgügu rü éxna tacü i to pexügügu, rü name nixi i ngémamaä Tupanaxü picuèxüülgü.

³² Rü tama name i penaxü i tacü i togüxü chixexügü yixéexü, rü woo Yudíugü yixigügu rü éxna tama Yudíugü yixigügu, rü éxna yaxöögüxü yixigügu.

³³ Rü choma rü guxüwama guxüllma chataäexéchaxü. Rü ngemacex tama chanaxü i ngema chomatama namaä chataäexü, natürü chanaxü i ngema togü namaä taäexü na ngemaäcü nümagü rü ta nuxü nangúchaxü na yaxöögüxü rü nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü.

11

¹ Rü name nixi i nagu pexi i chaucüma ngéxgumarüü i choma na Cristucümagu chixüxürrüü.

Name nixi i ngexügü rü mexü i nacümagu naxi

² Pa Chaueneëggü, pemaä chataäe erü guxüguma chaugu perüximüü rü nagu pexi ga yema nguxéetae ga pexü changüexéexü.

³ Natürü chanaxwèxe i nüxü pecüex na Cristu rü wüxicigü i yatüeru na yiixü. Rü yatüxüü rü naxmëxeru nixigü ngéxgumarüü ya Tupana rü Cristueru na yiixü.

⁴ Rü ngémacex i ngéxguma wüxi ya yatu ngutaquéxewa yumüxegü rü éxna Tupanaärü orexü yaxuxgu, rü tama ínangéxüchipatëxegu, rü ngéma rü wüxi i chixexü nixi i Cristupéxewa naxüxü.

⁵ Natürü ngéxguma chi wüxi i ngecü ngutaquéxewa yumüxegü rü éxna Tupanaärü orexü yaxuxgu, rü chi tama ngigü natüerugu, rü ngéma rü wüxi i chixexü nixi i ngitepexewa naxüxü. Rü ñoma ngigü yadüeruxürrüü iyixü.

⁶ Erü ngéxguma chí tama ngigü natüeruchaägu, rü narümemaä nixi i noxtacüma ngigü ibéixeru. Natürü ngéxguma chi wüxi i ngirü áne yixigü i ngéma na ngigü nabéixeruxü rü éxna ngigü yadüeruxü, rü narümemaä nixi i ngigü itüeru.

⁷ Natürü yatügü rü tama name na nügü natüerugüxü. Yerü ga Tupana rü nüguraüäcü nanaxü ga yatu rü Tupanachipeta nixi. Rü yima yatüwa nixi i nangóxü na ñuxäcü namexéchixü ya Tupana. Rü ngéma ngecüwa nixi i nangóxü na ñuxäcü namexü ya yatu.

⁸ Yerü yexguma noxri Tupana naxüxgu ga yatu, rü tama ngecüwa nixi ga naxüxü. Rü ngíma waxi nixi ga yatüwa ngixü naxüxü.

⁹ Rü yatücex nixi ga Tupana ngixü üxü ga ngecü, rü tama ngecücex nixi ga Tupana naxüxü ga yatu.

¹⁰ Rü ngémacex name nixi i ngigü itüeru na duüxülgüpëxewa rü Tupanaärü orearü ngerüügü i daxüçüäxügüpëxewa nangóxüçex na ngitemexéwa nangéxmäxü.

¹¹ Natürü Tupapanapëxewa rü taxuüma nixi ya yatu ega natauxgu i ngecü. Rü ngéxgumarüü ta i ngecü rü taxuüma iyixü ega natauxguma ya yatu.

¹² Yerü yexguma noxri Tupana ngixü üxü ga ngecü, rü yatüwa nixi ga ngixü naxüxü. Rü ngéxgumarüü ta ya yatu rü ngecüwa nixi i nabuxü. Natürü Tupana nixi ya naxücü i guxüma i duüxügü.

¹³ Rü pematama tá penangugü rü ngoxi name na wüxi i ngecü rü tama ngigü natüeruäcüma nayumüxexü.

¹⁴ Rü woetama törü bucüma nixi i nüxü na icuáxü na wüxi i áne yiixü na nügü namèxyaexéexü i wüxi i yatüxü.

¹⁵ Natürü ngecücex rü wüxi i mexéchixü nixi na namèxyaexü. Erü Tupana rü ngíxna nanaxä i ngýya na ngémamaä ngigü natüeruxüçex.

¹⁶ Natürü ngéxguma chi texé ngémachiga tügü choxügagügu, rü name nixi i nüxü tacuëx na ngematama yiixü i tacüma rü nacüma i guxüma i yaxögxü i guxünenema ya tupaucagüwa.

Duüxülgü rü chixri namaä inacüexüga Coriarü ñona i üünexü

¹⁷ Rü ñuxma i ñaä popera i pexcèx chaxümatüxüwa rü pemaä nüxü chixu rü nangéxma i wüxi i pecüma i chixexü i tama namaä chataäexü. Erü chauxcèx i ngéma perü ngutaquéxegu rü pexü nachixexëe, rü tama aixcüma perü meruügü nixi.

¹⁸ Erü duüxülgü chomaä nüxü nixugügu rü ngéxguma törü Coricèx pengutaquéxegüüxgu rü pegü pitoye. Rü ngäxügu chayaxö na aixcüma yiixü i ngéma nüxü yaxugügxü.

¹⁹ Choma rü nüxǖ chacuèx na aixcüma woe tátama yïixǖ i pegü pitoyexǖ na ngëmawa nüxǖ icuáxǖcèx na texégü tütxǖ ya yíxema aixcüma Cristuarü duüxǖgǖ ixígüxe.

²⁰ Rü ngëma pegü na pitoyexǖgagu nixi na tama aixcüma törü Corixǖ picuèxǖgǖäcüma yïixǖ i penangödxǖ i törü Coriarü ñona i Üünexǖ rü wüxicigü rü peñuxäegü na pexira na penayaxuxǖcèx i ngëma ñona. Rü yoxni i ngëma togü rü ngëxma nataiae, rü togü rü nayaxaxgü ya binu ñuxmata nangäxé.

²¹ Erü ngëxguma penangögxgu i ngëma ñona i Üünexǖ rü wüxicigü rü peñuxäegü na pexira na penayaxuxǖcèx i ngëma ñona. Rü yoxni i ngëma togü rü ngëxma nataiae, rü togü rü nayaxaxgü ya binu ñuxmata nangäxé.

²² ¿Exna pengechiǖgü ecèx tama ngëma pechibüexǖ rü pexaxegüxǖ? ¿Tüxcǖ nüxǖ pexoe i ngëma togü i yaxögüxǖ rü penaxâneëxé i ngëma yaxögüxǖ i ngearü ngëmaxǖäxgüxǖ? ¿Rü tacüxǖ tá pemaä chixu i ñuxmax? ¿Pexcèx rü tá pemaä chataäxé? Dúcèx, pemaä nüxǖ chixu rü tama pemaä chataäe naxcèx i ngëma pexügüxǖ.

Törü Coriarü ñona i üünexǖchiga

²³ Rü ngëma nguxxéëtae i pemaä nüxǖ chixuxǖ rü törü Corixǖtawatama chanayaxu. Rü yexguma törü Cori ga Ngechuchuxǖ ñanaxuaxǖgu, rü yematama chütaxǖgu rü nüma rü nanayaxu ga wüxi ga päu.

²⁴ Rü Tupanana moxë naxä, rü yemawena rü inanabüci, rü ñanagürü:

“Naä nixi i chaxune i pexcèx ichaxâxǖchiga. ¡Rü penangö i ñaä päu na ngëmaäcü peäewa choxna pecuèxächiexǖcèx!” ñanagürü.

²⁵ Rü yexgumarǖ ta ga chibüwena rü Ngechuchu nanayaxu ga wüxi ga pochiyu ga binichümaä ääcuxǖ, rü ñanagürü:

“Rü binu rü wüxi i cuèxruñ nixi na ngexwacèx Tupana duüxǖgümaä ixunetaxǖ i maxǖ i taguma gúxǖchiga. Rü chaugü ya pexcèx ibacümaä nixi i Tupana pexü nüxǖ cuèxéexǖ i ngëmachiga. Rü ngëxguma ñuxguacü daa binu pixaxgügu rü ñuxma choma na chanaxǖxǖrǖ tá penaxü na peäewa choxna pecuèxächiexǖcèx”, ñanagürü ga Ngechuchu.

²⁶ Rü guxǖguma i ngëxguma penangögxgu i ñaä päu rü peyaxaxgügu ya daa binu rü ngëmawa tá duüxǖgüxǖ nüxǖ picuèxéen na ñuxäcü törü pecaducèx nayuxǖ ga törü Cori. Rü ngëmaäcü tá penaxǖ ñuxmatatá wena nataegu i nümax.

Texegücèx nixi i törü Coriarü ñona i üünexǖ

²⁷ Natürü ngëxguma chi texe tama tügü tamexéearü maxǖxäcüma nangögxgu i Coriarü päu i üünexǖ rü tayaxaxǖxgu ya yima binu ya üünecü, rü pecadu taxü napewa ya törü Cori ya taxcèx yucü rü nagü ibacü.

²⁸ Rü ngëmacèx naxüpa na tanangödxǖ i ngëma päu rü na tayaxaxǖxǖ ya yima binu, rü name nixi i wüxicigü meä tümaarü maxǖgü tarüxñü ngoxi nataxuma i tacü rü chixexǖ i tümaärü maxǖwa.

²⁹ Erü ngëxguma tama tügü tamaxéearü maxǖäcüma tanangögxgu rü tayaxaxǖxgu, rü tütüguma poxcuwa taga. Erü tama aixcüma tayaxö na törü Corichiga yixixǖ i ngëma päu rü yima binu..

³⁰ Rü ngëmacèx nixi i muxüchixe i petanüwa rü pidaaeweexǖ rü peturaexǖ, rü ñuxre i togü rü marü nayuexǖ.

³¹ Natürü ngëxguma chi törütama maxǖgu rüxñüegu naxüpa na nangödxǖ i ngëma Coriarü ñona, rü nüma rü taxucèx tütxǖ napoxcue.

³² Natürü ngëxguma törü Cori ñoma i törü maxǖwa tütxǖ poxcugu, rü ngëmaäcü tütxǖ inayarüwëxächiexéen na tama yixcura naâneärü guxgu tütxǖ napoxcuxǖcèx wüxicigü namaä i ngëma duüxǖgü i tama yaxögüxǖ.

³³ Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgü, ngëxguma pengutaquèxegügu na penangödxǖcèx i ngëma ñona i üünexǖ, name nixi i pegü ipenanguxéen na guxâma wüxicigü meä penangödxǖcèx.

³⁴ Rü ngëxguma chi texé taiyëxgu, rü name nixi i tümapatawatama tachibü na tama Tupana pexü poxcuexǖcèx naxcèx na chixexǖ pexüexǖ i perü ngutaquèxegüwa. Rü ngëma to i guxchaxǖgü i pexü ngëxmaxǖ, rü choma tá chanamexéen i ngëxguma petanüwa chaxǖxgu.

12

Ngëma cuèx i Tupanadeä i Üünexǖ tüxna äxǖchiga

¹ Pa Chaueneëgü, chanaxwèxe i nüxǖ pecuèx na ñuxäcü yïixǖ i ngëma cuèx rü ñuxacü na yixixǖ i ngëma tauxcha i Tupanadeä i Üünexǖ tüxna äxǖ. Rü ngëmachiga nixi i pemaä nüxǖ chixuxchaǖxǖ i ñuxmax.

² Rü pema meäma nüxǖ pecuèx ga yexguma tauta Cristuaxǖ peyaxögügu, rü pegü nüxna pexägü ga tupananetachicüñexägü ga tama idexaxǖ.

³ Rü ngëmacèx i ñuxma rü chanaxwèxe i meä nüxǖ pecuèx rü taxucürüwama texe ya Tupanadeä i Üünexǖ tümawa ngexmaxe rü chixri Ngechuchuchuga tidexa. Rü ngexgumarǖxǖ ta rü taxucürüwama texe ngürümare tüchama rü:

"Ngechuchu rü törü Cori nixī", ñatarügү ega tama Tupanaāē i Üünexū tükü muxgu na ngēmaācü tideaxălcèx.

⁴ Rü nüma ya Tupana rü duňxügüna nanaxā i naguxüraü i tauchagü. Natürü ngema Naăē i Üünexū i nawä ne naxixü i ngema tauchagü rü wüxitama nixī.

⁵ Nangēxma i naguxüraüxü i Tupanaarü puracü, natürü yima törü Cori ya tükna naxăcü i ngema puracügü rü wüxitama nixī..

⁶ Rü Tupanaärü pora rü naguxüraücü nangox. Natürü wüxitama nixī ya yima Tanatü ya tawa gúxüraücü nangoxēcü i ngema norü puracü.

⁷ Rü ngema Naăē i Üünexū wüxiwachigü namanoxēe i Tupanaarü pora i norü duňxügütanüwa na ngemaācü guxărü ngüxēerü yixixülcèx.

⁸ Rü Naăē i Üünexū rü tükmaxena rü nanaxā i tauxcha na ucüexü tacuáxülcèx. Rü ngēmatama Naăē i Üünexū rü totegäxü rü nanatauxchaxēe na nüxü tacuáxü na mea tangüexēetaxü i Tupanaarü ore.

⁹ Rü toteg rü ngēmatama Naăē i Üünexū tükü nanatauxchaxēe na Tupanana tarüyoexülcèx. Rü toteg rü tükna nanaxā i pora na ngēmamaā naxcëx tayataanegüxēexülcèx i ngēma idaaweeexü.

¹⁰ Rü toteg rü tükna nanaxā i pora na tanaxüxülcèx i mexügü i Tupanaärü poramaā üxü. Rü toteg rü tükü nanatauxchaēe na nüxü tixuxülcèx i Tupanaärü ore. Rü toteg rü tükna nanaxā i cuëx na nüxü tacuáxülcèx i tacü yiixü i ngoxogüarü ixixü rü tacü yiixü i Tupanaāē i Üünexüärü ixixü. Rü toteg rü tükna nanaxā i tauxcha na ngēma tama nüxü tacuáxü i nagawa tideaxülcèx. Rü toteg rü tükna nanaxā i cuëx na tanangoxēexülcèx na tacüchiga yiixü na tideaxaxü ya yíxema to i nagawa idexáxe.

¹¹ Rü guxüma i ngēma rü Tupanaāē i Üünexü tama nixī i naxüxü. Rü nüma nixī i wüxicigü i duňxüna naxăaxü i ngēma cuëx i nüma nanaxwèxexü na nüxna naxăaxü.

Guxāma iyaxögüxü rü wüxitama i naxünewa naxügü

¹² Rü duňxüxüne rü woo muxügü nixüye, natürü wüxitama i naxüne nixī. Rü ngexgumarüxü ta i ngema Cristuåxü yaxögüxü rü woo namu, natürü wüxitama i naxünewa naxügü.

¹³ Rü yexguma íibaiügü rü Tupanaāē i Üünexü rü wüxitama i naxüne tükü nixigüxüe. Rü woo Yudíugü na ixigüxü, rü éxna tama Yudíugü na ixigüxü, rü woo togüméxéwa ingexmagüxü rü éxna taxümexëwa ingêxmagüxü, natürü wüxitama i naxüne tükü nixigüxüe i nüma i Naăē i Üünexü i nüxicatama ixixü. Rü guxāma i yixema rü marü tükna nangu i ngēma Naăē i Üünexü.

¹⁴ Wüxi i naxüne rü tama naxämenäxamare, natürü muxügü nixüye.

¹⁵ Rü ngēxguma chi yima nacutü ñaxgu:

"Rü ñaxgu na tama naxmëx chiiixü, rü ngēmacëx tama ngēma naxünewa changëxma", ñaxgu, rü tama ngēmacëx nüxü narüxo na ngema naxünewa nangemaxü.

¹⁶ Rü ngēxguma chi yima naxpaxchinü ñaxgu:

"Rü ñaxgu na tama naxëtü chiiixü, rü ngēmacëx tama naxünewa changëxma", ñaxgu, rü tama ngēmacëx nüxü narüxo na ngema naxünewa nangemaxü.

¹⁷ Rü ngēxguma chi guxüma i naxüne rü naxëtü yixígu, ¿rü tacümaā chi i nüxü naxinüxü i ngema naxüne? Rü ngēxguma chi guxüma i naxüne rü naxmachixé yixígu, ¿rü tacümaā chi i nüxü nawäxü?

¹⁸ Natürü Tupana ga naxücü ga taxüne, rü ngexta nüma ínanaxwèxexüwa nanangemaxæe i taeru rü tachacügü rü taparagü.

¹⁹ Rü ngēxguma chi nataxüxgu i norü üyechigü i taxüne rü chi naxämenäxamare.

²⁰ Rü ngema naxüne rü woo muxügü nixüye, natürü wüxitama i naxüne nixī.

²¹ Rü taxetü rü taxucürüwa taxümexü ñanagürü:

"Choma rü tama chacuxwexe", ñanagürü. Rü ngēxgumarüü ta i taeru rü taxucürüwa tacutügüxü ñanagürü:

"Choma rü tama chapexwexe", ñanagürü.

²² Natürü ngēma yexeraäcü äüçümäxü i taxünewa, rü ngēma nixī i yexera nanaxwèxexü i taxüne.

²³ Rü ngēma taxünewa yexeraäcü naxcëx ixänexü, rü ngēma nixī i yexera meä ixüxchiruxü. Rü ngēma taxünewa ngēxmaxü i tama inaxwèxexü na nangóxü, rü ngēma nixī i yexera meä idüxüxü.

²⁴ Natürü tama ngēmaäcü tanaxü namaä i ngēma taxünewa ngēxmaxü i guxăxüma iwéxü. Rü ngēmaäcü Tupana nanaxü i taxüne, na yexeraäcü nüxna idauxülcèx i ngēma yexera naxcëx ixänexü.

²⁵Rü ngēmaācū Tupana nanaxü i taxüne na wüxicigü i norü üye nügügu naxïnüexüçèx rü nügü nangüxëegüxüçèx.

²⁶Rü ngēxguma chi wüxi i ngēma taxünearü üye nüxü nguxgux, rü guxüma i ngēma togü i natanüxügü rü ta nüxü nangux. Rü ngēxguma chi wüxi i ngēma taxünearü üye taāēxgu, rü guxüma i ngēma togü i natanüxügü rü ta nataāēgü.

²⁷Rü ñuxma i wüxicigü i pema rü Cristuxünearü üye pixügü, rü ngema naxünewa pexügü.

²⁸Rü ngēmacæx ya Tupana rü nanaxwae na ñiaçü nügü inanuxü i norü duüxügü: Rü yíxema tükira tükü naxunetagüxe tixü ya norü pracüwa tükü namugüxe. Rü tükü naxuneta ya toguegü na nüxü tixugüxüçèx i norü ore. Rü tükü naxuneta ya toguegü na duüxügüxü tangüxexüçèx i norü ore, rü toguegü na tanaxügüxüçèx i mexügü i Tupanaäärü poramaä taxügüxü. Rü toguegü rü tükü natauxchaxëe na tanameexüçèx i idaaeweexü, rü toguegü na nüxü tarüngüxüçèx i ngema tacü nüxü taxuxü, rü toguegü yaxögüxüñärü äegxacügü na tixugüxüçèx. Rü tükü natauxchaxëe ya toguegü na ngēma naga i tama nüxü tacuáxwu tidexagüxüçèx.

²⁹Rü tama guxüma Tupana tükü imugüxe tixügü, rü tama guxüma Tupanaäärü orearü uruü tixügü. Rü tama guxüma norü orewa ngüxexütaegüxe tixügü, rü tama guxüma nüxü tacuëx na tanaxüxü i mexügü i taxügü i Tupanaäärü poramaä tükü.

³⁰Rü tama guxüma nüxü tacuëx na tanameexüçèx i duüxügü i idaaeweexü. Rü tama guxüma nüxü tacuëx na nawa tidexagüxü i wüxi i naga i tama nüxü tacuáxü. Rü tama guxüma nüxü tacuëx na tanangoxexü na tacüchiga yadexaxü i ngēma duüxügü i tama nüxü nacuáxü i nagawa idexaxü.

³¹Rü name nixi inaxcèx pedèyx na Tupana pexna naxäxüçèx i ngēma cuëx rü tauxchagü i rümemaegüxü.

Yigü na ingechaügxüçüchiga

Natürü i ñuxma rü tá pexü changüexëe i tacü nixi i guxüma i ngēma pemaä nüxü chixuxüñärü yexera rümemaëxü.

13

¹Rü woo togü i nagawa chideaxgu, rü woo Tupanaäärü orearü ngeruügü i daxüçüäxgawa chideaxgu, natürü ñoma wüxi i tacü i ägaxüñüümare chixü ega tama guxäxü changechaügu.

²Rü woo nüxü chacuëxgu na meä duüxügümaä nüxü chixuxü i Tupanaäärü ore, rü woo nüxü chacuëxgu i guxüma i tacü i exüguxü i Tupanachiga, rü woo choxü natauxchagu na chorü ömaä chayaxügachixexü ya mëxpüngü, natürü taxuwama chame ega tama guxäxü changechaügu.

³Rü woo ngēma duüxügü i ngearü díéruägxüxü chayanuxgu i guxüma i tacü i choxü ngëmaxü, rü woo Tupanaäärü orecèx chaugü ichaxüxgu na üxüwa choxü yagugüxüçèx, rü taxuwama choxü name i ngēma ega tama guxäxü changechaügu.

⁴Rü yíxema guxäxü ngechaüxü, rü yaxna namaä taxinü, rü namaä tamecüma. Rü tama tixäñüächiwexe, rü tama togüxü tükü tarülyexera rü tama tükü ticuëxü.

⁵Rü yíxema aixcüma guxäxü ngechaüxü, rü tama taguxchigawexe, rü tama tügguguxicatama tarüñü, rü tama tanuxwexe, rü tama nagu tarüñüücha ega texé chixexü tümmamä üxgu.

⁶Rü tama namaä tataäe i chixexügü, natürü namaä tataäe i ngēma ore i aixcüma ixixü.

⁷Rü yíxema aixcüma guxäxü ngechaüxü, rü yaxna namaä taxinü, rü guxüguma nüxü tayaxö, rü guxüguma mexüguma namaä tarüñü, rü taguma naxchi taxai woo tacü tümmamä naxüxgu i togü.

⁸Rü ngēma yigü na ingechaüxü rü tagutáma inayacuëx. Natürü ngēma na nüxü ixuxü i Tupanaäärü ore rü wüxi i ngunexügu tá inayacuëx. Rü ngēma tama nüxü icuäxü i nagawa na idexaxü, rü tá ta inayacuëx. Rü ngēma ñuxma nüxü icuäxü rü wüxi i ngunexügu rü marü taxuwatáma tükü name.

⁹Erü ngēma törü cuëx i ñuxma tükü ngëmaxü, rü Tupanapëxewa rü naxíra. Rü ngëxgumarüü ta i ngēma norü orexü na ixuxü, rü wüxi i íramarextama nixi.

¹⁰Rü guxüma i ngēma rü tá inayarüxo i ngēxguma Tupanapëxewa ingugügu rü nüma tá guxüxüma tükü nacuëxüegü.

¹¹Yexguma chabuxgu ga chomax, rü wüxi ga buxürrüü chidexa, rü buxü nagu rüxüñüxü charüñü, rü tama meä chauäexü chacuëx. Natürü yexguma marü chayëxgu, rü nüxü charüxo ga guxüma ga yema chorü bucüma.

¹²Rü ngēma ñuxma nüxü idauxü i Tupanachiga, rü ñoma wüxi i worua ya üxachametüxewa yigü idauxürrüü nixü na taxcèx naxëxü. Natürü yixcüra rü tá aixcüma meä nüxüñüchi tadau ya Tupana. Rü ñuxma rü írarüwatama nüxü chacuëx i Tupanachiga. Natürü wüxi i ngunexügu rü tá meä nüxü chacuëx i guxüma i nachiga, ngēma na Tupana meäma choxü cuåxürrüü.

¹³ Rü ñuxma rü nangëxma i tomaëxpüx i nacümagü i guxügutáma ngexmaxü. Rü ñaägü nixi.

1 Rü Tupanaäxü tayaxögü

2 Rü nüxü itananguxëe na nataeguxü ya Cristu

3 Rü nüxü tacuëx na tamücxü ingechaüxü.

Natürü ngëma tomaëxpüxtanüwa rü ngëma rümemaexü nixi na guxäxü ingechaüxü.

14

Ngëma tama nüxü icuåxü i nagawa na idexaxüchiga

¹ jRü naxcèx pedèux na guxäxü pengechaüxü! Rü ngëxgumarüü ta name nixi i naxcèx pedau i ngema tauxchagü rü ngema cuëx Niäe i Üünexüwa ne ixü. Rü ngëma cuëx i yexeraäcü penaxwaxexü nixi na pexü natauxchaxü na nüxü pixuxü i Tupanaarü ore.

² Yíxema duülxé ya tama nüxü tacuåxü i nagawa idexaxe, rü Tupanamaä nixi i tidexaxü rü tama i duülxügümaä, erü taxüema nüxü tacuëx na ñuxü ñaxüchiga yïixü. Rü Tupanaäe i Üünexü nixi i tixü idexaxëexü, natürü ngëma ore i nüxü tixuxü rü éxüguxü nixi.

³ Naturü yíxema nüxü ixuge i Tupanaarü ore rü ngema yaxögüxülarü ngüxüeruxü tixi, erü yexeraäcü cuëxwa tanangugüxëe rü nüxü tanangúchaxüxëe i ngema ore rü tanataäexëe i ngema yaxögüxü i ngexguma guxchaxü nüxü üpetügu.

⁴ Rü yíxema duülxé ya tama nüxü tacuåxü i nagawa idexaxe, rü tûmacëxtama nixi i ngema na yexeraäcü mea Tupanaäxü taxayöcxücëx. Natürü yíxema nüxü ixuge i Tupanaarü ore rü nüxü tixu na yexeraäcü Tupanaäxü yaxögüxülcëx i guxüma i yaxögüxü.

⁵ Choma chierü chanaxwëxe na guxâma i pema rü ngëma tama nüxü pecuåxü i nagawa na pidexagüxü. Natürü yexeraäcü chanaxwëxe na duülxügümaä nüxü pixuxü i Tupanaäärü ore. Erü ngëma to i nagawa na pidexagüxülarü yexera narümemäe na togümaä nüxü pixuxü i Tupanaäärü ore. Natürü ngëma to i nagawa na idexaxü, rü name ega ngëma yaxögüxümaä nüxü ixugü na tacüchiga yïixü i ngëma dexa, na nümagü rü ta yexeraäcü meä Tupanaäxü yaxögüxülcëx.

⁶ Rü ngëmacëx, Pa Chaueneëgü, rü ngëxguma chi pexütawa chaxüxgu, rü chi to i nagawa chideaxgu, *¿rü tacüwa chi pexü namexü i ngëma?* Natürü ngëxguma chi pemaä nüxü chixuxgu i ngëma Tupana tixü nüxü cuëxëexü, rü éxna ngëma chomatama nüxü chacuåxü na aixcüma yïixü, rü éxna ngëma éxüguxü i ñuxma Tupana tixü nüxü cuëxëexü, rü éxna tacü rü to i ngüxüetæ i Tupanachiga, rü ngëma waxi nixi i pexü mexü.

⁷ jRü düçax ngëma paxetaruü i quena rü éxna arp! Rü ngëxguma tâu chima texé meä napaüxü, rü tâu chima nüxü tacuëx na tacügu tanapaxüxü.

⁸ Rü ngëma churagarü, rü ngëxguma norü uwaniügümaä nügü nadaixchaügu, *¿rü ñuxäcü tá nügü namexëe na nügü nadexülcëx ega tama meä nangogagu ya yima corneta ya dëixcex naxcèx caxüne?*

⁹ Rü ngëxgumarüü ta pexü nangupetü. Rü ngëxguma chi perü conümaä nüxü pixuxgi i dexa i taxüema nüxü cuåxü, *¿rü ñuxäcü tá nüxü tacuëx na ñuxü ñaxüchiga yïixü i ngëma nüxü pixuxü?* Rü ñoma ngürüanewa pidexagüxürlüü tá pixigü.

¹⁰ Rü aixcüma nixi i namuxü i nagagü i ñoma i naänewa. Rü guxüma i ngëma nagagü rü name naxcèx i ngëma duülxügü i nawa idexagüxü.

¹¹ Natürü ngëxguma chi tama nüxü chacuëxü i ngëma naga i to i duülxü chomaä nawa idexaxü, rü ngëma duülxülcëx rü ñoma to i nachüüanecüäxürlüü chixi, rü chauxcèx rü ñoma to i nachüüanecüäxü i duülxürlüü nixi i nümax.

¹² Choma nüxü chacuëx rü pema rü pexü nangúchaü na pexü nangëmaxü i ngëma nacümagü i Tupanaäe i Üünexü tuxna äxü. Natürü name nixi i naxcèx pedau na guxüärü yexera pexna naxäxäxü i ngëma nacümagü i namaä nüxü perüngüxëexü i guxüma i yaxögüxü na yexeraäcü meä Tupanaäxü yaxögüxülcëx.

¹³ Rü ngëmacëx yíxema duülxé ya taxüema nüxü cuåxü i nagawa idexaxe, rü name nixi i Tupanana naxcèx taca na tuxna naxäxäxülcëx i cuëx na togümaä nüxü tixuxülcëx na ñuxü ñaxüchiga yïixü i ngëma nüxü tixuxü.

¹⁴ Rü ngëxguma chi taxüema nüxü cuåxü i nagawa chayumüxëgu, rü chauäe nixi i ngëma yumüxexü. Natürü chomatama rü taxuüma chacuëx na tacüchiga yïixü i ngëma.

¹⁵ *¿Rü ñuxäcü tá chayumüxexü i ñuxmax?* Rü marü name nixi ega taxüema nüxü cuåxü i nagawa chayumüxëgu, natürü chanaxwëxe i guxâma nüxü cuåxü i nagawa rü ta chayumüxë. Rü marü name nixi ega taxüema nüxü cuåxü i nagawa chawiyae, natürü chanaxwëxe i guxâma nüxü cuåxü i nagawa rü ta chawiyae.

¹⁶ Erü ngëxguma chi taxüema nüxü cuåxü i nagawa Tupanaxü quicuëxüügu, rü yíxema duülxëgü ya ngema irüxiñüexë, rü taxucürüwa cumaä wüxigu Tupanaxü ticuëxüügu, erü tama nüxü tacuëx na ñuxü ñaxüchiga yïixü i ngëma nüxü quixuxü.

¹⁷ Rü woo ngëma curü yumükë rü namexëchixgu, natürü yíxema duüxëgü ya ngëma irüxinüëx rü taxuüma i mexü nawa tayaxu ega to i nagawa quideaxgu.

¹⁸ Tupanana moxë chaxä, erü perü yexera taxúema nüxü cuáxü i nagawa chidexa.

¹⁹ Natürü woo muxüma i ore i taxúema nüxü cuáxü i nagawa na chidexaxü, natürü ngëma yaxögüxüärü ngutaquëxegüwa rü chauxcëx rü narümemaë chi nixi ega woo noxre i ore i meämä nüxü icuáxüwa namaä nüxü chixuxgu i Tupanaärü ore na ngëmaäcü ngëmamaä meä chanangúexëëxüçèx.

²⁰ Pa Chaueneëgxü, tama name i ñoma buxügürüü chixri nagu perüxñüe i ngema ore i pemaä nüxü chixuxü. Rü narümemaë nixi i ñoma buxügürüü pegü pixigüxëe naxchëxwa i ngema chixexü, natürü ngëmaäcü chanaxüxgu, rü tâtumächauga naxñüe i ngëma Yudüugü i tama irüxinüëchaüxü", ñanagürü ga Tupana.

²² Rü ngëmacëx ngëma na taxúema nüxü cuáxü i nagawa idexaxü, rü wüxi i cuëxruü nixi naxcëx i ngëma duüxügü i tama irüxinüëchaüxü. Rü tama duüxügü i marü yaxögüxüçèx nixi i ngëma. Natürü ngëma Tupanaärü orexü na ixuxü, rü duüxügü i marü yaxögüxüçèx nixi na yexeraäcü meä Tupanaäxü yaxögüxüçèx. Rü tama duüxügü i tama irüxinüëchaüxüçèx nixi i ngëma.

²³ Rü ngëgxuma chi pema i yaxögüxe pengutaquëxegüwa, rü guxä chima to i nagawa pidexagüü, ?rü ñuxü ñaxü tá ega petanügu naxücxugü i wüxi i duüxü i ngëma iyarüxinüxü, rü éxna wüxi i duüxü i tauta yaxöökü? ?Taux éxna i nagu tá naxñüxü na pexäüäegüxü i pemax?

²⁴ Natürü ngëgxuma chi guxäma i pema nüxü pixuxgu i Tupanaärü ore, rü chi petanügu naxücxugü i wüxi i duüxü i tama yaxöökü rü éxna wüxi i duüxü i ngëma iyarüxinüxü, rü tá nüxü naxñü i ngëma Tupanaärü ore i nüxü pixuxü. Rü ngëmaäcü tá nüxü nacuëx na nüma rü wüxi i pecaduäxü na yiixü. Rü nüggüu tátama ínarüxinü i ngëgxuma nüxü naxñü i ngëma nüxü pixugüexü.

²⁵ Rü ngëma chixexü i nüxïcatama nüxü nacuáxü rü tá naxcëx ínicuëx. Rü nüma rü ngëxma tá nacaxäpüxü, rü tá Tupanaxü nicuëxü. Rü tá nüxü nixu na aixcüma Tupana petanüwa nangëmaxmä.

Tama name i penaxüxächiäxëgü i perü ngutaquewa, rü name i meamare penaxü

²⁶ Dütex, Pa Chaueneëgxü, ñuxma tá pemaä nüxü chixu na ñuxäcü tá penaxüxü ega ngëgxuma pengutaquëxegüwa. Rü ñuxre i pema rü marü name na Tupanaärü wiyaegü pewiyaegüü, rü togue rü tanguxëetaégüü, rü togue rü nüxü tixuxü i ngëma ore i Tupana tükü nüxü cuëxëexü, rü togue rü nawa tidexagüü i naga i tama nüxü tacuëgxü, rü togue rü tanangoxëégüü i ngëma dexa i to i nagawa nüxü yaxugüxü. Natürü guxüma i ngëma rü tanaxwëxe i yaxögüxüärü ngüxëëcëx na yiixü, na yexeraäcü yaxögüxüçèx rü meä Tupanacexx namaxëxüçèx.

²⁷ Rü ngëgxuma to i naga i pema tama nüxü pecuáxüwa pidexagüü, rü name nixi i taxre rü éxna tomaëxpüxicatama tidexagü. Rü tanaxwëxe i wüxiexira tidexa i noxri rü yixcama ya togue. Rü ngëgxuma chi texé to i nagawa ideaxgu, rü name nixi na tangëxamä ya wüxiie ya nüxü ixuchigüxe na tacüchiga yiixü i ngëma ore i to i nagawa nüxü yaxuxü.

²⁸ Natürü ngëgxuma chi tatauxgu na texé nüxü ixuchigüü na tacüchiga yiixü i ngëma ore i to i nagawa nüxü yaxuxü, rü narümemaë nixi na noxtacüma tama to i nagawa pidexagü i perü ngutaquëxewa. Rü narümemaë i wüxicügü tüküxü Tupanamaäxïcatama bexma tidexa.

²⁹ Rü ngëgxumarüü ta ngëgxuma pengutaquëxegüwa, rü name nixi i taxre rü éxna tomaëxpüxicatama nüxü tixu i Tupanaärü ore. Rü ngëma togü i ngutaquëxetanüxü rü name nixi na meä nangugüüäxü i ngëma ore.

³⁰ Natürü ngëgxuma chi iyadexayane i wüxi i duüxü, rü Tupana tümamaä ideaxgu ya togue ya ngëma rütoxe, rü name nixi na iyanachianexü i ngëma nüxüra idexaxü na tidexaxüçex ya yíxema duüxü ya Tupana tümamaä idexaxe.

³¹ Rü ngëmaäcü guxäma i pema na Tupana pemaä idexaxü, rü name nixi i wüxicügü ipenangüexëe na pema nanguxü na pidexagüü i Tupanaärü ore. Rü ngëmaäcü i ngëma togü i ngutaquëxetanüxü rü tá Tupanachiga meä nangüe rü tataäegü.

³² Rü ngëmaäcü tanaxwëxe i meämä tünämäämaä itacuëx ya wüxicügü ya yíxema Tupanaärü orexü ixuxë.

³³⁻³⁴ Erü perü ngutaquëxegüwa rü Tupana nanaxwëxe na meä penaxüxü i guxüma, rü tama nanaxwëxe na ngëma pexäügatanüxü rü pegü ípetüexëëxü. Rü guxüma i togü i

yaxōgūxüärü ngutauquēxegüwa rü marü nüxü nayapue na tama yadexagüxü i ngexügü. Rü name nixi i pema rü ta ngēmaäcü penaxü, erü nachuxu na yadexagüxü i ngexügü i ngutauquēxegüwa. Rü name nixi na yatügüga naxinüexü i ngexügü, ngēma Tupanaärü ore tükü muxürü.

³⁵ Rü ngēgxuma chi tacüxü nacuáxchaügu i wüxi i ngexü, rü name nixi i nachiüwatama natena naca i nachiga i ngēma. Erü wüxi i ãne nixi ega ngutauquēxewa yadeaxgu i wüxi i ngexü.

³⁶ Pa Corítiucüäxgüx, name nixi na nüxna pecuëxächiexü na tama pewaxira ne naxüxü i Tupanaärü ore. Rü tama pexicatama nixi i penayauxgüxü i ngēma.

³⁷ Rü ngēgxuma chi texé tügügu rüxñüga na Tupanaärü orearü uruü tüxü rü ëxna tügügu tarüxñüga na Tupanaäe i Üünexü tüxna naxäxü i tacü rü cuëx, rü name nixi i nüxna tacuëxächi na törü Coriarü ore yiixü i ñaa ore i pexcëx chaxümatüxü.

³⁸ Natüru ngēgxuma chi texé tama nüxü cuáxchaügu i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü name nixi i tama tükü pecuáxchaü.

³⁹ jRü ngēmacëx, Pa Chaueneëgüx, rü Tupanana naxcëx peca i cuëx na meäma nüxü pixuxüçëx i norü ore! jRü tama penachywu na to i nagawa yadexagüxü i duüxügü!

⁴⁰ Rü perü ngutauquēxegüwa, rü name nixi na meä penaxüxü i guxüma. Rü tama name i ngēma pexäugatanü rü pegü ípetüexëe.

15

Cristu na yuwa írüdaxülcığa

¹ Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgüx, rü chanaxwëxe i nüxna pecuëxächie i ngēma Tupanaärü ore i tükü maxëxëexü ga pemaä nüxü chixuxü. Rü yematama ore nixi ga pema peyauxgüxü. Rü ñuxma rü ngēmatama oregagu nixi i meä peyaxögüxü.

² Rü ngēma oregagu nixi i pexü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, ega aixcüma guxüguma peyaxögüamagu. Natüru ngēgxuma tama guxüguma peyaxögügu, rü natüçëxmamare nixi i ngēma perü ö.

³ Rü yexguma noxri petanüwa changuxgu, rü yema nüxira pexü changuxëexü nixi ga yema chaxira togü choxü nguxëexü na Cristu rü törü pecaducëx nayuxü, ngēma Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü yaxuxürü.

⁴ Rü yexgumarüü ta pexü changüexëe na ñuxäcü inatëgxüäxü, rü ñuxäcü norü tomaëxpüx ga ngunexügü rü wena na namaxüxü, ngēma Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü yaxuxürü.

⁵ Rü yexgumarüü ta pexü changüexëe ga ñuxäcü Pedrucëx na nangóxü ga Cristu, rü ñuxäcü yixcüra rü norü ngüexügü ga yamugüxülcëx na nangóxü.

⁶ Rü yemawena ga Cristu rü noxtacüma 500 arü yexera ga yaxögxüçëx nangox. Rü muxüma i ngēma duüxügü rü ñuxma rü ta namaxë, natüru nümaxü rü marü nayue.

⁷ Rü yemawena rü Chaütiágucëx nangox, rü yixcama guxüma ga yema togü ga ngüexügucëx nangox.

⁸ Rü dükwa chowa inayacuëx ga chauxcëx rü ta na nangóxü, woo ngürüächimare nixi ga yema, ngëgxumarüü i wüxi i buxü i tautama norü ngunexüwa nanguyané buxürü.

⁹ Rü choma rü guxüma i ngēma togü i Tupana imugüxütlüüwa chaxü. Rü ngemacëx tama name i Tupana imuxümaä choxü naxugüxü i duüxügü, yerü nawe chingëchigü ga Tupanaärü duüxügü rü poraäcü chixexü chaxü.

¹⁰ Natüru ga Tupana rü chomaä namecüma, rü ngēmacëx i ñuxma rü choxü pedau na tacü chiiçü rü ñuxäcü na chiiçü. Rü yema chomaä na namecümaxü rü tama natüçëxma nixi. Yerü choma rü guxü ga togü ga yamugüxülärrü yexera chanaxü ga Tupanaärü puracü. Natüru tama chaeuchama chanaxü ga yema puracü, natüru Tupana ga chomaä mécumacü rü chomaä puracüci nixi ga naxüci ga yema puracü na nüxü chixuxülcëx ga norü ore.

¹¹ Natüri i ñuxma rü nüetama nixi ega woo choma chixügü rü ëxna togü yixügü ga pemaä nüxü ixuxü ga yema ore. Yerü yema ore ga pemaä nüxü tixuxü, rü Tupanaärü ore i tükü maxëxëexü nixi, rü yema nixi ga pixögxü.

Ñuxäcü wena tá namaxë i duüxügü i yuexü

¹² Marü pemaä nüxü tixu na Cristu rü yuwa ínadxü. jRü tüxcüü ñuxre i pema rü ñaperügügü:

"Yuexü rü tagutáma wena namaxë", ñaperügügü?

¹³ Rü ngēgxuma chi ngēma yuexü rü tagu chima wena namaxëgu rü yima Cristu rü tää chima wena namaxü.

¹⁴ Rü yexguma chi Cristu tama wena maüxgu, rü ngēma ore i nüxü tixuxü i nachiga rü taxuwa chima name, rü natüçëxmamare chi nixi i perü ö.

¹⁵ Rü ngēxguma chi ngēmaäcü yixigu, rü toma i Tupanaärü orearü uruügü rü doratèègxüxü tixigü. Erü nüxü tixu na Tupana Cristuxü wena maxëexü. Rü ngēxguma chi tama aixcüma yixigu na wena namaxëexü i yuexü, rü chi wüxi i doramare nixi na Tupana Cristuxü wena maxëexü.

¹⁶ Rü ngēxguma chi ngēma yuexü rü tagu chima wena namaxëgu, rü ga Cristu rü chi ta täächima wena namaxü.

¹⁷ Rü yexguma chi Cristu tama wena maüxgu, rü natüçèxmamare chi nixi i peyaxögüxü, rü nüxma rü chi ta perü pecadugagu ipeyarütauxé.

¹⁸ Rü chi ngēmaäcü yixigu rü ngēma duüxügü i Cristuaxü yaxögüxü i marü yuexü, rü chi ta täächima nüxü nangëxma i maxü i taguma guxü.

¹⁹ Rü ngēxguma chi nöma i maxüçèxicatama yixigu na Cristuaxü yaxögüxü, rü chi guxü i togü i duüxügüarü yexera tangechaütümüügü.

²⁰ Natüru aixcümaxüchi nixi ga Cristu ga yuwa na ínadarü. Natanüwa i guxüma i ngēma yuexü i yixcura tá írudagüxü, rü Cristu nixi ga namaä inaxügücü na ínadarü, yerü nüma nixi ga nüxira wena namaxüxü.

²¹ Rü yexgumarüü wüxi ga yatügagu na nayuexü ga duüxügü, rü ngēxgumarüü tá ta nixi na wüxi i yatügagu wena namaxëxü i ngēma marü yuexü.

²² Rü ngema na Adáügagu guxäma na yuexü, rü ngēxgumarüü ta Cristugagu tá namaxëxü i guxüma i duüxügü i nüxü yaxögüxü.

²³ Natüru wüxichigü tá tümawa nangu na wena tamaxüxü. Rü Cristu nixi ga nüxira maxüci. Rü ngēxguma wena nüma naxüxgu i nümax, rü ngēxguma tá nixi i wena namaxëxü i ngēma duüxügü i noxru ixigüxü.

²⁴ Rü ngēmawena tá nixi i nagüxü i naäne. Rü ngēxguma tá nixi ya Cristu i nüxü naporamaëxü i guxüma i norü uwanügü. Rü ngēxguma tá nixi i Nanatü ya Tupanana naxäähü i guxüma na nüma namaä inacuáxüçè.

²⁵ Erü nüma ya Cristu rü äexgacü tá nixi nüxü naporamaë i guxüma i norü uwanügü.

²⁶ Rü ngēma nawa iyacuáxü i norü uwanü i tá nüxü naporamaëxü, rü yu nixi.

²⁷ Yerü Tupana rü marü Cristumëxëwa nanayexmagüxü i guxüma. Natüru woo Tupanaärü ore nüxü ixuxgu na Cristumëxëwa nangëxmagüxü i guxüma, natüru nümatama ya Tupana rü tama Cristumëxëwa nangëxma. Yerü nüma ga Tupana nixi ga Cristumëxëwa nayexmagüxüexü i guxüma.

²⁸ Rü ngēxguma guxüma Cristumëxëwa ngëxmagü, rü nüxüchi nümatama ya Cristu ya Tupana Nane rü tá Nanatümëxëwa nügü nangëxmaxëe. Yerü nüma ga Tupana nixi ga Cristumëxëwa nayexmagüxüexü i guxüma. Rü ngēmaäcü ya Tupana rü guxümaä tá inacuáxü.

²⁹ Rü nangëxma i nüxre i duüxügü i petanüwa i Tupanaegagu yuexüchicüü ibaiüxü. ¿Rü tüxcüü ngēma naxügü? Rü ngēxguma chi tama wena namaxëgu i duüxügü i yuexü, ¿rü tüxcüü ngēma yuexüchicüü ínabaiü?

³⁰ ¿Rü tüxcüü i toma rü guxüguma äüçümaxüwa tangëxmagü?

³¹ Pemaä nüxü chixu, Pa Chaueneëgü, rü guxü i ngunexügu rü äüçümaxüwa changëxma, rü tama nüxü chacuëx i facü rü ngunexügu Tupanaärü oregagu tá na chayuxü. Rü ngēma rü aixcümaxüchi nixi, ngēxgumarüü na aixcüma yüixü na choxü nangëxmaxü i wüxi i taäe i taxü i nüxma na törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü peyaxögüxü.

³² Choma rü nuä Epéchiwu rü Tupanaärü orechigagu chorü uwanümaä poraäcü togü tachoxügagü. Rü nöma naäeü i idüraexümaä togü tadëixüruü tixigü. ¿Natüru tacüwa choxü namexü ga yema ega chorü maxü i nöma i naänewa choxü ngëxmaxüçèxicatama yixigu? Rü ngēxguma chi aixcüma yixigu na tama wena namaxëxü i yuexü, rü marü name i nütarügügü:

“¡Nüxäcü tachibüe rü taxaxegü, erü paxa tá tayue!” nütarügügü.

³³ ¡Natüru tääutáma nawe perüxü i ngēma duüxügü i ngēmaäcü chixri idexagüxü! Erü aixcüma nixi i ngēma ore i nüaxü:

“Rü texé ya chixexü i duüxümaä äämüçüxe, rü tüxü inayanaxoxëe i tümacümagü i mexü”, nüaxü.

³⁴ Rü name nixi i meä pegüdäegü perüxüñüe rü nüxü perüxoe i ngēma perü chixexügü. Rü wüxi i perü äne nixi na pemaä nüxü chixuxü rü nüxre i pema rü tama aixcüma Cristuarü duüxügü pixigüxü rü tama aixcüma Tupanaxü pecuëxgüxü.

Nüxäcü wena namaxë i yuexügü

³⁵ Natüru ngürüächi tá texe pexna taca rü nütarügü pexü:

“¡Nüxäcü tá wena namaxëxü i yuexü? ¿Rü nañuxräüxü i naxünemaä tá ínadagüxü?” nütarügü tá pexü.

³⁶ Pa Duňxü i Ngēäñemarexüñ jřü dūcax! Rü ngēxguma wüxi ya nanetüchire itoxgu, rü nüma ya yima naxchire rü nayu na ngemaäcü naxüxüçex i ngēma nanetü.

³⁷ Rü ngēma waixümügu itoxü, rü tama marü nanetü ixixü nixü, natürü naxchire nixü ya yima itoxüne woo triguchire rü ēxna ngexürrüxüçemare i to i nanetüchire yixüg.

³⁸ Rü ngēxguma marü inatoxguwena, rü Tupana nixü i yanaxüxüçemare ya yima nachire na nüma nanaxwèxüäcüma yüixüçex i ngēma nanetü.

³⁹ Rü tama guxü i naxünegü nawüxigu. Rü duňxüne rü nanatoraxü, rü naëxügüxüne rü to nixü, rü werigüxüne rü to nixü, rü choxnigüxüne rü to nixü.

⁴⁰ Rü ngēxgumarüü ta nangēxma i naxünegü i daxüguxü i nañecüäx, rü nangēxma i naxünegü i ñoma i nañecüäx. Rü ngēma daxüguxü i nañecüäx i naxünegü rü nüxü nangēxma i noxrütama mexü, rü ngēma ñoma i nañecüäx i naxünegü rü ta nüxü nangēxma i noxrütama mexü. Natürü tama nawüxigu i ngēma norü mewa.

⁴¹ Rü üexcüarü yauracüü rü tama namaä nawüxigu i tauemacüarü yauracüü. Rü woramacurigüarü yauracüü rü to nixü. Rü nügütanüwa ya woramacurigü, rü tama nawüxigu i norü yauracüüwa.

⁴² Rü ngēxgumarüü tá ta naxüpetü namaä i naxünegü i ngēma duňxügü i yuexü. Erü ngēma naxüne i noxri nüxü ngēmaxü rü iyarüxoxwèxü nixü. Natürü ngēma naxüne i tá nüxü ngēmaxü i ngēxguma wena namaxegü, rü ngēma rü tagutáma inayarüxo.

⁴³ Rü ngēma naxüne i yuxü rü taxuwama name i ngēxguma inatexgux. Natürü ngēxguma wena namañxgu rü tá namexéchi. Rü ngēma naxüne i ñuxma turaxü rü ngēxguma wena namañxgu rü tá napora.

⁴⁴ Rü itanatex i ngēma naxüne i ñoma i nañecüäx ixixü. Natürü ngēxguma ñadaxgu, rü daxüçüäx i naxüne tá nixü. Rü ñuxma na nangēmaxü i naxüne i ñoma i nañecüäx rü ngēmawa nüxü tacuëx na nangēmaxü i naxüne i daxüçüäx.

⁴⁵ Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Guma nüxräñcü ga yatu ga Adáü rü nüxü nayexma ga ñoma ga nañecüäx ga naxüne ga paxaächi maxüxü",
ñanagürü. Natürü ya Cristu rü daxüçüäx nixü. Rü nüma nixü i tükna naxäähü i maxü i taguma gíxü.

⁴⁶ Noxri rü tükü nangēxma i ñoma i nañecüäx i taxüne. Natürü yixcama rü Tupana tá tükna nanaxä i to i taxüne i daxüçüäx ixixü.

⁴⁷ Guma nüxräñcü ga yatu ga waixümüwa ücü, rü ñoma ga nañecüäx nixü. Natürü törü Cori ya Cristu rü daxüguxü i nañecüäx nixü.

⁴⁸ Rü ngēma taxünegü i ñoma i nañewa tükü ngēmaxü, rü guma Adáüxüne ga waixümüwa ücürüü nixigü. Natürü ngēma naxünegü i daxüwa nüxü ngēmaxü i duňxügü, rü Cristuxünerüü nixigü.

⁴⁹ Rü ngēxgumarüü na Adáü ga waixümüwa ücürüü na yiixü i taxüne, rü ngēxgumarüü tá ta Cristu ya daxüwa ngēxmacürüü nixü i taxüne i yixcura.

⁵⁰ Rü dūcax, Pa Chauñeegü, pemaä nüxü chixu rü ñaa taxüne i namachinaxcex rü naxchinèxänaxcex, rü taxucürüwa Tupana äëxgacü iyífxüwa nangu. Erü ngēma iyarüxoxü, rü taxucürüwama Tupanaxütawá i ngextá taxuüma iyarüxoxüwa nixüci.

⁵¹ Natürü chanaxwèxe na nüxü pecuáxü i wüxi i ore i ëxüguxü ga noxri Tupanaxicatama nüxü cuáxü. Rü dūcax, tâütáma guxä tayue, natürü guxäxüne rü tá naxüchicüü.

⁵² Rü ngürüächimare wüxi i peäxëtüga tá nixü i ngēma na naxüchicüü i taxüne i ngēxguma nañeñrü guxgux naxägagu ya corneta. Rü tá naxäga ya yima corneta, rü ngēxguma i ngēma duňxügü i yuxü rü tá inarüdagü na tagutáma wena nayuexüçex. Rü yixema na imaxëxü rü tá naxüchicüü i taxünegü.

⁵³ Erü ngēma taxüne i yuxwèxexü rü woetama tama taixü rü tá naxüchicüü. Rü wüxi i ngexwacaxüxü i naxüne i aixcüma taixü rü tagutáma yuxü tá nixü.

⁵⁴ Rü ngēxguma ngēmaäcü naxüchicüü i taxüne i yuxwèxexü, rü tükü nangēxmagü i taxüne i ngexwacaxüxü i taguma yuxü, rü ngēxguma tá nixü i yanguxü i Tupanaärü ore i ümatüxü i ñaxü:

"Marü inayarüxo na nayuexü i duňxügü. Rü Tupana rü marü yuxü narüyexera.

⁵⁵ Rü dūcax, Pa Yux, ¿ngëxü i curü pora i namaä toxü curüyexeraxü? ¿Rü ngëxü i ngēma cuxne i namaä toxü cudëixü?"

ñanagürü i ngēma Tupanaärü ore.

⁵⁶ Rü ngēma naxne i yu, rü pecadu nixü. Erü ngēma pecadu nixü i naporaxëëxü i ngēma yu na tükü nadëixüçex. Rü ngēma mugü ga Moïché ümatüxü nixü i naporaxëëxü i pecadu, erü woo namexgu i ngēma mugü, natürü taxucürüwama texé aixcüma tayanguxëë.

⁵⁷ Natürü name nixü i Tupanana moxë taxä yerü nüma nanamu ga törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na ngēma yuxü tükü naporamaëxëëxüçex.

⁵⁸ Rü ngēmacèx, Pa Chaueneēgū ya Pexü Changechaūgūxex, rü name nixī i meā peyaxōgūama rü taguma ipenatèx i Tupanaärrü ore. Rü name nixī i guxūguma meā penaxū i törü Coriarü puracü, erü pema nüxü pecuèx rü ngēma puracü i nüxü pexüxü, rü tama natücèxma nixī.

16

Togü i yaxōgūxülcèx inanutaque ga díêru

¹ Rü ñuxma tá pemaā nüxü chixu i nachiga i ngēma díêru i penutaquēhexexü na namaā nüxü perüngüxüēgūxülcèx i taeneēgū i yaxōgūxü i Yudéanewa ngēxmagüxü. Rü ngēma yaxōgūxü i Gárataanewa ngēxmagüxü rü marü namaā nüxü chixu na ngixü nanutaquēhexexü i ngēma díêru. Rü chanaxwèxe i pema rü ta ngēxgumarüü penaxū.

² Rü ngema diêru i perü puracüwa ngixü peyaxucüwa rü guxcü i yüxüarü ngunexügi rü tá ngixü pexä i ngēma diêru i Tupanaärrü ixüci. Rü ngimaā tá penguxü na tama ngēxguma ngema changuxguama ngixü na pedexülcèx.

³ Rü ngēxguma petanüwa changuxgu, rü tá chanaxümatü i ñuxre i poperagü naxcèx i taeneēgū i Yerucharéüwa ngēxmagüxü. Rü ñuxüchi ngēma poperamaā tá Yerucharéüwa chanamugü i ngēma duüxügi i pema nüxü pexunetaxü na ngema ngixü nangegüxülcèx i ngēma díêru i taeneēgūcèx ngixü penutaquēhexexü.

⁴ Rü ngēxguma chi choxü natauxchagu na ngema Yerucharéüwa chaxüxü, rü nümagü rü tá wüxigu chomaā ngema naxü.

Pauru nagu narüxñü na Corítiuwa naxüxü

⁵ Choma rü Machedóniäânewa tá chaxüpü na íchayadauxülcèx i taeneēgū i ngema ngēxmagüxü. Rü ngēmawena rü tá petanüwa changu na pexü íchayadauxülcèx.

⁶ Rü ngürüächi tá ñuxre i ngunexügi ngēxma petanügi charüxüxü, rü bexmana ngürüächi ngema petanüwa tá chanangupetüxü yá mucü. Rü ngēxguma rü tá pexü natauxcha na choxü perüngüxüēgūxü na ngēma íchaxüxchaüxüwa chaxüxülcèx.

⁷ Erü tama chanaxwèxe i paxaächimare pexü chadau. Natüru petanügi charüxüxchaü i ñuxre i ngunexü ega chi norü ngúchaxü yíxügxu ya törü Cori.

⁸ Natüru nuâ Epéchiarü iânewa tá changēxma ñuxmatáta Pëtecóstearü ngunexüwa nangu.

⁹ Erü nuâ rü törü Cori poraäcü choxü nanatauxchaxëe na nüxü chapuracüxülcèx rü nüxü yaxōgäüxülcèx i muxüma i duüxügi woo namu i ngēma tama naxwèxegüxü na nuâ chapuracüxü.

¹⁰ Rü ngēxguma chi Timutéu petanüwa nguxgu, rü chanaxwèxe i meâma penayaxu na petanüwa nataäexülcèx. Erü nüma rü ta chauxrüü törü Coriarü puracüwa napuracü.

¹¹ Rü ngēmacèx tama chanaxwèxe i texé petanüwa nüxü taxoe. Natüru chanaxwèxe i nüxü perüngüxüëe na taâäecüma nuâ naxüxü na choxü iyadauxülcèx. Erü poraäcü íchananguxëe na nuâ nangüxülcèx namaâ i ngēma togü i taeneēgū.

¹² Rü ngēma taeneë i Aporu rü poraäcü nüxü chacèxü na petanüwa iyadauxülcèx namaâ i ngēma togü i taeneēgū. Natüru tama ngema naxüxchaü i ñuxmax. Natüru ngēxguma naxâchicagu rü tá ngema naxü.

Pauru nüxü narümxöe ga yema yaxōgūxü

¹³ Rü pexuâgü na taxuüma i chixexügi peyixülcèx! ¡Rü meâma peyaxōgūama woo tacü pexü üpetügi! Rü name nixī i peporaeama rü taxucèxma pemuuë.

¹⁴ Rü guxüma i ngēma pexüxü, rü name nixī i pegü pengechaügüäcüma penaxü.

¹⁵ Rü dûcax, Pa Chaueneēgù, pema nüxü pecuèx na Estéfanatanüxügi yíxügxu ga nüxüra yaxōgūxü ga Acayaanewa. Rü meâma nüxü pecuèxü na ñuxüäcü poraäcü taeneēgū i yaxōgūxü na nangüxüēgūxü.

¹⁶ Rü chanaxwèxe i naga pexüñüe i ngēma duüxügi i Estéfanatanüxügürüü ixígüxü. Rü ngēxgumarüü ta chanaxwèxe i naga pexüñüe i guxüma i ngēma duüxügi i ñaâ Tanatüärü puracüwa puracüexü rü ngüxüëtaegüxü.

¹⁷⁻¹⁸ Rü ñuxma na taxucürüwama chauxüttawa pengêxmagüxü, rü wüxi ga chorü taâä nixī na núma naxüxü ga taeneēgū ga Estéfana rü Fortunátu rü Acáicu. Rü yema taeneēgū ga núma ixü rü pexü nixuchigagü rü yemaäcü choxü nataäexëgü ga yema pexü na nataäexëgüxürrü. Rü tanaxwexe i naga pexüñüe rü nüxü pengechaü i ngēma duüxügi i ngêmagürü ixígüxü.

¹⁹ Rü guxüma i taeneēgū i yaxōgūxü i Áchiaaneärrü i ânegüwa ngêxmagüxü, rü moxë pexcèx ngema namugü. Rü Aquiru rü Prisila rü guxüma i ngēma yaxōgūxü i Aquirupatawa ngutaquêhexexü, rü moxë pexcèx ngema namugü naegagu ya törü Cori.

²⁰ Rü guxüma i taeneēgū i núma ngêxmagüxü rü moxë pexcèx ngema namu. Rü chanaxwèxe i wüxichigü i pema rü pegü pengechaügüäcüma pegü perümoxëgü.

²¹ Choma i Pauru rü choxmëxmaâtama pexcèx chanaxümatü i ñaâ chorü moxë.

²² Rü ngëxguma chi texé tama törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü ngechaügu, rü Tupana tá tükü napoxcu. Rü paxa tá ínangu ya törü Cori.

²³ Rü chanaxwèxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraäcü pexü narüngüxëe..

²⁴ Rü guxâma i pema, rü poraäcü pexü changechaüäcüma pexü charümxoxë naegagu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

Rü nuâma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA CORÍTIUCÜÄX GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxë ga yema yaxögüxü ga Corítiuwa yexmagüxü

¹ Pa Chaueneëgü i Corítiucüäxgü i Tupanaäxü yaxögüxü, rü Pa Chauenéëgü i Guxüma i Acayaanewa Ngëxmagüxü, choma i Pauru nixi i pexcëx chanaxümatüxü i ñaä popera wüxigu namaä taenëe i Timutéu. Rü choma nixi i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüçex i norü ore.

² Rü tanaxwëxe na Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexna nanaxä i norü ngechaxü rü norü taäexü.

Pauru rü ngúxü ninge

³ Rü toma rü nüxü ticuëxügü ya Tupana ya Nanatü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Erü nüma nixi ya Tanatü ya nüxü ingechaütümüügücü rü törü Tupana ya guxüguma tüxü taäexëecü.

⁴ Rü nüma ya Tupana rü toxü nataäexëe i ngëxguma ngúxü tingegxgu, na toma rü ta tanataäexëegüxülcëx i ngëma togü i duüxügü i ngúxü ingegüxü. Rü ngëmaäcü ngëma Tupana toxü na taäexëe xürlüü toma rü ta tanataäexëegü i ngëma togü i duüxügü.

⁵ Rü ñuxma na Cristurüü poraäcü ngúxü tingegüxü, rü ngëxgumarüü nümatama poraäcü toxü nataäexëe.

⁶ Rü ngëmacëx, ngëguma toma ngúxü tingegügü, rü ngëmaäcü toxü nangupetü na pema rü pexü nangëmaxülcëx i perü taäe rü perü maxü i taguma gúxü. Rü ngëguma Tupana toxü taäexëegü, rü ngëmaäcü tomaä nanaxü na pema rü ta pexü nangëmaxülcëx i perü taäe rü yaxna namaä pexüñüexülcëx i ngëguma ngëmatama ngúxü i toma tingegüxü pexü ngëxmagu.

⁷ Toma rü aixcüma tayaxögü na pema rü tagutáma ípenatáxü i Tupanaäru ore. Erü nüxü tacuëx rü ngëma na toxrüü ngúxü pingegüxü, rü ngëxgumarüü tá ta toxrüü pexü nangëxma i ngëma taäe i Tupanawa ne üxü.

⁸ Pa Chaueneëgü, tanaxwëxe i nüxü pecuëx na ñuxre ga guxchaxügü toxü ngupetüxü ga Áchiaanewa. Rü yema na poraäcü toxü naguxchaxü, rü düxwa marü tama namaä taporae, rü nagu tarüñüü na marü tääutáma tamaxëxü.

⁹ Rü nagu tarüñüü rü ñoma yuwa taxixürlüü tixigü. Natürü yemaäcü toxü naxüpétü, erü Tupana ya yuexüxü írudagüxëecü toxü nangülexëechaü na nüxücatama nüxü nangëmaxü i pora na yuwa toxü ínanguxüxëe xülcëx, rü taxucürüwama togütama na ítanguxüxëe xü.

¹⁰ Rü Tupana rü toxü ínanguxüxëe nawä ga yema guxchaxü ga yuwa toxü gagüchaüxü. Rü ngëxgumarüü tá ta toxü ínanguxüxëe nawä i ñaä taxü i guxchaxü i ñuxma toxü ngëxmaxü. Rü aixcüma tayaxögü na nüma rü guxügutáma ngëmaäcü toxü nangüxëe xü.

¹¹ Natürü tanaxwëxe i pema rü perü yumüxëemaä toxü perüngüxëe. Rü ngëguma chi ngëmaäcü penaxülgug, rü muxüma i duüxügü rü tá Tupanana moxë naxägü naxcëx i ngëma na ñuxäcü toxü nangüxëe xü.

Tüxcüü tama Corítiuwa naxü ga Pauru

¹² Nangëxma i tacü i toxü taäexëe xü. Rü ngëma nixi na toöewa nüxü tacuåxü na ñoma i naänewa rü aixcüma Tupana naxwëxüläcüma meä tamaxëxü. Rü pepëxewa nixi ga guxüäru yexera yemaäcü tamaxëxü. Natürü tama togagu nixi ga yema, yerü Tupana ya tomaä meçümäcü nixi ga toxü rüngülxëe xü na yemaäcü pepëxewa tamaxëxülcëx.

¹³⁻¹⁴ Rü yema poperagü ga pexcëx taxümatüxüwa, rü nataxuma ga tacü ga icüxü. Natürü yema toma tamaxëxüläcüma nixi ga pexcëx tanaxümatüxü na yemawa meä nüxü pecuåxülcëx na ñuxäcü tixigüxü. Rü woo i ñuxma rü tama aixcüma meä toxü na pecuåxü, natürü chanaxwëxe i wüxi i ngunexügu rü aixcüma meä toxü pecuëx. Rü ngëguma meä toxü pecuëxgu rü pema rü tá tomaä petaäegü i ngëguma ínanguxgu ya törü Cori ya Ngechuchu, rü ngëxgumarüü i toma rü tá ta pemaä tataäegü.

¹⁵⁻¹⁶ Rü yemagu charüñülxülcëx nixi ga noxri ga pexütawa na chaxüxchaüxü na pexü íchayadauxülcëx rü yemaäcü pexü na charüngüxëe xülcëx. Rü nagu charüñüna Machedóniäännewa chaxüxgu na pexütagu íchidauxü, rü yexguma Machedóniäännewa ne chaxüxgu rü wenaxäru pexütagu íchidauxü. Rü yemaäcü chanaxüxchaü, yerü nagu charüñüna yemawena choxü perüngüxëe xü na Yudéaanewa chaxüxülcëx.

¹⁷ Bexmana pema nagu perüxñüegü rü tama aixcüma chayanguxëeäcüma nagu charüñüna yemaäcü pexütawa na chaxüxüegaxü. ¿Exna pema nagu perüxñüegü rü ñoma wüxi

i duūxü i tama Tupanaäxü yaxöxürüüläcümä chamaxü, rü "Ngü" ñacharügütchirëx woo tama chayanguxëegagu i ngëma nüxü chixuxü?

¹⁸ Natürü Tupana toxü nacuëx na aixcümä yïfxü i ngëma torü ore ega pemaä itaxunetagu.

¹⁹ Erü yima Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga guma Chiribánu rü Timutéu rü choma pemaä nüxü tixuchigacü, rü ore i aixcümä ixixüxüxicatama nixu. Rü nüma rü aixcümä nayanguxüe i ngëma nüxü yaxuxü.

²⁰ Rü Cristu nixü ya yima yanguxëecü ga guxüma ga yema unetagü ga Tupana nuxüümächi nüxü ixuxü. Rü ngëmacëx ngëgxuma Ngechuchuégagu Tupanaxü icuëxüügü, rü ñatarügütü.

"Rü aixcümä nixü i ngëma", ñatarügütü.

²¹ Rü ñuxma na Cristuarü duüxüü ixígüxü, rü Tupana nixü ya toxü poraexëecü rü pexü poraexëecü na taguma Cristuna ixígachixüçex. Rü nümatama nixü ga tüxü nadexü na noxrü ixígüxüçex.

²² Rü nüma ya Tupana rü naega tagu naxü erü törü yora nixü. Rü nüma rü tüxna nanamu i Naäe i Üñexü na wüxi i törü cuëxruü yïfxüçex, rü ngëmawa nüxü icuáxüçex na yixcura tá tüxna naxäähma i muxüma i to i mexügü.

²³ Pema nüxü pecuëx ga noxri rü Corítiwa chaxüxchaü, natürü tama yéma petanüwa chaxü yerü tama chanaxwëxe na pexü changechaügxüëexü. Rü yemacëx tama pexütawa íchayadu, yerü tama pexü chingagüchaü. Rü Tupana nüxü nacuëx na aixcümä na yïfxü ga yema.

²⁴ Rü tama tanaxwëxe na pexü tamuxü na ñuxäcü tá Tupanaäxü peyaxögüxü. Erü pema rü marü aixcümä meäma peyaxögü. Natürü ngëma tanaxwëxexü nixü na pexü tarüngüxëegüxü na yexeraäcü petaäegüxüçex.

2

¹ Rü yemacëx nixü ga tama wena pexütawa chaxüxü, yerü tama chanaxwëxe ga pexü na changechaügxüëexü.

² Erü ngëgxuma chi pexü changechaügxüëegü, ¿rü texé tá choxü tataäexëë? ¿Rü ñuxäcü tá choxü petaäexëë, ega pexü changechaügxüëegü?

³ Rü yemacëx nixü ga yemaäcü pexcëx popera chaxümatüxü na penamexëegüxüçex i perü guxchaxügü naxüpa na pexütawa chaxüxü. Yerü tama chanaxwëxe ga yexguma chi yéma chaxüxgu na choxü pengechaügxüëexü. Erü pema nixü i chanaxwëxexü na choxü petaäexëegüxü. Rü aixcümä nagu charüxinü rü ngëgxuma choma chataäexgu rü pema rü tá ta petaäegü.

⁴ Rü yexguma pexcëx chanaxümatügu ga yema popera, rü poraäcü chanaxixächiä, rü düxwa yema chorü ngechaümlämaä chaxaxu. Natürü tama pexcëx chanaxümatü na pexü changechaügxüëexüçex, natürü pexcëx chanaxümatü na nüxü pecuáxüçex na ñuxäcü poraäcü pexü changechaügxü.

Pauru rü nüxü nüxü nangechaü ga yema duüxü ga chixexü namaä üxü

⁵ Rü yema yatü ga choxü ngechaügxüëexü, rü tama choxüxücatama nixü ga nangechaügxüëexü, natürü pexü rü ta nangechaügxüëe. Natürü tama chanangupetüxüëchaxü na pexna chacaxü i ngemachiga..

⁶ Rü yema poxcu ga nüxna pexäxü ga yema duüxü ga yexguma pengutaquëxegugu, rü chauxcëx rü marü name na ngëxïcata ma na yïfxü.

⁷ Rü ngëmacëx i ñuxma rü chanaxwëxe i nüxü nüxü pengechaü i norü chixexü rü nüxü perüngütxü na tama yexeraxü i chixexüwa nagaäxüçex i ngëma norü ngechaü.

⁸ Rü ngëmacëx chanaxwëxe i wenaxärü noxrirüü nüxü nüxü pedauxëë na aixcümä nüxü pengechaüxü.

⁹ Rü yemacëx nixü ga yemachiga marü pexcëx chanaxümatüxü, yerü pexü chaxüxchaü, rü nüxü chacuáxchaü ngoxi marü aixcümä chauga pexinüü.

¹⁰ Rü ñuxma pemaä nüxü chixu rü yíxema pema tüxü nüxü pengechaüxü i tümaärü chixexü, rü choma rü tá ta tüxü nüxü changechaü. Rü ngëgxuma chi tacü rü chixexüxü tüxü changechaügu, rü pegagu nixü i Cristupéxewa tüxü nüxü changechaüxü i ngëma.

¹¹ Rü ngëmaäcü chanaxü na tama nayoxniëxüçex i Chataná na chixexügu tüxü nayixëexüçex. Erü yixema rü meäma nüxü tacuëx i nacüma i Chataná na ñuxäcü chixexügu tüxü nayixëexüçex.

Tróaarü tännewa rü nanaxixächiä ga Pauru

¹² Rü yexguma Tróaarü tännewa changuxgu na nüxü chixuxüçex ga Cristuarü ore, rü poraäcü choxü natauxcha na yéma törü Coriaxü chapuracüxü.

¹³ Natürü tama aixcüma chataāē ga yéma, yerü tama yexma nüxü chayangau ga taeneē ga Titu. Rü yemacex nüxü charümoxē ga yémacüāx ga duǔxügü, rü ichaxüächi, rü Machedóniäānewa chaxü.

Cristu rü Paurumaā napora

¹⁴ Rü Tupanana moxē taxägü erü norü duǔxügüxü toxü nixigüxëe. Rü ñuxma na Cristuarü duǔxügü tixigüxü, rü nüma ya Tupana rü guxüguma tomaā nanaxüpëxe. Rü nüma nixi i toxü namuxü na duǔxügüxü nüxü tacuèxëxüçex i norü ore. Rü ngëma norü ore rü guxüwama nangu rü guxüguma nípuema ñoma wüxi i pumara i yichichixürü.

¹⁵ Rü ñuxma i toma i Cristugagu Tupanapëxewa na timexü, rü guxüwama tanguchigagü natantuwa i ngema yaxögüxü rü ngema tama yaxögüxü.

¹⁶ Rü ngëma duǔxügü i tama yaxögüxü rü nüxü nawëxtümüxü i tochiga, erü ngema ore i nüxü tixuxü rü norü pocxuchigagü namaā nixu. Natürü ngëma yaxögüxü rü namaā nataxëgü i tochiga erü ngema ore i nüxü tixuxü rü ore i namaxëxëexü nixi. Rü ngëmacex ëtexäxü natauxcha i ñaa puracü na nüxü tixuxü i ngëma ore?

¹⁷ Rü yíxema toxrüü ixigüxexicatama tixü ya tükü natauxchaxe. Rü toma rü tama Tupanaärü oreugu diéru ngixü tayaxu ngëma togü naxügüxürü. Natürü Tupanapëxewa rü aixcüma meä nüxü tixu i ngëma norü ore, erü nüma toxü nimugü rü Cristuarü tixigü.

3

Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxüchiga

¹ Rü ñuxma na pemaā nüxü tixuxü na aixcüma Tupana yiixü ga toxü mucü, rü bexmana tá nagu perüxinüne na wenaxärü togüétüwa tidexagüxü. Ëxna penaxwëxe na wüxi i carta i cuëxrü pexü tawéxü na nawa nüxü pecuáxüçex na aixcüma Tupanaärü orearü uruügü tixigüxü, rü ëxna penaxwëxe na pexütawa naxcex ítaçaxü i cartagü na ngëmawa duǔxügü toxü cuáxüçex naxrüxü i ngëma togü?

² Rü pemaā nüxü tixu rü tama tanaxwëxe i tacü rü carta na duǔxügü toxü cuáxüçex, erü pematama nixi i ngëma cartaruü pixigüxü, rü peva nixi i nangóxü na aixcüma Tupana yiixü ga toxü mucü. Rü meäma toðewa nüxü tacuexü i ngëma. Rü yema na naxüchicüxü ga perü maxü, rü ngëmawa guxüma i duǔxügü nüxü nadau na aixcüma wüxi ga mexü ga puracü taxüxü ga petantuwa.

³ Rü ñuxma rü meäma nangox na pema rü ñoma wüxi i carta i Cristutama ümatüxürü na pixigüxü. Rü torü puracügagu nixi i ngëma. Natürü tama wüxi i carta i tacü rü ümatüxümaä ümatüxü pixigü, natürü pema nixi i carta i Tupana ya Maxüçüä i Üünexü ümatüxü. Rü ngëma carta rü tama popera rü ëxna nutawa iwüçuchixü nixi, natürü perü maxüwa nixi i nangóxü i ngëma.

⁴ Rü ngëmacex tama tamuüne na ngëmaäcü togüçëxtama tidexagüxü, erü tayaxögü na Cristugagu Tupana toxü dauxü na timexü.

⁵ Rü tama toxrütama cuëxmaä nixi i tanaxüxü i tacü rü mexü. Natürü guxüma i ngëma taxüxü rü Tupanaärü ngüxëemaä nixi i tanaxüxü.

⁶ Rü Tupana rü toxü narüngüxëe na duǔxügümaä nüxü tixuxü i ngëma ngexwacaxüxü i norü uneta na ñuxäcü Cristugagu tá tükna naxäxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngëma maxü rü tama yema mugü ga Moiché ümatüxügagu tanayaxu, natürü tanayaxu erü Tupanaä i Üünexü tükna nanaxä. Rü yema mugü ga Moiché ümatüxü rü yuwa tükü gagüxü, rü taxü ga yauracüxümaä ñangu. Rü yemaäcü namexëchi ga yexguma ñangu.

⁷ Rü yema mugü ga Moichéna naxäxü ga Tupana, rü nutagu nixi ga naxümatüxü. Rü yexguma Moiché nayauxgu ga yema mugü, rü poraäcü niyaurachiweçü. Rü yemacex ga duǔxügü rü taxucüriwama Moichéchiwegu narüdaun. Natürü yema norü yaurachiweçü rü nioxochigü. Natürü ga yema mugü ga Moiché tükna ãxü i yuwa tükü gagüxü, rü taxü ga yauracüxümaä ñangu. Rü yemaäcü namexëchi ga yexguma ñangu.

⁸ Natürü yexeraäcü namexëchi nixi i ngëma uneta i ngexwacaxüxü i Tupanaä i Üünexü taxüçex ngoxëexü.

⁹ Rü yemaäcü woo namexëchi ga yema mugü ga yuwa tükü gagüxü, natürü yexeraäcü namexëchi i ngëma uneta i ngexwacaxüxü i Tupanapëxewa tükü mexëexü.

¹⁰ Rü yema mugü ga noxri mexëchixü, rü ñuxma rü taxuwama name, ega namaä nügü nangugü i ngëma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü i yexeraäcü mexëchixü.

¹¹ Rü yemaäcü woo namexëchi ga yema mugü ga paxächi ixixü, natürü yexeraäcü namexëchi i ngëma uneta i ngexwacaxüxü i guxügutáma ixixü.

¹² Rü toma aixcüma nüxü tacuex na guxügutáma yiixü i ngëma Tupanaärü uneta i ngexwacaxüxü i mexëchixü, rü ngëmacex tama cüäcüma duǔxügümaä nüxü tixu.

¹³ Rü ngēmacèx tama duǔxügüchaxwa iticüxgü yema Moǐché üxürü. Yerü ga Moǐché rü nügü nidüxchiwe na tama nüxü nadaugüxüçex ga yema Yudıugü ga ñuxäcü na yaxochigüxü ga norü yaurachiwecü.

¹⁴ Natürü ga yema duǔxügü ga Moǐchexü íixümüçügxü rü ñoma yadüxgüchiwexürü nüxigü yerü tama nüxü nacuèxgüéga ga tacüchiga na yiixü ga yema mugü. Rü ñuxma rü ta i ngëma Yudıugü rü tama nüxü nacuèxgüéga i ngëgxuma nawa nangüegü i ngëma mugü. Erü nangëxma i tacü i ñoma yadüxgüchiwexürü nüxü naguxchaxëëxü na tama nüxü nacuèxgüxüçex. Rü ñuxma rü ta tama nüxna ìanguégü i ngëma nacüma erü Cristuxicatama nixi ya yima nüxna ìangugxüecü.

¹⁵ Rü ñuxma rü ta i ngëma Yudıugü, rü ngëgxuma nawa nangüegü i ngëma ore ga Moǐché tükna äxü, rü nangëxma i tacü i ñoma yadüxgüchiwexürü nüxü naguxchaxëëxü na tama nüxü nacuèxgüxüçex na tacüchiga yiixü i ngëma ore.

¹⁶ Natürü ngëgxuma wüxi i duǔxü nüxü rüoxgu i nacüma i chixexü, rü törü Coriaxü yaxdöögü, rü ngëgxuma nixi i nüxna ìanguégü i ngëma nüxü naguxchaxëëxü.

¹⁷ Erü nüma ya törü Cori rü Naäe i Üünexü rü wüxitama nixi rü ngextá ìanguëxmaxüwa i törü Coriäe i Üünexü, rü tükü nanatauxchaxëë na Tupanana ingaicamagüxü.

¹⁸ Rü ngëmacèx guxâma i yixema na Cristuaxü yaxdögxü rü ñoma wüxi i woruarüü tawa nangóchipeta na ñuxäcü namexëchixü ya törü Cori erü nataxuma i tacü i tükü idüxüxü naxchaxwa. Rü nüma ya törü Cori i Naäe i Üünexü ixicü, rü guxüguma yexeraäcü tükü nimexëëchigü na naxrüü aixcüma imexüçex.

4

¹ Rü ngëmacèx taguma nüxü tarüchau i ñaä puracü, erü Tupana ya nüxü tanagechaütümüçü nixi ga toxü mucü na tanaxüxüçex i ñaä puracü na duǔxügümaä nüxü tixuxüçex i norü ore.

² Rü yemacèx nüxü tarüxoe ga guxüma ga tacü ga chixexü i äne tükna äxü i cüäcü üxü. Rü tama tanawomüxëëäcüma nixi i namaä nüxü tixuxü i ore rü tama tanaxüchicüü i ngëma ore. Natürü ngëma ore i aixcüma ixixüxüçicatama nixi i nüxü tixuxü. Rü ngëmaäcü Tupanapêxewa tamaxë rü duǔxügüpêxewa togü itawëx na nüxü nacuèxgüxüçex na ñuxäcü tixigüxü tomax.

³ Rü ngëgxuma chi texécex naguxchagu i ngëma ore i mexü i nüxü tixuxü, rü ngëma duǔxügü i iyärütauxexüçicatama nixi i naguxchaxü.

⁴ Erü nümagü rü tama nayaxögü. Rü ngëmacèx i ñoma i naäneärü äëgxacü i Chataná rü nüxü nanaguxchaxëë na tama nüxü nacuèxgüxüçex na ñuxäcü namexëchixü i norü ore ya Cristu ya Üüneçü. Rü Cristuwa nixi i nangóxü na ñuxäcü na yiixü ya Tupana.

⁵ Rü ngëgxuma duǔxügümaä nüxü tixuxgu i ngëma ore, rü tama tochigaxütama tixugü. Natürü nüxü tixu na Ngechuchu ya Cristu rü törü Cori yiixü, rü nüma tükü na nangechaüxügagü perü ngüxëëruügü na tixigüxü.

⁶ Erü nümatama ya Tupana ga noxri naäne naxügxug rü ëänexüwa nangoxëëcü ga ngöönexü, rü nümatama nixi i ñuxma i tükü yangoxnaäëxëegüxü na ngëmawa nüxü icuäxüçex na ñuxäcü namexëchixü i nümax. Rü ngëma norü mexü rü Ngechuchu ya Cristuchiwewa nixi i nüxü idauxü.

Tayaxögülama ega woo ngúxü ingegügu

⁷ Rü ngëma nüxü na icuáxü na ñuxäcü namexëchixü ya Tupana, rü ngëma cuëx rü wüxi i mexëchixü nixi. Natürü ngëma cuëx i mexëchixü rü taxüne i mařraxüñaxcëxwa nangëxma, na nangóxüçex na Tupanawa ne naxüxü i guxüma i pora rü tama i tawatama.

⁸ Rü guxüwama toxü nangëxma i guxchaxügü, natürü taguma nüxü tarüchau i ñaä puracü. Rü woo poraçaü taxoegaäegü, natürü taguma toxü ìnawogü. Rü woo duǔxügü toxü napíexëegü, natürü tama ngëxma tayacuëxëë i ñaä puracü.

⁹ Rü woo togü towe ingëxütanügi, natürü ya Tupana rü taguma toxü ìnawogü. Rü woo duǔxügü toxü napíexëegü, natürü tama ngëxma tayacuëxëë i ñaä puracü.

¹⁰ Rü guxüwama i ngextá itaxixüwa rü äüçümaxüwa tangëxmagü, yexgumarüü ga Ngechuchu na äüçümaxüwa nayexmaxürüü. Natürü ngëmaäcü toxü naxüpetü na duǔxügü nüxü daugüxüçex na ñuxäcü towa namaxüxü ya Ngechuchu.

¹¹ Rü ñuxma na tamaxëü, rü guxü i ngunexügü rü Ngechuchugagu äüçümaxüwa tangëxmagü. Natürü ngëmaäcü toxü naxüpetü na Ngechuchu inawéxüçex i norü pora nawa i ñaä toxone i yuxwëxexü.

¹² Rü ngëmaäcü Tupanaärü oreçex äüçümaxüwa tangëxmagü, natürü ngëmaäcü toxü naxüpetü na pema rü pexü nangëxüçex i maxü i taguma gúxü.

¹³ Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Nüxü chayaxö rü yemacèx Tupanachiga chidexa”,
ñanagürü. Rü ngëgxumarüütama tixigü i toma na tayaxögüxü rü Tupanachiga tidexagüxü.

¹⁴ Erü nüxǖ tacuègxǖ rü Tupana ga yuwa ínadaxéecü ga Ngechuchu ya törü Cori, rü yimatama Tupana tá nixī ya toxǖ irüdagüxéecü, erü Ngechuchuarü duüxǖgǖ tixigǖ. Rü ngémaäcü wüxigu pemaä nügüxǖtawa tá toxǖ nagagǖ.

¹⁵ Rü guxǖma ga yema toxǖ ngupetǖxǖ rü perǖ mexǖcëx nixī na yexeraäcü ya muëtanüxǖcëx i ngéma duüxǖgǖ i Tupana nüxǖ rüngüxéegǖlǖ. Rü ngémaäcü tá düwxwa namuxǖchi i ngéma duüxǖgǖ i moxë Tupanana ägüxǖ rü nüxǖ icuèxǖgǖxǖ.

¹⁶ Rü ngémacëx taguma nüxǖ tarüxōe na nüxǖ tixuxǖ i ngéma ore. Rü woo yayachigǖ rü yaturachigǖ i toxone, natürǖ toödewa rǖ guxǖ i ngunexǖgǖ rǖ yexeraäcü tiporaetanǖ.

¹⁷ Erü ngéma nüxǖ i toxǖ üpetǖxǖ i ñaǟ torǖ maxǖwa, rǖ ngéma rǖ wüxī i paxaaächimare nixī rǖ paxa tá nangupetǖ. Natürǖ ngémaäcü tá tanayaxu i wüxī i maxǖ i mexéchixǖ i tagutáma gúxǖ i ñoma i naâneçǖqǟx i maxǖarǖ yexeraxǖchi ixixǖ.

¹⁸ Rü tama ngéma ñuxma nüxǖ idauxǖgǖ nixī itarüxǖnǖexǖ, natürǖ nagu tarüxǖnǖe i ngéma ñuxma tama nüxǖ idauxǖ. Erü ngéma ñuxma nüxǖ idauxǖ rǖ tama natai, natürǖ ngéma ñuxma tama nüxǖ idauxǖ, rǖ guxǖgutáma nangéxmaächa.

5

¹ Rü nüxǖ tacuègxǖ ega ngéxguma iyanaxoxgu i ñaǟ toxone i paxaaächi ñuxma toxǖ ngéxmaxǖ, rǖ daxǖguxǖ i naânewa tá tanayaxu i wüxī i toxone i tagutáma iýarüxoxǖ i Tupanatama toxçëx mexéexǖ rǖ tama i duüxǖgǖ.

² Rü ngémacëx i ñuxma i ñaǟ toxonewa tamaxéyane, rǖ tama aixcüma tataäegǖ. Erü tanaxwëxe na paxa toxǖ nangéxmaxǖ i ngéma toxone i daxǖguxǖ i naânewa ngéxmaxǖ.

³ Rü ngéma toxone i daxǖguxǖ i naânewa tá toxǖ ngéxmaxǖ rǖ ñoma wüxī i naxchirurǖ tá toxǖ nidüxǖ, na ngémaäcü naxäxǖnexǖcëx i toöē.

⁴ Rü ñaǟ toxone i ñuxma toxǖ ngéxmaxǖwa tamaxéyane, rǖ tanaxixächiäegǖ rǖ tama aixcüma tataäegǖ. Rü tama aixcüma itanatåxchaǖ i toxone i ñoma i naânewa toxǖ ngéxmaxǖ, natürǖ tanaxwëxegǖ na tanayaxuxǖ i toxone i ngexwacaxǖxǖ na ngémaäcü ngéma maxǖ i ngexwacaxǖxǖ iyanaxoxéexǖcëx i toxone i ñuxma toxǖ ngéxmaxǖ.

⁵ Rü Tupana nixī ya toxǖ imexéecü naxcëx i ngéma ngexwacaxǖxǖ i maxǖ rǖ ngéma ngexwacaxǖxǖ i toxone. Rü toxna nanamu ga Naäē i Üünexǖ na ngémawa nüxǖ tacuáxǖcëx na aixcüma tá tanayaxuxǖ i ngéma.

⁶ Rü ngémacëx taxucëxma taxoegaäegǖ. Erü nüxǖ tacuèx rǖ ñuxma ñaǟ toxonewa tamaxéyane, rǖ taxucüruwama törü Corixütawa tangéxmagǖ i daxǖguxǖ i naânewa.

⁷ Rü woo tama nüxǖ tadaugǖ ya yima törü Cori i ñuxmax, natürǖ tayaxögǖ na wüxī i ngunexǖ rǖ tá nüxǖ tadaugǖxǖ. Rü ngéma nixī i toxǖ poraxéexǖ i ñaǟ torǖ maxǖwa.

⁸ Rü ngémacëx taxucëxma taxoegaäegǖ ega tayuegu. Erü toxçëx rǖ narümemañ nixī na nüxna itachoxtǖxǖ i ñaǟ toxone, na törü Corixütawa tayangéxmagǖxǖcëx.

⁹ Rü ngémacëx, woo ñoma i toxonewa tangéxmagǖ rǖ éxna tama nawa tangéxmagǖ, rǖ tanaxwëxe na guxǖguma törü Coriarǖ ngüchäǖ na taxǖxǖ. Rü ngémacëx naxcëx tadaugǖ na tanaxǖxǖ i ngéma nanaxwëxexǖ i nümax.

¹⁰ Erü guxäätama i yixema rǖ Cristupéxewa tá tangugǖ na wüxicigǖ nayaxuxǖcëx i ngéma tükna üxǖ. Rü nüma tá wüxicigǖxǖ nangugüärǖ maxǖqǟ. Rü ngégumarǖ na ñuxäcü meǟ imaxéexǖ rǖ éxna chixri imaxéexǖ ga yexguma ñoma ga taxünewa iyexmagǖ, rǖ ngémaäcü tama ixaixcümagǖxǖ.

Cristu rǖ taxcëx Tupanaxǖ naruüngǖxmǖxǖē

¹¹ Rü ngémacëx Tupanäärü oreärü uwa tapuracüe rǖ tayaxucuxëgǖ i duüxǖgǖ na yaxögǖxǖcëx. Erü toma rǖ aixcüma törü Corixǖ tamuǖ. Rü Tupana toxǖ nacuèx na ñuxäcü yíixǖ i törü maxǖ, rǖ chierüna pema rǖ chi ta toxǖ pecuèxgux.

¹² Rü tama tanaxwëxe i wenaxärǖ togüétüwa tidexagǖ, natürǖ pexǖ tarüngǖxéecüchaǖ na pexǖ nangéxmaxǖcëx na tacǖcëx tomaä petaäegǖxǖ na nüxǖ pecuáxǖcëx na ñuxäcü penangäxǖxǖ i ngéma duüxǖgǖ i pepéxewa nügǖ írümegünetaxǖ natürǖ norǖ maxǖwa rǖ tama ixaixcümagǖxǖ.

¹³ Rü woo duüxǖgǖ toxǖ daugǖ na Tupanagu taxäǖäegǖxǖ, rǖ nüetama nixī i ngéma erǖ nümatama ya Tupana rǖ meäma toxǖ nacuèx. Natürǖ i pema rǖ meäma toxǖ pecuèx na meäma toödëxǖ tacuäcüma pemaä nüxǖ tixuxǖ ga norǖ ore.

¹⁴ Rü Cristu ya poraäcü toxǖ ngechaäcü nixī ya ñuxma tomaä icuäcü, erǖ tayaxȫ na nüma rǖ guxäärǖ pecaducë nayuxǖ na yexma yanaxoxǖcëx ga guxäärǖ chixexǖgǖ.

¹⁵ Rü yemaäcü guxǖma ga duüxǖgucëx nayu ga Cristu, na ngéma duüxǖgǖ i ñuxma maxéexǖ, rǖ tama nümatama nagu naâxǖnǖexǖgǖ namaxéexǖcëx, natürǖ naxcëx na namaxéexǖcëx ya yima naxcëx yucǖ rǖ wena írüdacü.

¹⁶ Rü ngēmacèx i toma rü tama ñoma i nañecüäx i duüxügü nagu rüxñüexürrüü texéx tangugüärü maxüäx. Rü woo ga üpa rü ñoma ga nañecüäx ga duüxügü nagu rüxñüexürrüü Cristuxü tangugü, natürü i ñuxma rü tama ngēmaäcü namaä nagu tarüxñü.

¹⁷ Rü ngēxguma texé Cristuaxü yaxögxu, rü ngexwacaxüxü i duüxü tixi. Rü nuxcümäüxü ga tümacüma rü marü tükna inayarüxo, rü ngexwacaxüxü i maxü tükü nangëxma.

¹⁸ Rü guxülmä i ngëma rü Tupana nixi ya naxüçü. Rü ñoma nixi ga Cristugagu tamaä inangüxmüxü. Rü ñuxma rü toxü namu na duüxügumaä nüxü tixuxü na namaä inangüxmüexülcèx.

¹⁹ Yerü Tupana rü Cristugagu duüxügumaä nügü narüngüxmüxex. Rü tama duüxügürü pecadugu naxñüäcüma nanaxü ga yema. Rü ñuxma rü toxü namu na ngëmachigaxü duüxügumaä tixuxü.

²⁰ Rü ngëmaäcü Cristuarü orearü ngeruügü tixigü, rü towa nixi i Tupana pexü cèèxüxü na namaä iperüngüxmüexülcèx. Rü ngëmacèx Cristuégagu pexü tacëèxügü na Tupanamaä iperüngüxmüexülcèx.

²¹ Cristu rü taguma pecadu naxü. Natürü tagagu nixi ga Tupana ga ñoma pecaduäxürrüüäcüma namaä naxüäxü na yemaäcü nagagu tükü ínanguxüxexülcèx nawa i torü chixexü na aixcüma napëxewa imexülcèx.

6

¹ Rü ñuxma na Tupanaärrü ngüxüexü tixigüxü, rü pexü tacëèxü na tama nüxü pexoxülcèx ga yema pemaä na namecümäxü ga yexguma nayugü ga Nane.

² Erü Tupana rü norü ore i ümatüküwa, rü ñanagürü:

"Rü yema ngunexü ga nagu namexügu na choxü peyaxuxü, rü yexguma nixi ga pexü chaxñüxü. Rü yexguma pexna chanaxuäxüga maxü i taguma gúxü, rü yexguma nixi ga pexü charüngüxüexü",

ñanagürü. Rü ñuxma nixi i ngëma ngunexü i nagu namexü na Tupanaxü peyaxuxü, rü ñuxma nixi i ngëma ngunexü i pexna naxuaxüäxü i maxü i taguma gúxü.

³ Rü toma rü guxüguma naxcèx tadau na guxäpëxewa meä tamaxexü na taxucëxma texé chixri torü puracüchiga idexaxülcèx.

⁴⁻⁵ Rü guxüwama duüxügüxü nüxü tadauxexüchaü na aixcüma Tupanaärrü duüxügü tixigüxü. Rü ngëmacèx yaxna namaä taxinü i ngëxguma woo ngüxü toxü ngupetügu, rü éxna tacü toxü tauxgu, rü éxna tacü rü guxchaxü toxü ngëxmagu, rü éxna toxü yaquaixgügu, rü éxna toxü napoxcuegu, rü éxna naxjächiäetanügu rü tomaä nanuëgu. Rü poraäcüxüchima tapuracüe, rü ñuxguacü rü tama tapee, rü ñuxguacü rü taiya toxü nangux. Natürü yaxna namaä taxinü i guxüma i ngëma.

⁶ Rü ngexgumarüxü ta duüxügüxü nüxü tadauxexü na aixcüma namexü i torü maxü, erü aixcüma Tupanapëxewa meä tamaxü, rü meä Tupanaxü tacuëx, rü yaxna duüxügumaä taxinü, rü namaä tamecüma. Rü nüxü nüxü tadauxexü na towa nangëmaxü i Tupanäeä i Üünexü rü aixcüma guxü i duüxügüxü tanagechaüxü.

⁷ Rü duüxügüxü nüxü tadauxexü na aixcüma namexü i torü maxü, erü namaä nüxü tixi i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü itanawex i Tupanaärrü pora i towa ngëxmaxü. Rü ngëma toxne ixixü rü ngëma nixi i torü maxü i aixcüma mexü i Tupanapëxewa. Rü ngëmamaä nixi i togü itapoxüxü i torü uwanügüpëxewa.

⁸ Rü ñuxguacü i duüxügü rü toxü nicuexüügü, rü ñuxguacü rü tacü tomaä nixugü. Rü ñuxguacü rü meä tochigü nidexagü, rü ñuxguacü rü chixri tochigü nidexagü. Rü woo aixcümachirëx yixigü i ngëma ore i nüxü tixuxü, natürü doratex toxü nawogüe.

⁹ Rü woo meä toxü nacuëxgüchirëxgu, natürü ñoma tama toxü nacuäxürrü tomaä nixigü i duüxügü. Rü ñuxguacü rü wixgutaëx tayue, natürü naetüwa tamaxëäma. Rü toxü napoxcue, natürü tama toxü nadaixichi.

¹⁰ Rü woo tanagechaügügu, natürü guxüguma tataäegüama. Rü woo ñoma i nañnewa tama tamuärrü ngëmaxüäxügü, natürü muxüma i duüxüna tanaxä i taxü i mexü erü togagu nanayaxu i maxü i taguma gúxü. Rü woo taxuüma toxü ngëxmëxgu i ñoma i nañnewa, natürü daxü-gü i nañnewa rü toxü nangëxma i guxüma.

¹¹ Pa Chaueneëgü i Corütiucüäx, düçax aixcüma pemaä nüxü tixi rü guxü i torü maxünemaä pexü tanagechaügüxüchi.

¹² Rü toma rü tama pexü taxoe, natürü pema waxi nixi i tama petoxwëxexü.

¹³ Rü dütçax, Pa Chaueneëgü, rü ñoma wüxi i papá naxäcügüxü cèèxüxürrü pexü chacëèxü na choxü pengechaügüxülcèx ngëma choma pexü changechaüxürrü.

¹⁴ ¡Rü tāutáma namaā pexāmucū i ngēma duūxügū i tama yaxōgütü! Erü ngēxguma chi ngēmaācū penaxüxgu rü tāutáma guxā wüxigu perüxñüe. ¿Rü ñuxäcū nawüxiguxü i ngēma mexü namaā i ngēma chixexü? ¿Rü ñuxäcū nawüxiguxü i ngóonexü namaā i eānexusü?

¹⁵ ¿Rü ñuxäcū nawüxiguxü ya Cristu namaā i Chataná? ¿Rü ñuxäcū nawüxiguxü i wüxi i duūxü i yaxöoxü namaā i wüxi i duūxü i tama yaxöoxü?

¹⁶ ¿Rü ñuxäcū Tupanapatawa nangēmaxü i tupanapanetachicünèxägū? Erü yixema rü Tupana ya maxücupata tixigü, rü tawa namaxü i nümax. Rü Tupana rü pechiga nidexa ga yexguma ñaxgu:

“Rü ngēma duūxügūwa tá chamaxü, rü natanüga tá chayarüxüüxü. Rü norü Tupana tá chixi, rü nümagü rü tá chorü duūxügü nixigü”,

ñaxgu.

¹⁷ Rü yemacëx ñanagürü ta ga törü Cori:

“¡Rü ipechoxü i natanüwa i ngēma duūxügü i tama chorü duūxügü ixigüxü! ¡Rü tāxü i nüxü pingögütü i ngēma chopéxewa chixexü! Rü choma rü tá pexü chayaxu.”

¹⁸ Rü choma rü Penatü tá chixi, rü pemagü rü tá chaunegü rü chauxacügü pixigü”, ñanagürü ya törü Cori ya Tupana ya guxüllär yexera poraxüchicü.

7

¹ Rü dūcax, Pa Chaueneégü ya Pexü Changechaügütex, rü ngēma Tupanaärü unetagü i pemaā nüxü chixuxü, rü taxcëx nixigü. Rü ngēmacëx tanaxwëxe na yigüna idaugüxü na tama taxünemaā rü éxna taâemaā naxüxüçex i ngēma Tupanapéxewa tama mexü. Rü tanaxwëxe i aixcüma Tupanaxü imuüeäcüma nüxna yigü taxagü rü naxcëxicatama tamaxë.

Pauru rü ngema Corítiuciújaxgümañ nataâxé

² Rü tanaxwëxe i toxü pengechaügüt. Rü dūcax ga toma rü taxúxemaäma chixexü taxügü. Rü taxúxexüma chixexüga tanguxéê. Rü taxúxexüma tawomüxéêgüt.

³ Rü tama pexü chixuxüçex nixi i pemaā nüxü chixuxü i ngēma. Yerü marü pemaā nüxü chixu na ñuxäcü guxü ga chorü maxümaä pexü changechaüxü. Rü ngema pexü na changechaüxügagu rü íchamemare na petanüwa chamaxüxü rü éxna wüxigu pemaā chayuxü.

⁴ Rü ñuxma rü taxucëxma pexü chaxñeäcüma pemaā chidexa erü poraäcü pemaā chataäe. Rü woo ngúxü na tingegüxü, natürü aixcüma choxü penangúchaüxéê rü choxü petaäxéê.

⁵ Rü yexguma Machedóniäñnewa tangugügürüwa rü taguma itarüngügü. Yerü guxüwama ga ngeexta ítaxixüwa rü nüxü itayangau ga guxchaxügü. Rü duūxügü rü toxü nanaguxchaxéê na tanaxüxü i Tupanaärü puracü rü yemacëx poraäcü taxoegaâxéêgüt.

⁶ Natürü ya Tupana ya tixü taâxéêcü ya yíxema ngechaügüxe, rü toxü rü ta nataâxéê ga yexguma toxütawa nanguxgu ga taeneé ga Titu.

⁷ Rü tama yema toxütawa na nanguxüçexicatama tataâegü, natürü tataâegü ta yerü ga pema rü poraäcü nüxü penangúchaüxéê rü penataâxéê ga guma taeneé ga Titu. Rü nüma ga Titu rü tomaä nüxü nixu na ñuxäcü poraäcü penaxwëxexü na toxü pedauxü. Rü tomaä nüxü nixu na ñuxäcü naxcëx pengechaügütexü ga yema chomaä pexüxü, rü na ñuxäcü chauxcëx pexoegaâxéêgüt. Rü guxüma ga yema oremaä rü yexeraäcü chataäe.

⁸ Choma nüxü chacuëx rü yema popera ga pexcëx chaxümatüxü rü pexü nangechaügütexéê, natürü ñuxma rü marü tama naxcëx changechaüxü na chanaxümatüxü ga yema popera. Rü noxri rü yemääcü naxcëx changechaüxü ga yexguma nüxü chacuëxga na pexü nangechaügütexéêga yema popera ga yexguma penayauxgu.

⁹ Natürü i ñuxma rü chataäe na pexcëx chanaxümatüxü ga yema popera. Rü tama yema na pengechaügütexüçex chataäe, natürü chataäe yerü yema perü ngechaügagu Tupanana pecuëxächicü rü penaxüchicü ga perü maxü. Rü pema rü aixcüma Tupanana pecuëxächieäcüma namaā peporae ga yema ngechaüxü, rü yemääcü taxuüma ga chixexü pemaä taxü ga yexguma pexcëx tanaxümatüga yema popera.

¹⁰ Rü ngēma ngechaüxü i Tupana naxwëxexüäcüma namaä iporaexü, rü name nixi, erü ngēma ngechaügagu naxüchicü i törü maxü rü ngēmagagu tanayaxui maxü i taguma gúxü. Rü ngēmacëx taxucëxma naxcëx pixäüxächie i ngēma ngechaüxü. Natürü ngēma ngechaüxü i nañeñeäcü i duúxügü nüxü ngēmaxü rü taxuwama name erü yuwa nanaga.

¹¹ Rü yexguma yema poperamaä pexü changechaüxéêgüt, rü Tupana naxwëxexüäcüma nixi ga namaā peporaeñü ga yema ngechaüxü. ¡Rü dūcax i ñuxma i tacü Tupana pemaä ñuxü i ngēma perü ngechaügagu! Yerü yema perü ngechaügagu rü aixcüma nagu perüxñüe ga yema chixexü ga petanüwa üpetüxü, rü meäma chomaä nüxü pixu ga yema. Rü yema perü ngechaügagu rü peäewa nangux ga yema chixexü, rü poraäcü Tupanaxü pemuuë. Rü yemacëx penaxwëxe na yéma chaxüxü na pexü chayarüngüxéêxüçex yerü

penamexēēguchaň ga yema chixexü. Rü yema perü ngechaňgagu rü aixcüma penaxucuxé ga yema duňxü ga chixexü üxü. Rü guxü ga yemawa rü ipenawêx na tama pegagu yïixü ga yema chixexü ga ngupetüxü.

¹² Rü yemacëx, yexguma pexcëx chanaxümatüga yema popera, rü tama yema duňxü ga chixexü üxügü charüxñüäcüma chanaxümatü, rü tama yema duňxü ga namaä chixexü naxüxügü charüxñüäcüma chanaxümatü. Natürü chanaxümatüga yema popera na yemawa Tupanapêxewa nüxna pecuëxächiexüçex na ñuxäcü aixcüma toxü pengechaňgüxü.

¹³ Rü yema na toxü pengechaňgüxü, rü wüxi ga taäe nixi ga toxçex. Natürü yema taäeäärü yexera nixi ga yema taäe ga toxü yexmaxü ga yexguma nüxü tadëüxgu ga Titu ga ñuxäcü taxü ga taäe petanüwa na nayaxuxü. Rü aixcüma guxâma ga pema nixi ga wenaxäärü poraäcü nüxü penangúchaňxéexü.

¹⁴ Rü noxri tauta yéma naxüxgu ga Titu, rü namaä nüxü chixu na mexü i duňxügü na pixigüxü. Rü ñuxma rü taxucëxma chaxâne, erü guxüma ga yema Titumaä nüxü chixuxü ga pechiga rü aixcüma ngëmaäcü nixi, yexgumarüü na aixcüma yïixü ga guxüma ga yema Tupanaäärü ore ga pemaä nüxü tixuxü.

¹⁵ Rü ñuxma i Titu rü yexeraäcü pexü nangechaňi i ngëguma nüxna nacuëxächigu na ñuxäcü meä naga pexñüexü rü ñuxäcü nüxü pengechaňäcüma meä penayaxuxü.

¹⁶ Rü choma rü ta poraäcü pemaä chataäexüchi, erü nüxü chacuëx na aixcüma peyan-guxéexü ga guxüma ga yema pemaä nüxü chixuxü.

8

Yema yaxögüxü rü woo tama na namuärü dïerüäxgüxü, natürü yema nüxü yexmacü ga dïerumaä meä togüxü narüngüxéegü

¹ Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgük, rü pemaä nüxü tixuxchaň na ñuxäcü Tupana namaä mecümaxü i ngëma yaxögüxü i Machedóniäänearü lïnegüwa ngëxmagüxü.

² Rü woo taxü ga guxchaxügü nüxü na üpetügüxü, natürü nataäegüama. Rü woo tama na namuärü dïerüäxgüxü, natürü yema nüxü yexmacü ga dïerumaä meä togüxü narüngüxéegü.

³ Rü choma nüxü chadau rü pemaä nüxü chixu rü nümagü rü taäeäcüma ngïxü inaxâgü ga guxüma ga dïeru ga nüxü tauxchacü na ngïxü inaxâgüxü. Rü ngletü yemaäärü yexera taäeäcüma ngïxü inaxâgü.

⁴ Rü poraäcü toxü naceèxügü na tama nüxna tanachuxuxüçex na yemaäcü yema togü ga taeneëgük nangüxéegüxüçex.

⁵ Rü yema nagu tarüxñüexüäärü yexera ngïxü inaxâgü ga yema yaxögüxü ga Machedóniäänecüäx. Yerü Tupananaxïra nügü naxâgü rü yemawena toxna nügü naxuaxügü na toga naxñüexüçex, yema Tupana naxwèxexürrü.

⁶ Rü yemacëx Tituxü tacëexü na wena petanüwa naxüxüçex na ngïxü pinguxéexüçex ga yema dïeru ga marü pemaä ngïxü inaxâgücü na ngïxü penutaquëxexü naxcëx i ngëma togü i taeneëgü i nüxü nataxuxü.

⁷ Pema rü guxüwama meä ipexü erü meä peyaxögü, rü pexü natauxcha na meä nüxü pixuxü i Tupanaäärü ore erü meä nüxü pecuëx na tacüchiga yïixü. Rü aixcüma togüxü perüngüxéechäň, rü yema pexü tangüxéexüäcüma pegü pengechaňgü. Rü ñuxma rü ngëgumarüü ta penaxwëxe na aixcüma meä ipexü nawa i ngëma mexü i nacüma na dïeru ngïxü ipexxü naxcëx i ngëma taeneëgü i nüxü nataxuxü.

⁸ Tama wüxi i mu nixi i ngëma pemaä nüxü chixuxü. Natürü chanaxwëxemare na nüxü pecuäxü na ñuxäcü taäeäcüma ngïxü inaxâgüxü ga togü ga yaxögüxü. Rü pemaä nüxü chixu i ngëma na pema rü ta ngïxü ipexxü naxcëx i ngëma dïeru i togü i taeneëgürü ngüxéexüçex ixïcü, na ngëmaäcü ipenawëxüçex na aixcüma nüxü pengechaňgüxü.

⁹ Erü pema rü marü nüxü pecuëx na ñuxäcü tamaä namecümaxü ga törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü woo nüxü nayexma ga guxüma, natürü ñoma wüxi ga ngearü yemaxüläxürüü pexcëx nügü nixixéen na ngëmaäcü pexü nangëmaxüçex i muxüma i mexügü.

¹⁰ Rü ñuxma rü perü mexüçex nixi i pemaä nüxü chixuxü i ngëma dïeruarü nutaquëxchiga. Rü taunecü ga ngupetücügutama nixi ga ipenaxügüxü ga ngïxü na penutaquëxexü. Rü yema rü aixcüma perü ngüchaňmaä nixi ga penaxüxü.

¹¹ Rü ñuxma rü yema noxri na meä ipenaxügüxürüü, rü name nixi i taäeäcüma rü perü ngüchaňmaä peyan-guxéexü rü ngëma dïeru i pexü ngëxmacüwa ngïxü ipexä naxcëx i ngëma peeneëgü i nüxü nataxuxü.

¹² Erü ngëguma aixcüma wüxi ya duňxë tümaäärü ngüchaňmaä ngëma dïeru i tükü ngëxmëxcüwa tümaëneëcëx ngïxü itaxâxgu, rü Tupana rü taäeäcüma ngïxü nayaxu. Erü nüma ya Tupana rü taguma tükna ngïxëcëx naca i ngëma tükü tayxü.

¹³ Rü ngēmacèx tama chanaxwèxe i ngēma togüxü na perüngüxēēxügagu pexü nataxu i pemax.

¹⁴ Natürü chanaxwèxe i guxāma tükü nangēxma i tacü i tanaxwèxexü, erü tama name na texeaxü nataxuxü i tacü. Rü ñuxma na pexü nangēxmaxü i perü díeru, rü name nixi i nüxü perüngüxēēgü i ngēma taeneēgü i nüxü nataxuxü. Rü ngürüächi to i ngunexügü i pema pexü nataxgu, rü nümagü rü tá nüxi nüxü nangēxma na pexü nangüxēēgüxücex. Rü ngēmaäcü tá guxatama tawüxigu.

¹⁵ Rü Tupanaäärü ore i ümatüxüwa rü ñanagüürü:

“Guxema muxüma tükü yexmaxë rü taxuüma tükü ínayaxü. Rü guxema noxretama tükü yexmaxë rü tama tükü inayataxu”,
ñanagüürü.

Titu rü namüçügüchiga

¹⁶ Natürü Tupanana moxé chaxä, erü nüma rü Tituxü nagu narüxñüxëe na aixcüma pexü nangüxēēxücex, ngēma choma pegu charüxñüxürlüü.

¹⁷ Rü nüma ga Titu rü: “Ngü” ñanagüürü na wena petanüwa chanamuxü. Yerü nüma rü woetama poraäcü pegu narüxñü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü wena petanüwa naxü, erü nüxü nangüchaü.

¹⁸ Rü Titumaä ngēma tanamu i wüxi i taeneë i guxüma i yaxögüxü nüxü ngechaügüxü erü nüma rü aixcüma meä nüxü nixu i Tupanaäärü ore i tükü maxëxëxü.

¹⁹ Rü tama ngēmacèxicatama nixi. Erü guxüma i ngēma yaxögüxü rü ngēma taeneëxü naxunetagü na toxü iyaxümlücxücex rü toxü nangüxēēxücex i ngēxguma Yerucharéüwa ngixü tangexgu i ngēma dieru, na ngēmaäcü nüxü ticuëxügüxülcex ya törü Cori, rü na guxäma nüxü dauxülcex na ñuxäcü taäeäcüma yigü rüngüxēēgüxü.

²⁰ Rü itayaga i ngēma taeneë, erü tama tanaxwèxe i texé toxü tixu i yixcama ngïxcex i ngēma tacü i dieru i taeneëgücex ngixü inutaquëxegücex.

²¹ Erü tama Tupanapêxewaxicatama tanaxwèxe na meä tanaxüxü, natürü guxü i duüxügüpêxewa rü ta tanaxwèxe na meä tanaxüxü.

²² Rü Titumaä rü ngēma to i taeneëmaä petanüwa tanamu i wüxi i to i taeneë i toxü nüxü dauxëxü na aixcüma nüxü nangüchaü na naxüñaxü i Tupanaäärü puracü. Rü ñuxma rü yexeraäcü petanüwa naxüñchaü i nümax, erü nüxü nacuëx na ñuxäcü pema rü taäeäcüma togüxü na perüngüxēēgüchaüxü.

²³ Rü ngēxguma texé pexna caxgu na texe yüixü ya Titu, jrü tümamaä nüxü pixu na nüma rü chomüci ya wüxiwa chomaä pexcex puracü na yüixü! Rü ngēma taxre i togü i namüçügü, rü ngēma nixi i yatüğü i guxüma i yaxögüxü nüxü unetagüxü na Cristuarü puracü naxügüxülcex. Rü nümagü rü aixcüma norü maxümaä Cristuxü nicuëxüügü.

²⁴ Rü ngēmacèx chanaxwèxe i ngēma taeneëgüxü nüxü pedauxëe na aixcüma nüxü pengechaügüxü, na guxüma i yaxögüxü nüxü cuëgxülcex i ngēmachiga. Rü ngēmaäcü guxüma i ngēma yaxögüxü tá nüxü nacuëxgü na aixcüma yüixü i ngēma mexü i ore i pechiga namaä nüxü tixuxü.

9

Yema díeru ga yema togü ga yaxögüxülcex ngïxü inutaquëxecüchiga

¹ Rü taxucèxma tüküyü pexcex chanaxümatü ngïchiga i ngēma dieru i ngixü penutaquëxegücü naxcex i ngēma taeneëgü i yaxögüxü i Yudéaanewa ngëxmagüxü.

² Erü marü nüxü chacuëx rü perü ngüchaümaä ipenaxä i ngēma dieru. Rü guxüguma taäeäcüma ngēma yaxögüxü i Machedóniäähnewa ngëxmagüxümaä nüxü chixu na ñuxäcü i pema i Acayaanewa ngëxmagüxe rü naï ya taunecügutama marü ipememarexü na ngixü ipexägüxü i ngēma dieru. Rü yema rünumaëxü ga yaxögüxü ga Machedóniäähnecüxü, rü yexguma nüxü naxñinüegu na ñuxäcü taäeäcüma togücex ngïxü na ipexägüxü i perü díeru, rü nümagü rü ta inanaxügü na ngixü inaxägüxü.

³ Natürü i ñuxma rü ngēma petanüwa chanamugü i ngēma taeneëgü na nüxü nadaugüxülcex, na aixcüma yüixü i ngēma nüxü chixuxü i pechiga. Rü chanaxwèxe na aixcüma ipememarexü na ngixü ipexäxü i ngēma dieru, ngēma taeneëgümaä nüxü chixuxürlüü.

⁴ Erü ngēxguma chi ñuxre i taeneëgü i Machedóniäähnecüxü rü ngürüächi chomaä petanüwa naxixgu, rü tama chanaxwèxe na pexü na iyangauxü na tama aixcüma ipememarexü na ngixü ipexäxü i ngēma dieru. Rü toxü rü chi wüxi i ânexüchi nixi, erü marüçhirëx namaä nüxü tixu na ñuxäcü aixcüma ipememarexü na ngixü ipexäxü i ngēma dieru. Rü maneca pexü rü chi ta wüxi i ânexüchi nixi.

⁵ Rü ngēmacèx nixī i chauxcèx namexū na naxcèx íchaçaxū i ngēma taeneēgū na nüxīra petanüwa naxixüçèx rü nümatama pexū yanangüxüçèx na ngixū penutaquéxegüxüçèx i ngēma díeru ga üpamama ngixū pixucū. Rü ngēmaäcū aixcüma tá ífimemare i ngēma díeru i ngēxguma ngema changuxgu. Rü togū tá nüxū nadaugü na aixcüma perü ngúchaümaä yïixū na ngixū ipexägüxū rü tama aüäcüma na yïixū.

⁶ ¡Rü nüxna pecuëxächíe i ngema dexa i ñaxü!

"Rü yíxema noxretama i nanetüchire itoxe, rü noxretama i norü o tayaxu. Natürü yíxema muxü i nanetüchire itoxe, rü muxüma i norü o tayaxu",

ñaxü!

⁷ Rü wüxicigü tanaxwèxe na ngixū itaxäxü i ngēma ngígu tarüxñüçü na ñuxre ngixū itaxäxchaüxü. Rü tama name i aüäcüma ngixū itaxäxü rü éxna texé tükü muäcüma ngixū itaxäx. Erü Tupana rü nüxü nangechaü i ngēma duüxü i taäeäcüma ngixū ixäxü.

⁸ Rü Tupanaméxéwa nangéxma na poraäcü pexna naxäähüçèx i guxüma i mexü i pexü taxuxü, na guxüguma pexü nangémaxmäcü i ngēma penaxwèxexü rü naetü na pexü iyaxüxüçèx na togüxü namaä perüngüxüçèx.

⁹ Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Yima yatu ya mécü rü norü ngúchaümaä meä inanaxä nüxna i ngēma duüxügü i taxuüma nüxü ngéxmaxü. Rü Tupana rü tá guxügu nüxna nacuëxächi na ñuxäcü namecümaxü i nümax",

ñanagürü.

¹⁰ Tupana nixī ya tükna naxäcü ya nanetüchire na inatoxüçèx, rü tükna naxäcü i ñona na nangöxüçèx. Rü nüma tá nixī i pexna naxäähü i guxüñema ya nanetüchire ya penaxwèxene na ipenatoxüçèx. Rü nüma tá nanaxüxéê rü nanayaxéê ya yima nanetüchire. Rü tá nanamuxéê i norü o, na muxüchixü nawa peyaxuxüçèx na ngémamaä togüxü perüngüxüçèx.

¹¹ Rü ngēmaäcū i pema rü tá pexü nangéxma i guxüma i mexü na tauxchaäcüma nüxü perüngüxüçèx i togü. Rü ngēxguma ngēma togü i taeneëgxüttawa ngixü tangegügi i ngēma díeru i naxcèx ngixū ipexäcü, rü nümagü rü tá poraäcü Tupanana moxé naxägü ngixcèx.

¹² Erü ngēxguma nüxna ngixū taxägu i ngēma díeru i nüxü ngímaä perüngüxüçèx i ngēma taeneëgü, rü tama tacü i nüxü taxuxüçèx icatama ta nixī, natürü naetü i nümagü i taeneëgü rü perü ãmaregagu tá poraäcü Tupanana moxé naxägü.

¹³ Rü nümagü i ngēma taeneëgü rü tá Tupanaxü nicuëxügü, erü ngēma perü ãmaremaä tá nüxü nüxü pedauxéê na aixcüma naga pexñüxü i Cristuarü ore i mexü. Rü nümagü rü tá Tupanana moxé naxägü naxcèx i ngēma perü ãmare i perü ngúchaümaä nüxna rü guxüma i yaxögüxüna pezägxü.

¹⁴ Rü ngéxgumarü i ngēma taeneëgü rü tá poraäcü pexcèx nayumüxegü, erü pexü nangechaügü. Rü tá Tupanana moxé naxägü naxcèx na ñuxäcü nüma ya Tupana poraäcü pexü nangüxüçèx na yemaäcü pexü natauxchaxüçèx na nüxü perüngüxüçèx.

¹⁵ Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupanana moxé taxä, yerü tükna nanamu ga Nane na törü ãmare yïixüçèx. Rü nataxuma i ore i nagu mexü na nüxü ixuxüçèx na ñuxäcü namaä itaäegüxüchixü i ngēma ãmare.

10

Pauruarü ore rü aixcüma nixī yerü Tupana nixī ga nüxna ägacü

¹ Rü ñuxma rü yema Cristu yaxna tamaä naxñüxü rü tamaä namecümaxü, rü choma rü ta pemaä yaxna chaxinüäcüma rü pemaä chamecümaäcüma pexü chacèxü na chauga pexñüxüçèx. Erü nümaxü i duüxügü rü nüxü nixugü na pexü chamuüxü ega peñüttawa changëxmagu natürü ngēxguma pexna chayaxügu rü tama pexü chamuü.

² Natürü ngéxguma ngema petanüwa chaxüxgu, rü chierü natauyguma na tacüçèx namaä chaporagaxü rü na chanaxucüçèx i ngēma duüxügü i petanüwa toxü ixuxü na ñoma tama yaxögüxü rü na tamaxéxü. Erü choma rü íchamemare na namaäxüchi na chidexaxü.

³ Rü aixcüma woo duüxügü tixigü natürü tama ñoma i naanecüäxrüxü togü tadai i ngexguma itanapoxügu i Tupanaärü ore.

⁴⁻⁵ Erü ngēma toxne i namaä ítanapoxü i Tupanaärü ore rü tama ñoma i naanecüäx namaä ãnxexü nixi. Erü toma rü toxü nangéxma i Tupanaärü pora na ngémamaä itayanaxoxüçèx i Chatanäaru pora. Rü ngēmaäcü itayanaxoxéê i guxüma i chixexü i ore i Tupanaxü namaä yaxugügüxü i duüxügü. Rü ngēmaäcü itayanaxoxéê i guxüma i Tupanaärü uwanügürü ore i nügü namaä yacuexügüäcüma duüxügümaä nüxü yaxugügüxü na tama Tupanaäxü yaxogügüxüçèx. Rü guxüma i tacü i nagu naxñüxü i ngēma duüxügü i chixexü, rü Cristuna tanaxuaxü na nüma namaä inacuáxüçèx.

⁶ Rü wüxicana marü meä Cristuga pexñüégü, rü toma rü ítamemare na tüxü tapoxcuexü ya guxáma ya texé ya tama naga ïnúexë i Cristuarü ore.

⁷ Pema rü norü duxétüx ünewaxicatama nixi i penangugüxü i wüxi i duüxü. Natürü ngëgxuma texé tuggy cuèxgu na Cristuarü duüxü tiixü, rü name nixi i nüxü tacuèx na toma rü ta tümarüü Cristuarü duütxügü tixigüxü.

⁸ Rü woo írarüwa chanangupetüxëe na chaugü chickuëxülxü namaä i ngëma na Tupana toxü muxü, natürü taxucëxma naxcëx chaxâne. Erü aixcüma Cori nixi ya toxü mucü na pexü tarüngüxëe güxüçex na yexeraäcü meä peyaxögüxüçex. Rü tama ṭacü rü chixexügu pexü na tayixëeñüçex nixi i toxü namuxü.

⁹ Rü tama chanaxwëxe i nagu perüxñüé na pexü íchaḥaixgüchaüxü namaă i ngëma poperagü i pexcëx chaxümatüxü.

¹⁰ Erü nümaxü i duuxgü rü nüxü nixugü na chorü poperawaxicatama pexü íchabaixgüü, natürü chomaxüchi pexü tawa changexmagu rü tama aixcüma nüxü chacuëx na nuäcü mea chidexaxü na ngemaäcü chauga pexü chaxñüexëxüçëx, ñaxümaä choxü nixugüe.

¹¹ Natüru texe ya ngemaäcü idexáxe rü tanaxwexe i nagu tarüxiñü rü ngëma pexna tayaxüguäcüma torü poperawa pemaä nüxü tixuxürüü tátama tixigü i ngëxguma petanüwa tangëxmagügü.

¹²Toma rü tama tanaxwèxe i namaă togü tawüxiguxëe rü ëxna nagu togü tangugü i ngëma duuxëgù i nügütama icuëxülgüxü. Nümagü rü nügütama nawomüxëegü, erü nügumaă nügü nawüxiguxëe rü nügütama nügü nangugü.

¹³ Natüři toma rū tama toğū namaā ticuèxügү i ngēma yaxögüxü i tama Tupana toxmēxwa ngēxmagüxēexü. Yerü Tupana nixi ga tomaā nüxü ixucü na ngextá nanaxwèxexü na tapuracüexü. Rū nüma nixi ga noxri Corſtiuwa ga petanüwa toxü nangugüxēexü na pemaā nüxü tixuxücex ga norü ore.

¹⁴ Rü yemaäcū toxira nix̄ ga noxri petanüwa tangugüx̄ na pemaä nüx̄ tixuxüçèx ga yema Cristuarü ore. Rü ngëmacèx iñuxma na petanüwa taxix̄, rü tama tanangu-petüxéè ga yema Tupana tomaä nüx̄ ixux̄, yerü nüma nix̄ ga tox̄ namux̄ na pex̄ tarüngüxéègüxüçèx.

¹⁵ Rü ngemacətama toğüarü puracümämare nixi i toğu ticuèxügüxü. Rü tama nüxü tachopetucha i ngëma Tupana tomaä nüxü ixuxü na pexü tanguéxéexü. Natürü ngema pexü tanaxwaexü nixi na yexeraäcü nüxü pecuáxü i Tupanaarü ore na ngemaäcü yexera peyaxögüxüçex.

¹⁶ Rü ng̑ēxguma marū petanuwā tangugüwuena rü tanaxwèxe i ng̑ema duǔxüg̑i perü yéamax̑ra ng̑exmagüx̑i ngextá taguma texé nüx̑d ííxuxwā taxí na ng̑emamaä rü ta nüx̑d tixuxücèx i ore i mex̑. Erü tama tanaxwèxe i togüarü puracümäa togü ticuexüg̑.

¹⁷ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ngëxuma texé tügü icuëxüüchağı, rü name nixi i törü Corixü ticuëxü, erü nüma nixi i tüxü nangüxëexü”,

ñanagürü i ngẽma ore.

¹⁸ Erü ngëmä yatu i aixcüma Tupanapëxewa mexü rü tama nügütama nicuëxüü. Natürü ngëmä yatu i törü Cori nüxü icuëxüü xü nixi i aixcüma Tupanapëxewa mexü.

11

Pauru rü nüxü nixuchiga ga yema orearü uruügüneta ga tama Tupana imugüxü

¹Rü ūñxma i ngëma tá pemaä nüx̄ chixux̄, rü bexmana pexcèx rü wüxi i ngëäemare nix̄, natürü chanaxwèxe i chox̄ iperüxñüemare rü yaxna chomaä pexñüé.

² Erü Tupana pexü inuxüxürü pexü chínuxü. Erü chaugagu nixí i Cristuaxü peyaxögüxü, rü mariü Cristuna pexü chaxuaxü na noxrüxicatama piixlügxüçex. Rü ngëmacëx chanaxwëxe i ngearü chixexüäe Cristuxü pexü chawëx ñoma wüxi i pacü i taguma yatüxü cuëxcürüü.

³ Natüru chaxoegaē rü yema ãxtape norü doramaā Ebaxū na womüxēxürüū, ngürüächi tá ta texé pexü tawomüxëe, na nüxü perüxoexüçë na Cristugu perüxñüxëü rü naxcèxicatama na pemaxëxü.

⁴ Erü pema rü tauxchaäcü nixi na pexü nawomüxëégüxü. Rü ngëxguma ínangugügi duüxügü i pemaä nüxü ixuxü i to i Ngechuchuchiga ya tama yima toma nüxü tixuchigacü, rü pema rü nüxü peyaxögü i ngëma duüxügü. Rü pema rü taäeäcüma penayaxu i to i naäe i tama Tupanaäe i Üñümüxü ga marü peyaxuxü ixixü. Rü peyaxögü i to i ore i tama Tupanaäärü ore i mexü ga noxri pevaxuxü ixixü.

⁵ Dütçex, rü woo nawe perülxüg i ngëma togü i orearü uruüğüneta, natürü chauxcëx rü taxuwama choxü narüyexeragü.

⁶ Rü woo tama choxü nangëxmagu i tauxcha na duüxügüpëxewa chidexaxü, natürü aixcüma meä nüxü chacuèx i ngëma nachiga chidexaxü. Rü ngëma rü guxüma i torü puracüwa marü pexü nüxü tadauxëe i guxüguma.

⁷ ¿Pexcëx rü chixexü pemaä chaxü ga yexguma chaugü ícharüxíragu na pexü chataxëexüçëx rü choxmëxmaä chapuracüga na getanüäcüma pemaä nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore i tükü maxëxëexü?

⁸ Rü aixcüma yema togü ga yaxögüxü choxna ngïxü ägütü ga dïëru ngïxü chayaxu na yemamaä petanüwa chapuracüçëx rü pexü charüngüxëexüçëx.

⁹ Rü yexguma petanüwa chayexmagu rü aixcüma choxü itaxu ga dïëru, natürü taguma texéna ngïxcëx chaca. Rü taeneegü ga Machedóniäñewa ne ixü rü choxna ngïxü naxägü ga yema choxü tauxcü. Rü yemaäcü tama pexütawa ngïxcëx ichaca ga yexguma. Rü ñuxma rü ta tagutáma tacüçëx pexna chaca.

¹⁰ Rü Cristu ya chowa ngexmacüégagu pemaä nüxü chixu i ngema na aixcüma ngetanüäcüma petanüwa chapuracüxü. Rü ngema rü chorü taäxü nixi. Rü taxucürüwa texe i guxü i Acayaanewa choxna tanayaxu i ngema taäxü.

¹¹ ¿Rü tacüçëx yïlxü i ngëmaäcü chidexaxü? ¿Exna pexcëx rü tama pexü changechaüxüçëx yïlxü i ngëmaäcü chidexaxü? Dückëx, pemaä nüxü chixu rü Tupana nüxü nacuëx na ñuxäcü aixcüma pexü changechaüxü.

¹² Natürü ngëma na ngetanüäcüma pemaä nüxü chixuxü i ngëma ore, rü ngëmaäcü tá chanaxüecha na taxucürüwa chixri chauchiga yadexagüxüçëx i ngëma togü i orearü uruügüneta i nügü ixuxü na toxruü naxügüäxü i Tupanaärü puracü.

¹³ Nümagü rü aixcüma orearü uruügüneta nixigü, rü duüxügüxü nawomüxëegü. Rü nümagü rü togü nügü nicuxgü, rü nügü nixugü na Cristu yamugüxü.

¹⁴ Rü ngëma rü taxucëxema namaä pebaixächiäggü. Erü woo i Chataná rü ta rü Tupanaärü orearü ngeruülgü i daxüçüäx i yauracüxürüüäcü nügü nangoxëe.

¹⁵ Rü ngëmacëx woetama ngëmaäcü nixigü i ngëma duüxügü i Chatanääxü puracüexü. Rü nümagü rü duüxügü i mexü ügüxügu nügü nicuxgü. Natürü ngëma ngëmaäcü ixigüxü, rü Tupana tá nanapoxcüe naxcëx i ngëma chixexü i naxügüxü.

Pauru rü yema puracü ga Ngechuchu nawa namuxüwa ngüxü ninge

¹⁶ Rü wena pemaä nüxü chixu rü tama chanaxwëxe i nagu perüxñüü na wüxi i äüäexü chiixü. Natürü ngëguma chi ngëmaäcü chomaä nagu perüxñüegü, rü tama chanaxwëxe i choxna penachuxu na ñoma wüxi i äüäexüürüü chaugüétüwa chidexaxü, na ngëmaäcü choma rü ta írarüwa chaugüétüma chicuëxüxüçëx.

¹⁷ Rü ñuxma na chaugüétüwa chidexaxü rü ngëma rü tama törü Coriarü mu nixi. Natürü ñoma Wüxi i äüäexü nügü icuëxüürüü nixü i chidexaxü.

¹⁸ Rü ñuxma na nangëxmaxü i muxüchixü i duüxügü i ñoma i nañewa nügü icuëxüügüxü, rü choma rü tá ta írarüwa chaugü chicuëxü.

¹⁹ Pema rü nagu perüxñüü rü nüxü cuëxüchigüxü pixigü. Natürü taäeäcüma yaxna namaä pexñüü i ngëma duüxügü i tama naäeäxü icuäxü.

²⁰ Rü yaxna namaä pexñüü i ngëma duüxügü i nügüxü pexü puracüexëemarexü, rü ngëma ngetanüäcüma pexü puracüexëemarexü, rü ngëma pexü womüxëegüxü, rü ngëma chixri pexü yaxugüxü, rü ngëma pemaä guxchigagüxü.

²¹ Rü woo wüxi i äñexüchi nixi na pemaä nüxü chixuxü, natürü chauxcëx rü tama aixcüma pexü nüxü tadauxëe ga torü pora ga yexguma petanüwa tayexmagü. Natürü ñuxma na tama namuüexü na nügü yacuëxüügüxü i ngëma togü i duüxügü, rü choma rü ta taxucëxma chamuü na chaugüétüwa chidexaxü woo pexcëx rü taxuwama namexgu i ngëma nüxü chixuxü.

²² Nümagü rü nügü yaxugügu rü Yudíugü nixigü. Natürü choma rü ta Yudíu chixü. Rü nümagü nügü yaxugügu rü Iraétanüxügü nixigü. Natürü choma rü ta rü Iraétanüxü chixü. Rü nümagü rü nügü yaxugügu rü Abráütanüxü nixigü. Natürü choma rü ta Abráütanüxü chixü.

²³ Nümagü rü nügü yaxugügu rü Cristuaxü napuracü. Natürü choma rü norü yexera Cristuaxü chapuracü. Rü ngëma ñachagürü pexü woo pema nagu perüxñüegü na ñoma wüxi i äüäexüürüü chidexaxü. Rü ngëma duüxügüü rü yexera poraäcü Tupanaäxü chapuracü. Rü norü yexera chapoxcu, rü norü yexera choxü naquaixgü ga duüxügü. Rü muëxpüxcüna rü äüçümaxüchixüwa chayexma rü wixguxüchi taëx choxü nimëxgü.

²⁴ Rü 5 éxpüxcüna nixi ga 39 ga çuaximaä choxü napoxcu-güxü ga chautanüxügü ga Yudíugü.

²⁵ Rü tomaëxpüxcüna nixi ga naîmaä choxü naquaixgüxü, rü wüxicana ga nutamaä choxü ínamuxüchigüxü. Rü tomaëxpüxcüna nixi ga guma wapuru ga nagu chixüxüne rü chomaä inanguxü. Rü wüxicana ga yexguma chomaä inanguxgu ga wapuru rü wüxi ga chütaxü rü

wüxi ga ngunexü chinge na taxü ga taxtüärü ngäxürtü mürapewaétüg chatunagüäcüma chiwëxexü.

²⁶ Rü poraācū nu ne chanaxū, rü poraācū äüçümäxüwa chayexma yerü natügä ga äüçümäxüga chixügä, rü ngitëeëgxügä rü chixexü chomäa naxügächä. Rü woo chautanüxügä ga Yudiugütanüwa, rü woo yema duüxügä ga tama Yudiügä ixïgxütanüwa, rü woo ünigüwa, rü woo namagüwa, rü woo taxtü i taxtüwa rü äüçümäxüwa chayexma. Rü yema duüxügä ga chomüçügünetä ixïgxütanüwa rü ta äüçümäxüwa chayexma.

²⁷ Rü poraäcü chataarü puracüäx, rü muxüchixü ga guxchaxügü choxü nangupetü. Rü muëxpüxcüna rü tama chape, rü chataiya, rü chitawa. Rü muëxpüxcüna rü tama chachibü, rü choxü nanadeyu, rü choxü nataxu ga chauxchiru.

²⁸Rü naetüwa i guxüma i ngëma, rü guxü i ngunexügu rü chaxoegañë naxcëx i guxüma i ngëma yaxkögxü i guxü i länewa ngëxmagüxü.

²⁹ Rü ngēxguma chi texé tama poragu, rü choxü rü ta nangux. Rü ngēxguma chi wüxie texéxü pecadugu nguxëëgu, rü chauäewa nangux i ngëema.

³⁰ Natüru ngëguma chi chaugü chicuëxüüchaügu, rü tá chaugü chicuëxüü naxcèx na duüxüügu choxü dauxü na taxuwama chamevä.

³¹ Rü Tupana ya törü Cori ya Ngechchu ya Cristunatü ya mecü na guxüguma nüxü icuèxügümü, rü nüxü nacuèx na aixcümä yüñü i ngëma nüxü chixuxü.

³² Rü yexguma Damacuwa chayexmagu, rü guma īāneärü ãéxgacü ga Aretaarü ngüxëeरü, rü norü churaragüxü namu na nüxna nadaugxüçex ga guma īāneärü pox-eguxüäärü īäxgü na choxü yayauxgxüçex ga yexguma chi yéma íchaxüñxgu.

12

Tóriū Cori rü Pauruxjü nangoxetüxēē rü nüxjü nüxjü nacuèxēē ga tacü ga êxjüguyxjü

¹ Taxuwama name na texé tügü icueñüux. Natürü tá pemäa nüñü chixuama na nüñüxäcü törü Cori choxü nangoxetü xéexü rüü nüñüxäcü choxü nüñüx na nacuexëexü ga tacü ga xéexüxü.

² Rü 14 ga taunecü marü nangupetü ga na Tupana daxüguxü ga naânewa ga nûma ínayexamxüwa choxü nagaxü. Natürü tama nüxü chacuëx rü chauëwachicatama nixü ga yéma choxü nagaxü, rü ëxna guxü ga chaxunemaä yïixü ga yéma choxü nagaxü. Rü Tupanaxïcatama nüxü nacuëx i ngëema.

³⁻⁴ Rü aixcüma meáma nüxü chacuèx na daxüguxü ga nañnewa choxü nagaxü ga Tupana, natüru tama nüxü chacuèx rü guxü ga chaxunemaä yéma choxü naga rü ñexna tama. Rü Tupanaxícatama nixü ya nüxü cuácü i ngëma. Rü yéma nüxü chaxinü ga ore ga ñëxüguxü i guxüma i duðxügüna chuxuxü na nüxü yaxugüxü.

⁵ Rü choma rü chi name na chaugü naxcèx chicuèxüüxü i ngëma, natürü tăutáma ngëmaäcü chanaxü. Erü ngëma ngúxü na chingexümaäxícatama tá nixi i chaugü chicuèxüüxü.

⁶ Natüru ngēxguma chi chaugü chichuèxüčhağı, rü tāū chima wüxi i ngēämäre nixi i ngëma, erü aixcüma nixi i ngëma ore i nüxü chixuxü i chauchiga. Natüru tama chaugü chichuèxü na taxüema nagu rüxñüxüčex na ngëma chowa nüxü naxñüexü rü nüxü nadaugüxüčärü yexera chiixü.

⁷ Natürü tóru Cori rü tama nanaxwèxe i poraācüxüchima chaugü namaā chikuexüüxü ga yema exügxü ga mexēchixü ga choxü nüxü nacuexëeñxü. Rü yemacëx chaxunewa nananguxüé ga wüxi ga choxü ngüxü fioma wüxi ya tuxu chaxunewa ingaxixürü. Rü yema rü fioma wüxi ga Chatanáärü orearü ngeruährü chauxüxtawa nangu na choxü nachixewexüçex na tama chaugü chikuexüüxüçex.

⁸ Rü tomañxpüxcüna törü Corina chaca na choxü iyanaxoxëëäxüçèx ga yema choxü ngúxü.

⁹ Natürü numa ya törü Cori rü ñanagürü choxü:

“Rü cuma nüxü cucuèx na guxüguma cuxü changechaü, rü ngëxícatama nixí i cunaxwèxexü. Rü ngëma duüxügü i tama poraexüwa nixí i aixcüma chanangoxéexü iñuxäcü na chaporaxü”, ñanagirü choxü. Rü ngëmacex chataæe ega tama chaporagu. Erü ngëxguma tama chaporagu rü ngëxguma nixí i chowa inawéaxü i norü pora ya Cristu.

¹⁰ Rū ngēmā na Cristuxū na changechañxūgagu nixī i yaxna namaā chaxīnūx ega woo chaturagu rū woo tacū chomāa yaxugüegu i duñxūg. Rū woo choxū natauxgu i chorū ngēmaxüg, rū woo duñxūg rū chowé yangéxütanüg, rū woo guxchaxügü choxū ngéxmagu rū Cristucex rū yaxna namaā chaxīnū i guxluma i ngēmā. Erū ngēxguma chaturagu, rū ngēxguma nixī i yexeraācū Cristu choxū poraxēex.

Pauru rü naxcèx naxoegaă̄e ga yemaya xaxögüxü ga Cor̄tiuwa yexmagüxü

¹¹ Maneca ñoma wüxi i äüäexürüü chidexa, erü ngëmaäcü chaugü chicuëxüü. Natürü peggutama nixi i düxwa ngëmaäcü chaugütüwa chidexaxü, yerü pema chi nixi ga choxü picuexüügüxü, rü tama i chomax. Rü woo taxuwama chame i chomax, natürü taxuwama choxü narüyexeragü i ngëma orearü uruügüneta i nawe perüxixü.

¹² Rü yexguma petanüwa chayexmagu, rü yaxna pemaä chaxñüäcüma pexü nüxü chadauxëe na aixcüma Cristu choxü muxü na nüxü chixuxüçex ga norü ore. Rü cuëxruügümäa pexü nüxü chacuëxëe ga yema. Rü pexü nüxü chadauxëe ga taxü ga mexügü ga Tupanaärü poramaä üxü.

¹³ Rü yexguma petanüwa chayexmagu rü pemaä chamecüma yema guxüma ga togü ga yaxögüxtümaä na chamecümaxürtüttama. Natürü wüxiwacatama nixi ga íchatüxü yerü ga petanüwa rü tama ngixü chayaxu ga diëru yema togü ga yaxögüxtütanüwa ngixü chayaxuxürrü. Rü chanaxwëxe i choxü nüxü pengechaü i ngëma.

¹⁴ Rü ñuxma rü marü íchamemare na norü tomaëxpüxcüna pexü íchayadauxü. Rü tăütáma tacüçex pexna chayaca. Erü tama perü ngëmaxügüçex petanüwa chaxü, natürü pexcëxuchi nixi i ngëma chaxüxü. Pema rü chauxacügü pixigü i Tupanaärü orewa. Rü ngëma papä rü mamadärrü puracü nixi na naxäcügüna naxäähxü i ngëma nüxü taxuxü. Rü tama naxäcügürü puracü nixi na nanatüna rü naëna naxägäähxü.

¹⁵ Rü choma rü íchamemare na chorü ngúchäümaä pexcëx ichanaxäxü i guxüma i tacü i choxü ngëmaxü rü woo chaugütama rü ta na ichaxäxü na aixcüma meä peyaxögüxtüçex. Natürü chauxcëx rü ngëxguma yexeraäcü pexü changechaügu, rü pema rü yexeraäcü nüxü perüxoetanu na choxü pengechaüxü.

¹⁶ Rü nümaxü i duüxügü i petanüwa, rü woo nüxü nacuëxgü na taguma tacüçex pexüttawa íchaçaxü, natürü nümagü rü nüxü nixugüama na pexü chawomüxëëcüma perü diëru ngixü chayaxuxü.

¹⁷ ¿Exna pema nagu perüxñüegu rü yema duüxügü ga petanüwa chamugüxüwa pexü chawomüxëë?

¹⁸ Rü Titumaä nüxü chixu na petanüwa íyadauxüçex. Rü namaä yéma chanamu ga yema to ga taeneë. ¿Exna pema nagu perüxñüegu ga Titu rü pexü yéma nayawomüxëë? ¿Tama exna aixcüma yílxü na chauxrüü meä na namaxüxü rü chauxrüü mexügu naxñüxü ga Titux?

¹⁹ Bexmana pema tá nagu perüxñüü rü ngëmaäcü tidexagü, erü togüétüwatama tachogüchaü. Natürü, Pa Chaueneegü ya Pexü Tangechaügüex, rü Tupanapéxewa rü Cristuëgagu nixi i tidexagüxü na yexeraäcü meä Tupanaähxü peyaxögüxtüçex rü yexeraäcü meä na pemaxëxüçex.

²⁰ Erü chexoegaäe rü ngëxguma wena pexü íchayadëuxgu, rü ngürüächi tama choma chanaxwëxexüäcüma ípemaxë, rü ngëmacëx i pema rü tăütáma chomaä petaäegü. Rü chexoegaäe erü ngürüächi tá pexü ichayangau na pegüchi ípexaiexü, rü pegüarü ngëmaxüçex pixäähxächigüxü, rü pegümaä penuëxü, rü pegüguxicatama íperüxñüñüexü, rü pexoregütëèxgüxü, rü togüäxü pixuxü, rü pegü picuëxüügüxü, rü chixexü ípexüexü rü ngëmaäcü chixri ípemaxëxü.

²¹ Rü chexoegaäe rü ngëxguma wena petanüwa chaxüxgu, rü ngürüächi Tupana rü pegagu tá choxü naxänexëë. Rü ngürüächi ngechaü tá choxna pexä, erü muxëma i petanüwa rü marü ñuxgumama pecadu taxügüexa, rü tama nüxü tarüxeochäü na Tupanapéxewa chixexü taxügüxü rü naï i ngëmaämare na tamaxëxü rü guxüma i togü i chixexü na taxügüxü.

13

Pauru nayaxucuxë ga yema yaxögüxü ga Corítiuciüäx rü ñuxuchi nüxü narümöxë

¹ Ñuxma rü norü tomaëxpüxcüna tá nixi na petanüwa chaxüxü. Rü Tupanaärü ore rü tamaä nüxü nixu rü ngëxguma texé chixexü üxgu rü taxre rü exna tomaëxpüx i duüxügü nüxü daugügu rü nüxü yaxugügu na aixcüma yílxü, rü aixcüma tá poxcu túmamaä taxuegu ya yíxema chixexü üxe.

² Rü ngëmacëx i pema i üpamamatama pecadu üguechaxe rü guxäma i pema ya chixri maxëxë, rü ñuxma na woo pexna chayaxüguxü rü wenaxäärü pexna nüxü chacuëächixëë rü ngëxguma tá ngëma chaxüxgu rü aixcüma tá chanamexëë i guxüma i ngëma chixexü i petanüwa ngëmaxü, rü tăütáma chanangupetüxëëmare i ngëma.

³ Rü pema na naxcëx íperüdaunüxü na Cristu chowa idexaxü, rü ngëxguma ngëma chaxüxgu, rü ngëxguma tá nixi i nüxü pedauxü na aixcüma chowa na yadexaxü ya Cristu. Rü nüma ya Cristu rü chowa tá pexü nüxü nadauxëë na tama naturaxü natürü aixcüma yanguxëëxü i norü ore rü tükü napoxcuexü ya yíxema chixexü ügüxe.

⁴ Rü aixcüma nixi ga Cristu ga ñoma wüxi ga duüxü i turaxürrüü nügü yaxixëëxü ga yexguma curuchawa yapotagu. Natürü i ñuxma rü Tupanaärü poragagu namaxü. Rü

ngēxumarüü i toma na norü duňxügü tixigüxü, rü taturaе i toxonewa. Natürü ngēma na norü duňxügü tixigüxü, rü Tupanaärü poragagu tá tamaxë na pexü tarüngüxëegüxücèx.

⁵ Rü name nixi i pegütama pengugü na nüxü pecuáxücèx ngoxi aixcüma meä peyaxögü. Rü name nixi i pegü pengugüarü maxüäx rü ngoxi Tupanapexewa pime. ¿Tama ēxna nüxna pecuëxächie na Ngechuchu ya Cristu rü pewe nangēxmaxü ega aixcüma peyaxögügu?

⁶ Rü chierüna nüxü pecuëxgu na toma rü tama orearü uruügünetamare na tixigüxü.
⁷ Rü Tupanana naxcèx taca na taxuüma i chixexü na pexügüxücèx. Rü tama duňxügüpexewa togü itarütagüxülcèx nixi na ngēmaâcü tayumüxëgüxü. Natürü Tupanana naxcèx taca i ngēma na aixcüma meä naxcèx pemaxëxücèx woo duňxügü nagu rüxinüegü na toma rü itatüemarexü.

⁸ Toma rü taxucürüwama chixri nachiga tidexagü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü, erü toma rü naetüwa tachogü i ngēma ore.

⁹ Rü tá tataäegü ega aixcüma peporaegü i perü maxüwa rü ngēmacèx natauxgu i tacücèx pemaä na taporagaexü. Rü Tupanana tá naxcèx tacaama na pexü naporaexëexücèx i perü maxüwa na dûxwa aixcüma mexü i norü duňxügü na pixigüxülcèx.

¹⁰ Rü naxüpa na pexü na íchayadauxü nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaä popera, na ngēxuma ngema changuxgu rü nataxuxülcèx i tacücèx pemaä na chaporagaxü. Erü törü Cori choxü namu na pexü charüngüxëexücèx na yexeraäcü meä peyaxögxüxülcèx, rü tama chixexü pemaä na chaxüxülcèx nixi i choxü namuxü.

¹¹ Rü ñuxma na ichayacuëxü i ñaä popera, Pa Chaueneëgü, rü chanaxwèxe i meä pexü naxüpetü rü naxcèx pedau na ñuxäcü aixcüma meä Tupanacèx pemaxëxü. Rü name nixi i pegü petaäevëegü rü wüxigu perüxinüe rü meä yaxna pegümaä pexinüe rü aixcüma pegü pengechaügü. Rü nüma ya Tupana ya tuxü ngechaücü rü tuxü rüngüxmüëxüecü, rü guxügutáma pemaä inarüxäü.

¹² Rü chanaxwèxe i wüxichigü i pema rü pegü pengechaügüäcüma pegü perümxögü.

¹³ Rü guxüma i togü i taeneëgü i yaxögxü rü pexü narümxögü.

¹⁴ Rü ñuxma rü chanaxwèxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëe, rü Tanatü ya Tupana rü pexü nangechaü, rü Naäe i Üünexü rü guxüguma pemaä inarüxäü.

Rü nuäma pexna,
Pauru

POPERA GA GÁRATAANEWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē ga yema yaxögüxü ga Gárataaneārū īānegüwa yexmagüxü

¹⁻² Pa Toeneēgū i Yaxögüxü i Gárataaneārū īānegüwa Ngëxmagüxü, choma i Pauru rü namaā i guxüma i taeneēgū i nuā chauxüfawa ngëxmagüxü nixī i pexcèx tanaxümatüxü i ūā popera. Rü choxü nixī ga namugüxü ga Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana. Rü aixüma tama duüxügü nixī ga choxü unetagüxü na chanaxüxücèx i ūā Tupanaārū puracü. Natürü Tanatü ya Tupana ga Ngechuchuxü irüdaxüēcü rü nümatam ya Ngechuchu ya Cristu nixī ga choxü naxunetagüxü.

³ Rü chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraācü pexü narüngüxüē rü pexü nataāēxē.

⁴ Rü nüma ga törü Cori ya Ngechuchu rü nügü inaxā na törü pecaducèx nayuxücèx na nünxü tükü ímanguxüxüēcèx i guxüma i ūoma i naāneārū chixexü. Rü yemaācü nanaxü, yerü yema nixī ga Tanatü ya Tupanaārū ngúchaü.

⁵ ¡Namexēchi ya Tupana i guxüguma! Rü ngēmaācü yiī.

Nataxuma i to i ore i tükü maxēxēxü

⁶ Rü yema na Cristuaxü pengechaütümüügüxücèx nixī ga pexna naxuxü ya Tupana na penayaxuxücèx i maxü i taguma gúxü. Rü ūuxma rü poraācü chalbaixächihäe, erü paxaxüchi ipenaxügü na Tupanana pixigachixü, na nawe perüxüxücèx i to i nguxéētae i nagu perüxüngü rü pexü maxēxēxü.

⁷ Natürü tama aixüma nangēxma i to i nguxéētae i nawa nayaxuxü i maxü i taguma gúxü. Natürü nangēxma i ūuxre i duüxügü i pexü naguxchaxēchaüxü, rü nanaxüchicügüchaü i ngēma nguxéētae i mexü ga pemaā nüxü chixuxü ga Cristuchiga.

⁸ Rü toma rü marü pexna tanaxā ga yema nguxéētae i aixüma ixixü i Ngechuchuchiga. Rü ngēxguma chi texé pexü ngúexēēgu i to i nguxéētae, rü name nixī i noxtacüma Tupana tükü napoxcu. Rü woo choma chixigu, rü ēxna tacü rü Tupanaārū orearü ngerü i daxücüdäx yixigu i pexü nguxéēxü i to i nguxéētae, rü name nixī i noxtacüma Tupana tükü napoxcu.

⁹ Rü ūuxma rü wena pemaā nüxü chixu ga yema noxri pemaā nüxü chixuxü. Rü ngēxguma chi texé pexü ngúexēēgu i wüxi i to i nguxéētae i tama yema noxri peyaxuxüruü ixixü, rü name nixī i noxtacüma Tupana tükü napoxcu.

¹⁰ Rü tama chomaā na petaāēgüxücèx nixī i ngēma ūachaxü. Erü tama naxcèx chadau na duüxügü chomaā taāēgüxü, natürü Tupana chomaā taāēxücèx nixī i chadauxü. Erü ngēxguma chi duüxügüxüxicatama chataāēxēchaügü, rü tāū chima Cristuarü pracütanüxü chixü.

Nüxäcü Pauruxü nayaxu ga Tupana na norü puraciwa namuāxücèx

¹¹ Natürü, Pa Chaueneēgū, chanaxwèxe i nüxü pecuèx na ūā ore i mexü i nüxü chixuxü, rü tama duüxügüäewa yiīxü na ne naxüxü.

¹² Yerü tama wüxi ga duüxüxüfawa naxcèx changux. Natürü Ngechuchu ya Cristutama nixī ga choxü nüxü cuèxēēcü.

¹³ Pema rü marü nüxü pexñüēchiga na ūuxäcü chamaxüxü ga ūpa ga yexguma Yudíugücmagu chixüxgu. Rü nüxü pexñüēchiga na ūuxäcü poraācü nawe chingēchigüxü ga guxüma ga Tupanaya duüxügü ga yaxögüxü rü ūuxäcü chixri namaā na chaxüpetüxü na yemaācü nüxü nüxü charuoxoxüēcüga yema na Ngechuchuxü yaxögüxü.

¹⁴ Rü muxüma ga chautanüxügü ga Yudíugü ga chorü nayaäxguraüxüdäru yexera nagu chixü ga yema Yudíugücüma. Yerü norü yexera meāma chayanguxüē ga nacümagü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü nagu ixü.

¹⁵⁻¹⁶ Natürü yexguma tautama chabuxgu, rü woetama Tupana choxü naxuneta na choxü namuxücèx na chanaxüxücèx i norü puracü. Rü nüma rü chauxcèx naca na noxru chixixücèx yerü poraācü choxü nangechaü. Rü yexguma Tupana naxwèegu, rü choxü nüxü nacuèxē ga Nane ya Cristu. Rü yemaācü nanaxü na ngēma duüxügü i tama Yudíugü ixigüxümaā nüxü chixuxücèx na ūuxäcü Ngechuchugagu tükü nangēxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü yexguma yemaācü Tupana choxü nüxü cuèxēēgu ga Nane, rü taxüenama chayaca.

¹⁷ Rü bai ga Yerucharéüwa na chaxüxü na nüxna chayaçaxücèx ga yema togü ga ngúexügü ga nüxüra Tupana imugüxü. Natürü ga choma rü yexgumatama Arábiaanewa chaxü. Rü yemawena, rü Damacuarü ūaneçex chataegu.

¹⁸ Rü tomaẽxpüx ga taunecüguwena rü düxwa Yerucharéüwa chaxü na Pedruxü chacuáxücëx. Rü 15 ga ngunexütama naxüttawa chayexma.

¹⁹Rü yéma nüxü chadau ta ga Chaütiágú ga törü Cori naëneë. Natüru taxuüma ga togü ga nguéxügü ga törü Cori imugüüdxü chadau.

²⁰ Rü Tupana choxü nadäu na aixcüma yiixü i ngëma ore i ñuxma pexcëx chaxümatüxü.

²¹ Rü yemawena, rü Chíriaanewa rü Chiríchiaanewa chaxū.

²² Natüry yema taeneëgü ga Cristuaxü yaxögüxü ga Yudéaanewa yexmagüxü, rü taguma choxüxüchi nadaugü.

²³ Rü yema nüxǖ naxñüexǖ ga chauchiga rü ñaäxícatama nixí:

"Rū ngēma Pauru ga ūpa tawe ingēchigüxū, rū ūpxma rū duüxügümäa nüxü nixu i Tupanaüü ore i mexü, rū namaä nayanacuxé na Cristuaxü yaxögüüläxüçè. Rū ngēmaäcü nanaxü i ūpxma rū woo ga noxri rū inayanaxoxéëchaü ga yema ore", ñaxü. Rū yexicatama nixi ga chauchiga ga nüxü naxinüexü.

²⁴ Rü yexguma ga yema duüxügү rü Tupanaxü nicuëxügү nagagu ga yema Tupana chomaä üxü.

2

Yema togü ga ngúexügü ga Tupana imugüxü rü meä Pauruxü nayauxgü

¹ Rü 14 ga taunecüwena rü wenaxärü Yerucharéüwa chaxü namaä ga Bernabé. Rü Titu rü ta íchayaga.

² Rü yéma chaxū yerü Tupana choxū nüxū nacuèxēe ga na nanaxwèxexü na yéma chaxüxü. Rü yéma Yerucharéüwa, rü yema yaxöögüxüärü äégxacügümaäxícatama changutaquëxe. Rü meäma namaä nüxü chixu ga nachiga ga yema Tupanaäärü ore i mexü ga nünxäna chaxäxü ga yema duüxügü i tama Yudiügü ixígüxü. Rü yemaäcü meäma namaä nüxü chixu na niuxäcü na yiixü ga chorü nguxëëetae, yerü tama chanaxwëxe na yixcüra rü choxü nüxü naxoexü rü ngëmaäcü natüçëxmamare na yiixü i ngëma puracü i chaxüxü.

³Rü yema yaxõgüxü, rü nümagü rü ta norü me nix̥ ga yema chorü nguxëetäe. Rü yemacex rü woo tama Yuduü na yïlxü ga Titu rü taguma na ínawiechëxümüpxechiraüxü, natürü yema äexgacögü rü tama nanamu na ínawiechëxümüpxechiraüxüçex.

⁴ Naturü aixcümä nixi ga ñuxre ga taeneëgüneta ixigüxü ga bexmamare tatanügu na-chocuxü. Rü yemagü nixi ga naxwëxegüxü na inawiüchëxnüpëzechirañxü i ngëma yaxögüxü i tama Yüdigungü ixigüxü. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duütxügü ixigüxü, rü yema taeneëgüneta rü bexma tatanügu nachocu na tükü nagugügüxüçeks na ñüñacü Cristu nüxna tükü ïnguxüñxü ga yema mugü ga Moïché ümatüxü. Yerü nümagü nanaxwëxegü na wenaxärü nagu ixixü ga yema mugü ga guxchaxü ga Moïché ümatüxü.

⁵ Naturü bai ga írarüwa naga na taxinüéxü ga yema duútxügü. Yerü tama tanaxwèxegü na texé pexü naxüchicüüxü i ngëma ore i mexü i aixcümä ixixü i tamaä nüxü ixuxü i ñuxäcü tükü na nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü ega Cristuaxü yaxögügü.

⁶ Natürü yexguma yema yaxögüxüňärü äëgxacügү ga Yerucharéüwa yexmagüxü nüxü inüégü ga fiuxäcü na yïixü ga chorü nguyxéëtae, rü namaä nataäégü rü taxuňma ga facü ga togü ga mugü choxna naxägü na namaä changuéxëetaexülcëx. Natürü tama yema na äëgxacügү yixögüxüňgu charüxüň, erü nüxü chacuëx na Tupanapéxewa rü guxâma na Wüxigüxü.

⁷ Natura nümagü ga yema äęxgacüyü, rü nüxü niçuexächigü na choxü yüñü ga namuxü ga Tupana na yema duixügü ga tama Yudüugü ixigüxümäa nüxü chixuxüçex ga norü ore i mexü, yexgumarüü ga Pedruxü na namuxürüü ga Tupana na Yudüugümäa nüxü yaxuxüçex ga yema ore.

⁸Rü gumatama Tupana ga Pedruxü mucü na Yudíugümaä nüxü na yaxuxü ga ore i mexü, rü gumatama Tupana nixü ga choxü mucü na yema duüxügü ga tama Yudíugü ixígüxümaä nüxü chixuxücë ga vema ore.

⁹ Rü yemacëx ga Chaütiágü rü Pedru rü Cuáü ga yaxögüxüärü äëgxacígü, rü nüxü nicuëxächigü na choxü naxunetaxü ga Tupana na chanaxüxüçex i ngëma puracü. Rü yemacëx ga yema äëgxacígü, rü tomëx niyauxächigü ga choma rü Bernabé na toxü nüxü nadauxaëgxüçex na aixcumña namücígü tixígüxü i ngëma puracüwa. Rü nümagü rü ta norü me niixü na ngëma duüxüdígü i tama Yudiügü ixígüxütanüwa na tanaxüxü i Tupanaärü puracü rü nümagü i Yudiügütanüwa.

¹⁰ Rü toxna naxcèx naca na nüxü tarüngüxëegüxçèx ga yema yaxögüxü ga ngearü dïñerügüxü. Rü yexicatama nixi ga toxna nüxü nacuëxächixëexü. Rü choma rü ta ngëmatama nixi i guxüguma woetama meäma chaxüxü.

¹¹ Natürü yixüra ga yexguma Aǖtioquáwa naxǖxgu ga Pedru, rü noxtacüma nǖxǖ nǖxǖ chaxiñǖxéē, yerü tama aixcüma name ga yema naxǖxǖ namaā ga yema yaxȫgxǖ ga tama Yudíugü ixígǖxǖ.

¹² Yerü noxri rü yema duǖxǖgü ga tama Yudíugü ixígǖxǖmaā nachibü ga Pedru. Natürü yexguma yéma nangugǖga ñuxre ga Yudíugü ga yaxȫgxǖ ga Chaǖtiágu yéma mugǖxǖ, rü Pedru rü marü tama yema duǖxǖgü ga tama Yudíugü ga yéma ngugǖxǖ ga nagu ixǖ ga yema nacüma na Tupanacex ínawiechémǖpêxechiraǖgxǖ.

¹³ Rü yema togü ga Yudíugü ga yaxȫgxǖ, rü yexguma nǖxǖ nadaugǖga yema Pedru üxǖ, rü nǖmagü rü ta nanaxǖga yema chixexǖ rü naxcëx nawoeguchaǖ ga yema nuxcümaǖgxǖ ga nacümagü. Rü dǖxwa ga Bernabé rü ta natanǖga naxǟ ga yema chixexǖ ugǖxǖ.

¹⁴ Natürü yexguma nǖxǖ chadè̄xǖna tama Tupanaärü ore i mexǖ tǖxǖ nguxéēxǖäcüma na namaxéēga yema yatǖgǖ, rü guxǖ ga yaxȫgxǖpêxewa Pedru xǖ nǖxǖ chaxiñǖxéē. Rü ñacharǖgü nǖxǖ:

“Rü dǖcax i cuma na Yudíuchiréx quiixǖ, cuma rü tama aixcüma Yudíugüçümagu quixǖ. ¿Rü ñuxǟcü i ñuxma i cunamuxǖ na Yudíugüçümagu naxixǖ i ngéma duǖxǖgü i tama Yudíugü ixígǖxǖ?” ñacharǖgü nǖxǖ.

Yudíugü rü woo ngéma duǖxǖgü i tama Yudíugü ixígǖxǖ rü norǖ ògagu nixī i nayauxgǖäxǖ i maxǖ i taguma gúxǖ

¹⁵ Rü pemaā nǖxǖ chixu rü toma rü aixcüma torü bucümatama Yudíugü tixigǖ rü Tupanaxǖ tacuèxgü. Rü ngémaäcü tama duǖxǖgü i tama Tupanaxǖ cuèxgǖ tixigǖ.

¹⁶ Rü nǖxǖ tacuèxgü rü yema nuxcümaǖgxǖ ga mugǖ ga Moïché ümatǖxǖ rü tama tükǖ nimexéē i Tupanapêxewa, erü taxucürüwama texé aixcüma naga taxiñǖe i ngéma mugǖ. Natürü i ñuxma rü Tupana tükǖ nadau na imexǖ ega Ngechuchu ya Cristuaxǖ yaxȫgǖ. Rü yemacë̄ga toma rü na Ngechuchu ya Cristuaxǖ tayaxȫgǖ na torǖ ògagu Tupana toxǖ nadauxǖna timexǖ. Erü nǖxǖ tacuèxgü rü tama ngéma mugǖgagu nixī na Tupanapêxewa tamexǖ ya wüxī, erü taxucürüwama texé aixcüma naga taxiñǖ i ngéma mugǖ na ngémaäcü Tupanapêxewa tamexǖcex.

¹⁷ Rü ñuxma i yixema rü Cristuaxǖ tayaxȫgǖ, rü ngémacë̄ nixī i Tupanapêxewa imexǖ. Natürü ngéxguma chi wüxī i ngunexǖgǖ rü yixema nagu rüxiñǖgǖ rü mugǖna ixixǖgagu yixigǖ na Tupanapêxewa imexǖ, rü maneca tá nagu tarüxiñǖe na Cristu tükǖ pecaduǟxéēxǖ. Natürü dǖcax, rü tama ngémaäcü nixī erü Cristu rü tagutáma texexǖ napecaduǟxéē.

¹⁸ Choma rü marü nǖxǖ charǖxo na nagu charǖxiñǖxǖ na mugǖ chixǖxǖgagu Tupanapêxewa chamecǖ. Natürü ngéxguma chi wenaxǟrü naxcëx chataegugu i ngéma nuxcümaǖgxǖ i mugǖ rü chi nǖxǖ charǖxo xǖna Cristuaxǖ chayaxȫxǖ, rü chi aixcüma wüxī i pecaduǟxǖ chixǖ.

¹⁹ Yerü yexguma yema mugǖwa changuxgu, rü dǖxwa nǖxǖ chicuèxächi na tama yanguxǖ ga yema mugǖ na choxǖ namexéēxǖ Tupanapêxewa. Yerü taxucürüwama aixcüma naga chaxiñǖ ga guxǖma ga yema mugǖ. Rü ngémacë̄ i ñuxma rü Cristuaxǖ chayaxȫ na Tupanapêxewa chamecǖcex rü naxcëx icatama chamaxǖxǖcex. Rü Cristu rü curuchagu nayu na iyanaxoxǖcex ga nuxcümaǖxǖ ga chorǖ maxǖ ga choxǖ yexmaxǖ ga yexguma yema mugǖ chixǖxgu.

²⁰ Rü ñuxma rü marü tama chaugǖmaätama ichacuèx, natürü Cristu nixī ya chomaä icuácǖ erü chowa namaxǖ. Rü ñuxma rü Tupana Nane ya Cristuaxǖ chayaxȫäcüma nixī i chamaxǖxǖ i ñoma i nañnewa. Rü nǖma nixī ga choxǖ nangechaǖxǖ, rü nǖgǖ inaxǟxǖ na chauxcëx nayuxǖcex.

²¹ Rü tama nǖxǖ chaxoxchaǖ i ngéma mexǖ ga Tupana taxcëx üxǖ ga yexguma nayuxgu ga Cristu. Yerü yexguma chi yema mugǖ ixixǖgagu Tupanapêxewa imexgu, rü natucëxmamare chi nixī ga na nayuxǖ ga Cristu.

3

Ñuxma rü tama ngéma mugǖ taxǖ erǖ marǖ Cristuaxǖ tayaxȫgǖ

¹ Pa Chauenecǖ i Gárataanecǖāx, pema rü pengéǟégümare. Rü yexguma petanǖwa taxeymagǖ rü meǟma guxǟpêxewa pemaä nǖxǖ tixu rü pexcëx tanangoxéē na ñuxǟcǖ curuchagu taxcëx nayuxǖ ga Ngechuchu ya Cristu. ¿Rü texé pexǖ tawomǖxéē i ñuxma na tama naga pexiñǖxǖcex i ngéma ore i aixcüma ixixǖ ga pemaä nǖxǖ tixuxǖ?

² Rü wüxī i oreçëx pexna chaca, rü ñuxǟcǖ yilixǖ ga penayaxuxǖ ga Tupanaǟe i Üünexǖ? Ñexna pexcëx rü yema mugǖ na pinguxéēgǖxǖgagu yilixǖ ga penayaxuxǖ, rü Ñexna ngéma ore i mexǖ ga nǖxǖ pexiñǖxǖ rü pixȫgxǖgagu yilixǖ?

³Pema rü pengēāögümare rü poraācū ípetüe. Noxri rü Cristuaxū peyaxōgū yerü Tupanaāē i Üünexū pewa napuracū. ¿Rü ñuxâcū i ñuxma i nagu perüxñüexū na wenaxarü naxcèx pewoeguxū i ngema nuxcümäxū i mugü i taguma maxū pexna áxđ?

⁴Pema rü poraācū Tupana pexü narüngüxēē. Rü chierü tama natücèxmamare yixīga ga yema, erü taxucürüwa natücèxmamare nixī.

⁵Rü yexguma Tupana pexna namuxgu ga Naāē i Üünexū rü petanüwa naxüāgu ga taxüga mexügū ga norü poramaā naxüū, rü ¿tacügaagu nixī ga naxüāxū ga yema? ¿Pexcèx rü mugü na pinguxēēxügagu yixīga Tupana naxüū ga yema? Tama yemagagu nixī. Tupana rü petanüwa nanaxü ga yema taxü ga mexügū yerü nüxü peyaxogü ga norü ore ga nüxü pexñüexü.

⁶Rü dūcax, pemaā nüxü chixu rü name nixī nuxcümäcū ga torü oxi ga Abráürü pixīgū. Yerü Abráü rü Tupanaāxü nayaxō, rü yemacèx Tupana nüxü nadau ga na namexü.

⁷Rü ngēmawa nüxü pedau rü ngēma duüxügū i Tupanaāxü yaxōgüxü nixī i aixcüma Abráütañüxü ixīgxü i Tupanapéxewa.

⁸Rü Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü nüxü nixu na ñuxäcü Tupanapéxewa tá na yamexü i ngēma duüxügū i yaxōgüxü i woo tama Yudiugü ixīgxü. Rü yemaācū nüxü nixu naxüpa ga na nangupetüxü. Yerü Tupana rü nuxcümamatama Abráümaā nüxü nixu ga ñaa ore i mexü i ñaxü:

“Rü cugagu tá nüxü charüngüxēē i guxüma i nachiüñanecüäx i duüxügū”, ñaxü. Rü yemaācū nüxü tacuèx rü Cristu rü Abráütaa na yixī.

⁹Rü ngēmacèx i ñuxma rü Tupana nanayaxu i guxüma i duüxügū i yaxōgüxü, yexgumarüü ga Abráü ga yaxöcüxü na nayaxuxürrü:

¹⁰Natürü chixexüwa nangēxmagü i guxüma i ngēma duüxügū i nagu rüxñüexü na mugü yanguxēēgüxügagu Tupanapéxewa yamexü. Erü Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü: “Rü guxüma i duüxügū i tama aixcüma yanguxēēgüxü i guxüma i ngēma mugü i ümatüxü, rü chixexüwa nangēxmagü”,

ñanagürü. Erü nüxü tacuèxgü na taxucürüwama aixcüma texé yanguxēēxü i guxüma i ngēma mugü.

¹¹Rü ngēmaācū meāma nangox na tama ngēma mugü tinguxēēxücèx yixī na texé Tupanapéxewa mexü. Erü Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü yíxema tümaärü ögagu Tupanapéxewa mexë, rü yíxema tá tixī ya aixcüma tükü nangēxmaxë i maxü i taguma gúxü”,

ñanagürü.

¹²Natürü ngēguma nagu rüxñüegü na mugü inguxēēxücèx yixī na Tupanapéxewa imexü, rü taxucèx chima tükü tayaxögü. Erü Tupanaārü orewa rü ngēmachiga naxümatü, rü ñanagürü:

“Rü yíxema aixcüma meāma yanguxēēxü i guxüma i mugü, rü ngēmagagu tá tükü nangēxma i tümaärü maxü”,

ñanagürü. Natürü ngēma mugü rü dūxwa chixexüwa tükü naga erü taxucürüwama texé aixcüma meā tayanguxēē.

¹³Natürü ga Cristu rü nawa tükü ñanguxüxēē ga yema mugü ga chixexüwa tükü yexmagüxēēxü. Rü taxcèx nixī ga chixexüwa nayexmaxü ga yexguma curuchagu nayuxgu. Erü Tupanaārü ore i ümatüxüwa, rü ñanagürü:

“Rü guxäma ya yíxema wüxi i naïwa tükü natuxëëgüäcüma yúxe, rü chixexüwa tangëxma”, ñanagürü.

¹⁴Rü yemaācū curuchagu nayu ga Ngechuchu ya Cristu na nüxü nangüxëëxücèx i guxüma i ngēma duüxügū i tama Yudiugü ixīgxü, yema Tupana Abráümaā ixunetaxürrü. Rü taxcèx rü ta nayu ga Cristu na yíxema rü ta nüxü yaxögüxücèx rü nayauxgüxücèx i Tupanaāē i Üünexü i tamaā inaxunetaxü.

Tupanaārü uneta rü ngēma mugülarü yexera name

¹⁵Pa Chaueneëgü, ñuxma rü tá pemaā nüxü chixu i wüxi i cuèxruü na ñuxäcü duüxügū tacü nügümäa mexëëxü. Rü dūcax, ngēguma chi wüxi ya yatu rü texémaä tacüçèx inaxunetagu rü chi wüxi i poperagu meä naxümatüägu i ngēma, rü taxucürüwa texé itayanaxoxëe rü éxna tanaxüchicüü i ngēma norü uneta.

¹⁶Rü dūcax, rü yexgumarüttama nixī ga nangupetüxü ga yexguma Tupana rü Abráümaä rü Abráütaamaä inaxunetagu. Rü Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü tama “Abráütaagü” ñanagürü, yerü tama muxüma ga duüxügüchiga nidexa. Natürü yema ore rü “Abráütaa” ñanagürümare, yerü wüxitama ga duüxüchiga nixī ga yadexaxü. Rü yema rü Cristuchiga nixī.

¹⁷Rü ngēmaācū pemaā chanangoxëe na Tupana rü Abráümaä namexëëxü rü namaä inaxunetaxü na Cristugagu tá yixī i duüxügüxü nangüxëëxü. Rü ngēmacèx i ñuxma rü yema

Moīchē ümatüxū ga mugü ga 430 ga taunecü yema unetawena ínguxū, rü taxucürüwama inayanaxoxëē ga yema Tupanaärü uneta ga nüxira Abráümaā nüxü yaxuxü. Rü ngëmacèx iñuxma rü ta napora i ngëma uneta.

¹⁸ Rü ngëxguma chi mugü inguxëēgütügagu yixigu na Tupana tüxü rüngütüxëēxü, rü natüçëxmamare chi nixi ga yema Tupanaärü uneta ga nüxira Abráümaā nüxü yaxuxü. Natürü aixcüma nixi na getanüäcüma Abráüxü nangütüxëēxü ga Tupana, yerü yemaäcü marü namaā inaxuneta.

¹⁹ Rü ñuxma rü çatüwa namexü ga yema mugü ga Moīchē ümatüxü? Rü dücxax, Tupana rü marü Abráümaā inaxunetaguwenia nixi ga duüxtügüna naxäähü ga yema mugü, na yemaäcü duüxtügüxü nüxü nadauxëēxüçex na ñuxäcü poraäcü pecadu naxüexü. Rü yemaäcü nixi ñuxmata ínangu ga guma Abráütaa ya Cristu. Rü gumachiga nixi ga Abráümaā inaxunetaxü ga Tupana ga noxrix. Rü yexguma ínanguxgu ga yema mugü, rü Tupana rü dauxüçüxü ga norü orearü ngerügümäähira nüxü nixu. Rü yemagü nixi ga nüxü Moīchëmaā nüxü ixugüxü, rü nüma ga Moīchë rü duüxtügümaā nüxü nixu.

²⁰ Natürü yexguma Tupana Abráümaā ixunetagü, rü nümaxüchima ga Tupana nixi ga Abráümaā nüxü yaxuxü ga yema norü uneta. Rü tama togümaähira nüxü nixu na yemagü nüxü Abráümaā nüxü ixugülexüçex.

Tacüçex duüxtügüna nanaxä ga Tupana ga yema mugü

²¹ ¿Rü ñuxü ñapegüxü i ñuxmax? ¿Pexçexë ēxna rü yema Moīchë ümatüxü ga mugü rü inayanaxoxëē i Tupanaärü unetagü? Rü dücxax, tama ngëmaäcü nixi. Yerü yexguma chi naporagu ga yema mugü na tüxna naxäähü i maxü i taguma gúxü, rü chi Tupanapëxewa time i ngëxguma meäma yanguxëēgu.

²² Natürü tama ngëmaäcü nixi. Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü tadau na guxüma i duüxtügü rü pecadutüwü nangëxmagüxü. Rü ngëmacèx i ñuxma rü yíxema Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögüxexicatama tixi ya nayauxgüxe i ngëma maxü i aixcüma mexü i Tupana tamaä ixunetaxü.

²³ Rü yexguma tauta ínanguxgu ga Cristu na nüxü yaxögüxüçex, rü mugütüüwa tayexmagü rü tamaä inacuëx. Rü yemaäcü tixigü rü ñuxmata Tupana taxcex nangoxëē ga Ngechuchu ya Cristu na nüxü yaxögüxüçex.

²⁴ Rü yemaäcü ga yema mugü rü tamaä inacuëx ñuxmata Cristuxütawa tüxü nagagü na nüxü yaxögüxüçex rü ngëmaäcü Tupanapëxewa imexüçex.

²⁵ Natürü i ñuxma na marü nüma nanguxü ya Cristu na nüxü yaxögüxüçex, rü marü tama ngëma mugütüüwa tangëxmagü. Rü ñuxma rü marü taxucëxma tüxü tamaä inacuëx i ngëma mugü.

²⁶ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuaxü peyaxögüxü, rü Tupanaxäcügü pixigü i guxäma i pemax.

²⁷ Rü ñuxma na Cristuégagu ípebaiüxü, rü Cristuarü pixigü rü nüma rü pemaä inacuëx na naxrüü pixigüxüçex.

²⁸ Rü ñuxma rü Tupanapëxewa rü nüetama nixi ega woo Yudíugü pixigügu rü ēxna tama. Rü nüetama ega woo wüxi i coriarü duüxtügü pixigügu rü ēxna taxúearü duüxtügü pixigügu. Rü nüetama ega woo piyatügu rü ēxna pingexgu. Erü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarü duüxtügü na pixigüxü, rü wüxitama i duüxtü pixigü i guxäma i pemax.

²⁹ Rü ñuxma na Cristuarü pixigüxü, rü ngëmacèx waxi nixi na aixcüma Abráütaagü pixigüxü. Rü ngëmacèx i pema rü tá ta penayaxu i guxüma ga yema Abráümaā inaxunetaxü ga Tupana.

4

¹ Rü dücxax, ngëxguma wüxi i buxü yunatügu, rü ngëma buxü rü tama ngëgumatama nanayaxu i nanatüärü ngëmaxügü. Rü woo guxüma i nanatüärü ngëmaxüärü yora yixigu, natürü ngëxüriüxü i nanatüärü puracütanüxürlüümare nixi ñuxmata nayëx.

² Rü ngëmacèx nangëxma i ngëma buxüärü daurü i namaä icuåxü rü nüxü nüxna dauxü i ngëma nanatüärü ngëmaxügü ñuxmata nawa nangu ya yima taunecü ya noxri nanatü nagu unetacü na ngëma buxü rü nügümaä inacuåxüçex.

³ Rü yexgumarüü nixi ga tamaä nangupetüxü ga noxrix. Yerü yexguma tauta Cristuxü icuëxgu, rü natüüwa tayexmagü ga yema naäegü i chixexügü i ñoma i naänemaä icuëxügüxü.

⁴ Natürü yexguma nawa nanguxü ga yema ngunexü ga inaxunetaxü ga Tupana, rü nüma nanamu ga Nane. Rü duüxtügürü wüxi ga ngewa nabu ga guma Nane. Rü yema Moīchë ümatüxü ga mugütüüwa nayexma ga yexguma nabuxgu.

⁵ Rü yemaäcü nüma nangu ga Tupana Nane na tüxü ínanguxüxëēxüçex i guxäma i yixema ga noxri mugütüüwa na iyexmagüxü. Rü yemaäcü tüxü narüngütüxëē ga nüma ga Tupana Nane na Nanatü ya Tupanamaä tüxü yaxuxüçex na aixcüma naxäcügüxüchi ixigüxü.

⁶ Rü Tupana pexna nanamu ga Naäe i Üünexü na pexü nüxü nadauxëexücëx na aixcüma naxäcügütüchi pixigüxü. Rü ngëmacëx i ñuxma rü marü name i "Pa Chaunatüx", ñaperügü nüxü ya Tupana.

⁷ Rü ngëmacëx i ñuxma rü Tupanaxäcüxüchi quixü, rü tama wüxi i norü duüxümare quixü. Rü ñuxma na naxäcüxüchi quixü, rü norü ngúchaü nixü na cuxna naxäâxü i guxüma i tacü i noxrü ixixü.

Pauru rü yema yaxöggüxülcëx naxoegaäe

⁸ Rü üpa ga yexguma tauta Tupanaxü pecuëxgu, rü perü tupananetagütüüwa peyexmagü rü nüxü picuëxügü ga yema tama aixcüma Tupana ixigüxü.

⁹ Natürü i ñuxma na Tupanaxü pecuáxü rü nüma rü na pexü nacuáxü, rü ?tüxcüü wena naxcëx pewoeguchaü i ngëma naäegü i chixexügü i ñoma i naänemaa icuëgxüü? ?Rü tüxcüü penaxwëxe na wena natüüwa pegü pengëxmagüxüexü i ngëma naäegü i tama aixcüma poraexü i natüçëxmamare ixigüxü?

¹⁰ Rü düçax i pemax, rü ñuxma rü ta ngëma nuxcümaügüxü i Yudíugücumagu pexiäma woo Cristuaxü na peyaxöggüxü. Erü penaxaure i ñuxre i ngunexügü rü ñuxre ya tauemacügü rü ñuxre ya taunecügü rü ñuxre i petagü, erü nagu perüxüñü na ngëmaäcü Tupanapëxewa tá pimeixü.

¹¹ Rü ngëmacëx poraäcü chaxoegaäe, erü ngürüächi natüçëxmamare tá nixü ga yema puracü ga petanüwa chaxüxü.

¹² Pa Chaueneëgüx, pexü chacèëxü na chauxrüü nüxü perüxoexü na nagu pexixü i ngëma Yudíugüarü mugü. Erü ñuxma na Cristuwe charüxüxü rü marü nüxü charüxo na nagu chixüxü ga yema mugü ga üpa tama nagu pexixü. Rü düçax, yexguma noxri petanüwa chayexmagu rü tama choxü pexo, rü ngëmacëx chanaxwëxe i ñuxma rü ta chauga pexiñüe.

¹³ Rü pema rü marü nüxü pecuëx rü yexguma noxri pemaä nüxü chixuxgu ga Tupanaärü ore i mexü, rü yema na chidaawexügagu nixü ga petanüwa charüxüxü rü pemaä nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore.

¹⁴ Rü yema daawe ga choxü yexmaxü, rü woo pexcëx rü wüxi ga wëxtümüü nixü, natürü tama choxü pexo rü tama choxü ípetëxüchi. Natürü meäma choxü peyauxgü ñoma wüxi ga Tupanaärü orearü ngerüü i daxüçüläx chiixürüü. Rü ñoma Ngechuchu ya Cristu chiixürüü, meäma choxü peyauxgü.

¹⁵ ?Natürü tacü éxna nangupetü namaä ga yema perü taäe ga noxri pexü yexmaxü? Erü pemaä nüxü chixu rü noxri petanüwa chayexmagu rü poraäcü chomaä petaäegü. Rü yexguma chi pexü natauxchagu, rü pemaä nanguxügu, rü chi pexetü peyaxu na choxna penaxäxülcëx, yerü yemaäcü poraäcü chomaä petaäegü ga yexguma.

¹⁶ ?Natürü tacü pexü naxüpetü i ñuxmax? ?Pexcëx rü éxna perü uwanü chixü yerü pemaä nüxü chixu ga Tupanaärü ore i aixcüma ixixü?

¹⁷ Rü ngëmäta duüxügü i pexü ngülexëexü na Yudíugücumagu na pexixülcëx, rü pegu narüxñüñüna, tama aixcüma tacü rü mexüçëx nadaugü. Erü nümagü rü toxna pexü nixügachixëéchaü na ngëmaäcü naga peixñüexülcëx.

¹⁸ Rü ngëma togü rü marü name na pegu naxiñüexü, natürü nanaxwëxe na perü mexüçëx nadaugüxü i guxüguma. Rü tama name na petanüwa changëxmaguxicatama perü mexüçëx na nadaugüxü i ngëma togü.

¹⁹ Pa Chauxacügüx, wenaxärü ñoma wüxi i mama ngíxäcümaä nguxnecacürüü poraäcü pexcëx ngüxü chinge na aixcüma meä Cristuaxü peyaxöggüxülcëx rü aixcüma naxcëx na pemaxëxülcëx. Rü ngëmaäcü tá chixü ñuxmatata Cristu naxwëxexürüü pixigü i perü maxüüwa.

²⁰ Rü chierü ñuxmatama pexültawa changëxmagu na pemaä chidexaxüchixülcëx, rü tama ñuxmarüü pexcëx chanaxümatümarexülcëx. Erü ñuxma rü tama nüxü chacuëx na tacüga pemaä charüxñüxü.

Or i cuëxruü i Abráixültaxü ga Agáchiga rü namëxüchi ga Charachiga

²¹ Rü pema na ngëma Moïché ümatüxü i mugütüüwa pegü pengëxmagüxëéchaüxü, rü chanaxwëxe i chomaä nüxü pixu ngoxi aixcüma nüxü pecuá na ñuxü ñaxü i ngëma mugü.

²² Erü ngëma mugüwa nüxü tadau rü Abráü rü nüxü nayexma ga taxre ga nane. Rü wüxi ga nane rü naxütaxü ga Agáwa nüxü nayexma, rü naï ga nane rü namëxüchi ga Charawa nüxü nayexma.

²³ Rü guma nane ga naxütaxüwa nüxü yexmacü, rü nabu yerü yema nixü ga norü ngúchaü ga Abráü. Natürü guma nane ga namëxüchiwa nüxü yexmacü, rü nabu yerü yemaäcü inaxuneta ga Tupana.

²⁴⁻²⁵ Rü pemaä nüxü chixu i ngëma ore erü ngëmawa nangëxma i tacü i aixcüma ixixü i pexcëx changoxëéchaüxü. Rü yema taxre ga ngexügü rü taxre i cuëxruügü nixigü na ngëmawa nüxü icuáxülcëx na ñuxäcü Tupana duüxügüxü rüngüxëexü na naxültawa

nangugüxūcèx. Rü yema nüxīraǔxū ga norū ngülxēē nixī ga yexguma Chinařārū mèxpūnewa Moičhēna naxăāgu ga norū mugū na naga naxlñüexūcèx ga duǔxügū. Rü yema mugū ga Moičhēna naxăāv ga Chinařwa rü Agá iyixī ga norū cuěxrū. Rü yema nge ga Agá rü naxütaxū iyixī ga Abráū rü yemacèx ga ngíxācügū rü ngíxruňtama togütüňwa nayexmagü rü tama ínanguxū. Rü yemačü ga yema nge rü wüxi i cuěxrū iyixī nachiga i ngēma Yudiúgū i ñuxma maxêxū rü ngēma mugüwë rüxixū. Erü nümagü rü ñuxma rü ta natüňwa nangēxmagü i ngēma mugū ga Moičhē yaxuxū ga mèxpüne ga Chinař ya Arábiaanewa ngēxmanewa. Rü ñuxma rü ta ngēma mugügū naxī rü tama nüxū narüxoe.

²⁶⁻²⁸ Natürü yema nge ga Abráū namexüchi rü tama Agárüy iyixī. Rü ngîne ga Ichaá rü nabu yerü Tupanaâxū nayaxō ga Abráū ga yexguma Tupana namaă nüxū ixuxgu rü tá na nüxū nayexmaxū ga wüxi ga nane. Rü ñuxma Pa Chaueneěgûx, yixema rü ta tayaxō i ngēma Tupana tamaă ixunetaxū. Rü ngēmacèx i ñuxma rü tama ngēma nuxcümaňgûxū i mugüfüňwa tangēxmagü. Rü ngēmačü Abráū namexüchixacügürüy tixigü. Rü ngēmačü nüxū tadau na aixcüma Tupana yanguxéexū i norū ore ga Abráū namexüchichiga ümatüxū i ñaxdū:

“¡Nataăē, Pa Ngecü i Ngexacü! ¡Rü curü taăēmaă rüxáixnaxū woo tagumachiréx na cuxăācüxū! Erü tá cuxăācü, rü ngēma ngexü i cuxütaxü i cuteaxü āxăcüxüärü yexera tá cuxü nangēxma i cuxacügü”,

ñaxdū.

²⁹ Natürü guma Abráū nane ga naxütaxüwa nüxū yexmacü, rü chixri namaxū namaă ga guma Abráū nane ga Tupanaârū unetagagu bucü. Rü ngēxgumarüy ta i ñuxma rü yixema i Tupanaâe i Üünexügagu tüxū na nangēxmaxū i maxü, rü chixri tamaă nachopetü i ngēma Yudiúgū i naxwèxegüxū na nagu ixixū i ngēma mugū ga Moičhē ümatüxū.

³⁰ ¿Natürü ñuxü ñaxdū i Tupanaârū ore i ümatüxüwa? Rü dûçax, ngēmawa Abráūmaă nüxū nüxü ga na ngíxü inatáxücèx ga naxütaxü ngînemaă, yerü taxucürüwama yema ngînemaă nayayauxye ga norū yemaxü ga namèwxawüchixüçü ga naneârū tá ixixū.

³¹ Rü ngēmačü, Pa Chaueneěgûx, rü nüxū tadau rü tama Abráū naxütaxüxäcügürüy tixigü, erü tama ngēma mugüfüňwa tangēxmagü. Natürü Abráū namexüchixacügürüy tixigü, erü Tupanaârū unetagagu tüxū nangēxma i törü maxü.

5

Meă pegüna pedaugü na tama wena ngēma mugüfüňwa pengēxmagüxücèx

¹ Rü ñuxma ya Cristu rü marü tüxū ínanguxüxē na tama ngēma mugüfüňwa ingēxmagüxücèx. Rü ngēmacèx name nixī i pegüna pedaugü na tama wena natüňwa pegü pengēxmagüxéexücèx i ngēma mugü.

² ¡Rü choxü iperüxüni! Rü choma i Pauru rü pemaă nüxū chixu, rü ngēxguma chi nagu peixxgu na pegü ipewiechëxmüpëzechiraǔxū na ngēmačü penayaxuxücèx i perü maxü, rü ngēxguma ya Cristu rü chi taxuwama pexü name.

³ Rü wena pemaă nüxū chixu rü ngēxürü i yatü i nügü íwiechëxmüpëzechiraǔchaǔxū na ngēmačü Tupanapéxewa namexücèx, rü name nixī i nüxna nacuěxâchi na taxucürüwa ngēmačü na nayauxâxü i norū maxü ega tama aixcüma naga naxlñügu i guxüma i togü i mugü.

⁴ Rü guxâma i pema i nagu rüxñüxē na Tupanapéxewa pimexü ega nagu peixxgu i ngēma mugü, rü pemaă nüxū chixu rü marü Cristuna pixigachi i ngēxgumax. Rü ngēxgumarüy ta pegü nüxna peyaxüxē i ngēma ngechaüü ga noxri Tupana namaă pexü ngechaüxü.

⁵ Natürü Tupanaâe i Üünexü nixī i tüxū rüngülxēexü na yaxögüxücèx. Rü ngēmacèx nixī i ínanguxéexü na Cristugagu Tupanapéxewa imexü.

⁶ Rü ngēmacèx i ñuxma na Ngechucha ya Cristuarü duǔxügü ixígxüxū, rü nüetama nixī ega woo íwiechëxmüpëzechiraǔgu rü ēxna tama, erü tama ngēma nixī i Tupanapéxewa tüxū mexéexü. Rü ngēma Tupana naxwèxexü i ñuxma nixī na aixcüma yaxögüxü rü ngēmačü yigü na ingechaüguxü.

⁷ Pema rü meâma ipenaxügü na Cristuwe perüxixü. ¿Rü texé ēxna pexü nüxū taxoox na tama naga peixñüxücèx i norū ore i aixcüma ixixü?

⁸ Rü pemaă nüxū chixu, rü tama Tupana ga noxri pexcèx çacü nixī ya yima pexü nüxū oóci.

⁹ Rü name nixī i nüxna pecuěxâchi rü wüxitama i duǔxü i chixexü üxü, rü nanachixexëe i guxüma i togü i natanüxügü, ñoma wüxi i fraxü i pâúrärü puxëerü rü wüxi i taxü i pâúchara ipuxéexüřüy nixī.

¹⁰ Choma rü chayaxö na törü Cori tá pexü rüngülxēexü na choma nagu charüxñüxüřü i guxüma i togü i natanüxügü, ñoma wüxi i fraxü i pâúrärü puxëerü rü wüxi i taxü i pâúchara rü nüetama nixī ega woo texé tixigü.

¹¹ Rü nümaxü i duüxügü rü chauchiga nidexagü, rü nüxü nixugüe na choma rü duüxügüxü changüexëexü na nügü ínaviüchëxmüpëechiräüxülcèx rü mugü na yanguxëegüxülcèx na ngëmaäcü nüxü nangëxmaxülcèx i maxü i taguma gúxü. Natürü, Pa Chaueneëgü, rü ngëxguma chi ngëmaäcü duüxügüxü changüexëegü, rü tåu chima chowenigëxütanü i Yudiugü, erü tåu chima naäewa nangux i ngëma ore i nüxü chixuxü nachiga ya Cristo ga curachagu taxcëx yucü.

¹² Natürü ngëmaäcü duüxügü i pexü chixeäegüxü rü pexü ucuxëgüxü na pegü ípewiüchëxmüpëechiräüxülcèx, rü ztükü i éxna i nümagü i tåu noxtacüma nügü yacaugüpüxüchareregüxü ta?

¹³ Natürü pemax, Pa Chaueneëgü, rü Tupana pexcëx naca na ngëma mugüna ípenguxüxülcèx. Natürü nüxma na nüxna ípenguxüxü, rü tama name i ngëmacëx pexeneärü ngúchaü pexügü. Natürü name nixi na pegü pengechaügüxü rü ngëmaäcü pegü perüngüxeegüxü i wüxichigü.

¹⁴ Erü guxüma i Tupanaäärü mugü rü wüxi i muwatama nangox rü ñanagürü:
“¡Rü nüxü nangechaü i cumücü na cugütama cungechaüxürrü!”
ñanagürü.

¹⁵ Natürü name nixi i pexuäegü erü ngëxguma chi pegümaä penuëgu rü pegüchi pexaiegü, rü ngürüächi tá pegü pewoone rü tá ipeyanaxoxëe i Tupanaäärü ore i pewe ngëxmaxü.

Ngëma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaäe i Üünexüärü ngúchaümaä nawüxigu

¹⁶ Pemaä nüxü chixa, rü name nixi i Tupanaäe i Üünexü naxwëxexülcüma pemaxë. Rü ngëxguma ngëmaäcü pemaxë, rü tåutáma pexeneärü ngúchaü pexügü.

¹⁷ Erü ngëma taxüneärü ngúchaü rü tama Tupanaäe i Üünexüärü ngúchaümaä nawüxigu. Rü ngëma Taxre i ngúchaügü, rü nüglüchi naxaie erü wüxichigü i ngëma rü tamaä inacuáxchaü. Rü ngëmacëx i pema rü taxucüruwa penaxü i ngëma pematama penaxwëxexü.

¹⁸ Natürü ngëxguma Tupanaäe i Üünexü pemaä icuëgxü, rü marü tama ngëma nuxcümaügüxü i mugütüüwa pengëxmagü.

¹⁹ Rü meäma nangox na nüxäcü namaxëxü i ngëma duüxügü i naxüneärü ngúchaü ügüxü, rü naï i ngëmaä maxëxü, rü airugürrüümare ixígüxü. Rü tama naxâneé na tacü rü chixexü naxügüxü.

²⁰ Rü tupananetachicünëxägüxü nicuëxügü, rü nayuüe rü nangöwxëxegü, rü aigu narüxüü, rü nachoxügawëxegü, rü togüchi naxaie norü ngëmaxügüçex, rü nanuxwëxegü, rü duüxügüxü naxucüxegü na to i nguxëetaegu naxixülcèx, rü ngëmaäcü nayatoye i duüxügü na tama wüxigu naxinüexülcèx.

²¹ Rü togüarü ngëmaxügüçex nixäüxächigü, rü nangäxëwëxegü, rü peta naxügüecha, rü nanaxügü i muxüma i togü i chixexügü i ngëxgumarüü ixixü. Rü ngëmacëx, wena pemaä nüxü chixa rü guxüma i ngëma duüxügü i ngëmaäcü maxëxü, rü nataxüttáma i nachica i nextä Tupana äexgacü iyíixüwa.

²² Natürü ngëxguma Tupanaäe i Üünexü tamaä icuëxgu, rü nüma nixi i tükü nangüxëexü na yigü ingechaügüxülcèx, rü itaäegüxülcèx, rü meä yigümaä imaxëxülcèx, rü yaxna namaä ixñüüexülcèx i togü, rü togümaä imecümagüxülcèx, rü togüxü rüngüxëegüxülcèx, rü aixcüma yanguxëexülcèx i ngëma nüxü ixuxü.

²³ Rü ngëgumarüü ta Naäe i Üünexü tükü narüngüxëe na tama chixexümaä nataeguxëexülcèx ega togü chixexü tamaä ügxux. Rü tükü narüngüxëe na meäma yigünatama idauxülcèx na tama chixexügü iyixülcèx. Rü nataxuma i mugü i nachuxuxü na naxüxü i ngëma mexügü.

²⁴ Rü ngëma duüxügü i aixcüma Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixígüxü, rü marü nüxü narüxoë ga yema nuxcümaüxü ga norü maxü ga chixexü, rü yema naxüneärü ngúchaügü ga chixexü, rü guxüma ga tacü ga to ga ngúchaü ga tama mexü.

²⁵ Rü nüxma na Tupanaäe i Üünexü tükü naxâxü i törü maxü, rü name nixi i nüma törü maxümaä na inacuáxü.

²⁶ Rü tama name i yigü ítarüta rü togümaä tanuäe, rü bai na tacüçex ixäüxächixü.

6

Name nixi i guxäma i pema rü pegü perüngüxëegü i wüxichigü

¹ Pa Chaueneëgü, ngëxguma chi texéxü pedëuxgu na tacü rü chixexügü tanguxü, rü pema na Tupanaäe i Üünexü naxwëxexülcüma na pemaxëxü, rü name nixi i tükü pengechaülcüma tükü perüngüxëe na itayarüwëxächixülcèx. ¡Natürü pexuäegü i wüxichigü, na tama pema rü ta nagu peyixülcèx i ngëma chixexü!

² ¡Rü pegü perüngülxēēgü i ngēxguma texé petanüwa guxchaxügü tükü ngēxmagu! Erü ngēxguma ngēmaäcü pegü perüngülxēēgu, rü ngēmaäcü tá peyanguxēē i ngēma Cristu pexü muxü.

³ Rü ngēxguma texé nagu rüxñügu na wüxi i tacü tixixü, rü tögütama tawomüxëe, erü Tupanapéxewa rü taxuñumachiréx tixi.

⁴ Rü ngēmacëx i wüxichigü, rü name nixi i tögürü maxüitäma tangugü. Rü ngēxguma namegxu i tümaärü maxü, rü tögümäätátama tataäe, rü taxucëxma tüxcüü togürü maxüwa tügü tangugürü maxüäx.

⁵ Erü tanaxwëxe ya wüxichigü na tümaärü maxünatama tadauxü i Tupanapéxewa.

⁶ Rü yíxema nayaxuxe i nguxëetae i Tupanaärü orewa rü name nixi na tümaärü nguxëëruñmaä tangauxü i gúxü i tümaärü ngëmaxügü.

⁷ ¡Rü pexuñägü na tama ipetüexüçex i perü maxüwa! Erü taxucürüwa texé Tupanaxü tawomüxëe. Rü yíxema chixexü üxe, rü chixexü tá tayaxu. Rü yíxema mexü üxe, rü mexü tá nixi i tayaxuxü.

⁸ Rü yíxema tümaxüneärü ngúchaü üxe, rü ngëma tümaxüneärü ngúchaü rü tá yuwa tükü naga. Natürü yíxema Tupanaäe i Üünexüärü ngúchaü üxe, rü ngëma Tupanaäe i Üünexüwa tá tanayaxu i maxü i taguma gúxü.

⁹ Rü ngëmacëx tama name na nüxü rüchauexü na mexü ixüexü. Erü ngëxguma chi tama nüxü rüchauegu, rü dükwa mexü tá tayaxu i Tupanaxütawa.

¹⁰ Rü ngëmacëx ngëxguma tükü nangëxmagu na tacümaä togüxü rüngülxëexü, rü name nixi i guxäxüma tarüngüxëe. Natürü yexera tanaxwëxegü na nüxü rüngülxëegüxü i ngëma taeneegü rü taeyëgxü i yaxõgüxü.

Pauru rü nüxü narümoxë ga yema yaxõgüxü, rü nayaxucuxëgü

¹¹ Rü nuã tá ichanaxügü na chomaxüchima chöxmëxmaä pexcë chanaxümatüxü i ñaã popera. ¡Rü dükax, nüxü pedéyx i ngëma choma chaxümatüxü na ñuxäcü natamatüxü!

¹² Rü ngëma Yudiugü i pexü ngülexëexü na pegü ípewiechëxmüpëechiraügxüçex, rü ngëmaäcü pexü namu erü nanataäexëegüchaü i ngëma togü i Yudiugü na tama naxchi naxaiexüçex nagagu na Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucüaxü na yaxõgüxü.

¹³ Erü woo i nümagü na ínawiñchëxmüpëechiraüxü, rü tama nayanguxëe i guxüma i mugü. Natürü nümagü rü nanaxwëxegü na pegü ípewiechëxmüpëechiraüxü, na yixcama nügü yacuëxüügüxüçex rü togü i Yudiugümaä nüxü na yaxuxüçex na pema rü ta naxrüü nagu pexü i ngëmänuxcümaügxü i mugü.

¹⁴ Natürü i choma rü chaugü chicuëxü erü nüxü chayaxö ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ga curuchagu yucü. Rü ngëmacëx icatama nixi i chaugü chicuëxüüxü. Rü ñuxma na Cristu ga curuchagu yucüaxü chayaxöxü, rü marü tama nagu charüxinü i ñoma i naäne rü norü ngëmaxügü. Rü ngëxgumarüü ta i ñoma i naäne rü marü tama choxü nacuáxchaü.

¹⁵ Erü ngëxguma Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixígügu, rü Tupanapéxewa rü taxuüma nixi i ngëma na íiwiechëxmüpëechiraüxü rü éxna tama. Natürü ngëma aixcüma napëxewa mexü nixi na naxüchicüüxü i törü maxü na ngexwacaxüxü i duüxügü ixígüixüçex.

¹⁶ Rü Tupanana naxcëx chaca na pexü nataäexëegüxüçex rü nüxü pengechaütmüügüxüçex i guxäma i pema i aixcüma yanguxëegüxe i ngëma pemaä nüxü chixuxü, rü guxäma ya yíxema aixcüma Tupanaärü duüxügü ixígüxe.

¹⁷ Rü ñuxmawena rü tama chanaxwëxe na texé tacü rü guxchaxügü choxna ãxü. Erü choma rü aixcüma törü Cori ya Ngechuchuarü duüxü chixi. Rü ngëma chorü oxrigüchica i chowa ngëxmagüñwa nüxü pecuëx na aixcüma yíxü i ngëma.

¹⁸ Pa Chaueneeegüx, chanaxwëxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngülxëe i guxäma i pemax. Rü ngëmaäcü yíj.

Rü nuâma pexna,
Pauru

POPERA GA EPÉCHIUWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümxoxē ga yema yaxögüxü ga Epéchiuarü tānewa yexmagüxü

¹ Pa Chaueneegü ya Epéchiwa Ngëxmagüxe, choma i Pauru nixi pexcèx chanaxümatüxü i ñaä popera. Rü choma i Pauru chixi i Tupana choxü yaxuxü na Ngechuchu ya Cristu choxü muxüçèx na duüxügümäa nüxü chixuxüçèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i guxâma i pema ya Epéchiuarü tānewa ngëxmagüxe rü Tupanaärü duüxügü ixigüxe rü Ngechuchu ya Cristuañü yaxögüxe.

² Rü chanaxwèxe i pexü narüngüxëe rü pexü nataäexëe ya Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

Tupana rü poraäcü tükü narüngüxëe erü Cristuarü duüxügü tixigü

³ Rü name nixi i nüxü ticuëxügü ya Tanatü ya Tupana ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristunatü iixü. Erü nüma ya Tupana rü Cristugagu tükna nanaxä i naguxüraüxü i ngüxëegü i üünexü i dauxügumü i naanewa taxcèx ne namugüxü.

⁴⁻⁵ Rü tautama naäne üxgu, rü Cristugagu Tupana tükü nadé na napëxewa ixüünegüxüçèx rü na natauxüçèx i törü chixexü i napëxewa. Rü Tupana rü poraäcü tükü nangechaü. Rü yemacèx nuxcumamata tükü naxuneta na naxäcögüxü tükü nadexüçèx Ngechuchugagu. Rü yemaäcü nanaxü yerü yema nixi ga norü ngúchä.

⁶ Rü ngëmacèx name nixi i guxüguma nüxü ticuëxügü ya Tupana. Erü nüma rü poraäcüüchima tamaä namecüma rü poraäcü tükü narüngüxëe ga yexguma taxcèx nüma namuäxgu ga Nane ya nüxü nangechaüxüçicü.

⁷ Rü Tupana rü poraäcü tükü nangechaü, rü yemacèx nanamu ga Nane na taxcèx nayuxü rü nagü inabaxü na yemaäcü tükü ínanguxüxëeüçèx rü tükü nüxü nangechaüxüçèx ga törü pecadugü.

⁸ Rü Tupana tükü nüxü nadauxëe na ñuxäcü poraäcü tükü nangechaüxü ga yexguma tükna naxääxgu ga guxüma ga törü cuëx na taäexü icuáxüçèx rü tükü natauxchaxüçèx i norü ore.

⁹ Rü tükü nüxü nacuëxëe ga norü ngúchäga noxri nüxicatama nüxü nacuáxü. Rü yema norü ngúchäga nuxcumaxüchima Cristumaä nagu naxmünxü ga Tupana, rü yema nixi ga ñoma ga naänewa na namuäxü na tükü yamaxëeëxüçèx.

¹⁰ Rü yema nagu naxmünxü nixi na Cristumëxëwa nangëxmaxëëxü i guxüma i daxüguxü i naänewa ngëmaxü rü guxüma i ñoma i naänewa ngëxmaxü. Rü ngëmaäcü tá nanaxü ya Tupana i ngëxguma nawa nanguxgu na yanguxëëxü.

¹¹ Yerü naxüpä ga ñoma ga naane naxüxü ga Tupana, rü woetama tomaä nanaxuegu na Cristugagu tanayauxgüxüçèx i ngëma maxü i taguma guxü i nüma toxna naxächätxü na aixcüma naxcèx tamaxëëxüçèx. Rü aixcüma yemaäcü nanaxü yerü yema nixi ga norü ngúchäga Tupana ya guxüma ücü, ngëma nüma nagu naxmünxüäcüma.

¹² Rü yemaäcü Tupana tomaä nanaxuegu na toma i toxira Cristuañü yaxögüxe naxcèx tamaxëëxüçèx rü nüxü ticuëxügüxüçèx naxcèx i norü pora i üünexü.

¹³ Rü yexgumarüü ta ga pema i Epéchiucüäxgu, rü yexguma nüxü pexinüegü ga yema ore i aixcüma iixü i tükü maxëëxü, rü yexguma Cristuañü peyaxöögü, rü namüçügü pixigü. Rü Tupana ga tamaä ixunetacü na tükna namuäxüçèx i Naäe i Üünexü, rü marü pexna nanamu i ngëma Naäe na nüxü pecuáxüçèx na aixcüma norü duüxügü pixigüxü.

¹⁴ Rü ngëma Naäe i Üünexü ga Tupana tükna muxü, rü ngëmaawa nixi i nüxü icuáxü na aixcüma Tupana tá tükna naxäxü i guxüma i ngëma tamaä inaxunetaxü. Rü ngëxguma wena nüma naxüxgu ya Cristu na nügüxütawä tükü nagagüxüçèx rü aixcüma tá tanayaxu i guxüma i ngëma Tupana tomaä nüxü ixuxü. Rü ngëmacèx name nixi na nüxü icuëxügüxü ya Tanatü ya Tupana ya üxüneçü.

Pauru rü yaxögüxüçèx nayumüxë.

¹⁵⁻¹⁶ Rü ngëmacèx, nüxma na nüxü chacuáxü na aixcüma törü Cori ya Ngechuchuaxü peyaxöögüxü rü na aixcüma nüxü pengechaügüxü i guxüma i ngëma togü i Tupanaärü ixigüxü, rü ngëmacèx taguma nüxü charüchau na pexcèx moxë nüxna chaxäxü rü pexna chacuëxächixü i chorü yumüxëwa.

¹⁷ Rü ngëxguma namaä chideaxgu ya Tanatü ya Tupana ya mexëchicü ya Nanatü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu, rü naxcèx nüxna chaca na pexna naxääxüçèx i ngëma cuëx i Naäe i Üünexüwa ne üxü. Rü ngëma Naäe i Üünexü tá nixi i pexcèx nangoxëëxü i Tupanaärü ore i mexü na yexeraäcü nüxü pecuáxüçèx ya Tupana.

¹⁸ Rü Tupanana naxcèx chaca na nümatama pexü yangoxnaäexëëxülcèx, na nüxü pecuáxülcèx na tacü yïixü i ngëma ipenanguxëëxü i naxcèx pexü nadexü. Rü nüxna naxcèx chaca na pexü nüxü nacuëxëëxülcèx na ñuxäcü namexëchixü i ngëma maxü i taguma gúxü i nüma norü duüxülgüçèx namexëëxü i daxüguxü i nañnewa.

¹⁹⁻²⁰ Rü ngëgxumarüü ta rü nüxna naxcèx chaca na pexü nüxü nacuëxëëxülcèx na ñuxäcü nataxüchixü i norü pora i tawa ngëxmaxü rü namaä tükü nangüxëëxü i yixema na yaxögüxü. Rü ngëmatama pora i taxümaa nixü ga napuracüxü ga Tupana ga yexguma yuwa Cristuxü ñadaxëëgu rü daxüguxü ga nañnewa nagaäxgu rü nügüarü tügüneçuwawa yanatoxëëägu na guxäärü äëxgacü yïixülcèx.

²¹ Rü yemaäcü guxületüwa nanayexmaxëë. Rü ngëmacèx i ñuxma rü Cristumëxëwa nangëxmagü i guxüma i daxüguxü i nañnecüäx i äëxgacügü rü guxüma i ñoma i nañnecüäx i äëxgacügü. Rü ngëmaäcü naxmëxwa nangëxmagü i guxüma i pora i ñuxma ngëxmagüxü rü guxüma i pora i tá ngëxmagüxü. Rü ngëmaäcü i nüma rü guxü i äëxgacügürü äëxgacü tá nixü i guxüguma.

²² Rü yemaäcü ga Tupana rü marü Cristumëxëwa nanayexmagüxü i guxüma. Rü yexgumarüü ta Cristuxü ningucuchixü na guxüma i yaxögüxülerü na yïixülcèx.

²³ Rü ñuxma rü guxüma i yaxögüxü rü wüxigu Cristuarü nixigü. Rü nüma nixü i tawa nangëxmaxü i guxüma i yixema i nüxü na yaxögüxü. Rü ngëgxumarüü ta nüma nixü i nangëxmaxëëxü i guxüma i tacü i ngëxmaxü i guxüwama.

2

Tamaxë erü Tupana tükü nangechaü

¹ Rü üpa ga pema rü perü pecadugagu rü perü chixexügagu ñoma peyuexrüü pixigü.

² Yerü ga pema rü nagu pexü ga yema chixexü i ñoma i nañnecüäx i duüxügü nagu ïxü. Rü pema rü nagu pexüna ga Chataná i ngoxogüarü äëxgacü ixixü. Rü nüma nixü i nüxü nangüchaüxëëxü na chixexü naxügüxülcèx i guxüma i ngëma duüxügü i tama Tupanaga ñüüxü.

³ Rü guxüma ga yixema rü yemaäcü chixri tamaxë ga üpa. Rü tanaxü ga tóxrütama ngüchaü, rü nagu taxü ga yema taxüne naxwëxexü rü yema taäe naxwëxexü. Rü yemagagu yema togü ga duüxügü ga chixexü ügüxürlü nawa taxügü i ngëma poxcu i äüçümäxüchixü i Tupana mexëëxü.

⁴ Natürü ga Tupana rü poraäcü nüxü tangechaütmüügü rü poraäcü tükü nangechaü.

⁵ Rü yemacèx, woo törü pecadugagu ñoma iyuexürlü tixigü, natürü ga Tupana rü tükna nanaxä ga maxü ga yexguma Cristuxü ñadaxëëgu. Rü ñuxma rü pexü nangëxma i maxü i taguma güxü, erü Tupana pemaä namecüma.

⁶ Rü yema na Ngechuchu ya Cristuxü wena namaxëëxürlü rü tükü rü ta namaxëëxüga Tupana. Rü yemaäcü nanaxü na yixema rü ta Cristumüçügü ixigüxülcèx, rü namaä äëxgacügü ixigüxülcèx i daxüguxü i nañnewa.

⁷ Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana na guxügutáma duüxügüxü nawéaxülcèx na ñuxäcü Cristugagu poraäcü tükü nangechaüxü rü tamää namecümaxü.

⁸ Rü yemaäcü pemaä namecüma ga Tupana. Rü yemacèx penayaxu ga maxü i taguma güxü yerü peyaxögü. Rü ngëma maxü rü taxucürüwama pegünatama penaxä, natürü Tupana nixü ga pexna naxämarecü ga yema.

⁹ Rü tama tacü i mexü i pexüülgagu nixü i pexü nangëxmaxü i ngëma maxü, natürü Tupana nixü ya pexna naxämarecü na ngëmaäcü taxüema tükü icuexüüxülcèx.

¹⁰ Rü Tupana nixü ga tükü maxëëxëcü. Rü ñuxma rü tükü nangëxma i ngëma maxü yerü Ngechuchu ya Cristu törü pecaducèx nayu. Rü Tupana tükna nanaxä i ngëma maxü na meä imaxëëxülcèx rü mexü ixigüxülcèx. Rü yemaäcü tükü narüngüxü i ngëma maxü na nüma na namuxü ga Nane na duüxügüarü pecaducèx nayuxülcèx na nüxna naxääxülcèx i maxü i taguma guxü. Rü woo ga yema mexülgü ga Yudíugümaä inaxunetaxü ga Tupana, rü taxucürüwa penayaxu. Yerü ñoma ga nañnewa rü pemaxëmare, rü tama nüxü pecuëx ga tacü chi pexü na üpetüxü ga yexguma chi peyuegu yerü tama Tupanaxü pecuëx.

Cristu nixü ya yigümaä tükü rüngüxümxëëcü

¹¹⁻¹² Rü ngëmacèx i pema na tama Yudíugü pixigüxü, rü name nixü i nüxna pecuëxächie na tama toxrüü na pixigüxü ga noxri rü tama Tupanaxü na pecuëxgüxü. Rü yema na tama toxrüü pixigüxü rü yemacèx ga toma ga Yudíugü i togü na itawiechëxmüpëzechiraügüxü, rü nüxü tixugüe na pema rü tama Tupanapexewa na pimevä yerü tama toxrüü pegü ipewiechëxmüpëzechiraügü. Rü yexguma ga pema rü tama Cristuxü pecuëxgü, yerü tama Tupanaxüarü duüxügü i Yudíugütanüxü pixigü. Rü tama nüxü pecuëxgü ga Tupana nüma na namuxü ga Nane na duüxügüarü pecaducèx nayuxülcèx na nüxna naxääxülcèx i maxü i taguma guxü. Rü woo ga yema mexülgü ga Yudíugümaä inaxunetaxü ga Tupana, rü taxucürüwa penayaxu. Yerü ñoma ga nañnewa rü pemaxëmare, rü tama nüxü pecuëx ga tacü chi pexü na üpetüxü ga yexguma chi peyuegu yerü tama Tupanaxü pecuëx.

¹³ Natürü woo ga noxri rü tama Tupanaxü na pecuáxü, natürü i ñuxma rü nügükültawa pexü nagagü. Rü Ngechuchu ya Cristuarü duúxügü pixigü yerü pexcèx nayu rü nagü inanaba.

¹⁴⁻¹⁵ Rü ñuxma rü Cristu nixi ya tükü rüngüxmüéxéecü. Rü noxri ga toma ga Yudíugü rü pexchi taxae yerü tama toxriüü Yudíugü pixigü. Natürü i ñuxma rü Cristu marü yigümaä tükü narüngüxmüéxé. Rü yemaäcü wüxitama i duúxügü tükü nixigüxéë rü inayanaxoxéë na yigüarü uwani ixigüxü. Rü yexguma nayuxgu ga Cristu rü tükü ñanguxüxéë na tama natüüwa iyexmagüxüçex ga yema nuxcumäugüxü ga mugü ga toma ga Yudíugü naagu taxixü. Rü wüxitama i duúxügü i ngewacaxüxü tükü nixigüxéë i toma i Yudíugü na tixigüxü rü pema i tama Yudíugü na pixigüxü. Rü yemaäcü nanaxü na guxäma i yixema rü norü duúxügü na ixigüxüçex. Rü yemaäcü yigümaä tükü inarüngüxmüéxéë.

¹⁶ Rü yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rü inayanaxoxéë ga yigüchi na ixaiexü. Rü yemaäcü ga Cristu rü Tupanamaä tükü inarüngüx-müéxéë, rü wüxitama i duúxügüxü tükü nixigüxéë.

¹⁷ Rü yexguma Cristu núma üxgu, rü taxcèx núma nanange ga ore ga mexü ga marü yigümaä rü Tupanamaä na rüngüxmüéxü. Rü yema ore rü toxcèx nixi i toma i Yudíugü ga toxira Tupanaxü na tacuáxü. Rü yema ore rü pexcèx rü ta nixi ga woo tama Tupanaxü na pecuëgxüxü ga noxrix.

¹⁸ Rü ñuxma rü guxäma i yixema rü Cristugagu tükü natauxcha na Tanatü ya Tupanana ingaicamagüxü. Rü ngémata Naäe i Üñexü nixi i tükü rüngüxéëxü na nüxna ingaicamagüxüçex ya Tanatü ya Tupana.

¹⁹ Rü ngémacèx i pema rü woo tama Tupanaxü pecuëgxü ga noxrix, rü woo tama norü duúxügü pixigü ga yexguma, natürü tama ngémata pixigü i ñuxmax. Erü ñuxma rü natanüxü pixigü i guxäma i ngéma duúxügü i Tupanaärü ixigüxü. Rü aixcüma Tupanaxäcügxüçhi pixigü i ñuxmax.

²⁰⁻²² Guxäma i pema rü wüxi ya İpata ya mexüne ya Tupana nawa maxüne pixigü. Rü ngémata cementu i ladriyu naetüga nugüxü, rü ngémata rü Tupanaärü ngüexüga imugüxü rü norü orearü uruügü nixi. Rü yima ladriyu ya nüxirama cementuétüwa ixücuchicü rü Cristu nixi. Rü ngémata inanaxüga na naxüäxü ya guxünenma ya yima i. Rü dükwa ningu na wüxi ya tupauca ya taxüne ya Cristugagu üünene na yüixü. Rü ngémacèx i pema na Cristuarü pixigüxü rü wüxi tomaä peyanguxéë ya wüxi ya tupauca ya taxüne i ngextá Tupanaäe i Üñexü ímaxüxüwa.

3

Tupana rü Pauruxü namu na ore i mexüxü yaxuxü namaä ga yema duúxügü ga tama Yudíugü ixigüxü

¹ Rü ñuxma na yemaäcü Tupana pexü rüngüxéëxü, rü choma i Pauru rü pexcèx chayumüx. Rü pemaä nüxü chixu rü núma poxcupataüwa changëxma erü Ngechuchu ya Cristuarü duúxü chixi. Rü nuxma chapoxcu erü guxüwama nüxü chixuchiga na pema rü ta pexü nangëmaxü i pechica i Tupanaxültawa woo na tama Yudíugü pixigüxü.

² Rü maneca marü nüxü pecuáchiga na ñuxäcü Tupana choxü nangechaüäcüma choxü muxü na pexü charüngüxéëxüçex rü pemaä nüxü chixuxüçex i norü ore i mexü.

³ Rü Tupana chomaä nanangoxéë rü choxü nüxü nacuëxéë ga yema ore ga pechiga ga noxri nüxicatama nüxü nacuáxü. Rü yemachiga nixi ga írarüwa marü pexcèx chanaxümatüxü ga noxrix.

⁴ Rü yexguma pexcèx chanaxümatügü rü pemaä nüxü chixu ga yema noxri éxüguxü ga ore i ñuxäcü Tupana rü Cristugagu duúxügüxü namaxëxéëxü. Rü ngéxguma meä nawa pengüegü i ngémata popera rü ta nüxü pecuëx na aixcüma yüixü ga yema ore ga noxri éxüguxü ga nachiga pexcèx chaxümatüxü.

⁵ Rü yema nixi ga ore ga éxüguxü ga Tupana taxuéxma meä nüxü nacuëxéëxü ga noxrix. Natürü i ñuxma rü ngémata Naäe i Üñexü rü marü nanangoxéë i ngémata ore naxcèx i Tupanaärü duúxügü i üünexü i yamugüxü rü norü orearü uruügü.

⁶ Rü ñuxma rü tá pemaä nüxü chixu i ñuxäcü na yüixü i ngémata ore ga noxri éxüguxü. Rü dükwa, woo tama Yudíugü pixigü natürü i ñuxma rü pexcèx rü ta nixi i ngémata maxü i taguma güxü ga noxri Tupana tomaä ixunetaxü. Rü ñuxma i pema rü ta norü duúxügü pixigü. Rü pexcèx nixi i guxäma i ngémata Tupanaärü unetagü ga noxri tomaä nüxü yaxuxü. Rü ngémacèx i ñuxma rü Ngechuchu ya Cristugagu pexü nangëxma i guxäma i ngémata mexügü erü peyaxögü i norü ore i tükü maxëxéëxü.

⁷ Rü woo taxuwama chame na chanaxüxüçex i norü puracü, natürü ya Tupana rü choxü namuäma rü choxü naporaxéë na nüxü chixuxüçex i ngémata norü ore i mexü.

⁸ Rü chaugucèx i Tupanapēxewa rü choma nixi i guxü i norü duüxügürü ñaxtüwaama chaxüxü. Rü woo ngēmaäcü chixi, natüri Tupana choxü nangechaü rü choxna nanaxä i ngēma puracü i mexü na ngēma tama Yudüugü ixigüxümaä nüxü na chixuxüçex i norü ore i mexü na ñuxäcü namexechixü rü taguma iyagüxü ga yema taxcex naxüxü ga Cristu.

⁹ Rü nüma ga Tupana ya guxüñärü üruü ixicü, rü choxü namu na guxü i duüxügürü nüxü chacuëxexüçex na ñuxäcü yilxü i ngēma norü ngúchau ga nuxcuma ëxüguxü ga noxri ñuxicatama nüxü nacuáxü. Rü ngēma norü ngúchau nixi i Cristugagu tükü na namaxëxexü.

¹⁰ Rü yemaäcü choxü namu ga Tupana na ngēma duüxügürü i tama Yudüugü ixigüxümaä nüxü chixuxüçex i ore i mexü na yaxögüxüçex. Rü nüma ya Tupana nanaxwexe na yaxögüxü i ngēmaäcü guxüma i äexgacügi daxüçüäx nüxü nadaugüxüçex na ñuxäcü nüxü nacuëxüchixü ga Tupana ga yexguma duüxügüyaxü natauxchaxëeägu na naxütawa nangugüxüçex.

¹¹ Rü yemaäcü nüxü nanatauxchaxëe ga Tupana yerü woetama nuxcumaxüchima guxüguma nagu narüxiñü na törü Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu tá na namaxëxexü i duüxügürü. Rü yemaäcü nayanguxü.

¹² Rü ñuxma na Cristuarü duüxügürü ixigüxü rü nüxü na yaxögüxü, rü tükü natauxcha na Tupanana ingaicamagüxü rü taxucexma nüxü na imuüexü.

¹³ Rü ngēmacex i ñuxma na pexcex ngúxü chingexü rü pexü chacëexü na tama chauxcex pexoegaäegüxüçex. Erü ngēma ngúxü na chingexü i ñuxma rü perü meruü nixi i ngēma.

Cristu rü poraäcü tükü nangechaü

¹⁴ Rü ngēmacex, ngēguma nagu charüxiñüga na ñuxäcü Tanatü ya Tupana taxcex namexëexü na naxüäcügü ixigüxüçex, rü napéxegu chacaxäpüxü na nüxü chicuëxüüxüçex.

¹⁵ Rü nüma nixi i Nanatü yilxü i guxüma i norü duüxügürü i ñoma i naänewa rü daxüguxü i naänewa ngēmagüxü.

¹⁶ Rü Tanatü ya guxüguma poraäcü tamaä mecumacüna chaca na Naäe i Üünexüärü ngüxüämaä pexü naporaexëxüçex na aixcüma peporaexüçex i perü maxüwa.

¹⁷⁻¹⁸ Rü ngēgumarüü ta nüxna naxcex chaca na perü ögagu pewa namaxüxüçex ya Cristu. Rü ngēguma ngēmaäcü perü maxüwa peporaegu rü pexü nangëxmagu i ngēma ngechaü i aixcüma ixicü, rü tá wüxigu guxüma i yaxögüxümaä nüxü pecuëx na ñuxäcü natauxchixü i norü ngechaü i namaä tükü nangechaüxü ya Cristu.

¹⁹ Rü woo tama yangugu i törü cuëx na nüxü icuåxüçex na nañuxraüxü i ngēma ngechaü i namaä Cristu tükü ngechaüxü, natüri Tupanana naxcex chaca na pexcex nangoxëexüäxüçex na ñuxäcü na yilxü i ngēma ngechaü na aixcüma pewa nangëxmaxü i guxüma i Tupanacümagu.

²⁰ Rü ñuxma rü name nixi i guxäma i yixema rü nüxü ticiexüügürü ya Tupana. Erü nüma rü nüxü nangëxma i pora na naxüäxü i guxüma i ngēma naxcex úçaxü rü éxna nagu rüxiñüexüärü yexeraxuchi. Rü ngēma norü pora i tawa ngëxmaxümaä nixi i naxüäxü i guxüma i ngēma.

²¹ Rü ñuxma rü name nixi i guxüma i norü duüxügürü i yaxögüxü rü guxügutáma Tupanaxü nicuëxüügürü naxcex i ngēma Ngechuchu ya Cristu üxü. Rü ngēmaäcü yil.

4

Tupanaäe i Üünexü rü wüxitama tükü narüxiñüexëe

¹ Rü ñuxma na ngēmaäcü Tupana tükü rüngüxüexü, rü choma i Cristugagu na chapoxcuxü, rü pexü chacëexü na Tupana naxwexexüäcüma meä pemaxëxü. Rü name nixi i ngēmaäcü pemaxë erü pexü nixi ga nadexü ga Tupana, rü norü duüxügürü pixigü i ñuxmax.

² Rü tama name i pegü picuëxüügürü. Rü name nixi i guxüguma pemecümagü rü yaxna namaä pexñüne i togü rü nüxü pengechaügü.

³ Rü chanaxwae i wüxigu perüxiñüe rü ñoma wüxitama i duüxürrüü pixigü erü pewa nangëxma i Tupanaäe i Üünexü. Rü name nixi i naxcex pedau na guxüguma pegü pengechaügürü rü ngēmaäcü taguma tacüçex pegü pitoyexü.

⁴ Erü yixema na Cristuarü duüxügürü ixigüxü, rü ñoma wüxitama i duüxürrüü tixigü. Rü ngēgumarüü ta wüxitama nixi i Naäe i Üünexü i guxawama maxüxü. Rü ngēgumarüü ta Tupana pexü nadé na guxäma ipenanguxëegüxüçex i wüxitama i maxü i taguma gúxü.

⁵ Rü wüxitama nixi ya törü Cori, rü wüxiäxtama nixi i yaxögüxü rü wüxicexatama nixi ga ílbaiñxü ga guxüma.

⁶ Rü wüxitama nixi ya Tupana ya guxanatü ixicü. Rü nüma rü guxætüwama nangëxma rü guxawama namaxü. Rü nüma rü guxäxü narüngüxü na tanaxüxüçex i norü puracü.

⁷ Natüri wüxicigü i yixema rü tanayaxu i ngēma nacüma rü ngēma cuëx i Cristu tükna ãmarechaüxü na naxügüxüçex i norü puracü.

⁸ Rü ngēmacex i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Rü yexguma daxügxü ga naānewa naxüxgu, rü yéma tükü nagagü ga guxema marü tükü ínanguxüxēe nawá ga tümaarü chixexü. Rü norü duüxügüna nanaxä ga cuëx na ngemamaä Tupanaarü puracü naxügxütcèx",

ñanagürü i ngëma ore.

⁹Rü ñuxma Pa Chaueneëgüx, rü pexna chaca, rü çtacüchiga nixi i ngëma ore i ñaxü, "Daxüwa naxü", ñaxü? Rü düçax, ngëmawa nüxü tacuëx ga noxri rü ñoma ga naānegu na ínaxiñ ga nümax.

¹⁰Rü gumatama Cristu ga ñoma ga naānegu írúxiçü, rü gumatama nixi ga daxügxü i naāne i Tupana íngëxmaxüwa üxcü na guxäetüwa nangëxmaxülcèx rü guxüwama nangëxmaxülcèx.

¹¹Rü nümatama nixi ga guxema norü duüxügüna naxäähü ga tümaarü cuëx rü tümaarü puracü. Rü tükü naxuneta ga ñuxre na toxnamana norü orexü tayarügxütcèx. Rü toguegü rü tükna nanaxä ga cuëx na duüxügümaä nüxü tixuxülcèx i ngema norü ore i tükü nüxü nacuëxëeñü. Rü toguegü rü tükna nanaxä ga cuëx na duüxügüaxü tanangúchaüxëeñü i Tupanaarü ore na yaxögüxülcèx. Rü toguegü rü tükna nanaxä ga cuëx na ngema yaxögüxüdarü dauruxügü tixigüxülcèx. Rü toguegü rü tükna nanaxä ga cuëx na norü oremaä tangüxeëtaegüxülcèx.

¹²Rü yemaäcü norü duüxügüna nanaxä ga tümaarü puracü rü tumamaä inananguxüxëe na ngëma yaxögüxüxü tarüngüxëeñülcèx na ngëmaäcü guxüma i ngëma yaxögüxü rü yexeraäcü nüxü yacuáetanüxülcèx i norü ore.

¹³Rü Cristu nanaxwëxe na ngëma norü orewa iyaetanüxü i guxäma i yixema ñuxmatata wüxigu aixcüma meä yaxögü rü meä nüxü icuëxgü ya Tupana Nane. Rü ngëmaäcü tá düwxwa nawa tangugü na aixcüma Tupana naxwëxexülcüma ixígüxü, rü tá tiyaetanü i norü orewa ñuxmatata ñoma Cristu ya aixcüma mexëchicürü ixígü.

¹⁴Rü tütatama ñoma buxügürü tixigü i törü maxüwa. Erü ngëma buxügü rü tauxchaäcü toguama narüxinü. Rü ngëxguma tacü rü to i nguxëëtaexü naxinüegü rü ngëmawe narüxi ñuxmata naga naxinüe i ngëma duüxügü i chixexü i norü doramaä nawomüxëegüxü rü nachixexëegüchaüxü. Natüru i yixema rü tama name na ngëxgumarü ixígüxü.

¹⁵Rü name nixi i yigü ingechaügüäcüma nagu taxü i ngëma ore i aixcüma ixixü, na ngëmaäcü yexeraäcü naxrüü ixígüxülcèx ya Cristu ya guxüma i yaxögxüllärü äëxgacü ixicü.

¹⁶Rü taerü ya Cristuwa nixi i ne naxüxü i törü pora na naxcë imaxëxülcèx. Rü guxäma i yixema rü wüxigu naxmëxwa tangëxmagü. Rü ngëxguma Cristugagu meä wüxigu ipuracüegü rü yigü rüngüxëegü rü guxüma meäma inixü. Rü ngëmaäcü yigü ingechaügüäcüma norü orewa tiyaetanü na düwxwa nüma nanaxwëxexülcüma ixígüxülcèx.

Maxü i ngexwacaxüxü i Cristugagu tükü ngëxmaxü

¹⁷Rü ñuxma rü Cristuégagu pexü chaxucuxë na tama nagu pexixü i ngëma chixexü ga noxri nagu pexixü ga yexguma tauta Cristuaxü peyaxögü. Rü tama name i nagu pexi i nacümagü i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuëgxüxü i naëchitamare maxëxü.

¹⁸Erü Chataná rü nanatoöegü i ngëma duüxügü, rü ngëmacèx chixexüguxicatama narüxinü. Rü nagagugütama nüxü nataxuma i maxü i taguma gúxü i Tupanawa ne üxü, erü tama nüxü nacuëgxüchaü.

¹⁹Rü tama naxänée na tacü rü chixexü na naxügxü, rü ngëmacèx nagu naxi rü nüxü namepua i guxüraüxü i chixexügü na naxügxü.

²⁰Natüru i pema rü tama ngëmaäcü na pemaxëxülcèx nixi i Cristuaxü peyaxögxü.

²¹Yerü pema rü marü meä nüxü pexinüe ga Cristuchiga. Rü toxütawa naxcëx pengü, rü nüxü pecuëx i norü ore i aixcüma ixixü na ñuxäcü Ngechuchu naxwëxexülcüma na pemaxëxü.

²²Rü ngëmacèx name nixi i nüxü perüxoë i ngëma nuxcümaüxü i pecümagü ga üpa nagu pexixü. Yerü yema nuxcümaüxü ga perü maxü rü nachixexüchi. Rü pexü napora rü pexü nawomüxëegü na nagu pexixülcèx ga yema pexeneäru ngúchaügü i tama mexü. Natüru i ñuxma rü name nixi i nüxü perüxoë i guxüma i ngëma.

²³Rü ngëmacèx i ñuxma na Cristuarü duüxügü pixigüxü rü name nixi na Tupanaguxicatama perüxiñüexü. Rü name nixi i Tupanana pegü pexägü na Naäe i Üünexü pena puracüxülcèx rü na nangexwacaxüxëeñülcèx i peäe.

²⁴Rü name nixi i penayaxu i ngexwacaxüxü i pecüma i Tupana norü ngúchaümaä pexcëx mexëxü. Rü ngëma nacüma i ngexwacaxüxü rü perü maxü i mexüwa tá nangox i ngëxguma nagu pexixü i ngëma ore i aixcüma ixixü rü tama nawe perüxiñgu i pexeneäru ngúchaü.

²⁵Rü ngëmacèx i ñuxma na Cristuarü pixigüxü rü tama name na pidoratëègxü. Natüru name nixi i wüxichigü rü tumamücümaä aixcümaxü tixu. Erü guxäma i yixema rü yigütanüxü i yaxögxüxü tixigü.

²⁶ Rü ngēxguma texé tacü peāewa nguxēēgu rü ipiegūna pedaugü na tama pecadu peuxülcèx! Rü tama name i nagu peruxinüēcha natürü name nixi i paxa ngēmatama i ngunextgu nüxü ipeyarüngüma i ngēma naxüpna yanaxücxü ya üexcü.

²⁷ Rü pegüna pedaugü na tama penaxüchicaxülcèx i Chataná na ngēmaäcü nayoxniëxülcèx rü pemaä inacuáxülcèx.

²⁸ Rü ngēxguma texé petanüwa ngitèèxgu ga ūpa, rü name nixi i nüxü taruxo i ngēma. Rü name nixi i tüمامەخەمە meä tapuracü na ngēmaäcü tükü nangēxmaxülcèx i tümaärü ngēmaxü na toguäx ya tükü nataxüdemä tangauxülcèx.

²⁹ Rü tama name i chixexü i oremaä pidexagü. Rü name nixi i ore i mexümaä pidexagü na ngēmaäcü ngēma duuüxtügi i pexü inüexüxü perüngüxēegüxülcèx na yexeraäcü Tupanaga naxinüexülcèx rü nataäegüxülcèx.

³⁰ jRü pexuäegü na tama penangechaüxexülcèx i Tupanaäe i Üünexü! Erü ngēma Naäe i Üünexü nixi i Tupana pexna muxü na nüxü pecuáxülcèx na aixcüma norü duuüxtügi pixigüxü nüxmatata ngēma ngunexü i nagu pexcex nüma naxüxü ya Cristu.

³¹ jRü nüxü perüxo na nagu peruxinüēchaxü ega texé tacü rü chixexü pemaä üxgux! Rü ngēgumarüü ta name nixi na nüxü peruxoexü na aigu pertuxinüexü, rü ēxna penuexü, rü ēxna pegü na pengaexü, rü ēxna peguxchigawèxegüxü. Rü ngēmaäcü name nixi na nüxü peruxoexü i guxüma i ngēma chixexü i dexagü.

³² Rü name nixi i pegü perüngüxēegü rü pegümaä pemecümagü, rü pegüxü pengechaütmüögü i wüxicigü. Rü ngēxguma petanüwa texé tacü rü chixexü pemaä üxgux, rü name nixi i pegüxü nüxü pengechaügü i wüxicigü yema na Cristugagu Tupana pexü nüxü nangechaüxürrüü.

5

Name nixi i meä namaxë i Tupanaxäcügü

¹ Rü nüxma rü Tupanaxäcügü ya pexü nangechaügxü pixigü. Rü ngēmacex name nixi i naxcex pedau na naxrüü meä pemaxexü rü naxrüü pimexü.

² Rü name nixi i pegü pengechaügü yema Cristu tükü na ngechaüxürrüü. Rü nüma rü taxcex nügü inaxä rü taxcex nayu. Rü yemaäcü Tupanaxü nataäexëe yerü yemaäcü tükü namaxëxëe.

³ Rü nüxma rü Tupanaäru duuüxtügi pixigü. Rü ngēmacex tama name i naï i ngemaä rü ēxna naï ya yatümaä na ipexexü. Rü tama name na pexeneärü ngúchaüwe perüxiü rü ēxna pegüna penanuguchaüxü i tacü i ngēmaxügü. Rü ngēmacex name nixi i nüxü perüxo i guxüma i ngēma chixexügü, rü bai i nachiga na pidexagümarexü.

⁴ Rü tama name i tacü rü ore i äüächixüxü pixu, rü bai i tacü rü ngeäexümare pixu, rü bai i texexü pecugücuraxü. Erü ngēma ore i chixexügü rü taxuwama name. Rü narümemaë nixi i Tupanana moxë pexagü.

⁵ Rü aixcüma pemaä nüxü chixu rü ngēxguma texé naï i ngemaä rü ēxna naï ya yatümaä ipexgu, rü ēxna türümäneärü ngúchaü taxüxgu, rü taxucürrüwama taxächica i ngextä törü Cori ya Cristu rü Tanatü ya Tupana äegxacü ííxüwa. Rü ngēgumarüü ta taxucürrüwama texé ngema taxächica ega tüküna tananuguchaüxgu i tacü rü ngēmaxügü. Erü yíxema ngēma nacüma tükü ngēmaxë rü düxwa namaä tatumpanaäx i ngēma nacüma i chixexü.

⁶ jRü tama naga pexinüe ega texé tacü rü ore i ngēäemarexümaä pexü womüxéechägu na penaxüxülcèx i ngēma chixexügü! Erü ngēma chixexügugagu nixi i Tupana tá poraäcü napoxcuexü i ngēma duuüxtügi i tama naga inüexü.

⁷ Rü ngēmacex tama name i ngēma duuüxtügiä pexämüçügü na pema rü ta tama penaxüxülcèx i ngēma chixexügü.

⁸ Rü ūpa ga pema rü eñanexüwa peyexmagü, yerü tama Tupanaxü pecuex rü chixri pemaxé. Natürü i nüxma na Tupanaxü pecuáxü rü törü Coriarü duuüxtügi na pixigüxü, rü ngóonexüwa pengëxmagü. Rü ngēmacex name nixi i duuüxtügi i ngóonexüwa ngëxmagüxürrüü meä na pemaxexü.

⁹ Erü ngēxguma ngóonexüwa ingëxmagu, rü mexü taxügü, rü nagu taxü i ore i aixcüma ixixü, rü meä tamaxë.

¹⁰ Rü ngēmacex name nixi i naxcex pedau na nagu pexixü i ngēma maxü i törü Cori namaä taäexü.

¹¹ Rü tama name i pema rü ta penaxü i ngēma chixexügü i taxuwama mexü i ngēma togü i duuüxtügi i eñanexüwa ngëxmagüxü ügüxü. Natürü narümemaë nixi i penangoxëe na nachixexü i ngēma naxügüxü.

¹² Erü ngēma chixexü i cüäcüma naxügüxü i ngēma yatügü rü ngexügü, rü woo nachiga idexagümaregu rü wüxi i ãnrexüchi nixi.

¹³ Natürü ngéxguma ngóonexü nagu baxigu i tacü rü chixexügü rü meä tá nangox na ñuxäcü nachixexü.

¹⁴ Erü guxüma i tacü i ngéxmaxü, rü ngéxguma ngóonexüwa nangëxmagu, rü meäma nangox na ñuxäcü yüñxü. Rü ngëmacèx i Tupanaärü orewa rü ñanagürü:

“iNabaixächi i cuma na cupeixü! ¡Rü íruda i cuma na icuyarütaxuxü! ¡Rü nagu rüxiñü na ñuxäcü nachixexü i ngëma curü pecadugü! Rü Cristu tá cuxcèx nanangóonexëe rü tá cuixü narüngüxëe na Tupanaxü cuçuáxücèx”, ñanagürü i ngëma ore.

¹⁵ Rü ngëmacèx name nixi i pexuaëgü rü meä pemaxë. Rü tama name i ngëma duüxügü i tama Tupanaärü orexü cuëgxürüñäcüma na pemaxëxü, natürü name na duüxügü i meä Tupanaga ñüñexürüñ meä na pemaxëxü.

¹⁶ Rü ñuxma na Tupana pexü yatauxchaächixëexü rü ipepaxäegü na nüxü pepuracüexü rü penaxüxü i ngëma nüma nanaxwèxexü! Erü ñomaüçü i duüxügü rü poraäcü chixexü naxügü.

¹⁷ Rü ñuxma na ngëmaäcü namaxëxü i togü i duüxügü, rü tama name na naxrüü pixigüxü. Rü tama name i duüxügü i ngëäemarexürüñ pixigü. Natürü name nixi i Tupanaärü orewa pengüe na nüxü pecuáxücèx i tacü na yüñxü i törü Cori pexü naxwèxexü na penaxüxü.

¹⁸ Rü tama name i tacü rü axexü i ngúchixáxümaä pengäxë, erü ngëma rü chixexü tükü naxüxëe i ngëxguma ngëmaäcü imaxëgu. Natürü name nixi i Tupanaäe i Üünexüna pegü pexägü na pewa nangëxmaxücèx rü pemaä inacuáxücèx.

¹⁹ Rü name nixi i Tupanaärü orechigagu rü norü wiyaegüga pegümaä pidexagü rü pegümaä nüxü pixu. Rü name nixi i nagúxüraüxü i norü wiyaegüga pewiyaegü, na ngëmaäcü guxüne ya perü maxüñemaä törü Corixü picuëxüñigüxücèx.

²⁰ Rü name nixi i guxüguma törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu moxë nüxna pexägü ya Tanatü ya Tupana naxcèx i guxüma.

Ñuxäcü meä nügümaä namaxë i wüxi ya ipatacüäx i Cristuaxü yaxögüxü

²¹ Rü ñuxma na Cristumëxëwa pengëxmagüxü, rü name nixi i pegüga pexinüe i wüxicigü, erü Cristuxü pengechaügü rü naga pexinüe.

²² Rü pemax, Pa Ngexügù, rü ngëma törü Cori naxwèxexürüñ rü name nixi na petega pexinüexü.

²³ Erü nüma ya yatü rü namèxerü nixi, ngéxgumarüü ya Cristu na guxüma i yaxögüxüerü na yüñxü. Rü nümagü i yaxögüxü rü Cristuxüne nixigü rü nüma ya Cristu nixi i norü namèxerüñ yüñxü.

²⁴ Rü ngéxgumarüü na Cristuga naxñüexü i ngëma yaxögüxü, rü ngéxgumarüü ta i ngexügü rü name nixi na guxüguma natega naxñüexü.

²⁵ Rü name nixi i namèxü nangechaü ya yatü, yema Cristu guxäma ga yaxögüxexü na nangechaüxürüñ. Rü yema na tükü nangechaüxücèx nixi ga nayuxü ga Cristu.

²⁶ Rü yemaäcü nanaxü ga Cristu na nügüxü tükü nadexücèx rü tükü yaxüñunexëexücèx i guxäma i yixema na yaxögüxü. Rü norü oremaä rü ngëma dexä i nawa ílbaiüxümaä tükü nimexëe na aixcüma napëxewa imexücèx.

²⁷ Rü yemaäcü tükü nimexëe na nügütama tükü nawéxücèx na aixcüma guxüwama imexü rü na nataxuxüma i tacü i törü chixexü rü bai i írarüü i ngëxguma napëxewa ingugü. Erü tükü nade na ixüñegüxücèx rü guxüwama imexücèx i napëxewa.

²⁸ Rü yema Cristu tükü na ngechaüxürüñ, rü wüxicigü ya yatü rü nanaxwèxe na namèxü nangechaüxü ñoma nügüxüñexü na nangechaüxürüñtama. Rü yixema tümamëxü ngechaüxü rü tögüntama nixi i tangéchaüxü.

²⁹ Erü tataxuma ya texé ya tümäxünechitama aixe, natürü tanaxüwemü rü meäma nüxna tadau ngëma Cristu guxüma i yaxögüxüna dauxürü.

³⁰ Rü guxäma i yixema na yaxögüxü rü Cristutanüxü tixigü rü ngëmaäcü wüxicigu namüçügü tixigü. Rü nüma nixi i tükna nadauxü.

³¹ Rü ngëmacèx i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü wüxicigü ya yatü rü nanatüna rü naëna tá nixügachi na namèxmaä inaxäñüxücèx. Rü ngëma taxre rü wüxi tátama nixigü”, ñanagürü i ngëma ore.

³² Rü ngëma ore i yatüchiga rü namèxchiga rü wüxi i ore i aixcüma mexü nixi. Natürü ñuxma na pemaä nüxü chixuxü i ngëma rü Cristuchiga rü yaxögüxüchiga nixi i chidexaxü.

³³ Natürü ngëma ore rü pechiga ta nixi. Rü ngëmacèx i wüxicigü i pema i yatügü rü name nixi i pemèxü na pengechaüxü ngëma pegütama na pengechaüxürüñ. Rü ngëxgumarüü ta i pema i ngexügü rü penaxwèxe i petega pexinüe.

6

¹ Pa Buxügüp, ñuxma na Cristuarü pixigüp, rü name nixi i penatüga rü peega pexinüe, erü ngëma nixi i aixcuma mexü.

²⁻³ Yerü yema mugü ga Tupana Moichéna äxütanüwa rü yema mu ga nüxira wüxi ga unetamaä Tupana nüxü ixuxü, rü ñanagürü:

“iRü tüxü nangechaü rü tüxü rüngüp, ya cunatü rü cue na aixcuma cutaäexüçex rü namäxüçex i curü maxü i ñoma i naänewa!”

ñanagürü.

⁴ Rü pemax, Pa Papágüp rü Pa Mamágüp, rü tama name i penangamare rü penanuëxüe i pexacüg. Rü name nixi i meä penayaexüe, rü peyaxucuxüg rü penangúexüe na meä törü Coriaxü yaxdögüäxüçex.

⁵ Rü pemagü, Pa Duüxügü ya Ixäärü Coriägxü, rü name nixi i meä naga pexinüe i perü corigü i ñoma i naänewa. Rü penaxwëxe i nüxü pengechaügüäcuma rü nüxü pemuüäcuma meä naga pexinü ñoma Cristuaxü pepuracüexütrü.

⁶ Rü tama name ega perü corigü pexü dawenügxicatama meä nüxü pepuracüe na ngëmaäcü pemaä nataäexüçex. Natüru ñuxma na Cristuarü duüxügü pixigüp, rü name nixi i guxüma i perü ngúchäumaä penaxü i ngëma Tupana pexü naxwexexü.

⁷ Rü ngëma puracü i perü cori pexna äxü, rü name nixi i petaääcuma penaxü, ñoma törü Cori ya Ngechuchuaxü pepuracüexütrü. Erü aixcuma nüxü nixi i pepuracüexü rü tama i duüxügüaxü.

⁸ Rü name nixi i ngëmaäcü meä pepuracüe, erü nüxü pecuëx rü wüxichigü i duüxü rü woo wüxi i coriarü duüxü yixigü rü éxna taxüxearü yixigü, natüru törü Cori ya Ngechuchu tá nüxü nanaxütanü naxcex i ngëma mexü i naxüxü.

⁹ Rü pemax, Pa Corigüp, rü name nixi i ngëxgumarüü ta meä namaä pemaxü i perü duüxügü. Rü tama name i tacü rü chixexümaä penaxüxüne. Rü nüxna pecuëxächie na pema rü ta perü duüxügürüü törü Cori ya daxügicümëxüna pengëxmagü. Rü aixcuma guxäma i yixema rü tawüxigu i napëxewa ya törü Cori ya Cristu.

Cristuarü duüxügürü poxüruü i Tupana nüxna äxü na nügü namaä ínapoxülgüäxüçex naxchaxwa i Chataná

¹⁰ Rü ñuxma na törü Corimügü pixigüp, Pa Chaueneegüp, rü name nixi i pegü peporaexüe na penayauxxüçex i ngëma pora i nawa ne üxü. Erü nüma rü naporaxüchi.

¹¹ iRü pegü panaxü i guxüma i ngëma poxüruüg i Tupana pexna äxü na ngëmamaä pegü ípepoxüäxüçex i ngëxguma Chataná péxü womüxëechaügu!

¹² Erü tama duüxügü i taxrüü ämachixü rü äxchinaxäxümaä nixi i yigü idaixü. Natüru ngëma namaä yigü idaixü nixi i Chatanáärü duüxügü i ngoxogü i chixexügü i poraexü. Rü nümagü rü namuxüchi rü tüxü narüporamaëgüchaü. Rü tama nüxü tadaugü erü naäegü nixi, natüru guxüwama nangëxmagü i ñoma i naänewa. Rü namaä inacuëx i ñoma i naäne i chixexü.

¹³ Rü ngëmacex name nixi i penayauxgü i guxüma i ngëma poxüruüg i Tupana pexna äxü, na ngëmaäcü pegü ípepoxüäxüçex i ngëxguma ngëma naäegü pexü nachixexeächaügu. Rü ngëmaäcü tätütama nüxü penguxü i ngëma naäegü i chixexü rü tá nüxü perüporamaegü.

¹⁴ Rü ngëmacex name nixi i mea pegüna pedaugü na tama perü uwanüümëxügü peyixüçex. Rü penaxwae na pixaixcümagüxü na taxuwama nachixexüçex i perü maxü.

¹⁵ Rü name nixi i guxüguma ípememaregü na nüxü peyarügüexüçex i ngëma ore i ngüxmüxëeruxü.

¹⁶ Rü ngëma guxüärü yexera ixixü nixi na aixcuma Cristuaxü peyaxögüp na ngëmaäcü pegü ípepoxüäxüçex nüxna i Chatanáne i äüccümäxü i namaä tüxü nachixexeächaüxü.

¹⁷ Rü name nixi i penayaxu i ngëma maxü i taguma güxü na ngëmamaä pegü ípepoxüäxüçex ñoma wüxi i churara i napatëxemaä nügü ípoxüxütrüxü. Rü ngëma Tupanaarü Ore i Naäe i Üünexüärü pexna äxü, rü ngëma nixi i pexne ixixü.

¹⁸ Rü tama name i nüxü perüchaue na peyumüxëgüp. Natüru name nixi i guxüguma Tupanaäe i Üünexüärü ngüxëëmaä Tupanaxü pecëxü. Rü penaxwae i pexuäe na taguma nüxü perüxoexüçex. Rü ngëmaäcü name nixi i naxcex peyumüxëgü i guxüma i Tupanaarü duüxügü.

¹⁹ Rü ngëxgumarüü ta chanaxwëxe i chauxcex peyumüxëgü na Tupana choxü rüngüpexüçex rü choxna naxäxüçex i ngëma ore i nüma nanaxwexexü na nüxü chixuxü. Rü chanaxwëxe i Tupanana naxcex peca na choxü naporaxëexüçex na tama chamuüäcuma nüxü chixuxüçex rü mea chanangoxëexüçex i ngëma norü ore i Cristuchiga ga noxri exüguxü i ñuxma maxü tüxna äxü.

²⁰ Rü ngëma orexű na chixuxüçèx nixí ga Tupana nügüchicüü choxű inamuxű. Rü ngëmagagu nixí i chapoxcuxű i ñuxmax. Rü chanaxwèxe i chauxcèx peyumüxëg na tama chamutüäcüma meäma nüma nanaxwèxexüäcüma nüxű chixuxüçèx i ngëma norü ore.

Pauru nanagyxëe ga norü popera rü wenaxärü yema duülxügütü narümxoxë

²¹ Rü taeneë ya nüxű ingechaüçü ya Tíquicu, rü chauxrűü aixcüma meäma napuracü i törü Coriarü puracüwa. Rü nüma tá pemaä nüxű nixu i guxüma i chauchiga na ñuxäcü choxű naxüpetüxű i nuã.

²² Rü ngëmacëx nixí i pexütawa chanamuxű, na pemaä nüxű yaxuxüçèx na ñuxäcü toxü naxüpetüxű, na ngëmaäcü pexü nataäexëexüçèx.

²³ Pa Toeneëgü i Yaxögüxűx, chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narü-ngüxëegü i guxâma i pema na meä pegümaä pemaxëxüçèx, rü aixcüma petaäegüxüçèx, rü pegü pengechaügüxüçèx rü meä peyaxögüxüçèx.

²⁴ Rü chanaxwèxe i Tanatü ya Tupana nüxű narüngüxëe i guxüma i ngëma duüxügü i aixcümamaxüchi törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxű ngechaügüxű. Rü ngëmaäcü yü.

Rü nuâma pexna,
Pauru

POPERA GA PIRIPUWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümoxē gayema yaxögüxü ga Piripuwa yexmagüxü

¹ Pa Toeneégü ya Piripuwa Ngëxmagüxex, choma i Pauru rü namaä i taeneë i Timutéu nixi pexcëx tanaxümatüxü i ñää popera. Rü toma rü Ngechuchu ya Cristuarü puracütanüxü tixigü. Rü pexcëx tanaxümatü i pema i yaxögüxülarü äëxgacügü na pixigüxü, rü pema i tupaucawa ngüxéëtaerülgü na pixigüxü, rü guxâma i pema i Ngechuchu ya Cristuarü yaxögüxe.

² Rü chanaxwëxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraäcü pexü narüngüxéë rü pexü nataäexëe.

Pauru rü yema yaxögüxülcex nayumüxü

³ Rü guxüguma i ngëxguma pexna chacuëxächigu rü Tupanana moxë chaxä i pexcëx.

⁴ Rü ngëxguma chayumüxügux, rü guxüguma chataäeäcüma pexcëx chayumüxü i guxâma i pemax.

⁵ Erü pema rü noxritama Tupanaärü orexü pexñüügumama rü poraäcü choxü perüngüxéë na nüxü chixuxüçex i norü ore i mexü. Rü ñuxma rü ta choxü perüngüxéëgüeche.

⁶ Rü Tupana rü marü inanaxügü i wüxi i mexü i puracü i perü maxüwa. Rü nüxü chacuëx rü núma rü guxügutáma nanaxüuecha i ngëma puracü ñuxmatáta yanguxéëä i ngëxguma ínanguxgu ya Ngechuchu ya Cristu.

⁷ Rü aixcüma name na ngëmaäcü pemaä nagu charüxñüxü, erü poraäcü pexü changechaü rü aixcüma Tupana wüxigu tükü narüngüxéë i guxâma i yixema. Rü woo ñuxma na chapoxcuxü rü ëxna ega äëxgacügüpëxewa choxü nagagügu, rü Tupana choxü narüngüxéë i ngëxguma norü ore i mexületüwa chideaxgu rü namaä nüxü chixuxgu i äëxgacügü na aixcüma yïixü i ngëma orewa nüxü iyarüngauxü i törü maxü i taguma gúxü. Rü nüxü chacuëx rü ngëma choxü nangüxéëxüäcüma, rü pexü rü ta narüngüxéë.

⁸ Rü Tupana rü nüxü nacuëx na ñuxäcü poraäcü pexü chadauxchaüxü rü pexü na changechaüxü i guxâma i pemax, ngëma Ngechuchu ya Cristu pexü na ngechaüxülrü.

⁹ Rü chorü yumüxëwa naxcëx íchaca na yexeraäcü pegü pengechaügüxülcex rü Tupanaxü pengechaügüxülcex. Rü naxcëx íchaca na yexeraäcü nüxü pecuáxüçex i guxüma i Tupanachiga rü yexeraäcü nüxü pecuáxüçex na ñuxäcü nanaxwëxexü na naxcëx pemaxëxü.

¹⁰ Rü ngëmaäcü pexcëx chayumüxü erü chanaxwëxe na meä penangugüxü i tacü nixi aixcüma mexü i Tupanapéxewa na penaxüxüçex i ngëma. Rü chanaxwëxe na aixcüma namexü i perü maxü na taxucëxma tacüçex Tupana pexna çaxüçex i ngëxguma ínanguxgu ya Cristu.

¹¹ Rü naxcëx íchaca na Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxéëxü na aixcüma namexüçex i perü maxü rü aixcüma penaxüxüçex i ngëma Tupanapéxewa mexü na ngëmaäcü meä pemaxëäcüma Tupanaxü picuëxülgüxüçex.

Chauxcëx rü Cristuarü ngúchaü na chaxüxülcex nixi i chamaxüxü

¹² Pa Chaueneégü, rü chanaxwëxe i nüxü pecuëx rü guxüma i ngëma choxü üpetüxü, rü aixcüma ngëmaäcü choxü naxüpetü na yexeraäcü natachigaxüçex i Tupanaärü ore i mexü.

¹³ Rü ñuxma i núma rü guxüma i churaragü i äëxgacüpataarü dauruülgü rü guxüma i togü rü ta nüxü nacuëgxü na chapoxcuxü naxcëx na Cristuarü duüxü chiiixü.

¹⁴ Rü ñuxma na chapoxcuxü rü muxüma i taeneégü i yaxögüxü rü tama namuüeäcüma nüxü nangüchaü na nüxü yaxugüexü i Tupanaärü ore i mexü. Rü yexeraäcü törü Coriaxü nayaxögü.

¹⁵ Rü aixcüma nixi i ñuxre i duüxülgü rü togüxü na yaxäüxächixéëxüçexmare nüxü nixugüexü i Cristuchiga, erü togüxü narüyexerachaü. Natüru nangëxma i togü i duüxülgü i aixcüma mexügu naxinüeäcüma meä nüxü ixugüexü i ngëma ore.

¹⁶ Rü ñuxre i duüxülgü rü Cristuchigaxü nixugüe erü choxü nangechaügü rü nüxü nacuëgxü na Tupana nuxma choxü muxü na íchanapoxüxüçex i norü ore i mexü.

¹⁷ Natüru nangëxma i togü i noxrütama ngúchaüçex daugüxü rü ngëmacëx nüxü ixugüexü i ngëma ore. Rü ñumagü rü tama mexügu narüxüüne, natüru naxcëx nadaugü na yexeraäcü choxü naguxchaxéëgüäxü i ñuxma na chapoxcuxü.

¹⁸⁻¹⁹ Natüru nüetama nixi ega woo ngëmaäcü yixigu. Erü woo mexü i norü ngúchaümaä yixigu rü ëxna tama, natüru Cristuchigaxü nixugüe. Rü ngëma rü wüxi i taäe nixi i chauxcëx. Rü guxügutáma chataäeächa erü nüxü chacuëx rü guxüma i ngëma rü chorü mexüçex tá

nixī erü chauxcèx peyumüxēgū rü choxū narüngülxēē i Tupanaäe i Üünexü i Ngechuchu ya Cristuxü rüngülxēēxü.

²⁰ Rü ngēma poraäcü chanaxwèxexü nixī na taguma tacü rü chixexü chaxüxü na taxucèxma chaugüçèx chaxänexüçèx. Rü chanaxwèxe i guxülguma íchamemare na guxäpëxewa tama chamuäcüma Cristuchigaxü chixuxü. Rü ñuxma na chamaxülxü rü woo chayuxgu rü chanaxwae i guxülguma aixrügumarüttama chaugagu Cristuxü nicuëxügū i duüxügū.

²¹ Erü chauxcèx rü Cristuarü ngúchaü na chaxüxüçèx nixī i na chamaxülxü. Natürü ngéxguma chayuxgüx rü ngéma rü ta name, erü Cristuxüttawa tá changëxma i ngéxguma.

²² Natürü tama nüxü chacuèx i tacü nixī i rümemäexü i chauxcèx, ngēma na chayuxü rü ëxna na chamaxülxü.. Erü ñuxma na chamaxülxü rü choxü natauxcha na chanaxüxü i törü Coriarü puracü.

²³ Rü ngēmacèx tama nüxü chacuèx na tacü yïlxü i chauxcèx rümemäexü i ngēma taxrewa. Erü ñuxgacü rü chanaxwèxe na chayuxü na Cristuxüttawa changëxmaxüçèx. Rü ngēma nixī i aixcüma yexera rümemäexü i chauxcèx.

²⁴ Natürü i pexcèx rü nagu charüxñü rü narümemäe nixī na ñoma i chaxunemaätama na chamaxülxü na ngémaäcü pexü charüngülxēēxüçèx.

²⁵ Rü ñuxma na aixcüma meä nüxü chacuáxü na pechoxwèxexü, rü ngémawa nüxü chacuèx na tåüntåma paxa chayuxü. Rü ngémaäcü tá chamaxäma na pexü charüngülxēēxüçèx na yexeraäcü Cristucèx pemaxëxüçèx rü yexeraäcü taädeäcüma nüxü peyaxögüxüçèx.

²⁶ Rü ngémaäcü wena táxarü petanüwa changëxma. Rü ngéxguma wena choxü pedaugügū rü aixcüma tá petaäegü erü tá pexü nangëxma na tacüçèx Ngechuchu ya Cristuxü picuëxügüxü.

²⁷ Rü ngéma guxüärü yexera rümemäexü nixī na naxcèx pedauxü na meä pemaxëxü, ngēma Cristuarü ore pemaä nüxü ixuxürrü. Rü ngéxguma petanüwa chaxüxgu rü ëxna woo tama ngema chaxüxgu, natürü nüxü chaxinüchaü na guxäma wüxigu pegü peporaexëxü na taguma nüxü perüchauxüçèx na aixcüma peyaxögüxü, rü ngémaäcü Tupanaäxü pepuracüexü na yexeraäcü yaxüchigüxüçèx i norü ore i mexü.

²⁸ Rü ngémacèx penaxwèxe i tama texéxü pemuüexüma nüxü pixugüama i ngēma ore. Rü ngēma na tama nüxü pemuüexü rü ngéma rü wüxi i cuëxruü tá nixī nüxü i perü uwanügū. Rü ngémawa tá nüxü nacuëgxü na poxcuwa tá naxixü i nümagü natürü pema rü tá maxüwa na pexixü. Rü Tupana tá nixī ya pexü rüngülxēēcü na tama nüxü pemuüexüçèx i ngéma perü uwanügū.

²⁹ Rü Tupanaga nixī na Cristuaxü peyaxögüxü. Rü ngéxgumarüü ta naga nixī na Cristucèx ngíxü pingegüxü. Rü ngéma rü wüxi i ngúlxēē nixī i pexna naxäxü ya Tupana.

³⁰ Pema rü choma rü wüxigu Tupanaäru puracüwa tangëxmagü, rü tanaxüama i ngēma puracü ega woo texé tüxü naguxchaxëégux. Rü üpa rü marü choxü pedau na ñuxäcü meä chanaxüxü i ngéma puracü, rü ñuxma rü ta nüxü picuächiga na ñuxäcü chanaxüamaxü woo namu i chorü guxchaxügü.

2

Cristu rü ñoma taxuüma yïlxürrüü nügü nixixēē rü yemacèx ga Tupana rü guxüärü ñexgacüxü nayaxäxēē

¹ Rü düçax, Pa Chaueneëgxü, rü ñuxma na Cristuarü duüxügü pixigüxü, erü aixcüma yïlxü i nüma pexü nataäexëxü? ¿Rü aixcüma yïlxü i petaäegüxü erü nüma pexü nangechaü? ¿Rü aixcüma yïlxü i Tupanaäe i Üünexü pexüttawa ngéxmaxü? ¿Rü aixcüma yïlxü i pegü pengechaügüxü rü pegüxü pengechaüttümüügüxü?

² Rü ngéxguma chi ngémaäcü yixigu, rü chanaxwèxe i guxäma wüxigu perüxñüe, rü aixcüma guxäma pegü pengechaügü, rü aixcüma guxäma ñoma wüxitama piixürrüü na yïlxü i peäe, rü guxäma wüxitama i ngúchaüçèx pedau. Rü ngéxguma ngémaäcü pemaxëgü rü wüxi i chorü taäde tá nixī.

³ Rü tama name na togüarı yexera pegü pixigüxëexü rü pegü picuëxügüxü. Natürü narümemae nixī i nagu perüxñüexü na ngema togü rü perü yexera nüxü nacuëgxü.

⁴ ¡Rü tama pegüguxicatama perüxñüe, natürü pegü peporaexëe na togüxü perüngülxëégüxüçèx!

⁵ Rü name nixī ga yema Ngechuchu ya Cristu nagu rüxñülgü na perüxñüexü i pemax.

⁶ Yerü nüma rü woo ga Tupanaxüchi na yïlxü, natürü tama nügü nicuëxüxü na Tupana yixixü.

⁷⁻⁸ Rü yemacèx yéma nanatèx ga norü mexügü ga daxügxü ga naañewa. Rü wüxi i duüxü i togüaxü puracüxürrüü nügü nixixēē. Rü ñoma wüxi i duüxürrüü ñoma ga naañegu nabu. Rü yexguma marü duüxü yixigu ga nümax, rü ñoma taxuüma yïlxürrüü nügü nixixēē. Rü Tupanaga naxinü, rü yemaäcü curuchagu nayu woo wüxi ga ânexüchi na yïlxü ga yema.

⁹ Rü yemacex ga Tupana rü guxüétüwa nanangexmaxëe rü nayangucuchixëe na guxüma i äexgacügüéüwa nangëxmaxülcè.

¹⁰ Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana na Ngechuchupëxegu tacaxäpüxügüxülcè rü nüxü ticuëxüügxülcè ya guxäma ya texé ya daxügxü i naânewa ngëxmagüxe, rü guxäma i ñoma i naânewa ngëxmagüxe, rü guxäma ya texé ya marü yuexe.

¹¹ Rü yemaäcü Tupana äexgacüxü nayaxixëe na guxäma nüxü ixuxülcè na törü Cori yiixü ya Ngechuchu ya Cristu rü ngëmaäcü nüxü icuëxüügxülcè ya Tanatü ya Tupana.

Cristuarü duüxügü rü ñoma omügürüü nixügi i natanüwa i ngëma duüxügü i tamayaxögüxü

¹² Rü ñuxma na nüxü pecuáxü na ñuxäcü Nanatüga naxñüxü ga Cristu, rü chanaxwëxe i chauga pexñüü. Pa Chauenegü ya Pexü Changechaügüxe. Rü yéma petanüwa chayexmagu chauga na pexñüüexüü rü yexera chanaxwëxe i chauga pexñüü i ñuxma na tama petanüwa changëxmaxü. Rü chanaxwëxe i Tupanaxü pemuuëäcüma naxcèx pedaugüama i perü maxü i taguma gúxü.

¹³ Erü Tupana nixi ya perü maxüwa puracü na mexügä perüxüexülcè. Rü nüma nixi i pexü nangüxëexü na naga pexñüüexülcè rü peyanguxëexülcè i ngema norü ngúchaxü.

¹⁴ jRü guxüma i ngema Tupanacex pexüxüwa rü tama name i oöcü penaxü rü pegü naxcèx pechoxügagü!

¹⁵⁻¹⁶ Rü name i ngëmaäcü meä pemaxë na taxüema facü rü chixexüxü peva iyan-gauxülcè. Rü penaxwëxe i mexü i Tupanaxäcügä pixügi i natanüwa i ngëma duüxügü i chixexü rü chixeäégümarexü. Rü ngëgxuma ngëma duüxügümaä nüxü pixugüyane i ngëma ore i mexü i tükü maxëxëexü, rü yoxni natanüwa rü ñoma woramacurigü ya êänexüwa ibáixgürürü tá pixügi. Rü ngëmaäcü i ngëgxuma wena núma naxñuxgu ya Cristu rü poraäcü tá pemaä chataäe erü tá nüxü chadau na tama natücxmamare yiixü ga yema puracü ga petanüwa chaxüxü.

¹⁷ Rü ngëma ñuxma na meä peyaxögüxü, rü ngëma nixi i perü ämare i Tupanana pexäxü. Rü ngëma na meä yanguxülcè i ngëma perü ämare i Tupanapexewa, rü choma rü íchamemare na Tupanacex ichanaxäxü i chorü maxü rü chayuxü. Rü ngëmacex woo chayuxgu rü wüxi i taäe tá nixi i chauxcèx. Rü chanaxwëxe i pemagü rü ta ngëmacex wüxigu chomaä petaäegü.

¹⁸ Rü ngëmacex ega ngëma ore i mexülcex chayuxgux, rü tama name na pengechaügüxü natüru chanaxwëxe na wüxigu chomaä petaäegüxü.

Timutéu rü Epaporu- dítuchiga

¹⁹ Rü ngëgxuma törü Cori ya Ngechuchu naxwëxegu rü paxa petanüwa chanamuega ya taenee ya Timutéu na pexü na íyadauxülcè rü chataäexülcè i ngëgxuma núma nangeägi i pechiga.

²⁰ Rü aixcüma nataxuma i to i chorü ngüxëerü i choma nagu charüxñüxüga rüxñüxü, rü Timutéuxicatama nixi. Rü nataxuma i to i naxrüü aixcüma pegu rüxñüxü rü pexü rüngüxëexü.

²¹ Erü guxüma i togü rü naxcèx nadaugü i noxrütama ngúchälgü, rü tama aixcüma nagu narüxñüü i ngëma Ngechuchu ya Cristuarü ngúchäla.

²² Natüri i pema rü marü nüxü pecuëx na ñuxäcü meä namaxüxü i Timutéu, rü ñuxäcü choxü nangüxëexü i Tupanaärü orearü uchigawa, ñoma wüxi i buxü i nanatüxü rüngüxëexü.

²³ Rü ngëmacex i ngëgxuma nüxü chacuëxgu na ñuxäcü tá choxü na naxüpetüxü i núma, rü ñuxuchi ngëma petanüwa chanamuxchaü i Timutéu na pexü íyadauxülcè.

²⁴ Rü ngëgxumarüü ta nagu charüxñü rü törü Cori rü aixcüma tá choxü narüngüxëe na chomatama ngëma petanüwa íchayadauxülcè.

²⁵ Rü ngëgxumarüü ta chauxcèx name nixi i ngëma petanüwa chanamuxü i taenee i Eparudítu. Rü nüma nixi ga pematachaxcèx núma penamuxü na choxü nangüxëexülcè. Rü nüma rü chomüci nixi i Tupanaärü puracüwa, rü poraäcü choxü narüngüxëe i Tupanaärü orearü uwa.

²⁶ Rü poraäcü nüxü nangúchäla na pexü íyadauxü i guxäma i pemax. Rü poraäcü naxoegaäe, yerü pema rü nüxü pecuächiga ga na yadaawexü ga nümax.

²⁷ Rü aixcüma nixi ga na yadaawexü, rü wixguxüchi taëx nayu. Natüri Tupanaärü nangechaütümüü rü choma rü ta nüxü changechaütümüü, rü yemacex naxcèx nayataanexëe na tama yexeraäcü changechaügxülcè.

²⁸ Rü ngëmacex rü yexeraäcü chanaxwëxe na paxa petanüwa chanamuxü i Eparudítu, na pema rü petaäegüxülcè i ngëgxuma wena nüxü pedaugü. Rü ngëgxuma i choma rü tá ta chataäe i ngëgxuma nüxü chacuëxgu na petanüwa nangëxmaxü na pexü nangüxëexülcè.

²⁹ Rü chanaxwëxe i törü Coriegagu petaäegüäcüma meä penayaxu erü peenee nixi. Rü name nixi i nüxü pengechaügü i guxüma i ngëma duüxügü i Eparuditürüü ixigüxü.

³⁰ Yerü nüma ga Epaporudítu rü yema na poraācū nawa napuracüxü ga Cristuarü puracü, rü yemacex wixguxüchi taex nayu. Rü äucümäxüwa nügü nayexmaxéê na pechicüü choxü nangüxéexücè.

3

Ngëma na Cristuxü icuáxü rü ngëma nixi i guxüdärü yexera rü memaexü

¹ Rü ñuxma Pa Chaueneégü, rü chanaxwexe i petaäegü erü törü Coriarü duüxügü pixigü. Rü yema ore ga noxri pexcex chaxünatüxü rü tama choxü nawëxtümüü na wena pexcex chanaxümatüxü erü aixcüma pexü name i ngëma ore.

² jü pegu pedeüx nüxna i ngëma duüxügü i chixri maxëxü rü chixexüma pexü ixucuxëgüx! Rü nümagü nixi i nüxü yaxugüexü rü ngëguma tama yigü iiwiechëxmüpëzechiraügu, rü taxucürüwama Tupanapëxewa time.

³ Natüru yíxema aixcüma Tupanapëxewa imexé, rü yixema tixigü. Rü Tupanaxü ticiuexügü i Naäe i Üünexüärü ngüxéemaä. Rü tataäegü erü Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü tixigü. Rü tama tayaxögü na ngëma yigü iiwiechëxmüpëzechiraüxücèx Tupanapëxewa imexü.

⁴ Rü choma chi waxi nixi i guxü i togüarü yexera chayaxöxdü i ngëma wiechëxmüpëzechiraüchiga. Rü tataxu chima ya toteü ya texé chauxrüü yaxöxdü i ngëmachiga.

⁵ Yerü yexguma 8 ga ngunexü chauetü yixigu ga na chabuxü, rü choxü ínawiechëxmüpëzechiraügü, erü Yudüu chixi. Rü Beyamitanüxü chixi. Rü chaunatü rü chaué rü Yudugü tixigü, rü ngëmacex i choma rü Yudüuxüchi chixi. Rü choma rü Parichéuchirëx chixi, rü pema nüxü pecuex rü ngëma Parichéugü rü meäma nanaxaure i Tupanaärü mugü ga Moïché ümatüxü.

⁶ Rü yema na meä chayanguxéêchaüxücèx ga yema mugü ga Moïché ümatüxü, rü yemacex nawe chingëchigü ga yema duüxügü, ga Ngechuchuaxü yaxögxü. Rü yema na aixcüma meä chanaxaurexücèx ga yema mugü ga Moïché ümatüxü, rü yemacex taxucürüwama texé chauchigaxü tixu ga tama na chaxaurexü.

⁷ Natüru guxüma ga yema üpa chauxcex mexü, rü ñuxma rü taxuwama choxü name erü marü íchanatex na Cristuaxüxicatama chayaxöxdücèx.

⁸ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristu ya chorü Corixü na chacuáxü, rü chauxcex rü guxüma ga yema üpa nagu chixüxü rü taxuwama name, erü ngëma na Cristuxü na chacuáxü rü guxüdärü yexera narümemä. Rü guxüma ga yema mugü ga noxri nagu chixüxü rü marü nüxü charüxü na Cristuwe charüxüxdücèx. Rü chauxcex rü fioma guxchirerüü nixi ga yema üpa nagu chixüxü ega Cristumaä nügü chananguxu.

⁹ Rü yemaäcü nüxü charüxo ga guxüma nagagu ga yema na Cristuarü duüxü na chiiücèx. Rü ñuxma rü Tupanapëxewa chame erü Cristuaxü chayaxöxdü. Rü tama ngëma na chamecümäxücèx rü éxna mugü chaxaurexücèx nixi na chamecü i napëxewa. Natüru ngëma na Cristuaxü chayaxöxdücèx nixi i nügëcèx choxü namexéexü ya Tupana.

¹⁰⁻¹¹ Rü ñuxma na nüxü chauxwexeü nixi na aixcüma Cristuxü chacuáxü rü chowa na nangëxmaxü i ngëma pora ga wena Cristuxü írudaxéexü i ñuxma nüxü ngëxmaxü. Rü yema ngüxü na yangexü ga nüma rü na nayuxü rü ngëgumarüü tama chanaxwexe i íchamemare na naxcex ngüxü chingexü rü naxcex chayuxü na yixcama choma rü ta yuwa ícharüdaxücèx.

Pauru naxcex nadau na Cristucë namaxüxü ñuxmatata Tupanax- ütawa nangu

¹² Rü ñuxma na ngëma ñachaxü pemaä rü tama chanaxwexe i nagu perüxiñüe na guxüxü chacuáxü i Cristuchiga, rü éxna guxüwama na chamecü. Natüru guxü i ngunexügi rü naxcex chadau na Ngechuchu ya Cristuarü ngúchaü na chaxüxücèx, yerü yemacex nixi ga nüma ga chauxcex nadauväga noxrix.

¹³ Pa Chaueneégü, pemaä nüxü chixu rü chomatama meäma nüxü chacuex rü ñuxma rü ta tautama nawa changu i ngëma naxcex chadauxü. Natüru i ñuxma rü marü nüxü icharüngüma i guxüma ga yema noxri nagu chixüxü. Rü ñuxma rü chaugü chaporaxéê na aixcüma Cristucë na chamaxüxü na nawa changuxücèx i ngëma maxü i chopëxewaama ngëxmaxü.

¹⁴ Rü ngëmacex i ñuxma rü naxcex chadau na aixcüma Cristucë chamaxüxü ñuxmatata Tupanaxütawa changu. Erü chanayauxchaü i ngëma amare i nüma daxüguxü i naännewa naxcex taxcex nangemaxü i yixema na Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü ixigüxü.

¹⁵ Rü guxâma i yixema na aixcüma Cristuaxü yaxögxü, rü name nixi i ngëmaäcü nagu tarüxiñüe. Natüru ngëguma chi texé i petanüwa toguama tarüxiñügi, rü Tupana tá tixü nüxü nacuëxéê i ngëma nüma nanaxwëxexü na nüxü tacuáxü.

¹⁶ Rü ngëma inaxwëxexü nixi na aixcüma naga ixñüeëchaxü rü meäma nagu ixixü i ngëma ore i marü nüxü icuáxü.

¹⁷ Pa Chaueneëgëx, chanaxwëxe i chauxrûñ nagu pexî i ngëma pexû nûxû chadauxëëxû na namexû. ¡Rü penangugü na ñuxäcü meâ namaxëxû i ngëma togü i duûxügû i toma tamaxëxûñäcuma maxëxû!

¹⁸ Rü marû muëxpüxcüna pemaâ nûxû chixu, rü ñuxma rü changechaðäcüma rü chauxxäcuma wena pemaâ nûxû chixu rü nangëxma i muxûma i duûxügû i Cristuarû uwanürûñäcuma maxëxû. Rü nûmagü rü tama nûxû nacuëgxüchañ na Cristu curuchagu naxcêx yuxû.

¹⁹ Natûrû ngëma duûxügû rü tá dûxwa Tupana nanapoxue. Rü ngëma naxûneärû ngûchañ nixî i namaâ natupanaâxû. Rü woo nûxû nacuëxchirêx na wüxi i âne na yûxû i ngëma chixexû natûrû namaâ nataâegüama. Rü ñoma i naâneärû ngëmaxûguxicatama narûxñinû.

²⁰ Natûrû i yixema rü daxûguxû i naânewa tûxû nangëxma i tachica. Rü ítananguxêë na daxûguxû i naânewa taxcêx ne naxûxû ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Maxëxêerû.

²¹ Rü ñaâ taxüne i yuxwèxexû rü nûma ya Cristu tá nanaxüchicüü na naxûne i mexêchixûrû yûxûcêx. Rü ngëma norü pora i namaâ guxüetüwa nangëxmaxû, rü ngëmamaâtama tá nanaxüchicüü i taxüne na noxrûrû yûxûcêx.

4

Ñuxma na törü Coriarü ixigüxû rü name nixî na guxûguma namaâ itaâegüxû

¹ Pa Chaueneëgëx, rü pexû changechaxû rü poraâcû pexû íchayadauxchaxû. Rü ngëma pemaâ nûxû chixuxûñäcuma chanaxwëxe i meâ törü Coricêx pemaxë erü pema nixî i chorü taâe rü chorû âmare i Tupana choxna âxû pixigüxû.

² Rü nûxû chacëëxû i taeyëxgû i Ebôdia rü Chitiqne na nûgumaâ nangüxmüëxûcêx, erü nûmagü rü törü Corixacûgû nixigû.

³ Rü cumax, La Chomûcü ya Mecü i Wüxigu Tupanaârû Puracüwa Chomaâ Puracücûx, rü cuxna naxcêx chaca na nûxû curüngûxêëxûcêx i ngëma taxre i taeyëxgû, erü nûmagü rü wüxigu chomaâ rü Cremetemaâ rü ngëma togü i chomüçûgû i Tupanaârû poperawa marû ngoxégagüxûmaâ napuracûe i Tupanaârû orearû uwa.

⁴ Rü ñuxma na törü Coriarü pixigüxû, Pa Chaueneëgëx, rü name nixî i guxûguma namaâ petaâegû. Rü wena pemaâ nûxû chixu, rü ipetaâegû!

⁵ Rü chanaxwëxe i meâ pemaxë na guxûma i duûxügû pexû nacuëxgûxûcêx na aixcûma mexû i duûxügû na pixigüxû. ¡Rü nûxna pecuëxâchie na törü Cori rü paxa tá nataeguxû na nûxû!

⁶ ¡Rü taxucêxma penaxiâchiâegû! ¡Rü Tupanamaâ nûxû pixu i perü yumükëwa i guxûma i tacü i pexû ngupetüxû! ¡Rü naxcêx ipeca rü moxë nûxna pexâ!

⁷ Rü ngëmaâcû i nûma ya Tupana rü tá pexû nataâëxëe namaâ i wüxi i taâe i mexêchixû i guxûma i taâe i nûxû icuâxûñârû yexera mexêchixû. Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristuarû duûxügû pixigüxû, rü ngëma taâe i Tupana pexna âxû rü tá nûxna pexû ïnapoxû i ngëma chixexû i nagu perüxñinûchaxû.

Name nixî i nagu tarûxñinû i guxûma i tacü i aixcûma mexû ixixû

⁸ Rü ñuxma Pa Chaueneëgëx, rü name nixî i nagu perüxñinû i guxûma i ngëma ore i aixcûma ixixû, rü guxûma i ngëma nacûma i taxucûrwama texé chixri nachiga idexaxû. Rü name nixî i nagu perüxñinû i guxûma i ngëma ore i aixcûma meâ iwéxû rü guxûma i ngëma Tupanapêxewa mexû, rü guxûma i ngëma mexû i duûxügû namaâ taâëxû, rü guxûma i ngëma mexû i Tupanaxû naxcêx i cuëxüxûgûxû. Rü name nixî i ngëmagu perüxñinû.

⁹ Rü chanaxwëxe i aixcûma penaxû i ngëma pexû changûxêëxû, rü ngëma pexû namaâ chixucûxgûxû, rü ngëma chauxûtawa nûxû pexñinûxû, rü ngëma chauxûtawa nûxû pedauxû na chanaxûxû. Rü ngëxuma ngëmaâcû pemaxëgu rü pemaâ tá inarûxâxû ya Tupana ya tamaâ irüngûxmûcû rü tûxû taâëxëecû.

Yema Piripucüäx ga yaxôgûxû rü dîerumaâ Pauruxû nariüngûxêëgû

¹⁰ Rü ñuxma na chorû Coriarü chîixû, rü poraâcû chataâe erü wenaxârû choxna pecuëxâchie rü choxû perüngûxêë. Rü choma nûxû chacuëx rü pema rü guxûguma choxû perüngûxêëchañ, natûrû taguma pexû natauxcha ga na penaxûxû ga yema.

¹¹ Rü tama ngëma na tacü choxû taxuxûcêx nixî i pemaâ nûxû chixuxû i ngëmachiga. Erü choma rü marû chomaâ nixû na namaâ chataâëxû i ngëma choxû ngëxmaxû.

¹² Rü nûxû chacuëx na ñuxäcû na yûxû ega guxû choxû tauxgux, rü nûxû chacuëx na ñuxäcû na yûxû ega choxû namuxûchixgu. Rü marû chomaâ nixû na namaâ chataâëxû i ngëma choxû ngëxmaxû woo changaxpütüwegu, rü ëxna woo chataiyaxgu, rü ëxna woo choxû namuxûchixgu rü ëxna woo choxû natauxguma.

¹³ Rü Cristu nixī ya choxū poraxēēcū, rü ngēmacèx chomaā nanguxū na chanaxūxū i guxūma i ngēma Tupana naxwèhexū na chanaxūxū.

¹⁴ Natürü ga pema rü wüxi ga mexū choxū pexügū ga yexguma guxchaxūwa chayexmagu rü choxū perüngüxēē.

¹⁵ Rü pema, Pa Yaxōgüxū i Piripucüāx, rü meāma nüxū pecuèx rü yexguma noxri Machedóniāānewa nüxū chixuxgu ga Tupanaārū ore, rü yexguma yéma íchaxūxūgu, rü pexicatama nixī ga āmare choxna pexāxū naxcèx ga yema ngüxēē ga chauxūtawa peyaxuxū.

¹⁶ Rü yexguma Techarónicaarū fānewa chayexmayane, rü pema rü yéma chauxcèx penamugü ga perü āmare na choxū perüngüxēēgüxūlcex. Rü tama nixī ga yexgumarica choxū perüngüxēēxū.

¹⁷ Rü woo perü āmaremaā chataāē, natürü yexeraācū chataāē erü ngēma choxū na perüngüxēēgüxūlcex rü Tupana tā āmare pexna naxā.

¹⁸ Rü nüxma rü marū choxū nangēxma i guxūma i tacū i chanaxwèhexū, rü aixcūma ngēmaārū yexera choxū nangēxma. Rü nüxma na Epaporudítu núma nangexū i perü āmare, rü taxuūma choxū nataxu. Rü ngēma perü āmare i chauxcèx núma pemuxū, rü Tupanapēxewa rü fōma wüxi i pumara i yixixrūxū nixī, rü nüma rü poraācū namaā nataāē.

¹⁹ Rü ngēmacèx ya chorü Tupana rü norü ngēmaxügū i mexēchixūwa tā pexna nanaxā i guxūma i tacū i pexū taxuxū. Rü ngēmaācū tā nanaxū erü Ngechuchu ya Cristuarū duūxügū pixīgū.

²⁰ Rü name nixī i guxüguma nüxū ticuèxüügū ya Tanatü ya Tupana. Rü ngēmaācū yīi.

Pauru nanaguxēē ga norü popera rü wenaxārū yema duūxügüxū narümxoxē

²¹ Rü chanaxwèxe i chauégagu nüxū perümxoxēgū i guxūma i taeneēgū i Ngechuchu ya Cristuañū yaxōgüxū. Rü ngēxgumarüü ta pexū narümxoxēgū i ngēma taeneēgū i chauxūtawa ngēxmagüxū.

²² Rü ngēxgumarüü ta pexū narümxoxēgū i guxūma i taeneēgū i núma Dumawa ngēxmagüxū. Rü ngēma yexera pexū rümxoxēgüxū rü ngēma nixī i taeneēgū i Dumaārū āēxgacū ya tacüxū-tawa puracüexū.

²³ Rü chanaxwèxe i tórü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexū narüngüxēē i guxāma i pemax. Rü ngēmaācū yīi.

Rü nuāma pexna,
Pauru

POPERA GA COROCHAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü nariümoxē ga yema yaxögütü ga Corochawa yexmagütü

¹⁻² Pa Chaueneëgü ya Corochaaru i Ännewa Ngëxmagüxex, choma i Pauru rü wüxigu namaä i taenee i Timutéu nixü i pexcëx tanaxümatüxü i ñaa popera. Rü choxü nixü ga Tupana ga inamuächixü na guxüwama nüxü chixuchigüxüçex i Ngechuchu ya Cristuarü ore. Rü pexcëx chanaxümatü i guxåma i pema ya chaueneëgü ya aixcüma Tupanaäru duülxügü ixigüxe ya Cristuaxü yaxögüxe. Rü chanaxwexe i Tanatü ya Tupana pexü narüngüxü e na meä pegümäa pemaxëxüçex rü petaäegüxüçex.

Pauru rü yema yaxögütüçex nayumüxü

³ Rü guxüguma i ngëxguma pexcëx tayumüxëgëgu, rü moxë nüxna taxä ya Tupana ya Nanatü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

⁴ Rü ngëmaäcü tanaxü erü marü nüxü tacuächiga na ñuxäcü aixcüma meä Ngechuchu ya Cristuaxü peyaxögüxü, rü aixcüma nüxü pengechaügütü i guxüma i ngëma duülxügü i Tupanaäru ixigüxü.

⁵ Rü nüxü tacuëxgü na ngëmaäcü meä Tupanapëxewa pemaxëxü erü penayauxgüchaü i ngëma mexügü i Tupana pexü namaä nguxüxü i daxüguxü i naännewa. Rü ñuxma rü meä ipenanguxü e na penayauxgüxüçex i ngëma mexügü yerü marü nüxü pexñüe ga Tupanaäru ore i meüx i aixcüma ixixü.

⁶ Rü ngëmatama ore i mexü ga pexü tawa nguxü, rü guxüwama nangu i ñuxmax. Rü guxüwama ningüchigü rü duülxügürü maxüxü naxüchicüü, yema perü maxüxü na naxüchicüüxüruü ga yexguma nüxü pexñüegü rü nüxü pecuëxgëgu na ñuxäcü Tupana aixcüma pexü na ngechaüxü rü pexü rüngüxü echaüxü.

⁷ Rü ngëma ore i mexü nixü ga pexü nangüxü eüxü ga Epáparu ya tomücü ya nüxü tangechaügüçü ya wüxigu tomaä Tupanaäru orewa puracüü. Nüma rü Cristuarü prarütanüxü ya mécü nixü, rü nüma nixü i tochicüü pexü nangüxü eüxü.

⁸ Rü nüma ya Epáparu nixü i tomaä nüxü yaxuxü i pechiga na ñuxäcü Tupanaäe i Üünexüäru ngüxü eümaä choxü pengechaügütü.

⁹ Rü ngëmacë i toma ga noxritama pexü tacüchigagu, rü taguma nüxü itayarüngüma e na pexcëx tayumüxëgütü. Rü guxüguma Tupanana naxcëx tacagü na meä pexü nüxü nacuëxü eüxüçex i ngëma nüma nanaxwëxexü na penaxüxü. Rü nüxna naxcëx tacagü na pexna naxääxüçex i nagüxüraüxü i cuëx i Naäe i Üünexüwa ne üxü.

¹⁰ Rü nüxna naxcëx tacagü na meä törü Cori naxwëxüäcüma na pemaxëxüçex rü guxüguma penaxüxüçex i ngëma nüma nanaxwëxexü. Rü nüxna naxcëx tacagü na pexü natauxchaxü eüxüçex na togüxü perüngüxü eüxüçex rü guxü i ngunexüga yexeraäcü Tupanaxü pecuäxüçex.

¹¹ Rü nüxna naxcëx tacagü na norü pora i mexëchixümaä pexü naporaexëxüçex, na namaä peporaexüçex i guxüma i guxchaxügü rü yaxna namaä pexñü eüxüçex.

¹² Rü ñuxuchi tanaxwexe i taäeäcüma Tanatü ya Tupanana moxë pexä, erü nüma pexü nimexëegü na pema rü ta penayauxgüxüçex i ngëma mexügü i naxü tawa ngëxmagütü i nüma t nüxna naxääxü i ngëma duülxügü i noxru ixigüxü.

¹³ Yerü nüma ga Tupana rü marü Chatanämëxewa tükü ínanguxüxü eüxü rü Nane ya nüxü nangechaücümëxewa tükü nangëxmagüxü eüxü.

¹⁴ Rü guma Nanegagu nixü ga tükü namaxëxü eüxü rü tükü nüxü nangechaüxü ga törü pecadugü.

Rü yexguma pecaducëx nayuxgu ga Cristu rü Tupana nügümaä nanangüxü eüxü eüxü ga duülxügü

¹⁵ Taguma texé Tupanaxü tadau, natüru nüma rü nüma nanamu ga Nane na duülxügü nüxü daugüxüçex rü nüxü nacuëxgütüçex na ñuxäcü na yüxü i nüma ya Tupana. Rü naxüpa ga guxüma ga tacü i ñuxma ngëxmaxü, rü nüxira marü nayexma ga Tupana Nane.

¹⁶ Rü Nanexü nixü ga namuxü ga Tupana na naxääxüçex ga guxüma i tacü i ñuxma ngëxmaxü i daxüguxü i naännewa rü ñoma i naännewa, rü guxüma i ngëma nüxü idauxü rü ngëma tama nüxü idauxü. Rü yemaäcü nanaxü ga guxüma ga norü orearü ngerüügü i daxülcüäxüäru äexgacügü rü guxüma ga ngoxogüarü äexgacügü. Rü yemaäcü nanaxü ga guxüma na nüxü yacuëxüügütüçex.

¹⁷ Rü naxüpa i guxüma i facü i ñuxma ngëxmaxü, rü Cristu rü marü nüxira nayexma. Rü nagagu nixü i meä inanuxü i guxüma erü nüma nixü i namaä inacuäxü.

¹⁸ Rü nüma ya Cristu rü naēru nixi i guxüma i ngëma yaxögüxü. Rü nüma nixi ga naxüäxü rü nüxa naxääxü ga maxü. Rü nüma nixi ga nüxiya yuwa ínadaxü na guxüärü äëgxacü yiixücèx.

¹⁹ Rü Cristu rü Tupanaxüchi nixi, yerü yemaäcü nanaxwexe ga Tupana.

²⁰ Rü Tupana rü ñoma ga nañewa nanamu ga Cristu na curuchagu pecaducèx nayuxülcèx. Rü yemaäcü nixi ga Tupana nügumaä nangüxmüexëexü ga guxüma i ñoma i nañewa ngëxmaxü rü guxüma i daxugüxü i nañewa ngëxmaxü. Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana yerü yemaäcü nanaxwexe.

²¹ Rü pema ga üpa rü tama Tupanamüçügü pixigü yerü naxchi pexaie nagagu ga perü chixexü ga nagu perüxiñüexü rü pexüxü.

²² Natürü i ñuxma ya Tupana rü nügumaä pexü narüngüxmüexëe na namüçügü i mexü pixigüxülcèx. Rü yemaäcü nanaxü ga Tupana ga yexguma Cristu duüxüxü ixixgu rü curuchagua ngüxü yangexgu rü yexma nayuxgu. Rü yemaäcü nayu ga Cristu na nüguxültawa pexü nagagüxülcèx rü napëxewa pimeixülcèx rü nataxuxülcèx i perü chixexü.

²³ Natürü ngema na pengugüxülcèx, rü penaxwexe na guxüguma mea peyaxögüxü rü meä naga pexiñüexü rü taguma nüxü perüxoexü i ngëma norü ore i mexü ga marü nüxü pexüñüexü. Rü ngematama ore nixi i ñuxma nüxü yaxugüexü i gúxü i nañewa.

Tupana rü Pauruxü namu na guxüma ga yaxögüxüxü nangüxexülcèx

²⁴ Rü ñuxma na woo pexcèx ngüxü chingexü rü chataäe erü nüxü chacuèx rü ñaa chaxunemaä choma rü ta chayanguxëe ga yema ngüxü ga Cristu ingexü naxcèx i norü duüxügü i yaxögüxü.

²⁵ Rü ñuxma ya Tupana rü choxü namu na nüxü charüngüxexülcèx i guxüma i ngëma norü duüxügü i yaxögüxü. Rü perü mexülcèx nixi i choxü namuxü na guxüwama meä nüxü chixuxülcèx i norü ore.

26-27 Rü ngëma Tupanaärü ore rü ñanagürü:

“Rü Cristu rü pewa nangëxma i ñuxma, rü nagaguxicatama nixi i pexü nangëxmaxü i pechica i daxüguxü i nañewa i ngeexta inamechüchixüwa”, ñanagürü. Rü yema nuxcümaägüxü ga duüxügü rü tama nüxü nacuëxgu ga yemachiga, natürü ñuxma ya Tupana rü norü duüxügüxü nüxü nacuëxëe. Erü nüma ya Tupana rü norü duüxügüxü nüxü nadauëxëchata na ñuxäcü poraäcü pexü nangechaüxü rü pexü nangüxexü i guxüma i pema i tama Yudügü ixigüxe. Rü ñuxma i pema na woo tama Yudügü pixigüxü, natürü pema rü ta pexü nangëxma i pechica i daxüguxü i nañewa erü Cristuaxü peyaxögü.

²⁸ Rü ñuxma i toma rü Cristuchigaxü nixi i tixuxü. Rü ngema ore i Tupanaarü cuèx nawa ngëmaxdümäa nixi i guxüma i duüxügüxü tixucuxëgüxü rü tanangüexëexü na ngemaäcü ngeearü chixexüäxü Cristuxültawa tagagüxü.

²⁹ Rü ngëmatama puracü nixi i nawa poraäcüxüchima chapuracüamaxü woo tacü rü guxchaxü chauxcèx ínguxgu. Rü guxüma i ngëma pora i Cristu choxna äxü i chowa ngëxmaxü nixi i choxü poraxëexü na chanaxüamaxülcèx i ngëma puracü.

2

¹ Pa Chaueneëgüx, chanaxwexe i nüxü pecuèx na ñuxäcü poraäcü pexcèx chapuracüxü. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwexe i nüxü pecuèx na ñuxäcü poraäcü chapuracüxü naxcèx i ngëma taeneëgü i Laodichéaarü iñanewa ngëxmagüxü rü guxüma i petanüxügü i taguma choxü daugüxü.

² Rü ngëmaäcü poraäcüxüchima chapuracü na nüxü rü ta chanangúchaüxexülcèx. Erü chanaxwexe i guxüma aixcüma nügü nangechaügü rü nüxü nangëxma i ngëma mexü i cuèx i aixcüma ixixü. Rü ngëmaäcü tá meäma nüxü nacuëxgu ga yema noxri Tupanaxücatama nüxü cuáxü. Rü yima rü Cristutama nixi.

³ Rü nüma nixi i nüxü nangëxmaxü i guxüma i cuèx i aixcüma mexü. Rü nüma nixi i taxcèx nangoxëexü i Tupanachiga.

⁴ Rü pemaä nüxü chixu i ngëma ore erü tama chanaxwexe na texé pexü womüxëegüxü namaä i tacü rü ore i chixexüwa pexü gagüxü.

⁵ Rü woo na tama ngema petanüiwa changëxmaxü, natürü chauäewa rü poraäcü pegu charüxinü. Rü wüxi i chorü taäe nixi na nüxü chacuåxü na ñuxäcü meä pegü ipinuixü na meä pegümaä ipecuåxülcèx rü ñuxäcü tama nüxü perüxoexü na Cristuaxü peyaxögüxü.

Ñuxma na Cristuarü ixigüxü rü ngexvacaxüxü i maxü tixü nangëxma

⁶ Rü pema ga noxri rü meäma törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxü peyauxgü. Rü ñuxma rü yema noxri meäma na penayaugüxü rü name nixi i guxüguma nüxna penaxä i perü maxü na nüma pexü namaä inacuåxülcèx.

⁷ Rü wüxi i nanetü nanaxwèxe i naxchumèxä na nataixüçèx rü na namaxüçèx. Rü ngëgxumarüü ta i pema rü penaxwèxe na meä Cristuna peyaxügxüü na meä nawa piyaetanüçèx rü meä naxcèx pemaxexüçèx rü meä nüxü peyaxögüamaxüçèx yema noxri Epáparu pexü ngüexéêgürüü. Rü name nixi i guxüguma Tupanana moxë pexä.

⁸⁻⁹ ¡Rü naxcèx pexuâegü i ngëma duûxügü i pexü womüxéêguchaüx! Rü tama name i nüxü iperüxinüü i ngëma norü ore i tama aixcüma ixixü ri taxuwama mexü. Erü ngëma duûxügü rü pexü nangüexéêchaü na nagu peixüçèx i ngëma nacümagü ga nuxcümaügxüü ga duûxügü nagu ixü. Rü ñoma i naâneärü nguxéêtaegü nixi i inaxinüexü. Rü tama aixcüma Cristuchiga nixi i ngëma pexü nangüexéêxü. Rü name nixi i nüxna pixigachi i guxüma i ngëma nguxéêtaerüügü i chixetügü rü Cristuwe perüxi. Erü Cristu rü Tupanaxüchi nixi rü guxüma i Tupanaärü pora rü Cristuwa nangëxma.

¹⁰ Rü ñuxmax, rü Tupanaärü maxü rü norü pora rü aixcüma pewa nangëxma erü namëxwa pengëxmagü ya Cristu ya namaä icuacü i guxüma i daxüçüçaxäru äêxgacüü rü guxüma i ngoxogüarü äêxgacüg.

¹¹ Rü ngëma Yudüugü rü nügü ínawiechëxmüpëzechiraügü na Tupanapëxewa yamexüçèx. Natüru ngëgxuma Cristuaxü yaxöggü rü tama ngëmaäcü tamaä nanaxü ya Cristu na imexüçèx. Erü nüma ya Cristu rü torü maxüwa napuracü rü tükü ínanguüxüe nawä i taxüneärü nguchaügü. Rü ngëmaäcü nixi i tükü yamexéêxü na Tupanapëxewa imexüçèx.

¹² Rü yexguma ípebaügu, rü Cristu na itäxürrü yexma natëx ga yema nuxcümaüxü ga perü maxü. Rü yema Cristu na írudaxürrü rü pema rü ta penayaxu i maxü i ngexwacaxüxü, yerü peyaxögü na Tupana norü poramaä Cristuxü írudaxéêxü.

¹³ Rü üpa ga pema rü tama aixcüma pexü nayexma ga maxü i taguma gúxü yerü pepecaduâegü rü pexeneärü nguchaü pexügü. Natüru i ñuxma rü Cristuxü namaxéêxürrü pexü namaxéêê ya Tupana erü Cristuarü duûxügü pixigü. Rü Tupana rü marü Cristugagu tükü nüxü nangechaü ga guxüma ga torü pecadugü.

¹⁴ Rü noxri rü tachixe yerü tama aixcüma naga taxinüü ga yema mugü ga Moiché tükna ãxü, rü torü pecadugü rü yuwa tükü nagagü. Natüru ga Cristu rü curuchagu torü pecaducëx nayü, rü yemaäcü Tupana tükü nayanganutanüü ga yema torü pecadugü.

¹⁵ Rü yexguma curuchagu nayuxgu ga Cristu, rü yexguma nixi ga Chatanáxü naporamäxü ga Tupana. Rü yexguma nixi ga guxü ga duûxügüpëxewa Chatanáxü naxânenexéêxü ñoma wüxi i churaragüarü äêxgacü i norü uwani i nüxü naporamäxüxü naxânenexéêxürrü.

Name nixi i naxcèx tadaugü i ngëma mexügü i daxüguxü i naânewa ngëxmagüxü

¹⁶ Rü ñuxma rü taxucëxma tükçüü pexü nixi i ngëma Yudüugü ega woo tama naxrüü penaxügxux. Nümagü rü ñuxre i ñagüxicatama nangöggü, rü ñuxre i axeüçicatama nixaxgü, rü ñuxre i petaarü ngunexügü naxauregü na ngëmaäcü Tupanaxü yacuëxüügüxüçèx. Rü nangëxma i norü petä i gúcü ya taunecügi Tupanacèx naxauregüü rü togü i petagü i gúcü ya tauemacügi naxauregüxü. Rü nüxü nangëxma i nacümagü na ñuxäcü ngüxchigaarü ngunexügü naxauregüxü.

¹⁷ Rü aixcüma yema nuxcümaüxü ga Yudüugü rü nanaxauregü ga yema nacümagü yerü ga Cristu rü tauta ínangu ga yexguma. Natüru i ñuxma rü marü ínangu ya Cristu rü torü pecaducëx nayü. Rü ñuxma rü name nixi na naga iximüexü rü tama nagu ixixü i ngëma nuxcümaüxü i nacümagü.

¹⁸ ¡Rü tâutâma naga peixinüü i ngëma duûxügü i nüxü ixugüxü na ipeyerütauxexü ega tama daxüçüäx i orearü ngerüügxü picuëxüügü! Nümagü rü tama nügü nicuëxüügüneta rü nügü nixugü na yangoxetügxü. Rü noxrütama cuëxmaämare nügü nicuëxüügü.

¹⁹ Natüru i nümagü rü tama aixcüma naga taxinüü ya yima taeru ixicü ya Cristu ya tükü poraexëecü rü tükü iyaetanüxéêcü i torü òwa i guxäma i yixema i norü duûxügü ixigüxe. Rü nüma ya Cristu nixi i wüxigu tükü taxinüexéêxü i wüxichigü i yixema ngëma Tupana naxwëxexürrü.

²⁰ Rü yexguma nayuxgu ga Cristu rü yexma nayü ga nuxcümaüxü ga perü maxü, rü yexma nayarüxo ga guxüma ga nuxcümaüxü ga pecümagü i ñoma i naâneçüäx i duûxügü nagu rüxiñüexü. Rü ngëmacëx i ñuxmax ¿rü tükçüü nixi i ñoma i naâneçüäx maxexürrü nagu pemaxexü i pemax, rü tükçüü nixi i ngëma Yudüugücmagu pexixü?

²¹ Rü nümagü i Yudüugü rü nüxü nixugüe rü ñanagürügü:

“Tama name i nüxü quingögü i ngëä, rü tama name i cunangö x i yea, rü tama name i cunayaxu i ngëma”, ñanagürügü.

²² Natüru guxüma i ngëma nacümagü rü paxa tá inayaruö xo erü duûxügürü nixigü. Rü ngëma pexü namuxü rü duûxügürü mugümare nixi. Rü ngëma pexü nangüexéêxü rü duûxügürü nguxéêtaemare nixi.

²³ Rü guxüma i ngëma pexü namuxü rü pexcëx namexcüraxü erü pexü naxucuxëgü na tacü pexauregüxüçèx, rü tama pegü picuëxüügüxüçèx, rü meä pexenemaä ipécuëxügüxüçèx.

Natürü guxüma i ngëma mugü rü tama aixcüma pexü narüngülxëe na nüxü perüxoexüçex i pexeneärü ngúchaügü.

3

¹ Rü nüxma i pemax, rü Cristu wena maxüxürrü rü pexü nangëxma i maxü i ngexwacaxüxü. Rü ngëmacëx name nixi i naxcëx pedau i ngëma mexügü i daxüguxü i naânewa ngëmaxü i ngextá Cristu rü Tupanaärü tütgüneçwawa írutoxüwa rü namaä äëgxacü íyilüxüwa.

² Rü name nixi i guxüguma nagu perüxñüe i ngëma daxüguxü i naânewa ngëmaxü i ngemaxü rü tama i ngëma ñoma i naânewa ngëmaxü.

³ Yerü yexguma nayuxgu ga Cristu rü yexma nayu ta ga nuxcümaüxü ga perü maxü. Rü nüxma rü pexü nangëxma i perü maxü i ngexwacaxüxü erü Cristutanüxü pixigü rü Tupanamëxëwa pengëxmagü.

⁴ Rü nümatama ya Cristu nixi i pexü namaxëxëexü. Rü ngëguma wena núma nangoxgu, rü namaä tá pengóe, rü naxrüü tá pimexëchi.

Marii nüxü tarüxo i nuxcümaüxü i tacüma i chixexügü rü tanayaxu i ngexwacaxüxü i törü maxü

⁵ Rü nüxma rü name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i ñoma i naâneärü chixexü i peva ngëmaxü. Rü tama name i pemëxna naï i ngemaä pemaxë, rü tama name i petena naï ya yatümaä pemaxë. Rü tama name i penaxü i pexeneärü ngúchaü rü bai i nagu perüxñüemare. Rü tama name i pexü nangúchaü i tacü rü to i chixexügü. Rü tama name i pegünañicatama penanuxuchigüchaü i guxüma i ngëmaxügü, erü yíxema ngëma nacüma tüxü ngëmaxü rü düxwa namaä tatupanaäx.

⁶ Rü guxüma i ngëma chixexügüçex tá nixi i Tupana napoxcuexü i ngëma duüxügü i ngëmaäcü maxëxü rü tama naga ñüüchäüxü.

⁷ Rü pema ga üpa rü penaxü ga yema chixexügü, rü yemaäcü pemaxë.

⁸ Natürü i nüxma rü name nixi i nüxü perüxoe i guxüma i ngëma na pegüchi pexaiexü, rü pegümaä penuexü, rü chixri pemaxëxü, rü pegümaä peguxchigagüxü, rü guxüma i ngëma chixexü i dexa i nüxü pixuxü.

⁹ Rü tama name i pegümaä pidorae, erü marü ípenafëx ga nuxcümaüxü ga pecüma rü guxüma ga yema chixexügü ga üpa pexügüxü.

¹⁰ Rü nüxma rü marü penayaxu i ngexwacaxüxü i perü maxü rü ngexwacaxüxü i duüxügü pixigü. Rü guxü i ngunexügu rü Tupana pexü ningexwacaxüxëeçigü na yexeraäcü pimeväçex naxrüü rü yexeraäcü nüxü na pecuëgxüçex ya Tanatü ya Tupana ya maxü tüxna äcü.

¹¹ Rü nüxma rü Tupanacëx rü nüetama nixi ega Yudíu quixigü rü ëxna tama. Rü nüetama nixi ega ícuwiechëx-müpëxechiraügu rü ëxna tama. Rü nüetama nixi ega tacü rü nachiüñecüäx i duüxü quixigü, rü ëxna tacü rü duüxü quixigü. Rü nüetama nixi ega wüxi i coriarü duüxü quixigü, rü ëxna taxúxearüma duüxü quixigü. Erü nüxma rü ngëma guxüärrü yexera aixcüma tüxü mexü nixi na Cristu rü guxüärrü äëgxacü yíxü rü guxåwama nangëmaxü.

¹² Rü nüxma ya Tupana rü pexü nangechaü i pema rü pexü nadei na noxrü pixigüxüçex. Rü ngëmacëx name nixi i guxüguma pexü nangechaütmüügü i togü, rü namaä pemecümagü, rü tauxchaäcüma nüxna penaxä, rü taguma napëxewa pegü pícuëxüllügü. Rü ngëguma woo tacü pemaä naxülgux rü name nixi i yaxna namaä pexinüe.

¹³ Rü name nixi i wüxicigü i pema na pegümaä yaxna pexüñüexü. Rü ngëguma chi texé tacü pemaä üxgux, rü name nixi i pegüxü nüxü pengechaügü i ngëma. Rü yexgumarüü ga törü Cori na pexü nüxü ngechaüllüü, rü name nixi i togüaxü nüxü pengechaügü.

¹⁴ Rü guxüärrü yexera mexü nixi na pegü pengechaüguxü. Erü ngëguma aixcüma pegü pengechaügugü rü aixcüma wüxicu tá perüxñüe, rü meä pegümaä tá pemaxë.

¹⁵ Rü name nixi na pemaä inacuäxü i ngëma taäe i Cristu pexna äxü na ngëmaäcü aixcüma pegü pengechaüguxüçex. Yerü yemacëx nixi ga Tupana pexü dexü na wüxitama i duüxügü pixigüxüçex rü meä wüxicu perüxñüexüçex. Rü name nixi i moxë nüxna pexägy ya Tupana.

¹⁶ Rü name nixi i guxüguma peäewa nangëxma i Cristuarü ore rü taäeäcüma naga pexinüe. Rü name nixi i meä peäexü pecuäcüma namaä pegü penglexëe rü pegü pixucüxegü na ngëmaäcü pegüaxü penangúchaüxëeçüçex. Rü name nixi i aixcüma Tupanana moxë pexägüäcüma nagu peviyaegü i naguxüraüxü i norü wiyaegü.

¹⁷ Rü guxüma i ngëma pexüxü rü nüxü pixuxü rü name nixi i törü Cori ya Ngechuchuégagu penaxü. Rü name nixi i ngëmaäcü Ngechuchuégagu Tanatü ya Tupanana moxë pexägy.

Tupana nanaxwëxe na meä namaxëxü i duüxügü i Cristuaxü yaxögüxü

¹⁸ Pa Ngexügü i Ätegüxü, rü name nixi i petega pexinüe. Erü woetama ngëma nixi i mexü na penaxüxü erü törü Cori ya Cristuarü duüxügü pixigü.

¹⁹ Pa Yatügü i Ämaxgüxü, rü name nixi i ngixü pengechaügü i pemèxgü. Rü tama name na ngimaä pechixecümagüxü.

²⁰ Pa Buxügxü, rü name nixi i guxüwama penatü rü peega pexinüe, erü ngëma nixi i namaä nataäexü ya törü Cori.

²¹ Pa Papägxü, rü tama name i penanuëxëe i pexacügi. Erü ngëguma ngëmaäcü penaxügxux rü ngürüächi tá nüxü nawëxtümüü i ngëma namaä nüxü pixuxü.

²² Pa Duüxügü i Ixäähü Coriägxüxü, rü name nixi i guxüwama naga pexinüe i perü corigü i ñoma i nañewa pemaä icüexgüxü. Rü tama name i pexü nadaugüguxicatama meä pepuracüe na ngëmaäcü penataäexëexüçex. Natüü name nixi i mexü i perü ngúchaümaä guxüguma meä pepuracüe erü törü Corixü pemuuü.

²³ Rü guxüma i ngëma perü puracü i pexüdwüa rü name nixi i perü ngúchaümaä penaxü ñoma törü Cori ya Cristuaäxü pepuracüexürrü rü tama i duüxügüaxü.

²⁴ Rü marü nüxü pecuëx rü daxügxü i nañewa rü törü Cori ya Cristu tá pexna nanaxä i perü ämare i maxü i taguma gúxü. Erü yima Cristu ya aixcüma perü Cori ixicüaxü nixi i pepuracüexü.

²⁵ Natüü yíxema chixexü üxe rü tá ta tanayaxu i tümaäru natanü naxcëx i ngëma chixexü i taxüxü, rü aixcüma Tupana tá tükü napoxcu. Erü Tupanapëxewa rü guxüma i duüxügü rü nawüxigu, rü taxucürüwama texé Tupanachëxwa tiña ega chixexü taxüxgux.

4

¹ Rü pemax, Pa Corigüx, rü name nixi i perü duüxügümaä pemecümagüxü, rü tama penawomüxëexü. ¡Rü nüxna pecuëxächie na pema rü ta pexü nangëxmaxü ya perü Cori ya daxügucü!

² ¡Rü guxüguma peyumüxëgü, rü pexuäegü na tama chixexügu peyixüçex! ¡Rü Tupanana moxë pexägü!

³ ¡Rü toxce xü ta peyumüxëgü na Tupana toxü natauxchaxëexüçex na nüxü tixuxüçex i norü ore i mexü, rü meäma duüxügümaä nüxü tixuxüçex i ngëma ore ga noxri tama nüxü nacuëxgüxü i Cristuchiga! Rü ngëma orecex nixi i ñüxma ichapoxcuxü.

⁴ Rü chanaxwëxe i chauxcëx peyumüxëgü na meä duüxügüçex chanangoxëexü i ngëma ore, erü ngëma nixi i mexü na chanaxüxü.

⁵ ¡Rü meä pemaxë napëxewa i ngëma duüxügü i tama yaxögüxü! ¡Rü ñüxma na pexü natauxchaxü, rü yoxni paxa penaxü i Tupanaäru puracü! ¡Rü taxü i perüchomarexü!

⁶ Rü ngexguma togü i duüxügümaä pidexagü, rü name nixi i penataäexëe namaä i ngema dexa i namaä nüxü pixuxü. ¡Rü ngemaäcü mea penangaxü i ngema pexna cëxü nachiga i perü ö!

Pauru nanaguxëe ga norü popera rü wenaxäru yema duüxügüxü narümxoxë

⁷ Rü nüma ya taeneë ya Tíquicu ya nüxü ingecheäugüci rü aixcüma choxü narüngüxëe rü wüxigu chomaä Cori ya Tupanacëx napuracü. Rü nüma tá pemaä nüxü nixu i chauchiga.

⁸ Rü ñüxma rü petanüwa chanamu na pexü nataäexëexüçex rü pemaä nüxü yaxuxüçex na ñüxäcü toxü nangupetüxü i tomax.

⁹ Rü Tíquicumaä petanüwa chanamu i Onéchimu ya taeneë ya nüxü ingecheäugüci ya aixcüma meä Tupanaäru puracü ücü. Rü nüma rü petanüxü nixi. Rü nümagü tá nixi i pemaä nüxü yaxugüxü na tacü ngupetüxü i nüma.

¹⁰ Rü pexü narümxoxë i Aritácu i wüxigu chomaä poxcuxü. Rü ngëgumarüü ta pexü narümxoxë i Marcu i Bernabéeneë ixixü. Rü marü pemaä nüxü chixu i Marcuchiga na meä penayauxgüxüçex i ngëguma petanüwa nanguxgu.

¹¹ Rü ngëgumarüü ta pexü narümxoxë ya taeneë ya Ngechuchu ya Ixaixcumacügi äegacü. Rü ngëma tomaäxpüx i yatügü rü ngëxicatama nixi i Yudügü i yaxögüxü i wüxigu chomaä puracüexü i Tupanaäru puracüwa. Rü nümagü rü poraäcü choxü nataäexëegü.

¹² Rü ngëgumarüü ta pexü narümxoxë i Epáparu. Rü nüma rü petanüxü nixi, rü aixcüma nanaxü i Cristuarü puracü. Rü nüma rü norü yumüxëwa rü guxüguma Tupanaxü nacëexü pexcëx na aixcüma meä pemaxëxüçex rü peyaxögüamaxüçex rü aixcüma penaxüxüçex i ngëma Tupana naxwëxexü.

¹³ Rü choma rü marü nüxü chadau rü pemaä nüxü chixu i ñüxäcü Epáparu poraäcü pexcëx napuracü rü naxcëx napuracü i ngëma taeneëgi i Laodichéaarü iñnewa rü Iráporiarü iñnewa ngëxmagüxü.

¹⁴ Rü Luca ya duturu ixicü ya nüxü ingecheäugüci, rü pexü narümxoxë. Rü ngëgumarüü ta pexü narümxoxë i Dema.

¹⁵ ¡Rü chauégagu nüxü perümoxëgü i taeneëgü i Laodichéawa ngëxmagüxü! ¡Rü ngëgxumarüü ta nüxü perümoxëgü i Nifa rü guxüma i taeneëgü i yaxögüxü i napatawa ngutaquëxegüxü!

¹⁶ Rü ngëgxuma marü nüxü pedaumatüguwena i ñaã popera, rü chanaxwèxe i Laodichéawa penamu na ngëmacüäx i taeneëgü rü ta nüxü nadamaatügüixüçèx. Rü ngëgxumarüü ta i ngëma popera i Laodichéawa chamuxü, rü ngëgxuma pexütawa nanguxgu rü chanaxwèxe i nüxü pedaumatügü.

¹⁷ Rü chanaxwèxe i Aríquípumaã nüxü pixu, rü ñapegügü nüxü:

“¡Rü meä napuracü rü yanguxëe i ngëma puracü i törü Cori cuxná ãxü!” ñapegügü nüxü.

¹⁸ Choma i Pauru rü choxmëxmaätamá pexcëx chanaxümatü i ñaã chorü moxë. ¡Rü nüxna pecuëxächie na chapoxcuxü! Rü chanaxwèxe i Tupana pexü narüngüxëe.

Rü nuäma pexna,
Pauru

NÜXİRÄÜXÜ GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümxoxë ga yema yaxögükü ga Techarónicawa yexmagüxü

¹ Pa Toeneëgü i Techarónicawa Ngëxmagüxü i Tanatü ya Tupana rü Törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü Duülxügü Ixígüxü, choma i Pauru rü namaă i taeneë i Chiribánu rü Timutéu nixí i pexcëx tanaxümätüxü i ñää popera. Rü tanaxwëxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëe rü pexü nataðexëe.

Meäma nayaxögü gayema Techarónicawa yexmagüxü rü yemaäcü wüxi ga cuëxruü ga mexü nixigü

² Rü torü yumüxëwa rü guxüguma pexna tacuëxächigü, rü pexcëx Tupanana moxë taxä.

³ Rü guxüguma i ngëxguma Tanatü ya Tupanamaă tidexagü, rü taguma nüxü itayarüngümaă na ñuxäcü meä peyaxögüäcüma penaxüxü i Tupanaärü puracü, rü ñuxäcü nüxü pängechaügüäcüma togüxü perüngüxëeëxü. Rü taguma nüxü itayarüngümaă na ñuxäcü aixcüma meä ípenanguxëeëxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ngëmacëx yaxna namaă peñixüe i ngëma ngúxü i ñuxma pingexü.

⁴ Pa Chaueneëgüx, Tupana pexü nangechaü, rü nüxü tacuëx rü nümatama nixí ga pexü nadexü.

⁵ Rü yexguma pemaă nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore i tüxü maxëxëeëxü, rü tama toechema tidexagümare, yerü Tupanaăe i Üünexü toxü narüngüxëe na norü poramaă pemaă nüxü tixuxü. Rü meä nüxü tacuäcüma pemaă nüxü tixu ga yema ore yerü toöewatama nüxü tacuëx na aixcüma yiñxü. Rü pematama nüxü pecuëx ga ñuxäcü meä pepëxewa na tamaxëxü ga yexguma na yemaëcü pexü tarüngüxëegüxülcëx.

⁶ Rü pema rü meäma penaxögü ga yema pexü tangüxëeëxü rü yema tüxü nangüxëeëxü ga törü Cori ya Ngechuchu. Rü Tupanaäxü i Üünexü pexü taâðexëeäcüma penayauxgü ga yema ore ga woo yemacëx poraäcü ngüxü na pingegüxü.

⁷ Rü yemäcü ga pema rü wüxi ga cuëxruü ga mexü pixlügü naxcëx ga guxüma ga yema yaxögükü ga Machedóniäähnewa rü Acayaanewa yexmagüxü.

⁸ Rü yema na peyaxögüülagu rü törü Cori ya Ngechuchuarü ore rü guxüwama ninguchigü. Rü ngëmacëx i ñuxma rü Machedóniäähnewa rü Acayaanewa rü guxüwama nüxü nacuëxgü na ñuxäcü meä Tupanaäxü peyaxögükü. Rü ngëmacëx marü taxucëxma tüxçüü i toma rü namaă nüxü tixu i ngëma ore i mexü i pechiga.

⁹ Erü nümagütama i ngëma duülxügü rü marü nüxü nixugügü ga ñuxäcü ga pema rü meä toxü na peyauxgüüga yexguma petanüwa taxixgu. Rü nüxü nixugügü ta ga ñuxäcü nüxü na perüxoexü ga perü tupananetachicüñexägü na Tupanaxüchi ya maxücü rüixaixcumacüwe perüxülcëx rü nüxü pepuracüexülcëx.

¹⁰ Rü nüxü nixugügü ta na ñuxäcü aixcüma ípenanguxëeëxü na wenaxärü daxüwa ne naxüxü ya Ngechuchu ya Tupana Nane ga yuwa ínadaxëeäcü. Rü yima Ngechuchu nixí ya tüxü ínguxüxëeëcü nüxna i ngëma poxci i äñcümäxü tá ínguxü.

2

Pauruarü puracü ga Techarónicawa

¹ Pa Chaueneëgüx, rü pematama nüxü pecuëx rü tama natüçëxmamare nixí na pexütawa taxixü.

² Rü pema nüxü pecuëx rü naxüpä ga pexütawa na tangugüxü rü chixri tomaă nachopetü ga Pirípucüäxü rü tomaă naguxchigagü. Natürü Tupana toxü narüngüxëe na pemaă nüxü tixuxülcëx ga norü ore i tüxü maxëxëeëxü. Rü yemacëx tama tamuüeäcüma pemaă nüxü tixu ga yema ore woo ga torü uwanügü rü poraäcü toxü na naguxchaxëegüxü.

³ Rü yexguma pemaă nüxü tixuxgu ga yema ore, rü tama ítatüleäcüma pemaă nüxü tixu. Rü tama chixexü pemaă taxügüchaüäcüma rü tama pexü tawomüxëegüxüäcüma pemaă nüxü tixu ga yema ore.

⁴ Yerü Tupana nixí ga toxü unetacü rü toxü mucü na pemaă nüxü tixuxülcëx ga norü ore i mexü i tüxü maxëxëeëxü. Rü yemacëx Tupana naxwëxexüäcüma pemaă nüxü tixu ga yema ore. Rü tama duülxügüülmare na tataâðexëegüxülcëx pemaă nüxü tixu, natürü nüxü tixu na Tupanaxü tataâðexëegüxülcëx. Rü nüma ya Tupana nixí i tüxü nacuáxü rü tüxü nadauxü rü nangugüäxü i ngëma nagu rüxñnüexü.

⁵ Rü pema nüxü pecuèx rü taguma pepéxewa pexü ticiùxügü na toga pexinüexülcèx, rü taguma pexü tawomüxëegü na ngixü tayauxgüxülcèx ga perü diéru. Rü Tupana nixi ya toxü daucü na taguma yemaäcü na tanaxüxü.

⁶ Rü taguma naxcèx tadaugü na duüxügü toxü icuèxügüxülcèx, rü woo i pema rü bai i togü i duüxügü.

⁷ Rü woo Cristutama toxü namu na yaxögüxüärü äëgxacügü na tixigüxü natürü tama ñoma wüxi ga äëgxacürü pepewa tixigü. Natürü meämare pemaä itacuèx, ñoma wüxi i mamá i ngixäcügüna meä dëuxcürü pemaä tixigü.

⁸ Rü poraäcü pexü tangechaü, rü yemacèx pemaä nüxü tixu ga Tupanaärü ore. Rü tama yemaxicatama pexna taxäxchaü ga yexguma. Natürü marü itamemare ta ga pexcèx na tayuexü, yerü poraäcü pexü tangechaügü.

⁹ Pa Chaueneëgüx, pema nüxü pecuèx ga ñuxäcü poraäcü na tapuracüexü na torü ñamacèx taxaxegüxülcèx. Rü ngunecü rü woo chütacü tapuracüe na taxüeaxüma wüxi ga guxchaxü tixigüxülcèx ga yexguma petanüwa tayexmagügü rü pemaä nüxü tixuxgu ga Tupanaärü ore.

¹⁰ Pa Duüxügü i Tupanaäxü Yaxögüxü, pema nixi ga toxü pedaugüxü rü Tupana rü ta toxü nadau ga ñuxäcü meä na tamaxëxü ga petanüwa, rü ñuxäcü taxuüma ga chixexü na taxüxü ga yexguma.

¹¹ Rü pema nüxü pecuèx ta ga ñuxäcü pexü na tanangúchaüxëexü. Rü yexguma pengechaügü, rü pexü tataäxëëgü ñoma wüxi i papá i naxäcügüxü taäxëëgüxürrü.

¹² Rü ñuxma na Tupanaärü pixigüxü, rü pexü taxucuxëgü na meä naxcèx pemaxëxü. Rü nüma nixi i pexcèx nangemaxü na ngextá äëgxacü iyíixüwa pengugüxülcèx na ngema mexüwa pengëxmagüxülcèx.

¹³ Rü ngëmacèx guxüguma pexcèx Tupanana moxë taxä, yerü yexguma noxri nüxü pexinüegü ga yema norü ore ga pemaä nüxü tixuxü, rü meä penayauxgü, yerü nüxü pecuèxgü rü aixcüma Tupanaärü ore nixi rü tama duüxügüarü oremare nixi. Rü yema ore nixi ga naxüchicütxü ga perü maxü ga yexguma peyaxögügü.

¹⁴ Pa Chaueneëgüx, nüxü tacuèx na ñuxäcü ngüxü pingegüxü yerü petanüxügütama pexchi naxaie rü chixri pemaä nachopetü. Natürü yemaäcütama nüxü nangupetü ga Tupanaärü duüxügü ga Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögüxü ga Yudéaanewa yexmagüxü. Yerü natanüxügütama ga Yudüugü rü chixri namaä nachopetü.

¹⁵ Rü yema Yudüugü nixi ga törü Cori ga Ngechuchuxü imëgxüxü, yexgumarüü ga norü oxigü rü nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügüxü na nadëixürrü. Rü yema Yudüugü nixi ga tote ingëxütanüxü. Rü Tupanamaä rü guxü i duüxügümä narüxiwanügü.

¹⁶ Rü ngëxguma ngëma duüxügü i tama Yudüugü ixígüxümaä nüxü tixuxchaügu i Tupanaärü ore na nümagü rü ta nüxü nangëxmagüxülcèx i maxü, rü ngëma Yudüugü rü toxna nanachuxu. Rü ngëmaäcü i ngëma Yudüugü rü poraäcüxüchima chixexü naxügü. Rü ngëmacèx i ñuxma rü düxwa marü nüxna nangu i ngëma Tupanaärü poxcu i åñicümaxüchixü.

Pauru rü nüxü nangúchaü na wenaxärü natanüwa naxüxü ga yema yaxögüxü ga Techarónicawa

yexmagüxü

¹⁷ Pa Chaueneëgüx, yexguma pexna ítixxguwena, rü woo tama pexüttawa na tayexmagüexachü, natürü guxüguma pegu tarüxinüe, rü poraäcü toxü nangúchaü na pexüttawa taxixü na wenaxärü pexü itayadaugüxülcèx.

¹⁸ Rü aixcüma ngema taxäxchaü. Rü chomatama i muëxpüxcüna rü chanaxwexe na ngema pexüttawa taëx chaxüxülegaxü natürü ngoxo i Chataná rü guxüguma toxü nanaguxchaxëe na tama ngema taxixülcèx.

¹⁹ Natürü pexü itayadaugüchaüma erü ngëxguma wenaxärü nüma naxüxgu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü çëtcülcèx tá nixi i Tupanapëxewa tataägüxü i tomarü? Rü aixcüma pema tá nixi i itananguxëexü na tomaä nataäxü ya Tupana. Rü pema tá nixi i torü taäe pixigüxü. Rü pegagu tá nixi i aixcüma togümaätama tataägüxü i napëxewa.

²⁰ Rü ngëmaäcü pegagu nixi i togümaätama tataägüxü, rü pema nixi i torü taäe pixigüxü.

3

¹ Rü yema na taxuacüma ñuxäcü wenaxärü petanüwa na chaxüxü, rü düxwa nagu charüxiñu na Atenagutama na charüxiñu.

²⁻³ Rü pexüttawa chanamu ga taeneë ga Timutéu na pexü iyadauxülcèx. Erü nüma nixi i Tupanaärü puracütanüxü i wüxi guxümaä tapuracüexü na tanaxunagüxülcèx i ngëma ore i mexü i Cristuchiga. Rü ngema petanüwa chanamu na pexü nangüxëexülcèx na yexeraäcü peyaxögüxülcèx rü aixcüma petaägüxülcèx rü ngëmaäcü taguma texé i petanüwa nüxü rüoxülcèx ega tacü rü guxchaxü pexü ngëxmagu. Erü pematama marü nüxü pecuèx na guxâma i yixema na yaxögüxü rü ngüxü tá tingegü.

⁴ Rü yexguma petanüwa tayexmagügi rü marü pemaä nüxü tixu na ngúxü tá pexü üpetüxü. Rü pema marü nüxü pecuèx na aixcüma yemaäcü pexü nangupetüxü.

⁵ Rü yemacèx ga yexguma marü tama namaä chaporagu ga yema tama paxa pechigaxü na chacuáxü, rü yemacèx düxwa Timutéuxü yéma petanüwa chamu na pexna yaçaxüçèx ngoxi meä ipexayögüama i Tupanaärü ore. Yerü chaxoegaäe rü bexmana ngoxo i Chataná rü chixexügi pexü nayixëe, rü chi ngëmaäcü yixigu, rü natüçémamare chi nixi ga pemaä nüxü tixuhü ga Tupanaärü ore.

⁶ Natürü ñüxma na ñangüxü i Timutéu na petanüwa ne naxüxü, rü mexü i ore i pechiga ngema ne nange. Rü tomaä nüxü nixu na ñuxäcü meä peyaxögüxü, rü ñuxäcü guxäma meä pegü pengechaügxü. Rü tomaä nüxü nixu ta na ñuxäcü guxüguma toxü pengechaügxüäcüma togu perüñüñüexü, rü ñuxäcü poraäcü wena toxü pedaugüchaüxü rü ngexgumarüxü ta i toma rü toxü nangüchaü na wena pexü tadaugüchaüxü.

⁷ Rü ngëmacèx, Pa Chaueneëgü, rü woo guxchaxü toxü na ngëxmaxü rü ngúxü na tingegüxü, rü poraäcü toxü nataäñexëe i ngëma pexü na tacuáchigaxü na meä ipemaxëxü rü meä peyaxögüamaxü.

⁸ Rü ñüxma na nüxü tacuáchigaxü na aixcüma meä törü Coriaxü peyaxögüamaxü, rü poraäcü tataäñegü.

⁹ ¿Rü ñuxäcü tá Tupanana moxë taxä naxcèx i ngëma taäñ i taxü i toxna pexäxü? Erü aixcüma pegagu nixi i toxü nangëxmaxü i wüxi i taäñ i taxü i napëxewa.

¹⁰ Rü ngunecü rü chütacü rü tayumüxëgü, rü Tupanana naxcèx tacagü na petanüwa toxü nawoegüxëëxüçex na wena pexü tadaugüxüçex rü pexü tarüngüxëëgüxüçex na yexeraäcü nüxü peyaxögüxüçex.

¹¹ Rü poraäcü tanaxwèxegü na Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu toxü natauxchaxëëxüñü na wena petanüwa ítayadaugüxüçex.

¹² Rü tanaxwèxegü na törü Cori ya Ngechuchu pexü rüngüxëëxü na yexeraäcü pegü pengechaügxüçex rü guxü i duüxügxü na pengechaügxüçex, ngëxgumarüü i toma rü poraäcü pexü na tanagechaügxürrüü.

¹³ Rü tanaxwèxegü na törü Cori ya Ngechuchu pexü rüngüxëëxü na peäewa rü aixcüma meä peyaxögüxüçex rü norü duüxügü i aixcüma mexügü na pixigüxüçex rü na natauxhüçex i perü pecadugü i napëxewa ya Tanatü ya Tupana i ngëxguma wena núma naxüxgu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu namaä i guxüma i norü duüxügü. Rü tanaxwèxe na ngëmaäcü yílxü.

4

Maxü i Tupanaxü taäñexëëxüçiga

¹ Rü ñüxma Pa Chaueneëgü, rü törü Cori ya Ngechuchuégagu pexü tacèëxü rü pexü tamu na guxüguma Tupanacèx meä pemaxëxü yema pexü tangüexëëxürrüü rü ñüxma marü penaxüxürrüü.

² Pema rü marü nüxü pecuèx ga yema torü ucuxëgü ga törü Cori ya Ngechuchu toxü muxü na pexü tangüexëëxüçex.

³ Rü Tupana nanaxwèxe na aixcüma namexü i perü maxü rü naxcèxicatama na pemaxëxü. Rü tama name i chixri pemaxë i napëxewa rü to i ngexügumaä pengëäñegümare.

⁴ Rü wüxicigü tanaxwèxe na aixcüma tûmamëxü tanagechaüxü, rü ngîmaäñicatama na tamaxüxü.

⁵ Rü tama name i ngîxü na pecuáxchaümarexüçex ngîmaä pexämëx i wüxi i nge erü ngëmaäcü namaxë i ngëma duüxügü i tama Tupanaäxü yaxögüxü.

⁶ Rü tama name i texé ngîmaä tamaxü i naxmëx ya tümañneë. Erü yexgumarüü ga marü pemaä nüxü tixuxürrüü, rü Tupana tá poraäcü tükü napoxcu ya guxäma ya yíxema ngëmaäcü maxëxü.

⁷ Erü Tupana tükü nade na meä imaxëxüçex rü tama chixexü ixügxüçex.

⁸ Rü ngëmacèx ega texé tama naga ñügu i ñaañ nguxëëtaegü, rü pemaä nüxü chixu rü tama wüxi i duüxüga nixi i ngëma nüxü taxoxü, natürrü Tupanagatama nixi i nüxü taxoxü. Rü guma nixi ga pexna namucü ga Naâñ i Üünexü.

⁹ Rü ngëma na pegü pengechaügxüçiga, rü taxucèxma pexcèx chanaxümatü i poperawa. Yerü Tupanatama marü pexü nangüexëe i ngëma na ñuxäcü aixcüma pegü pengechaügxü.

¹⁰ Rü aixcüma nixi i guxüguma meä nüxü pengechaügxü i guxüma i taeneëgü i Machedóniäñewa ngëxmagüxü. Natürü, Pa Toeneëgü, pexü tacèëxügü na yexeraäcü meä nüxü pengechaügxüçex.

¹¹ Rü meā pegü pengechaügü, rü pexrütama maxügü perüxñüe, rü tama i togüarü maxügü! Rü pematama naxcex pepuracüe i perü ngēmaxügü yema marü pemaä nüxü tixuxürüü!

¹² Rü ngēxguma ngēmaäcü pemaxëgu, rü ngēma duüxügü i tama yaxögüxü rü tá pexü nangechaügü, rü taxuüttama pexü nataxu.

Nuxäcü tá nixi i ngēxguma nataegugu ya törü Cori

¹³ Pa Chaueneëgük, rü ñuxma rü tá pexü nüxü chacuëxëe i ngexta tá naxixü i ngema yaxögüxü i yuextü na ngemaäcü tama pengechaügüxüçex naxrürü i ngema tama nüxü cuëgxüxü na wena tá namaxëxü i ngema yuexü.

¹⁴ Erü yixema na yaxögüxü na nayuxü rü wena namaxüxü ga Ngechuchu, rü ngēxgumarüü ta tayaxögü na Tupana tá ínadagüxëxü i guxüma i ngēma Ngechuchuaxü yaxögüxüäcümua yuexü.

¹⁵ Rü ngēmacex pemaä nüxü tixu i ngēma ore ga törü Cori ya Ngechuchu namaä nguxëëtaexü. Rü ngēxguma wena núma naxixgu ya törü Cori ya Ngechuchu rü yixema na imaxëxü i ñoma i naänewa rü tütätama yixira napëxe taxí i ngēma yuexü.

¹⁶ Erü nümatama ya Cori ya Ngechuchu rü daxüwa tá ñiarüxü, rü tá nangëxma i wüxi i naga i taxü i daxüwa inaxüxü i tüxü muxü, rü tá nüxü taxinüe i Tupanaärü orearü ngeruügürü äëxgaciü i tagaäcü daxüwa icagüxü, rü tá yacuegüxü ya Tupanaärü corneta. Rü ngēxguma i ngēma yuexü i Cristuaxü yaxögüxü rü tá ñiarüdagü.

¹⁷ Rü ngēmawena i yixema na imaxëxü rü Tupana tá wüxigu caixanexügü tüxü nigagü namaä i ngēma duüxügü i yuwa írudagüxü. Rü ngēmaäcü tá daxügu törü Cori ya Ngechuchuaxü tayangaugü na guxügutáma naxüttawa ingëxmagüxüçex.

¹⁸ Rü ngēmacex chanaxwëxe i ñaä oremaä pegü petaäëxëëgü.

5

¹ Natüru, Pa Chaueneëgük, rü ngēma norü ngunexü rü taunecü i tá nagu nangupetüxü i ngēma pemaä nüxü chixuxü, rü taxucëxma pexcëx chanaxümatü i ngēmachiga.

² Erü pematama meä nüxü pecuëx rü ngēma ngunexü i taxuéma nagu ínanguxëëxügü tá nixi i ínanguxü ya törü Cori ya Ngechuchu. Rü ñoma wüxi i ngítexxáxü i ngürüächi chütacü ínguxürüü tá nixi.

³ Rü ngēxguma duüxügü nagu íruxñüegü na guxüma na mexü rü taxuüma na nüxü üpetüxü, rü ngēma ngunexügü rü tá ngürüächi nagux i guxüma. Rü ñoma wüxi i ngecü i áxäcicü rü ngürüächi ngíxäcümä nguxnecacürüü tá nixi na taxúema naxchaxwa iñaxü i ngēma.

⁴ Natüru pemax, Pa Chaueneëgük, rü marü meäma nüxü pecuëx i Cristuarü nguchiiga. Rü ngēmacex taxucëxma ngürüächi pexü ínayaþaixgü ya Cori ya Ngechuchu ñoma wüxi i ngítexxáxü tüxü íbaixgüxürüü.

⁵ Erü guxäma i pema rü Tupanaärü duüxügü pixigü, rü ngēmacex ngóonexüwa pengëxmagü rü meäma nüxü pecuëx na ñuxäcü meä pemaxëxü. Rü yixema rü tama Chatanäärü duüxügü tixigü, rü ngēmacex tama eänexëwa tangëxmagü rü tama tanaxü i ngēma chixexü i eänexüwa tüxü.

⁶ Rü ngēmacex tama name i taechita tamaxëmare naxrürü i ngēma duüxügü i tama yaxögüxü. Rü name nixi i taxuäegü, rü meä taäegu tarüxñüe.

⁷ Erü ngēma duüxügü i naëchitamare maxëxü rü ñoma duüxügü i chütacü peexürlüü nixigü. Rü ngēma duüxügü i axegüxü rü chütacü nixi i nügü nangäxexëxü.

⁸ Natüru i yixema rü ngóonexüwa tangëxmagü, rü ngēmacex tanaxwëxe i guxüguma taxuäegü. Rü name nixi i aixcümä meä Tupanaäxü tayaxögü, rü yigü tanagechaügü, rü meä ítananguxëe na Tupana tüxna naxäxüçex i ngēma maxü i taguma gúxü. Rü ngēxguma ngēmaäcü imaxëgu, rü ngēmaäcü tá yigü ítappoxü i ngēxguma Chataná chixexügü tüxü yixëëchaügü.

⁹ Erü Tupana rü tama tüxü nadé na tüxü napoxcuezüçex, natüru tüxü nadé na törü Cori ya Ngechuchu ya Cristugagu nayauxgüxüçex i maxü i taguma gúxü.

¹⁰ Rü Ngechuchu ya Cristu rü taxcex nayu na wüxigu namaä imaxëxüçex i daxüguxü i naänewa. Rü nüetama ega woo marü iyuyane ínanguxgu rü ẽxna imaxëyane ínanguxgu, erü daxüguxü i naänewa rü wüxiwa tá namaä tamaxë.

¹¹ Rü ngēmacex, Pa Chaueneëgük, rü name nixi i wüxichigü pegü petaäëxëëgü rü pegü peporaexëe i perü õwa ngēxgumarüü i ñuxma na marü ípenaxüguxü.

Pauru rü nayaxucuzxëgü ga yema yaxögüxü

¹² Pa Chaueneëgük, pexü tacëxügü na nüxü pengechaügüxüçex i ngēma taeneëgü i petanüwa puracüexü rü pemaä icuëgxüxü rü pexü ngúexëxü i Cori ya Ngechuchuarü ore.

¹³ Rü name nixi i namaä petaäegü rü aixcüma meä nüxü pengechaügü i ngëma taeneëgü, erü nümagü nixi i pexü nangüxëegüxü. Rü name nixi i pegü pengechaügüäcüma pemaxé.

¹⁴ Rü pemaä nüxü tixu ta na penaxucuxëgüxü i ngëma duüxügü i oexü i tama pura-cüechaüxü. ¡Rü nüxü penangúchaüxëegü i ngëma duüxügü i marü nüxü rüxoechaüxü na yaxögüäxü! ¡Rü nüxü perüngüxëegü i ngëma duüxügü i turaexü i norü òwa! ¡Rü name nixi i yaxna namaä pexinüe i guxüma i ngëma taeneëgü!

¹⁵ Rü ngëxguma texé chixexü pemaä üxgu, rü tama name i chixexümaä penataeguxëe. ¡Natürü name nixi i naxcëx pedau na guxüguma mexü pexügüxü i pegütanüwa rü ngema togütanüwa rü ta!

¹⁶ Rü name nixi i guxüguma petaäegü.

¹⁷ ¡Rü guxüguma peyumüxëgü!

¹⁸ ¡Rü woo tacü pexü ngupetügu, rü Tupanana moxë pexägü! Erü ngëmaäcü nanaxwëxe ya Tupana na pemaxëxü i pema i Ngechuchu ya Cristuarü duüxügü na pixigüxü.

¹⁹ Rü tama name i nüxü pexoe i Tupanaäe i Üünexü.

²⁰ Rü tama name i nüxü pexoe i Tupanaäärü ore ega texewa pemaä yadeaxgu ya Tupana.

²¹ Natürü name nixi i meäma penangugü i guxüma i oregü na nüxü pecuáxüçex rü ngoxi aixcüma yíixü i ngëma ore rü ñexna tama. ¡Rü ngëma ore i aixcüma mexüxücatama pixögü!

²² ¡Rü nüxna pixigachi i nagúxüraüxü i chixexügü!

²³ Rü chanaxwëxe i nümatama ya Tupana ya tükü taäexëecü pexü imexëe na aixcüma napëxewa pimexüçex. Rü chanaxwëxe i guxüwama pexna nadau i peäewa rü pexenewa na natauxüçex i tacü i perü chixexü i ngëxguma wenaxärü nüma naxüxgu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

²⁴ Rü nüma ya Tupana ya pexü decü rü nixaixcüma na yanguxëeäxü i guxüma i ngëma tamaä inaxunetaxü.

Pauru rü wenaxärü yema duüxügüxü narümxoxë rü naxcëx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu meä nüxü rüngülxëëxü ga

yema yaxögüxü

²⁵ Pa Chaueneëgüx, ¡Toxcëx peyumüxëgü!

²⁶ Rü chanaxwëxe i chauégagu nüxü perümxëgü i guxüma i taeneëgü.

²⁷ Rü Cori ya Ngechuchuégagu pexü chamu na guxü i taeneëgüpëxewa na nüxü pedau-matüxü i ñaä popera i pexcëx ngëma chamuxü.

²⁸ Rü chanaxwëxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëe i guxäma i pemax.

Rü nuäma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA TECHARÓNICAWA YEXMAGÜXÜ GA YAXÖGÜXÜTANÜWA NAMUXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü narümonxé gayema yaxögüxü ga Techarónicawa yexmagüxü

¹ Pa Techarónicawa Ngëxmagüxü i Toeneëgü i Yaxögüxü i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü Duüxügü Ixigüxü, choma i Pauru rü taeneë i Chiribánu rü Timutéu nixi pexcëx tanaxümatüxü i ñiaä popera.

² Rü tanaxwëxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxéê rü pexü nataäxéê.

Ngëma chixexü ügüxü rü Tupana tá nanapoxcue i ngëxguma wenaxärü nüma naxüxgu ya Cristu

³ Pa Toeneëgü, rü guxüguma pexcëx Tupanana moxé taxä, erü name nixi na ngëmaäcü tanaxüxü. Erü guxüguma yexeraäcü peyaxögütanü rü yexeraäcü pegü pingechaügütanü.

⁴ Rü ngëmacëx tomatama taäeäcüma pechigaxü tixu natanüwachigü i ngëma duüxügü i Tupanaäxü yaxögüxü. Rü namaä nüxü tixu na ñuxäcü meä peyaxögüxü, rü ñuxäcü namaä peporaeixi i guxüxü i ngëma guxchaxügü rü ngúxügü i pexü ngupetüxü.

⁵ Rü ngëma guxchaxügü i pexü ngupetüxüwa nüxü tacuëna aixcümamacü yiixü ya Tupana, erü pexü nangugü na aixcümamacü pimeväxü na pichocuxülcëx i ngextä nüma äëxgacü fyífxüwa. Rü ngëma na pichocuxülcëx nixi i ngúxü pingegüxü i ñuxmax.

⁶ Rü aixcümamacü name nixi na Tupana napoxcuexü i ngëma duüxügü i ngúxü pexü ingegüxéê.

⁷ Natüüri i pema i ñuxma ngúxü ingegüxe rü name nixi i wüxi tomaä pexü inarüngüxéê ya Tupana. Rü ngëma rü tá nanaxü ya Tupana i ngëxguma üxüemagu daxüwa na naxüxgu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu wüxi namaä i norü orearü ngeruügü i poraexü.

⁸ Rü aixcümamacü nüma tá naxü i nüma ya törü Cori ya Ngechuchu na napoxcuaeäxülcëx i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuáxchaügüxü rü tama naga ñüexü i ngëma ore i mexü i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuchiga.

⁹ Rü ngëma duüxügü rü wüxi i poxcu i taguma gúxügu tá napoxcue erü törü Cori ya Ngechuchuarü yaxüxwa tá nawogü. Rü ngëma rü tagutáma nüxü nadaugü na ñuxäcü namexéchixü rü naporaxü ya törü Cori ya Ngechuchu.

¹⁰ Rü ngëmaäcü tá ngëma duüxügüma nangupetü i ngëxguma törü Cori ya Ngechuchu nüma ûxgu. Rü nüma tá nangu na norü duüxügü nüxü icuëxügüxülcëx, rü tá nabaixächiäegü rü nataäegü erü tá nüxü nadaugü na ñuxäcü namexéchixü i nümax. Rü pema rü tá ta wüxi namaä pengëxmagü, yerü peyaxögü ga yema Tupanaärrü ore ga pemaä nüxü tixuxü.

¹¹ Rü ngëmacëx guxüguma pexcëx tayumükëgü. Rü Tupanana taca na nüma pexü nadauxü na aixcümamacü mexü i norü duüxügü pixigüxü i ñuxma na pexü nadexü. Rü ngëxgumarüü ta nüxna taca na nümatama norü poramä yanguxéêäxülcëx i guxüma i ngëma mexü i peäewa nagu perüñüexü rü guxüma i ngëma puracügü i mexü i perü ögagu pexüxü.

¹² Rü ngëxguma Tupana ngëmaäcü pexü rüngüxéegü, rü perü maxü i mexügagu rü guxüma i duüxügü tá nüxü nicuëxügü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu. Rü nümatama ya törü Cori rü tá pemaä nataäe erü nüma rü wüxi Tanatü ya Tupanamaä pexü nangechaügü.

2

Pauru rü nanangoxéê i ñuxäcü tá na yiixü i ngëxguma ínanguxgu ya Cori ya Ngechuchu

¹⁻² Rü ñuxma Pa Chaueneëgü, rü pemaä nüxü chixuxchaü i nachiga na ñuxäcü tá na yiixü i ngëxguma törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu wena nüma ûxgu rü tükü nangutaquëxexëegü na wüxiwa namaä ingëxmagüxülcëx. Rü pemaä nüxü tixu na tama ngürüächi togumare perüñüexü rü paxa peyaxögüxü i tacü rü ore i tama toma pemaä nüxü tixuxü. Erü tama tanaxwëxe na pebaixächiäegüxü ega texé pemaä idoraegu rü pemaä nüxü ixuxgu na marü ínanguxü ya törü Cori ya Ngechuchu. Rü ngëxguma texé pemaä nüxü ixuxgu na nagu taxânegüxü na Cristu rü marü ínanguxü, rü tama name i tümaga pexinüe. Rü woo pemaä nüxü tixugügü na tanayauxgüxü i wüxi i torü popera i nüxü ixuxü na marü ínanguxü ya törü Cori ya Ngechuchu, jrü tääutáma tükü peyaxögü!

³ Rü tääutáma naga pexinüe i ngëma duüxügü i ngëmaäcü pexü womüxéëgüchaüxü! Erü naxüpa na Ngechuchu nüma ûxü rü tá ñangu i ngëma yatü i Tupanaärrü uwanü ixixü, rü

tá nananuēxē ī muxūma i duǔxügū i yaxōgūchiréxū. Natürü ngēma yatü rü Tupana marü namaā nanaxuegu rü tá napoxcu.

⁴Rü ngēma Tupanaärü uwanü rü tá Tupanamaä rü guxüma i ngēma Tupanaärü ixixümaä narüxuwanü. Rü tá naxchi naxai i guxüma i tacü i mexü i duǔxügū Tupanaxü namaā icuēxügūxü. Rü Tupanaärü tupauca ya taxünawa tá nayarüto fñoma Tupana yüixürrü. Rü tá nügū nixu na Tupana yüixü.

⁵¿Tama éxna nüxna pecuēxächie ga yexguma petanüwa chayexmagu rü marü meāma pemaā nüxü chixu nachiga ga yema?

⁶Rü pema marü nüxü pecuēna tükçü yüixü i tauta núma naxüxü i ngēma Tupanaärü uwanü. Tauta núma naxü, erü tauta nawa nangu i ngema ngunexü i nagu nua naxüxü.

⁷Rü ngēma chixexü i Tupanaärü uwanü üxü, rü marü cüäcü inaxügū. Natürü nümatama i Tupanaärü uwanü rü tääútama nangox ñuxmatata ngēma norü chogürü nüxü ingé.

⁸Rü ngēguma tá nixi i ínanguxü i ngēma Tupanaärü uwanü. Natürü núma ya törü Cori ya Ngechuchu rü wüxi i “cue” naxümaä tá nayamèx. Rü ngēguma ínanguxgu ya törü Cori ya Ngechuchu rü ngēma norü yauxracüüxümaä tá inayanaxoxéē i ngēma norü uwanü.

⁹Rü ngēma Tupanamaä rü xuwanüäxü, rü ngēguma ínanguxgu rü tá nüxü nangēxma i Chatanáärü pora rü ngēmacèx tá naporaxüchi. Rü tá naxaxü i nagúxdraüxü i cuëxruügū i Chatanáärü poramaä naxüxü i namaā duǔxügūxü nawomüxéêxü..

¹⁰Rü nagúxdraüxü i chixexü tá naxü na nawomüxéêäxüçex i ngēma duǔxügū i Tupana tá pocuxexü. Rü ngēmaäcü tá nüxü naxüpetü i ngēma duǔxügū, yerü tama nanayauxguchaü rü tama nüxü nangechaü i ngēma Tupanaärü ore i aixcüma ixixü i tükü maxëxéêxü.

¹¹Rü ngēmacèx ya Tupana rü nanangexrü i ngēma duǔxügü na poraäcü ñatülexüçex rü yaxögüxüçex i ngēma ore i doramare ixixü.

¹²Rü ngēmacèx düxwa Tupana tá namaā nanaxuegu na napoxcuexü i guxüma i ngema duǔxügü i tama yaxöguchaüxü i norü ore rü namaā taäégüxü i ngēma chixexü na naxügüxü.

Tupana tükü nade na tükü nangëmaxüçex i maxü i taguma gúxü

¹³Natürü, Pa Chaueneegü i Törü Cori ya Ngechuchu Pexü Ngechaügüxex, rü guxüguma Tupanana moxé pexcèx taxä yerü núma ga Tupana rü noxitama naâne ixügügumama pexü nade na peixira penayauxguxüçex i maxü i taguma gúxü ga yexguma pexü nangüxéêgu ga Naâni i pexü ütinexéêxü rü peyaxögugu ga yema ore i aixcüma ixixü.

¹⁴Rü yemacèx Tupana pexcèx naca ga yexguma pemaā nüxü tixuxgu ga norü ore i mexü i tükü maxëxéêxü. Erü núma nanaxwexe na pexü nangëmaxüçex i pechica i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuxürtawa i ngextä ñamexéchixüwa.

¹⁵Rü ngēmacèx, Pa Chaueneegü, rü chanaxwexe i meä peyaxögüama rü tama nüxü ipeyarüngümaä ga yema ore ga tomatama pexü tangüexéêxü rü yema ore ga poperagu pexcèx taxünatuxü.

¹⁶⁻¹⁷Rü chanaxwexe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü Tanatü ya Tupana pexü nataäxéêgü rü pexü narüngüxéê na guxüguma mexü i oremaä pidexagüxüçex rü mexü peyaxögüxüçex. Rü yima Tanatü ya Tupana nixi ya tamaä namecümaäcüma tükü ngechaücü rü guxüguma tükü taäxéêcü rü tamaä ixunetacü na wüxi i ngunexü tá naxürtawa ingëxmagüxü.

3

Pauru naxcèx ínaca na naxcèx nayumüxéêgüxü

¹Rü ñuxma Pa Chaueneegü, rü chanaxwexe na toxcèx peyumüxéêgü na paxa guxüwama nanguxüçex i törü Cori ya Ngechuchuarü ore i mexü, rü duǔxügü norü ngüchaümaä na nayauhxüçex ga yema pema na penayauxguxürrü.

²¡Rü toxcèx peyumüxéêga na tama tacü rü chixexü tomaä naxüguxüçex i ngēma duǔxügü i chixexügü! Erü tama guxüma i duǔxügü nayaxögü.

³Natürü törü Cori ya Ngechuchu rü aixcüma nayanguxéê i ngēma tamaä inaxunetaxü. Rü núma tá pexü naporaeexéê rü pexna nadau na tama chixexüga peyixüçex.

⁴Rü törü Cori ya Ngechuchu toxü nüxü nacuëxéê na aixcüma penaxüxü i ngēma pexü tamuxü rü tagutáma nüxü perüxoexü na ngēmaäcü penaxüxü.

⁵Rü tanaxwexe i törü Cori ya Ngechuchu pexü narüngüxéê na aixcüma pegü pengechaügüxüçex, ngēma Tupana tükü ngechaüxürrü. Rü naxcèx ítaca na pexü naporaeexüçex na Cristurüü namaä peporaexüçex i ngēma ngúxügü i ngēguma pexcèx ínanguxgu.

Name nixi na ipuracülexü i wüxicigü

⁶Pa Chaueneegü, törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuébagu pexü tamu na tama namaä pixämüçügüxüçex i tacü i taeneä i tama puracüchaüxü rü tama ngēma pexü tangüexéêcüma maxüxü.

⁷ Erü pema rü marü nüxü pecuëx na ñuxäcü tá pemaxëxü na toxrüü penaxüxüçèx. Yerü toma ga yexguma petanüwa tayexmagügi rü torü ñamacex tapuracüe, rü tama yexma tarüchomare.

⁸ Rü toma rü taguma texáerü ñona getanüäcüma tangõx. Natürü ngunecü rü chütacü rü torü ñamacex tapuracüe na tama wüxi ga guxchaxü pexü tixigüxüçèx.

⁹ Rü woochirëx Tupanapëxewa rü name nixi ga perü ngülxëecex na ítaçaxü, natürü tama yemaäcü tanaxü. Rü torü ñamacex tapuracüe yerü pexü nüxü tadauxëechaü na ñuxäcü meä imaxdixü.

¹⁰ Yerü yexguma petanüwa tayexmagügi, rü pemaä nüxü tixu rü yíxema tama puracüchaüxü, rü noxtacüma ngexrüma nixi na tachibüxü.

¹¹ Rü pexcëx tanaxümatü i ngëmachiga, erü marü nüxü taxinüü na petanüwa nangëxmaxü i ñuxre i duñxügü i oexü rü tama puracüchaüxü rü toguechigagumare rüxñüexü.

¹² Rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégaga tanamu na meämare ñapuracüexüçèx i ngëma duñxügü na nümatama norü ñamacex nataxegüxüçèx.

¹³ Pa Chaueneëgùx, jama nüxü perüchau na mexü pexüexü!

¹⁴ Rü ngëxguma texé tama naga ñugu i ñaã ore i poperawa pemaä nüxü tixuxü jru marü tuxü pecuëx na texé tiixü! Rü tama name i tûmamaä pexämüçü na taxänexüçèx i tûmax.

¹⁵ ¡Natürü tâutáma namaä perüxuwanü! Rü name nixi i ñoma peeneëxü pexucçexüäcüma meä tükü pexucçexëmare.

Pauru rü naxcëx ínaca na Cori ya Ngechuchu nüxü rüngüxëexü ga yema yaxögüxü

¹⁶ Rü chanaxwëxe i nümatama ya törü Cori ya taâearü yora pexü narüngüxëe na guxüguma i guxüwama petaäegüxüçèx. Rü chanaxwëxe na nüma rü petanüwa na nangëxmaxü i guxâma i pemax.

¹⁷ Choma i Pauru rü choxmëxmaätama pexcëx chanaxümatü i ñaã chorü moxë. Rü ngëmaäcü nixi i chaugü nagu chawüégaxü i guxüma i chorü popera. Rü ngëmaäcü nixi i chanaxümatüxü.

¹⁸ ¡Rü nüma ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü pexna naxää i ngema norü ngechaxü i guxâma i pemax!

Rü nuäma pexna,
Pauru

NÜXÍRAÜXÜ GA POPERA GA TIMUTÉUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timutéuxü narümoxë ga Pauru

¹⁻² Pa Timutéux, choma i Pauru nixí i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaa popera. Rü choxü nixí ga yamuxü ga Ngechuchu ya Cristu na norü puracü chaxüxüçèx, yerü yemaäcü nanaxwèxe ga Tupana ya tükü maxexëecü rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya ínanguxëégüçü. Rü cuma Pa Timutéux, rü chaune quixí i Tupanaäärü orewa yerü chauxüxtawa nixí ga cunayaxuxü ga Tupanaäärü ore ga noxrix. Rü chanaxwèxe ya Tanattü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü cuxna nanaxä i norü ngechaxü rü norü mecumä rü norü taâæ.

Timutéuxü naxucuxë ga Pauru nachiga ga yema nguxëëtaegü ga tama aixcüma ixixü

³ Yexguma cuxna ichaxüächigu na Machedóniäñanewa na chaxüxüçèx rü cumaä nüxü chixu na Epéchiarü ïänegu na curüxäñüxü na ícuyachaxächigüxëëxüçèx i ngema duüxügü i doramaäimare nguxëëtaegüçü.

⁴ Rü chanaxwèxe i ngema duüxügumaä nüxü quixu na nüxü naxoexüçèx na namaä nangúexëëxü i ngema nacümagü ga nuxcümaügüxü ga duüxügü nagu ixü. Erü guxüma i ngema oregü rü doramare nixí, rü ngëmagagu duxwa nügumä nanuë i duüxügü. Rü ngema oregü rü tama aixcüma nüxü narüngüxëë i duüxügü na meä Tupanaäxü yaxögüxüçèx.

⁵ Natürü Tupana nanaxwèxe i törü maxünewa na ingearü pecaduäxgüxü, rü na mexügu rüxñüñüxü, rü aixcüma meä na yaxögüxü. Rü nüma tükü namu na ngëmaäcü imaxëäcüma iyigü na ingechaügüxü.

⁶ Natürü fluixer i duüxügü rü marü nüxna nixigachi i Tupanaäärü ore na nawe naxixüçèx i ngema ore i taxuwama mexü i nuewa nagagümarexü.

⁷ Erü nümagü tükü nangúexëëchaü i ngema mugü ga Moiché tükna ãxü, natürü tama nüxü nacuëxü i tacüchiga na yiixü i ngema tamaä nüxü yaxugüexü rü tükü nangúexëëxü woo nüma nagu naxñinüegü rü meäma nüxü nacuëxü.

⁸ Rü nüxü tacuëx rü ngema mugü ga Moiché tükna ãxü rü tükü name ega Tupana naxwèxexüäcüma naga ixinüegü.

⁹⁻¹⁰ Natürü nüxü tacuëxügü rü guxüma i ngema mugü rü duüxügü i chixexü ügüxüçèx nixí. Rü ngema nixí i ngema duüxügü i tama irüxinüëchaüxü, rü ngema tama norü äxgacüga ïnüexü, rü ngema chixexü ügüxü, rü ngema pecaduäxgüxü, rü ngema i ngema máëtagüxü, rü ngema naxlñeärü ngüchäüwe rüxiixü, rü ngema yatügü rü ngexügü i naxrüü yatüxü rü ngexümaä ngëäegüxü, rü ngema duüxëgümaä taxegüxü, rü ngema idoratëexgüxü, rü ngema äxgacügümaä idoragüxü, rü guxüma i ngema naxügxü i tacü rü chixexü i yatoxyepexü i ngema nguxëëtae i mexü.

¹¹ Rü ngema nguxëëtae i mexü rü Tupanaäärü orewa nangexma, rü ngemagu nixí i nüxü iyarüngauxü i ngema maxü i taguma gúxü. Rü ngemaarü uruxü nixí ya Tupana ya mecumaxüchicü i choxü namuxü.

Pauru rü Tupanana moxë naxá yerü nüxü nüxü nangechaü ga norü chixexügü

¹² Rü moxë nüxna chaxä ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Cori erü nüma choxü naporaxëë rü choxü nangugü na wüxi i mexü i norü duüxü chixixü. Rü ngëmacèx choxü naxuneta na nüxü chapuracüxü.

¹³ Üpa ga choma rü chixri nachiga chidexa ga Cristu, rü naxchi chaxai ga yema duüxügü ga nüxü yaxögüxü. Rü nawe chingechigü rü namaä chixexü chixugü. Natürü woo yemaäcü na chamaixüxü, rü Tupanaäxü changechaütümüxü yerü tama aixcüma nüxü chacuëx ga tacü na chaxüxü, yerü tauta Cristuaxü chayaxö.

¹⁴ Rü yemaäcü ga törü Cori ya Ngechuchu rü poraäcüxüchima chomaä namecüma yerü choxü narüngüxëë na nüxü chayaxöxüçèx rü nagagu nüxü changechaüxüçèx i guxüma i duüxügü.

¹⁵ Rü pemaä nüxü chixuxchaü i wüxi i ore i aixcümaxüchi ixixü i inaxwèxegüxü na guxäma nüxü cuäxü. Rü Ngechuchu ya Cristu rü ñoma ga naânewa nangu na namaxëëxüçèx i pecaduäxgüxü. Rü natanüwa rü choma nixí ga guxülarü yexera na chixexü chaxüxü.

¹⁶ Natürü Tupana choxü nüxü nangechaü ga yema chorü chixexü na chowa duüxügüxü nüxü nadauxëëxüçèx ga ñuxäcü nüma ga Ngechuchu ya Cristu yaxna chomaä na naxñüxü ga woo guxü ga pecaduäxgüxülarü yexera chixecü na chiixü. Rü ngëmaäcü wüxi i cuëxruü

chixí naxcèx i guxüma i duüxügü na nümagü rü ta nüxü nangéxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü.

¹⁷ Rü ñuxma tanaxwèxe i guxügutáma nüxü ticuèxügü rü tanataxéegü ya yima nüxicatama Tupana ixíçü. Rü woo tama nüxü tadaugü i ñuxma natürü guxüguma tórü Äéxgacü nixí rü tagutáma nayu. Rü ngémaäcü yíi.

¹⁸⁻¹⁹ Pa Chaune, Pa Timutéux, ñaa nixí i chorü ore i cumaä nüxü chixuxü. Rü üpa ga yexguma Tupana yadexaxéegu ga ñuxre ga taeneégü, rü nüxü nixugüga na cuma rü tá mexü i Tupanáârü orearü uruü quíixü. Rü ñuxma chanaxwèxe i yemagü nüxü ixuxüdrüü meä cuyanguxéë i ngéma puracü i mexü i Tupana nawa cuxü muxü. Rü chanaxwèxe na aixcüma cuyaxöñü rü cuâewa cumatama nüxü cucuáxü na aixcüma namexü i ngéma puracü i ícuxüxü. Nuxre i duüxügü rü nüxü nacuèxgüriréx i tacü nixí i mexü na naxügüäxü, natürü chixexüläma naxügü. Rü ngémacèx düwxna nüxü narüxoëna Cristuaxü yaxögüäxü.

²⁰ Rü yemaäcü nüxü naxüpetü ga Imenü rü Areyáüdru. Rü dülxwa choma Chatanána chanawogü ga yema taxre na Chataná ngúxü nüxü ingexéegüüçèx na ngémawa nüxü nacuèxgüüçèx na tama namexü na chixri Tupanachiga yadexagüxü.

2

Name nixí i guxüma i duüxügüçèx tayumüxügü

¹ Rü ñuxma rü tá pemaä nüxü chixu na ñuxäcü namexü na peyümüxügüxü. Rü pexü chamu na guxüma i duüxügüçèxira peyumüxügüxü. ¡Rü Tupanana naxcèx peca na nüxü nangüxéëüçèx rü nüxü nüxü nangechaüxüçèx i norü pecadugü! ¡Rü moxë nüxna pexä ya Tupana naxcèx i guxüma i norü ngílxéë i guxü i duüxügüna naxäxü!

² Rü ngéxgumarüü ta name nixí i naxcèx peyumüxü i guxüma i nachiüänegüärü äéxgacügü i tacügü rü guxüma i ngématüüwa ngéxmagüxü i äéxgacügü na ngémaäcü itaäegüxüçèx rü tükü nangéxmaxüçèx i wüxi i maxü i mexü i Tupanapéxewa rü guxü i duüxügüpéxewa.

³ Rü ngéma nixí i namaä nataäexü ya yima Tupana ya tükü maxéxéecü.

⁴ Erü nüma nanaxwèxe na guxáma tükü nangéxmaxü i maxü i taguma gúxü rü guxáma nüxü cuáxü i ngéma ore i aixcüma ixíxü.

⁵ Rü nüma ya Tupana rü wüxitama nixí. Rü ngéxgumarüü ta wüxitama nixí i taétuwa chogüxü na Tupanaxüfawa tükü nangugüüçèx. Rü nüma nixí ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana Nane ga duüxüxü ixíçü.

⁶ Rü nüma ga Ngechuchu rü nügü inaxä rü nayu na guxü i duüxügüäxü naxütanüäxüçèx na Tupanaxüfawa nangugüüçèx. Rü yexguma Ngechuchu yuxgu nixí ga Tupana yan-guxéëxü ga yema üpaacü duüxügümaä nüxü yaxuxü na ñuxäcü tá namaxéxéëxü.

⁷ Rü Tupana choxü naxuneta na norü orearü ngeruu chüixüçèx. Rü choxü namu na chanangüxéëxüçèx i ngéma duüxügü i tama Yudíugü ixíxüxü na nümagü rü ta yaxögüäxüçèx rü nüxü nacuèxgüüçèx i ngéma ore i aixcüma ixíxü. Rü ngéma pemaä nüxü chixuxü, rü aixcüma nixí, rü tama chidora.

⁸ Rü ñuxma chanaxwèxe i guxüwama nayumüxügü iyatügü. Rü chanaxwèxe i ngearü pecaduäxäcüma naxugüméxü rü ngémaäcü tama texémaä nanuëäcüma rü tama facüchiga nügü nachoxügagüäcüma nayumüxügü.

⁹ Rü chanaxwèxe i ngexügü rü meamare üxü i naxchirugu nicuxgü, rü meamare nügü namexéëyaegü, rü tama poraäcü nügü nangéxäegü uirumaä rü meruxügümaä rü naxchiru i atanüxümaä.

¹⁰ Natürü narümemaaë nixí i meämare Tupanacèx namaxë, rü mexü i puracü naxügü, erü ngémaäcü nanaxwèxegü na namaxéëxü i ngéma ngexügü i aixcüma Tupanaxü yaxögüxü.

¹¹ Rü chanaxwèxe i ngexügü rü meä inaxñüne i ucuxügü. Rü tama name na naxchirügawèxegüxü.

¹² Erü ngexügüna rü chanachquxu na yatügüxü nangüxéëxü, rü yatüarü äéxgacü na yíixü. Rü name nixí i inarüxñüemare i perü ngutaquëxegüwa.

¹³ Yerü Tupana rü Adáüxüxíra naxü rü yixcama ga Ebaxü.

¹⁴ Rü Chataná rü tama Adáüxü nawomüxéë, natürü yema ngecüxü nixí ga naxomüxéëxü. Rü yemaäcü pecadugu ingu ga yema ngecü.

¹⁵ Rü yemacèx Tupana nüxü nixu rü tá poraäcü nüxü nangux i ngéma ngexügü i ngéxguma naxíracügü. Natürü ngíma i ngecü rü tá inayaxu i maxü i taguma gúxü ega meä ngíxäcügümaä inacuëxgu, rü mexügü naxñüäcüma yaxöögu, rü guxüguma duüxügüxü nangechaügu rü meä Tupanapéxewa namaxëgu.

3

Yaxögüxüläriü äéxgacügüchiga

¹ Rü pemaā nüxü chixuxchaū i wüxi i ore i aixcüma ixixü. Rü ngēxguma chi texé naxwèxegu na yaxōgūxüärü äēxgacü tiixü, rü mexü i puracü nixi i naxcèx tadauxü.

² Rü yíxema yaxōgūxüärü äēxgacü rü tanaxwèxe na aixcüma meçü tiixü na taxúema tūmachiga chixri idexaxüçèx. Rü tanaxwèxe i wüxicatama tixi ya tūmamèx, rü aixcüma meä tamaxü rü mexüguxicatama tarüxiñü na guxü i duüxügü tixü ngechaügixüçèx. Rü tanaxwèxe i guxüguma meä duüxügixü tayaxu i tūmapatawa, rü mexü i ngúexëeruü tixi.

³ Rü tama name i wüxi i ngāxwèxexü rü nuwèxexü tiixü, rü tama name i tūmaärü díéruguama rüxiñüexü tiixü. Natürü name nixi i guxü i duüxügümaä yaxna taxinü rü namaä tamecüma.

⁴ Rü tanaxwèxe i meäma tūmachiümaä itacuèx, rü tūmaxäcügü rü meä tūmaga naxinüe, rü tixü nangechaügü.

⁵ Erü ngēxguma chi tama tūmachiümaä meä itacuèxgu rü ñuxäcü i guxüma i Tupanaäxü yaxōgūxümaä meä itacuáxü?

⁶ Rü yíxema ngema yaxōgūxümaä icuáixé rü tama name na ngexwacèx yaxōxé tiixü, erü ngürüächi tá tügü ticuèxü. Rü ngémagagu düxwa nagu tangu i ngëma poxcu i Chatanáxü namaä napoxcuü ya Tupana.

⁷ Rü tanaxwèxe i woo i ngëma duüxügü i tama yaxōgüxü rü tixü nangechaügü na taxúema chixri tūmachiga idexagüxüçèx rü tama Chataná chixexügü tixü na nguxëexüçèx.

Yatügü i diácunugü i tupaucawa ngüxéëtaegüxüchiga

⁸ Rü ngéxgumarüü ta i ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéëtaegüxü ixigüxü rü nanaxwèxe i mexüguxicatama rüxiñüexü nixigü. Rü nanaxwèxe i aixcüma nayangüxéëgü i ngëma nüxü yaxugüexü. Rü tama nanaxwèxe i ngâxéëchagüxü nixigü rü éxna norü díéruguama rüxiñüexü nixigü.

⁹ Rü name nixi i meäma nüxü nacuèxgü i guxüma i Tupanaärü ore, na nüxü nacuèxgüçèx na tacüçèx na yaxōgüxü. Rü nanaxwèxe i nügüäewatama nüxü nacuèxgü na norü maxü rü aixcüma yameü i Tupanapéxewa.

¹⁰ Rü tanaxwèxe i to i puracüwa nüxü taxügüxira i noxrix. Rü ngéxguma marü taguma chixexü naxügü, rü marü name i tupaucawaarü ngüxéëeruü tayaxigüxé.

¹¹ Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéëtaegüxü ixigüxü rü tanaxwèxe i naxmèxgü rü ta mexüguxicatama narüxiñüe. Rü tama name i oregütèègxüxü nixigü, natürü tanaxwèxe i meä namaxé rü aixcüma nayangüxéëgü i ngëma nüxü yaxugüxü.

¹² Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéëtaegüxü ixigüxü rü tanaxwèxe i wüxicatama tixi ya naxmèx. Rü tanaxwèxe i meäma napatacüäxgümaä inacuèx, rü naxäcügü rü meä naga naxinüe.

¹³ Rü ngëma yatügü i tupaucawa ngüxéëtaegüxü, rü ngéxguma meäma naxügüägu i norü puracü i tupaucawa rü guxüma i duüxügü tá nüxü nangechaügü. Rü ñuxüchi i nümagütama i ngëma yatügü rü tá yexeraäcü nüxü natauxcha na nüxü yaxugüexü i ñuxäcü Tupana nanaxwèxexü i Ngechuchu ya Cristuaxü na yaxōgüxü i duüxügü.

Aixcüma nixi i ngëma ore i Tupana tixü nüxü cuëxéëxü i Cristuchiga

¹⁴⁻¹⁵ Rü choma chanaxwèxe i paxá ngema chaxü na cuxü íchayadauxüçèx. Natürü ngürüächi tama paxá ngema chaxü, rü ngémacèx cuxçèx chanaxümatü i ñaä popera na nüxü cucusüçèx i ñuxäcü tá cugümaä icucuáxü napewa i ngema duüxügü i Tupanaxü yaxōgüxü. Erü nümagü nixi i Tupana ya maxüçüarü duüxügü yixigüxü rü nüxü yaxugügüxü rü inapoxügüaxü i norü ore i aixcüma ixixü..

¹⁶ Rü yíxema nüxü tacuèrü aixcüma namexëchi i ngëma ore ga noxri ëxüguxü i ñuxma Tupana tixü nüxü cuëxéëxü i Cristuchiga. Rü nüma ga Cristu rü duüxügüxü nügü nawëx ga yexguma fioma ga nañawena nayexmagu. Rü Naäe i Üünexü nüxü nixu na meçü yiixü. Rü Tupanaärü orearü ngerüügü i daxüçüäxü nüxü nadaugü. Rü guxü i nachiüñanegüwa rü duüxügü nüxü nixugüe i nachiga, rü guxüwama duüxügü nüxü nayaxögü. Rü Nanatü rü wenaxärü daxüguxü i nañawena nanaga i ngextá ñamexëchixüwa.

4

Duüxügü i nüxü rüxoexü na yaxōgüxüchiga

¹ Tupanaäe i Üünexü rü nüxü nixu rü ngéxguma yangaicagu na nagúxchaüxü i nañe rü nümagü i duüxügü rü tá nüxü narüxe na yaxōgüxü i Tupanaärü ore i mexü. Rü tá nawe narüxi i duüxügü i doramare i orexü ixugüxü i Chatanáärü nguxëëtae nangúexëexü.

² Rü ngëma yaxōgüxü rü tá nüxü inarüxiñüe i ngëma duüxügü i meä maxënetaxü rü idoratèègxüxü. Rü ngëma duüxügü rü yeücurü nanaxügü i ngëma chixexü rü düxwa namaä nixü na chixexüguxicatama naxinüexü.

³Rü ngēma duūxügū rü nanachuxu na iyangügūxü i duūxügū. Rü nanachuxu na duūxügū nangōxgūxü i ūuxre i ūnagü rü woothiréx Tupana nanaxü i guxüma i ūnagü na moxē naxcex inaxāgūācüma nangōxgūāxücèx i norü duūxügū i yaxōgūxü rü nüxü cuēgxüxü i norü ore i aixcüma ixixü.

⁴⁻⁵Natürü guxüma i Tupana üxü rü name. Rü taxuacüma nüxü taxo ega Tupanana moxē naxcèx ixāxiraācüma nayauxgu. Erü Tupanaärü ore rü ngēma yumükë rü nanaxüünexëe i ngēma ñoma i Tupanapéxewa, rü ngēmacex name nixi na nangōxü.

Wüxi i mexü i Ngechuchu ya Cristuarü ngüxéērü rü mexümaä nanguxéētae

⁶Rü ngēxguma ngēma cumaä nüxü chixuxü i oremaä cunangüexëegü i taenee i yaxōgūxü, rü ngēxguma nawa cungüechagu i ngēma ore i marü quixöxü, rü ngēxguma nagu quixüñechagu i ngēma mexü i ngüxéētae i marü nagu quixüxü, rü ngēxguma tá nixi i wüxi i mexü i Ngechuchu ya Cristuarü ngüxéērü quixü.

⁷Rü tama name na naga cuxñüxü i ñoma i naâneçüñaxärü dexagümare i tama aixcüma ixixü. Natürü name nixi i guxüguma cugü cuporaxëe na yexeraäcü Tupanaxü cungechaüxücèx rü nawe curüxüxücex rü naxcèx cumaxüxücèx.

⁸Rü wüxi i mexü nixi na naporaxëeñü rü yaxüäxcüxëeñü i taxüne na aixcüma napraxücèx. Natürü ngēmaärü yexera narümemaa nixi na yigü iporaxëeñü na Tupanaxü ingecheaüxücèx erü ngēma rü guxüwama tükü name i ñoma i naânewa rü daxüguxü i naânewa rüta.

⁹Rü aixcüma nixi i ngēma ore i cumaä nüxü chixuxü, rü name nixi i guxåma tayaxögü.

¹⁰Rü ngēmacex nixi i ipuracülexü rü yigü iporaexëeñü na nüxü ixuxücèx i ngēma ore i mexü, erü nüxü tayaxögü ya törü Tupana ya maxüçü ya guxåärü maxëxéerü ixicü. Erü nüma nixi i namaxëeñaxü i ngēma duūxügü i nüxü yaxögxü.

¹¹Rü chanaxwëxe i cunangüexëe i ngēma ore rü duūxügüxü cumu na naga naxñüñexücèx.

¹²¡Meä cugüna nadau na taxüema cuxü naxoxücèx naxcèx i ngēma na cungextüxüñü! Rü name nixi i wüxi i mexü i cuëxruü quixü naxcèx i guxüma i ngēma yaxögüxü. Rü ngēmacex cunaxwëxe i mexü i oremaä quidexa, rü meä duūxügüpexewa cumaxü, rü aixcüma nüxü cungechaü i guxüma i duúxügü, rü meä Tupanaärü xuyaxü, rü napexewa meä cumaxü.

¹³Rü chanaxwëxe i ngütaquexewa rü guxü i duúxügüpexewa nüxü cudaumatü i Tupanaärü ore, rü duúxügümää nüxü quixü na ñüxü ñaxüñchiga yüixü. Rü chanaxwëxe i ngēmaäcü cunangüexëe rü nüxü cunangüchaüxëe i ngēma taeneëgü ñüxmatáta ngēma changü i chomax.

¹⁴Rü ngēmacex name nixi i aixcüma namaä cupuracü i ngēma cuëx ga Tupana cuxna ãxü ga yexguma norü puracücex cuxü naxunetagu rü yema yaxögüxüñärü äexgacügü cuxü yangögüäcüma cumaä nüxü yaxuxgu na cuxna naxñäxü ga yema cuëx.

¹⁵¡Meä naxü i guxüma i ngēma cumaä nüxü chixuxü, na ngēmaäcü guxü i duúxügü nüxü daugüxücèx na ñüxäcü guxü i ngunexëgü yexeraäcü meä Tupanacex na cumaxüxü!

¹⁶¡Inaxuäe na ñüxäcü meä cugüna cudauxü rü ñüxäcü meä cunangüexëeñü i ngēma togü! Erü ngēxguma meä cunaxüxgu i guxüma, rü tá cunayaxu i maxü i taguma gúxü rü ngēma togü i cuxü irüxñüñexü rü tá na nüxü curüngüxëe na nümagü rü ta nayauxgiñaxücèx i ngēma maxü.

5

Ñuxäcü nixi i namexü na nüxü ingecheaüxü i ngēma yaxögüxü

¹Taguma name i cunanga i wüxi i yatü i cuxü rüyamaëxü. Rü narümemaa nixi i meäma cunaxucüxü ñoma cunatürü. Rü ngēma ngextüxüçügü rü name nixi i meäma namaä quidexa ñoma cueneëgüxüñchirü.

²Rü yíxema yaguäxgü ya ngexegü rü name nixi i meäma tumamaä quidexa cuexüñchirü. Rü ngēxgumarü i paxügü rü name nixi i meäma namaä quidexamare wüxi i cuveyexüñchirü, rü tama name i chixexügu namaä curüxñü.

³¡Tükü rüngüxü e ya yíxema yutegüe ega aixcüma tacü tükü tauxgu!

⁴Natürü ngēxguma chi wüxi i yutecü ngüxü nangëxmagu i ngüxäcügü rü éxna ngütaagü, rü name nixi i nümagü ngüxü narüngüxëegü rü ngüxna nanaxä i tacü i ngüxü taxuxü. Erü Tupana nanaxwëxe na ngütanuxüñra ngüxna daugüxü na ngēmaäcü yangutanüxëegüñaxücèx ga yema naä na nayaexëeñü.

⁵Natürü yíxema yutexa ya tükica irüxñäxü rü tükü nataxüxe i tumatanüxü, rü Tupanaxüñawaxicatama ítanangüxëe i tumaañü ngüxëe rü guxüguma woo chütacü rü nguneü rü tayumüxë na tükü nangüxëeñücèx ya Tupana.

⁶Natürü yíxema yutexa ya tumaañü ngüchaüguxicatama rüxñüñexü, rü Tupanapéxewa rü ñoma tayuxüñrüü tixi.

7 Rü ngēma nixī i ore i tá cunangúexēxū i ngēma yaxōgūxū na nügüna nadaugüxūcèx na taxuüma i chixexū naxügūxūcèx rü taxúema nachiga chixri idexagüxūcèx.

8 Erü ngēxguma chi wüxi rü tama meä nüxxna tadèuxgu i tümapatacüäxgū rü túmaë rü túmanatü, rü maneca tama aixcüma meä Tupanaäxū tayaxö. Rü wüxi i tama yaxōxüärü yexera chixecü tixi.

9 Rü ngēxguma chi wüxi i ngexü i yutexü naxcèx ícaxgu na ngēma yaxōgūxū ngixü rüngüxüegüxücèx rü tanaxwèxe i 60 ya taunecüärü yexera ngixü nangēxma rü wüxitama nixī ga ngite ga ngixü yexmacü ga noxrix.

10 Rü tanaxwèxe i guxüma i duüxügū ngixü nacuëgxü na wüxi i mexü üxcü na yiixü. Rü name i meä ngixäcüxü yaexëcü iyixi, rü meä ngipatawa duüxügū yaxucü iyixi, rü yaxōgūxüärü ngüxéerü iyixi, rü daaweeexüärü ngüxéerü iyixi. Rü ngēmaäcü tanaxwèxe i guxüraüxü i mexü na naxüxü.

11 Natürü tama tanaxwèxe i yaxōgūxüärü puracü nixī i ngixna na nadaugüxü i wüxi i yutecü ega tama 60 wa nanguxgu ya ngirü taunecü. Erü wüxi i yutecü i pacü, rü ngēxguma ngirü ngüchä Cristuna ngixü ixügachixëegü, rü tá inaxwèxe na wena naxätexü.

12 Rü duüxügū tå chixri ngichiga nidexagü, erü tama aixcüma iyanguxëe ga yema Cristumaä inaxunetaxü ga noxrix.

13 Rü ngima rü düxwa ngextä iyaxáuchigümare, rü náí ya ï rü nagu iyarüxäüx, rü düxwa tama ipuracüchaü. Rü tama ngemäxcatama ixü, natürü düxwa ixoregütéex, rü iyangëxmachigü nawa i ngēma dexa i tama mexü i togüchiga, rü guxüwama nüxx i yaxu i ngēma ore i tama mexü.

14 Rü ngēmacex chanaxwèxe i ngēma yutegüxü i paxügü na wenaxäru naxätégüxü, rü naxäxäcügüxü, rü mexü i napataarü dauruügü na yiixügü. Rü ngēmaäcü i ngēma duüxügü i ngixchi aixü, rü taxucüträwa chixri ngichiga nidexagü.

15 Cumaä nüxx chixi i ñaä ore, erü ñuxre i yutecü rü marü nüxx irüxoe i ore i mexü rü Chatanáwe irüxü.

16 Rü ngēxguma chi wüxi i ngecü i yaxöxcü rü ngixü nangēxmagu i ngitanüxü i yutecü, rü name nixi i ngixü irüngüxëe. Rü ngēmaäcü tätüama togü i yaxōgūxüärü puracü tá nixi na ngixna na nadaugüxü. Rü ngēxguma tá nüxx natauxcha i ngēma togü i yaxōgūxü na ngixü nangüxéegüxü i ngēma yutecü i aixcüma ngixü natauxcüma i ngitanüxügü i ngixü rungüxüegüxü.

17 Rü ngēma yaxōgūxüärü äëxgacügi aixcüma meäma ngema yaxōgūxümaä icuáxü, rü name nixi i ngēma yaxōgūxü aixcüma nüxx nangechaügü rü namaä nataäegü. Rü guxüäru yexera tanaxwèxe i nüxx nangechaügü rü nüxx narüngüxëegü i ngema Tupanaärü orexü ixugüxü rü nangüxëeexü.

18 Erü Tupanaärü orewa rü ñanagürü:

“Tama name i nüxxna taxaü i ngēma taxüna i puracüxü”,
ñanagürü. Rü ñanagürü ta:

“Wüxi i puracütanüxü rü tanaxwèxe i nüxx na naxütanüxü i norü puracü”,
ñanagürü i ngēma Tupanaärü orewa.

19 Rü ngēxguma chi texé nüxx ixuxgu na chixexü naxüxü i wüxi i yaxōgūxüärü äëxgacü, rü tätüama tükü icuxinü ega natauxguma i taxre rü ëxna tomaëxpüx i togü i duüxügü i nüxx daugüxü na aixcüma chixexü naxüxü.

20 Natürü ngēma yaxōgūxüärü äëxgacügi aixcüma pecadugu maxëxü, rü name nixi i guxü i yaxōgūxüpxewa cunaxucuxë, na guxüma i ngēma togü i yaxōgūxüärü äëxgacügi rü ta nameüxüexëna naxügüüxü i tacü rü chixexü.

21 Rü ñuxma Tupanapéxewa rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristupéxewa rü ngēma daxüüäxü i orearü ngeruügü i Tupana nüxx ngechaügüxüpxewa, rü cuxtü chamu na naga cuxinüxü i ñaä ore i cumaaä nüxx chixuxü. Rü chanaxwèxe i ngēma cumaaä nüxx chixuxürü meä cunaxucuxë i guxüma i ngēma yaxōgūxü rü nüetama ega woo texé tixügu.

22 Rü ngexguma texexü quingucuchixëeäügu na ngema yaxōgūxüärü äëxgacü tixixücèx, irü taxü i cuñuxäexü na namaä cuyumüexü i wüxi i duüxü i tama nüxx cucuáxü i norü maxü! Natürü name nixi i noxri rü meä nagu curüxinü i ngēma erü ngürüächi tá wüxi i duüxü i pecadu üechaxü quingucuchixëe, rü cugagu tá nixi erü tama icuxuä. ¡Rü meä cugüna nadau na tama pecadug cunguxücèx!

23 Rü ngēma na cunguxnecaüxü i ñuxguacü, rü name nixi i írarüwa binune cuyaxaxü, rü tama i dexáxicatama.

24 Rü nangēxma i duüxügüärü pecadugü i noxtacüma ngóxü naxüpa na Tupana nüxxna çaxü. Natürü nangēxma i to i pecadugü i duüxügüärü rü tätüama nangox ñuxmatáta naâneärü guxwa nanguxgu rü Tupana tüsna icagügu.

²⁵ Rü ngēxumarüü ta nangēxma i duǔxügürü puracügü i mexü i Tupanacèx naxgüxüü i ñuxma marü nüxü idauxü. Rü nangēxma ta i puracügü i mexü i ñuxma tama nüxü idauxü natürü yixcüra tá nüxü idaugüamaxü.

6

¹ Guxäma ya yíxema yaxöögüxe rü ixäärü coriäxë, rü tanaxwèxe i tümaärü corixü tangechaü na ngēmaäcü taxucürüwa texé Tupanachiga rü törü nguxëëtaechiga chixri idexaxüçèx.

² Rü ngēxguma chi wüxi ya duǔxë ya Tupanaäxü yaxöögü i wüxi i cori i tümaärü yaxöögümaä tacoriäxgu, rü tama tanaxwèxe i ngëma na tümaëneë yïixülcëx nüxü tarüxo na nüxü tangechaüxü i tümaärü cori. Natürü tanaxwèxe i yexeraäcü meä nüxü tapuracü erü tümaärü cori i nüxü tarüngülxëxü i tümaärü yaxöögü nixi rü tümaëneë i Tupana nüxü ngechaüxü nixi. Pa Timutéux, chanaxwèxe i meäma cunangúexë i ngëma ore i cumaä nüxü chixxü, rü guxüma i yaxöögüüpëxewa nüxü quixu.

Tupanaäärü ore rü aixcüma tükü name

³ Rü cumaä nüxü chixu rü nangëxma i duǔxügü i namaä nguxëëtaegüxü i ngëma nguxëëtae i tama namaä wüxigü i törü nguxëëtae, rü tama namaä wüxigü i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü nguxëëtae i mexü, rü tama namaä wüxigü i ngëma nguxëëtae i Tupanaäärü orewa ngóxü.

⁴ Rü cumaä nüxü chixu rü yíxema ngëmaäcü nguxëëtaexe rü tükü ticuëxüü rü taxuüma tacuëx. Rü ngëmacèx ngëxürlüxüümare i dexa rü naxcèx tachoxügawèxe, rü tama texéga taxinüchaü, rü dükwa ñoma tidaawexürlüü tixi namaä i ngëma tümacüma. Rü ngëmagagu rü taxäüxächiwèxe, rü tanuxwèxe, rü togümaä taguxchiga, rü taxüeaxüma tayaxö.

⁵ Rü ngëmaäcü i ngëma duǔxügü i chixeäggü, rü nügümä nanuëëcha, rü tama nüxü nacuëxgü i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü nagu narüxñüü rü Tupanaäärü orewa nixi i dïerü ngixü nayauxgüxü.

⁶ Rü aixcüma nixi i Tupanaäärü orewa nüxü iyarüngauxü i taxüma i mexü, natürü ngëma mexü rü tümacèxicatama nixi ya yíxema namaä taäeggüxe i ngëma marü tükü ngëxmaxü.

⁷ Rü yixema rü yexguma noxri ixíraegu, rü ngearü yemaxülxëmaä tabue i ñoma i nañnewa. Rü ngëxguma iyüxgu rü taxucürüwa tayange i törü ngëmaxügü.

⁸ Natürü ngëxguma tükü nangëxmagu i taxchiru rü törü ñna rü name nixi i ngëmamaätama tataäggü.

⁹ Natürü ngëma duǔxügü i dïerüxägüchaüxü, rü tama yaxna namaä naxñüü i ngëxguma ngëma dïeruarü ngüchaü nüxü poragu. Rü ngëmacèx nagu nayi i muxüma i ngüchaügü i taxuwama mexü i chixexüwa nagagüxü, rü ngëmacèx dükwa i ngëma duǔxügü rü poraäcü nacheix rü norü guxüümaäma inayarütaixe.

¹⁰ Erü ngëma na dïeruguama rüxñüxü rü ngëma nixi i guxüma i chixexügürü ügü. Rü nangëxma i ñuxre i duǔxügü i dïeruguama rüxñüxü rü ngemacèx Tupanana nixigachi. Rü ngemacècü nügünatama guxchaxü naxagü rü nügüxüütama ngechaü nanguxëegü..

Tupanaäxü yaxöögüamaxüchiga

¹¹ Natürü cumax, Pa Timutéux, rü wüxi ya yatü ya Tupanaxü yaxöögü quixi. ¡Rü ngëmacèx nüxna ixügachi i guxüma i ngëma chixexü! ¡Rü meä Tupanapëxewa namaxü, rü norü ngüchaü naxü, rü meä nüxü yaxö, rü nüxü nangechaü i duǔxügü, rü yaxna namaä naxñü. Rü tama name i cugü quicuëxü.

¹² ¡Cugü naporaxëe na meä cuyaxöömaxüçèx rü cunaxüamaxüçèx i Tupanaäärü puracü ega woo tacü rü guxchaxü cuxü üpetügux! ¡Rü cugüna nadau na ngëmaäcü taguma cuxna iyanaxoxüçèx i ngëma maxü i taguma gúxü! Yerü yema maxüçèx nixi ga noxri Tupana cuxü yaxxü ga yexguma muxüma ga duǔxügüpëxewa nüxü quixuxgu na ñuxäcü Ngechuchu ya Cristuaxü na cuyaxö.

¹³⁻¹⁴ Rü ñuxma Pa Timutéux, rü napëxewa ya Tupana ya guxäxüma maxëxëcü, rü napëxewa ya Ngechuchu ya Cristu ga äëxgacü ga Piratumaä nüxü ixucü ga ñuxäcü Nanatü ya Tupanaäxü na yaxööxü, rü cuxü chamu na naga cuxñüxü i ngëma ore i cumaä nüxü chixxü. Rü tama chanaxwèxe i cunaxüchicüü i ngëma ore, na taxuéma texé facücëx cuxü oregüxüçèx rü chixri cuchiga idexaxüçèx. Rü chanaxwèxe i ngëmaäcü meä cunaxü ñuxmatata ínangu ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

¹⁵ Erü ngëma ngunexü i Tupana nagu naxwèxexügu rü tá Cristuxü nangoxëe. Erü nüxícatama Tupana nixi, rü nüma nixi i aixcüma meçü yïixü rü guxületüwama nangëxmaxü. Rü guxü i äëxgacügürü Äëxgacü yïixü, rü guxü i corigüarü Cori yïixü.

¹⁶ Rü nüxícatama nixi na taguma nayuxü. Rü nüma rü poraäcü íangóonexüwa namaxü, rü taxucürüwa texé ngëma ngóonexüna tangaicama. Taguma wüxi i duǔxü nüxü nadau, rü taxuacüma texé nüxü tadau. Nüma rü guxüguma naporaxüchi rü taguma inayarüxo na Äëxgacü yïixü. Rü ngëmacèx tanaxwèxe i guxäma nüxü ticuëxüügüecha. Rü ngëmaäcü yi.

¹⁷ Rü yíxema muarü díēruáxe i ñoma i nañewa, jrü tûmamaä nüxü pixu na tama ngëmamaä tûgü ticuèxügûxülcèx rü tama nagu tarüxiñüexülcèx na ngëma tûmaärü díēruwa nüxü itayangaugûxü i tûmaärü maxü! Erü ngëma díēru rü paxa tá nagux. Natürü narümemaë nixí i Tupanaga taxíñü, erü yimawa nixí i nüxü itayangaugûxü i tûmaärü maxü. Rü nüma nixí i poraâcü tûxna naxâaxü i guxüma i tacü i inaxwèxexü na itaâegûxülcèx.

¹⁸ jRü namaä nüxü ixu i ngëma muârü díēruâxgûxü, rü name na ngëmamaä mexü naxûgûxü rü togü i duûxgûxü nangûxéegûxü! Rü ngëmaäcü tá namu i ngema mexûgû i naxûgûxü i Tupanapéxewa. Rü tanaxwèxe i nümagü i muârü díēruâxgûxü rü na ínamemaregûxü na toguna naxâaxü rü namaä nangauxü i ngëma norü ngëmaxûgû.

¹⁹ Rü ngëmaäcü tá nüxü nangëxma i norü mexûgû i daxûgûxü i nañewa, rü tá nanayauxgü i ngëma maxü i aixcüma ixixü.

Pauru rü Timutéuxü namu, rü yemaâcü inayacuèxëë ga norü popera

²⁰ Pa Timutéux, jmeä namaä nangûxéëetae i guxüma i ngëma ore i cuxü chamuxü! Rü tama name na icurüxiñüxü i ñoma i nañecûxâxârü dexagümare i taxuwama mexü rü ngëma ore i doramare ixixü i duûxgûxü nüxü ixugûgûnetaxü na ore i nawá nüxü icuâxü yíixü.

²¹ Erü ñuxre i nümagü i ngëma noxrütama cuèxgu ixü, rü dûxwa ngëmagagu Tupanana nixígachi. Rü chanaxwèxe i Tupana meä pexü narüngûxëë.

Rü nuâma pexna,
Pauru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA TIMUTÉUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Timutéuxü narümxoxë ga Pauru

¹ Pa Timutéux, choma i Pauru nixi i cuxcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choxü nixi ga namuxü ga Ngechuchu ya Cristu, yerü yemaäcü nanaxwèxe ga Tupana. Rü nüma choxü namu na nüxü chixuxüçex na ñuxäcü tuxü nangëxmaxü i maxü i taguma gúxü, ega aixcüma Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügü.

² Cuxü changechaü, Pa Chaune, Pa Timutéux. Rü chanaxwèxe ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya törü Cori na cuxü nangüxéegüxü rü nüxü cungechaütümüügüxü rü cuxü nataäexëegüxü.

Tama name i taxane na Cristuchigaxü ixuxü

³ Guxüguma i chütacü rü ngunecü rü cuxna chacuëxächixü i chorü yumüxëwa, rü poraäcü cuxcèx moxë Tupanana chaxä. Rü nüxü nixi i chapuracüxü i mexü i chauäemäa, yexgumarüü ga nuxcümaügüxü ga chorü oxigü naxügxüürüü.

⁴ Choma rü nüxna chacuëxächi na ñuxäcü poraäcü chauxcèx cungechaüxü rü chauxcèx cuxaxuxü ga yexguma cuxna íchixüxgu. Rü wenaxärü cuxü chadauxchaü na aixcüma chataäexüçex.

⁵ Erü nüxna chacuëxächi na ñuxäcü aixcüma Tupanaäxü cuyaxöö. Rü curü noxë ga Loída rü cue ga Euníchia rü tüma rü woetama tükira Tupanaäxü tayaxögü rü nüxü chacuëx i ñuxma rü cuma rü ta aixcüma cuyaxöö.

⁶ Rü ngëmacèx cumaä nüxü chixu na cugü cuporaxéexü na yexeraäcü cunaxüamaxüçex i ngëma Tupanaärü puracü ga naxcèx cuxna naxääxü ga cuëx ga yexguma noxri cuxü chingögüäcüma cumaä chayumüxëgu.

⁷ Yerü Tupana rü tama tükna nanamu ga naäe i tükü muüeëexü. Natürü tükna nanamu ga Naäe i Üünexü na tükü naporaexëexüçex na aixcüma duüxügxü ingechaügxüçex rü meä yigümaä icuáxüçex.

⁸ Rü tama chanaxwèxe na cuxänexü na nüxü quixuxü i nachiga ya törü Cori. Rü ngëgumarüü ta tama chanaxwèxe i chauxcèx cuxâne i ngëma na chapoxcuxü naxcèx i Tupanaärü ore. Rü name nixi i yaxna namaä cuxñü i ngëma ngúxü i cuxcèx ínguxü nagagu i ngëma ore i mexü i nüxü quixuxü. Rü Tupana tå cuxü naporaxé.

⁹⁻¹⁰ Rü Tupana tükü namaxëexü rü tükü nadé na naxcèxicatama imaxëxüçex. Natürü tama tacü rü mexü na ixüxügagu nixi ga yemaäcü tamaä namecümaxü ga Tupana. Natürü yemaäcü tükü narüngüxëe yerü woetama yema nixi ga nanaxwèxexü yerü Ngechuchu ya Cristugagu tükü nangechaü. Rü nüma ya Tupana ga tautama naäne üxgumama tükü ngechaücü. Rü yexguma ínanguxgu ga törü maxëexüruü ga Ngechuchu ya Cristu, rü yexguma nixi ga Tupana tükü nüxü dauxëexü na ñuxäcü poraäcü tükü nangechaüxü. Rü nüma ga Cristu nixi ga iyanaxoxëexü na iyuxuchixü yerü nüma rü yuwa ñarüda rü wena namaxü. Rü norü orewa tükü nüxü nacuëexë na yixema rü ta tükü nangëxmaxü i ngëma maxü i taguma gúxü ega nüxü yaxögüxgu.

¹¹ Rü Tupana choxü ningucuchixëe na nüxü chixuxüçex i ngëma norü ore i mexü. Rü choxü namu na ngëma oremaä chanangüexëexüçex i duüxügü i guxüwama.

¹² Rü ngëmacèx nixi i poraäcü ngúxü chingexü rü chapoxcuxü i ñuxmax. Natürü tama naxcèx chaxäne i ngëma, erü choma nüxü chacuëx na texéaxü chayaxöö. Rü nüxü chacuëx na naporaxü i nüma na nüxna nadauxüçex i ngëma puracü i choxna naxääxü rü namaä inacuäxüçex i chauäe i guxügutáma ñuxmataatäa ngëma ngunexü i nagu wena nüma naxüxü.

¹³ Rü chanaxwèxe i meäma nagu quixü i ngëma ngúxëëtae i mexü ga chauxütawa naxcèx cungüxü. Rü name nixi i meä nüxü cuyaxööma ya Ngechuchu ya Cristu rü meä nüxü cungechaü i guxüma i duüxügü, erü Cristuarü duüxü quixü.

¹⁴ Rü name nixi i Tupanaäe i Üünexü i tawa maxüxüärü ngúxëëmaä ícunapoxü i ngëma ngúxëëtae i mexü i Tupana cuxna äxü.

¹⁵ Cuma marü nüxü cucusü rü guxüma ga yema yaxögüxü ga Áchiaarü naänewa ne ïxü rü marü choxna naxïgü. Rü yematanüwa nayexma ga Figueru rü Ermóquene.

¹⁶ Onesíferu rü muëxpüxcüna choxü nataäexëe, rü tama chauxcèx naxâne i ngëma na chapoxcuxü. Rü ngëmacèx chanaxwèxe i törü Coriaxü nangechaütümüügü i guxüma i natanüxügü.

¹⁷ Rü yexguma noxitama Dumawa nanguxgu ga nümax, rü chauxcèx nadauecha rü ñuxmata choxü iyangau.

¹⁸ Cuma meāma nūx̄u cucuèx ga ñuñācü tūx̄u na nangūlxēx̄u ga Onesíferu ga Epéchiarü ïñanewa. Rü ngémacèx chorù yumüx̄ewa naxcèx íchaca na Tupanaâx̄u nangechaütümüñux̄icèx i ngéxguma wena ñoma i nañanewa naxtúxgu ya tóru Cori ya Ngechuchu.

2

Ngechuchu ya Cristuarü puracütanüxü i mexüchiga

¹ Rü ñuxma, Pa Chaune, Pa Timutéux, jrü cugü naporaxëe namaä i ngëma pora i Ngechuchu ya Cristu cuxna ãxü!

² Yema ore ga chauxütawa nüxü cuxñüxü ga yexguma muxüma ga duüxtügüpëxewa nüxü chixuxgu, rü chanaxwëxe iñuxma cuxi ngëema oremaä cunangüexëe i togü i yatügü i meä naäexü cuëgxüxü na nüxi togüxü nangüexëeñücëx namaä i ngëema ore.

³ Rü tama name i naxcèx cumuň na Ngeduchu ya Cristuarü orengagü ngúxü quingexü. Natürü name i namaă cupora fioma wüxi i mexü i norü churararü.

⁴Rü wüxi i duǔxü i churarawa ngēxmaxü, rü taxucürüwama to i puracü i tama churaraarü ixixügu narüxiñu. Natüru ngëma norü äexgacü nagu namuxü i puracügu nixi i naxñinüxü na ngëmaäcü norü äexgacüxü nataäexëeñdcëx.

⁵ Rü nḡēgxumarüü ta wüxi i duülxü i wüxi i ïnucawa nügü ingucuchixëexü, rü taxuacüma nanayaxu i norü ämare ega chixri naxñücëwëxegu rü tama ngëma ïnücaarü äëxgacüga naxñügü.

⁶ Rü texé ya nañnewa puracüxe rü name nixi i tükira tanayaxu i tümanetüarü o.

⁷ Rü guxüguma nagu rüxiñü i ñää ore i cumaä nüxü chixuxü! Rü nüma ya Cori ya Ngechuchu tä cumaä inananguxüxëe i guxüma na nüma nananaxwexüäcüma cunaxüxüçex i ngëema puracü.

⁸ ¡Rū nünxā naucuèxachi ya Ngechuchu ya Cristu ya Dabítanüxü ga guma yuwa írüdacü! Rū vimachigia nixí i ngëma ore i mexü i duüxügümäa nüxü chixuxü.

⁹ Rü ngēma oregagu nixi i ngūxü na chingexü rü ūma wüxi i máetaxürü núma poxcu-patañwa cadenamaā chichotaxü. Natürü Tupanaärü ore i mexü, rü guxüwama nanguama rü taxilüürüwama fexé tayachota.

¹⁰ Rū ngēmācèx yaxna namaā chaxinū i ngēma ngúxū i chingexū naxcèx i ngēma duúxūgū i Tupana dexū. Erū chananaxwèx i nümagū rū ta Ngechuchu ya Cristuaxū nayaxōgū, rū ngēmañcū na nayauxgūxūlèx i maxū i meçū i taguma gúxū.

¹¹ Rü pemaä nüxü chixuxchaä i wüxi i ore i aixcüma ixixü. Rü ngëxguma Cristu yuxrüü norü orecëx iyuegu, rü naxrüü tá ta wena tamaxë na nüma ínangëxmaxüüwa ingëxmagüülcëx.

¹² Rü ngéxguma ñoma i nañewa yaxna namaā ixñiñüegü ega ngúxü ingexgu, rü daxñuguxü i nañnewa rü wüxigu namaā áexgacü tá tixigü. Rü ngéxguma tama Cristuxü icuáxchaügu i ñoma i nañnewa, rü nüma rü fäntämä tixüñ nacuáxchaü i daxñiguxü i nañnewa.

¹³ Natürū woo ūnxguac i yixem rū tama aixcūma naxūxgu i ngēma Tupanamaā ixunetaxū, natürū nūma ya Tupana rū guxūguma nayanguxēē i ngēma tamaā inaxunetaxū, erū taxuaciūma nūgūftama nawomüxēē.

Wüxi i mexü i puracütanüxü i Tupana namaä taðexüchiga

14 Rü ngēma yaxökögüx i cuxütawa ngéxmagüx, rü name nixi i Tupanaegagu nüxna nüxü cucevächixéen na tama nuxcumaügüx i ore i taxuwama mexüçè nügümäa na yaporagatanücüüxüçex. Erü ngëma rü wüxi i chixexü nixi, rü nanachixeäexéen i ngëma duüxügü i nüxü inüexü.

¹⁵ ¡RÜ cugü naporaxéë na meä cunaxüxü i Tupanaärü puracü na cumaä nataäxüçex i ngëgxuma napëxewa cunguxgux rü ngemaäcü taxucëxma cuxänexüçex i ngëgxuma nüma cuxna nacaxgu naxcëx i curü puractüchigal! ¡RÜ ngëmacëx name i aixcüma meä namaä cungüexéëtae i ngëma ore i mexü i aixcüma ixíxü!

17 Rü ngēma norü nguxéëtae i ngēma duüxügü, rü ñoma wüxi i daaweeane i tükü iyimachixëëxürüü nixi. Rü yema nixi ga nüxü ngupetüxü ga Imenéu rü Firetu.

¹⁸ Yerü nidoragümare ga nüxü na yaxugüexü rü marü na nangupetüxü i yuetaarü dachiga. Rü yemaäcü nanawomüxëegü ga ñuxre ga duüxügü na tama noxrirüü yaxögüäxüçë i Tupanaärü ore.

¹⁹ Natüru Tupanaärü ore rü taguma inayarüxo rü taguma naxüchicüü. Rü ngëma norü orewa rü ñanagürü:

“Tórü Cori ya Tupana nüxü nacuèx i texé tixí ya norü duuxügi ixígüxe. Rü guxáma ya yíxema nüxü ixuhe na Ngechuchu ya Cristu rü tümaärü Cori yíixü, rü name níxí i nüxna tixígachi i guxüma i chixexü”,

ñanagüürü i ngëma norü orewa.

²⁰ Wüxi i duüxü i dñeruäxüchixü rü napatawa nangëxma i poratu i uirunaxcèx rü dñerumünaxcèx. Rü nangëxma ta i poratu i nañnaxcèx rü waixüümünaxcèx. Rü ngëma poratu i uirunaxcèx rü dñerumünaxcèx rü mexü i norü ñonacèx nixü. Natürü ngëma poratu i nañnaxcèx rü waixüümünaxcèx rü guxchirechixü nixü.

²¹ Rü ngëgxuma wüxi i yaxöö xaxwëxegu na aixcüma mexü i Tupanaärü puracütanüxü na yixü, rü name nixü i nüxna nixügachi i guxüma i chixexü. Rü ngëgxuma tá nixü i Tupanapéxewa aixcüma naxüümexü na naxüümexü i nagüxüraüxü i puracü i Tupana namaä nüxü ixuxü.

²² ¡Nüxü rüxo i guxüma i ngëma chixexü i ngextüxüçügü nagu rüxüñüexü! ¡Rü meä Tupanapéxewa namaxü rü aixcüma nüxü yaxöö! ¡Rü nüxü nangechaü i guxüma i duüxügü, rü tåxü i namaä cunuxü! ¡Rü ngëmaäcü namaxü wüxi guma i ngëma duüxügü i aixcüma Tupanacèx maxexü rü ngemääcü yumüñegüxü!

²³ Rü tama name i naxcèx icurüxü i ngëma dexagü i taxuwama mexü. Erü ngëma dexagügagu rü dñuxü nüguchi naxaie i duüxügü.

²⁴ Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxü rü tama name na texemaä núcèx nadauxü. Rü narümemae nixü i guxüma namecümäxü.. Rü nanaxwëxe i yaxna namaä naxüümäcüma meä duüxügüxü nangüexëe i Tupanaärü ore.

²⁵⁻²⁶ Rü wüxi i Tupanaärü puracütanüxü rü name na yaxna namaä naxüümäcüma meä nayaxucüxü i ngëma duüxügü i tama irüxüñüexü. Rü name i ngëmaäcü ínanüguxëe na Tupana nüxü rüngüxüexü i ngëma duüxügü na nüxü naxoexüçex i norü chixexü rü nüxü nacuëxüçex i ngëma ore i aixcüma ixixü. Erü Tupana nanaxwëxe na naxuägüxü i ngëma duüxügü rü nawa ínanguxüxü i ngëma chixexü i ngoxo i Chataná nagu nayixëexü na noxrütama nguchaü namaä naxüümäcüexü.

3

Nuxäcü tá nixü i duüxügüxü i ngëgxuma nagüxchaügu i naäne

¹ Rü chanaxwëxe i nüxü cucuëx rü ngëgxuma nagüxchaügu i naäne rü tá nangëxma i äñicümäxü rü guxchaxügü naxcèx i duüxügü.

² Rü duüxügü rü tá nügüguxicatama narüxüñü, rü norü dñeruguama tá narüxüñü. Rü tá nügü nucueüxügü, rü ngëmaäcü tåtitáma nüxü nacuëxüçü i togü i duüxügü i tama naxrüü taarü dñerüxügüxü. Rü chixri Tupanachiga the nidxagü, rü tåtitáma nanatüga rü naëga naxüñüexü. Rü tåtitáma moxë inaxä i ngëgxuma Tupana nüxü rüngüxüegü, rü ngëmaäcü tåtitáma nüxü nacuëxüçü i Tupanaärü ore.

³ Rü tåtitáma nagu narüxüñü i togü i duüxügüxü na nangechaügüxü, rü tåtitáma nüxü nangechaütmüñü. Rü tá naxoregüteëxügü, rü tåtitáma nügü naporaeexëe na yaxna namaä naxüñüexüçex i naxüneäru nguchaügu. Rü tá nichixecüma, rü tá naxchi naxaie i guxüma i ngëma mexü.

⁴ Rü duüxügügëchitawëxegüxü tá nixigü, rü nuëwëxexü tá nixigü, rü nügü icuëxüñügüxü tá nixigü. Rü tá norü nguchaüçexama nadaugü, rü tåtitáma Tupanaxü nacuëxüçü.

⁵ Rü tá nügü nayaxögüxüchinetaxëe natürü ngëma norü chixexü i naxügüxüwa tá nangoxoma na tama aixcüma yaxögüxü i ngëma ore i mexü. Rü ngëma duüxügü i ngëmaäcü maxexü, rü tama name na namaä cuxämüçüxü rü natanügu cuxäxü.

⁶⁻⁷ Erü ngëma duüxügütanüwa nangëxmagü i nümaxü i ipatagu ichocuetanüxü. Rü norü nguxëetaemä nayawomüñegü i ngëma ngexügü i ngëma ngeñxmagüxü i tama naäexü icuäxü rü chixri maxexü. Rü ngëma ngexügü, rü norü nguchaügtama chixexüwa nanagagü, rü ngëmäcexwoo guxüguma nangüe natürü taguma aixcüma nüxü nacuëxü i ngëma ore i aixcüma ixixü.

⁸ Rü ngëma duüxügü i chixexümaä nguxëetaegüxü, rü chixexüguxicatama narüxüñü, rü tama aixcüma nayaxögü i Tupanaärü ore. Rü naxchi naxaie i ngëma ore i aixcüma ixixü, naxrüü ga yema yuüxügü ga Yane rü Yáübre ga tama Moichéga Inüechäüxü.

⁹ Natürü tåtitáma muxü i duüxügü nüxü nayaxögü. Erü guxüwama i duüxügü rü tá nüxü niciuëxächitanü na wüxi i duüxügü i chixexügü rüxüñüexü rü ngeäemarexü yixigüxü naxrüü ga yema taxre ga tama Moichéga Inüechäüxü.

Ucuxënaä inyacuëxëe ga Pauru na Timutéumaä yadexaxü

¹⁰⁻¹¹ Natürü cumax, Pa Timutéux, marü nüxü cucuëx ga ñuxäcü meä na chanangüexëeñü ga duüxügü, rü ñuxäcü meä chamaxüxü, rü ñuxäcü nagu charüxüñü rü meä chayaxöñü, rü ñuxäcü yaxna namaä chaxüñüxü ga duüxügü rü nüxü changechaüxü. Rü cuma nüxü cucuëx ga ñuxäcü na chaugü chaporaxëexü na yaxna namaä chaxüñüxü i guxchaxügü. Yerü ga duüxügü rü chowe ningexütanü na choxü yamëxügüxüçex. Rü cuma rü nüxü cucuëx ga facü choxü na üpetüxü ga Aülioquäwa rü Icuniüwa rü Listrawa, rü ñuxäcü chowe na

yangexütanüxü rü poraācū ngúxü chingexü. Natürü törü Cori ya Tupana choxü ínapoxü na tama choxü yamègxülcèx.

¹² Rü aixcüma cumaā nüxü chixu rü guxāma ya yíxema naxwèxegüe na Ngechuchu ya Cristucèx tamaxéxü, rü togü tá tûmachi naxaie rü chixri tá tûmamaā nachopetü.

¹³ Natürü ngêma duûxügü i chixecümagüxü rü ngêma duûxügü i idoratèègxüxü rü yexeraxü i chixexügü tá nayi. Erü Chataná marü nayawomüxéegü, rü ngêmacèx nüxü togüxü nawomüxéegü.

¹⁴ Natürü i cuma rü name nixi i guxüguma meä nagu quixü i guxüma i ngêma ore i marü cungüxü. Erü cumatama rü nüxü cucuèx na aixcüma yíxü i ngêma ore, rü nüxü cucuèx na texégü tixigüxü ga guxema namaā cuxü nguxéegüxe.

¹⁵ Rü cuma nüxü cucuèx rü cubuxgumamatama nawa cungux i ngêma Tupanaärü ore i üünexü. Rü ngêmawa cunayaxu i cuèx na nüxü cucuáxülcèx i ñuxäcü tükü na nangémaxü i maxü i taguma guxü ega Ngechuchu ya Cristuaxü yaxögügü.

¹⁶ Rü guxüma i Tupanaärü ore i ümatüxü rü nügüäewatama nanayaxu ga Tupana. Rü ngêma ore rü name da duûxügüxü namaä ingüexéexü, rü namaä yaxucuxéegüxü rü namaä iyanawéxächixéegüxü, rü namaä nangüexéexü na meä Tupanapéxewa namaxéxülcèx.

¹⁷ Rü ngêmaäcü i ngêma ore rü tükü narüngülxéē ya yíxema Tupanaärü ixixé, na meä nüxü tacuáxülcèx i ngêma Tupana naxwèxexü rü itamemarexü na tanaxüxü i nagüxüraüxü i puracü i Tupana tûmamaā nüxü ixuxü.

4

¹⁻² Rü nüma ya Ngechuchu ya Cristu ya núma tá ücü na nüxü yacagüxülcèx i ngêma duûxügü i maxëxü rü ngêma marü yuechiréxü, rü yimapéxewa rü Tupanapéxewa cuxü chamu na nüxü quixuxülcèx i ngêma ore i mexü. Rü ngêxguma cuxü yataux-chaâchigu rü woo cuxü naguxchagu, rü chanaxwèxe i nüxü quixuama i ngêma ore. Rü ngêmaäcü chanaxwèxe na icuyanawéxächixéegüxü rü meä cuyaxucuxéegüxü rü nüxü cunangüchaüxéexü i duûxügü. Rü name nixi i yaxna namaä cuxinüäcüma meä cunangüexéē.

³ Erü yixcüa i duûxügü rü tâtutáma nüxü naxinüéchaü i ngêma nguxéetae i mexü. Erü ngêma duûxügü rü nichixecüma. Rü ngêmacèx naxcèx nadaugü i norü ngüexéerüügü i nüma nanaxwèxegüxülcüma nangüexéexü.

⁴ Rü tâtutáma nüxü naxinüéchaü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü. Erü ngêma ore i doramare ixixüguama tá narüxinü.

⁵ ¡Natürü cuma rü meä cugüna nadau, rü ínaxuäé, rü namaä napora ega ngúxü cuxü üpetü! ¡Rü nüxü ixuama i ore i mexü i tükü maxëxéexü, rü meä yanguxéē i ngêma puracü i Tupana cuxna äxü!

⁶ Tâtutáma muxü i ngunexü ñoma i naännewa changéxma erü marü choxü ningaica na Tupanaärü puracü chaxüxügagu chayuxü rü choxü na yamègxüxü i duûxügü.

⁷ Rü choma rü marü chayanguxéē i ngema puracü i Tupana choxna äxü. Rü ñuxma na nagüxü i ngema puracü rü taguma nüxü charüxo na chayaxöxü.

⁸ Rü ñuxma rü marü Tupana choxü namaä nanguxü i ngêma ämare i mexéchixü ya törü Cori ya Ngechuchu ya äêxgacü ya mecü tá choxna äxü i ngêxguma wenaxärü ñoma i naännewa naxüxgu. Rü tâtutáma chaxica choxna nanaxä i ngêma ämare, natürü tá tükna nanaxä ya guxüma ya yíxema tûmaärü ngúchäüma ínangüexéegüxe na wenaxärü núma naxüxü.

Timutéuxü naxucuxé ga Pauru

⁹ Cumaā nüxü chixu rü chanaxwèxe i paxa nuä cuxü, rü choxü ícuyadau.

¹⁰ Dema rü ñoma i naänneärü ngêmaxügagu naxinüxügagu choxna nixü rü iâne ga Techarónicawá naxü. Rü Crechéüte rü Gárataanewa naxü, rü Titu i Darumáchiaanewa.

¹¹ Rü Lucaxicatama nixi i ñuxma chauxütawa ngéxmaxü. Rü chanaxwèxe i naxcèx cudadu i Marcu na nuä cunagaxülcèx. Erü nüma rü chauxcèx name na choxü na nangüxéexü i ñaä puracüwa.

¹² Rü Tíquicu rü iâne ya Epéchiwa chanamu.

¹³ ¡Ngêxguma nuä cuxüxgu rü nuä nange i chorü gáuüchiru ga iâne i Tróawa ngêxmaxü ga Carpupatawa chataxü! Rü chanaxwèxe i nuä cunana i chorü poperagü. Rü guxüärü yexera chanaxwèxe na sua cunananaxü i chorü poperagü i idixgüpútaxü.

¹⁴ Areyäüldru i cobrenaxcèx i buetarearü üwa puracüxü rü poraācü chixri chomaā naxüpetü. Natürü Tupana nüxü nacuèx i ñuxäcü tá na napoxcuäxü naxcèx ga yema chixexü ga chomaä naxüxü.

¹⁵ ¡Meä cugüna nadau na tama chixexü cumaā naxüxülcèx! Erü poraācüxüchima naxchi naxai i Tupanaärü ore i mexü.

¹⁶ Yexguma noxrixüchima ãéxgacügüpéxewa chaugüétüwa chideaxgu rü taxúema choxü tarüngüxëe. Guxüma choxna nibuxmü. Natürü tama chanaxwèxe ya Tupana rü nagu narüxiñü i ngëema.

¹⁷ Natürü törü Cori choxü naporaxëe rü choxü narüngüxëe na choxü natauxchaxüçèx na nüxü chixuxüçèx ga norü ore i mexü i tüxü maxéxëëxü. Rü yemaäcü guxüma ga yema duüxügü ga tama yaxögüxü ga yéma yexmagüxü rü nüxü naxinüe ga yema ore. Rü yemaäcü törü Cori ya Ngechuchu choxü ínanguxuchixëe ga yexguma taxü ga ãüçümäxüwa chayexmagu.

¹⁸ Rü nüma ya törü Cori tá choxü ínanguxuchixëe nawa i guxüma i chixexügü. Rü tá choxna nadau na ngextá ãéxgacü lyïfxüwa choxü nagaxüçèx. Rü name i guxüguma nüxü ticiüxügü. Rü ngëmaäcü yíi.

Pauru rü wenaxärü Timutéuxü narümxoxë rü naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nüxü rüngüxëëxü

¹⁹ Chanaxwèxe i chauégagu nüxü curümxoxë i Prisila, rü Aquiru, rü Onechéperutanüxügü.

²⁰ Eratü rü iãne i Corítiugu narüxäÿx. Rü Turuquínu rü idaawexüma iãne i Miretuwa chanatèx.

²¹ Rü naxüpa i gáuanexü rü chanaxwèxe i nuã cuxü. Rü cuxü narümxoxëgü i Eubúru, rü Prudëte, rü Linu, rü Cáudia, rü guxüma i taeneëgü i yaxögüxü.

²² Rü chanaxwèxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu cumaã nangëxma, rü Tupana pexü narüngüxëe ya guxäma i pemax.

Rü nuäma pexna,
Pauru

POPERA GA TITUCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Tituxă narümoxē ga Pauru

¹⁻² Pa Titux, choma i Pauru i Tupanaärü puracütanüxü nixi i cuxcèx chanaxümatüxü i nñaa popera. Rü Ngechuchu ya Cristu nixi ga choxü mucü na ngëma duñxülgü i Tupana dexümaä nüxü chixuxülcèx i norü ore na Tupanaäxü yaxögüäxülcèx rü nüxü nacuëgxülcèx i ngëma norü ore i aixcüma ixüxü i tuxü rüngüxüexü na naxcèx imaxëxülcèx. Rü ngëmaäcü Tupanaäxü taxayögü rü naxcèx tamaxéchaü erü tanayauxgüchaü i ngëma maxü i taguma güxü. Rü ngëma maxü i taguma güxü nixi ga nuxcumaxülcima ga yexguma tauta naâne uxgu Tupana ya taguma idoracü nüxü ixuxü.

³Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana tuxü nüxü cuëxëexü i ngëma norü ore i mexü i tuxü maxëxëexü. Rü ngëmacëx nûmatama ya Tupana ya törü maxëxëerüchoxü namu na nüxü chixuxülcèx i ngëma norü ore.

⁴ Pa Titux, cuma rü chaune quixi i Tupanaärü orewa yerü chauxütawa cunayaxu ga Tupanaärü ore ga noxri rü ñuxma rü chauxrüü cuyaxö. Rü chanaxwèxe i cuxü narüngüxüegü rü cuxü nataäxëegü ya Tanatü ya Tupana rü Ngechuchu ya Cristu ya törü maxëxëerü.

Tituarü puracü ga yexguma Crétawa nayexmagu

⁵ Rü yexguma Crétaarü capaxügi cuxü chamuxgux, rü cumaä nüxü chixu na yema yaxögüxtanüwa cunaxüxü ga yema puracü ga tama chinguxëexü ga yexguma cuxna yéma chataegugu. Rü yemacëx cumaä nüxü chixu na wüxicigü ya fñanewa rü nüxü cuxunetaxü i tupaucaaruä äëxgacügü na ngema yaxögüxtamä inacuëgxülcèx, yema cuxü chamuxürlüü.

⁶ Rü wüxi i äëxgacü i yaxögüxtärrü, rü name i meä namaxü na taxüema chixri nachiga idebagüxülcèx. Rü name i wüxitama tixi ya namëx. Rü naxäcügü rü name na yaxögüäxü rü meä namaxëxü na taxüema nüxü ixuxülcèx na chixri namaxëxü rü tama nanatüga naxinüexü.

⁷ Erü yíxema yaxögüxtärrü äëxgacü ixixü, rü Tupanaärü puracü nixi i taxüxü. Rü ngëmacëx tanaxwèxe i aixcüma meä tamaxü. Rü tama name i wüxi i yatü i chixecümaxü tixi rü chixegü rüixü nüxü tixi. Rü tama name na tangaxüxü, rü nucëx tadauxü, rü togü i duñxügüxü tawomüxëexü norü dñerucèx.

⁸ Natüru narümemea na guxüguma meä duñxügüxü taxayuxü i tümapatawa, rü aixcüma nüxü tangechaü i ngëma duñxülgü i meä maxëxü. Rü tanaxwèxe i wüxi i yatü i aixcüma tümaäexü cuáxe tixi, rü guxüguma duñxügümä mecumaxë tixi, rü aixcüma Tupanacëx maxüxü tixi, rü guxüguma meä tükümaä icuáxe tixi.

⁹ Rü yíxema yaxögüxtärrü äëxgacü ixixü rü name i nagu tixü i ngëma ore i aixcüma ixixü ga tûmamä nüxü ixuxü na tûma rü ta togüxü tangüexëxülcèx i ngëma ore i mexü, na ngëmaäcü nüxü tanangüchaüxëexülcèx rü nüxü taxayögüxëexülcèx i ngëma duñxülgü i noxri tama yaxögüchaüxü.

¹⁰ Erü nangëxma i muxüma i yaxögürichiréxü i tama aixcüma irüxiñüéchaüxü. Rü ngëma guxüllärü yexera tama irüxiñüéchaüxü nixi i ngëma Yudüugü i yaxögürichiréxü i ñuxma naxwèxegüxü na nuxcumägüxü i nacümawe naxixü i ngëma yaxögüxü. Rü nümagü rü ore i taxuwama mexüxü nixugügü, rü ngëmaäcü duñxügüxü nawomüxëexü.

¹¹ Natüru ngëma duñxülgü i ngëmaäcü chixri nguxëétaegüxü, rü chanaxwèxe i noxtacüma icuyanganegüxüexü. Erü muxüma i duñxügüxü nachixexëegü rü ñuxmata ñuxre ya İpatwachigü rü nanachixexëegü i guxüma i duñxülgü na tama aixcüma Tupanaäxü yaxögüäxülcèx. Rü ngëma ore i taxuwama mexüxü duñxülgüxü nangüexëen na ngëmaäcü tixü nawomüxëexüäcüma ngixü nayauxgüxülcèx i diëru.

¹² Rü wüxi ga yematama capaxüçüäx ga norü tupanaärü orearü uruü nixi ga natanüxügüxültama ixuxü rü ñaxü.

“Rü ñaä Cretacüäx i duñxülgü rü guxüguma doratëexüxü nixigü, rü ñoma naëxügürüü nidürae, rü nitaanü, rü nioxochi”, ñaxü.

¹³⁻¹⁴ Rü aixcüma nixi ga yema ore ga nüxü yaxuxü ga yema yatü. Rü ngëmacëx chanaxwèxe i poraäcü cuyaxucüxü i ngëma yaxögüxü na aixcüma meä yaxögüäxülcèx, rü tama nagu naxixülcèx i ngëma Yudüugümä. Rü chanaxwèxe i namaä nüxü quixu na tama naga naxinüexülcèx ega tacü namuäxgu i ngëma duñxülgü i tama nüxü cuëgxüchaüxü i ore i aixcüma ixixü.

¹⁵ Rü yíxema aixcüma Tupanapëxewa mexë rü guxüwama tame. Natüru yíxema tama aixcüma Tupanapëxewa mexë, rü taxucürüwa tacü rü nacüma i nagu tixüxümaä tükü

tamexēē. Rü woo tümaāēwa nagu tarüxñüxüwa rü tachixe erü ngēma nacüma i nagu tixüxümaä Tupanapēxewa tügü tamexēēchaä.

¹⁶ Rü ngēma duüxügü i ngēmagu rüxñüxüwa rü nügü yaxugügü rü Tupanaxü nacuèx, natürü ngēma nümagü naxügxüwa nüxü tacuèx na tama aixcüma yïixü na Tupanaxü nacuègxüxü. Rü nümagü rü Tupanapēxewa nichixe, rü tama naga naxinüe, rü taxuwama nime na tacü rü mexü naxügxü.

2

Ngxüxüetae i aixcüma mexü

¹ Natürü i cuma, Pa Titux, rü name i guxügutáma ngēma mexü i nguxüxüetaemaä cu-nangüexüe rü taguma nüxna quixügachi.

² ¡Rü meä yaxucuxügü i ngēma yatuğü i yaguäxgü na aixcüma meä naäexü nacuäacüma namaxëxüçèx, rü taguma nadauxcüraxüwëxegülcèx, rü guxüguma meä nagu na naxinüexüçèx! ¡Rü nangüexüe na aixcüma meä Tupanaäxü yaxögüäxüçèx, rü guxü i duüxügüxü nangechaügxülcèx, rü yaxna namaä naxinüexüçèx ega woo facü rü guxchaxü nüxü üpetügux!

³ Rü ngëgxumarü ta chanaxwexe i meä cuyaxucuxügü i ngēma ngexügü i yaguäxgü na meä Tupanapēxewa namaxëxüçèx. Rü tama name na yaxoregütéexgüxü, rü nangäxwëxegüxü. Rü name nixi i guxü i duüxügüpxewa rü meä namaxë.

⁴⁻⁵ Rü ngëgxumarü ta meäma yaxucuxügü i meäma naxüexü i meä na nangüexüexäxü i ngēma ngexügü i paxügü na aixcüma natexü rü naxäcügxüxü nangechaügxülcèx, rü meä naäexü nacuexüexüçèx, rü mexügxumicatama na naxinüexüçèx, rü meä napatana nadaugxüxüçèx, rü guxü i duüxügümaä namecumagüxüçèx, rü aixcüma natega naxinüexüçèx na taxüema chixri Tupanaärü orechiga idexagüxüçèx.

⁶ ¡Rü ngëgxumarü ta meäma yaxucuxügü i ngēma ngextüxügü na aixcüma meä naäexü nacuäacüma namaxëxüçèx rü tama nadauxcüraxüwëxegüxüçèx!

⁷ ¡Rü cumatama rü name nixi i meä napëxewa cumaxü i guxüwama na ngēmaäcü wüxi i norü cuexrëma i mexü quixüçèx! Rü ngëgxuma cunangüexügü, rü cunaxwexe i mexügu curüxñüäcüma cunangüexüe rü tama inücaäcüma namaä nüxü quixu i ngēma ore.

⁸ Rü ngëgxuma ngëmaäcü meä cunangüexügü i ngēma ore i mexü, rü taxuetáma texé chixri nachiga tidexa. Rü ngëmaäcü ya yíxema chixri tachiga idexagüchaüxü rü tá taxaneë erü taxuciüwa tacü rü chixexüxü tixugü i tachiga.

⁹ ¡Rü meäma yaxucuxügü i ngēma duüxügü i coriäxgüxü! ¡Rü namaä nüxü ixu na guxüguma meä norü coriga naxinüexüçèx, rü norü corimaä namecumagüxüçèx, rü taguma norü corixü nachoxügagüxüçèx!

¹⁰ Rü tama name i norü coriaxü nangüxü, natürü nanaxwexe i aixcüma meäma norü corimaä namaxë rü taguma nanawomüxüegü. Rü ngëgxuma ngëmaäcü namaxëgu, rü guxüma i togü i duüxügü tá nüxü nadaugü na fiuxäcü aixcüma namexëchixü i ngēma ore i duüxügüxü namaä ingüexüxü nachiga ya Tupana ya törü maxëxëruü.

¹¹ Tupana rü poraäcüxüchima tamaä namecumä, rü yemacex nüma nanamu ga Nane na guxüma i duüxügüxü nangëxümaxüçèx i maxü i taguma guxü ega nüxü yaxögüägu.

¹² Rü ngēma na Tupana tamaä mecümäxüwa nüxü tacuèx na namexü na nüxü rüxoexü i fioma i naäneçüäxärü ngüchaügü rü guxüma i to i chixexügü i napëxewa ixüvü. Rü ngēma Tupana taxcex üxü tükü nangüxüe na meä yigümaä icuexgüäcüma togü i duüxügüpëxewa rü Tupanapēxewa meä imaxexü i fioma i naänewa.

¹³ Rü tükü nangüxüe na guxüguma meä inangüxüegüxüçèx na nataeguxü ya Ngechuchu ya Cristu ya törü maxëxëerü ya törü Tupana ya tacü ixüci. Erü Tanatü ya Tupana rü tamaä inaxuneta na wena tá nataeguxü ya Ngechuchu, rü wüxi i taäe tá nixi i ngëgxuma inangüxugü.

¹⁴ Rü nüma ga Ngechuchu rü taxcex nayu na tükü inangüxüexüçèx naixaüma i guxüma i chixexü, rü tükü yamexëegüxüçèx na aixcüma norü duüxügü i mexü ixügüxüçèx rü aixcüma naxcex idaugüxüçèx na guxüguma mexü ixügüxüçèx.

¹⁵ Rü ngēma ore tá nixi i duüxügüxü namaä cungüexüexü rü nüxü cunangüchaüxüexü na Tupanacex namaxëxüçèx. Rü ngēma oremaä tá aixcüma cuyaxucuxügü i duüxügü erü Tupanatama nixi ya cuxü mucü na ngëmaäcü cunaxüxü. Rü tama name na texé cuxü oxü.

3

Ñuxäcü name na namaxëxü i ngēma yaxögüxü

¹ Rü ngēma yaxögüxü i duüxügü, ¡rü namaä nüxü ixu na nachixülanearü äëxgacügüga naxinüexü rü guxüma i ngema togü i äëxgacügüga naxinüexüçèx! ¡Rü yaxucuxügü na inamemaregüxüçèx na naxügüäxüçèx i guxüma i mexü i puracügü i äëxgacügü unagüxü!

² Rü tama name i texéchiga chixri nidexagü rü texémaā nanuē. Natürü name nixī i guxū i duūxügümäā namecümagü rü aixcüma guxü i duūxügümäā nangechaügü rü tama nügü nicuèxüdögü.

³ Rü name nixī i yaxna namaā taxinüē i ngëma tama yaxögüxü, yerü yixema rü ta ga üpa rü chixri tamaxē, rü tama Tupanaga taxinüē. Rü itayarütaux e rü törü ngúchaü tükü napora. Rü chixexügü rüxinüēäcüma tamaxē rü taxäüxächiwëxegü. Rü naxchi taxae ga togü, rü nüma rü ta taxchi naxaea.

⁴ Natürü yexguma Tupana ya törü maxëxëeरü tükü nüxü dauxëeरü i norü ngechaxü naxcëx i guxüma i duūxügü, rü nüma rü tükü namaxëeरü.

⁵ Rü yema na tükü namaxëeरü rü tama tacü rü mexü na ixügüxügagu nixī, natürü tükü namaxëeरü yerü nüxü tangechaütümüüögü. Rü Naäe i Üünexü i tükü ngexwacaxüeëxüärü poramaä Tupana tükü inayanaxoxeë ga törü pecadu na ngexwacaxüü i duūxügü ixigüxücex.

⁶ Rü Ngechuchu ya Cristu ya törü Maxëxëeरügagu nixī ga Tupana ga guxüma ga norü ngúchaümaä tükna namuäxü ga Naäe i Üünexü.

⁷ Rü yemaäcü tamaä namecüma rü tükü narüngüxüeë ga Tupana na aixcüma imexücex i napëxewa, rü na nayauxgüxücex i ngëma irüngüxüeëgüxü i maxü i taguma güxü.

⁸ Rü guxüma i ngëma marü cumaä nüxü chixuxü rü aixcüma nixī. Rü ngëmacex chanaxwëxe i guxüguma nüxü quixu i ngëma ore na aixcüma mexü naxügüxücex i ngëma duūxügü i Tupanaäxü yaxögüxü. Erü ngëma ore rü guxüwama name i guxäcex.

⁹ jNatürü nüxna ixügachi i ngëma dexagü i taxuwama mexü i duūxügü nawa nügü choxügagü rü ngëma oregü i nxucümäügüxü i duūxügüchigamare ixigüxü! jRü nüxna ixügachi i ngëma nügü ngaexü! jRü tama name na natanügu cuxäxü i ngëma duūxügü i nügümää nüxü rünuëtanücüüxü nachiga i ngëma mugü ga Moiché ümatüxü! Erü guxüma i ngëma na nüxü rünuëtanücüüxü rü taxuwama name, rü natücëxmamare nixī.

¹⁰ Rü ngëxguma chi wüxië i petanüwa rü chixexü i nguxëëtaemaä ngëma yaxögüxüxü titoyegu, rü name nixī i tümamaä nüxü quixu na tama ngexü tawagüxücex. Rü ngëxguma tanaxüamagu, rü name nixī na wena tümamaä nüxü quixuxü. Rü ngëxguma tama cuga taxinüchäga rü tanaxüamagu i ngëma chixexü rü name nixī i noxtacüma tükü ícumuxüchi natanüwa i ngëma yaxögüxü.

¹¹ Erü ngëma chixri na tamaxüxüwa rü tá nangox na tachixeäëxü ya yíxema duüxü rü tumaärü pecadugagu tá nixī na tapoxcuxü.

Tituxü naxucuxë ga Pauru

¹² Rü ngëxguma cuxütawa chanamuxgu i Artema rü ēxna Tíquicu, rü chanaxwëxe i paxa Nicaporichiuwa cuxü na choxü ícuya dauxücex. Erü ngema tá nixī i chanangupetüxëëxü ya yima tauemacügü ya nagu nagáuanecü.

¹³ Rü guxüma i cuxü tauxchaxümaä chanaxwëxe i nüxü curüngüxüeë i aëxgacü i Chena i Dumacüäxgülarü mugüxü cuáx rü Aporu na paxa nüma naxixücex. Rü chanaxwëxe i nüxna cunaxä i ngëma nanaxwëxexü i norü namawaü na taxuüma nüxü taxuxücex.

¹⁴ Rü ngëma taeneëgü i yaxögüxü, rü name nixī i naxcëx nangüe na mexü naxügüxü rü togüxü nangüxüeëgüxü ega facü nüxü tauxgux. Rü ngëmaäcü i ngëma togü rü tá nayaxögü.

Pauru rü wenaxärü Tituxü narümxöre rü naxcëx ínaca na Tupana nüxü rüngüxëëxücex

¹⁵ Rü guxüma i taeneëgü i nuä chauxütawa ngëxmagüxü rü cuxü narümxögü. Rü ngëxgumarüü ta i choma rü chanaxwëxe i nüxü curümxöre i taeneëgü i yaxögüxü i cuxütawa ngëxmagüxü. Rü chanaxwëxe i Tupana pexü narüngüxüeë i guxäma i pemax.

Rü nuäma cuxna,
Pauru

POPERA GA FILEMUÜCAX NAXÜMATÜXÜ GA PAURU

Pauru rü nüxü nariümoxë ga Filemuü

¹ Pa Toeneë i Filemuü i Toxrüxü Tupanaarü Puracüwa Puracüxex, choma i Pauru rü taeneë i Timutéumaä cuxcèx tanaxümatü i ñaä popera. Rü choma rü nuxa chapoxcu nagagu na nüxü chixuxü i Ngechuchu ya Cristuarü ore.

² Rü ñaä popera i cuxcèx taxümatüxü, rü naxcèx ta nixi i ngëma taeneëgü i cupatawa ngutaguëxegüüxü rü ngixcèx ta nixi i taeyëx i Ápia rü naxcèx ta nixi i taeneë i Ariquípu i taxrüxü Tupanaarü puracüwa puracüxü.

³ Rü chanaxwëxe i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëe rü pexü nataäxëe.

Filemuü rü aixcüma Ngechuchuaxü nayaxö rü yema yaxögüxü nangechaü

⁴ Rü guxüguma i ngëxguma cuxna chacuëxächigu i chorü yumüxëwa, rü Tupanana moxë chaxä cuxcèx.

⁵ Erü nüxü chacuächiga na ñuxäcü nüxü cuyaxöxü ya törü Cori ya Ngechuchu rü ñuxäcü nüxü na cungechaüxü i guxüma i duüxügü i Tupanaarü ixígüxü.

⁶ Rü Tupanana naxcèx chaca na cuxü nangüxëexücxex na duüxügümaä nüxü quixuxücxex na ñuxäcü Cristuaaxü yaxögüxü i yixemax, erü chanaxwëxe na meä nüxü cucusäxü na ñuxäcü Ngechuchu ya Cristugagu poraäcü tükü nangüxëexü ya Tupana.

⁷ Rü choma rü poraäcü chataäxëchi na ñuxäcü nüxü cungechaüxü i ngëma yaxögüxü. Erü cugagu nixi, Pa Chaueneëx, na nataäégüxü i ngëma togü i yaxögüxü.

Pauru rü Filemuüna naca na mea Onéchimuxü nayaxuxücxex

⁸⁻⁹ Rü ngëmacèx nangëxma i wüxi i ngüxëe i cuxtütawa naxcèx íchacaxchaüxü. Rü dütçax, Cristu nixi ya choxü mucü rü ngëmacèx choxü nangëxma i pora na cuxü chamuxü na cunaxüxücxex i ngëma ngüxëe i mexü i tå cumaä nüxü chixuxü. Natürü tama ngëmaäcü cuxü chamuxchaü erü cuxü changechaü, rü ngëmacèx chauxcèx narümemaë nixi na cuxü chacëxümarexü naxcèx i ngëma. Rü choma i Pauru rü marü chaya rü ñuxma rü chapoxcu Ngechuchu ya Cristucèx.

¹⁰ Rü ngëmacèx cuxna naxcèx chacaxchaü i wüxi i ngüxëe naxcèx i Onéchimu i nuä poxcupataüwa chauxütawa Cristuxü yaxuxü. Rü ngëmacèx i ñuxma rü Tupanaarü orewa rü chaune nixi.

¹¹ Rü üpa ga Onéchimu rü wüxi ga curü duüxü ga taxuwama cuxü mexü nixi. Natürü i ñuxma rü cuxü rü choxü rü ta name.

¹² Rü ñuxma rü cuxcèx chanataeguxëe i núma i Onéchimu. Rü chanaxwëxe i meä cunayaxu, ñoma choxü cuyaxuxürü.

¹³ Chierü chanaxwëxe na nuxma chauxütagu naxäüxü, rü na cuchicüü choxü nangüxëexücxex i ñuxma na chapoxcuxü naxcèx i Tupanaarü ore i mexü.

¹⁴ Natürü tama chanaxüchaü i tacü i tauta "Ngü" ñacuxü choxü. Erü ngëma ngüxëe i cuxna naxcèx chaçaxü, rü chanaxwëxe na curü ngúchaütama yüixü i ngëma rü tama i chorü mugagu na yüixü.

¹⁵ Rü bexmana Tupana nanaxwëxe na paxaaichi cuxna yaxüxü ga Onéchimu na yixcama rü wenaxärü cuxcèx nataeguxücxex rü ngëmaäcü guxügutáma cuxtütawa nangëxmaxücxex.

¹⁶ Natürü i ñuxma rü tama ngëxüruüxülmare i curü duüxüruü nixi, erü wüxi i curü duüxülarü yexer nixi i ñuxmax, erü taeneë i nüxü ingechaüxü nixi. Rü aixcüma poraäcü nüxü changechaü i chomax, natürü chanawiae i cuma rü yexeraäcü nüxü cungechaü. Erü ñuxma rü tama wüxi i curü duüxülmare nixi, natürü wüxi i cueneë i törü Coriaxü yaxöxü nixi i ñuxmax.

¹⁷ Rü ngëmacèx, rü ngëxguma choxü cudëuxgu na aixcüma cueneë chiiü, rü chanaxwëxe i meä cunayaxu i Onéchimu, ñoma choxü cuyaxuxürü.

¹⁸ Rü ngëxguma tacü rü chixexü cumaä naxüxgu rü ëxna tacü cuxü nangetanügu, rü chanaxwëxe i chomaä nüxü quixu na ñuxre yüixü, na cuxü chanaxütanüxücxex.

¹⁹ Rü chomatama i Pauru rü choxmëxmaäxüchi chanaxümatü i ñaä popera. Rü aixcüma chomatama tå cuxü chanaxütanü. Rü tåtumáma cuxna nüxü chacuëxächixëe na ñuxäcü choxü cunangetanüxü i curü maxü i taguma gúxü i chaugagu Tupanaxütawa cuyaxuxü.

²⁰ Rü ngëmaäcü, Pa Chaueneëx, rü chanaxwëxe i törü Corigagu chauxcèx cunaxü i ngëma ngüxëe. Rü chanaxwëxe i choxü cutaäxëe, erü chaueneë i Cristuaaxü yaxöxü quixi.

²¹ Rü cuxcèx chanaxümatü i ñaä popera erü nüxü chacuëx na aixcüma chauga cuximüxü rü tá cunaxüxü i ngëma cuxna naxcèx chaçaxülarü yexera.

²² Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe na chauxcèx cunamexëëxü i wüxi i nachica i ngextá tá nawá changuxü. Erü íchananguxëë na Tupana tá nangäxüxü i perü yumükëgü, rü tá choxü nangüxëëxü na pexü íchayadauxülcèx.

Pauru rü wenaxärü Filemúülxü narümxoxë rü naxcèx ínaca na Cori ya Ngechuchu ya Cristu nüldü rüngülxëëxü

²³ Rü moxë cuxcèx ngëma namu i Epáparu. Rü nüma rü wüxigu chomaã napoxcu naxcèx ya Ngechuchu ya Cristu.

²⁴ Rü ngëxgumarüü ta moxë cuxcèx ngëma namugü i Marcu, rü Aritárcu, rü Dema rü Luca. Rü nümagü rü chomücögü nixígü i Tupanaärü puracüwa.

²⁵ Rü chanaxwèxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu pexü narüngüxëë i guxâma i pemax.

Rü nuâma cuixna,
Pauru

POPERA GA YUDÍUGÜ GA YAXÖGÜXÜCAX ÜMATÜXÜ

Tupana rü Nanewa tamaä nindexa

¹ Nuxcuma ga Tupana rü muëxpüxcüna rü nagúxüraüxüäcüma norü orearü uruügüwa törü oxigümaä nindexa, rü namaä nüxü nixu ga tacü nüxü na nanaxwèxexü.

² Natürü i ñomaücüü ya Tupana rü Nanewatama nixi i tamaä yadexaxü rü tükü nüxü nacuëxexü na ñuxäcü tükü nangüxüächaüxü. Rü gumaxü nixi ga namuxü na naxüäxüçex ga ñoma ga naâne rü daxüguxü ga naâne rü üexcü rü tauemacü rü woramacirü rü extagü. Rü ñuxüchi guma Nanena nanana ga guxüma ga yema na noxrü yïixüçex.

³ Rü Nanewa nixi i nüxü idauxü na ñuxäcü namexéchixü i nüma ya Tupana. Rü nüma ya Nane rü Nanatü ya Tupanarüütama nixi. Rü ñuxma na guxüäärü äëxgacü yïixü ya Nane, rü guxümaäma inacuëx rü norü ore i poraxümaä nanamu i guxüma na nüma nanaxwèxexüäcüma na yïixüçex. Rü nüma ya Nane nixi ga taxcex nayuxü na nüxü rüxoürcex; ga törü pecadugü. Rü yemawena rü Nanatüütawa naxü i daxüguxü i naânewa. Rü yema Nanatüär tügüneçüwawa nayaruto erü guxüäärü äëxgacü nixi i ñuxmax.

Tupana Nane rü guxüma i orearü ngeruügü i daxü- cüäxétüwa nangëxma

⁴ Rü ñuxma i nüma ya Nane rü guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüäxäärü yexera nixi rü naetüwa nangëxma yerü yemaäcü nanaxuegu ga Nanatü.

⁵ Rü ngëmaäcü nixi i ñuxma yerü ga Tupana rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüxü ñanagürrü:

“Cuma nixi i Chaune. Rü ñuxma chanangoxüä na aixcuma Chaune quiixü”,
ñanagürrü. Rü taguma wüxi ga norü orearü ngeruüchiga ñanagürrü:

“Choma nixi i Nanatü chiixü rü nüma rü Chaune nixi”,
ñanagürrü.

⁶ Natürü yexguma ñoma ga naânewa namuägu ga Nane ya guxüetüwa ngëxmacü, rü ñanagürrü ga Tupana:

“Chanaxwèxe i guxüma i chorü orearü ngeruügü i daxücüäx rü nüxü nicuëxüügü ya Chaune”,
ñanagürrü.

⁷ Rü yexguma norü orearü ngeruügü ga daxücüäxchiga yadeaxgu ga Tupana, rü ñanagürrü:
“Choma chanaxwèxexüäcüna chanamu i ngëma chorü orearü ngeruügü i chorü

ngüxüäerüügxü i xigüxü. Rü ngëxguma chanaxwèxegu rü ñoma buanecü rü ñoma üxüdemarüü chayaixüxüä, rü chanaporaeäe na naxügüäxüçex i chorü ngúchaü”,
ñanagürrü.

⁸ Natürü yexguma Nanechiga yadeaxgu ga Tupana rü ñanagürrü:

“Cuma rü chauxrüü Tupana quixi. Rü guxügutáma äëxgacü quixi. Rü aixcuma meä guxümaä icucuëx erü aixcümäcü quixi.”

⁹ Rü nüxü cungechaü i guxüma i ngëma nacüma i mexü natürü naxchi cuxai i guxüma i ngëma nacüma i chixexü. Rü ngëmacex i choma na Cunatü ya Tupana chiixü rü guxüetüwa cuxü changëxmaxüä rü guxüäärü yexera cuxü chataäexüä”,
ñanagürrü.

¹⁰ Rü yexgumarüü ta Nanexü ñanagürrü ga Tupana:

“Cuma rü guxüäärü Cori quixi. Rü noxriarü ügügumama ga yexguma natauxgutama ga ñoma ga naâne, rü cuma nixi ga cunaxüxü. Rü cumatama nixi ga cunaxüxü ga üexcü rü tauemacü rü guxüma ga extagü.”

¹¹ Rü guxüma i ngëma rü tá nagux, natürü i cuma rü guxügutáma cungëxmaächa. Rü guxüma i ngëma rü ñoma naxchirüü tá nangaue.

¹² Rü ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i ngëma itëxmarexüü rü tá ícunawogü i ñoma i naâne rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü. Rü to i ngexwacaxüxüäma tá cunaxüchicüü, ñoma wüxi i naxchiru i ngauxü i ngexwacaxüxüäma ixüchicüüxüü. Natürü i cuma rü tá cunaxëixrugumaraxüächa rü tagutáma cuyu”,
ñanagürrü ga Tupana.

¹³ Rü Tupana rü ñanagürrü nüxü:

“Juñä chauxüätawa rüto ñuxmatata nüxü cuxü charüporamaäexüä i guxüma i curü uwanüügi!”
ñanagürrü. Natürü ga Tupana rü taguma yema ñanagürrü nüxü ga ngëxüürxüüga norü orearü ngeruügü ga daxücüä.

¹⁴ Rü guxüma i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxücüäx rü naâegü i Tupanaäxüä puracüexü nixiü. Rü nüma ya Tupana rü nüma nanamugü na nüxü yanangüxüäguxüçex i guxüma i ngëma duüxüügi i Tupana naxwèxexü na nayauxgüäxü i maxü i taguma gúxü.

2

Tama name i nüxǖ taxoe i ngēma maxǖ i Tupana tükna uaxǖxǖ

¹ Rü ñuxma na nüxǖ icuáxǖ na guxǖma i Tupanaärǖ orearǖ ngeruǖgǖ i daxǖcǖlaxärǖ yexera yïixǖ ya Nane, rǖ ngēmacëx name na yexeraäcǖ meǟ naga ixinǖexǖ i ngēma ore i nachiga ixixǖ. Erǖ tama tanaxwëxe na nüxǖ rǖxoeǖ na yaxȫgǖxǖ.

² Rǖ yexguma tauta Nane ya Cristuxǖ núma namuxgu ga Tupana, rǖ norǖ orearǖ ngeruǖgǖ ga daxǖcǖlaxgǖwa duǖxǖgümǟ nüxǖ nixu ga norǖ mugǖ na naga naxinǖexǖcëx. Rǖ yema mugǖ rǖ aixcǖma napora yerǖ guxǖma ga yema duǖxǖgǖ ga tama naga inǖexǖ, rǖ yema mugǖ nüxǖ ixuxǖäcǖma Tupana nanapoxue.

³ Rǖ yexguma yemaäcǖ napoxcǖeägǖ ga yema duǖxǖgǖ ga tama naga inǖexǖ, ¿rǖ ñuxcürǖwa i yixema i naxchawxa ibuxmüsǖ na tama tükǖ napoxcǖexǖcëx ega nüxǖ ixoegu i ngēma maxǖ i mexéchixǖ i ñuxma Cristugagu tükna naxuaxǖxǖ? Rǖ dücax, nümatama ya törǖ Cori nixi ga nüxīra naxunagǖäxǖ ga yema maxǖ, rǖ ñuxuchi yixcama nixi ga yema nüxǖ inǖexǖ ga nüxǖ meǟ tükǖ nüxǖ nacuëxëexǖ na aixcǖma yïixǖ i tükǖ nangëxmaxǖ i ngēma maxǖ ega nüxǖ yaxȫgǖya Cristu.

⁴ Rǖ nümatama ga Tupana rǖ ta taxcëx nanangoxëe na aixcǖma yïixǖ i Cristugagu tükǖ nangëxmaxǖ i ngēma maxǖ. Yerǖ núma ga Tupana rǖ Naǟe i Üünexǖwa tükǖ nanawëx ga naguxǖraxǖxǖ ga taxǖ ga mexǖgǖ rǖ cuërxuxǖgǖ ga norǖ poramaǟ naxǖxǖ yema núma nanaxwëxexǖäcǖma. Rǖ yemaäcǖ nixi ga wenaxärǖ tükǖ nüxǖ nadauxëexǖ na aixcǖma yïixǖ na Cristugagu tükǖ nangëxmaxǖ i ngēma maxǖ.

Tupana rǖ ñoma ga naännewa nanamu ga Ngechuchu ya Cristu na taxriǖ duǖxǖlxǖyǖtükçëx

⁵ Rǖ ñuxma rǖ guxǖma i ngēma mexǖgǖ i Cristugagu tükǖ nangëxmaxǖ i pemaǟ nüxǖ tixuchigaxǖ, rǖ Tupana rǖ taguma daxǖcǖäx ga norǖ orearǖ ngeruǖgǖna naxǟga na namaǟ inacuëgxǖcëx. Natǖrū duǖxǖgǖxǖ nixi ga namuxǖ na namaǟ inacuëgxǖcëx ga guxǖma ga yema mexǖgǖ.

⁶ Erǖ Tupanaärǖ ore i ümatǖxǖwa rǖ ñanagǖrǖ:

“Pa Tupanax, ¿rǖ tacǖ nixi i duǖxǖgǖ rǖ ngēmacëx nagu curǖxǖnüxǖ? ¿Rǖ tacǖwa name rǖ ngēmacëx nüxǖ cungechaǖxǖ?

⁷ Rǖ paxǟchi curǖ orearǖ ngeruǖ ga daxǖcǖäxgütǖǖwa cunayexmagǖxëe ga duǖxǖgǖ, natǖri i ñuxma rǖ aixcǖma namaǟ cutaǟe rǖ nüxǖ quicuëxǖxǖ.

⁸ Rǖ naxmëxwa cunangëxmaxëe i guxǖma ga yema cuxǖxǖ”, ñanagǖrǖ i ngēma orewa. Rǖ yemaäcǖ nixi ga Tupana ga duǖxǖgümëxëwa nayexmagǖxëeäxǖ i guxǖma i ñoma i naännewa ngëxmaxǖ. Rǖ nataxuma i tacǖ i ñoma i naännewa i tama naxmëxwa nangëxmaxëeäxǖ. Natǖrū woo na ngëmaäcǖ yïixǖ, rǖ ñuxma rǖ ta tauta nüxǖ tadau na duǖxǖgümëxëwa nangëxmaxǖ i guxǖma i ñoma i naännewa ngëxmaxǖ.

⁹ Natǖrū nüxǖ tadau ya Ngechuchu ya aixcǖma guxǖmaäma icuäcǖ. Rǖ yexguma Tupana ñoma ga naännewa namuxgu rǖ paxǟchi norǖ orearǖ ngeruǖ ga daxǖcǖäxgürǖ ñaxtǖwaama nanaxǖxëe. Natǖri i ñuxma ya Tupana rǖ poraäcǖ Ngechuchuxǖ nataxëe rǖ äëxgacǖ ya tacǖ nayaxixëe yerǖ ngǖxǖ ninge rǖ guxǖma ga duǖxǖgǖcëx nayu yerǖ yemaäcǖ nanaxwëxe ga Tupana yerǖ tükǖ nangechaǖ rǖ tükǖ narǖngǖxëeächǟ.

¹⁰ Yerǖ na Tupana rǖ nanaxwëxe na guxǖma i naxǟcǖgǖ nüxǖ nangëxmaxǖcëx i nachica i mexǖ i naxǖtawa. Rǖ yemacëx ñoma ga naännewa namamu ga Ngechuchu ya Cristu na ngǖxǖ yangexǖcëx rǖ taxcëx nayuxǖcëx na aixcǖmaxǖchi tükǖ nangëxmaxǖcëx i maxǖ i taguma gùxǖ. Rǖ name nixi na yemaäcǖ naxǖäxǖ ga Tupana yerǖ nümatama nixi ga naxǖäxǖ ga guxǖma rǖ namëxwa nangëxma na núma nanaxwëxexǖäcǖma namaǟ inacuäxǖcëx.

¹¹ Rǖ Ngechuchu nixi ya tükǖ imexëégǖcǖ na Tupanapéxewa ixǖnegrǖxǖcëx. Rǖ ñuxma i núma ya Ngechuchu ya tükǖ imexëégǖcǖ rǖ guxǟma i yixema na tükǖ yaxǖünexëégǖxǖ rǖ wüxitama nixi ya Tanatǖ. Rǖ ngëmacëx nixi i núma ya Ngechuchu ya Tupana Nane, rǖ tama taxcëx naxǟnëxǖna na naëñegǖmaǟ tükǖ naxuxǖ.

¹² Erǖ Tupanaärǖ ore i ümatǖxǖwa rǖ ñanagǖrǖ ga Nane:

“Rǖ chaueneëgǖxǖ tá nüxǖ chacuëxëe i cuchiga, Pa Chaunatǖx. Rǖ norǖ ngutaquëxegǖwa rǖ tá cuxcëx chawiyae na ngëmaäcǖ cuxǖ chichuëxǖxǖcëx”, ñanagǖrǖ.

¹³ Rǖ toxnamana i Tupanaärǖ ore i ümatǖxǖwa rǖ ñanagǖrǖ ta ga Nane:

“Cuxǖ chayaxȫ, Pa Chaunatǖx, erǖ nüxǖ chacuëx rǖ tá choxǖ curǖngǖxëe”, ñanagǖrǖ. Rǖ ñanagǖrǖ ta:

“Rǖ daxe chixi, Pa Chaunatǖx, namaǟ i cuxacǖgǖ i chaueneëgǖ i choxna cumugǖxǖ”, ñanagǖrǖ.

¹⁴ Rǖ núma ga Ngechuchu rǖ woo Tupana na yïixǖ natǖri duǖxǖtükǖäcǖ ñoma ga naännewa naxǖ na taxrǖxǖ naxǟmachixǖcëx rǖ naxǟgǖxǖcëx na tachicǖ nayuxǖcëx rǖ yemaäcǖ yanaxoxëeäxǖcëx ga Chatanäärǖ pora ga namaǟ tükǖ iyanatauxëexchaǖxǖ.

¹⁵ Rü yemaācū nanaxū ga Ngechuchu na Chatanámēxēwa tūxū ínanguxūxēēxūcèx ya guxāma ya yíxema noxri naxcèx muīlēx ga na tayuexū.

¹⁶ Rü yemacèx ñoma ga nañnewa nangu ga Ngechuchu na taxcèx nayuxūcèx i guxāma i yixema na Abráürüü yaxōgūxū. Rü tama daxūcūlāx i orearü ngeruūgucèx nayu, natürü taxcèx nixī ga numa naxūxū rü nayuxū.

¹⁷ Rü nüma ga Ngechuchu rü nanaxwèxe na yixema i naeneegü ixīgūxūrūtama nügü na yaxīxēēxū na yemaācū aixcūma meçümäcü ya nüxū ingechañtūmūlögucü ya törö choguruū yīxūcèx i Tupanapéxewa. Rü yemacèx nixī ga nügü inaxāxū rü nayuxū na yemaācū Tupana duúlxügüax nüxū ngechañtūcèx i norü pecadugü.

¹⁸ Rü yema nümatama ngúxū na yangexū ga yexguma Chataná nüxnä ñügü, rü ngēmacèx i ñuxma rü nüxū natauxcha na tūxū nangūxēēxū ya yíxema Chataná tūxna ñünxē.

3

Ngechuchu rü Moichéxü narüyexera

¹ Rü ñuxma Pa Chaueneegü ya Tupanapéxewa Üünegüre, rü pexü nixī ya Tupana inadexü na norü duúlxügü pixigüxūcèx. Rü ngēmacèx name nixī i aixcūma meä nagu perüñüü ya Ngechuchu ya Cristu ya Tupana nüma namucü. Rü nüma ya Ngechuchu nixī i törö choguruū i Tupanapéxewa tūxū ixüñneñxēēxū. Rü yimaāxū nixī i yaxōgūxū.

² Rü Tupana rü marü Ngechuchuxū naxuneta na naxüñxūcèx ga yema puracü ga Tupana nüxnä ãxū. Rü nüma ga Ngechuchu rü aixcūma Nanatüga naxñü rü nayanguxēē ga yema puracü yexgumarüü ga Moiché meäma na naxüñxū ga yema puracü ga Tupana nüxnä ãxū na nüxnä nadauxūcèx ga Tupanaärü duúlxügü ga Yudügü.

³ Rü woo ga noxri rü Moichéxü nitaégacüñxēē ga Tupana, natürü i ñuxma rü Moichéarü yexera Ngechuchuxū nixī i yataégacüñxēēxū. Rü wüxi ya ïpata ya ngexwacèx ixüñnerüü nixī, erü woo ngëma ïpatamaä tataäe, natürü ngëma yexeraäcü nüxū icuëxüñxū nixī i ngëma ïpataaru üruü.

⁴ Rü guxüñema ya i rü nüxū nangëxma i norü üruü. Natürü guxüma i tacü i ngëxmaxü, rü Tupana nixī ya naxücü.

⁵ Rü Moiché rü wüxi ga Tupanaärü duúlxügü ga aixcūma mexü nixī yerü meä nüxnä nadau ga Tupanaärü duúlxügü ga Yudügü, yema Tupana namaä nüxū ixuxñrüü. Rü nüma ga Moiché nixī ga yema duúlxügumä nüxū yaxuxü ga ñuxäcü Tupana tá yixcüra nüxū na rüngüxēēxū.

⁶ Natürü nüma ya Ngechuchu rü Moichéarü yexera nixī erü Tupana Nanexñchi nixī. Rü nüma nixī i nüxnä nadauxū i guxüma i ngëma Tupanaärü duúlxügü ixīgüxü. Rü yixema rü ta Tupanaärü duúlxügü tixigü ega aixcūma Ngechuchuañxū yaxōgugu rü taguma nüxū rüxoegü. Rü Tupana nanaxwèxe na guxüguma Ngechuchumaä itaägëxü erü nüxū tacuëx na wüxi i ngunexü rü tá taxcèx nataeguxü na wüxiwa namaä ingëxmagüxūcèx.

Tupanaärü duúlxügü rü tá inarüngüü

⁷⁻⁸ Rü ngēmacèx i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü i Naäe i Üünexü:

“Rü ñuxma na nüxū pexüñxüü i ngëma Tupana pemaä nüxū ixuxü, rü tama name na nüxū pexoexü, yexgumarüü ga na naxüñxü ga yema duúlxügü ga Tupanaxü ügüxü rü tama naga ñünxü ga yexguma Moichéwe naxñxüga yema naäne ga ngextá taxüema ïxäpataxüwa”.

⁹ Rü yemacèx ga Tupana rü ñanagürü:

“Rü yéma nixī ga chixexü naxügüxü ga nuxcümaügüxü ga perü oxigü yerü choxü naxügü yerü tama choxü nayaxōgüchaü. Rü yemaäcü nanaxügü woo 40 ga taunecüga nüxū na nadaugüxü ga yema mexügü ga ünuxü ga napëxewa chaxüxü.”

¹⁰ Rü yemacèx namaä chanu ga yema duúlxügü, rü ñacharügü nüxü: ‘Pema rü guxüguma chixexüguxicatama perüñtüñeecha, rü taguma penaxüxchaü i ngëma chanaxwèxexü na penaxüxü, ñacharügü nüxü.’

¹¹ Rü yemacèx nixī ga namaä chanuxü ga yema duúlxügü, rü aixcümaxñchi namaä nüxū chixu na tătämä yema naäne ga noxri namaä ichaxunetaxüwa nangugüxü na ngëxma nangüñxēēxèx”, ñanagürü ga Tupana.

¹² Rü ñuxma Pa Chaueneegü, rü name nixī i pegüna pedaugü na tama ngürüñchi pechixearü maxñdäxücèx, rü ngëmagagu na nüxü perüxoexü na Tupana ya maxñcüaxü na peyaxōgüxü.

¹³ Natürü ñuxma pexü natauxchagu, rü name nixī na wüxicigü pegüaxü penangüchañxüexü i guxü i ngunexüga na taxüema i petanüwa Tupanaxü taxoxücèx nagagu i ngëma pecadu i pexü womüññexü.

¹⁴ Rü ngëma na Cristuxüñtawa nayauxgüxücèx i maxü i taguma gúxü, rü tanaxwae na guxüguma aixcūma yaxōgüechaxü. Rü ngëxguma noxrirüütama guxüguma meä nüxü

yaxōgüechagu rü tama nüxü rüxoegu, rü tá namaā tüxü nangēxma i tachica i daxüguxü i naānewa.

15 Natürü ñuxma nixi i namexü na meāma yaxōgüxü. Rü ngēmacèx i Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Rü ñuxma na nüxü pexinüexü i ngēma Tupana pemaā nüxü ixuxü, rü tama name na nüxü peexoexü, yexgumarü ga yema duüxügü ga tama Tupanaga ïnüexü ga yexguma Moichéwe naxixgu ga yema naāne ga ngextá taxúema íxāpataxüwa”,
ñanagürü.

16 ¿Rü texégü tixü ga guxema nüxü ïnüexü ga yema Tupana tūmamaā nüxü ixuxü, rü ñuxüchi tama Tupanaga ïnüexü? Rü pemaā nüxü chixu rü yemagü nixi ga yema duüxügü ga Moiché Equituanewa ínguxülxéexü.

17 ¿Rü texémaā nixi ga nanuxü ga Tupana ga 40 ga taunecü? Rü pemaā nüxü chixu rü namaā nanu ga yema duüxügü ga chixexü ügxü. Rü yemacèx yema nachica ga ngextá taxúema íxāpataxügu nayue.

18 ¿Rü texégümaā nixi ga aixcümäxüchi inaxunetaxü ga Tupana na tātitáma yema naānewa nangugüxü na yexma nangüexüçèx? Rü pemaā nüxü chixu, rü yemagü nixi ga yema duüxügü ga tama naga ïnüexü.

19 Rü ngēmawa nüxü tacuëx na taxucürüwama yema naāne ga noxri Tupana namaā ixunetaxüwa nangugüxü ga yema duüxügü, yerü tama nüxü nayaxöögü.

4

1 Rü ngēmacèx i ñuxma na Tupana tamaā ixunetaxü na nügüxütawa tá tüxü ya chocuxéexü na ngēxma rüngüexüçèx, rü tanaxwexe i taxuäegü, na tama ngürüächi wüxié i tatanüwa tama ngēxma taxücxü.

2 Erü ñuxma i yíxema rü marü nüxü taxinü i Tupanaārü ore i mexü, yexgumarü ga yema nuxcümälgüxü ga duüxügü nüxü na naxinüexü. Natürü nümagü ga yema duüxügü rü taxuwama nüxü name ga nüxü na naxinüexü ga yema ore yerü tama yema naga ïnüexüruü aixcümä nüxü nayaxöögü.

3-4 Natürü i yíxema na yaxōgüxü, rü tá aixcümä Tupanaxütawa tichocu na ngēxma rüngüexüçèx. Rü wüxiwa i Tupanaārü ore i ümatüxüwa rü ngüxchigaarü ngunexüçigakü nixu, rü ñanagürü:

“Rü 6 ga ngunexüga nixi ga naguxéexü ga norü puracü ga Tupana. Rü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguguxu rü guxüma ga norü puracüna narüngü”,
ñanagürü. Rü nuxcümä ga Tupana rü nanaxwexe na nangülexü ta ga yema nuxcümälgüxü ga törü oxigü ga Moichéwe rüxü. Natürü ga nümagü rü tama nüxü nayaxöögüchaü rü tama naga naxinüe. Rü yemacèx ga Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Yema duüxügü rü tama choxü nayaxöögü rü yemacèx namaā chanu rü aixcümäxüchi namaā nüxü chixu na tātitáma yema naāne ga namaā ichaxunetaxüwa nangugüxü na ngēxma nangüexüçèx”,
ñanagürü.

5-6 Rü yemaäcü ga yema duüxügü ga nüxira nüxü ïnüexü ga Tupanaārü ore i mexü, rü tama nawa nichocu ga yema nachica ga Tupana namaā nüxü ixuxü, yerü tama naga naxinüe. Rü ngēmacèx nixi i Tupanaārü ore i ümatüxüwa i ñaxü:

“Ngēma duüxügü i tama chauga ïnüexü rü tātitáma ngēma nachica i namaā ichaxunetaxüwa nichocu na ngēxma nangüexüçèx”,
ñaxü. Natürü ñuxma rü ta nangēxma i nachica i tūmacèx ya yíxema ngēxma Tupanaxütagu chocuchaüxü na ngēxma tarüngüexüçèx.

7-8 Rü ngēma nachica i ngextá nagu nangüexü i duüxügü rü tama yema naāne ga nuxcümälgüxü ga törü oxigüxacüga tūmaäru äexgacü ga Yochuémaä tayauxgüxü nixi. Yerü yexguma chi yema naāne yíxigu, rü Tupana rü tāu chima wenaxärü nüxü naxuneta ga to ga ngunexü na nagu naxütawa yachocuxüçèx na ngēxma nangüexüçèx i duüxügü. Rü yemacèx ga Tupana rü wenaxärü nüxü naxuneta i wüxi i to i ngunexü na naxütawa yachocuxüçèx i duüxügü na ngēxma nangüexüçèx. Rü ngēma ngunexü rü ñuxma nixi. Rü yemacèx ga Tupana rü mucüma ga taunecü ga Moichéwena rü Dabímaä nüxü nixu ga yema norü ore ga ümatüxü i ñaxü:

“Rü ñuxma na nüxü pexinüexü i ngēma Tupana pemaā nüxü ixuxü, rü tama name na nüxü peexoexü”,
ñaxü. Rü yematama nixi ga ore ga marüchirëx pemaā nüxü chixuxü.

9 Rü ngēmacèx i ñuxma rü ta nangēxma i wüxi i nachica i üünexü i nagu tá aixcümä nangüexü na ngēxma Tupanaārü duüxügü ixigüxü.

¹⁰ Rü yíxema Tupanaxütawa ichocuxe na ngéhma tarüngüexüçèx, rü nüxna tarüngüe i guxüma i tümaärü puracüg yexgumarüü ga Tupana rü nüxna na nangüxü ga norü puracüg ga yexguma naáne naxügxuwena.

¹¹ Rü ngémacèx name na meä yaxögüxü rü naga ixñüexü na ichocuxüçèx i ngextá Tupana tükü írungüexüexüwa. Erü tama tanaxwèxe na texé ngürüächi yema nuxcümaügüxü ga duüxügü ga tama Tupanaga ñüexürrü norü orexü na taxoxü.

¹² Erü Tupanaärü ore rü namaxü rü naporaxüchi. Rü wüxi i tara i guxüdcuwawa meä waixmanguüärü yexera nixi na natexü. Erü ngéma ore rü tawa nixücu ñüxmata taäewa nangu, rü ñüxmata nowa nangu i ngéma wüxicigü nagu rüxiñüxü. Rü ngémaäcü meäma nanangoxéëämä i guxüma i ngéma yixicatama nagu rüxiñüxü rü tükü ngúchaüxü.

¹³ Rü nataxütáma i facü i Tupana üxü i tá naxchaxwa nügü icüxü erü napexewa rü guxüma meä nangox. Rü guxüxü nadau rü guxüxü nacuëx ya yima tá tükna cacü na namaä nüxü ixuxüçex i törü maxüchiga.

Ngechuchu rü meçüxüchi ya törü ngülxéëruü nixi i Tupanapéxewa

¹⁴ Ngechuchu ya Tupana Nane rü meçüxüchi ya törü ngülxéëruü nixi i Nanatüpëxewa. Rü ñüxma rü daxügxü i naânewa i Nanatüxtawá nangéhma na ngéma taétüwa nachogüxüçèx. Rü ngémacèx tanaxwèxe i guxüguma nüxü tayaxögüecha rü taguma nüxü tarüxo.

¹⁵ Rü nüma ya Ngechuchu rü aixcüma nüxü nacuëx na tükü nangüxéëxü erü nüxü nacuëx na ñuxäcü tükü naguxchaxü i ngéxguma Chataná tükna ñügu rü pecadugu tükü nanguxéëchaügu, yerü nüxna rü ta naxiñü ga Chataná, ngéma tükna na naxiñüxürrü. Natüri nüma ga Ngechuchu rü taguma chixexü naxü.

¹⁶ Rü ñüxma na tükü nangémaxü ya törü ngülxéëruü ya Ngechuchu, rü name nixi i tama imuüëäcüma nüxna tangaicamagü ya törü äëxgacü ya Tupana ya tükü ngechaücü. Rü tanaxwèxe na ngémaäcü nüxna ingaicamagüxü na nüxü ingechaütmüügüxüçèx rü tükü nangechaüäcüma tükü nangülxéëxüçex i ngéxguma guxchaxügü tükna ngaicamagu.

5

¹ Nuxcüma ga Tupana rü Moïchémaä nüxü nixu na Aräü yüixüçèx ga Yudífugüärü paigüerü ixixü na guma duüxügüertüwa chogüxülcex ga Tupanapéxewa. Rü guxüma ga yema Aräüwena ügüxü ga paigüerü rü duüxügütanüwa nüxü naxunetagü na yema duüxügüärü ngülxéëruü yüixüçèx ga Tupanapéxewa rü Tupanana naxääxüçèx ga ämaregü rü Tupanacex nadaiäxüçèx ga naxüñagü na yemaäcü nüxü nüxü nangechaüxüçèx ga norü pecadugu.

² Natüri ngéma paigüerü rü guxüma i duüxügürürtama nixi na pecadugu nanguxü. Rü ngémaäcex nüxü nacuëx na ñuxäcü yaxna namaä naxiñüxü i duüxügü i ngéxguma naêchitamare pecadu naxüegü rü tama aixcüma Tupanawé naxixgu.

³ Rü ngéma paigüerü rü tama ngéma duüxügüärü pecaducexicatama nixi i nadaiäxü i naxüñagü, natüri nanaxwèxe i noxrtüama pecaducex rü ta na nadaiäxü i naxüñagü na ngémaäcü Tupana nüxü nüxü nangechaüxüçex i ngéma pecadugu.

⁴ Rü taxúema tügütama tingucuchixëe na paigüerü tüküçèx. Natüri Tupana nixi ya tükü unetacü rü tükna naxäcü i ngéma puracü na paigüärü äëxgacü tüküçèx, yexgumarüü ga Tupana rü Aräüxü na yangucuchixëëxürrü na paigüerü yüixüçèx.

⁵ Rü yexgumarüü ga Ngechuchu rü tama nügütama ningucuchixëe na Tupanapéxewa törü ngülxéëruü i paigüerü yüixüçèx. Natüri Tupana nixi ga yangucuchixëëcü. Yerü Tupanatama nixi ga nüxü ñiacü:

“Cuma nixi i Chaune. Rü ñüxma chanangoxéë na Chaune quiixü”, ñiacü.

⁶ Rü toxnamana i Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü ta:

“Cuma nixi i guxügutáma duüxügüärü ngülxéëruü i paigüerü quiixü, guma pai ga Melquisedérüü”, ñanagürü.

⁷ Rü yexguma Cristu ñoma ga naânewa maüxgu, rü poraäcü nayumüxü rü tagaäcü rü naxauxäcü Tupanana naca na nüxü nangülxéëxüçèx na naga naxiñüxüçex. Rü yemaäcü nanaxü ga Cristu, yerü Tupana rü napora na nüxü nangülxéëxüçex na tama yuxü namuüxüçèx. Rü Tupana rü Cristuxü naxiñü yerü nüma ga Cristu rü aixcüma Tupanaga naxiñü.

⁸ Rü nüma ga Cristu rü woo Tupana Nane na yüixü, natüri ngüxü ninge naxcèx na Tupanaga naxiñüxü.

⁹ Rü yemaäcü nügü inaxä rü curuchagu nayu na tümaärü maxëëxürrü yüixüçèx ya guxâma ya yíxema naga ñüexë.

10 Rü Nanexű nixi ga naxunetaxű ga Tupana na guxűgutáma nügüpěxewa törü ngüxéêruň i paigüeru yiixüčex yexgumarüň ga pai ga Melquisedeň ga norü yumüxewa nuxcümäčü ga törü oxi ga Abráüčex Tupanana çacü na guma Abráüxü nangüxéexüčex ga Tupana.

Wüxi i ñüxcümäčüchixű nixi na nüxü rüxoexü na yaxögüxü

11 Rü ñüxma rü toxü nangëxma i muxüchixüma i ore i Cristuchiga ixixü i pemaä nüxü tixuxchaňxü. Natürü naguxchaxüchi na meämä pemaä tanangoxéexü i ngëma, erü pema rü tama pexü natauxcha na nüxü pecuáxü.

12 Rü marü ñüxgumama nüxü na pecuáxü i Tupanaärü orechiga, rü pema rü chi marü namaä pengüexéetae. Natürü i pema rü ñüxma rü ta penaxwexe na wena pemaä tanangoxéexü i ngëma Tupanaärü ore i tauxchaxü i nawa inaxügüxü na Tupanachigaxü icuáxü. Rü ngëmaäčü i pema, rü ñoma ñoxhana i naëgenenixüwa maixürütama pixigü. Erü nüxü pecuèxgüläga i guxüma i ngëma Tupanaärü ore i yexeraäčü tamaä nüxü ixuxü i Cristuchiga na ñüxäčü Tupana naxwëxexü na naga peixinüexü.

13 Rü yíxema yaxöxë ya tama nüxü cuèxégaxe na ñüxäčü Tupanacex tamaxüxü, rü wüxi i ñoxhana i maixürüň tixi. Rü ngëmaäčü pixigü i pemax.

14 Natürü yíxema yaxöxë ya tûmamaä yaxüxe na tanangugüxü na tacü yiixü i nguxéêtae i mexü rü éxna chixexü, rü aixcümä nüxü tacuëx na ñüxäčü Tupanacex tamaxüxü. Rü yíxema rü ñoma wüxi i duüxü i yaxü i namachimaä ñwemüxürüň tixi. Natürü i pema rü tama ngëmaäčü pixigü.

6

1 Rü ngëmacex name nixi i yexeraäčü tingüeetanü na aixcümä meä nüxü icuáxüčex i Cristuchiga. Rü tanaxwexe na nüxü ichopetüxü ga yema ore ga nawa inaxügüxü na Cristuchigaxü icuáxü. Rü tâutáma yeüčürü yema ore ga nawa inaxügüxüčiga tidexagülecha. Rü taxucëxma tüxcüü wena pemaä nüxü tixu na nüxü perüxoexüčex na nagu peixü i ngëma mugü ga Moiché ümatüxü i tama tüxü maxëxëxü. Rü ngëxgumarüň ta taxucëxma tüxcüü wena pemaä nüxü tixu i nachiga na ñüxäčü Tupanalaaxü yaxögüxü.

2 Rü ngëxgumarüň ta taxucëxma tüxcüü wena pexü tangüexëe na ñüxäčü Tupanacex íibaüxü rü ñüxäčü duüxügüxü ingögüäcüma namaä iyumüxexü. Rü ngëxgumarüň ta taxucëxma tüxcüü wena pexü tangüexëe na ñüxäčü tá wena namaxëxü i duüxügü i yuevü rü ñüxäčü naâneärü guxgu rü Tupana tá wüxicigü i duüxügüna çaxü na ñüxäčü namaxëxü i ñoma i naânewa.

3 Rü ngëmacex i ñüxma rü ngëxguma Tupana tama tüxna nachüxgu rü tanaxwexe i yexeraäčü tingüeetanü na aixcümä guxüma i Cristuchigaxü icuáxüčex rü nüxü na icuáxüčex na aixcümä ngëma nüma nanaxwëxexüäcüma meä naxcëx na imaxëxü.

4⁵ Natürü ngëxguma chi wüxicie Cristuxü yaüxgu, rü chi meämä Tupanaxü tacuëxgu, rü chi Naäe i Üünexüxü tayaüxgu, rü chi nüxü tacuëxgu na ñüxäčü namexü i Tupanaärü ore rü ñüxäčü na namexü i daxüguxü i naâne, rü name nixi i taxuaš.

6 Erü ngëxguma chi ngëmaäčü meä tayaxöxgu i noxrix rü ñüxüchi Cristuxü itatexüchixgu, rü marü taxucürüwama texé wenaxarü Tupanacex tükü tataeguxëe. Erü ngëxguma ngëmaäčü itanatexüchixgu ya Tupana Nane, rü ñoma wena curuchawa tayapotaxürüň tayaxixëe, erü guxü i duüxügüpëxewa äne nüxü tingexëe.

7 Rü dükax, wüxi i naâne i pucü nagu nguxü rü meämä nanetü nawa nayaë tûmacex ya yíxema nagu ûanexë, rü Tupanaärü ngüxéêgagu nixi i ngema.

8 Natürü ngëxguma ngëma naâne rü tuxu rü natüanegü i chixexü nawa yaegu, rü Tupana rü tá chixexü namaä naxuegu rü üxüwa tá nigu i guxüma i nawa yaexü. Rü ngëxgumarüň tá tixi ya yíxema Cristuxü itáxe.

Ítananguxëe na nayaüxü i maxü i taguma gúxü rü ngëmacex tama nüxü tarüxoe na yaxögüxü

9 Natürü, Pa Chaueneëgü ya Pexü Tangechaügüxe, rü woo ngëmaäčü pemaä tidexagü, natürü aixcümä nüxü tacuëx na tama ngëma duüxügü i nüxü rüxoexüřüň pixigüxü. Erü pema rü pexü nangëxma i maxü i taguma gúxü, rü Tupana rü tá aixcümä poraäčü pexü narüngüxëe na naxcëx pemaxëxüčex.

10 Erü nüma ya Tupana rü aixcümäcü nixi. Rü nüma rü tâutáma nüxü inayarüngüma ga yema mexü ga pexüxü rü ñüxüčü taeneëgü i yaxögüxüxü na pengechaügüxü ga yexguma nüxü perüngüxëegü, ngëma ñüxma ípenaxüxüřüňtama.

11 Rü ñüxma rü tanaxwexe i wüxicigü i pema rü ngëmaäčü noxrirüň mexü i perü ngúchaümaä nüxü perüngüxëegüčecha i taeneëgü ñüxmatáta wena nüma naxü ya Cristu. Rü tanaxwexe na ngëmaäčü pemaxëxü na düxwa aixcümä Cristuxütawa pengugüxü ngëma ípenanguxëexüřüň.

¹² Rü tama tanaxwèxe na nüxü perüxoetanüçüüxü na Cristuwe perüxiixü. Natürü tanaxwèxe i naxrüü pixigü i ngëma duülxügü i guxüguma meä yaxögüäcüma Cristuwe rüxiämäxü rü nayauxgüxü i guxüma i ngëma mexügü ga Tupana namaä ixunetaxü.

¹³ Rü dücax, yexguma törü oxi ga Abráümaä inaxunetagu ga Tupana rü nügüégagutama inaxuneta, yerü tataxuma ga texé ga norü yexera ixixé na tümaegagu inaxunetaxüçex.

¹⁴ Rü yemacèx ga Tupana rü Abráüxü ñanagürü:

“Rü aixcumaxüchi tá poraäcü cuxü charüngüxé. Rü tá cuxü nangëxma i muxüchixüttama i cutaagü”, ñanagürü.

¹⁵ Rü Abráü rü meäma ínananguxé ga guma nane ga Tupana namaä ixunetacü. Rü yemacèx nabu ga guma nane ga Ichaá ga Tupana namaä nüxü ixucü.

¹⁶ Rü ngëxguma duülxügü tacüçex ixunetagü, rü to i norü yexera ixixüdegagu inaxunetagü. Rü wüxicana facüçex ngëmaäcü inaxunetagü, rü nüxü tacuëx rü aixcumä tá nanaxügü i ngëma naxcèx inaxunetagüxü, rü marü taxucürüwama yeücürü nachiga nidegagüeche.

¹⁷ Rü yemacèx ga Tupana rü yexguma inaxunetagu namaä ga yema duülxügü ga nayauxgüxü tá ga yema ngüxé ga Tupana nüxna áxchaüxü, rü nügüégagutama inaxuneta, yerü nanaxwèxe na meäma nüxü nacuëgxüxü na aixcumä tá yanguxéêaxü rü tagutáma naxüchicüüxü ga yema namaä inaxunetaxü.

¹⁸ Rü nüxü tacuëx rü ngëxguma tacüçex nügüégagutama ya Tupana, rü taxucürüwama tükü nawomüxé rü nanaxüchicü i ngëma. Rü ñuxma i guxäma i yixema na Tupanacèx ibuxmüsü na tükü nangüxéexüçex rü tükü namaxëxéexüçex, rü nüma ya Tupana rü nügüégagutama inaxuneta na ngëmaäcü tá tükü nangüxéexü. Rü ngëmaäcü tükü nanangüchüxü rü tükü narüngüxé rü nüxü icuáxüçex na aixcumä tá nayauxgüxü i ngëma maxü i taguma gúxü i tamaä inaxunetaxü.

¹⁹ Rü ñuxma na ínanguxéexü na aixcumä tá nayauxü i ngëma maxü i taguma gúxü, rü taxucèxma taxoegaäegü, erü nüxü tacuëx na aixcumä daxüguxü i naänewa i Tupana íngëxmaxüwa tá ingugüxü.

²⁰ Rü ngëma nangëxma ya Ngechuchu i ñuxma yerü nüxra yexma naxücu na Tupanapéxewa taetüwa nachogüxüçex. Rü ngëmaäcü guxüguma törü ngüxéerü i paigüeru nixi, guma Melquisedé ga Tupanapéxewa Abráüetüwa chogücürü.

7

Ngechuchu rü guma nuxcumätcü ga pai ga Melquisedérüüttama nixi

¹ Rü guma Melquisedé rü iäne ga Charéüärü äexgacü nixi ga yexguma namaüxgu ga Abráü. Rü nüma ga Melquisedé, rü duülxügürü pai nixi ga Tupanapéxewa. Rü yexguma Abráü rü to ga nachiüäneärü äexgacügümä nügü nadaixgu rü nüxü nayexeragu, rü Melquisedé rü namawa Abráüpexegu nayangu ga yexguma Abráü napatacex taegugu. Rü nüma ga Melquisedé rü Tupanäegagu Abráümaä mexü naxuegu.

² Rü Abráü rü nüxü nayexma ga guxüma ga yemaxügü ga yema äexgacügü ga naäma nügü nadëixüna napuxüxü. Rü yemawa inanaxüxüchi ga yema Tupanana üxü, rü Melquisedéna nanaxä. Rü ngëma naega i Melquisedé rü Äexgacü ya Ixaixcumäcü ñaxüchiga nixi. Rü norü iäne ga Charéü rü Taäexéerü ñaxüchiga nixi. Rü ngëmacèx i naega i Melquisedé rü Äexgacü ya Taäexéerü ñaxüchiga ta nixi.

³ Rü Tupanaärü ore ga nuxcumä ümatüxüwa rü tama nüxü nixi na texé tiixü ga natanü rü naë rü norü oxigü ga Melquisedé. Rü ngëgxumarüü ta tama nüxü nixi i norü buxchiga rü norü yuxchiga. Rü ngëmacèx Tupana Nanerüü guxüguma duülxügürü ngüxéerü ya pai nixi i Tupanapéxewa.

⁴ Rü ñuxma rü name nixi i nagu perüxiinüe na ñuxäcü aixcumä äexgacü ya tacü yíixü ga Melquisedé. Yerü nuxcumätcü ga törü oxi ga Abráü rü Melquisedéna nanaxä ga yema Tupanana üxü ga natanüwa ga yema yemaxügü ga togü ga äexgacügümä napuxüxü. Rü ngëmawa nüxü tacuëx na Tupanapéxewa törü oxi ga Abráüärü yexeracü yíixü ga Melquisedé.

⁵ Rü ñuxma i Yudiugü, rü guxüma i norü ngëmaxüwa ínanaxüxüchigü i ngëma Tupanana üxü, rü ñuxüchi norü paigüna nanaxä yerü yemaäcü nixi ga namuäxü ga yema mugü ga Moiché ümatüxü. Natürü guxüma i ngëma paigü rü Lebitaagü nixigü. Rü nüma ga Lebí rü guxüma i Yudiugürü Abráütaa nixi. Rü ngëmaäcü i ngëma Yudiugü rü norü paigüna nanaxä i ngëma Tupanana üxü, woo natanüxügü i Yudiugü na yíixü i ngëma paigü.

⁶ Natürü ga Melquisedé rü woo tama Lebitaa nixi, natürü Abráümëxewa nanayaxu ga yema Tupanana üxü. Rü nüxü tacuëx na Abráü yíixü ga noxri nayaxucü ga Tupanaärü uneta. Rü Melquisedé rü Tupanana naca na Abráümaä mexü naxueguxüçex.

⁷ Rü guxâma meâma nûxû tacuèx rü ngêxguma texé toguecèx Tupanana caxgu na tûxû nangûxéêxûcèx, rü Tupanapêxewa rü yíxema nûxna çaxe rü ngêma togü i naxcèx itaçaxûrû yexera tixî. Rü ngêmaâcü nûxû tacuèx na Abráûrû yexera yiixû ga Melquisedé i Tupanapêxewa.

⁸ Rü ñuxma i nuâ tatanüwa rü ngêma paigü i ngîxû yauxgûxû i ngêma dîeru i Tupanana ûcû, rü duûxûgûmara nixûgû rü tâ nayue. Natürû ngêxguma Melquisedéchiga yadexagu i Tupanaârû ore, rü ñoma namaxûxûrû nixî i nachiga yadexaxû. Rü ngêmawa nûxû tacuèx na Cristu ya guxûguma maxûcûrû na yiixû ga Melquisedé.

⁹⁻¹⁰ Rü Abráûtaa ga Lebí, rü guxûma i paigü i Lebítaaagü ixîgûxû i ñuxma ngîxû yauxgûxû i ngêma dîeru i Tupanana ûcû, rü nûmagü rü ta Abráûmaâ Melquisedéna nanaxâgû ga yema Tupanana ûxû. Yerü nûma ga Lebí rü guxûma ga nataagü i ñuxma Yudûgûrû paigü ixîgûxû, rü woo ga na tauta nabuexû ga yexguma, natürû marû Abráûxûnewa nayexmagü ga yexguma Melquisedé namawa Abráûpêxegu yanguxgu. Rü ngêmawa nûxû tacuèx na guxûma i ngêma paigûrû yexera yiixû ya Melquisedé.

¹¹ Rü nuxcumâûgûxû ga törû oxigü ga Yudûgû, rü Lebítaaagü ga paigümêxewa nixî ga nayauxgûxâxû ga Tupanaârû mugû. Natürû pemaâ nûxû chixu rü yexguma chi yema paigü aixcûma yema Yudûgûxû imexêegûga Tupanapêxewa, rü taxucèx chima Tupana nûxû naxuneta ga naî ga pai ga Melquisedérû ixîcû ga tama Lebítaa ga Arâûrû ixîcû. Rü yemacèx ga Tupana rü nûxû naxuneta ga Nane ga Ngechuchu na törû choguruû ya pai yiixûcèx.

¹² Rü yemacèx ga Tupana rü yema Yudûgûrû paigûchicûxû nayangucuchixêe ga Cristu. Rü nûma nixî i ñuxma i aixcûma Tupanapêxewa tûxû yamexêegûxû. Rü guxûma ga Lebítaa rü paigü nixûgû yerü yemaâcü nixî ga naxuegûxû nawa ga yema mugû ga Moîché ümatûxû. Natürû nûma ga Cristu rü marû nanaxûchicûu ga guxûma ga yema.

¹³⁻¹⁴ Erü meâma nûxû tacuèx rü nûma ya törû Cori ya Ngechuchu ya yima nachiga idexagûcü rü tama Lebítaa nixî erü nûma rü Yudâtaa nixî. Rü nûxû tacuèx rü taxuûma ga Yudâtaa rü pai nixî, yerü ga Moîché rü yexguma yema paigûchiga yadeaxgu rü taxuûma ga Yudâtaaxû naxuneta na pai yiixûcèx.

¹⁵ Rü ngêmaâcü meâ nangox na Tupana iyanaxoxêexû ga guxûma ga yema mugû ga Moîché ümatûxû ga paigûchiga. Yerü nûma ga Tupana rü nûxû naxuneta ga wûxi ga pai ga yexwacaxûcû ga tama Lebítaa ixîcû. Rü nûma nixî i törû Cori yiixû ya Melquisedérû ixîcû, erü guxûma i ngêma togü i paigûrû yexera nixî.

¹⁶ Rü guxûma ga yema togü ga paigü rü nanguçu yerü Lebítaa nixûgû. Natürû nûma ga Cristu rü paixû ningucuchi yerü poramaâ yuwa ïnarûda rü guxûguma namaxêcha na tûxû nangûxéêxûcèx.

¹⁷ Rü ngêmacèx i Tupanaârû ore i ümatûxûwa rü törû Corichiga ñanagûrû:

"Cuma rü guxûgutâma duûxûgûrû ngûxéêruû ya pai quixî Melquisedérû, ñanagûrû."

¹⁸⁻¹⁹ Rü yemacèx ga Tupana rü ñoma ga nañewa nanamu ga Nane, yerü yema mugû ga paigûchiga naxûmatûxû ga Moîché rü tama poraâcü tûxû narûngûxêe yerü tama aixcûma tûxû nimexêegûga Tupanapêxewa. Rü yemacèx Nanexû namu ga Tupana na törû pecaducèx nayuxûcèx na ngêmaâcü tûxû nangêmaxûcèx i maxû i taguma gûxû rü aixcûma Tupanamûcûgû ixîgûxûcèx.

²⁰⁻²¹ Rü yexguma Tupana yema togü ga paigûxû ngucuxêegû, rü nanangucuxêemare. Natürû yexguma Cristuxû yangucuchixêegû na törû ngûxéêruû ya pai yiixûcèx, rü nûgûégagutama inaxuneta. Rü yemacèx ga yexguma Cristuxû yangucuchixêegû rü ñanagûrû:

"Choma i Cori ya Tupana rü marû cuxû chaxuneta na guxûgutâma duûxûgûrû ngûxéêruû ya pai quixûcèx. Rü ngêma rü tagutâma chanaxûchicû erü chaugûégagu ichax-uneta",

ñanagûrû.

²² Rü ñuxma na yemaâcü nûgûégagutama inaxunetaxû ga Tupana, rü nûxû tacuèx na aixcûmaxûchima yema paigûrû yexera na yiixû ya Cristu erü guxûgutâma Tupanapêxewa tûxû narûngûxêe.

²³ Rü yema togü ga paigü rü namuxûchi, yerü niyuetanü. Rü yemacèx taxucûrwama guxûguma paigü nixûgû.

²⁴ Natürû ñuxma na törû ngûxéêruû ya paixû yangucuchixû ya Ngechuchu, rü ngêmacèx marû taxucêxma texé ya tote tingucuchi, erü nûma ya Ngechuchu rü tagutâma nayue.

²⁵ Rü ngêmacèx nixî i ñuxma i nûxû natauxchaxû na aixcûma tûxû namaxêexêxû ya guxâma ya yíxema norû ngûxéêmaâ Tupanaxûtawa ngugûxe. Erü nûma ya Ngechuchu rü guxûguma namaxêcha na tümaqtûwa nachogûxûcèx.

²⁶ Rü ngëmaäcü ya Ngechuchu, rü nüxïcatama nixï i pai ya törü ngüxëëruü yïixü i Tupanapéxewa. Erü nüma rü aixcüma naxxüne, rü nataxuma i chixexü i nawä, rü nangeärü pecaduäx yerü taguma taxrüü pecadu naxü. Rü ñuxma rü guxüetüwa nangëxma i daxüguxü i nañnewa i Tupana íngëmaxtüwa.

²⁷ Rü Ngechuchu rü tama ngëma togü i paigüerurüü nixï. Erü nümagü rü nanaxwëxe na guxü i ngunexügu Tupanacëx naxxü nagü nadëixü na ngëmaäcü Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçex i noxrütama pecadugü rü guxü i duüxügürü pecadugü ta. Natürü nüma ga Ngechuchu rü yexguma nügü inaxxägu, rü wüxicatama pecaducëx nayu. Rü ngëma rü guxügutama name i Tupanapéxewa.

²⁸ Rü yema mugü ga Moïché ümatüxü, rü duüxügümarexü naxuneta na paigüerugü yixigüxüçex. Natürü nümagü rü ta nipecaduäxgü. Natürü yemawena ga Tupana rü nügüégagu Nanexü naxuneta na törü ngüxëëruü yïixüçex. Rü yima Nane rü guxüguma meçüxuchi ya törü Maxëxëëruü nixï. Rü nüma rü guxüguma tükü narüngüxëe i Tupanapéxewa.

8

Ngechuchu nixï ya törü ngüxëëruü i Tupanapéxewa

¹ Rü ngëma pemaä nüxü tixuxchaüxü i ñuxma nixï na tükü nangëxmaxü ya törü ngüxëëruü ya mexëchicü i Tupanaxüttawa. Rü nüma rü Tupana Nane ya Cristu nixï. Rü daxüguxü i nañnewa i Tupanaärrü tüküneçüwawa naruö erü guxüärrü äëxgacü nixï.

² Rü ngëma daxüguxü i nañnewa i ngëma nachica i üünexü ga Tupana üxüwa nixï i taxcëx inaçaxü. Rü tama ngëma Yudügürü paigüerü wüxi ya ipata ya duüxügü üxünewa Tupanana taxcëx inaca.

³ Rü guxüma i ngëma Yudügürü paigüerü rü nangucu na Tupanana naxägüäxüçex i ämaregü rü naxcëx nadaiäxüçex i naxxü nagü na Tupana nüxü nüxü ngechaüxüçex i duüxügürü pecadugü. Rü yemacëx ga Ngechuchu rü Tupanana nügü naxämare na duüxügürü pecaducëx nayuxüçex.

⁴ Rü ñuxma i nüma ya Ngechuchu rü daxüguxü i nañnewa nangëxma na ngëma törü ngüxëëruü ya pai yïixüçex i Tupanapéxewa. Rü ngëmacëx tama ñoma i nañnewa nixï i pai yïixü. Natürü ngëxguma chi ñoma i nañnewa nangëxmagu rü tåü chima pai nixï erü ñoma i nañnewa nangëxmagu i ngëma Yudügürü paigü i Tupanana ämare ägüxü yema Moïchéärü mugü nüxü ixuxürrü.

⁵ Natürü ngëma puracü i ñoma i nañnewa naxüguxü i ngëma Yudügürü paigü, rü naxcëx nadauxütaegümare i ngëma Ngechuchu daxüguxü i nañnewa üxü. Rü ngëma nachica i nawa Tupanacëx napuracüexü i ngëma paigü, rü nanaxüchicünexägümare i ngëma nachica i Ngechuchu nawa ngëxmaxü. Rü meäma nüxü tacuëx i ngëma, yerü yexguma Moïché naxxüchaügu ga Tupanapata, rü Tupana rü ñanagürü nüxü:

“Düçëx, meä nangugü i ngëma cuëxruü ga cuxü chawéxü ga mëxpüne ga Chinaïwa! Rü chanaxwëxe i ngëmaäcü na cunaxxüü”,
ñanagürü.

⁶ Natürü nüma ya törü ngüxëëruü ya Cristu rü daxüguxü i nañnewa nangëxma, rü ngëma aixcümaxüchi Tupanapéxewa taétüwa nachogü. Rü ngëma Yudügürü paigü rü nagu naxiäma ga yema nuxcümaüxü ga uneta ga Moïché ümatüxü. Natürü nüma ya Tupana rü marü tükna nanaxä i wüxi i ngexwacaxxü i uneta erü tamaä nüxü nixu na Cristu yïixü ya aixcüma törü ngüxëëruü ixüçü. Rü nüma rü nayu na Tupanapéxewa tükü yamexëëxüçex, rü ngëma Tupanaxüttawa nangëxma i ñuxma na taétüwa nachogüxüçex. Rü ngëmaäcü nüxü tadau na Tupanaärrü uneta i ngexwacaxxü rü yema nuxcümaüxü ga unetaarü yexera yïixü na namexü.

⁷ Yerü yexguma chi yema nüxiraüxü ga uneta ga Moïché ümatüxü rü aixcüma namexgu na duüxüguxü namaxëëxüçex, rü marü taxucëx chima tanaxwëxe i to i ngexwacaxxü i Tupanaärrü uneta.

⁸ Natürü nüma ga Tupana rü nüxü nadau na tama aixcüma napëxewa duüxüguxü yamexëëxü ga yema nüxiraüxü ga uneta ga Moïchéna naxäxü. Rü yemacëx ga Tupana rü ñanagürü:

“Wüxi i ngunexü rü wena tákarü guxüma i chorü duüxügümä ichaxuneta.

⁹ Natürü ngëma chorü uneta i ngexwacaxxü, rü tåütäma namaä nawüxigu ga yema nüxiraüxü ga chorü uneta ga nuxcümaüxü ga perü oxigümaä nüxü chixuxü ga yexguma nüxü charüngüxüegü na inachoxüxüçex ga Equituarü nañnewa. Yerü nümagü ga yema duüxügü rü tama chauga naxñüü rü tama nayanguxëe ga yema nüxiraüxü ga chorü uneta, rü yemacëx íchanawogü.

10 Natürü ngéxguma nawa nanguxgu na wena namaā ichaxunetaxū, rü ñaācū tá nixī i guxūma i Yudiügümäā ichaxunetaxū: 'Rü tá meāma ngēma duüxügüxū nüxū chacuèxēē i chorü mugü na aixcüma naäewa nangēxmagüxülcèx. Rü choma rü tá norü Tupana chixī, rü nümagü rü tá chorü duüxügü nixīgü'.

11 Rü guxūma i ngēma duüxügü i choxü yaxöögüxū, rü aixcüma tá choxü nacuèxgü. Rü ngēmäcèx taxucèxtáma tüxcüü nügümäā nüxū nixugügü i chauchiga na ngēmaācū choxü nacuèxgüxülcèx. Erü guxūma i chorü duüxügü rü aixcüma tá meā choxü nacuèxgü woo buxü rü éxna yaxü.

12 Rü tá nüxū nüxū changechaü i norü chixexügü, rü tá nüxū ichayarüngümaxüchi i norü pecadugü",

ñanagürü ga Tupana.

13 Rü dūcax, ñuxma na Tupana ngexwacaxüxü i unetachiga idexaxü, rü ngēmawa nüxū tacuèx na yema nüxiraüxü ga uneta rü marü nangupetüchaüxü. Rü nüxü tacuex rü guxüma i ngēma marü ngupetüchaüxü, rü paxa tá inayarüxo. Rü ngēmaācū i ngēma Yudiügürü paigü, rü marü inayarüxo chaü na Tupanapéxewa duüxügüxü nangülxéexü. Erü nüma ya Tupana rü marü Cristuxü ningucuchixéē na törü ngülxéerü yülxülcèx i napéxewa.

9

Tupanapata ga duüxügü üxünechiga rü Tupanapata ya daxüguxü i naänewa ngéxmanechiga

¹ Rü yexguma nuxcüma Moichémaā yadeaxgu rü nüxna naxäågu ga yema nüxiraüxü ga uneta, rü Tupana namaā nüxū nixu na ñuxäcū nanaxwèxexü na nüxü yacuèxügüxü. Rü yexgumarüü ta namaā nüxü nixu na ñuxäcū nanaxwèxexü na naxcex naxüâxü ga wüxi ga ipata ga naxchirunaxcex na yéma nüxü yacuèxügüxülcèx ga paigü.

² Rü guma ipata ga naxchirunaxcèx rü nitüyemachä. Rü yema naxmachä ga nüxira nawa ixücxü, rü "Nachica i Üünexü" nixī ga naega. Rü yéma nayexma ga werachica rü mecha ga päu ga ünrexü nagu nuxü.

³ Rü yema to ga naxmachä ga yema tüyemachäxülcèxwena üxü rü "Nachica i Üünexüchixü" nixī ga naega.

⁴ Rü yéma nayexma ga yema mecha ga uirunaxcèx ga ngextá nawa yagugüäxü ga pumara ga yixixü ga yexguma yaguxgu. Rü yéma nayexma ta ga yema baú ga Tupanaärü mugü nagu namaā nanguxügüxü. Rü yema baú rü guxüwama uirumaā natüxüne. Rü yematafa baúarü aixepewa nayexma ga wüxi ga tüküxäcü ga uirunaxcèx ga yema päu ga daxüwa rüyixümaā ääcuxü. Rü yexgumarüü ta yema baúarü aixepewa nayexma ga Aräüärü caxüruü ga rüxüxüne, rü guma nutagü ga Tupanaärü mugü nagu ümatügütü.

⁵ Rü yema baúétüwa nayexmagü ga yema taxre ga daxüçüäxchicünxüexägü ga ixäxpéxatüxü. Rü napxépatügümäā nayadüxétüga yema baúätaü. Rü yema daxüçüäxchicünxägürü ngäxüwa nixī ga nügü nangoxéexüxü ga Tupana. Natürü taxucèxma tüxcüü yexeraäcū nüxü tixu i ngémachiga.

⁶ Rü wüxicana yemaäcū na namexéegüäxü ga guxüma ga yema, rü ñuxüchi ga paigü rü guxüguma yema nüxiraüxü ga naxmachäägä nachocuxü na yéma Tupana namaā nüxü ixüxüäcüma nüxü yacuèxügüxülcèx.

⁷ Natürü yema to ga naxmachäwa rü yema paigüraü äëgxacüxicatama nixī ga yexma ücuxü. Rü tama guxüguma yexma naxüci, natürü wüxicanatama yexma naxüci ga wüxicigü ga taunecügu. Rü yexguma yexma naxücxugü rü yéma nanange ga naxüñagü rü guma nagümaā yema baúxü namaxcuétü. Rü yemaäcū ga yema paigüraü äëgxacü rü inanaxäxü ga guma nagü na noxrütama pecadu rü guxüma ga duüxügüraü pecaduxü iyanangümaxülcèx ga Tupana.

⁸ Natürü yema paigüraü äëgxacüxicatama nixī ga yema Nachica ga Üünexüchixüga ücuxü ga Tupana iyexmaxü. Rü ngēmaäcū Tupanaäe i Üünexü tükü nüxü nacuèxéē na taxucürüwama yexma Tupana iyexmaxüga nachocuxü ga guxüma ga duüxügü yerü yexguma nagu naixixgu ga yema mugü ga Moiché ümatüxü rü nachuxü ga yema.

⁹ Rü guxüma i ngēma pemaā nüxü chixchigaxü, rü wüxi i cuèxruü nixī i taxcex i yixema na ñuxma imaxëxü. Rü ngēmawa nüxü tadau rü yema ämaregü ga Tupanana naxägüxü rü yema naxüñagü ga Tupanacex nadéixü rü taxucürüwama yema duüxügüxü nimexéē na aixcüma Tupanapéxewa yamexülcèx.

¹⁰ Rü yema nuxcümaägüxü ga mugü ga ônagüchiga rü axeügüchiga rü nacümagüchiga ixixü, rü yema duüxügüraü duxétüxüneçèxicatama nixīgü. Rü yemacèx tama yema duüxügüxü nimexéē na aixcüma Tupanapéxewa yamexülcèx. Rü woo napora ga yema mugü ga noxrix, natürü yexguma ínanguxgu ga Cristu rü marü yexma nayacuèx na duüxügümaā naporaxü.

¹¹ Natürü i ñuxma rü marü ínangu ya Cristu. Rü nüma nixī i aixcüma törü ngülxéerü yülxü i Tupanapéxewa, rü nagagu nixī i nangéxmaxü i maxü i taguma gúxü. Rü ngēma nachica i

ngextá taétíwa ínachogüixüwa rü aixcúma naxüüne erü tama guma ípata ga naxchirunaxcèx ga duüxügümare üxünerüü nixi erü daxüguxü i nañnewa nangëxma.

¹² Rü Cristu rü marü daxüguxü i nañnegu naxücu i ngextá Tupana íngëxmaxüwa. Rü taxucèxma tüxcüü wüxicigü ya taunecüga ngëxma naxücu, erü marü guxüguma ngëema nangëxmaëcha. Rü yexguma yexma naxücuxgu, rü tama yéma nanange ga chibugügü rü wocacaxcögügü na Tupanana naxäähxüçèx. Natüri nüma ga Cristu rü nagütama inaxä na yemaäcü naxütanüäähxüçèx ga törü pecadugü rü tükü nangëxmaxüçèx i maxü i taguma gúxü.

¹³ Rü yema mugü ga Moiché ümatüxü rü ñanagüürü:

“Ngëxguma texé yuetaxü ingögügü, rü taxucürüwama Tupanapata ya naxchirunaxcèxgu taxüü”,

ñanagüürü. Rü yemacèx ga yema Yudíugü, rü yexguma wüxi ga yuetaxü yangögügugu rü nanaxwèxegü ga na norü paixürtawa nagaäxü ga wüxi ga woca na yema pai Tupanacèx yamäähxüçèx rü na yaguäähxüçèx na yemaäcü ga guma tanimaca rü dexågu nagüäähxüçèx na yema duüxügüxü namaä namaxcuxüçèx na yemaäcü nüxna ínayixüçèx ga norü chixexü. Natüri yema rü duüxügürü dükétüxünewaxicatama nanamexëe rü tama norü maxüxü namexëe.

¹⁴ Natüri nagü ya Cristu rü yema naxünnagügürü yexera name erü törü maxü namexëe na aixcúma Tupanapéxewa imexüçèx. Rü Cristu rü woo Tupana Nane na yiixü rü na nataxuixü ga norü chixexü, natüri Tupanana nügü naxä rü törü pecaducèx nayu yerü Naäe i Üünexü nanaporaxëe. Rü yemaäcü curuchagu nanabaxëe ga nagü. Rü ñuxma ya yima nagü rü ningu na tükü namexëeähxüçèx i Tupanapéxewa. Rü ngëmacèx taxucèxma tanaxwèxe na nagu ixixü ga yema mugü ga Moiché ümatüxü ga tama tükna naxäxü i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma na Cristugagu Tupanapéxewa imexü, rü nüma ya Cristu rü tükü narüngüxü na naxüxüçèx i ngëema Tupana ya maxücü tükü naxwèxexü.

¹⁵ Rü ñuxma na törü pecaducèx nayuxü ga Ngechuchu ya Cristu, rü nüma nixi i törü ngüxüähxü i Tupanapéxewa, ngëma Tupanaäärü uneta i ngexwacaxüxü nüxü i ixuxürrü. Rü ñuxma i yixema na Tupana tükü dexü, rü tükü nangëxma i maxü i taguma gúxü ega yima Naneäxü yaxögügü. Rü ngëgumarüü ta i guxüma i Tupanaäärü duüxügü ga nuxcüma yaxöguxü, rü nüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü yerü Cristu nayu na norü pecaduna ñanguxüähxüçèx.

¹⁶ Rü ngëguma nayuxchaügu i wüxi i duüxü, rü wüxi i poperagu nanaxümatü na texé tá nayaxuxü i norü ngëmaxügü. Natüri ngëguma namaüxgu i ngëma duüxü, rü taxucürüwama texé tanayaxu i norü ngëmaxügü.

¹⁷ Rü ngëmacèx i ngëma popera rü tama napora i ngëguma namaüxgu i ngëma duüxü. Rü ngëguma nayuxguxicatama nixi i naporaxü.

¹⁸ Rü nüma ga Cristu rü norü yumaä nixi ga Tupanapéxewa tükü yamexëeägxü. Yerü ga Moiché rü nüxü nixu rü yexguma texé pecaduäxgu rü tanaxwèxe na túmaäärü paixürtawa tanagaxü ga wüxi ga naxüna na túmaegagu nayuxüähxüçèx rü inabaäähxüçèx ga nagü na Tupana tükü nüxü ngechaüähxüçèx ga túmaäärü pecadu.

¹⁹ Rü Moiché rü guxüma ga duüxügüpexewa nüxü nixu ga guxüma ga Tupanaäärü mugü. Rü yemawen nanayaxu ga wocacacügögü rü chibuxacügögü, rü dexämääh nanaxüü. Rü ñuxuchi nanayaxu ga wüxi ga nañchacüüväxü rü ñuxre ga tüèxmü ga dauxüne, rü yema nañchacüüväxü nanabagümü. Rü yemamaä guma nagüwa nanacué rü ñuxuchi namanaxcuetü ga yema popera ga Tupanaäärü mugü nawa yexmaxü. Rü yexgumarüü ta nayamaxcutanü ga guxüma ga duüxügü.

²⁰ Rü ñuxuchi ga Moiché rü ñanagüürü nüxü ga duüxügü:

“Tupana rü marü inaxuneta na pexü tá nangüxüähxü. Rü daa nagümaä pexü chimaxcutanü i ñuxma erü ngëmaäcü nixi i choxü namuxü na ngëmawa nüxü pecuähxüçèx na aixcúma tá pexü nangüxüähxü”,

ñanagüürü.

²¹ Rü ñuxuchi ga Moiché rü guma nagümaä nanamaxcuetü ga guma ípata ga naxchirunaxcèx ga nawa Tupanaxü yacuëxülgüne. Rü yexgumarüü ta nayamaxcutanü ga guxüma ga yemaxügü ga namaä Tupanaxü yacuëxülgüxü ga guma ípataarü aixepewa yexmagüxü.

²² Rü nüxü tacuëx rü yema duüxügü ga yexguma pecadu naxügüga rü Tupanapéxewa nügü yamexëeägxü, rü norü paigüxtawa nanaganaga ga wüxi ga naxüna na nüxü yamäähxüçèx rü inabagüxüähxüçèx na Tupana tama napoxcuxüçèx. Natüri ñuxma ya Tupana rü tükü nüxü nangechaü i törü chixexü yerü törü pecaducèx nayu ga Ngechuchu rü nagü inanaba. Rü yexguma chi tää chima nayuxgu rü nagü inabaägu, rü taxucürüwa chima Tupana tükü nüxü nangechaü i törü pecadugü.

²³ Rü yemacèx ga Tupana rü nuxcümäxchima Moïchémäa nüxü nixu na paigü duüxügürü pecaducèx nadèjxü ga naxünagü rü inabaäxü ga nagü na yemaäcü Tupana tama napoxcuezüçèx ga duüxügü. Natürü i ñuxma i yixema na Tupana tüxü dexü, rü tükü nangëxma i tachica i daxügxü i naännewa yerü Nane ya Cristutama törü pecaducèx nayu rü inanaba ga nagü. Rü yima nagü rü Tupanapéxewa rü poraäcü ngëma naxünagügürü yexera narüporamäe.

²⁴ Rü ngëmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü guma ïpata ga naxchirunaxcèx ga duüxügü üxñegu naxüxa ya Cristu na ngema taétüwa nachogüxüçèx. Erü nüma ya Cristu rü marü Tupanaxütaxaxüchi nangu i daxügxü i naännewa. Rü ngëma Nanatüpéxewa nangëxma i ñuxma na ngëma taétüwa nachogüxüçèx.

²⁵ Rü ngëmacèx i ñuxma rü taxucèxma tüxcüü guxüguma Nanatüna nügü naxäechä na ngëmaäcü taxcèx nayuuuxüçèx. Rü yema Yudíugürü paigürü äëxgacügü rü gúcü ga taunecügü guma ïpata ga üünenegu nachocuxü i naännewa. Rü ngëma Nanatüpéxewa nangëxma i naxünagügü.

²⁶ Natürü ya Cristu, rü taxucèxma tüxcüü gúcü ya taunecügü Tupanana nügü naxäechä, erü ngëxguma chi ngëmaäcü yixigu rü chi noxri naäne ixügügumama rü chi marü muëxpüxcüna taxcèx nayu. Natürü ñomaüçü ga Cristu rü marü ñoma ga naännewa nangu na wüxicanatama nügü inaxäxüçèx rü pecaducèx nayuxüçèx.

²⁷⁻²⁸ Rü ngëma na wüxicanatama nayueü i duüxügü naxüpa na Tupanapéxewa nanguixü, rü yexgumarültama ga Cristu rü wüxicanatama nügü inaxä rü nayu na iyanax-oxëeäxüçèx i muxüma i duüxügürü pecadugü. Natürü wena taxarü nüma naxü. Rü ngëxguma wena nüma naxüxgu rü tama pecaduarü oxëëwa tá nüma naxü. Natürü tá nüma naxü na namaxëeäxüçèx i guxüma i ngëma duüxügü i aixcüma ínanguxëëgüxü.

10

¹ Rü yema mugü ga Moïchë ümatüxü rü írarüwatama yema duüxügüçèx nanangoxëë ga tacü tá na naxüxd ga Cristu. Natürü ga yema mugü rü tama aixcüma Cristurüü napora, yerü taxucürüwama Tupanapéxewa nayamexëë ga yema duüxügü woo gúcü ga taunecügü Tupanacèx nanadaiixü ga naxünagü na yemaäcü Tupanana nangaicamagüxüçèx. Rü yemaäcü ga yema mugü rü taxucürüwama Cristurüü nanamexëë ga yema duüxügü.

² Rü yexguma chi yema mugü aixcüma yema duüxügüxü imexëëgu ga Tupanapéxewa, rü tåü chima nagu narüxñüeächä na yapecaduäxü, rü chi nüxü narüxoé na naxünagü Tupanacèx nadèjxü.

³ Natürü woo gúcü ga taunecügü Tupanacèx naxünagü nadèjxü ga duüxügü, rü tama norü pecadu inayarüxoëë. Rü yema rü norü pecaduarü cuëxächixëëruümare nixi.

⁴ Yerü guma nagü ga yema wocagü rü chibugü rü tama napora na iyanaxoxëëäxüçèx ga pecadugü.

⁵ Rü yemacèx ga Cristu ga yexguma ñoma ga naännewa naxüchaügu, rü Nanatüxü ñanagürü:

"Tama cunaxwëxe na naxünagü cuxcèx nadèjxü i duüxügü na naxütanügüäxüçèx i norü pecadugü. Natürü cunamexëë i ñaaä chaxune na ngëmamaä chanaxütanüxüçèx i pecadu.

⁶ Rü tama namaä cutaäe i ngëma naxünagü i cuxna naxämaregüxü rü cuxcèx nadèjxü rü yagugüxü na naxütanügüäxüçèx i norü pecadugü.

⁷ Rü yemacèx rü ñacharügü: "Düçëx, Pa Chaunatüx, daxe chixü, rü nuä cupéxewa changëxma na chanaxüxüçèx i curü ngúchaü rü na chayuxüçèx, ngëma curü orewa chauchiga naxüümütxürrü", ñacharügü".

⁸ Rü yemaäcü ga Cristu rü nüxü nixu na Tupana rü tama aixcüma namaä nataäeüxü ga yema na naxcèx nadæäxü i naxünagü rü naxcèx yagugüäxü na naxütanügüäxüçèx ga norü pecadugü woo yema mugü ga Moïchë ümatüxüwa rü duüxügüxü namu na naxügüäxü ga guxüma ga yema.

⁹ Rü yemawena ga Cristu, rü ñanagürü ta:

"Düçëx, Pa Chaunatüx, daxe chixü, rü nuä cupéxewa changëxma na chanaxüxüçèx i curü ngúchaü rü duüxügürü pecaducèx na chayuxüçèx",

ñanagürü. Rü yemawena nüxü tacuèx na Tupana rü marü iyanaxoxëëäxü na naxünagü naxcèx nadæäxü, yerü Nanexü ningucuchixëë na pecaducèx nayuxü.

¹⁰ Rü ñuxma na Ngechuchu ya Cristu naxüxü ga yema Tupanaärü ngúchaü, rü ngëmacèx nixi i ñuxma i Tupanapéxewa ixüünenü i yixema. Yerü nüma ga Cristu rü Tupanana nügü naxä na wüxicanatama guxäärü pecaducèx nayuxü.

¹¹ Rü guxüma i Yudíugürü paigü rü wüxicigü i ngeunexügü rü tupaucawa nangëxmagüxü na Tupanana naxägüäxüçèx i naxünagü i naxcèx nadaiiiixü. Rü guxüguma yemaäcü

nanaxügxüň natürü taguma aixcüma inayarüxo ga norü pecadugü woo yemaăcü na naxügxüňxüň.

¹² Natürü nüma ga Ngechuchu ya Cristu rü wüxicanatama Tupanana nügü naxă na guxăärü pecaducex nayuxüçex. Rü yemawena rü nüxüchi daxüwa naxü rü Tupanaärü tüküneçüwawa nayarüto, erü guxăärü aëxgacü nixi i nüxmax.

¹³ Rü ngema nixi i nangëxmaxü nüxmatata ya Tupana rü guxüma i norü uwanügxü nüxü nayexeraxee.

¹⁴ Rü nüma ga Ngechuchu ya Cristu rü wüxicanatama Tupanana nügü naxă rü nayu na guxüguma Tupanapêxewa timexüçex ya yíxema Tupanacex tükü yaxüünexëegüxe. Rü ngëmacex i nüxma rü taxucëxma tüküci wena nügü inaxă rü nayu, yerü wüxicanatama guxüma ningutanünxee.

¹⁵⁻¹⁶ Rü Tupanaäe i Üünexü rü tükü nüxü nacuëxee na aixcüma yüixü i ngëma, yerü nüma ga Tupana rü ñanagürrü:

"Ngëxguma nawa nanguxgu na wena ngëma Yudüugümaä ichaxunetaxü, rü wüxi i ngexwacaxüxü i uneta tá nüxna chaxă. Rü tá meä ngëma duüxügxü nüxü chacuëxee i chorü mugü na aixcüma naäewa nangëxmagüxüçex rü guxüguma naga naxünüexüçex."

¹⁷ Rü tá nüxü ichayarıngümäxüçhi i ngëma duüxügüüarü pecadugü rü ngëma chixexü i naxügxüň. Rü tagutama wena nüxna chacuëxächi", ñanagürrü.

¹⁸ Rü ngëmaäcü nüxü tacuëx rü ngëxguma Tupana duüxügxüaxü nüxü ngechaügu i norü pecadugü, rü marü taxucëxma tüküci nanaxwëxe na wena tacü i naxünnagü nüxna naxägxüň naxcex i pecadu.

Name nixi i Tupanana tangaicamagü

¹⁹⁻²⁰ Rü ngëmacex i nüxma, Pa Chaueneëgü, rü taxucëxma tüküci tamuüe na Tupana íngëxmaxüwa ichocuxü na namaäxüchi idexagüxüçex. Rü nuxcumaxüchima rü paigüarü aëxgacüxicatama yexma naxüci nagu ga guma îpata ga naxchirunaxcex ga Tupana nawa yexmama. Rü taxucürwama ngexerüxüxemare yexma taxüci. Natürü nüma ga Ngechuchu ya Cristu rü marü inayanaxoxee ga guxüma ga yema ga yexguma curuchagu nayuxgu rü nagü inabaägu na Tupana íngëxmaxüwa tükü yachocuxëexüçex rü namaäxüchi idexagüxüçex. Rü woo taxucürwama Tupanana tangaicamagü ga noxrix, natürü nüma ga Cristu rü nayu na tükü namaxëexüçex. Rü nagagu nixi i nüxma i Tupanaxüttawa ingugüxü.

²¹ Rü nüma nixi i Tupanapêxewa tükü nangüxëexü i guxäma i yixema i Tupanaärü duüxügxü ixígüxe.

²² Rü nüxma na tükü nangëxmaxü ya törü ngüxëerü i Tupanapêxewa, rü tanaxwëxe i ngearü chixexüäcüma Tupanana tangaicamagü na namaäxüchi idexagüxüçex. Rü tanaxwëxe i aixcüma tayaxögü na nüma rü tá meä tükü nayaxüxü yerü Cristu rü taxcex nayu na tükü iyanaxoxëexüçex i törü chixexü rü yemacex marü naegagu itabaiü.

²³ Rü tanaxwëxe i aixcüma meä Cristuaxü tayaxögülecha yerü nagümaä tükü inayanaxoxëe ga törü chixexü. Rü ngëmacex itananguxëe na wena taxarü nüma naxülxü na Nanatüxtätawa tükü nagagüxü. Rü taguma tanaxwëxe na nüxü rüxoexü na yaxögxü, rü bai i írarüwa. Erü Tupana ga tamaä ixunetacü na tükü nangüxëexü, rü aixcümaxüchü tá nayanguxëe i guxüma ga yema tamaä nüxü yaxuxü.

²⁴ Rü nüxma na ngëmaäcü tükü nangüxëexü ya Tupana, rü name nixi i guxüguma naxcex tadaugü na nüxäcü wüxicigü yigü rüngüxëegüxü na yexeraäcü yigü ingecheügxüçex rü mexü ixígüxüçex.

²⁵ Rü name nixi i guxüguma törü ngutaquëxegüwa na íngugüxü. Erü nümaxü rü marü nüxü narüxoe na ngutaquëxewa naxixü, rü tama tanaxwëxe na ngëgumarüü ixígüxü. Rü ngëmacex name nixi i yigüaxü tanangüchaüxëe na ingutaquëxegüxü. Rü nüxma na nüxü icuáxü na marü yangaicaxü ya törü Cori, rü yexeraäcü tanaxwëxe na yigüaxü nangüchaüxëexü.

²⁶ Natürü ngëxguma chi texé Cristuaxü yaxöchirëxgu ga noxrix rü nüxüchi noxtacüma nüxü tarüxoxtu, rü marü nataxuma na nüxäcü namexëexü i ngëma tümaärü pecadu i Tupanapêxewa.

²⁷ Erü ngëxguma chi ngëmaäcü noxtacüma Cristuxü tarüxoxtu, rü aixcümaxüchü tá tanayaxu i ngëma poxcu i aücmäxü i Tupana tá tükü namaä poxcuxü rü yima üxü ya iyaurane ya nawa tá ínaguxüne i ngëma Tupanamää rüxuwanügxü. Rü ngëxücatama nixi i tükü ínanguxëexü ya yíxema Cristuxü rüxoxtu.

²⁸ Rü nüxü tacuëx rü yexguma texé tama Moïchäaru mugüga ïnüğü rü nayexmagu ga taxre rü éxna tomaëxpüx ga duüxügxü ga tükü daugüxü rü tükü ixugüexü na aixcüma tama naga taxinüxü, rü aëxgacügü rü noxtacüma tükü nimëxgü rü tama nüxü tangechaüttümüügü.

²⁹ Natürü Tupana rü aixcüma yexeraācū tá nanapoxcue i ngēma duūxügū i tama Nanega īnūexū rü yima nagü ya pecaduarü piroňxü oexü rü Naāe i Üünexü i nüxü ngechaňxümaā guxchigagüxü.

³⁰ Rü meāma nüxü tacuèx rü Tupana rü tama natüçëxma ñanagürü:
“Choma tá nixi i namaā nüxü chacuáxü na tacü tá namaā chaxüxü i guxüma i ngēma chixexü ügxüxü. Rü aixcüma tá chanapoxcu”,
ñanagürü. Rü yexgumarüü ta ñanagürü:

“Choma tátama nixi i nüxna chaçaxü i wüxichigü i chorü duūxügū i norü maxüchiga”,
ñanagürü.

³¹ Rü dūcax, rü aixcüma namaxü ya Tupana, rü ngēmacë ega tama naga ixñüegu rü wüxi i äñicümaxüchixü nixi na naméxgu inguxü na tüxü napoxcuxüçex.

³² Rü dūcax, name nixi i nüxna pecuëxächie ga ñuxäcü na yilixü ga yexguma noxri Cristuxü peyauxgu. Rü yexguma ga pema rü yema na peyaxögüxügagu rü poraäcü guxchaxügü pexü nangupetü, natürü tama Cristuxü perüxoë rü bai ga írarüwa.

³³ Rü ñuxre ga pema rü duūxügū pemaä naguxchigagü rü guxäpëxewa pexü niçuaixgü. Rü toguäx ga pema rü pegü ipexaxägü na yema pemüçügürüň nüxü pingegüxüçex.

³⁴ Rü pema rü pexü nangechaňtümügü ga yema petanüxügü ga yaxögüxü ga poxcupataüwa yexmagüxü. Rü taäeäcüma yaxna namaā pexñüe ga yema tama yaxögüxü ga pexna napuxüxü ga perü yemaxügü. Rü tama naxcëx peoxegaäe, yerü meāma nüxü pecuëx rü daxüguxü i naänewa pexü nangëxma i ngēma perü ngëmaxügürü yexera ixixü, erü tagutáma nagux.

³⁵ Rü ngēmacë i ñuxmax, rü tama name na nüxü perüxoexü na Cristuaxü peyaxögüxü woo tacü pexü üpetüg. Erü marü nüxü pecuëx rü Tupana rü aixcümaxüchi tá pexna nanaxä i perü ämare i maxü i taguma gúxü, erü Cristuaxü peyaxögü.

³⁶ Rü ngëma guxchaxügü i pexü ngupetüxü, rü name nixi i yaxna namaä pexñüe na penaxüxüçex i Tupanaärü ngúchäru rü penayaxuxüçex i ngëma ämare i pemaä inaxunetaxü.

³⁷ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

“Paxaxüchi tá wenaxärü núma naxü ya Cristu. Rü aixcüma tätüntama nuxcü ínangu.

³⁸ Natürü yíxema tümaärü ögagu chopëxewa mexë, rü name nixi i guxüguma tayaxööcüma chauxcëx tamaxü. Natürü ngëguma nüxü tarüoxgu na tayaxöxü, rü choma rü tätüntama tümaämaä chataäe”,
ñanagürü.

³⁹ Natürü i yixema rü tama ngëma duūxügü i nüxü rüxoexü i Tupana tá poxcuexürtüň tixigü. Erü yixema rü ngëma yaxögüxütanüxü tixigü, rü ngëmacë tüxü nangëxma i maxü i taguma gúxü.

11

Törü öchiga

¹ Rü ñuxma rü törü ögagu nixi i nüxü icuáxü na aixcüma tá nayauxguxü i guxüma i ngëma irüngüxüegüxü ga Tupana tamaä ixunetaxü. Rü ngëma törü ögagu nixi i nüxü icuáxü na aixcüma Tupana tá yanguxéexü i ngëma norü uneta i ñuxma tauta nüxü idauxü.

² Rü ñuxre ga nuxcümaňguxü ga törü oxigü rü Tupanaäxü nayaxögü, rü yemacë ga Tupana rü namaä nataäe.

³ Rü ngëma törü ögagu nixi i nüxü icuáxü na aixcüma yilixü na Tupana rü norü oremaämare nangoxéexüň ga ñoma ga naäne rü üexü rü tauemacü rü woramacurigü rü éxtagü. Rü yemaäcü ga Tupana, rü ngürüwa nanangoxéemare ga guxüma i ngëma ñuxma nüxü idauxü.

⁴ Rü guma nuxcümaňcü ga Abé rü Tupanaäxü nayaxö. Rü yemacëx Tupanaga naxñinü rü nüxna nanaxä ga wüxi ga naxñna ga Tupanacëx yamáxü. Natürü ga naäneë ga Cañü rü tama Tupanaga naxñinü rü tama nüxna nanaxä ga yema ämare ga Tupana nüxü naxwèxexü. Rü yemacëx ga Tupana rü woo tama Cañmaä nataäe, natürü Abémaä nataäe rü nüxü nixu na meçü yilixü yerü nayaxö rü naga naxñinü. Rü ngëmacëx i ñuxmax na woo nayuxü ga Abé, natürü wüxi i törü cuëxruü nixi. Erü nawa nixi i nüxü icuáxü na Tupana naxwèxexü na yaxögüxü rü naga ixñüexü.

⁵ Rü Enó rü ta Tupanaäxü nayaxö rü naga naxñinü. Rü yemacëx nixi ga namaxäcütama yagaäxü na tama nayuxüçex. Rü namüçügü rü taguma nüxü inayangaugü, yerü Tupana nayaga. Rü Tupanaärü ore i ümatüxüwa nüxü nixu rü yexguma tauta yagaägu, ga Enó rü nanaxü ga yema Tupana naxwèxexü.

⁶ Natürü taxuacüma Tupana tamaä nataäe ega tama nüxü yaxögü. Rü yíxema namaä ämütüchäňxü, rü tanaxwèxe na tayaxöxü na aixcümaxüchi nangëxmaxü i núma rü aixcüma tüxü nangüxüexü ya yíxema naxcëx daugüxe rü naga inüêxü.

⁷ Rü yexguma Noëmaā yadeaxgu ga Tupana, rü nüma ga Noë rü nayaxō rü naga naxīn. Rü Tupana rü namaā nüxü nixu rü tá ná ínanguxēēxü ga mucü ga taxüchicü ga taguma duüxügü nüxü daucü rü tá guxüwama inanguanexēēcü. Rü namaā nüxü nixu ga na naxüäxüçex ga wüxi ga wapuru ga taxüne na tama nayueväxüçex ga nüma rü namèx rü nanegü rü naneäxgü. Rü Tapanaga naxinü ga Noë, rü nanaxü ga guma wapuru, rü yemaäcü tama nayue ga nüma rü napatacü. Rü yemaäcü Tupanaäxü nayaxō. Natürü yema togü ga duüxügü rü tama nayaxögü, rü yemacex Tupana nanapoxue. Natürü nüma ga Tupana rü Noëxü nixu na napexewa namexü, yerü nüxü nayaxö.

⁸ Rü guma törü oxi ga Abráü, rü Tupanaäxü nayaxö. Rü yemacex nixü ga naga naxinüxü rü nüxna yaxüxü ga nanatüchiüdane na nawa naxüxüçex ga yema naäne ga Tupana tá nüxna äxü na noxrüxüchi yüxüçex. Rü yemaäcü nanaxü ga yexguma Tupana namuxgu. Rü nanatüchiüdane newa inaxüächi ga Abráü woo tama nüxü na nacuäxü ga ngextá tá na naxüxü.

⁹ Rü yexguma nawa nanguxgu ga yema naäne ga Tupana namaā ixunetaxü, rü ñoma yexma naxüäneäxürlüümare ipata ga naxchirunaxçexmaämare naxächiü. Rü yexgumariütama nixigü ga nane ga Ichaá rü nataa ga Acobu, yerü yexguma nayaegü rü Abräürlüü ñoma yexma naxüäneäxürlüümare nixigü ga yema naänewa. Rü yemaäcü nixigü ga guxüma ga nümagü ga na woo Tupana rü namaā inaxunetaxü ga na noxrüxüchi yüxüçex ga yema naäne.

¹⁰ Rü yemaäcü ga Abráü, rü woo ñoma yexma naxüäneäxürlüümare yéma nayexma, natürü Tupanaäxü nayaxöchigülama, yerü nüxü nacuëx na Tupana tá daxüguxü i naänewa na nagaxü nawa ya yima iäne ya nümatama naxüxüne ya tagutáma iyarüxoxtüne.

¹¹ Rü yexgumarüütama iyixü ga Abráü namèx ga Chara. Rü woo ga na taguma naxäxäçüchiréxü yerü marü iyaxüchi, natürü ixäxäcü yerü iyaxööma na Tupana rü aixcümä tá yanguxēēxü ga yema norü uneta ga tá na naxäxäcüxü.

¹² Rü yemaäcü ga Abráü rü woo marü yaguäxüchi na yülxü, natürü düxwa nüxü nayexma ga wüxi ga nane, rü gumawa ne naxü ga muxüma ga nataagü. Rü ñixma rü ñoma ëxtagürüü namuxüchi, rü ñoma naxnüci ya taxuacüma yaxugüçürüü nixigü, yerü yemaäcü Abräümaä inaxuneta ga Tupana.

¹³ Natürü nümagü ga Abráü rü Ichaá rü Acobu rü nayue, rü yemacex tama nüxü nadaugü ga guxüma ga nataagü i ñixma ngëxmagüxü, rü tama namaā inacuëxü ga yema naäne ga noxri Abräümaä nüxü yaxuxü ga Tupana. Natürü Tupanaäxü nayaxögülama, rü yemacex nüxü nacuëxü rü Tupana rü tá aixcümä na yanguxēēxü ga yema norü uneta ga namaā nüxü yaxuxü. Rü nataäegü yerü nüxü nacuëxü na tätütmä guxüguma ñoma ga naänewa na nayexmagüexchaxü, rü yemacex nüxü nixugüe na to i nachiüdaneçüäxürlüümare yixigüxü ga floma ga naänewa.

¹⁴ Rü nümagü rü yema oremaä meäma tüxü nüxü nacuëxü na tama ñoma ga naäneguxicatama naxinüxü natürü ínanguxēëgüxü i to i nachica i daxüguxü i naänewa ngëxmaxü.

¹⁵ Rü nümagü rü yexguma chi nanaxwëxegüga naxcex na nayoegüxü ga yema naäne ga noxri nawa ne naxixü, rü tätü chima nüxü naguxcha rü chi naxcex nayoegu.

¹⁶ Natürü ga nümagü rü nüxü nangúchaügi ngëma naäne i mexëchixü i daxüwa ngëxmaxü i Tupanaxütawa. Rü yemacex nixü ga Tupana ga tama naxänexü na nügü yaxuxü na norü Tupana yülxü. Yerü nüma ga Tupana rü naxcex nanamexü ga wüxi ga iäne ya daxüguxü i naänewa ngëxmane.

¹⁷⁻¹⁸ Rü Tupana ga noxri rü Abräümaä nüxü nixu rü ñanagüri:

“Cune ya Ichaáwa tá cuxü nangëxma i muxüchixüttama i cutaagü”, ñanagüri. Rü Abräü rü nayaxö na Tupana rü aixcümäxüchi tá na yanguxēēxü ga yema namaā inaxunetaxü. Rü yemacex ga yexguma Tupana nüxü üxgu rü Ichaäcex nüxna nacaxgu na naxcex yamäxüçex, rü nüma ga Abräü rü tama nanachuxu. Rü inamemare na Tupanacex yamäxü ga guma nane ga nügümä wüxicacü.

¹⁹ Yerü nüma ga Abräü rü nayaxö na Tupanaäxü natauxchaxü na wena namaxëxëëxü i yuexü. Rü yemacex ga Abräü rü inamemare na Tupanacex nanexü yamäxü yerü nayaxö na Tupana rü wena tá namaxëxëxü. Rü aixcümäxüchi yemaäcü Abräüçex nanaxü ga Tupana, yerü woo ñoma marü nayuxürlüü nixü ga nane, natürü ga Tupana rü maxüci nüxna nanamu. Rü yema rü wüxi ga törü cuëxüci nixü na flüxüci aixcümä yaxööxi ga Abräü.

²⁰ Rü guma Ichaá rü ta Tupanaäxü nayaxö. Rü yemacex ga yexguma marü nayëxgu, rü nayumüxü rü Tupanana naca na nanegü ga Acobu rü Echaütxü nangüxëëxüçex. Rü yemaäcü nayumüxü yerü aixcümä nayaxö na Tupana tá yanguxëëxü ga yema nüxna naxcex naçaxü.

²¹ Rü guma Acobu rü ta Tupanaäxü nayaxö. Rü yemacex ga yexguma marü nayëxgu rü nayuxchaügu, rü norü caxüxümaä nügü inachixüe rü Tupanaxü nicuëxü. Rü nayumüxü

rū Tupanana naca na nataagü ga Yúche nanegüxü nangüxéexücèx. Rū yemaäcü nayumüxé yerü aixcüma nayaxö na Tupana tá yanguxéexü ga yema Abráümaä inaxunetaxü.

²² Rū guma Yúche rū ta Tupanaäxü nayaxö. Rū yemacèx ga yexguma nayuxchaügu, rū natanüxügümä nüxü nixu rū ñanagürü:

"Tataagü rū yíxcüra rū tá ínachoxü i nuä Equituanewa na nawa naxixülcèx i ngëma naäne ga Tupana törü oxi ga Abráümaä nüxü ixuxü. Rū ngëxguma ngema naxixgu, rū chanaxwèxe ya chauxchinéxägü rū ta ngëma nanana na ngëxma yatëxgüüxücèx", ñanagürü.

²³ Rū yemawena rū mucüma ga taunecüga rū nimu ga yema duüxügü ga Equituanewa. Rū yema nachiüüneärü äëxgacü, rū tama nanaxwèxe na yexeraäcü yamuëtanüxü, rū yemacèx nanamu na tükü nadëixülcèx ga guxâma ga buxe ga iyatüxe ga yexwacèx ibuetanüxé. Natürü nanatü rū naë ga guma törü oxi ga Moïché, rū aixcüma Tupanaäxü tayaxögü. Rū yemacèx ga yexguma noxri nabuxgu ga Moïché, rū tomaëxpüx ga tauemacüga itayacügxü, yerü nüxü tadaugü na namexéchixü rū tama naxcèx tamüüle ga yema Equituaneärü äëxgacüarü ore ga woo na naxunagüxü ga na buxe tükü nadëixü.

²⁴⁻²⁵ Rū Moïché rū ta Tupanaäxü nayaxö. Rū yemacèx ga yexguma marü nayëxgu rū tama nanaxwèxe na nügü yaxuxü na Equituaneärü äëxgacüxacü ngïne na yiüxü, yerü naxcèx rū narümemä na natanüxügü ga Yudügümä wüxigu ngúxü yangexü. Rū tama nanaxwèxe na tacü ga ñoma ga naâneärü chixexümaä nügü na nataäexéexü, yerü nüxü nacuëx rū yema taäe rū paxaañirümare nixü.

²⁶ Rū yexgumarüü na daxüguxü ga naänena na yaxüxü ga Cristu na ngúxü yangexülcèx, rū yexgumarüü ta nixi ga Moïché ga äëxgacüpatana na yaxüxü, yerü naxcèx rū narümemä na natanüxügü ga Yudügümä wüxigu ngúxü yangexü. Natürü taxucèxma yema ngúxügü narüxñü, yerü nüxü nacuëx rū tá wüxi i ngunexügu Tupanaxütawa na nayauxäxü i norü natanü.

²⁷⁻²⁸ Rū yema na yaxdööxülcèx nixi ga Tupanaga naxinüxü ga Moïché. Rū yemacèx ga yexguma Tupana namüxu ga na naxüäxü ga üpetüchiga, rū nayanguxéexü ga yema Tupana namuxü. Rū núma ga Moïché rū guxüma ga natanüxügü ga Yudügüxü namu na wüxichigü ga ipatawa yamäähülcèx ga wüxi ga carneruxacü na yemagümä namaxcuäxülcèx ga naäxpatagü. Rū ñanagürü nüxü:

"Ñoma i chütaxügu rū tá Tupana núma Equituanewa nanamu i wüxi i norü orearü ngeruü i daxüctäx rū tá nanadai ya yima nüxira bucü ya Eqütuanecüäxügü nane i wüxichigü ya ïpatawa. Natürü ngëxguma yima nagümaä penamaxcuxgu i perü iäxpata, rū tåutáma pechiügu naxüci",

ñanagürü. Rū yemaäcü ga Moïché rū Tupanaga naxinü yerü nüxü nayaxö. Rū yemacèx ga yema orearü ngeruü ga daxüctäx rū taxuüma ga Yudügünexü nimëx. Rū yema na yaxdööxülcèx nixi ga ínaxüxüxü ga Equituarü naännewa, rū tama naxcèx namuüxü na guma Equituaneärü äëxgacü tá namaä nanuxü. Rū taguma nüxü narüxo ga Tupanawe na naxüxü, yerü Tupana ya éxügucüarü ngúchaü naxü.

²⁹ Rū yema duüxügü ga Moïchewé rüxixü rū ta nayaxögü. Rū yemacèx ga yexguma yema Taxtü ga Dauchiüxüwa nangugügu, rū yema dexä rū nügüna nixigachi, rū nipaaneächi, rū yéma nichoü. Natürü yexguma yema Equituaneçüäx ga churaragü ga nawe ngëgüxü nawe ichoügu, rū yexma nayiamä, yerü wenaxärü nügüna naxi ga yema dexä.

³⁰ Rū yexguma guma iäne ga Yericüwa nangugügu ga yema duüxügü, rū taxucürüwama nichocu, yerü guxüwama naxäxtapüx. Natürü Tupanaäxü nayaxögü, rū yemacèx Tupanaga naxinüe rü 7 ga ngunexü nüxü ínichoegüchitanüçü, yema Tupana namaä nüxü ixuxürüü. Natürü yexguma norü 7 ga ngunexüwa nanguxgu, rū nüêchama niwëxgütapüx, rū yemaäcü nichocu.

³¹ Natürü yema nge ga Yericúcüäx ga Raá, rū woo chixri imaxü ga noxrix, natürü yexguma yéma nangugügu ga yema taxre ga Yudügü ga bexma ngugütaewa yéma íxü, rū ngïma iyixi ga nüxü nangüxéexü. Rū yemacèx tama yema togü ga Yericúcüäx ga tama Tupanaga inüexürüü iyu, yerü Tupanaäxü iyaxö.

³² ¿Rū ñüxma rū tacü i togü i duüxügüchigaxü tá pemaä chixuxü? Rū changechica na pemaä nüxü chixuxülcèx i nachiga ga yema nuxcümaügüxü ga äëxgacügü ga Yedeü rü Bará rü Chaüchóü rü Yeté rü Dabí rü Chamue, rū guxüma ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruüggü.

³³ Rū yema na yaxögüäxülcèx nixi ga Tupana nüxü rüngüxéexü. Rū yemaäcü to ga nachiüünegüarü äëxgacügüxü narüporamaëgü, rū meäma norü duüxügümä inacuëxgü rü aixcüma nanayauxgü ga yema Tupana namaä ixunetaxü. Rū yemacèx ga yexguma woo aitanügu yatëxcuchigüägu, rū taxuüma namaä naxü ga aigü yerü Tupana nüxna nadau.

³⁴ Rū yexguma norü uwanügü üxüxetüwa yawocuxgu, rū taxuüma nüxü naxüpetü rü tama nixae, yerü Tupanaäxü nayaxögü rü núma rü nüxna nadau. Rū yexguma togü taramaä

nadaixchağı, rü Tupana nüxü narüngülxëe na taxuüma nüxü üpetüxülcèx. Rü yexguma naturaegu rü norü uwanügü nadaixchağı, rü Tupana nanoporaexëe. Rü yexguma to ga nachitüneärü churaragümaä nügü nadaiçgu, rü yema togü ga churaragüxü narüyexeragü.

³⁵ Rü nayexma ga ngexügü ga yuexacüxü, natürü yema naxäcügü rü wenaxärü ínarüdagü yerü Tupanaäxü nayaxögü. Natürü nayexma ga togü ga poraäcü ngüxü ingegüxü yerü norü uwanügü yemaäcü namaä nachopetü na Tupanaxü ínatexgüxülcèx. Natürü ga nümagü rü tama Tupanaxü ínatexgüxü rü yemacëx nayue, yerü naxcëx rü narümemaë nixi na wena namaxëxü rü nayauxgüxü i ngëma maxü i taguma gúxü.

³⁶ Rü nayexma ta ga ñuxre ga togü ga yaxögüxü ga duülxügü nüxü cugüexü, rü yaçuaixgüxü, rü cadenamaä yanëixgüxü, rü poxcupataügu nawocuxü.

³⁷ Rü ñuxre ga nümagü rü nutamaä ínanamuxüchigü rü yemaäcü nanadai. Rü togü rü nayawäixyegü rü nayue. Rü ñuxre ga togü rü ngüxü nüxü ningexëegü na Tupanaxü ínatexgüxülcèx. Rü togü rü taramaa nanadai. Rü ñuxre ga nümagü rü nu ne nanaximare rü carneruchëxmüü rü chibuchëxmüümaämare nixäxchiru. Rü taxuüma nüxü nayexma, rü nanaxüxächiäegü yerü norü uwanügü rü chixri namaä nachopetü.

³⁸ Rü ñoma ga naâneçüxü rü naxchi naxaie, natürü Tupana rü nüxü nangechaü. Rü ñoma ga naânewa rü norü uwanügüchaxwa nu ne nanaximare ga taxüema íxäpataxüwa. Rü ngürüanegu nipexütañumare yerü nangepatagü.

³⁹ Rü guxüma ga yema nuxcümaägxü ga duülxügü woo norü ögagu Tupana namaä na taäexü, natürü taxuüma ga yema duülxügü rü nüxü nadau ga yema mexügü ga Tupana namaä nüxü ixuxü.

⁴⁰ Rü yemaäcü namaä nangupetü ga yema duülxügü, yerü ga Tupana rü tagu narüxiñü rü tama nanaxwexe na nüxiña nüxicä yamexëegüxü, natürü nanaxwexe na tamää wüxi yamexëegüxü. Rü ñuxma i yixema na yaxögüxü, rü yema nuxcümaägxü ga duülxügürüü Tupanaäärü duülxügü tixigü, yerü Nane ya Ngechuchu rü guxäcëxma nayue. Rü wüxi i ngunexü rü tá taxcëx núma naxü na nügüxültawa tüxü nagagüxülcèx na ngëma ingëxmagüchaxülcèx.

12

Name nixi i Ngechuchucümagu taxi

¹ Rü ñuxma na nüxü icuáxü na ñuxäcü aixcüma Tupanaäxü yaxögüxü ga guxüma ga yema nuxcümaägxü ga duülxügü, rü ngëma rü wüxi i törü cuexruü nixi na ñuxäcü Tupana naxwëxexü na naxcëx imaxexü. Rü ngëmacëx i ñuxmax, jru ngixä nüxü tarüxe i guxüma i ngëma pecadu i tüxü itüexëexü rü tüxü naguxchaxëexü na meä yaxögüxü! ¡Rü ngixä paxa naxcëx tadaugü na meä Tupanacëx imaxexü rü guxüguma aixcüma naxüxü i ngëma tüxü nanaxwëxexü!

² Rü name nixi i tanangugü na ñuxäcü namaxüxü ga Ngechuchu rü nagu taxi i nacüma. Yerü nüma nixi ga nuxcüma nagu naxinüxü na ñuxäcü törü ögagu tá tüxü namaxëxëexü rü nüma nixi i tüxü nangüxëexü na aixcüma meä yaxögüchaxülcèx na ngëmaäcü naxültawa ingugüxülcèx. Rü nüma rü tama nügxü nachchuxu na curuchawa nüxü yangexü, rü tama nagu naruñixüna yema äne na yangexü, natürü nataäexüchi yerü nüxü nacuëx na yemawena rü tá muxüma i duülxügü nayauxgüxü i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma rü Tupanaäärü tügüneçüwawa narüto na ngëma guxäärü äexgacü yixülcèx.

³ Rü name nixi i penangugü rü nagu perüxiñüe na ñuxäcü ga Ngechuchu rü yaxna namaä naxinüxü ga yema ngüxü ga nüxü yangexëegüxü ga yema duülxügü ga pecaduäxgüxü. Rü nüma ga Ngechuchu rü yemaäcü yema ngüxümaä yaxna naxinü na pema rü tama nüxü perüchauxtülcèx rü tama nüxü perüxoexülcèx na nüxü peyaxögüxü.

⁴ Rü ñuxma i pema na peyaxögüxü, rü ngüxü pingegü erü pecaduxü perüxoe. Natürü taxüema ga petanüwa rü yemacëx Cristurüü yuwa tangü.

⁵ Rü name nixi i nüxna pecuëxächi i norü ore ya Tupana i namaä pexü yaxucuxëegüxü i ñuxma na naxäcügü pixigüxü. Erü ngëma norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Pa Chaunex, jítäxü i nüxü cuxoxü i ngëxguma cuxü icharüwëxächixëegü! ¡Rü tähü i cuyarümaxächixü i ngëxguma cuxü chaxucqxëegü!"

⁶ Erü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxü inayarüwëxächixëe ya yíxema tüxü nangechaüxü. Rü tüxna nanaçuaixca ya yíxema naxäcüxü tüxü nayaxüxe, na ngëmaäcü tüxü nangüxëexülcèx na ñuxäcü nanaxwëxexü na naxcëx tamaxüxü", ñanagürü.

⁷ Rü ngëmacëx i pemax, rü name nixi na yaxna namaä pexiñüexü i ngëxguma Tupana pexna naçuaixcagu. Erü ngëxguma ngëmaäcü pemaä yixigü, rü pexü nüxü nacuëxëe na aixcüma naxäcügü pixigüxü. Erü guxüma i papá rü inayanawëxächixëe i ngëma aixcüma naxäcügü ixigüxü.

8 Natürü ngēxguma chi Tupana tama pexü iyarüwēxāchixēēgu, naxācügxüx iyanawēxāchixēēxürü, rü ngēmawa tá nüxü pecuèx na tama aixcüma naxācügü pixīgüxü, rü ngenatüxü pixīgüxü.

9 Rü wūxichigü i yixema ga yexguma ibuegu, rü tanatügü rü tükü taxucuxēgü, rü yixema rü túmaga taxinüe rü tükü tangechatügü. Rü ngēmacëx i ñuxma rü yexeraäcü tanaxwèxe na naga ixinüexü ya Tanatü ya daxügucü na ngēmäacü nayaxuxüçëx i maxü i taguma gúxü.

10 Rü tanatü rü wüxi i paxaächicëxmare tükü taxucuxēgü na túma tanaxwèxegüxüäcüma imaxēxüçëx. Natürü ya Tupana rü aixcüma törü mexüçëx nixi i tükü iyanawēxāchixēēxü na naxrü iixüünegüxüçëx.

11 Rü aixcüma tama tataäégü i ngēxguma Tupana tükü iyarüwēxāchixēēgu, erü tükü nangux. Natürü ngēmawena i ngēxguma naga ixinüegü rü yanguxéegü i ngēma tamaä nüxü yaxuxü, rü aixcüma tataäégü.

Naxācüma na tama Tupanaga ixinüexü

12 Rü ngēmacëx i ñuxma na ngúxü pingegüxü rü pipaexü na Tupanawe perüxixü, rü name nixi i pegü peporaexëëma na noxrirüütama meä peyaxögüxüçëx.

13 Rü name nixi i naxcëx pedaugü na Tupana pexü naxwèxexüäcüma aixcüma meä pemaxëxü, na yíxema ñuxma tama meä yaxögüx rü meä tayaxögüxüçëx.

14 Rü naxcëx pedèux na guxü i duüxügümäa pemecümaxü! Rü ngēxumarüü ta name nixi i naxcëx pedau na Tupanapéxewa naxüünexü i perü maxü. Erü yíxema tama Tupanapéxewa üñunexü rü tätítáma törü Corixü tadau.

15 Rü pegüna pedaugü na taxülema nüxü oxüçëx i ngēma ngüxéë i Tupana tükü nangechaüäcüma tükna äxü! Erü tama tanaxwèxe na texé petanüwa Cristuchi aixü rü ngēmäacü togüxü chixexümaä taxucuxëxü na Cristuna tixügachixüçëx.

16 Rü tama name i texé i petanüwa rü naï i ngemaä na itapexü. Rü tama name na texé túmaärü ngēmaxüçëx Tupanaxü na oxü. Rü yemaäcü nanaxü ga guma nuxcümaäcü ga Acobueneä ga Echaú. Yerü yexguma nataiyagu rü wüxi ga ônacëx nüxü naxo ga guxüma ga yema nüxna üxü ga nanatü chi nüxna äxü.

17 Rü pema nüxü pecuèx rü yemawena ga yexguma nayauxchaüägu ga yema noxri nüxna üxü, rü marü taxucürüwama nanayaxu, yerü marü naenée ga rübumaëcüna tanaxä ga nanatü. Rü nüma ga Echaú rü woo poraäcü naxaxu, natürü marü taxucürüwama nüxäcü nanayaxu. Rü ngēmawa nüxü tacuèx na ñuxäcü naxäcümaxü na törü ngēmaxüçëx Tupanaxü ixoxü.

18-21 Rü nuxcüma ga törü oxigü ga Moichéwe rüxixü, rü nüxü naxinüe ga Tupanaga ga yexguma nüxü yangaicagüga ga guma mëxpüne ga Chinaigü äegane. Rü nüxü nadaugü ga na yayauraxü ga guma mëxpüne rü poraäcü naxéänexü rü poraäcü buanecü ixüxü rü yabéèxhëxanexü rü yaduruanexü. Rü poraäcü namuëe ga yema duüxügü, yerü nüxü naxinüe ga wüxi ga corneta ga tagane rü Tupana ga tagaäcü yéma ñacü:

"Ngēxguma chi wüxi i petanüwa daa mëxpünewa üxgu jrü noxtacüma nutamaä tükü ípemuxüchiäcüma tükü pimäl! Rü woo wüxi i pexüna yixigu jrü ngēxumarüü ta ípenamuxüchiäcüma peyamä!"

ñanagüü. Rü yexguma yadeaxgu ga Tupana, rü poraäcü namuëe ga yema duüxügü. Rü norü muümaä Tupanaxü nacèexüü na iyachaxächixüçëx ga namaä na yadexaxü. Rü yema na poraäcü naxäcümaxüchixü ga yema nüxü nadaugüxü, rü yemacëx nixi ga nümatama ga Moiché ga ñaxü:

"Chorü muümaä chidurux i ñuxmax", ñaxü. Rü yemaäcü nixi ga namaä nangupetüxü ga yema duüxügü ga Moichémaä nayauxgüxü ga yema nüxraüxü ga Tupanaäru mugü. Natürü i pemax, Pa Chauenëegüx, rü tama yemaäcü pexü naxüpetü ga yexguma penayauxgüga Tupanaäru ore i ngexwaxaxüxü i Cristuchiga ixixü.

22 Rü ñuxma i pema rü taxucëxma pemuuë, yerü ga Cristu rü taxcëx nayu na Tupana ya guxüguma maxüçüxtawa tükü nagagüxüçëx, na guxüguma norü ñäne ya daxügune ya Yeruchareëgu äeganewa ingëxmagüxüçëx. Rü ngēma tá tangutaquëxegü namaä i ngēma muxüchixüma i norü orearü ngeruügü i daxüçüäx na wüxigü namaä Tupanaxü icuëxüügüxüçëx.

23 Rü ñuxma i pemax, rü marü natanüxügü pixigü i guxüma i ngēma togü i duüxügü i Tupanaäru poperawa ngoxégagüxü. Rü marü naxcëx pexü ya Tupana ya yima guxämatáma cacü. Rü marü natanüwaixa pexügü i guxüma ga yema duüxügü ga mecumagüxü ga yuexü ga Tupana imexëegüxü.

24 Rü marü naxcëx pexü ya Ngechuchu ga taxcëx yucü na tükü namaxëexüçëx, ngēma Tupanaäru uneta i ngexwacaxüxü tamaä nüxü ixuxürü. Rü nagümaä pexü iyanaxoxëe ga perü chixexügü na aixcüma Tupanapéxewa pimexüçëx. Rü yexguma nüxcümaxüçü ga

Abégü inabaxéē ga naeneē rü Tupana rü poxcu naxuegu. Natürü yexguma Cristugü ibaxgu rü Tupana rü duňxügümä nanaxuegu i maxü i taguma gúxü.

²⁵ Rü ngëmacèx name nixi i pexuâegü na tama nüxü pexoexüçex ya yima Tupana ya ñuxma tamaä idexacü. Rü dütçax yema nuxcümaügxü ga törü oxigü ga Moïchewe rüxiñü rü taxucürüwa Tupanachaxwa nibuxmü na tama napoxcueäxüçex ga yexguma Tupanaxü naxoegu rü tama naga naxiñüegü ga yexguma Moïchewa Tupana yaxucuxëgü. Rü yema na taxucürüwa Tupanachaxwa yabuxmükü ga nümagü, rü yexeraäctü tükü naguxcha i yixema na naxchaxwa ibuxmükü ega tama naga ixíñüegü i ñuxma na Cristuwa tükü yaxucuxëgüxü i nüma ya Tupana i daxügxü i naânewa ngëxmacü.

²⁶ Rü yexguma Moïchewe naxiñgu ga törü oxigü, rü Tupana rü nagamaä nayaduruxanexëe. Natürü i ñuxma rü ñanagürü:

“Wena táxarü chayaduruxanexëe. Natürü ngëxguma ngëmaäcü chanaxüxgu rü täätámá ñoma i naânenixa chiduruxëe, natürü uëxcü rü woramacurigü rü êxtagü rü tå ta chayaduruxgüxëe”,

ñanagürü.

²⁷ Rü yema na:

“Wena táxarü chayaduruxanexëe”, ñaxü, rü ngëmawa nüxü tacuèx rü guxüma ga yema naxüxi i tama guxülgucex ixixü, rü Tupana tå inayanaxoxëe na ngëma guxülgucex ixixüxicatama na iyaxügxüçex.

²⁸ Rü ngëma na törü äêxgacü na yiixü ya Tupana, rü guxülgucex nixi, rü tagutámá inayarüxo na noxrü ixigüxü. Rü ngëmacèx name nixi na Tupanana moxë ixägxü, rü nüxü ingechaügüäcüma rü nüxü imuüdeäcüma nüxü icuëxügüxü, ngëma nüma nanaxwëxexürrü.

²⁹ Erü törü Tupana, rü ñoma wüxi ya üxürüü aixcüma inayanaxoxëe i guxüma i törü chixexü.

13

Ñuñäcü Tupanaxü tataäexëe

¹ Rü ñuxma rü tama name na nüxü perüçhäuexü na wüxicigü pegü pengechaügüxü ñoma peeneëxü pengechaüxürrü.

² Tama name na nüxü ipeyerüngümaëxü na meäma penayaxuxü i ngëma duňxügü i pepatawa ngugüxü. Erü nüxü tacuëx rü nümaxü ga yemaäcü naxügxüxü rü ñuxguacü rü tama nüxü nacuäcüma bexma Tupanaärrü orearü ngerüügi i daxüçüäxü meä nayauxgü.

³ Rü name nixi i nüxna pecuëxächie i ngëma duňxügü i poxcuexü, ñoma pema rü ta naxrüü pepoxcuxürrü. Rü ngëxgumarüü ta name nixi nüxna pecuëxächie i ngëma duňxügü i togü ngüxü nüxü ingexëegüxü, erü ngürüächi tá ta ngëmaäcü pexü naqupetü.

⁴ Rü ngëma yatügü i ämaxü rü name nixi i meä naxmëxmaä namaxë rü tükü nangechaügü. Rü ngëxgumarüü ta i ngexügü, rü name nixi i meä natemaä namaxë rü nüxü nangechaügü. Erü Tupana rü aixcüma tá nüxna naca rü tá nanapoxcue i ngëma duňxügü i naï i ngemaä rü ëxna naï ya yatümaä ipexü. Rü ngëxgumarüü tá ta tükü napoxcue ya guxäma ya yíxema ngemëxäcüma rü ngeteäcüma tügümaä maxëmarenex.

⁵ Rü tama name na diërguama perüxüñüexü. Rü name nixi i namaä petaäegü i ngëma marü pexü ngëxmaxü. Yerü Tupana rü ñanagürü:

“Tagutámá cuxna chixü, rü tagutámá cuxü íchatex”,
ñanagürü.

⁶ Rü ñuxma na nüxü icuáxü na ngëmaäcü tamaä inaxäüxü, rü ngëmacèx tama taxâne na ñagüxü:

“Nüma ya Cori nixi ya choxü rüngüxëecü. Rü ngëmacèx taxucëxma chamuü. Erü taxucürüwama texé tacü rü chixexü chomaä taxü”,
ñagüxü.

⁷ Rü name nixi i nüxna pecuëxächie ga yema perü dauruügi ga noxri pemaä icuáxü rü pemaä nüxü ixugüxü ga Tupanaärrü ore. Rü name nixi i nagu perüxüñü ga na ñuñäcü meä namaxëxü pepëxewa rü ñuñäcü meä yaxöggüäcüma nayuexü. Rü name nixi ga nüma yaxöggüäxürrü meä peyaxöggü i pemax.

⁸ Rü nüma ya Ngechuchu ya Cristu rü guxüguma nayanguxëe i ngëma tamaä nüxü yaxuxü. Rü nuxcüma rü nayanguxëe ga norü ore, rü ñuxma rü ta nayanguxëe. Rü guxügutámá ngëmaäcü nixi. Rü ngëmacèx tanaxwëxe na aixcüma nüxü yaxöggüxü.

⁹ Rü tama name i peyaxöggü i ngëma nguxëëtaegü i tama tama pexü namaä tangüexëexü i tama Tupanaärrü ixigüxü. Rü nuxcüma rü nagu taxü ga yema mugü ga Moïchewe ümatüxü ga tüküna nachuxuxü na tacü ixüxü rü tacü ingöxü. Natürü yema mugü rü taguma tükü naporaexëe ga na Tupanacèx imaxëxü. Rü ngëmacèx tanaxwëxe na Tupana ya tükü ngechaücüwa nayaxuxü i törü pora na aixcüma naxcèx imaxëxüçex.

¹⁰ Rü ngëma duňxügü i Moñchearü mugügu ixü, rü Tupanacèx naxüna nadai na tama napoxcuaeňçèx naxcèx i norü pecadu. Natürü tama nüxü nayaxögü ya Cristu ga törü pecaducèx yucü. Rü ngëmacèx taxucüruwama taxrüü nanayauxgü i ngëma ngüxëe i Cristu nüxna uaxüxü.

¹¹ Rü ngëma duňxügüarü paigüarü äegxacü, rü tupaucawa nanange ya nagü i naxünagü na Tupanana naxäňçèx na tama Tupana napoxcuetüçèx i ngëma duňxügü. Natürü naxünegü i ngëma naxünagü, rü iñeärü iñpemawa nayanagugü.

¹² Rü yexgumarüü ta ga Ngechuchu rü iñeärü iñpemawa ngúxü ninge rü nayu na nagümaâtama Tupanacèx yaxüünegüxëeňçèx i duňxügü.

¹³ Rü ngëmacèx i yixema, rü name nixi i nüxna tixigachi i ngëma mugü ga Moñché ümatüxü, rü name nixi i Ngechuchucèx taxi. Rü woo duňxügü tükü cugüegu, yema Ngechuchuxü na nacugüexürüü, rü name nixi i naxrüü yaxna namaä taxinüü.

¹⁴ Erü yixema na yaxögüxü, rü tâutáma ñoma i naâne i paxa tá gíxüwa tangëxmagüechä. Erü daxüguxü i naânewa tükü nangëxma i tachica. Rü ngëma tá nixi i ingugüxü na guxügutáma Tupanamaä ingëxmagüechaxüçèx.

¹⁵ Rü ngëmacèx tanaxwèxe i Ngechuchu ya Cristuégagu guxüguma Tupanaxü ticuëxüügü. Rü ngëma na taëxmaä nüxü icuëxüügüxü, rü ngëma nixi i âmare i mexü i nüxna ixâxü.

¹⁶ ¹⁶Rü tâxü i nüxü ipeyarüngümaëxü na togüxü perüngüxëëxü rü namaä pengauxü i perü ngëmaxügü! Erü ngëma nixi i âmare i Tupanana pexâxü i aixcüma namaä nataâëxü.

¹⁷ ¹⁷Rü naga peñixü i ngëma perü dauruügü i pemaä icuëxüügüxü, rü penaxü i ngëma pemaä nüxü yaxuxü! Erü nümagü rü Tupanapêxewa pexna nadaugü na meä pemaxëxüçèx erü nüxü nacuëxgü na Tupana tá nüxna casü i nachiga na ñuxâcü pexna nadaugüxü. Rü name nixi i meä namaä pemaxi i ngëma perü dauruügü na wüxi i taâne na yüixüçèx i ngëma norü puracü rü tama wüxi i norü guxchaxü na yüixüçèx. Erü ngëxguma chi wüxi i norü guxchaxü yixigü i ngëma norü puracü na pexna nadauxü, rü pema rü chi taxuüma i mexü nawa peyaxu i ngëma norü puracü.

¹⁸ Rü name i toxçèx peymüxëgü. Erü toöewa nüxü tacuëx na aixcüma meä tayanguxëëxü i ngëma puracü i Tupana toxna âxü rü tanaxwèxe na guxüguma ngëmaäcü tanaxüxü.

¹⁹ Rü ngëma guxüüärü yexera pexna naxcèx chaçaxü nixi na peymüxëgüxü na Tupana paxa pexcèx choxü taeguxëëxüçèx.

Yema duňxügüxü nariümöxë rü naxcèx ínaca na Tupana nüxü rüngüxëëxü

²⁰⁻²¹ Rü ñuxma chanaxwèxe i poraäcü pexü narüngüxëe ya Tupana ya törü taäxëëerü rü törü ngüxmüexëerü iñicü. Rü nüma nixi ga yuwa ínadaxëëxü ga törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya guxüma i yaxögüxüäärü dauruü ya guxäärü yexera iñicü. Rü ñuxma na curuchagu taxcèx nabaäxü ga guma nagü ga tükü nüxü cuëxëëcü na ñuxâcü guxüguma tükü nangechaüxü ya Tupana, rü chanaxwèxe na nüma ya Tupana pexü yamexëëgüxü rü pexü nangüxëëxü na aixcüma guxüma i perü maxüwa pimexüçèx. Rü ngëgumarüü ta chanaxwèxe na Ngechuchu ya Cristuwa tükü nangüxëëxüçèx ya Tupana na nüma nanaxwèxexüäcüma iñigüxüçèx. Rü ñuxma tanaxwèxe i guxüguma yima Cristuxü ticuëxüügü. Rü ngëmaäcü yii.

²² Pa Chaueneëgü, pexü chacèëxü na yaxna namaä pexñüëxü i ñaâ noxretama i ore i pexü namaä chataäxëëxü rü pexü namaä chaxucüxëxü.

²³ Rü chanaxwèxe na nüxü pecuáxü rü taeneë ya Timutéu rü marü ínanguxuchi ga na napoxcuxü. Rü ngëxguma paxa nuâ chauxütawa nanguxgu, rü tá ngëma petanüwa chanaga i ngëxguma pexü íchayadëuxgu.

²⁴ ²⁴Rü nüxü perümöxëgü i guxüma i ngëma perü dauruügü i pemaä icuáxü! ²⁴Rü ngëgumarüü ta nüxü perümöxëgü i guxüma i togü i taeneëgü i yaxögüxü! Rü taeneëgü i Itáriaanewa ngëxmagüxü rü ta pexü narümöxëgü.

²⁵ ²⁵Rü Tupana poraäcü pexü rüngüxëëxü i guxâma i pemax! Rü ngëmaäcü yii.
Rü nuâma pexna.

TUPANAARÜ ORE GA CHAÜTİÁGU ÜMATÜXÜ

Chaütiágu nüxü narümoxë ga natanüxügü ga Yudügü ga yaxögüxü

¹ Pa Chautanüxügü i Yudügü i Ngechuchuaxü Yaxögüxü i Guxü i Naänewa Ngëxmagüxü, choma i Chaütiágu pexü charümoxë. Rü choma nixi i Tanatü ya Tupana rü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuaxü chapuracüxü.

Ngëma cuëx i aixcüma Tupanawa ne üxüchiga

² Pa Chaueneëgü i Yaxögüxü, name nixi na petaäegüxü i ngëxguma nagúxüraüxü i guxchaxügü pexcëx inguxgu.

³ Erü pema nüxü pecuëx rü ngëxguma meä peyaxögüamagu ega woo tacü rü guxchaxü pexü üpetügü rü wüxi i mexü nixi i ngëma. Erü ngëmaäcü nixi ya Tupana i pexü naporaexëxü na yexeraäcü meä nüxü peyaxögüxüçëx.

⁴ Rü name nixi na peporaexü na aixcüma Tupanapëxewa pimexëcëx, rü naxcëxicatama pemaxëxüçëx, rü taxuwama nachixexëcëx i perü maxü.

⁵ Ngëxguma chi wüxi i petanüwa tama meä nüxü cuëxgu na tacü tüxü nanaxwëxexü ya Tupana, rü name nixi i nüxna naxcëx taca i cuëx, rü núma tá guxüma i norü ngúchaümaä tüxna nanaxä. Erü Tupana meäma guxü i duüxügüna nanaxä i cuëx, rü tama nayanuxü, rü taxüxümaä nanga.

⁶ Natürü ngëxguma naxcëx itacaxgu rü tanaxwëxe na aixcüma tayaxöbü rü tá na tanayax-uxü i ngëma naxcëx itacaxü. Rü tama name na nagu tarüxünxü rü tăutáma tanayaxuxü. Erü yíxema tama meä yaxöxë, rü ñoma taxtüärü yuape i buanecümaä guxüwama quexürrü tixi i tümaärü maxüwa.

⁷⁻⁸ Rü yíxema duüxë ya ñuxma meä yaxöxë rü moxü rü tama meä yaxöxë, rü taxucürüwama nagu tarüxünxü na tacü Tupanaxüitawa tayaxuxü. Erü yíxema duüxë ya ngëmaäcü yaxöxë, rü tümaärü maxüwa rü tama aixcüma wüxitugama tarüxünxü.

⁹ Rü yíxema yaxöxë ya tama muärü díerüäxë, rü name nixi i tataäe erü Tupanaxäcü tixi rü tümaämaä nataäe.

¹⁰ Rü yíxema yaxöxë ya muärü díerüäxë rü name nixi i tataäeäma ega woo wüxi i ngunexü tüxü natauxgu i tümaärü díeru. Erü ngëma díerüäxü i duüxügü, rü ñoma putürachacurü tama natai.

¹¹ Rü ngëxguma nangunagüya üëxcü rü poraäcü nanguxetüg, rü narüñexë i ngëma putüra rü narüngü i nachacu, rü ngëxma nagux na namexü. Rü ngëgumarüü tá ta nayu i ngëma díerüäxüchixü rü ngëxma tayañuxo i norü guxüma.

Tupana tüxü naxü, natürü tama chixexügü tüxü nanguxëëxüçëx

¹² Rü nataäe ya yima yatü ya meäma yaxöömacü i ngëxguma Tupana nüxü üxgu. Erü ngëxguma ngëmaäcü yaxna namaä naxñüñamagu, rü Tupana tá namaä nataäe rü tá nüxna nanaxä i norü ämare i mexü i taguma gúxü. Rü ngëma nixi i ämare i Tupana tümaäma ixunetaxü ya yíxema nüxü ngechaügüxe.

¹³ Natürü ngëxguma texé ïnü i chixexü tümaçëx inguxgu na chixexü taxüxüçëx rü tama name i nagu narüxünxü na Tupana tümaäewa ínanguxëëxü i ngema ïnü i chixexü. Erü ya Tupana rü taguma naäewa nangu na chixexü naxüxü, rü ngëgumarüü ta taguma chixexü i ïnü texeäewa nanguxëëna chixexü taxüxüçëx.

¹⁴ Natürü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxünxü nixi i chixexügü tüxü nguxëëxü.

¹⁵ Rü ngëma chixexü i tümatama nagu tarüxünxü nixi i tüxü pecaduäxëëxü. Rü ngëma pecadugagu tá nixi i dükwa itayarütaxuxü.

¹⁶ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, tama name i pegütama pewomüxëëgü.

¹⁷ Erü guxüma i ngëma aixcüma mexü i tüxü ngëxmaxü, rü naxüitawa ne naxü ya Tupana ya daxügucü ga naxücü ga üëxcü rü tauemacü rü woramacirü rü ëxtagü. Rü núma rü guxüguma nanaxëjxrügumaraxü rü taguma naxüchicüü.

¹⁸ Rü núma nixi ga tüxna naxäähxü ga norü ore i aixcüma ixixü na ngëmaäcü tüxü nangëxmaxëcëx i maxü i taguma gúxü. Rü yemaäcü nanaxü yerü nanaxwëxe na yixira nüxü na yaxögüxü, rü yixcama i togü.

Ñuxäcü aixcüma Tupanaäxü tayaxö

¹⁹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, rü ngëxguma texé pemaä nüxü ixuxgu i Tupanaärü ore, rü name nixi i meä iperüxüñü. Rü tama name i tüxü pechoxügagü.

²⁰ Erü ngëxguma nanuxgu i wüxi i duüxü, rü tama Tupanaärü ngúchaü naxü.

²¹ Rü ngēmacèx name nixī i nüxū perüxoe i guxūma i ngēma chixexügū i guxūwama ngēxmagüxū. ¡Rü meā penayaxu i ngēma ore i Tupana pexna ãxū! Erü ngēmawa pexü nangēxma i maxū i taguma gúxū.

²² Rü tama name i iperüxñüemare i ngēma ore, natürü name nixī i penaxü i ngēma pemaā nüxū yaxuxü. Erü ngēxguma iperüxñüemaregu rü tama penaxügū, rü pegütama pejomüxüegümare.

²³ Erü yíxema irüxñümarexe i Tupanaärü ore natürü tama naxúxe i ngēma nüxū yaxuxü, rü wüxi i yatū i daucüwa nügū dauchametüxürrü tiixī.

²⁴ Erü nügū nadauchametü, natürü ngēxguma yaxügachigu rü marü nüxū inayarüngüma na nañuxchametüraúxü i noxrix.

²⁵ Natürü yíxema guxüguma meā nüxū daumatüxe rü naga ñünxē i ngēma ore i aixcüma ixixü i pecaduwa tükü ínguxuchixëexü, rü Tupana rü tá aixcüma guxüwama tükü narüngüxéé. Erü tama ngēma orexü taxinümare, natürü tanaxü i ngēma tûmamaā nüxū yaxuxü.

²⁶ Rü ngēxguma chi wüxi nagu rüxñüga na meāma Tupanaxü tacuáxü natürü tama nüxnä tadëügux ya tümaärü conü i tümaärü orewa, rü tögütama tawomüxéé, rü tama aixcüma Tupanaäxü taxayox.

²⁷ Natürü ngēma nacüma i Tanatü ya Tupanapéxewa aixcüma üünexü, rü ngēma nixī na nüxū tarüngüxéexü i tacutagü rü yutegüxü rü tögüna tadauxü na tama ñoma i naâneärü chixexügu taxücxü.

2

Name nixī i guxü i duüxügüxü tangechaü

¹ Pa Chaueneégüx, pema rü nüxū peyaxögü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya mexéchicü. Rü ngēmacèx tama name na chixriäcü penayaxuxü i ñuxre i duüxügü rü meā penayaxuxü i togü.

² Rü ngēxguma chi perü ngutaquéxegu naxücxgu i wüxi i yatū i urumaä aneraäxü rü mexchiruxü, rü ngēxgumarüü chi ta ngēxma naxücxgu i wüxi i yatū i ngearü dîeruäxü rü wexachiruxü, rü name nixī i guxüxüma wüxiu meā peyaxu.

³ Natürü tama name ega meā penayaüxgu i ngēma mexchiruxü rü:

“¡Nuä mexü i naxmèxwéxewa rüto!” ñapegüxü nüxü, natürü ngēma wexachiruxüxü rü:

“¡Cuma rü ngēxmatama nachi, rü éxna yea ñatüanewa rüto!” ñapegüxü nüxü.

⁴ Rü ngēxguma tama wüxiu meā penayaüxgu i ngēma taxre, rü pewatama nangox na tama aixcüma guxäxü pengechaügüxü rü chixexü i duüxügü pixügüxü ega ngēmaäcü chixri penayaüxgu i duüxügü.

⁵ Pa Chaueneégü ya Pexü Changechaügüxex, ¡perüxñüü i ñaä ore! Tupana tükü nade ya yíxema ngearü dîeruäxgüx i ñoma i naânewa na meā nüxü tayaxögüxüçèx. Erü nanaxwèxe i tanayauxgü i ngēma maxü i taguma gúxü i tûmamaä inaxunetaxü ya yíxema nüxü ngechaügüxe.

⁶ Natürü pema rü chixri penayaxu i ngēma duüxügü i ngearü dîeruäxgüxü rü meā penayaxu i ngēma duüxügü i dîeruäxgüxü. ¿Taux éxna ngēma dîeruäxgüxü yíixü i ngēma chixri pemaä maxëxü rü äéxgacügüxütawa pexü ïyaxuaxügüxü?

⁷ Rü ngēma dîeruäxgüxü nixī i chixexü namaä ixugüexü ya Cristu ya perü Cori ya mexéchicü.

⁸ Tupanaärü orewa nangēxma i norü mu i guxü i mugüarü yexeraxü i ñaxü:

“¡Nüxü nangechaü i cumücü ngēma na cugütama cungechaüxürrü!”

ñaxü. Rü ngēxguma aixcüma naga pexñüügu i ngēma mu, rü mexü nixī i pexüxü.

⁹ Natürü ngēxguma meā penayaüxgu i wüxi i yatū i mexchiruxü rü chixri penayaüxgu i ngēma wexachiruxü, rü pecadu pexü. Rü Tupanapéxewa pechixexügu erü tama naga peñinüe i ngēma pexü namuxü.

¹⁰ Erü ngēxguma chi texé naga ñügü i guxüma i Tupanaärü mugü natürü chi wüxiwatama itatügxu na tama naga taxinüxü, rü chi ñoma guxüma i Tupanaärü mugüga tama taxinüxürrü tachixexü.

¹¹ Erü nümatama ya Tupana ga ñiacü:

“¡Tâäútáma naï i nge i åtecümaä cungéäel!” ñiacü,
rü ñanagürü ta:

“¡Tâäútáma cumáeta!”

ñanagürü. Rü ngēxguma chi tama naï i nge i åtecümaä cungeäexgu, natürü cumáetagu, rü tama aixcüma meā naga cuxinü i ngēma Tupana tükü muxü.

¹² Rü ngēmacèx name nixí na meā pidexagüxü rü meā pemaxēxü. Erü Tupana tá pexna naca i perü maxüchiga ngoxi Cristu pexü muxüäcüma pemaxé rü ēxna tama. Rü ngēma Cristu tükü muxü nixí na yigü ingechaügüxü.

¹³ Erü guxáma ya yíxema tama tümamüçügü tükü ngechaütmüügüäcüma tüküna naca i tümaärü maxüchiga. Natürü yíxema tümamüçügü tükü ngechaütmüügüäcüma, rü tääutáma tamuëe i ngēxguma Tupana tüküna caxgu, erü nüxü tangechaütmüügüäcüma tá tüküna naca.

Ega aixcüma yaxöögü, rü tanaxwëxe i mexü taxügü rü nüxü tarüngüxëe i togü

¹⁴ Pa Chaueneégüx, ¿Tacüwa namexü ega wüxi:

“Choma rü Tupanaâxü chayaxö”, ñagügu, natürü tama mexü taxüxgu? ¿Pexcèx rü Tupana tá tükü maxêexü ega ngēmaäcü tayaxögxug?

¹⁵⁻¹⁶ Rü ngēxguma chi wüxi i taeneë rü ēxna taeyèx i yaxöökü rü nangexchirugu rü nangewemügu, rü chi wüxi i pema rü ñapegügu:

“¡Mexü cuxü ñüpü, rü icuxcuchi na tama cuxü nadeyuxüçèx, rü meä nachibü!” ñapegügu, rü ¿tacüwa name i ngēma ega tama nüxna penaxâxgu i ngēma nüxü taxuxü?”

¹⁷ Rü ngēxguma yaxöömaregu natürü tama mexü ixüxgu, rü tama togüxü rüngüxëegu, rü ¿tacüwa namexü i ngēmaäcü na yaxöökü?

¹⁸ Erü ngēxguma cuyaxöömaregu natürü tama mexü cuxüxgu, rü ngürüächi tá wüxi: ñatarügü cuxü:

“Cuma rü cuyaxöömare natürü taxuxüma i mexü cuxü Natürü choma rü chayxö rü naétü mexü chaxü. ¿Rü ñuxâcü tá nüxü chacuáxü na cuyaxöökü ega tama mexü cuxüxgu? Natürü choma rü chorü ü i mexümaä tá cuxü chanawë na aixcüma chayaxöökü”, ñatarügü tá cuxü.

¹⁹ Cuma cuyaxöön na nangëxmaxü ya wüxitama ya Tupana. Marü name. Natürü ngoxogü rü na ngëmaäcü nayaxöögü, rü poraäcü nidüxruxe erü Tupanaxü nameü.

²⁰ Pa Yatü ya tama Meä Nagu Rüññüçüx, cuma rü tama nüxü cucüex i ngëxguma cuyaxöömaregu rü tama mexü cuxüxgu, rü taxuwama name i ngëmaäcü na cuyaxöökü.

²¹ Tupana nüxü ixüxgu rü nuxcümaüçü ga törü oxi ga Abráü rü wüxi ga yatü ga mecü nixí. Yerü mexü naxü rü Tupanaga naxñü ga yexguma namaä nüxü yaxuxgu na naxcëx yamáäüçèx ga nane ga Ichaá.

²² Rü ngëmawa nüxü tacuëx rü tama nayaxöömare ga Abráü, natürü mexü naxü ta. Rü yema naxüñwa tükü nüxü nacuëxéen na aixcüma Tupanaâxü yaxööökü.

²³ Rü yemaäcü ningü ga yema ore ga ümatüxü ga ñaxü:

“Abráü rü Tupanaâxü nayaxö rü yemacèx Tupana nüxü nixu na mecü yiixü yerü nüxü nayaxö. Rü nüxü nixu ta na namüçü yiixü ga Abráü”.

²⁴ Rü ngëmawa nüxü tadau na Tupana namaä taäexü ya yima yatü ya mexü ücü rü tama yaxöömarecü.

²⁵ Rü yemaäcü ta ngîmaä nangupetü ga nuxcüma ga Raá. Rü Tupana ngîmaä nataäe yerü mexü ixü ga yexguma meä nayauxâgü ga ngîpatawa ga yema orearü ngeruügü ga Yudíugü. Rü ngîgagu namaxë ga yema orearü ngeruügü yerü to ga namagu iyamugü ga yexguma norü uwanügü nadaixchaügü. Rü woo ga ngîmaä rü chixri na namaxñüxü ga noxrix, natürü mexü ixü yerü iyaxö, rü yemacèx Tupana ngîmaä nataäe.

²⁶ Rü wüxi i naxüne rü taxuwama name rü nayumare ega natauxguma i naäe. Rü ngëxgumarüü ta nixí na taxuwama namexü na yaxöömarexü ega taxuüma i mexü ixüxgux.

3

Törü conüchiga

¹ Pa Chaueneégüx, tama name i muxëma i pema rü ngüeëetaexügü pegü pixigüxëechäü. Erü pema nüxü pecuëx na yíxema i ngüeëetaexügü na ixigüxü, rü guxü i duüxügürü yexera tá tüküna naca ya Tupana törü maxüchiga rü törü puracüchiga.

² Guxâma i yíxema rü muëxpüjxcüna chixexü taxüe. Yima yatü ya taguma chixexüxü ixucü rü aixcüma mecü nixí, erü nüxü nacuëx na ñuxâcü guxüwama nügüna nadauxü na tama chixexü naxñüçèx.

³ Rü ngëma na taga naxñüxüçèx i wüxi i cowaru, rü tanaxwëxe na naxütüxünáguxü na ngëmaäcü yíxema inaxwëexüäcüma meä iyaxüxüçèx.

⁴ ¡Düçëx nagu perüñmëe ya wapurugü ya buanecüarü poramaä ixüxüne! Rü woo nitaxüchi rü buanecü ya taxüchicüma inicuegü, natürü iracü ya quiyamaä nanatoxchinü i norü toxpêxerü, rü ngextä nüma ñanaxwëexüwa nanaxñüxüé.

⁵⁻⁶ Rü ngëxgumarüü ta nixí ya törü conü rü woo na naxírachiréxü, natürü namuxüchi i norü ore. Rü wüxitama i üxüarü yauraxü i íraxüwa inaxügü na yaxaxü i taxüma i naäne. Rü törü conü rü ñoma wüxi ya üxürüü nixí. Rü taxünawa rü wüxi i taxü i chixexü nixí ya yima törü conü erü nanachixexëe i guxüma i törü maxü. Rü ngëma Tupana ngoxogüxü

ípoçueçügune ya üxüemawa ne naxü i ngëma chixexü i namaã yadexaxü ya törü conü. Rü ngëma chixexümaã nanachixexëe i guxüma i törü maxü.

⁷ Duûxügü rü nüxü nacuèx na íyapuxéêxü rü nüxna nachogüxü i nagúxüraüxü i naêxügü i idüraexü, rü werigü, rü äxtapegü, rü choxnigü.

⁸ Natürü taxúema nüxü tacuèx na nüxna tachogüxü ya túmaärü conü. Erü wüxi i chixexü i taxü i taxucürüwama texé iyarüoxexëxü nixü. Rü ngëma norü dexa rü üürüü tükü nayuxëe.

⁹ Rü yima törü conümaã nüxü ticuèxü ya Tanatü ya Tupana, rü yimamaätama chixexü namaã tixugüe ta i duûxügü i Tupana nügüacü üxü.

¹⁰ Rü ngëma taëxmaã, rü meä duûxügüchiga tidexagü, natürü ngëmatama taëxmaã rü namaã taguxchigagü ta. Pa Chaueneëgxü, tama name na ngëmaäcü yüixü.

¹¹ Wüxi i dexáarü chuxchuxüwatama rü taxuacüma ínaxüxü i dexá i mexü rü dexá i chixexü.

¹² Pa Chaueneëgxü, wüxi i iguera rü taxuacüma oribuarü omaã naxo, rü wüxi i uba rü taxuacüma igueraü omaã naxo. Rü ngëgumarüü ta wüxi i dexáarü chuxchuxü i yucürachiüxüwa, rü taxuacüma ínaxüxü i dexá i mexü.

Ngëma cuèx i aixcüma ixixü

¹³ Ngëguma chi petanüwa nangëxmagü i wüxi i duûxü i nüxü cuáxü rü meä naâexü cuáxü, rü name nixü na meä namaxüxü rü mexü na naxüxü rü tama nügü yacuèxüxü na ngëmaäcü pexü nüxü nadauxxëexücex na aixcüma wüxi i duûxü i nüxü cuáxü yüixü.

¹⁴ Natürü ngëguma chi pixäüxächiwèxegügü rü togüchi pexaegü rü norü yexera pegü pixixëexchaügü, rü taxuacüma pegügi perüxiñüü na mexügü rü nüxü cuèxügüxü pixigüxü. Rü wüxi i dora i taxü nixü i ngëma ega ngëmaäcü pixigügi.

¹⁵ Erü ngëma na ixäüxächiwèxegüxü rü duûxüguchi na ixaiexü rü norü yexera yigü na ixigüxëexchaüxü, rü tama Tupanawa ne naxü, natürü ñoma i naâneçüäxwa rü ngoko i Chatanawa nixü i ne naxüxü.

¹⁶ Erü ngextá äüxächi ítaxüwa rü duûxügü nügü írýyexeraxëexchaüxüwa, rü ngema rü taxuüma meä inixü rü nagúxüraüxü i chixexü nangëxma.

¹⁷ Natürü guxäma ya yíxema aixcüma tükü nangëxmaxë i ngëma cuèx i Tupanawa ne üxü, rü aixcüma meä tamaxë rü guxämaä tamecümagü, rü meä duûxüxü tayauxgü i túmapatawa, rü meä itarüxiñüü i túmamüçüarü ucuxü, rü guxü i duûxügü tükü nangechaütümüügü, rü guxämaäma tügü tavüxigüxëegü, rü tixaixcümagü, rü mexü taxügü.

¹⁸ Rü yíxema naxcëx daugüxe na duûxügü nügümaä irüngüxmüexü, rü wüxi i mexü taxügü. Erü ngëmawa tá nüxü tadaugü na aixcüma meä Tupanacëx namaxëxü i ngëma duûxügü.

4

Duûxügü i ñoma i naâneäru ngúchäüçex daugüxüchiga

¹ ¿Tücxüü pegümaä penuë rü pegü pedai? Pegümaä penuë erü pexü nangëxma i ngëma perü ngúchäügü i chixexügü.

² Pema pexü nangúchäü i ngëma pexü taxuxü natürü taxuacüma pexü nanguxü, rü ngëmacëx peyamëx i togü. Rü norü ngëmacëx pixäüxächie natürü taxuacüma pexü nanguxüega, rü ngëmacëx pegümaä penuë, rü pegü pedai. Rü tama penayauxgü i ngëma penaxwëxexü erü tama Tupanana naxcëx peca.

³ Rü ngëguma naxcëx ípecaxgu, rü tama penayaxu, erü naxcëx ípeca i ngëma tama Tupana pexü naxwëxexü. Rü ngëma pematama penaxwëxexü nixü i naxcëx ípeçaxü na namaã pegüttama petaâxëëmarexüçex.

⁴ Pa Duûxügü i Chixri Maxëxü, ¿Tama éxna nüxü pecuèx rü ngëguma ñoma i naânexü pengechaügü rü Tupanamaä perüxiwanüxü? Erü texé ya ñoma i naânexü ngechaüxü rü Tupanamaä tarüxiwanü.

⁵ Rü tama natücehma nixü i ngëma Tupanaäru ore i ñaxü:

“Ngëma Naâe i Üñunexü i Tupana tükna muxü rü tükü ninuxü erü noxrü tixü rü tükü nangechaü”,

ñanagüü.

⁶ Natürü Tupana rü tükü narüngüxëe na namaã iporaexüçex i guxüma i ñoma i naâneäru ngúchäü i chixexü. Rü ngëmacëx norü orewa rü ñanagüü:

“Tupana rü tümamaã nanu ya yíxema tügü icuèxüxügüxe, natürü tükü narüngüxëe ya yíxema tama tügü icuèxüxügüxe”,

ñanagüü.

⁷ Pa Chaueneëgxü, ¡Meä Tupanaga pexiñüü! ¡Rü nüxü pexoó i ngoko i Chataná! Rü nüma rü tá pexna niña.

⁸ ¡Tupanana pengaicamagü! Rü nüma rü tá ta pexna nangaicama. Rü pemax, Pa Pecaduäxgüxüxü, ¡nüxü perüoxe i pecüma i chixexü! Rü pemax, i Tupanawe rüxixchaüxé

natürü ñoma i naānewa rü ta rüxixchaüx, ¡penamexēēx i perü maxü na Tupanacèxicatama pemaxēxücex!

⁹ ¡Pegümaā pengechaügü rü pexauxe erü pipecaduāx! Rü texé ya ñoma i naāneärü taäewa cugüxe, rü name nixi i tügümäa taxauxe. Rü texé ya tümacüma i chixexümaä taäxex, rü name nixi i Tupanapéxewa tügümäa tangechaü.

¹⁰ Rü name nixi i Cori ya Tupanapéxegu pecaxäpüxügü rü namaä nüxü pixu na taxuwama pimexü. Rü ngëxguma i nüma rü tá pexü nicuëxüñ rü pexü nataxëe.

Tama name i chixexügu cueneëmaä curüxñü

¹¹ Pa Chaueneégüix, ¡Täxü i chixexümaä pegü pixugüxü! Erü yíxema chixexümaä tümaënechigagu idexäye rü éxna chixexümaä nüxü dawenüx, rü chixe nüxü tawogü ta i Tupanaäärü ore. Rü ngëxguma chixexügu Tupanaäärü oremaä curüxñü, rü Tupanaäärü orearü yexera cugü quiixxéechäa erü tama aixçüma naga cuxñü.

¹² Tupanaxicatama nixi ya tükna naxäcü i norü mugü rü ñuxuchi tá tükna çacü rü ngoxi naga ixinüe i ngëma norü ore. Rü nümatama nixi i nüxü nangëxmaxü i pora na tükü namaxëxëexü rü éxna tükü nayueexëexü. ¿Natürü texé quiixü i cumax rü ngëmacex cunangugüxü na ñuxäcü namaxüxü i cumücü?

Tacüema nüxü tacuëx na tacü tá tükü ngupetüxü i moxüäärü ngunexügu

¹³ ¡Choxü iperüxñüe i pema na ñapegügxü:

“Ñuxma rü éxna moxü tá náí ya iãnewa taxü, rü wüxi ya taunecü tá ngëxma tayayaxu, rü tá ngëma tataxegü na mucü i diéru ngíxü iyaxuxücex”, ñaperügügü!

¹⁴ Pema rü tama nüxü pecuëx na tacü tá pexü üpetüxü i moxü. ¿Tacü nixi i perü maxü? Perü maxü rü ñoma wüxi i cherena i paxaächi nüxü idauxü rü ngëxgumatama ngupetüxürrü tá inayarüxo.

¹⁵ Rü narümemaa nixi na ñapegügxü:

“Ngëxguma chi nanaxwëxegu ya Cori ya Tupana na imaxëxü, rü chi tanaxü i ñaā puracü i nagu rüxñüexü”, ñapegügxü.

¹⁶ Natürü i pema rü pegü picuëxülgüchaü. Rü guxüma i ngëma rü tama name.

¹⁷ Yíxema nüxü cuáxe na ñuxäcü Tupanapéxewa meä tamaxüxü, natürü tama naxúxe, rü pecadu taxü.

5

Ucuxë i diéruäxgüxülcex

¹ Pa Duüxügü i Diéruäxgüxüx, ¡perüxñüe i ñaā ore! ¡Pexauxe rü aita pexüe erü chixexü tá pexü naxüpetü!

² Perü ngëmaxügü rü marü nangaue, rü ngëma pexchiru i mexëchixü rü nawe nanangömu.

³ Perü uiru rü perü diéru rü ngëxma naxäütanü rü ngëxma nangaue. Rü ngëma norü äütanü rü wüxi i perü cuëxruü tá nixi na pema rü tá ta ipeyerütauxexü ñoma tacü üxüwa ixaxürrü. Tupana ngíxü nadau i perü diéru i ngímaä penguüxcü, rü ngëmacex tá pexü napoxcu i naâneärü guxgu.

⁴ Rü yema perü puracütanüxü ga tama meä nüxü penaxütanüxü, rü ñuxma rü ngíxcex nidexagü ga yema diéru ga tama nüxna ngíxü pexäcü. Rü Tupana ya guxäärü Cori rü ngëma duüxügüxü naxñü na ngíxü yadexagüxü ga yema diéru ga nüxü ngíxü pengetanücü ga peanewa na napuracüexücex.

⁵ Rü ñoma i naânewa rü pegü pengëxäegü rü pemepata rü pemuaärü ngëmaxüäxgü rü petaäegü rü meä pechibüe. Natürü nawa tá nangu na ngëmacex Tupana tá pexü poxcuexü.

⁶ Rü pema penapoxcue rü penadai i ngëma duüxügü i taxuüma i chixexü pemaä üchiréxü. Rü nümagü rü pexü narüteramaëgü, rü taxuacüma nügü ínapoxügü.

Tanaxwëxe i tayumülxü rü meä ítananguxëe ya Cori ya Tupana

⁷ Rü ñuxma Pa Chaueneégüx, rü name nixi i meä ípenanguxëe ñuxmatata ínangu ya Cori ya Tupana. Rü dúcax, yíxema naânewa puracüxe rü meä ítananguxëe ya pucü na naxügüxülcex i tümanetü. Rü ñuxuchi ñuxre ya tauemacü ítananguxëe na nayaxü i tümanetüärü o, rü ngëxguma rü tá tayabuxgü.

⁸ Rü pema rü ta penaxwëxe na meä ípenanguxëe na ínangu ya Cori ya Tupana. ¡Rü petaäegü, rü täxü i nüxü perüchauexü na ípenanguxëe! Erü marü ningaica na ínangu ya tóru Cori.

⁹ Pa Chaueneégüx, name nixi i nüxü perüxoe na pegüchigaxü pixuechaü na tama ngëmacex pexna naçaxülcex ya Tupana. Erü marü ningaica na ínangu ya duüxügüxü yacagüxülcex i norü maxüchiga.

¹⁰ Pa Chaueneēgūx, name nixī i nüxna pecuèxchiae ga yema nuxcümaūgūxū ga Tupanaārū orearū uruūgū ga na ñuxācū yaxna namaā naxñüēxū ga yexguma ngúxū yangeggü. Rū name nixī i pema rū ta ngēgxumarüū yaxna namaā pexñüēama rū Tupanacèx permaxēama ega ngúxū pingeggü.

¹¹ Rū yixema nüxū tacuèx na nataāēgūxū ga yema duūxūgū ga meā Tupanacèx maxēāmaxū ga yexguma ngúxū nüxū üpetügu. Rū pema nüxū pecuèx ga ñuxācū meā namamaxama ga guma Yox ga yexguma ngúxū nüxū üpetügu. Rū nüxū pecuèx ga yixcama ga na ñuxācū törü Cori ya Tupana poraācū nüxū rüngülxēēxū. Erū nüma ya törü Cori ya Tupana rū namecümäxüchi rū poraācū nüxū tangechaütmüüggū.

¹² Rū guxūrū yexera, Pa Chaueneēgūx, rū ngēgxuma tacücx ipexunetagu, rū tama name i Tupanaegagu ipexuneta, rū ēxna ñoma i naāneegagu ipexuneta, rū ēxna facü i to i naegagu ipexuneta. Natürū ngēgxuma aixcüma yixīgi i wüxi i ore jru noxtacüma: "Ngū" ñapegūl. Rū ngēgxuma tama aixcüma yixīgi i wüxi i ore jru noxtacüma: "Tama" ñapegūl. Rū ngēgxuma ya Tupana rū tāutáma pexū napoxcue naxcèx i ngēma perü uneta.

¹³ Rū ngēgxuma wüxiie i petanüwa naxixächiäegū, rū name nixī na tayumüxēxū. Rū ngēgxuma wüxiie taäegu, rū name nixī na tawiyaeñ rū Tupanaxū ticuexüüxū.

¹⁴ Rū ngēgxuma wüxiie i petanüwa idaawexgu, rū name nixī i naxcèx peyaca i yaxōgūxūrū äéxgacügū na tümacèx nayumüxēgūxūcèx rū Cori ya Tupanaegagu chixümaā tükü yangōgūgūxūcèx.

¹⁵ Rū ngēgxuma aixcüma Tupanaäxū yaxōgūäcüma nayumüxēgüğü, rū tá tümacèx nitaane, rū nüma ya Cori ya Tupana tá tükü ñiarüdaxēē nawa i tümaärü ñaawe. Rū ngēgxuma chi tacü rū pecadu taxüxgu, rū Tupana tá tükü nüxū nangechaü.

¹⁶ Rū ngēmacèx name nixī i pegümaā nüxū pixu i perü pecadugü rū pegücx peyümüxēgū i wüxiéchigü na pexcèx yataanegüxūcèx. Rū yima meçü ya yatüarū yumüxē rū aixcüma napora erü Tupana nanangäxü.

¹⁷ Tupanaärü orearū uruū ga Ería nixī ga wüxi ga yatü ga taxrūü ixīcü. Natürū yexguma nüma guxū ga norü ngúchaümaā nayumüxēgu na tama napuxüçèx, rū tomaéxpüx ga taunecüarü ngäxügu rū tama napu ga yema naännewa.

¹⁸ Natürū yemawena rū wenaxärü nayumüxē ga Ería rū pucücx ínaca. Rū wenaxärü napu. Rū narüxü ga guxüma ga nanetügū.

¹⁹ Pa Chaueneēgūx, ngēgxuma chi texé petanüwa Tupanana ixügachigu, rū tangëxmagu ya wüxiie ya tükü taeguxëxë na wenaxärü Tupanawe tarüxüxüçèx, rū mexü taxü.

²⁰ Erū ngēgxuma texé Tupanacèx nataeguxëxü i wüxi i duūxū nüxna i norü chixexü, rū tümagagu Tupana tá nanamaxëe i ngēma duūxū, rū tá nüxū nüxū nangechaü i norü pecadugü.

Rū nuåma pexna,
Chaütiágu

NÜXİRÄÜXÜ GA POPERA GA PEDRU ÜMATÜXÜ

Pedru nüxǖ narǖmoxë̄ ga yema yaxȫgǖxǖ ga to ga nachiǖänegu woonexǖ

¹ Pa Chaueneëgùx, choma i Pedru nixī i pexcèx chanaxümätüxǖ i ñaā popera. Rü choma nixī i Ngechuchu ya Cristu choxǖ muxǖ na duǖxǖgumaǟ nüxǖ chixuxǖcèx i norǖ ore. Rü pexcèx chanaxümätǖ i pema na perǖ naanena to i nachiǖänegǖ penawoonexǖ i Pötuanewa rǖ Gárataanewa rǖ Capadochianewa rǖ Áchiaanewa rǖ Bitíniǟnewa ngë̄xmagǖxe.

² Rǖ pexǖ nixī ga nadexǖ ga Tanatǖ ya Tupana, yerǖ woetama yema nixī ga nuxcumaxǖchima nagu naxñǖxǖ. Rǖ nanamu ga Naǟe i Üünexǖ na pexǖ yamexë̄gë̄gǖcèx na aixcüma napëxewa pixǖnégǖxǖcèx rǖ Ngechuchu ya Cristuga na pexñinǖxǖcèx rǖ nagümaǟ na piyauxgë̄gǖcèx na nataxuxǖcèx i perǖ chixexǖgǖ. Rǖ chanaxwèxe i Tanatǖ ya Tupana poraǟcü pexǖ narǖngǖxǖeē rǖ pexǖ nataǟxǖeē.

Ítananguxǖeē na wena tá imaxë̄xǖ

³ jRǖ ngïgǟxǖ nüxǖ ticusǖxǖgǖ ya Tupana ya törǖ Cori ya Ngechuchu ya Cristu Nanatǖ! Yerǖ yexguma Ngechuchu ya Cristuxǖ wena namaxë̄eēgu, rǖ tǖxna nanaxǟ ga maxǖ ga yexwacaxǖxǖ, yerǖ poraǟcü nüxǖ tangechaǖtümǖulgǖ. Rǖ ngë̄macèx i ñuxma i yixema rǖ ta ítananguxǖeē na wena tá imaxë̄xǖ.

⁴ Rǖ pema rǖ wüxī i ngunexǖgu rǖ aixcüma tá penayauxgǖ i guxǖma i ngë̄ma mexǖgǖ i Tupana tá pexna áxǖ i ñuxma daxǖguxǖ i naanegu pexǖ namaǟ nanguxǖxǖ. Rǖ ngë̄ma tá pexna naxǟxǖ rǖ tagutáma inayarǖxo, rǖ tagutáma naxǟǖachi, rǖ tagutáma nangua.

⁵ Rǖ ñuxma na Tupanaáxǖ peyaxȫgǖxǖ rǖ nüma rǖ norǖ poramaǟ ta pexna nadau ñuxmatáta aixcüma penayauxgǖ i ngë̄ma maxǖ i taguma guxǖ i tá pexna naxǟxǖ i ngë̄xguma naguxgu i naâne.

⁶ Rǖ ngë̄macèx name nixī i poraǟcü petaǟegǖ, rǖ nüetama nixī ega woo ñuxma ñaā perǖ maxǖwa rǖ paxaxǟchi muxǖma i guxchaxǖgǖ pexǖ üpetǖgu.

⁷ Erǖ ngë̄maǟcü nixī i pexǖ naxǖxǖ ya Tupana na nüxǖ nacuáxǖcèx rǖ ngoxi aixcüma peyaxȫgǖ rǖ éxna tama. Rǖ ngë̄xguma peyaxȫgumagu ega woo guxchaxǖgǖ pexcèx ingugǖ, rǖ ngë̄ma perǖ ð rǖ wüxī i uiruarǖ yexera nixī na namexǖ erǖ ngë̄ma uiru rǖ woo namexë̄chi natürǖ duxwa nangua. Rǖ ngë̄ma uiru rǖ üxǖmaǟ nüxǖ taxǖ na nüxǖ icuáxǖcèx rǖ ngoxi aixcüma uiruxǖchi yïixǖ. Rǖ ngë̄xgumarǖ ta nixī i perǖ ð na guxchaxǖgumǟ Tupana nüxǖ üxǖ na nüxǖ nacuáxǖcèx rǖ ngoxi aixcüma nüxǖ peyaxȫgǖ na yixcama pexǖ yacuëxǖxǖcèx rǖ mexǖ i pechica pexna naxǟxǖcèx rǖ pemaǟ nataǟxǖcèx i ngë̄xguma wena nüma naxñǖxgu ya Ngechuchu ya Cristu.

⁸⁻⁹ Pema rǖ Ngechuchu ya Cristuxǖ pengechaǖgǖ woo taguma nüxǖ na pedaugǖxǖ. Rǖ ñuxma rǖ ta woo tama nüxǖ pedaugǖ, natürǖ nüxǖ peyaxȫgǖ, rǖ poraǟcü petaǟegǖ. Rǖ ngë̄ma perǖ taǟemǟ rǖ taxuacüma nüxǖ pixuëga na ñuxǟcü petaǟegǖxǖchixǖ, erǖ marǖ penayauxgǖ i perǖ maxǖ i taguma guxǖ. Rǖ ngë̄macèx nixī i nüxǖ peyaxȫgumǟ.

¹⁰ Rǖ nuxcumaxǖchima ga Tupanaárǖ orearǖ uruǖgǖ, rǖ nüxǖ nixugǖe ga na ñuxǟcü tá Tupana pexǖ narǖngǖxǖeēxǖ. Rǖ nümagǖ rǖ poraǟcü nangüe rǖ naxcèx nadaugǖ i ngë̄ma maxǖ i taguma guxǖ.

¹¹ Rǖ nümagǖ ga yema orearǖ uruǖgǖ rǖ Tupanaárǖ properawa nangüe na nüxǖ nacuëgxǖxǖcèx na ñuxǟcü tá na yïixǖ rǖ ñuxgucǖ ta na nangóxǖ ga guma Maxë̄xë̄erǖ ga Cristu. Rǖ Cristuâ̄ i Üünexǖ ga yema orearǖ uruǖgwa yexmaxǖ, rǖ nüxǖ nüxǖ nacuëxǖeē ga na Cristu rǖ tá ngüxǖ yangexǖ rǖ tá nayuxǖ rǖ yixcama rǖ wena tá na namaxǖxǖ rǖ ñuxǖchi daxǖguxǖ i naâneawa tá na naxñǖxǖ na guxǖdärǖ aë̄xgacǖ yïixǖcèx.

¹² Natürǖ Tupana rǖ yema nuxcumǟgǖxǖ ga orearǖ uruǖguxǖ nüxǖ nacuëxǖeē na täǟtámá nümagǖ nüxǖ nadaugǖxǖ ga guma Maxë̄xë̄erǖ ga naxcèx nadaugǖcü, natürǖ pema tá yïixǖ na nüxǖ pedaugǖxǖ. Rǖ dûcax, Pa Chaueneëgùx, gumatama Maxë̄xë̄erǖchiga nixī ga perǖ orearǖ uruǖgǖ pemaǟ nüxǖ ixugǖguxǖ ga yexguma Tupanaâ̄ i Üünexǖ ga daxǖwa ne muxǖ yadexagǖxǖegǖ. Rǖ guxǖma i ngë̄ma ore i yima Maxë̄xë̄erǖchiga, rǖ woo Tupanaárǖ orearǖ ngeruǖgǖ i daxǖcǖxǖ rǖ nüxǖ nangúchaǖgǖ na yexeraǟcü nüxǖ nacuëgxǖxǖ.

Tupana rǖ taxcèx naca na napëxewa naxǖtinexǖcèx i törǖ maxǖ

¹³ Rǖ ñuxma na Cristuarǖ duǖxǖgǖ pixǖguxǖ, rǖ penaxwèxe na pexuǟegǖxǖ rǖ ípememarexǖ na penaxǖxǖ i norǖ ngúchaǖ. Rǖ name nixī i aixcüma meǟ ípenanguxǖeē i guxǖma i ngë̄ma mexǖgǖ i Tupana tá pexna áxǖ i ngë̄xguma Ngechuchu ya Cristu nüma ñuxgu.

¹⁴ Rü ñuxma na Tupanaxācūgū pixigūxū, rü penaxwèxe na aixcūma naga pexīnūexū. Rü tama name i nagu pexī ga yema nuxcūmañxū ga perū ngúchaū ga ūpa nagu pexīxū ga yexguma tauta Tupanaxū pecuèxgu.

¹⁵ Natürū penaxwèxe i aixcūma meā pemaxē na Tupanapēxewa naxüünexūcèx i perū maxū. Erū nūma ya Tupana ya pexū decū, rü naxüünne.

¹⁶ Rü norū ore i ümatüxūwa rü ñanagürü:

"Chanaxwèxe i chauxrū pixüünne, erū choma rü chaxüünne",
ñanagürü.

¹⁷ Rü pema na "Pa Tonatūx" ñapegūxū nūxū ya Tupana, rü ñuxma na ñoma i naānewa pemaxēxū rü name nixī i guxūguma nūxū pemuñē. Erū nūma rü aixcūmaxūchi nanangugū i wüxicigū i duñxūgūrū maxū na ñuxācū yīñxū. Rü tūxū napoxcu ya guxāma ya texé ya chixexū ugūx, rü nüetama nixī ega woo texé tixigu, erū napēxewa rü nawūxigumare i guxūma i duñxūgū.

¹⁸⁻¹⁹ Rü Tupana rü marū pexū ínanguxūxēē nawa ga yema nuxcūmañxū ga perū maxū ga taxuwama mexū ga perū oxigūxūtawa peyaxuxū. Rü yema na nawa pexū ínanguxūxēēxūcèx rü pexna naxāxūcèx i maxū i ngexwacaxūxū, rü poraācū nūxū naxātanū. Yerū tama uiru rü ēxna diēru i ngauwxewexūmaā nanaxütanū, natürū Cristugū ya mexēchicūmaā nixī ga naxütanüäxū. Yerū nūma ga Cristu rü ñoma wüxi i carneru i taxuwama nañuxrañxū i Tupanacèx imáxurū pexcèx nayu na pexū naxütanüxūcèx.

²⁰ Rü nūma ga Tupana rü woetama nuxcūmaxūchima tauta naāne ixügūx, rü marū Cristuxū naxuneta na pexcèx nayuxūcèx. Natürū ñomañcūu nixī ga nangōxū ga guma Cristu na pexū nangüxēēxūcèx.

²¹ Rü ñuxma rü Cristugagu nixī i nūxū peyaxōgūxū ya Tupana ga yuwa Cristuxū írudaxēēcū rü daxūwa nagacū. Rü ngēmacèx nixī i ñuxma i Tupanañxū peyaxōgūxū rü ípenanguxēēgūxū na daxūwa pexū nagagūxūcèx.

²² Rü ñuxma na naga pexīnūexū i Tupanaärū ore i aixcūma ixīxū rü pexū natauxcha na pegū pengechaūgūxū erū Tupana rü marū pexū inayanaxoxēē i perū chixexūgū. Rü ngēmacèx penaxwèxe i aixcūma guxū i perū ngúchaūmaā pegū pengechaūgū.

²³ Rü ñuxma i pema rü marū penayauxgū i ngexwacaxūxū i perū maxū. Rü ngēmacèx ñoma ngexwacex̄ pebueñrū pexīgū. Natürū ngēma maxū rü tama penatū rü pee ya yuweñexewa nixī i penayaxuxū. Natürū Tupanaärū ore i maxūxū i taguma iyarüxonoxūwa nixī i penayaxuxū.

²⁴ Erū Tupanaärū ore i ümatüxūwa rü ñanagürü:

"Guxūma i duñxūgū rü ñoma wüxi i natütanerūñmare nixī. Rü guxūma i norū mexū, rü wüxi i nanetüchacurūñmare nixī. Rü ngēma natüne rü nayu, rü nachacu rü narüngru. Rü ngēgxumarūu ta nixī i duñxūgū na tama nataixū i norū maxū i ñoma i naānewa."

²⁵ Natürū törü Coriarū ore rü taguma inayarüxo",

ñanagürü i Tupanaärū orewa. Rü ngēma Tupanaärū ore i mexū nixī ga pemaā nūxū yaxugūxū.

2

¹ Rü ngēmacèx name nixī i nūxū perüxoe i guxūma i chixexūgū, rü ngēma na pidoratèëgxūxū, rü ngēma na togüpēxewa meā na pemaxēnetaxū rü ngēma na pixāñxāchivèxegūxū, rü ngēma na pexoregütèëgxūxū.

²⁻³ Rü ngēgxuma chi aixcūma nūxū picuèxāchitanūna ñuxācū namecūmaxūchixū ya törü Cori, rü ñoma wüxi i öxchana i ngexwacèx buxū i naëgūnenixū nūxū ngúchañxūrūu penaxwèxe i poraācū pexū nangúchaū i norū ore na ngēmawa peporaexūcèx rü meā peyaeñxūcèx i perū òwa na ngēmañcū guxūwama namexūcèx i perū maxū i taguma gúxū.

Cristu nixī ya nuta ya maxūcī

⁴ Rü ñuxma rü name nixī i törü Corina pengaicamagü. Erū nūma ya törü Cori nixī ya yima nuta ya maxūcī ya Tupana nayaxucū na namaā inaxügūxūcèx ya napata. Rü woo duñxūgū nūxū oexū, natürū yima nixī ya Tupana nayaxucū erū naxcèx rü namexēchi.

⁵ Rü ngēgxumarūu ta i pemax, rü Tupana pexū nade na napataarū nutagü ya maxēcū pixigūxūcèx. Rü pema nixī i Tupanaärū ngüxēerūdugū i üünexū i Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanana ämare peñagūxū. Rü ngēma ämare i nüxna pexagūxū i namaā natañxū rü ngema nixī i perū maxū i mexū i napēxewa.

⁶ Rü Tupana rü norū ore i ümatüxūwa rü Cristuchigaxū nixu rü ñanagürü:

"Ñuxma na ichanaxügūxū ya chopata, rü yima nuta ya nüxra chayaxüchicū, rü yima nixī ya nuta ya mexēchicū ya chomatama chanayaxucū na chopata namaā ichaxügūxūcèx. Rü yima nuta rü chaunechiga nixī. Rü yíxema nūxū yaxöñx, rü aixcūma tá tanayaxu i ngēma maxū i taguma gúxū i tūmamaā ichaxunetaxū",

ñanagürü.

⁷ Rü pema na nüxü peyaxögüxü, rü Cristu rü pexcèx rü guxüwama name rü naporaxüchi. Natürü ngëma tama yaxögüxüçèx, rü taxuwama name. Rü ngëmacèx ya Tupana rü norü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Yima nuta ya ipataarü üruügü nüxü ocü, rü chauxcèx rü gucü ya nutaarü yexera namexëchi. Rü ngëmacèx yimaëtuwa nixi ichanaxögüxü ya chopata", ñanagürü.

⁸ Rü Tupanaärü ore rü ñanagürü ta:

"Guxüma i ngëma tama yaxögüxü rü tama irüxñüëchaüxü rü yima nutagu tá nayarüpütügü",

ñanagürü. Rü ngëmaäcü i guxüma i ngëma tama yaxögüxü rü tá chixexügu nayi erü tama Tupanaga naxinüëchaü rü tama Cristuaxü nayaxögüchäü. Rü ngëmacèx Tupana tá nanapoxce yema nüma nüxü yaxuxüxü.

⁹ Natürü pema nixi i duüxügü i törü äëxgacü ya Tupana pexü dexü na norü ngüxñüerüügü pixigüxüçèx. Rü pema nixi i duüxügü i napëxewa ixüünexü erü nümatama ya Tupana rü norü duüxügüxü pexü nixigüxüë na nüxü pixuxüçèx i norü ore i aixcüma mexëchixü. Rü nümatama ya Tupana nixi ga chixexüwa pexü ínanguxüxüëxü na norü ngóonexü i mexëchixügu pechocuxüçèx.

¹⁰ Rü üpa ga pema rü tama Tupanaärü duüxügü pixigü, natürü i ñuxma rü aixcüma norü duüxügü pixigü. Rü üpa rü taxueaxüma pengechaütümüügü, natürü i ñuxma rü Tupanaäxü pengechaütümüügü.

Nuxma na Tupanaärü duüxügü pixigüxü, rü name nixi i meä naxcèx pemaxé

¹¹ Pa Chaueneégü ya Pexü Changechaügüxex, rü ñuxma na Tupanaärü duüxügü pixigüxü, rü tama ñoma i naänecüäx pixigü. Rü ngëmacèx pexü chacëxü na nüxü perüxoexüçèx i guxüma i ngëma ngúchaügü i chixexü i ñoma i naänecüäx nagu ixü. Erü ngëma ngúchaügü i chixexü rü taäxexü chixexügu nanguxüëchaü.

¹² Rü name nixi i meä pemaxé napëxewa i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü cuëgxüxü. Rü ngëguma woo poraäcü chixri pechiga yadexagü i nümagü, rü tá nüxü nadaugü na ñuxäcü mexü pexügxü, rü tá Tupanaxü nicuëxüügü i ngëguma Cristu wena núma üxgu.

¹³ Rü name nixi na törü Cori ya Ngechuchugagu túmaga pexinüüe ya guxäma ya yíxema perü äëxgacügü ixígüxe. Rü ngëmaäcü name nixi i meä naga pexinüüe ya äëxgacü ya tacü ya Dumawa ngëxamä, erü nüma nixi i guxü i togü i äëxgacügütütuwa nangëxamä.

¹⁴ Rü ngëgumarüü ta name nixi i naga pexinüü i ngëma togü i äëxgacü i petanüwa namugüxü ya yima äëxgacü ya tacü na napoxcueäxüçèx i ngëma chixexü üguxü rü namaä nataägüxüçèx i ngëma mexü üguxü.

¹⁵ Erü Tupana nanaxwèxe na mexü pexügxü na ngëmaäcü ipeyanangeëxgüxüëxüçèx i ngëma duüxügü i tama Tupanaärü orexü cuáxchaügxü rü chixri ngëma orechiga idex-agüxü.

¹⁶ Rü ñuxma na Cristu pexü ínguxüxüëxü, rü name nixi i duüxügü i aixcüma ínguxüxüüäcü meä pemaxé. Natürü ñuxma na ípenguxüxü rü tama name na ngëmamaä pegü ípepoxüxü na tacü rü chixexü pexügxüçèx. Erü ñuxma na Tupanaärü duüxügü pixigüxü, rü name nixi i norü ngúchaüxücatama pexügü.

¹⁷ Rü name nixi i meä penayauxgü i guxüma i duüxügü. ¡Rü nüxü pengechaü i taeneégü i yaxögüxü! ¡Rü nüxü pemuüe ya Tupana! ¡Rü naga pexinüüe ya äëxgacü ya tacü ya Dumacüä!

Tanaxwèxe i Cristurüü yaxna namaä taxinüü i ngëguma ngúxü ingegügu

¹⁸ Pa Duüxügü i Coriäxgüxü, ¡rü nüxü pengechaügü rü naga pexinüü i perü corigü! Rü tama name i ngëma perü corigü i pemaä mecumaxüxüxücatama pengechaügü, natürü name nixi i nüxü pengechaügü ta i ngëma perü corigü i chixecumaxü.

¹⁹ Erü Tupana rü pemaä nataäe ega nüxü na pengechaügxüçèx yaxna namaä pexinüügu i ngëguma texé natüçèxmamare chixexü pemaä üxgu rü ngúxü pexü tingexëegü.

²⁰ Natürü ¿tacüwa pexü namexü ega yaxna namaä pexinüügu i ngëguma wüxi i perü chixexüçèx pepoxcuegu? Natürü ngëguma tacü rü mexü i pexüügagu ngúxü pingegügu rü yaxna namaä pexinüügu, rü ngëma waxi nixi i Tupanapéxewa mexü.

²¹ Rü ngëma na mexü pexüügagu ngúxü pingegüxüçèx nixi i Tupana pexü dexü. Yerü ga Cristu rü ta pexcèx ngúxü ninge. Rü yemaäcü pexü nüxü nadauxëe na ñuxäcü nüma nanaxwèxexü na naxrüü yaxna namaä pexinüügu i ngëma ngúxü.

²² Nüma ga Cristu rü taguma pecadu naxü, rü taguma texéxü nawomüxëe.

²³ Rü yexguma duüxügü chixexü namaä ixugüegu, rü nüma rü taxuüma ga chixexümaä nanangäxü. Rü yexguma ngúxü nüxü yangexëegügu, rü nüma rü tama tacü rü chixexümaä nanaxäxüne. Natürü Tupanamaä nüxü nixu na nüma namaä namexëëäxüçèx ga yema

duǔxügü ga chixri namaā chopetüxü. Yerü nüxü nacuèx rü Tupana rü aixcüma meā nanangugü i guxüma i duǔxügürü maxü.

²⁴ Rü nümatama ga Cristu rü nügxüñegu nayange ga tóru pecadugü ga yexguma curuchagu nayuxgu. Rü yemaācü nanaxü na nüxü rüxoexüçex i tóru chixexü na naxcèxicatama imaxéxüçex. Nüma rü pexcèx nanapix na yemaācü pexü nameéxéexüçex.

²⁵ Rü pema ga üpa rü ñoma carnerugü i nu ne naximarexüripixü. Natürü i ñuxma rü marü Cristucèx pewoegu. Rü nüma nixi i perü dauruü yiñxü, rü nüma nixi i pexna nadauxü.

3

Ñuxäcü Tupana nanaxwèxe na namaxéxü i ngëma ixamaxü rü ixätexü

¹⁻² Rü pemax, Pa Ngexügü, rü name nixi i petega pexinüe na ngëma pete i tama yaxöxü nüxü dauxüçex i perü maxü i mexü i Tupanapéxewa rü duǔxügüpëxewa rü ngëmacex na yaxdööxüçex woo taxuüma i Tupanaärü orexü namaä pixugu.

³ Rü ngëma na aixcüma pimeñüçex, rü tama name i nagu perüxiñüe na ñuxäcü pegü pemexëyaexüchixü, rü éxna uirunaxcèx i ngëxäerüümaä pengëxäegüxü, rü éxna tatanüxüchixü i naxchirugu na picuxgüxü.

⁴ Natürü name nixi i perü maxüwa pegü pimeñëegü rü guxüma i duǔxügümää pimeñümagü rü taguma texémaä penuäegü, erü ngëma nixi i perü mexü i taguma iyaruoxü i aixcüma mexü i Tupanapéxewa.

⁵ Rü yemaācü norü maxü i mexümaä nixi ga nügü yangëxäegüxü ga yema nuxümaägüxü ga ngexügü ga Tupanapéxewa ixüñexü. Rü nümagü rü Tupanaäxü nayaðögü rü natega nañinüe.

⁶ Rü yemaācü ta iyixi ga Chara ga ngite ga Abráüga na naxñüxü, rü ngüri corimaä naxuaxü. Rü pemagü rü tá ta ngüripixü ega mexü pexügü. Rü ñuxuchi taxucèxtama tüküçü petecèx pemuuë.

⁷ Rü ngëgxumarüü ta i pemax, Pa Yatügü, rü name nixi i meä pemexü pengechaügü rü aixcüma yaxna ngümaä pexinüe, erü ngümaä rü irüturamaä. Rü name nixi i ngümaä petaäegü erü Tupana rü pexna naxäaxüriüü ngüixa nanaxä i ngëma maxü i taguma gúxü. Rü name nixi i ngümaäcü meä ngümaä pemaxé na Tupana nüxü ñüñüçex i perü yumüxëgü.

Yíxema mexü ügüxe ya ngúlxü ingegüxchiga

⁸ Rü ngëmaäcü chanaxwèxe i guxáma i pema rü pegüxü pengechaütümüügü rü wüxigu perüxiñüe, rü aixcüma nüxü pengechaügü i guxüma i taeneegü i yaxögüxü. Rü chanaxwèxe i aixcüma pemecümagü rü guxámaä pegü perüxiñüe.

⁹ Rü ngëgxuma texé chixexü pemaä üpxeu, rü tama name i pema rü ta chixexü tümamaä pexü. Rü ngëgxuma texé pemaä guxchigagu, rü tama name i pema rü ta tümamaä peguxchiga. Natürü narüümemaä nixi i mexü i oremaä tükü pengäxüga rü tükü perüngüxëe, erü Tupana pexü nadei na pexü nangüñéexüçex.

¹⁰ Erü Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagüri:

"Ngëgxuma texé taääcüma maxchaügü, rü name nixi i nüxna tadau ya tümaärü conü na tama chixexü i oremaä yadeaxüçex. Rü ngëgxumarüü ta name nixi i nüxna tadau i tümaäx na tama doraxü yaxuxüçex."

¹¹ Rü name nixi i nüxna tayaxü i guxüma i chixexügü, rü mexü taxü. Rü ngëgxumarüü ta name nixi i guxüguma naxcèx tadau na togümaä tataäexü.

¹² Erü tóru Cori rü tükna nadau ya yíxema aixcüma ímexë, rü nüxü naxñü i tümaärü yumüxë. Natürü tümamaä nanu ya yíxema chixexü ügüxe", ñanagüri i ngëma Tupanaärü ore.

¹³ ¿Rü texé tå chixexü pemaä üxü ega pema rü aixcüma guxüguma mexü pexügü?

¹⁴ Natürü ngëgxuma chi ngëmaäcü mexü na pexügüçex ngüxü pingegü, rü name nixi i petaäegü. ¡Rü taxucèxma texéxü pemuuë, rü taxucèxma facüçex pexoegaäegü!

¹⁵ Rü name nixi i perü Corixü peyaxixëe ya Cristu rü aixcüma naga pexinüe, rü guxüguma ípememare na meä penangäxüçex i guxüma i duǔxügü i pexna çaxü na tüküçü Cristuaxü peyaxögüxü.

¹⁶ Natürü name nixi i nüxü pengechaüäcüma penangäxü rü tama pegügu perüxiñüeäcüma na norü yexera pixügü. Rü name nixi i meä pemaxé na taxucèxma pexoegaäexüçex. Rü ngëgxuma ngümaäcü pemaxégu rü tá naxâne i ngëma duǔxügü i chixri pechiga idexagüxü na ñuxäcü Cristucèx pemaxéxü.

¹⁷ Yíxema rü ngüxü tingegü ega chixexü ixügü. Natürü narüümemaä nixi na mexü ixügüxüçex ngüxü na ingegüxü, ega ngümaäcü Tupana naxwèxegu.

¹⁸ Yerü nümatama ga Cristu rü ngüxü ninge, rü wüxicanatama guxäärü pecaducèx nayu. Rü woo na meçü yíxü rü taxcèx nayu i yíxema i chixexü i duǔxügü ixügüxü. Rü yemaäcü

nanaxü na Tupanaxǖtawa tükü nagagüxǖcëx. Rü woo nayu ga naxǖne, natürü ga naǟe rü tama nayu.

¹⁹ Rü yexguma naxǖne yuxgu rü naǟe rü natanüwa naxǖ ga yema naǟegü ga Tupana poxcueñü, rü orexǖ namaā nayarǖxu.

²⁰ Rü yema naǟegü ga yexma poxcueñü, rü yema nixī ga naǟegü ga yema duǖxǖgü ga Noë maxǖgu tama ixinǖchañǖwoo Tupana yaxna namaā naxinǖ ga yexguma Noë naxǖyane ga guma wapuru. Rü 8 ga duǖxǖgǖxycatama nixī ga guma wapurugu ichoñǖxǖ, rü yema nixī ga guma mucǖ ga taxǖchicuarǖ dexǟtǖwa maxë̄ǖ.

²¹ Rü yema dexá̄ rü wüxī ga cuë̄xrū nixī. Erü ngë̄xguma dexá̄wá iibaiegü, rü duǖxǖgǖnǖxǖ tacuë̄xë̄na Ngechuchu ya Cristu wena maxǖxǖgagü yilixǖ i tükü nangë̄maxǖ i maxǖ i taguma gúxǖ. Rü tama taxǖneärǖ duxétǖwa na imexǖcëx nixī i iibaixǖ, natürü itabaie yerǖ marǖ Tupanana naxcëx taca na tükü iyanaxoxë̄a xǖcëx ga törü pecadugü na aixcǖuma napë̄xewa imexǖcëx rü aixcǖuma mexǖgu rǖxǖnǖxǖcëx.

²² Rü nǖma ga Ngechuchu ya Cristu, rü daxǖguxǖ i naǟnawa naxǖ, rü ñuxma rü Tupanaärǖ tögǖnecǖwawa nangë̄xma. Rü ñuxma rü namë̄xwa nangë̄magü i guxǖma i Tupanaärǖ orearǖ ngerūugü i daxǖcǖxǖ rǖ guxǖma i ǟxgacǖgī i daxǖcǖxǖ.

4

Tanaxwë̄xe i ngë̄ma cuë̄ i Tupana tükna ã̄xǖma nǖxǖ tarǖngǖxë̄ i taeneë̄gī

¹⁻² Rü ngë̄macëx name nixī na ipememareñǖ na ngúxǖ pingegǖxǖ yexgumarǖ ga Cristu na ngúxǖ yangexǖ. Erü yíxema ngúxǖ ingexe rǖ marǖ nǖxǖ tarǖxo i tǖmaärǖ pecadu na guxǖguma meǟ Tupana naxwë̄xexǖlácǖma tamaxǖxǖcëx, rǖ tama i tǖmaxǖne naxwë̄xexǖlácǖma na tamaxǖxǖcëx.

³ Üpa ga pemax, rǖ mucǖma ga taunecǖ penaxǖecha i ngë̄ma chixexǖ i ñuxma i ngë̄ma duǖxǖgǖ i tama Tupanaxǖ cuë̄xgǖxǖ ügǖxǖ. Rü yexguma ga pema rǖ pecadu pexǖgǖa cǖma pemaxë̄, rǖ penaxǖ ga pexeneärǖ ngúchǖ, rǖ pengǟx, rǖ peta ga nawa pexǟgatanǖxǖ pexǖgi, rǖ tacǖ i nguchië̄xgǖxǖ poraǟci pixaxcugü, rǖ tupanane-tachicünëxǟgǖxǖ picuë̄xǖgǖ i woo Tupana na pexna nachuxuxǖ i ngë̄ma.

⁴ Rü yema duǖxǖgǖ ga namaā pexämǖcǖgǖxǖ ga yexguma chixri pemaxë̄, rǖ ñuxma rǖ poraǟci nagu narǖxǖne na tacǖcëx tama natanǖgu pexǟgǖxǖ rǖ tama nawe perǖxǖ i ngë̄xguma norǖ chixexǖ naxǖgugü. Rü ngë̄macëx nixī i ñuxma i chixri pechiga yadexagǖxǖ.

⁵ Natürǖ nǖmagü rǖ tá̄ Cristupéxewa nangugü na namaā nǖxǖ yaxugǖxǖcëx na ñuxǟci namaxë̄xǖ. Rü nǖma ya Cristu rǖ ínamemare na nǖxna yacachigǖxǖcëx i guxǖma i duǖxǖgǖ i maxë̄xǖ rǖ yueñǖ.

⁶ Rü ngë̄macëx ya Tupana rǖ naxǖpa na nayuexǖ i duǖxǖgǖ rǖ marǖ nǖxna nanaxuaxǖ i maxǖ i taguma gúxǖ. Erü nanaxwë̄xe na naxrǖu guxǖguma mexǖwa namaxë̄chaxǖ egawoo ñoma i naǟnawa nayuegu i naxǖnegü.

⁷ Rǖ marǖ ningaica na nagúxǖ i ñoma i naǟne rǖ guxǖma i tacǖ i nawa ngë̄maxǖ. Rü ngë̄macëx name nixī na ipexuǟxǖrǖ meǟ peǟta ipexǖgǖxǖ rǖ guxǖguma peyumǖxë̄gǖxǖ.

⁸ Rǖ guxǖärǖ yexera i ngë̄ma pexǖ chanaxwë̄xexǖ nixī na aixcǖma pegǖ pengechañǖxǖ i wüxīchigü. Erü ngë̄xguma aixcǖma yigǖ ingechañǖgugü rǖ ngë̄maǟci inayarǖxo i muxǖma i pecadugü.

⁹ Rǖ meǟ pegǖ peyauxxgǖ i wüxīchigü i pechiñǖwa! Rǖ tama name i tümamaǟ penuǟeǟcǖma tükǖ peyaxu.

¹⁰ Rǖ wüxīchigü i pemax, rǖ Tupana pexna nanaxǟ i perǖ cuë̄x. Rǖ ngë̄ma perǖ cuë̄xmaǟ rǖ name nixī i wüxīchigü pegǖ perǖngǖxë̄gugü, na aixcǖma Tupanaärǖ ngǖxë̄erǖ i mexǖ na pixlǖxǖcëx rǖ meǟ namaā pepuracǖxǖcëx i guxǖma i ngë̄ma cuë̄ i Tupana pexna ã̄xǖ.

¹¹ Rǖ ngë̄xguma texé nǖxǖ ixuxgu i ore, rǖ name nixī i aixcǖma Tupanaärǖ orexǖ tixu. Rǖ ngë̄xguma texé togǖxǖ rǖngǖxë̄gugü, rǖ name nixī i Tupana tükna ã̄xǖ i poramaǟ tanaxǖ. Rǖ guxǖma i ngë̄ma pexǖxǖ rǖ name nixī i meǟma penaxǖ na ngë̄maǟci Ngechuchu ya Cristugagu Tupanaxǖ picuë̄xǖgǖxǖcëx. Erü nǖma ya Tupana rǖ guxǖguma namexë̄chi rǖ naporaxǖchi. Rǖ ngë̄maǟci yil.

Ngë̄xguma Cristuaxǖl yaxȫxgu rǖ ngúxǖ tingé

¹² Pa Chauenë̄gǖ ya Pexǖ Changechañǖguxex, ñuxma na taxǖ i guxchaxǖgugü i perǖngǖxë̄erǖ pexcëx inguxǖ, ijrǖ tâxǖ i pebaixachiǟgǖxǖ, ñoma tacǖ i taguma nǖxǖ pedauxǖ ngupetǖl drǖrǖ!

¹³ Natürǖ narǖmemaǟ nixī na petaǟegǖamaxǖ, yerǖ yema Cristu ngúxǖ na ingexǖrǖ nixī i ngúxǖ na pingegǖxǖ i ñuxmax na petaǟegǖxǖcëx i ngë̄xguma Wena nú̄ma naxǖxgu i nǖmax.

¹⁴ Rǖ ngë̄xguma Cristuaxǖ na peyaxȫgǖxugagü texé pemaǟ guxchigagu, rǖ wüxī i perǖ taǟe nixī i ngë̄ma. Erǖ ngë̄maǟci nǖxǖ pecuë̄ na Tupanaǟe i Üünexǖ rǖ pewa na nangë̄xmaxǖ.

¹⁵ Rü ngēxguma chi ngúxū pingegügu, rü name nixī na wüxi i mexū na pexügxǖgagu na yiixū rü tama wüxi i chixexǖgagu na yiixū, ngēxgumarǖ i máeta rü ēxna ngitèèx rü ēxna togüarü guxchaxǖwa na pegü pengēxmagüxēexǖ.

¹⁶ Natürü ngēxguma texé Cristuaxǖ taxayxȫxǖgagu ngúxū tingexgu, rü taxucèxma tücxǖ ngēmacèx taxâne. Rü name i ngēmacèx Tupanaxǖ ticiexǖ.

¹⁷ Rü ñuxma rü marü nawa nangu na Tupana ngúxū tükü ingexēexǖ na ngēmaäcü tükü iyawéxâchixēexǖcèx i yixema na naxäcügü ixígüxǖ. Rü ngēxguma ngēmaäcü tamaä inaxügüägü, rü ñuxäcü tá nüxü naxüpetü i ngēma duüxǖgü i tama Tupanaäärü ore i mexüga ñuexchañxǖ?

¹⁸ Erü Tupanaäärü ore i ümatüxǖwa rü ñanagürü:

“Ngēma duüxǖgü i mexü ugüxü rü guxchaäcüma nanayauxgü i maxü i taguma gúxü. Rü ñuxma na ngēmaäcü yíixü, ¿rü ñuxäcü tá nüxü nangupetü i ngēma duüxǖgü i chixexü ügüxü rü pecaduäxgüxü?”

ñanagürü.

¹⁹ Rü ngēmacèx ya yíxema Tupana naxwèxexǖcüma ngúxü ingegüxe, rü name nixī na mexü taxügxüchaxü rü Tupana ya tükü ücumexégu na tanaxüxü i tümaäne na nüxna tükü nadauxǖcèx. Erü núma ya Tupana rü meçü nixī rü taguma texéxü nawomüxé.

5

Ucuxëgü naxcèx i ngēma yaxȫgüxǖ

¹ Rü ñuxmax, Pa Yaxȫgüxǖäärü Äëxgacügü, rü pexna chanaxäxchaü i wüxi i ucuxë i mexü, erü choma rü ta pexruü yaxȫgüxǖäärü Äëxgacü chixü. Rü chomaxüchima nixī ga nüxü chadauxü ga ñuxäcü ngúxü na yangexü ga Cristu. Rü choma rü tá ta pexruü choxü nangëxma i chauchica i mexü i ngēxguma wena núma naxüxgu.

² Rü chanaxwèxe i nüxna pedau rü nüxü perüngüxé i guxüma i Tupanaäärü duüxǖgü i pemexwa ngēxmagüxǖ. Rü name i mexü i perü ngüchäduäma Tupana naxwèxexǖäcüma penaxü i ngēma puracü, rü tama texé pexü muxgxuxica penaxü rü ēxna dïerücex penaxü.

³ Rü tama name i namaä penueäcüma rü penangaäcüma penamu i ngēma duüxǖgü. Natürü chanaxwèxe i mexü i perü maxü nüxü pewex na ñuxäcü Tupana naxwèxexü na namaxëxü.

⁴ Rü ngēxguma wena núma naxüxgu ya törü Dauruüxǖchi ya Cristu, rü pema rü tá penayauxgü i wüxi i perü ämäre i ngëxceruerü i mexëchixü i taguma ngauxü.

⁵ Rü ngēxgumarǖ ta i pemax, Pa Ngextüxǖcügü, rü name nixī i naga peixinü i ngēma perü Äëxgacügü i Tupanaäärü puraciwa puraciüexü. Rü guxäma i pema i yaxȫgüxü, rü name nixī i wüxicigü pegü perüngüxé rü taguma pegügu perüxüñǖ na pemücgüüarü yexera pixígüxü. Erü Tupanaäärü ore i ümatüxǖwa rü ñanagürü:

“Tupana rü tama norü me nixī i ngēma duüxǖgü i nügü icuëxüxǖgüxü. Natürü nüxü narüngüxé rü namaä namecüma i ngēma duüxǖgü i tama nügü icuëxüxǖgüxü”, ñanagürü i ngēma ore.

⁶ Rü ngēmacèx tama name i pegü picuëxǖ. Rü narümema i Tupanamëxé ya poranetüxǖwa pegü pengêxmagüxé na núma pexü yacuëxüxǖgüxüçex i ngēxguma nawa nanguxgu na ngēmaäcü pemaä naxüxǖ.

⁷ Rü name nixī i Tupanamëxégu penaxü i guxüma i perü oegaäegü, erü núma ya Tupana rü guxüguma pegu narüxinü rü aixcüma pexna nadau.

⁸ Rü name nixī i guxüguma pegüna pedaugü rü ipexuäegü, erü perü uwanü i Chataná rü doma wüxi ya ai ya idüraxüchicürüü nanañaäne rü tümacèx nadau na texéxü tá nachixexëexü.

⁹ Erü peporaeamèx rü peyaxȫgüamèx i ngēxguma tacü rü chixexü pemaä naxüxchaügü! Erü nüxü pecuëx rü guxüma i taeneëgü i guxüwama ngēxmagüxü rü pexruü ngëmatama ngúxü ningegü.

¹⁰ Natürü ngēxguma paxaxächi ñoma i nañnewa ngúxü pingegüuwena, rü Tupana rü tá pexü nimexëe na aixcüma napëxewa pimexüçex, rü tá pexü narüngüxé na taguma nüxü perüxoexüçex, rü tá pexü naporaexëe na aixcüma perü maxüwa peporaexüçex. Rü daatama Tupana nixī ya tükna naxäcü i guxüma i mexü i tükü ngëmaxü, rü tükü deicü na naxütawa tükü nangëxmaxüçex i tachica i mexü i taguma gúxü, erü Ngechuchu ya Cristuarü duüxǖgü tixigü.

¹¹ Rü name nixī i guxüguma nüxü ticuëxǖgü ya Tupana, erü núma nixī i guxüäärü Äëxgacü yíixü i guxüguma. Rü ngēmaäcü yíixü.

Pedru rü yema yaxȫgüxǖxǖ narümox

¹² Taeneë ya Chiribánu ya meä yaxöcümaä petanüwa chanamu i ñaä nuxmarexü i popera na pexü chixucüxǖgüxüçex rü pemaä nüxü chixuxüçex na ngēma pexü nangechañxǖgagu

yiȋxű ya Tupana i aixcüma pexű nangüxēēxű. Rü nȋuxma na ngēmaācü pexű nangechaălxű, rü name nȋx i guxüguma naxcèx pemaxē.

¹³ Rü pexű narümxögü i guxüma i taeneēgü i yaxōgütü i pexrüü Tupana dexű i núma Dumawa ngēxmagüxű. Rü ngēxgumarüü ta pexű narümxöe i chorü ngüxēēruü i Marcu ya chaunerüü ixicü.

¹⁴ Rü chanaxwèxe i wüxicigü i pema rü pegü pengechaügüäcüma pegü perümxögü. Rü ngēxgumarüü ta chanaxwèxe na aixcüma petaâegüxű i guxâma i pema na Ngechuchu ya Cristuarü duăxđgü pixigüxű. Rü ngēmaācü yȋ.

Rü nuãma pexna,
Pedru

NORÜ TAXRE GA POPERA GA PEDRU ÜMATÜXÜ

Pedru nüxü narümoxē ga yema yaxōgūxü

¹ Pa Chaueneēgūx, choma i Chimáu i Pedru nixī i pexcèx chanaxümatüxü i ñaā popera. Rü choma rü Ngechuchu ya Cristuarü ngüxēerü chixü, rü nüma nixī ga choxü namuxü na nüxü chixuxülcèx i norü ore. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na toxrüü aixcüma peyaxōgūxü, erü törü Tupana rü törü Maxēxēerü ya Ngechuchu ya Cristu rü aixcüma nimexéchi.

² Rü ñuxma na Tanatü ya Tupanaxü pecuáxü rü törü Cori ya Ngechuchuxü pecuáxü, rü chanaxwexe i nümagü aixcüma pemaā namecüma rü aixcüma pexü natäāexē.

Yaxōgūxülcümagüchiga

³ Rü Tupana rü noxrütama poramaā marü tükna nanaxā ga guxüma i ngēma nacüma i mexü i inaxwèxexü na aixcüma meā naxcèx imaxēxülcèx. Rü yemaācü nanaxü ga yexguma tükü nüxü nacuēxēegü ga guma törü Cori ya mexēchicü ga norü poramaā tükü decü.

⁴ Rü yematama norü poramaā tükna nanaxā ga guxüma ga norü ngüxēē i mexēchixü ga inaxunetaxü na naxrüü pimeixülcèx rü nüxna pixigachixülcèx i guxüma i chixexügü i duüxülgüarü ngúchaü i chixexügagu ñoma i nañnewa ngēmxamü.

⁵ Rü ngēmacèx penaxwèxegü na pegü peporaexēexü na yexeracü peyaxōgūxü rü meā togüpēxewa pemaxēxü. Rü ñuxuchi name na meāma nüxü pecuáxü na tacü ylixü i Tupana pexü naxwèxexü.

⁶ Rü ngēxgumarüü ta penaxwèxegü na meā pegümaā ipecuáxü na tama chixexügu peyixülcèx. Rü ñuxuchi name na yaxna pegümaā pexinüexü. Rü ngēxgumarüü ta name na aixcüma Tupanaxü pengechaügūxü.

⁷ Rü ñuxuchi penaxwèxegü na pegü pengechaügūxü ya guxāma i pemax. Rü ngēxgumarüü ta name na guxüma i duüxülgüxü pengechaügūxü.

⁸ Rü ngēxguma aixcüma ngēma pexü chaxucuxülcümä pemaxēgu, rü tāutáma natücxema nixī i perü maxü, rü tāutáma natücxema nixī na nüxü pecuáxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu.

⁹ Natüru yíxema tama ngēma pexü chaxucuxülcümä maxülxü, rü ñoma tangexetüxürlüü tixü. Rü ñoma wüxi i duüxü i tama nagu rüxünlüü i ngēma yixcüra tá nüxü ngupetüxürlüü tixü, erü nüxü itayarüngüma na ñuxäcü Tupana tükü nüxü ngechaüxü ga tümaärü pecadugü.

¹⁰ Rü ngēmacèx, Pa Chaueneēgūx, name nixī na yexeraācü meā Tupanacèx pemaxēxü na ngēmaācü ipenawéxülcèx na aixcüma Tupanaäarü duüxülgü ya pexcèx naçaxe rü pexü dexe na pixigüxü. Rü ngēxguma ngēmaācü pemaxēgu rü tagutáma chixexügu peyi rü tagutáma Tupanaxü ipetèx.

¹¹ Rü ngēmaācü ya Tupana, rü tá meā pexcèx nayawäxna i iãx na tauxchaäcü pi-chocuxüce x i ngextä guxügutáma ãëxgacü íyílxüwa ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Maxēxēerü.

¹² Rü ngēmacèx woo marü nüxü na pecuáxü rü nagu na pexixü i ngēma ore i aixcüma ixixü, natüru guxülgutáma pexna nüxü chacuëxächixëeëcha ga yema pexü namaā chaxucuxülcümä.

¹³ Erü ñuxma na chamaxüxü i chomax, rü nagu charüxñü na namexü na pexna nüxü chacuëxächixëeëxü i ngēma ore i namaā pexü chixucuxëgüxü, na ngēmaācü pexü changüchaüxülcèx na meā Tupanacèx pemaxēxü.

¹⁴ Rü pemaā nüxü chixu i ngēma, erü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu choxü nüxü nacuëxēē na paxa tá chayuxü.

¹⁵ Rü ñoma rü ta na chamaxüxü, rü meā pexü chixucuxëgü na ngēxguma chayuxguwena rü guxüguma nüxna pecuëxächiexülcèx i ngēma chorü ucuxëgü na ñuxäcü Tupana naxwèxexü na pemaxēxü.

Pedru rü namücügü rü aixcüma Cristuxü nadaugü ga na ñuxäcü namexéchixü

¹⁶ Rü yexguma pexü tangüxülcègu na ñuxäcü naporaxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ñuxäcü tá wena na nataeguxü, rü tama tomatama togüäéwa tayaxuxü i ore nixī. Yerü tomatama toxetümaā nüxü tadau na ñuxäcü namexéchixü i nüma ya törü Cori.

¹⁷ Rü nüxü tadau ga yexguma Tanatü ya Tupana nüxü icuëxüügu. Rü nüxü taxinüe ga yexguma gumatama Tanatü ya Tupana ya Mexēchicü ñaxgu.

“Daa nixī ya Chaune ya nüxü changechaüxülcicü. Rü choma rü poraācü namaā chataäexüchi”,

ñaxgu.

¹⁸ Rü aixcümä tomaxüchima nüxü taxinüe ga yema Tupanaga ga daxüguxü ga nañnewa inaxüxü, yerü tomatama rü törü Corimaä tayexmagü nawa ga guma mëxpüne ga üünene ga yexguma yema ngupetü.

¹⁹ Rü yemaäcü nüxü tadau na aixcümä yiixü ga yema ore ga nuxcümälgüxü ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü ixugüguxü. Yerü yema nüxü yaxugüguxürültama nixi ga nüxü tadauüxü. Rü name nixi pema rü ta aixcümä meä nagu perüxñüe i ngëma ore, erü wüxi i omü i iraxetüxü i eänexüwa ibaxixürü nixi. Rü ngëma ore rü tá pexü nüxü nacuëxëe i Tupanachiga ñuxmatatá ñangü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya yima woramacuri ya ngunetüxü ngocürüü ixicü. Rü ngëxguma ñanguxgu i nüma rü aixcümä tá meä pexü nüxü nacuëxëe i guxüma i nachiga.

²⁰ Natürü chanaxwëxe na guxüärü yexera nüxü pecuáxü i ñaã ore i tá pemaä nüxü chixuxü. Rü dúcax, taxüma tüechamatama nüxü tacuëx i facüchiga na yíixü i Tupanaärü ore i ümatüxü, ega Tupanaäe i Üünexü tama tükü rüngüxëegü.

²¹ Yerü taxuüma ga Tupanaärü orearü uruü rü nüêchamatama nügüäewa nanayaxu ga yema ore ga nüxü yaxugüguxü. Natürü yexguma yema orexü yaxugügugu, rü Naäe i Üünexü nixi ga yadexagüxëexü.

2

Doramaä duüxülgüxü ngüexëexüchiga

¹ Natürü nuxcümä rü nayexma ta ga Tupanaärü orearü uruügüneta ixigüxü ga Yudíugütanüwa. Rü ngëxgumarüü tá ta petanüwa nangëxma i duüxügü i ngüexëerülgüüneta ixigüxü. Rü nümagü rü tá doramaä nanaxüchicü i Tupanaärü ore, rü ngëmaäcü tá pexü nangüexëe i ore i dora ixixü na pexü nawomüxëegüxüçex. Rü nümagü rü tăutáma naga naxiñüechaü ya yima törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya norü Maxëxëerüçhirëx ixicü. Rü ngëmagagu ya Tupana rü ngürüächi tá nanopoxcue i ngëma duüxülgü i ngëmaäcü maxëxü, rü tá inayanaxoxee.

² Rü nümagü rü tá nüxü nixugü na tama wüxi i chixexü yiixü ega woo taxüneärü ngúchaü ixüxgu. Rü muxüma i togü i duüxügü rü tá nawe narüxi i ngëma chixexü i naxüguxüwa. Rü ngëma chixri pexü ngüexëexübgagu rü muxüma i togü i duüxügü rü tá chixri nachiga nidexagü i Tupanaärü ore i mexü i aixcümä ixixü.

³ Rü nümagü i ngëma duüxügü i chixexü rü tá nügüna nananugüchaü i guxüma. Rü ngëmacex tá pemaä nüxü nixi i ore i chixexü ixixü na ngëmaäcü pexü nawomüxëegüxüçex rü pexü ngüixü nayauxgüxüçex i perü diëri. Natürü tá napoxcue i ngëma duüxügü, rü tăutáma nibuxmü. Erü Tupana rü woetama nuxcümama nanamexëe i ngëma pocxu.

⁴ Yerü ga Tupana rü tama nüxü nüxü nangechaü ga norü orearü ngerüügü ga daxücüäx ga pecaud üguxü. Rü yemacex íanaxëñexüwa i ngoxogüxü ñapoxcuezüwa nanawögü. Rü cadenamaä nayanëxgü na ngema nangëxmagüxüçex ñuxmatatá nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu Tupana nüxna çaxü i guxüma i duüxügü.

⁵ Rü yexgumarüü ta ga Tupana rü tama nüxü nüxü nangechaü ga yema nuxcümälgüxü ga duüxügü ga chixexü üguxü. Rü yemacex mucü ga taxüchicü naxcex ýéma nanamu na gumamaä nadaiñüxüçex ga yema duüxügü ga chixexü üguxü. Natürü ga Tupana rü Noexü nadau ga na meäma duüxüguxü yaxucüxëguxü na nüxü naxoexüçex ga norü chixexügü. Rü yemacex ga Tupana rü Noexü namaxëe namaä ga 7 ga natanüxügü. Natürü nanadai ga guxüma ga yema togü ga duüxügü.

⁶ Rü Tupana rü yexgumarüü ta inayanaxoxee ga guma ïanegü ga Chodoma rü Gomora ga poraäcü chixri duüxügü nawa maxëne. Rü ñanagu ga guma ïanegü ñuxmata norü tanimacaxicatama íyaxü. Rü yemaäcü nanaxü na guma ïanegü rü wüxi ga cuëxruü na yiixüçex nüxü ga yema duüxügü ga chixexü ga yemawena maxëxü.

⁷ Natürü ga Chodomawa rü Tupana nanamexëe ga Lox ga wüxi ga yatü ga mecü ixicü ga poraäcü ngechaücü ga yexguma nüxü nadëuxgu ga ñuxäcü chixri na namaxëxü ga yema duüxügü ga natanüwa nayexmaxü.

⁸ Rü guxü ga ngunexügü rü nüma ga Lox ga meä maxëcü rü poraäcü naäewa nangux ga yexguma nüxü nadëuxgu rü nüxü naxñügü ga yema chixexügü ga naxüguxü ga yema duüxügü ga natanüwa nayexmaxü.

⁹ Rü yema Loxü na namaxëxürrü ga Tupana, rü nüxü natauxcha na tükü ñanguxüxëexü i ngëxguma Chataná tuxna ñigu ya yíxema meä maxëxë. Rü ngëxgumarüü ta ya yíxema chixexü üguxü, rü nüxü natauxcha na poxcuwa tükü nangëxmagüxëexü ñuxmatatá nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu guxüma i duüxüguxü yacagüxü.

¹⁰⁻¹¹ Rü Tupana rü aixcümä tá nanopoxcue i ngëma duüxügü i naxüneärü ngúchaügü ixü i tama naga ñüêchaüxü ya törü Cori. Rü ngëma duüxügü rü taxügama naxiñüechaü, rü nadauxcüraxüwëxegü rü nügüguxicatama narüxñüe. Rü tama namuüe na namaä

naguxchigagüxü i ngëma ãéxgacügü i daxúcüäx i Tupanatüüwa ngëxmagüxü. Rü ngëmaäcü namaxë i ngëma duüxügü. Natürü woo Tupanaärü orearü ngeruügü i daxúcüäx i ngëma duüxügüxü rüyexeraxüchichiréxü, rü namuüe na ngëmaäcü namaä naguxchigagüxü i ngëma ãéxgacügü i daxúcüäx i Tupanatüüwa ngëxmagüxü.

¹²⁻¹³ Rü ngëma nguxëéruügüineta, rü ñoma naëxügürüü nixigü, rü naëxügürüü taxuüma nacuëgxü. Rü ngëma naxümegü naxwèxexü nixi i naxügüxü. Rü nabue na ñoma naëxügü i yayauxgüxü rü nadëjxürrü yixigüxüçèx. Rü chixri nachiga nidexagü i ngëma tama nüxü nacuëgxüd. Natürü ngëma chixexü i naxügüxügagu tå inayarütaux, rü ngëmaäcü ngúü tá ningegüü nagagu i ngëma ngúü i toguäxü yangexéegüxü. Rü nümagü rü namaä nataäegü i ngëma chixexü i nguncütama naxügüxü. Rü ngëxguma pemaä nachibüegu, rü wüxi i chixexüchixü rü ãnexüchi nixigü erü ngëma rü ta nanaxügü i norü chixexügü i namaä pexü nawomüxëégüchälxü.

¹⁴ Rü ngëma duüxügü rü taxuacüma wüxi ya ngeäxü nadaugümare, erü naäewa rü nagu narüxñüüne na nüxü tangüchaüxü. Rü tama nüxü ningüega na pecadu naxüguechaxü. Rü naxcèx nadaugü na ñuxäcü chixexügü tüxü nayixéëxü ya yíxema duüxéegü ya turaeärü maxüäxügüxe. Rü nüxü nícuëxüchi na ñuxäcü tacü nügüna nanugüexü. Natürü Tupana rü marü namaä nanaxuegu na napoxcueäxü.

¹⁵ Rü ngëma duüxügü rü tama nagu naxi i ngëma Tupana nüxü naxwèxexü, rü ngëmacèx inayarütaux. Rü nagu naxi ga yema chixexü ga nagu yaxüxü ga nuxcümaüxü ga Tupanaärü orearü uruü ga Baráü ga Beú nane ga chixexü üxü na yemaäcü díeru ngíxü nayaxuxüçèx.

¹⁶ Rü noxrtüama buru ga woo taguma idexachiréxcü, rü wüxi ga duüxürrüü namaä iyadexa rü inanga naxcèx ga yema chixexü ga naxüxchaüxü. Rü yemaäcü Baráxü lyachaxächixëe na tama naxüäxülcèx ga yema chixexü ga naxüxchaüxü.

¹⁷ Rü ngëma duüxügü rü taxuwama nime ñoma wüxi i puchu i ngearü dexääxürrüü. Rü ñoma wüxi i caixanexü i buanecü içuenüütmare nixi na taxuwama yamexü. Natürü Tupana rü marü nanamexëe i wüxi i nachica i ãnexüchixü i ngextá guxügutáma ínapoxcueäxüwa i ngëma duüxügü.

¹⁸ Rü ngëmaäcü tá nanapoxce i ngëma duüxügü, erü nügü yacuëxügüäcüma chixri nidexagü i ore i taxuwama mexümaä. Rü tüxü nixucüxügü na tümaxüneärü ngüchaügu na taxíxülcèx ya yíxema marü ngexwacex ngëmaxü rüyochechiréxe.

¹⁹ Rü tümaxamaä nüxü nixu rü ngëxguma nawe tarüxügü rü tá tüxü ínanguxüxëe na taxuümëxëwa tangëxmagüxüçèx rü túma tanaxwèxexüäcüma tamaxëxüçèx. Natürü ngëma duüxügü i ngëmaäcü chixri idexagüxü, rü nümagütama rü norü chixexüttüüwa nangëxmagü. Erü guxüma i duüxügü, rü ngëma nüxü rüyexeramaäxüttüüwa nügü nangëxmagüxëe.

²⁰ Rü guxäma ya yíxema marü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Maxëxëerüüxü cuëgxüxe, rü marü nawu ítanguxü i ñoma i naäneärü chixexügü. Natürü ngëxguma chi wenaxäxü naxcèx tawoegugu i ngëma chixexü i nawa ítanguxüchiréxü, rü tümaärü me yixigu na wena ngëma chixexüttüüwa tangëxmagüxü, rü aixcüma noxriariü yexera tichixe.

²¹ Erü ngëxguma chi nüxü tacuëxgüguwena nüxü tarüxoegu i ngëma ore i mexü ga noxri tayauxgüxü, rü narümemäe chi nixi ga noxtacüma tåü chima nüxü na tacuëxgüxü i ngëma maxü i aixcüma mexü.

²² Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü ñanagürü:

"Ngëma airu i nügü oxgüxü, rü wenaxäxü naxcèx nataegu i norü oxü na yaweaxüçèx.

Rü ngëma cuchi i norü yora meäma aiyachiréxü, rü ngëxgumatama wenaxäxü norü aiyancèx nataegu",

ñanagürü i ngëma orewa. Rü ngëxgumarüü nixi i ngëma duüxügü i marü Tupanaärü orexü cuëgxüchiréxü rü ñuxüchi wenaxäxü naxcèx woeguxü i norü chixexügü ga noxri nawa ínanguxüchiréxü.

3

Törü Coriarü taeguchiga

¹ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüxex, ñaä nixi i ngëma norü taxre i popera i pexcèx chaxümatüxü. Rü yema nüxiraüxü ga poperawa pemaä nüxü chixuxürrüü, rü wena pexü chixucüxügü rü pexna nüxü chacuëxächixëe na aixcüma meä Tupanaärü oreku perüxñüüxülcèx.

² Rü chanaxwèxe i nüxna pecuëxächie i ngëma ore ga nuxcümaügüxü ga Tupanaärü orearü uruügü ga ixüünexü nüxü ixugügüxü. Rü ngëxgumarüü ta chanaxwèxe i nüxna pecuëxächie i ngëma törü Cori ya Ngechuchu ya törü Maxëxëerüüärü mugü ga pexü nangúexëëxü ga norü orearü uruügü ga núma pexüttawa namugüxü.

³⁻⁴ Natürü chanaxwèxe i guxüärü yexera nagu perüxñüe i ñaã ore i pemaã tá nüxü chixuxü. Rü düçax, rü ngëgxuma nagúxchaüg i ñoma i naâne, rü tá ínangugü i duülxügü i chixexü i nagu ïxü i naxüneärü ngúchäügü. Rü nümagü rü tá nacugüeäcüma ñanagürügü:

“Düçex, Cristu inaxuneta na wena núma naxüegaxü. ¿Rü facü namaã nangupetü i ñuxma na tama ínanguxü? Rü marü dükwa nayue ga törü oxigü ga yaxögüxü, natürü noxri naâne üxgumama rü nanangëgxumaraüchatama i guxüma”, ñanagürügü tá.

⁵⁻⁶ Natürü ngëma duülxügü i ngëmaäcü idexagüxü rü tama nüxü nacuëgxuchaü ga yema ngupetüdü ga yexguma Tupana ñoma ga naânewa namuågu ga guma mucü ga tacü ga iyanaxoxëecü ga guxüma ga tacü ga ñoma ga naânewa yexmaxü. Rü nuxcümäxüchima naxüpa ga guma mucü rü woetama nayexma ga ñoma ga naâne rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü ga Tupana ngoxëexü ga yexguma namuågu na nangóxüçex. Rü yemaäcü dexachiüwa nangox ga ñoma ga naâne rü dexáarü ngäxtüchüwa nayexma, yerü yemaäcü nanamu ga Tupana.

⁷ Natürü ngëma ñuxma ngëxmaxü i daxüwa nüxü idauxü rü ñoma i naâne rü Tupana naâma nanguxü na yixcama üxüwa yaxaxüçex, yerü yemaäcü namaã nanaxuegu. Rü ngëma ñoma i naâne rü ngëma daxüwa nüxü idauxü, rü yima üxü ya Tupana nüxü ixuxñünewa tá nixi i aixcüma ínaguåxü i ngëma ngunexü i nagu naxunetaxüga na napoxcueäxü rü chixexüwa nawogüäxü i ngëma duülxügü i tama naga ïnüêchaüxü.

⁸ Rü ñuxmax, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüex, tama chanaxwèxe i nüxü ipeyerüngümaë na wüxitama i ngunexü rü törü Coricëx rü 1000 ya taunecürü yïixü. Rü ngëgxumarüü ta, 1000 ya taunecürü rü törü Coricëx rü wüxitama i ngunexürü yïixü.

⁹ Rü ñuxre i duülxügü rü nagu narüñüne na tâatüma paxa ínanguxü ya törü Cori yema tamaã inaxunetaxürüü. Natürü nüma ya törü Cori rü tama nanuxcüäne na yanguxëéxü i ngëma norü uneta, natürü nüma rü tamaã yaxna naxñümare. Erü nüma rü tama nanaxwèxe na texé iyarütaxuxü, natürü nanaxwèxe na guxäma nüxü rüxoexü i tümacüma i chixexü.

¹⁰ Natürü ngëma ngunexü i törü Cori nagu ínguxü, rü taxüema nagu ínanguxëéxüga tá nixi. Erü ngürüächimare tá ínangu ñoma wüxi i ngítexäxü ínguxürüü. Rü ñuxüchimä guxüma i tacü i daxügxü i naânewa ngëxmagüxü rü tá tagaäcü niwajügxü rü ngëmaäcü i inayarütaux. Rü yima üxexü rü tauemacü rü woramacirü rü êxtagü rü tá nixa rü ngëxma tá nayarüxogü. Rü ngëgxumarüü tá ta i ñoma i naâne rü tá nixa namaã i guxüma i tacü i nawä ngëxmagüxü.

¹¹ Rü ñuxma na ngëmaäcü tá namaã nangupetüxü i guxüma i tacü i ngëxmaxü, rü yexeraäcü penaxwèxe na aixcüma Tupanapëxewa pixüünexü rü nüma nanaxwëxexüäcüma na pemaxëxü.

¹² Rü name nixi i meä ípenanguxëë i ngëma ngunexü i nagu tá ínanguxü ya törü Cori ya Tupana. ¡Rü paxa guxüwama nüxü pixu i norü ore rü aixcüma naxcëx pemaxëna ngëmaäcü ípenanguxëëxüçex! Rü ngëma ngunexügu rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü rü tá nixa rü tá inachachichigü. Rü ñoma i naâne rü üxexü rü tauemacü rü êxtagü rü yima üxümaä tá inachachichigü.

¹³ Natürü yixema na yaxögüxü rü ítananguxëë i ngëma ngexwacaxüxü i daxügxü i naâne rü ngexwacaxüxü i ñoma i naâne ga Tupana tamaã ixunetaxü. Rü ngëma rü guxüitäma name, rü yixema rü tá aixcüma time.

¹⁴ Rü ngëmacëx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüex, rü ñuxma na ípenanguxëëxü i ngëma, rü name nixi i aixcüma meä pemaxë rü aixcüma pegü pengechaügü na taxuwama nachixexüçex i perü maxü rü aixcüma petaägëgxüçex i ngëgxuma wena núma naxüxgu.

¹⁵ Rü name nixi i nüxna pecuëxächie na yaxna tamaã naxñünxü ya törü Cori, erü nanaxwèxe na tükü nangëmaxü i törü maxü i taguma güxü. Rü ngëmatama pexcëx chanaxümatüxürüü ta nixi ga pexcëx naxümatüäxü ga taeneë ya nüxü ingechaügüci ya Pauru ga yexguma Tupana naporaxëëäcüma pexcëx naxümatüägu.

¹⁶ Rü guxüma ga norü poperawä rü ñaã pexcëx chaxümatüxüçiga nanaxümatü ga Pauru. Natürü yema pexcëx naxümatüxüwa rü nangëxma i ñuxre i ore i guxchaxü na nüxü icuåxü na tacüchiga yïixü. Rü ngëma duülxügü i tama aixcüma Tupanaxü cuëgxüxü rü tama aixcüma yaxögüxü, rü nanaxüchicüggü i ngëma ore ngëgxumarüü na guxüma i Tupanaäru ore i ümatüxü naxüchicüggüxürüü. Natürü ngëma chixexü na naxügüxügagu rü nügü tátama inayarütauxexëë.

¹⁷ Rü ngëmacëx, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügüex, rü ñuxma na nüxü pecuåxü i tacü ta i ngupetüxü, rü name nixi i peuxäegü na tama pexü nawomüxëëgüxüçex i ngëma chixexü i duülxügü rü tama nüxü perüxoexüçex na meä peyaxögüxü.

¹⁸ Rü ngëmacëx, Pa Chaueneëgü, penaxwèxe na pegü peporaexëëxü na wüxicigü i ngunexü yexeraäcü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya törü Maxëxëerüüxü pecuåxüçex rü yexeraäcü nüxü picuåetanüxüçex na ñuxäcü aixcüma pexü nangechaüxü. ¡Rü ngëmacëx rü guxügutáma rü ngïxä nüxü ticuëxüggü! Rü ngëmaäcü yïi.

Rü nuâma pexna,

2 PEDRU 3:18

402

2 PEDRU 3:18

Pedru

NÜXİRÄÜXÜ GA POPERA GA CUÁÜ ÜMATÜXÜ

Ore i tükü maxëëxüchiga

¹ Pexcèx tanaxümatü nachiga ya Tupana Nane ya Cristu ya yima woetama marü nüxirä yexmacü ga yexguma noxritama tauta naâne üxgu. Rü nüma rü Ore i Maxëëxüruü nixi i naega erü nüma nixi i tamaä nüxü yaxuxü i Tupanachiga rü tükü namaxëëxü. Rü toma ga norü ngütexügü na tixigüxü, rü nüxü taxinüe rü toxetümaä nüxü tadaugü rü tomëxmaä nüxü tingögügü.

² Rü yima Maxëëxüruü ya Cristu rü toxü nügü nawëx. Rü nüxü tadaugü rü duüxügümäa nüxü tixu na ñuñacü yilxü. Rü ñuñuma rü pemaä rü ta nüxü tixuchiga ya yima Cristu ya tükna naxacü i maxü i taguma gúxü. Rü noxri rü Nanatüxütawa nayexma, natürü ñoma ga naânewa nangu rü toxçè nangox.

³ Rü yema toma nüxü tadaugüxü rü nüxü taxinüexü rü pemaä nüxü tixu na tomüçügi pixigüxüçex, ngëgxumarüü i toma na Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu ya Cristumüçügi tixigüxürrü.

⁴ Rü ngëmacèx pexcèx tanaxümatü i ñaâ ore na wüxigu aixcümaxüchi itaãegüxüçex.

Ñoma ngóonexürrüü name ya Tupana

⁵ Rü ñaâ nixi ga ore ga tomaä nüxü yaxuxü ga Ngechuchu ya Cristu. Rü pemaä nüxü tixu na ñoma ngóonexürrüü namexü ya Tupana, rü nawa rü nataxuma i chixexü i ñoma ëänexürrüü ixixü, rü bai i íraxü.

⁶ Rü ngëgxuma chi:

“Tanatü ya Tupanamüçügi tixigü”, ñagügu, natürü chixri imaxëgu, rü tidoraemare erü toma aixcüma meâ tamaxë.

⁷ Rü ngëgxuma chi Tupanarüü ngóonexüwa imaxëgu, rü yigümüçügi tixigü i yixema, rü Tupana Nane ya Ngechuchu rü nagümaä tükü inayanatauxëe i guxüma i törü chixexü.

⁸ Ngëgxuma chi nüxü ixuxgu rü:

“Changearü pecaduâx”, ñagügu, rü yigütama tawomüxëe, rü tidoraemare.

⁹ Natürü ngëgxuma chi Tupanamaä nüxü ixuxgu i törü pecadugü, rü nüma tükü nüxü nangechaü rü tükü inayanatauxëe i guxüma i törü chixexü, erü nüma rü mecü nixi rü taguma tükü nawomüxëe.

¹⁰ Natürü ngëgxuma chi:

“Tangearü pecaduâxgü”, ñagügu, rü doratèèx nüxü tawogü ya Tupana rü tama aixcüma tawa nangëxma i norü ore.

2

Cristu rü törü chogüruü nixi

¹ Pa Chauxacügx, pexcèx chanaxümatü i ñaâ ore na tama chixexü pexügüxüçex. Natürü ngëgxuma chi wüxié chixexü üxgu, rü nangëxma ya tümaetüwa chogücü nüxna ya Tanatü ya Tupana na tama tükü napoxcuxüçex. Rü yima nixi ya Ngechuchu ya Cristu ya aixcüma mecü ixicü.

² Rü guma Ngechuchu ya Cristu rü nügü inaxä rü nayu na naxütanüâxüçex ga törü pecadugü. Rü tama törü pecadugüxicatama naxütanü, natürü guxüma i duüxügürü pecadugü ta naxütanü.

³ Rü ngëgxuma chi naga ixinüegü i ngëma tükü namuxü ya Tupana, rü nüxü tacuèx na aixcüma nüxü icuáxü.

⁴ Rü ngëgxuma chi wüxié:

“Choma rü Tupanaxü chacuèx”, ñagügu, natürü tama naga taxinügi i ngëma tükü namuxü ya Tupana, rü wüxi i doratèxaxü tixi.

⁵ Natürü yixema naga inüxë i ngëma tükü namuxü ya Tupana, rü aixcümaxüchi Tupanaxü tangechaü. Rü ngëmawa nüxü tacuèxgü na aixcüma Tupanaärü duüxügü ixigüxü.

⁶ Rü yíxema:

“Tupanaärü duüxü chixi”, ñagüxe, rü name nixi na meâ tamaxüxü yema Ngechuchu ya Cristu meâ maxüxürrü.

Tupanaärü mu i ngexwacaxüchiga

⁷ Pa Chaueneëgx, tama wüxi i ngexwacaxüxü i Tupanaärü mu nixi i pexcèx chaxümatüxü. Natürü ñaâtama noxriarü üggumama pexü yexmaxü ga mu nixi. Rü ñaâtama nixi i Tupanaärü mu ga nuxcümaüxü ga marü nüxü pexinüexü.

⁸ Natürü ñaā Tupanaārū mu i pexcèx chaxümatüx rü guxüguma nangexwacaxü. Rü ngēxguma naga pexñüegü i ñaā Tupanaārū mu na pegü pengechaügü, rü tama ēñexüwatama pemaxē, naturü Cristurü ngēma ngóonexü i aixcüma ixixüwa pengēmagü.

⁹ Rü ngēxguma chi wüxi:

“Choma rü ngēma ngóonexüwa changēxma”, ñagügu, naturü tümaēneēchi taxaihxgu, rü ēñexüwatama tangēxma.

¹⁰ Yíxema tümaēneēx ngechaüx rü ngóonexüwa tamaxü, rü taxucèxma tükü cü pecadu taxü.

¹¹ Natürü yíxema tümaēneēchi aixe, rü ēñexüwatama tamaxü, rü ēñexügu tixü. Rü tama nüxü tacuèx na ngextä taxüxü, erü tūmacèx naxzäe.

¹² Pa Chauxacügü, pexcèx chanaxümatü erü Cristugagu Tupana marü pexü nüxü nangechaü i perü pecadugü.

¹³ Pa Papágü, pexcèx chanaxümatü i ñaā ore erü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxüçügü, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü peruyexera i ngēma ngoxo i Chataná i chixexülarü ūruü.

¹⁴ Pa Buxügü, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana. Pa Papágü, pexcèx chanaxümatü erü marü nüxü pecuèxgü ya Tanatü ya Tupana ga noxriarü ügügumama yexmacü. Pa Ngextüxüçügü, pexcèx chanaxümatü erü peporae, rü guxüguma peäewa nangēxma i Tupanaārū ore, rü marü nüxü peruyexera i ngēma ngoxo i Chataná i chixexülarü ūruü.

¹⁵ jTäxü i pexü nangúchaüxü i ñoma i naâne rü norü ngēmaxügü! Ngēxguma chi texéaxü nangúchaügu i ñoma i naâne rü tama Tanatü ya Tupanaxü tangechaü.

¹⁶ Erü guxüma i ngúchaügü i ñoma i naânewa ngēmaxü rü ñoma i naâneärütama nixü rü tama Tupanaārū nixü. Rü ngēma ngúchaügü rü ngēma nixü i taxüneärü ngúchaügü, rü taxetüarü ngúchaügü, rü yigü na icuèxügüxü törü ngēmaxügümaä.

¹⁷ Natürü ñoma i naâne rü guxüma i ngúchaügü i nawa ngēmaxü rü tá nagüx. Natürü yíxema Tupanaga ñüxü rü guxügutáma tamaxü.

Ore i aixcüma ixixüchiga rü ore i dora ixixüchiga

¹⁸ Pa Chauxacügü, paxá tá nagüx i ñoma i naâne. Pema rü marü nüxü pexñüchiga rü tá ínangu i wüxi i Cristuarü uwanü, naturü marü inangugü i muxüma. Rü ngēmawa nüxü tacuèx na marü nagúchaüxü i ñoma i naâne.

¹⁹ Rü ngēma Cristuarü uwanügü rü tatanüwatama nangēmagüchirëx, naturü tama aixcüma tatanüxü nixigü, erü ngēxguma chi tatanüxü yixigügu rü tatanügu chitama narücho. Natürü marü tatanüwa ínachoxü na meäma nüxü icuáxüçex na tama aixcüma tatanüxü yixigüxü.

²⁰ Natürü pema rü Cristu marü pexna nanamu i Naäe i Üünexü, rü ngēmacèx meäma nüxü pecuèx i Tupanaārū ore.

²¹ Rü ñüxma rü tama nixü na tama nüxü pecuáxüçex na pexcèx chaxümatüx. Natürü pexcèx chanaxümatü erü marü meäma nüxü pecuèx i ngēma ore i aixcüma ixixü. Rü nüxü pecuèx rü ngēma ore i aixcüma ixixüwa rü nataxuma i dora.

²² ¿Texé tiixü ya yíxema idoratèxáxe? Yíxema:

“Ngechuchu rü tama aixcüma Cristu ya Tupana Nane nixü”, ñagüxe, tixü ya idoratèxáxe. Yíxema tixü ya Cristuarü uwanü, erü tama nüxü tacuáxchaü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu.

²³ Guxâma ya yíxema tama nüxü cuáxchaüx ya Tupana Nane ya Ngechuchu, rü tama nüxü tacuáxchaü ya Tanatü ya Tupana. Natürü yíxema Ngechuchua xü yaxöökü, rü Tanatü ya Tupanaäxü rü ta taxayxö.

²⁴ Rü ngēmacèx name nixü i peyaxögüama i ngēma ore ga noxri nüxü pexñüexü. Rü ngēxguma peyaxögüamaü i ngēma ore ga noxri nüxü pexñüexü, rü aixcüma norü duüxügü pixigü ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngechuchu.

²⁵ Rü nümatama ya Ngechuchu ya Cristu nixü i tamaä inaxunetaxü na tükna naxäähüçex i maxü i taguma güxü.

²⁶ Nangēxma i duüxügü i chixexüwa pexü gagüchaüxü. Rü ngēmachiga nixü i pexcèx chanaxümatüx i ñaā ore.

²⁷ Natürü pema rü marü Cristu pexna nanamu i Naäe i Üünexü, rü guxüguma pewa nangēxma. Rü ngēmacèx tama penaxwexe i to i perü ngúexëexü erü nümatama i Naäe i Üünexü rü pexü nangüexë i guxüma. Rü norü ngúexëetae rü aixcüma nixü rü tama dora nixü. Rü ngēmacèx name nixü na guxüguma Cristuaxü peyaxögxü, ngēma Naäe i Üünexü pexü ngúexëexüäcüma.

²⁸ Rü ñüxmax, Pa Chauxacügü, rü name nixü na meäma Cristuaxü peyaxögxü na tama nüxü imuñexüçex, rü tama ixâneëxüçex napéxewa i ngēxguma wena nuä naxüxgu.

²⁹ Pema nüxü pecuèx na Cristu rü aixcüma meçü yüixü. Rü ngëxgumarüü ta name nixi na nüxü pecuáxü na guxüma i duüxügü i mexü ügxü rü Tupanaxäcüga na yixigü.

3

Tupanaxäcügüchiga

¹ ¡Düçex, Pa Chaueneegü, ñuxäcü poraäcü tükü nangechaü ya Tanatü ya Tupana! Rü ngëmacex nixi i naxäcügumaä tükü naxuxü i nümax. Rü aixcüma naxäcügü tixigü. Rü ngëmacex ñoma i nañecüäx i duüxügü rü tama tükü nacuáxchaü erü Tupanaxü rü ta tama nacuáxchaügü.

² Pa Chaueneegü ya Pexü Changechaügüxe, ñuxma rü marü Tupanaxäcügü tixigü woo tama tükü nüxü nacuèxéen na ñuxäcü tá ixigüxü i yixcura. Natürü nüxü tacuèxü na Ngechuchurüü tá ixigüxü i ngëxguma nangoxgu, erü tá nüxü tadaugü na ñuxäcü yüixü i nümax.

³ Rü guxäma ya yíxema yaxödxé na Ngechuchurüü tá tiixü, rü tügüna tadau na Ngechuchu ya Cristurüü aixcüma Tupanapexewa tamexü.

⁴ Natürü guxäma ya yíxema pecadu üxe, rü Tupanamaä chixexü taxü. Erü ngëxguma tama Tupanaga taxinügi, rü tapecaduäx.

⁵ Pema nüxü pecuèx rü Ngechuchu ya Cristu rü ñoma ga nañewa naxü na iyanaxoxeäxüçex i törü pecadugü. Rü nüma rü taguma pecadu naxü.

⁶ Rü ngëmacex guxäma ya yíxema aixcüma nüxü yaxögüxe, rü tama pecadu taxügüecha. Natürü guxäma ya yíxema pecadu üechaxe, rü ngëmaäcü tamaxé erü taguma Cristuxü tadau, rü taguma nüxü tacuèx.

⁷ Pa Chauxacügü, ¡täxü i naga pexinüexü i ngëma duüxügü i pexü iyarütauxexëe chaüxü! Yíxema mexü üxe rü aixcüma meçü tixü, ngëxgumarüü ya Cristu na aixcüma meçü yüixürrüü.

⁸ Natürü yíxema pecadu üechaxe rü ngëmawa tükü tacuèx na Chatanáärü duüxü tiixü, erü nüma i Chataná rü noxriarü ügëgumama pecadu naxüecha. Rü yemacex ga Tupana Nane rü ñoma ga nañewa naxü na iyanaxoxeäxüçex ga yema Chataná üxü.

⁹ Rü yíxema Tupanaxäcü ixixü rü tama pecadu taxüecha, erü naxäcüxuchi tixü. Rü taxuacüma pecadu taxüecha erü Tupana nixi ya túmanatü.

¹⁰ Yíxema chixexü üxe rü túmañeëchi aixe, rü tama Tupanaxäcü tixü. Rü ngëmawa nüxü tacuèx na texé tiixigü rü Tupanaxäcügü rü texé tiixigü rü ya Chatanáxäcügü.

Name nixi na yigü ingechaügüxü

¹¹ Rü yexguma noxritama pexü tangúexëegü, rü pemaä nüxü tixu na guxäma yigü ingecheaxügüxü.

¹² Rü tama tanaxwëxe na Cañrüü ngoko i Chatanáxäcü ixigüxü. Yerü nüma rü nañeeëxü nimex. ¹³Rü tacüexü nixi ga yamáaxü? Nayamëx yerü yema nüma naxüxü rü tama name, rü yema nañeeë üxü rü name.

¹³ Pa Chaueneegü, ¡täxü i pebaixächiäegüxü ega pexchi naxaiegu i ñoma i nañecüäx i duüxügü!

¹⁴ Yíxema rü marü nüxna ítanguxü i ngëma yu rü ñuxma rü marü maxüwaama tangëxmagü. Nüxü tacuèxü i ngëma erü nüxü tangechaügü i taeneëgü. Yíxema tama túmañeëxü ngechaüxü rü yuwartama tangëxma.

¹⁵ Rü yíxema túmañeëchi aixe rü wüxi i máetaxürrüü tixü. Rü pema nüxü pecuëxü i wüxi i máetaxü rü nüxü nataxuma i norü maxü i taguma gúxü.

¹⁶ Rü Ngechuchu ya Cristu rü törü pecaducës nayu, rü yemaäcü tükü nüxü nadauxëe i ngëma ngechaü i aixcüma ixixü. Rü ngëxgumarüü ta i yíxema, rü tanaxwëxe na ímemarexü na nüxü rüngüxëexü i taeneëgü woo ngemagu iyuxgu.

¹⁷ Natürü ngëxguma chi wüxi i yatüäxü nangëxmagü i muxüma i norü ngëmaxügü, rü chi nüxü nadëxügü i namüçü na nüxü nataxuxü, rü taxuacüma:

“Choma rü Tupanaxü changechaü”, ñanagürrü, ega tama nüxü nangüxëegü i namüçü.

¹⁸ Pa Chauxacügü, tama name i taëxmaä rü törü oremaäxücatama nüxü tangechaü i taeneë. Natürü tanaxwëxe i törü maxümaä rü törü ü i mexümaä nüxü tangechaü.

Tama taxäne na Tupanana ingaicamagüxü

¹⁹⁻²⁰ Rü ngëxguma aixcüma yigü ingecheaügü, rü nüxü tacuèx na aixcüma naga ixinüexü i ngëma ore i aixcüma ixixü, rü Tupanapexewa rü aixcüma naxäcügü ixigüxü, woo ngëxguma taäewa nagu rüxüngü rü:

“Tama Tupanaxäcü chixü”, ñagügu. Erü nüxü tacuèx rü Tupana nixi i taäeärrü yexera, rü nüma nüxü nacuèx i guxüma.

²¹ Pa Chaueneegü ya Pexü Changechaügüxex, ngëxguma taäewa nüxü icuëxgu na Tupanaxäcüxuchi ixigüxü, rü tama taxäne na nüxna ingaicamagüxü ya Tanatü ya Tupana.

²² Rü nüma tá tükna nanaxā i guxūma i tacular i naxcèx iicaxū erü naga taxinüe i ngēma tükü namuxū rü tanaxü i ngēma nüma namaā nataāexü.

²³ Rü nüma tükü namu na Nane ya Ngechuchu ya Cristuaxü yaxōgütü rü yigü ingecheaügütü, yema nüma tükü namuxüäcü.

²⁴ Rü yíxema naga inüexë i ngēma Tupana tükü muxü, rü aixcüma Tupanaärü duüxügütü tixigü rü nüma ya Tupana rü aixcüma tümawa namaxü. Rü nüxma rü nüxü tacuëx na aixcüma Tupanaärü duüxügütü ixigüxü rü tawa namaxüxü, erü Naäe i Üünexü ga tükna namuxü tükü nüxü nacuëxëe.

4

Yíxema tükü nangēxmaxë i Tupanaäe i Üünexü rü yíxema tükü nangēxmaxë i Cristuarü uwaniüäe

¹ Pa Chaueneegü ya Pexü Changechaügütex, iTäxü i nüxü peyaxogütü i guxūma i orearü uruügü i nügü ixugügütü na aixcüma Tupanaärü orearü uruügü yixigüxü! Natürü name nixi i penangugü i norü ore na nüxü pecuáxüçex ngoxita aixcüma Tupanaäe yixü i nawa idexaxü rü éxna tama. Erü ñoma i nañnewa rü guxüwama nangēxma i muxüma i idoratéexgütü i nügü ixugüxü na Tupanaärü orearü uruügü yixigüxü.

² Rü tám pema nüxü chixu na ñuxäcü tá nüxü pecuáxü na texé tixü ya yíxema aixcüma Tupanaäe tümawa ngēxmaxë. Rü düçax, guxüma i orearü uruügü i nüxü ixugüxü na Tupana duüxügütü yaxixéexü ya Ngechuchu ya Cristu, rü ngēma nixi i aixcüma Tupanaäe nawa idexaxü.

³ Natürü guxüma i ngēma orearü uruügü i tama nüxü ixugüxü na Tupana duüxügütü yaxixéexü ga Ngechuchu, rü ngēma rü tama nüxü nangēxma i Tupanaäe i Üünexü. Natürü Cristuarü uwaniüäe nixi i nawa ngēxmaxü. Marü nüxü pexinüe na ínanguxchaüxü i Cristuarü uwaniü, natürü ñüxma rü marü ñoma i nañnewa nangēxma.

⁴ Pa Chauxacügüt, pema rü Tupanaxäcügüt pixigü. Rü marü nüxü perüyexera i ngēma tama aixcüma Tupanaärü orearü uruügü ixigüxü. Erü ngēma Tupanaäe i Üünexü i peäewa ngēxmaxü rü nüxü narüyexera i ngēma Cristuarü uwaniüäe i ñoma i nañneçüäxgüwa ngēxmaxü.

⁵ Rü nüma i Cristuarü uwaniüäru duüxügütü rü ñoma i nañneçüäxgü nixi. Rü ngēmacëx ñoma i nañnechigagu nidexagü. Rü ñoma i nañneçüäx i duüxügütü rü nüxü inarüxinü.

⁶ Natürü i yíxema rü Tupanaxäcügüt tixigü. Rü yíxema Tupanaxü cuáxe rü tükü itarüxinü. Natürü yíxema tama Tupanaxü cuáxe rü tama tükü itarüxinü. Rü ngēmawa nüxü tacuëxgütü na texé tixigüxü ya aixcüma Tupanaärü duüxügütü ixigüxe rü texé tixigüxü ya Cristuarü uwaniüäru duüxügütü ixigüxe.

Tupana tükü nangechaü

⁷ Pa Chaueneegü ya Pexü Changechaügütex, name nixi na yigü ingecheaügütü, erü Tupana nixi ya tükü ngüexëecü na yigü ingecheaügütü. Rü guxüma ya yíxema tumaenëexü ngecheaüxü rü Tupanaxäcü tixigü rü Tupanaxü tacuëx.

⁸ Yíxema tama tumaenëexü ngecheaüxü rü tama Tupanaxü tacuëx, erü Tupana nixi ya tükü ngüexëecü na yigü ingecheaügütü.

⁹ Tupana rü ñoma ga nañnewa nanamu ga Nane ya nügümäa wüxicacü na yimagagu tükü nangēxmaxüçex i maxü i taguma gúxü. Rü yemawa Tupana tükü nüxü nadauxëe na ñuxäcü tükü nangechaüxü.

¹⁰ Rü woo Tupanaxü tangechaügüt, natürü ngēma ngecheaü i guxüärü yexera ixixü nixi na nüma tükü nangechaüxü rü ñoma ga nañnewa na namuäxü ga Nane na taxcèx nayuxüçex rü naxutanüäxüçex ga törü pecadugü.

¹¹ Pa Chaueneegü ya Pexü Changechaügütex, yexguma yemaäcü tükü nangechaügu ga Tupana, rü ngēmacëx name nixi i yíxema rü ta yigü tangechaügüt.

¹² Taguma texé Tupanaxü tadau. Natürü ngēguma aixcüma yigü ingecheaügütü, rü Tupana rü tawa namaxü rü norü ngecheaü rü aixcümaxüchi törü maxüwa nangox.

¹³ Rü nüma rü marü tükna nanamu ga Naäe i Üünexü. Rü ngēmawa nüxü tacuëx na aixcüma norü duüxügütü ixigüxü rü nüma rü tawa na namaxüxü.

¹⁴ Rü tomatama nüxü tadaugü rü nüxü tixuchigagü na Tanatü ya Tupana nüma namuxü ga Nane na guxüma i duüxügütü namaxëexëexüçex.

¹⁵ Rü yíxema yaxöxë rü nüxü ixuchigaxe na Tupana Nane yiixü ya Ngechuchu, rü aixcüma Tupanaärü duüxü tixi, rü Tupana rü tümawa namaxü.

¹⁶ Rü yíxema nüxü tacuëxgütü rü tayaxogü na Tupana rü poraäcü tükü nangechaüxü, erü nüma nixi i aixcüma guxäxü nangechaüxü. Rü yíxema aixcüma tumaenëexü ngecheaüxü, rü Tupanaärü duüxü tixi, rü nüma ya Tupana rü aixcüma tümawa namaxü.

¹⁷ Rü ngēxguma aixcūma Tupanaxū ingechaüğgü, rü törü maxūwa nangox i ngēma, rü tāütāma nüxü tamuǖ i ngēma ngunexǖ i nagu tükǖ yacagüxǖ na xcex i törü maxǖ. Erü woo ñoma i nañnewa tangēxmagǖ, natürǖ napēxewa rü Cristurǖ tixigǖ.

¹⁸ Rü ngēxguma aixcūma Tupanaxū ingechaüğgü, rü nüxǖ tacuèx na tāütāma tükǖ napoxcuexǖ, rü ngēmacex taxucexma nüxǖ tamuǖ. Natürǖ ngēxguma chi nüxǖ imuǖegǖ, rü nüxǖ tacuèx na tama aixcūma nüxǖ ingechaüğgǖ.

¹⁹ Rü yixema rü Tupanaxū tangechaüğgǖ, yerü nüxirä tükǖ nangechaǖ ga nümax.

²⁰ Ngēxguma chi texé:

“Choma rü Tupanaxū changechaǖ”, ñagǖ, natürǖ tümaeneëchi taxaxgu, rü tidora. Erü ngēxguma tama nüxǖ tangechaüğgǖ i tümaeneë i nüxǖ tadauxǖ {rü ñuxüçürüwa tá nüxǖ tangechaǖ ya Tupana ya tama nüxǖ tadaucǖ?

²¹ Rü Ngechuchu ya Cristu tükǖ namu rü ñanagürǖ.

“Yíxema Tupanaxū ngechaüxǖ, rü name nixi na tümaeneëxǖ rü ta tangechaüxǖ”, ñanagürǖ.

5

Nüxǖ tarüyexera i ñoma i nañneärǖ ngúchaüğgǖ

¹ Ngechuchu rü Tupana Nane ya Cristu nixi. Rü guxâma ya yíxema nüxǖ yaxðxë, rü Tupanaxâcǖ tixigǖ. Rü yíxema Tanatǖ ya Tupanaxū ngechaüxǖ, rü nüxǖ tangechaǖ ta i guxüma i naxâcǖgǖ.

² Rü ngēxguma Tupanaxū ingechaüğgǖ rü naxüxgu i ngēma nüma tükǖ namuxǖ, rü nüxǖ tacuèx na aixcūma nüxǖ ingechaüğgǖ i ngēma naxâcǖgǖ ixigüxǖ.

³ Rü ngēxguma aixcūma Tupanaxū ingechaüğgǖ rü naga taxinǖ i ngēma tükǖ namuxǖ. Rü ngēma tükǖ namuxǖ rü tama naguxcha na naga ixinüexǖ.

⁴ Erü guxâma ya aixcūma Tupanaxâcǖ ixixë, rü tama ñoma i nañneärǖ ngúchaǖ i chixexðgu tarüxñǖ. Rü yíxema rü tayaxðgǖ, rü ngēmacex tama name i ñoma i nañneärǖ ngúchaǖ i chixexðgu tarüxñǖ.

⁵ Rü yíxema yaxðxë na Tupana Nane yiixǖ ya Ngechuchu, rü yíxema tixī ya tama ñoma i nañneärǖ ngúchaǖ i chixexðgu rüxñǖ.

Ore i Tupana Nanechiga

⁶ Rü nüxǖ tacuèx na aixcūma Tupana Nane yiixǖ ya Ngechuchu. Yerü yexguma ñoma ga nañnewa nayexmagu rü dexâwa ñabaiiegǖ, rü nümatama ga Tupana nüxǖ nixu na Nanexǖchi yiixǖ. Rü yexguma curuchagu nayuxgu rü nagǖ inabaâgu ga Ngechuchu, rü Tupana rü wenañxârû inanawêx na aixcūma Tupana Nane na yiixǖ. Rü ngēxumarǖ i ngēma Naâe i Üünexǖ i tagum idoraxǖ, rü tükǖ nüxǖ nacuèxêna aixcûmaxǖchi Tupana Nane na yiixǖ.

⁷ Rü ngēmaacǖ tükǖ nangêxma i tomaëxpǖx i cuëxruugǖ i tükǖ nüxǖ cuëxêexǖ na aixcūma Tupana Nane yiixǖ ya Ngechuchu.

⁸ Rü ngēma norǖ wüxi nixi i Naâe i Üünexǖ, rü ngēma norǖ taxre nixi ga yema Tupanaga ga yexguma Ngechuchu dexâwa ñabaiiegǖ, rü ngēma norǖ tomaëxpǖx nixi ga yema Tupana úxǖ ga yexguma curuchagu nagǖ inabaâgu ga Ngechuchu. Rü guxüma i ngēma tomaëxpǖx, rü wüxigu nüxǖ nixu na aixcūma Tupana Nane yiixǖ ya Ngechuchu.

⁹ Nüxǖ tayaxðgǖ i duñxǖ ega tacüxǖ tamaä yaxugǖ. Natürǖ Tupanaârû ore nixi i yexeraäcǖ aixcûmaxǖchi ixixǖ. Rü Tupana nixi ya tamaä nüxǖ ixucü na Ngechuchu rü Nane yiixǖ.

¹⁰ Rü yíxema nüxǖ yaxðxë ya Tupana Nane rü nüxǖ tacuèx na aixcūma yiixǖ i ngēma ore i Tupana nüxǖ ixuxǖ i Nanechiga. Natürǖ yíxema tama Tupanaârû yaxðxë rü doratèex nüxǖ tawogǖ ya Tupana erü tama tayaxð i ngēma ore i Tupana nüxǖ ixuxǖ i Nanechiga.

¹¹ Rü ñaä nixī norǖ ore ya Tupana i tamaä nüxǖ yaxuxǖ, rü ñanagürǖ: “Chomatama marǖ pexna chanaxä i maxǖ i taguma gúxǖ. Rü ñaä maxǖ rü Chaunegagu pexǖ nangêxma”, ñanagürǖ.

¹² Yíxema nüxǖ yaxðxë ya Tupana Nane rü tükǖ nangêxma i ngēma maxǖ i taguma gúxǖ. Natürǖ yíxema tama nüxǖ yaxðxë ya yima Tupana Nane rü tama tükǖ nangêxma i ngēma maxǖ.

Cuáǖ rü ñuxre ga norǖ ucuxêmaä inayacuèxêe ga norǖ popera

¹³ Pa Chaueneégǖ ya Tupana Nanexǖchi Yaxðgùxex, pexcèx chanaxümatü i ñaä ore na nüxǖ pecuáxüçex na pexǖ nangêxmaxǖ i ngēma maxǖ i taguma gúxǖ.

¹⁴ Rü ngēmacex tama taxaneë na nüxna ingaicamagüxǖ ya Tupana. Rü nüxǖ tacuèxǖ ega tacücèx nüxna icaxgu, rü nüma tükǖ naxñǖ i ngēxguma norǖ ngúchaǖ yixigǖ i ngēma naxcèx nüxna icaxǖ.

¹⁵ Rü ngēxguma nüxű icuèxgu na nüma tükű naxinüxű i ngēxguma tacucex nüxna icaxgu, rü nüxű tacuèx ta na tükna naxăăxű i ngēma naxcex nüxna icaxű.

¹⁶ Rü ngēxguma chi texé nüxű dëuxgu i tümaèneē na pecadu naxüxű, rü name nixi na naxcex tayumüxexű ega tama pecadu i iyanatauxeēxű yixigu. Rü Tupana tá nanamaxeē i ngēma tümaèneē ega tama pecadu i iyanatauxeēxű yixigu. Nangēxma i pecadu i tükű iyarütauxeēxű. Rü ngēxguma ngēma pecaduve naxüāmagu i wüxi i peeneē, rü tama pemaă nüxű chixu na naxcex peyumüxegüxű.

¹⁷ Guxüma i chixexű i ixüxű, rü pecadu nixi. Natüru nangēxma i pecadu i tama tükű iyarütauxeēxű.

¹⁸ Rü nüxű tacuèx, rü yíxema Tupanaxäcü ixixě, rü tama pecadu taxüecha, erü nüma ya Tupana Nane rü tükna nadau. Rü taxuacüma tükna nangaicama i ngoxo i Chataná i tükű pecaduăxexchaăxű.

¹⁹ Nüxű tacuèxgü na Tupanaxäcügü ixigüxű, natüru guxüma i ñoma i naâneçüăx rü ngoxo i Chatanámexêwa nangēxmagü.

²⁰ Rü nüxű tacuèx ta na ñoma ga naânewa nanguxű ga Tupana Nane, rü tükna nanaxă ga cuex na nüxű icuèxgüxlcex ya yima aixcümäxüchi Tupana ixicü. Rü norü duăxügü tixigü ya yima aixcümäxüchi Tupana ixicü, erü Nane ya Ngachuchu ya Cristuarü duăxügü tixigü. Rü nüma ya Tupana Nane nixi i aixcümäxüchi Tupana yiixű rü tükna naxăăxű i maxü i taguma gíxü.

²¹ Pa Chauxacügüp, ¡Pegüna pedaugü na tama nüxű peyaxõgüxüçex i tupanachicügü! Rü ngēxcatama nixi i chorü ore i pemaă nüxű chixuxű.

Rü nuâma pexna,
Cuáü

NORÜ TAXRE GA POPERA GA CUÁÜ ÜMATÜXÜ

Cuáüärü moxē

¹ Pa Chaueneégü i Yaxõgüxe ya Tupana Pexü Dexex, pexcëx chanaxümatü i choma i Cuáü i yaxõgüxüärü ägxgacü na chixü. Choma rü aixcüma pexü changechaü. Rü tama i chaxica, natüru guxüma i ngëma nüxü cuègxü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü, rü ngëgxumarüü ta pexü nangechaügü.

² Pexü tanagechaü erü toxrüü nüxü pecuègxü i ngëma ore i aixcüma ixixü i guxügutáma tawa ngëxmaxü.

³ Rü nüma ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngéchuchu ya Cristu rü poraäcü tá pexü narüngüxéegü rü nüxü pengechaütmüügü rü pexü nataäexéegü, erü nüxü pecuèx i ngëma ore i aixcüma ixixü rü pegü pengechaügü.

⁴ Rü poraäcü chataäe ga yexguma nüxü chadèuxgu na ñuxäcü ñuxre i petanüxügü rü aixcüma meä naga na naxñinüexü i ngëma ore i aixcüma ixixü, yema Tanatü ya Tupana tükü muxürüü.

⁵ Rü ñuxmax, Pa Chaueneégü ya Pexü Changechaügüex, rü pexna nüxü chacuèxächixéen na namexü na yigü ingechaügüxü. Rü ngëma rü tama wüxi i ngexwacaxtükü i Tupanaärü mu nixi. Natüru yematama nixi ga mu ga noxriarü üggumama Tupana tükna ãxü.

⁶ Ngëgxuma Tupanaxü ingechaügü, rü tanaxü i guxüma i ngëma tükü namuxü. Erü nüma rü noxriarü üggumama tamaä nüxü nixu na yigü ingechaügüxüçèx i wüxicigü.

Orearü uruülgü i womüxéêruüchiga

⁷ Guxüwama i ñoma i nañnewa rü nanaxiñane i muxüma i womüxéêruügü ixixü. Rü nüxü nixchigagü na tama Tupana duütxü i yaxixéexü ga Ngéchuchu ya Cristu. Rü ngëma ngëmaäcü idexaxü, rü wüxi i womüxéêruü nixi, rü Cristuarü uwanü nixi.

⁸ ¡pexuäegü na taxüema pexü womüxéêgüxüçèx rü na tama natücëxma yíixüçèx i törü puracü! ¡Natüru meä peyaxõgüma na aixcüma penayaxuxüçèx i guxüma i ngëma Tupana pexna ãxchaüxü!

⁹ Rü yíxema nangupetüxéexë ga yema Cristu tükü ngúexéexü, rü tama aixcüma Tupanaxü tacuëx. Natüru yíxema tama nüxna íchoxü i yema Cristu tükü ngúexéexü, rü aixcüma nüxü tacuëx ya Tanatü ya Tupana rü Nane ya Ngéchuchu.

¹⁰ Rü ngëgxuma chi wüxi i duütxü petanüwa nguxgu rü tama yema Cristu tükü ngúexéexümaä pexü nangúexéegü, rü itäütáma penayaxu i pechiüwa rü bai i nüxü perümöxëgü!

¹¹ Erü ngëgxuma wüxië tümachiüwa nayauxgu, rü tananaäéraxü rü natanüxü tükü tixixéen nawa i ngëma norü chixexü.

Cuáüärü ore ga nawa iyacuáxü

¹² Choxü nangëxma i muxüma i to i ore i pemaä nüxü chixuxchaüxü. Natüru tama chanaxwëxe na ñaa poperawa pemaä nüxü chixuxü, erü paxa tá petanüwa íchayadauxchaü na chomatama pemaäxüchi nüxü chixuxüçèx na ngëmaäcü wüxi gu aixcüma itaäegüxüçèx.

¹³ Rü ngëma nuä natanüwa changëxmaxü i yaxõgüxü i peeneégü ixixü i Tupana dexü, rü pexü narümöxëgü. Rü ngëxícatama nixi i chorü ore i pemaä nüxü chixuxü.

Rü nuäma pexna,
Cuáü

NORÜ TOMAËXPÜX GA POPERA GA CUÁÜ ÜMATÜXÜ

Cuáü rü Gayumaä nataäe

¹ Pa Chaueneë, Pa Gayu i Aixcüma Cuxü Changechaüxëx, rü cuxcèx chanaxümatü i choma i Cuáü i yaxögüxüärü äëgxacü na chiihxü.

² Pa Chaueneëx, Tupanana chaca na meä cuxna nadauxüçèx i curü maxüwa rü cuxu-newa, ngëma curü òwa cuxna na nadauxürrü.

³ Rü poraäcü chataäe ga yexguma núma naxïgxu ga ñuxre ga taeneëgü, rü chomaä nüxü yaxugüga cuchiga na ñuxäcü meä cuyaxööxi Tupanaärü ore i aixcüma ixixü, rü guxüguma meä naga na cuxñünxü.

⁴ Rü guxüguma chataäexüchi i ngëxguma nüxü chaxñngü na ñuxäcü Tupanaärü ore nüxü ixuxüäcüma meä namaxëxü i chauxacügü. Rü aixcüma nataxuma i to i taäe i ngëmaäru yexera ixixü.

⁵ Pa Chaueneë i Cuxü Changechaüxëx, mexü cuxü erü nüxü curüngüxëe i ngëma togü i taeneëgü i toxnamana ne ixü i cuxüttawa ngugüixü.

⁶ Rü nümagü rü nuä nangugü, rü torü ngutäquëxepataüwa nüxü nixugüe na ñuxäcü nüxü cungechaüxü rü namaä cumecümaxü. Rü chanaxwëxe i nüxü curüngüxëe i ngëma taeneëgü i ngëxguma wena cuxüttawa nangugüga. Rü ngëxguma cuxna iyaxïgxu rü jnüxna naxä i tacü i nüxü taxuxü i norü namawaü! Erü Tupanaärü me nixi na ngëmaäcü nüxü rüngülxëeëxü i norü orearü uruügü.

⁷⁻⁸ Rü nümagü, rü Ngechuchu ya Cristuarü puracü nixi i naxügxü, rü ngëmacèx norü oremaä nanaxiâne. Natürü tama nanayauxgü i ngëma tama yaxögüxüärü ngüxëe, rü ngëmacèx name nixi i yixema na nüxü rüngülxëeëgxü na ngëmaäcü yixema rü ta wüxigu namaä naxügxüdcèx i Tupanaärü puracü.

Diótepe rü chixexü naxü natüri Demétriu rü mexü naxü

⁹ Choma rü marü chanaxümatü i wüxi i popera naxcèx i ngëma tupaucatanüxügü i curü ianewa ngëxmagüxü. Natürü nüma i Diótepe rü tama naga naxñinüchaü i ngëma nüxü tixuxü, erü tama nanaxwëxe na nümatama namuäxü i ngëma tupaucatanüxü.

¹⁰ Rü ngëxguma ngëma chaxñgxu rü ta nüxü chaxoregü erü tochiga i chixexümaä inayarüdexanexü. Rü woo tomaä na ngexü nagawüxü, rü naetüwa to i chixexü naxü, erü tama nanayauxchaü i ngëma taeneëgü i ngëma ngugüxü. Rü nanachuxu na texé nayaxuxü i ngëma taeneëgü. Rü yixema nayauxchaüxü, rü ngutäquëxepataüwa tüxü ñawoxü.

¹¹ Pa Chaueneë i Cuxü Changechaüxëx, jTäxü i nüxü cuyadauxüxü i ngëma togü i chixexü ugüxü! Natürü name nixi i nüxü cuyadauxü i ngëma mexü ügxü. Erü yixema guxüguma mexü üxe rü Tupanaxäcü tixü. Natürü yixema chixexü üchahce rü tama Tupanaxü tacuëx.

¹² Guxüma i duüxügü nüxü ixugü i Demétriu rü wüxi ya meçü nixi. Rü toma rü ta nüxü tacuëx na meä naga naxñinüxü i Tupanaärü ore i aixcüma ixixü. Rü ngëmacèx toma rü ta nüxü tixu na aixcüma meçü yiixü. Rü cuma nüxü cucuëx na aixcüma na yiixü i ngëma nüxü tixuxü.

Cuáüärü ore ga nawa iyacuáxü

¹³ Choma choxü nangëxmachirëx i muxüma i chorü ore i cumaä nüxü chixuxchaüxü, natüri tama ñaä poperagu cuxcèx chanaxümatüchaü.

¹⁴ Erü choma rü paxa ngëma chaxñchaü, rü ngëxguma rü meä tá yigümaä tidexagü.

¹⁵ jMeä cuxü naxüpetü rü täxü i cuxoegaäexü! Tamüçögü i nümacüäx rü moxë cuxcèx ngëma namugü. Rü chanaxwëxe i nüxü curümoxë i wüxichigü i tamüçögü i ngëma ngëxmagüxü. Rü ngëxïcatama nixi i chorü ore i cumaä nüxü chixuxü.

Rü nuäma cuxna,
Cuáü

POPERA GA YUDA ÜMATÜXÜ

Yema yaxõgütixü narümoxë ga Yuda

¹ Pa Yaxõgütixü i Guxüwama Ngẽxmagütx, choma i Yuda nixi i pexcèx chanaxümatüxü i ñaã popera. Rü choma nixi i Chaütiágueñee chütxü, rü Ngechuchu ya Cristuarü duütxü chixü. Rü pexcèx chanaxümatü i pema na Tanatü ya Tupana pexü dexü rü pexü ngechaüxü rü Ngechuchu ya Cristu pexna dauxü.

² Rü pexcèx chayumüxü na guxüguma Tupanaäxü pengechaütmüügütixüçèx, rü pexü nataäxexëgütixüçèx, rü pexü nangechaüxüçèx.

Duütxügü i doramaä ngúexëetægütixüchiga

³ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügxex, noxri rü poraäcü choxü nangúchaü na pexcèx chanaxümatüxü nachiga i ngëma maxü i taguma gúxü i tükü ngëxmaxü. Natürü ñüxma na petanügu nachocuxü i ñuxre i duütxügü i iyatoxëegüchaüxü i Tupanaärü ore, rü ngëmacèx chanaxwexe na pexcèx chanaxümatüxü na pexü chaxucuxëxüçèx rü ípenapoxdixüçèx i ngëma ore i aixcüma ixixü ga nuxcüma wüxicanatama Tupana norü duütxügüna ãxü.

⁴ Rü ngëma duütxügü i pexü nawomüxëeäcüma petanügu chocuxü nixi i pexü ngúexëexü rü ñaxü:

“Tupana rü namecümaxüchi rü ngëmacèx täätämä pexü napoxcue ega woo chixri pemaxëgü”, ñaxü. Rü ngëxgumarüü ta tama nüxü nacuëgxüchaü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu ya törü yora ixicü. Natürü ngëma duütxügü i ngëmaäcü maxëxü, rü woetama nuxcümama Tupanaärü ore i ümatüxüwa rü marü nüxü nixa na Tupana tá napoxcuaeü.

⁵ Rü woo na marü nüxü pecuáxü natürü pexna nüxü chacuëxächixëeächaü na ñuxäcü namaä nangupetüxü ga yema nuxcümaügütixü ga Yudíugü ga Moïchewe rüxiñü. Rü törü Cori ya Tupana rü poraäcü nüxü narüngütixéé na Equituanewa ínanguixüxüçèx, natürü yixcama rü nanadai ga yema tama naga ñünechaüxü.

⁶ Rü ngëxgumarüü ta pexna nüxü chacuëxächixëe na ñuxäcü namaä nangupetüxü ga yema daxüçüäxü ga orearü ngeruügü ga noxri ixüünechiréxü natürü yixcama nagagutama pecadu ügütixü. Rü yemacèx ga Tupana rü eänexüwa nanawogü, rü ngëxma nanapoxcue ñüxmatá nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tükü yacagüxü.

⁷ Rü yexgumarüü ta nüxü nangupetü ga guma ñanegü ga Chodoma rü Gomora rü guma ñanegü ga norü ngaicamagugüne. Yerü guma ñaneçüäxü, rü poraäcü chixri nügümää namaxë, rü yemacèx ga Tupana rü üxümaä ínanagu. Rü yemaäcü inayanaxoxëe ga guma ñanegü na yemawa tükü nüxü nacuëxexüçèx na nangëxmaxü i wüxi i poxcu naxcèx i guxdüma i ngëma chixexü ügütixü.

⁸ Natürü woo ngëmaxü na nacuëgxü i ngëma idoraexü i petanügu chocuxü, natürü norü chixexüga narüxiñüeäma. Rü poraäcü chixri nügümää namaxë, rü tama törü Cori ya Tupanaga naxiñüeächaü, rü chixri Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüäxchigagu nidexagü.

⁹ Rü ngëma duütxügü rü naëchitamare nidexagü rü tama Tupanaärü orearü ngeruü ga Miguérerüü nügüna nadau i norü orewa. Rü guma Miguére rü woo guxü i Tupanaärü orearü ngeruügü i daxüçüäxárü. Äëxgacü na yüixü, natürü tama ngoxo ga Chatanämää naguxchiga ga yexguma Moïchexüñecèx yéma nügümää yaporagatanüçüxü, na nüxü nacuëgxüçèx na texearü tá yüixü ga Moïchexüne. Natürü nüma ga Miguére rü ñanagürümare:

“Cori ya Tupana tá cuxü nanga”,
ñanagürümare.

¹⁰ Natürü ngëma duütxügü i doramaä i petanügu chocuxü, rü tama Tupanaxü nacuëgxüäcüma chixri nachiga nidexagü, rü chixri norü orearü ngeruügü i daxüçüäxchiga nidexagü. Rü ñoma naëxügürüü naxüneärü ngúchaüwemare narüxi, rü ngëmaäcü namaxë. Natürü ngëma chixexü i naxügütixüçèx, rü Tupana tá nanapoxcuaeü.

¹¹ Rü wüxi i ngechaüxüchi nixi naxcèx i ngëma duütxügü erü ngëmaäcü namaxë. Rü Cañ ga naëneëxü imáxürrüü nixigü. Rü äëxgacü ga Baráürüü diërucer chixexü naxügü. Rü Corérüü tama Tupanaga naxiñüeächaü, rü ngëmacèx Tupana tá nanapoxcuaeü.

¹² Rü ngëxguma tupaucawa törü Coriarü ñacèx pengutaquëxegü, rü wüxi i ãnexüchi nixigü. Erü narücutanüxü, rü poraäcü nachibüe rü naxaxegü, rü nügüguxicatama narüxiñüe. Rü ñoma caixanexü i ngearü pucüäxü i paanexüetüwa üpetüxü natürü tama nanetüxü ixaiyagüxürrüü taxuwama nime. Rü ngëma nanetügü i ngëxguma norü owa nanguxgu rü tama

ioxoxřrřüü nixigü. Rü ñoma naigü i guxüma i naxchumexämaä napuxü rü yuxuchixřrřüü taxuwama nime i ngëma duňxügü.

¹³ Rü ñoma yuape i taxü i norü chixixü i ãuňachixü naxänacüwa yataxřrřüü nixigü, erü poraäcü chixexü naxigü. Rü ñoma woramacurigü ya nu ne naiximarecürüü nixigü. Natürü Tupana rü marü namaä nanaxuegu na ngëma waanexüchixüwa guxügutáma nawogüäxü.

¹⁴⁻¹⁵ Rü nuxcumälcü ga Enó ga Adáütaa ixicü rü ngëma duňxügüchiga nidexa ga yexguma Tupana yadexaxëegü, rü ñanagürü:

"Rü nüxü chadau ya Cori ya Tupana na muxüchixü i norü orearü ngeruügü i daxüçüäxmaä nüma úcü na duňxügüna naçaxücx i norü maxüchiga rü napoxcueäxücx i guxüma i ngëma duňxügü i chixexü ugüxü rü namaä guxchigagüxü",

ñanagürü.

¹⁶ Rü ngëma duňxügü rü tacücx idexagüwëxüchixü nixigü, rü toguäxü ixuxwëxegülxüchixü nixigü. Rü noxrütama nguchaücx daugüxü nixigü. Rü nügü icuëxüügüxü nixigü. Rü nümaxü meä tümachiga nidexagüneta ya duňxëgü, na tümaxütawa tacü na nayauxgüxülcèxmare.

Yuda nayaxucuxëgü ga yema yaxögüxü

¹⁷ Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügxex, jnüxna pecuëxächie ga yema ore ga pemaä nüxü yaxugügüxü ga törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuarü ngúexügü ga imugüxü!

¹⁸ Rü nümagü rü ñanagürü pexü:

"Ngëxguma nagüxchaügu i naäne rü tá nangëxma i duňxügü i tá nüxü cugüexü i Tupanaärü ore rü noxrütama nguchaü i chixexügumare maxëxü",

ñanagürügü pexü.

¹⁹ Rü ngëma duňxügü nixi i pexü itoyexü na tama wüxigu perüxñüexücx rü tama meä peyaxögüxülcèx. Rü nümagü rü naxüneärü nguchaüwe narüxü, rü tama nawa nangëxma i Tupanaäe i Üünexü.

²⁰ Natürü pemax, Pa Chaueneëgü ya Pexü Changechaügxex, jrü pegü perüngüxëëx na guxüguma yexeraäcü nagu pexixü rü peyaxögüxü i ngëma ore i üünexü i marü peyauxgüxü! jrü guxüguma Tupanaäe i Üünexüärü ngüxëëmaä peyumügxü!

²¹ jrü guxüguma nagu pexü i ngema Tupanaärü ngechaxü! jrü meä ípenanguxëëx i ngëma ngunexü i nagu tá nüma naxüxü ya törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu na nüxü ingechaütmüügüäcüma tüxna naxäňxücx i maxü i taguma güßü!

²² jrü pexü nangechaütmüügü i ngëma tama aixcüma yaxögüxü, rü nüxü perüngüxëëgü na meä yaxögüxülcèx!

²³ Rü togü, jrü paxa norü pecaduwa ípenayaxuchi na namaxëxücx rü tama yima üxü ya Tupana mexëenegu yanatauxexücx! Rü woo ngëma tama yaxögüchaüxü, jrü pexü nangechaütmüügü! Natürü pegüna pedaugü na tama norü chixexügu peyixülcèx! Rü ngëma norü chixexü i pexcü mexciuraxüxü, jrü nüxü pexo!

Tupanaxü yacuëxüüläcüma inayacuëxëëga norü popera

²⁴⁻²⁵ Rü yima wüxitama ya Tupana ya törü Maxëxëerü ixicü, rü nüxü nangëxma i pora na pexna nadauxücx na tama pecadugu peyixücx. Rü nüxü nangëxma i pora na iyanaxoxëëäxücx i guxüma i perü chixexügü na petaäegüäcüma nügüpëxewa pexü nagagüxücx i nextä äëxgacü iyüxüwa. Rü ngëmacex tanaxwexe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristuégagu Tupanaxü ticuëxüügü, erü nüma rü guxülarü yexera name rü napora, rü guxületüwa nangëxma, rü guxümaä inacuëx. Rü yemaäcü nixi ga nuxcumaxüchima, rü ngëmaäcü nixi i ñüxmax, rü guxügutáma ngëmaäcü yü.

Rü nuäma pexna,
Yuda

YEMA CUÁÜ NÜXÜ DAUXÜ I YIXCÜRA TÁ NGUPETÜXÜCHIGA

Ore ga Cuáüxü nüxü nacuèxéexü ga Ngechuchu ga Cristu

¹ Ñaã nixi i ngëma ore ga Tupana Ngechuchu ya Cristuxü nüxü cuèxéexü na nüxi norü duüxügüxü nüxü nacuèxéexüçex i ngëma paxa tá ngupetüxü. Rü nüma ga Ngechuchu ya Cristu nixi ga norü orearü ngererü ga daxüçüçüxü namuxü na norü duücü ga Cuáümaã nüxü na yaxuxüçex.

² Rü choma i Cuáü chixi ga aixcüma meäma nüxü chadauxü rü chanaxümatüxü ga guxüma ga yema Tupanaärü ore ga Ngechuchu chauxcex ngoxéexü.

³ Rü tataäe ya yíxema duüxügüpexewa nawa ngúxe i ñaã Tupanaärü ore, rü ngëgxumarüü ta tataäegü ya yíxema nüxü ïnüéexü rü naga ïnüéexü i ñaã ore i ümatüxü, erü paxa tá ningü i ngëma nüxü yaxuxü.

Cuáü nanaxümatü naxcex ga yema 7 tütcumü ga yaxögüxü ga Áchiaanewa yexmagüxü

⁴ Rü choma i Cuáü rü chanaxümatü i ñaã ore pexcë i yaxögüxe ya yima 7 ya ïane ya Áchiaarü nañewa ngëxmagünewa ngëxmagüxe. Rü chanaxwëxe i pexü narüngüxéexü rü pexü nataäexéexü ya yima Tupana ya woetama ngëxmaëchacü. Rü ngëgxumarüü ta chanaxwëxe i pexü narüngüxéexü rü pexü nataäexéexü i ngëma Naäe i Üünexü i naxürtawa ne üxü i perü daurü ixiixü i pema i yaxögüxe ya yima 7 ya ïanewa na pengëxmagüxü.

⁵ Rü ngëgxumarüü ta chanaxwëxe na pexü nangüxéexü rü pexü nataäexéexü ya Ngechuchu ya Cristu ga aixcüma meäma nüxü ixucü ga Tupanaärü ore ga ñoma ga nañewa. Rü nüma nixi ga nüxüra yuwa ínadxü. Rü nüma rü guxüma i ñoma i nañewa ngëxmagüxü i nachiüñaneärü äëgxacigülarü äëgxacü nixi. Rü nüma rü tükü nangechaü, rü nagümaã tükü inayanaxoxéexü i törü pecadugü.

⁶ Rü ñuxma na guxüäärü äëgxacü yíixü i nümax, rü tükü naxüchica i ngextá nüma äëgxacü íyíixüwa. Rü paigüxü tükü nixigüxéexü na Nanatü ya Tupanaäxü ipuracüexüçex rü nüxü icuèxügüpexüçex. Rü name nixi i guxügutáma Cristuxü tikuexügü, erü nüma rü guxügutáma guxüäärü äëgxacü nixi. Rü ngëmaäcü yü.

⁷ jRü dúcax, marü ningaca na caixanexügu ínanguxü ya Cristu! Rü guxürtáma i duüxügü nüxü nadau, rü woo ga yema nacanapacütügüpexü rü tá ta nüxü nadaugü. Rü guxü i duüxügü i guxü i nachiüñaneçüxü i tama yaxögüxü rü norü muümaã rü norü ngechaümaã tá naxauxe i ngëxguma ínanguxu i nümax. Rü aixcüma ngëmaäcü tá nixi.

⁸ Rü nüma ya törü Cori ya Tupana ya guxüäärü äëgxacü ixiçü ya woetama ngëxmaëchacü, rü ñanagürrü:

“Chowa nixi ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaëchaxü”, ñanagürrü.

Cuáücex nangox ga Cristu ya mexëchicü

⁹ Rü choma i Cuáü na pexcë chanaxümatüxü i ñaã popera, rü peeneë chixi. Rü ngëma na Ngechuchuna na chaxüxü rü chaxächica i ngextá nüma äëgxacü íyíixüwa. Rü Ngechuchucex pexrüü nguxü chinge, natürü nüma pexü naporaexéexüruü choxü naporaxéexü na yaxna namaä chaxinüxüçex i guxüma i ngëma ngúxü i choxü üpetüxü. Rü choma rü capaxü ga Pátmugu chapoxcu naxcex na nüxü chixuxü ga Tupanaärü ore ga Ngechuchuchiga.

¹⁰⁻¹¹ Rü wüxi ga yüxüraüngunexügu rü Tupanaäe i Üünexü chomaã inacuëx, rü changoxetü rü choweweama nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga ñoma cornetagarüü ixiçü ga ñaxü choxü:

“Chowa nixi ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaëchaxü. Rü ñuxma chanaxwëxe na wüxi i poperagu cunaxümatüxü i ngëma nüxü cudeauxü. Rü ñuxuchi chanaxwëxe i ngëma yaxögüxü ya yima 7 ya ïane ya Áchiaarü nañewa ngëxmagünewa ngëxmagüxütanüwa cunamu. Rü yima 7 ya ïane nixi ya Epéchiu rü Esmira rü Pérgamu, rü Tiatíra rü Chardi rü Firadérfia rü Laodichéa”, ñanagürrü.

¹² Rü chaugü ichidau na nüxü chacuaxüçex na tacü yüxü ga yema chomaã idexaxü. Rü yexguma chaugü ichidéuxgu rü nüxü chadau ga 7 ga weraarü üruügü ga uirunaxcex ixiçü.

¹³ Rü yema 7 ga weraarü üruügüarü ngäxütanüwa nüxü chadau ga wüxi ga duüxü ga chauxcex nangechuchu ga duüxüxü ixiçüraüxü. Rü wüxi ga naxchiru ga máxümaã naxâxchiru. Rü wüxi ga goyexü ga uirunaxcexmaã nigoyeremü.

¹⁴ Rü nayae rü nachoxochi ñoma tacü i chochochixürüü. Rü naxëtü rü ñoma üxüemarüü niyauracüü.

¹⁵ Rü nacutü rü ta niyauracüü ñoma cobrexuchi i meäma ípixürüü. Rü yexguma yadexagu rü natagaxuchi ñoma taxü i dexá i chuxchuxü ägaxürüü.

¹⁶ Rü norü tügünemëxëwa nüxü nayexma ga 7 ga woramacurigü. Rü naäxwa nayexma ga wüxi ga tara ga guxülcüwawa téxü. Rü nachi rü ñoma üexü poraäcü nguxetügürüü nixi.

¹⁷ Rü yexguma nüxü chadëuxgu, rü napëxegu chayangü ñoma chayuxürüü. Natürü ga nüma rü norü tügünemëxëmaä choxü ningögü, rü ñanagürü choxü:

“¡Täxü i cumuñxü! Choma nixi i chaxira chayexmaxü rü guxügutáma changëxmaächaxü.”

¹⁸ Rü choma nixi i yuwa ícharüdaxü rü ñuxma rü chamaxü. Rü üpa rü chayu, natürü i ñuxma rü marü guxügutáma chamaxëcha. Rü choxmëxwa nangëxma na ñuxgu tá nayuxü i wüxicigü i duñxü. Rü ngëxumarüü ta choma nixi i namaä ichacuáxü i ngëma nachica i ngextä inangëxmagüxüwa i guxüma i duñxügü i yuexü.

¹⁹ Rü ñuxma rü chanaxwëxe i cunaxümatü i ngëma nüxü cdeauxü. Rü ngëma nixi i ñuxma ngëma yaxögxüümaä ngupetüxü, rü ngëma yixcüra tá ngupetüxü.

²⁰ Rü ñuxma rü tá cuxcëx chanangoxë i ngëma éxügxüü i ngëma 7 i woramacurigü i chorü tügünemëxëwa nüxü cdeauxüchiga rü ngëma 7 i weraarü üruügü i uirunaxcëxchiga. Rü ngëma 7 i woramacurigü i nüxü cdeauxü, rü ngëma äëxgacüü i ngëma 7 tücumü i yaxögxüüetüwa ngëxmagüxüchiga nixi. Rü ngëma 7 i weraarü üruügü rü ngëma 7 tücumü i yaxögxüü i yima 7 ya iännewa ngëxmagüxüchiga nixi”.

2

Ore gayema 7 tücumü ga yaxögxüüçèx ümatüxü Ore ga yema yaxögxüü ga Epéchiuarü iännewa yexmagüxüçèx ümatüxü

¹ “Rü ñuxma chanaxwëxe i ngëma Epéchiuwa ngëxmagüxü i yaxögxüüärü äëxgacüçèx cunaxümatü, rü ñacurüü nüxü: ‘Naä nixi i norü ore ya yima ngëma yaxögxüütanüü yaxögxüüçü rü norü tügünemëxëmaä nüxna daucü i ngëma yaxögxüüärü äëxgacüü’.

² Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuëx i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü nüxü chacuëx na ñuxäcü poraäcü choxü cupuracüxü rü ñuxäcü cunaxüamaxü i ngëma puracü woo ngëmacëx muxüma i guxchaxüügü cuxcëx inguxgu. Rü nüxü chacuëx na tama curü me iyixü i ngëma duñxügü i chixexü ügüxü. Rü ngëxumarüü ta nüxü chacuëx na meä cunangugüarü maxüäxü i ngëma duñxügü i nügü ixugüxü na Tupana imugüxü yixigüxü natürü tama aixcüma ixigüxü na Tupana yamugüxü. Rü cuma rü nüxü cucusëxama na idoratëèxmaregüxü yixigüxü.’

³ Rü woo naguxcha i ngëma puracü i chauxcëx cuxüxü, natürü cunaxüama. Rü woo chau-gagu poraäcü ngüxü na quingexü, natürü yaxna namaä cuxüñü, rü tama nüxü curüchau.

⁴ Natürü nangëxma i wüxi i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngëma nixi na tama noxrirüü choxü cungechaüxü i ñuxma.

⁵ Rü ngëmacëx i ñuxma na ngëma chixexü cunguxü, rü name nixi i nüxna cucusëxächi na ñuxäcü choxü cungechaüxü ga noxrix. Rü name nixi i nüxü curüxo i curü chixexü rü noxrirüü choxü cungechaüäcüma mexü cuxü. Natürü ngëxguma chi tama nüxü curüchaxgu i curü chixexü, rü paxa tá cuxü íchayadau, rü tá cuxü chaxo na tama ngëma togü i yaxögxüütanüwa cuxächicaxüçèx.

⁶ Natürü nangëxma i wüxi i cuxüxü i chorü me ixixü. Rü ngëma nixi na naxchi cuxaixü i ngëma chixexü i naxügüxü i ngëma Nicoraítagü. Rü choma rü ta naxchi chaxai i ngëma chixexü i naxügüxü”.

⁷ Rü yíxema ächixexë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaä i ngëma yaxögxüütcumüü”. Rü ñanagürü:

“Yíxema nüxü rüporamaäeë i chixexü rü tá tükü nüxü chamuxnetaxëë i norü o i ngëma orix i tükü maxëeëxü i Tupanaäärü orixnecüwa ngëxmaxü”, ñanagürü i Naäe i Üünexü.

Ore ga yema yaxögxüü ga Esmiraaru iännewa yexmagüxüçèx ümatüxü

⁸ Rü yema chomaä idexaxü rü ñanagürü ta:

‘Chanaxwëxe i Esmirawa ngëxmagüxü i yaxögxüüärü äëxgacüçèx cunaxümatü, rü ñacurüügü tá: ‘Naä nixi i norü ore ya yima nüxra yexmacü rü guxüguma ngëxmaächacü ga paxäächi yucü rü wenaxarü maxüciü’.

⁹ Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuëx i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü nüxü chacuëx na ñuxäcü ngüxü quingexü. Rü nüxü chacuëx na cungearü diéruäxü i ñoma i naännewa, natürü daxüguxü i naännewa cuxü nangëxma i ngëma taguma gúxü. Rü nüxü chacuëx na ñuxäcü chixri cuchiga

yadexagüxü i ngēma duūxügü i nügü ixugüxü na Yudíugü yixígüxü. Natürü i nümagü rü aixcüma Chatanáaru duūxügümare nixígü.

¹⁰ Rü tāxü i cumuüxü naxcèx i ngēma ngúxü i tá quingexë! Rü ngoxo i Chataná rü tá norü duūxügüxü namu na poxcupataügu pexü napoxcuezücx i ñuxre i pema na ngēmaäcü pexü naxüxücx. Rü ñuxre i ngunexü tá ngúxü pingegü. Natürü woo ngēmaäcü ngúxü pingegügü rü chanaxwèxe i choxü cuyaxööma ñuxmatáta cuyux. Rü choma rü tá cuxna chanaxä i curü amare i maxü i taguma gúxü.

¹¹ Rü yíxema áchixexë rü name nixi i naga taxinü i ngēma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaä i ngēma yaxögüxütcumügü". Rü ñanagürü:

"Yíxema ñoma i naânewa nüxü rüporamaëxë i chixexü, rü tāütáma Tupana ngoxogüxü ipoxcuezüwa tükü nawogü", ñanagürü i Naâe i Üünexü.

Ore ga yema yaxögüxü ga Pérgamuäru ñänewa yexmagüxülcèx ümatütxü

¹² Rü yema chomaä idexaxü rü ñanagürü ta:

"Chanaxwèxe i Pérgamuwa ngêxmagüxü i yaxögüxüärü äêxgacucèx cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñaâ nixi i norü ore ya yima nüxü nangêxmamacü i ngēma tara i guxücwawa téxü'.

¹³ Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxü chacuèx na yima ñane ya Chataná poraäcü namaä ícuáxünewa na cumaxüxü. Natürü woo ngêxma na cuxächiüxü, rü tama choxü ícutèx. Rü woo yexguma chorü orearü uruü ga meçü ga Atípaxü yamèxgü nagu ga guma ñane ga nawa Chataná duûxügümaä ícuáxüne, rü tama nüxü curüxo na choxü cuyaxöömaxü.

¹⁴ Natürü nangêxma i ñuxre i tacü i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngēma nixi na cugüxütawa cunangêxmagüxüë i ñuxre i curü duûxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngēma nguxëëtae ga nuxcüma Baráü Yudíugüarü äêxgacü i Baráü namaä ucuxëxü na chixexügu Yudíugü i nayixëxücx. Rü yema Yudíugü rü yema ucuxëgagu nawa naxi ga yema petagü ga togü ügxü i naxcèx ga norü tupananelatichicüñexägü. Rü yexgumarü i fluxre i curü duûxügü i Pérgamuwa ngêxmagüxü rü nagu naxi ga yema nuxcümaüxü ga nguxëëtae ga chixexü, rü tama nüxü narüxoecaü.

¹⁵ Rü ngêxgumarü i ngema cunangêxmagüxüë i ñuxre i duûxügü i tama nüxü rüxoechaüxü i ngēma Nicoraítagüarü nguxëëtae i Baráüäru nguxëëtaerü chixexü.

¹⁶ Rü ngêmacèx chanaxwèxe i nüxü curüxo i ngēma chixexü. Rü ngêxguma chi tama nüxü curüxo, rü paxa tá ngema cuxütawa chaxü rü ngêma tara i chauëxwa ngêxmaxümaä tá ngēma duûxügüxü chadai".

¹⁷ Rü yíxema áchixexë rü name nixi i naga taxinü i ngēma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaä i ngēma yaxögüxütcumügü". Rü ñanagürü:

"Yíxema nüxü rüporamaëxë i chixexü rü tá tükna chanaxä i pâü i daxücüñäx. Rü tá tükna chanaxä ya wüxi ya nuta ya chócü i wüxi i naega i ngewacaxüxü nagu ümatütxü. Rü yíxema nayaxuxexicatama tixi ya nüxü cuáxe i ngema naéga", ñanagürü i Naâe i Üünexü.

Ore ga yema yaxögüxü ga Tiatíraaru ñänewa yexmagüxülcèx ümatütxü

¹⁸ Rü yema chomaä idexaxü rü ñanagürü ta:

"Chanaxwèxe i Tiatírawa ngêxmagüxü i yaxögüxüärü äêxgacucèx cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñaâ nixi i norü ore ya yima Tupana Nane ya ñoma üxüemarü i yauraxetütcücü rü nacutügü rü ñoma cobre i meäma ípixürrü i xixüne'.

¹⁹ Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngēma mexü i cuxüxü. Rü nüxü chacuèx na ñuxäcü cumüçügxü cungechaüxü, rü ñuxäcü meäma choxü na cuyaxööxü, rü ñuxäcü nüxü na curüngüxüë i ngēma togü i yaxögüxü, rü ñuxäcü yaxna namaä cuxinüxü i guxchaxügü. Rü nüxü chacuèx i ñuxma na noxriaru yexera cunaxüxü i ngēma cuxü chanaxwèxexü.'

²⁰ Natürü nangêxma i wüxi i cuxüxü i tama chorü me ixixü. Rü ngēma nixi na ngema cunangêmaxëëchaxü i ngēma ngexü i Yechabé i nügü ixuxü na Tupanaäru orearü uruü na yixü, natürü norü nguxëëtaemaä chorü duûxügüxü ngema womüxëëxü na chixri namaxëëxücx, rü naï i ngemaä inapegüxücx, rü nangögüxüäxücx i ngēma ñagü i togü norü tupananelatichicüñexägücx dëjxü na ngémamaä nüxü yacuëxüügxütcex.

²¹ Rü choma rü marü ngixü íchananguxüë rü yaxna ngîmaä chaxinü na nüxü naxoxücx i ngēma ngîcüma i chixexü, natürü tama inaxwèxe na nüxü naxoxü rü ñatáxü i ngēma ngîrü chixexü i naxüxü.

²² Rü ñuxma i ngēma nge rü tá ngixü chidaawexëe na ngîrü ngürücarewa ngúxü yangexücx, rü ngēma duûxügü i ngîmaä ipexü i ngēma nge rü nümagü rü tá ta ngúxü na yangegüxücx ega tama nüxü naxoegü i ngēma chixexü i ngîmaä naxügüxü.

23 Rü tá chanadai i ngíxäcögü i ngëma nge. Rü ngëmawa tá nüxü nacuèxgü i guxüma i yaxöggüxü na aixcüma nüxü chacusü i ngëma naäewa nagu naxñinüxü i wüxicigü i duüxü. Rü wüxicigü i pemax rü tá pexü chanaxütanü ngëma na ñuxäcü pemaxëxüäcüma rü ñuxäcü penaxüxüäcüma.

24-25 Natürü pemagü i Tiatíracüäx i tama nagu ixë i ngëma ngexüärü nguxëëtae i chixexü rü taguma nawa ngüexe i ngëma ore i togü naxugüga rü Chatanáärü ore i ëxügkü ixixü, rü pemaä nüxü chix ru ngëma pexü chanaxwëxexü nixi na meä namaä penguxügükü rü naga pexñüüxü i ngëma chorü ore ñuxmatatá íchangü i chomax. Rü ngëxícatama nixi i pexü chanaxwëxexü.

26 Rü yíxema nüxü rüporamaëgüxe i ngëma chixexü rü naxügumamaxë i ngëma tükü chanaxwëxexü ñuxmatatá tayuemare, rü tá chaugüxtawü tükü chaxüchica na wüxigu chomaä guxüärü äëxgacü tixigüülcëx.

27 Rü yema Chaunatü äëxgacüxü choxü na ixixëëxüruü tá tükna chanaxä i pora na guxü i nachiüñegümaä taporaexülcëx. Rü ngëxguma ñoma i naâneçüäx i duüxügü tama tumaga ïnüégü rü ñoma wüxi i tükü ngixü ipuxëëxüruü tá namaä tixigü rü poraäcü tá tanapoxcue.

28 Rü tá tükna chanaxä ya yima woramacuri ya pëxmama nüxü idaucü'.

29 Rü yíxema ächixexë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaä i ngëma yaxöggüxtütücumügi" ñanagürü.

3

Ore ga yema yaxöggüxü ga Chardiarü ñänewa yexmagüxülcëx ümatüxü

1 Rü yema chomaä idexaxü rü ñanagürü ta:

"Chanaxwëxe i Chardiwä ngëxmagüxü i yaxöggüxüärü äëxgacüçex cunaxümatü, rü ñacurügü tá: 'Ñaä nixi i norü ore ya Tupana Nane ya Naäe i Üünexü nawa ngëxmacü ya yima 7 ya woramacuri nüxü ngëxmacü'. Rü ñanagürü i nümax: 'Choma nüxü chacusü i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü nüxü chacusü ta rü woo guxüwama duüxügü nüxü ixugüga na Tupanacëx namaxëxü i ngëma yaxöggüxü i cuxüttawü ngëxmagüxü natürü tama aixcüma nixi i ngëma, erü ngëma yaxöggüxü rü tama aixcüma choxü nayaxöggü rü tama aixcüma chauxcëx namaxë.

2 Rü name nixi i cubaïxächi rü cugü iquicuëx rü cuyangüxëe i ngëma íraxü i mexü i cuxü iyaxüxü i marü iyarüoxchaüxü. Erü nüxü chadau rüngëma cuxüxü rü tama Tupanapëxewa name.

3 ¡Rü nüxna nacuèxächi ga yema nguxëëtae ga mexü ga noxri nüxü cuxñinüxü rü cuyaxuxü, rü nagu ixü! ¡Rü nüxü rüxo i ngëma chixexü i cuxüxü! Natürü ngëxguma tama nüxü curüoxogu i curü chixexü, rü ñoma wüxi i ngítexäxü i ngürüächi ínguxürüü tá cuxüttawü chaxü. Rü tâtutáma nüxü cucuëx na ñuxguacü yïixü.

4 Natürü ngëma Chardiwä cuxü nangëxma i ñuxre i duüxügü i mexü i tama ñoma i naâneäärü chixexümaä nügü äüächiarü maxüäxügükü. Rü nümagü rü tá cómüsümaä nixäxchirü rü ngëmaäcü tá chomaä inaxi, erü nümagü rü duüxügü i mexü i chauxcëx maxëxü nixigü.

5 Rü yíxema nüxü rüporamaëgüxe i chixexü, rü tá cómüsümaä tixäxchirü. Rü tâtutáma nawa tükü íchapiéga i ngëma chorü popera i nagu chayawügxü i ngëma duüxügü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma gükü. Rü Chaunatüpëxewa rü guxüma i norü orearü ngerüügü i daxüçüäxügüpëxewa tá tükü chixü na chorü duüxügü tixigüxü'.

6 Rü yíxema ächixexë rü name nixi i naga taxinü i ngëma Tupanaäe i Üünexü nüxü ixuxü namaä i ngëma yaxöggüxtütücumügi".

Ore ga yema yaxöggüxü ga Firedérfliaaruü ñänewa yexmagüxülcëx ümatüxü

7 Rü yema chomaä idexaxü rü ñanagürü ta:

"Chanaxwëxe i Firedérfliaaruü ngëxmagüxü i yaxöggüxüärü äëxgacüçex cunaxümatü rü ñacurügü tá: 'Ñaä nixi i norü ore ya yima Üünecü ya aixcüma Cristu ixicü ya Dabírüü äëxgacü ya tacü ixicü ya nüxü nangëxmacü i pora na yawäxnaäxülcëx rü nawäxtaäxülcëx i daxüguxü i naâne. Rü ngëxguma texéceä yawäxnaägu, rü taxucürüüwama texé tumachëxwa tanawäxta. Rü ngëxguma texéchëxwa nawäxtaägu, rü taxucürüüwama texé tumacëx tayawäxna'.

8 Rü ñanagürü i nümax:

'Choma nüxü chacusü i guxüma i ngëma cuxüxü. Rü dïçax, cuxü chanatauxchaxëe na togümaä nüxü quixüxülcëx i chorü ore, rü taxucürüüwama texé cuxna tanachuxu na cunaxüxülcëx i ngëma puracü. Rü choma nüxü chacusü na tama aixcüma cuporaxüchixü, erü noxretama nixi i ngëma yaxöggüxü i cuxüttawü ngëxmagüxü. Natürü cuma rü naga cuxñinü i chorü ore, rü tama icuyacux na chorü duüxü quiixü.'

⁹ Rü ngēmacèx i ngēma duūxügü i Chatanáaru ixígüxü i nügü ixugüxü na chorü duūxügü yixígüxü natürü tama aixcüma choxrü ixígüxü, rü tá chanamu na cupéxegu nacaxápüxügüxüçèx na nüxü nacuègxüxüçèx na aixcüma cuxü changechaúxü.

¹⁰ Cuma rü meāma cuyanguxëe i ngēma cuxü chamuxü na aixcüma cuyaxöömaxü naetüwa i ngēma guxchaxügü i cuxü ngupetüxü. Rü ngēmacèx tá cuxü íchapoxü na tama cuxna nanguxüçèx i ngēma guxchaxü i taxü i ñoma i nañnewa tá ínguxü na guxüma i ñoma i nañneçüxü i duúxügüxü naxüxüçèx.

¹¹ Rü paxá ta ngema cuxütawá chaxü. Rü chanaxwèxe i ñuxma meā cumaxüxürrü meā cumaxechá, na taxúema cuxna napuxüçèx i ngēma curü ãmare.

¹² Rü yíxema nüxü rüporamaëgüe i guxüma i chixexü, rü Chaunatü ya Tupanaxütawá tá tüxü changëxmagüxëe na tagutáma ngēma ítachoxüxüçèx. Rü tümagu tá chanaxümatü i naega ya Chaunatü ya Tupana. Rü ngégxumarüü tá ta tümagu chanaxümatü i naega ya Tupanaäru ñane ya Yeruchareü ya ngexwacaxüne ya Tupanaxütawá i daxüguxü i nañnewa írüixüne. Rü ngégxumarüü tá ta tümagu chanaxümatü i chauéga i ngexwacaxüxü.

¹³ Rü yíxema áchixexë rü name nixü i naga taxinü i ngēma Tupanaäe i Üñunexü nüxü ixuxü namaä i ngēma yaxögüxütcumügü”.

Ore ga yema yaxögüxü ga Laodichéawa yexmagüxüçèx ümatüxü

¹⁴ Rü yema chomaä idexaxü rü ñanagürü ta:

“Chanaxwèxe i Laodichéawa ngéxmagüxü i yaxögüxüärü äëgxacüçèx cunaxümatü rü ñiacurügü tá: ‘Ñaá nixü i norü ore ya yima aixcüma ixicü ya aixcüma yanguxëecü i ngēma nüxü yaxuxü rü ore i aixcüma ixixüxüxicatama ixucü. Rü nüma nixü ga inaxügüâxü ga guxüma ga yema Tupana uxü’.

¹⁵ Rü ñanagürü i nümax:

‘Choma nüxü chacuèx i guxüma i ngēma cuxüxü. Rü nüxü chacuèx na tama wüxi i duúxü i chauxchi aixü quíixü, natürü tama wüxi i duúxü i aixcüma choxrü ngechaúxü quíixü. Rü chierü noxtacüma wüxi i duúxü i chauxchi aixü quíixü rü éxna noxtacüma wüxi i duúxü i aixcüma choxrü ngechaúxü quíixü.

¹⁶ Natürü ñuxma na ñarüwatama choxrü cungechaúxü, rü ngēmacèx tá cuxü íchatèx. Erü tama noxtacüma wüxi i duúxü i chauxchi aixü quíixü rü tama noxtacüma wüxi i duúxü i aixcüma choxrü ngechaúxü quíixü.

¹⁷ Rü cuma cugü quíixxgu rü cumuärü díêruäx, rü cumuärü ngémaxüäx, rü meāma cuxü naxüpetü, rü taxuñma cuxü nataxu. Natürü i cuma rü tama nüxna cucuexâchi na chopéxewa rü wüxi i taxuwama mexü quíixü, rü wüxi i ngechaúxüchi quíixü, rü wüxi i taxuñma cuxü ngémaxü quíixü, rü ñoma wüxi i ngexetüxürrü quíixü, rü ñoma wüxi i ngexchiruxürrü quíixü.

¹⁸ Rü ñuxma rü cuxü chaxucuxë na chauxütawá naxcèx cutaxexüçèx i uiru i marü üxüwa iguxü i nüxicatama ixixü. Rü ngēmaäcü tá aixcüma cuxü nangëxma i curü ngémaxü. Rü ngégxumarüü ta cuxü chaxucuxë na chauxütawá naxcèx cutaxexüçèx i cuxchirü i cómixü na ngëmagu quicüxüçèx na taxúema cuxü dauxüçèx na cungechiruxü. Rü ngégxumarüü ta cuxü chaxucuxë na chauxütawá naxcèx cutaxexüçèx i curü mèixëtüxü na curümexëtüxüçèx na wena quidauchixüçèx.

¹⁹ Choma rü tüxü chaxucuxë rü tüxü ichayarüwëxâchixëe ya guxâma ya yíxema tüxü changechaúxü. Rü ngēmacèx name nixü i nüxü curü i cucüma i chixexü, rü aixcüma choxrü cungechaúrü i nümaxü i ngëma cuxü chanaxwèxexü.

²⁰ Rü dúcax, choma rü iäxwa tümacèx chacagüeche. Rü ngégxuma chi texé choxrü ñüngü rü chauxcèx tayawâxnagu, rü tá tümaxütagu chaxücu. Rü tûmamaä tá chachibü rü tûma i chomaä.

²¹ Rü yíxema nüxü rüporamaëgüe i chixexü, rü tá chaugüxütawá tüxü charütogüxëe na chomaä äëgxacü tixígüxüçèx, yexgumarüü ga choma rü nüxü na charüporamaëxü ga chixexü, rü ñuxüchi Chaunatüxütawá na chayarütoxürrü na namaä äëgxacü chiiñxüçèx’.

²² Rü yíxema áchixexë rü name nixü i naga taxinü i ngēma Tupanaäe i Üñunexü nüxü ixuxü namaä i ngēma yaxögüxütcumügü”, ñanagürü ga yema chomaä idexaxü.

4

Tupanaxü nataxëegü i daxüguxü i nañnewa

¹ Rü yemawena ga choma ga Cuáü rü nüxü chadau ga wüxi ga iäx ga iwâxnaxü ga daxüguxü ga nañnewa. Rü yema naga ga nacornetagaraüxü ga noxri nüxü chaxinüxü ga chomaä idexaxü, rü ñanagürü choxrü.

“¡Nuxä naxinagü! Rü tá cuxü nüxü chadauxëe i ngēma yixcüra tá ngupetüxü”, ñanagürü.

² Rü yexgumatama ga choma rü Tupanaāē i Üünexű rü chauāēmaā inacuēx, rü daxūwa nanaga. Rü yéma daxūgxuň ga naānewa nüxű chadau ga wüxi ga tochicaxű ga mexēchixű ga yéma Tupana nawa rütoxű.

³ Rü guma yema tochicaxűwa rütocű, rü ñoma nuta ya mexēchicű ya yasperű nixi na namexű rü ñoma nuta ya cornalínarü nixi na namexű. Rü yema tochicaxűletüwa nayexma ga wüxi ga chirapa ga ñoma nuta ga esmerádarü mexēchicű.

⁴ Rü yema tochicaxűcüwa nayexmagü ga 24 ga togü ga tochicaxűgü ga nüxű ínomaēguxăchixű. Rü yema tochicaxűgüwa narutögü ga 24 ga aëxgacügü ga yaxōguxăărü ixixűxű. Rü cómuxămaā nixăxchiru rü uirunaxcèx nixi ga norü ngëxcueruňgü.

⁵ Rü yema nachica ga Tupana írutoxűwa ínaxűxű ga bëjxbëxanexű rü duruanexű rü nagagü. Rü yema tochicaxüpêxewa nayexma ga 7 ga omügü ga yéma naigüxű. Rü yema omügü nixi ga Tupanaāē i Üünexű ga yema 7 ga yaxōguxălticumümaā icuáxű.

⁶ Rü yema Tupanaăărü tochicaxüpêxewa rü ñoma dexáetüwarü iixixűmaā nachaxu rü nichipetu woruarü. Rü yema tochicaxűxű ínachomaēguxăchi ga ägümüçü ga daxūcăăx ga maxēxű ga guxăwama äxetüxű naweama rü napêxewa.

⁷ Rü wüxi ga yema daxūcăăx ga maxēxű rü nanaxairaxű. Rü yema to rü nanawocaraxű. Rü yema norü tomaëxpüx rü nanaduňxuchiweraxű. Rü yema norü ägümüçü rü nanaxjyü i gonaguxăraxű.

⁸ Rü yema ägümüçü ga daxūcăăx ga maxēxű, rü wüxicigü nüxű nayexma ga 6 ga napxepatügü. Rü guxăwama ga napxepatütuwa rü napxepatütuwa rü namuxetü. Rü nguncü rü chütacü rü ñanagürügüeucha:

“Naxüüne, naxüüne, naxüüne nixi ya törü Cori ya Tupana ya guxăletüwa ngëxmacü rü woetama ngëxmaëchacü”, ñanagürügüeucha.
⁹⁻¹⁰ Rü yema daxūcăăx ga maxēxű, rü yexguma nüxű yacuëxüügüüxgu ga guma tochicaxűwa rütocű, rü moxē nüxna naxăgugu, rü yema 24 ga aëxgacügü ga yaxōguxăărü rü yima woetama ngëxmaëchacüpêxegu nacaxăpüxügü, rü nüxű nicuëxüügü, rü napêxegu nananu ga norü ngëxcueruňgü.

¹¹ Rü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori, Pa Torü Tupanax, cuxi nixi i namexű na ticuëxüügüüxű rü cuxi tataxëegüxű, erü guxăletüwa cungëxma. Yerü cuma cunaxü ga guxăuma rü curü ngúchaňgagu nixi i nangóxű i ñuxmax”, ñanagürügü.

5

Popera ga idixixűchiga rü Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carnerurü iimácüchiga

¹ Rü ñuxuchi nüxű chadau ga guma tochicaxűwa rütocű, rü norü tüğünemëxëwa nanange ga wüxi ga popera ga idixixű. Rü duxétüwa rü aixepewa rü naxămatü ga yema popera. Rü 7 wa niňaxtachipëxe.

² Rü nüxű chadau ga wüxi ga norü orearü ngeruň ga daxūcăăx ga poraxüchixű ga tagaăcü ícaxű rü ñaxű:

“¿Texé tixi ya yíxema mexe na tayagautanüxű i norü ñaxtachipëxexű rü ítayadixgüxű i ñaaă popera?” ñaxű.

³ Natürü woo ga daxuguxű ga naānewa rü bai ga ñoma ga naānewa rü bai ga yuexütanüwa, rü tataxuma ga texé ga mexe na ítayadixgüxű rü nüxű tadaumatüxű na ñuxű ñaxű ga yema popera.

⁴ Rü choma rü poraăcü chaxaxu yerü tataxuma ga texé ga mexé na ítayadixgüxű rü nüxű tadaumatüxű na ñuxű ñaxű ga yema popera.

⁵ Natürü wüxi ga yema 24 ga aëxgacügü ga yaxōguxăărü, rü ñanagürü choxü:

“Täxü i cuxaxuxű! Erü yima Cristu ya Yudátaa ya airüxű poracü ya aëxgacü ya Dabítaa ixicü, rü maru nüxű narüyexera i guxăuma i chixexű. Rü ngëmacëx nüma nixi i namexű na yagautanüxüçex i ngëma 7 i norü ñaxtachipëxexű i ngëma popera rü na íyawëgüäxlcëx”.

⁶ Rü ñuxuchi nüxű chadau ga Tupana Nane ga ñoma wüxi ga carneruxacü ga mëxwa írûdaxürü yexma chicü naxătagu ga guma tochicaxűwa rütocű rü natanügu ga yema ägümüçü ga daxūcăăx ga maxēxű rü yema 24 ga aëxgacügü. Rü nüxű nayexma ga 7 ga nachatacuxre ga norü poraaru cuëxruň rü 7 ga naxetü. Rü guma 7 ga naxetü rü ngëma nixi i Tupanaāē i Üünexű i guxăuma i ñoma i naānewa namuxăărü cuëxruň ixixű.

⁷ Rü guma pecaduarü utanücëx yucü rü guma tochicaxűwa rütocëx nixü, rü nanayaxu ga yema popera ga norü tüğünemëxëwa yexmax.

⁸ Rü yexguma nayauxagu ga yema popera, rü yema ägümüçü ga daxūcăăx ga maxēxű rü yema 24 ga aëxgacügü rü inacaxgüäpüxü napêxegu ga guma pecaduarü utanücëx yucü. Rü wüxicigü ga yema aëxgacügü rü nüxű nayexma ga wüxi ga norü paxetaruň ga arpa. Rü yexgumarü ta nüxű nayexma ga copa ga uirunaxcèx ga pumaratëxemaā napagüxű. Rü

yema pumaratēxe rü nayixichi ga yexguma yaxaxgu. Rü yema pumaragü, rü ngēma nixī i Tupanaārū duǔxígürū yumüxégürū cuèxruügū.

⁹ Rü nagu nawiyaegü ga wüxi ga wiyaе ga yexwacaxüxü ga ñaxü:

“Cuma nixī i cumexü na cunayaxuxü i ngēma popera rü cuyagautanüxü i ngēma norü ñaxtachipēxexü. Yerü cuma rü marü quiméxchiréx, rü cuglumaā Tupanaāxü naxcēx cutaxe i nagúxüraüxü i duǔxügü i nagúxüraüxü i nachiüðaneçüäx i nagúxüraüxü i nagawa idexagüxü.

¹⁰ Rü ngēmagüxü cuxüchica i ngextá ãëxgacü íquñixüwa, rü Tupanaārū ngúxééruügüxü cuyaixügüxü na cumaā wüxi guxü i naānemaā inacuëgxüçex”, ñanagürügū.

¹¹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chaxñü ga naga ga muxúchixüma ga Tupanaārū orearü ngeruügü ga daxucüäx. Rü norü ngáküwa nayexma ga yema tochicaxü rü yema ägümüçü ga daxucüäx ga maxêxü rü yema 24 ga ãëxgacügü. Rü namuxüchima ga yema Tupanaārū orearü ngeruügü ga daxucüäx ga yéma yexmagüxü.

¹² Rü tagaäcü ñanagürügū:

“Daa nixī ya yima ñoma wüxi i carneruacürü imácü ga pecaduarü utanüçex yucü. Rü nüma nixī i namexü na guxüärü ãëxgacü yüñxü, rü guxüärü yora yüñxü, rü guxü i cuëx nüxü ngéxmaxü, rü guxüärü yexera naporaxü. Rü nüma nixī i namexü na guxama nüxü ngechaügüxü rü nataxéëgüxü rü nüxü icuëxüügüxü”, ñanagürügū.

¹³ Rü nüxü chaxñü ta ga naga ga guxüma ga yema Tupana üxü i daxüguxü i nañnewa rü ñoma i nañnewa rü nañnetüwa rü taxtü i taxüwa ngéxmagüxü ga ñagüxü:

“Name nixī na guxügutáma guxama nüxü icuëxüügüxü rü nüxü ngechaügüxü rü nataxéëgüxü ya yima pecaduarü utanüçex yucü rü yima ngēma tochicaxüwa rütocü, erü nümaägü nixī i guxüguma ãëxgacügü yixigüxü”, ñanagürügū.

¹⁴ Rü yema ägümüçü ga daxucüäx ga maxêxü rü ñanagürügū:

“Ngēmaäcü yíi”, ñanagürügū. Rü yema 24 ga ãëxgacügü rü inacaxgüäpüxü rü nüxü nicuëxüügü.

6

Yema 7 ga ñaxtachipēxe- ruüchiga

¹ Rü ñaxtachipēxe-ruüchiga nüxü chadau ga yexguma guma pecaduarü utanüçex yucü yagauyegu ga yema nüxiraüxü ga norü ñaxtachipēxexü ga yema popera. Rü nüxü chaxñü ga wüxi ga yema daxucüäx ga maxüxü ga tagaäcü ñoma duruanexürüü ñaxü choxü:

“¡Nuä naxü!” ñaxü.

² Rü ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga cómíxü. Rü yema naetüwa rütioxü rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü würa. Rü wüxi ga ngéxcuerü nüxna naxä. Rü poraäeäcüma norü cowarumaä inaxüächi na duǔxügüxü nayexeraxüçex.

³ Rü yexguma guma pecaduarü utanüçex yucü yagauyegu ga yema norü taxre ga yema poperaarü ñaxtachipēxexü, rü nüxü chaxñü ga yema norü taxre ga yema daxucüäx ga maxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Nuä naxü!” ñaxü.

⁴ Rü yéma naxü ga wüxi ga cowaru ga dauxü. Rü yema naetüwa rütioxü rü wüxi ga tara ga taxü nüxna naxä. Rü yexgumarüü ta pora nayaxu na iyanaxoxéëäxüçex na nügü nangechaügüxü ga duǔxügü. Rü yemaäcü nanaxü na nügü nadéjxüçex ga duǔxügü.

⁵ Rü yexguma guma pecaduarü utanüçex yucü yagauyegu ga yema norü tomaëxpüx ga yema poperaarü ñaxtachipēxexü, rü nüxü chaxñü ga yema norü tomaëxpüx ga yema daxucüäx ga maxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Nuä naxü!” ñaxü. Rü ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga waxüxü. Rü yema naetüwa rütioxü rü naxmëxwa nüxü nayexma ga wüxi ga tacüartü yaruü ga balanza.

⁶ Rü nüxü chaxñü ga wüxi ga naga ga yema daxucüäx ga maxêxüäruü ngákütanüwa inaxüxü ga ñaxü:

“Wüxi i ngunexüäru puracütanü rü naxätanü i wüxi i kilo i trigu. Rü wüxi i ngunexüäru puracütanü naxätanü i tomaëxpüx i kilo i chebada. ¡Natürü tâxü i cuyanatauxéëxü i ngēma chixü rü yima binu!” ñanagürü.

⁷ Rü yexguma guma pecaduarü utanüçex yucü yagauyegu ga yema norü ägümüçü ga yema poperaarü ñaxtachipēxexü, rü nüxü chaxñü ga yema norü ägümüçü ga yema daxucüäx ga maxêxü ga ñaxü choxü:

“¡Nuä naxü!” ñaxü.

⁸ Rü ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga cowaru ga dexexü. Rü yema naetüwa rütioxü rü Yu nixī ga naega. Rü yema naweama ne üxü, rü Yuexüchica nixī ga naega. Rü yema taxre nanayauxgü ga pora na ñoma ga nañnewa rü wüxi ga yema norü ägümüçütücumü

ga duǔxügümää inacuègxüdcèx na daimaä rü taiyamaä rü qaaweanemaä rü ngoxo idlräexümaä nayuexéexüdcèx.

⁹Rü yexguma guma pecaduarü utanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü wüxiimëexpüx ga yema poperaarü ñaxtachipëhexü, rü nüxü chadau ga wüxi ga nachica ga ngextá Tupanacèx naxüñagü nawa yagugüxü na nüxna naxägüxüdcèx. Rü yema nachicatuñwa nüxü chadau ga naãégü ga yema duǔxügü ga Tupanaärü orexü na yaxugüxüdcèx nadéixü.

¹⁰Rü yema naãégü rü tagaãcü ñanagürügü:

“Pa Torü Cori ya Guxüetüwa Ngëxmacü rü Üünecü rü Ixaixcümäcü, ñuxgura tá ta i nüxna cucaxü rü cunapoxcuexü i ngëma duǔxügü i chixexü ga toxü dëixü?” ñanagürügü.

¹¹Rü ñuxüchi ga Tupana rü wüxicigü ga yema duǔxügüna nanaxä ga naxchiru ga máxü rü cómükü. Rü yema duǔxügüaãégüxü ñanagürü:

“jPaxaaichi iperüngüe ñuxmatáta yangu i peeneégü i Cristuaxü puracüexü i pexrüü tá dëixü!” ñanagürü.

¹²Rü yexguma guma pecaduarü utanüçèx yucü yagauyegu ga yema norü 6 ga yema poperaarü ñaxtachipëhexü, rü nüxü chadau ga poraãcü na naxiäxächanexü. Rü üexcü rü wüxi ga naxchiru ga waxcharaxdürü nixü. Rü tauemacü rü guxüwama nagürüü naduema.

¹³Rü woramacurigü rü ëxtagü rü daxüwa narüyi rü ñoma ga naãnegu nayı. Rü ñoma orix i doxüñuma buanecü ya tacü ruyixéexürgü nixü.

¹⁴Rü guxüma i daxüwa nüxü idauxü rü inayarütaxu. Rü ñoma wüxi i popera i dixcumüächixü rü iiyarütaxuxürüü nixü. Rü guxüma ga mëxpünegü rü capaxügü rü nixigachi ga nachicawa.

¹⁵Rü ñoma ga naãnewa yexmagüxü ga nachiüñanegüarü äëxgacügü, rü mëxpüinemagu rü mëxpüneärü nutatanügi nicuxgü. Rü wüxigu yexma namaä nicuxgü ga yema togü ga äëxgacügü ga taxügü ga ñoma ga naãnemaä icuëgxü, rü churaragüarü äëxgacügü ga taxügü, rü yema duǔxügü ga muñärü díeruäxgüxü, rü yema duǔxügü ga ñoma ga naãnewa poraexü, rü guxüma ga duǔxügü ga coriägxüxü, rü guxüma ga duǔxügü ga ngearü coriägxüxü.

¹⁶Rü guxüma ga nümagü, rü guma mëxpünexü rü guma nutagüxü ñanagürügü:

“Toéitungu peyi na toxü ipicuxgüxüdcèx naxchaxwa ya yima ngëma tochicaxüwa rütocü, rü naxchaxwa ya yima pecaduarü utanüçèx yucü erü tama tanaxwèxe na toxü napoxcuexü!

¹⁷Erü marü ínangu i ngëma ngunexü i äüçümäxü i nagu napoxcuexü i ngëma duǔxügü i tama Tupanaärü ixigüxü. ¿Rü texé tá namaä tapora i ngëma?” ñanagürügü.

7

Yema Yudíugü ga nacatüwa cuëxrüüäxgüxüchiga

¹Rü yemawena rü nüxü chadau ga ägümüçü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx ga ñoma ga naãneärü ägümüçüpëxegu chigüxü. Rü ínanapoxügü ga guçüma ga buanecügü na tama waixüñüneqtügü naxüñüdcèx, rü tama taxü i taxtüetügü naxüñüdcèx, rü bai i tacü rü nañétügü naxüñüdcèx.

²Rü yexgumariüü ta nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx ga üexcü íyarügoñüwaama ne üixü. Rü nüxü nayexma ga Tupana ya Maxüçüarü tacüarü üegaruü. Rü nüma rü tagaãcü nüxna nacagü ga yema togü ga ägümüçü ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga nayauxgüxü ga pora na nachixexéegüxüdcèx ga guxüma ga waixüñü rü guxüma ga taxü ga taxtü.

³Rü ñanagürüü nüxü:

“jTäxü i yatacüma penachixexéexü i waixüñü rü taxtü i taxü rü naïgü, ñuxmatáta nacatüwa tayaxüra cuëxrüüäxgü i ngëma Tupanaärü duǔxügü ixigüxü!” ñanagürü.

⁴Rü nüxü chaxinü ga ñuxre na yiñxü ga yema cuëxrüüäxgüxü. Rü guxüma ga Yudíugütanüwa rü 144,000 nixü.

⁵⁻⁸Rü yema cuëxrüüäxgüxü ga Yudíugü, rü ñaa nixü:

Yudátaagü - 12,000

Rubéütaagü - 12,000

Gadutaagü - 12,000

Achetaagü - 12,000

Netarítaagü - 12,000

Manachétaagü - 12,000

Chimeütaagü - 12,000

Lebitaagü - 12,000

Ichacátaagü - 12,000

Chaburăütaagü - 12,000

Yúchetaagü - 12,000

Beyamítaagü - 12,000

⁹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga muxüchixüma ga nagúxüraüxü ga duütxüga ga nagúxüraüxü ga nagawa idexagüxü ga guxüma ga nachiüñanewa ne ixü. Rü yema tochicaxüpëxegu rü guma pecaduarü utanüçex yucüpëxegu nachigü. Rü yema na namuxüchixü rü taxucürüwa texé tayaxugü na nülxre yiixü. Rü naxchiru ga icomüxü rü imáxümaa nixäxchiru. Rü naxmëxwa nanangegü ga wairaätügü.

¹⁰ Rü guxüma ga nümagü rü tagaäcü ñanagürügü:

“Yima tóru Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü yima pecaduarü utanüçex yucü nixí ya tükü maxëëgü”, ñanagürügü.

¹¹ Rü guxüma ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx rü nüxü ínachimaëguächi ga yema tochicaxü rü yema 24 ga äëxgacügü rü yema ägümüci ga daxüçüäx ga maxëxü. Rü yema tochicaxüpëxegu nanangüchitanü ga yema orearü ngeruügü, rü Tupanaxü niciüxügü.

¹² Rü ñanagürügü:

“Rü ngëmaäcü yü. Rü nüma nixí i namexü na guxüguma guxämäa nüxü icuëxüügüxü, rü nataxëëgüxü, rü moxë nüxna ixägüxü, rü nüxü ingechaügüxü, erü guxü i cuëx nüxü nangëxma, rü guxületüwa nangëxma, rü guxüärrü yexera napora. Rü ngëmaäcü yi”, ñanagürügü.

¹³ Rü ñüxüchi wüxi ga yema 24 ga äëxgacügü rü choxna naca, rü ñanagürü:

“¿Texégü tixigü ya yíxema cómuchi rugüxe, rü ngextá ne taxí?” ñanagürü.

¹⁴ Rü choma chanangäxü, rü ñacharügü:

“Pa Corix, cuma nixí i nüxü cucuåxü na texégü tixigüxü”, ñacharügü. Rü yexguma ga nüma rü ñanagürü:

“Yíxemagü tixigü ga nawa ngupetutanüxë ga yema ngúxü ga taxü rü marü tükü iyauxgüchiruxe nagüwa ga guma pecaduarü utanüçex yucü. Rü ngëmacëx nixí i icomüchiruxü.

¹⁵ Rü ngëmacëx nixí i Tupanaärü tochicaxüpëxewa tangëxmagüe chaxü rü ngunecü rü chütacü rü Tupana íngëxmaxüwa nüxü tapuracüexü. Rü nümatama ya Tupana ya tochicaxüwa rütocü rü tüküna nadau.

¹⁶ Rü marü tagutáma wenaxärü taiya tükü nangu, rü tagutáma tiławae. Rü marü tagutáma üëxcü tükü nigü, rü tagutáma üëxcüärrü nañanexü tükü nangu.

¹⁷ Erü yima pecaduarü utanüçex yucü i ngëma tochicaxüxtawá ngëxmacü, rü tá aixcüma meä tüküna nadau ñoma carnerugüna idauxürrü. Rü nawa tá tükü nagagü i ngëma dexääarü chuxchuxügü i maxëeruü. Rü Tupana tá tükü ñanapi i guxüma i tümagüüxëtü”, ñanagürü.

8

Yema norü 7 ga ñaxtachipëxeruüchiga rü yema buetare ga uirunaxcëxchiga

¹ Rü yexguma guma pecaduarü utanüçex yucü yagauyegu ga yema norü 7 ga yema poperaarü ñaxtachipëxexü, rü ngäxü ga ora nachipetüanemare ga daxüguxü ga nañanewa.

² Rü ñüxüchi nüxü chadau ga yema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx ga yexma Tupanaxüxegu chigüxü. Rü wüxicigü nanayaxu ga norü corneta ga nüxna naxäxüne.

³ Rü yemawena ínangu ga wüxi ga to ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx. Rü yéma nanange ga wüxi ga norü buetare ga uirunaxcëx ga pumaraarü gutëixeruü. Rü yema uirunaxcëx ga pumaraarü gutëixeruütaxmüü pëxegu nachi. Rü nanayauxtëxü ga taxü ga pumara ga nüxna naxäxü na yema tochicaxüpëxewa yexmaxü ga pumaraarü gutëixeruütaxmüü yaguäxüçex, na yemaäcü Tupana naxäxüçex ga yema pumaratëxü na yema pumaraema rü wüxigu Tupanaärü duütxügürü yumüxëmaä Tupanaxüxtawá nanguxüçex.

⁴ Rü yema pumaratëxü ga yema orearü ngeruüäxü yexmaxü rü daxü naxüëma wüxigu namaä ga Tupanaärü duütxügürü yumüxëgü ñüxmata Tupanaxüxtawá nangu.

⁵ Rü ñüxüchi ga yema orearü ngeruü rü nanayaxu ga yema buetare ga pumaraarü gutëixeruü. Rü yema pumaraarü gutëixeruütaxmüü nanayaxu ga äwe ga naïcü, rü gumamaä nanaxüäcu ga guma buetare. Rü ñüxüchi ñoma ga naâneetügü nanaña. Rü yexgumatama poraäcü nañduruächiane, rü poraäcü nicuxcuane rü nibëjxbéxane rü naxiäxächiane.

Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäxü rü cornetachiga

⁶ Rü yexguma ga yema 7 ga Tupanaärü orearü ngeruügü ga daxüçüäx ga icornetaäxü, rü nügü ñamexëegü na nagu yacuegüxüçex.

⁷ Rü wüxi ga yema Tupanaärü orearü ngeruü rü nüxüra nayacue ga norü corneta. Rü yexgumatama ñoma ga naâneetügü narüyi ga gáuxü rü üxüema ga nagümaä äeüxü. Rü wüxi

ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga ñoma ga naâne rü nixa. Rü yexgumarüü ta wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga naixnecü rü nixa. Rü guxüma ga natüane rü nixae.

⁸ Rü yema norü taxre ga Tupanaärrü orearü ngeruü rü nayacue ga norü corneta. Rü ñuxüchi wüxi ga tacü ga taxüchixü ga namëxpüneraüxü ga iyauxraxü, rü yexma taxtü ga taxügu nanaña. Rü wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga taxtü rü nagüxü nananguxuchi.

⁹ Rü wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üyetümü ga yema taxtüwa maxëxü, rü nayue. Rü yexgumarüü ta wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üyetümü ga wapurugü, rü inayi.

¹⁰ Rü yema norü tomaëxpüx ga Tupanaärrü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü ñuxüchi wüxi ga taxüchicü ga woramacuri ga taemaxüchicü rü daxüwa narüngü. Rü wüxi ga omü ga ixaxürrü nixi. Rü nagu nangu ga wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga natügü rü natüxacügü.

¹¹ Rü guma woramacuri rü Üxüxü nixi ga naega. Rü wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga guxüma ga dexá rü naxüxchiü. Rü muxüma ga duüxügü rü yema dexáwa nayue yerü naxüxchiü.

¹² Rü yema norü ägümüçü ga Tupanaärrü orearü ngeruü rü nayacue ga norü corneta. Rü wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga üexcü rü nixo. Rü yexgumarüü ta wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga tauemacü rü woramacurigü rü ëxtagü rü nixo. Rü yemaäcü wüxi ga yema norü tomaëxpüxarü üye ga guxüma ga yema rü naxëâne. Rü ga ngunecü rü ägümüçü ga ora naxëâne. Rü ga chütacü rü ägümüçü ga ora nataxuma ga tauemacü rü bai ga woramacurigü rü bai ga ëxtagü.

¹³ Rü yemawena ichadawenü rü nüxü chaxinü ga wüxi ga ïyü ga daxügu íxexeüxü ga tagaäcüñaxü:

"Nangechaütmüügü i ngëma duüxügü i yea pecadüaxü i naânewa maxëxü i ngëxguma yacuegüägu tá ya norü cornettagü i ngëma togü i tomaëxpüxi Tupanaärrü orearü ngeruügü", ñaxü.

9

¹ Rü yema norü wüxiimëexpüx ga Tupanaärrü orearü ngeruü, rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxü chadau ga wüxi ga woramacuri ga daxüwa rüngucü ga ñoma ga naânegu ngucü. Rü guma woramacuri nanayaxu ga yema äxmaxü ga taguma iyacuáxüärü chawi.

² Rü nayawâxna ga yema äxmaxü ga taguma iyacuáxü. Rü yema inayagoema ga caxixü ñoma wüxi i taxü i uxearü caxixürrü. Rü yema caxixü rü nanaxëêmaxëe ga üexcü.

³ Rü yema caxixüwa ínachoxü ga munügü ga naâneetügu yixü. Rü yema munügü rü nanayauxgü ga pora ga nüxna naxäxü na ñoma tuxchinawerü duüxügüxü nachixüçex.

⁴ Rü yema munümaä nüxü nixu na tama natüanexü nachixexëêülcex rü bai i tacü rü nanetügü rü bai i tacü rü naigü. Natürü nanamu na nachixexëêgüäxüçex ga yema duüxügü ga tama Tupanaärrü cuèxruü nacatüwa yexmaxü.

⁵ Natürü tama nanamu na yema duüxügüxü nadëixüçex. Natürü nanamu na ngúxü nüxü yangexëêmaregxüçex ga wüxiimëexpüx ga tauemacü. Rü yema ngúxü ga nüxü yangexëêgüxü, rü ñoma tuxchinawerü duüxügüxü chixürrü nixi.

⁶ Rü ngëma ngunexügü rü duüxügü tá naxcëx nadaugü na nayuexü, natürü tâutáma nayue. Rü woo nanaxwëxegüxüchi na nayuexü, natürü taxucürüwatáma nayue.

⁷ Rü yema munügü rü ñoma cowaru i guerawa ixürrü nixigü. Rü naëruwa nüxü nayexma ga tacü ga ñoma ngëxcuerü ga uirunaxcëxrü ixigüxü. Rü nachiwe rü nanaduüxüchiweraxügü.

⁸ Rü nayaegü rü ñoma ngeäxyaerü nixigü. Rü napütagü rü ñoma aipütagürüü nixigü.

⁹ Rü naxünewa nayexma ga norü poxüruü ga fierucüçex. Rü naxpëxatügüga rü ñoma muxüchine ya caru ya guerawa cowaru tûgünegarüü ixixü.

¹⁰ Rü rareexügü rü ñoma tuxchinawerüü naxânegu. Rü yema naneguwa rü naxâguchata na wüxiimëexpüx ya tauemacü duüxügüxü ngúxü yangexëêgüxüçex.

¹¹ Rü yema munügürü äëxgacü, rü yema äxmaxü ga taguma iyacuáxüärü dauruü nixi. Rü Yudüugügawa ga yema munügürü äëxgacü, rü Abadóö nixi. Rü Griégugügawa rü Apolioö nixi. Rü ngëma rü: "Chixexëerü", ñaxüchiga nixi.

¹² Rü yexma nayacuëx ga yema nüxiraüxü ga chixexü ga taxü, natürü ínayaxüama ga to ga taxre.

¹³ Rü yema norü 6 ga Tupanaärrü orearü ngeruü rü nayacue ga norü corneta. Rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga yema Tupanapêxewa yexmaxü ga uirunaxcëx ga pumaraarü gutëxerüütaxmüwa inaxüxü.

¹⁴ Rü yema naga rü nanamu ga yema orearü ngeruü ga cornetaäxü, rü ñanagürü nüxü:

"¡Yawëgüxü i ngëma ägümüçü i orearü ngeruügü i Chatanärrü ixigüxü i taxtü i Eufrátegu ngâxügüxü!" ñanagürü.

¹⁵ Rü yemaācū niwēgxū ga yema āgümüçü ga orearü ngeruügü na nadaiāxüçèx ga wüxi ga yema norü tomaēxpüxaru üyetücumü ga duuxügü. Yerü ga yema orearü ngeruügü rü woetama yemacèx ínamemaregü na yema ora rü yema ngunexü rü guma tauemacü rü guma taunecü nadaiāxüçèx ga yema duuxügü.

¹⁶ Rü nüxü chaxinü na ñuxre na yïixü ga yema orearü ngeruügülerü churaragü ga cowaruetügu ixü. Rü 200 miyónegü nixigü.

¹⁷ Rü yemaācū nixü ga nüxü chadauxü ga yema cowarugü ga yexguma changoxetügu. Rü yema churaragü ga yema cowaruetügu ixü rü nüxü nayexma ga norü ngëcxüñexü ga poxüruü ixüxü ga ñoma üxüketürü iyauraxü. Rü yema poxüruü rü nixamatü rü nidaumatü rü niyéuxmatü rü nidexmatü. Rü yema cowaruerugü rü ñoma aierurüü nixigü. Rü naâgxüwa ínaxüxü ga üxüema rü caxixü rü azufre.

¹⁸ Rü wüxi ga norü tomaēxpüxaru üyetücumü ga duuxügü rü nayue namaā ga yema tomaēxpüx ga chixexéerü ga üxüema rü caxixü rü azufre ga yema cowarugüewa ichoxüxü.

¹⁹ Yerü ga yema cowarugü rü naâxwa rü nareexüwa nixü ga nüxü nayemaxü ga norü pora na duuxügüxü nadéjxüçèx. Yerü ga nareexügü rü ñoma áxtaperüü nixigü, rü yemamaā nanangöök ga duuxügü rü ngüxü nüxü ningexëe rü nanadai.

²⁰ Natürü ga yema togü ga duuxügü ga tama yema poxcuruügümä yuexü, rü tama nüxü narüxoe ga yema chixexügü ga naxügüxü. Rü tama nüxü narüxoe na nüxü yacuëxüügüxü ga ngoxögü rü norü tupananelachicünexügü ga uirunacex rü diérumünacex rü cobrenacex rü nutagünacex rü nañancex. Rü yemaācū nüxü nicuëxüügüma ga yema norü tupananelachicünexügü ga ngearü maxüdaxü rü tama nüxü dauxü rü tama nüxü ñüxü rü tama ixüxü.

²¹ Rü tama nüxü narüxoe na namáétagüxü, rü yayuüexü, rü nangéäegüxü rü nangítèègxüxü.

10

Orearü ngeruü ga nüxü yexmaxü ga popera ga idixixüchiga

¹ Rü nüxü chadau ga wüxi ga to ga Tupanaäärü orearü ngeruü ga daxüguxü ga naânewa íruxüxü. Rü wüxi ga caixanexüäärü ngäxüwa nayexma, rü wüxi ga chirapa naétügu nabo. Rü nachiwe rü ñoma üexcürü niyauracüü. Rü naparagü rü ñoma üxümarüü niyauracüü.

² Rü naxmëxwa nüxü nayexma ga wüxi ga poperaxacü ga íwëgxü. Rü norü tûgünepera rü taxtü i taxüetügu nachicutü. Rü norü toxwepara rü waixüümüänegu nachicutü.

³ Rü ñuxüchi ga nüma rü tagaäcü aita naxü ñoma wüxi ya ai ya tagaäcü aita üçürüü. Rü yexguma aita naxüxgu rü 7 éxpüxcüna naduruächiane.

⁴ Rü yexguma yema 7 éxpüxcüna na naduruächianexüguwena rü chanaxümatüchaü. Natürü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga daxüguxü ga naânewa inaxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Täxü i cuñangoxéexü i ngëma 7 i duruanexü nüxü ixuxü! ¡Rü ngexrüma na cuñaxümatüxü!” ñaxü choxü.

⁵ Rü ñuxüchi ga yema Tupanaäärü orearü ngeruü ga nüxü chadauxü na taxtü ga taxüetügu rü waixüümüetügu nachicutüxü, rü daxü naxunagü ga norü tûgünechacüü.

⁶ Rü inaxuneta naegagu ga Tupana ya yima guxüguma maxücü ya yima naxüçü i daxüguxü i naâne rü ñoma i naâne rü taxtü i taxü rü guxüma i tacü nawa ngëxmagüxü. Rü ñanagürü ga yema orearü ngeruü:

“Ñuxma rü marü tâutáma nuxü ningü i ngëma Tupana nüxü ixuxü.

⁷ Erü ngëxguma nawa nanguxgu na ngëma norü 7 i Tupanaäärü orearü ngeruü inaxügüxü na yacuëxü ya norü corneta, rü ngëxguma tá nixü i yanguxü ga yema noxri ëxüguxü ga Tupanaäärü uneta, yema nuxcümaügüxü ga norü orearü uruügümä nüxü yaxuxü”, ñanagürü.

⁸ Rü yema naga ga noxri nüxü chaxinüxü ga daxüguxü ga naânewa inaxüxü, rü wenaxäärü chomaanidexa. Rü ñanagürü choxü:

“¡Naxütawa naxü i ngëma Tupanaäärü orearü ngeruü i taxtü i taxüetügu rü waixüümüänegü chicutüxü! ¡Rü nüxna nayaxu i ngëma poperaxacü i marü íwëgxü i naxmëxwa ngëxmaxü!” ñanagürü.

⁹ Rü naxütawa chaxü ga yema orearü ngeruü, rü nüxna naxcèx chaca ga yema poperaxacü na choxuna naxâxüçèx. Rü nüma rü ñanagürü choxü:

“Ñäa nixü. ¡Rü nayaxu rü nangöök! Rü cuëxwa rü berurerüü tá namaïcura. Natürü cuanüwa rü tá nanaxüxüchi”, ñanagürü choxü.

¹⁰ Rü yema orearü ngeruümëxëwa chanayaxu ga yema poperaxacü, rü chanangöök. Rü chauëxwa rü berurerüü namaïcura. Natürü yexguma chanangögxuwena rü chauanüwa rü nanaxüxüchi rü changuxneca.

¹¹ Rü ñuxüchi chomaä nüxü nixu, rü ñanagürü choxü:

"Name nixi na wenaxárü Tupanaárü orexü quixuxü namaä i muxüma i nagúxüraüxü duüxügü, rü muxüma i nachiüñecüäxgü i duüxügü, rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüxü, rü muxüma i nachiüñegüarü äëxgacügü", ñanagürü choxü.

11

Taxre ga orearü uruüchiga

¹ Rü yemawena chanayaxu ga wüxi ga dexnemenèxä ga ngugürüü ixixüne ga choxna naxäxüne. Rü guma choxna naxäcü rü ñanagürü choxü:

"Inachi rü nangugü ya yima Tupanapata rü ngëma pumaraarü gutëxerütaxmü! ¡Rü yaxugü rü ñuxre yüixü i ngëma duüxügü i ngema Tupanaxü icuëxügüxü!"

² Natürü ngëma naäxtü ya Tupanapata, rü tätüama cunangugü! Erü ngëma duüxügü i tama Tupanañxü yaxögüxüna marü nanaxä. Rü nümagü rü tomaëxpük ya taunecüarü ngäxü tå chixexü namaä naxügü ya yima iäne ya ünnene ya Yerucharéü.

³ Rü choma rü tá chanamu i taxre i chorü orearü uruügü na 1,260 i ngunexü duüxügümäa nüxü yaxugüxüçè i chorü ore. Rü nümagü i ngëma taxre rü tá niwëxchiru na ngëmawa duüxügü nüxü cuëgxüçè na ngechaü nüxü nguxgxü", ñanagürü choxü.

⁴ Rü ngëma taxre i orearü uruügü nixi i norü cuëxruü i ngëma taxre i nanetü i oribu rü ngëma taxre i weraarü ürüügü i törü Cori ya ñoma i naänearü yora ixicüpëxewa ngëxmagüxü.

⁵ Rü ngëxguma texé chixexü namaä ügüchaügu i ngëma taxre i orearü uruügü, rü nümagü rü ütxüme ya naäxwu i naucuechinemäa tükü tá inagu. Rü ngëmaäcü tá inayanaxoxeë i norü uwanügü. Rü ngëmaäcü tå tükü nadai ya yíxema chixexü namaä ügüchaüxe.

⁶ Rü ngëma taxre i orearü uruügü rü nüxü nangëxma i pora na íyachaxächixüçè ya pucü na tama napuxüçè i guxüma i ngëma 1,260 i ngunexügü i nagu Tupanaárü orexü yaxugüxü. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora na nagüxü yaxixëëgüäxüçè i dexä. Rü ngëxgumarüü ta nüxü nangëxma i pora na ñoma i naännewa namugüäxüçè i nagúxüraüxü i poxcurüügü na ngëmaäcü ngüxü duüxügüxü yangexëëgüxüçè i ngëxguma ngëma taxre naxwëxegü.

⁷ Natürü ngëxguma ngëma taxre i orearü uruügü naguxëëgügu na nüxü yaxugüxü i Tupanaárü ore, rü ngëma ngoxo i ngëma äxmaxü i taguma iyacuäxüwa íxüxüxü, rü tá ngema taxrena nayuxu. Rü tá nüxü narüyexera, rü tá nanadai.

⁸ Rü ngëma naxünegü i ngëma taxre rü tá yima iäne ga törü Cori nawa curuchawa ipotane ya Yerucharéülarü itamügüwa nawogü. Rü yima iäne rü nachixe rü ngëmacëx Chodomaärü iänemäa rü Equituanemäa nanaxugü.

⁹ Rü tomaëxpük i ngunexüärrü ngäxü rü muxüma i nagúxüraüxü i duüxügü rü muxüma i guxü i nachiüñecüäxü i duüxügü rü muxüma i duüxügü i to i nagawa idexagüchigüxü, rü tá nüxü nadaugü i naxünegü. Rü tätüama nanaxwëxegü na texé inatëgxü.

¹⁰ Rü ngëma duüxügü i ñoma i naännewa maxëxü rü tá nataäegü na marü nayuekü i ngëma taxre. Rü ngëma na poraäcü nataäegüxüchixü rü tá nüguna ämare naxägü, yerü yema taxre ga orearü uruügü rü poraäcü nanachixewe rü naäewa nananguxëëgü.

¹¹ Natürü yema tomaëxpük ga ngunexüärrü ngäxüguwena, rü Tupana wenaxárü namanaxëëgü ga yema taxre. Rü wenaxárü ínarüdagü. Rü guxüma ga yema duüxügü ga nüxü daugüxü rü poraäcüxüchi namuü.

¹² Rü ñuxuchi ga yema taxre ga orearü uruügü, rü nüxü naxïnëe ga wüxi ga naga ga tagaäcü daxüguxü ga naännewa inaxüxü ga ñaxü:

"¡Nuä daxüwa pexil!" ñaxü. Rü yemaäcü ga nümagü rü wüxi ga caixanexügu daxüguxü ga naännewa naxü. Rü norü uwanügü rü yéma nüxü narüdaunü.

¹³ Rü yexgumatama poraäcü naxïxächiane. Rü wüxi ga yema norü 10 arü üye ga guma iäne, rü niwëxgü. Rü 7,000 ga duüxügü nayue namaä ga yema iäxächiane. Rü yema togü ga duüxügü ga maxëxü rü poraäcüxüchi namuü. Rü Tupana ya daxüguxü i naännewa ngëxmacüxü nicuëxüllügü.

¹⁴ Rü yexma nayacuëx ga yema norü taxre ga chixexü. Natürü paxa tá ínangu i ngëma norü tomaëxpük ixixü.

Guma norü 7 ga cornetachiga

¹⁵ Rü yema norü 7 ga Tupanaárü orearü ngeruü, rü nayacuëx ga norü corneta. Rü nayexma ga nagagü ga tagaäcü daxüguxü ga naännewa inaxüguxü ga ñagüxü:

"Ñuxma rü yima meçü na namaä inacuëgxü i ñoma i naäne, rü nüma nixi ya törü Cori ya Tupana rü Nane ya Cristu. Rü nüma rü guxügutáma namaä inacuëgxü", ñagüxü.

¹⁶ Rü nümagü ga yema 24 ga äëxgacügü ga norü tochicaxügüwa rütogüxü ga Tupanapëxewa, rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupanaxü nicuëxüllügü.

¹⁷ Rü ñanagürügü:

"Pa Torü Cori ya Tupana ya Guxüärü Yexera Poracüx, cuma rü woetama cuyexmaëcha, rü nüuxma rü ta cungëxmaëcha. Rü moxë cuyna taxägü, erü marü cugümëxëwa cunangëxmaxëe i guxüma, rü marü icunaxügü na namaä icucuáxü.

¹⁸ Rü ngëma duüxügü i tama cuxrü ixigüxü rü poraäcüxüchi nanuë, natürü nawa nangu i ngëma ngunexü i nagu tá cunapoxcuezü. Rü ngëgxumarüü ta marü nawa nangu na nüixü quicagüxü i guxüma i duüxügü i yuexü. Rü marü nawa nangu na nüixü cunaxütanüxü i ngëma curü duüxügü i curü orearü uruügü, rü ngëma duüxügü i cupëxewa imexü, rü guxüma i ngëma duüxügü i curü muülexü i yaexü rü buexü. Rü marü nawa nangu na icuyanaxoxëexü i ngëma duüxügü i nachixexëexü i fioma i naâne", ñanagürügü.

¹⁹ Rü ñuxüchi Tupanapata ga daxüguxü ga naânewa yexmane, rü niwâxna. Rü yéma norü aixepewa nüxü chadau ga yema baú ga Tupanaärü uneta ga nutagu ümatüxü. Rü nibëjxbëxane, rü poraäcü nicuxcuane, rü naxiäxächiane rü poraäcü gáuxü narüy.

12

Wüxi ga nge rü wüxi ga coya ga taxü

¹ Rü ñuxüchi daxüwa nangox ga wüxi ga cuëxruü ga taxü. Rü iyexma ga wüxi ga nge ga üexcürüü iyaúrachirucüü. Rü ngitüülcütüwa nayexma ga tauemacü. Rü yema ngirü ngëxcuerü ga ngíeruwa yexmaxü, rü 12 ga woramacurigü nixigü.

² Rü yema nge rü itacharaü. Rü poraäcü aita ixü yerü ixíráxacüchaü rü poraäcü inguxnecaxüchi.

³ Rü yemawena daxüwa nangox ga to ga cuëxruü. Rü yéma nayexma ga wüxi ga coya ga taxüchixü ga dauxü ga 7 ga naâru nüxü yexmaxü rü 10 ga naxchatacuxre. Rü wüxicigü ga naâruwa rü nüxü nayexma ga norü ngëxcuerü.

⁴ Rü nareexümaä inayatüchigü ga wüxitücumü ga norü tomaëxpüxarü üye ga woramacurigü, rü fioma ga naâneetüga nanawogü. Rü yema coya rü ngipëxegu nayachi ga yema nge ga íraxacüchaü, yerü tükü nangöxchaü ga guxema ngíxäcüxe ga yexguma tabuxgu.

⁵ Rü yema nge rü ixíráxacü, rü nayatü. Rü nüma rü tá guxü i nachiüâneärü äëxgacü nixü, rü tá namaaä inacuèx. Natürü ga guma ngíne rü Tupana ngixna nanayaxu rü yema ínatoxüwa nanaga.

⁶ Rü yema nge rü wüxi ga nachica ga ngextá taxüema íxäpataxüwa iña. Rü yéma Tupana ngícxex nanamexëe ga wüxi ga ngíchica na yéma ngíxna nadauxüçex rü ngíxü naxüwemüxüçex ga 1,260 ga ngunexü.

⁷ Rü yemawena ga daxüwa rü nügü nadai. Rü Miguere ga Tupanaärü orearü ngeruügürü äëxgacü ixicü rü guxüma ga natanüxü ga orearü ngeruügü, rü nügü nadai namaä ga yema coya ga taxüchixü rü norü orearü ngeruügü. Rü yema coya rü ñuxüchi norü orearü ngeruügü i chixexü rü poraäcü Tupanaärü orearü ngeruügümäa nügü nadai.

⁸ Natürü ga yema coya rü norü orearü ngeruügü rü tama Tupanaärü orearü ngeruügüxü narüporamaëgü. Rü ñuxüchi ga yema coya rü norü orearü ngeruügü rü nangechica ga daxüguxü ga naânewa.

⁹ Rü yemaäcü inatëxüchi ga daxüguxü ga naânewa ga yema coya ga yema nuxcümaüxü ga áxtape. Rü nüma rü ngoxogu rü Chatanágü naxägä. Rü nüma nixü i guxüma i fioma i naâneçüäx i duüxüguxü nawomüxëexü. Rü nüma rü norü orearü ngeruügümäa fioma ga naânegu narüwoü.

¹⁰ Rü ñuxüchi nüxü chaxüü ga wüxi ga naga ga daxüguxü ga naânewa tagaäcü ñaxü.

"Ñuxma rü marü nawa nangu na törü Tupana rü norü duüxüguxü namaxëexëxü. Rü nüuxma rü nüma tükü nüxü nadauxëe na guxüärü yexera naporaxü rü guxüärü äëxgacü yüixü. Rü Nane ya Cristu rü marü tükü nüxü nadauxëe na guxümaä inacuáxü. Yerü marü daxüguxü ga naânewa inatëxüchi ga Chataná ga ngunecü rü chütacü törü Tupanapëxewa taeneëguxü yeüciüri ixuechaxü.

¹¹ Rü nümagü ga yema taeneëgü, rü marü Chatanáxü narüyexeragü nagülagu ga guma pecaduarü utanüçex yucü rü nagagu ga Tupanaärü ore ga nüxü yaxugüxü. Yerü ga nümagü rü tama nayanuxügü ga norü maxü, rü ínamemaregü na Tupanacex nayuexü.

¹² ¡Rü ngëmacex petaäëgü i guxüma i pema i daxüguxü i naânewa ngëxmagüxe! ¡Natürü pengechaütmüügü i pema i yea naâne i pecaduáxüwa ngëxmagüxe rü taxtü i taxüwa ngëxmagüxe! Erü ngëma ngoxo i Chataná rü marü petanüga narütáe. Rü poraäcü nanu i nüma erü marü noxretama i ngunexü nüxü ínayaxü na chixexü naxüxü, erü paxa tá napoxcu", ñanagürü ga yema naga.

¹³ Rü yema coya ga taxüchixü ga Chataná nagu icüü rü yexguma nügü yacuëxächigu ga fioma ga naânegu na natáexü, rü ngiwe ningëchigü ga yema nge ga íraxacü.

¹⁴ Natürü ga Tupana rü ngixü naxüxpexatü ga yema nge. Rü nanaxiyüpxexatügüraxü. Rü yemaäcü nachica ga ngextá taxüema íxäpataxüwa iña naxchaxwa ga yema coya ga Chataná

nagu icúxű.. Rü yema nachicawa nixí ga Tupana ngíxna dauxű, rü ngíxű üwemüxű ga tomaéxpük ga taunecüarü ngáxű.

¹⁵ Rü yema coya ga Chataná rü dexá nügüèxwa ínaxűxűxé na wüxi ga natü naxüxűcex, rü yema natümaã ngíxű yachaxéexüçex ga yema nge.

¹⁶ Natürü ga waixümü rü ningëx na iyachexéexüçex ga yema dexá ga coya nügüèxwa ínaxűxűxéexü.

¹⁷ Rü ñuxuchi ga yema coya ga Chataná, rü poraäcüxüchima ngímaã nanu ga yema nge. Rü íníxü na nügü namaã yadejxűcex ga yema togü ga ngíxäcügü ga yema nge. Rü ngéma ngíxäcügü i ngéma coyamaã nügü deíxű, rü ngéma nixí i ngéma duüxügü i meã Tupanaärü orenga ñüexű rü meã yaxögüechaxü i Ngechuchu ya Cristuarü ore i aixcüma ixíxű. Rü ñuxuchi ga yema coya rü norü numaã taxtü ga taxüñacügu nayarüñu.

13

Taxre ga ngoxogüchiga

¹ Rü nüxű chadau ga wüxi ga ngoxo ga taxü ga taxtüga íñuächixű ga 7 eruxű rü 10 chatacürexü. Rü wüxicüga naxchatacürexüga rü nüxű nayexma ga norü ngéxcueruü. Rü naerugüga naxümatü ga ñuxre ga naegagüga Tupanamaã guxchigagüxü.

² Rü yema ngoxo ga nüxű chadauxű, rü wüxi ga airüü nixí. Rü naxmëgxü rü chatü ga taxümëxügürüü nixí. Rü naäx rü wüxi ga aiexrüü nixí. Rü yema coya ga Chataná rü yema ngoxoxü naporaxéenaxrüü naporaxüçex rü naxrüü äexgacü yíixüçex na ñoma ga nañemaã inacuáxüçex.

³ Rü wüxi ga naeruwa ga yema ngoxo, rü nüxű nayexma ga wüxi ga taxü ga norü oxri ga namaã nayuxchaüxü. Natürü ga yema norü oxri rü nüxű nixë, rü naxcex nitaane. Rü guxüma ga ñoma ga nañecüäx ga duüxügü rü poraäcü yema ngoxomaã naþaixächie, rü naue narüñ.

⁴ Rü ga duüxügü rü yema coya ga Chatanáxü niciùxügü yerü yema ngoxoxü naporaxéenaxrüü äexgacü yíixüçex. Rü yexgumarüü ta yema ngoxoxü niciùxügü, rü ñanagürügü:

“Texé tangëxma ya ñaã ngoxorüü poraxe? ¿Rü texé tapora na namaã tügü tadéjxüü?” ñanagürügü.

⁵ Natürü ga Tupana rü tama yema ngoxona nanachuxu na nügü yacuëxüüxüçex rü tacü Tupanamaã yaxugüxüçex rü äexgacü na yíixüçex ga 42 ga tauemacü.

⁶ Rü yemaäcü chixexü naxü ga yema ngoxo. Rü poraäcü tacü Tupanamaã nixugü. Rü Tupanamaã naguxchiga, rü napatamaã rü nauguxchiga, rü tümamaã naguxchiga ya guxüma ya yíxema daxüguxü i nañnewa ngëxmagüxe.

⁷ Rü yema coya ga Chataná rü yema ngoxoxü naporaxéenaxrü duüxügümaã nügü nadéjxüçex ñuxmatata tüxü nayexera. Rü äexgacüxü nayaxíxéenaxrü inacuáxüçex ga nagúxraüxü ga duüxügü ga guxüma ga nachiüñanecüäx ga nagúxraüxü ga nagawa idexagüxü.

⁸ Rü tá ngéma ngoxoxü niciùxügü i guxüma i duüxügü i ñoma i nañnewa maxëxü i noxitama nañne üxgu ngeéagüxü nawá i norü popera ya yima pecaduarü utanüçex yucü i nagi yawügüxü i ngéma duüxügü i marü Tupana nüxna naxäxü i maxü i taguma guxü.

⁹⁻¹⁰ Rü ngëxguma texé áxchixëgü, rü name nixí i naga taxinü i ñaã tá pemaã nüxű chixuxü. Rü ngëxguma texé tûmamaã naxuegugu na tüxü yayauxgüxü, rü noxtacüma tá tiyaxu. Rü ngëxguma texé tûmamaã naxuegugu na tüxü yamëgxü, rü noxtacüma tá tüxü nimëgxü. Rü ngëmacex ya yíxema Tupanaärü duüxügü ixígüxe, rü woo tacü rü guxchaxü tüxü ngupetügü, rü tanaxwexe na yaxna namaã taxinüexü rü tayaxögüamaxü.

¹¹ Rü yemawena nüxű chadau ga wüxi ga to ga ngoxo ga taxrechatacürexü ga waixümüñanewa íxüxüxü. Rü yema naxchatacürexü ñoma carneruchatacürexerüü nixí. Natürü ga naga rü wüxi ga coya ga taxüchixügarüü nixí.

¹² Rü yexguma yema nüxíraüxü ga ngoxopéxewa nayexmagü, rü naxrüütama naporä. Rü ñoma ga nañemaã inacuëxü, rü nanamu ga ñoma ga nañnewa maxëxü ga duüxügü na yema nüxíraüxü ga ngoxo ga ixëarü oxriáxüxü na yacuëxügüxüçex.

¹³ Rü yema ngoxo nanaxü ga taxü ga cuëxruügü ga duüxügü tama nüxű cuáxü na naxügüxü. Rü daxüwa nanayixéenaxrü ga ñoma ga nañnewa maxëxü.

¹⁴ Natürü ga Tupana rü tama yema ngoxona nanachuxu na ñoma ga nañnewa maxëxü ga duüxügüxü namowümüxü namaã ga yema cuëxruügü ga yema nüxíraüxü ga ngoxopéxewa naxüxü. Rü yemaäcü ga yema ngoxo rü duüxügüxü namu na naxügüxüçex ga naxchicünexä ga yema nüxíraüxü ga ngoxo ga taramaa chehexü rü poraäcü rüxöxü rü tama yuxü.

¹⁵ Rü Tupana rü tama yema to ga ngoxona nanachuxu na namaxëeäxüçex ga yema nüxíraüxü ga ngoxochicünexä. Rü yemaäcü ga yema ngoxo rü nanamaxëe ga yema

naxchicünèxä na yadexaxüçèx rü na nadaiäxüçèx ga guxüma ga yema duüxügü ga tama nüxü icuèxügüxü.

¹⁶ Rü yexgumarüü ta guxüma ga duüxügüxü namu na norü tügüneméxewa rü éxna nacatüwa nüxü na nayexmaxüçèx ga wüxi ga cuèxruü ga yema ngoxoéga ixixü. Rü yemaäcü nanamu ga guxüma ga duüxügü rü woo buxü rü éxna yaxü, rü woo duüxügü i muärü diéruäxgüxü rü éxna ngearü dierüäxgüxü, rü woo duüxügü i ngearü coriäxgüxü rü éxna duüxügü i ixäärü coriäxgüxü.

¹⁷ Rü taxucürüwa texé tümaärü tacüçèx tataxe rü éxna tümaärü tacümaä tataxe ga yexguma tümaärü tügüneméxewa rü éxna tümacatüwa tuxü natauxgu ga yema ngoxoéga rü éxna yema ngoxoégaaru cuèxruü ga número.

¹⁸ Rü ñaã orexü na icuáxüçèx, rü tanaxwexe na tuxü nangëxmaxü i törü cuèx. Rü yíxema tuxü nangëxmaxü i tümaärü cuèx, rü name nixi i tanangugü i ngëma número i ngëma ngoxoéga ixixü. Erü ngëma número rü wüxi i yatüégachiréx nixi. Rü ngëma número rü 666 nixi.

14

Yema 144,000 ga duüxügülarü wiyea

¹ Rü yemawena ichadawenü, rü nüxü chadau ga guma pecaduarü utanüçèx yucü ga guma mëxpüne ga Siöügu äeganeetüpu chicü. Rü naxütawa nayexma ga 144,000 ga duüxügü ga nacatüwa ixäegaxü namaä ga guma pecaduarü utanüçèx yucüega rü Nanatü ya Tupanaega.

² Rü ñuxuchi nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga daxüguxü ga nañnewa inaxüxü ga ñoma taxü i cotüna i chuxchuxügarüü ixixü rü ñoma poraäcü yaduruanexürrüü ixixü rü ñoma muxüchixü i duüxügü i arpawa ipaxetagüixürrüü ixixü.

³ Rü yema 144,000 ga duüxügü rü nagu nawiyaegü ga wüxi ga yexwacaxüxü ga wiyea napëxewa ga Tupanaärrü tochicaxü rü napëxewa ga yema ägümücü ga daxüçüäx ga maxëü rü napëxewa ga yema 24 ga äëxgacügü. Rü taxucürüwama texé ga toteü nüxü tacuèxega ga yema wiyea. Rü yema 144,000 ga duüxügüxicatama nixi ga nüxü cuëgxüxü. Rü yema nixi ga Tupana ñoma ga nañnewa deixü na namaxëxëxüçèx.

⁴ Rü yema nixi ga duüxügü ga tama ñoma ga nañneärrü ngúchaü i chixexümaä nügü äuñächarü maxüäxgüxü rü tama nüxü rüxoexü na Tupanaäxü yaxögüäxü. Rü nümagü rü yima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçèx yucüwe narüxi i ngextä inaxüxüwa. Rü yemagü nixi ga ñoma ga nañneçüäxtanüwa nüxira Tupana naxcèx taxexü na noxrü rü Naneärrü duüxügü i üñenü yixigüxüçèx.

⁵ Rü yematanüwa rü taguma texé nüxü taxinü na doraxü yaxugüxü, erü Tupanapëxewa rü nataxuma i norü chixexü.

Orearü ngeruügü ga daxüçüäxärrü orechiga

⁶ Rü ñuxuchi nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga daxüguxü ga nañegu íxexüäxü ga iyangexü ga Tupanaärrü ore i guxügutáma ixixü, na guxü i nachiüñaneçüäxgümaä rü nagüxüraüxü i duüxügümaä rü guxüma i duüxügü i nagüxüraüxü i nagawa idexagüxümaä nüxü yaxuxüçèx. Rü yemaäcü inayange ga yema Tupanaärrü ore na guxüma i ñoma i nañnewa maxëü i duüxügümaä nüxü yaxuxüçèx.

⁷ Rü tagaäcü ñanagürü:

“Ñüxü pemüüle ya Tupana rü nüxü picuëxüügül! Erü marü nawa nangu na guxüma i duüxügüna nacaxü. ¡Rü nüxü picuëxüügü ya yima naxüçü i daxüguxü i nañne rü ñoma i nañne rü taxtü i taxü rü guxüma i natüxacügül!” ñanagürü.

⁸ Rü yemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga daxüçüäxü, rü ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixé ya yima iñane ya taxlñe ya Babiróniä, rü nagu napogüe rü nayawëxtäügüxéé ya norü igü. Yerü yema iñaneçüäxü rü nanachixexéé ga guxüma ga to ga nachiüñaneçüäx ga duüxügü. Rü guxüma ga yema duüxügüxü namu na naxügüäxüçèx ga yema chixexü ga guma iñanewa naxügüxü ga Tupanapëxewa poraäcü chixexü”, ñanagürü.

⁹⁻¹⁰ Rü yemawena nangox ga to ga orearü ngeruü ga tagaäcü ñaxü:

“Ngëxguma chi texé nüxü icuèxüügu i ngëma ngoxo rü naxchicünèxäxü ticuèxüügu rü tuggy itaxüxgu na tümacatüwa rü éxna tümacatüwa ngëma ngoxoégamaä tacuèxruüäxü, rü Tupana rü poraäcüxüchi tá tuxü napoxcu namaä i ngëma poxcu i guxüärrü yexera ixixü i nümatama ya Tupana norü numäa namexëëxü. Rü ñuxümaä rü azufre i iyauraxümaä tá ngúxü tuxü ningexéé napëxewa i norü orearü ngeruügü rü napëxewa ya yima Nane ga pecaduarü utanüçèx yucü.

¹¹ Rü naëma ya yima üxü ya nawa Tupana ngúxü tuxü ingexëene, rü guxügutáma ngëma nicaixqueecha. Rü bai i írarüwa tá tuxü narüna i ngëma ngúxü ya yíxema ngëma ngoxoxü rü

ngēma ngoxochicünèxāxū icuèxüügüxe rü tügü ixāxē na ngēma ngoxoégamaā taxāégaxū. Rü bai i ngunecü rü bai i chütacü tá tükü narüna i ngēma ngúxū”, ñanagürü.

¹² Rü ngēmacex ya yíxema Tupanaärü duüxüügxü ixígüxe rü norü orega ïnüexē rü Ngechuchuaxü yaxögüxe, rü name nixi na yaxna namaā taxinüexü rü tayaxögüamaxü ega woo tacü rü guxchaxü tükü ngupetügu.

¹³ Rü ñuxuchi nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga daxüguxü ga nañnewa inaxüxü ga ñaxü choxü:

“¡Naxümatü i ñaa ore i tá cumaā nüxü chixuxü! Rü ñuxmaücü tá tataäegü ya yíxema törü Coriaxü meā yaxögüäcüma yuexe. Erü Tupanaäe i Üñnexü rü ñanagürü: ‘Ngü, ngémáäcü tá tataäegü ya yíxema, erü tá itarüngüe nüxna i tümaärü puracügü. Rü ngēma mexü i taxügüxü rü tümaämä wüxigu daxüguxü i nañnewa tá naxü”, ñanagürü.

Noma i nañnewa nanade i ngēma duüxüügxü i Tupanaärü ixígüxü

¹⁴ Rü ñuxuchi ichadawenü rü nüxü chadau ga wüxi ga caixanexü ga cómoxü. Rü yema caixanexüetüwa narüto ga Tupana Nane ga duüxüxü ixíci. Rü nañruwa nayexma ga wüxi ga norü ngéixeruü ga uirunaxcex. Rü namëxwa nayexma ga wüxi ga cüxchi ga ínapomaguxü ga têxechixü.

¹⁵ Rü Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga tagaäcü ñaxü nüxü ga guma caixanexüetüwa rütocü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngēma duüxüügxü i cuxrü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na cugüxültawa cunagagüxü, erü ngēma curü duüxüügxü i ñoma i nañnewa ngéxmagüxü rü ínamemare na cunadexü”, ñanagürü.

¹⁶ Rü ñuxuchi ga guma yema caixanexüetüwa rütocü rü ñoma trigu i buxuxürüü nañneetügu ngimäa nayabuächi ga norü cüxchi. Rü nanade ga yema norü duüxüügxü ga ñoma ga nañnewa yexmagüxü.

¹⁷ Rü ñuxuchi daxüguxü i nañnewa ngéxmane ya Tupanapatawa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga nüxü nayexmacü ga wüxi ga cüxchi ga ínapomaguxü ga têxechixü.

¹⁸ Rü yema pumaraarü gutéixeruütaxmüwa ínaxüxü ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga üxümaä icuáxü. Rü nüma rü tagaäcü ñanagürü nüxü ga yema to ga orearü ngeruü ga yema cüxchi ga ínapomaguxü ga têxechixü nüxü yexmaxü:

“¡Inaxügü na cunadexü i ngēma duüxüügxü i yéa nañnewa ngéxmagüxü i tama Tupanaärü ixígüxü! Erü marü nawa nangu na Tupana napoxcueü”, ñanagürü.

¹⁹ Rü yema orearü ngeruü rü ñoma ga nañneetügu ngimäa nayabuächi ga norü cüxchi. Rü nayadexechi ga yema duüxüügxü ga tama Tupanaärü ixígüxü ga ñoma ga nañnewa yexmagüxü. Rü wüxi ga taxü ga nachicagu nanawocu na yexma Tupana norü numaä nadéixücex, ñoma ubagü iméixütxürrü.

²⁰ Rü yema nachica ga ñaneärü ïxpemawa yexmaxügu nanadai. Rü guma nagü ga yéma iyaxüchicü, rü 300 ga kilómetru inayarübaichi, rü wüxi ga metruarü ngäxü nixi ga norü mátama ga guma nagü.

15

Tupanaärü orearü ngeruügxü ga nüxü nayexmaxü ga 7 ga poxcuruügxü

¹ Rü ñuxuchi ga daxüguxü ga nañnewa rü nüxü chadau ga wüxi ga to ga taxü ga cuèxruü ga namaä iñaixächixü. Rü nayexma ga 7 ga orearü ngeruügxü ga daxüçüäx ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga poxcuruü. Rü yema poxcugu nixi ga yagüxü ga norü nú ga Tupana.

² Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga ñoma wüxi ga nanaxtaaétüwaraüxü ga woruarü iyauraétücüüxü ga üxüema nawa inachixü. Rü yéma tayexmagü ga guxema nüxü rüyexeraxe ga yema ngoxo rü yema ngoxochicünexä rü yema ngoxoéga rü yema número ga yema ngoxoéga ixixü. Rü yema nanaxtaaétüwaraüxü tachigü. Rü tükü nayexmagü ga tümaärü paxetaruügü ga arpa ga Tupana tükna áxü.

³ Rü nagu tawiyaeü ga Moiché ga Tupanaärü duüxü ixíciarü wiye. Rü yexgumarüü ta nagu tawiyaeü ga yema wiyea ga guma Tupana Nane ga pecaduarü utanücxex yucuarü ixixü ga ñaxü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Guxüäärü Yexera Poracüx, nataxuchi rü namexéchi i guxüma i ngēma cuxüxü. Rü cuma rü guxügutáma guxüma i nachiüñanegüarü äexgacü quixi.

Rü cuma rü aixcüma meäma namaä icucex rü taguma quidora.

⁴ ¿Rü texé tâutáma cuxü tamuü, Pa Corix? ¿Rü texé tâutáma cuxü ticuèxüü? Erü cuma rü cuxicatama nixi i üñecü quíixü. Rü guxüma i nachiüñanecüäx rü nuä tá naxi, rü tá cuxü nicuèxüügü. Yerü marü nüxü nadaugü na quixaixümäxü i guxüma i ngēma nüxü quixuxüwa rü aixcüma mea cunangugüxü i guxüma i ngēma chixexü ügüxü rü ngēma mexü ügüxü”,

ñanagürü ga yema wiye.

5 Rü yemawena ichadawenü rü nüxü chadau ga daxüguxü ga naānewa na yawānxnaxü ga yema nachica ga üünexü ga Tupanapataaru aixepewa yexmaxü ga ngexta namaā ínanguxüguxüwa ga guma nuta ga Tupanaärü mugü nagu ümatücü.

6 Rü guma Tupanapatawa ínachoxü ga yema 7 ga orearü ngeruügü ga daxüçüäx ga nüxü nayexmagüxü ga yema 7 ga poxcuruügü. Rü naxchiru ga mexēchixümaä rü iyauracüüxümaä nixäxchiru. Rü yema norü goyeremüügü rü urunaxcèx nixi.

7 Rü nüxuchi wüxi ga yema ägümüçü ga daxüçüäx ga maxüxü, rü wüxicigü ga yema 7 ga orearü ngeruügüna naxaxä ga wüxi ga copa ga urunaxcèx ga Tupana ya guxüguma maxéchacüarü nu i äüçümaxümaä ixääcuxü.

8 Rü guma Tupanapata rü namaä naxääcu ga yema caixema ga Tupana ya mexēchicü rü poracüwa ne üxü. Rü taxucürüwama texé yexma taxücu nüxmata nagü ga yema 7 ga poxcuruü ga yema 7 ga orearü ngeruügüaxü yexmaxü.

16

copagü ga Tupanaärü numaä ixääcuxüchiga

1 Rü nüxuchi nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga tagaäcü guma Tupanapatawa inaxüxü ga naxü nüxü ga yema 7 ga orearü ngeruügü:

“¡Ngema peñi, rü naâneetüwa peyabagüäcu i ngëma 7 i copagü i Tupanaärü nu i äüçümaxümaä ixääcuxü!” ñanagüür.

2 Rü yema naxü ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü naâneetügu nayabaäcu ga norü copa. Rü guxüma ga duüxügü ga yema ngoxoégamaä ixäegaxü rü yema ngoxochicüñexäxü icuëxüguxü, rü nawa inayarügogü ga taixna ga nguxuchixü ga taguma ixexü.

3 Rü yema norü taxre ga orearü ngeruü, rü taxü ga taxüetügu nayabaäcu ga norü copa. Rü nagüxü nananguxuchi ga dexá, rü ñoma wüxi i duülxü i texé imáxügürü nixi ga dexá. Rü guxüma ga tacü ga taxtuxa maxéxü rü nayue.

4 Rü yema norü tomaëxpüx ga orearü ngeruü rü natügütügu rü natüxacügütügu nayabaäcu ga norü copa. Rü guxüma ga yema natügü rü natüxacügü, rü nagüxü nanacéxichi.

5 Rü nüxuchi nüxü chaxinü ga yema Tupanaärü orearü ngeruü ga guxüma ga dexámaä icuáxü ga ñaxü:

“Pa Torü Cori ya Tupana ya Üünecü ya Woetama Yexmaëchacü rü Nüxma Ngëxmaëchacü, cuma rü wüxi i mexü cuxü na ngëmaäcü dexá nagüxü cunacéxichixéexü naxchaxwa i ngëma duüxügü.

6 Yerü nümagü rü nanadai ga yema curü duüxügü rü curü orearü uruügü, rü inanaba ga nagü. Rü nüxma i cuma rü wüxi i mexü nixi i cuxüxü na ngëma dexá nagüxü cunacéxichixéexü na nawa naxagegüxüce. Yerü yema nixi ga yema nanaxwëxegüxü rü yemacex nixi ga curü duüxügüxü nadéjixü”, ñaxü.

7 Rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga yema pumaraaru gutëxeruütaxmüwa inaxüxü ga ñaxü:

“Ngü, Pa Cori ya Tupana ya Guxüärü Yexera Poracüx, aixcüma nixi i namexü i ngëma cuxüxü”, ñaxü.

8 Rü yema norü ägümüçü ga orearü ngeruü rü üexcüetügu nayabaäcu ga norü copa. Rü yemaäcü poraäcü nananaiemaxéé ga üexcü na yema norü naümaxümaä ínaguäxüçex ga duüxügü.

9 Rü guxüma ga duüxügü rü poraäcü nüxü nanguxema, natüru tama nüxü narüxe ga nacüma ga chixexü rü tama Tupanaxü nicuëxügü. Rü naguxchigagüama namaä ga Tupana ya guxüma i ngëma poxcuruümaä icuäcü.

10 Rü yema norü wüxiëxpüx ga orearü ngeruü, rü yema ngoxoarü tochicaxüetügu nayabaäcu ga norü copa. Rü guxüwama ga ngextä äëxgacü iyíixüwa ga yema ngoxo, rü naxéane. Rü yema na poraäcü nüxü nangüxü ga duüxügü, rü nügü nangöörü conüäxgü.

11 Natüru woo yemaäcü nüxü na nangupetüxü ga duüxügü, rü tama nüxü narüxechaü ga yema chixexü ga naxüguxü. Natüru yema na poraäcü nüxü nangüxü ga norü taixnagü, rü naguxchigagüama namaä ga Tupana ya daxügucü.

12 Rü yema norü 6 ga orearü ngeruü, rü yema taxtü ga Eufráteetügu nayabaäcu ga norü copa. Rü inayache ga yema taxtü na wüxi ga nama na yíixüçex naxcèx ga yema nachiüñegüärü äëxgacügü ga üexcü iyärügoxüwa ne ixü.

13 Rü nüxü chadau rü yema coyaäxwa, rü yema nüxiraüxü ga ngoxoëxwa, rü yema to ga ngoxo ga yema orearü uruünetäexwa, rü wüxiëxwachigü ínaxüxü ga wüxi ga naäe ga chixexü ga ñoma cururüü ixixü.

14 Rü yema ngoxoäegü nixi ga naxüguxü ga yema taxü ga cuëxruügü ga duüxügü taxucürüwa üguxü. Rü yema ngoxogü rü ínachoxü na nangutauquêxexügüäxüçex i guxüma

i ñoma i nañewa ngëxmagüxü i nachiüñanegüarü ãëxgacügü na Tupana ya Guxüñärü Yexera Poracümaä nügü nadaixüçèx i ngëgxuma nawa nanguxgu i nañeñarü gux.

¹⁵ Natürü dütçax, rü pexuâegü erü törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu rü ñanagürü:

“Choma rü ngürüñachi taxuetáma choxü ínanguxëéyane íchangü, ñoma wüxi i ngítexáxü ínguxüñrü. Rü tataäe ya yíxema ímemarexe ñoma wüxi i duñxü i naxchiru ímexëëxüñrü na tama tangexchiruxüçèx rü taxänexüçèx i ngëgxuma íchanguxgu”, ñanagürü.

¹⁶ Rü yema ngoxogü, rü nanangutaquëxexé ga guxüma ga ñoma ga nañewa yexmagüxü ga nachiüñanecüñgxüñarü ãëxgacügü. Rü yema nachica ga nawa nangutaquëxegüxü, rü Armaguedöñugu naxäega i Yudíugüga.

¹⁷ Rü yema norü 7 ga orearü ngeruü, rü buanecügumare nayabaäcu ga norü copa. Rü guma Tupanapata ya daxügxü i nañewa ngëxmanewa inanaxü ga wüxi ga naga ga tagaxü ga yema Tupanaärü tochicaxüwa inaxüñü ga ñaxü:

“Marü ningü”, ñaxü.

¹⁸ Rü nibéixbékane, rü poraäcü nicuxcuane, rü niduruane. Rü poraäcü naxiñäxächiane. Rü noxri Tupana duñxüñgüxü üxgumama rü taguma nayexma ga wüxi ga ñäxächiane ga yemarü poraxü.

¹⁹ Rü guma ñäne ga taxüne ga Babirónia, rü tomaëxpüxgu ningüxyeane. Rü guma ñanegü ga ñoma ga nañewa yexmagüne rü niwëxtaügü. Rü Tupana rü nüxna nacuaxächi ga guma ñäne ga Babiróniaäärü chixexü. Rü yemacëx norü numaä poraäcü nanapoxcu ga guma ñäne, yerü poraäcüñuchi namaä nanu.

²⁰ Rü guxüma ga capaxügü rü guxüñema ga mëxpüñegü, rü inayarüxogü.

²¹ Rü daxüwa narüi ga gáuxü ga itapütaxü, rü duñxüñgüetügü nayı. Rü wüxipütachigü ga yema gáuxü, rü 40 ga kilogu nixü ga nayaxü. Rü ga duñxüñgü rü Tupanamaä naguxchigagü nagagu ga yema poxcuruü ga gáuxü, yerü poraäcü nüxü nangux ga yema poxcu ga Tupana namaä napoxcuexü.

17

Ñäne ga Babirónia ga wüxi ga nge ga ngëëñexü- chichigu ixuxüne

¹ Rü yema 7 ga orearü ngeruüñgü ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga copagü, rü yematanüwa rü wüxi ga orearü ngeruü, rü chauxcëx nüxü, rü ñanagürü choxü:

“¡Nuä! ñaxü! Rü tá cuxü nüxü chadauxëe i tacü tá nixü i ngírü poxcu i ngëma nge i ngëäñëñchicü i taxü i dexágüetüwa rütoxü.

² Rü ñoma i nañewa ngëxmagüxü i nachiüñanegüarü ãëxgacügü, rü ngímaä namaxë, rü yemaäcü poraäcü chixexü naxüñgü. Rü guxüma i ñoma i nañecüñax, rü ngírü chixexü nüxna ñaxü”, ñanagürü.

³ Rü yexguma Tupanaäe i Üünexü yemaäcü choxü ngoxetüxëëgu, rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga nachica ga ngextá taxüema íxpätaxüwa choxü naga. Rü yema ngíxü chadau ga wüxi ga nge ga wüxi ga ngoxo ga dauxületüwa rütoxü. Rü yema ngoxo rü guxüñwama naxäegüñü, rü yema naegagü rü Tupanamaä naguxchiga. Rü 7 nixü ga naëru rü 10 ga naxchatacuxre.

⁴ Rü yema nge rü wüxi ga naxchiru ga dauxracharaxü rü dauxüñmaä ixäxchiru. Rü uirumaä rü nutagü ga mexëchicümaä ingäxäe. Rü ngíxmëxwa ngíxü nayexma ga wüxi ga copa ga uirunaxcëx. Rü yema copa rü namaä naxääcu ga nagúxürañxü ga yema Tupanapéxewa chixexü rü nagúxürañxü ga chixexüñgü ga yema nge üxü.

⁵ Rü ngícatügü naxümatü ga wüxi ga naega ga taxüema nüxü cuáxü na ñuxü ñaxüñchiga yüñxü. Rü yema naega rü ñanagürü:

“Rü yima Babirónia rü guxüma i ngema duñxüñgü i chixexü ügüxü i ñoma i nañewa maxëñlarü mamá nixü”, ñanagürü.

⁶ Rü ngíxü chadau ga yema nge ga na nangäxüñü namaä ga guma nagü ga yema duñxüñgü ga Tupanaärü ixígüxü rü yema duñxüñgü ga Ngechuchuarü orexü na yaxugüxüçèx deíxü. Rü yexguma yemaxü chadëyxgu, rü chaþaixächi.

⁷ Rü yexguma ga yema orearü ngeruü rü ñanagürü choxü:

“¿Tacüçex cubaixächi? Dütçex, tá cumaä nüxü chixu na tacüchiga yiñxü i ngëma nge, rü tacüchiga yiñxü i ngëma ngoxo i 7 eruxü rü 10 chatacuxrexü i naetüwa natoxü.”

⁸ Rü ngëma ngoxo i nüxü cudeaxü, rü yema nixü ga nuxcumaxüchi maxchiréxü natürü ñuxma rü marü yuxü rü ngëma ãxmapü i taxuguma iyacuáxüwa ngëxmapü. Natürü paxa tá ngëma íxüñxüñ, rü ñuxüñchi ngëma nachica i guxüñgutáma nagu napoxcuxüwa tá üxü. Rü ngëma ngoxoma á tá nabaixächiäegü i ngëma duñxüñgü i ñoma i nañewa maxëñü i tama nawa ngoxégagüxü i ngëma Tupanaärü popera i noxritama nañe ixüñgü Tupana nagu yawügüxü i ngëma duñxüñgü i nüxü nangëxmaxü i maxü i taguma güxü. Rü nümagü i ngëma

duūxügü rü aixcümä tá namaä nabaixächäegü i ngëgxuma nüxü nadaugü i ngëma ngoxo ga nuxcumaxüchi maxchiréxü rü yuxü natürü wena tåxarü ínguxü.

⁹ Rü ñaañ nixi i wüxi i ore naxcèx i ngëma duūxügü i nüxü natauxchaxü na nüxü nacuëxgüxü. Rü ngëma 7 i naëru i ngëma ngoxo, rü yima nixi ya 7 ya mëxpünechiga. Rü yima 7 ya mëxpüneetüwa nixi i natoxü i ngëma nge. Rü ngëgxumarüü ta i ngëma naërugü, rü 7 i nachiüñanegüärü äëxgacügüchiga nixi.

¹⁰ Rü wüximéépxüp i ngëma äëxgacügü rü marü togü nüxü narüyexeragü, rü ñuxma rü marü tama äëxgacügü nixigü. Rü ngëma norü 6 i ngëma äëxgacügü, rü nüma rü ñuxma rü äëxgacügü nixi. Rü ngëma norü 7 tá nixi i yixcüra ínguxü. Natürü ngëgxuma inanguxgu i ngëma norü 7 i nawa iyacuáxü i ngëma äëxgacügü, rü paxaächimare tá nixi i äëxgacü yíixü.

¹¹ Rü ngëma ngoxo ga nuxcumaxüchi maxchiréxü rü ñuxma rü marü yuxü, rü ngëma nixi i norü 8 i ngëma äëxgacügü. Rü nüma rü ngëma 7 tanüxü nixi. Natürü i nüma rü ngëma nähica i guxügufáma nagu napoxcuüwa naxü.

¹² Rü ngëma 10 i naxchatacxure i nüxü cedulaü, rü 10 i nachiüñanegüärü äëxgacügüchiga nixi. Natürü i nümagü rü tauta inanaxügue na duúxügümä inacuëxgüxü. Natürü yixcüra tá nanayauxgü i pora na wüxitátama i ora ngëma ngoxomaä wüxigu äëxgacügü yixigüxülcex.

¹³ Rü ngëma 10 i äëxgacügü rü wüxigu nagu narüxüñüe na ngëma ngoxona naxägüñaxülcex i norü pora, na ngëma ngoxo namaä icuáxüçex.

¹⁴ Rü ñuxüchi i ngëma äëxgacügü rü ngëma ngoxo rü tá nügü nadai namaä ya yima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçex yucü. Natürü ya yima Tupana Nane rü tá nüxü narüyexera, erü nüma rü guxü i corigüärü Cori nixi, rü guxü i nachiüñanegüärü äëxgacügüärü Äëxgacü nixi. Rü yixema namüçügü ixigüxe, rü yíxemagü tixigü ya Tupana tuxü dexe rü tumacex naçaxe. Rü tümagü rü aixcümä naga taxüñüe”, ñanagürü choxü.

¹⁵ Rü yema orearü ngeruü rü ñanagürü ta choxü:

“Ngëma taxü i dexä i nüxü cedulaü i naëtüwa natoxü i ngëma nge i ngëääxüchicü, rü nagúxüraüxü i duúxügüchiga nixi, rü guxüma i duúxügü i to i nagawa idexagüxüchiga nixi, rü guxüma i nachiüñanecüäxügü i duúxügüchiga nixi.

¹⁶ Rü ngëma 10 i naxchatacxure i nüxü cedulaü i nüxü ngëmaxü i ngëma ngoxo, rü tá ngëma nge i ngëääxüchicüchi naxaie. Rü tá ngëma ngena nanapuxü i guxüma i facü i ngixü ngëmaxü, rü ngëmaäcü ngexchiruäcüma tá ngëxma irüxüñü. Rü tá ngixü nangögü, rü üküüwa tá ngixü nügugü.

¹⁷ Yerü ga Tupana rü yema 10 ga äëxgacügüxü nagu narüxüñüexëe na naxügüñaxülcex i ngëma nanaxwëxexü i nüma ya Tupana. Rü ngëmacèx i ngëma äëxgacügü, rü tá wüxigu nagu narüxüñüe na ngëma ngoxoxü naporaxüegüxü na norü äëxgacü yíixüçex ñuxmatáta Tupana yanguxëe i ngëma nüxü yaxuxü.

¹⁸ Rü ngëma nge i ngixü cudeüxcü, rü yima nixi ya yima tåne ya taxüne ya guxüma i nachiüñanegüärü äëxgacügümä icuáxüñüe”, ñanagürü.

18

Nagu nayarüchixe ga tåne ga Babirónia

¹ Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga to ga orearü ngeruü ga daxüguxü ga nañnewa írüxüñü ga taxü ga äëxgacü ixixü. Rü yema orearü ngeruüñü yauracüüxümaä nangóone ga ñoma ga naâne.

² Rü tagaäcü ñanagürü:

“Marü nagu nayarüchixe ya yima tåne ya Babirónia ya itaégacüxüne. Rü ñuxma rü ngoxogüchiü nixi rü nagúxüraüxü i naëe i chixexügüchiü nixi. Rü ñuxma rü ngëxma naxächü i nagúxüraüxü i ngorurucugü rü werigü i chixexü i duúxügü naxchi aiexü.

³ Yerü guxüma ga nachiüñanecüäxügü, rü guma tåneärü chixexü nüxna naxüe. Rü norü äëxgacügü, rü yéma poraäcü chixri namaxé. Rü guxüma ga ñoma ga nachiüñanecüäxügü ga taxetenüxügü, rü nügü namuärü díëruäxëegü namaä ga yema tåneärü yemaxügü ga tama Tupanapëxewa mexü”, ñanagürü.

⁴ Rü ñuxüchi nüxü chaxinü ga to ga naga ga daxüguxü ga nañnewa inaxüxü ga ñaxü:

“Düçex i guxäma i pema ya chorü duúxügü ixigüxe, rü ípechoxü nawa ya yima tåne na tama ngëma tåneäcüäxüxrüü pipecaduäxügüxülcex rü tama nagu peyixüçex i ngëma poxcu i tá yima tåñnewa nguxü!

⁵ Erü ngëma tåneäcüäxärü pecadugü, rü nügütüwa narünucue, rü dükwa marü daxüguxü i nañnewa nangu. Rü ñuxma ya Tupana rü nüxna nacuëxächi i ngëma chixexü i naxügüxü, rü ngëmacèx tá yima tåñnexü napoxcu.

⁶ Rü ngëma poraäcü chixexü na naxügüxürrüü, rü ngëgxumarüü tá ta nixi na chixexümaä nüxü penaxütanüxü i pemax. ¡Rü ñuxma na ngëma tåneäcüäx togümaä chixexü naxügüxü,

rū taxreēxpüxcüna tá penachixexēē i pemax! jRū ngēma chixexü ga yema īānečüäx togucèx mexēegüxü, rū pema rū taxreēxpüxcüna tá ngēmaäcü naxcèx penamexēē!

⁷ jRū ngēma na nügü yacuèxüügüxü rū mexéchixüwa na namaxëxü, rū ngēgxumarüü tá ta nixi na ngúxü nüxü pingexëegüxü rū ngechaüü nüxü pingexëegüxü! Erü ñuxma i ngēma īānečüäx rū nügüüäewa ñanagürügü: "Yixema rū ñoma wüxi i äéxgacürüü mexéchixüwa tangëxmagü. Rü tagutáma wüxi i yutexürüü tangetchaügü", ñanagürügü nügüüäewa i ngēma īānečüäx.

⁸ Rü ngēmacèx tá nixi i wüxitátama i ngunexülgü ínanguxü i ngēma īāneärü poxcuruü. Rü ngēma īānečüäx rū ngüanemaä tá nayue, rū poraäcü tá nangechaügü, rū poraäcü taiya tá nüxü nanguxü, rū norü īāne rü üxümaä tá nigu. Erü naporaxüchi ya yima Tupana ya guxüäru Cori ixíci i ngēma īānexü poxcucü", ñanagürü ga yema naga.

⁹ Rü ngēma nachiüänegüüri äéxgacügü ga yema īānewa poraäcü chixri maxëxü rü mexéchixüwa yexmagüxü, rū tá poraäcü norü ngechaümaä yima īānecex naxauxe i ngēgxuma nüxü nadaugügü i ngēma üxüma i namaä yaxaxü.

¹⁰ Natürü ngēma äéxgacügü rü ngēma poxcuxü na namuüexüchëxwa rü tá yaxüwa nüxü narüdaunü, rü ñanagürügü tá:

"Cungechaütümüü, Pa Itaégacüxüne ya īāne ya Babirónia ya Guxü i Nachiüänegümaä Porachirénex. Erü wüxitáma i oragu cuxcëx ínangu i curü poxcu", ñanagürügü tá.

¹¹ Rü guxüma i ñoma i nañanecüäx i taxetanüxü, rü tá poraäcü norü ngechaümaä naxcèx naxauxe ya yima īāne. Erü marü taxuetáma naxcèx nüxü tataxe i norü ngēmaxügü i ngēma nangegüxü.

¹² Rü marü taxuetáma naxcèx nüxü tataxe i norü uiru, rü norü dñerumü, rü norü nutagü i mexéchixü, rü naçpügü i mexéchixü i dauxracharaxü rü idauxcharaü i ngēma nangegüxü. Rü ngēgxumarüü ta taxuetáma naxcèx nüxü tataxe i nagúxüraüxü i norü nañchipanügü i yixixü, rü norü ngēmaxügü i marfilhaxcëx rü mürapewa i mexéchixünaçcëx rü cobrenaxcëx rü fierunaxcëx rü nutanaxcëx i ngēma nangegüxü.

¹³ Rü taxuetáma naxcèx nüxü tataxe i norü canela rü togü i norü üexüwemüxügü i yixixü, rü pumaratëxe i guruü ixixü, rü togü i pumaragü i yixixü, rü binugü rü chixügü, rü arina i mexéchixü, rü trigu i ngēma nangegüxü. Rü ngēgxumarüü ta ngēma nanagagü i wocagü, rü carnerugü, rü cowarugü, rü autugü i cowaru itúchigüxü, rü duñxügü i puracüruügü. Rü ngēmaäcü woo duñxügü rü ngēma tükü nagagü na tümamaä nataxegüxüçex.

¹⁴ Rü ngēma taxetanüxü, rü ñanagürügü tá nüxü ya yima īāne:

"Cuwa rü marü nataxuma i ngēma orix i curü duñxügüü me ixixü. Rü marü nataxuma i guxüma i ngēma meruügü ga noxri cuxü yexmaxü, rü tagutáma wenaxäru cuxü nangëxma", ñanagürügü tá.

¹⁵ Rü ngēma taxetanüxü i guxüma i ngēma orixgümaä rü ngēma meruügümaä taxegüxü rü guma īānegü nügü muärü dñerüäxëexüchigüxü, rü yaxüwa tátama nüxü narüdaunü ya yima īāne, erü nüxü namuüe i ngēma poxcu i yima īānexü üpetüxü. Rü tá poraäcü norü ngechaümaä naxauxe.

¹⁶ Rü ñanagürügü tá:

"Nangechaütümüü ya yima īāne ya itaégacüxüne. Erü noxri rü ñoma wüxi i nge i mexéchixü i naxchiru i dauxracharaxü rü dauxcharaxümaä äñchirucü i uirumaä rü nutagü ya mexéchicümaä ngëxäexcürüü nixi.

¹⁷ Natürü ngüüächi naguxü i guxüma i ngēma īāneärü meruügü", ñanagürügü tá. Rü guxüma ya wapurugüüri äéxgacügü, rü guxüma i norü duñxügü ya yima wapuruwa puracüexü, rü guxüma i duñxügü ya yima wapurugu ixü, rü guxüma i taxetanüxügü i wapuruwu yarüxiñüxü, rü yaxüwa tátama nayachaxgütanüächi, rü ngēma tá nüxü narüdaunü.

¹⁸ Rü ngēguma nüxü nadaugügü i norü caxixü na yaxaxü ya yima īāne, rü tagaäcü tá ñanagürügü:

"Nataxuma ya nái ya īāne ya daa īāne ya itaxégacüxünerüü ixixüne", ñanagürügü.

¹⁹ Rü norü ngechaümaä nügüüétügü tá waixümü nagünagügü, rü tá poraäcü naxauxe, rü tagaäcü ñanagürügü tá:

"Nangechaütümüü ya yima īāne ya itaxégacüxüne. Rü noxri rü norü yemaxügümaä nügü nimuärü dñerüäxëegü ga guxüma i wapurugüüri yoragü. Natürü i ñuxma rü ngürüächi wüxi i oragutáma rü inayarüxo i guxüma i ngēma.

²⁰ Natürü ñuxma na napoxcxü i yima īāne, rü name nixi i petaäegü i pema i daxüguxü i nañnewa ngëxmagüe, rü pema i Tupana pexü imugüe, rü pema i Tupanaäru orexü ixugüe, rü guxüma i pema i Tupanaäru duñxügü ixigüe. Erü ñuxma na napoxcxü i yima īāne, rü ngēmaäcü Tupana pexü naxütanü naxcèx ga yema chixexü ga pemaä naxüguxü ga guma īānečüäx", ñanagürügü.

²¹ Rü ñuxuchi wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü ga daxüçüäx rü nanangenagü ga wüxi ga nuta ga taxüchicü ga ñoma tacüärü caruürrü iixüci. Rü yema orearü ngeruü rü taxtü ga taxügi nanaña ga guma nuta ga taxüchicü, rü ñanagürü:

“Ngëgxumarüü tá quixi na icuyarıoxoxü, Pa ïäne ya Itaxégacüxüne ya Babiróniax, rü tagutáma texé wena cuxü nadau.

²² Rü tagutáma wena curü itamügüwa texé nüxü taxinü i paxetaruügü i arpagü rü quenagü rü cornetagü. Rü ngëgxumarüü ta cuwa nataxütáma i puracütanüxügü i tacüwa puracüexü, rü tagutáma texé nüxü taxinü na cuwa ínapuracüexü i chawüärü caruügü.

²³ Rü marü tagutáma texé nüxü tadau i cuwa i omü. Rü marü tagutáma texé nüxü taxinü i ngigüchigaři petagüärü cuxcuane. Rü ngëmaäcü tá cumaã nangupetü woo ga noxri rü yema taxetanüxü ga cuwa taxegüxü rü guxüma ga togü ga taxetanüxüäri yexera nixigü. Rü ngëmacèx tá poraäcü cupoxcu nagagu ga yema chixexü ga namaã cunawomüxëëxü ga guxüma ga togü ga nachiüñaneçüäx ga duüxügü”, ñanagürü.

²⁴ Yerü guma iñecüäx ga duüxügü nixi ga nadëixü rü inabaxëëgüxü ga nagü ga Tupanaärü orearü uruügü rü yema duüxügü ga Tupanaärü ixigüxü rü guxüma ga duüxügü ga ñoma ga nañegu Tupanaärü oregagu nadëixü.

19

¹ Rü yemawena nüxü chaximü ga muxüma ga duüxügüga ga daxüguxü ga nañewa tagaäcü ñagüxü:

“iNgixä Tupanaxü ticuëxüügü! Erü nüma nixi i tükü namaxëxëëxü. Rü nüma ya törü Tupana nixi i guxüäri yexera namexéchixü rü naporaxüchixü.

² Rü nüma rü aixcüma meäma nanangugü i guxüma i duüxügüärü maxü, rü aixcüma tá nanopoxce i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëmacèx marü nanopoxcu ya yima ïäne ya itaxégacüxüne ya chixene ya norü chixexümaä nachixexëne i guxüma i ñoma i ñañecüäx i duüxügü. Rü ñuxma i nüma ya Tupana rü norü duüxügü ga guma iñecüäx dëjixü naxütanü”, ñanagürügü.

³ Rü ñuxuchi wenaxärü ñanagürügü:

“iNgixä Tupanaxü ticuëxüügü! Erü ngema norü caxixü na yaxaxü ya yima ïäne, rü tagutáma ngëma nayarüxo”, ñanagürügü.

⁴ Rü yema 24 ga ãëxgacügü rü yema ägümücü ga daxüçüäx ga maxëxü rü yexma nanangücuchitanü, rü Tupana ya norü tochicaxüwa rütocüxü nicuëxüügü. Rü ñanagürügü: “Rü ngëmaäcü yiil. ¡Rü ngixä nüxü ticuëxüügü ya törü Cori!” ñanagürügü.

⁵ Rü ñuxuchi yema tochicaxüxtawa inanaxü ga wüxi ga naga ga ñaxü:

“Name nixi i törü Tupanaxü picuëxüügü i guxämä i pemax Pa Buxügü rü Pa Yaxügü i norü duüxügü na pixigüxü rü nüxü na pemuüexü”, ñaxü.

Tupana Nane ga pecaduarü utanüçex yucülarü ngigüärü petachiga

⁶ Rü ñuxuchi nüxü chaxinü ga tacü ga ñoma muxüchixü ga duüxügü idexagüxürrü iixixü ga ñoma taxü i dexä i chuxchuxürrü iixixü ga ñoma poraäcü yaduruanexürrü iixixü ga ñaxü:

“iNgixä Tupanaxü ticuëxüügü! Erü nüma ya törü Cori ya Tupana ya guxüäri yexera poracü, rü marü ningucuchi na guxämä inacuáxü.

⁷ ¡Rü ngixä tataäegü rü guxü i törü taäemäa nüxü ticuëxüügü! Erü marü nawa nangu na iyangüxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçex yucü. Rü ngëma norü duüxügü i ñoma namëxürrü iixigüxü rü marü nügü ñimexëëgü.

⁸ Rü yima Tupana Nane rü ngëma nüxü yaxögüxüxü namu na mexëchixü rü cómieuxü rü iyauracüüxü i naxchirumaä na yaxäxchiruxü. Rü ngëma naxchiru i mexëchixü rü ngëma nixi i ngëma duüxügüärü maxü i mexüchiga”, ñanagürügü.

⁹ Rü ñuxuchi ga Tupanaärü orearü ngeruü, rü ñanagürü choxü:

“Chanaxwexe i cumanümatü i ñää ore i cumaã tá nüxü chixuxü: ‘Tataäegü ya yíxema tükna naxuxi e norü ngigüärü petawa ya yima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçex yucü’”, ñanagürü. Rü ñuxuchi ñanagürü ta:

“Ngëma ore i cumaã nüxü chixuxü, rü Tupanaärü orexüchitama nixi”, ñanagürü.

¹⁰ Rü choma rü yema orearü ngeruü pëxegu chacaxäpüxü na nüxü chikuëxüüxüçex. Natüri ga nüma rü ñanagürü choxü:

“¡Täxü i ngëma cuxüxü! Erü choma rü ta Tupanaärü duüxü chixü, ngëgxumarüü i cuma rü cueneëgü i Ngechuchuarü ore i aixcüma iixü iixögüechaxürrü ta chixü. Rü name nixi i Tupanaxü quicuëxü”, ñanagürü. Erü ngëma ore i Ngechuchuchiga iixü, rü yematama ore nixi ga Tupanaärü orearü uruügü nüxü iixugüexü ga yexguma Tupanaäe i Üünexü nawa ideaxgu.

Guma Tupana Nane ga cowaru ga cómieuxületügu tonagücüchiga

¹¹ Rü ñuxuchi nüxü chadau ga daxüguxü ga naâne na yawâxnaxü. Rü yéma nangox ga wüxi ga cowar ga cómúxü. Rü guma naetüwa rütocü rü Ixaixcümacü rü Aixcüma Yanguxëecü nixi i naega. Rü nüma rü aixcüma guxüma i duüxügürü maxüxü nacuèx, rü aixcüma tá guxüma i ngëma chixexü üguxümaâ nügü nadai rü tá nanapoxcü.

¹² Rü naxêtügü, rü ñoma üxüemarüü niyauracüü. Rü naeruwa rü namu ga norü ngëcueruügü. Rü nacatüwa naxümatü ga wüxi ga naega ga nüxicatama nüxü nacuâxü.

¹³ Rü wüxi ga naxchiru ga ducharaxüga nicüx. Rü naega rü Tupanaârtü Ore nixi.

¹⁴ Rü nawe narüxi ga guxüma ga norü churaragü ga daxücüâx. Rü nümagü rü naxchiru ga imexchixü rü cómúxümaâ nixâxchiru. Rü cowarugü ga icómúxüetügu naxi.

¹⁵ Rü naâxwa nayexma ga wüxi ga tara ga têxechixü na yemamaâ napíexëeâxüçex i guxüma i ngëma duüxügü i tama nüxü yaxögüxü. Rü tá nüma nanaxwèxexüâcüma ngëma duüxügümaâ inacuèx. Rü nüma rü tá poraâcü ngëma duüxügü i tama yaxögüxü napoxcu namaâ i ngëma poxcu ya Tupana ya Guxüxü Rüporamaâcü norü numaâ mexëêxü. Rü ñoma ubagü i norü maixruüwa imëjxtüüxüriü tá nixi na napoxcueâx.

¹⁶ Rü naxchirugu rü naperemagu naxümatü ga wüxi ga naega ga ñaxü:

"Guxüma i nachiüânegürü âëxgacügürü Âëxgacü, rü guxüma i corigürü Cori ixicü", ñaxü.

¹⁷¹⁸ Rü ñuxuchi nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaârtü orearü ngeruü ga daxücüâx ga üèxcüga chixü. Rü nüma rü tagaâcü ñanagürü nüxü ga guxüma ga ngurucugü ga yexma ixexexütanüxü:

"jNuâ peix rü pengutaquëxegü naxcex i òna i taxü i Tupana pexcex mexëêxü na penangöxüçex i nachiüânegürü âëxgacügümachi, rü churaragülarü âëxgacügümachi, rü yatügü i poraxüchixü machi, rü cowarugümachi, rü ngëma cowaruétügu ixü i duüxügümachi, rü ngëma duüxügü i coriägxüxü machi rü ngëma ngearü coriägxüxü machi rü ngëma buxügümachi rü ngëma yaxögüxü machi!" ñanagürü.

¹⁹ Rü ñuxuchi nüxü chadau ga yema nüxiraüxü ga ngoxo rü guxüma ga nachiüânegürü âëxgacügü ga norü churaragümaâ yema ngutaquëxegüxü na nügü nadëjxüçex namaâ ya yima cowaruétügu ixüci rü norü churaragü.

²⁰ Rü yema nüxiraüxü ga ngoxo rü niyaxu. Rü wüxigu namaâ niyaxu ga yema to ga ngoxo ga orearü uruñeta ixixü ga yema nüxiraüxü ga ngoopéxewa naxixü ga cuêrxülgü ga duüxügü tama nüxü cuáxü na naxügüxü. Rü yema cuêrxülgümaâ nixi ga nawomüxeâxü ga yema duüxügü ga nüxü icuëxügüxü ga naxchicünexâ ga yema nüxiraüxü ga ngoxo rü nügü ixägxü na yema ngoxoégamaâ na yaxüegagüxü. Rü yema nüxiraüxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü uruñeta ixixü, rü wüxigu maxëxüma nawa nawoü ya yima naxtaa ya üxümaâ iyaurachiüne ya azufremaâ ixaxüne.

²¹ Rü yema tara ga têxechixü ga guma cowaruétüwa rütocüexwa yexmaxümaâ nanadai ga yema ngoxogürü ngüxeerüügü ga âëxgacügü rü norü churaragü. Rü guxüma ga ngurucugü, rü yemamachimaâ nangaxcharaügü.

20

Chataná rü 1,000 ga taunecü ninëjx

¹ Rü yemawena nüxü chadau ga wüxi ga Tupanaârtü orearü ngeruü ga daxüguxü ga naânewa íruxixü. Rü naxmëxwa nayexma ga yema âxmaxü i taxuguma iyacuáxüârü chawi rü ñuxuchi wüxi ga cadena.

² Rü yema Tupanaârtü orearü ngeruü rü yema coyaxü niyaxu. Rü yematama coya nixi ga yema nuxcumâlxü ga âxtape ga ngoxo ga Chataná ixixü. Rü yema orearü ngeruü rü 1,000 ga taunecügütex nayanëx.

³ Rü yema orearü ngeruü rü yema âxmaxü i taxuguma iyacuáxügu nayatëxcuchi. Rü ñuxuchi yexma meâma nanawâxtaâ na nüma ga Chataná rü marü taguma wenaxârû duüxügüxü nawomüxeâxüçex ñuxmatâta 1,000 ya taunecü ngëxma yangeâ. Rü ngëxguma marü yanguxëeâgä ya yima 1,000 ya taunecü, rü tá paxaxâchi nayangëx.

⁴ Rü ñuxuchi nüxü chadau ga ñuxre ga tochicaxügü. Rü yema tochicaxüwa tarütogü ga guxema Tupanaxütawa nayauxgüxe ga pora na duüxügüxü ticagüxüçex. Rü yexgumarüü ta nüxü chadau ga naâegü ga yema duüxügü ga Ngechuchuarü orexü na yaxügüxüçex nadaünaägxüxü. Rü yema nixi ga duüxügü ga meâma nüxü ixugüxü ga Tupanaârtü ore rü tama yema ngoxoixü icuëxügüxü rü baï ga yema ngoxochicünexâxü icuëxüügüxü. Rü tama nügü ixägxü na nacatüwa rü éxna naxmëxwa yema ngoxoégamaâ yaxäegaxü. Rü nüxü chadau ga wena na namaxëxü, rü 1,000 ga taunecü Cristumaâ wüxigu âëxgacü nixigü.

⁵ Rü yemagü nixi ga nüxîrama írudagüxü. Natürü ga yema togü ga yuexü rü tâutâma namaxë ñuxmatâta yima 1,000 ya taunecüguwena.

⁶ Rü tataāēgū ya yíxema tükira írudagüxe erü Tupanaārū duǔxügū tixīgū. Rü ngēma Tupanaārū poxcu rü marū tātítama tümacèx nixī. Rü tá Tupanaārū rü Cristuarū ngüxéēruügū tixīgū. Rü 1,000 ya taunecü tá Cristumaā ãēxgacügū tixīgū.

ngoxo i Chataná rü marü nagu nayarüchixe

⁷ Rü ngēxguma marū nangupetügū ya yima 1,000 ya taunecü, rü Chataná rü tá ningēx i ngēma ínapoxcuxüwa.

⁸ Rü nüma i Chataná rü tá ínaxüxü na yawomüxéēxüçex i guxüma i ñoma i naâneçüâx i duǔxügū rü Goga rü Magoga na ngēmagüxü nangutaquéxexéêxüçex na Tupanaārū duǔxügumäa nügū nadéixüçex. Rü ngēma Chatanáarü churaragü, rü ñoma taxtü i taxüärü naxnecüchicutéixerü tá namuxüchi.

⁹ Rü ngēmaâcü i Chatanáarü churaragü rü tá ñoma i naâneärü tagu ninguuchi. Rü tá Tupanaārū duǔxügüxü rü yima iâne ya Tupana nüxü ngechaxüne ya Yeruchareétxü ínachoeguâchi. Natürü Tupana rü daxüwa tá nanayixéê ya üxü, rü yimamaä tá nixae i guxüma i ngēma namaä rüxuwanügüxü.

¹⁰ Rü ngēma ngoxo i ngēma duǔxügüxü womüxéêxü, rü nawa tá natáe ya yima naxtaa ya üxümaä iyaurachiüne ya azufremaä ixaxüne. Rü yima nixī ya naxtaa ga marū nawa nawoüne ga yema nüxirätxü ga ngoxo rü yema to ga ngoxo ga orearü urutüneta ixixü. Rü yima naxtaawa tá nixī i guxügutáma ngunecü rü chütacü ngúxü yangegüxü.

Ngēma taxü i tochicaxü i cómoxüllwa rütocüpêxewa nangugü i duǔxügü

¹¹ Rü ñuxüchi nüxü chadau ga wüxi ga taxü ga tochicaxü ga cómoxü, rü nüxü chadau ga guma nawa rütocü. Rü gumachaxwa nibuxmü ga ñoma ga naâne rü guxüma ga daxüwa nüxü idauxü, rü inayarütauxe.

¹² Rü nüxü chadau ga yema yuexü ga yaexü rü buexü ga Tupanapéxegu chigüxü. Rü ningena ga poperagü. Rü yexgumarüü ta ningena ga yema Tupanaārū popera i nagu yauwügxü i ngēma duǔxügü i nüxü nangémaxü i maxü i taguma gúxü. Rü yema yuexü rü yexgumarüü ga ñuxäcü na namaxexü ga wüxicigü rü yexgumarüü ga ñuxäcü na yema poperawá inaxümatüxüüâcüma Tupana namaä nüxü nixu na ngextá tá naxixü.

¹³ Rü yema yuexü ga taxtü ga taxtüwa yexmagüxü rü wenaxärü ñiarüdagü. Rü yema yuexü ga tauquewa yexmagüxü rü wenaxärü ñiarüdagü. Rü yemaaçü ñiarüdagü ga guxüma ga duǔxügü ga yuexü. Rü guxüma ga yema yuexü rü Tupana nüxna nicachigü rü yexgumarüü ga ñuxäcü na namaxexü ga wüxicigü rü namaä nüxü nixu na ngextá tá naxixü.

¹⁴ Rü yemawena rü guma naxtaa ga üxümaä iyaurachiünewa nawoü ga yu guxüma ga norü poramaä. Rü guma naxtaa ga üxümaä iyaurachiüne, rü ngēma nixī i poxcu i taguma iyacuáxü i tümacèx ixixü ya yíxema tama Tupanaārū duǔxügü ixígüxe.

¹⁵ Rü guma naxtaa ga üxümaä iyaurachiünewa tawoü ga guxema ingeégaxe nawa i ngēma Tupanaārū popera i nagu tiwügxü ya yíxema tükira nangémaxé i maxü i taguma gúxü.

21

Ngexwacaxüxü i ñoma i naâne rü guxüma i daxüwa ngēmaxü

¹ Rü yemawena nüxü chadau na nayexwacaxüxü ga ñoma ga naâne rü guxüma ga tacü ga daxüwa yexmagüxü. Yerü yema nüxira yexmagüxü rü marū nangupetü, rü yema taxü ga taxtü rü marū nataxuma.

² Rü nüxü chadau ga guma iâne ga mexüne ga Yeruchareétxü ga yexwacaxüne ga daxüguxü ga naânewa Tupanaxütaawa írúxüxüne ga guxüwama mexéchíne ñoma wüxi i pacü i ngēxguma iyangüxü rü ngítex i ngügü mexéêxcürrüü ixixüne.

³ Rü nüxü chaxinü ga wüxi ga naga ga yema tochicaxüwa inaxüxü ga tagaâcü ñaxü:

“Tupana rü duǔxügütanüwa nangexma i ñuxmax. Rü natanüwa tá namaxécha. Rü nümagü rü norü duǔxügü tá nixigü. Rü nüma ya Tupana rü natanüwa tá nangéxmaâcha, na guxüguma norü Tupana yíixüçex.”

⁴ Rü nüma tá ínanapi i naxgüdëtü i guxüma i ngēma duǔxügü. Rü marū tātítama texé tayu, rü texé tümaârū ngechaâmaä taxaxu, rü texé ngúxü tingegü. Erü guxüma i ngēma ngúxü rü marū inayarüxo”, ñanagürrü.

⁵ Rü guma yema tochicaxüwa rütocü rü ñanagürrü:

“Dúcex, choma rü chanangexwacaxüxéê i guxüma i tacü i ngémaxü”, ñanagürrü. Rü ñuxüchi ñanagürrü ta:

“¡Naxümatü i ñaã ore! Erü ñaã ore rü aixcüma nixī, rü ñaã nixī i ore i mexü na yaxöoxü”, ñanagürrü.

⁶ Rü yemawena rü ñanagürrü choxü:

“Ñuxma rü marü ningo i guxüma. Rü chowa nixi ga inaxügüxü ga guxüma, rü nataxuma i tacü i chorü yexera ngëxmaêchaxü. Rü yíxema itawaxe, rü choma rü tá nangetanüäcüma tükü chaxaxéêmare nawa i ngëma dexá i maxëeruü.

⁷ Rü yíxema nüxü rüporamaëgxü i chixexü, rü tá tanayauxgü i guxüma i ngëma mexügi i nüxü chixuxü. Rü choma rü tá tümaärü Tupana chixi, rü tüma i chauxacügü.

⁸ Natürü ngëma muüëxü i nüxü rüxoexü na chowe naxixü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaä iyaurachiüne ya azufremaä ixaxüne. Rü ngëxgumarüü ta i ngëma tama yaxögüxü, rü ngëma chixexü ügüxü, rü ngëma mäetagüxü, rü ngëma naï i ngemaä ipexü, rü ngëma iyuüxü rü ngöwxwëxegüxü, rü ngëma tupanetachicünexäxü icuèxüügüxü, rü ngëma idoratëexgüxü, rü nawa tá nawoü ya yima naxtaa ya üxümaä iyaurachiüne ya azufremaä ixaxüne. Rü ngëma nixi i poxci i taguma iyacuáxü i nüxü ñanguxéêxü i ngëma tama yaxögüäcüma yuexü”, ñanagürü.

Yexwacaxüne ga Yeruchareüchiga

⁹ Rü yema 7 ga orearü ngeruügü ga nüxü yexmagüxü ga 7 ga copagü ga yema 7 ga poxcuruümaä ixääcuxü, rü yematanüwa rü wüxi ga orearü ngeruü rü chauxcèx nixü, rü ñanagürü choxü:

“jNuä naxü! Rü tá cuxü nüxü chadauxéê i ngëma yaxögüxü i ñoma namèxrüü tá ixígüxü ya yima Tupana Nane ga pecaduarü utanüçex yucü”, ñanagürü.

¹⁰ Rü yexguma yemaäcü Tupanaäe i Üünexü choxü ngoxetüxüüegü, rü yema orearü ngeruü rü wüxi ga mëxpüne ga taxünewa choxü naga. Rü choxü nüxü nadauxéê ga guma iâne ya üünene ga Yeruchareü ga daxügxü ga nañnewa Tupanaxüttawa íruxixüne.

¹¹ Rü guma iâne rü Tupanaärü yauracüüxümaä nangóone. Rü yema norü yauracüüxü ga guma iâne rü ñoma wüxi ya nuta ya mexëchicürüü nixi. Rü ñoma nuta ya yasperüü nixi na yachipetüxü.

¹² Rü guma iâne rü guxtüwama ñapoxegu. Rü nataxuchi rü namáchanexüchi ga yema norü poxeguxü. Rü yema norü poxeguxü rü nüxü nayexma ga 12 ga norü iäx. Rü wüxicigü ga yema iäxwa nayexma ga wüxi ga Tupanaärü orearü ngeruü. Rü wüxicigü ga yema iäxwa nangoxéga ga wüxicigü ga yema 12 ga Acobu nane ga Yudüugü nawa ne ixü.

¹³ Rü tomaëxpüx ga norü iäx rü napëxewaama nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü foxwecüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü norü tûgûnecüwawa nayexma, rü yema to ga tomaëxpüx rü naweama nayexma.

¹⁴ Rü guma iâneärü poxeguxü, rü 12 ga nuta ga taxüchicüttawa inaxügü. Rü wüxicigü ga guma nutagüwa nangoxéga ga wüxicigü ga norü ngüexüügü ga guma Tupana Nane ga pecaduarü utanüçex yucü.

¹⁵ Rü yema orearü ngeruü ga chomaä idexaxü, rü nüxü nayexma ga wüxi ga norü ngugüxü ga uirumenexänaxcèx na yemamaä nangugüäxüçex ga guma iâne, rü norü iäxgü, rü norü poxeguxügü.

¹⁶ Rü guma iâne rü nawüxicumare ga guxüüwawa. Rü norü mëx rü nawüxicumare namaä ga norü tatachinü. Rü yema orearü ngeruü rü yema uirumenexämaä nanangugü ga guma iâne. Rü 2,200 kilómetru nixi ga norü mëx. Rü yexgumarüü ta 2,200 kilómetru nixi ga norü tatachinü. Rü 2,200 kilómetru ta nixi ga norü máchane.

¹⁷ Rü yemawena rü inanangu ga yema norü poxeguxü ga guma iâne. Rü 65 metru nixi ga norü máchane. Rü yemaäcü duüxügürü ngugüümaä nanangugü.

¹⁸ Rü yema norü poxeguxü ga guma iâne, rü nuta ga mexëchicü ga yaspenaxcèx nixi. Rü nümatama ga guma iâne rü uirunaxcèx nixi. Rü ñoma woruarüü niyauracüü.

¹⁹ Rü guma nutagü ga itacü ga norü poxeguxüpara ixígücü, rü nagüxüdraücü ga nuta ga imexëchicümä nangëxäe. Rü guma nüxüraücü ga napara rü nuta ga yaspemaä nangëxäe. Rü guma norü taxre ga napara rü nuta ga safirumaä nangëxäe. Rü guma norü tomaëxpüx ga napara rü nuta ga ágatamaä nangëxäe. Rü guma norü ággümüçü ga napara rü nuta ga esmerádamaä nangëxäe.

²⁰ Rü guma norü wüxicëxpüx ga napara rü nuta ga onichemaä nangëxäe. Rü guma norü 6 ga napara rü nuta ga cornalinamaä nangëxäe. Rü guma norü 7 ga napara rü nuta ga crisólitumaä nangëxäe. Rü guma norü 8 ga napara rü nuta ga berilumaä nangëxäe. Rü guma norü 9 ga napara rü nuta ga topásiumaä nangëxäe. Rü guma norü 10 ga napara rü nuta ga crisoprásamaä nangëxäe. Rü guma norü 11 ga napara rü nuta ga yachítumaä nangëxäe. Rü guma norü 12 ga napara rü nuta ga amatistamaä nangëxäe.

²¹ Rü yema 12 ga norü iäx ga guma iâneärü poxeguxü rü perlanaxcèx nixi. Rü wüxicigü ga yema iäx rü wüxitama ga perla nixi. Rü yema norü ítamü ga guma iâneärü ngäxüwa dapetüxü, rü uiruxicanaxcèx nixi. Rü ñoma woruarüü niyauracüü.

²² Rü guma īānewa rü taxúnema ga ngutauquēxepataxü ga ngextá Tupanaxü nawa yacuēxüūgünexü chadau, yerü nümatama ga Tupana ya poracü rü Nane ga pecaduarü utanucex yucü rü yéma nayexma na duūxügü nüxü icuēxüügxüçex.

²³ Rü yima īāne rü taxucèxma üexcü rü tauemacü nüxü nabaxi, erü Tupanaarü ngóonexültama nixi i nangóonexēēxü. Rü yima Tupana Nane ga pecaduarü utanucex yucü nixi ya norü omü ixicü.

²⁴ Rü ngēma Tupanaarü ngóonexü i yima īānexü ngóonexēēxü tá nixi i nangóonexēēxü naxcex i guxüma i fioma i naānecüäx i duūxügü. Rü ngema tá nanguü i guxüma i nachiüñegüüärü äëxgacügü i yaxōgxü rü tá Tupanana nayana i norü mexügü.

²⁵ Rü norü īāxgü rü tagutáma naruwäxtagü erü ngema rü guxüguma nangunexecha rü taguma nachüta.

²⁶ Rü ngema tá nanana i guxüma i fioma i naāneärü mexügü.

²⁷ Natürü tagutáma ngēxma naxüci i tacü i Tupanapéxewa chixexü, rü bai ya texé ya chixexü üxe rü éxna idoratexáxe. Rü yíxema Tupana Nane ga pecaduarü utanucex yucüüarü poperawa ngoxégagüexicatátama tixigü ya ngēxma chocuxé.

22

¹ Rü nüxüchi ga yema orearü ngeruü rü choxü nüxü nadauxéē ga wüxi ga natü ga metacuchiüxü rü ichipetüchiüxü ga dexá ga maxéérü. Rü yema tochicaxü ga nawa natogüü ga Tupana rü Nane ga pecaduarü utanucex yucü, rü nawa nixi ga ne nadaxü ga yema natü.

² Rü guma īāneärü ngāxüwa dapetüxü ga itamüarü ngāxügu nida ga yema natü. Rü norü guxücutüwa narüxügü ga naigü ga maxéérü. Rü yema naigü rü wüxicanatama naxo ga wüxicigü ga tauemacüga rü yemaäcü 12 expüxcüna naxo ga wüxi ga taunecügu. Rü naätügü ga yema naigü, rü guxü i nachiüñanecüäx i duūxügü i yaxōgxüüärü taäéxéérü nixi.

³ Rü ngema rü nataxütáma i tacü i Tupana chixexü namaä naxuxuchixü. Rü yima īānewa tá nangēxma i norü tochicaxü ya Tupana rü Nane ga pecaduarü utanucex yucü. Rü norü duūxügü rü tá nüxü nicuēxüügü.

⁴ Rü ngēma norü duūxügü rü tá nachiwexüchixü nadaugü, rü tá naegamaä nixägacatu.

⁵ Rü ngema rü tagutáma nachüta. Rü ngēma norü duūxügü, rü taxucèxtáma nanaxwexe i daparina rü éxna üexcü na nangóonexüçex. Erü nümatama ya törü Cori ya Tupana rü nüxü nabaxi. Rü nümagü i ngēma duūxügü rü guxügutáma wüxigu Tupanamaä äëxgacügü nixigüecha.

Mariū ningaica na wena núma naxüxü ya Ngechuchu ya Cristu

⁶ Rü nüxüchi ga yema Tupanaarü orearü ngeruü rü ñanagüüchoxü:

“Naā ore rü aixcüma ixixü nixi, rü naā nixi i ore i mexü na yaxoxü. Rü núma ya törü Cori ya Tupana ga nuxcüma norü orearü uruügümäa nüxü ixucü ga tacü tá na ngupetüxü, rü nümatama nixi i nüxma inamuäxü i norü orearü ngeruü i daxüçüäx na norü duūxügüxü nüxü nadauxéēxüçex na tacü tá paxa nangupetüxü”, ñanagüü.

⁷ Rü núma ya törü Cori ya Ngechuchu rü ñanagüü:

“Paxá tá íchangü. Rü tataäe ya yíxema naga īñüxé i ngēma Tupanaarü ore i naā poperagu ümatüxü”, ñanagüü.

⁸ Rü chomatama i Cuáü rü nüxü chaxñü rü nüxü chadau i guxüma i ngēma nüxü chixuxü. Rü yemaxü chaxñüguwena rü nüxü chadëüxguwena, rü yema orearü ngeruü ga yemaxü choxü dauxéēxpéxegu chacaxäpüxü na nüxü chicuēxüüxüçex.

⁹ Natürü ga núma rü ñanagüüchoxü:

“¡Täxü i ngēma cuxüxü! Erü choma rü ta Tupanaarü duūxü chixü, ngēxumarüü i cuma rü cueneégü i Tupanaärtü orexü ixugüxü rü ngēma duūxügü i naga īñüxü i ngēma ore i naā poperagu ümatüxü. Rü name nixi i Tupanaxü quicuēxüü”, ñanagüü.

¹⁰ Rü ñanagüü ta choxü:

“Tama name na icuyacüxü i ngēma Tupanaarü ore i naā poperagu ümatüxü, erü marü ningaica na yanguxü i ngēma ore.

¹¹ Natürü ngēma chixexü ügüxü, rü chixexü tá naxügüecha. Rü ngēma Tupanapéxewa chixri maxéxü, rü chixri tá namaxéécha. Natürü yíxema mexü ügüxe, rü name nixi na mexü taxügüecharü. Rü yíxema Tupanapéxewa ixüünexë, rü name nixi na Tupanapéxewa tixüüneéchaxü”, ñanagüü.

¹² Rü ñanagüü ga Ngechuchu:

“Düçex, paxá tá íchangü namaä i ngēma ämare i wüxicigüna tá chaxäxü ngēxumarüü na nüxäctü tanaxüxü i tümax.

¹³ Choma nixi i norü ügü i guxüma, rü chowa nixi i yacuáxü erü nataxuma i tacü i choweaama üxü.

¹⁴ Rü tataāegü ya guxāma ya yíxema yima pecaduarü ütanüçèx yucügüwa tügü iyauxgúchiruxe na Tupanapéxewa timexüçèx na yima īneārū īāxwa tichocuxüçèx rü nüxü tangōxnetagüxüçèx i ngēma norü o i ngēma naī i maxēēru.

¹⁵ Natürü tāutáma yima īanewa nichocu i ngēma tama yaxögüxü, rü ngēma iyuüxü rü ngōxwèxegüxü, rü ngēma naī i ngemaā ipegüxü, rü ngēma máetagüxü, rü ngēma tupanane-tachicünèxäxü icuèxüügüxü. Rü ngēxumarüü ta i ngēma idoratèègxü i norü me ixixü na togüxü nawomüxéegüxü, rü tāutáma nawa nichocu ya yima īane.

¹⁶ Rü choma i Ngechuchu, rü guxāma i pema i yaxögüxütanüwa chanamu i chorü orearü ngeru na pemaā nüxü yaxuxüçèx i guxüma i ngēma chorü ore. Rü choma nixi i Dabitaa chiixü. Rü choma nixi ya yima woramacuri ya pèxmama poraācü nangóone xéecürüü chiixü”, ñanagürü.

¹⁷ Rü Tupanaāe i Üünexü rü guxüma i yaxögüxü, rü Ngechuchuxü ñanagürögü:

“¡Nuā naxü!” ñanagürögü. Rü yíxema nüxü inüxé i ñaā ore, rü:

“¡Nuā naxü!” ñatagügü. Rü yíxema itawáxe rü tükü nachixégaxe, rü name nixi i nuā taxü rü tükü nangetanüäcüma nawa taxaxe i ngēma déxá i maxēēru.

¹⁸ Rü guxāma ya yíxema irüxñüxé i ñaā Tupanaārū ore i ñaā poperagu ümatüxü, rü tūmamaā nüxü chixu rü ngēxuma chi texé íyatóxéëgi i ngēma Tupanaārū ore i ñaā poperagu ümatüxü, rü Tupana rü tá tūmacèx nanayexeraxéé i ngēma poxcuruögü i ñaā poperawa nachiga naxümatüxü.

¹⁹ Rü ngēxuma chi texé nüxü üpetügu i wüxitama i ñaā Tupanaārū ore i ñaā poperagu ümatüxü, rü Tupana rü tāutáma tükü nüxü nangoxnetaxéé i ngēma norü o i ngēma naī i maxēēru i ñaā poperawa nachiga naxümatüxü. Rü ngēxumarüü tá ta tāutáma tükü nimuchi nawa ya yima īane ya üünene i ñaā poperawa nachiga naxümatüne.

²⁰ Rü yima nüxü ixüü i ñaā ore, rü ñanagürü:

“Ngēmáäcü, paxa tá íchangü”, ñanagürü. Rü ngēmääcü yií. Rü choma i Cuáü rü ñacharögü:

“¡Nuā naxü Pa Cori ya Ngechuchu!” ñacharögü.

²¹ Rü chanaxwèxe i törü Cori ya Ngechuchu ya Cristu poraācü pexü narüngüxéé i guxāma i pemax. Rü ngēmääcü yií.